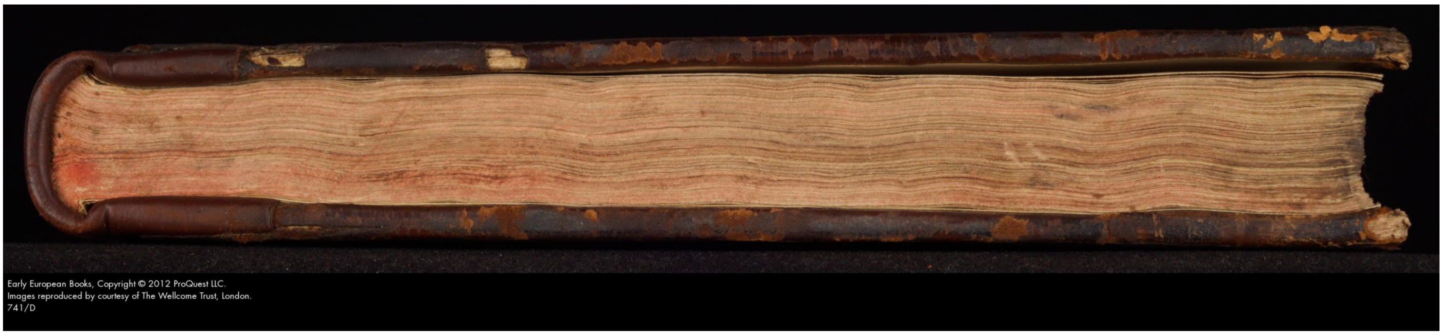

BAUERII
CONSILIA
MEDICA

A XXVIII Bav

741

12.12.–

2ll + 106 + 211 + 16ll

b4

BAVERIUS DE BAVERIIS (*of Bologna, died* 1480). Consilia ad diversas corporis egritudines deservientia.—Gasp. Torella Valentinus, De Peste ovina.—Rusticus Placentinus Expositiones de Peste, de igne Persico, de Carbone, seu Antrace.—Pavia, B. de Garaldis, 1521.—Fol. Goth.

148 leaves. With a fine title woodcut showing four doctors in consultation at a sick bed. In the original French binding of stamped calf, rebacked and relined.

A very scarce and interesting collection of practical pathology and epidemiology. The bulk of the volume is occupied by the ninety "Consilia" of Baviera, one of the most eminent teachers of the Bologna medical faculty, whose prestige in his lifetime and long after was considerable. Each one of these "consilia" amounts to a brief but exhaustive study of a particular case, its symptoms, causes and treatment. Some are of unusual interest. Garrison (Hist. of Medicine, p. 167) cites his description of caries of the temporal bone and of paralysis with aphasia and his prescription of iron in chlorosis as notable features of this work; there are two chapters on podagra (38 and 65).

The rest of the book is occupied with other treatises describing special epidemics or "plagues" as they were called. There is a "Consilium" on a strange and fatal epidemic ravaging Spain in 1504, called, "Modorillas," by the Spaniards and "Pestis ovina" or sheep-disease, by the author, Gasp. Torrella, of Valencia, who had received the description of the disease from a Basque physician, Juan Lopez de Ybar. The last two treatises on some special plague forms (Anthrax, etc.) are by a doctor of Pavia.

Baverii
Consilia
medica

Consilia Bauerij.

Habes candidissime lector in hoc volumine quāplura medi
cis admodū vtilia. Habes in primis Excellentiss. artiuꝫ
ꝛ medicine doc. dñi Bauerij de Bauerijs bononiē.
nonaginta cōsilia ad diuersas corporis egritu
dines deseruientia. Habes scđo consilium
Gasparis Torelle valētini de peste ouina.
Habes tertio cōsiliū Angeli decēbris
de curatione pestis. Habes quarto
Rustici Placeñ. medicine culto
ris nouissimaꝫ expōneꝫ cū qō
nibus tractatus Aui. de pe
ste. ꝛ feb. pesti. Habes po
stremo expōneꝫ eius-
dē cuꝫ qōnib' capi
tulorꝫ de igne psi
co seu carbōe
ꝛ altboyn
seu an-
trace.

Cum gratia ꝛ priuilegio.

¶ Reuerendissimo in xp̄o patri Dn̄o. D. Ra. tituli sancti Georgij diacono Cardinali Marcus antonius Iuriscōsul. ⁊ Ludouicus Bauerij Bononienses se humilime cōmendant.

Baueria pater qui vt Reuerendissima. D. T. ⁊ vniuersa Italia cōpertū habuit: plurimū in medicine arte valuerat: posteritati ēt cōsulens scripsit ꝓpria manu ꝯsilia q̄dā hoībꝰ saluberrima. Sꝫ qm̄ vt est apud parentez eloquij: nemo est adeo senex: q se annū nō victuruz putet: prius e vita discessit: q̄ꝫ ea in lucē ꝓdiderit. nos vero ⁊ ī paterno luctu ⁊ duobꝰ nobilissimis fratribꝰ īmatura morte ereptis in sūmo merore versati nō prius ea colligere ⁊ scriptis edere q̄ꝫ a domestico dolore parūper reuocari potuimus. Nūc igiꝭ fidelissime trāscripta illa mortalibꝰ maxime ꝓdesse ⁊ cupimus ⁊ speramus. Nā ⁊ si oēs morti debemur: ⁊ pallida mors equo pulsat pede pauperuz tabernas regūq̄ꝫ turres: ⁊ nemini parce parcūt: plurimū tn̄ vite nostre doctissimorū medicorū adiumenta ꝓficiunt: ⁊ id breue tp̄s qđ a natura nobis cōcessum est minus aliquāto molestū minusq̄ꝫ aduersa valitudine impeditū efficiūt. ex quo ortū est vt gentiles beneficiorū nō īmemores medicis diuinos adhibuerint honores: ⁊ nos q in vero lumine ambulamus medicine ꝓfessores nūquā iure cōtēpsimus. Qđ siquis ob eā artē decus ⁊ opes est adeptus: noster clarissimus genitor locū inferiorē minime attinet. Quippe a pontificibꝰ romanis a potentissimis principibꝰ a nobilissimis senatibꝰ sūmis honoribꝰ ⁊ nō mediocribꝰ opibꝰ donatus princeps medicorū etatis sue habebaꝭ: sꝫ quāquā in vita maxime sit laudatus: ex his tn̄ cōsilijs quātū in ea arte valuerit facillime apparet. Sꝫ cū cogitaremus cui ex principibus italicis hoc opus esset dedicādū: statim in mētez subijt: vt hec paterna cōsilia Reue. D. T. tāq̄ꝫ fidei ⁊ amoris nostri validissima testimonia redderenꝭ. Et eo libentiꝰ fecimus: q amātissimus genitor tibi nō fuit incognitꝰ: ⁊ cū in hac alma ciuitate liberalibꝰ artibꝰ icūberes ille te vnice dilexit: ⁊ mutuo abste colebaꝭ. Preterea id nobis maxime curādū fuit: vt tā vtilissima cōsilia doctissimi principis auctoritate niterenꝭ. Qđ nō solū mediocria curarūt ingenia: sed eloquētissimus ille Cicero grauiora opa ad grauissimos ⁊ eruditissimos viros mādāda esse iudicauit. Nō igiꝭ īmerito Reue. D. T. hoc paternū munus suscipiet: cui ꝓfecto nihil deesse vꝭ: qđ hominē valeat beatū efficere. Nā siue pypateticos audiuerimus: siue seuerissimis stoycis fides adhibebiꝭ: te oī parte beatissimuz esse ꝓfitebimur. ⁊ enim pypatetici qui vt Reue. D. T. ab ieunte etate pene didicit: ab Aristotele orti sunt. tria bonorū genera esse putāt. Fortune vꝫ corporis atq̄ꝫ animi. Hec oīa in Reue. D. T. accumulatissime sita existunt. Naz aspectꝰ tuus mortalibꝰ est gratissimus: ⁊ facies tua decora: corpus validissimuz: lingua expeditissīma: ingenue vires: etas integerrima. Extrena quoq̄ꝫ nobilissimo corpori respondent. quippe sūmis opibꝰ abūdans amicicijs clarissimorū principū ac p̄cipue Poti. Maxi. gratia polles. Ea vero tibi dignitas a sapientissimo Sixto ponti. nostro Maxi. cōprobātibꝰ patribꝰ est elargita: q̄ soli pontificio suo cedebat. Sꝫ veluti animus ꝑ infinitū a corpe mortali distat: sic tertia perypateticorū ⁊ sola stoycoruz bona superiora q̄ breuiter cōmemorauimus infinito quodā interuallo superant. Qđ virtutis genus excogitari pōt: in quo Reue. D. T. nō dicā carere sed nō copiosissime abūdare p̄dicetꝭ: in te sūma prudentia est: ac pene sapientia diuina: ex qua in sūmis negocijs grauissima ꝯsilia emanarūt. Iustitia vero ⁊ grauitas Reue. D. T. effecerūt: vt ꝓbatissimorū virorū iudicio amplissima dignitate tua dignissimus habearis. Animi vero ⁊ corporis robur efecit: vt magna ⁊ nō ignauis cōmittenda tibi sepissime ab apostolico solio mandarenꝭ. Quid de cōtinentia dixerim? Siquidē cū auaritia bonas animi dotes sepissime euertat: in te sūma liberalitas ꝑpetuo extitit. ⁊ nulla vnquā tibi libido est dominata. sꝫ egregias virtutes tuas admirabilis bonarū artiū doctrina q̄ꝫ felicissime exornat. Solent pleriq̄ꝫ mortales notabilitate opibꝰ ⁊ externis bonis pollentes bonarū artiū studia negligere: ⁊ eo magis si sūmis dignitatibꝰ se ornatos esse ꝓspiciunt. Reue. vero. D. T. ea q̄ breuiter superiꝰ narrauimus nō parū ornamēti ex doctrina susceptura iudicabit. Hoc idē Alexāder ille macedo ⁊ ex nostris. C. Cesar asseq studuerūt: vtrꝫ cū eorū amplissima felicitate lr̄arū splendor iungereꝭ. nō iniuria igiꝭ eruditissimi viri monumenta ad eū principē peruenire nitimur: q ⁊ ipe doctissimus existit atq̄ꝫ habeꝭ. quāobrē oramꝰ supplices Reue. D. T. vt hec paterna cōsilia Hylari fronte suscipiat: ⁊ cū legēdi copia dabiꝭ grauissimū suū adhibeat iudiciū si alijs quoq̄ꝫ legenda sint. nō eniz veremur si ipse clarissimus pater reuiuisceret aliū suarū lucubrationū censorē minime delegisse: quippe fuerat expertꝰ in Reue. D. T. ⁊ optimū in bonis artibus iudiciū ⁊ sūmum in se amorē existere. Bononie Kalendis Nouēbris Anno gratie. 1489. sub pontificio Innocentij octaui.

¶ Epistola Philippbi Beroaldi in cōsilia Bauerie medicorum clarissimi.

Medicinā: que donum dei est: qua nulla artiū Utilior mortalibꝰ reperitur illustrarunt excoluerūtq̄ꝫ Cōplusculi antiquorum: ⁊ in primis Hyppocrates Cous. Asclepiades Herophilꝰ atq̄ꝫ Erasistratꝰ. quos lōgo tēporū īteruallo subsequuti sunt Gal. ⁊ Aui. alijq̄ꝫ nō pauci: quorū noīa celebratiora sunt q̄ꝫ vt aliene cōmemoratiōis indigeant. Ista vero tempestate īter ceteros medicos excelluit vir Clarissimus ⁊ medendi sciētia p̄stantissimꝰ Baueria: nunq̄ꝫ a me sine honoris prefatiōe nominādus: qui tanq̄ꝫ Esculapius colebaꝭ cōsulebaturq̄ꝫ in medicine disciplina. Cuius decreta oraculis veriora existimabanꝭ de cuius laudibus cū multa dixerimus plura tamē dicēda superērūt. Hic cū multos deploratos ad vitam reuocasset cum multa ex Secretarijs medicie arcana deprompsisset Scripta reliquit medice desciplie consilia: que in hoc volumīe impressa leguntꝭ: vt quemadmodū viuus viuētibꝰ ꝓfuisset: ita defunctus posteris medereꝭ. Quantū in his doctrine quantuz vtilitatis quantū medelarū contineaꝭ: statim Curiosus lector agnoscet. Quocirca omnis quotquot medicine studiosi sunt hortor ac moneo vt ista Doctissimi Bauerie cōsilia subinde Cōsulant ⁊ in manibus iugiter habeāt. Ita ipsi doctiores efficienꝭ: ⁊ defuncti Bauerie Manes si vllus defunctis sensus ē Letabuntur operam atq̄ꝫ opus non perijsse.

Tabula

¶ Tabula omniū conſiliorum Bauerīj que continentur in hoc volumine.

¶ Finis Tabule Cōsiliorū Bauerij de Bauerijs.

¶ Capitula a Rustico exposita.

FINIS

¶ Preclarissimi artiū ⁊ medicine doctoris ac eta
te sua primarij magistri Bauerij de Bauerijs cō
silia feliciter incipiunt.

¶ De mala cōplexione frigida ⁊ hūida cerebri ma
teriali cronica: cuꝫ stupore cutis capitis ⁊ tinitu
auriū: ⁊ debilitate partis posterioris capitis: ⁊ cū
catarro descendente a capite ad pectus sapiente
aliquid salsuginis cū debilitate aliquali cordis ⁊
de debilitate digestiue stomaci cū multiplicatio-
ne egestionis flegmatis vitrei ⁊ multa materie fe-
calis emissione cum calore expanso ꝑ oīa mēbra.

¶ Consilium Primum.

Illustrissima do
mina Margarita de Gonzaga
afficiꝫ principal'r duab⁹ malis di
spositionib⁹: quas varia cōsequū
tur accidentia.

¶ Prīa harum est mala cōplexio
Prīa di-spositio. fri. ⁊ hu. cerebri materialis croni
ca: q̄ ⁊ si aliqñ videaꝫ grauitati capitis ꝯiuncta ali-
qñ leuitati: nihilominus vt declarabiꝫ est mala cō-
Accidētia eius. plexio fri. ⁊ hu. cū materia. Accidētia hāc dispōnē
cōsequētia sunt sex. Primū est aliqualis stupor cu-
tis capitis. Scd̄m est debilitas partis capitis poste
rioris. Tertiū accidens est auriū tinitus. Quartū ē
catarrus sapiēs salsuginē cui⁹ pars fluit in pect⁹ siue
in pulmone ⁊ reddit ipm aliquał'r angustū ⁊ nōnūq̄
sibi vꝫ q̄ ad intra pect⁹ excoriationē patiaꝫ. Quin-
tū est cordis aliqualis debilitas. Sextū ē visus de-
bilitas: nā qñ obiectū intueꝫ vꝫ q̄ obiectū sit pāno
velatū vel ipsa ante oculos pānum habeat.

Scd̄a di-spositio. ¶ Scd̄a dispositio pricipalis que morb⁹ cōiter dici
pōt ꝓprie tñ diciꝫ accidēs est debilitas virtutis di
gestiue stomaci. Et ex hac seq̄tur accidentia aliqua
Accñtia. vnū ē multiplicatio egestiōis flegmatis vitrei vt in
exitu appet postq̄ꝫ emiserit feces. Scd̄o sequiꝫ mul
ta fecalis materie quātitas. Accidēs aliud ē calor q̄-
daꝫ per oīa mēbra expāsus ad quē sequiꝫ imediate
post cibū sudor per vniuersum corpus.

Dubium. ¶ Scd̄o si q̄s q̄siuerit nunq̄d mala dispō capitis cā sit
Dicendū. male stomaci dispōnis aut ecōtra. ¶ Rñdeo q̄ vna
fouet alterā: vnde cerebrū mittēs reuma ad stomacū
est cā ꝯseruatiua stomaci male dispōnis: ecōtra sto
macus male digerēs cōmittens cerebro fumos q̄ ce
rebri frigiditate ingrossati ⁊ in hūiditatē cōuersi ē
cā humiditatis cerebri. Unde Aui. scd̄a pmi doc. j.
c. viij. Et est cū societas ꝓuenit ad casum queādmo
dū cerebrū cū egrotat associaꝫ ei stomacus ⁊ debi-
litaꝫ tūc ei⁹ digō ⁊ mandat cerebro vapores malos
⁊ nutrimentū indigestū ⁊ auget ipsius cerebri egritu
dinē: ⁊ sic ex hac egritudine ꝓueniente ad durabi-
litatem ⁊ circuitionem.

¶ Nō puto tñ dispōneꝫ vnius istorū mēbrorū esse
totaliter in dependentiā dispōe alteri⁹: Jmo q̄libet
istarū ī se hꝫ sue malicie cāꝫ sicut statim declarabiꝫ:

Clarifica-tio prime dispōnis. ¶ Scd̄o cerebri cōplexio sit humida ab exeūte. s. spu-
to facile cōprehēdiꝫ ⁊ cōprehendi pōt q̄ sit frigida
declaraꝫ ex Aui. pma tertij tra. ij. c. de emigranea
Prin. vbi dixit. Egritudo cui⁹ tps elongatū est: ē frigida
scd̄m oēm dispōnē. Significatiōes ad hoc ostēdē-
dū sumunꝫ prīa tertij trac. j. quas omisi. cū hoc mi
hi certissimum videatur.

¶ Scd̄o sit materialis complexio ostendiꝫ ex fluxu su-
ꝑfluitatū a capite dscendētiū. Uñ prīa tertij trac. j.
Prin. c. xvij. Et Gal. qdē visum ē q̄ significatio ad osten-
dendū q̄ cōplexio est dominās siue materia ē priua
tio fluxus suꝑfluitatū cū significatiōe malitie cōple
xionis. Significatio vero q̄ domineꝫ cuꝫ materia ē
fluxus suꝑfluitatū. Et subdit Aui. Et nos ꝑscruta- Prin.
mur ⁊ dicamus si nō sunt opilatiōes ⁊ debilitas vir
tutis expulsiue cā cōiuncta ē hūiditas stans in ce-
rebri porositatib⁹ ex sanguine flegmatico quo cere-
brū nutriꝫ vꝫ a dbilitate digestiue gēita siue multi
plicata. Ad hanc coadiuuat multa a stō euaporatio
ad caput nā vapores illi cerebri friditate ꝯdēsata ad
aq̄ nāꝫ ꝯuertunꝫ: ⁊ ꝑ anfract⁹ cerebri dispargiꝫ ⁊ fo
uet ipsam malam complexionē frigidaꝫ ⁊ humidā. Cā añs.
¶ Causa antecedens est hūor flegmaticus apt⁹ pel-
li aut trahi ad caput ⁊ conuerti ī causaꝫ coniunctā
Et similiter oīs materia in vaporē cōuertibilis que
caput peteret. Et oīs mēbri dispositio per quā mē-
brum materiam faceret euaporare ad caput.
¶ Sed causa primitiua est indebitum regimen sex Cā primi-tiua.
rerum non naturalium.
¶ Cause assignate sunt male complexiones ꝑterna
turales cerebri. Sed cōplexiōalis naturalis cerebri
eiusdē illustrissime domine est ēt frigida ⁊ humida
vt faciliter ex signis ab Aui. positis prima tertij tra.
j. facile cōprehendi pōt. Et huius cause sunt prin-
cipia naturalia.
¶ Et ex his facile cōprehēdi pōt quare hec disposi Cā pmi ac-cidentis.
tio est aliquādo grauedini coniuncta ⁊ aliquādo le-
uitati. Nā cū materia ī cerebro multiplicaꝫ: ⁊ neq̄ꝫ
resoluitur: neq̄ꝫ sensibiliter euacuaꝫ aut ꝑ sputū vel
ꝑ nasuꝫ: neq̄ꝫ ad aliū locū trāsmittiꝫ: aut si q̄d eua-
cuatur vel transmittiꝫ id paucū ē: tūc capitis gra-
uitas sentitur. Si aūt materia notabiliter resoluiꝫ
vel quomodolibet aliter euacuaꝫ aut alio transmit
tiꝫ aut regimen sit meli⁹ tūc caput leue iudicatur.
Scd̄o posterior capitis ꝑs sit debilis nota ē causa ex
dictis: nā eadē mala cōplexio frigida ⁊ humida eā
posteriorem cerebri ꝑtem debilitat.
¶ Et ex hoc fundamento faciliter cōprehendiꝫ que Cā scd̄i ac-cidentis.
sit stuporis causa. Nam materia descendēs ꝑ partē
cerebri posteriorē opilat neruos nō integre q̄ oriunꝫ
a secūda spōdili colli a quibus cutis capitis hꝫ sen-
sum vt apparet ex secūda tertij. quare spiritibus sen
sitiuis nō potētibus debite q̄ꝫtitatis penetrare red-
ditur cutis capitis stupida.
¶ Tertij accidentis causa ē debilitas caloris natura Causa ter-tij accñtis
lis cerebri agēs in nutrimētū aut in materiā in cere
bro contentā: ⁊ facit ipsuꝫ euaporare ⁊ nō pōt ipos
vapores resoluere. vnde attingētes ad timpanū au
ditus faciunt representare sonū ac si eēt exterius cū
tamē talis sonus extra nō fit. vnde Aui. quarta tertij. Prin.
hec dispō est vacuā hō incessanter audit exterius.
i. ac si esset exterius puto temē hanc dispōem posse
augmētari propter stomaci euaporationē ad caput
sed nō credo ab hac solū pendere. Nā si solū a sto-
maco penderet suciperet varietatē secundū meliorē
aut deteriorem stomaci dispositionem.
¶ Quarti accidentis causa est humiditas in cere- Cā q̄rti ac-cidentis.
bro multiplicata cui aliquid colere admiscetur per
cuius admixtionē redditur saporis salsi. nā hec ma
teria a cerebro veniēs per cānam pulmonis descē-
dēs cōmunicaꝫ pulmoni ⁊ sua viscositate prohibet
bonā pulmōis dilatationē ex hoc apparet anhelitū
cōstringi ⁊ cū fiat conatus ad huius materie expul
sionē cū screatū accidit ex violētia ꝑtē circa guttur
vel cannā alterari vel frosan excoriari vñ sentiꝫ ac forsan
si esset excoriatio ⁊ idē pōt in pectore accidere ob co
natū ⁊ pectoris impetuosum motum.
¶ Quinti cā est mala cōplexio frigida ⁊ hūida cor- Cā q̄nti ac-cidentis.
di cōicata. vnde secūda tertij cap. de signis egritu-
dinū cordis inter signa ei⁹ numerat timiditatē ⁊ au
daciā ⁊ suꝑfluitatē in pietate ⁊ misericordia. ꝑterea
caliditas cordis reddit hominē audaceꝫ scd̄a tegni
⁊ fortē. oppositū ei⁹. s. frigiditas facit timidū ⁊ de-

a

bilē. Ad hoc accidens causandū ⁊ cōseruandū imo
augmētandū cōcurrit timor in quē ex quacūqꝫ leui
cā hec illustrissima domina incurrit. Neqꝫ dubito
hanc esse vnam ex pricipalibus causis.
Cā. vj. accidentis. ¶ Sexti accidentis cā ē eadē capitis mala cōplexio
fri. ⁊ hu. igrossans spūs ⁊ cū eis ꝑmiscēdo vapores
reddit ipos turbulētos. concurrit ad hoc debilitas
oculi quā ipsa ē cōsecuta ex frequēti fletu vnde na/
tura sue facta trāsmittit ad oculos supfluitatē alias
humiditatem quasi roridam que diffusa per oculuz
impedit bonitatem visionis.
Verificatio scē dispositōis. ¶ Scēe dispōnis principalis cā est mala cōplexio
fri. ⁊ hu. stomaci huiꝰ vero cā ē materia flegmatica
imbibita in substātia stomaci aut in ꝯcauitate eiꝰ cō
tenta vel parietibus eiusdē aderēs cā remotior ē ma
teria a capite fluēs ad stōacū aut ad ipm ab aliꝭs mē
bris expulsa. Causa ꝑmitiua ē indebitū regimen sex
Cā primi accidētis. ¶ Primi accidētis cā ē mala (rerū nō naturaliū.
stomaci digō. vñ ex cibo nō gñat bonū chilū sed ip
Cā secundi accūtis sum in flegma vitreū corrūpit. ¶ Causa scdi accūtis
ē multa cibi quātitas nō absolute sꝫ respectu talis i/
diuidui: nā ꝙ egestiōes multe fiant sintqꝫ mediocri/
ter dure oi die emisse ⁊ cū leui enemate educant̄ mł
tez medioeriter cōpacte nō pōt dici ꝙ hoc ꝓueniat
ex opilatiōibꝰ meseraicaꝝ qr chilus nō est potēs ad
epar trāsire neqꝫ ꝓp defectū attractiue epatis quo/
niā in his casibꝰ essent egestiōes liqde chilose quare
nō vī eē alia cā qꝫ assignata cū mł'te supfluitates pri
me digestiōis cuiꝰ modi sūt feces nō resecant̄ a pau
Cā tertij accūtis. ¶ Vltimi accidētis ē dbilitas ꝯtētiue mē (co cibo.
broꝝ: nā cibo assumpto fit caloris nālis ad stomacū
attractio a mēbris exterioribꝰ. Vnde mēbra illa ma
gis dbilitant̄ ex sua retētiōe ⁊ ab eodē calore fit eua
poratio q̄dā, vñ vapores illi ad exteriora mēbra trā/
smissi ⁊ calefaciendo hūiditates circa ꝑtes cutaneas
existētes ⁊ subtilitātes cōcurrēte debilitate virtutis
cōtētiue mēbroꝝ ē cā sudoris post cibū accedentis.
Partes cōsilij. ¶ Cura dispositionū ꝑncipaliū ⁊ suoꝝ accūtiuz in
duos diuidā tractatꝰ. In prio ponā debitū regimē
sex rerū nō naturaliū. In seccūdo scribā cōueniētē
modū administratiōis rerū medicinalium.
Tra. ꝑmꝰ ¶ Tractatꝰ primus sex cōtinebit capitula iuxta nu
merū sex rerū nō naturaliū ab aere principiū faciā.
De aere. ¶ De aere. Cauere dꝫ hec illustrissima dña ab aere
fri. ⁊ hu. nebuloso vētoso ⁊ ꝓprie flante austro aut
borea. Et ab oi aere mali odoris. Eligere sibi dꝫ
aerē clarū bene euētatū qetū declinātē ad caliditatē
⁊ ad siccitatē magis tñ ad siccitatē qꝫ ad caliditatē.
Qō si aer vniuersalis talis haberi non pōt fiat arte
aer ꝑticularis sue habitatiōis faciēdo ignē in came
ra cū lignis siccis boni odoris cuiꝰ modi sunt abies
pinus iuniperꝰ sauina rosmarinus aut suffumiget̄ lo
cus cuz thure sandaraca storace sicca laudano aut
granis iunipiri. Pōt ex singulo istoꝝ aut ex ipoꝝuz
cōmixtione fieri suffumigiū supponēdo puluerē eo
rū vel alicuiꝰ ipsoꝝ prunis calidis sed stāte fumo ca
merā aut aulā nō ingrediat̄ priusqꝫ cessauerit lꝫ do
ctores nostri de aere solū facere videant̄ mentionez
tanqꝫ de eo qō nobis incessant̄ semꝑ occurrit. Vel
minus cū eo voluerunt intelligere reliqua elementa
scilicet ignem terram ⁊ aquam.
De igne. ¶ De igne. Nō appropinquet multū igni facie ita
vt multū calefiat ne sua caliditate subtiliādo humo
res esse causa fluxus. Neqꝫ igne intuet̄ quoniā eius
aspectus visui nocet.
De terra. ¶ De terra. Caueat a statiōe hu. ⁊ fri. ⁊ a loco ꝓpi
quo vallibꝰ palludibꝰ ⁊ cloacis: ⁊ a locis montuosis
multū eleuatis terrā sibi eligat calidam ⁊ siccaz.
De aqua. ¶ De aqua ⁊ de re ꝓportionali aq̄. Aque turbide
⁊ cenose grosse cauēde sūt. Inter ceteras aquas me

lior ē aqua cisterne collecta ex aqua pluuiali aut flu/
uiali habēte lutū mūduz lapideū aut arenosuz i qua
aqua sit calibs aut virga ferrea quinquies extincta:
Nā aque ferree cōferunt stomaco ⁊ spleni. scda pri
mi. c. ij. ⁊ scdo cañ. c. de aqua ferrea cōfert visceri/
bꝰ. Et ita placeret ꝙ sola talis aq̄ i suo veniret vsu.
¶ Quod ē aque ꝓportionale ē lixiuiū quo sibi lauat De pp
caput ꝙ sic fieri dꝫ. R. cinerū tursoꝝ cauliū: q si nō tional
habeat̄ loco eiꝰ sumat̄ cinis sermētoꝝū lib. j. sulfu/ te.
ris viui. ℥. ij. aluminis. ℥. j. ʒ. pistent̄ ⁊ simul mi/
sceant̄ et extēdat̄ suꝑ petiā rarā sub q̄ sint palee exi
stētes suꝑ vase recipiēte ⁊ ꝑ huiusmōi puluerē co/
let̄ decoctio q̄ sic fit. R. folioꝝū lauri assari sticados
arabici maiorane origani añ. m. j. ʒ. costi acori añ. ℥.
j. sene. ℥. ij. contūdant̄ cōtundēda ⁊ incidant̄ icidē
da mō grosso ⁊ bulliant in vrceis sex aque fontis aut
fluuij donec redeat ad vrceos quattuor. ⁊ collet̄ suꝑ
cinerē vt dictū est: ⁊ colatura reseruet̄ cū caput la/
uare voluerit. fricet̄ primo cū duobꝰ rubeis ouo/
rū ⁊ accipiat̄ de lixiuio facto qꝫtuz sufficit ꝓ capi/
tis lotōe. Et cū ad ignē calefit ponat̄ i ea puluis in/
frascriptꝰ i petia lini rara ligatꝰ ⁊ sepe manibꝰ ex/
primat̄. R. laudāi. ʒ. ij. nucismu. gariofiloꝝū macis
añ. ʒ. j. pistent̄ ⁊ fiat puluis ⁊ liget̄ vt dictū est. Cū/
qꝫ caput fuerit lotū exsiccet̄ cū pāniculis calidis cū
mediocri fricatōe. Et nō exponat̄ caput igni. Deide
coopiatur caput ne frigꝰ sentiat. Neqꝫ nimis mul/
tū calidū teneat̄. Producit. n. nimia caliditas capi
tis ad raritatē testure vnde ledit̄ postea a rebꝰ cali.
⁊ fri. vt apparet. v. affo. a. Gal. in cōmento. xvj. il/
liꝰ affo. Calidū nocet frequēter vtētibus. Et huius
capitis locio fiat stomaco ieiuno bis aut semel i eb/
domada ꝑmissa purgatiōe aut ēbrocatiōe de q̄ ifra.
¶ De accidētibus animi Sūmo studio dꝫ hec illu De acc
strissima domina cauere ab accidētibus aī tristitiaz bus ani
inducētibus. Nihil i cāu suo ē deterius neqꝫ dete/
riora faciēs nocumenta quā tristitia sollicitudo ti/
mor ira desperatio de sua salute. Vnde. Gal. iij. te/
gni tex. ꝯmē. xxxij. Abstinere vō manifestū ē ab in/
temꝑantia opꝫ oim harū rerū aīe passionū ira tristi
tia furoris timoris iuidie ⁊ sollicitudinis. Extermi/
nāt. i. extra terminos ponūt. n. ⁊ mutāt corpa ab ea
que scdūz naturā cōsistētia. Et ypoc. vj. affo. Si ti
mor ⁊ pusillanimitas multū tꝑs hꝫ ꝑfecte melācoli/
cū ꝑficit huiusmōi. Et idē ꝑ Gal. i comē. xxiij. eius
dez affo. ꝑti. vj. Quaꝓpter ab his oībꝰ cauēdū. Ali
ter dubitarē ne icideret egritudiez melācolicā ⁊ lō
ge istis deteriorē. Dꝫ illustrissima domina sua leta/
ri gaudere bene cōfidere ⁊ sperare de salute ⁊ sani/
tate sua de qua nō dubito ꝙ cā cōsequet̄ si fecerit
qꝫtū sibi ordinat̄. Verset̄ cū personis sibi amicis ⁊
dilectis. Audiat sermōes gratos. Et si incidit i tri/
stes aut timorosas cogitatiōes diuertat ab eis aīaz
Et iō bonū est ꝙ habeat secuz semꝑ sociā cuz qua
loqui possit ⁊ non sit sollitaria:
¶ De motu ⁊ quiete. Nocet oē supfluū exercitiū ⁊ De mo
ꝑcipue imediate post cibū factū. Et oē exercitiū in ⁊ quiete
quo caput extet iclinatū. Neqꝫ minus nocet nimia
quies. Exercitium faciat vł'e ꝓgrediendo aut eqtā
do ꝑ loca amena iocūditatē iferētia: pulsis prio suꝑ/
fluitatibꝰ prie ⁊ scde digōnis. Et hmōi exercitiū fi/
at añ prādiū ⁊ añ cenā iā prādio digesto qō tꝑs ē ꝑ
vj. aut. vij. horas a fine ꝑcedētis prādij. Particula
re exercitiū sit capitis pectinatio de mane cū aliqli
fricatōe. Legere aut officiū dicere voce alta ē pecto
ris ⁊ pulmonis exercitiū. Cōueniūt loco vniuersalis
exercitij fricatio a ꝑtibꝰ suꝑioribꝰ: icipiētes ab hu/
meris trahēdo cū pāno calido aut manibꝰ vsus cu/
bitos ⁊ manꝰ deide retro ad spatulas descēdēdo ad
vētrē ⁊ tādē ad coxas ⁊ tibias reliquū tꝑs sit qetis.
¶ De

De sōmno vigilia.

¶ De somno ⁊ vigilia. Sōmnꝰ diurnꝰ factꝰ ē malꝰ vñ Aui. tertia pmi ca. de regimīe sōni. Dormire nāq in die malū. Nocet ōis sōnus supfluꝰ ⁊ q imediate post cibū ē factꝰ. Et dormire sup dorsuz aut capite depsso ⁊ in loco vento exposito aut radijs lune pcipue p fenestrā ingrediētibꝰ. Sit sōnus de nocte nisi aliqd acciderit ꝓpter qꝺ ipediret aut pp longā ꝯsuetudinē vl' lassitudinē ꝯsequētē exercitiū aut euātionē. In qbꝰ casibꝰ de die cōcedit: aliter nō. Neqꝫ priꝰ i nocte dormire icipiat quā trāsiuerit hore due a fine cene. Sit sōnus prio sup latꝰ dextruz deinde voluat sup sinistrū. Cōuenit ēt sup ventrē. Sz nullo pacto sup dorsuz. Vñ Aui. ca. viij. alleg. Resuppine aūt dormire ⁊c. Sitqꝫ sōnus. vij. aut. viij. horarū: nō minor. vj. nec ampliꝰ. viij. Sitqꝫ capite bene eleuato ⁊ corpe pānis cōueniēter tecto. Dormiat i lecto habēre culcitrā ex plumis oloris aut anseris. Nō minus etiā nocerent supflue vigilie vt appet ex Aui. ca. supra dcō ⁊ pria tertij cap. de epilensia. Superflue vigilie caput replent vaporibus.

De cibo ⁊ potu.

¶ De cibo ⁊ potu. Nō ꝯuenit panis azimꝰ idebite coctꝰ in substātia multū cōpactꝰ ⁊ q ē durꝰ. Eligat panis ex farīa frumēti mundi pcipue a lolio. Sit bene elaboratꝰ: debite coctꝰ: cōuenienter fermētatꝰ: in substātia nō cōpactꝰ: i cuiꝰ cōfectiōe aliqd salis ponat vt ꝓhibeat nocumētū opilatōis qꝫ farina facit. Qꝺ si in eiꝰ cōfectiōe adderet aliqd pulueris cimini ⁊ masticis optīe cōueniret pp stōm ⁊ ventositates si sibi nō displicet gustui ponat. Nō sit eiꝰ panis pluris tpis triū dierū: neqꝫ minoris vnius diei. Et cū prādere vult ab eo cruste excutiant.

De carnibus.

¶ Euitent carnes oēs difficilis digōnis grossi ⁊ viscosi nutrimēti ⁊ multarū supfluitatū: vt sūt carnes bouine vaccine porcine capne ircine ceruie. Et auiū in paludibꝰ aut stagnis degentiū vt ansares anates folege ⁊ similes. Et oēs aīaliū ptes viscositatē habētes: vt capita collum cutes ⁊ similes.

Volatilibus.

¶ Eligant ex volatilibꝰ siluestribꝰ caro starne. Que ceteris in leuitate ꝑponit. Tertio Almansoris caro coturnicis turturis pdicis fasiani ⁊ aliarū paruarū auiū degētiuz in nemoribꝰ vt ficedule turdi merule filomene ⁊c. Ab alijs abstineat. Ortigenū sine calcearū vsus nō cōuenit qm̄ nauseā facit ⁊ stōm grauat.

Domesticis.

¶ Ex domesticis auibꝰ eligant caro gallinarū q̄ est oī carne melior. vt. xxiiij. cōtinētis caponū iuuenū quē ceteris Mesue ꝑponit pullorū nō valde paruoꝝ ⁊ pipionū colūbarie volare incipiētiū. Licet dicat xiij. tertij ꝙ sunt difficilis digōnis ⁊ trahūt longā morā in stō. Arbitrādū est qꝺ intellexit de his q in domo nutriunt quos appellamꝰ castingos cū dicat Rasis. xxiiij. cōtinētis. Pulli colūboꝝ dant in cibo illiꝰ cuiꝰ corpꝰ est euātū sanguine ⁊ ifridatū ex lōgo morbo. Qꝺ nō dixisset vbi eēnt difficil' digōnis

De q̄drupedibꝰ siluestribꝰ.

¶ De quadrupedibꝰ siluestribꝰ cōueniūt caro capreoli q̄ inter ceteras carnes siluestres melior habet: et sanguis ab ea genitꝰ paucas efficit supfluitates qm̄ siccus melancolie attinet. tertio Almāsoris. Caro leporis iuuenis nō sit tñ in frequēti vsu ꝓpter eiꝰ melancolicitatez. Cōceditur interdum caro apri.

De domesticis.

¶ Ex domesticis vero laudat caro edulini q̄ in se est tempata nullā habēs maliciā. tertio Almansoris. sz nō sit edus a natiuitate distās p ampliꝰ qꝫ. xl. dieꝝ caro vituli nō magis qꝫ p. l. dies a natiuitate ꝓpinqui: neqꝫ distās magis qꝫ per quattuor aut p. v. mēses caro castrati ⁊ agni ānualis a reliqs abstineat.

De ptibꝰ.

¶ De partibus animaliuz eligant potius partes anteriores qꝫ posteriores: qm̄ laudabiliores sunt vt pz per Ysaac de dietis vniuersalibus. cap. xiiij.

De cerebro.

¶ De ptibꝰ aīaliū eaꝝ sicut cerebrū stō nocet ⁊ generat grossuz ⁊ viscosuz nutrimētū iō nō sit in vsu excepto cerebro leporis ꝙ mirabilr neruos confortat. Vide de eo a Gal. lib. iij. alimētorū cap. vij. Oculi ad digerēdū difficiles ⁊ nutrimētū pbent viscosuz nō nisi aromatibꝰ comedant. Ysaac de dietis pticu. Lingua pbet nutrimētū mediū inter durū ⁊ molle. Comedi dz cuz aceto pipe ⁊ zinzi. Ysaac vt supra.

De medulla.

¶ Medulla vniuersaliter vitupat quoniā stōz cōturbat ⁊ mollificat ⁊ apetituz tollit i sua vnctuositate difficulter digerit.

Venter.

¶ Vēter frigidꝰ ⁊ siccꝰ tarde digerit ⁊ flegmaticuz generat nutrimētuz. tertio Almāsoris. Si tamen aliquādo sumit spēbꝰ ꝯdiat.

Pulmo.

¶ Pulmo pauci ē nutrimēti licet faciliter digerat ⁊ pertinet humori flegmatico. ysaac de dietis pticularibꝰ.

Cor.

¶ Cor cali. ⁊ sic. ē cōplexiōis tarde digerit ⁊ nutrimētuz grossuz pbet. sz si bene digerat multuz trit. ysaac vt supra licet. iij. Almāsoris dicat ꝙ non multuz nutrit.

Epar.

¶ Epar cali. ē ⁊ hu. cōplexiōis tarde digerit ⁊ nutrimētuz grossuz pbet ⁊ tarde i mēbris penetrat ideo nō ꝯuenit. Inter cetera tamē melius ē qꝺ ē ex gallina pigui ⁊ anati accipit scđo canone.

Splen.

¶ Splē frigide ē ⁊ sicce cōplexiōis difficilis ē digestiōis nutrimentū prebet melēcolicū iō eiꝰ vsus nō placet. Sed splen porcinus ceteris minꝰ malꝰ ysaac de dietis particularibus.

Renes.

¶ Renes parū calidi sed magis sicci grossuz ⁊ paruū pbēt nutrimētū. iij. Almāsoris ideo nō placent.

Intestina

¶ Intestina fri. ⁊ sic. cōplexiōis sunt pbēt paucū ⁊ grossū nutrimētū si comedant spēbꝰ ꝯdiant. cauda cal'a ē q̄ stō nocet ⁊ fastidiū fac̄ ac colerā generat rubeā. tertio Almāsoris.

Cuttis.

¶ Cuttis fri. ⁊ sic. nutrimenti difficilis ē digestiōis ⁊ nutrimētū pbet viscosuz ad opillādū aptū. Quare dimittat. Pedes animaliū nō vitupant. sz nutrimētū exhibēt paucū ⁊ tamē laudabile quāquā sit parū viscosuz. Eis vti pōt cū aceto passulato. Oīm partiū aīaliū. ale ꝓpter exercitiū ⁊ spiritū debitū influxū a corde ⁊ sanguinē ab epate laudabiliores iter ceteras ptes existūt.

Caro musculosa.

¶ Caro musculosa rubea cum non fuerit multe piguedini cōmixta neqꝫ ab eo ex toto denudata bona existit.

Caro pinguis.

¶ Caro multū piguis nutrimentū exibet humidū ⁊ multarū supfluitatū ⁊ stōm relaxat ideo dimittat.

Caro ꝓpe ossa.

¶ Caro ossibꝰ adherēs nutrimētū pbet sapidū grossuz tamē ⁊ viscosuz:

Pinguedo.

¶ Vnctuositas ⁊ piguedo parū nutriūt ⁊ illaudabile pstāt nutrimētū vñ nō ad cibū sz ad cōdimētū sunt dāda. Vnūquodqꝫ eoꝝ primū ē stōi iflatiuū: saturat cito ⁊ corrūpēs: ⁊ supnatat cibis quos repit in stō: admixta illis igrossat ⁊ uiscat eos. vt habet ab ysaac ꝺ dietis vniuersalibꝰ q̄re ab eis cauēdū.

De pparatione carnium.

¶ De mō prepatōis carniū itelligēdū prio ꝙ aīaliū habētiū corpa grossa ⁊ macra carnes elisse meliores sūt quā aliter pparate. Scđo volatiliū piguiū carnes assate sūt meliores qꝫ elisse Et macroꝝ vero ecōtra. Ista colligunt ab ysaac in suo de dietis vniuersalibꝰ.

Carnes elisate.

¶ Carnes i aq̄ elisate ⁊ sale ꝯdite faciliter digerunt. ab a q̄ fiūt tenere ⁊ digestiōi prepant. Que sūt macre nō aliter prepari dbēt

Carnes assate.

¶ Carnes assate nutrimētū grossiꝰ ⁊ sicciꝰ pbēt ⁊ ad digerēdū difficiliores sunt. Vbi tamē stomacꝰ bene eas digerat cōueniētes sunt ⁊ q̄ sunt pigues taliter prepari debēt.

Carnes in sartagine

¶ Caro cū piguedine in sartagine frixa fastidiū generat stōm grauat capiti nocet remollit neruos. quare dimittēda.

Caro sup prunas.

¶ Carnes sup prunas assate si bene digerant multū nutriūt putat tamē adeo difficilis digestiōis vt ex toto nūqꝫ digerat ideo securiꝰ ē eas dimittere.

Caro i furno.

¶ Carnes in furno aut i testis prepate dure sunt digestiōis sz pbēt solidū nutrimētū nō vaporosuz. ideo si bene digerātur cōueniūt. Hee regule colligi possunt ab ysaac i suo de dietis vniuersalibꝰ ⁊ i eodē de dietis pticularibꝰ ⁊c.

Ex animalibus.

¶ Ex aīalibꝰ accipiunt oua ⁊ lac caseꝰ ⁊

Oua: butirū de qbꝰ nūc ē agēdū. ¶ Oua galinacea ⁊ ꝑdi-
cū fasianorū tēꝑatiora ⁊ laudabiliora sūt ceteris:
Precipue si masculū habuerit. Et oua iuniorū me-
Gal. liora sunt quā veterū. Et grassarū quā macrarꝫ. Et
recētia q̄z antiqua. Gal. iij. alimētorū. Cōmēto de
ouis. Nō parua qdē ī ipsis ē excellētia ⁊ recētiū ad
antiqora. optima qdē ē q̄ recētissima. Pessima qdē
q̄ vetustissima. Que aūt īter mediū istorū ꝓportio
distātia qua distāt ab extremis bonitate ⁊ malicia
Oua dura habēt adinuicē. ¶ Oua ꝑ decoctionē īdurata ⁊ frixa
⁊ suꝑ carbones decocta donec dura sint difficilis
sunt digestiōis: ⁊ ex stō tarde egrediunꝭ ⁊ venas tar-
de penetrāt. iij. alimētorū. Cocta. s. dura. difficul-
ter digestibilia tarde ꝑtrāsitiōis alimētū grossū di-
stribuūt corpori his. Ad hoc magis sunt tarde pene-
tratiōis ⁊ grossioris chimi q̄ scdz calidū cinerē as-
sata. Que aūt ī frixuris īgrossata ⁊ vocanꝭ ꝓpter fri-
xam pessimū alimētū habēt ad oīa ⁊c. quare dimit-
Oua sorbilia. tanꝭ. ¶ Oua vero sorbilia aut tremula q̄ ꝑ decoctio-
nē parū īspissanꝭ ceteris sunt meliora: Nā oua ī tri-
plici sunt differētia ī preꝑatiōe vt apparet. iij. ali-
Oua tripliciter cocta mētorū. Quedā dicunꝭ cocta. i. dura. Quedā me-
diocriter cocta. Nōnulla solū calefacta mediocri-
ter cocta appellanꝭ tremula calefacta sorbilia. Vn̄
Gal. Gal. lib. allegato. Optima qdē ipsorū alimētorꝫ cor-
porisqz tremula sorbilia qdē minꝰ nutriūt faciliꝰ aūt
subeunt: ⁊ eas q̄ innocata arteria asꝑitates leniunt.
¶ Veruz si ī aq̄ decoquanꝭ: meliora sunt quā ī cine-
ribꝰ p̄parata: calor cineris desiccat eoruz humidi-
tatē naturalē. Qd̄ si ī aq̄ p̄paranꝭ aque humiditas
eoruz humiditatis dissolutionē ꝓhibet. ¶ Veruz il-
la q̄ fracta ī aq̄ elixanꝭ: meliora sunt eis q̄ cuz testis
decoquunꝭ. qr grossities corticis fumositates exte-
riꝰ exire ꝓhibet. Vtrisqz tamē vti pōt dūmodo al-
bumē ab eis eiciaꝭ: p̄cipue si coagulatuz fuerit. ē. n.
Lac. īdigestibile. xj. terapen. ⁊ iij. almansoris. ¶ Lactis
vusus incōueniēs ē cū ad frigiditatē declinet ⁊ hu-
iij. Almā. miditatē. Vn̄. iij. almāsoris. Colicis quoqz ac qbus
frigide ex cōsuetudine accidūt egritudines nulli est
Aui. lac tribuēdū. Vnde. Aui. ij. cano. simplici. xxxviij.
Nocet lac flegmaticis qm̄ caliditas eorū nō cōuer-
tit ipsuz ad sanguinē sicut opz: ⁊ corpꝰ vtiꝭ ipo ante
ꝯuersionē eiꝰ ꝓpterea qr ē ꝓpinquū ei. Et nocet ha-
bētibꝰ tīnitū auriū siue sibillū: Ledit renes: ⁊ lapidē
Gal. generat: ⁊ ī epate opillationē efficit. Gal. iij. alimē-
torū. ca. xviij. Ledit eniz renes quoscūqz q̄ ydoneā
habēt ad lapidē generationē opillationē aūt sz epar
Caseus recens. efficit ⁊c. ¶ Caseꝰ recēs frigidꝰ ē natura frigidis no-
cet. iij. almāsoris ⁊ ysaac de dietis vniuersalibus.
Substātia vero caseata frida ē ⁊ grossa. ad digerē-
dū dura: tarde descēdit a stō: magꝭ attinēs stiptici-
Caseus vetus. tati quā solutiōi. ¶ Vetꝰ caseꝰ calidꝰ ē ⁊ siccꝰ p̄bēs
grossuz ⁊ viscosuz nutrimētū faciēs opilatōez ideo
Caseꝰ medius. nō ꝯuenit eiꝰ vsus: ¶ Qui aūt īter recentē ⁊ antiquū
existit vtriusqz participat ꝓprietates. ¶ Butirū nō
Butiruz. cōuenit ꝓpter eiꝰ hūiditatē: ⁊ qr stōz debilitat: ⁊ q
in cōestiōe eo vtiꝭ flegmaticas patieꝭ egritudines.
Pisces. iij. almā. ¶ Pisciū vsus nō ꝯuenit. frigidi eniz sūt
⁊ hūidi ⁊ oēs v t inqt. Rasis. iij. alman. Ad digerē-
dū sūt duri ⁊ ī stō longā faciūt morā: sitim creāt. Et
sanguis ex recētibꝰ gēnitꝰ flegmaticꝰ ē. Hi aūt pi-
sces corpꝰ humectāt ⁊c. Et idē de dietis vniuersali-
bus. ¶ Si tamē aliquādo sumiꝭ: sint potius marini
q̄z ex aquis dulcibꝰ. qm̄ minꝰ sunt hūidi: sintqz nō
viscosi: neqz malū odorē habētes. Ex aquis dulcibꝰ
eliganꝭ q sunt ī aq̄s bonis currētibus degētes: sint
parui: squamosi: tenerā carnē habētes: nō viscosi.
Deteriores. Et ꝯdianꝭ cū aromatibꝰ petrosillo ⁊ origano. ¶ In-
ter partes pisciū deteriores sūt partes vmbilicales
⁊ capitis. qr stōz supnatāt ꝓpter viscositatē ⁊ suaz

vnctuositatē quare difficulter digerunꝭ: ī fūdo stōi
descēdētes suos remoliūt vilos: quare generāt liē-
teriā. ¶ Meliores vero ꝑtes caude ⁊ q̄ circūdāt ossa *Meli*
dorsi a capite ad caudā: nā ē tenerior ⁊ ad digerēdū
velocior ⁊ nutrimēto melior ex modo sui motꝰ ⁊ os-
siuz fricatiōe. Et similiter dicēdū ē de partibus ala-
rū. Hec oīa plane habenꝭ ex ysaac in suo de dietis
particularibꝰ. ¶ Pisces saliti fugiendi sunt. Vnde *Pisc*
Rasis. iij. alman. Saliti aūt pisces nullo modo sūt *liti.*
comedēdi: nisi ī die ī qua quis se medicari voluerit.
idest cum vomere voluerit. Si tamen eos aliquis
appetit parua ex eis sumatur quantitas.
¶ De leguminibꝰ mō sequiꝭ. ¶ Premittēdū q̄ ꝑ le- *De le*
gumina hic intelligēdū ea grana ex qbꝰ panis nō cō- *minu*
ficiꝭ vt appet ex Gal. j. alimentorꝫ. c. xj. auctoritate
demecriorū. ¶ Premittēdo scdo q̄ oīa legūina vē-
tosa sunt ⁊ īflatiua cuiꝰmodi sunt fabe q̄ fride ⁊ sic. *Fabe.*
ponunꝭ. s. faba sicca. Virides vero fri. ⁊ hu. eorū nu-
trimētū frigidū est ⁊ inflatiuū faciēs ventositatē in
superiori ventre ꝓpterea stō multū nocent ⁊ sangui-
nē nō laudabilē generāt iō nō cōueniunt. ¶ Rubi- *Rubi*
lie siue piselli fri. ⁊ sic. in p̄io gradu nō faciunt sicut
fabe inflationē aut ventositatē: nutrimentū tn̄ p̄bēt
grossum. Rarus sit earꝫ vsus. ¶ Licer albū pluris ē *Licer*
nutrimēti quā fabe calidū est in p̄io gradu ⁊ hūi- *bum.*
dū in medio ad digerendū durū ventositatē faciēs
⁊ inflationē ⁊ coitū īcitat nō ꝯuenit. ¶ Nigrū ⁊ ru- *Nigr*
beū albo ē calidiꝰ hūidū minus plus albo vz ad ape- *rubeu*
riēdū epatꝭ ⁊ splenis opillationē īterdū vti pōt. ¶ Fa- *Fasiol*
sioli calidi ī medio scdi gradus ⁊ hūidi ī fine hūorē
gignūt grossuz ⁊ īflatiuā ventositatē implēt quāplu-
rimū caput fumo somnia pessima ⁊ teribilia faciūt:
dimittanꝭ. ¶ Miliū fridū in p̄io siccū ī scdo gradu *Mili*
parū nutrit sanguinē minimū generat ⁊ ipm̄ illau-
dabilē: sua tn̄ siccitate ꝯfortatiuū est stōi ⁊ aliorꝫ mē-
brorꝫ: ⁊ iō ventrē ꝯstipat rarꝰ sit eiꝰ vsus. ¶ Panicū *Pani*
milio silis est nature minꝰ tn̄ eo nutrit ventrez vero
ꝯstipat magis meliꝰ tn̄ ē panico miliū risuz dure ē
digōnis. ventrē stringit ⁊ illaudabilez generat san-
guinē. Oīa hec colligunꝭ ex ysaac in suo de dietis
ꝑticularibꝰ. Et a Gal. ī p̄io alimētorꝫ. ꝓ ꝑte bonū
est ab eis abstinere. ¶ Vti tn̄ īterdū pōt brodio cice- *Brod*
rū rubeorꝫ. p̄cipue cū fuerit decoctū rore marino ⁊ *ciceru*
saluia ⁊ petrosillo. Milio interdū ⁊ aliq̄n panico nō *beor*
gratia vtilitatis sz vt appetitui satisfaciat ⁊ qr cete-
ris dietꝭ minus nocēt. ¶ Nūc ad olera trāseūdū. *De o*
¶ Premittēdū p̄io q̄ olera fri. ⁊ hu. Illus. dn̄atio- *bus.*
ni vr̄e nō ꝯueniūt. q̄ vero cali. ⁊ sic. ꝓcedunꝭ. ¶ Ba- *Basil*
silicō habēs lata folia calidū est ī p̄io siccū in: p̄io
comestū visui nocet: ⁊ eiꝰ tenebrositatē possidere fa-
cit: difficilis est digōnis: ⁊ facilis putrefactionis: ⁊
nocens stomaco ꝯfortat cor ⁊ exsiccat pulmonē di-
mittaꝭ. ¶ Caulis calidus in p̄io siccus in secundo *Cauli*
scdm̄ Aui. licet secundum Ysaac de dietis particu-
laribꝰ frigidus sit ⁊ siccus ī p̄io: generat sanguinē
turbidū ⁊ melācolicū: obtenebrat visuz: ⁊ stō nocet:
⁊ eorū decoctio bibita vētrē soluit: ⁊ sine decoctiōe
comestus vētrē stringit nō cōuenit. ¶ Eruca cali. in *Eruca*
scdo sic. ī primo ⁊ hoc de siluestri. Domestica ē cali:
ī scdo ⁊ hu. sola comesta capitꝭ dolorē generat vēto-
sitatē facit: ⁊ īflationē caueaꝭ. ¶ Lingua bouis. i.
buglossa ē ī calore fere tēperata ⁊ hūida ī fine primi *Bugl*
lenitiua ⁊ cordis ꝯfortatiua vz melēcolie ex sollici-
tudine ⁊ tremore nimio cordis ⁊ dispositiōibꝰ melā-
colicis cōuenit. ¶ Lactuca fri. ē ⁊ hu. in scdo gra- *Lactu*
du ceteris herbis meliorē sanguinē generat. Vnde
Gal. primo alimētorū cap. xxxviij. Nosce aūt opz *Gal.*
oībus oleribꝰ paucissimū ⁊ cacochissimū sanguinē
generari ex lactuca qdē nō multū neqz cacochimū:
nō tamē euchimū. Et si nō laueꝭ aq̄ melior ē. aque
cnim

enim sue humiditati ⁊ frigiditati augmentum pre-
bēt. Lactuca cito digeritur. descendit cito de sto-
maco: vrinam ꝓuocat: ⁊ colere mordicationem ex-
tinguit: ebulitionez sanguinis reprimit: ⁊ somnum
facit. Cocta plus q̄z cruda fit esui cōueniens: ⁊ mi
nus somnum īducit q̄ lac eius calore ignis minuit
p qđ somnū īducebat. Que cū lac nō hz fit stō me-
lior. Cuz vero īdurat ⁊ lactis habuerit copiā fit sa-
poris amari: ex ea tunc pessimꝰ sanguis generat id
circo assuētibꝰ fit nociua ⁊ tenebrositatē facit oculo
rū. corrūpit spmā. ⁊ mortificat sensus vñ virtꝰ visi
bilis extinguit. Uti pōt aliquādo mixta cū menta.

Petrōsi-
lius.

¶ Petrosiliꝰ cali. ⁊ sic. ī fine tertĳ gradꝰ vrinā ꝓuo-
cat ⁊ mēstrua. ventositatē dissoluit ⁊ īflationē vias

Feniculus

apperit. ⁊ hūores extenuat: cōuenit. ¶ Feniculꝰ du-
plex ē domesticꝰ ⁊ siluestris. Domesticus in medio
scđi gradꝰ cali. ⁊ sic. ī medio primi apit opilatiōes:
acuit visuz. ⁊ ꝓprie gūma eiꝰ. tarde ē digōnis. ⁊ ma
li nutrimēti: ꝓuocat mēstrua ⁊ vrinā. Siluestris ē
calidior domestico ⁊ magis mēstruorū ꝓuocatiuꝰ ⁊
frāgit lapidē. ⁊ strāguriosis cōuenit: rarꝰ sit vsus.

Menta.

¶ Mēta cali. ē ⁊ sic. ī scđo gradu: cōfortat stōz. ap-
petitū irritat. iuuat ad digerēdū. prohibet vomitū

Borago.

flegmaticū ⁊ sanguineuz. laudat. ¶ Borrago calida
est ⁊ hūida in prio gradu: letitiā affert ⁊ ɔfortat cor.

Portula-
ca.

valet. ¶ Portulaca frigida ē ī tertio gradu ⁊ hūida
in scđo: debilitat appetitū: ⁊ ī ea nihil ē boni ꝙ no-

Spinatia

stro ꝓposito ꝑtineat. ¶ Spinatia frigida sunt ⁊ hūi
da ī fine primi gradus: ventrē humectāt ⁊ cōferunt
dolori gutturi ꝓuenienti a colera aut sanguine. di-
mittant. ¶ Blita cali. ⁊ sic. in primo gradu illauda-

Blita.

bile stō p̄stat nutrimētū ⁊ paucū ⁊ stō nocet. Et illa
q̄ suiviriditate itēsa videt quasi nigra ē ventris cō
strictiua. nō placet. ¶ Maiorana cali. ē ⁊ sic. ī tertio

Maiora-
na.

gradu est subtiliatiua resolutiua ⁊ apitiua apit opil
latiōes cerebri ⁊ ɔfert dolori emigraneo a flegmate
pēdēti ⁊ a vētositate. ɔcedit. ¶ Basilicū gariofilatū

Basilicū.

cali. ⁊ sic. in scđo gradu cōuenit capiti ⁊ cordi. ideo
eius vsus ɔuenit. nō sit tamen in frequenti vsu quo
niā visui nocet vt. Aui. tertia tertĳ cap. de nocenti
bus visui. ¶ Ruta duplex ē. s. Dōestica q̄ cali. ē ⁊

Ruta.

sic. ī tertio gradu. Siluestris in q̄rto. dōestica ē ad
digerēdū melior v̄tutē hz īcidēdi ⁊ subtiliādi hūo
res grossos dissoluit vētositatē ⁊ īflationē. ɔcedit.

Anetuz.

¶ Anetū calidū in fine scđi gradꝰ siccū ī medio ven-
tositatē ⁊ īflationez dissoluit somnū p̄stat visui aūt
nocet. rarus sit eius vsus. ¶ Rosmarinꝰ cali. ē ⁊ sic:

Rosma-
rinū.

in tertio capiti cordi pectori ɔuenit. laudat. ¶ Spar

Spargꝰ.

gus calidꝰ ⁊ hūidus ī primo gradu ⁊ ē domesticꝰ ⁊
siluestris. Domesticꝰ oibꝰ herbis temꝑatior existit
scđz ysaac de dietis particularibus ⁊ oibus herbis
nutribilior: stō cōuenit: vrinā prouocat. Siluestris
calidior ⁊ siccior ideo plus epatis opilatiōez aperit:
⁊ vrinā ꝓuocat: ventrez humectat. contra dolorem
dorsi ab humidā ventositatē valet. conuenit.

De radici
bus herba
rum.

¶ De radicibꝰ herbarū que cōmuniter sunt in vsu
dicendū. ¶ Rapa calida in scđo hūida ī prio multū

Rapa.

nutrit. sz dure est digōnis. Que si ī aqua decoquit
⁊ illa deiecta in alia decoquat sua duritia tēperat:
⁊ mediocriter īter bonū ⁊ malū nutrit. Qđ si nō be-
ne fuerit cocta ventositatē generat ⁊ ī venis ⁊ poris

Radix.

facit opillatiōez. visui cōfert. vti pōt. ¶ Radix que
communiter comedit calida ē ī tertio gradu sicca ī
scđo minꝰ quā rapa nutrit. Et eiꝰ nutrimētū ē gros
suz: ⁊ stō nocet ⁊ incōueniēs oculis dētibus gule ⁊
oibꝰ vuule doloribꝰ. Si ante alios cibos sumat pro
hibet ne descēdat cibꝰ ad locū decoctiōis ⁊ cibū ad
partē stōi superiorē expellit quare facit ad vomitū
p̄cipue ī eo qui ī stō hz ventositatē. Si post cibū su-
mit minorē ventositatē operat ⁊ sua grauitate facit
cibū descēdere ad locū digōnis q̄ fit eā cōfortādi

Pastina
ca.

digōnē nō laudo sumat. ¶ Pastinacha calida ī me-
dio scđi gradꝰ hūida ī medio primi: q̄ duobꝰ modis
diuidit. s. ī domesticā ⁊ siluestre. Nutrimētū p̄bet
grossuz. Et minꝰ quā rapa nutrit. ⁊ illaudabilē ge-
nerat sanguinē. grossuz ⁊ durū generat nutrimētū.

Carota.

dimittat. ¶ Carota spēs ē pastinace ⁊ meliores chi-
mi q̄z pastinaci vt apparet scđo alimentoruz. ca. iĳ.

Aleum.

¶ Aleū est calefactiuū ī tertio vsq̄z in quarto gradu.
resoluit inflatiōez. eiꝰ comestio facit capitis dolorē

Cepe.

⁊ visuz debilitat: nō cōuenit. ¶ Cepe calidū est ī pri
mo. ⁊ in ipsa hūiditas supflua ē rasiuū subtiliatiuū
aperitiuū ⁊ inflatiuū. facit capitis dolorē ⁊ subet. ⁊
intellectui nocet: ꝓpterea q̄ generat humorē ma-

Porruz.

luz ⁊ saliuā multiplicat: nō ɔuenit. ¶ Porrū calidū
est ī tertio siccū ī scđo. Eius vsus visui nocet: ⁊ ī stō

Enula.

malū facit: vituperat. ¶ Enula cali. est ⁊ sic. in scđo
gradu. facit sodā. letificat ⁊ cōfortat cor: sit rarus

Fungi.

vsus. ¶ Fungi frigidi sunt ī fine tertĳ humidi ī scđo
in principio eiꝰ. generāt humores grossos ⁊ malos.
generant stuporez ⁊ aplopleśiā. Sunt difficilis di-
gōnis. Et ex eis accidit colica passio. faciūt diffi-
cultatē vrine ⁊ p̄focationez. Et istud totuz ītelligit
de his qui non sunt mortiferi: cauendum.

De fructi
bꝰ herbaꝝ
Cappares

¶ Paululū dicamꝰ de fructibꝰ herbarū. ¶ Capa-
res cali. ⁊ sic. ī scđo gradu. Sunt incisiui mundifica
tiui: ⁊ resolutiui: apitiui opilationū epatis ⁊ splenis.
ꝓuocāt vrinā ⁊ mēstrua. sanguis ex eo genitꝰ ē ma
lus melēcolicus: ⁊ iō plus valet caparis ad medici-

Melones

naz q̄z ad cibuz: aliquādo vti pōt. ¶ Melones fri-
gidi ⁊ humidi ī scđo gradu mutant in qualitatē hu
moruz quos in stō repiunt siue colerici siue flegma-
tici. idcirco stō nocēt. Qđ si in stō cibū inuenerint
miscet cuz eo ⁊ ipm descēdere facit a stō prius quā
digerat. in intestinis rogitū ⁊ ventositatē faciunt:
nonnūq̄z vomitū ⁊ abominationez: iō comedi dñt
ante cibuz stō ab humoribꝰ īanito nec alius acci-
piat cibꝰ donec sit digestꝰ. dimittat. ¶ Cucumeres

Cucume-
res.

frigidi sunt ī scđo gradu ⁊ hūdi. duri sunt ad dige
rēduz. ⁊ tarde de stō descēdūt. stō sunt nociui. ner-
uositatez eiꝰ percutiunt. inuenientes īterduz cibuz
in stō illuz cruduz seruāt. neq̄z p̄mittunt euz a stō
descēdere. Tamē minꝰ q̄z melones stō nocēt nā cu
cumeres inobediētes virtuti digestiue laborē stō fa
ciūt. Melones stōi substātiā emoliūt ⁊ cōuertunt
in venenosos hūores qbꝰ stomacꝰ ꝑcutitur. Uerū-
tamē si digesti bene fuerint meliores quā cucume-
res generāt humores. Non placent. ¶ Citrulli sunt

Citruli.

frigidi grossiores tamē cucumeribꝰ neruis stomaci
nocēt. dimitti debēt. ¶ Cucurbita frigida ē ⁊ humi

Cucurbi-
ta.

da in scđo gradu. humorē generat flegmaticū. no-
cet corporibus frigidis. cōuenit magis colericis q̄z
sanguineis. Quod si flegmaticis det elixet in aqua
que eiecta postea condiat cuz menta pipere apio vt
ex eorū caliditate eiꝰ friditas tēperet. rarꝰ sit vsus.

De fructi-
bus.

¶ Nunc de fructibꝰ. ¶ Premittēduz ꝙ fructꝰ vt
plurimū sunt vaporosi ventosi ⁊ humidi ⁊ facile cor
ruptibiles. Cōuenientius ē eos dimitti quā eis vti.
¶ Ex fructibꝰ humidi deteriores sunt quā sicci. ¶ Et
q post cibuz sumunt meliores sunt cocti quā crudi.

Ceresa.
Amarile.

¶ Ceresa q̄zto dulciora tanto nutribiliora: sua tamē
nimia humiditate stō nocēt. Non valēt. ¶ Aeria ce
resa que amarilia appellamꝰ incisiua sunt ⁊ aliquali
ter apitiua stomaco: aliqualiter cōueniunt: sz tamē

Crisoma-
la.

ventrez stringunt. ¶ Non cōueniūt sicut nec prima
crisomala siue moniaca frigida ⁊ humida in secūdo
gradu: flegma grossuz generat ⁊ viscosuz in cōcaui
tate epatis ⁊ splenis. quare earuz vsus causa est diu

Persica.

turne febris ideo dimittēda est. ¶ Persica frigida ⁊
humida ī scđo gradu similia crisomalis. sunt tamē

magis sapida. ⁊ ꝓpter hoc minus stomaco sunt no-
ciua. Similiter tamẽ crisomalis quia flegma crudū
generãt. Comedenda sunt stõ ieiuno. Et post vinū
vetus parũ potãdū. Aut prius in vino quã come-
Poma. dant̃ infundenda. ¶ Poma quanto sunt magis ma
tura dulciora ⁊ magis redolẽtia ⁊ ĩ substantia com
pacta sunt ad caliditatẽ magis declinãtia. Que ve-
ro pontica acria stiptica aut frida sũt: neruis nocẽt:
Notãdū circa poma. quare sunt dimittẽda. ¶ Unū circa poma conside-
randum ẽ ꝙ quecũqȝ poma stipticum habent sapo-
rem: frigidũ habent ⁊ terrestrē chimū. Quecun-
qȝ vero acetosa videntur: frigidū quidē ⁊ subti-
lium partiũ chimum habent. Complexionis autem
medie que sunt dulcia ad caliditatem declinantia.
Sicut ꝗ sunt insipida hoc ẽ sine sapore sunt aquosa
declinantia ad frigiditatẽ. Utimur austeris pomis
quãdo discrasia ẽ cal'a aut hũiditate multa sine fri
gore. Acetosis vero quãdo fuerit humor grossus nõ
valde frigid⁹ qñ est cũ frigiditate vti debet subtilia-
tiuis cũ caliditate ꝗ drigmea appellant̃. Et ex hoc
appet qd̃ stiptica q̃tū ẽ ex se secessus strigũt. Ace-
tosa humorem grossum quẽ in ventre inueniunt di
uidunt ⁊ subducunt stercus ⁊ ꝓpter hoc egestiones
humectant. cauere debet. ¶ Poma antequã in arbo
re sint matura indigestibilia enī sunt frigida ⁊ tar-
di secessus ⁊ mali chimi cũ hoc ꝙ infalibiliter frigi
dum ⁊ grossum chimum habẽt. Quecũqȝ bene ma-
turata ad hieme seruãtur ⁊ ad ver ꝓficuissima sunt
in egritudinibus hec. Gal. secundo alimẽtorũ. ij. c.
Pira. ¶ Pira diuersarum naturarum sunt. Quedā sunt
corticis subtilis boni odoris rotunde figure que cũ
sunt matura ab arbore cadunt destruuntur. talia
paucam habent frigiditatem. Quedã vero sunt ac
cida. Nõnulla pontica ⁊ ista sunt frigida manifeste:
Sed omnia ĩ hoc conueniunt. quoniā sunt stiptica
⁊ pirorū humor est laudabilior humore malorum.
Uentrem stringunt si ante cibum comeste fuerint.
Si vero post comedunt̃ stercus expellunt ⁊ ventrē
stipticum dimittunt ⁊ proprie que sunt sicca ⁊ eorũ
Citoniū. vsus facit colicam inuenire. Non sit in vsu. ¶ Cito-
nium. frigidum est in fine primi siccũ in fine secundi
ante alios cibos sumptum. ventrē stringit. post ve
ro comestum soluit. facit accidere dolorem colicum
⁊ dolorem ventris pungitiuũ ⁊ frequens eius vsus
Granata. facit venire dolorē neruorū cauere debet. ¶ Ma-
lagranata aut sunt dulcia murza siue media saporis
aut acetosa. Dulcia sunt frigida in primo ⁊ humida
in eodem. Acetosa sunt frigida ⁊ sicca in secundo.
Murza inter hec media. Dulcia sunt parui nutri-
menti ⁊ lenitiua: non conueniunt stomaco calido ⁊
humido. Acetosa vero ⁊ murza stomaco cõueniunt
⁊ intestinis egestionem colericā auferunt ⁊ ponctu
ras intestinorum post cibū a superioribus stomaci
ad inferiora deponunt estham ⁊ fumū superius ad
caput ascendentem ⁊ vomitum colericũ prohibent:
Prunoꝝ. conuenit vsus eorum. ¶ Prunorum quedā sunt al-
ba ⁊ quedam nigra. Alba dure digestionis ⁊ stoma
co nociua ⁊ parum solutiua quoniã substantie gros-
se sunt neqȝ comedi debent nisi optime sint matura:
Nigrorum quedam sunt domestica quedam silue-
stria: Domesticorũ que sunt perfecte matura ⁊ dul-
cia sunt minus frigida ⁊ magis humida frigiditas
est in primo gradu humiditas ĩ fine stõm: humectãt
ventrem dissoluunt ⁊ colerã rubeã euacuant. Eorũ
tamen vsus frequens stomaco nocet. Que vero pon
tica sunt nocent stomaco. ipsumqȝ faticat. minime
nutrit. sunt nimis humida ⁊ magis frigida. ¶ Agre-
Agresta. stia stiptica sunt nimis valent ad diariam ⁊ disinte-
Nespila. riā. ¶ Nespila frigida sunt ⁊ sicca in primo gradu.
parum nutriunt. ⁊ grossum faciunt chimum stoma
cum confortant: ⁊ colericam egestionem ⁊ vomitũ
auferunt. Et ante cibum sumpta sunt ad hoc melio-
ra q̃ȝ post quia stomaci sunt confortatiua ⁊ non no-
Castane. cent sue neruositati. ¶ Castanee calide sũt in primo
gradu sicce in scd̃o. cerebro dant inflationẽ. ⁊ capi-
tis faciunt dolore propter fumos qui hora digestio
Citrum. nis ad caput eleuãtur. dimittantur. ¶ Pomum ci-
trinum corticem habet qui calidus in primo est sic-
cus ĩ secundo si pro cibo accipiatur difficulter ⁊ tar
de digerit̃. Quod si ꝓpter odoris suauitatẽ exigua
pars sumatur: stomacum confortat ⁊ digestiuā: bo
numqȝ oris odorem facit: confortat pregnantium
appetitum. Caro frigida ⁊ humida in primo grada
⁊ tamen frigiditas est maior humiditate. stomacū
infrigidat: non obedit digestiue. non accipiatur in
medio prandĳ neqȝ post quoniam est causa genera-
tionis malorum humorum. Sed si necessitas ad ac-
cipiendum cogit sit ante cibum. Medulla vero est
que acetosa est frigida in secundo gradu virtutem
habet incidendi extenuandi ⁊ infrigidandi. idcirco
est caloris epatis confortatiua ⁊ stomacum virtutẽ
qȝ excitat appetitiuã siccientibus subuenit. ¶ Nux
Nux. calida est in tertio sicca in principio secundi gradus
facit sodam nocet lingue faciens in ea pustulas dif-
ficilis est digestionis ⁊ mala stomacho corporibus
qȝ nocet colericis dimitti debet. ¶ Amigdala dulcis
Amigd[ala] in caliditate est temperata ad humiditatem decli-
nans parui est sed boni nutrimenti difficilis est di-
gestionis. Et quando cum zucaro comeduntur cito
de stomaco descendit. facit somnũ. Quod si a cor-
tice excorientur ⁊ esui dentur fiunt digestibiliores:
Quam vero virides sunt magis tenues ⁊ laudabi-
liores ꝓpter eam aquositatẽ qua ꝓpter si in aqua ca
lida vna nocte excoriate iaceant fiunt in actione vi
cine viridibus. ¶ Auellana decliuis ad siccitatem
Auelan[a] quandam ⁊ caliditatem pluris q̃ȝ nux est nutrimẽti
difficilis est digestionis ⁊ facit sodam in ventre fa
cit inflationem. si cum interiori cortice comedatur.
Quod si iterior cortex auferat̃ digestibiliores fiũt:
Conferunt omnibus epatibus: Et sm̃. Hypo in ce-
rebro augmentũ. facit. Postquã torrefacta fuerint
vti potest. ¶ Grana pini que dicũtur magna ⁊ sunt
Grana pini. illa que habent corticem subtilem rubeum cito fran
gibilem qui a medulla alba longa scinditur. Aliud
granum pini est paruum triangulatū magis ad me
dicinā pertinens q̃ȝ ad cibum magnum est equale
in caliditate ad humiditatem declinãs est difficilis
digestionis stomacū mordicans nisi prius in aqua
ca. infundatur. Calefacti comedant ipsum cum zu-
ca. tabarzet. Sed infrigidati cum melle ⁊ tunc dige
ritur ⁊ fit bonum stomaco ⁊ subuenit habentibus
collectionem in pectore ⁊ pulmone. ¶ Fistici calidi
Fistici. in medio secundi gradus sicci in primo bonum pre
stant nutrimentum epatis. sunt confortatiui ⁊ eius-
dem aperiunt opillationes pectus mundificãt ⁊ pul
monem ⁊ stomaco non nocent neqȝ ventrem soluũt
neqȝ constipant. Habentes complexionem calidā
modicum ex eis comedant. continuus horum vsus
placet. ¶ Uua alba melior est nigra stante ĩ reliquis
Uua alb[a] paritate. Que multum sunt dulces ad caliditatem
declinant inflatiue vero sunt si comeduntur eadem
hora qua collecta sunt. Si vero suspensa fiũt donec
cortex detumescat sunt boni nutrimenti ⁊ confor-
tans corpus. Earum tamen nutrimentum est minus
nutrimẽto ficus. impinguant corpus. ⁊ moliunt vẽ
trem. Et quando non digeritur est suum nutrimen
tum crudum. Et si fuerit corticis subtilis citius de
scendit minusqȝ inflat. His autem contrarie cõtra
ria operantur. In quibus vero accetositas existit
non calefaciunt: imo ablute cū aqua frigida ⁊ ante
Uua acerba. cibum comesta calorem extinguunt. ¶ Acerbe vero
vue frigide sunt que ventrem stringunt ⁊ coleram

reprimũt

reprimūt ac sanguinē. ¶ Uua passa stomaco ⁊ epati
confert vua passa cuz suis interioribus confert do/
loribus intestinorum ⁊ confert renibus. Et omnes
vue nocent vesice. Cortex vue est frigidus ⁊ siccus.
Et si comedatur vua cum botro ⁊ corticibus suis
ventrem stringit ⁊ inflationem ⁊ ventositatem ope/
ratur. ¶ Ficuūm melior est alba. inde rubea. postea
nigra. ceteris fructib⁹ est laudabilior ⁊ nutribilior.
Que vehementius matura est conuenientior. Illa
que est recens. est parumper calida ⁊ humida. Et q̄
est sicca est calida in fine primi. cōuenit pectori ⁊ cā
ne eius aperit opillationes eius epatis ⁊ splenis. Et
ꝭm. Gal. que est humida nocet stomaco. Sicca ve/
ro non ⁊ aperit viam cibi ⁊ proprie cū nuce ⁊ amig/
dala. Sanguis ex eis genitus non est laudabilis.
Unde ex earum vsu pediculi generantur. Uti tamē
aliquādo potest si ē sicca. ¶ Zuca. recēs in caliditate
est equale ad humiditatē declinās. Quod vero ē an
tiquū calidūz est in p̄io ⁊ minus humidū. lenit pe/
ctus. ⁊ aufert gutturis asperitatē. est bonū nutrimē
tum stomaco in quo nō generaꝫ colera qm̄ in cole/
ram faciliter cōuertiꝫ. soluit ventrē absq; vlla mor
dicatione. ¶ Mel calidū ⁊ siccū in scdo gradu ē ab/
stersiuū ⁊ resolutiuū. Mel crudū inflat ventrē ⁊ ipz
soluit. Et si despumaꝫ minoraꝫ eius ventositas. sed
nō soluit ventrē plurimū nutrit. stomaco flegmati/
co plurimū cōfert. nocet stomaco colerico. ei⁹ vsus
cū dispumatū fuerit valde cōuenit. ¶ Oliue in aqua
dulcorate ⁊ sale cōdite appetitū excitant stōm cō/
fortant dure tn̄ sunt digōnis. ¶ Oleū ex oliuis ꝑfe/
cte maturis factū caliditatis est tēperate ⁊ hūidū si
recens fuerit. Antiquuz calide ⁊ sicce cōplexionis.
Qd factū est ex oliuis imaturis appellaꝫ onfancinū
⁊ oleuz expēsaruz. apud serapionez ē frigide com/
plexiōis ⁊ habet stipticitatē. Ex oleo recēti quod ē
ex oliuis maturis expressuz illud ē laudabili⁹ quod
est clarū boni odoris ⁊ saporis dulcis quod linituz
sup manū nō imbibiꝫ ⁊ dilataꝫ i ea absq; hoc quod
abscindaꝫ. mollificat stōz. humefacit ventrē. ⁊ cito
in colerā cōuertiꝫ. Quod ab oliuis immaturis ex/
p̄miꝫ stōz confortat ⁊ ventrem sua ponticitate re/
strigit. ¶ Hec q̄ dicta sunt partim habenꝫ a Gale.
in libro alimentorū partim. xxvj. de simplici medi/
cina. Et partim ab. Auic. multa a Rasi i. iij. alimē/
torū. Et ab ysaac i suo de dietis particularib⁹ ⁊ pa
riter vniuersalib⁹. ⁊ a serapione i suo de simplicib⁹.
¶ Spēs qb⁹ vti debet sup cibaria sunt. ¶ ℞. cina/
momi electi. ʒ. iiij. zēze. belledi. ʒ. ij. gariofilorū nu
cis muscatis granoruz paradisi aā. ʒ. j. piperis albi
aā. ʒ. j. ß. carui ameos seminis feniculi seminis scla
ree aā. ʒ. ß. pistenꝫ oīa subtilissime ⁊ cribellenꝫ ⁊ fiāt
species. ¶ Cōdita quib⁹ vti pōt. zenze. condituz de
quo qūo surgit sumere potest radicem vnā. ¶ Nux
cōdita videlicet prius dulcerata in aq̄ postea pipere
gariofilis condita potest vti vt de zenze. dictum est
¶ Coriādrū p̄paratū vnicā hn̄s zucari copturā post
cibū sumaꝫ. Anisi torrefacti hn̄tes copturā vnā zu
cari. Pōt aā cibū vti ēt pōt corticib⁹ citri cōditis.
¶ Nocet vinum potens fumosum dulce grossum
turbidum nouum ⁊ malum habens saporem. ¶ Con
uenit vinum clarū album aut ciciolum in sapore me
dium inter dulce ⁊ austrum boni odoris pauciferuz
ita vt non sit opus permixtiōis aque. Quod si requi
ritur sit estate aque sisterne aut cocte i hyeme sit de
cocta cum anisis.
¶ Sed circa potum ē obseruādum quod vinū non
bibaꝫ ieiuno stō. nocet. n. neruis ⁊ iūcturis: imo nō
est bibēdū nisi prius. vj. aut. vij. bolos cōederit. Si
vinū lipHari oporteat ꝑmisceaꝫ cū aq̄ ꝑ horas du/
as aāq̄z bibaꝫ: Nō est bibēdū post cibū sumptū cū
trāsiuerit hora media a fine cibi taꝉ pot⁹ digestionē
ipedit ⁊ capiti ⁊ neruis nocet. ¶ Uini pot⁹ post cōe/
stiōez fructuū ñ ꝯuēit nisi i modica quātitate. ¶ Et
potius locus medicine q̄z potus vt emēdet nocumē
tum frigiditatis ⁊ humiditatis fructuū. sed in quā
titate sumptū facit eoꝝ humiditates in venas labi.
⁊ est causa putrefactionis ⁊ malarum egritudinuz.
Hec accipiunꝫ ab Aui. tertia primi caplo de eis qd̄ Auic.
comediꝫ ⁊ bibiꝫ. ⁊ cap. de regimie aque ⁊ vini.
¶ De inanitione ⁊ repletione. ¶ Sūma diligentia De inani/
vitare dz omnē repletionem. Non solum humora/ tione ⁊ re/
lem de qua in sequēti caplo tractabitur. Sed ciba/ pletione.
lem de qua est sermo presens: ⁊ presertim ciboꝝ pro
hibitorum. est enim principium maluz egritudinū.
Quapropter laudatur q̄ non comedatur vsq; ad sa
turitatē. imo surgatur a mēsa cū reliquijs famis.
¶ Canones quidā obseruandi sunt. ¶ Primus est Canones.
q̄ cibus differre non debz cū vera fames affuerit: Primus.
quoniam tollerare famem stomachuz malis replet
humoribus. ¶ Secundus cibus nō est accipiēdus. Secūdus.
si priorē cibū digestū nō senserit. ¶ Tertius si cibuz Tertius.
in stō senserit eē corruptū quod cognosciꝫ ex fetore
quē refert eructuatio q erit sicut ouoꝝ putridoꝝ stu
deat ipm ꝑ vomitū expellere. Et p̄iter si senserit do
lorem in stō propter cibum aut nauseam.
¶ Si vomitus fiat seruetur iste modus: supponaꝫ Uomitus
oculis cotū ⁊ ligeꝫ benda: ⁊ deide p̄matur lingua
digito aut cum pēna oleo intincta titilatione facta
in gutture si hac via vomit⁹ faciat bn̄ ē si nō sumat
hoc vomitiuū. ¶ ℞. seis rafani. ℥. j. bulliāt in lib. ij. Uōitiuū.
aq̄ vsq; ad ꝯsumptionē medietatꝫ postea coleꝫ d̄ co
latura accipiaꝫ. ℥. v. qb⁹ addāꝫ oximell' simplicis.
℥. ij. ß. ⁊ totū tepidū ⁊ nō calīm bibaꝫ cūq; ꝑ horaz
tenuerit vomitū ꝓuocet digito aut pēna vt dictuz
est aāq̄z fiat vomit⁹ ꝑmitaꝫ vētris bn̄ficiū. Itē si in
hyeme ē ꝓuocādus vomitus eligaꝫ hora calidior.
¶ Ulteri⁹ si i stō eēnt hūores fridi ⁊ viscosi nō faci/
le euomibiles aā vomitū repleaꝫ stōus cibis diuer/
sis. s. icisiuis ⁊ subtiliatiuis sicut pisces saliti cū ace
to ⁊ cepe ēt cū aceto ⁊ cibꝫ vnctuosis piguib⁹ ⁊ dul
cib⁹: nā diuersitas istoꝝ parat ad faciliorē vomitū
4. 1. capi. 4. De regl'is cōib⁹ vomitui ⁊ solōni ven/
tris. Et cū cepit talē cibū qescat ꝑ duas tertias ho
re deide vomitū sup̄ascriptū tepidū sumat ⁊ inci/
piat hincide mouere ⁊ q̄zto mot⁹ erit fortior tāto ci
ti⁹ vomit⁹ fiet. Si tn̄ nō ꝓuocareꝫ ipōat digitū ori
aut pēna ol'o inticta. ¶ Post vōitū laueꝫ facies aq̄
ros. cū modico aceti. ¶ Cū vōitū fecerit post ipsum
qescat ꝑ horas. ij. aāq̄z cōedat: ⁊ nō se multo cibo i/
pleat. ¶ Si post vomitū i stō remaneat mordicatio
super stōm ponatur lana oleo cal'o isusa. ¶ Si post
vomitū remaneret singultus prouocetur sternuta/
tio cū modico piperis per nares attracti.
¶ Si vero repletio fuerit i ꝑtib⁹ iferiorib⁹ vētris q̄z Secessus.
cognoscet ex grauedine illaꝝ ꝑtiū ⁊ rugitū ⁊ tortio/
nē aut q̄r ꝯsueto ē venter stitior tūc fiat clistere. ¶ Et Tpe esta/
si fuerit tpe estatis. ¶ ℞. malue florē camomille mer tis.
curiaꝉ. aā. m. j. fiat decoctio de q̄ colatura accipiaꝫ Clistere.
lib. j. ß. cui addaꝫ cassie zucari rubei. aā. ℥. j. olei. ℥
iij. vitelli ouoꝝ vnū numero salis. ʒ. ij. ⁊ calīm stō ie
iuno subijciaꝫ. ¶ Tpe vō autūni. ℞. blite mercuriaꝉ Tpe autū
floꝝ camomille folioꝝ violaꝝ. aā. m. j. fiat decoctio ni.
de q̄ colatura accipiaꝫ. j. lib. ß. cui addanꝫ bn̄dicte.
℥. ß. zucari rubei cassie. aā. ℥. j. olei. ℥. iij. saꝉ. ʒ. ij. ⁊
fiat enema. ¶ Tpe hiemis. ℞. malue mercurial' floꝝ Tempe ye
camomille melliloti aneti. aā. m. j. cartami anisorū. mis.
aā. ℥. j. fiat decoctio de q̄ accipiaꝫ. lib. j. ß. cui ad/
danꝫ cassie zucari rubei. aā. ℥. j. electurij indi. ℥. ß.
olei de camomilla. ℥. iij. salis. ʒ. ij. ¶ Tpe veris. ℞. Tpe verꝫ.
blite malue florū camomille mellilori. aā. m. j. zuca
ri rubei. ℥. ij. vitelli ouorū. ij. olei. ℥. iij. salis. ʒ. ij.
fiat enema. ¶ Ad hāc itētionē ꝯueniūt pil. q̄ sic fiūt. Pillule.

Pill'. ¶ Recipe specierū yere simplicꝫ. ʒ. j. ß. masticis. ʒ. ß. mirabolanorum chebulorum. ℈. ij. aloes optimi. ʒ. ij. agarici. ʒ. j. salis gēme zinzi. añ. gra. vj. misce ⁊ cuꝫ oximelle ⁊ aq̄ maiorane reformet̄ pasta ꝓ pill'. ex q̄ cum op⁹ fuerit reformenṫ pill'. vij. ꝓ. ʒ. ex qbus sumat a trib⁹ vsq; ad. v. ꝑ horas. ij. post cibū qñ vadit dormitū cū senserit i capite repletionē. valent ēt pill'. elefangine descriptiōe mesue i suo antidotario accipiēdo de eis a. ℈. j. vsq; ad duos añ cenā ꝑ horas duas ⁊ hoc qñ sentiret repletionē in stō aut ivē/tre inferiore.

Nota. ¶ Obseruādū est ꝙ stāte vētris stipticitate nō ē cib⁹ sumēdus imo primo est soluēd⁹ vēter.

Un⁹ cib⁹. Ordo. ¶ In vna mēsa nō sunt plures dapes accipiēde imo vnus cib⁹ aut duo. ¶ Itē si sibi diuersi accipianṫ ⁊ vn⁹ sit ad digerēdū facilior altero p̄mittaṫ ille q est digōnis facilioris altero.

Error. Et ideo. mirabilr errāt q post carnes comedūt lac aut caseū recentē vel zun/catā. Nā talis abusio ad lōgas p̄parat egritudies. ¶ In comestione lōgū tps nō ponaṫ ne cibo accidat diuersionis diuersus grad⁹. quoniā p̄mus ē digest⁹ aut forte cū alter nondū digerri icipit. ¶ Si comedatur aliqd indigēs masticatiōe nō trāsglutiat nisi prius fuerit masticatū. nā hoc plurimū iuuat ad bonā stōaci digestiōez. Et eius oppositū ꝯtrariū operaṫ.

Aui. Unde Aui. p̄ma primi ca. Nutriēs masticatione voluit cibū in ore aliquā digestionē suscipe. Errāt igitur plurimū i regimine sanitatis q sine masticatione cibū fere integrū trāsglutiūt. ¶ Si fruct⁹ hūidi accipiunṫ sicut cerasa mora ꝑsica ⁊ siīes añ alios cibos

Gal. sumi debēt. Unde Ga. ij. alimētorꝫ ca. d̄ ꝑsicis ait: Meminisse āt opꝫ hmōi ꝙ est cōmune oībus quecūq; cachochimia humida ⁊ lubrica ⁊ facile subire potētie ꝑꝑ hoc comedere ipsa priora. aliis sicut eñi ipa celeriter subeūt ⁊ illis viā faciunt vitio aūt sumpta corrūpūt alia. ¶ Si fruct⁹ aut aliqs vētris solutiuū

Gal. comedaṫ dꝫ ante alia icipi ⁊ nō imediate post comedere: Immo tps aliqd̄ interponere. Unde Gale. ij. alimentorꝫ ca. de prunis qd̄ est secūdus ait. Palam autē qd̄ confert subductioni vētris post oblationem ipsorꝫ supbibere vinū dulce ⁊ īterrumpe aliqd̄ tps ⁊ nō mox prandere post ipsa. Sed hoc cōe oim quecūq; laxant ventrē in memoria habeaṫ sicut ex alia quecūq; cōia plurimū specierꝫ ne opꝫ semꝑ reitera/re de ipsis. Immoderata inanitio sicut lōga abstinētia a cibo qualis fit ꝑ ieiunia in pane ⁊ aq̄ ē vitāda pariter oēs supflue inanitiones ꝑ quecūq; loca fue/runt facte sic per secessum per vomitū ⁊c. sunt male virtutem deiicientes.

Trac. 2. ¶ Tractat⁹ secund⁹. In hoc scd̄o tractatu ponen/dū est regimē medicinale vt supius dictū fuit i quo

Intētiōes plures habēde sūt intētiones. Pria ē cōiuꝫ materierū euacuatio q̄ linitio vocari pōt. Scd̄a est materie ꝓprie malā dispōnē faciētes digestio. Tertia ē ma/terie digeste erradicatiua euacuatio. Quarta mate/riei diuersio a ptib⁹ supioribus ad ptes inferiores. Quita ꝓhibitio ne fumi a stōaco ad caput ascēdāt. Sexta stomaci cōfortatio ⁊ remotio male cōplexio/nis. Septima cōfortatio cerebri ⁊ remotio male cō/plexionis frigide ⁊ humide vt ab aliis mēbris nō recipiat malas mās. Octaua ē ponere accñtiū curam. Nōa ē d̄scribeṫ q̄dā vsualia qb⁹ ꝑ īterualla vti dꝫ.

De lenitione. Lenitiuū. ¶ Linitio ventris. ¶ Leniaṫ vēter educendo materias cōes si fuerint in pte superiori ventris iuxta p̄/mā intentionē. ¶ Recipe passularꝫ sine nucleis. ʒ. iij sebesten numero octo fiat d̄coctio de q̄ accipiaṫ quātū sufficit ad dissoluendū cassie nouiter extracte. ʒ. vj. electuariū indi maioris. ʒ. j. ß. fiat potus Istum potū calidū ⁊ nō tepiduꝫ accipiat ꝑ horas. ix. post finem p̄cedētis cene. Super quē pōt media hora dormire cum ceperit ⁊ nō ampli⁹: Et postq̄ ꝑ duas horas ceperit surgat semiclausis fenestris cameṙ ⁊ hic inde ambulet ⁊ camerā nō egrediaṫ. Et ad horas. v. postquā potum assumpserit prādeat. Et nō sumat lauatiuuꝫ. ¶ Sed si plenitudinē senserit in vētre infe/riore infra vmbilicuꝫ quā cognoscet ex rogitu dolore grauedine illarꝫ partiuꝫ fiat enema. Recipe mal/ue blite florum camomille mercurialis añ. m. j. anisorum parꝫ cōtusorꝫ. ℥. j. fiat decoctio de q̄ accipiaṫ li. j. ß. cui addanṫ cassie zucari rubei añ. ℥. j. bñdicte ʒ. iij. olei. ℥. iij. salis. ʒ. ij. ⁊ stō ieiuno supponatur.

¶ Digestio materie. ¶ Digeraṫ materia in stō ⁊ in cerebro pricipaliter contēta iuxta intētionē secundā ¶ Recipe syrupi de sticados oximelis simplicis syrupi de ligritia añ. ℥. ß. aquarꝫ mellisse capillorꝫ vene/ris feniculi añ. ℥. j. misce clarifica ⁊ aromatiza cum cinamomo ⁊ nuce muscis. Iste est ꝓ vna vice. Su/mat caliduꝫ i aurora ⁊ cōtinuet ipm sex aut octo diebus quousq; medico p̄senti apparuerit digō i vrina.

¶ Eradicatio. ¶ Eradicatur materia digesta iuxta tertiā itentionē. Recipe florum sticados arabici ro/rismarini añ. ʒ. ij. ß. florꝫ mellisse borragīs ⁊ buglosse añ. ʒ. ij. passularꝫ enucleatarꝫ. ℥. ß. carui anisoruꝫ añ. ʒ. j. agarici optimi. ℈. iiij. salis gēme. ℈. j. agaricus incidaṫ subtilissime ⁊ nō pisteṫ ⁊ cum salgēma i fundaṫ in sufficiēti quātitate oximellis quātuꝫ solū sufficit ad ei⁹ imbibitionē de reliqs fiat decoctio de qua accipiaṫ quātum sufficit ad dissoluendum diacatholicon. ℥. ß. electuarij indi maioris. ʒ. ij. Et ad/daṫ exp̄ssio agarici ⁊ fiat pot⁹. Istum potuꝫ soluti/uuꝫ calidum ⁊ nō tepidum accipiat ꝑ diē vnuꝫ postq̄ absoluerit syrupos ꝑ horas. ix. a fine cene immediate p̄cedētis: Super quē pōt cum ceperit vna hora dormire. Inde vigilet: Et extet i camera clausis fenestris donec trāscant hore qnq; ab hora sumptionis pot⁹. ¶ Et tunc accipiat. ℥. v. aq̄ ordei cale cum ℥ j. zucari rubei. Inde ad horaꝫ prādeat. ¶ Recipe pill'. cochiarꝫ. ℈. ij. pill'. de argarico. ℈. j. misce ⁊ fi/ant pill'. vij. si pill'. sunt sibi gratiores quā pot⁹. Sumat pill'. ordine ⁊ modo obseruādo in potu solutiuo vt dictum est.

¶ Diuersio materie. ¶ Adimpleṫ itentio quarta variis modis vꝫ fricationibus incipiendo ab humeris trahendo per brachia versus manus cum panno calido aut cum manibus: Postea fricentur spatule descendendo ad ventrem ⁊ tandem ad coxas ⁊ tibias. ¶ Ad idem facit ventosarum positio super spatulas ⁊ super nates cum scarificatione aut sine secundum quod apparuerit p̄senti phisico. ¶ Ad hāc itentionē ꝯueniūt clisteria ⁊ suppositoria que particulares diuersiōes faciunt a capite per masticatoria gargaris/mata ⁊ nasipurgia sternutationē. ¶ Masticatorium sic fit. Recipe granorum masticis alborum numero x. ponantur in ore ⁊ masticentur. Cumq; commassa/ta fuerint ponātur grana quattuor piperis integra ⁊ simul masticentur. Cum piper resolutum fuerit addantur alia. iiij. grana ⁊ sic masticentur per. x. ptem hore spuendo semper humiditateꝫ que ad os venit. ¶ Si vero masticatorium fortius voluerit addatur priori radix piretri ⁊ masticeṫ vt dictum est. ¶ Gargarismus sic fiat. Recipe maiorane serpilli añ. m. ß. acori. ℥. ß. zinzi. ʒ. j. fiat decoctio de qua accipiantur. ℥. vj. quibus addantur salis gēme. ʒ. j. ß. oxi/mellis simplicis. ℥. iij. ⁊ stomaco ieiuno gargarize/tur. ¶ Si vero efficacius gargarismum voluerit loco oximellis simplicis ponat oximel squilliticum et faciat vt dictum est. ¶ Nasipurgium fiat sic. Reci/pe blite per residentiam clarificati aque maiorane in qua bulierit. ʒ. ß. seminis nigelle ana. ℥. ß. de hoc liquore trahanṫ q̄ttuor aut qnq; gutte ꝑ nasuꝫ stō ieiuno, ⁊ ore p̄us aq̄ pleno ⁊ flectaṫ caput ad posteriora.

¶ Si autē

Fortius.
¶ Si aũt efficacius nasipurgiũ noluerit loco succi
blite ponat succũ acori aut ponat succũ ciclaminis.
¶ Et si post nasipurgiũ in naso sentiret ardorẽ tra/
Sternu.
hat ꝑ nasuz lac mulieris aut oleũ violatũ. ¶ Ster/
nutatio sic fiat. ℞. piperis. ʒ. j. elleborí albi. ℈. ß.
pulverizent̃ subtilissime: ⁊ de hoc pulvere trahat̃ ꝑ
nasuz aut insufflet̃ ad q̃ztitatem gra. j. ß. frumenti.
Ordo.
¶ Ordo sit talis ꝑmissa purgatiõe fiat die vno masti
catoriũ. Altera die nasipurgiũ. Tertia die sternuta
toriũ. Quarta gargarism⁹. Inde ad ꝑmũ redeat. ⁊
sic ꝓcedat. ¶ Si tñ vsus adeo cõtinu⁹ eẽt molestus
põt interponere aliqñ vnũ aut duos dies: ⁊ ita ꝓse
quat̃ donec videat̃ caput bñ purgatũ ide ꝑ rariora
multo fiet itervalla: sꝫ vt dcm̃ est nõ sic facere inci/
piat donec sit bene purgata etiam cum reiteratione
purgationis si fuerit opus.
De ꝓhibitiõe fumi.
¶ Prohibitio ne fumi a stõ ad caput ascẽdãt: In
Repssiuũ
tẽtio q̃nta talr̃ cõplet̃ iuxta dictã intẽtionẽ. ¶ ℞ co
riãdroꝝ ꝑparatoꝝ hñtiũ vnã zuccari coopturã co
cleariũ mediũ postq̃z nihil bibat̃ nec comedatur.
¶ ℞ diacitonitem cũ spẽb⁹ sem̃ cũ zuccaro. ℥. ß. su
mat in fine cibi. ¶ ℞ citonij assi duos bolos. ¶ Re/
cipe granoꝝ granatoꝝ acriũ aut muzoꝝ cocleariũ
vnũ. ¶ ℞ diacitonitẽ cũ zuccaro. ℥. j. pulverꝫ coriã
droꝝ ꝑparatoꝝ. ʒ. j. masticꝫ. ʒ. ß. grãoꝝ mirti. ℈.
j. pistent̃ oĩa ⁊ misceant̃ ⁊ cũ mirra citonioꝝ aroma
tizata fiat electuariũ de quo sumat ad q̃ztitatem ca
stanee cũ suo cortice. ¶ Istaꝝ reꝝ sumat vnã caruz
qñ̃o vult a mẽsa surgere ita q̃ post cibũ nec potũ su (mat.
De ꝯfortatiõe stõi.
¶ Cõfortatio stomachi. Sexta intẽtio sic
Confortativum.
cõplet̃. ¶ Recipe mente absinthij calami aromatici
ãñ. ʒ. ij. carui ameos anisoꝝ. ãñ. ʒ. j. pistẽt̃ mõ gros/
so buliãt in. ℥. viij. vini põtici vsq3 ad ꝯsumptionẽ
duaꝝ ꝑtiũ postea colet̃ ⁊ colature addantur olei de
spica: olei de mastice ãñ. ℥. j. ⁊ simul buliãt vsq3 ad
cõsumptionẽ vini postea addant̃ galãge gariofilo/
rũ macis. ãñ. ʒ. ß. laudãi. ʒ. j. coriãdroꝝ ꝑparatorũ
coraloꝝ rubeoꝝ. ãñ. ℈. ij. cere albe parũ ⁊ fiat vn/
Aliud.
guẽtũ molle quo vngat̃ stõus ãñ prãdiũ ⁊ cenã sem
per ꝑmissa pri⁹ levi stõi fricatiõe. ¶ Itẽ laudani. ʒ.
j. aloes. ℈. ij. macis gariofiloꝝ galie muscate ame/
os carui ãñ. ℈. ij. calami aromatici. ʒ. ij. coralorũ
rubeoꝝ. ʒ. j. masticis. ʒ. j. ß. picis navalis. ʒ. ß. ter/
bẽtine quãtũ sufficit fiat cerotũ ad formã scuti q̃ð
stomachi applicetur si cerotum sit sibi gratius vn/
Aliud.
ctiõe ferat cerotum aut cum vsa fuerit decẽ diebus
vno istoꝝ vtat̃ inde alio. ¶ Recipe mente absinthij
ãñ. M. j. galarũ cipissi calami arõatici ãñ. ℥. ß. ani/
sorũ carui ãñ. ℥. j. pistent̃ pistãda mõ grosso ⁊ bu/
liant in sufficiẽti q̃ztitate vini põtici in q̃ infundat̃
spõgia ⁊ exp̃ssa cal'a stõ supponat̃: ⁊ cũ infrĩdat̃ re
moveat̃ ⁊ iteꝝ supponat̃: ⁊ sic trib⁹ vicib⁹ fiat suc/
cessive postea exsiccet̃ stõ pãno calido ⁊ vngat̃ oľo
distillatiõis terbẽtine cũ. ℥. ij. masticis. nã est mi/
rabile. Istoꝝ auxiliorum vtat̃ mõ vno modo alio.
Aliud.
¶ Recipe spẽrũ diagalange descriptiõe Mesue in
suo antidotario. ʒ. ij. spẽrũ diacinamomi dścriptõe
eiusdẽ Mesue in suo antidotario. ʒ. j. zuccari albi
q̃ztũ sufficit ⁊ fiat electuariũ cũ aqua absinthij isti⁹
Aliud.
sumat cocleariũ mediũ ãñ cibũ ꝑ duas aut per tres
horas. ¶ Recipe cinamomi electi. ʒ. ij. zinzib. ℈. ij.
grãoꝝ pa radisi carui ameos ãñ. ℈. j. zedoarie. ℈.
ß. pistent̃ subtilissime ⁊ cribrẽt̃ ⁊ cũ zuccaro albo et
aq̃ absinthij reformet̃ ꝯfectio ĩ morsell': quoꝝ qlibꝫ
sit triũ. ʒ. ex q̃b⁹ vnũ sumat ĩ introitu mẽse. Si cõfe
ctio ẽ magꝫ sibi q̃z el'ariũ g̃ta sumat ð ea vt dcm̃ ẽ.
¶ Hec auxilia q̃ ĩ hac itẽtiõe scribũt̃ ꝑcipue localia
ꝯveniẽti⁹ approximãt̃ post purgatiõez ⁊ iõ ꝑmittat̃:
De cõfortatiõe cerebri.
¶ Confortatio cerebri. ¶ Removeat̃ mala capitis
cõplexio. Et cõfortet̃ ne ab alijs mẽbris materiam
malam recipiat iuxta premissam intentionez septi/
mã. cum embrocatione que capiti administret̃ q̃ sic
fiat. ¶ Recipe sulfuris vivi. lib. iiij. aluminis li. ij. ß. Embroca
foliorũ lauri betonice silvestris maiorane serpilli ãñ.
m. j. assari. m. iiij. florũ sticados arabici roris mari/
ni ãñ. m. ij. pistent̃ pistanda ⁊ incident̃ incidẽda ⁊ bu
liant in corbis. ij. aq̃ vsq3 ad cõsumptionẽ q̃nte ꝑtis
de hac aqua sumat̃ medietas ⁊ ponat̃ in vase vt ĩfri
gidet̃ seu a caliditate remittat̃ reliqua ꝑs ad ignẽ re
maneat de ea q̃ in calore remissa est impleat̃ vas ali
q̃ð quod ad min⁹ teneat vnũ barile ⁊ ponat̃ supra tri
pedes ⁊ fiat ĩ dicto vase spinã habens foramẽ latitu
dinis grossiciei parvi digiti ꝑ quod foramẽ aq̃ egre
diat̃ ⁊ cadant ꝑ distantiam duoꝝ palmorum sup̃ cõ
missurã coronalẽ capitis vbi coniungit̃ cum sagitali
¶ Locus cognoscit̃ ponendo extremitatẽ palme ad
radicẽ nasi hoc est ad superciliã ⁊ vbi attigit digit⁹
medi⁹ seu alij volunt index ẽ comissure locus. Et ha
beat cũ pileo caput dispositũ vt sit in balneo petoli ⁊
sancti Philippi. Et taliter caput expositũ teneat ꝑ
horã. Et subt⁹ habeat vas in q̃ aqua cadẽs recipiat̃
que paulatim ponat̃. cũ ea que ad ignẽ remansit ⁊ ð
ea miscẽdo cũ illa que effundit̃ ad caput servet̃ cali/
ditas debite. In hoc est maior labor hui⁹ rei vt deco
ctio capiti calida debite administret̃. Quod si vide/
ret̃ decoctionẽ istam parvã esse ad talẽ embrocatio
nẽ addat̃ plus de aq̃ ⁊ ꝓportionabiliter de alijs re/
bus. ¶ Cumq3 aquã susceperit ꝑ horã exsiccet̃ caput
cũ panno calido absq3 multa fricatione ⁊ vltio frice
tur cũ infrascripta aq̃. Recipe aque vite quatuor vi Fricatorium.
cib⁹ sublimate li. j. ß. ponat̃ in vase stricti orificij vi/
treo ⁊ in dicta aq̃ res iste ĩfundãt̃. Recipe laudãi pu
ri. ʒ. ij. gariofiloꝝ nucis. mus. ãñ. ʒ. j. ß. thurꝫ. ʒ. j. pi
stent̃ mõ grosso ⁊ fiat vt dcm̃ ẽ ⁊ optĩe clausa teneat̃.
¶ Sciẽdũ quod aq̃ ex qua ad caput fit balneũ sive Nota.
embrocatio dꝫ renovari de q̃tuor dieb⁹ ĩ q̃tuor dies
⁊ hmõi embrocatio dꝫ fieri de mane ãñ prandiũ pul
sis ꝑo superfluitatib⁹ prime ⁊ scđe digestionis: Cũ
facta fuerit non prandeat donec ex toto calor quẽ su
scipiet remissus fuerit Cũ vero transiverit a fine prã
dij hore. vij. iterũ embrocationẽ faciat eo mõ vt di/
ctũ est debere fieri de mane Et taliter ꝑ mẽsem vnũ
continuet. Quod si propter aliquã causam interpo/
neret aliquod tempus vnius aut duorũ dierum cõ/
tinuet inde amplius ꝑ tot dies: nã in huiusmodi me
dicamine plurimũ speroꝝ ab Avi. colligi potest secũ Auic.
da primi cap. xx. vbi dixit. Balneũ quoq3 differen/
tiam habet ex parte aquarum q̃ in ipso fluunt. si em̃
fluunt intro se aut sulfuree aut marine aut cinericie
aut salse natura aut igenio. s. quod ĩ eis aliquod ho
rum apponatur aut in eis decoquatur sicut stafisa/
gria aut bacelauri aut sulfur aut his similia resolvẽt
⁊ subtiliabunt hũores ⁊c. ⁊ paulopost. Sulfuree aq̃
nervos mondificant ⁊ dolores descensiões ⁊ spasmi
sedãt ⁊c. ¶ Recipe florum sticados. m. ß. florum ca/ Balneuz.
momille quartã. m. cubebaruz. ʒ. ij. gallarũ cipressi.
ʒ. ij. ß. rosarum. m. j. sandaracis. ℥. ß. galie mus. ʒ. ij.
laudani. ʒ. j. ß. contundantur omnia ⁊ fiant species
ex quibus fiat saculus ad modum birreti Religio/
sorum in sindone tinta in grana ⁊ portetur die ac no
cte percipue postq̃z dimiserit fieri embrocationem.
habet enim caput confortare ne a membris supposi/
tis malas recipiat materias. ¶ Recipe nigelle ꝑ diẽ Pomuz.
in aceto infuse postea in vmbra exsiccate. inde torre/
facte vltio pistate. ℥. j. ß. calami aromatici. ʒ. ij. san/
daracis. ʒ. j. storacis. ʒ. j. ß. ligni aloes. ʒ. j. ß. lauda
ni. ʒ. iij. rosaꝝ. m. j. contundantur cõtundẽda ⁊ fiat
pomum hoc pomuz portet in manu ⁊ interdum odo
ret non tamẽ frequẽter ꝑꝑ id q̃ð dixit ypoc. v. affo.
Muliebria educit ex aromatib⁹ calefactio: ⁊ multo/

ties vero ⁊ ad alia vtil' eẽt: si nõ capitis grauedinez
facerẽt: vñ Mel. i suo ꝺ appropriatis ca. de cura so
de fride in fi. Dixit Hip. inqt arõatica grauedinem
capitis faciũt. ⁊ ego qdẽ dico ꝙ nõ elõgaꝛ gn hoc
sit i frequẽti vsu eoꝝ. Cõuertũt. n. vapores ad ca/
put. Jmmo replẽt ipz vaporib⁹. Moderate vero sꝫ
vsuz eoꝝ cerebrũ ꝯfortãt ⁊ calefaciũt. ¶ Posset etiã
dici talia nõ dẽre approxiari stãte repletõe capitis.
Et ita obsuãdũ ẽ ꝙ neqꝫ balneũ neqꝫ saculuz neqꝫ
odorabile fieri dꝫ stãte repletiõe. Opꝫ. n. vt purga/
tio erradicatiua ꝑcedat: imo si opꝫ cũ reiteratione.
Electuarium. ¶ ℞. spẽꝝ diamusci dulcis spẽꝝ diambre añ. ʒ. j. ß.
zuccari albi q̃ꝫtũ sufficit ⁊ cũ aq̃ maiorane ⁊ mellis
se fiat electuariũ. De isto electuario ꝯfortatio capi/
tis cordis ⁊ stõi sumat ad q̃ꝫtitatẽ castanee añq̃ꝫ sur
Cõfortatiuum. gat. Eo sicuti icipiat post purgationẽ ⁊ cũ duciã di
miserit. ¶ Recipe diacori. ℥. iij. sumat cũ vadit dor
mitũ post cenã. ʒ. iij. cõfortat neruos ⁊ cerebrum.
¶ Succurraꝛ accñtib⁹ iuxta septimã intẽtionẽ: lꝫ
Ad accña putẽ ꝙ emẽdata cerebri malitia accñtiã ipsam ꝯña
remouebũꝛ: nihilomin⁹ ꝓ eoꝝ cura q̃dã ponunꝛ.
Ad stuporem. ¶ Ad stuporẽ apparentẽ. ℞. olei ꝺ costo. ℥. j. ß. eu
forbij. gra. viij. castorei. ℈. ß. ponanꝛ ol'm in ãpulla
vitrea in q̃ alia ifundaꝛ ⁊ optĩe claudaꝛ ⁊ buliat i du
plici vase vsq̃ꝫ ad ꝯsumptionẽ tertie ꝑtis olei. Cũ
hoc oleo vngaꝛ ꝑs posterior colli vbi ẽ ortus secũdi
paris neruoꝝ ⁊ pariter vbi stuporẽ sentit: premissa
purgatiõe ẽt diuersiõe cum masticatorijs ⁊ nasipur
gijs ⁊ alijs supra descriptis. Nã hoc ol'm ẽ mirabi
lis imp̃ssiõis grauitas q̃ꝫ sentit eũone remoueꝛ: qm̃
a materia pẽdet debilitas vero embrocatiõe ⁊ alijs
supra ascriptis auferetur.
Ad catarrum. ¶ Ad catarrũ salsuz. Cũ aliquali strictura pecto/
ris cũ infestaret catarrus ⁊ ad se curã traheret suc/
Enema. curraꝛ mõ infrascripto. ¶ Recipe ꝺcoctiõis piguis
carnis porci aut castrati vel capõis. lib. j. ß. vitelli
ouoꝝ nũero. ij. cassie. ℥. j. olei. ℥. iij. salis. ʒ. ij. ⁊ fi/
Sirupus. at enema ꝙ stõ ieiuno cal'm supponat. ¶ ℞. syru. de
ligritia syru. de iuiubis syru. vio. añ. ℥. ß. aq̃ ordei
excoriati. ℥. ij. aq̃ nenufaris. ℥. j. misce iste est pro
vna vice istũ syrupũ sumat i aurora cal'm ⁊ nõ tepi
dũ. Et post ipsius assumptionẽ stet ieiuna ad minus
oris trib⁹. Et põt dormire sup ipm horis duabus:
Pillule. ⁊ ipꝫ taliter cõtinet dieb⁹ qnq̃ꝫ. ¶ ℞ pill'aꝝ aureaꝝ
descriptiõe nicolai. ℈. j. pill'. de yera simplici: agari
ci añ. ℈. ß. salis gẽme zinzib. ana. gra. j. ß. misce ⁊
cũ syru. de nenufare reformẽꝛ pill'. vij: nume. Jstas
pill'. sumat ꝑ horas. viij. post cenã imediate ꝑceden
tẽ in die seq̃nti ad diẽ cõplete assumptiõis syrupo/
rũ sup quas põt dormire cũ reperit ꝑ horã: deide
surgat ⁊ ambulet ꝑ camerã clausis fenestris quous
q̃ꝫ trãseãt hore qnq̃ꝫ ab hora assumptiõis. Et tunc
Lauatiuũ sumat ꝓ lauatiuo ciatum aq̃ ordei calide excoriati
absq̃ꝫ zũccaro ⁊ inde ad horã comedat. ¶ Diuertaꝛ
Diuersiuũ materia incipiẽdo a genib⁹ fricãdo versus pedes ⁊
inde fiãt fricatiões ab inguinib⁹ ad coxas. Jn esta/
te cũ manib⁹. Jn hieme cũ panno calido. ¶ Ponã/
Uentose. tur vẽtose sup carnõsitatẽ spatulaꝝ. deinde sup na
tes cũ scarificatiõe vel sine scđm qđ videbiꝛ phisi/
co pñti. Et fiat de mane qñ surgit prius habito ven
Clistere. tris bñficio ⁊ cõtinenꝛ. ¶ Ad hãc intẽtionẽ facit cli
stere ꝙ sic fit. ℞ malue. M. j. mercurialis. M. ß. bli
te. M. ij. radicũ altee lib. ß. fiat decoctio de qua co
latura accipianꝛ lib. ij. in quib⁹ buliãt agarici poli/
podij grosso mõ pistatoꝝ añ. ʒ. j. ß. dõec redeat ad
lib. j. ß. ⁊ tunc coleꝛ ⁊ colature addanꝛ cassie. ℥. j.
yerepigre. ℥. ß. olei. ℥. iij. salis. ʒ. ij. ⁊ fiat enema qđ
Diuersiuũ ad propinquum. stomaco ieiuno cal'm supponaꝛ. ¶ Diuersiuũ ad par
tẽ ꝓpinquã cũ euacuatione. Recipe aquaꝝ viola/
rum maiorane añ. ʒ. vj. succi folioꝝ blite. ʒ. vij. zuc
cari candi. ʒ. ij. misce de isto liquore tepido attra/
hat per nares sex aut octo guttas per horã añ pran
diũ bis aut ter in ebdomoda ore aqua pleno: ⁊ habi
to prius vẽtris beneficio ⁊ premissa purgatiõe syru
pis precedẽtib⁹ ⁊ tẽpore frigido aut medio vtaꝛ ca/
putpurgio: vt dictum est tꝑe vero calido rarior sit
eius vsus. ¶ Affirmeꝛ catarrus ne descendat. Reci Pillule.
pe boli armeni. ʒ. ij. spodij. ℈. j. diacodion i forma
solida. ʒ. iij. misce ⁊ cũ syrupo de nenufare q̃ꝫtum
sufficit in mortario absq̃ꝫ igne reformenꝛ pillule in
forma solida ad q̃ꝫtitatẽ auellane. de qb⁹ teneat vnã
inter dẽtes ⁊ genã quando vadit dormitũ. ⁊ hanc
sic teneat ex opposita gena super qua iacet. ¶ Retẽ
tione catarri facta si sentiret caput grauari mate/
ria diuertaꝛ cũ sternutatiõe. Recipe violaꝝ siccaꝝ
gra. v. ellebori albi gra. viij. puluerizenꝛ subtilissi/
me de isto puluere trahat ꝑ nares ad q̃ꝫtitatẽ gra/
ni frumẽti. ⁊ hoc ante prandiũ habito vẽtris bene/
ficio prius. ¶ Pill'. vsuales qb⁹ ꝑ interualla vti dꝫ. Pillule.
Recipe pillulaꝝ de yera simplici. ʒ. ij. agarici. ʒ. j.
salis gẽme zinzib. añ. gra. iij. pulueris violarũ. ℈.
ij. syru. violati q̃ꝫtũ sufficit reformẽꝛ pill'. vij. ꝓ. ʒ.
de istis pill'. sumat semel aut bis i mẽse post cenã ad
duas horas qñ vadit dormitũ. ¶ ℞ amigdalaꝝ dul Unguentum.
ciũ olei. ℥. j. piguedis recẽtis gallie. ʒ. iij. gũmi ara
bici. ℈. j. croci. ʒ. ß. cere paꝝ ⁊ fiat vnguẽtũ quo vn
gat mãu cal'a pect⁹ añ prãdiũ ⁊ cenã: qm̃ pect⁹ lẽit.
¶ Ad cordis debilitatẽ. ¶ ℞. aq̃ boragis aq̃ buglo Ad debilitatẽ cordis.
se añ. ℥. iiij. aq̃ violaꝝ. ℥. vj. syrici crudi. ʒ. ij. ossis Epithima
ꝺ cor de cerui nũero. ij. xiloaloes gariofiloꝝ doroni
ci añ. ʒ. j. ß. sandaloꝝ rubeoꝝ. ʒ. ij. spodij. ʒ. j. rosaꝝ
ʒ. iij. croci. ʒ. j. ß. aceti. ℥. j. ß. vini albi subtil'. ℥. ij.
pistenꝛ pistãda mõ grosso ⁊ madenꝛ madẽda ⁊ aq̃s
vino aceto supradcis mõ fiat epithima i quo calide
tꝑate pãnus grane duplicat⁹ ifundanꝛ: ⁊ ide exp̃s/
sus regiõis cordis appliceꝛ sꝫ sub mãmilla sinistra
⁊ cũ ifrĩdaꝛ renoueꝛ. ⁊ sic fiat q̃ttuor vicib⁹ añ prã/
diũ ⁊ totidẽ ante cenã. ¶ Recipe cõserua floꝝ bora/
ginis ⁊ buglose. añ. ℥. v. ß. zuccari rosa. ℥. j. spẽr ũ Letificatiuum.
letificãtis Almansoris. ʒ. j. spẽꝝ diamusti dulcis ⁊
diãbre añ. ʒ. ß aque violate quantum sufficit ⁊ re/
ducanꝛ oĩa ad formã electuarij ꝺ quo i aurora sumat
ad q̃ꝫtitatẽ vni⁹ castãee cũ suo cortice sup qđ põt os
coluere cũ vĩo albo ⁊ si ꝺ eo paꝝ ꝺglutiꝛ nil refert.
¶ Ad tarditatẽ digõis satis dictũ ẽ cũ sit posita cu Ad tarditatem digõnis.
ra ꝺbilitatis stõaci ⁊ ex ħ appet cura flatis vitrei ⁊
m'ltitudis egestionũ quoniã ab eadẽ veniũt radices.
¶ Ad calorẽ qui post cibũ adueniunt ⁊ ad sudorẽ.
Cõfortata digestiua stõaci nõ ẽ dubiũ corp⁹ totuz Ad calorẽ
debere ꝯfortari quoniã meli⁹ suscipiet nutrimẽtuz.
Cessabit calor cuz deffecerit cã ei⁹ q̃ supra fuit assi
gnata ⁊ ꝑiter cessabit sudor seq̃ẽs calorẽ vbi tñ su/
dor eẽt molest⁹ aut ꝺbilitatẽ inducẽs sic succuraꝛ.
¶ Recipe olei ro. ℥. ij. ß. gũmi ara. ʒ. j. mirti. ℈. iij
misceanꝛ siml' oĩa ⁊ cũ hoc linimẽto frigido liniaꝛ Linimentum.
corpus cauẽdũ est ne abstergaꝛ sudor quoniã abster
sio i sudorẽ addit vt voluit Aui. prima quarti. c. de
cura accidentium febrium acutarum.
¶ Ad debilitatem virtutis motiue. ¶ Recipe olei Ad debilitatem motiue.
de costo. ℥. ij. storacis sicce. ʒ. j. laudani. ℈. ij. thu/
ris. ʒ. ß. misce ⁊ cum hoc medicamine calido vnga/
tur tota spina dorsi incipiẽdo a collo ⁊ descendẽdo Unctio.
vsque ad ossa caude ⁊ hec vnctio taliter fiat post vni
uersalẽ purgationem fiatq̃ꝫ stõ ieiuno mane ⁊ sero.
¶ Ad tinitũ aurium. Post purgationem factã Re
cipe sansuci ysopi sicce floꝝ camomille ana. M. j. Ad tinitũ
decoquanꝛ in sufficienti quantitate aque ⁊ eius va/
por ad aures suscipiatur ꝑ embotuz stomaco ieiuno
deinde abstergãꝛ aures in quibus ponãtur gutte
due olei tepidi ꝙ sic fit. ℞. olei amigdalaꝝ amaraꝝ Oleũ i aures.
℥. ß. semis

℥.ß.semis porri.℈.j.pistent ⁊ buliat ĩ eo in duplici
vase ⁊ vt dictũ ẽ instillent due gutte ĩ aure vna cũ
fuerit tepidũ postea stet ꝑ tertiã hore iacẽs sup alte/
Aliud. rũ laterũ ⁊ ide ĩstillet ĩ aliã aurẽ eodẽ modo. ℞.olei
amigdolarũ amarar̃ ꝰ spica añ.ʒ.ij.castorei.ʒ.vj:
ellebori albi gra.iij.misce ⁊ buliãt in dictis oleis in
duplici vase de quo fiat vt dictũ ẽ. Si medicamẽ q̃
rit efficacius ꝑori vtat̃ isto scḋo vt dcm̃ est de prio.
Ad debili tatẽ visus ¶ Ad debilitatẽ visus. Cauere prio opꝫ a fumo pul
uere ⁊ a flatu vẽtor̃ p̃cipue fortiũ ab ĩeq̃litate aerꝫ ab
aspectu rei mltũ lucide a coitu mlto a plurio labore
a fletu a vio plurio ⁊ p̃cipue potẽti ⁊ a nimia vigilia
⁊ plurio sõno ⁊ p̃cipue sup repletionẽ. ⁊ ꝓpꝛie cũ re
pletio ẽ ex cibis ⁊ potibus vaporosis turbidis sicut
sunt porri fabe recẽtes caules lẽtes. ¶ Cõuenit feni/
Colirinꝫ. culꝰ ꝑ oẽꝫ modũ administratꝰ ⁊ colirinũ eiꝰ q̃ sic fit.
℞.succi feniculi ꝑ residẽtiã clarificati ⁊ ide buliti ĩ
vase eneo ⁊ cũ bulit spuma q̃ ellenat̃ abiciat̃ ⁊ cũ eo
buliãt auri.x.℥.ij.ʒ.melis clari puri.℈.ij.buliant
iterũ vnica ebulitiõe.postea colet̃ ⁊ ponat̃ ĩ ampul
la vitrea ⁊ ad solẽ suspẽdat̃ ⁊ estet ꝑ.xv.dies mutã
do de vase ĩ vase oĩ die ⁊ abiciat̃ ypostasis quã fa/
ciet ĩ fũdo vasis ⁊ de eo instillet̃ bis ĩ die in oculos
guttã vnã ꝑ singulũ oculũ.ẽ.n.notabile medicamẽ
abstergit oculũ cõseruat ĩ sanitate ⁊ clarificat visuꝫ
Aliḋ coli. ¶ Aliud colirinũ optimũ. ℞. fol.rosar̃ ꝯpletar̃ fol.
rute fol.feniculi fol.eufragie fol.celidonie añ.quã/
tũ vis trahat̃ aq̃ ꝑ clambicũ aut capellũ sicut fit aq̃
rosata ⁊ reseruet̃ ĩ vase ereo.hec ẽ in cõseruatiõe vi
Electua/ rium. sus ⁊ eiꝰ corroboratiõe mirabilis collirizata. ¶ ℞.
mellis despumati ⁊ cocti lib.j.succorũ coctorũ ⁊ de
spumator̃ feniculi rute añ.℥.j.celidonie.℥.ß.eufra
gie.℥.ij.ß.feniculi.ʒ.v. macis cubebarũ cinamo/
mi piꝑis lõgi ⁊ gariofilor̃ añ.ʒ.j.pulnerizent̃ ⁊ cri
brent̃ ⁊ cũ melle ⁊ succis fiat electnariũ. Nã hoc ele
ctuariũ cõseruat visuꝫ ⁊ cõfortat spiritũ ĩ sua clari/
tate ⁊ ẽ optiuꝫ. Hoc ponit mesue ĩ suo de appropria
tis auc.humay. Dosis ẽ.ʒ.iij.ĩ sero q̃ñ vadit dromi
tum ⁊ super potet vini albi.ʒ.ij.fiat cena leuis
Nona in/ tentio. ¶ Ultia intẽtio ⁊ nona fuit describere solutiua q/
bus per iterualla.xxiiij.aut.xxv. dierũ vti posset.
Pille ele/ fan. ¶ De his sunt pill.elefãgine de q̄bus ex vna.ʒ.fiãt
pill.viiij.de q̄bus ante cenã vel pꝛãdiũ põt a.v.vs
q̃ꝫ ad.vij.accipere ⁊ harũ vsus ẽ valde bonus quo/
niã nõ trahũt materias ab alijs mẽbris sꝫ solũ ma
teriã euacuãt q̃ ẽ in stomaco ⁊ vijs ductuũ ⁊ hoc q̃/
rit̃ iuxta intẽtionẽ. Aui.xiiij.tertij ca.de debilitate
stomaci Et p̃cipue has sũat cũ sẽtiret repletionẽ in
stomaco aut ĩ itestinis gracilibꝰ. ¶ Nã si eẽt ĩ gros/
Clistere. fis meliꝰ clistere ĩ prio tractatu educeret̃. ℞.agari/
Pillule. ci.ʒ.j.mirabo.chebu.⁊ ido.añ.ʒ.ß.masticis.℈.ij:
epithimi.℈.j.specierũ yera simplici.℥.j.ß.aloes.
ʒ.ij.ß.misce ⁊ cũ succo maiorane ⁊ oximelle simp.
reforment̃ pill.numero.vij.ꝓ.ʒ.ex q̄bus sumat q̄n
q̃ꝫ ꝑ.ij.horas q̃ñ vadit dormitũ aut ꝑ horã ante diẽ
⁊ ide differat pꝛãdiũ suuꝫ ꝑ horas.v.he pill.optie
sunt ad euacuãdũ a capite ⁊ stõ:quas accipe dꝫ si ĩ
Mirabo. capite grauedinẽ sentiret. ¶ Ad idẽ vꝫ sumere oĩ mẽ
Kebuli. se semel aut bis vnũ mirabolanũ chebulũ ꝯditũ cõ
fortat cerebrũ ⁊ visuꝫ pariter ⁊ stõꝫ sumere dꝫ ꝑ ho
rã ante diẽ ⁊ postea pꝛãdiũ differre ꝑ horas q̄nq̃ꝫ.
¶ Sit laus deo. Baueriꝰ de Bauerijs. M.cccc.
lxxj.die.xxvij.Maij.

¶ De mala cõplexiõe fri.⁊ hu.cerebri ⁊ dsensu hũi
ditatis ad spõdiles dorsi cũ suspitiõe ad gibositatẽ.
¶ Consilium 2.

[E]Ximie doctor ⁊ tã q̃ꝫ fr̃ carissime. Ex l̃ris
v̄ris factꝰ suꝫ certior. Illus. dñaꝫ Marga
garitã post meũ istinc discessum factã esse
ꝑgnantem:sicut per signa que apparuerunt ostẽdi/
tis. ¶ Ueruꝫ cũ hmõi empregnatiõe ẽ catarrꝰ cõiun Casus.
ctus habẽs ad colli spõdilles raptũ ꝓpter quẽ debi
litant̃ spõdiles vt nõ se bene vt solebat errigere aut
erecta stare neq̃ꝫ vt solebat possit ĩ reliq̃s consuetas
opatões. Nõnũq̃ꝫ ẽt idẽ catarrꝰ repit ad liguã: cuiꝰ
cã tumet aliqual̃r adeo qḋ sermonẽ expedite nõ põt
bene ꝓferre. Iste ẽ casus mihi missus. ¶ Sup quẽ Quesita.
q̃rit̃ vtrũ istis stãtibꝰ ad balneũ sit accedẽdũ. Qḋ si
nõ q̄d sit ꝓ istis dispõnibꝰ agẽdũ. ¶ Ad hoc rñdeo Rñsio ad
q̃ istis dispõnibꝰ stãtibꝰ nõ v̄r mihi balneũ petẽdũ. ꝑmũ q̃sitũ
cũ vero inter nos sermo fuit de balneo auinionis ⁊
sancti Philippi eedẽ ꝓ vtriq̃ꝫ erũt rõnes. ¶ Nemo
ad balneuꝫ in quo tãtũmõ balneat̃ accedere dꝫ nisi
corpꝰ priꝰ fuerit debite purgatũ ab humorũ supflui
tatibꝰ. Nã balnea de q̄bꝰ sermo noster est acual̃r sũt
calida liquefaciẽdo in corpe hũiditates malas po/
nũt eas in motu: ⁊ trãsmittunt̃ ad mẽbra debilia tã
q̃ꝫ minus resistẽtia. Et interduꝫ causant apa in eis.
Aut aliq̄d aliud grãde maluꝫ. Nõnũq̃ꝫ vero hũidi
tates male supabũdãtes cũ fuerint caliditate mote Halyab.
miscent̃ bonis hũoribꝰ ⁊ eos corrũpũt. Uñ halyab/
bas.v.sue theo.dispõnis regal.c.xiij.dixit. Corpa
hũtes repleta balnea vti nõ expedit anteq̃ꝫ eor̃ eua/
cuent̃ corpa ⁊ illi maturent̃ hũores. ¶ Nõ video
sine discrimine magno istaꝫ Illus. dominam posse
vt deceret purgari. q̃m non sufficit solutio linitiua.
Sed opꝫ ipsam determinatorũ hũorũ extra viã du
ctuũ existẽtiũ eductiuã. Qḋ fieri nõ põt sine farma
co apropꝛiate exsoluẽte. Qḋ q̃ꝫtũ ĩ principio impre
gnationis sit periculosuꝫ administrare vos ipse sci/
tis. Cũ tũc cotilidones sint lari vt appet in cõmẽto Instan:
aphori. q̃rte ꝑticule. Pregnãtes purgare ⁊c. ¶ Qḋ Rñsio.
siq̄s diceret Hypo. ꝯcedere ꝑgnãtes purgare. ¶ Ue
rũ ẽ a q̃rto vsq̃ꝫ ad septimũ ⁊ nõ nisi magna eminẽte
necessitate. Sꝫ hec Illus.do.tpe eũdi ad p̃dicta bal
nea qḋ esset ad finẽ Augusti nõ erit in mense q̃rto.
Addo ẽt qḋ balneatio ĩ aq̄s calidis ẽ vna ex cãis ab
orsus. Uñ facit fetũ regrere aerẽ fridũ ob quã cãm Auic.
frãgit cotilidones ⁊ ita fit aborsus. Uñ Aui.secũda
tertij cap.de causis aborsus inq̄t. Balneũ aborire
facit tã mollificatiões virtutis ⁊ q: facit fetũ egere
eo qḋ ẽ fridũ. ¶ Preterea balneũ auiniõis ⁊ nõ sub
ueniret debilitati spõdiliũ ⁊ grossitie lingue. nã ipꝫ
hꝫ ferri minerã aq̃ vero ferree nõ ꝑ se neruis cõfe/
rũt. Uñ Aui.scḋa ꝑmi ca.xix. Quidã ornate loquẽ Auic.
tiũ dixit. Ferree iuuãt stomacũ ⁊ splenẽ. Et halyab. Halyab.
ca.supra alleg. Aqua cuiꝰ virtus ẽ ferea stõ ꝓdest ⁊
spleni calefacit ⁊ exsiccat. Sꝫ arbitrãdũ caliditateꝫ
⁊ siccitatẽ nõ eẽ tãtã qḋ lesis neruis sufficiat. ¶ Qḋ Quintum
siq̄s de balneo scti Philippi diceret. ¶ Dicẽdũ illḋ dicendũ.
balneũ esset optimũ siq̄s post debitã purgationẽ ac
ciperet ad caput sꝫ nocet appetitui. Uñ Aui.scḋa ꝑmi Auic.
ca.supra alleg. Sulfuree q̄dã aq̃ neruos mũdificãt
⁊ dolores distẽtiõis ⁊ spasmi sedãt ⁊c. Et subdit: sꝫ
stomacũ laxãt ⁊ desideriũ deijciũt. alie rõnes addu
ci põt quas omissas facio breuitatis causa.
¶ Sꝫ mihi videret̃ saluo semp meliori iudicio q̃m Rñsio ad
si secꝰ appareret excellẽtissimis phisicis Illus.mar/ scḋꝫ q̃sitũ
chionis eorũ p̃pono iudiciũ. sꝫ si aliter nõ v̄r sic exe
quẽdũ censeo: qḋ vacet̃ euacuationi capitis cũ rebꝰ
materiã nõ agitãtibꝰ. Et diuersiõi materie a ꝑtibꝰ
posterioribꝰ ad nasuꝫ ⁊ ad os. Et cũ regimine sex re
rũ nõ naturaliũ declinãte ad aliqualẽ caliditatem
sed notabil̃r ad siccitatẽ. ¶ Materia a capite euacuã Eño mãe
da esset cũ assumptione vniꝰ.℈.j.pill.assaiaret qua
rũ simplicia ponit Aui.prima tertij.ca.j. Cum ma/
teriã euacuare volueris dixit. Solutiua facilia ad
purgandum caput sunt assaiaret ex quibus sumatur
pill.magna vt paruum pondus operationem facit

sufficientē cum mora ⁊c. ⁊ subdit. Et canō in eis est aloes ⁊ yera deinde addit mastix ad cōfortandū stomacū ⁊ cadūt in eis mirabolani vt ꝓhibeāt vaporē acutū si generat in stō. ¶ Ego sic soleo describere.

Descriptō pillularū asayareth

¶ ℞. spēꝝ yere simplicis siue cōitatis. ʒ. j. masticis. ℈. j. mirabolanorū chebuloꝝ. ℈. ij. aloes ad pondꝰ oīm. Et cōficiant cū suco cauliū aut cū aqua maiorane. ¶ Interdū soleo addere agaricū aut turbit secūdū exigētiā dispōnis. ¶ Assumptis aliquibꝰ vicibus pillulis ꝑdictis diuertat materia ad nasum cū suco acori ⁊ aqua maiorane ⁊ zucaro ꝯdito: faciēdo caputpurgiū. ¶ Et cū materia fuerit notablr̄ euacuata ꝯfortet caputpurgiū cū modico succi cucumeris asinini clarificati. ¶ Interdū faciat masticatoriū cū mastice ⁊ parū piperis. Deinde ꝯfortet cū piretro aut scafricagia: ⁊ ita a debili ad fortiꝰ ꝓcedendo iuxta Aui. p̄ria tertij ca. supra alleg. vbi dixit. Et oportet vt incipiamus a debiliore deinde gradatim ꝓcedamus donec sciamus ex dispositione egritudinis qđ ipsa iam sit abscisa.

Caputpurgium. Fortificatio. Mastica. Cañ. Aui.

Circa linguam.

¶ Insistendū vr̄ ꝓpter lingue ipedimētū circa partē posterioris capitis cū linimētis qm̄ nerui mouētes linguā ortū habēt a septimo ⁊ ꝑ ꝑte a sexto paribus neruoꝝ cerebri vt appet ꝑ Aui. p̄ria ꝑmi. c. ij. de anotomia neruorū a cerebro egredientiū. ⁊ notū est qđ ꝑdicti nerui a posteriori cerebri parte habent ortū. ¶ Sed cauendū est ne a principio medicamina fortia approximent nisi ꝑcesserint euacuatiōes reiterate ⁊ diuersiones. ¶ Laudo insuꝑ capiti aspergatur puluis suꝑ comissuras. s. coronalē ⁊ sagitalē hora somni ⁊ inde cum surgit pectinando remoueat.

Puluis capitis.

¶ Puluis q ad hec conueniret esset ex laudano nuce muscata gariofilis thure ⁊ sandaraca. Sed nō nisi post aliqualē minorationē materie approximarē.

¶ Plura alia scribere possē ⁊ scripsissem si nō intellexissem istic esse viros doctissimos neq̧ etiā hec pauca scripsissem nisi timuissem culpari dimisisse cā laboris.

Argumentum.

¶ Ne q̄s admiraretur qđ balnea negaui ⁊ vnā ex causis ob difficultatē purgationis ad balnea reqsite. deinde laudo purget cū pill. assayaret ⁊ cū masticatorijs ⁊ caputpurgijs: ⁊ ita videtur impugnantia dicere.

Respōsio

¶ Respondeo purgationē quā cōcedo solū caput respicere nō reliqua mēbra que purgare opus esset sunt insuper alie cause de quibus supra dictum est: ⁊ plures alie adduci possent.

¶ De mala ꝯplexione fri. ⁊ hu. cerebri materiali cū dolore quasi cōtinuo ꝑtis anterioris capitis ⁊ cum lesione auditꝰ auris sinistre ⁊ cum ipedimēto loquelle ⁊ vertigine ⁊ dolore spatule seu brachij.

¶ Cōsilium. 3.

PRo illustrissima dña Clara. Mihi vr̄ seruet regimen vite alias sibi ordinatum. Et purgetur premissis syrupis. secundū qđ videbitur physico presenti. Et cum recte ratione purgationis si expediuerit. Postea sumat embrocam siue balneum ad caput super cōmissurā sagittalem vbi coniungitur Coronali. ¶ Modus inueniendi locum dictus est in consilio Illust. domie Margarite. ¶ Uerum non videtur quod in principio suscipiat balneum per amplius tempus quam per quattuor horas ⁊ fiat in die semel scilicet ante prandium. Cum fuerit per aliquot dies assuefacta: ⁊ ipsum sine molestia tolleret poterit sumere bis in die ante prandium ⁊ cenam aut tempore longiore in ceteris modum ⁊ ordinē seruet qui dictus est seruare deberi. Pro Illustris. do. Margarita.

Modꝰ inueniēdi locū gutte.

Balneū.

¶ Balneū nō debet esse ita exsiccatiuū neq̧ calm vt illud Illustris. domi. Federici aut Illustrissimi domi. Margarite sufficiet istud. ℞. sulfuris viui lib. ij. cineris fecū vini lib. ß. cineris sermentorū lib. iij. bacaꝝ lauri. lib. j. assari. M. iij. maiorane. M. ij. betonice. M. ij. ß. ex istis bulitis in sufficienti quātitate aque pro balneo fiat lixiuiū colādo decoctiōes ꝑ cineres sulfur ⁊ cinerē fecū ⁊ renouetur omni fine q̄tuor aut quinq̧ dierū. Sit tamē in principio cū approximat paulū plus q̧ tepidū ⁊ īde ad aliquos dies poterit parum calidius administrari. ¶ Placeret cū balneū accepisset ꝑ q̄ttuor aut quinq̧ vices in sero quādo vadit dormitū sumeret. ℈. j. pill. assaiaret vt si qua materia a balneo eēt eliquata ⁊ nō resoluta. euacuaret ⁊ in die sequēti ad noctē q̄ pill. accipit nō recipiat ad caput balneū siue embrocā. ¶ Et q̄r gibbositas que timet ꝓpter id quod vidimꝰ nō accidit nisi ex hūiditate dislocāte spondiles ꝓpter hoc bonū ē vt hec Illu. do. vtat vnctione ad spinā dorsi mane ⁊ sero aut saltē semel in die ꝑmissa leui illarū partiū fricatione. ℞. nucū cipssi ⁊ foliorū eiꝰ calami aromatici radicū enule foliorū lauri anna. ℥. ß. decoquantur in lib. ij. aque donec redeat ad lib. ß. postea coletur ⁊ colature addantur olei de ruta. ℥. iij. ⁊ buliāt simul vsq̧quo decoctio cōsumet ⁊ remaneat oleū solū ⁊ ei addantur sauine acori bdelij anna. ʒ. ß. cere parū fiat vnguentum. Nā hoc vnguentū est calefactiuū resolutiuū ⁊ stipticū que sūt cōditiōes requesite a gibbositate ⁊ eiꝰ cura quādo ē a materia fri. ⁊ hu. vt apparet ab Aui. xxij. tertij ca. de cura gibbositatis ⁊ ventositatis facIētis gibbū. ¶ Sit deo laꝰ. Baueriꝰ de bauerijs.

¶ De mala complexione fri. ⁊ hu. cerebri plus tamen hu. q̧ frigi. cum dolore colli ⁊ dolore gingiuarum cum tumore cū perturbatione capitis ⁊ precipue partis anterioris.

¶ Consilium: 4.

ACcepi a. D. V. litteras ⁊: V. dispositiōis casū qui sic scribebat. Tertꝰ ē annꝰ quo Do. V. sensit dolorē calculi: Qui cessauit aliquibus lapidibus exeūtibus: Inde ad menses sex rediIt dolor. Qui sedatꝰ ē lapide emisso nō parue magnitudinis. Stetit eadē. D. V. fere duobꝰ annis sana absq̧ vllo dolore aut vrine ardore. Uerū aliquādo hoc tēpore emittebat cū vrina arenullas veluti coagulatas ⁊ ī paruos lapides reiectas nōnūq̧ vt puluceres tenuissimos. A medio vō augusti. M. cccclxix. īcepit mingere cū vrina multas arenullas grossas pariter ⁊ subtiles cū aliquali ardore. Superueniēte mēse octobris eijcere incepit lapillos aliquos cū ardore ⁊ dolore in extremitate virge. Nōnunq̧ retinebat vrina. Aliquādo exibat paulatim ⁊ guttatim cū ardore ⁊ dolore. Et cū assiduo mingēdi appetitu egrediebat vrina sanguinolēta veluti lotio carniū aliquādo magis sanguinis tincta: nōnunq̧ vero minꝰ. A quarto octobris vsq̧ ad mēsem Aprilis ī quo scribit casū suū est assiduꝰ ardor in virge extremitate licet aliquādo magis aliquādo remissius molestet: Urina sanguinolēta non est ꝯtinua: sꝫ semel aut bis ī ebdomada. Infra duos mēses egit duos lapillos ad quantitatē nuclei oliue magne absq̧ aliquo dolore renum precedēte quorū vnus venit vsq̧ ad medietatē ⁊ tunc retēta ē vrina postea īcipiēte vrina paulatim egredi cū dolore magno egressus ē lapis. alter vero venit ad collū vesice sine dolore aliquo deinde magno cum dolore ⁊ sanguine exiuit. ¶ Hic est casus quē accepi quē in terminis sic dispono.

Casus.

¶ Morbus quem passus est Reuerēdissimus do. tuscunlanꝰ fuit egritudo in cōpositione quoniā morbus in numero aucto q̧ Hypo. iij. aphoris. appellat

lat lithiasim. Alij vero ꝛ nōnulli alij calculū. Mul
ti vero petrā. est cronic⁹: corpis repleti: etatis sene
ctutis: habitudinis carnose: sex⁹ virilis: artis gete:
nisi forsan ꝑꝑ legationē quā hȝ plus solito eqtauit:
regionis medie. anni p̄sentis: hore. s. vernalis: vir/
tutū oim naturaliū ꝛ aialiū bene ꝯstātiū: exceptis
virtute stōi ꝛ epatis digestiua. ꝛ renū ꝛ vesice expul
siua. Cui⁹ cōplo naturalis ē colerica: ꝛ p̄cipue epa/
tis ꝛ renū. Sed stomaci est declinans ad frigidita/
tem ꝛ humiditatem quandam.

Accidētia hui⁹ morbi.

Dispōnes q̄ huic morbo fuerūt accidētia sunt.
Primū assidu⁹ ardor i extrema ꝑte virge lȝ aliqñ
maior aliqñ minor. Scōm vrina aliqñ sanguinulē
ta. Tertiū nōnūq̄ȝ vrine retentio. Quartuȝ exitus
vrine interdum inuoluntarius.

Interrogationes. Prima. Secunda. Tertia. Quarta.

Interrogationes sunt. Que sit huius ardoris
causa. An sit excoriatio vel alia causa. Uñ est qñ
est vrine maior q̄ȝuis. minoreȝ sentit ardoreȝ. Qñ
vero minor est tūc sentit ardorē vehemētiorē. Et
quare exit aliqñ vrina violenter neq̄ȝ pōt retineri:
aliqñ vero nō egredit̄ aut cū difficultate. Quare
fit vrina sanguinulēta. Hec sunt q̄ ex supra dicto
casu elegi. sup his querit sibi cōsulere: ꝛ ad inter/
rogationes respondere.

Ordo ꝯsilij

Cū morbi habētis cām. certa ei⁹ cura ꝯsistat ꝑ
cause remotionē: vt voluit Gal. iij. tegni. ꝛ i terra/
pentica ad glauconē. Canonice vero cā abscindi nō
pōt nisi pri⁹ fuerit cognita. Opȝ igit̄ pri⁹ ingrere q̄
sint morbi principalis cāe. Demū aliaꝝ dispōnuȝ
s. q̄ sunt secū ꝯiuncte. Postea ponere signa ꝑ q̄ de
ducimur in cognitionē illarum causarum. Et tan/
dem ipsaꝝ curam ponere.

Ubi possit lapis generari.

Lapis ꝛ si in plerisq̄ȝ locis corpis possit genera
ri vt in pulmone vt Gal. testat̄. Et sub lingua vt di
xit Zoar. Et in iūcturis. Ut plurimū tñ fit i renib⁹
ꝛ vesica. Et hec duo mēbra cōicant in cāis lapi/
dē generātib⁹ ꝛ arenulas eo ꝙ lapis ꝛ cuiuslibet al/
teri⁹ rei generatio nō cōplet̄ nisi ex materia paciēte
ꝛ virtute agente q̄ due sūt cāe cōes mēbris supra/
dictis. Materia enim arenularū ē grossa nō visco/
sa. Sȝ lapidis ē materia grossa ꝛ viscosa vt plurimū
flegmatica vt voluit Aui. Aut ē sanies. Aut sāguis
aggregat⁹ in ap̄ate renū aut vesice ꝛ hoc ē rarius.

Materia arenule ꝛ lapis.

Materia nō viscosa nō pōt coagulari in quātita/
te habēre magnitudinē notabilē sed ipa exsiccata ꝛ
incinerata expellit̄ scōm oēs suas ꝑtes discōtinua:
Sȝ cōtingit aliqñ vt materia nō oīno imunis a vi
scositate sit imo hȝ aliqualeȝ tenacitatē nō equalr̄
materiā obtinentē ꝑpter quā cām scōm qd̄ i ꝑti/
bus suis copulabit̄ rōne sue viscositatis q̄ȝ ꝑticipat
tūc expellet̄ ac si esset lapis cominutus i frustra gdē
maiora vel minora scōm qd̄ plus vel minus visco/
sitate ꝑticipabit. Si vō viscositateȝ sufficiētē ma
teria ipsa hūerit cōuertet̄ in lapidē q vnit⁹ expellet̄.

Uirtus agens.

Uirtus agens lapidē ꝛ arenulas vt voluit Aui. vt
in plurib⁹ est caliditas ab equalitate egressa versus
intensionē: q̄ cōsumēdo hūidū subtile materie. cō
uertit ei⁹ grossuȝ in lapidē vel arenulas. sicut calidi
tas itensa fornacis in terrā agens. cōsumēdo terre
hūiditatē. residuū illius si fuerit viscosa in laterem
cōuertit. Si aūt nō fuerit viscosa in arenas. Calor
igit̄ agens in materiā ipsius humidum resoluit. ꝛ
extrahit ꝛ relinquit eaȝ siccam ex tunc humiditate
cōsumpta calor ab ea nō amplius habens pabuluȝ
exalat quare succedit frigiditas ꝛ hec poros a ca/
lore rarificatos cōstringit ꝛ siccitas cuȝ ista cōstri/
ctione coagulādo illā indurat i tantū vt postea dis/
solui nequeat. Calor eniȝ cū coagulauerit ꝛ exsicca
uerit nō pōt ipam dissoluere. Friditas vero ꝛ sicci/
tas dissoluere ꝛ discoagulare nō pñt cum sint prin
cipia oppositi effectus. s. coagulatiōis. Nō igitur
arena aut lapis discoagulata pōt ꝑpter firmam co
mixtionē in eis factam. s. humidi ipoꝝ cū suo sic/
co subintrātibus altero in alterū vsq̄ȝ ad minima ꝛ
precipue in lapideȝ propter viscositatē sue materie.

Distinctio materia lapidis.

Materia lapidis vel arenarū alia ē imediata siue
cōiuncta. alia vero mediata siue antecedēs q̄ ē cau/
sa imediate cause.

Causa imediata.

Causa imediata ē humor gros/
sus solū vt humor melācolic⁹ humor coleric⁹ vitel
lin⁹ sanguis grossus nō retēt⁹ i apostemate: sȝ q̄ cū
aquositate ꝑuenit ad renes nutriēdos: q̄ nō potuit
cōuerti i nutrimētū ꝑpter multitudinē aut maliciā
sui vel alia inordinatiōe cōmissa aut sanguis a poste
mās renes vel vesicā aut sanies i dictis mēbris re
tēta i ipsoꝝ exituris vel vlceribus generata: aut ex
vlceribus alioꝝ mēbroꝝ ad ipa trāsmissa q̄ nō po/
tuit ab eis expurgari sȝ retēta fuit. aut humor fleg/
matic⁹ grossus ꝛ viscosus i dictis mēbris retētus.

Causa mediata.

Causa vero mediata q̄ est causa imediate cause est
duplex. Una q̄ ē materia illi⁹ cause imediate ex qua
lapis generat̄. Et alia est causa ꝙ materia imediata
renib⁹ aut vesica retineat̄. Et materia imediate cau
se ē duplex vna antecedēs alia primitiua. Materie
cōiuncte ꝛ imediate causa antecedēs ē humor gros
sus viscosus coadunat⁹ i mēbris vicinis renib⁹ aut
vesice vel quocūq̄ȝ alio mēbro ipsis cōmunicāte a
quo possit ad renes vel vesicā trāsmitti ꝛ sanies i ali
quo mēbro supra renes vl̄ vesicā genita apta ad ipa
trāsire.

Causa primitiua.

Causa primitiua sunt cibi grossi vt case⁹ ꝛ
ꝑprie viscosus carnes grosse carnes auiū palude/
striū caro vacina yrcia pisces grossi. i. magnoꝝ cor
poꝝ ꝛ viscosi vt anguille. ꝛ cibi de patellis siue sint
carnes aut pisces panis azim⁹ ꝛ panis nō bene coct⁹
ꝛ p̄cipue cortex dur⁹ combust⁹ ꝛ q̄cunq̄ȝ cibaria fiūt
de pasta ꝛ oē granū p̄cipue faba ꝛ alia legumia fru/
ct⁹ acetosi vt mala imatura piros ꝛ similes fruct⁹.
Ex potib⁹ aque turbide vina grossa ꝛ nigra malicia
ordinis ciboꝝ ꝛ exercitij sup repletiōe.

Materia cause primitiue.

Materia
ergo cause primitiue ē substātia grossa assumptoꝝ
viscosa difficilis digōnis ꝛ dure digōnis grossuȝ
generās humorē ꝛ viscosuȝ ꝛ idigestū. Et maxime
quādo eoꝝ bona digestio impedit̄: aut ratiōe quā
titatis seu qualitatis assumptoꝝ: aut ratiōe ordinis
assumptiōis eoꝝ idebiti: aut ex inordinatiōe aliaꝝ
sex rerū nō naturaliuȝ.

Causa retētionis. Primitiua.

Causa mediata q̄ est cau
sa retentiōis materie imediate lapidis i renib⁹ vel
vesica potest eē primitiua ꝛ antecedēs. Causa pri/
mitiua ē vel potest eē frigiditas aeris balneū aque
frigide vel stiptice aut aluminose. applicatio rerum
frigidarū stipticarū in vnguētis ꝛ emplastris renib⁹
ꝛ vesice assumptio medicinarū frigidarū stipticarū

Antecedens.

Causa vero antecedēs ē debilitas expulsiue i reni/
bus ꝛ vesica ꝑueniēs ꝑpter malā cōplexionē: aut
ꝑpter ap̄a calidam in eis. Debilitata enim virtute
expulsiua nō expellit supfluitates existentes in ipsis
ꝛ ad ipsa descendētes. Aut causa ei⁹ sūt vlcera i re/
nibus. Aut vehemētia caliditatis i renib⁹ vel vesica
q̄ supfluitates attrahūt ꝛ retinēt. Aut ap̄a calidū fri
gidū vel durū opilans. Aut ex dictis causis ē forti
tudo expulsiue mēbroꝝ cōmunicantiū cū eis q̄ ex/
pellūt ad ipa suas supfluitates maxie quādo ē debi
litas in renibus aut vesica nō repellens illas sed su/
scipiēs. Et de causis ē amplitudo meatuū veniētiū
ad renes ꝛ vesicā. Et de causis est cōstrictio viaruȝ
vrine coartatoria fcā i poris vritidib⁹ aut collo vesi
ce ab hūore grosso. aut ap̄ate. aut a sanie. aut a car/
ne orta. Aut cōstrictio atenuatoria facta a mēbri vi/
cini compressione vt intestinorum epatis ꝛ splenis.

Egritudo calculus.

Egritudo ē calculus q̄ ab hypo. quarto aphoris.
lithiasis vocat̄ vbi dixit quarto aphor. qhuscūq̄ȝ i

vrinis arenosa substant sed ima his renes aut vesica lithiasiꝫ hn̄t. Et a qbusdā petra. ¶ Est calculꝰ ⁊ arena morbꝰ officialis. qm̄ ē morbꝰ ī numero īmediate sensibiliter ledēs oꝑationes debitas vel solitas mēbri ī quo ē sicut lapis fūdi vesice ledit debitā cōstrictionē vesice requisitā ad vrine expulsionē. Est morbus vt dictū ē. Et aliquādo causa morbi scilicet solutiōis cōtinuitatis vel opilatiōis: sicut lapis stās ī foramīe virge ꝓhibēs exitū vrine vel faciēs excoriationē. Est morbꝰ ꝓydicꝰ a specie tota nisi īperitia vel negligētia medicoꝛuꝫ aut īfirmi diffidentia vel famulantium inobedientia a curatione impediatur.

Cõmunicatio. ℭ Cōmunicāt renes ⁊ vesica in causis generātibꝰ lapidē ⁊ arenulas eo qꝛ lapidis ⁊ cuiuslibet alteriꝰ effectꝰ generatio nō cōplet̃ nisi ex materia patiente ⁊ v̄tute agēte q̄ due cāe sunt cōes supra dictis morbis. Materia .n. arenularū ē grossa nō viscosa. ⁊ iō arenule carēt viscositate. Sꝫ lapidis ē materia grossa ⁊ viscosa flatica s̄m plurimuꝫ. Aut ē sanies aut sanguis aggregatꝰ in a͞pate renū aut vesice. Et hec duo sūt vt rariꝰ. ¶ Et hinc ē ꝙ volētes facere lapides nō habētes terrā viscosaꝫ ⁊ tenacē ꝑmiscēt terraꝫ mūdā cū oleo ⁊ exsiccāt ad solē. ¶ Et hoc modo nōnulli dicūt posse fieri cotē ad acuendū gladios. ¶ Materia eniꝫ nō existēs viscosa nō pōt coagulari in quātitate magna hn̄te notabilē magnitudinē sed exsiccata ⁊ incinerata expellit̃ discōtinua scd̄ꝫ oēs suas partes. ¶ Accidit aliquādo vt materia nō oīno mūda sit sꝫ aliqualē habeat viscositatē ⁊ tenacitatē ꝓpter quā scd̄ꝫ quod in ꝑtibꝰ suis copulabit̃ ⁊ tūc expellet̃ ac si eēt lapis comīnutꝰ ī frustra quodā maiora vel minora scd̄ꝫ quod plꝰ vel minꝰ viscositatē participet. ¶ Si aūt sufficientē viscositatē habebit ip̄a materia cōuerteret̃ ī lapidē qui vnitꝰ expellet̃.

Uirtus agens. ¶ Uirtꝰ agēs lapideꝫ vel arenulas dixit. Aui. ē caliditas egressa ab equalitate versus intēsionē. q̄ cōsumēdo humidū subtiliꝰ illiꝰ materie. ꝯuertit̃ grossuꝫ eiꝰ ī lapidē vel arenulas. sicut ē fornacis intēsa caliditas agēs ī terrā cōsumēdo terre hūiditatē cōuertit residuū illiꝰ ī laterē si terra fuerit viscosa. Si aūt nō viscosa ī arenulis. ¶ Calor agēs ī materiā dictā ipsiꝰ humidū dissoluit ⁊ ip̄ꝫ extrahit relingt eā siccatā ⁊ tūc hūiditate ꝯsumpta calor ab ea nō ampliꝰ habēs pabulū exalat quare succedit ei friditas ⁊ hic poros a calore rarificatos cōstringit ⁊ siccitas cū illa cōstrictiōe coagulādo illā īdurat ītantū vt postea dissolui nequeat. Calor .n. cū coagulauerit ⁊ exsiccauerit ip̄am nō pōt dissoluere ip̄aꝫ. Friditas ⁊ siccitas cū coagulauerint ⁊ exsiccauerit dissoluere ⁊ coagulare nō valēt cū sint principia effectꝰ oppositi. s. coagulatiōis.

Aui. ¶ Cāe ꝑdicte colligunt̃ ex. Aui.

Rasis. xix. tertij ⁊ a. Rasi. x. cōtinētis ⁊. A serapiōe in suo

Serapio. breuiario ab Alberto magno in de mineralibus.

Albertus. ¶ Causa ꝯiuncta ⁊ īmediata lapidis vel arenularum est vel esse pōt humor grossus solum vt humor melācolicus vel colericus vitellinꝰ sanguis grossus nō retētꝰ ī apostemate. Sꝫ ꝗ cū aquositate ꝑuenit ad renes nutriēdos ꝗ nō potuit cōuerti ī nutrimētū ipsorū ꝓpter multitudinē aut malicā sui vel alia inordinatiōe cōmissa. aut sanguis apostemās renes vel vesicā. aut sanies ī dictis locis retēta ī ip̄oꝝ exituris vel vlceribꝰ generata aut ex vlceribꝰ aliorū mēbrorū ad ip̄a trāsmissa defluxa q̄ non potuit ab eis expurgari sꝫ retenta fuit aut ē hūor flegmaticꝰ ⁊ viscosus ī dictis membris retentꝰ. ¶ Cā vero mediata q̄ est cā huiꝰ cāe īmediate est duplex. vna q̄ est materia illiꝰ cāe īmediate ex q̄ lapis generat̃. ⁊ alia est cā ꝙ materia īmediata in renibus vel vesica retineat̃. ¶ Materia ꝗdeꝫ materie īmediate est duplex. vna ē aīs alia primitiua ⁊ primitiua vt dixit. Aui. sūt. Cibi grossi ex generibꝰ lactꝭ ⁊ ꝓprie spissi. i. coagulati vel spissi casei substantia. Carnes grosse auium paludum caro vaccina yrcina ⁊ que de carnibus siluestribus ingrossant pisces magni corporis anguille tince ⁊ similes. Et cibi de patellis siue sint carnes siue pisces subfrixe siue pisces siue oua ⁊ panis viscosus vt qui fit ex siligine ⁊ panis azimus ⁊ nō bene coctus ⁊ ꝑcipue cortex durus ⁊ cōbustꝰ ⁊ q̄cūꝗ de pasta cibaria fiūt. Sorbitiōes. i. pultes q̄ fiūt vt ex rizo ⁊ ex oī grano ⁊ precipue ex faba fracta ⁊ alia legumina. ⁊ fructꝰ acetosi difficilis digōnis vt mala īmatura caro citri ⁊ caro piroꝛū ⁊ ꝯfectiones de melle viscose. Cibi.

Potus ¶ Ex potibꝰ aq̄ turbide ⁊ aq̄ grosse ⁊ via nigra grossa ⁊ exercitiū suꝑ repletōe. ¶ Materia igit̃ primitiua generatiōis lapidis ē substātia assumptoꝝ grossa viscosa difficilis ⁊ dure digōnis grossuꝫ generās hūorē viscosuꝫ ⁊ īdigestū. ⁊ maxie qn̄ eoꝝ bona digō impedit̃ aut rōne quātitatis seu q̄litatis assumptoꝝ aut rōne ordinis īdebiti assumptorū aut ex īnordinatiōe aliaꝝ sex rerū nō naturaliū. ¶ Materia antecedēs materie cōiuncte ⁊ īmediate lapidis ē hūor grossus viscosus in mēbris vesice vel renibꝰ vicinis adunatus vel qūocūꝗ aliter illis cōicans a quo possit ad renes vel vesicā deriuare ⁊ sanies ī aliquo mēbro supra renes vel vesicā generata apta ad ip̄aꝫ trāsmitti. ℭ Cā mediata q̄ est cā retentiōis īmediate materie lapidis in renibꝰ vel vesice pōt esse primitiua ⁊ antecedēs. ¶ Primitiua ē vel pōt esse friditas balnei aq̄ fride vel aq̄ frigide aluminose multiplicatio rerū fridarū stipticarū assumptio medicinaꝝ fridaꝝ stipticaꝝ. ¶ Sꝫ cā antecedēs ē debilitas expulsiue in renibꝰ ⁊ vesica ꝓueniens ꝓpter ꝯplōnis maliciā aut ꝓpter a͞pa calidū in eis ⁊ hec ē magna ⁊ potissima cā. Debilitata .n. virtꝰ expulsiua nō expellit suꝑfluitates ad ip̄aꝫ descendentes. Aut cāe eiꝰ sunt vlcera ī renibꝰ quare retinent̃ ī eis suꝑfluitates oēs aquositatis. i. q̄ descēdunt ad ea cū aquositate hoc ē q̄ imbibunt̃ ⁊ includunt̃ ī orificijs vlcerū ⁊ ibidē inclusa ī lapidē ꝯuertunt̃. Aut cā eiꝰ ē vehemētia calitatis ī renibꝰ ⁊ vesica q̄ suꝑfluitates attrahit ⁊ retinet ⁊ ī lapidē anteq̄ꝫ expellant̃ cōuertit. Aut ē cā eiꝰ a͞pa calidū vel frigidū. Aut cā eiꝰ est cōitas mēbrorū vicinātiū sicut intestinoꝝ ⁊ alioꝝ visceꝝ a qbꝰ qn̄ ꝯprimunt̃ renes ⁊ vesica accidit in eis opilatio q̄ materiā in eis retinet donec in lapidē ꝯuertant̃. ¶ De ꝑdictis causis ē fortitudo virtutis expulsiue mēbroꝝ cōicantiū expellentiū suas suꝑfluitates ad illa loca ꝑcipue qn̄ ē debilitas renū ⁊ vesice cū nō repellāt illas suꝑfluitates ⁊ de illis ē amplitudo meatuū veniētiū ad renes ⁊ vesicā. Et de hoc dixit Rasis. x. ꝯti. Qn̄ dilatant̃ meatꝰ aquositas sāguis trāsportat ad renes Rasis.
aliqd̄ grossuꝫ admixtū cū ea ꝙ qn̄ succedit ī ventriculis renū ⁊ decoquit̃ ꝑ caliditateꝫ coagulat̃ ⁊ qn̄ vna vice coagulat̃ possibile est ꝙ subsequat̃ semꝑ subsidēdo donec īgrosset̃ ide lapis. Et amplitudo meatuū suꝑioꝝ ⁊ strictura īferioꝝ q̄ forsan ē naturalis aut accidētalis ꝓpter egritudinē qd̄ ē qꝛ humor grossus crudus ꝗ generat̃ aut nimietate cibi. aut ex gulositate vel debilitate virtutis digestiue: vt fit ī decrepitis descēdit ad renes vel vesicā cum vrina. ⁊ caliditas ī istis mēbris est ignea. siue sit ꝑꝑ maliciā cōplōnis sue ꝓpter illd̄ qd̄ currit de flegmate ad ea ⁊ opilat ea ⁊ ꝯculcat̃ ⁊ calefit vel ex a͞pate qd̄ est flegmō ī eis. Tūc si virtꝰ expulsiua renū ⁊ vesice est fortis. ⁊ vie in qbꝰ euacuat̃ vrina vt pori vritides ⁊ collū vesice ⁊ virga sūt ample tūc vrina q̄ eūat̃ est grossa. Si vero vie sūt stricte ⁊ virtꝰ debilis tūc necessario tardat̃ tp̄e aliquo ⁊ eūat̃ paulatim clara ⁊ qd̄ est subtile. ⁊ remanet qd̄ ē grossuꝫ ⁊ fex.

fex. quapropter hoc residuū exsiccatᷓ ⁊ aduritᷓ ex ve
hemētia caliditatis q̄ est in istis locis: ⁊ tādē in la
pidē cōuertitᷓ. ¶ Et ꝓpter hoc īuenimus in eo ꝙ
eūatᷓ in principio aduentus lapidis in vrina grana
arenosa quare damꝰ īfirmo aliqͩ ex medicinis frā-
gentibus lapidē ⁊ ꝓuocantibus vrinā. aut cū na-
tura mouetᷓ cū acuitate ⁊ expellit humorē agrega
tū ī his locis. Et hec grana arenosa qn̄ manent spa
cio aliquo ⁊ vniuntᷓ adinuicē ⁊ adherent aggregatᷓ
grossū totū ⁊ fex q̄ est ī vrina cū eo ꝙ p̄cessit ⁊ quo
coagulatū est. ⁊ fit lapis cui est quātitas magnitu
dinis. Hoc enim mō arena est cā generatiōis lapi-
dis sicut etiā ex lapide q dissoluitᷓ ⁊ ꝓuenit arena.

Ubi gn̄atᷓ lapis renū

¶ Generatᷓ lapis renū vtplurimū ī ventre siue cō
cauitate renum. Et qn̄qꝫ generatur in ipso corpore
renum siue in poris ipsorum. Uesice semper gene-
ratur in cōcauitate ⁊ fundo.

Uesice. Distinctio causaruz.

¶ Et lꝫ hi lapides renū ⁊ vesice ꝯueniāt ī causis vt
dcm̄ ē eo qꝺ q̄cūqꝫ īueniūtᷓ cāe vniꝰ pn̄t īueniri cāe
alteriꝰ vel minꝰ differūt ī aliqbꝰ: ¶ Un̄ Aui. lapis q
est ex renibꝰ est leuior parūper ⁊ minꝰ durꝰ ⁊ hoc fꝫ
plurimuꝫ. ¶ Aliqn̄ tn̄ dixit Aui. ī vesica lapis gene-
ratᷓ q minutī frangitᷓ. .s. a rebꝰ ꝯuenientibꝰ ipꝫ. Qꝺ
erit. aut qn̄ ꝑꝑ īpotentiā agentis: aut īdispōnē ma-
terie nō fuerit eiꝰ fcā ītegra exsiccatio ⁊ coagulatio
eiꝰ. ¶ Et est minor in quātitate qm̄ ren nō est capax
tāte quātitatis supfluitatis vt vesica. ¶ Et lapis re
nū est magis ad rubedinē declinās qꝛ ren est sub-
stātie rubee lapis. ¶ Uesice est magis declinās ad
albedinē sicut ⁊ vesice substātia eiꝰ alba. ¶ Diffe-
runt etiā ex alio qm̄ lapis renū q generatᷓ ī substā-
tia ipoꝝ facit dolorē qn̄ īcipit generari. Qui vero ī
ꝯcauitate renū ī sua generatiōe nō causat dolorē sꝫ
qn̄ mouetᷓ: ⁊ dolor tūc sentitᷓ circa regionē renū.
Sꝫ q fit ī vesica nō facit dolorē tꝑe sue generatio
nis nisi quādo cōmouetur ⁊ tunc facit dolorē cir
ca collum vesice.

Dr̄sitas lapillorum.

¶ In senibꝰ ⁊ decrepitis raro generatᷓ lapis in ve-
sica vt voluit Rasis. x. ꝯtinētis q̄zuis habūdēt hūo
ribꝰ viscosis ⁊ grossis ꝑꝑ defectū caloris ī vesicis
eoꝝ ⁊ mēbris vicinis vesice. Sꝫ ī ipis lapis ī renibꝰ
magis fit cū oꝑationes naturales in eis fuerīt debī
litate ⁊ diminute. vn̄ aquositas ī eis vltra debilita-
te ⁊ indigōne currit ⁊ currit ī eis aliq̄ grossities ex
q̄ lapis alligatᷓ ī ventriculis renū eoꝝ defectu. n. ca
liditatis naturalis ī eis. multiplicantᷓ hūores grossi
⁊ crudi ⁊ qꝛ meatꝰ q sūt a renibꝰ ad vesicā sunt stri-
cti facti ꝑꝑ friditatē cōplōnis eoꝝ supfluitates reti
nentᷓ in renibꝰ: ⁊ nō trāsit ex eis ad vesicā nisi sub-
tile q̄re in eis actiōe caloris ꝯuertuntᷓ ī lapidē. Idē
Serapio ⁊ Aui. ¶ Lapis ī renibꝰ habꝫ paroximos ⁊
spaciū ꝑiodicatiōis. hꝫ ī tꝑe diuersitatē q̄ vtpluri-
mū ē ītra mēsē vsqꝫ ad ānū. ⁊ iō dr̄ vtplurimū qꝛ
aliqn̄ ē plus ⁊ aliqn̄ minus. Et hec cā sumitᷓ ex mē-
bri dispōne mādātis ⁊ ex dispōne renis suscipiētis
materiā vt ī tāto tꝑe ꝯgregetᷓ ī eo materia ⁊ ꝯuerta
tur in lapidē. ¶ Et est lapis renū ⁊ vesice ex eis q̄ he
reditantᷓ ⁊ trāsit ad filios maxie q ꝯtinuatꝰ ⁊ habi-
tuatꝰ eo ꝙ debilitantᷓ ꝑꝑ illꝺ renes ⁊ vesica qbꝰ de-
bilitās semē q̄ztū ad h̄ mēbra ꝺbilitatū emittitᷓ. A.

Paroxismi.

Hr̄ditas.

¶ Signa vtriusqꝫ lapidis sūt sedimē arenosū sub
sidens ī vrina. i. descēdens ⁊ ab vrina separatᷓ. Un̄
Hypo. iiij. apho. Quibꝰ in vrinis arenosa subsistāt
his vesica aut renes lithiasim. i. lapidē hn̄t. ¶ Per
ipoꝝ ad fundū descensū distinguitᷓ a quibusdam
corporibus arenosis que egrediuntur cum vrina ve
hementer ipsi permixta ⁊ in partibus superioribus
stantia aut parietibus vrinalis adherentia. que
procedunt ab adustione humorum ⁊ proprie in fine
febriū. ¶ Inspicere itaqꝫ debes vrinā cōsuetam

Sig̃ vtriusqꝫ lapidis. Hippo.

Documētū

exire grossā vl' turbidā. ⁊ si videris attenuari ⁊ cla
rificari suspicari poteris de lapidis generatiōe. Et
si post hoc senseris dolorē ī loco renū ⁊ ilicorū vel
pectinis adde ī suspitiōe. Et si videris arenā ꝯsuetā
expelli retineri tūc iā certificabis generatiōē lapi-
dis. Hoc signū vt ī pluribꝰ verificatᷓ nō tamē semꝑ

Uerificatio signi.

vt. s. vrina grossa p̄cedat lapidis generatiōē cū pos
sit p̄cedere tenuis ⁊ lapidē cū ea gn̄ari. vn̄ cū ma-
teria q̄ est ī renibꝰ vel vesica esset multū grossa ⁊ p̄
grossicie sua nō valēs penetrare neqꝫ descendere cū
vrīa retineretᷓ aut retinetᷓ licet nō multū grossa aut
virtutis expulsiue debilitate aut meatuū ꝯstrictione
ī istis casibꝰ vrina eēt tenuis. ⁊ tamen lapis iste gene
ratᷓ ex materia retenta. ¶ Pōt etiā vrina tenuis ve-
nire post grossā ꝓpter alias causas quā ꝓpter re-
tentiōē materie grosse ⁊ tamen nō significat tūc la
pidis generatiōē: vt ꝓpter opillatiōē meatuū vrī
ne fiat vrina tenuis postq̄ꝫ nō generabitᷓ lapis vt in
retentione menstruoꝝ ꝓpter opillationē. Sic etiā
ī egritudibꝰ splenis ⁊ ī aliꝭ ꝯsimilibꝰ. Sꝫ cū vrina
sequitᷓ tenuis post grossā ꝓpter retentiōē grossi ⁊
nō ꝓpter alias cās sequitᷓ lapis. ¶ Urina alba spis-
sa cū arenulis si quotidie attenuatᷓ lapidē ꝯfirmari
significat. ⁊ si postea fiat alba sine vllis arenulis la
pidem iam significat confirmatum.

Signa distinguētia

¶ Signa distiguentia īter lapidē renū ⁊ vesice sūt
arenule venientes cū vrina ⁊ ī fūdo residentes ad ci
trinitatē vl' rubedinē tendentes significāt lapidē
renū. Urina nigra sine dolore ⁊ sine egritudine si-
gnificat lapidē renū generādū ⁊ maxie si fuerit ī
sene ruffus. ¶ Signa lapidis iā facti est dolor ī reni
bus fixꝰ ⁊ īseparabilis. ¶ Signa distiguentia qn̄ ge
neratᷓ ī substātia renū ⁊ qn̄ ī vacuitate ipsorū. Gal.
vj. epidimiarū tempore generatiōis lapidis ī substā
tia renū accidit dolor crudelior quā qn̄ generatᷓ in
vacuitate ⁊ pariter qn̄ lapis mouetᷓ vt descēdat ad
vesicā accidit dolor fortior. q̄ꝫ qn̄ quiescit. ¶ Simili-
ter dolor ī partibꝰ vritidū ⁊ pectinis significat ꝙ la-
pis ē ī renibꝰ ⁊ maxie qn̄ dolor augetᷓ. qn̄ stōs ⁊ īte-
stina sunt repleta ī aliꝭ aūt tēporibꝰ īuenitᷓ ac si esset
aliquod pōderosū positū in loco renū dolor testi-
culi ⁊ anche illiꝰ partis vbi ē ren dolēs paulꝰ. ¶ Uri
na tenuis alba cū arenulis rubeis p̄cedēte lactea si-
gnificat lapidē renū. ⁊ si adest dolor ⁊ grauitas renū
⁊ punctura anche ⁊ dolore testiculi lateris dolētis
⁊ dormitatiōe pedis ⁊ cū paulatino descēsu vrine ⁊
ardore virge ⁊ sedimīe arenoso tendēte ad citrinitatē
⁊ rubedinē.

Alia signa distictiua.

¶ Signa distinguētia īter lapidē renū
pendēte a caliditate ab eo q ē a friditate sunt calor
pūgitiuꝰ ⁊ acutꝰ. vn̄ sequitᷓ strāguria ⁊ vrina itensa
ruffa vel subruffa aliqn̄ cū guttis sanguinis ⁊ are-
nis rubeis vl' subrubeis vl' nigris ⁊ vtplurimū adest
fe. effimera ⁊ sūt ad venerē prōptiores. ¶ Patiētes
cū friditate renū sentiūt in loco collectiōis lapidis
frigꝰ ⁊ pōdꝰ ⁊ aggrauatiōnē. Et vrīa qn̄qꝫ ē tenuis:
⁊ qn̄qꝫ pinguis turbida: ⁊ arene sunt subalbide liuide
vel cineritie.

Signa motꝰ lapidis.

¶ Signa motꝰ lapidis versus iferiora
sunt grauitas doloris ⁊ vehemētia ⁊ descēsio dolo
ris ex alchaim vsqꝫ ad virgā ⁊ ad emunctoria. ⁊ tūc
iā ꝑuenit ad meatū quo īgreditᷓ vesicā ⁊ nō ꝑuene-
rit in vesica vsqꝫ sedatur dolor.

Signa lapidis vesice. Primuz.

¶ Signa lapidis vesice sūt vrina alba subtilis are-
nosa cū ipā p̄cesserit vrina grossa turbida cuiꝰ se-
dimē qꝺ ī ea subsistat ē albū vel tēdēs ad albedinē ⁊
hoc vt ī pluribꝰ ē verū eo qꝺ aliqn̄ vrina est grosse
ypostasis ⁊ mucilaginose qn̄ ipꝫ mucilaginosum nō
ꝯuertitᷓ ī augmētū lapidis ⁊ nō erit opillatio ī collo
vesice verū tamē vtplurimū ē subtilis ⁊ hoc iō qa
vtplurimū collū ī his patiētibꝰ ē opilatū ab ipā ma
teria vel ab eo qꝺ iā factū ē ab ipo lapide. vn̄ vrina

quasi distillādo egredit̄ ⁊ ꝓprie in principio qn̄ re-
tinet̄ materia feculēta q̄ in lapidē ꝯuertit̄: aut qn̄ la
pis ē puus qm̄ magis opillat quā qn̄ ē magnus vt
dicit Aui. Nā magisq̄ȝ igredit̄ collū vesice ⁊ magȝ
Secūdū. in eo figit̄ magnꝰ ab eo remouet̄ velociter. ¶ Scdȝ
signū est postq̄ȝ miserint appetūt mingere q: vesica
excitat̄ ad expellēdū lapidē in ea ꝯtentū q̄si laborā-
do trāsmittere cū vrina multa ⁊ forsan post mictū
miget iteꝝ. Et accidit aliquat̄r vrie difficultas aut
ꝓpterea q: lapis nō ex toto opillat meatū vesice aut
q: vesica nimis vrina plena ad hoc vt ipaȝ expellat
Rasis. idiget cōpressione. ¶ Et iō dixit Rasis qn̄q̄ȝ ē retē
tio vrine ⁊ aliqn̄ difficultas. ¶ Et aliqn̄ venit cum
arenositate exeunte a vesica Hypo. hn̄s ptes fursu
reas q̄ exeunt a vesica pp ab rasionē i ea factā a la
pide abstergente ⁊ abradente ⁊ ob id ꝯtingit aliqn̄
vt icurrat sanguineȝ qn̄ lapis fuerit longꝰ ⁊ ramo-
Tertium. sus aut magnꝰ asper. Ex paruo aūt ⁊ applanato nō
mingit sanguineȝ. ¶ Dolor i lapide vesice est maior
q̄ȝ in lapide renuȝ. qm̄ lapis vesice tenet̄ in spacio
magno respectu lapidis renuȝ iō nō excitat dolorē
nisi qn̄ retinet̄ vrina qm̄ igredit̄ meatū virge ⁊ ipa
vrina sua quātitate extendēdo vesicā soluit ꝯtinuū.
⁊ qn̄ mouet̄ patiens dolor auget̄ qn̄ qescit miorat̄.
Quartuȝ. ¶ Et pruritꝰ ⁊ ver dolor i virga ⁊ i radice eiꝰ ⁊ i pe-
Quintuȝ. ctine cōitate virge ad vesicā. ¶ Exitꝰ vrine post eiꝰ
difficultatē ꝑ itromissionē siringe i virga ē signuȝ
Sextuȝ. efficax. ¶ Patiētes lapidē vesice qn̄ mingūt cogūt̄
assellare cuȝ dolore pp colligātiā ⁊ ꝯpassionē colli
Nota. vesice cuȝ itestino recto. ¶ Sciendū est q: multo
tiens gn̄at̄ lapis i vesica lȝ descendat a renibꝰ ad ve
sicaȝ. ⁊ nō expulsus ab ea neq̄ȝ missus remanet ibi
deinde magnificat̄. Cuiꝰ signū est q̄d p̄cessit dolor
in renibꝰ ⁊ iflamatio postea sedatꝰ ē. ⁊ postea sequūt̄
Signū fir- signa lapidis vesice q̄ priꝰ nō erāt. ¶ Signū cōfir-
mum. mans lapidē eē in vesica ē iuentio lapidis ꝑ sensuȝ
tactꝰ. Nā qn̄ lapis ꝯtinet̄ in collo vesice: qn̄q̄ȝ repe
rit̄ ꝑ tactū factū exteriꝰ in loco colli vesice. s. inter
anū ⁊ bursaȝ testiculoꝝ cū aliq̄li cōpressione. Et sil̄r
reperit̄ q̄ ē in cāna virge ingrēdo eū cū cōpressiōe
facta sup eā. Sȝ qn̄ fuerit in ꝯcauitate vesice opȝ vt
ingrat̄ digito itromisso in anū ifirmi. Et modꝰ est
vt iaceat ifirmus resupinus deinde inungat̄ digitꝰ
index si fuerit puer vel paruꝰ aut digitꝰ mediꝰ si fue-
rit iuuenis vel magnꝰ oleo vel butiro vel aliquo ce-
roto siue mucilagine ⁊ itromittat̄ in anū ifirmi ⁊ i-
pellat itestinū versus vesicā. ⁊ tūc diligēter ingrat
de lapide ⁊ an sit vnus vel plures. Et si sic iuenerit
eū expellat cuȝ digito itestinū versus colluȝ vesice
donec eminētia i loco illo exteriꝰ appareat ⁊ tūc tā
gat cū manu alia eminētiā illā vt mediāte tactu di
giti interioris ⁊ manus exterioris certifice[t] de la-
pide an sit aut nō. Hāc inquisitionē debet p̄cedere
clistere linitiuū vt totam egestionem expellat.
Regimen ¶ Regimē huiꝰ egritudinis est duplex. Quoddaȝ
huiꝰ egri- p̄seruatiuū ne lapis generet̄. Aliud curatiuū q̄d de
tudinis. bet̄ cuȝ iam lapis est genitus.
Regimē p̄ ¶ Volens igit̄ se p̄seruare cauere dȝ ab his q̄ hic
seruatiuū. describentur ⁊ cum hoc vti his q̄ vtilia ponent̄.
Aer. ¶ Caueat igit̄ ab aere calido. Et a mora ad ignē.
Et egtare vel ābulare vel stare sub sole sic q: radijs
solis vel ignis post tergū renibꝰ pectini aut anchis
veniat dȝ insup cauere calefacere ea loca pellibꝰ vi
tet ēt aerē multe friditatis ⁊ exercitiū ꝑ loca vehe-
Habitatō mēter frida. ¶ Sȝ ꝓ posse inhabitet aerē tempera-
tum in actiuis ⁊ passiuis aut ad frigiditateȝ aliqua
Accidētia liter declinantē. ¶ Nocet aūt irasci furore tristari
animi. confert letari bene sperare ⁊ fidere. ¶ Multa quies
Quies mo- nocet. Sed magis motus multus. Et exercitium
tus. laboriosuȝ. Et ꝓprie quando in tali motu ⁊ exerci-
tio fatigant̄ renes alchatiȝ ⁊ pectē ⁊ circūstātia mē
bra. Vitet isup exercitiū i quo icuruēt̄ renes sicut ac
cidit i scribēdo qn̄ aliqs multū iclinat̄ aut studēdo
nocet ēt lōgo tēpore stare saltare vehi in curru ⁊ eq-
tare. Licet motꝰ ꝯueniat in cura lapidis renū qm̄ iu
uat ad descēsuȝ eiꝰ ad iferiora. Nocet ēt i p̄seuera-
tiōe faciēdo descēdere materias ad partē renū ⁊ ve
sice. Caueāt p̄terea a corrigia lata qn̄ cū ea vehemē-
ter strigit̄. Conuenit exercitiū tēperatū stō ieiuno.
Et fricatiōe tēperate vt dixit. Aui. ipaꝝ extremita-
tū ⁊ postea facte i dorso ⁊ renibꝰ deide moderatiōes
fiāt i pectore ⁊ toto mirach. ¶ Abstieat a somno sup
dorso ⁊ p̄cipue i culcidra de plūis. Nocet somnꝰ ni-
mis ꝓlixꝰ. Sȝ nō minꝰ vigilie nimie ꝯuenit somnꝰ
septē aut octo horarū nō ampliꝰ octo. neq̄ȝ minus
sex. Sit de nocte ⁊ nō de die nisi adsit ex lōga ꝯsue-
tudīe. Sitq̄ȝ sup altero laterū vel supra vētrē cor-
pore ꝯueniēter pānis tecto ⁊ capite debite eleuato.
¶ Ex cibis ⁊ potibꝰ ꝓhibeat̄ panis azimꝰ nō debite
cocꝰ ⁊ caueat̄ a cibis ex lacte factis ⁊ a caseo recēti.
¶ Vitāde sūt lētes fabe rizū frumētuȝ ⁊ oia grana
ligumīnū ⁊ panis siliginis. Et ois caro grossa visco
sa difficilis digōnis sicut caro bouis yrci caparuȝ
agnoꝝ nōduȝ aialiuȝ porcoꝝ aproꝝ leporꝝ q̄ȝuis ca
ro leporis ꝯueniat i frāgēdo lapidē. Et caro auiū lō
goruȝ colloruȝ p̄cipue i aqs degentiū. Et vitari dȝ
comestio oiȝ iteriorуȝ membroruȝ aialiuȝ sicut sūt
cerebruȝ ligua pulmo cor venter ēpar splen itestina
renes testiculi. exceptis epatibꝰ pulloruȝ ⁊ gallina-
ruȝ piguiuȝ ⁊ testiculis galloruȝ coire icipientiuȝ.
¶ Dimittant̄ oua cocta dura ⁊ frixa ⁊ dteriora sunt
si hn̄t casei ꝑmixtioneȝ ⁊ ouoruȝ albumen malum.
¶ Abstinenduȝ est a piscibꝰ grossis viscosis dure car
nis lacunalibꝰ ⁊ i malis aqs viuentibꝰ sicut anguille
tenche gambari cācri testudies aquatice ⁊ cōchilia.
¶ Et fructꝰ difficil' digōnis sic mala ꝑsica imatura
caro citri ⁊ ois fructꝰ grossi chimi ⁊ stiptici mali sūt
vt castanee citonia pira nespila sorba ⁊ siles. ¶ Expe
dit oia acrumina vitare sicut cepe. alia ⁊ reliq̄. ¶ Vi
tāda sūt olera itēse calitatis ⁊ radices multe ꝓuoca
tiōis sicut q̄ sunt apij sparagi ⁊ petrosili vitent̄ isup
fungi. ¶ Et cibaria oia parata i gelatia vel cū mirto
vel verbena. Et oēs sapores q̄ fiūt cuȝ stipticis sicut
agreste vini granatorū ⁊ cū zenze. ⁊ pipere. ⁊ silibꝰ
spēbꝰ calidis expedit vitare vina grossa turbida mu-
sta noua ⁊ vina multe nigredinis ⁊ potētia. Et oēs
aquas turbidas limosas ⁊ fetulētas. ¶ Cōuenit pa-
nis ex farina a q̄ furfur nō sit ex toto excussus. naȝ
hic melior ē q̄ȝ ex simula. i. ex flore farine. sit bn̄ fer
mētatꝰ debite coctꝰ ⁊ a cortice mūdꝰ. ¶ Habētibus
ꝯplōnē calidā cōcedi pōt panis ex farina ex spelta.
¶ Cōcedūt̄ caro fasianorū ꝑdicū coturnicū pullorū
⁊ pullarū caponū ⁊ gallinarū ⁊ columboruȝ volare
icipiētiū turdorū illaudarū yrundinū caude tremu-
le ⁊ aliarū auicularū ꝑuarū caro edorū lactātiū ⁊ la
ctātis vitule agnorū aialiuȝ castratorū iuuenū ⁊ ca
ro capreoli ⁊ p̄cipue lactātis. Vitelli ouorū. sorbi-
les: ⁊ pisces recētes ꝑui scamosi ex aqs bonis currē
tibꝰ. ¶ Ex fructibꝰ ꝯcedunt̄ amigdale dulces ⁊ ama
re fistici pinee lore passule enucleate capares ꝯdite i
aceto oliue i aq̄ dulcorate i pricipio mēse cōcedunt̄
cerasa dulcia aliq̄ mora. Pruna bn̄ matura vue al-
be bn̄ mature. Ficꝰ recētes ꝑsica matura nuclei ꝑsi-
corū ⁊ crisomaloꝝ ⁊ cerasoꝝ medule. Al'his q̄ hn̄t
ꝯplōnē calidā ꝯcedunt̄ citruli cucumeres cucurbite
melones. ⁊ p̄cipue medulla seminū ipoꝝ. ¶ Ex ole-
ribꝰ ꝯueniūt blita spinacia atriplex borrago fenicu-
lus lactuca cicorea teneritas lupulloꝝ ⁊ sparagorū
⁊ cōcedunt̄ baucia pastinaca rapa radix feniculi. ⁊
silia his iterdū q: semel aut bis i mēse cōcedunt̄ ra-
dix apij

dix apij petrosilij ⁊ sparagi ⁊ brodiū cicerū nigrorū.
Salse bone.
¶ Cōcedi ēt possunt salsamētū ex folijs petrosili cuz
aceto parue acetositatis addito modico cimīo ⁊ suc
cus granatorū dulciuz vel muzorū cū modico cina
momi cuz cibarijs suis ꝯceduntᷣ hmōi spēs. ℞. cina
momi electi. ℥. ʒ. macis galāge croci cardamomi.
añ. ʒ. j. ʒ. feniculi. ʒ. ij. Et p̄dicti cibi ꝯceduntᷣ assi
Vinuz.
⁊ ellissi. ¶ Vinū bibat albuz clarū debile p̄mixtū cū
aq̄ bona clarissima fontiuz vel cisternoruz ⁊ meliorē
sublimata vel decocta cōceduntur aliqñ vtputa ter
aut bis in mēse vina alba subtilia clara potētia vt vi
Lenitiovētris.
nuz maluaticuz ⁊ ribola. ¶ Cōfert tenere ventrē le
uez vt humores grossi ad latus fecis declinēt ⁊ de
scendāt. ita vt nō retineantᷣ ⁊ coartent vias renuz.
Clistere.
¶ Q̄d si natura nō eēt obediēs fiat clistere ex deco
ctiōe fœniculi blite apij pitarie de qua sumantᷣ. ℥.
xvj. q̄bus addantᷣ cassie. ℥. j. benedicte. ℥. ʒ. olei. ca
momellini. ℥. iij. salis. ℥. ij. ⁊ stō ieiuno īponatur.
Inanitio.
¶ Surgat a mēsa semꝑ famelic⁹ cibuz diligēter ma
Coit⁹ malus.
sticet ⁊ oī die ꝓcuret vt digō bona fiat. ¶ Coitus ē
vitand⁹ ⁊ p̄cipue supra cibum ⁊ maxie frequenter.
De p̄seruatione a lapide.
¶ Preseruatio a lapide. Per ꝓhibitionē genera
tōis materie lapidis fit ꝑ obseruationē dicti regimi
nis suprascripti. ¶ Q̄d si ꝑ deriuationē ab ipso re
gimine vl' ꝓpter aliā cāz materia in corpore gene
rareᷣ. tunc insurgit p̄seruatio per ipaz potionē. In
qua due sunt gñales intētiones q̄x vna respicit cau
sam materialē mundificādo eam ⁊ deriuādo a loco
renū ⁊ vesice ad alias partes. Scd̄a respicit causaz
agētez ⁊ coadiuuātē vel cōseruātē remittēdo ⁊ eq̄n
ipaz. Et mūdificatio aut respicit causaz antecedētē
ī corpore toto existentē: aut contentā in renibus vel
vesica prohibendo ne ī ipsis retineatᷣ: quoniā qñ nō
retinetur non potest agens eam in lapidem mutare
Mundificatio.
¶ Mundificatio fit aut ꝑ flobotomiā aut medici
nā ventris solutiuā. ¶ Si igitᷣ medico p̄nti apparue
Flobothomia.
rit q̄ in venis. d. v. sit sanguis grossus mult⁹: fiat
flobotomia de saphena ꝑ quā extrahantᷣ. ℥. iiij. san
Rasis.
guis. Vñ Rasis. x. ꝯtinētis. Qui habuerit in venis
suis sanguinē grossuz ē multū minue euz de vena
interiori genu ⁊ saphenā. ¶ Euacuationē ꝑ farma
cuz dz p̄cedere digō materie cuz re subtiliāte nō i
tense caliditatis ī dispōne calida cuiusmōi est. d. v.
Digestiuū
ꝯuenit iste sirup⁹. ¶ ℞. quattuor seminuz cōiuz fri
gidox. ʒ. iiij. se. malue. ʒ. ij. se. alchachēgi. ℥. j. ca
pillox veneris recentiuz lupillox. añ. m. ß. cicoree
endiuie scariole apij feni. añ. m. j. ligritie. ʒ. iij. Ra
dicuz petrosilij ⁊ asparagi. añ. ℥. j. decoquantᷣ oīa
in lib. iij. aq̄ vsq; ad ꝯsumptionē medietatis. Po
stea coletᷣ ⁊ cuz lib. j. zucari albi fiat siru. ⁊ acetosetᷣ
cuz. ℥. ij. aceti vini albi ⁊ aromatizetᷣ cuz spica do
sis. ℥. ij. cuz. ℥. ij. aq̄ se. cōiuz ⁊. ℥. j. aque endiuie.
Euātiuū.
¶ Digesta materia fiat euacuatio cū farmaco nō ha
bente caliditatē fortē vt dixit Serapio. Et de leni
bus ē cassia fistula si ē p̄parata. ℞. cassie fis. nouiter
extracte. ʒ. x. dissoluatᷣ cū aq̄ decoctiōis ligritie ⁊
capillox veneris: ⁊ totū calidū ꝑ horaz añ diē ex
hibeatᷣ. Et sup ipaz nō dormiat. Et stet ieiuna q̄nq;
horas post ipsi⁹ assumptionē. In fine quax cōedat.
Aliud.
Et nō sumat aliq̄d lauatiuū. ¶ Ad idē vz cassia dis
Fortius.
soluta. cuz sero caprino ⁊ eodē mō sumpta. ¶ Q̄d si
medicina vellet fortiore sumat hāc. ℞. cassie fis. no
uiter extracte. ʒ. vj. reubarbari. ʒ. j. ß. spice. ℈. j.
reubarbax īfundatᷣ in aq̄ endiuie ꝑ sex horas ⁊ cas
sia dissoluatᷣ cū sero caprino aut cū aqua decoctio
nis ligritie ⁊ capillox veneris ⁊ inde addatᷣ exp̄ssio
reubarbari ⁊ totum calidum accipiatur vt dictū est
Euātiuuz colice flegmatis.
de medicamine īmediate suprascripto. ¶ Si cum
colera flegma esset mixtum fiat medicina talis. ℞.
cassie nouiter extracte. ʒ. vj. reubarbari agarici añ.
ʒ. j. reubarbax infundatᷣ ī aq̄ endiuie cū. ℈. j. spicis
agaric⁹ īfundatᷣ ī oximelle simplici ⁊ stet in īfusiōe ꝑ
sex horas cassia dissoluatᷣ cū aq̄ decoctiōis ligritie
semis malue ⁊ capillox veneris postea eidē addantᷣ
reubarbari ⁊ agarici expressiōes ⁊ fiat pot⁹. hūc po
tū duob⁹ priorib⁹ efficatiorē sumat mō ⁊ ordīe q̄ di
Diuersiuū
ct⁹ est de cassia. ¶ Diuertatᷣ materia vomitu nā ipsa
Vomit⁹.
est thesaur⁹ in p̄seruatiōe fiat igitᷣ vomit⁹ post cibū
aut añ cibū cum reb⁹ faciliter vomitū ꝓuocantib⁹
sicut cū decoctiōe semis attriplicis aut raphani cū
semie suo ⁊ silibus. ⁊ hic vomit⁹ fiat semel ī ebdoma
Clistere.
da ad min⁹ ⁊ ad ampli⁹ bis. ¶ Diuertatur ēt mā ad
viā intestinox sicut cū clistere ⁊ silib⁹. ¶ Mundifi
Mondificationem.
cantia āt renes ⁊ vesicā a materia ī eis cōtētā ⁊ a ꝓ
hibitiōe retētionis ei⁹ in eis vt nō habeat agēs ips
in ipaz sufficiēs ad hoc vt ipaz cōuertatᷣ in lapidē fi
ant cū diureticis materiā ipaz educētib⁹. ¶ Horuz
diureticox quedā sunt d̄bilia ⁊ q̄dā fortia. Usus d̄
bilib⁹ pōt eē vsus quotidie. Sed fortiuz nō nisi bis
aut semel ī ebdomada Et hoc qñ d̄bilia nō sufficerit
Diureticū debile.
q̄d cognoscitᷣ qñ mā multiplicatᷣ quā vrina ostēdit:
¶ De debilib⁹ diureticis sūt semia melonū cū zuca
ro dosis seminū ē coclear mediuz ⁊ cū. ʒ. j. zuccari.
Et in tpe calo renib⁹ calidis multū existentib⁹ īfun
Fortius.
dantᷣ semia ꝑ triduū in aq̄ calida ⁊ postea exsiccentᷣ
ī vmbra. ¶ Et forti⁹ ē semē citrulli. cōsimili mō sum
Fortius.
pti stō ieiuno ⁊ inde differat cibū ꝑ. iij. horas. ¶ Et
efficati⁹ ē medicamē istud. Recipe semis alchechē
gi. ʒ. j. ß. malue. ʒ. iij. buliāt in. ℥. x. aq̄ vsq; ad con
sumptionē medietatis postea coletᷣ de colatura acci
piantᷣ. ℥. iiij. q̄bus addantᷣ zucari albi. ʒ. ij. ⁊ caliduz
stō ieiuno accipiatᷣ hoc medicamē porib⁹ forti⁹ suffi
Unctio.
cit sumere bis aut ter in mēse. ¶ Vz ad extra fricare
vngendo locuz vesice ⁊ regionē renū cuz oleo viola
to. Nā tal' vnctio caliditatē illox mēbrox remittit
vnde prohibetᷣ caliditas agēs ad lapidis gñationē.
Cura lapidis.
¶ Cura lapidis ꝑ potionē. trib⁹ p̄ficitᷣ istis. s. die
ta potiōe ⁊ cirurgia. d̄ cirurgia nihil ad p̄ns dicetᷣ.
Dieta.
¶ Dieta cōsistit ī euitatōe aeris frigidi ⁊ oīs actua
lis rei fride siue it⁹ admistretᷣ siue ad ex assistat semꝑ
actualis calitas vl' artificialis. Oēs cibi ⁊ pot⁹ ⁊ medi
cine calide porrigantᷣ. Gaudere bñ cōfidere multuz
vz sicut nocet tristari irasci diffidere. Cōfert añ cibuz
exercitiū si fieri pōt. Et loco ipsi⁹ fiāt fricatiōes ex
tremitatuz ⁊ postea dorsi ⁊ vētris. ¶ Post exercitiū
Balneuz.
aut fricatiōes ꝯueniunt balneū tēꝑati caloris ī quo
infrascripte herbe buliant. Recipe flox camomille
mellilotí malue sansuci altee capillox veneris apij fe
niculi oīm añ. m. ij. ß. lini fenugreci añ. lib. ij. incidā
tur minutim herbe ⁊ reliqua pistentᷣ ⁊ buliāt insuffi
cienti q̄ztitate aq̄ vsq; ad. iiij. ptis cōsumptionē pro
p̄dicto balneo. ¶ Cū egressus fuerit a balneo exhibe
atur semē melonuz cucurbite citrulox mundatoruz
añ. ʒ. j. ß. feniculi ptē. ß. tere diligētissime cuz syru
po acetoso ⁊ exhibeatᷣ vngantᷣ loca renuz vl' alteri⁹
locī cum oleo anetino aut de lilio fricetur alchatin
fricatiōe ad posteriora descēdēte. Et equitet vl' non
suauiter descēdat sicut ꝑ scalas ad hoc vt lapis a lo
co suo moueatᷣ ⁊ versus inferiora descēdat si ipsum
Cibi.
in renib⁹ senserit. ¶ Sint ei⁹ cibi multi nutrimēti vt
non d̄ficiat virtus ⁊ pauce q̄ztitatis vt nō grauēt ⁊
Abstergentes.
cōprimāt renes. ¶ Et cum ipsis admisceam⁹ aliqd d̄
abstergētib⁹ ⁊ vrinā ꝓuocātibus sicut feni. endiuia
Carnes.
teneritas spargox capita cardi ⁊ similes. ¶ Carnes
cōueniētes sunt sicut de auib⁹ ī domibus degētib⁹
vt pulli gallinax caponum quādo dissoluuntᷣ in sua
decoctiōe ⁊ coturnicis ⁊ auium mōtanarum q̄ non
sunt multe pinguedis quoniā nō sunt multe calidi
Appꝛietate valētes.
tatis ⁊ penetrāt ⁊ indurāt quoniā nō calefaciunt vt
dixit serapio. ¶ Appropꝛietate cōueniūt carnes lepo

ris. qm̄ frãgit lapidē ⁊ caro yrūdinis. Rasis. x. cōtinētis. ⁊ caro ericij.

Vinuz.

¶ Vinū sit albū clarū qđ tpe infestatiōis doloris īferē cū aq̃ decoctiōis diureticoruz vt cū aq̃ emulsiōis seminū cōmuniū fridorū aut cuz emulsiōe nucleorū pſicoruz vel ceresorū vel aq̃ capillorū veneris ⁊ tūc ꝯueniūt capares ꝯditi oliue prepate.

Clistere.

¶ Dicūt qdaz sicut dolor īcipit ⁊ vrine difficultas ⁊ vētris cōstipatio fiat clistere lenitiuū ⁊ doloris mitigatiuuz ex mucilaginibꝰ fenugreci semis lini altee cuz decoctiōe malue bismalue mercurialis blitis brãca vrsina ⁊ siliuz ⁊ cuz oleo camomillino ⁊ anetino ⁊ piguedinis anatis anseris ⁊ galline.

Balneuz.

¶ Eiecto clisteri cōcaz ingrediaē aque dulcis decoctiōis camomille paritarie meliloti apij petrosili fenugreci seminis lini altee folioꝝ lauri sit caliditatis tēperate vt ī eo cuz delectatōe possit morã trahere.

Post bal. diuretica.

¶ In exitu a balneo sumat de diureticis tpatis p̄cipue de vino albo decoctiōis gūme ceresorū.

Vnctio.

Et fiat inuncio circa dolētia loca. cuz oleo de scorpiōibꝰ camomillīo liliaco ⁊ anetino cuz piguidinibꝰ multotiēs consueuit cuz his lenibus vngere. ¶ Cuz non curatur transeundum est ad alia que nunc dicūtur simplicia ⁊ composita.

Cura p potionem.
Intētiōes

¶ Aliꝰ modꝰ curationis. Per potiōez taz lapidis renū q̄z vesice tribꝰ compleē ītētiōibꝰ. Quarū vna cōuertiē ad causaz materialē ⁊ antecedētē ī toto corpore ⁊ ī mēbris vicinis renibꝰ ⁊ vesice. Et ad causam cōseruantē aut efficiētez ⁊ hoc compleē vt dictū ē ī cura pseuerationis a generatione lapidis. Secunda vertitur ad ipsum lapidem Tertia vertitur ad egritudines lapidis complicatas.

Pria intētio ad lapidem.

¶ Intentio que est ad lapidē ip̄z duplex est quarū vna est ad lapidē eradicãduz de loco suo ⁊ deponēdo ip̄z ad extra corpꝰ ad quã ītentionez due alie adiuuãt. s. viarū ⁊ ductuū aptio ⁊ lūnificatio supficiei ipoꝝ ductuū ⁊ ipsiꝰ lapidis vt facil'r descēdat ⁊ educaē. Scđa ē ad cōminuēdū lapidē ⁊ ip̄z ī frustra frãgenduz ⁊ in arenas deducenduz ip̄z vt facilius eradiceē de loco suo ⁊ erradicatus facilius trãseat per meatus eductiōis ipsius. ¶ Intentio sola erradicatiōis qñq̄z sola sufficit in lapide paruo vel molli nō ramoso. ¶ Et scđa est necessaria qñ nō valet prima. s. lapidis comīnutio ⁊ p̄cipue cū lapis fuerit magnꝰ ramosus vel durus. ¶ Et tertia ītentio diuersificaē ſm egritudines que cū lapide ꝯiungunē ⁊ ſz diuersitatem accidentium.

Scđa intentio.

¶ Medicinarum qbus adimpleē ītentio scđa que operanē in lapidez. Quedaz operanē cuz qualitate ipsarū: ⁊ quedã cuz proprietate caruz. nōnulle vtroq̄z modo. ¶ Et harum medicinarum. quedam sunt debiles: quedam fortes: quedam mediocres. ¶ Et fortiuz quedam vehemētis virtutis ad lapidem renuz sed debiles ad lapidē vesice. Et quedã operanē in vtroq̄z: sz vehemēter ī lapidē renū ⁊ debiliter ī lapidē vesice. Quedã q̄ vehementer ī vtroq̄z operanē. Exēplū primi vt lapis iudaicus. Exēplū secundi vt Exēplū tertij vt auis q̄ dr̄ cauda tremula ⁊ cinis scorpionū. Ex qbꝰ patet ꝙ oīs medicina q̄ frãgit lapidem vesice frangit lapidez renū sed non ecōtra. De his omnibus sermo infra erit.

Processus cure.

¶ Et stãte igiē dolore īcipiēdū ē a clisterio. per qđ impleē pars p̄ie ītentiōis q̄ ſm scđe ītentioni q̄ est ad lapidē. Nã tale clistere dolorē sedat laxat vētrez viscera mollificãdo ad emittēdū lapidē valde iuuat. Sz nō dz eē quãtitatis magne ne sua quãtitate magna comprimat renes ⁊ dolorē augeat fiat hoc modo.

Celistere.

℞. radicū altee maluarū violarū furfuris añ. m. j. sebestē numero. xij. fenugreci. ℥. ij. fiat decoctio ī libras quattuor aq̃ quousq̄z redeat ad lib: j. ſ: postea coleē ⁊ colature addãtur cassie. ℥. j. ſ. pinguedinis recentis galline. ℥. ß. olei cōis. ℥. iiij. salis triti. ʒ. ij. ⁊ calidū stō ieiuno supponaē.

Herbe decoctio.

¶ Et qr tales diuerse sunt: placet ex multis aliq̄s eligere. Ex herbis sunt capil. ve. absinthiū camepitheos puleginz abrotanū apiū siluestre paritaria pentafilon aspagi scolopendria verbena betonica cretani marini folia rasani camomilla cardus. Ex q̄cūq̄z ipaꝝ herbaꝝ pōt fieri decoctio in vino albo: vbi nō adsit febris: neq̄z renū ⁊ epatis caliditas vehemens aut in aqua vbi hoc afforenti. Dosis decoctiōis est ab. ℥. j. vsq̄z ad iiij. Vel pñt sublimari ⁊ ipoꝝ aque ꝯsimili dosi accepi. Aut ex eis exsiccatis in vmbra puluis fiat cuiꝰ dosis a. ʒ. j. vsq̄z ad ij. cū vino albo. Vel extrahas succū a quacūq̄z haꝝ volueris ⁊ administrabis ab vncia vna vsq̄z ad duas.

Succus.

¶ Ex his oībꝰ potiores sūt succꝰ folioꝝ rafani ⁊ cardi comestibilis ⁊ sparagi leuiter cocti manducanē. ex radicibꝰ laudanē īfrascripta.

Radix.

¶ Radix pentafilonis rubri thimi citrulli costi capari yringi corticis radicis lauri radix saxifragie ciperi apij graminis feniculi p̄cipue siluestris asparagi rafani teneri altee acori scordeō squilla cardi. De qua vis haꝝ pōt in vino vel aq̃ decoctiōe fieri: ¶ Pñt ēt sublimari p̄cipue radix cardi q̄ īter ceteras multū laudaē. Et dosis tã decoctiōis q̄z aqua est ab. ℥. ij. vsq̄z ad. iiij. ¶ Valet ēt ipsaꝝ succꝰ datꝰ in potu cū vino subtili. ¶ Aut fiat puluis q cū vino subtili deē.

Puluer.

¶ Et īter ceteros pulueres laudanē puluis corticis radicis lauri radicis costi radicis saxifragie yringi acori. Dosis est. m. ß. vsq̄z ad vnum.

Semina.
Pulueris.

¶ Ex seminibus laudanē sup oīa cicera nigra ex qbus fit decoctio ⁊ exhibeē. ¶ Itez puluis seminis cardi ꝯuenit: ac seminis malue carui dauci nigelle semē porri nigella miliū solis semē asparagi ciperi anisi rafani cardamodi alchachēgi feniculi citrulli cucumeris melonis cucurbite. Ex pluribꝰ istoꝝ fit decoctio cuiꝰ dosis ē ab. ℥. ij. vsq̄z ad. iiij.

Alius.

¶ Pōt tñ ex aliqbꝰ fieri puluis vt de semie malue cardamomi anisi feniculi ciperi milij solis aspagi. Et talis puluis exhibeaē cū decoctiōe cicerū rubeoꝝ seu aqua mellis. Dosis sit a. ʒ. ß. vsq̄z ad. ʒ. j. ß.

Fructus.

¶ Ex fructibus cōueniunt medulle ossiū cerasoꝝ siluestriū. Ex qbus subtilissime cōtritis fiat lac: cuiꝰ danē. iiij. ℥. stō ieiuno. ¶ Cōueniūt oliue cū aq̃ ⁊ sale ꝯdite melones fistici ac pinee ⁊ amigdale amare cū rob subtilissime teranē ⁊ ieiuno stō potui danē dosis. ℥. iij.

Puluis.

¶ Puluis bacaꝝ lauri sicꝰ cōeste nuclei pſicoꝝ đ qbꝰ abiecto cortice exteriori sumãt. vj. aut. viij. p. ij. horas añ cibū. Vl' ꝯficiãē cū zucaro ⁊ eodē mō sumunē.

Folia.
Ligna.

¶ Ex folijs ⁊ lignis seu corticibꝰ arboꝝ valēt folia amigdolaꝝ amaraꝝ quocūq̄z mō deder̄ siue ī decoctiōe siue ī puluere. ¶ Decoctio quoq̄z folioꝝ rubi multū ꝯfert. ¶ Prosūt cassia lignea ligni aloes lignū balsami lachrimavit̄ q̄ guttatī cadit qñ abscindiē vit̄ de mēse Martij.

Gūme.

¶ Ex gūmis vz gūmi vit̄ gūmi cerasoꝝ prunoꝝ amigdolaꝝ pini serapinū bdelliū. Iste gūme dñt cū vino dissolui aut ī puluerē redigi ⁊ stō ieiuno dñt potui dari.

Olea.

¶ Ex oleis ꝯuēit balsamꝰ cuiꝰ dosis ē gutte. iiij. cū vīo subtili. Ol'm īsup de sauia de pipibꝰ amig. amaraꝝ ol'z bñdictū ol'm de scorpiōibꝰ ol'm de granis citri cerasoꝝ ꝯuēit ex qbꝰ ab ex̄ fiat īuntio aut cū aliquo istoꝝ p sirigã iniectio.

Mineralia.

¶ Ex mieralibꝰ ꝯuēiūt lapis linc̄ lapis iudaicꝰ lapis renū seu q ab hūana vesica p īcisionē exhiē vitrū lapis spōgie lapis ematites corali lapis īuētꝰ ī epate ap̄ lapis īuētꝰ ī capite limacie. ⁊ q repiūē ī vētribꝰ galloꝝ. Hi lapides dñt subtilissime terri. aliq remoliūt ipos sup cote fricãdo ⁊ exhibēē cū brodio ciceꝝ rub. vl' cū vīo albo subtili: aut cū aq̃ mell'. Dosis ipoꝝ variaē. Nã lapidis linc̄ spōgie ⁊ iudaici dosis a. ℈. j. vsq̄z ad. ij. Alioꝝ vo a. ʒ. ß.

Dosis.

vsq̄z

Aialia.
Pulueres

vsqꝫ ad vnā. ¶ Ex aīalibꝰ q̄ īfrascripta sunt laudā
tur plurimū a veteribꝰ nostris cinis seu puluis vesi
ce apri cum sua vrina desiccate. Cinis testaꝝ coclee
ac ēt totius coclee. Puluis yecoris yrci. Sanguis
yrci puluis pellicule vētris galli: ⁊ stercoris colūbo
rū ⁊ galloꝝ ⁊ turturis. Hec stercora dn̄t subtilissi
me puluerizari ⁊ cū aq̄ mell' exhiberi. ¶ Conueniūt ēt

Cineres.

infrascriptoꝝ oīum cineꝝ vt cicade, pulloꝝ yrundi
nuꝫ. Laudat̃ quoqꝫ cinis scarabeoꝝ. Cinis scorpio
nuꝫ: ericij cū suis spinis: lūbricoꝝ terrestrium: teste
oui a quo pullus egressus ē. auicule pue q̄ apđ nos
dr̄ cauda tremula. Hoꝝ nāqꝫ q̄dcūqꝫ volueris in
olla noua pane extracto de furno ad exsiccādū pōe
in quo tādiu stare dꝫ q̄đ possit cōmode pulueriza
ri. Sꝫ cauēdū est ne nīm exsiccet̃ ꝙ fiat carbo. Pas
saris cōesti atqꝫ turturis đcoctio iuuāt. Potꝰ vrīe
capre atqꝫ apri ꝯuenit. Et hec dari dn̄t cū vino al
bo nō dulci. ¶ Multa plra sunt q̄ huic passiōi va
lēt q̄ postposui cū ista habūde sufficiāt. Cū iter sim
plicia supius noīata q̄dā sint a veteribꝰ mō miro ce

Sanguis yrci.

lebrata. Quoꝝ vnuꝫ ē sanguis yrci q ꝑꝑ sui excellē
tiā manꝰ dei a nōnull' appellat̃ ipse sic ꝑparari dꝫ.
Accipiēda ē olla noua diligēter vitreata q̄ tādiu la
uāda est ꝙ odorē terreitatis amittat. deīde tpe quo
colorari icipit vua: yrcꝰ q̄ttuor annoꝝ vel circa per
mēseꝫ vnū nutritꝰ herba feniculi saxifragie pētafilo
nis hedere folijs rubi ⁊ siliuꝫ: ⁊ potatꝰ vino albo iu
gulet̃: cuiꝰ pumꝰ ⁊ vltimꝰ sanguis abijciat̃: medius
vero in dicta olla reponēdus est i q̄ tādiu maneat ꝙ
coagulet̃. deinde ꝑ frusta ad castanee q̄ꝫtitatē diui
dēdus est postea sup pāno lineo frusta reponātur ⁊
alio coopiant̃ subtilissimo pāno ne puluis sangui
nē attingat sub diuo suspēdat̃: ita tn̄ ne ros ad ipm
ꝑueniat a lateribus tn̄ discoꝑtus sit. Sup ipso pul
uerizet̃ aliq̄d folij indi ⁊ amomi ⁊ tādiu ꝑmaneat ꝙ
possit puluerizari demū in pisside optīe clausa recō
dat̃. Dosis est pulueris eiꝰ a. ℈. j. vsqꝫ ad. ʒ. j. cum

Uitrum.

vino dulci subtili aut aq̄ apij mōtani. ¶ Aliud sim
plex ꝙ veteres singularissime reputāt est vitꝝ ꝙ sic
ꝑparari dꝫ. Accipe vitꝝ cristallinū ⁊ q̄ꝫtuꝫ pōt sub
tilissime terat̃. deīde i cocleari ferreo pone ⁊ sup car
bones igneos mitte. ⁊ cū rubeū fuerit ꝓijce ipm in
aq̄ fabaꝝ ⁊ calcinatuꝫ accipiēduꝫ est: nō calcinatuꝫ
iteꝝ ad ignē pōat̃ ⁊ vt ꝑus fiat ⁊ totiēs reiterat̃ quo
usqꝫ ad albomoꝝ siītudinē terri possit huiꝰ pulue
ris cū aq̄ mell' aut alio diuretico dabis a. ʒ. ß. vsqꝫ

Puluis leporis.

ad vnam. ¶ Leporis puluis mirabilr̃ cōmēdat̃ q sic
fit iugulet̃ lepꝰ ⁊ sanguinē eiꝰ i pelle sua recunde et
pellē ipsaꝫ cuꝫ suo sanguie tādiu exsiccari in furno
ꝑmitte ꝙ puluis fieri possit. Dos est cuꝫ aq̄ mellis
aut apij montani vel cū vino subtili a. ʒ. ß. vsqꝫ. j.
ß. Laudat Auic. aquā leporis pro qua aliq intelli
gunt aquā sublimatōis leporis. Alij aquā ipsius in
duplici vase factaꝫ q̄đ si permisceret̃ q̄n decoquit̃
puluis milij solis ⁊ saxifragie esset nobilioris virtu
tis. ¶ Est insup in iūctura poplitis posterioꝝ peduꝫ
leporis ossiculū quoddā: cuius puluis cū optīo vīo

Puluis pullorum arūdinis.

potatus calculū frangit. ¶ Puluis pulloꝝ arundis
qui habet̃ mirabilis in frāgēdo lapideꝫ hoc modo
fit. Accipe pullos yrundinis volare incipiētes ⁊ cū
suis plumis in olla munda ponant̃ in furno pāe ex
tracto stet ibi tādiu donec desiccet̃ vt puluerizari
possit: sꝫ nō aduret̃ vt in cinerē conuertant̃. Istius
pulueris Dosis a. ʒ. ß. vsqꝫ ad vnā cuꝫ aqua capil
lorum veneris aut apij vel sparagoꝝ vel cū aliquo

Stercꝰ colūborum.

sili diuretico. ¶ Colūboꝝ stercꝰ sic ꝑparat̃. Re. ster
coris palūboꝝ qui sint nutriti per aliquos dies sese
lini vel cū pane cōfecto cū sese lini quantitatē quaꝫ
volueris: ⁊ ꝑ diē cū nocte sua īfundat̃ i aceto: ⁊ de
inde exsiccet̃ vt puluis fiat: de quo cuꝫ cinamomo
eqs ꝑtibus dabis. ʒ. ij. cū syrupo đ duabꝰ radicibꝰ

Cauda tremula.

s. apij ⁊ feniculi. ¶ Est ꝑterea auis quā cauda tremu
la vocāt cuiꝰ ꝓprietas mirabilis ē ad lapidē tā vesi
ce q̄ꝫ renū ꝑ oēm modū administratiōis eiꝰ tn̄ meli
or vsus est in puluere ꝙ sic fit accipiat̃ auis itegra ⁊
ponat̃ in furno calido in olla mūda ⁊ tādiu ibi ma
neat ꝙ possit puluerizari ⁊ caue ne incineret̃ đ hoc
puluere sumat̃. ʒ. j. cū medio. ℈. piperis ⁊ tantūdē

Testa ouorum.

folij idi cū aliquo diuretico. ¶ Ualet multū puluis
testaꝝ ouoꝝ a q̄bus pulli sint extracti. Accipiant̃ te
sta ouoꝝ ⁊ ponant̃ sup laminaꝫ ferreā donec optīe
exsiccent̃. deinde pistent̃ subtilissime dosis ē a. ʒ. ß.
vsqꝫ ad. j. ß. cū aliquo diuretico. multa ꝑterea alia
sunt que ad hanc egritudinē ꝓprietateꝫ hn̄t. sꝫ sub
scripta inter cetera sunt meliora.

Medicine composite Dosis.

¶ Ex cōpositis medicinis plures sunt: Quaruꝫ ꝑci
pue sunt mitridatū: Triaca đ quouis eoꝝ sumit̃. ʒ.
j. Et instinū adrianū filantropos. Litrontopon de
his det̃. a. ʒ. j. vsqꝫ a. ʒ. j. ß. cum aliquo diuretico.

Elariū optimuꝫ.

¶ Electuariū ꝑseruans a ḡnatiōe lapiduꝫ ⁊ ḡnatum
frangēs. Recipe milij solis saxifragie semis ipagi li
quiritie cassielignee an̄. ʒ. ß. ciamomi xiloballsami seīs
anisi ⁊ feniculi macedonici an̄. ℈. j. cōfice cū zuca
ro ⁊ fiat electuariuꝫ dosis. ℥. ß. cuꝫ. ℥. iiij. aq̄ semis

Aliud teodosij.

cōium frigidaꝝ. ¶ Aliud medicamē q̄đ a theodosio
ponit̃. Recipe semis melonis mūdi. ʒ. j. ciceris im
ꝑatoris alchachēgi grāoꝝ pini bdelij arabici amig
dol. amaraꝝ seīs maluauisci an̄. ʒ. ß. distempent̃ cū

Sirupꝰ cōueniens.

aq̄ capilloꝝ veneris det̃. ¶ Syr. cōueniēs ad lapidē
Recipe succi radicū raffani succi saxifragie an̄. ℥.
viij. depurent̃ ꝑ residentiā. deinde ponant̃ ad ignē
cuꝫ quātitate sufficiēti zucari albi ⁊ decoquat̃ vsqꝫ
ad cōplemētuꝫ dosis ē. ℥. ij. ß. cū tantūdē aq̄ subli

Sirupꝰ valens.

matiōis herbene vꝫ hec ꝑcipue i lapide renuꝫ. ¶ Si
rupꝰ valēs ad lapidē renuꝫ ⁊ vesice. Recipe violaꝝ
capilloꝝ veneris scolopēdrie herbene betonice pari
tarie floꝝ camomille seīs malue ⁊ althee an̄. m. j. mi
lij solis amomi semis citri seīs ipagi ⁊ brusci ⁊ apij ⁊
petrosilini feniculi anisi ameos dauci sileris monta
ni saxifragie ozimi an̄. ℥. j. enule acori radicū q̄nqꝫ
cōium an̄. ℥. j. polipodij. ℥. ij. assari squināti corti
cū capaꝝ radicū costi gētiane folij spice celtice an̄. ʒ
ij. ciperi. ℥. ß. piperis zenze. cinamomi spice an̄. ʒ. j.
triturent̃ mō grosso q̄ triturāda sunt ⁊ radices inci
dant̃ ⁊ infundant̃ i aq̄s sublimatiōis camedreos sa
xifragie herbene ⁊ paritarie an̄. lib. ij. ⁊ dimittant̃ ꝑ
diē ⁊ noctē suā postea igne lento decoquant̃ donec
medietas cōsumet̃ ⁊ tūc ab igne deponat̃ ⁊ cū infri
gidari inceperit i ipsa decoctiōe manibus fricent̃ ⁊
colent̃. ⁊ cū li. iij. zucari albi ⁊. ℥. iij. aceti squilitici
fiat syrupꝰ clarificatꝰ in quo circa finē decoctiōis
ponant̃. ʒ. vj. pulueris cantaridaꝝ remotis capiti
bꝰ alis ⁊ pedibꝰ ⁊. ʒ. vj. pulueris cicadaꝝ eodeꝫ mō
ꝑparataꝝ ligati i petia rara q̄ sepius exprimat̃ dosis.
℥. ij. cū aque herbene cāedreos saxifragie an̄. ℥. j.

Cura principij.

¶ Morbo iuadēte sic ꝓcedat̃ ꝑ ipsiꝰ cura ꝑmittāt̃
ꝑmo clisteria lenitiua q̄ feceseducūt nihil. n. dolorē

Clisteria: Uomitus.

renū ex lapide magis auget quā itestioꝝ repletio ꝑ
cipue ex fecibꝰ. ¶ Si vo nauseauerit ad vomēdū pror
sus iuuet̃. ē eīn vtilis vomitꝰ in casu isto quē cū aq̄
cōi ⁊ aceto vl' aq̄ đcoctiōis rafani ⁊ floꝝ aneti cum
pauco aceto vl' cū oximelle simplici ⁊ aq̄ ꝓuocabis
⁊ ꝑcipue si ad mouēdū facilis erit nec aliđ hēat q̄đ

Cōpositio clisteris.

vomitū ꝓhibeat. ¶ Clister̃ sit tale. Recipe folioꝝ vio
laꝝ altee an̄. m. j. ficuū piguiū numero octo sebestē
nume. x. furfuꝝ. m. j. fiat đcoctio đ q̄ colatura acci
piat̃. ℥. x. q̄bꝰ addāt̃ cassie. ℥. j. ß. piguedis galline
recētis. ℥. ß. olei cōmunis. ℥. iiij. salis triti. ʒ. ij. ca
lidum supponat̃: huiusmodi clisteria doloreꝫ sedāt
ventrem laxant ⁊ viscera mollificando ad emiten

dū lapidē iuuāt. Et in hoc adīplet ps prīe intentio
Suppositoriū.
Error.
nis q̄ seruit intentiōi scđe q̄ est ad lapidez. ¶ Iussit
etiā Aui. Si cōmode fieri pōt cū suppositorio feces
educi. ❡ Nec vt qdā ignari agendū q ad egros vo
cati ꝯprimū electuariū indū vel sil'e aliqd exhibēt
Auic.
cū vino maluatico vel cuz aliquo forti diuretico.
Uñ Auic. 13. tertij. Et i lenificatiōe qdez nature est
alleuiatio plurima ⁊ sedatio doloris. Et nō est semi
ta ad admistrādū catarticū: ipm. n. ledit ⁊ nocet ꝑ
id qđ descendere facit desup. Clistere. n. cū i eo po
nunt adipes ⁊ vnctuosa ⁊ virtutes mollificātes et
virtutes diuretice facit cū sol'one vētris lenitatē ⁊
Quātitas clisteri.
frāgit dolorē ⁊ adiuuat ad extractionē lapidis. Sit
clistere qđ admistrat quātitatis ꝑue ne sua ꝗtita
te dilatādo intestia cohartet vias renū ⁊ cōprimat
lapidē: ⁊ sit icā vehemētis doloris vñ si comode edu
Auic.
ci feces possent cū suppositorio ꝯueniret ꝓpter cāz
supradictā. Uñ Auic. Et si fuerit aliq̄ cōstrictio na
ture: tūc de rectiorib⁹ reb⁹ erit extrahere facto sup
positorio: aut clisteri nō magno qđ coartet ⁊ dolo
A'iđ clistere.
rē faciat. imo suppositoriū amabili⁹ est mihi. ¶ Po
test ēt loco primi clisteris istud fieri. ℞. radicū altee
lib. ß. maluaꝝ floꝝ camomille fenugreci paritaric.
añ. M. j. furfuris. p. j. fiat decoctio: de qua colatu
Clistere ꝯ ardorem.
ra accipiat. ℥. x. qb⁹ addātur cassie. ℥. j. ß. olei đ ca
momilla. ℥. iij. sal'. ʒ. ij. ⁊ admistret. ¶ Et si post exi
tū stercoris ⁊ mūdificationē: ardor ⁊ acumen affue
rit vt aliqñ esse solet supponat hoc clisterio. Reci
pe aq̄ ordei. ℥. viij. olei violati. ℥. iij. mucilagis psi
Aliud.
lij. ℥. ij. mucilagis. seis lini. ℥. j. salis parum misce.
¶ Uel fiat sic. ℞. lactis vaccini. ℥. viij. vitellos ouo
rū duos cōcutiant diligēter adinuicē. deinde adđ
olei violati. ℥. iij. salis parū ⁊ fiat clistere. ¶ Cū tpe
paroxismi vētositas semꝑ habūdet in intestinis: ex
cuius dilatatiōe cōprimūtur renes: cuius cā multū
dolor intendit ad ipsam dissoluēdā fecib⁹ eductis
Clistere resolutiuuz.
tale clistere admistret. ℞. malue blite mercurial' flo
rū camomille añ. M. j. anisi maratri añ. ℥. ij. ß. inci
dant herbe ⁊ seia pistent ex ipsis fiat decoctio de q̄
colatura accipiat. ℥. x. cassie. ℥. j. bñdicte. ℥. ß. olei
de camomilla. ℥. iij. salis paꝝ vitelli ouoꝝ duo nu
Clistere sedatiuum.
mero fiat clistere. ¶ Pōt ēt fieri clistere ex. ℥. x. olei
de camomilla soluz absq̧ alteri⁹ rei permixtione et
plurimum valet in sedando dolorem ⁊ resoluendo
ventositatem ⁊ leniendo ventrem.
Dolore infestāte.
❡ Dolore infestāte cū maxie sit de natura ꝓsternē
tibus ne minimū interponat tps qui patiēti aliquo
remedioꝝ succurrat. Eductis igit fecib⁹ vt dictuz
est ad sacellatiōes ⁊ fomētatiōes ⁊ vnctiōes ⁊ tinas
veniendū est q̄ relaxādo ac mollificādo dolorē miti
Sacellatō
gant atq̧ dilatatiōe viaꝝ facilē egressuz calculo ꝑ
stant q̄ itentiōi prīe de duab⁹ seruit. ¶ Fiat sacella
tio hmōi. Recipe furfur tritici optime a farina ex
cussi ꝗtū sufficit ad faciēdū saculos duos q buliāt
in decoctiōe floꝝ camomille melliloti aneti radicū
maluauisci. deīde optīe alter ipsoꝝ exprimat ⁊ lo
co supponat dolēti. Cūq̧ infrigidari ceperit remo
ueat ⁊ alter cōsimili mō expressus ponat. ⁊ ita vicis
Fomētatō
sim fiat quattuor aut qnq̧ vicib⁹. ¶ Uel aliud fiat.
Recipe paritarie maiorane altee cum radicib⁹ suis
capilloꝝ vene. aneti melliloti. añ. M. j. floꝝ camo
mille. M. ij. floꝝ camomille lib. j. seis lini lib. ß. ex
his fiat decoctio in qua spōgia vel filtrū iponat ⁊
eo poterit exp̄sso ꝗtū cōmode tollerari pōt cal'o su
per dolētē locū ponat. ⁊ cū prīo incipit infrigidari
remoueat: ⁊ iteꝝ calefaciēdo ⁊ pluries reiterādo do
Unctio.
lēti loco applicet. ¶ Post fomētationē vl' sacellatio
nē fiat inunctio hmōi. ℞. olei camomellini anatini
añ. ℥. j. pinguedis gallie. ℥. ß. ysopi hūide. ʒ. ij. mi
sce vel sic fiat. ℞. butiri recētis. ℥. j. ß. olei amigda
laꝝ dulciū olei de lilio. añ. ℥. ß. pinguedis galline.
ʒ. iij. cere parū fiat vnguētū molle quo fiat vnctio:
vt dcm̄ est. ¶ Pōt ēt post fomētationē poni empl'm
q̄ sic fit. ℞. mucilagis seis lini ⁊ fenugreci añ. ℥. iij
adipis gallic. ℥. ij: farine ordei quātū sufficit ad in
spissandū ⁊ fiat empl'm. ¶ Uel fiat aliud. ℞. medul
le panis remolite in vino ⁊ exp̄sso lib. j. pistet cū ol'o
camomellino ꝗtū sufficit ad ipinguādū ⁊ fiat em
plastrū. ¶ Modus vsus est vt post fomētationē vel
sacellationē loc⁹ leuiter exsiccet. deīde cū succida
lana talia empl'a cal'a sup locū dolētē ponant eaq̧
sepi⁹ remoueant: in qua re obseruandū est: vt inquit
Aui. vt taliū ꝯtinue caliditas ꝯseruet empl'z. ¶ Aliđ
valēs ad idē. est. ℞. medulle panis in aq̄ ficuū remo
lite ⁊ efficaciter exp̄sse lib. j. vitellos ouorum duos
olei camomille ꝗtuz sufficit ad ipinguandū ⁊ fiat
empl'm quo vtat vt prius. ¶ Uel fiat al'r ſm hūc mo
dum. ℞. radicuz altee lib. j. farine tritici. ℥. iiij. fa
rine ordei. ℥. ij. butiri recentis lib. ß. radices deco
quant adiecto meditulio postea diligēter pistet his
addant farine ⁊ cū butiro oīa incorporent tandem
addant mucilagis seis lini ꝗtuz sufficit ad impin
guādū ⁊ fiat empl'm. qbus empl'is pro arbitrio vtē
duz erit. ❡ Sepe ꝯtingit dolorē alicubi eē affixū
q̄ ad eius remotionē fortiorib⁹ necesse fuerit vti me
dicis. In quo casu laudat ol'm de scorpiōibus. Et
vnguētuz de galbano ei⁹ descriptio hr̄ a Mesue in
suo antidotario. Laudat itē diaqlon de mucilagi
nib⁹. ¶ Qđ si cuz istis dolor nō remittit intima fiat
encatisma i qua a medio īfra patiēs se soluz balneet
Nec sit balneuz vt Rasis ingt virtual'r nimis cal'm
nec actual'r. sed tm̄modo tali q̄ patiētez delectet i
quo pro libito morā trahat qđ si debilis fuerit mi
nus stet in eo: intret tñ sepius. Cum tinā egredit le
uiter cuz pānis calidis exsiccet. Et loc⁹ dolēs cum
aliq̄ ex vnctiōib⁹ vngat. Uel loc⁹ cuz aliquo ex su
prascriptis empl'is empl'et. ¶ Decoctio tine ex supra
scriptis reb⁹ fomētatiōis adaucta ꝗtitate ꝯuenien
tissime fiet. ¶ Ubi tñ magna eēt iflāmatio p̄scriptis
reb⁹ ꝓ tina ꝯueniēter adderent: vt ingt Ras folia
violaꝝ cucurbite folia nenufaris folia vitis albe vi
nifere ⁊ alia silia. Quo icasu cuz patiēs tinā egres
sus ē ex ol'o violato loc⁹ vngat dolēs. ¶ Existens
passiōis i tina manib⁹ fricet a loco dolēte incipien
do versus pectinē vētrē vt ꝑ hmōi fricationē calcu
luz a loco trahat versus vesicā deducat ipz. ¶ Cuz
vero dolor aut ablat⁹ vel saltē mitigat⁹ fuerit nihil
scriptoꝝ supra ampli⁹ fiat. Nimi⁹. n. fomētationū
sacellationuz encatismatuz vnctiōuz ac siliuz vsus
tm̄ aliqñ renes laxat qđ ipsoꝝ: vt iqt Auic. expulsi
uā debilitat. ¶ Ubi ex his dolor nō eēt sedatus: sz
eodē in loco maneret vt inde calculus versus vesicā
trahat vētose sine scarificatōe sub loco lapidꝭ: ⁊ nō
sup loco ei⁹ ponant: ⁊ iō poni dz sub loco doloris.
Et sit potio cū igne multo. ¶ Qđ si ad illū locū tra
xerint ponant ide infra illū locuz. Et sic gradatiz ꝓ
cedat. Et obseruet obligtas poroꝝ vritidum. ¶ Ua
let ad idē salt⁹ eqtatio descēsus scalaꝝ ⁊ similia.
❡ His igit peractis ordine vt p̄scriptū est ad ea q̄
frāgunt lapidē veniēduz erit. ¶ Pro quo aīaduertē
dum q̄ nunq̧ diuretica neq̧ calculum minuentia:
ꝑ os danduz est: nisi prius aut ablatus aut saltē ꝯci
liatus ⁊ mitigat⁹ dolor fuerit: tūc signū est calculū
a suo prīo loco eē motuz vel meat⁹. adeo fore dila
tatos qđ calculus ille poterit cuz approp̄atis medi
cinis ad vesicā facile mitti ⁊ ꝑ vrinā ex̄ corp⁹ pelli.
¶ Dolore nō mitigato ⁊ calculo adhuc i renib⁹ exi
stēte qđ vt Rasis ingt ex eo qđ dolor in eodē fixus
loco ꝑseuerat cognoscit: si diuretica ⁊ cōminuētia
lapidē exhibeant ad renes ipsos mām ducent. qua
propter

ꝓpter ꝑ calculũ locum illũ opillantē deinde detēte dolorē faciunt vehemēter augeri. ¶ Ex his pꝫ qḋ nisi stõacus bñ mundificat⁹ fuerit nunq̄ʒ hmõi diuretica exhiberi debēt Tēpus ipsoꝝ est ꝑ tres aut quatuor horas añ cibũ dare cõsueuim⁹ Tamen in pñcipio cibi quedã facilia diuretica admistrare vt sunt capares crissones vt cõcessit. xiiij. terapētice Gale. ¶ Miscem⁹ etiã aliqñ ipsa cũ cibo vt extremitates cardi ꝛ sparagi vt placet Aui. Sꝫ q: ista debilia sũt ꝛ in ꝑua quantitate exhibenꝫ ꝛ facile in nutrimētũ tranieũt nõ hñt vim tantã vt cibũ indigestuꝫ ad renes trahant.

Strictura.

¶ Fecib⁹ igiꝫ ab intestinis ductis ꝛ dolore mitigato cũ sacellationib⁹ vntionib⁹ ꝛc. stringaꝫ manu vel faxia mediũ vētris ꝛ alchazin. i. iliuꝫ ꝛ pectē vt dilatenꝫ meatus superiores.

Comminutiuũ lapis diureticũ.

¶ Exhibeaꝫ medicamē lapidis cõminutũ qḋ eliges ex supra scriptis primo a simplicib⁹ incipienduꝫ q̄ si non sufficerint ad cõposita est accedendũ. ¶ Cũ extimaueris ꝙ medicamē suã ꝑficerit operationē dixit Aui. consequēter exhibeanꝫ diuretica vt qḋ cõminutũ est educant. ¶ Et vt idē dixit nõ est malũ vt tunc bibaꝫ cassiafistula que sic põt ꝑparari vt lubricare lapidē cõminutũ ꝛ aliquãdo integrũ faciat.

Mod⁹ cassie fistule.

Recipe sebestem numero. x. passularũ sine nucleis. ℥. ß. liquiritie rase. ʒ. ij. q̄tuor seminũ fridoꝝ. ℥. ß. ordei excoriati. ℥. j. florũ violaꝝ borragis ꝛ buglosse añ. ʒ. ij. fiat harũ decoctio ḋ q̄ tantũ sumaꝫ quãtuꝫ sufficit ad dissoluenduꝫ cassie piguis nouiter extracte. x. ʒ. ꝛ totuꝫ calidum stõ ieiuno exhibeaꝫ. ¶ Qua sumpta siue opata fuerit siue nõ hora adueniēte prãdij. prãdiuꝫ accipiaꝫ.

Clistere.

¶ Quod si añ cenaꝫ opatum nõ eēt clistere infrascriptũ administrãdũ ē. Recipe brodij galline vꝉ Caponis. ℥. x. cassie. ℥. j. mellis rosati colati. ℥. ij. olei cõis. ℥. iij. salis. ʒ. ij. ꝛ calidũ supponaꝫ.

Decoctio.

¶ Potest loco cassie in frascripta decoctiõe dari q̄ lapidē lubricare facit ꝛ ad vesicã dscēdere. Recipe iniubarũ sebestē caricaꝝ albaꝝ ana numero. vj. ligritie capilloꝝ veneris seis altee ꝛ apij ꝛ feniculi polij tribuli ameos añ. ℥. ß. decoquanꝫ oia in libris. iij. aq̄ donec redeat ad li. j. postea coleꝫ ḋ colatura accipianꝫ ℥. iij. cũ. ℥. ß. acetosi simplicis.

Alia.

¶ Posset ēt cõuenienter exhiberi supradicta ḋcoctio añ medicinã lapidis cõminutiuã.

Rasis.

Unde Rasis inde libro diuisionuꝫ mollificantia possunt dare añ exhibitionē frangentium lapidē ēt post.

Ad extra.

Balneum rasis.

Ab extra cõuenit balneuꝫ ꝙ a Rasi. ix. describiꝫ almansoris. Recipe folioꝝ cauliũ esule. i. herbe artetice mētastri fimi colõbini medulle semis croci ortulani.

Balneum Serapio.

¶ Uel vt dixit Serapio opꝫ vt sederit ĩfirm⁹ in aq̄ i q̄ decocta fuerint anetũ mililotũ camomilla semē altee fenu greci spica capilli veneris folia agni casti semē lini virga pastoris sansuc⁹ ꝛ rore.

Siringatio vnctio.

¶ Egrediēti a balneo fiat syringatio cũ aliquo suprascriptoꝝ. Et iungaꝫ loc⁹ cũ oleo de scorpionib⁹: aut cũ vnguēto qḋ sic fit.

Unguētũ.

Recipe oleũ amigdolaꝝ amaꝝ. ʒ. j. armõiaci galbãi añ. ʒ. j. bdelij ḋ meca. ʒ. ij. cere quãtũ sufficit ꝛ fiat vnguētũ.

Cerotum.

¶ Uel fiat cerotũ hoc mõ. Recipe armoniaci galbani añ. ʒ. j. bdelij de meca. ʒ. ij. picis. ʒ. j. ß. terbentine paꝝ dissoluaꝫ trebentina dinde addatur pix ꝛ liquefiat deinde addanꝫ alia gumi dissoluta cũ aceto vini ꝛ fiat cerotum extēsum sup aluta subtili aut super fuscano.

Alia vnctio.

¶ Fiat iunctio cũ sanguie vulpis calḋ ꝑmixto cũ vio albo subtili pl⁹ vꝫ si iniect⁹ fuerit in vesica.

Medicamen cpositum.

¶ Aliḋ medicamē cõpositũ ē. Recipe vitri cristallini ꝙ ñ fuerit i vsu vsti ꝛ calciati i aq̄ fabaꝝ lapidꝫ spõgie lapidꝫ licis ꝛ iudaici añ. ʒ. j. scolopēdrie gũi prunoꝝ añ. ʒ. ij. dosis. ʒ. ij. cũ aq̄ ḋcoctiõis milij solis.

Aliud.

¶ Aliḋ Recipe vitꝝ albũ ꝛ tritũ ex ipꝫ ꝑ sindonē ꝛ assa ipꝫ iclibão ꝑ ignē violētũ. ʒ. x. cineris scorpi. ʒ. v. fēiculi sãguis yrci añ. ʒ. j. fimi colũbini ʒ. iij. dauci. ʒ. v. misce dosis. ʒ. j. cũ aqua decoctionis milij solis ꝛ alkekengi.

Adsedatione doloris.

¶ Q ḋ si dolor acciderit ꝓpter cõmotionē lapidis sedeꝫ cũ balneo ꝙ sic fit. ¶ ℞. camõille mellilotti fenugreci altee aneti ꝛ post vngaꝫ loc⁹ cũ olꝯ de scorpiõib⁹ aut ḋ aneto.

Unguētũ.

¶ Uel cũ vnguēto qḋ sic fit. ℞. serapini bdelij opoponaci añ. ʒ. ij. piguedis anatꝫ. ʒ. iij. terbētine. ʒ. j. ß. misce.

Medicíarum variatio.

Medicine q̄ ab intus ꝛ q̄ ab extra admistrãtur debēt variari ita ꝙ vna vice denꝫ vna alia vice aliene natura ipsis iuefiat.

Gal.

Un̄. 5. de regimie sanitatis varie vti opꝫ pharmacis q̄ dixim⁹ subducere aluuꝫ senũ ꝛ nõ vnũ eligētes ꝛ illḋ solũ afferre. assuefacta eniꝫ ꝛ tpe ꝓcedēte accipiētis natura cõtēnit pharmaci virtutē subalterare: ergo opꝫ farmaca.

¶ Per olm in quo bulierit lapis lincis colatũ iniectũ ꝑ siringã frãgit mirabilr lapidē vesice. virga pri⁹ ēbrocata cũ decoctiõe malue circa instãs.

Auic.

¶ X viij. ʒ. intētio medici in curatiõe lapidis est ꝓhibere gñationē materie cũ abstersiõe cãe ꝛ mundificatio ꝛ cõminutio ipsi⁹ ꝛ fractio ꝛ cõpressio eius: ꝛ illud totũ cõpleꝫ cũ medicis ꝓuocatiuis aut cũ adiuuãtib⁹ deforis.

Auic.

¶ Xix. ʒ. cap. de cura lapidis vesice. Et ḋ eis que sunt ꝓpria illis i curis ipsoꝝ est vt vtanꝫ medicinis lapidis i iniectiõe ꝛ iuuanꝫ eis vehemēter.

Abscisio materie.

Abscisio materie fit cũ solõne ventris: aut vomitũ: aut cũ abstinētia a cibis grossis ꝛc. ꝛ leniēdo naturã declinãt hũores ad lat⁹ fecis: ꝛ nõ fiat ex declinatiõe fecũ coartatio renũ.

Prouocatiua.

¶ Et ex eis q̄ cõferũt ad hoc est assiduatio ꝓuocatiõis cũ eis q̄ lauãt vesicã de semibus diureticis.

Aq̄ ciceꝝ.

¶ Et de illis q̄ bõa sunt apud illḋ est aq̄ ciceꝝ aq̄ carui ꝛ aq̄ folioꝝ raphani. raphanus ꝓprie minutus hũidus.

Uomitus.

¶ Et cũ superuenit ei spaciũ dieꝝ administreꝫ diureticũ forte. ¶ Et ex ꝓhibitiuis eius est vomit⁹ post cibum ꝛ multus vsus eius: ipse. n. expellit supfluitates grossas ꝑ viã ꝯriam vie: cuius motus est ad renes ꝛ facit latus renum vacuũ mundũ.

Cõꝑatio.

¶ Et opꝫ vt medicine que sunt lapidis vesice sint vehementi⁹ calide quã ille q̄ sunt lapidis renũ.

Lapꝫ atragululidos. Cinꝫ scorpie.

¶ Lapis qui noiaꝫ atragululidos ꝛ sicut cinis scorpionũ sunt fortes vehemētes i vtrisq̄ꝫ lapidibus simul. ¶ Et de fortib⁹ absolute sunt cinis scorpionũ ꝛ oleum in quo ponuntur scorpiões stãs sub sole linitũ ꝛ iniectũ ꝑ siringã in lapidē vesice.

Cinꝫ leporis.

¶ Cinis leporis decolati ſm hunc modũ est fortis ḋ quo sumiꝫ in potu. ʒ. ij. ꝛ aqua eius est vehementis resolõnis.

Lapis spõgie.

¶ De valde fortib⁹ est lapis q in spongia inueniꝫ: ꝛ sanguis hyrci exsiccat⁹ daꝫ coclear vn⁹ in vino aut i aqua apij mõtani ꝛ videbis mirabilia.

Cinis ouorũ gallie.

¶ Et ḋ eis q̄ fortia sunt est cinis ouoꝝ gallie postq̄ꝫ eũata sunt a pullis. ¶ Et de illis q̄ sunt vehementis fortitudis ꝛ meliora oĩuꝫ est auis q̄ grece noiaꝫ tragululidos.

Medicine ad penetrãdum.

¶ Medicie q̄ cũ istis ꝑmisceꝫ ad penetrãdũ sunt sicut piper calamentũ cinamomũ.

Medicine extiue.

¶ Medicine q̄ miscenꝫ vt ꝓuocēt cũ virtute ꝛ extrahãt superfluitates grossas sunt sic fenugrecũ daucũ meu assaꝝ acorus ameos chisim stilceos semen agni casti sqnãtũ ꝛ cordumeni.

Medicine doloris.

¶ Medicie doloꝝ sedatiue sũt sicut semē lini mucilago ei⁹ ꝛ sunt sic nuces auellane ꝛ semē altee.

Medicine cõfortatiue.

¶ Medicie cõfortãtes sũt sicut ben aristologia liliũ siccũ semē agni casti rosa balaustia sandali sqnãtũ.

Meditam expertum.

¶ Medicamen forte qḋ expti sum⁹ sunt sicut cineris vitri ꝛ cineris scorpionum.

Ruffus.

¶ Et ruffus quideꝫ dixit ꝙ plurima balneatio inter vijs sulfureis frãgit lapidē.

In regimine ꝑseruatiuo.

In regimie aũt ꝑparationis lapidis ad hoc vt alieneꝫ ꝛ patiaꝫ a medicis cũ facilitate lubricat⁹ exit⁹ deꝫ in potu medicamē cõminutiuũ. ꝛ si fuerit sumptum in potu: tũc cõnter sumanꝫ diuretica.

Regimen doloris.

¶ Regimen doloꝫ qñ cõmoueꝫ ꝛ ꝓprie apud vesicã ꝑꝑ magnitudineꝫ aut propter asperitatem lapidis ꝛ fractura rascationis ꝛ den-

Embroca
Lenifica.

tes ipsi⁹ ꝛ excoriationē ꝛc. ¶Embroca cū camomil
la ꝛ melliloto ꝛ altea ꝛ furfure bona sunt inuenta.
¶Et si fuerit cōstrictio nature tūc de rectiorib⁹ reb⁹
opz extrahere fecē cuz suppositorio aut clistere non
magno qđ coartet ꝛ dolorez faciat imo supposito/
riū amabili⁹ est mihi. Et in lenificatiōe nature est al
leuiatio pluria ꝛ sedatio doloris ꝛ nō semita est ad/
ministrāda catarticū ipsuz.n.ledit ꝛ nocet ꝑp illud
qđ descēdere facit desuꝑ. Clistere.n.cū in eo ponū
tur adipis ꝛ vnctuosa ꝛ v̄tutes mollificātia. Et vir/
tutes diuretice facit cū solutione vētris leuitates ꝛ
frāgit dolorē ꝛ iuuat ad extractionē lapidis. Et opz
vt ponanť i cibis eoꝝ capita tardi ꝛ sparagi ꝛ ꝓprie
cāpestris cū aqua ciceris ꝛ oleo cartami.xix. tertij.

Cura lapi
dis vesice:

¶Lapis vesice īdiget medicinis fortib⁹. qm̄ ipsa est
frigidior ꝛ lōgingor. ꝛ qm̄ lapis eius vehemēti⁹ con
firmať ex vehemētia coagulatiōis. ꝛ medicine eius
sunt medicine fortes dicte in cap. curationū eius la/
pidis ꝛ renū.v.cano.cap.vj.

Lepus.

¶Qm̄ dictū est ī hoc
cap. testificať ꝙ cū lepus ꝯburiť subtiliter sicut scis
ꝛ cōseruať cōbustū eius ꝛ sumiť in potu de eo dieb⁹

Scorpio.

aliqđ ꝑ.z.ij.cū aqua tepida frāgit lapidē. ¶Scor/
piones in suis naturis cōtrarij sunt lapidib⁹ genera/
tis in renib⁹ ꝛ vesice sicut carnes vipere sunt cōtra/
rie venenis serpentū ꝛ reliquoꝝ reptilium veneno/
soꝝ dosis pondus.ij.siliquarum. Bauerius.

¶De mala ꝯplone fri. ꝛ humi. cerebri pl⁹ tñ hum.
q̄ȝ fri. cū abscissione vuule seu notabili diminutiōe.

¶Consilium. 5.

Casus.

Egritudo large accepta q̄ ꝓprie ē accidēs
Reuerēdissimi patris dñi epi mōtis alba/
ni est debilitas digestiue stōi cronica i cor
pore no multū repleto cū mediocri cōstan
tia virtutū vitalis.s. ꝛ aīalis. sed cū debilitate virtu
tis naturalis: ꝛ p̄cipue stōi: itestinoꝝ: ꝛ epatis: tibia
rū. ꝛ brachioꝝ: ꝯplonis naturalr̄ colerice quātū ad
habitudinē totius: cuius epar est faciliter inflamabi
le. sed ipsi⁹ caput accidētaliter factū est flegmaticuz
habitudinis macre: in fine cōsistētie: in tēpore p̄sen/
ti.s. in medio veris: regione media: nō cōsuetis for/
tibus purgationib⁹ lz aliqñ debilibus sit vsus: ꝛ nō
nunq̄ȝ pillulis leuib⁹: artis qete: ꝛ sex⁹ virilis vt sua

Accñtia.

exigit dignitas. ¶Accidētia huic egritudini adiun/
cta lz eoꝝ quedā verius possent egritudines appella
ri sunt multa. Primū ē vētris stipticitas. Secūdū
est inflatio q̄ȝ aliqñ sentit in ventre ꝛ aliqñ in stō fa
ciēs aliqñ dolorē. Tertiū est vndimia tibiaꝝ. Quar
tū est dextri brachij extenuatio siue macrefacio ma
ior q̄ȝ in sinistro cū quodā stupore aliāqudo. Quin
tū est hernia intestinalis.

Cā egritu
dis princi
palis.

¶Cā principalis egritudinis multiplex esse potest
que tamen in genere ad tres reducuntur quarū vna
est in membris. alia in cibo ꝛ potu. Tertia in causis
superuenientibus receptori ꝛ cibo ꝛ potu. que est in
membris duplex est qꝛ vel est i receptore scilicet sto
maco. aut in membris alijs a stomaco. Si sit in re/
ceptore aut est in eo non tamen in substantia ipsius.

Cā debili
tatis dige
stiue stōi.

aut est in ipsius substātia. ¶Primo modo causa de
bilitatis digestiue est ventositas probibens debitaz
comprehensionem cibi a stomacho fieri similiter ni
mius multus potus. flegma adherens stomaco pro/
hibens bonam fieri cibi comprehensionem aut red/
dens stomacum ipsum lubricum quapropter prius
descēdit cib⁹ anteq̄ȝ digestio cōpleať. ¶Et breuiter
oē qđ in stō existit ꝛ ipedit ꝯp̄hēsionē bonā stōi sup
cibū. si est i substātia ipsius. Tūc aut est mala ꝯple/
xio cū materia: aut sine mā: aut tenuitas corpis sto
machi: aut apā existēs in eo vel solo ꝯtinuitatis vel
opillatio. ¶Si vero cā fuerit in mēbris alijs a rece/
ptore: aut erit in mēbris nō iuuantib⁹ ad digōnez:
aut in his que digōnē iuuant. ¶Primo mō est ca/
put qđ flegma aliquod ad stōm trāsmittit qđ duo/
bus modis īpedire pōt digōnē. Uno modo ꝓhibē/
do stōm debite cibū cōprehēdere. Alio modo cum
cibo se miscēdo: ꝛ ip̄m corrūpēdo. ¶Si sit in mem/
bris alijs a receptore iuuātib⁹: tñ ipsum ad cibi di/
gestionē hoc erit: aut ꝓpter tenuitatem mirach aut
girbi adipini: aut ꝓpter malitiā alicuius mēbroruz
s. epatis splenis ꝛ alioꝝ ad ip̄az digōnē ꝯcurrētiū.
¶Si cā sit in cibo ꝛ potu: aut erit ꝓpter quātitatez
suā: qꝛ plus de eo q̄ȝ opz sumiť aut minus. Aut ꝑp
qualitatem cibi: qm̄ ipse in se velociter est suscepti
bilis corruptiōis: sicut lac recenter multū melones
ꝑsica ꝛc. Aut est tarde recipiēs digōnē sicut tubera
ꝛ caro bubali. Aut est supflue qualitatis ꝓpter suā
qualitatez sicut mel in stō calido ꝛ cucurbita in stō
frigido: aut mordicationē suam vel eius grauitatē:
quare natura studet ipsum anteq̄ȝ sit digestus expel
lere: aut est propter dispositionē que est in i ip̄o nau
seatiua. Aut est cib⁹ in se laudabilis: sed a comedēte
refugiť: Aut erit ꝓpter horā receptionis: vt quādo
cibus assumitur priori cibo nondū digesto. Aut ꝑp
errorem in ordine assumēdi cibū: qm̄ ille qui est tar
de digestionis prius sumiť q̄ȝ ille qui est velocis di
gestionis: aut ille qui est stipticus p̄mittiť ei q est le
nis. Aut ꝓpter multitudinē specieꝝ cibi ꝛ cōmiscē
tur alij cū alijs: vnde miscetur ille qui est velocis di
gestiōis cū eo qui est tarde digōnis. ¶Si vero fue
rit ꝓpter causas supuenientes cibo ꝛ receptori est
sicut si fuerit somnus minus eo quē reqrit virt⁹ di
gestiua: aut multo plus q̄ȝ oporteat. Aut fiat mot⁹
vehemēs suꝑ cibo. Aut sumať pot⁹ suꝑ ip̄m plus q̄ȝ
reqrať. Aut coit⁹. Aut balneū cibo in stō exñte. Aut
obuiatio aeris vehementis caliditatis aut frigoris
vel male substātie sicut aer grossus vel vaporosus
turbidus ꝛ retētio vētositatis. Nā cōmouēdo cibū
digestionē fieri bonā ꝓhibet. Aut tristitia siue me/
lancolia. ¶Suprascripte cause colliguntur ex Ga
le. Et ex Rasi quinto continentis. Et ab Auicen. Iz.
tertij tractatu.3.cap. de corruptione digestionis. ꝛ
capitulo debilitatis digestiōis. Et a Serapione in
suo breuiarij.

¶Et lz supradicte cāe oēs possint maliciam dige/
stionis facere. Ille que in cā.p.v. potiores ꝛ princi
paliores sunt reducunť ad tria gña.s. ad cām imme
diatā ꝛ añcedētē. ꝛ primitiuā. ¶Cā imediata est ma
litia ꝯplonis stōi frigida ꝛ humida. ¶Cā antecedēs
est flegma insipiduz. Et qñq̄ȝ lz raro hñs aliqđ falsi
imbibitū in substātia stōi. Et interdū natās. Et ali
qñ eidē stō adherēs. Qđ ostēdiť ꝑ nauseā cibi aliqñ
aduenietē. Cōcurrūt ēt cōitas mirach ꝛ girbi adipi
ni nō debite reflectētes calorē ꝛ ipsum reuerberan/
tes ad ip̄m stōm. vnde quasi exaltādo stōus reddiť
frigidior. ¶Cā primitiua est multiplex.s. cibi frigidi
ꝛ humidi in flegma cōuertibiles. nimius potus: ci/
bus nō ꝓportionat⁹: nimie vigilie. accidētia animi
sicut ira: tristitia: nimia cibi: quātitas diuersitas ci
boꝝ in vna comestiōe: indebit⁹ ordo accipiēdi ipsos
vz qñ preponiť ille q est durus: ꝛ difficilis digōnis
ante illū q est facilis digōnis: aer vehemētis calidi/
tatis. nā ꝓhibet digōnem scđa primi fen scđa sub/
stātia prima cap. vj. ꝛ. ix. Et mala masticatio cibi vt
colligitur fen prima doct. 4. cap. de qualitate gene
ris humorum.

¶Accidētis primi scilicet stipticitatis ventris du
plex est causa scilicet debilitas virtutis expulsiue: ꝛ
inobedientia obiecti. ¶Cā imediata debilitatis ex/
pulsiue est malitia complonis.s. frigide: ꝛ humide.
Nā ꝛ si talis ꝯplo nō videať multū talē virtutē. le
dere

dere qm̃ expulsiua idiget humiditate cū frigiditate xiij. tertij tractatu. 2. capl'o de debilitate stomaci. Uex est si moderata fuerit. Sed si fuerit intẽsa ledit nā oīs qualitas magis aucta deijcit actū ꝓprie virtutis. ¶ Sed cā mediata est materia flegmatica imbibita ⁊ adherens intestinis. Huiꝰ vero cā est mala digestio stōi ꝯuertentis plurimū chili in flegma qđ ad intestina simul cū chilo descẽdit. Sed cā malitie digōnis stōi sufficiẽter assignata est supius. ¶ Coadiuuat ẽt ad hoc tenuitas musculoꝝ ventris nō debite cōprimẽtiū siphac ⁊ cōstringentium intestina. ¶ Obiecti aūt in obediẽtia cā est flegma viscosuz faciẽs materiā expellẽdā intestinis adherere. ¶ Neqꝫ arbitror istiꝰ stipticitatis cām esse epar nisi ꝑ quanto flegma multū gñerat ob malā stōi chilificationẽ. Ex quo ꝑ meseraicas ad itestina trāsmittiť. vñ eisdẽ malicia ꝯplonis frigide ⁊ humide acgriť. ¶ Qđ aūt sit stipticitas cā rōe sue cal'itatis ⁊ siccitatis nō credo qꝛ videmꝰ qđ postq̄ꝫ feces fuerit ꝑ vnū aut duos dies retẽte ⁊ cuz auxilio suppositoꝝ expelluntť sunt ꝯueniẽter citrine: qđ significat expulsionẽ colere ad ieiunū ad irritādū virtutẽ expulsiuā vt voluit Aui. pꝛīa pꝛimi doctrina quarta cap. de humoꝛibꝰ. Nō sunt ẽt nimis sicce. Imo vtplurimū sunt humoꝛose qđ significat qđ caliditas epatis trahẽdo humiditatẽ ⁊ eā a fecibus exsiccādo nō est cā ipsius retẽtiōis. Imo si aliqñ reperiuntť sicce ⁊ schibalate semꝑ reperiuntť flegmatibus viscosis ⁊ mucosis inuolute qđ significat hmōi flegma fuisse cām retentionis. Et qꝛ caloꝛ agit in ipsas feces resoluẽdo ⁊ exsiccādo hoc mō ista flegmata sunt cā siccitatis istarum fecum ⁊ stipticitatis ventris.

¶ Secundi accidẽtis. s. inflatiōis vẽtris ⁊ stōi est triplex. pꝛimitiua. s. añcedens ⁊ cōiūcta. ¶ Cā pꝛimitiua est frigꝰ debilitans calorẽ naturalẽ ⁊ ispissans poros ꝓhibẽs vapoꝝ exaltationẽ. Frigiditas aeris frigiditas extremitatū. aer calidꝰ multā faciẽs euaporationẽ ⁊ distrahẽs calorẽ a loco digōnis. mora in aere humido ꝓpterea qꝛ humiditatẽ multiplicat aer stōm ingrediẽs: aut cū oꝛe sugiť sicut accidit cū qs bibit cū vase stricti orificij sicut ampulla: ⁊ cibi q de natura sunt vẽtosi sicut fabe fasioli pise cicer miliuz panicū lẽtes apium rapa lac dactili mel crudū vinū austeꝝ vinū dulce vinū nouū ⁊ vinū plurime ꝑmixtionis aque. Et gñaliter oēs cibi sunt inflatiui i qbus reperiť humiditas grossa cruda: vt castanea: cibaria de pasta vt lagane macarōes cruste artoclearum panis azimus: ⁊ in quibus reperiť humiditas aquea multa sicut cucurbita citrulli blita fructꝰ humidi. ¶ Et cibi habẽtes multā caliditatẽ possunt eẽ cā effectiua vẽtositatis. sicut acrumia queadmodū aliū bulbus ⁊ silia. Nā cū sint talia calida in potentia cū digeruntť fiūt calida in actu ⁊ si in coꝛpoꝛe inuenerit materiā frigidā humidā eā resoluūt ⁊ ipsaz in vẽtositatẽ cōuertūt. ¶ Et ſm hūc modum voluit Gal. quarto regiminis acutoꝝ qđ aliū scisam facit idest vẽtositatẽ. Et cibus multe q̄ꝫtitatis quāuis sit bone qualitatis cū nō possit a caloꝛe naturali superari ipsum solū facit euapoꝛare. Et cibus multū frigidus. Et cibus facilis digōnis cum assumitur post cibum difficilis digestionis. Et medicine calide vehemẽter interius vel exterius appꝛoximate faciūt vẽtositates sicut dictū est de cibis calidis sicut de aleo. Et silr medicine frigide qualitercūqꝫ appꝛoximate. Coytus pꝛecipue factus sup cibo. hec inde habẽtur a pꝛecipuis doctoꝛibus nostris videlz a Gal. ab Hippo. 2. dinamidioꝝ. Et ab eodem quarto regiminis acutoꝛum ab Auic. xvj. tertij tractatu. iij. cap. de colica ⁊ retentione fecis ⁊ tractatu. iiij. capitulo de cura colice frigide. Et a Rasi. Et a Serapione. In hoc fuit prolixus: qm̃ multiplicatio vẽtositatis est cā maioꝛatiōis hernie de qua inferius diceť. ¶ Causa antecedẽs est ꝯpl'o frigida stōi ⁊ intestinoꝝ que debilitat calorẽ naturalẽ. Et materia flegmatica existẽs in intestis ⁊ stō. nā cū hūiditas grossa flegmatica exponiť calori digestiuo debili nō digeriť sed dissoluiť ⁊ euapoꝛať in fumū cōuersa. Sicut accidit qñ debili igni ligna grossa viridia supponuntť q̄ nō iflamāť neqꝫ cōburentť: sz in fumū cōuertuntť. ¶ Cā cōiuncta inflatiōis est ipsa vẽtositas replẽs stōi ⁊ intestinoꝝ concauitatem.

Añcedẽs.

Exẽplum.

Cōiūcta.

¶ Tertij accñtis videlz vndimie duplex est cā efficiẽs ⁊ materialis. Et vtraqꝫ est duplex imediata et mediata. ¶ Cā imediata effectiua ẽ debilitas caloris naturalis ipsaꝝ tibiaꝝ q potens est mām facere euapoꝛare: aut ipsam subtiliare sed non resoluere: ¶ Cā añcedẽs est malitia ꝯpl'onis fride ⁊ hu. Istius vero cā est flegma existẽs in tibijs qđ est in poꝛositatibꝰ ibibitū ⁊ in ꝯcauitatibꝰ venaꝝ ꝯtentū. Sz istius flegmatis cā est epar hmōi sanguinẽ flegmaticū gñatiōis: ⁊ hec cā est mala digō fcā in stōaco. ¶ Cā materialis imediata ẽ vapoꝛ flegmatis vel flegma subtiliatū sparsuz ꝑ locū apatū. ¶ Cā mediata est flegma ipm in quo caloꝛ agebat subtiliādo ⁊ in vapoꝛẽ ꝯuertẽdo. Sz ipsiꝰ flegmatis cā est epar qđ gñat sanguinẽ flegmaticū ex chilo in stō male digesto ⁊ ipm trāsmittit ad tibias. Ad qđ adiuuat situs ipsaꝝ tibiaꝝ: qm̃ ad ipsas facilr fluit oē graue. Et debilitas ipaꝝ cū nō sufficiẽter possint resistere trāsmittẽti mẽbꝛo. ¶ Cā pꝛimitiua est motus foꝛtis lōga ambulatio ⁊ eqtatio longa sta tio sup pedes frigꝰ occurrẽs tibijs debilitās calorẽ naturalẽ ⁊ opillās poꝛos ⁊ cal'm foꝛte attrahẽs materiā ad tibias.

Cā tertij accñtis.

Efficiẽs in me.

Añcedẽs.

Mālis immediata.

Mediata.

Pꝛimitiua.

¶ Quarti accñs. s. macrefactōis bꝛachioꝝ duplex est cā. Una est ex ꝑte virtutis. Alia est ex ꝑte nutrimẽti. Et vtraqꝫ ẽ duplex mediata ⁊ imediata. ¶ Cā imediata ex ꝑte virtutis est debilitas virtutis nutritiue ipsoꝝ bꝛachioꝝ que sufficiẽtẽ quantitatẽ nutrimẽti nō apponit mẽbꝛis: vnde ꝓcedẽte in eisdẽ semper resol'one macrefiunt. ¶ Cā vero mediata est debilitas virtutū mīstrātiū nutritiue. s. attractiue nō attrahẽtis q̄ꝫtitatẽ sufficientẽ nutrimẽti ⁊ virtutis retẽtiue nō retinẽtis tanto tꝑe vt qđ virtus nutritiua possit suā exercere oꝑationẽ: ⁊ virtutis digestiue nō debite digerẽtis nutrimẽtū ⁊ expulsiue nō expellẽtis a nutrimẽto sugfluitates: quare ipsis nutrimẽto cōmistis reddūt ipm indebitū obiectū nutritiue. ¶ Sz cā debilitatis haꝝ virtutū est malitia cōpl'onis frigida ⁊ humida cū materia ipsius malitie cōplexiōis. ¶ Et si plures possent cāe assignari duas: puto ꝑncipaliores. Una caꝝ est mā flegmatica subtilis a capite ad bꝛachia trāsmissa. ꝑ cuiꝰ ꝑñtiā hec mala cōpl'o fcā est in bꝛachijs. Et hec eadẽ est causa quare aliqñ sentit quedā stupoꝛẽ in bꝛachijs ⁊ māu. nā ꝯtingit istud qñ hec materia cōicať neruis sensitiuis. Alia cā est materia flegmatica vl' sanguis flegmaticꝰ ad idẽ bꝛachiū trāsmissus q hāc malitiam ꝯpl'onis oꝑať. Faciūt ẽt ad hoc opilatiōes exñtes i bꝛachijs ꝑ quas ad ipm nō transit vel ad ꝑtes suas quātitas sufficiẽs sanguis. per cuiꝰ carẽtiā reddiť bꝛachiū frigidiꝰ. Cōcurrit ẽt ad hoc virtutis expulsiue debilitas q̄ nō expellit sugfluitates fridas ⁊ humidas exñtes in bꝛachio: quaꝝ ꝑñtia bꝛachiū redditur frigidū ⁊ accidentalr humidum. ¶ Cā imediata ex parte nutrimẽti est paucitas sanguinis transeuntis ad bꝛachium: ⁊ ille est sanguis subtilis flegmaticus non pꝛopoꝛtionatum obiectum virtuti nutritiue neqꝫ virtutibus ministrātibꝰ supius dictis. q̄re de eo nō conuertiť sufficiẽs quātitas in substantia ipsiꝰ bꝛachij. Cā paucitatis eius ad partes bꝛachij

Cā quarti accñtis.

Ex ꝑte virtutis imediata.

Mediata.

Ex ꝑte nutrimẽti immediata.

transeuntis est opillatio in ipso brachio: vñ nõ põt
nisi pars subtilis transire. Sed cã opillatiõis ẽ ma
teria flegmatica grossa inuiscãs ꝛ coartans poros
brachij. ¶ Huius materie flegmatice cã est epar gene
rãs ex chilo flegmatico ꝑ diminutã digõnẽ in sto,
macho genitã hmõi sanguinẽ frigidũ ꝛ humiduꝫ.
Auctates. ¶ Et cãe supradicti accidẽtis colligũt pro parte ex
Galeno. 3. de accidẽti ꝛ morbo. Et a Rasi. vj. con
tinẽtis. Et ab Aui. vij. quarti circa cap. de extenua
tione membri.
Cã qnti ac cidentis. ❡ Accidẽtis qnti seu qđ verius est egritudĩs. s. her
nie cã est dilatatio foraminis siphac ꝛ didami ꝑ quã
dilatationẽ descẽdit intestinũ ꝛ cũ eo aliqua humi
ditas viscosa q̃ cuꝫ ꝑpter lũbare qđ tenuit fuerint
ꝓhibitus trãsitus ad ipm osseũ ꝛ firmata fuerit cir
ca ingnẽ: ꝛ ibi parumper indurata effecit in eo loco
quandã superfluitatẽ que ad tactũ mollis est. ꝛ ĩ lo
co fixa. ¶ Neqꝫ puto huius hernie cãe esse fracturã
siphac. Si diligẽter signa ꝯsideramus per que illa
que fit a fractura distiguit̃ ab ea que est a dilatatio
ne posita ab Auic. 22. tertij cap. de ruptura. ¶ Et đ
eis que sibi assimilant̃ dilatatiõis cã taꝫ foraminis
siphac q̃ꝫ dindimi cã est humiditas infusa in eisdẽ
pãniculis ipsos relaxãs ꝑpter quã priuãtur debi,
ta partiũ vnione. ¶ Causa tal' hũiditatis duplex est.
Una malitia cõplõnis frigide ꝛ hũide que maioreꝫ
ꝑtẽ nutrimẽti in humiditatẽ flaticã cõuertit. Alia
causa est flegma ad eũ locũ transmissuꝫ ab alijs mẽ
bris ꝛ potissime ab epate ipm generãs ꝑpter malã
stõi digestionẽ ad descensum tam intestini q̃ꝫ illaꝝ
humiditatũ. Adiuuat motus fortis plurima eqtatio
fortis vẽtris cõpressio: leuatio rei ponderose: tussis
fortis: ꝛ alia q̃ legi hñt. 22. tertij cap. supius allato.
Cõsilium. ❡ Debet iste Reuerẽdus pater esse sollicitus circa
has dispõnes vt q̃ curabiles sunt. curent̃ ꝛ que nõ
pñt curari: saltẽ ab vlteriori lapsu preseruet̃. Nam
propter has dispõnes expositus est multis ꝛ varijs
egritudinibꝰ: nõ minus periculosis q̃ꝫ difficilibus
Debilitas digestiue. ad curãdũ. ¶ Loquẽdo de pria q̃ est sicut aliarũ ra
dix. dixit Auic. 13. 3. circa prĩo cap. de egritudinibꝰ
stõi. Et scias qđ egritudines stõi cũ ꝓlongant̃ pro
Auic. ducũt ad raritatẽ texture viloꝝ eius. ꝛ fit difficile
succurrere ꝛ medicari. Et circa tertiũ caplm đ cor
Auic. ruptiõe digõnis dixit. Et scias ꝙ corruptio digõ,
nis qñqꝫ ducit ad egritudies plurimas sicut epilen,
siã melãcoliã mirachiã ꝛ siłia. imo est mater egri,
Auic. tudinũ ꝛ origo cronicaꝝ infirmitatũ. Et eodẽ trac.
cap. de debilitate digõnis. Et qñqꝫ ꝓducũt debili
tas digõnis ꝛ ꝯuersio cibi ad flegma ad tremoreꝫ ꝛ
frigus extremitatũ ꝛ cõmotionẽ paroxismi feb. ꝛc.
Auic. Et trac. 2. cap. de debilitate stõi dixit. Et scias qđ
debilitas stõi fortassis est cã oĩuꝫ egritudinũ corpo
ris. ¶ Hõc accñtiũ ꝯiũctoꝝ simul cũ ꝑncipali egri
tudine paratus est dolori colico hydropisi timpani
te ꝛ hernia maioret̃ cacesie ꝛ breuiter oĩbꝰ egritudi
nibus accñtibus a materia flegmatica vt ex supius
dictis satis facile cognosci põt speculãtibus.
Ordo ꝯsilij ❡ Cura istius egritudĩs duobꝰ ꝑficit̃ instris. die,
ta. s. ꝛ potione.
Dieta. ❡ Cura per dietam est debitũ regimen per sex res
non naturales: de quo sufficienter dictum est.
Potio. ❡ Et cura ꝑ potionẽ ĩ duas diuidit̃ ptes. In vna
quaꝝ ponent̃ cãones curatiui egritudĩs. In altera
Primus. ꝑte ponẽt̃ res qbꝰ ꝑdicti cãones adimplent̃.
Scđs. Primus canõ fiat clistere lenitiuũ ꝛ itestinoꝝ mũ,
dificatiuũ. Scđs canon ꝓuocet̃ vomitꝰ cũ re leui
si senserit in stõ mãꝫ natãtẽ ꝛ ad vomitũ inclinãtẽ.
Tertius. Tertius canon si vomitꝰ fieri nõ posset ꝛ in stõ sen,
tiret grauedinẽ cũ volũtate veniẽdi euẽtur mã cõtẽ
Quartus. ta in stõ minoratiue. Quartus canon digerat̃ mate
ria existens in stõ ꝛ in vijs ꝓpinquis. Quintꝰ canõ
euacuet̃ materia erradicatiue. Sextus canõ diuer,
tat̃ materia a stõ ad intestia. Septimus canõ cõfor
tet̃ stõus ne mãm generet ꝛ nõ ipaꝫ recipiat. Octa,
uus canon corrigat̃ mala stõi discrasia ꝛ ipsa acci,
dẽtia. Nonus canõ ꝓhibeat̃ supcalefactio epatis.
❡ Primus canon. Clistere lenitiuũ ꝛ intestinoruꝫ
mũdificatiuũ. iuxta primũ canoneꝫ. ¶ Recipe blite
malue mercurialis floꝝ camõille. añ. M. j. radicuꝫ
altee. ℥. ß. furfuris. p. j. cassie zuccari ru. añ. ℥. j.
yerepig. ℥. ß. olei. ℥. iij. salis. ʒ. ij. herbe flores radi
ces ꝛ furfur buliãt in sufficiẽti quãtitate aq̃ vsqꝫ ad
ꝯsumptionẽ tertie ꝑtis postea colet̃ facta optia ex,
pressiõe de hac colatura accipiat̃ lib. j. cui reliqua
addantur ꝛ ponantur ad ignem vt calefiat ꝛ stoma
cho ieiuno supponatur.
❡ Scđs canon. Uomitiuũ leue si senserit ĩ stõ ma
teriã natãtẽ ꝛc. iuxta ꝭm canonẽ. Si cũ cibũ assum
pserit accidat volũtas vomẽdi aut cũ se inclinaue,
rit adueniat appetitus ad vomitũ ꝓuocet̃ vomitus
cũ hoc leui vomitiuo. ℞. oximellis simplicis. ℥. iij.
aq̃ ordei. ℥. vj. misce ꝛ totũ tepidũ ꝛ nõ calm acci,
piat̃ post assumptionẽ stet ꝑ quartã ꝑtẽ hore ꝛ ipo,
nat digitũ in ore cõprimẽdo linguã ꝛ euomat. Qđ
si ante decĩ tps natura vomitũ tẽptaret iuuet̃ ipsa
quarta hora nõ expectata. ¶ Sic opando duos ca,
nones seruabimus positos ab Auic. 13. tertij tract.
1. cap. de cura malitie ꝯplõnis cũ mã ꝛ opillationũ
eius cũ dixit neqꝫ ducat̃ hũor nisi ad partẽ declina
tiõis. Et paululũ post dixit. Et si humor est effusus
nõ adherẽs ei neqꝫ grossus iuuatur vomitu ꝛc.
❡ Tertius canon. Euacuet̃ materia mĩoratiue. iu
xta tertiũ cano. ¶ Recipe cassie nouiter tracte. ℥. j.
electuarij indi maioris. ʒ. j. dissoluat̃ cassia cũ aqua
absinthij. deinde cũ eadẽ aq̃ dissoluant̃ cassia ꝛ ele,
ctuariũ indi ꝛ fiat potus hũc potũ calm ꝛ non tepi,
dũ sumat de mane ꝑ horã ante diẽ: post cuiꝰ assum
ptionẽ stet in lecto ꝑ horã tantũ: ꝛ interim si potest
dormire dormiat deinde surgat ꝛ parũper ãbulet ꝑ
camerã clausis fenestris ꝛ stet ieiunꝰ ad minus qnqꝫ
horas post ipsius medicine assumptionẽ: deĩde pran,
deat: ꝛ eadẽ die camerã nõ egrediat̃ ꝛ nõ sumat la
uatiuũ aliqđ ꝛ nõ se multũ in prãdio grauet cibo.
❡ Quartus canon. Digerat̃ materia existẽs in stõ
ꝛc. iuxta quartũ cano. ¶ ℞. oximellis simplicis. ℥.
j. ꝛ. ß. aq̃ absinthij. ℥. ij. aq̃ cicoree. ℥. j. misce hunc
syr. calm ꝛ nõ tepidũ sumat in aurora ꝛ sup dormi,
at ad libitũ: iste ẽ pro vna vice sumat octo vicibus:
¶ Ad eãdem intentionem facit sumere in principio
cene capares conditos cum melle ꝛ aceto. item co,
medere oliuas conditas.
❡ Quitus canon. Euacuet̃ materia radicatiue. iu,
xta quĩtũ canonẽ. ℞. turbit boni electi ꝛ a cortice su
periori mũdati. ʒ. j. masticis. ℈. j. ꝛ gra. iiij. rosarũ
rubeaꝝ gra. xvj. aloes optimi ad põdus oĩum cõfi,
ciant̃ cũ succo absinthij haꝝ pill. sumat a. ℈. ij. vs
qꝫ ad. ʒ. j. post finẽ cene precedentis ꝑ horas. vij. ꝛ
post ipsaꝝ assumptionẽ stet in lecto ꝑ. ij. horas ꝛ ite,
rim dormiat ad libitũ deinde surgat ꝛ ambulet pau
latiꝫ ꝑ camerã quousqꝫ trãsiuerint qnqꝫ hore ab ho
ra assumptiõis pill. aut. vj. ad amplius deĩde prandeat
nullo priꝰ assũpto lauatiuo ꝛ ñ se multũ cibo grauet
❡ Sextus canon. Diuertat̃ materia stõ ad itestina
iuxta cano. sextũ. ℞. mellis quãtũ sufficit ꝓ suppo,
sitorio salis gemme. ℈. ß. ꝛ fiat suppositoriũ suppo
nat istud stõ ieiuno. ¶ Aliud diuersuꝫ efficaciꝰ prio
re. ℞. malue mercurialis floꝝ camomille añ. M. j.
cartami. ℥. j. mellis violati zuccari rub. ana. ℥. ß.
yerepig. ʒ. iiij. oli. ℥. iij. salis. ʒ. ij. herbe flores ꝛ car
tamus buliant in sufficiẽti q̃ntitate aque vsqꝫ ad cõ
sumptionẽ

sumptionez tertie ptis postea coleť de colatura ac/
cipiať lib.j.cui reliqua addãtur ⁊ calefiat ⁊ fiat cli/
stere ꝙ calĩm stõ ieiuno suscipiat. ¶ Altero istoꝝ duo
rum ad libituz vti potest mõ vno modo alio. Et pci
pue quando sentiret stomacum concauatum aut in
cena vel in prandio excessisset. ¶ Alij multi sunt mo
di diuertendi sicut positio pedum ĩ aqua calida: fri
cationes coxaruz ⁊ tibiarũ: positio ventosaruz: vo/
mitus ligature ⁊ alij a doctorib⁹ nostris positi quo
rum nulluz scribo quia in hoc casu cum implicatio
ne suorum accidentium non videntur conuenire vt
satis consideranti poterit apparere.

Septimũ ⁊ octauũ canon. Confortatiuum. Unguẽtũ.

¶ Septimũ ⁊ octauũ cano. ¶ Confortetur stomac⁹
iuxta cano. septimum. ¶ Et alteretur eius mala com
plexio iuxta octauuz cano. fit cũ vnctione stomaci
cõfortatiuo ⁊ eius male cõplexionis frigide ⁊ humi
de remotiuo. ℞. oleorũ absinthij. ℥.j.⁊ß. masticis.
℥.j. spice. ℥.ß. pulueris absinthij mente añ. ʒ.ß. ma
cis. ℈.j. galie musc. ℈.ß. coralorũ ru. ʒ.ß. laudãi.
ℨ.ij. misce ⁊ cum modico cere fiat vnguentum mol
le. Cum vnguento isto inungat stomacum cum ma
nu calida bis in die ante cibi assumptionem deinde
supponat paniculum calidum. ⁊ hoc vnguento ta/
liter vti incipiat facta purgatione. ¶ Cerotum com
plens intentiones suprascriptas efficatius vnctiõe.

Cerotum.

℞. cere munde. ℥.ij. terbentine. ℥.ij.ß. olei. nardi/
ni. ℥.j.ß. liquefactis istis superasperge hunc pulue
rem. ℞. mirre masticis aloes añ. ʒ.vj. rosaruz. ℥.ß.
peonie castorei añ. ʒ.j. anisi. ʒ.v. calamenti. ʒ.vj. ga
riofilorum nucis musca. cardamomi calami aroma
tici reupontici añ. ʒ.ij.ß. confice omnia simul ⁊ fiat
cerotuz ad formã scuti ⁊ stomaco applicet. ¶ Aliud
ad idem efficatius priore. ℞. laudani rasine electe
añ. ʒ.ß. mirre masticis ligni aloes folij nucis musca
te gariofilorum ameos absinthij cubebarum mente
añ. ʒ.j. seminis rute cimini piperis albi añ. ℈.j. sto/
racis calamitte. ʒ.vj. picis naualis cocte cũ vĩo fu
moso ⁊ aromatico. ʒ.j. colofonie. ʒ.j.ß. cere quãtũ
sufficit fiat cerotuz scutale ꝙ stomacho applicetur.

Fortius.

Saculus.

¶ Aliud ad eãdem intentionem. s. saculus conforta/
tiu⁹ stomaci vt supra. ℞. folioꝝ absinthij. ℥.j. mẽte.
℥.ß. calami aromatici spice gariofilorum añ. ʒ.ij.
macis cinamomi añ. ʒ.j. florum lambrusce rosaruz
añ. ʒ.j.ß. masticis, coriãdroruz preparatorum añ. ℈.
iiij. coraloruz rubeorum. ʒ.j. cõtundant modo gros
so ⁊ omnia simul misce ⁊ fiat sacul⁹ in forma scuti:
hmõi saculus apponat calidus stomaco ita vt sto
macuz totũ amplectat si sacul⁹ erit gratior vnctiõe
aut ceroto ponat supradictũ vt dictũ ẽ. ¶ Fomenta
tio stomaci confortatiua stomaci ⁊c. alijs medica/
minibus efficatior. ℞. foliorum absintij. m. iij. men/
te. m.j.ß. foliorum rosarum. m.ij. florum lambru/
sce camomille ciperi añ. m.ß. calami aromatici. ℥.
ß. gariofilorũ cinamomi spice añ. ʒ.iij.ß. feni. carui
añ. ℥.ß. coriãdroroꝝ preparatoruz. ℥.ij. cõtũdant
omnia grosso modo deinde simul misce ⁊ buliant in
aqua cisterne vel vino nigro stiptico cum. ℥.iij. ace/
ti ꝙ sufficiat pro decoctione ⁊ fomentatione vsqꝫ ad
consumptionez quarte partis ... qua decoctione in/
fundatur spongia calida. deinde exprimatur ⁊ stõ
applicetur. ℞. spõgias duas quantitatis proportio
nalis stomaco ⁊ age vt dictum ẽ ⁊ tantum retineat
vt nõ tepeat neqꝫ frigescat deinde taliter altera rei/
teretur ⁊ sic fiat bis aut ter ẜm necessitatez. Postea
amota spongia: exsicetur stomacus cum pãno sua/
uiter calido. vltimo stomachum ipsum inungatur
cum vnctone superius scripta vel apponatur alte/
rum cerotũ. ¶ Confectio stomaci confortatiua ⁊c.
℞. fisticorum lib.ß. incidãtur minutim deinde cuz
lib.j.ß. zucari albi conficiatur cum his speciebus

Fomentatio.

Cõfec. cõfortatiua stomaci.

℞. ambre gra. x. granoruz paradisi. ℈.ij. macis. ʒ.
ß. zucari dissoluat cuz aqua mente ⁊ fiat cõfectio
ad formaz dactiloruz quoruz quilibet sit ponderis
trium aut quattuor dragmarũ. De his sumat vnũ
ante cibuz ⁊ vnũ post cibuz. ¶ Istorũ suprascripto/
rũ medicaminũ vsus rarior sit tpe magni caloris:
sed a principio octobris vsqꝫ ad principium maij ea
magis frequentare põt. ¶ Sed vbi fuerit necessitas
vtat tpe estatis hac cõfectione que stomachi ⁊ epa
tis est cõfortatiua vz. ℞. specierũ aromatici rosati
descriptione gabrielis. ʒ.j. specieꝝ triũ sandaloruz
sine camphora. ℈.ij. seminũ maiorum frigidoruz.
℥.ß. zucari albissimi. ℥.vj. misce ⁊ cũ aqua endiuie
fiat cõfectio solida in morsellis quorũ qlibet sit triũ
dragmaꝝ. De hac cõfectione sumat de mane ante
prandiũ vnũ morsellũ. deinde stet trib⁹ horis ante
ꝙ comedat ⁊ hac vti cõuenientius ꝑõt tpe estiuo.
¶ Pill'. nõ solutiue stomaci ⁊ epatis ꝯfortatiue. ℞.
trociscoꝝ rosarũ descriptione scđa mesue. ʒ.j. tro/
ciscoꝝ de sandalis. ℈.ij. reformẽt pill'. vij. nume
ro cũ succo endiuie. Harũ pill'. stomaci ꝯfortatiue
⁊ caliditatis epatis remissiue sumat. v. aut. vij. ante
prandium ꝑ. v. horas. Et his vti põt quocũqꝫ tpe
ãni saltẽ bis in ebdomada. Et eis sic vti icipiat post
purgationẽ. ¶ Cõfectio stomaci ⁊c. priori efficatior.
℞. diagalange aut cõfectionem de citro.

Usus.

Confortatiuum tpe estatis.

Pill'. non solutiue.

¶ Nonus canon. Preseruet epar ne sup̃calefiat
iuxta cano. ix. ℞. sandaloꝝ alboꝝ ⁊ rubeoꝝ. añ. ʒ.
j. rosarũ spodij. añ. ʒ.j.ß. extremitatũ squinãti. ʒ.j.
ligni aloes. ℈.j. olei ro. ℥.ij. pistent pistanda subti
liter ⁊ cũ modico cere fiat vnguẽtũ molle quo inun
gat regio epatis mane ⁊ sero qñ esset frequẽs vsus
istarũ rerũ calidarũ aut tp̃s calidũ aut forte exer/
citiuz ꝓpter qđ suspicaret de epatis sup̃calefactiõe.
¶ Unctio priore efficatior. ℞. cerotũ gale. cuz quo
inungat vt dictũ est in vnctione ĩmediate ꝑscripta.
¶ Epithima epatis. ℞. spẽruz ceroti sandalini sine
camphora mesue. ℥.ß. pulueris absinthij. ℥.j. aque
endiuie. ℥.vj. aque epatice. ℥.j. aque absinthij. ℥.
ij. misce ⁊ epitimet epar cũ petia dupla longitudis
vnius semissis ⁊ latitudinis digitoꝝ. iiij. prius infu
sa in ipso epithimate deinde postea sup̃ epar ⁊ hoc
ante prandiũ ⁊ cenã. ¶ Si medicamẽ ꝑmutare vult
vtat hmõi epithimate vt dictum est supra ⁊ secu/
rior vsus est taliter vti post purgationem.

Non⁹ canon. Unguẽtũ. Efficati⁹. Ephithima.

¶ Cura accidentis primi pendet ex cura principa/
lis egritudinis. Nã rectificato stomacho rectifica
tur digestio: ⁊ cõfortatur virtus expulsiua intesti/
norum: obiectum eiusdem virtutis ꝓpter meliorez
digestionẽ redditur eidem melius ꝓportionatũ vt
faciliter appet cõsideranti causas assignatas ipsius
stipticitatis. ¶ ℞. radicis blite longitudinis sufficiẽ
tis ꝑ suppositorio ⁊ abradatur ⁊ ide infundatur in
oleo postea superaspergatur sale subtilissime trito ⁊
supponat stomacho ieiuno. ¶ Aliud. ℞. mellis. ℥.j.
salis cõmunis. ʒ.j. ⁊ fiat suppositorium quo vtatur
vt de priori dictũ est istorum suppositorũ vno mo/
do vti põt modo alio. ¶ Clistere lenitiuũ. ℞. malue
foliorum violarum, añ. m.ß. radicuz maluauisci lib.
ß. cartami. ℥.j. buliant omnia in lib. iij. aque vsqꝫ
ad cõsumptionem medietatis postea colet ⁊ colatu
re addat cassie zucari rub. añ. ℥.j. olei. ℥.iij. salis.
ʒ.ij. ⁊ calidũ stomacho ieiuno supponat. ¶ Clistere
ad candem intentionem. ℞. brodium galli antiqui
aut caponis pinguis aut capitis ouis sed melius est
galli postea caponis. deinde capitis ouis lib.j.ß.
cui addãtur cassie zucari rubei. añ. ℥.j. salis quã/
tum sufficit fiat clisterium hoc vtatur vt dictũ est
de priori. ¶ Aliud clistre. ℞. caulium nõ transplan/
tataruz. m.j. buliant cum oleo in aqua tribus aut

Cura p̃mi accidẽtis. Supposi/torium. Aliud. Clistere lenitiuum. Aliud. Aliud.

quattuoꝛ ebulitionibus. deinde suscipiatur de isto brodio quantum sufficit pro clistere ⁊ istoꝛum clisteriorum modo potest vti vno modo alio.

Sorbitio lenitiua.

¶ Sorbitio ventris lenitiua. ℞. brodij pinguis caponis vel galline. ℥. xij. medulle cartami grosso modo pistati. ʒ. iiij. cartamus in dicto brodio buliat vsq; ad consumptionem tertie partis brodij postea coletur ⁊ colature addat̄ penidiarū. ℥. j. ʒ. ⁊ de ipo calō sorbeat: Et super ipso nō dormiat. Et stet ieiuna dominatio sua duabus horis adminus ⁊ ad amplius tribus ⁊ postea prandeat.

Alia.

¶ Alia sorbitio. ℞. passularū dulciū enucleatarum. ℥. j. sebesten numero. x. ficuum citrinarum pinguium siccarum numero. vj. buliant omnia in lib. j. brodij pinguis vel caponis vel galline vsq; ad consumptiponem tertie partis. postea colet̄ ⁊ colature addatur penidioꝛum. ℥. ʒ. ⁊ sorbeat vt dictuz est in precedenti.

Alia.

¶ Alia sorbitio. ℞. brasicarum. i. caulium non transplantatoꝛuz. m. j. olei dulcis ⁊ clari. ʒ. iij. brasice non lauent̄ ⁊ buliant in lib. j. ʒ. aque quousq; sint parū cocte deide addat̄ oleū ⁊ buliāt vna ebulitiōe postea de isto brodio sumat̄. ℥. viij. ⁊ ipsum calidum sumat modo ⁊ oꝛdine qui dictus est de alijs soꝛbitionibꝰ. ¶ Quādo non comederent̄ carnes ⁊ vti vellet lenitiuo sumat supradictū brodium vt dictum est.

Lenitiuuz ex terbentina.

¶ Lenitiuū aliud. ℞. trebētine munde lucide non lote. ℥. ʒ. aut. ʒ. vj. ad libitū vel. ℥. j. zucari trium coctaruz pulverizati quantū sufficit ad ipsam terbentinam debite inuoluendam vel inuoluat̄ in scalera vel neuola prius madefacta in vino dulci q̄ztum sufficit ad debitam terbentine inuolutionē. Et ide aut tota simul aut i frustris trāsglutiatur huiusmodi terbentina taliter i zucaro vel in scaleta inuoluta sumat̄ i auroꝛa vel cuz surgit in quolibet tp̄e āni. Excepto tp̄e magni caloꝛ. Et hac vti potest semel aut bis i qualibet ebdomada modo ⁊ oꝛdine dicto.

Pill'. solutiue.

¶ Pill'. ventris solutie. ℞. pill'. elefāginarum vna vel. ij. vel. iij. ante cibum ad libitum mane vel sero. Usus istarū satis cōueniens est. quoniam materias existentes in stomaco euacuant non trahēdo multuz a membris alijs. His vti potest ad libitum. Et excepto tempoꝛe magni estus in quo rarioꝛ sit vsus.

Potio solutiua.

¶ Potio ad idem solutiua. ℞. pulueris yerepig. descripte a. Gale. vij. terapentice. ʒ. ij. aut iij. ad libitum. dissoluatur cum briodio pingui ⁊ bibat ante cibum per quattuoꝛ hoꝛas. Hunc potum sibi conuenientissimum sumat ad libitum: cum vēter est stipticus: aut cum sentiret stomacum grauatuz.

¶ In hoc accidēte fui prolixus preterea quia puto ꝙ huiusmodi stipticitas multū addat i maliciā pricipalis dispositionis.

¶ De mala complexione fri. ⁊ humi. cerebri materiali cui cōiungitur materia subtilis aquosa partim ꝓpter epar eleuās vapoꝛes partim ꝓpter indigestionē cerebri cū grauitate auditꝰ ⁊ dētiū molificatiōe.

¶ Consilium 6.

Me magnifice imbassiatoꝛ in posterum dominatio. v. accidat in dispositionem malā multum verendam a qua gratia dei curata est seruabit hunc regimen quod i duas

Ordo cōsilij.

diuidam partes. Quarum in prima erit circa debitam administrationem sex rerum non naturalium que sunt aer cibus ⁊ potus motus ⁊ quies inanitio ⁊ replerio somnus ⁊ vigilia ⁊ accidētia anime. Scd̄a versabitur circa modum debitum purgandi tempoꝛibus conuenientibus.

Pria ps consilij. De aere.

¶ Pertractās ꝑtē primā ab aere sermonē icipiā.

¶ Sit aer habitationis calidus ⁊ siccus: qui si nō sit talis naturaliter fiat artificialiter: aut cū stuffa sicca vel igne in camera incenso cū lignis odoꝛiferis. cuiusmodi sunt lignū iuniperi lauri roꝛis marini sauine abietis ⁊ similiū. ¶ Qd̄ si talia ligna nō haberent̄ fiant suffumigia in camera que tñ sunt varianda fm varietatem tempoꝝ suffumigiū cōueniēs tempoꝛe hyemis est tale sicut. ℞. thuris laudani stoꝛacis calamite añ. ℥. ß. galie musca. ʒ. j. pistentur ⁊ incoꝛpoꝛentur cū vino maluatico: ⁊ fiant trocisci ponderis. ℈. ij. ꝓ quolibet ⁊ hoꝝ vnus ponatur super carbones in camera aut aula. ¶ In vere conueniret istud. ℞. floꝛum violaꝝ boꝛraginis camphoꝛe añ. ʒ. j. laudani stoꝛacis añ. ʒ. ij. refoꝛment̄ trocisci cū aqua rosata ⁊ vtatur sicut precedētibus. ¶ Et si estate opus esset fiat tale suffumigium. ℞. stoꝛacis calamite. ℥. j. galie musca. ℥. ß. camphoꝛe. ʒ. ij. pulverizent̄ ⁊ cū opus est ponant̄. ℈. ij. istius pulueris super carbones. ¶ Sed tempoꝛe autūni vtatur tali suffumigio. ℞. stoꝛacis liqde. ℥. ß. laudani spodij ana. ʒ. j. turis stoꝛacis calamite añ. ʒ. vj. fiant trocisci cū aqua mellisse ad pondus. ℈. ij. ꝓ quolibet ⁊ fiat vt dictū est.

¶ Uitandus est aer nebulosus ⁊ stufaꝝ humidarum ⁊ aer ventosus maxime stante austro ⁊ paludosus.

¶ Sed cū aer accipiat varietatē ex aspectu ad diuersas plagas. Ideo eligat̄ locus habens aspectuz versus oriētē. Sitq; elongatus a cursibus fluuioꝝ: ⁊ a paludibus: ⁊ stagnis. Nō habeat testudineas reuolutiōes ex muro constructas ⁊ potissime antiquas.

¶ Et qꝛ aeris applicatio ad coꝛpus humanū ꝓpter vestes pōt multis modis variari. Ideo de vestibus sub aere reponent̄. ¶ In primo dico ꝙ tempoꝛe estatis in nocte retineatis in capite infulam vel birretū ex pellibus doꝛsalibus varoꝝ: ⁊ sint infule habentes appenditias vsq; ad locū vbi collum spatulis cōiungit̄. ¶ In hyeme vero muniant̄ ifule pellibus agnorum pinguium ⁊ bene calidoꝝ. ¶ In tēpoꝛibus aūt medijs sint medie pelles in caliditate ⁊ adhereant infule dicte immediate capiti ita qꝫ nullum mediet birretuz. Sed sepe exsiccentur propter humiditatez adherentem: etiam sepe permutentur. ¶ Et similiter reliquum coꝛpus muniatur vestibus sufultis pellibus magis ⁊ minus calidis secundum tempoꝛum diuersitatez. Et reponantur vestes in loco vbi sit muscus aut ambꝛa: aut ligni aloes. ¶ Pedes sint bene muniti pedulis sepe mutatis. Neq; sint sotulares multū stricte. Neq; calige sint multum extense. ⁊ protense pꝛohibent enim talia cursum sanguinis: ⁊ spirituū ad predicta loca debite diffundi.

¶ Antequaz de cibis loquar premittende sunt quedam regule.

¶ Prima nunq̄z comedendum est nisi vera ⁊ naturalis fames affuerit.

¶ Scd̄a nō tardet̄ fames dū verus adest appetitus.

¶ Tertia dum appetitus est intensus nunq̄z est vsq; ad saturitatem comedendum.

¶ Quarta. Nunq̄z comedendū nisi ꝑcipiatis cibum precedētem a stō ad intestina descēdisse. Et ideo in hoc cōsideranda est q̄ztitas cibi assumpti ⁊ tempus quo fuit assumptū. ⁊ ideo securius est vt inter vnuz cibū. ⁊ aliū interueniant octo hoꝛe. ⁊ ad minꝰ septē.

¶ Quinta. Nō ē comedēdū dū i stō sentit̄ fastidiū.

¶ Istis ꝓmissis dico ꝙ vinū sit coloꝛe albū ⁊ substātia subtile: i sapoꝛe aliqualr̄ dulce ⁊ aromaticū.

¶ Uinū vero nō boni odoꝛis aut turbidū nō bñ defecatum est malum: pariter vinum austerum aut nigrum: aut rubeum grossum: ⁊ vehementer dulce. Sed cū vinū recipiat diuersitatē ex loco in quo nascit̄ melius est vinuz montanū vel ex planicie acceptum a paludibꝰ ⁊ locis vmbꝛosis elongatuz. ¶ Cōueniūt etiam vina artificialia cuiusmodi ē istud. ℞. barile vnum musti albi in quo hec infundantur videlicet floꝛum roꝛis marini floꝛuz saluie añ. lib. j. ʒ.

galange

galange zenze. granorum paradisi añ. ℥. j. ʒ. passu-
larum lib. iij. pistentur grosso modo ⁊ ponantur in
dicto musto vt buliant. Et hoc vino potest in hye-
me vti saltem in principio cibi sumẽdo duas tertias
vnius ciati aut vnum ciatum.

Regl'e circa potum. ¶ Sed circa potum iste regule seruentur.

Prima. ¶ Prima: Si ꝓpter exercitiũ inualescit sitis ⁊ mul-
ta potus quantitas sit necessaria, tunc parum de ci-
bo est assumendum.

Scd̃a. ¶ Secunda. Si vinum limphari oportet fiat ꝑ quat-
tuor horas anteq̃ꝫ bibatur.

Tertia. ¶ Tertia. Limphetur cum aqua decoctiõis anisorũ
vel feniculorum vel cinamomi tempore hyemis. In
estate vero cum aqua simpliciter cocta vel decoctio-
nis passularum.

Quarta. ¶ Quarta. Non est post prandium aut post cenã bi-
bendum cum transiuerit medietas hore post cibuz.

Quinta. ¶ Quinta. Non est bibẽduz stomacho ieiuno ⁊ ideo
in mensa non nisi post plures bolos bibendum est.

Sexta. ¶ Sexta. potus vini non est conueniens post come-
stionem fructuum recentium ⁊ humidorum. Nam
cum vinum sit maxime penetrator facit ipsorũ aquo-
sitatez in venas labi.

De pane. ¶ Panis sit ex frumento mundo in loco non ster-
corizato neq̃ꝫ paludoso nato. Sitq̃ꝫ debite fermen-
tatus conuenienter coctus ⁊ parũ salitus. Non mi-
noris etatis vnius diei nec maioris trium aut quat-
tuor dierum a quo ex toto non excutiatur furfur.

De carnibus. ¶ De carnib⁹. ¶ Prio ꝯsiderãdũ est quorꝫ aĩalium
sunt conuenientes. Deinde quorum membrorũ par-
tes sunt eligẽde. Tertio de modo ꝑparatiõis ipsarũ.

Vitande. ¶ Generaliter vitande sunt carnes difficilis dige-
stionis ⁊ grossi ⁊ viscosi nutrimẽti. Cuiusmodi sunt

Eligende. carnes bouine caprine porcine ⁊ anserũ ⁊ fere om-
nium animalium ⁊ auium degentiũ in aquis. ¶ Ex
animalibus domesticis quadrupedib⁹ eligẽde sunt
carnes vituli non multum natiuitati ꝓpinqui sed ad
minus per quinquaginta dies lõginqui ⁊ nõ amplius
octo aut. x. mẽsiuz. carnes edine nõ transeuntes mẽ-
sem cum dimidio. carnes agnorum ⁊ castratorum.

Siluestres ¶ De siluestribus bone sunt caprioline caro leporis

Volatiles sed carnes vrsi cuniculi ericij dimittantur. ¶ De vo-
latilibus domesticis cõuenit pulli non multũ parui
capones galline ⁊ columborum iuuenum volare in-
cipientium. ¶ Sed ex siluestribus eligantur carnes
starnarum coturnicum fasianorum perdicuz meru-
loruz franguilorũ ⁊ aliaruz auiũ paruarũ degentiũ
in pratis ⁊ nemoribus. ¶ Caro anatũ anseruz pauo-
num folegarum ⁊ breuiter auium degentiũ in aquis
⁊ paludibus dimittantur.

Regule de partibus animaliuz. ¶ De animalium partibus infrascipte eligantur.

Prima: ¶ Premittẽdo prio ꝙ oẽs ille ꝑtes dimittãtur que
grossuz ⁊ viscosuz generãt nutrimẽtũ sicut sunt ce-
rebrũ colluꝫ cutes ⁊ similes.

Scd̃a. ¶ Scd̃o. Si quandoq̃ꝫ placet sumere tales partes
ꝙ condianẽ cũ aliquo sapore subtiliatiuo ⁊ icisiuo
facto cuz aromatibus ⁊ aceto ⁊ passulis ⁊ similibus.

Tertia. ¶ Tertio ꝙ oĩz aĩaliũ anteriora sunt calidiora quã
posteriora ⁊ iõ digõni meliora posteriora vero eꝫ.

Cerebruz. ¶ Cerebrũ nõ cõuenit quonã nocet stomacho ⁊ ẽ ge-
neratiuũ grossi ⁊ viscosi nutrimẽti. iij. alimẽtoruz.

Medulle. ¶ Medulle vniuersaliter vitupanẽ quoniam vilos

Venter. stomachi mollificant ⁊ appetitũ prosternunt. ¶ Vẽ-
ter frigide ⁊ sicce complexionis potest aliquãdo vti

Pulmo. licet vsu raro ⁊ cũ rebus aromaticis. ¶ Pulmo ma-

Cor. lus ⁊ dimittendus. ¶ Cor difficilis est digõnis pau-

Epar. ci ⁊ grossi nutrimẽti ideo dimittatur. ¶ Epar licet
calide ⁊ humide sit cõplexiõis q₂ tamẽ generat san-
guinẽ grossuz difficilis penetrationis. ⁊ ẽ dure di-

Splen. gestionis nõ cõuenit. ¶ Splen frigide ⁊ sicce cõple-
xionis pauci nutrimenti ⁊ grossi nõ vtatur. ¶ Nõ

Renes. conueniunt renes cum sint difficilis digestionis ⁊
pauci ⁊ mali nutrimenti. ¶ Intestina frigide ⁊ sicce

Intestina complexionis ideo pauci nutrimenti ⁊ difficilis di-
gestionis ideo nõ cõuenit. ¶ Stomachus siue ven-

Stomac⁹ ter animalium grauis est digestionis minus tamẽ
vituperantur ventres auium quaz quadrupedum.

Ventres gallorũ ¶ Ventres tamẽ gallorum ⁊ gallinarum si bene di-
gerantur stomacho cõferũt ⁊ maxime interior pel-
licula ipsorũ imo si pluries cum optimo vino laue-
tur postea exsiccetur ⁊ pulverizetur est stomacho ꝓ-
sidium optimum. ¶ Caude etiam animaliũ sunt di-

Caude. mittende. ¶ Animaliũ pedes quãuis sint viscosi nu-

Pedes. trimenti quia tamen sunt paucarum superfluitatũ.
⁊ humor ex eis laudibilis ideo potest vti aliquando
licet raro. ¶ Testiculi vero calidi sunt ⁊ humidi ⁊

Testiculi. oĩm aĩaliũ quanto sunt maiora tanto corꝫ testiculi
sunt difficilioris digestionis: tamen si bene digerã-
tur sunt multi nutrimenti. Inter testiculos illi sũt
meliores qui sunt ex animalib⁹ iuuenibus ⁊ volati-
lium sunt meliores gallorum ꝑdicum ⁊ fasianoruz
sed quadrupedum meliores sunt agnorum edorum
⁊ vitulorꝫ. ¶ Ale vero cuz sẽ notabili exercitio exci-

Alle. tenẽ laudanẽ. ¶ Caro musculi rubea iter ceteras car-

Musculi. nes laudabilior est ⁊ ꝑcipue cũ nõ fuerit multa pin-
guedine cõfusa neq̃ꝫ ab ea totaliter denudata: pin-
gues aũt excellentes carnes nutrimentum humidũ
prebent ⁊ multarum superfluitatum. ¶ Caro ossi-

Prope ossa. bus adherens ⁊ mẽbris spermaticis ꝓpinqua pre-
stat grossum ⁊ viscosuz nutrimentum licet inter ce-
tera saporosum.

Modi p̃parãdi carnes. ¶ De modo preparationis.

Primus. ¶ Pro quo premittenduz, primo ꝙ omnium aĩaliũ
habentiũ corpora grossa solida ⁊ macra carnes elis-
se meliores sunt quam aliter preparate.

Secũdus. ¶ Scd̃o qd̃ volatilium pinguium carnes assate me-
liores sunt quã elisse sed macrorum econtra.

Tertius. ¶ Tertio qd̃ carnes nõ cõmedantur que fuerunt co-
cte cum cibis frigidis sicut cum pisis recentibus ⁊
fabis. Similiter si fuerint cocte cũ cibis facil'r cor-
ruptibilib⁹ quẽadmodũ cum lacte ⁊ similibus.

Quartus. ¶ Quarto. Non comedantur carnes assate postq̃ꝫ
fuerint ĩ vase ꝑ modũ suffocationis reseruate, repo-
nunẽ enim in specie venenorum: sexta quarti.

Elisse. ¶ Elisse carnes debite cocte sunt eligende.

Assate. ¶ Caro in veru assa si bene digeritur est boni nutri-
mẽti sed quia tarde digeritur nõ debet ex ea multa
fieri repletio.

Frixe. ¶ Caro cum pinguedine frixa fastidium generat sto-
machum nauseat ⁊ caput grauat.

Sup prunas. ¶ Caro super prunas assata si bene digeritur mul-
tum nutrit ⁊ corpus robustũ reddit q₂ tamen diffi-
cilis est digestionis melius est dimittere.

In furno. ¶ Carnes in furno assate licet digestioni graues exi-
stant: tamen q₂ nutrimentum dant solidum põt vti
aliquando eis licet raro.

Cõdite in aceto. ¶ Carnes ĩ aceto ꝯdite ⁊ aromatib⁹ cuiusmodi sunt
gelatina sunt cõuenientes.

Sapores. ¶ De saporibus cũ carnibus ꝯuenit qui fit ex amig-
dalis gariofilis pipere serpillo ⁊ aceto aut ex amig-
dalis mica panis zenzebre ⁊ aceto.

De piscibus. ¶ Piscis vsus absolute nõ est ꝯueniens. ¶ Si ali-
qñ vti vult eliganẽ pisces substãtia mediocriter so-

Boni. lidi humiditate sup̃flua priuate ⁊ viscositate sicut q̃
squamosi degẽtes in aquis currentib⁹ ⁊ petrosis q̃-
les sunt trute cauedani barbuli lucij menule carpio-

Mali. nes ⁊ sil'es. ¶ Sꝫ pisces grossarũ ⁊ molliũ carniuz
absq̃ꝫ squamis oĩno dimittanẽ sicut sunt anguille
tence ⁊ sil'es. ¶ Preparatio bonũ pisciuz melior est

Preparatio piscium. cũ coquunẽ cũ oleo oliuarũ petrosimulo menta ani

so ⁊ feniculo. Aut sup̄ graticulā ⁊ aspergant̄ oleo ⁊
Oua. modico aceti ⁊ sale. ¶ Ex ouis cōueniunt vitelli al·
bumie abiecto ⁊ sint taliter cocte vt sint sorbilia aut
Lac. tremula frixa sunt mala. ¶ Lactis vsus nullo modo
cōuenit neqꝫ casei qꝛ si ad ipm volūtas esset vtat̄ ca
seo medio inter recentē ⁊ antiquū sed eiꝰ vsus sit ra
Butiruz. rus ⁊ solū in fine mense ⁊ pauca quātitate. ¶ Buti/
rū nō cōuenit ꝓpter eius multā humiditatez ⁊ qꝛ
Oleum. stomachū debilitat ⁊ neruos mollificat. ¶ Cōuenit
oleū ex oliuis bene maturis. Itē etiā oleū de nuci/
bus q̄ꝫq̄ꝫ caput aliqualr̄ grauet stomachū enim cō
Mel. fortat. ¶ Mel ꝯueniēs ē cū flegmaticis optimū sit.
vj. de regimine sanitatis tp̄e vero estiuo eius vsus
dimittatur cum faciliter in coleram conuertatur.
Zucarum. ¶ Usus zucari optimus est eo qꝛ cōuenit stomacho
⁊ flegma abstergit. xj. cano.
Regula d̄ legumini/bus. ¶ De leguminibus p̄mittendum est qꝛ corp̄a ipoꝝ
sunt ventosa ⁊ inflatiua: ⁊ iō dimittant̄. ¶ Scd̄o qꝛ
Brodiū ci ceroꝛum. inter cetera legumina fasioli fabe cicera alba caput
⁊ neruos ledūt: ⁊ iō eoꝛū vsus malus. ¶ Ciceroꝝ ru
beoꝛū siue nigroꝝ brodio vti aliqñ pōt: cum ipsoꝛū
brodium aperitiuū sit ⁊ lauatiuū ⁊ materias diuer
tit ad vias vrine. ¶ Qd̄ si cū granis decoquant̄ ra/
dices feniculi petrosilini meliꝰ est tp̄e hiemis. tp̄e
Panicū. vero estatis cū p̄dictis radicibus ⁊ radicibus endi/
nie aut cicoꝛee. ¶ Panicū lꝫ sit frigidū ⁊ siccū. scd̄o
Rizum. gradu ⁊. xxj. cōtinentis pōt tamē aliqñ vti lꝫ raro.
¶ Rizum calidū in p̄io siccū in scd̄o. xxj. cōtinen
Lentes. tis nō cōuenit stante ventris stipticitate. Sed vbi
Far. hoc nō obstaret ꝯuenit. ¶ Lētes oēs euitande sunt.
¶ Conuenit far coctum postea colatum ⁊ cum lacte
amigdolarum conditum.
De oleri/bus. ¶ De oleribus dicenduz est primo qꝛ vsus frigido
rum ⁊ humidoꝛum oleruz vitandus est. ¶ Secundo
Herbe cō uenientes. quod olera calide ⁊ sicce complexionis conueniūt.
¶ Cōuenit vsus saluie feniculi petrosimili mente ser
pilli roꝛismarini maioꝛane ozimi gariofilati aneti
terfolij boꝛaginis buglose blite bene cocte ysopi ⁊
Herbe vi/tande. cauliū nō multū coctoꝝ quāuis ipsoꝛū brodiuz sit
melius folijs. ¶ Lactuca vero cicoꝛia spinacia epa/
tica. ⁊ relique herbe frigide ⁊ humide dimittant̄.
Nisi aliqñ tp̄e estatꝫ gratia excitādi appetitū. Uti
De radici bus. pōt enduuia aut lactuca gratia somni ꝓuocandi.
¶ De radicibꝰ potestis raphano ⁊ marie post cibū
Raphanū cū sit dissolutiuuz flegmatis ⁊ aperitiuū ⁊ ipsius p̄
Scalonia vias vrie eductiuū. ¶ Cōuenit ēt bulbꝰ siue scalonia
Bulbus. aliū si nō grauauerit caput cepe ⁊ marie coctum ⁊
Alium. cōditū melle aut zucaro ⁊ aceto ⁊ poꝛrū: carote bau
Cepe. ce siue pastinace. Rape verō ꝓpter earū sup̄fluam
Porri. humiditatem nō cōueniunt.
De extre/mitatibus plantarū. ¶ De extremitatibꝰ superioꝛū plantaꝝ cōueniunt
sparagi lupuli capares. Fructꝰ plantarū cuiusmo/
di sunt cucurbita citrulli cucumeres pepones oēs
mali ⁊ dimittende.
Regule d̄ fructibus. ¶ De fructibꝰ generaliter p̄mittendū est qꝛ cū ipsi
sint vapoꝛosi ventosi ⁊ humidi ⁊ facile coꝛruptibi/
Prima. les tutius est eos dimittere.
Scd̄a. ¶ Scd̄o qd̄ oēs fructꝰ hūidi d̄teriores sūt q̄ꝫ sicci.
Tertia. ¶ Tertio qd̄ fructus lenitiui debent p̄mitti alijs
cibis stiptici vero econtra.
Quarta. ¶ Quarto fructꝰ qui post cibū comedunt̄ cocti sunt
Cōuenien tes. vtplurimū melioꝛes alijs. s. crudis. ¶ Cōueniūt ami
gdale ficus sicce albe bene mature sed recētes quare
nō ita stomacho cōueniunt iō non sit eoꝛū vsus fre/
quēs. passule fistici grana pini i aqua calida infusa ⁊
postea exsiccata. aliquando licet raro vti potest cere
sis bene maturis ⁊ moꝛis maturis ante cibū ⁊ potis/
Nocētes. sime cum venter ē stipticus. ¶ Caueat a p̄sicis piris
malis crisomilis dactilis iuiubis p̄unis granatis
acribus ⁊ a muzis licet sint nimis acribus ⁊ vuis re
centibus. ¶ Citonio aliquando vti potest post cibū
cocto ⁊ cum zucaro condito nuces ⁊ si sint calide ⁊
sicce quia tamen ad digerendū graues ⁊ capiti no/
cent dimittātur. ¶ Auellanis vti aliquādo potest si
p̄imo adurant̄ aliquando licet sint dure digōnis.
¶ Super fercula vti potest istis aromatibus videli/
cet. ℞. cinamomi. ℥. ß. pip̄is. ʒ. ij. zenze. ʒ. j. gario/
filoꝛum nucis muscate granoꝛum paradisi añ. ℈. ij.
croci. ʒ. j. pistētur omnia subtiliter:
¶ Cum omni diligentia vitanda ē immoderata ci/
bi ⁊ potꝰ repletio. Et ideo cautela optima ē cū adest
foꝛtis appetitꝰ vt surgat a mēsa cū reliquijs famis.
¶ Item in comedendo melius est sepe ⁊ parum potꝰ
accipere quam multum ⁊ raro.
¶ Amplius qꝛ ante cibum semper conet̄ habere ven/
tris benificium ⁊ post ipsum aliquod exercitium:
¶ Item si in stomacho grauitatem sentiret aut nau/
seā vl̄ fluctuationē anteq̄ꝫ comedat vomitū ꝓuocet.
¶ Sed cum vult vomitū ꝓuocare iste oꝛdo seruet̄.
¶ Primo qd̄ ante vomitū repleat̄ stomachꝰ cibis i
s̄ba sapoꝛe ⁊ odoꝛe diuersis vt grossis subtilibꝰ vn/
ctuosis dulcibꝰ acetosis salsis acribꝰ ⁊ vino dulci.
¶ Secundo qꝛ post repletionem ad quartam hoꝛe si
foꝛti aliquo exercitio exerceat.
¶ Tertio cū vult vomitū ꝓuocare ligari faciat fru/
strū coti sup̄ oculos cū benda ⁊ postea cū digito ra
dicē lingue compꝛimat aut p̄ēnaz oleo inunctā gut/
turi immitat. ¶ Quod si vomere nō potest sumat cia
tum vnum decoctionis rafani cum. ℥. j. aceti ⁊. ℥.
j. ß. zucari vel mellis ⁊ totum tepidū soꝛbeat. ¶ Uel
sumat succi radicum lilioꝛum alboꝛū olei cōmunis
añ. ℥. ß. salis gēme grana. viij. aque fontis lib. j. ⁊ to
tum tepidum bibat. ¶ Aut sumatur succi coꝛticum
sambuci. ℥. ß. ⁊ bibatur tepidus.
¶ Quarto. post vomitum lauetur facies cum aqua
rosata ⁊ aceto.
¶ Quinto. Non fiat post vomitum repletio ex cibo
aut potu.
¶ Sexto qꝛ si opoꝛtet vomitum in hieme p̄ouocare
eligatur hoꝛa diei calidioꝛ. ¶ Septimo quod nō fiat
vomitꝰ nisi ventre existēte a superfluitatibꝰ mundo.
¶ Et si cōtingeret ventrem esse stipticuz ⁊ feces re
tineri p̄opter flegma viscosum in itestinis adherēs
fiāt clisteria diebꝰ alternis aut bis in ebdomada aut
semel s̄m quod videbitur expediens. ¶ Clistere cōue
niens tempoꝛe estatis. ℞. folioꝛū blitis. m. ij. mercu/
rialis. m. j. folioꝛum. violarum. m. ß. buliant omnia
in sufficiēti quantitate aque ⁊ postea coletur de cola
tura accipiat̄ lib. j. ß. quibus addātur zucari rubei.
℥. j. ß. salis. ʒ. iij. olei cōmunis. ℥. ij. olei de camo/
milla. ℥. j. misce. ¶ Sed tp̄e autūni conuenit istud.
℞. folioꝛum blitis mercurialis camomille maluarū
añ. m. j. decoquantur ea in sufficienti quantitate aq̄
⁊ coletur inde ⁊ de colatura accipiantur. ℥. xvj. q/
bus addant̄ benedicte. ʒ. ij. zucari rubei. ℥. j. ß. olei
de camomilla olei violati añ. ℥. j. ß. salis geme. ʒ. j.
ß. ¶ In hyeme conuenit istud. ℞. blite floꝛuz camo/
mille mercurialis. añ. m. j. cartami. ʒ. j. ficuuz pin/
guium numero. vj. anisoꝛuz feniculoꝛū añ. ℥. ß. bu
liant omnia vt prius ⁊ de hac decoctione sumātur.
℥. xiiij. qbꝰ addāt̄ mellis. ℥. ij. olei de aneto. ℥. iij.
salis geme. ʒ. j. ¶. Tp̄e veris cōuenit istud. ℞. brodij
pulli lib. j. ß. olei. de camomilla olei lilioꝛū alboꝛuz
añ. ℥. j. ß. zucari rubei. ℥. ij. vitelli ouoꝛū numero.
ij. sal. ʒ. ij. ¶ Eľaria ⁊ ꝯdita cōferūt ad stōm cōfoꝛ/
tanduz ⁊ ꝓhibendū fl̄gmatū generationē ⁊ ad hūc
intellectum materiā minoꝛandam. Cuiusmodi sunt
zenze. conditum cuius vsus est de mane sumere ra/
dicem vnam per tres aut quattuoꝛ hoꝛas ante p̄rā/
dium duabus aut tribus vicibus in ebdomada. Et
cōuenictioꝛ

Nuces.
Elefangi.

cōueniētior vsus ē a medio autūni vsq3 ad mediuz veris. ¶ Nuces cōdite. Aromaticū rosatuz descriptiōe gabrielis diagalāga. ¶ Sumere semel aut bis in ebdomada. ʒ. ß. pill'. elefanginarū parū añ cenā.

Alia.

¶ Aut pill'. que hoc modo fiunt est conueniens. ℞. pill'. yere galeni. ʒ. j. agarici. ℈. j. salis geme gra. iij. reformentur pill'. vij. numero pro. iij. cum oximelle simplici ⁊ de his sumat vt dictum est.

Regule d motu ⁊ ge.

℄ Cum exercitium in conseruatione sanitatis non paruum afferat iuuamentum.

Prima.

¶ Premitendum est quod non fiat exercitiū nisi pulsis superfluitatibus prime ⁊ secunde digestionis.

Scda.

¶ Secundo quod nō fiat nisi postq3 cibus in stomacho ⁊ epate fuerit digestus.

Tertia.

¶ Tertio ꝙ mensura exercitij tanta sit vt ad lassitudinem exclusiue perducat.

Quarta.

¶ Quarto ꝙ cum per exercitium contingerit lassitudo ꝙ ab eo statim desistat.

Quinta.

¶ Quinto ꝙ exercitia ꝯsueta meliora sūt incōsuetis.

Sexta.

¶ Sexto qd exercitiuz vniuersale qd fit aut peditādo aut equitando vel faciēdo corpus fricari incipiēdo a genibus vsq3 ad pedes ⁊ postea a radicibus coxarū vsq3 ad genua ⁊ ab humeris vsq3 ad manus ēt a collo vsq3 ad nates ē meli⁹ particulari qd est vni⁹ membri solum aut quorundā.

Quies.

¶ Quiete vtendum ē post cibum ⁊ tempore lassitudinis.

De somno vigilia.

℄ Loquendo de somno premitti debet quod hora dormiendi conuenientior est nox quā dies.

Prima.
Scda.

¶ Secundo quod non est dormienduz imediate post comestionem imo distet somnus saltem duabus horis a fine comestionis.

Tertia.

¶ Tertio ꝙ nullo tpe est dormiēduz capite detecto.

Quarta.

¶ Quarto qd euitetur somnus diurnus nisi in casu quo in nocte non dormiret in quo tūc post prandiū aut ante tertias quod cōuenientius est concedatur.

Quinta.

¶ Quinto quod dormiendū est capite eleuato ⁊ corpore conuenienter pānis tecto.

Sexta.

¶ Sexto ꝙ nō ē dormiendum resupine.

Septima.

¶ Septimo ꝙ somnus sit vij. aut. viij. horaruz sed non transeat. ix.

Octaua.
Ordo.

¶ Octauo ꝙ somn⁹ sup ventrē iuuat digōnez q̄3uis noceat oculis. ¶ Ordo igit talis erit ꝙ assumpto cibo stabit duab⁹ horis: postea exuto corpore lectū intrabit capite alte situato ⁊ corpore pānis cōueniēter tecto: dormire īcipiat sup latere dextro ⁊ cū excitat voluat sup sinistro ⁊ cōpleto somno scdo redeat sup lat⁹ dextrū ⁊ ꝯpleat mēsurā sui somni.

Lectus.

¶ Sit somn⁹ ī lecto de pluma cū liteaminib⁹ reseruatis in capsa vbi sit musc⁹ aut lignū aloes nux muscata folia lauri aut ambra vl' aliqd taliū siliū bñ redolētiū.

Vigilia.

¶ Reliquū tēp⁹ ab eo qd regrit ꝓ somno vigiliandū ē.

De accidē tib⁹ ai.

℄ Ira nō multum fortis gaudiū leticia spes cōfidētia bona ꝯueniūt. Nocēt aūt ira fortis timor furor tristicia īuidia sollicitudo.

Coytus.

¶ Coyt⁹ vero vel reponat sub caplo de exercitio vel de inanitiōe ⁊ repletiōe aut accidētiuz animi aut alijs placet qual'r cūq3 fuerit dūmō supfluus sit multū nocet. ¶ Nūquā accedēdū ē ad coytū nisi natura ex se regrente absq3 qd a cā exteriori iuitet. cū fuerit ꝯpleta digestio pria ⁊ scda. Sit semel in ebdomada aut bis. Et post ipz ī somno occupet ⁊ istud quātū ad ptē priaz.

Scda ps ꝯsilij.

℄ De parte scda. Cōuenit purgari ī vere ⁊ autūno: In vere ī fine martij aut ī principio aprilis. ī autūno in fine septembris vsq3 ad medium octobris.

Tps purgationis.
In vere.
Clistere.

℄ Purgatio ꝯueniēs ī vere sic fiat. ¶ In prio die stō ieiuno fiat clistere. Qd cōuenit tpe veris supius scripto ī cap. de inanitiōe ⁊ repletiōe. ¶ In sequenti die post finē cene ad. vij. aut. viij. horas sumat hoc minoratiuū ⁊ lenitiuū calidū sup quo pōt imediate cū sumpserit dormire ī media hora ⁊ differat prādium suum quinq3 horas ab hora assumptiōis. ℞. agarici turbit añ. ʒ. ß. buliāt ista ī libra. j. aque vsq3 ad consumptionē medietatis postea coletur ⁊ cū colatura dissoluantur cassie nouiter tracte. ʒ. x. ⁊ fiat potus.

Minoratiuum.

In sero fiat ante cenaz tale clistere. ℞. aque ordei in qua furfur sit lotus lib. j. ß. mellis zuca. ru. añ. ℥. j. vitelli ouorum numero. ij. salis parum ⁊ calidum imponat.

Clistere.

¶ In die sequenti in aurora sumatur calidus iste syrupus videlicet. ℞. oximellis cōpositi. ℥. j. ß. syrupi de bisantijs. ℥. ß. aque feniculi aque cicoree: aque scolopendrie añ. ℥. j. misce: ⁊ aromatizent cū modico cinamomi. Hunc syrupuz cōtinuabit. vj. aut. vij. diebus mō ⁊ ordine suprascripto.

Sirupus.

¶ In die sequenti ad diem vltimi syrupi assumpti sumat infrascriptā medicinam mō ⁊ ordine scripto de assumptione lenitiui. ⁊ minoratiui.

Euatiuū.

¶ In die postea sequenti de mane fiat clistere ex lotura furfuris cū aqua ordei melle ⁊ zucaro rubeo vt dictū est supra.

Clistere.

¶ Et se nō multo in prandio grauet cibo neq3 potu. Sed in prandio sumat ꝓ ferculo ferculum factum ex boragine petrosimulo. ⁊ mēta cū carne pulli: aut galline.

Cōfortatiuum.

¶ Incipiat postea omni mane cuz surgit: aut anteq3 surgat sumere. ʒ. ij. istius mistionis cōfortantis stomachū. ⁊ deopilantis splenez. ⁊ hac vtatur per totum mensem aprilis. ℞. specierum aromatici rosati descriptione Gabrielis. ʒ. ij. specierū dialacte. ʒ. j. mellis dispumati. ℥. v. ⁊ fiat electuarium de quo sumat vt prius dictum est.

Medicina

¶ Post istorum syrupoꝝ assumptionem sumat infrascripta medicina cum modo ⁊ ordine. ⁊ dilatatione prandij lenitiui. ⁊ minoratiui superius scripti excepto qd ī fine. v. horarum ab hora assumptionis dicte medicine sumat vnus ciat⁹ aque ordei calide cū. ℥. j. mellis rosati colati. ⁊ post istū differat prandiū vna hora. ℞. passulaꝝ. ℥. j. macis anisoꝝ añ. ʒ. j. floꝝ boraginis florū buglosse añ. ʒ. ij. polipodij. ʒ. iij. buliant oīa in lib. ij. aque vsq3 ad consumptionē medietatis postea colet. ⁊ cū colatura dissoluat electuarij indi ℥. ß. agarici. ℥. ß. salis geme gra. iij. ⁊ fiat pot⁹.

Clistere lauatiuum.

¶ Et in die sequēti assumptionis medicine fiat clistere lauatiuū vt dcm̄ est.

Electuarium.

¶ Post assumptionē minoratiui ⁊ vtat infrascripto electuario ꝑ totum mēsez aprilis vsq3 ad mediū maij sumēdo de eo in aurora. ʒ. ij. ⁊ differēdo prādiū saltē tribus horis. ℞. specieꝝ aromatici rosati descriptione Gabrielis. ʒ. ij. specierū dialacte. ʒ. j. zucari. ℥. v. dissoluat zucaꝝ cū aqua absinthij. ⁊ fiat electuariū d quo vt prius sumat. nā istd electuariū ꝯfortat stōm. ⁊ apit opilatōes epatꝭ.

In autūno
Clistere.
Minoratiuum.

℄ In autūno vero fiat purgatio talis. ¶ Premittatur clistere ꝙ cōuenit tēpore autūni scripto superius in caplo de inanitione ⁊ repletione. ¶ In die sequēti sumat istud lenitiuū ⁊ minoratiuuz cū ordine ⁊ mō supius posito in assumptione lenitiui. ⁊ minoratiui tēpore veris. ℞. fumiterre lupulloꝝ añ. M. j. passulaꝝ. ℥. j. foliculoꝝ sene. ℥. ß. floꝝ boraginis. ʒ. ij. anisoꝝ. ʒ. j. buliāt oīa in lib. j. aque vsq3 ad cōsumptionē medietatis. postea colet. ⁊ cum colatura dissoluant cassie nouiter tracte. ʒ. xij. ⁊ fiat potus.

Clistere.
Syrupus:

¶ In sero eiusdem die sequatur clistere scriptū post assumptionem minoratiui veris. ¶ In die sequenti sumat sex aut septem diebus infrascriptum syrupū modo ⁊ ordine superius scripto. ¶ Recipe oximellis simplicis. ℥. j. syrupi de fumo terre: syrupi de bisancijs añ. ℥. ß. aque boraginis. aque feniculi. aque lupulorū añ. ℥. j. misce.

Medicina

¶ Post dicti syrupi assumptionē sumatur ista medicina cum ordine suprascripto de assumptione medicine veris. Recipe lupulorum capillorum veneris. ana. M. j. foliculoruz sene. ʒ. j. polipodij. ʒ. ij. florum boraginis. florum violarum ana. ʒ. j. anisorum maratini. ana. ʒ. ß. buliāt

omnia in lib. j. aque vsqꝫ ad cōsumptionem medie-
tatis postea coletur ⁊ de colatura accipiatur quan-
tum sufficit pro dissoluendo agarici. ʒ. ß. salis geme
℈. ß. electuarij indi confectionis amech. an̄. ʒ. ij. ß.
Clistere lauatiuuꝫ. ⁊ fiat potus. ¶ In sequenti die fiat clistere lauatiuū
superius ordinatuꝫ post solutiuuꝫ veris. ¶ Postea
Elᵗarium. vtatur isto electuario diebus alternis sumendo de
eo in aurora quantitatem. ʒ. j. ß. pro vice differēdo
prandiū saltim horis quattuor. ℞. diaborraginati.
℥. j. diātbos. ℥. ß. diacurcume. ʒ. ij. misce. Ista mi-
stione que habet cor ⁊ stomachum confotare aperi-
re epatis opilationes vtatur vt dictum est per totū
mensez. Septēbris. Bauerius de Bauerijs.

¶ De grossitie palpebre inferioris oculi cum qua-
dam rubedine ⁊ pruritu ⁊ casu aliquorum pillorum
palpebre ⁊ leui eius vlceratione.

¶ Consilium. 7.

Casus. Dispositio nobilis ⁊ magnifici domini. La
tislai ē grossities palpebre inferioris oculi
cum rubedine quadam pruritu ⁊ casu pil-
lorum aliquoruꝫ eiusdem palpebre cū qua
Causa. dam leui vlceratione. ¶ Causa istius dispositionis
est materia ad grossiciem tendens plus tamen ⁊ mi-
nus. nam in principio est minus grossa. in processu
magis. Et hec potest esse sanguinea colerica flegma-
tica ⁊ melancolica quecūqꝫ aliquam acquisiuit adu-
stionem quapropter redditur salsa siue nitrosa : que
ratione sue grossitiei facit palpebre ingrossationem:
sua vero nitrositate corrodendo radices pillorū pal-
pebre facit eos cadere. Et in locis vbi figebantur re
manent quedā vlcerationes. Et simili causa hec ma
teria sua nitrositate ē attractiua materie calide. vn̄
Diffinitio quid sit. rubefit palpebra ⁊ causatur pruritus. ¶ Hec di-
spositio cuius causaꝫ assignaui apud. Aui. iij. tertij.
Auic. tractatu secundo dicitur sylac. Unde dixit. Sylac
est grossities palpebrarū ꝓueniens a materia gros
sa nitrosa ⁊ male dispositionis propter quam rubēt
palpebre ⁊ cadunt pili ⁊ adducit ad vlceratione̅ par
tiuꝫ in quibus sunt infixi pili ⁊ sequitur corruptio.
s. quandoqꝫ. videlicet cum illa materia attingeret
Rasis. coniunctiuam ⁊ asperaret ipsam. ¶ Et Rasis secun-
do continentis prope finem dixit. Sylac est grossi-
ties palpebrarum cum rubore ⁊ corrosione lacrima-
lium ⁊ casu pilorum. Quod intelligendū est vt priꝰ
expositum est. ¶ Utplurimum tamen contingit ꝙ
cum hac materia grossa permisceatur materia cole-
rica subtilis faciēs pruritū i loco propter cuius ma-
terie permixtionem ⁊ pruritum inde sequentē yesus
Jesubali. aly. azarainꝰ dixerūt quod sylac fit a materia nitro
Azarariꝰ. sa subtili. ¶ Et quia vtplurimum dicte materie cō-
Mesue. currunt i sylac. s. grossa nitrosa ⁊ subtilis acuta me
sue in suo de appropriatis i capitulo de casu pilorū
palpebrarum loquens de cura sylac dixit. mundifi-
cet caput ab hūore nitroso salsuginoso ⁊ ab humore
acuto. ¶ Et ex istis apparet quomodo differat pre-
sens dispositio a pruritu palpebrarum. Nam i sylac
est casus pillorū palpebre pacientis. Sed non in om
ni pruritu cadūt pili. Iteꝫ pruritus i sylac est cōmu
nicans angulis oculoꝝ sꝫ in palpebrarū pruritu so-
Rasis. luꝫ est in palpebris. Un̄. Rasis loco supiꝰ allegato
versus ꝑncipiuꝫ. Sylac ē grossicies palpebraꝝ cuꝫ
rubore ⁊ pruritu i angulᵗ. ¶ Differt hec dispō a sca-
bie palpebraꝝ cū qua videtur habere similitudine̅.
Spēs scabiei palpebraruꝫ. ¶ Propter quod aduertendū est quod scabiei pal-
pepebrarum quattuor sunt species : vt ponitur ab
Aly. ix. theo. ⁊ a Rasi. ij. continentis. primo ⁊ scdo
Prima. cap. ⁊ a yesu aly. ¶ Prima est cum apparet in interio
ribus palpebrarū rubor ⁊ sentitur pruritus i ea par
te cum pauca asperitate ⁊ hanc intellexit. Aui. loco

superius allegato cap. de scabie oculorum. cum di-
xit. Incipit prius cū pruritu paruo deinde fit aspe-
ritas ⁊ rubificantur palpebre. asperitas i hac specie
accidit ꝓpter pustulas paruissimas faciētes i pte in
trinseca palpebre inequalitatē. ¶ Scda spēs ē i qua
appꝫ maior aspitas ⁊ maior rubor de qua Aui. di-
xit. Deinde fit vt granū fici ⁊ vlcerosa. De granu fi
cus loquēs q̄ intꝰ ifra ficu carnositati ⁊ sunt admo
dū granoꝝ panici q̄ incipiūt locuꝫ vlcerare. ¶ Ter-
tia spēs ē in qua appꝫ adhuc maior aspitas intantū
qd̄ appꝫ scissura ibi ⁊ vlceratiōes manifeste ⁊ si iuer
sas palpebrā videbiť sicut ficꝰ apta ⁊ scissa ⁊ ideo a
qbusdā hec spēs vocať ficulnea vt dixit yesus aly.
Et hāc intellexit. Aui. cū dixit. Postea adueniunt
grana dura. i. pustule ⁊ cruste dure. cū vehementia
scissiōis adest. i. cū ē multa scissura sicut scindiť ficꝰ
cū ē matura ⁊c. ¶ Quarta ē in qua scissura ⁊ rubedo
⁊ apparitio granorū adhuc sunt intēsiora quā i ter-
tia vt voluerūt haly ⁊ rasis locis dictis ⁊ hāc. Aui.
dedit itelligere ex tertia qꝛ nō differūt nisi fm ma-
gis ⁊ minus. ¶ Ex his facile comprehēdi pōt in quo
dispositio i qua agiť. differat a scabie. Nā i sylac ē
grossicies palpebre ⁊ aspitas i loco originis pillorū
⁊ rubedo i eodē loco. In prima spēs scabiei nō adest
illa grossicies vt in sylac in palpebra ⁊ rubedo appꝫ
itra palpebrā eaꝫ inuersando ⁊ aspitas i reliqs vero
speciebꝰ scabiei apparēt cū palpebre inuersanť pu-
stule ⁊ vlcerationes vt constat ex dictis que nō sunt
in sylac in carnositate itrinseca palpebre.
Diuersitates sylac. ¶ Et silac recipit diuersitatem fm varietatē mate-
rie a quibus pendet. Nam quedam est a sanguine
adusto: quedam a flegmate ⁊c.
¶ Si hac de quo pn̄s agiť est pendens a sanguine
cū ꝑmixtione flegmatis parūper adusti qd̄ facile cō
prehēdi pōt cōsideremus naturalē cōplōnē patiē-
tis q̄ naturalr̄ est calida ⁊ hūida accidentalr̄ vero
mltiplicat flegma vt facile ex vria cōprehēdi pōt.
Sed cū istis materiebus verisilr̄ rōne bauracitatis
Alia diuersitas. eorū misceť aliqd colere ad locū attracte. ¶ Diuer
sificať insup dispō ista scdm qd̄ aliqua est recens ⁊
aliqua antiqua. Antiqua est difficilis cure pendens
a materia grossiori ⁊ minus obediēte nature. Re-
cens vero ē a materia subtiliori ⁊ ex istis dictis ap-
paret qd sit hec dispō ⁊ q̄ sit eiꝰcā ⁊ differētia iter
ipsam ⁊ pruritū palpebrarum ⁊ scabiem ipsarum ⁊
signa ⁊ pronosticum.
Cura. ¶ Cura istius dispositionis duobus perficitur in-
strumentis dieta scilicet ⁊ potione.
Dieta. ¶ Cura p dietā cōsistit i debita administratiōe sex
rerū nō naturaliū q̄ sunt. aer. accidentia ai. motꝰ. ⁊
qes. somnꝰ ⁊ vigilia. cibꝰ ⁊ potꝰ. inanitio ⁊ repletio.
Ordo. ¶ Narrabo primo que sunt nocentia fm vnāquāqꝫ
rem naturalem inde subiungam conuenientia.
Uitanda. ¶ Nocet aer actu aliter multū frigidꝰ. ⁊ silr̄ aq̄ fri
gida ⁊ max ie hn̄tibꝰ cerebrū frigidū aut debile aut
hn̄ti cōmissuras latas. vn̄ hipo. v. affor. affo. xviij.
Frigidū inimicū neruis ⁊ cerebro: quod de actuali
intelligēduꝫ ē. nam extinguit cerebri caliditatē. vn̄
supfluitates flᵗatice multiplicanť. Et vēti boreales
Uenti. nocēt cerebro. Ledūt ēt venti austrini qꝛ hūidita-
Ypo. te replēt caput. Un̄. iij. affo. affo. vj. Austrini flatus
grauāt auditū. Et morare capite discopto sub sole
Auic. aut radijs lune capiti nocet. vn̄ Aui. j. tertij. tra. iiij.
c. d̄ subet. Ex sōno ꝑterea i sole timeť capiti ⁊ q fit i
luna fac̄ possidere sanguis screatū q fit cū ralcatōe
Aer. ꝓpterea qd̄ luna mouet hūores. Et aer itēse calidi-
tatis nocet dissoluēdo hūores ⁊ dbilitādo spūs sua
resolutōe fac̄ eos ad ptē dbilē decliare. Et aer mul
te hūiditatꝫ sic pluuiosus ⁊ nebulosus replet caput
⁊ cōmunicat maꝫ oculo. Et ledit aer icuētatꝰ: sicut
qui est

Vmbra nucis. qui est ex antris. ⁊ maxie si ī locis illis fiat somnus. ¶ Et morā trahere sub arborib⁹ malaꝝ vmbrarū sicut sub nuce taxo ⁊c. *Colores.* ¶ Offendūt oculos quecunq cū vehemētia oculos mouēt vt colores multū albi aut rubei vel citrini. *Aromata: Hippo.* ¶ Et oīa multū aromatica nocēdo capiti nocēt oculo tanꝗ ab eo orto. Unde. 5. apho. apho. xviij. Muliebria educit ⁊c. Si nō capitis grauedinē facerēt. *Accña ai.* ¶ Cerebro ⁊ inde oculo nocet oē animi accidēs nimis ꝑdurās: maxie cū lōga tristitia: superflua sollicitudo ⁊ timor. *Sōnus.* ¶ Obest somn⁹ īmediate post cibū factus ⁊ somnus diurnus ⁊ ꝗcū ꝗ fit capite depresso. *Exercitiū.* ¶ Et vitādū est exercitiū valde forte post cibū factū. ¶ Et oīs capitis calefactio ⁊ fricatio ⁊ pectinatio post cibū. *Balneū. Cibi.* ¶ Et pariter eadē hora nocet balneū ⁊ capitis locio. *Potus.* ¶ Et oēs cibi ⁊ potus saciētes post cōmestionē grauedinē aut ī caput euaporationē sunt mali. ¶ Et cibi ⁊ potus nocētes ori stomachi offendūt caput. Et cibi ⁊ potus stomachum grauātes ⁊ in eo longā morā trahētes non conueniūt. *Repletio. Inanitio.* ¶ Et omnis repletio multa cibi ⁊ potus sacietas nauseatiua ⁊ retētio superfluitatū. ¶ Et superflua euacuatio ⁊ coitus superfluus nocent.

Aer. ¶ Conuenit aer in caliditate ⁊ frigiditate tēperat⁹ aut qui tempore hyemis aliqualē declinet ad caliditatem. Tempore vero estatis ad frigiditatem leuem si nō fuerit temperatus in passiuis vero qualitatib⁹ declinet ad siccitatem. Sitq serenus tranquillus ⁊ quietus ⁊ a vaporibus corruptis ⁊ odoribus fetentibus mundus.

Accña ai. ¶ In accñtibus aīe sit tēperantia. gaudeat. letetur viuat iocūdus: ⁊ bñ speret ꝯ cura sue egritudīs ⁊c.

Sōnus. ¶ Somnus sit de nocte nō de die in loco ī quo nō sit introit⁹ solis neq radioꝝ lune. sitq sine fumo. sitq septē horaꝝ nō minus sex neq amplius octo. Sit capite eleuato ⁊ corpe cōueniēter pannis tecto. Neq dormire prius incipiat quā due hore elapse fuerint a fine cene. Nō dormiat sup ventrē siue super faciē: neq sup latere oculi lesi: sed sup opposito latere. Sed si materia ad oculū flueret somnus resupinus cōcederet: lꝫ propter alias causas tertia primi ꝓhibeat. *Vigilie.* ¶ Reliquū tempus sit vigiliarum.

Motus. ¶ Conuenit exercitiū añ cibū depositis supfluitatib⁹ prie ⁊ scđe digōnis. Sitq exercitiū ī quo plus laborēt tibie ⁊ mēbra inferiora quā caput vt est peditare vel eqtare: sed nō sit exercitiū nimis supfluū sufficit qđ ad sudorē ꝑducat exclusiue. *Fricatio.* ¶ Loco exercitij cōueniūt fricatiōes cū pāno lineo incipiendo a brachijs trahendo versus manus. deinde ab humeris retro spatulas inferius descēdēdo. postea ad ventrē: ⁊ tandē ad coxas ⁊ tibias. *Pectinatio.* ¶ Cōuenit de mane capitis pectinatio premissa leui fricatione: ⁊ ꝑcipue ꝑcedenti euacuatiōe de qua īfra dicet. *Statio. Incessus.* ¶ Post cibū imediate assumptū meli⁹ est stare aut lēto gradu incedere: sed nullo pacto forte exercitiū facere. *Quies.* ¶ Tempus qđ inde superest datur quieti cauendū est a coitu ⁊ precipue īmoderato cui⁹ vsus sit iā cibo digesto ⁊ superfluitatibus euacuatis.

Vinum. ¶ Vinū omne potēs seu vinosū nocet. Cōceditur vinū albū claꝝ pauciferū saporis medij īter dulce ⁊ ponticū vel parūper declinās ad pōticitatē. ¶ Qđ si pauciferū haberi nō possit ꝑmisceat secū aq̄ clara fontis aut cisterne ⁊ plus aut minus ꝺm vini potentiā. *Cibaria.* ¶ Cibaria oīa acetosa pōtica salsa acuta aut difficilis digōnis aut malos ꝗñantia hūores sunt vitāda ⁊ oīa q̄ ī caput euaporāt aut stōacho nocēt.

Regle ci. ¶ Circa cibū assumēdū q̄dā regule obſuāde sunt. *Prima.* ¶ Pria. nūq cōedēdū nisi affuerit va ⁊ nāl' fames. *Secūda.* ¶ Scđa. Nō tardet cōestio cū ver⁹ adest appetit⁹. *Tertia.* ¶ Tertia dum appetitus multum fuerit intensus nō est vsq ad sacietatem comedendum.

¶ Quarta. Nō est comedēdum nisi sentiatur cibum precedentē ad intestina descendisse. Et in hoc considerandū est qualitas. ⁊ quantitas cibi assumpti. nā cibus vnus citius alio digeritur. ⁊ minoris q̄ztitatis citius descendit ꝗ maioris alijs paribus. Considerandum est etiam tempus. cōmuniter debet cadere tempus octo horarum inter prandium. ⁊ cibum sequentem sed nō minus. *Quarta.*

¶ Quinta. Nō est comedendū dum in stomaco sentitur fastidium. *Quinta.*

¶ Sexta. Subtilia cibaria ordine comestionis ꝑmitti debent grossis ī eadem mensa. *Sexta.*

¶ Septia. Mensura ⁊ quātitas in cibis ⁊ potib⁹ talis tanta q̄ sit vt ex eis non grauet stōacus: vñ tertia primi. Deterior eñi cōmistio est que stōaci grauitatē facit sicut deterior pot⁹ ꝗ tēperamentū egredit ⁊ in stō natāt oēs. Iste regule colligunt ex Aui. iij. ꝑmi capitulo de regimine ei⁹ quod comeditur ⁊ bibitur. Nam ipsarū obſeruantia facit ad bonitatē digestiōis que in omni cura cuiuscūq morbi ē fundamentū. *Septima. Auicē. Auicē.*

¶ Panis sit ex frumento bñ mūdo in messe bona collecto. sit cōpetēter fermentat⁹. bñ elaboratus mediocriter coctus. non assat⁹ colore candid⁹. substātia non compactus sitq duorū aut ad amplius trium dierū. *Panis.*

¶ Carnes sint ex siluestrib⁹ auibus starnarum perdicum fasianorū turdorū allaudarū ex domesticis caponū gallinarū iuuenū ⁊ pulloꝝ. ¶ Ex quadrupedibus siluestrib⁹ concedūtur carnes caprioli leporis iuuenis in vsu tamen raro quoniā sanguinē generat melancolicū. ¶ Ex domesticis vero laudantur carnes edi vitule lactantis castrati ⁊ agnorū annualiū. ¶ A reliquis carnibus abstineat. ¶ Animaliū ꝑtes anteriores sunt meliores posterioribus. ¶ Dimittantur ex interioribus animalium cerebrum ⁊ medulle quoniam stomaco. Nocent ipsorum ventres pulmo cor epar splen renes ⁊ intestina difficilis sunt ista digestionis. ¶ Auium pinguium carnes asse sunt meliores quā elisse. Relique vō carnes melius ꝑparantur elissate ꝗ alio mō. *Carnes.*

¶ Pisces sint raro vsu. cum ipsos accipit sint capti in bonis aquis priuati viscositate sintq scamosi sicut ꝺ aqs dulcib⁹ varioli lucij carpiones trute capedani marsones menule ⁊ similes ex aquis salsis trilie solie aurate. *Pisces.*

¶ Concedūtur oua recentia sorbilia aut tremula vel ī aqua cocta. Dura vero aut frixa sunt mala. *Oua.*

¶ Rarus sit casei vsus si tamen aliqñ sumit eligat caseus in etate medi⁹ inter vet⁹ ⁊ recētē ꝗ non sit viscosus īmo frangibilis. *Caseus.*

¶ Lac vō ⁊ que ex eis fiunt ⁊ butirū dimittant. *Lac.*

¶ Ex leguminib⁹ euitāde sunt fabe fasioli lētes. sꝫ vti pōt brodio cicerū rubeoꝝ panico milio fare rizo. *Leguīna.*

¶ Ex herbis vti pōt saluia borragie buglossa lupullis petrisimulo mēta blita feniculo. Sed qñ preparant herbe calide cū ipsis admisceant spinacia aut borragies vt suis q̄litatib⁹ emēdent caliditatē ⁊ siccitatē calidaꝝ ⁊ siccarū caules ⁊ lactuca qꝛ visui nocēt nō sint in vsu. *Herbe.*

¶ Euitētur radices sicut sunt rafanus. ⁊ radices q̄ comedunt porri cepe allia gilbus. Ex ipsis tñ min⁹ nocēt carote ⁊ baucie. *Radices.*

¶ Generaliter de oib⁹ fructib⁹ loquēdo cū sint vaporosi vētosi hūidi ⁊ facile corruptibiles vt plurimū sūt dimittēdi. Si tñ comedere ꝯtingit fruct⁹ ꝗ sunt hūidi vētris lubricatiui sūt alijs cibis premittēdi vt sūt vue ceresa more ⁊ silia. ꝗ vō sūt stiptici sūt post alios cibos sumēdi vt sūt citōia sorba nespila. ⁊ hi fruct⁹ stiptici melioris sūt cocti quā crudi. ¶ De fructib⁹ tñ vti pōt passulis amigdalꝫ dulcibus excoriatis ⁊ granatis dulcibus ⁊ muzis. *Fructus.*

¶ Omni cū diligentia vitanda est multa cibi ⁊ potus repletio: īmo etiam humorum: quoniam est causa omnium egritudinū materialium. ¶ Curet omni *Repletio. Inanitio.*

die habere bis ventris bñficium aut saltem semel. Et si nõ habuerit naturalr̃ habeatur arte cum cli-
Clistere. estatis. steri quod tempore estatis hoc modo fiat. Recipe foliorum violarum. M. j. ß. mercurialis foliorum blite ana. M. j. incidantur herbe ⁊ decoquãtur postea coletur decoctio de qua accipiatur vna lib. ß. cui addantur zuccari rubei. ℥. ij. cassie. ℥. j. olei violati ⁊ de camomilla añ. ℥. j. ß. salis. ʒ. ij. ⁊ calidum
Clistere yemis. stomacho ieiuno superponatur. ¶ Tẽpore vero hyemis fiat istud. Recipe florum camomille foliorum maluarum ⁊ blite ana. M. j. anisorum feniculorum ana. ℥. ß. fiat decoctio: de qua colatura accipiatur lib. j. ß. cui addantur cassie. ℥. j. yerepig. ℥. ß. oli d camomilla. ℥. iij. salis. ʒ. ij. potest etiam loco clisteris sumere aliquas pillulas quas in sequenti ordiabo capitulo ⁊ erunt vsuales.
Cura p potionem. ¶ Cura per potionem plures habet intentiones. Prima est materie que est sub forma cause antecedẽtis euacuatio. Scda est eius diuersio. Tertia vero est cãe cõiuncte resolutio. Quarta est pillorum palpebre regeneratio. Quinta est occurrere accidẽtibꝰ si qua superuenirent.
Prĩa intẽtio. ¶ Prima intentio integratur ex minoratiõe materie ⁊ eius digestiõe: deinde ipsius euacuatione cum igitur vrina sit nobis signum super dispositionem humorum ⁊ ipa principalr̃ arguat peccatũ flegma-
Minoratiuum. tis a minoratione flegmatis est incipiẽdũ. ¶ Minoratione materierum exñtium in capite ⁊ in stomacho. Recipe pill. de yera simplici. ʒ. ij. agarici. ℈. j. salis gẽme gra. ij. reformentur pill. vij. cũ oximelle simplici has pill. sumat post cenã ad octo horas super qbꝰ põt dormire vna hora aut vna cũ dimidia: deinde vigilet quousqȝ trãseãt hore sex ab hora assumptionis ⁊ nõ assumat aliqd lauatiuũ: imo tunc prandeat siue fuerint operate siue nõ: si non fuerint ante
Digestiuũ prandiũ operate operabunt post prandium. ¶ Digestiuum materiei flegmatice baurachie in capite contente ⁊ hũoris acuti secum cõmixti. Recipe florum violarũ nenufaris boraginis ⁊ buglose. añ. ʒ. ij. radicum feniculi endiuie ana vnciam vnam: radicum apij ⁊ brusci. ana. ℥. vnam ß. florum sticados lupullorum fumiterre maiorane eufragie. añ. M. j. buliãt oĩa in sufficienti quantitate aque floribus exceptis qui in fine addãtur postea coletur ⁊ colature addat zuccari quantũ sufficit ⁊ fiat syrupus ⁊ acetoset cũ aceto vini albi. Recipe supradicti syrupi. ℥. ij. aquarũ lupullorum mellisse capillorum veneris. añ. ℥. j. Hũc syrupũ calr̃ sumat ante diẽ per horam. Super quo põt ad placitũ dormire. Et ipm talr̃ accipiat septẽ aut octo diebus donec in vrina apparuerit hũoris digestio. Et ipm taliter accipere incipiat in die immediate sequẽti post assumptionẽ pill. minoratiuarum
Eradicatiuum. superius scriptarum. Eradicatiuum materiei digeste. Recipe pill. cochiarum descrip. Rasis. 9. Almãsoris pill. aurearum descriptiõe Nicolai añ. ʒ. ß. fiãt pill. vij. numero. Istas pill. sumat post cenã imediate pcedentẽ per horas nouẽ in die imediate sequẽte ad diem complete assumptiõis suprascriptorum syruporum super quibus cum acceperit potest vna aut duabus horis dormire. Horis duabus exactis nõ
Lauatiuũ amplius dormiat ⁊ expectet donec trãseãt hore qnqȝ ab hora assumptionis. Et tunc accipiat ciatũ aq̃
Potio. ordei calide cum. ℥. j. zuccari rubei ⁊ inde ad horã prandeat. ¶ Quod si medicamen in forma potabili esset sibi gratius: sumat istud calidum ea hora qua dictum est pill. debere capi in reliquis seruãdo modum ⁊ ordinem qui ibi scriptus est. Recipe florum violarum capillorum veneris sticados arabici ana. ʒ. ij. anisorum feniculorum. ana. ʒ. j. passularum añ. ℥. ß. nucis musca. ℈. ij. fiat decoctio sm̃ artem ⁊ postea coletur de colatura accipiat. q. s. ad dissoluendum cassie pinguis nouiter extracte. ʒ. vj. turbit electi ⁊ zinzib. añ. ʒ. ß. zinzib. spice ana. ℈. ß. fiat potus qui si sibi fuerit gratior pill. sumat vt dictũ est.

¶ Premissa suprascripta euacuatione. imo si expedit eadẽ reiterata fiant particulares euacuatiões videlz cum gargarismatibus ⁊ masticatorijs. ¶ Gargarisma fiat sic. Recipe florum sticados arabici maiorane ana. ℥. ß. granorum sinapis. ʒ. ij. pistentur omnia modo grosso ⁊ buliant in lib. j. ß. aque vsqȝ ad consumptionem medietatis aque postea coletur ⁊ colature addantur oximellis simplicis. ℥. iij. ⁊ cũ hoc calido bis aut ter gargarizetur ante prãdiũ. ¶ Masticatorium. Recipe masticis gra. viij. ponantur in ore ⁊ masticetur cumqȝ cõmassatus fuerit addantur gra. iij. piperis ⁊ simul masticentur: ⁊ omnis humiditas que ad os descẽderit expuat cum prima grana piperis fuerint resoluta addantur alia tria. ⁊ sic successiue dõec masticauerit. xx. grana. Istorum duorum medicaminum. s. gargarismatis ⁊ masticatorij vtatur modo vno modo alio. interponẽdo vnum aut duos dies infra vnum ⁊ aliud.

¶ Et qr istius magnifici viri cõplexio naturalis est sanguinea. post euacuationẽ cum pill. aut cum medicina ⁊ pro syruporum assumptiõe erit sanguis factus subtilior ⁊ minus viscosus facta flegmatis euacuatione fiat flobothomia. Vñ Mesue in capi. de casu pillorum palpebrarũ dixit. Et quãdoqȝ si lac est cronicum grossum ⁊c. cura eius est mundificatio capitis cum reiteratiõe ⁊ flobothomia ⁊ ventosatio crurium. Fiat igitur flobothomia ex vena cephalica foramine lato ex parte oculi lesi. propter quã fiat euacuatio sex aut septem vnciarum sanguinis. Hec flobothomia taliter fiat per tres dies post assumptiõem euacuationis suprascripte in medijs tertijs d mane premisso prius ventris beneficio ⁊ vrine.

¶ Secunda intentio. Adimpleatur cum fricationibus factis stomacho ieiuno cum panno suauiter calido incipiendo ab humeris trahendo inferius ⁊ inde ab humeris versus manum trahendo modo ab vno brachio modo ab alio descendendo inde ad pectus ⁊ ventrem ⁊ tãdem descẽdendo ad coxas ⁊ tibias inferius semp trahẽdo. ¶ Silr̃ cum appositiõe ventosarum super nates que si multum replent ⁊ rubefiant incidãtur deinde ponãtur super spatulas ac simili modo fiat. Ponant etiã super partem posteriorem capitis vbi collum capitis cõiungit. Et maneat in eo loco non amplius quã per tẽpus quo dicerent duo pater noster. Postea ponat vna sub mẽto cum scarificatiõe. ¶ Usus fricationũ. ⁊ si vtilior sit post euacuationẽ nihil minꝰ põt ante ⁊ post fieri. Sed vẽtosationũ nõ fiat nisi pcesserint euacuatiões cũ farmatia ⁊ flobotomia. Et prio ponat sup nates. altero vero die sup sputales sup partẽ posterioris capitis ⁊ sub mẽto in diuersis diebus cum precesserint euacuationes vt prius dictum est. Et cum hoc cũ gargarismate ⁊ masticatorio. ¶ Aliquotiens fieri possunt: huiusmodi diuersionis cum ligaturis dolorosis iuxta assellas ⁊ inguina cum clisterijs ⁊ suppositorijs cum lotionibus ad tibias. sed puto sufficere fricatiões cũ vẽtosationibꝰ. ad iplẽdũ hãc intẽtionẽ.

¶ Pro tertia intentione adimplenda est. aduertendum quod in ea plura considerãda sunt. ¶ Primo vt materia fluens ad oculum repellatur. ¶ Secundo vt fluxe acuitas sedetur. ¶ Tertio vt materia in palpebra cõtenta resoluatur. ¶ Duo prima compleantur cum emplastro qd sic fit. R. lentium escorticatarum rosarum añ. ℥. j. puluerizentur subtilissime ⁊ cum rob vue siue sapa ad ignẽ misceatur dõec redeat ad formã emplastri de quo sumatur sup pe-

tia ⁊

tia ⁊ tepido super oculo ponatur quādo vadit dor
mitū de mane remoueat̄. Medicaminibus istis ta-
liud. liter vti potest quocūq; tempore. s. ante ⁊ post pur-
gationē. ¶ Ad idem valet hoc. ℞ecipe granatū in-
tegrū ⁊ decoquat̄ in aceto donec sit dissolutuz po
stea contere ⁊ reduc ipsum ad formā emplastri.
¶ Pro resolutione materie in palpebra cōtente oz
primo cum materia ibidem cōtēta ratiōe longe mo
re quā ibidem contraxit sit indurata ⁊ facta inhabi
lis resolutioni vt primo habilitetur ⁊ resolutiōi di-
aporati sponat̄. Hoc antē fit cum euaporatione aque cal'e.
um. Calefiat aqua simplex deinde inclinetur caput sup
vaporem ab ea ascendētem ⁊ ad palpebram recipia
tur. ¶ Idem operatur si cū aqua decoquūtur palee
ordei aut radix maluauisci. Hoc medicamē conue-
nit omni tempore. s. ante euacuationē ⁊ post ⁊ tal'r
fiat ante prandium ⁊ cenā stomacho ieiuno. ¶ Ma-
esoluti- teria hoc mō resolutiōi parata resoluatur infrascri-
um. ptis medicaminibus. ℞ecipe eris vsti. ʒ. ß. draga-
ganti. ʒ. iij. croci piperis. an̄. ʒ. j. terant̄ cū vino pō
tico donec fiat sicut mel: de hoc medicamine lineat̄
iud. palpebra vbi est rubedo ⁊ nō ponat̄ ad intra oculū.
¶ Itē ℞. masticis vernicis. an̄. ℈. ij. mumie. ʒ. ij. ß.
cristalli. ʒ. j. ß. terantur omnia ⁊ cribentur cū petia
subtili ⁊ cōspergātur cum aqua rosata ⁊ exsiccetur
in vase vitreato ad solem post exsiccationem iteruz
sup marmor teratur sicut colores terūtur. Et iterū
puluis aqua rosata aspergatur ⁊ exsiccetur vt prius
⁊ inde teratur: ⁊ sic fiat quattuor aut quinq; vicibꝰ.
Ultimo subtilissime terat̄ post cribet̄ cum sindone
subtilissimo ⁊ reseruetur huiusmodi puluis. ¶ Istis
duobus vltimate medicaminibus descriptis vtat̄
modo vno modo alio: lz primum sit efficacius. Et
huiusmodi medicaminibus vtat̄ bis in die: videlz
post fomētationē ad mediam horam sumēdo d̄ pre
scripto puluere ⁊ ponat̄ supra palpebram cuz radio
argenteo aut de auricalco ⁊ nō ponatur ad ītra ocu
lum. ¶ Sed cum oculus parumper rubeat. s. cōiun
ctiua aut forsan est aliqua pars quam prescripte me
dicine non attingunt. iō in oculo ponātur due gut
olliriuz: te colliriј qd̄ hoc modo fit. ℞ecipe celidōie rute an̄.
M. ß. succi feniculi lib. ß. tutie. ℥. ß. vitrioli d̄ quo
fit encaustrum. ℥. ij. armoniaci floris eris arsenici
ana. ʒ. j. terantur omnia simul ⁊ incorporentur ⁊ fi-
at massa ⁊ ponatur in alembico ⁊ sublimetur igne
lento ⁊ seruetur aqua que per sublimationem habe
tur: valet hec aqua ad rubedinem ⁊ lipitudinez ocu
li ⁊ conseruat visum ⁊ est res experta. De hac aqua
ponantur due gutte per quattuor horas post pran-
dium: ⁊ cum posuerit stet resupinus per sextamdeci
mam partem hore. Et hac aqua a duobus medica-
minibus immediate suprascriptis non vtatur nisi
prius facte fuerint euacuationes vniuersales ⁊ par-
ticulares ⁊ diuersiones.
uarta in ¶ Quarta intentio adimpletur hoc modo. Cuz ru
ntio. bor a palpebra remotus fuerit ⁊ eius grossities. ℞e
uluis: cipe lapis lazuli spice antimonii ana. ʒ. ß. pistentur
subtilissime aut terantur super marmore ⁊ cribētur
cum panno subtili. Et de hoc puluere ponatur su-
nguētū per palpebram cum radio. ¶ Ad idem valet hoc.
¶ ℞ecipe stercoris muris adusti aut non adusti:
vt dixit Auicenna. ʒ. j. mellis quantum sufficit ad
reddendum totum ad modum vnguenti: de quo
cum radio liniatur palpebra vbi volumus rena-
sci pilos. ¶ Istorum medicaminum vltimo scripto
rum vtatur modo vno modo alio. Et eis sic vti inci
piat postquam palpebra detrimuerit ⁊ rubedo fue-
rit remissa.
uinta in ¶ Quinta intētio pficiatur cuz suppositione istius
ntio. emplastri vbi cōtingeret dolorē in oculo augmēta-
ri. ℞. vitelli oui numero duo misceant̄ cū oleo rosa Empl'm.
to. ⁊ superponat̄ tepidum oculo clauso. ¶ Aut. ℞. la Aliud.
ctis vt mulgitur cum vitello oui: ⁊ oculo supponat̄
¶ Pill. visuales. ℞. pill. yere simplicis pill. aurearū Pillule
descriptione Nicolai an̄. ʒ. j. agarici electi. ℈. ij. sa visuales.
lis geme. ℈. ß. reformen̄t pill. nume. vij. p. ʒ. Ista-
rum pill. sumat a tribus vsq; ad quinq; semel i qua
libet ebdomada in sero quando vadit dormituz pre
missa leui cena.

¶ De asmate a materia grossa viscosa cui aliquid
materie subtilis ē admixtū cū ruptura vene pectorꝫ
seu pulmonis: ⁊ cū fluxu humiditatū ad pectus dif
ficultate hanelitum. ⁊ cum tremore cordis.

¶ Consilium. 8.

Hec spectabilis dn̄a grauissimis dispositio
nibus laborat. qbus accidens cōiunctum
est nō minus principalibus verēdum.
¶ Patitur asma antiquū a materia gros Casus.
sa viscosa pēdens cui aliquid subtilis materie est ad
mixtuz. ¶ Cū hac dispositione cōiungit̄ vene pecto Accn̄s.
ris vel qd̄ magis credo pulmōis fractura ꝓpter for
tem. ⁊ acerbissimā tussim precedētem. ¶ His duabꝰ Aliud.
associat̄ defluxus humiditatū a capite q pectus re-
plet. ⁊ difficultat anelitū. ⁊ a pectore eleuant̄ vapo
res ad caput q ad humiditatē cōuersi catarrum aug
mētant. Unde. v. tertij. Cerebrū enim frigidum nō Auic.
digerit illud qd̄ puenit ad ipsuz ex nutrimēto. ⁊ nō
resoluit qd̄ ad ipsum ascendit ex vaporibus conuer
tunt̄: ergo supfluitates nutrimēti. ⁊ componunt̄ va
pores sicut cōuertit ellambicus illud qd̄ ascēdit ad
ipsum ex cucurbita. quare assidui sunt in ipso fluxꝰ.
¶ Et cū his supradictis patit̄ cordis tremorem.
¶ Hec pauca p cedulam mihi missaz. ⁊ per relatio Aliud.
nem factā accepi. Nec me extendo ad inquisitionē
causaz haz dispositionum cū viro doctissimo phi
sico presenti sint note. ⁊ facile cōsiderāti possunt fie
ri manifeste. ¶ Nō puto hāc dn̄az posse ab hac egri Primū ꝓ
tudine que est asma curari. Nā. x. tertij. Hec egri- nosticum.
tudo cum accidit decrepitis nō forsitan sanatur ne Auic.
q; maturat̄. quō enim cū ipsa in iuuenibus etiaz sit
difficilis fm plurimum. Et licet Auic. dicat in de-
crepitis cōsiderata debilitate. ⁊ dispositione ipsius
cēsendum est quo ad hūc effectum ipsam esse decre
pitaz. ¶ Dico secdō qd̄ vehemēter timēduz est ne hec
domina fiat ptisica. Nam. x. tertij. Ille cui accidit Secdm ꝓ-
sputum sanguis est preparatus vt adueniat. ei vlcus nosticum.
pulmonis. nam sputū sanguinis fm plurimum fit a Auic.
vulnere. ⁊ vulnus declinat ad hoc vt fiat vlcus.
¶ Dico tertio qd̄ hec domina parata est subire mor-
ti. Nam Auicēna tertia primi summa octaua capi- Tertiū ꝓ-
tulo primo. Ille cui tremor cordis assidue acciderit nosticum.
de se ipso sit solicitus ne subita morte intercipiatur. Auic.
¶ Quid de catarro pronosticandum sit cum istis
dispositionibus sit complicatus consideranti relin
quo. ¶ Et quamq; ex sententia auctorum nostroruz
mihi videatur sic esse pronosticandum aliquando
tamen contingit preter spem egrum euadere. ⁊ ideo
ponēdus est modus cure qui seruari debet si potest
curari: aut saltem faciat hanc egritudinem tollera-
biliorem. ⁊ hac mediante longiori tempore viuat.
¶ Cura istius egritudinis consistit in debita admi Ordo cure
nistratione sex rerum non naturalium: ⁊ conuenien
ti administratione rerum medicinalium.
¶ A rebus non naturalibus incipiendo ab aere pri Dieta.
cipium faciam. ¶ Sit itaq; aer dum est sputum san Aer.
guinis declinans ad frigiditatem: ⁊ siccitatez. duz
vero cessauerit sputum sanguinis. ⁊ creditur quod
vena sit consolidata declinet ad caliditatem ali-
quam. ⁊ siccitatem. Quod si non habeatur talis na-

turalr:fiat arte cū suffumigio ligni aloes aut thurꝫ
vel sandarace ⁊c. Sꝫ camerā nō egrediat̃ stante fu/
mo. Sed postq̄ cessauerit vel calefiat aer cuꝫ igne
accenso in camera ex lignis redolētib⁹:cui tū nō se
appropinquet multū. ¶ Caueat aerē frigidū multū
⁊ humidū ⁊ turbulentū ⁊ vehemēter calidū ⁊ ven
Uestes. tosum. ¶ Stante sputo sanguis sit talr vestita ne fri
geat. Sed tūc nō ita tegat̃ pānis vt nimis caleat vt
sanguis reddat̃ subtilior ⁊ sputo paratior. Alio tpe
Quies. sit pānis bene munita ne frigore offendat̃. ¶ Cōue/
nit potius quies quā exercitiū ⁊ maxime stante san
guis sputo. Qd̄ si se mouerit sit motus lentus sto/
Fricatōes macho iam vacuo. Exercitiū calorē incēdit ⁊ hūo/
res subtiliat ⁊ fluxui paratos reddit. ¶ Sꝫ loco ex/
ercitij ad resoluēdum superfluitates tertie digōnis
faciāt fieri fricatiōes ad brachia trahēdo vsus ma/
Uigilie. num ad coxas ⁊ tibias trahēdo versus pedes. ⁊ hoc
ante prādiū ⁊ cenā. ¶ Caueat a multa vigilia: quo/
niam cū sit hec domina debilis amplius resoluere
tur. preterea vigilie exsiccāt corpora calorē incēdūt
⁊ coleram rubeā augmētāt: vnde. 4. Alman. Uigi/
lie vero multe calorem incēdunt ac formā corrūpūt
corpusq̄ desiccāt atq̄ coleraꝫ rubeā in ipo augmē
tant. qd̄ precipue operat̃ cū corpora sunt macra oꝫ
itaq̄ vt aīa vigilare nō cogat̃ cū dissoluta ⁊ stupi
Auic. da fuerit. Preterea vigilie multe caput replēt hūo
ribus vnde catarrus augmētat̃. Unde. 1. tertij ca.
de cura epilensie. Supfluitas vigiliaꝝ debilitat spi
ritum ⁊ resoluit ipsum. ⁊ cū hoc replet cerebrū va/
pore. Nocet. n. somnus multus precipue imediate
post repletioneꝫ vt somnus meridiei: vnde dormiat
sufficiēter in nocte: videlꝫ septem aut octo horas.
¶ Caueat a somno diurno. Ubi propter aliquod ac
cidēs contingeret nō posse dormire dormiat in die
ad minus post prādium per horas duas. Et caueat
a somno resupino. Et dormiat capite eleuato corpe
taliter pānis tecto vt nō sudet neq̄ frigeat.
Acc:ñ aī. ¶ Licet animi accñtia per que fit caloꝝ reuocatio
ad extra intus videātur cōuenire. propterea qꝛ sunt
causa calefactionis ⁊ subtiliatiōis humorū resolu/
tionis eorum. tamē qꝛ magis dubitādum est ne mo
tus tales adherent in putrefactionē materiei. poti⁹
laudo abstineat ab eis: sicut sunt ira furor: ⁊ p̃cipue
quādo sanguinem spuit. ¶ Caueat igitur ab eis a tri
stitia sollicitudine a risu eo tempore precipue quan/
do sanguinem spuit. Sed conuenit conuersari cum
personis sibi dilectis: ⁊ audire res gratas ⁊ iocun
Coitus. das. ¶ Sed cum coitus inter anime accidētia nume
retur propter delectationem ⁊ concupiscentiā secū
cōiunctā ab eo oīno abstinendum est.
Inanitio ⁊ repletio. ¶ Caueat omnino a ciborꝫ repletione. Primo qꝛ
digestiua est debilis. Secundo quia ad repletioneꝫ
sequitur flegmatis multitudo ⁊ exinde materiei ī pe
ctore conculcatio ⁊ nocumentum in anhelitu. Ter/
tio quia fieret humoralium materierum augmenta
tio: que omnino prohibenda est omni tempore: et
maxime stante sputo sanguinis. ¶ Quod si contin/
geret repletionem fuisse factam. subtiliet dietam
aliqualiter plus solito. ¶ Et caueat a vomitu p om/
nem modum.
Cibi ⁊ potus. ¶ Cum sanguinem non spuerit ⁊ videbitur qꝛ vena
sit consolidata vtatur cibis qui in qualitatibus su
is sint calidi sicci subtiliatiui abstersiui aperitiui ⁊
mundificatiui. vt contrarientur lapsui qui est frigi
dus ⁊ humidus per suam caliditatem ⁊ siccitatem:
⁊ grossitiei materie ꝓpter suam subtiliationē: ⁊ sui
aperitione aperiant̃ vie opilate a materia viscosa: ⁊
abstersione sua abijciantur materia a partibus qui/
bus adherent ⁊ quod lauētur vie in quibus iste ma
terie continētur. ¶ Et ex hoc apparet qd̄ cibi sui po
tius debent esse medicinales q̄ cibales. ¶ Sit igit̃
panis suus debite coctus ⁊ fermentatus de farina
a qua ex toto furfur nō sit excussus. ¶ Carnes sint ca
ponuꝫ: ⁊ gallinaꝝ: sed nō laudo pulloꝝ. qm̄ excitāt
prefocationem nisi sint acetose. scd̄o canon. capi. de
carne. Sint fasianoꝝ ꝑdicum auium paruaꝝ degē/
tium in pratis: ⁊ nemoribus castrati annualis vituli
leporis ⁊ caprioli ab alijs abstineat. Et cōueniūt ma
gis elixe q̄ assate qd̄ si cū eis bulierit radices aperi
tiue: ⁊ subtiliatiue: sicut radices petrosilij: ⁊ feniculi
cōueniens erit. ¶ Alius modus preparādi nō placet
nisi aliqñ sumeret assatas que tū nō sint multum sic
ce. qm̄ essent difficilis digōnis. ¶ Uti pōt ouis sor/
bilibus recentib⁹ in ferculis suis. ¶ Uti pōt ysopo ti
mo ciceribus rubeis feniculo petroselino. ¶ De fru/
ctibus vti pōt auellanis passulis dulcibus ⁊ ficub⁹.
¶ Cōuenit etiam butiro recēti. ¶ Usus piscium ra/
rus sit. Si qñ vti vellet sumat pisces pauce viscosi/
tatis sicut sunt lucij aque currentis capedani tence
mursiones carpiones. ¶ De speciebus vti potest cro
co in omni suo cibo ⁊ cinamomo nucis muscate ma
cis. zenze. ¶ De potu vtat̃ vino albo vel cisiolo po
tentia mediocri ad dulcedinē declinans odoris aro
matici. ⁊ substantia clarum. Qd̄ si aque ꝑmixtione
indigerit sit aqua clara in qua bulierit aliquid seis
feniculi. ¶ Quod nisi timerē virtutis debilitatē con
sulerem vteret̃ loco vini ydromelle facto ex. xx. par
tibus aque. ⁊ vna mellis electi que per ebulitionem
rediret ad quartam partem.
¶ Sed si sanguinē spueret hoc regimē nullo pacto
cōueniret neq̄ si dubitaret̃ de ipso sputo. Sed opꝫ
vt regimen suum inclinaret̃ ad id qd̄ ingrossat san/
guinē ⁊ ipsum inuiscat: ⁊ infrigidat. Sicut vsus ex/
tremitatum pedum: ⁊ tibiarum vituli castrati ⁊ ca/
preti. Cū quibus bullerit plātago: aut corigiola vel
portulaca: aut solatrū. Et tunc cōpeteret rizum: mi
lium lentes indicatione sumpta a sputo sanguinis.
¶ Sed cū talia cōtrarient̃ intētioni ad asma opꝫ in
hoc medicū esse prudentē: ⁊ declinet magis ad eam
ꝑteꝫ que vr̃ sibi magis timorosa: ⁊ cōueniret. ¶ Stā
te fluxu dimitteret vinū. Et loco eius vteret̃ syrupo
mirtino nō stāte multa debilitate neq̄ multa reple
tione in mēbris spūalibus. ¶ Qd̄ si necessitas ad ex/
hibēdum vinum cogit detur vinum rubeū habens
aliquid stipticitatis: ⁊ misceatur cuꝫ aqua pluuiali.
¶ Regimen principaliter medicinale dꝫ esse respi/
ciens eam dispositionē que vr̃ esse magis suspecta.
¶ Cum igitur in hac domina sint due multum gra/
ues videlꝫ asma. ⁊ sanguinis sputum: ⁊ asma cū sit
causa sputi ꝓpter tussim validam: videtur qd̄ a cu/
ra tussis sit incipiendum. ¶ In cura igitur huius
dispositionis sunt octo intētiones. Prima est ma/
teriei euacuatio minoratiua. Secūda est adequatio
eius. Tetria est euacuatio. Quarta diuersio. Quin
ta materieꝝ in pectore cōtentaruꝫ exsiccatio ⁊ con/
sumptio. Sexta est capitis confortatio. Septīa ē pe
ctoris cōfortatio. Octaua est accidētium correctio.
¶ Prima intentio completur per flobothomiā ve
ne basilice que directe euacuat a partibus pectoris
vt apparet secundo regimis acutorum cōmento. 11.
Ex qua fiat sanguinis euacuatio secundum virtutis
tenorem vt visum fuerit medico presenti. ¶ Sed cū
nō credaꝫ hāc dominam ꝓ cura istius dispositiōis
multū indigere flobothomia venio ad aliud minora
tiuum videlicet. ℞ radicis yreos. ʒ. ß. agarici electi
ʒ. j. ⁊. ß. zenze. ℈. ß. pulueris sticados arabici. ʒ. j.
infundantur omnia per diem naturaleꝫ ī. ℥. iij. aque
ysopi. ⁊ vna aque capillorum veneris. ⁊ vna cum di
midia aque saluie postea coletur facta bona expres/
siōe. ⁊ cū hac colatura dissoluantur cassie pinguis
noviter

nouiter extracte.ʒ.vj.⁊ fiat potio. Hoc minorati/
uum euacuans a pectore ⁊ a capite exhibetur cau/
dum per horā añ diē. Sup quo pōt dormire media
hora cū ipsum assumpserit. Deinde vigilet ⁊ pma/
neat ieiuna.v.horꝫ. In fine quaꝝ sumat ciatū vnū
aque ordei calefacte et zuccarate. Et post ad horaz
Clistere.
prandeat nō se multo cibo grauādo. ¶ In die sequē
ti faciat fieri hoc clistere de mane ante prandiū: vi/
delꝫ. Recipe folioꝝ blite malue mercurialis ysopi.
añ.M.j.cartami.℥.j.furfuris bene cribrati p.p.j.
ß.bulliant omnia in lib.iiij.aque vsqꝫ ad cōsumptio
nem medietatis postea coleꝫ.⁊ de colatura accipia
tur lib.j.cui addanꝫ zuccari rub.℥.ß.yerepigre.℥.
ß.olei de camōilla.℥.iij.sal'gēme.℈.j.fiat clistere.
Secūda itē/tio.
Secunda intētio completur cum digestiuis ma
terieꝝ existentium in pectore ⁊ habentium respectū
ad caput. Et huiusmodi plura sunt ex quibus eligā
Primum digestiuū
que videntur huic casui potiora. ¶ Primū est hoc.
Recipe syru.de sticados.℥.ß.oximellis simplicis.
℥.j.aque capillorum vene.℥.ij.aque betonice.℥.
j.misce ⁊ habet exhiberi in aurora calidum post quē
Aliud.
ieiunet ad minus tribus horis. ¶ Aliud digestiuum
fortius. Recipe syru.de sticados.℥.ß.syru.d̄ pras
sio.℥.j.aque calamēti.℥.j.ß.aque mellisse.℥.j.mi
[Electu]arium.
sce detur vt dcm̄ est de primo. ¶ Ad hanc intentio/
nem valet vsus istius electuarij: videlꝫ. Recipe dia
yris.℥.ij.specierum diābre.ʒ.j.ß.penidiaruꝫ.℥.j.
syrupi violati.q.s.ad redigendū omnia ad formā
electuarij d̄ quo sumat ante prādiū per tres horas
ʒ.iij.⁊ tantūdē ante cenā: ⁊ qñ vadit dormitum.
Tertia in tentio.
Adimplet tertiam intentionē post materiā dige
Pillule.
stam pill'.de agarico: de quibus denꝫ.℈.iiij.ex q/
Potio.
bus reformentur pill'.vij.cū syr.de sticados. ¶ Qd̄
si solutiuum in forma potabili esset gratius sumat
istd̄. Recipe electuarij indi maioris.ʒ.ij.agarici ele
cti.℈.j.zinzib.gra.iij.dissoluantur cū aqua deco
ctionis ysopi ⁊ maiorane: ⁊ fiat potus quem calidū
sumat in aurora seruatꝫ mōis in pria intētōe dcis.
Quarta in tentio.
Pro intentiōe quarta faciunt que dicta sunt in
prima intentione.s.fricationes ante cibū. Laudo ēt
vrine prouocantia non nimis fortia ne materiā sub
tilem euacuando grossum relinquant. Et pter hoc
laudo vt cum cibis suis coquantur semper radices
feniculi aut petrosilli. Sed tēpore magni caloris po
natur radices cicoree aut endiuie. Qd̄ si natura con
cessisset sibi emorroijdas laudarem per ipsas diuer
sionem. Quod si ope nature deficerēt: prouocande
essent arte. Modū lege ab Auicen.17.tertij. Diuer/
sio per vomitum nullo mō fiat.propterea quia capi
ti nocēt ⁊ periculū īcurreret aptiōis vene pectoris.
Quinta in tentio.
Quinta intētio que est materieꝝ in pulmone cō
[Electu]arium:
tentarum cōsumptio ⁊ exsiccatio compleꝫ p vsum
istius electuarij mihi sepe experti. Recipe pulmōis
vulpis exsiccati ⁊ subtilissime puluerizati.ʒ.iij.ra/
dicis yreos recentis minutissime trite.ʒ.j.succi liq
ritie.℈.ij.radicum enule.ʒ.j.ß.croci.ʒ.j.rob vini
siue sape.℥.iij.zuccari dissoluti cum sapa.q.s.⁊ fi/
at electuarium ad moduꝫ loch de quo sumat d̄ ma
Loch.
ne in aurora.ʒ.ij.⁊ ante cenā per horas duas tātū
dem ⁊ qño vadit dormitum. ¶ Ad hanc intētionez
valet loch de squilla de quo teneatur in ore nō ma
sticando sed ducēdo ipsum per os: ita vt liquefiat ⁊
Suffumi/gium.
transeat per meri ⁊ cānā pulmonis. ¶ Cum aliqui/
bus diebus vsus fuerit aliquo istorum duorum ele/
ctuariorum ⁊ materia in pectore videbitur notabil'r
minorata: imo pro maiori parte euacuata laudo: vt
fiat hoc suffumigium: videlꝫ. Recipe storacis thu
ris mirre aristologie rotūde.añ.ʒ.j.arsenici citrini
ʒ.iiij: omnia bene conficiantur cum butiro vaccino
⁊ fiant forme ad quantitatem auellane de qbus vna
ponatur super prunas ⁊ cooperiātur prune cū coper
culo habente foramen in quo sit cāna longitudinis
vnius brachij: ⁊ ista in ore ponatur ⁊ fumū recipiat
⁊ hoc faciat de mane stomacho ieiuno. ¶ Et in hoc Documētū
medicus sit diligens considerādo pulsum ⁊ vrinā.
nā si viderit vt nimis supercalefiat abstineat a suffu
migio. Et faciat ei vti ptisana ordeacea ⁊ potu aque
ordei sine vino vno aut duobus diebus quousqꝫ tē
peretur. deinde si opus fuerit reddeat ad suffumi/
gium si videbit superesse materiam.
Pro sexta intentione adimplenda vtatur primo Sexta itē
hoc masticatorio de mane stomacho ieiuno: videlꝫ tio.
Recipe masticis.℥.j.origani sicci stafisagrie nucis Mastica/
musca.misce incidendo frustratim ⁊ non pistando. torium.
De hac mixtione sumat coclear vnum ⁊ masticet p
tertiam partem vnius hore spuendo id quod ad os
veniet. ¶ Et loco istius potest sumere gra.x.masticꝫ Aliud.
cuꝫ gra.v.piperis ⁊ masticare sicut dictū est: ⁊ hoc
faciat bis in septimana. Recipe pulueris yerepig. Pillule.
de octo rebus.ʒ.ij.mirabolanoꝝ kebuloꝝ.ʒ.j.ma
sticis.ʒ.ß.aloes optimi ad pondus omnium ⁊ cum
aqua maiorane in qua fuerit infusum aliquid nucis
musca.reformētur pill'.grosse fere ponderis.℈.j.d̄
his sumat vnam quādo vadit dormitum cū aliquo
iulep aut sapa.⁊ hoc semel in ebdemoda. ¶ Recipe Vesicato/
aque vitis lib.j.ß.nucis musca.ʒ.j.ß.zinzib.pire/ rium.
tri.ana.ʒ.ij.pistentur ⁊ infundātur in supradicta aq̄
in vase vitreo stricti orificij ⁊ diligēter claudaꝫ cū
hac aqua fricetur diligenter per quartam partem
hore pars anterior capitis in loco cōmissure facta
hac fricatiōe fricēꝫ locus cū cepe squilitico recenti
donec locus rubeat ⁊ vesicetur: ⁊ cum vesicatꝰ fue
rit superponātur folia cauliū ad ignē sup calefacta
vt egrediaꝫ aquositas: ⁊ teneatur hec pars pus ab/
rasa hoc mō per mēsem aperta.⁊ hec fricatio taliter
fieri incipiat postquā precesserit purgatio vl'is ⁊ pti
cularis. ¶ Sumat omni mane quādo nō fecerit ma
sticatoriū per quattuor horas ante prādiū.ʒ.ij.boli Bolꝰ ar.
armeni subtilissime puluerizati in hyeme cum vino
albo subtili ⁊ in estate cū vino pmixtionis aque plā
taginis. Sitqꝫ totum quantitas.℥.iij.ß.nam vsus
istius puluerꝫ est mirabilis ī exsiccādo catarrū.10.
tertij cap.de asmate. Et valet ad asma: vt patet per
Serapionē in suo de simplicibꝰ.cap.de luto arme
no.valet ēt ad sanguinis sputū: vt apparet in capi.
pprio. ¶ Odoret sepe hunc puluerē in sindone liga Odoramē
tum: videlꝫ. Recipe nigelle p.vj.horas in aceto in/ tum.
fuse postea ī vmbra exsiccate.℥.ij.ligni aloes macis
ana.ʒ.j.florum roris marini maiorane florum stica
dos.ana.ʒ.ß.pistentur ⁊ ligentur in sindone ⁊ fiat:
vt dictum est.
Pro septima intentione vtatur hoc ceroto. Re Septīa in
cipe mucilaginis fenugreci seminis lini altee.añ.℥. tentio.
j.croci.ʒ.ß.ligni aloes spice florum ysopi radicum Cerotum.
enule.añ.ʒ.ß.opoponacꝫ rasine electe añ.ʒ.j.ß.dis
soluantur gūmi cum vino aromatico ⁊ incorporen/
tur ad ignem demum addantur species aliquarum
rerum. Et fiant duo cerota super pāno grane lōgi/
tudinis vnius spane ⁊ latitudinis quinqꝫ digitoruꝫ
quorum vnus portetur in directo thoracis a furcu
la pectoris superioris vsqꝫ ad pomū granatū aliud
ponatur in parte posteriori opposita.
Pro octaua intētione ⁊ vltima tria videnꝫ mi/ Octaua in
hi accidentia indigētia correctione. Primū est san tentio.
guinis sputum quāquam numerauerim inter egri/
tudines principales. Sed quia eius causa fuit asma
siue tussis sequens asma pter id inter accidētia cō
numero: lꝫ sit egritudo modo per se. Scd̄ꝫ difficul Cōtra spu
tas anhelitus. Tertiū tremor cordis. tū sangui
Propter primuꝫ stante sputo sanguis vtaꝫ bolo nis.

armenico vt dcm̄ est in intētiōe. vj. Fiat flobothomia de vena basilica ex qua extrahant̄. ℥. ij. sanguinis pro vice. ⁊ hoc fiat cū reiteratiōe mō vnius brachij modo alterius. Fiant fricatōes ad tibias ad coxas. Ponātur vētose sine incisiōe sub poplite ponēdo vnā pro qualibet tibia: Fiāt ligature fortes iuxta inguina. Prouocent̄ emorroydes. Sepe teneat in ore de hoc electuario qd̄ hn̄do transglutiat: videlicet lapidis emathites subtilissimi pulverizati ⁊ postea cū aqua plantagis loti. ʒ. ij. boliarmeni. ʒ. j. seminis portulace. ʒ. ß. cornucervi vsti. ℈. ij. karabe. ℈. j. zuccari rosati veteris. ℥. j. ß. mucilagis citoniorum quantū sufficiat ⁊ redigat̄ totū ad formam loch. Cum cessauerit sputum cesset ab vsu frequenti horum medicaminum.

De mala cōplexione frigida ⁊ humida cerebri.
Consilium. 9.

Casus. Dispositio istius Spectabilis ⁊ generosi viri de Luca est vertigo: q̄ ⁊ si possit egritudo mō largo nolari. pprius tn̄ accidēs appellatur.

Causa: Cuius cām p ea que mihi narrata sunt arbitror eē a stomacho hoc certū fiet si posuero signa ab illustribus medicis posita qn̄ vertigo est per essentiam in capite: ⁊ quando est per communitatē a stōacho. Per cōitatē alterius mēbri non videt̄ esse cū ea que mihi sunt narrata cōsidero ⁊ que mihi interroganti sunt affirmata.

Signa vertigis p eēntiā i capite.
Gal.
Paulus.

Incipiam ⁊ ponā signa vertiginis per essentiaz in capite. Gale. in. 3. de interiorib⁹. si fuerit p proprietatem precedūt eā sonitus in auribus: ⁊ grauitas in capite ⁊ nocumentum in odoratu. Et Paulus vt primo ponit̄ cōtinētis. Quando est ex cerebro precedunt vehemēs dolor sonitus auriū grauitas auditus ⁊ debilitas odoratus ⁊ possibile est seq̄tur hanc debilitas tactus.

Auic.

Et Auic. I. tertij tract. 5. cap. I. dixit in ea que fit a retentione materieruz vaporosaꝝ precedentium in cerebro aut generataꝝ in cerebro est egritudo assidua ⁊ non sequens egritudinem in aliquibus mēbris ⁊ non est excitata cuz vacuitate ⁊ sedata cū repletiōe. Et qn̄q₃ precedunt ipsaz dolores capitis ⁊ sonit⁹ ⁊ tinitus ⁊ grauitas in capite ⁊ īuenit tenebrositatē in visu suo: ⁊ inuenit in sensibus abreuiationem: ita vt sit ī gustu ⁊ odoratu ⁊ sentit in arterijs pulsationem vehementē ⁊ inuenit in odoratu grauitatē. hec Auic. Cū hec signa cōsidero ex relatiōe mihi facta nō inuenio ea oīa: īmo neq₃ fere alique verificari in patiēte. Videtur igitur concludendum vertiginem ipsam per essentiam in cerebro non esse.

Signa vertigis a stomacho.

Cū itaq₃ causa non sit in cerebro erit in alio mēbro ab eo: sed in nullo alio videtur esse quam ab ipso stomacho cum in nullo aliorum sentiat nocumentū in tempore insultus egritudinis nec ante relinquitur. igitur quod sit a stomacho. Et istud confirmatur: quia tempore quo a vertigine vexatur habz stomachi dolorem ⁊ nauseam paruo tempore durat vertigo: ⁊ post ipsius diuisionem sentit dolorem in parte posteriori capitis vbi est origo neruorum sexti paris: quoniam per illos neruos est cerebri cuz stomacho colligantia. Adest insuper appetitus debilitas ⁊ declinatio doloris ad partem anterioreз cerebri. Et adest vt dixit Auic. loco supra allega. diuersitas dispositionis situs. i. anxietas stomaticha in qua patiens non quiescit in vno situ. Solet etiam interdum accidere tremor cordis idest oris stomachi aut cordis propter colligantiam quam habet cum ore stomachi: ⁊ forsan aduenit cum laxitate spiritus: vt inquit Auicen. Et hoc propter communitatez stomachi ad diaflegma. Et breuiter fm quod permutatur stomachus in suis dispositionibus ita permutatur capitis dispositio in vertigine: Ex his igitur concluditur vt prius hanc dispositionem esse per communitatez stomachi ad caput. A stomacho enim fit fumorꝝ seu vaporum eleuatio ⁊ isti p meri aut per neruos quibus stomachus cerebro associat̄ transeunt ad cerebrum. ⁊ in ipsius arterijs cū spiritibus cōmiscent̄ ⁊ ipsos reuoluunt cum aūt reuoluunt̄ spiritus imaginatur homo q₎ res reuoluant̄. nam equale est siue diuersificetur pportio partium spūs ad partes mundi supra ad faciendum vertiginē siue diuersificet̄ talis pportio suple ex parte mundi vt inquit Auic. Ad visionem eniз requirit̄ debita pportio visibilis ad visum que nō est nisi debita adiacētia qua visibile comprehendit̄ in tali situ cum talibus liniationibus. Ad permutandum hāc pportionez sufficit aut qd̄ spiritus permutetur aut qd̄ res visa moueatur a quocunq₃ horuз fiat hmōi pportionis variatio fit obiecti diuersum iudiciuз. Nam stante sentiente si obiectum circulariter mouetur iudicium fit q₎ obiectum moueatur circulariter. Si vero obiectum quiescat ⁊ sentiens siue spiritus quo fit visio. ⁊ ī quo species rei visibilis recipiūtur moueatur circulariter. Similiter fit iudiciū de obiecto. s. q₎ moueatur motu circulari sicut prius iudicabatur moto obiecto ⁊ sentiente quiescente ⁊ hoc innuebat Auic. in verbis supradictis. Materia vero aque fumi siue vapores eleuātur a stomacho ad caput est flegmatica cui est alquid colere admixtum hoc fit inditium p ea que mihi relata sunt. Hec dispositio nō parum est verenda. qm̄ Rasis. 4. almansoris cap. de significationibus accidentium inquit. Incubus ⁊ vertigo si fortes fuerint ⁊ diu perseuerauerint epilensiam futuram significant. Et Auic. fen. tertij. primi cui frequenter accidit scotomia de se ipso sit solicitus ⁊ humorē grossum euacuet ne ad epilensiam perueniat. ⁊ apoplexiā lз dixerit scotomiaz cum perueniat ab eisdē causis a quibus vertigo idē earum est pnosticum: ⁊ prima tertij tractatu quarti cap. primo. dixit Auic. vertigo frequēs nunciat epilensiam ⁊ proprie in decrepitis.

Cura istius dispositionis duobus medicinalib⁹ instrumentis perficitur. dieta. s. ⁊ potione.

Dieta consistit in debita administratione. sex rerum nō naturalium. Et de his tractando. primo ponam que sunt contraria. deinde subiungā que sunt conuenientes. ⁊ incipiam ab aere.

Aer nocet nebulosus: turbid⁹: humid⁹ mali odoris ⁊ multi splēdoris. ⁊ vbi sunt multe candele accēse. Et in quo sit magnus strepitus. Et splendor lune Nocet. insuper intueri ignem. Et multum caput calefacere ⁊ eodem modo ad ipsum frigus suscipere. Conuenit aer clarus: quietus in caliditate temperatus: aut paruз declinans in siccitate vt magis declinet. Et si aer talis qualitatis haberi nō pōt naturaliter habeat̄ arte suffumigādo locum habitatōis cuз thure: aut storace sicca aut laudano: aut granis iuniperi. Sed stante fumo locū nō ingrediat̄. sed solum postq₃ cessauerit. Locus habitationis sit a terra remotus nō ppiquus cloacis neq₃ cursib⁹ aquaꝝ Caput ita munitū teneat vt frigus nō sentiat neq₃ ita caliduз teneat̄ vt extuet. Nec in capite aut circa collum aliquid teneat qd̄ eas partes constringat.

De accidentibus anime. Sūmo ope cauēduз est ab ira furore tristitia a cogitatione reꝝ que velociter reuoluant̄ aut moueāt. Imo has res intueri nocet sicut nubes aspicere aut cursuз aquaꝝ aut rotas que velociter reuoluunt̄. Confert letari gaudere ⁊ de sanitate propria bene sperare.

De somno ⁊ vigilia. Nocet somnus diurnus: ⁊

qui fit

⁊ qui fit imediate sup cibū. Et somnus nimis long⁹ neqꝫ minus nocēt vigilie supflue qm̄ caput replent vaporib⁹ tertia primi cap. de epilensia. Somnus sit de nocte nō de die. Neqꝫ dormire icipiat nisi trāsiuerint hore due a fine cene. Sitqꝫ septē horaruꝫ nō minus quinqꝫ nec longior octo. Sit insup capite eleuato ⁊ corpe decēter pānis tecto. Et sit sup altero lateꝛ prio super dextrū deinde sup sinistrum.

Potus. [...]ies. ¶ De motu ⁊ quiete. Vitet subitos ipremeditatos ⁊ repentinos motus ⁊ reuolutiōes subitas de vno latere in aliud ⁊ iclinatiōe capitis ad inferiora ⁊ ipsi⁹ subitā reuolutioneꝫ. Et dimittat oē forte exercitiū ⁊ pcipue post cibū imediate ⁊ quolibet exercitiū in quo opꝫ caput flectere ad iferiora nocet sicut scribere ⁊ suere. ¶ Cōuenit ges post cibū aut leuis ambulatio. Ante cibū vero exercitiū tpatū loco cui⁹ fiāt fricatiōes cū pāno parū calido trahēdo a superioribus ad iferiora icipiēdo ab humeris trahēdo inferius ⁊ a spatulis ad manus. postea descēdēdo ad ventrē: vltio ab iguinib⁹ ad genua ⁊ pedes. Nō fiat capitis fortis fricatio imo leuis cū pectinatiōe leui. Sed hmōi exercitia concessa nō pri⁹ facere incipiat quā habuerit ventris beneficium ⁊ vrine.

[...]ibus. Potus. ¶ De cibo ⁊ potu. Abstineat ab oib⁹ cibis fumosis vaporis ⁊ ventosis ⁊ ab omni potu inflatiuo ⁊ euaporatiuo ⁊ ab omnib⁹ cibis difficilis digōnis ⁊ mali nutrimēti. Vitare dꝫ panē azimū ⁊ nō bene coctū: ⁊ panē calidū sicut a furno extrahit. Et oīa cibaria q̄ ex pasta azima fiunt. Et carnes bouis hirci agni ⁊ porci ⁊ carnes pingues ⁊ animaliuꝫ viscera. Caueat insuper a carnibus auiū degentiū in aqua aut vallibus vt anserū anatū ⁊c. Dimittat lac ⁊ caseū ⁊ que ex his fiunt ⁊ butirū ⁊ oua dura ⁊ frixa. Pisces generalr̄ nocēt. Et legumina pcipue fabe lētes. ¶ Cauēdū ē ēt ab herbis fridis ⁊ hūidis ⁊ vehementer calidis ab omnibus acruminibus ⁊ a fructibus omnibus precipue recentibus quibusdaꝫ exceptis de quibus ifra.

Panis. ¶ Panis sit ex optimo frumēto ab omni alio grano mundo precipue a lolio ⁊ fiat ex simula sit debite coctus ⁊ cōpetenter fermētatus non pluris temporis trium dierum neqꝫ paucioris medij diei. in cuius cōfectione sit aliquid salis ⁊ qn̄ comeditur mundet a cortice superiori.

Carnes. ¶ Carnes sint perdicum fasianorum turturum ⁊ aliarum auiū degentium in nemoribus aut pratis ⁊ caponum iuuenum pullorum ⁊ gallinarum iuuenum. pipionū carnes cū longaꝫ in stomaco trahāt morā non ita laudāt. ¶ Ex quadrupedib⁹ carnes caprioli leporis iuuenis edi castrati lactētis vituli agni annualis concedunt.

[...]ua. ¶ Oua recētia sorbilia aut tremula vel cocta absqꝫ cortice i aqua ita tamen ꝙ non sint dura albumine abiecto.

Pisces. ¶ Piscium rarus sit vsus si tamen interdum sumuntur sint ex mari trilie aut passeres solie vel aurate ⁊ similes. Ex aqua dulci lucij capedani marsiōes ⁊ pisces parui squamosi ab alijs caueat.

Herbe. ¶ Ex herbis cōceduntur borragies buglossa saluia mellissa petrosillus estatis tpe enduuie taraxacon.

Fructus. ¶ Ex fructib⁹ laudant passule enucleate fistici ⁊ iterdū due aut tres: fic⁹ sicce an̄ cibū a ceterꝫ abstineat.

Vinum. ¶ Vinum sit album aut cifiolum clarum habens aliqd pōticitatis nō fumosum neqꝫ dulce neqꝫ asperū.

Aqua. Licet: Rasis rufus vt apparet prio continentis magis laudauit aquam quam vinum. si vinum potens foret ⁊ opus esset aqua melius esset aq̄ calibeata ceteris deinde aqua cisterne.

Inanitio Repletio. ¶ De inanitōe ⁊ repletōeꝫ. Vitare dꝫ oēꝫ repletionē ⁊ pariter nimiam abstinentiam ⁊ proprie famis longam tollerantiam. Neqꝫ in vna mensa sumat diuersa cibaria neqꝫ diuersos potus. Surgat a mensa cum reliquijs famis. Nunquam est vsqꝫ ad saci/etatem comedendum. Neqꝫ comedere incipiat nisi senserit cibum prius assumptum esse digestum. ꝙ si in stō grauedinem senserit aut cibi corruptionem vomitum puocet cū vomitiuo hmōi.

Vomitiū. Recipe rafani. ℥. ij. buliat in lib. j. ß. aq̄ vsqꝫ ad cōsumptionē duarū ptium postea colet ⁊ colature addant oximellis simplicis. ℥. iij. ⁊ tepidū bibat deinde ad horā mediā cōprimatur lingua digito vel cōmoueant ptes gutturis cū pēna oleo inticta ⁊ fiat vomit⁹. Hmōi vomit⁹ fiat vbi i paciente nō fiat cū magna difficultate. Et seruent regule ab Aui. posite quarta primi cap. iiij. ¶ Sed cū verus aderit appetit⁹ nō differat cibū sumere. nec i comedēdo ponat longū tps ⁊ nō prius bibere incipiat quā comederit sex aut septē bolos ⁊ parum p vice bibat ⁊ poti⁹ sepe ita tñ ꝙ quātitas pot⁹ nō sit multa ⁊ conetur cibū suum optime masticare.

Supposito. ¶ Curet insup habere oī die ventris bnficiū bis aut semel. qđ si naturaliter haberi nō possit saltē arte cum suppositorio ex melle salis gema aut cum radice rafani aut blite q̄ steterit i infusione aq̄ salite.

Clistere. ¶ Vel cū clisteri que sic fit. Recipe malue florū camomille an̄. m. j. ß. caricarū pinguiū numero. viij. anisorum. ℥. j. fiat decoctio de q̄ accipiat lib. j. ß. cui addant succi sicle. ℥. ij. yerapig. ʒ. vj. cassie. ℥ j. olei. ℥. iij. salis. ʒ. ij. ⁊ calim stō ieiuno supponat.

Cura p potionē. ¶ Cura per potionē est duplex vna tpe ipsius vertiginis alia tēpore quietis inter vnū paroxismū ⁊ aliū.

Cura tēpori paroxismi. ¶ Cura tpe paroxismi ē vt fricent brachia ⁊ manus. Et si op⁹ est ligent brachia iuxta asellas ⁊ coxe iuxta inguina. Et locet patiens in loco obscuro. Et ligēt caput peplo siue pāniculo. Et aspergatur facies aq̄ rosata: Et i oculis ponat saluia postquam feniculus fuerit masticatus. Et odorifera ad nasuꝫ ponāt vt est maiorana ysopus ⁊ reliqua bn̄ odorātia.

Cura tēpore medio. ¶ Cura p potionē inter vnū paroxismū ⁊ aliū plures habet intentiones. Prima ē minorare materiaꝫ a stō. Secunda est ipsius materie digestio. Tertia ē eiusdē euacuatio. Quarta ē stōaci confortatio. Quinta est diuertere a ptibus superioribus ad ptes inferiores. Sexta prohibꝫ ne vapores ad caput ascēdāt. Septima cōfortat caput ne a stō fumos vl' vapores recipiat. Octaua ē vt vēter solutus teneat.

Pria intētio. Minoratiuum. ¶ Pria intentio. Minoretur materia iuxta primā intentionē. Recipe aquam absinthij. ℥. iiij. buliat i eis turbit albi ⁊ gumosi a cortice mūdi. ʒ. j. vsqꝫ ad cōsumptionem medietatis postea colet ⁊ in colatura extrahat cassie fistule pinguis. ℥. j. ⁊ fiat potus. Istum potum solutiuū minoratiuum accipiat calidum per horas nouē a fine cene immediate precedētis super quem cum acceperit stet in lecto per horā. ⁊ si tunc poterit dormire dormiat. ⁊ inde surgat stādo in camera sua hinc inde ambulet. Et cuꝫ trāsiuerint hore quiqꝫ ab hora sumptionis prādeat. Et nō sumat lauatiuum. Et hac die cōtineat se in domo.

Pill'. ¶ Recipe aloes sucotrini optimi. ʒ. j. masticis. ℈. ß turbit. ℈. j. misce ⁊ cum electuario inde reforment pill'. vij. numero pro. ʒ. istarum pill'. sumat. v. aut ℈. ij. de quibus fiant. v. pillu. si pillu. sint sibi potu gratiores sumat predictas pill'. modo ⁊ ordine dicto de potu solutiuo.

Secūda intētio. Digestiuū. ¶ Secunda intentio. Digerat materia contēta in stomaco iuxta intentionem secundā. Recipe anisoruꝫ. ʒ. j. ß. carui macis an̄. ʒ. j. pistentur modo grosso ⁊ buliant in. ℥. xx. aque absinthij vsqꝫ ad cōsumptionem medietatis postea coletur ⁊ colature addāt mellis ro. colati. ℥. vj. acetosi simplicis. ℥. iij. ⁊ buliāt vsqꝫ ad cōsumptionē decoctiōis ꝺ isto syrupo nulla alia aq̄ adiuncta detur. ℥. ij. calide p horas. viij. post finē cene pcedētis super quē potest ad libitum dormire. Et hmōi sirupū taliter cōtinuet octo

aut decẽ diebus ⁊ eo sic vti incipiat in die imedia
te sequenti ad diem assumptionis minoratiui.

Tertia intentio. Euãtiuũ.

¶ Tertia intentio. Euacueꝝ materia iuxta itentio
nẽ tertiaz. ℞. pulueris specierũ yere simplicis. ℥. j.
agarici electi. ℈. ij. mirabolanorũ chebulorũ. ʒ. ß.
masticis. ℈. ß. aloes optimi. ʒ. ij. reformenꝝ magda
liõ ꝑ pill᷑. cũ oximelle simplici. de istis pill᷑. sumat
℈. iiij. Ex quibus fiant pill᷑. vij. aut. ix. qđ est meliꝰ
istas pill᷑. Sumat mõ dicto supra de minoratio nisi
ꝙ ꝑ horas. v. post pill᷑. assumptionẽ accipiat. ℥. v.
brodij macri pulle cum. ℥. ß. zucari ⁊ inde ad horã
comedat ⁊ nõ se grauet multo cibo ea die domum
nõ egrediatur.

Quarta intentio. Confortatiuum.

¶ Quarta itentio. Cõfortetur stomacus iuxta in-
tentionẽ quartã. ℞. oleoruz absinthij. ℥. j. masticis
spice añ. ℥. ß. macis. ℈. j. galãge galie muscate añ.
℈. ß. mente sicce. ʒ. ß. coralorũ rubeorũ coriãdroꝝ
ꝑparatoꝝ. añ. ℈. ij. laudani. ʒ. j. cere albe parũ fiat
vnguentuz molle. Cũ hoc vnguento vngaꝝ stoma-
cus cũ manu calida ante prandiũ ⁊ cenã per horaz
postea superponaꝝ pãnus lineus calidus ⁊ hoc vn-
guento sicvti incipiat post purgationẽ imediate su-
prascriptã. ¶ ℞. fisticorum mundatorũ ⁊ infusoruz

Morselus

per diez ⁊ noctẽ in aqua absinthij. ℥. ij. specieꝝ dia
galange descriptione mesue. ʒ. j. ß. specieruz diaro
don. ʒ. ß. zucari albi quãtuz sufficit ⁊ cuz aqua ab-
sinthij fiat cõfectio in morsellis quoruz quilibet sit
triũ dragmarũ. Jstius cõfectionis stomachi cõfor
tatiue sumat vnum morsellum ante prandium ꝑ ho
ras. iiij. ⁊ vnum ante cenam per horam vnam ⁊ sic
facere incipiat põst secũdam purgationez.

Quinta intentio.

¶ Quinta intentio. Diuertatur materia a ꝑtibus
superioribꝰ ad partes iferiores. Juxta quintã iten-
tionẽ fiant fricationes partiũ inferioruz incipiẽdo
ab inguinibus trahẽdo ad genua postea a genibꝰ ad
pedes ꝑ sextãdecimã partẽ hore stomacho ieiuno.
Lauenꝝ tibie cum aqua decoctionis lauri ⁊ saluie.
Sz caueat dum sic lauenꝝ ne fumus siue vapor va-
poret caput aut faciẽ attingat. Vtaꝝ clisteri in regi
mine ꝑ dietã ordinato. Et silr̃ suppositorio istoruz
diuertentium vtatur modo vno modo alio.

Sexta intentio. Repssiuũ

¶ Sexta itentio est ne vapores caput ascendant sic
adimplenꝝ. ℞. zucari ro. ℥. ij. coriandroꝝ ꝑparato
rũ. ʒ. ij. masticis. ʒ. ß. mitie citoniorũ quãtũ sufficit
ad redigendũ totum ad formã electuarij de quo su-
maꝝ ad quãtitatem vnius castanee in fine mense ⁊
post nihil bibaꝝ. Ad idẽ valet sumere grana coriã-
drorũ ꝑparatorum vnius coperte zucari. Jtem fru
strum citonij cocti.

Septima intentio. Confortatiuum.

¶ Septima itentio. Cõforteꝝ caput ne a stomacho
vapores recipiat iuxta septimã intẽtionẽ. ℞. camo-
mille. m. j. florũ sticados. m. ß. rosaꝝ. m. j. ß. galie
muscate. ʒ. iij. ꝯtundanꝝ cõtũdẽda ⁊ simul misceaꝝ
⁊ fiat saculus in sindone tincte i hersines ad formã
birreti religiosoruz istum saculum factis purgatio-
nibus portet super caput die ac nocte.

Octaua intentio. Cõditum. Pill᷑.

¶ Octaua itentio ⁊ vltia sic adimpleꝝ. ℞. vnũ mi-
rabolanũ chebulũ cõdituz ⁊ sumat de mane stoma
cho ieiuno deinde stet ad minus. iiij. horas ad co-
medẽdũ. ¶ Aut. ℞. ℈. ij. pill᷑. descriptaꝝ in tertia i-
tentione istas sumat ꝑ horas. v. antequaz prãdeat.

Enema.

¶ Vel. ℞. cauliũ. m. j. buliãt vnica ebulitõe de qua
accipiaꝝ lib. j. ß. cui addanꝝ olei. ℥. iij. cassie. ℥. j. sa
lis. ʒ. ij. ⁊ fiat enema qđ calidũ supponaꝝ stomacho

Clistere. Suppositorium.

ieiuno. ¶ Vti ẽt põt clisteri ordinato in cap. vlt. regi
minis ꝑ dietã ⁊ suppositorijs ibidẽ scriptis. Jstorũ
auxilioꝝ vtaꝝ modo vno mõ alio. Sumẽdo singula
ebdomada vnũ mirabolanũ in quo plurimũ ꝯfido:
Ad duos dies pill᷑. si venter fuerit stipticus. Jteruz
vtatur enemate ita ꝙ omni die habeat ventris be-
neficium sponte aut arte: Finis.

¶ Bauerius de Baueriis.

¶ De quartana febre cum debilitate digestiue epa
tis ⁊ attractiue splenis. debilitate virtutis cogita-
tiue ⁊ extimatiue cerebri.

¶ Consilium 10.

Vir magnificus ⁊ nobilis dominꝰ. Gaspar
de Martignano etatis tricesimi qnti ãni.
Complexionis naturaliter colerice multuz
vertentis parum ad melancoliam. sexus
masculini. artis siue exercitij parũ vt accepi super-
flui. tempore presenti quoniã de mense Aprilis: om
nium virtutum mediocriter constantiũ. exceptis vir
tute epatis digestiua ⁊ splenis attractiua ⁊ cerebri
virtutibus. s. cogitatiua ⁊ estimatiua: habitudinis
naturaliter macre. mediocriter robustus cuz medio
cri corporis malorum humorum plenitudine: patiꝝ
tres quartanas que sunt cironice multum cum iam
sint menses nouez quibus ceperint. Huic principali
dispositiõi duo sunt accidentia cõiuncta videlicet
duricies splenis ⁊ accidentia melancolica ipm val
de tristantia cum nulla tamen corrupta imaginatio
ne. Quartanis ipsis precedentibus de mense presen
tis scilicet. Aprilis superuenit vna terciana nota que
nõ trãsiuit paroxismũ. quintũ postquã apparuerãt
reliquie quartanarũ cuz accidẽtibus suprascriptis.
¶ Dispositionis principalis scilicet quartanarum
causa coniuncta est melancolia adusta que fuit a ve
nis extra venas expulsa. ¶ Causa antecedens est ma
teria melancolica in epate ⁊ in venis per viam adu
stiõis multiplicata. Et adiuuat ad hoc debilitas at-
tractiue splenis non debite mundificantis sangui-
nem ab humore melancolico. Vnde remanens sup-
flue quantitatis cum sanguine disponit ipsum. Et
conuertit eum ad melancolicitatẽ. ¶ Sed causa cau
se antecedentis sunt mala complexio calida ⁊ sicca
epatis ⁊ venarum huiusmodi humorem multiplicã
tium vt aer calidꝰ ⁊ siccus supflue vigilie accidẽtia
animi sicut ira tristitia ⁊ reliquã silia exercitiũ sup-
fluũ cibaria calida ⁊ sicca aut frigida ⁊ sicca nimia
abstinẽtia a cibo ⁊ potu ⁊ ita de ceteris rebꝰ nõ natu
ralibꝰ: ¶ Primi accidẽtis cã est hũor melãcolicꝰ
in splene cõtentꝰ cuius ꝑs subtilis resoluta fuit ⁊ re
mãsit ꝑs grossa magis terestris q̃ fixa in porrositati
bus splenis cũ opillatione facit duriciẽ. Cã antece-
dẽs fuit hũor q ad splenẽ fuit attractꝰ ⁊ ab epate ad
ipz expulsus ⁊ debilitas virtutis expulsiue splenis.
¶ Scđi accidẽtis cã sũt vapores q leuanꝝ ab hũo
re melãcolico q spiritibꝰ admixti reddũt eos turbu
lẽtos ⁊ melãcolicos. Vnde cũ ipi sint istrumẽta vir
tutũ ad ꝑducẽdũ opatiões sunt cã corruptiõis aut
diminutiõis ipaꝝ operationũ. ¶ Hũc casum ego
Bauerius imolẽsis elegi ex his q̃ mihi scripta fuerũt
ex signis mihi transmissis. ¶ Queritur: tam diposi-
tionum principalium scilicet quartanarum: quam
accidentium modus cure iuxta casum suprasciptuz
ad quem respondetur vt infra patebit.
¶ Cura vniuersalis iuxta casum suprasciptum.
¶ Plures sunt canones curatiui qui obseruari de-
bent pro cura istius nobilis viri.
¶ Primꝰ ẽ debitũ regimẽ sex rerũ non naturaliuz.
¶ Scđs canon euacuentur materie cões superflue i
vijs ductuũ ex quarum presentia fouẽtur humores
facientes quartanas.
¶ Tertius canon minorenꝝ materie proprie ipsarum
febrium ⁊ he precipue que sunt in epate splene ⁊ ve-
nis medijs inter splenem ⁊ epar.
¶ Qartus canon digerantur materie febribus ipsis
appropriate.
¶ Quintꝰ canon apianꝝ vie ꝑ q̃s materie dñt euãri.

¶ Sextus

¶ Sextus canon eradicatiue soluatur colera adusta a mẽbris in quibus cõtinetur.
¶ Septimus canon remoueat mala cõplexio calida ⁊ sicca epatis ⁊ cõfortetur epar ipsum.
¶ Octauus canon cõfortetur cor ⁊ cerebrum.
¶ Nonus canon confortet splen ⁊ eiꝰ vie aperiant.
¶ Decimus canon succurrat accidentibus morbo principali cõiunctis.
¶ Istorũ canonũ primus accipit ab Aui. pria quarti cap. de cibatione febricitantiũ ⁊ ꝓ parte in cap. de cura quar. ⁊ in prima tertij.
¶ Scd̃s vero tertiꝰ ⁊ q̃rtꝰ ⁊ sextꝰ accipiunt ab Aui. pria quarti cap. de cura putridarum in generali.
¶ Quintus sumit ĩ loco p̃allegato ab Aui. ⁊ a Gal. ij. affo. ĩ cõmẽto affo. Corpora vbi q̃s vult purgare oportet prius fluxa facere.
¶ Septimus sumit tertia tegni oportet prius vnam quandoq; causam abscindere. ⁊c.
¶ Octauus accipit a Mesue in suo de appropriatis.
Nonus habet ab Aueroy. vij. colliget.
¶ Decimus habetur ex capitulis illorum accidentium que indigent regimine.
¶ Primus canõ est regimẽ sex rerũ nõ naturaliũ debitũ vz in aere ⁊ cibo ⁊ potu motu ⁊ quiete. sõno ⁊ vigilia ⁊ accidẽtia aĩe ĩanitiõe ⁊ repletiõe ⁊ ĩ annexis rebꝰ nõ naturalibꝰ. ¶ Regimẽ ĩ suprascriptis rebꝰ dz declinare in q̃litatibꝰ suis ad tꝑamẽtũ ĩ actiuis aut ad friditatẽ paucã ⁊ hũiditatẽ. Vñ Auic. j. q̃rti ca. de cura q̃rtane. Si melãcolia fuerit colerica opz vt admĩstres ĩfridatiõez ⁊ humectationẽ vltimã. s. cibi ⁊ potꝰ ⁊ medicinaꝝ. Qd̃ dictũ ĩtelligẽdũ ẽ qd̃ nõ admĩstremꝰ ĩfridationẽ ⁊ humectationẽ vltimã absolute sz in cõꝑatiõe ad alias q̃rtanas notas. ¶ Aer igit sit hũidꝰ ⁊ ĩ calitate tꝑatꝰ aut ad quãdã friditatẽ declinãs boni odoris euentatꝰ. ¶ Cibi sint fridi ⁊ hu. vñ Aui. j. q̃rti cap. de cura q̃rta. Scias q res fride ⁊ hu. facilis digõnis boni chimi sũt ꝯueniẽtes huic egritudini inquãtũ ẽ febris ⁊ ex hoc q sũt ꝯ̃riavni duaꝝ q̃litatũ melãcolie q̃ ẽ siccitas. ¶ Panis sit simulagineꝰ debite coctꝰ ⁊ fermẽtatꝰ nõ calidꝰ neq; pluris tꝑis triũ dieꝝ a quo cortex sit abiectꝰ. ¶ Vinũ sit albũ claꝝ saporis medij ĩter dulce ⁊ ponticũ cũ aq̃ cisterne debite ꝑmixtuz. ¶ Carnes sint ex caponibꝰ iuuenibꝰ carnosis sed nõ pinguibꝰ ⁊ pullis ⁊ ex edis ⁊ vitulis lactãtibꝰ ⁊ agnis ãnualibus carnes fasianoꝝ ⁊ ꝑdicũ auiũ ꝑuarũ lz cõcedi possint attamẽ carnes domesticoꝝ habẽtiũ victuz liberꝝ sunt cõuenientiores Auic. loco allegato. Cuz aũt ꝑuenit ad tp̃s in quo sequunt ĩ ea alcuzez. i. accidẽtia ⁊ nõ mutat egritudo tũc necessariũ ẽ custodire virtutẽ ⁊ cibare eũ cuz eo q ẽ fortiꝰ ex carnibꝰ gallinaꝝ pulloꝝ arietũ ⁊ edoꝝ ⁊ auiũ mollis carnis sicut pulli durigi pisces boni q nõ sunt molles. ¶ Ex piscibꝰ cõcedunt petrini squamosi viuẽtes ĩ bonis aq̃s. ¶ Ex carnibꝰ suprascriptis põt fieri epuluz cũ lacte amigdolarũ ⁊ seminũ cõiuz. Et ptisana ordeacea ẽ ꝯueniẽs. Et amigdolatũ. Et far. Et ferculũ factũ in brodio dictaꝝ carniũ. ex spinacijs lactucis ⁊ boraginibꝰ. ¶ Ex herbis cõcedunt q̃ sunt cõplexionis fri. ⁊ hu. vt sunt spinacia lactuca ⁊ reliq̃. ¶ Ex fructibꝰ pruna matura melones ⁊ ꝑsica nisi timeat eoꝝ corruptio. ¶ Motꝰ ante cibũ factꝰ cõuenit pulsis: ꝓlo suꝑfluitatibꝰ p̃ie ⁊ secũde digõnis. Similr̃ eq̃tare equũ gradariũ aut vehi ꝑ aquã naui. Sit tñ exercitiũ tale ne corpꝰ fatiget aut ad supcalefactionẽ ꝑducat. ¶ Loco exercitij pñt fieri fricationes ĩcipiẽdo a ꝑtibꝰ superibꝰ ⁊ trahendo ad inferiores. sint q̃ nõ fortes sz suaues reliquũ tp̃s detur geti. ¶ Sõnus suꝑfluꝰ pariter ⁊ vigilie nocẽt iuxta illud Hypo. Sõnus ⁊ vigilie vterq; magis scã malũ ⁊ somnus vero temperatus multũ iuuat. vñ tertia primi cap. ix. Sõnus temꝑatus virtutẽ naturalẽ potentem efficit perficiendi suas operationes ⁊ est aĩaliũ virtutũ q̃escere faciẽs ⁊ ĩ eiꝰ substãtia augmẽtuz p̃bẽs ita vt fortasse reddeat. ꝓpterea q: laxat ad ꝓhibẽdũ spũs q̃liscũq; fuerit resolutionẽ. Et ꝓpter hoc digerit cibũ sm̃ digõnes nomiatas ⁊ succurrit cũ eo debilitati q̃ accidit ex spẽbꝰ resolutiõis q̃ ẽ ex fatigatiõe ⁊c. Sit itaq; septẽ aut octo horarũ. non minor sex nec ampliꝰ octo. Sitq; de nocte non de die. Vñ. Aui. loco supra allegato. Dormire quoq; ĩ die malũ generat splenẽ laxat neruos ⁊ efficit pigriciã ⁊ debilitat desideriũ ⁊c. Si vero ĩ die cõsueuit dormire aut ꝓpter aliquã causaz nõ sufficiẽter ĩ nocte dormiuissz ĩ die ꝯcedat somnꝰ. Vñ. Aui. q ĩ die cõsueuerit dormire subito ĩterrũpere non dz absq; ordine. sz nõ priꝰ dormire ĩcipiat quã transiuerint hore due a fine cibi assumpti aut saltẽ vna cũ dimidia ita q cibꝰ ad fundũ stõi descẽdat. Vñ cap. supra allegato. Et melior q̃dẽ somnus ẽ qui ꝑuenit postq̃ cibꝰ a superiori vẽtre descẽderit ⁊ post q̃tez eiꝰ ⁊c. Sitq; p̃io sup latꝰ dextrũ deinde sup sinistruz q si fiat sup ventrem nõ vituperatur. Unde. Aui. loco q̃ prius. Ex figuris somni ẽ melior vt super dextrũ latus. ĩcipiat deĩde ad sinistrũ reuoluat q si eiꝰ inceptio sup ventrẽ fiet auxiliũ foret satis magnũ ad digerẽdũ. Sed caueat a somno sup dorsuz. Vñ. Aui. Resupine dormire malũ ad malas p̃ꝑat egritudines frigidas. Sit corpore cõuenienter pãnis tecto ⁊ capite eleuato. ¶ Ciboꝝ tanta q̃ãtitas sit ne stõs grauet. Et ob id surgẽdũ ẽ a mẽsa adhuc existẽtibꝰ religis famis. ¶ Potꝰ vero tantꝰ sit vt cibꝰ in stõ nõ natet. Vñ. Aui. iij. tertij ca. vij. Ex cibo ẽt nullꝰ ẽ ita replendꝰ vt nõ sit ibi locꝰ suꝑfluꝰ sz ab eo ẽ retinẽdũ reliquijs desiderij adhuc in aĩa remanẽtibus. he. n. famis relige post horã vnã destruent ⁊ ĩ hoc vsus ẽ seruandꝰ q̃m deterior cõmixtio ẽ q̃ facit stõi grauitatẽ ⁊ deterior potꝰ ẽ q temꝑamẽtũ egredit ⁊ in stõ natat. Sz si ĩ comedẽdo nullꝰ eẽt appetitꝰ vt ĩ egrotãtibus sepe cõtingit sit tantus ⁊ virtus substẽtet ⁊ stõs non grauet q̃m dietant infirmi vt virtus ⁊ nõ morbꝰ nutriat. Gal. j. affor. cõmẽto affor. Contẽplari aũt opz egrotantẽ. ¶ Si vero in stõ repletionẽ senserit ⁊ vomitꝰ nõ fuerit difficilis ꝓuocet vomitus. Vñ. Aui. cap. supra allegato cũ ĩ aliquo comedẽte repletio suꝑfluit aut q: in eius stõ aliq̃s motus ĩundauit aut aliq̃s miscebit potꝰ ad vomẽdũ erit preparandꝰ. ¶ Et nõ solũ hoc fieri dz si fuerit ex cibo repletio sz ẽt si humoralis extiterit. Vñ. Aui. j. quarti cap. de cura putridarũ ĩ generali qd̃ si ĩueneris hũorez ĩ primis decliare ad stõm fac vomere cũ eis ĩ q̃bus nõ ẽ diuersitas cõsuetudini. Imo cũ eis q̃ sunt sicut syrupꝰ acetosus cũ aq̃ calida cũ natura mouet ad vomitũ ⁊ nõ diuersifices eã. Qd̃ si natura ĩclinat eã materiã euacuãdã ad ĩferiora: aut q: vomitꝰ erit difficilis: vel q: pectꝰ foret angustũ soluatur vẽter. Quare. Aui. ĩ ca. supra allegato. qd̃ si fuerit illic declinatio ad ĩtestina ⁊ senseris rugitũ ⁊ descẽsuz fecis tũc adhibe qd̃ soluat vẽtrẽ. ¶ Põt vẽter solui cuz clisteri qd̃ sic fit. ℞. folioꝝ violaꝝ mercurialis fumiterre ã. m. j. borraginis. m. ß. fiat decoctio de qua accipiat lib. j. ß. cui addant cassie. ℥. j. olei violati. ℥. iij. salis. ʒ. ij. ⁊ stõ ieiuno calidu; supponatur. Et hm̃oi clisteri lenitiuo vti põt quotienscũq; natura eẽt sicca quocunq; tꝑe egritudinis: siue fuerit ĩ augmẽto vniuersali: siue ĩ statu aut declinatiõe. ¶ Si vo ĩtẽtio eẽt nõ solũ lenire sz aliqualiter hũorẽ ad ĩtestina declinãtẽ euãre cuz rebꝰ p̃dictis cũ q̃bꝰ fit decoctio addi posset. ℥. j. polipodij ⁊ ĩ clisteri vltra cassiã ponere. ʒ. vj. diasene. ¶ Qd̃ si repletio foret ĩ pti

Margin notes (right column, top to bottom): Auic. — Auic. — Auic. — Auic. — Auic. — Repletio. — Potus. — Auic. — Inanitio. — Vomitꝰ. — Auic. — Auic. — Auic. — Clistere. — Fortius.

bus supioribꝰ itestinoꝝ aut stōi ⁊ ob aliquā cām vo
mitus fieri nō possit: tūc detˀ hoc lenitiuū vētris qꝫ
Lenitiuū. sic fit. ℞. florū violarū ⁊ florū boraginis añ. ʒ. iij. li
quiritie rase añ. ℥. ß. passularū enucleataꝝ. ℥. ß. iu
iubaꝝ numero. viij. fiat supradictarū rerū deco
ctio de qua accipiatˀ quantū sufficit ad dissoluēdū
Eūatiuū. cassie fistule nouiter extracte. ℥. ß. māne. ℥. j. fiat
potus. ¶ Qd̄ si intentio foret p hunc potuꝫ solutiuū
nō solū lenire ventrē sed euacuare aliqd colere aut
hūoris adusti existētis in ptibꝰ ppinquis vijs du
ctuū detˀ potus qꝫ sic fit. ℞. reubarbari. ʒ. j. squinā
ti. ℈. j. mirabolanorū citrinorū ⁊ indoꝝ añ. ʒ. j. reu
barbarū ⁊ squinantū infundantˀ in aque endiuie cū
modico vini in quibus stet ad minus p sex horas: ⁊
mirabolani infundantˀ in. ℥. iiij. decoctionis supra
dicti lenitiui p. viij. horas demū buliant vnica ebu
litione ⁊ postea coletˀ ⁊ huic colature addatur expˀs
sio reubarbari qbꝰ duabꝰ expssiōibꝰ dissoluantˀ cas
sie. ℥. ß. māne. ℥. j. fiat potꝰ. ¶ Alterū istorū potuū
sumat calidū ⁊ nō tepidū p horas. viij. a fine cene i
mediate pcedētis. Et nō sup dormiat. Et stet p ho
ras. v. ab hora assumptionis in fine quarū siue ope
Accidētia rata fuerit medicina siue nō sumat cibum suū. ¶ Ui
animi. tare dꝫ iram furorē tristiciam timorē sollicitudinē.
Cōfert letari gaudere bene sperare de salute sua cō
uersari cum amicis ⁊ dilectis.
Scd̄s ter tius quar tus quin tus canō. ¶ Secundus canon ⁊ tertius ⁊ quartus ⁊ quintꝰ.
Modum euacuationis materierū cōmuniū in vijs
ductuū contentarum iuxta sm canonem. Et mino
rationem materieruꝫ propriarū ⁊ precipue que sunt
in epate ⁊ splene iuxta tertiū canonē nō scribo. quo
niam p eximios doctores qꝫ istū nobilē viruꝫ habue
runt in cura nō dubito esse obseruatos. ¶ Sꝫ dige
rantˀ materie ipsis febribus appropriate iuxta quar
tum canonē. Et aperiantˀ vie per quas materie eua
Digestiuū cuari debent iuxta canonē. v. ℞. syrupi violati syru
pi acetosi añ. ℥. ß. syrupi de fumoterre. ℥. j. aquarū
endiuie. ℥. ij. lupullorū. ℥. j. misce iste ē p vna vice.
Sumat ipm ī declinatōe paroxismi: si nō fuerit tēpus
ante accessionē paroxismi ad dādum. Et taliter cōti
nuet donec in vrina visa fuerit digestio a dominis
phisicis psentibus. ¶ Non minꝰ mihi placeret syru
pus positꝰ a mesue ī suo de appropriatis l. c. de cura
manie ⁊ melācolie sanguinee cuiꝰ initiū ē sabor re
Sirupus rū medicorū alter textus hꝫ medorū. Syrupus cō
mesue. ferens manie ⁊ melancolie ex adustione colere citri
ne. ℞. succi buglosse domestice ⁊ siluestris. añ. lib. ij
succi pomorum redolentium lib. iij. foliculorum. se
ne. ℥. iiij. croci. ʒ. ij. zucari tabarzet fiat sic sene pij
ciatur in succis predictis per diem ⁊ noctē post eius
contritionem deinde buliat ebulitione vna aut dua
bus ⁊ inde cum zucaro fiat syrupus crocus autem
confricetur in panno in eius decoctione. ℞. supra
dicti syrupi. ℥. ij. aque casei. ℥. ij. ß. misce ⁊ sumat
vt dictum est de precedenti digestiuo.
Sextus canon. ¶ Sextus canon. ¶ ℞. florum violarum boraginis
⁊ buglosse añ. ℥. iij. liquiricie. munde. ℥. ß. pruno
Solutiuū rum numero. vj. fiat istarū rerū sm cano. decoctio
in sero caprino postea coletur de colatura accipiatˀ.
℥. v. in quibus infundātur mirabolanoruꝫ citrino
rum ⁊ indorum. añ. ʒ. j. ß. reubarbari. ℈. iiij. squi
nāti. ʒ. ß. ⁊ stēt p octo horas ī īfusiōe deinde addātˀ
epithimi. ʒ. j. ß. buliāt vnica ebulitiōe postea coletˀ
⁊ ī colatura dissoluatˀ cassie piguis nouiter extracte.
℥. ß. Et fiat potꝰ iste potꝰ solutiuꝰ detˀ calidꝰ ⁊ non
tepidus ī die iterpolationis siquis fuerit aut quādo
fuerit tepor paroxismi si nunqꝫ modatur aut ī hora
frigidiori diei digesto tamen cibo prius assumpto.
Aui. Uñ Aui. prima quarti cap. putridarum in generali
cum exerces euacuationē considera horam interpol
lationis aut tēporis aut frigidiorem que sit. ¶ Post
ipsam sumptioneꝫ potest super dormire media hora
aut hora vna immediate cum ceperit ide vigilet do
nec transeant hore quinqꝫ ab hora sumptionis. ¶ Et
tunc accipiat ciatum vnum aque ordei calidum cuꝫ
℥. ß. zucari rubei ⁊ inde ad horam comedat. Solu
tiuum suprascriptum taliter accipiatur in die sequē
ti ad diem complete assumptionis alterius supradi
cti syrupi digestiui.
¶ Septimus canon. ¶ Remoueatur mala comple
xio calida ⁊ sicca epatis: ⁊ cōfortetur epar iuxta ca
nonem septimuꝫ. ℞. limacias ī indumentis repertas
⁊ elixentur cuꝫ endiuia ⁊ de ellixatura siue decoctio
ne accipiatur. ℥. iiij. ß. ⁊ aromatizentur cum pulue
re epatis adip ⁊ calidū stomaco ieiuno administretˀ.
Iste potus multum confert in remittendo malam
complexionem calidā ⁊ siccam epatis: ⁊ appropria
te cōfortat epar vt apparet ex simplicibus ipsum in
gredientibus ⁊ ex his que dicuntur ab Auicen. xiij
tertij cap. de rebus epati conferentibꝰ. Quod si pos
set limacias comedere ⁊ eas digerere laudarē. ¶ Et
similiter laudo vsum endiuie. ¶ Istum potum cali
dum sumat ante cibū suum per tres horas. precedē
te tamen cibi prius assumpti digestione ⁊ eo taliter
incipiat per dies. ij. postqꝫ sumpserit potū solutiuū
suprascriptum ⁊ ipm cōtinuet per. viij. aut. x. dies.
¶ Uel sumat cōfectionē que sic fit. ℞. trociscorū de
absintio descriptiōe mesue. ʒ. j. spodij. ʒ. ß. gemaruꝫ
margaritarum electuarium de gēmis sine speciebꝰ
añ. ʒ. iij. specierum tria sandalorum sine camphora
descriptione mesue specierū diarodon abbatis añ.
ʒ. j. ß. zucari albissimi lib. j. ß. aquarū endiuie ptes
duas epatice ptē. j. de ambabꝰ quātū sufficit ⁊ fiat
confectio solida in morsellis quorum quilibet sit pō
deris. iij. ʒ. De hac confectione remissiua caliditatis
epatis ⁊ stomaci confortatiua si non fuerit ex febre
qd̄ prohibeat sumat vnum morsellum per tres ho
ras ante prandiuꝫ diebus alternis. ⁊ quando sumit
istum non sumat potum imediate suprascriptum.
¶ Octauus canon. ¶ Confortetur cor ⁊ cerebrū iux
ta canonē octauum. ℞. seminū communium mun
datorum amigdolarum dulciū mundatarum. ana.
℥. j. zucari canditi rosati ⁊ candi violati. ana. ℥. ß.
florum boraginis ⁊ buglosse spodij sandaloruꝫ citri
norum. añ. ʒ. j. ß. xiloales seis ozimi corticum citri
añ. ʒ. j. musci gra. vj. cardemomi. ℈. ij. margarita
rum nō perforatarum. ʒ. j. ß. fragmentorum zafiri ⁊
rubini añ. ʒ. ß. gariofilorum spice ⁊ macis añ. ℈. j.
seminis endiuie ⁊ portulace liquiritie rase añ. ʒ. j. pe
nidiarum. ℥. ij. zucari trium coctarū lib. j. sed pistē
tur pistanda ⁊ pulverizentur pulverizanda ⁊ criben
tur ⁊ dissoluatur zucarum cū aqua rosata ⁊ buglos
se partibus equalibus ⁊ fiat electuarium de isto ele
ctuario cordiali et capitali et remissiuo caliditatis
epatis sumat. ʒ. iiij. p horas. iij. ante cenam si non
fuerit quod phibeat ex vehemētia febris ⁊ eo sic vti
potest quolibet die ⁊ de mane quando non caperet
digestiuum neqꝫ potum epatis confortatiuum iux
ta canonem sextum.
¶ Nonus canō. ¶ Confortetˀ splen ⁊ aperiantˀ eiꝰ
vie iuxta nonū cano. ℞. radicū altee. ℥. iij. seis lini.
℥. ij. tamarisci scolopēdrie añ. m. j. granoꝝ iunipi.
℥. j. acori. ℥. j. ß. pistentur mō grosso ⁊ buliāt ī dua
bus ptibꝰ aque ⁊ vna aceti vini albi in q̄ decoctione
infundatˀ spongia q̄ expressa regioni splenis appona
tur ⁊ cum infrigidatur renouetur ⁊ sic fiat tribꝰ aut
quatuor vicibus. Deinde exsiccetur locus vbi spon
gia fuerit superposita. Et vngatur cum vnguēto qꝫ
sic fit ⁊ inde superponatˀ lana succida carpinata. ℞.
olei nardini. ℥ j. olei de aneto. ℥. ß. artanite succi
radicū

radicũ filicis añ. ℥. j. succi extremitatũ tamarisci.
℥. ß. buliant succi cũ oleis in duplici vase vsq; ad
cõsumptionem succorũ postea addant̃ pinguedinis
anatis ysopi humide añ. ℥. ß. mucilaginis altee mu
cilaginis seminis lini añ. ʒ. vj. armoniaci bdelij gal
bãi oppoponac; añ. ʒ. j. corticũ radicũ capar; scolo
pendrie acori. añ. ℈. ij. pistent̃ pistanda ⁊ cribent̃ ⁊
gũmi dissoluant̃ in p̃dictis oleis ⁊ cuz cera citrina
fiat vnguentũ molle. hmõi medicaminibus vti inci
piat postquã sumpserit potũ solutiuũ eradicatiuũ p̄
dies sex ⁊ eis taliter vtat̃ stomacho ieiuno ante p̃n/
cipiũ paroxismi p̄ duas aut tres horas qd̃ si nõ pos
set tali tempore administrari ꝓpter aliquaz causaz
fiat in declinatione paroxismi.
Decimus canon: ¶ Decimus canon. Accidentibꝰ melancolicis suc/
cursus iuxta decimũ cano. puto satisfactum si emẽ
datur mala dispositio epatis ⁊ splenis facta euacua
tione humorum melancolicorum scd̃m doctrinam
canonum suprascriptorum.

¶ Bauerius de Bauerijs.

¶ De mala complexiõe fri. ⁊ hum. cerebri materia
li cũ dolore quasi ꝯtinuo partis anterioris capitis
⁊ cũ lesione auditꝰ auris sinistre ⁊ cuz impedimẽto
loquelle ⁊ vertigine ⁊ dolore spatule seu brachij.

¶ Consilium II.

Casus. Egritudo spectabilis militis dñi Gabrie/
lis de Lesenna est mala cõplexio materia/
lis frigida ⁊ hu. cerebri cui associant̃ mul
ta accidẽtia q̃ egritudies possunt appella
Primum accidens. ri cum ad se curaz attrahant. ¶ Primum est dolor
quasi cõtinuus in parte anteriori capitis circa p̄tẽ
Secundũ accidens. illã vbi cõmissura sagitalis coronali coniungitur.
¶ Scd̃m est lesio auditus nã auris sinistra nihil au/
dit. Dextre vero auris operatio notabiliter multũ
Tertiũ accidens. est diminuta. ¶ Tertium est impedimentũ loquele.
Quartum accidens. ¶ Quartum vero est vertigo sibi aliquãdo veniens.
Quintum accidens. ¶ Quintũ est dolor aliquãdo colli aliquando spatu/
le ⁊ interdum brachij. ipsum molestans.
Cause egritudinis. ¶ Principalis egritudis cãe sũt tria. s. imediata
Immedia ta. siue cõiuncta antecedens ⁊ primitiua. ¶ Immedia/
ta est multitudo materie flegmatice mucilaginose ⁊
partim aquose ad quã causandã cõcurrit euapora/
tio stomachi ad caput cuz auxilio epatis ⁊ aliorum
mẽbrorum nutritiuorũ ⁊ debilitas virtutis digesti
ue cerebri q̃ ex nutrimẽto sibi trãsmisso nõ paruam
partẽ ex debilitate sui caloris in hmõi suꝑfluitatem
Antecedẽs transmittat. ¶ Cã antecedens eiusdez egritudinis ẽ
materia existens in stomacho ⁊ in mẽbris alijs a q̃
eleuant̃ vapores qui sunt cã multitudinis harũ ma
Primitie. terieruz. ¶ Cause vero primitiue sunt cibi ⁊ potus ⁊
alie res nõ naturales q̃ ad hãc dispõnez causandaz
efficienter aut materialiter cõcurruut.
Clarifica/tio casus. ¶ Qd̃ principalis egritudo sit mala cõplexio ma/
terialis apparet ex grauitate quã percipit. quõniaz
grauitas capitis semper significat materiã in ipso.
prima tertij tractu primo cap. de signis sumptis ex
eo qd̃ caput sentit de grauitate aut leuitate. ¶ Sed
qd̃ eius causa sit flegma declaratur ex longitudine
egritudinis. Egritudo enim cuius tempus prolon/
gatum est. est frigida secundũ omnez dispositionẽ.
Auic. prima tertij tractatu secundo cap. vltimo. ⁊ prima
tertij tractatu secũdo cap. j. Et scias qd̃ soda tempo
ralis aut fit ꝓpter flegma aut ꝓpter melancoliam.
Et notũ est qd̃ inter oẽs causas quas enumerat nõ
est alia quã flegma. Et ꝓpter idẽ ex frigiditate quã
in capite sentit. Iterz ex suꝑfluitatibꝰ quas p̄ os ex/
pellit. ⁊ plura alia signa ad hoc adduci possint si res
nõ manifestissima esset. ¶ Et licet putem qd̃ forsan a
principio stomachus auxilio epatis ⁊ aliorum mẽ/
brorum naturalium euaporando causa fuerit mali/
cie cerebri nunc tamen puto cerebrum esse satis ma
gnam causam indispositionis stomaci. Nam egri
tudines que per colligantiam euenientes frequẽter
sunt causa vt vna eueniat ⁊ intendatur ab altera ⁊
contra. Unde secunda primi doctrina prima cap. *Auic.*
viij. Et est cum societas peruenit casum quemadmo
dum cũ cerebruz egrotat associatur ei stomacus de
bilitatur tunc eius digestio ⁊ mandat ipsi stomacus
vapores malos ⁊ nutrimentum non digerit ⁊ auget
ipsius cerebri egritudinem. Et si ex hac egritudine
perueniunt patientes ad durabilitatẽ ⁊ circuitionẽ.
¶ Nam primi quod fuit dolor capitis quasi conti/ *Causa p̄mi accidẽtis.*
nuus in parte anteriori causa ẽ materia frigida ⁊ hu
mida genita in ipso cerebro que in vaporem conuer
sa aut in ventositatez notabiliter subtiliata pellitur
versus ipsius cerebri cõmissuras ⁊ faciens ibidẽ ner
uorum ⁊ ligamentorum extensionẽ ⁊ inducendo ma/
lam complexionem est causa doloris ipsius.
¶ Causa secundi est cũ nerui auditus sint a quin/ *Cã secũdi*
to pari neruorum cerebri vt patet prima primi do/
ctrina. v. sũma tertia cap. ij. hũiditas ĩ cerebro mul
tiplicata transmittitur per illos neruos quinti paris
habentes ab ipso cerebro ortum ⁊ facit ĩ neruis ipsis
opilationem prohibentem spiritum qui est instrumẽ
tum virtutis ad operationem auditiuam perficien/
dam ⁊ talis materia si opilando prohibet ex toto spi
rituũ transitum tunc ex toto perditur auditus illiꝰ
partis. Et fit nocumentum quod ab Aui. iiij. primi
cap. ij. vocatur guatẽ. Si vero ex toto prohibet spi/
rituũ transitum tunc fit operationis diminutio que
ab Aui. loco allegato vocatur tarxen ⁊ aliquando
tarax. vnde loco allegato. Tarax vero ⁊ guatẽ sunt
vt non ꝓpter eam. s. priuationem partis concaue in
osse petrosso. nocumentum consequatur priuationẽ
sensuum ⁊ non elongatur quin guaten fit sicut de/
structio cõmunicans sorditati ⁊ nõ sit illic concaui/
tas. s. causa sed neruus non affert virtutem sensus.
Et tarax est sicut diminutio absq; priuatiõe. ¶ Ex
his facile apparet q̄ auris sinistre est opillatio com/
pleta prohibens transitum spirituum ad organũ au/
ditus. Apparet etiam quod causa quare aliquando
exit materia ab aure illa que est sicut sanies ⁊ forsan
sanies non obstante quod in aure non fit vlcus. naz
materia a cerebro ad concauitatẽ auris pulsa a ca/
lore auris ⁊ partium circunstantium digeritur ⁊ ad
saniem cõuertitur. Aliquando vero exit materia sub
tilis aquosa quia ꝓpter sui subtilitatem non multũ
in aure retinetur vt possit actione caloris ingrossa/
ri. ¶ Et ex his notum est quare istud nocumentũ est
continuum quia est ipsi organo auditus ꝓpter lon/
gum huiusmodi fluxum factũ nocumentum p̄ essen
tiam ⁊ non est soluz per cõmunitatẽ alterius auris.
s. dextre operatio diminuta est ꝓpter non fieri com
pletam opillationem in neruo auditus sed cum ali/
quando maior aliquãdo minor sit ſm quod plus de
materia aut minus ad eam partem transmittitur cõ
tingit quod magis aut minus grauetur in auditu.
¶ Et ex istis tanq; ex fundamẽto apparet tinitus ⁊ *Cã tinitꝰ.*
sibili causa quã sepe ꝑcipit. Naz materie existentes
in cerebro cuz ventoiant̃ per neruos. v. paris deffe
runt̃ ad paniculum cooperientem os auris interius
⁊ miscent̃ hmõi vapores aeri quietet existente ĩ pãni
culo p̄dicto ⁊ mouet aerẽ ipm faciẽdo ipm inunda/
re quẽadmodũ aer exteriora sonis motus siue a cor/
poribus sonoris sua inundatiõe remouet aerem cõ/
naturalẽ auri. Cum igitur in p̄dictis vaporibus aut
vẽtositatibꝰ feurit facta impressio strepitus vel soni
ex magna collisione vel agitatione in spiritibus ⁊
pãniculo dicto representant potẽtie auditiue strepi/

tus tales ⁊ sic percipit illos strepitus vel sonos ac si
ab extra peruenire possent etiam idem vapores vel
vẽtositates eleuari a stomacho a pectore ab epate ⁊
ab alijs membris sed puto eos magis a cerebro mul
Appet primo. tiplicari. ¶ Ex illo apparet primo quare aliquando
hos tinitus ⁊ sibillos audit ⁊ aliquando nõ. quia ali
quando multiplicantur isti vapores ad organum au
ditus sufficientes ipsum immutare ⁊ aliquando nõ.
Appet secundo. ¶ Apparet secunda quare in talibꝰ auditionibus cor
ruptis quibusdam videtur audire cursus aquaruz.
Appet tertio. causa est quia vapor est humidus ⁊ fluxibilis. ¶ Ap
paret tertio. Quare percipiunt sibilluz quia humor
Appet q̃rto. est subtilis ⁊ vehemẽter motus. ¶ Apparet quarto.
Quare quibusdam semper apparent huiusmodi so
ni. hoc ideo est quia nocumentum est per essentiam
cõmunicatuz ipsi cerebro quod est mala complexio
frigida ⁊ humida materialis aut vehemens ⁊ con
tinua collisio in humoribus ⁊ spiritibus cerebri ⁊ va
poribus ibidem inuentis. ¶ Tertij accidentis cau
Causa tertij accidẽtis. sa est materia flegmatica in cerebro genita ⁊ neruis.
vj. paris cõmunicata quorom neruorum est lingue
dare motum vt apparet prima primi doctrina. v. sũ
ma tertia cap. xx. Nam huiusmodi materia remo
liens neruos ipsos facit vt in motu non sint virtuti
obedientes. ¶ Sed causa quarti in promptu habeꝫ
Causa q̃rti accidentis. ex his fundamentis. nam vapores in cerebro multi
plicati mouent motu suo spiritus qui cum informẽ
tur specierum ipsorum visibilium eas ac si circuali
ter mouerentur representant. ¶ Ultimi accidentis
Causa quinti accidentis. causa ab eodem fundamento procedit. Nam humi
ditas predicta ĩ cerebro multiplicata aliquando ꝼm
partem eius transmittitur ad neruos colli ⁊ ibidem
facit dolorẽ. Aliquando ad neruos ⁊ musculos spa
tule. Aliquando ad neruos brachij. ⁊ ꝼm diuersum
cursum harum materierum ad loca diuersa contin
git in varijs locis dolorem fieri.
Pronosticum. ¶ Ex his oĩbus apparet hanc dispositionẽ esse val
de grauem ⁊ multum verendam. Nam si hec humi
ditas pelleretur ad nucam ⁊ ibidem opillationem fa
ceret causaret paralisim. Et vt multa paucis breui
ter concludã. Miles iste ẽ paratus ad multas ⁊ gra
ues infirmitates quarũ radix ẽ prĩcipalis egritudo.
Ordo cõsilij. ¶ Regimen huius egritudinis in duos diuidam
tractatus. In primo erit regimen huius per sex res
non naturales. In secundo vero poneꝫ cura ꝑ admi
nistrationem rerum medicinalium.
Primꝰ tractatus. ¶ Et primus tractatꝰ in sex diuiditur capitula. ꝼm
quod sex sunt res non naturales ab aere incipiendo.
Et licet doctores in numerando res non naturales
de aere solum videantur facere mentionem per ipm
tamen volunt intelligi reliqua elementa.
De aere. ¶ Aer sit ad caliditatẽ ⁊ siccitatẽ declinans. Qđ si
talis nõ habeaꝫ naturaliter habeaꝫ arte faciendo in
camera ignẽ ex lignis odoriferis: sicut sunt lignum
iuniperi roris marini lauri abietis tamarisci ⁊ simi
Suffumigiuz. lia. ¶ Et suffumigetur locus cum rebus habentibus
odorẽ bonũ cuiusmodi est istud suffumiguz quo vti
põt ĩ estate vbi aer nõ esset sufficiẽter calidꝰ ⁊ sic. ℞.
storacis calamitte. ℥. j. galie muscate. ℥. ß. campho
re. ℥. ij. puluerizenꝫ oĩa ⁊ cũ opus fuerit ponaꝫ vna
Aliud. ꝑs sup carbones. ¶ Suffumigiũ ĩ autũno bonũ. ℞.
storacis calamitte. ℥. j. thurꝭ sandarace añ. ʒ. ij. spo
dij storacis liq̃de. añ. ʒ. j. ß. laudãi. ʒ. ij. fiãt trocisci
cũ aq̃ buglosse ⁊ cũ opꝰ fuerit ponaꝫ vnus sup carbo
Aliud. nes. ¶ Tpe vero hiemis vtaꝫ isto suffumigio. ℞. sto
racis calamite thuris corticũ citri sandarace. añ. ʒ.
iij. galie muscate. ʒ. ij. laudãi. ʒ. j. ß. fiãt trocisci cuz
trebẽtina ⁊ cũ opꝰ fuerit supponaꝫ vnꝰ carbonibus.
Aliud. ¶ Suffumigiũ tpe veris. ℞. flor buglosse ⁊ boragi
nis camphore añ. ʒ. ij. ligni aloes. ʒ. j. laudani sto
racis añ. ʒ. j. ß. fiant trocisci cũ aqua ro. ⁊ vtaꝫ vno
coruz ꝓ vice cũ opus fuerit. ¶ Cum aer habitabi
lis nõ parũ varieꝫ ex aspectu ex mundi plagis ideo
elligaꝫ locus aspectũ habẽs ab orientẽ vel ad meri
diẽ. sitq; elongatꝰ a cursibus aquarũ ⁊ a paludibus
⁊ cloacis. ¶ Sed cũ aeris applicatio ꝓpter vestes
multis modis variari põt sub determinatiõe aeris
reponi solent. Dꝫ caput tenere bene munitũ ⁊ tectũ
scđm diuersa tempora ãni. In estate cũ birretis suf
fultis pellibꝰ minus calidis ⁊ sit birretũ cõplectens
caput ⁊ collũ vsq; ad locũ vbi spatulis cõiungiꝫ. In
vere sint pelles paruz calidiores. In hyeme multo
plus. In autũno mõ medio ⁊ debent pelles mutari
sepe ⁊ exiccari ne sua vnctuositate caput hũidũ red
dant. ¶ Partes vero ĩferiores debẽt etiã sufficien
ter teneri calide scđm diuersitatez temporũ anni.
¶ Ex his satis apparet q̄ aer nebulosus aer pluuio
sus ⁊ ventosus maxime stante austro est nociuus.
¶ Igni nõ multũ caput appropiquet: ne sua calidi
tate humores liquefaceret ⁊ redderet ipsos magis
fluxibiles: nec etiam oculi lederentur quia satis no
cumento sunt parati.
¶ Aquã viter potare vehemẽter frigidaz: neq; sit
calida aut tepida. Exsoluit enim robur stomachi te
pidum omne. xj. terapentice. Et caueat eũ capiti ap
proximare aut cum ea gargarizare.
¶ Terra debet esse sicca bene euentata a paludi
bus ⁊ stagnis ⁊ a cursibus aquarum separata.
¶ Qr panis iter cetera cibaria se hꝫ sicut mã hinc
ẽ qđ de eo prius agã. ¶ Panis sit de frumẽto vnius
ãni ad ampliꝰ nõ ꝑforato mũdo ab oĩ alio grano ⁊ ꝑ̃
cipue a lolio. Et sit frumentũ natuz in loco sicco nõ
paludoso neq; valloso neq; in campo nouiter ster
corizato. Sitq; panis nõ de pura farina sed aliq̃d
parũ furfuris sit admixtum. Sitq; cõuenienter fer
mentatus ⁊ decẽter coctus. Nõ minoris tꝑis vniꝰ
diei neq; pluris duoꝝ aut triũ dieꝝ. Et in eius cõ
positiõe aliq̃d salis ponaꝫ. Ex quibꝰ apparet qđ a
cibarijs factis cũ pasta azima dꝫ cauere cuiusmodi
sunt artocloe pastilli lagane macarones limelli ⁊ si
miles. ¶ Carnes cõuenientes sunt ex bipedibꝰ pulline
iuuenes galline deserti caponũ perdicũ fasianoruz
turturũ pipionũ ⁊ maxime siluestriũ ⁊ starnaruz ⁊
auiũ paruaꝝ degentiũ ĩ pratis ⁊ dunetis. Quadru
pedũ vero cõueniunt carnes edi castrati ãnualis vi
tule caprioli leporis iuuenis. Nocet vsus ĩfrascri
ptarũ carniũ. s. anserum anatũ qualearũ ⁊ omniuz
auium in aqua degentiũ. Ex quadrupedibus vero
sunt male carnes porcine salsicie siue yle ⁊ oẽ cõpo
situm ex carnibus porcinis recentibꝰ carnes agni
ne pecudine arietine antique. Cutes animaliũ cere
bra eorũ ipsorũ intestina ⁊ epata licet aliquãdo vti
possit epata gallie ⁊ anatis assatis. ¶ De piscibꝰ nul
lus sit vsus minus tamẽ nocent pisces parui petrosi
squamosi degentes in aquis currentibus. Sed eui
tandi sunt omnes pisces magnorum corporuz sicut
sturiones ⁊ similes ⁊ omnes pisces carentes squa
mis vt anguille ⁊ similes. ¶ Cõueniunt oua gallina
cea recentia ⁊ preparentur vt sunt tremulla aut sor
bilia sed incõuenientia sunt dura aut frixa ⁊ assa
ta. ¶ Abstineat a lacte a butiro a caseo saltez ab vsu
frequenti. Potest tamẽ aliquando vti caseo vnius
ãni sumendo modicuz de eo post cibum. ¶ De legu
minibus. Euitet fabam faseolos cicer album cicer
rubeum: licet vti potest brodio suo. Uti potest rizo.
Rizum enim calidum est in primo ⁊ siccum ẽ in se
cũdo secũdi cõtinentis. Et panico licet frigiduz sit
in primo ⁊ siccum in secũdo secũdi cõtinentis ipm
tamẽ bene nutrit ⁊ ꝓuocat ⁊ sua siccitate cõfortat
ꝓpter hoc conceditur.

¶ Herbe

rbe:

¶ Herbe quibꝰ vti pōt sunt borago petrosimulus fenicul⁹ saluia maiorana ꝑpillꝰ mēta caulibꝰ ruta yso po terfolio buglossa mēta ⁊ oībus herbis calide et sicce cōplexionis caueat a portulacis solatro lactucis ⁊ herbis cōplexionis frigide ⁊ humide. ¶ Uitet omnia acrumina sicut sunt porrū alea cepe radices bulbū aromatica quibꝰ super cibaria vti potest. ℞. masticis cubebarū gariofilorū. ana. ʒ. v. ligni aleos ʒ. x. cinamomi granorū paradisi ana. ʒ. j. piperis. ʒ. j. ß. zuccari ad pondus omniū ⁊ fiant species quibꝰ vtatur vt dictū est. ¶ Ex fructibus conueniūt capares conditi cū aceto passulato ⁊ grana pini in aqua calida primo infusa postea exsiccata. Et amigdole dulces excoriate per submersionē in aqua feruenti. Et citonia assata ⁊ in fine mense cum modico zuccari assumpta in modica tn̄ quantitate. Et ficeus sicce passule oliue salite ⁊ nespula ⁊ sorba in fine mēse accepta ⁊ pistachij siue fistici. ¶ Sed caueat a nucibꝰ castaneis piris ⁊ malis a citro ab arācijs iuiubis fūgis ⁊ dactilis. Melius esset ab vsu vini abstinere ⁊ loco ipsius vti isto oximelle. Recipe aque clare fontis libras. x. mellis mūdi ⁊ clari lib. j. buliant simul ⁊ cū incipit bulire incipiat dispumari ⁊ buliāt vsq3 ad consumptionē medietatis ⁊ in fine buliant in dicta aqua cinamomi in petia subtili ligati. ʒ. iij. deinde coletur ⁊ colatura vsui reseruetur sed si a vino abstinere graue esset tūc dico q̄ cōsiderata capitis sui passibilitate cōuenientius esset vinū albū eo q̄d citius a stomaco descendit ⁊ digestibilius est ⁊ minus mentē percutit scd̄o regiminis acutorum. Sz q: vinum albū est magis penetratiuū ⁊ facit materias magis precipitare ad ea loca ad que inclinatur pro tanto videt̄ minus conueniens rubeo ꝓpter q̄d puto vinum in substātia clarum non dulce neq3 austerum in colore medium inter album ⁊ rubeum q̄d a nostris doctoribus appellat̄ cisiolum magis conueniret. ¶ Acetuz passulatum quo aliquādo vti pōt fit sic. Recipe aceti nō multū vinosi neq3 acuti lib. ij. passularū lib. j. buliant simul vsq3 ad cōsumptionē tertie partis aceti deinde coletur ⁊ fortiter exprimantur passule deinde passule terant̄ ⁊ in mortario reducantur ⁊ in dicto aceto iterum bene exprimantur ⁊ aceto tali vsui reseruetur.

Hab… / …rumina / Uel… / …uluis. / …actus. / De… …otus: …ua mel / De… / De… De… po… Pa… / …etū pas…atum. / Car…

¶ Cōuenit exercitiū depositis primo superfluitatibus prime ⁊ secūde digestionis stomaco existēte vacuo. Fiat igitur exercitiū vniuersale scilz ambulando ⁊ equitando. ¶ De particularibus exercitijs optime sunt fricationes coxarū ⁊ tibiarum stomaco ieiuno cum pāno aliqualiter calido. Fricationes eniz extremitatū sunt ex his que viuificant calorē inatuz xij. tertij. cap. penul. valēt etiā fricationes brachiorum sed moderate magis pectinatiōes capitis ⁊ fricationes eius valet etiā sternutatio post vniuersales purgationes de quibus in sequenti tractatu dicetur. Prouocet̄ igit̄ sternutatio cum hoc puluere videlz. Recipe costi piperis albi piretri ana. ℈. j. ellebori albi. ℈. ß. pistētur subtilissime ⁊ insuffletur quantitas vnius grani.

…potꝰ exer…ium. / …ricatio. / Pil… / …ternuta…rium.

¶ Somnus sit de nocte ⁊ nō de die nisi ꝓpter aliquas contingentias occurreret non dormiret in nocte aut quando contingeret lassitudinem motibus corporeis succedere istis casibus lz dormire de die. ¶ Sit somnus capite eleuato ⁊ corpore bene pānis tecto ⁊ non sit amplius sex aut septem horarū ⁊ nō minus. v. ⁊ super alterum laterum aut super vētrē. ¶ Et caueat a somno super dorsum quoniam materias ad nucā ⁊ neruos declinare facit. vt p3 tertia primi doctrina secunda cap. ix.

Ou… …omnus. / Lat… / Leg…

¶ Caueat ab omni repletione cibali. De humorali vero dicetur in sequēti tractatu. Pro qua dantur aliqui canones.

…nanitio.

¶ Primꝰ q̄ nunq̄3 cibus aut potꝰ recipiatur stāte fastidio aut abominatione.

¶ Scd̄s q̄ nō accipiat̄ cibꝰ stāte magna vētris sti(pticitate.

¶ Tertiꝰ q̄ non sumat̄ cibꝰ si non affuerit appetitꝰ.

¶ Quartꝰ q̄ nō reficiat̄ ex pluribꝰ ⁊ diuersis potibꝰ sed sit cōtentus vnico aut duobꝰ cibis ⁊ vnico potu.

¶ Quitꝰ q̄d cibaria facilioris digōis alijs p̄mittāt̄

¶ Sextus q̄ in cibatione non ponatur tp̄s longū ne diuersitas digestionis ī nutriēte acquirat̄.

¶ Septimus quod cibus oīs antequam deglutiat̄ conuenienter masticetur.

¶ Octauus quod ciborum ⁊ potus vnq̄3 tanta quantitas accipiat̄ vt ex ea stomacus grauetur.

¶ Nonus vt nunq̄3 comedat ad sacietatē sed semꝑ surgat a mensa cū reliquijs famis.

¶ Decimus si in st̄o sentiret grauitatē aut cibuz corruptum aut malū quod ex eruptuatione comprehēditur prouocet vomitū vomitus aūt facilis est iste. ℞. aq̄ decoctionis rafani. ℥. iiij. acetose simplicis. ℥. j. ß. misce ⁊ tepidū bibatur si non vomuerit post ipsius acceptionem ad vnā horā intromittat digitum vsq3 ad radicem lingue aut pēnā oleo inunctā ⁊ vomitū ꝓuocet. ¶ Sed si in ventre inferiori signa repletiōis apparuerint euacuandum est cuz istis pillulis. ℞. aloes sucotrini. ℥. ij. agarici electi. ℥. ß. salis geme. ʒ. ij. infundātur predicta in suco maiorane ⁊ exponantur soli ⁊ stet tamdiu quousq3 succus sit exsiccatus cum fuerit exsiccate res predicte iterū infundantur in dicto succo ⁊ sic fiat tribus vicibus. Deinde. ℞. ameos florum roris marini sticados alsari galange nucis muscate an̄. ʒ. ß. nitri gra. vj. mastics croci an̄. gra. viij. informent̄ pill'. cū aqua maiorane de quibꝰ in introitu lecti accipiat tres aut q̄nq3 cum senserit caput grauatum. ¶ Si senserit ventrē plenum sumat tantūdem ante cenā vel euacuet̄ cum isto clistere. ℞. blite mercurialis malue florum camomille an̄. m. j. fiat decoctio de q̄ accipiat̄ lib. j. ß. cui addant̄ yerapig. ʒ. vj. cassie zucari rubei an̄ ℥. j. olei. ℥. iij. salis. ʒ. ij. ß. ⁊ fiat clistere quod supponatur stomaco ieiuno vnum obseruandū sibi valde vtile puto quod sepe cenam dimittat ⁊ quod semꝑ cena prandio sit leuior.

Uomitū.

Pill'.

Clistere.

¶ Conueniunt omnia anime accn̄tia quibus in spiritibus ⁊ humoribꝰ fit motꝰ velox sicut ira moderata affectio ad rem aliquā delectabilē risus moderatꝰ spes bona ⁊ confidentia ⁊ maxime quod debeat curari gaudium ⁊ leticiam sed caueat a tristitia desperatione ⁊ ab omnibus nimis vehementibus anime accidentibus. Exterminant enim hec omnia ⁊ mutant corpora ad ea que secundū naturam est cōsistētia. tertia tegni. ¶ Et quia coytus ꝓpter vehementem affectionem ⁊ delectationem que in eo est solet a quibusdam cum accidentibus anime numerari dico quod ab eo abstineat quod si aliquando eius fuerit vsus sit rarus ⁊ fiat completa digestione prima ⁊ secūda. ⁊ post coitum caueat ab exercitio forti.

Accidentia animi.

Coitus.

¶ Expedito primo tractatu venio ad secundum in quo ponetur regimen medicinale harū dispositionū ¶ Et diuidetur in sex capitula: Primum erit in quo scribetur regimen dispositionis principalis. s. male complexionis materialis frigide ⁊ humide cerebri. In secundo ponam regimen primi accidentis. s. doloris capitis. Tertium erit in quo ponentur auxilia circa dispositionē aurium. Quartū vero erit regimen contra impedimētum loquele. Quintū erit in quo ad vertiginem ponētur remedia. Sextū ponet̄ cura doloris aliq̄n ad collū nonnunquā ad spatulas ⁊ sepe ad brachia venientis.

Secundus tractatꝰ.

¶ Capitulū p̄mū. Regis male cōplōnie mālis fride

Capl'm primum.

Intētões. ⁊ humide cerebri in quo septē intētiones cōtinent.
¶ Prima est materieruȝ flegmaticarum in cerebro
minoratio.
¶ Secunda est ipsarum digestio.
¶ Tertia est earundē materierū eradicatiua euatio.
¶ Quarta ipsarū materierū diuersio.
¶ Quinta est mēbroꝝ mandantiū rectificatio.
¶ Sexta ē cerebri tāq̄ȝ suscipiētis mēbri ꝯfortatio.
¶ Septima est ꝓhibitio vaporū ad caput.
Prima intentio. Pillule. ¶ Prima intētio. Cōplet cū assumptiōe harū pil
lularū. ℞. pill. de hyera simplici galie. ʒ. ß. agarici
electi. ℈. j. zinzi. gra. ij. agaricus incidat minutiȝ
⁊ non pistet ⁊ infundat in oximelle simplici. q. s. ꝑ
sui inhibitione ⁊ reforment pillū. numero septem.
Potio. ¶ Qđ si medicina in forma potabili magis sibi gra
ta foret hanc suscipiat. vcȝ. ℞. agarici electi. ʒ. ij.
aque saluie. ℥. ij. aque maiorane. ℥. j. ß. zinzi. ℈. j.
infundat agaricus ꝑ dieȝ naturalē in dictis a qui-
bus postea coletur ⁊ colatura calida ſm canones
infrascriptos exhibeatur.
¶ Primus qđ accipiat in aurora vel a cena passum
pta per distantiā octo aut nouem horarū.
¶ Scđs qđ super medicinā dormiat hora media su
per pil. vero hora vna cū īmediate acceperit ſȝ trāſ
acta hora post assumptionē siue dormiuerit siue nō:
non amplius dormiat.
¶ Tertius qđ post dormitionē ipsaȝ dȝ leniter am
¶ Quartus si vēter torsionē senserit eadē (bulare.
pānum calidū aliqualr̄ non tn̄ nimis applicet.
¶ Quintus qđ post quintā horā ab hora assumptio
nis pharmaci tēpore estatis accipiat scutellā aque
hordei cum. ℥. j. zuccari rubei.
¶ Tpe vero hiemis pōt accipere scutellā brodij cuȝ
¶ Sextus qđ postq̄ȝ aquā aut bro- (eodē zucaro.
diū acceperit stet per horā anteq̄ȝ comedat. sumat
itaq̄ȝ alteruȝ istoꝝ minoratiuoꝝ qđ sibi magis gra
tum fuerit seruatis canonibus suprascriptis.
Scđa intentio. Digestiuū ¶ Secunda intentio de digerendo materias. ℞.
oximellis simplicis. ℥. j. syr. de sticados. ℥. ß. aque
saluie aque betonice aque melisse. an̄. ℥. j. misse hūc
syrupum calidum sumat in aurora. Super quē pōt
duab⁹ horis dormire. Et differat post eius assum
ptionē prādiū horis quattuor ⁊ tādiu ipȝ accipiat
donec viderit vrinā magis tingi in substātia īgros
sari ⁊ in fundo videbit nubem albā ⁊ equalē. ¶ Uel
loco istius syrupi sumat hunc alium valde cōueniē
teȝ huic dispositioni cum eisdem modis ⁊ ordine.
Aliud. Recipe florum roris marini florū saluie melisse pul
legij sticados arabici betonice. ana. m. j. herbe pa-
ralesis paucedani ameos assari eupatorij. ana. m. j.
galange nucis muscate granorū paradisi granoruȝ
lauri peonie ana. ʒ. ij. infundant omnia in lib. vj.
aque per duos dies. deinde coquant lento igne vſ-
q̄ȝ ad cōsumptionē medietatis deinde coletur cum
forti expressione ⁊ collature addatur zuca. ℥. viij.
aceti squilitici. ℥. iij. ⁊ leui ebulitiōe coquat. Et in
hac ebulitione buliāt he species in sindone rara li-
gate. Recipe ambre musti radicis peonie acori. ca-
lamenti ana. ℈. ß. omnia subtilissime puluerizen-
tur ⁊ buliāt vt dictum est ⁊ fiat syru. lōgus de quo
sumat pro vice. ℥. ij. ß. hora ⁊ ordine vt prius di-
ctum est resoluit vētositatē ⁊ digerit materias ⁊ cō
fortat organa sensuum. Et incipiat taliter vti altero
istorum syru. die īmediate sequente ad assumptio-
nem suprascripti minoratiui.
Tertia intentio. Eradicatiuum. ¶ Tertia intētio de eradicando materias. Mate-
rie predigeste eradicant cum altero istorū solutiuo
rū qđ accipiat seruatis canonib⁹ scriptis in assum
ptiōe minoratiui ꝑmū sumant. ℈. ij. pil. đ sarcacol
la descriptiōe mesue aut accipiatur. ʒ. j. pil. cochia
rum que euacuāt a capite cū cōitate totius prima
tertij cap. cum materiā euacuare volueris vl sumat
ista medicina in forma potabili. ℞. yere simplicis. ℥
ß. agarici electi. ℈. j. zinzi. gra. iij. misce ⁊ det ī po
tu cuȝ aqua decoctionis calamēti peonie saluie ⁊ ma
cis sumat aliquod istorū solutiuorū in die immedia
te sequenti ad diē assumptionis vltimi syru. cū ordi
nibus suprascriptis.
¶ Quarta intentio. Completur quarta intētio cuȝ
fricationib⁹ cū panno aliqualiter aspero incipiēdo
ab inguinibus ⁊ trahendo versus genua. deinde a
genibus ad pedes. ¶ Nō consulo fiant fricatiōes ad
brachia neq̄ȝ ad spatulas: ne materia consueta flue
re illic dolorē causaret. ¶ Ad idē facit lauare pedes
⁊ tibias stō ieiuno cuȝ aqua decoctionis maiorane
saluie melisse pulegij florum sticados arabici. Item
ventose posite sup nates. ¶ Ad ideȝ valet clistere qđ
sic fit. ℞. florū camomille mellilotı aneti blite malue
mercurialis an̄. m. j. cētauree minoris. m. ß. fiat de
coctio de q̄ accipiat lib. j. cui addant yeralogodio
nis. ʒ. vj. cassie zucari rub. an̄. ʒ. vj. olei veteris. ℥.
iij. salis. ʒ. ij. ß. ⁊ fiat clistere qđ stō ieiuno supponat
¶ Ualet ad idem ligatio coxarū iuxta inguina ⁊ ex
tremitatū. ¶ Ad idem fiat hoc gargarisma. ℞. aque
decoctionis maiorane ⁊ zinzi. ℥. iij. oximellis squil
litici. ℥. j. ß. misce ⁊ gargariza vel sic ⁊ fortius ⁊ me
lius. ℞. radicis artenite ysopi pulegij calamenti be-
tonice sticados an̄. ʒ. j. piretri. ʒ. ß. yreos. ʒ. j. ß. aq̄
fontis lib. v. mellis. lib. j. coquantur omnia simul ⁊
fiat gargarisma. ¶ Masticatorium. valens ad idem
℞. cere masticis an̄. ʒ. ß. piretri. ℈. j. piperis gra. x.
omnia modo grosso conterenda conterantur ⁊ su-
matur pro vice ad quantitatē vnius auellane ⁊ ma
sticetur. ¶ Uel fiat istud quod est forti⁹. ℞. artanite
yreos an̄. ʒ. ß. masticis. ʒ. j. galange granorum pa-
radisi an̄. ℈ j. radices īcidant in frustris. đinde oīa
misceant ⁊ sumant ꝑ vice ad masticādū ad quātita
tē vni⁹ auellane. ¶ Caputpurgiū ad idē. ℞. aq̄ maio
rane. ℥. j. dissoluātur ī ea piretri. ℈. ß. zucari. ʒ. ij.
⁊ tepidū trahat super nasūȝ. Iteȝ valet attractio aq̄
artanite cum aqua mellis. ⁊ est forte. Et quando fit
caputpurgium debet semper prius implere os aqua
inzucarata antequam per nares attrahat. ¶ Sternu
tatoria ad complendam hanc intentionem valent.
Recipe piperis subtiliter puluerizati gra. j. attra
hatur per canulam. ¶ Uel sic. Recipe ellebori albi.
℈. ij. ß. seminis vrtice. gra. vj. puluerizentur subti-
lissime. ⁊ attrahatur per canulam ad quantitatem
grani ordei. ¶ Uel fiat istud qđ est alijs fortius. Re-
cipe piretri. ℈. j. euforbij grana. iiij. puluerizentur
subtilissime: vt dictuȝ de alijs ita fiat. ¶ Scias qđ
istorum diuersiuorū quedam trahunt aperte longin
qua quedam euacuant. ⁊ diuertunt ad partem pro-
pinquam que trahunt ad parteȝ longinquam prepo
nantur siue prius fiant quam que diuertunt ad par-
tem propinquam. ¶ Ulterius sciendum quod iste
diuersiones. ⁊ potissime que faciūt ꝑ gargarismata
masticatoria sternutationes ⁊ caputpurgia non de
bent fieri nisi prius sit facta euacuatio eradicatiua.
Item fieri debent stomacho ieiuno vtat modo vno
istorum modo alio cū omnibus simul vti nō possit.
¶ Quinta intentio. Recipe olei de absinthio. ℥. j.
ß. olei masticis. ℥. j. pulueris absinthij. ℈. ij. men-
te. ℈. j. macis. ℈. j. galie muscate. ℈. ß. coralorum
rubeorum. ℈. ij. coriandrorum preparatorum. ʒ. j.
laudani. ℈. ij. ⁊ cū modica cera fiat vnguentū mol
le quo ante cenam ⁊ prandiuȝ inungat sibi stōm cū
manu calida. ¶ ℞. specierum electuarij de gēmis. ʒ.
ij. specierum diarodon Abbatis. ʒ. j. ß. specierum
aromatici rosati descriptione Gabrielis. ʒ. j. pinea
rum

rum mundatarum fisticoꝝ mundatorum.ʒ.j.ß.zu/
cari.iij.coctarum lib.j.ß. pinee. ⁊ fistici infundant
in aqua feruēti deinde exprimant leuiter.postea dis
soluatur zucarum cū aqua mente.⁊ fiat cōfectio so/
lida in morseilis vel rotulis quoꝝ glibet sit triuz.ʒ.
¶ Hac cōfectione stomachi.⁊ epatis.⁊ alioꝝ mem/
broꝝ pricipaliū ꝯfortatiua vti īcipiat post eradicati/
uā euonem sumendo vnū istoꝝ morsellorū ꝑ quat/
tuor horas ante prandium pariter ⁊ ante cenam.
❡ Sexta intentio completur cū administratione in
frascriptaꝝ rerum.℞.maiorane.℥.ß. florum stica/
dos betonice floꝝ roris marini galange añ.ʒ.ß.
gariofilorum.℈.ij.sandarace ciperi añ.ʒ.ß. pulue/
rizentur subtilissime.⁊ aspergant super cōmissuraz
sagitalem capite prius raso in sero qñ vadit dormi/
tum. Item vsus tiriace de qua sumat.ʒ.j.cum.℥.
j.aque betonice. ¶ Itē aliquando sumat vnum mi/
rabolanum chebulum cōditum in aurora post qđ ie
iunet ad minus horis.iiij. ¶ Item valet sumere post
cenam.ʒ.ij.diacori. Istarum reꝝ vtatur modo vna
modo alia. ¶ ℞.rosarū.M.ij.camomille.M.ß. flo
rum sticados.ʒ.ij.cubebarum nucis cypressi calami
aromatici.ana.ʒ.ß.sandarace.℈.ij.galie muscate.
ʒ.j.ß.cōtundant omnia ⁊ simul misce.⁊ fiat sacul⁹
capitalis cum sindone tinta in grana ad formam ro
tundam ad modum bireti. Hūc saculum teneat die
ac nocte. Et eo vti incipiat post purgationē vniuer
salem. Et tempore frigido fiat grossior sed subtilior
tempore calido.℞.nigelle in aceto per noctem infu/
se.⁊ postea terefacte.ʒ.j. nucis cypressi.ʒ.ß.calami
aromatici.℈.j.sandarace.ʒ.j.storacis.ʒ.j.ß. cōtū
dantur cōtundenda.⁊ ex eis fiat pomum qđ portet
in manu qđ dz moderate odorare. ⁊ non nimis fre/
quēter. Unde Mesue in suo de appropriatis in cap.
de soda frigida inquit. Aromatica grauedinem capi
tis faciunt. Et ego quidez dico qđ nō elongatur qđ
hoc sit in frequenti vsu eorum conuertunt enim va/
pores ad caput. imo replent illud vaporibus. Sed
moderatus vsus eorum cerebrum confortat ⁊ calefa
cit.sed nō fiat adeo frequens vt perducat ad illud.
❡ Septima intentio. Cōpletur intentio septima su
mēdo post cibū duos aut tres bolos casei post quē
nihil bibat aut accipiendo vnuz coclear coriandoꝝ
prepatoꝝ vnius cooperture zucari vel capiat duos
aut tres bolos citonij assati.aut duos bolos diaci/
tonitem vel vnam aut duas nespillas vel sorbas.
❡ Scđm capitulum. Ingeniabimur dolorez remo
uere cum adderit cum fruationibus ventosis cliste/
rijs positione pedum in aqua calida.⁊ breuiter cum
diuertentibus ad ꝑtem longinquam de quibus di/
ctum est in intentione quarta primi capitu.
❡ Tertium capitulum. Sciendum est qđ nihil par
ticulariter auri iniciendum.aut faciendum nisi pre/
misse sint vniuersales fricationes de quibus dictuz
est in intentione tertia.⁊ factis particularibus de q/
bus dictum est in intentione.iiij.cap.primi. ¶ ℞.ser
pilli rute abrotani sticados pulegij calamēti añ.M.
j.ß.origani.M.ß.coloquintide.℥.ß. buliāt omnia
in lib.x. aque vsqꝫ ab consumptionem medietatis.
deinde ponatur in curcuma magna super q̄ꝫ ponat
embotum.⁊ ante diligenter mundificata aure incli
netur ipsa super extremitatem embroti. ⁊ suscipiat
fumus.⁊ cum aqua deficeret effumare ponatur ī ea
lapillus calidus siue ignitus: vt fumum continuet ⁊
sic suffumigetur quelibet auris per.viij.partem ho/
re. Hoc suffumigium aperit opillationes auriū ner
uorum.⁊ cerebri resoluit.⁊ cōsumit materias gros/
sas.⁊ aquosas ventosas.⁊ vapores in cerebro geni/
tos vel flatisic. ¶ Ex predictis herbis decoctis fiant
saculi.⁊ ipsi in eadem decoctione infusi calidi auri

superponat vnus ꝓ qualibet deinde habeantur ta/
bule cypressi.⁊ calefiant.⁊ supponantur dicti saculi
⁊ cum eis teneant bene adherentes auribus in quā
to tabule fuerint calidiores tanto est meli⁹. Et istud
cōtinuet aliqbus diebus.iiij.aut.v.stō ieiuno.

❡ Auri sinistre infrascripta apponantur obserua/
tis primo aliquibus canonibus. — Ad aurē si nistram.

Primū est qđ nihil frigidum actu aut vehementer
calidum auri apponatur sed tepidum.
Scđs est vt ī ipsis nihil ponat si prius auris nō fue
rit bñ abstersa a cirugine ⁊ medicamīe precedenti.
Terti⁹ ꝙ nunq̄ꝫ de aliqua medicina ponatur quāti
tas multa in aure. īmo nisi vna gutta vel due ad pl⁹
Quartus qđ postq̄ꝫ medicia fuerit imposita vni au
ri decumbat paciens super aurez oppositam per ho
ram mediaz ad minus.⁊ ad amplius per vnā horā.
Et si ambe aures egrotauerint vt est in casu presen/
ti.primo ponat in vna aure deide in alia. ¶ ℞.squa
me ferri subtilissime trite. deinde cuz sindone criba
te.ʒ.j.aceti.℥.j. buliant simul vsqꝫ ad consumptio
nem duarum ꝑtium aceti de isto aceto distillentur
due gutte tepide in aure sinistra. nullū enim est me/
dicamen par isti in exsiccando saniem. ⁊ humidita/
tes auris tertio cōtinentis. ¶ ℞.olei sinapis de quo
vna aut due gutte distillent.⁊ vsus istius sit de ter/
tio in tertium est mirabile. ¶ ℞.aloes pulpe collogn
tide.⁊ euforbij subtilissime tritum. ⁊ dissoluātur cū
felle vaccino.⁊ fiat sief.⁊ permittatur exsiccari cum
opus fuerit fricentur super cote. ⁊ cum succo rafani
imponantur auri. nam medicamen istud in restau/
rando auditū ꝑ multū tp̄s amissuz est valde efficax
— Medicamē in aure. — Aliud. — Aliud.

❡ Plura alia ad hanc intentionem facientia scri/
bere possem.sed puto hec sufficere. ¶ Istorum medi
caminum vtatur modo vno: modo alio. ¶ Et si con
tingeret ex vsu istorum sentire in aure mordicationē
aliquam: aut dolorem ponantur in dicta aure due
gutte istius medicaminis.⁊ ꝑ tunc ab alijs abstinea
tur.℞. sief memite dissolutū cum succo solatri aut
nenufaris vel olei rosati.

❡ In aure vero dextra immittat castoreum disso
lutum cum oleo nardino. ¶ Itē.℞.ellebori albi cro
ci castorei ana.ʒ.j.nitri.ʒ.iij. dissolue cum aceto ⁊
vtere. ¶ Itē.℞.ellebori albi castorei costi añ.ʒ.j.ru
te nitri piperis lōgi.añ.℈.ij.euforbij.℈.j.succi ra
dicum que comeduntur succi porri olei nardini olei
camomillini amigdolarū amaraꝝ anetini añ.℥.j.
coquantur omnia vsqꝫ ad consumptionem succorū
postea cola hoc medicamē mirabile est sonitui ⁊ gra
uedini auditus propter ventositatē grossam ⁊ mate
riam frigidam grossam. — Ad aurem dextraz.

❡ Quartum capitulum. Impletur cura istius acci
dentis cum his oībus que dicta sunt in cap.primo. — Cap. q̄rtū
¶ Sed speciale ad hoc remediuz est gargarisma qđ
sic fit.℞.origani piretri zenze.piperis nigri albi et
longi sinapis ⁊ cinamomi ysopi nigelle sansuci costi
añ.ʒ.ß.buliant ī lib.ij.aque vsqꝫ ad consumptionez
medietatis postea coletur ⁊ colature addantur yera
logodionis.ʒ.iiij.oximellis squilitici.℥.iij.fiat gar
garisma. Nam istud gargarisma optimū est ⁊ exper
tum ad dissoluenduz flegma quod est ī capite aggre
gatum in neruis ⁊ lingua. ¶ Si post gargarisma sen
tiret acuitatem aliquam aut ardorē gargarizet hāc
decoctionem.℞.rosarum.m.j.extremitatū cubri.
℥.j.plantaginis.m.ß.gallarum cipressi.℥.ß.buli/
ant omnia in sufficienti quātitate aque postea cole
tur ⁊ colature addatur diamoronis.℥.ij.⁊ fiat vt
dictum est. — Garga. — Cōtra acuitatem.

❡ Quintum capitulum. Pro materia istius capi/
tuli faciunt omnia q̄ dicta sunt in cap.j. Nā cū ver
tigine nō accidat nisi ex vaporib⁹ spartib⁹ ꝑmixtis — Cap. q̄ntū

que ꝓhibet hos vapores huic accidenti conferunt.
Cap. sextũ ℭ Sextum capitulum. Ad vltimũ accidens valent
fricationes lotiones ligatura. ⁊ alie diuersiones de
quibus dictũ est intentione. iiij. primi capi. post vni
uersales. ⁊ particulares euacuatões fiat inunctio cũ
oleo de piretro: aut cũ oleo de euforbio. scio. n. qꝺ
inũctio taliũ oleoꝝ dolores antiquos sedat. Finis.

ℭ De mala complexione frig. ⁊ humi. cerebri plus
tamen humi. q̄ʒ frigi. cum dolore colli. ⁊ dolore gin
giuarum cum tumore cum perturbatione capitis. ⁊
precipue partis anterioris.

Casus. ℭ Consilium. 12.

Respectabilis vir ser Baldassar beliardus ci
uis reginus patitur malam complexioneʒ
frigidam ⁊ humidam cerebri. Recedentẽ
Accĩtia. magis a temperamẽto per humiditatẽ q̄ʒ
per frigiditatẽ. ¶ Huic dispositioni cõiungunt̃ que
dam accidẽtia. Unũ est dolor in pte posteriori colli.
Aliud est dolor gingiuaruʒ cum quodaʒ tumore ali
quando eaꝝ. Tertium est quedam capitis perturba
tio precipue in parte capitis anteriori.
ℭ Et ex istis patet satis causa accidentiũ suprascri
Cã primi. ptoꝝ. ¶ Naʒ primi causa est materia in cerebro mul
tiplicata cum ex nutrimento quo debet nutriri per
viam indigestionis tuʒ etiã fumi qui a membris nu
tritiuis eleuãtur ⁊ frigiditate cerebri cõdensantur ⁊
cõuertunt̃ in flegma facit etiaʒ ad hmõi multiplica
tionẽ indebitum regimen sex reruʒ nõ naturaliũ de
quibus infra dicet̃ cũ ponam curam. Multiplicata
hmõi materia in cerebro cũ sua noceat multitudine
aut grauitate vel aliqua qualitate. virtus expulsiua
expellit eam ad pteʒ sibi magis habilẽ. vnde ad ptẽ
posteriorẽ colli veniẽs in eo dolorẽ causat missa ad
gingiuas illic egritudinẽ facit ab eadem ẽt materia
fumi eleuant̃ pturbantes spiritus qbus admiscẽtur:
vnde opationes illaꝝ ptiuʒ vbi sic spiritus alterant̃
reddunt̃ impedite: aut nõ debite quẽadmodũ sʒ na
turã esse debẽt. ¶ Hunc casum ego Bauerius elle
Prouisio gi ex signis visis. ⁊ ex relatione patientis. ℭ Casus
iste indiget diligẽtia ex pte medici. ⁊ obediẽtia ex p
te paciẽtis. qñ nisi succurrat̃ pducet ad debilitatẽ.
Ista dispositio opationuʒ cerebri cognitiuaꝝ. ⁊ mo
tiuaꝝ. ⁊ si antiquaret̃ multũ esset difficile ei succur
rere iuxta illud Hippocratis brãci. ⁊ corrize in val
de senibus nõ maturantur.
Partes ꝯsiliȷ. ℭ Cura istius dispõnis tribus complet̃ instrumẽ
tis medicinalibus dieta. s. potione. ⁊ cirugia.
De dieta. ℭ Dieta cõsistit in debita sex reꝝ nõ naturaliũ ad
ministratione. ⁊ cuʒ ipse res nõ naturales sint sex to
tidem faciam capitula in quibus ponentur iuuantia
atq̄ʒ nocentia ab aere incipiendo.
De aere. ℭ Capitulũ de aere. ¶ Cauere dʒ ab aere frigido. ⁊
humido. ⁊ aere ventoso. ⁊ precipue flãte austro. aut
borrea. ⁊ ab aere nebuloso. Nõ habitet loca terra
nea nec ductibus aquaꝝ ꝓpinqua. Caliditatẽ ignis
aut solis intẽsam fugiat. ⁊ loca fetẽtia. ¶ Eligere dʒ
aerem clarũ bene euẽtatum declinantẽ ad calidita
tem. sed magis ad siccitatẽ. Qui si talis naturaliter
nõ habet̃ fiat arte suffumigãdo camerã. aut sue ha
bitationis locũ cũ thure laudano storace sicca. aut
granis iuniperi cũ aliquo istoꝝ suffumigiũ fiat. Aut
incedendo ignẽ in camera cũ lignis siccis boni odo
ris: qualia sunt abies iuniperus sauina ros marinus
De accĩti ⁊ silia. ¶ Sit camera inter duo solaria in qua habi
bus ai. tat fenestras habeat versus oriẽtẽ. ⁊ nõ ad meridiẽ.
Motus ⁊ ℭ Capitulũ scdʒ de accidẽtibꝰ aĩe. ¶ Fugiat irã fu
quies. rorẽ tristitiã sollicitudinẽ dolorẽ aĩ. cõuenit gaude
Exercitiũ re letari bñ sperare cõuersari cũ amicis. ⁊ dilectis.
ℭ Capitulũ tertiũ de motu ⁊ q̄ete. Nocet oẽ exer
citiũ imoderatũ. ⁊ precipue imediate post cibum fa
ctum siue sit equestre siue pedestre ⁊ omẽ exercitiuʒ
in quo laborat caput aut multum inflectitur. Iuuat
ambulatio aut eq̄tatio moderata per loca amena de
positis primo supfluitatibus pme ⁊ secũde digestio
nis fiatq̄ʒ stõ ieiuno ante prãdium ⁊ cenaʒ. ¶ Loco
exercitiȷ conueniunt fricationes incipiẽtes ab hume
ribus trahẽtes versus brachia ad manꝰ ⁊ a collo ad
pectus ⁊ spatulas. deinde ad vẽtrem ⁊ tãdem ad co
xas ⁊ tibias cum pãno calido. ¶ Et iuuat pticulare
exercitiũ capitis. s. ipsiꝰ pectinatio cũ leui fricatõe.
De sõno ⁊ vigilia. ℭ Capitulum quartum de sõno ⁊ vigilia. ¶ Uitet
somnũ diurnũ ⁊ somnum immediate post cibum fa
ctum. Sit somnꝰ de nocte ⁊ nõ de die. Et primo su
per latus dextrũ deinde sup sinistrũ. Et si postea ex
citat̃ ante completũ somnũ reuoluatur super latus
dextrum. Iuuat ad digestionẽ somnus sup ventrẽ.
Sed nõ dormiat super dorsum. Sitq̄ʒ somnꝰ septẽ
horarũ non amplius octo nec minor sex. Nec dor
mire incipiat nisi a fine cene transiuerint hore due
Et sit capite bene eleuato ⁊ corpe sufficiẽter pannis
tecto. ¶ Ubi tñ contingeret propter aliquã causam
qꝺ i nocte non dormiret cõcedit̃ in die somnꝰ quo
niã supflue vigilie replent caput vaporibꝰ pria tertiȷ
cap. de epilẽsia: Et melior eẽt añ prandiũ quã post.
De cibo ⁊ potu. ℭ Capitulum quintũ de cibo ⁊ potu. ¶ Fugere dʒ
omnia cibaria mali nutrimẽti: aut difficilis digõ
nis: aut q̄cunq̄ʒ sunt vẽtosa: aut in caput euaporabi
lia. ¶ Nocet panis azimꝰ: aut male coctus: vł in cu
ius farina fuerit loliũ. ¶ Et carnes antiq̄ aut dure
digõnis sicut sunt bouũ ⁊ caprarum ⁊ salite ⁊ visce
ra aĩalium quẽadmodum cerebrũ cor pulmo stoma
cus ⁊ intestina splẽ ⁊ epar ⁊ cutes ipsorũ ⁊ pinguedi
nes. ¶ Pisces gñaliter sunt mali. ¶ Lac nõ cõuenit
neq̄ʒ caseus nec butirũ. ¶ Herbe frigide ⁊ humide
sunt male sicut portulaca spinacia ⁊ siles. ¶ Et ex fru
ctibus herbarum nocẽt citrulli melones cucurbite
cucumeres ⁊ herbe i caput euaporãtes quemadmo
dum eruca ⁊ caules. ¶ Legumina cũ sint vẽtosa nõ
laudat̃ eorum vsus acrumina oĩa sunt mala ⁊ vitan
da. ¶ Et pariter oẽs fructus frigidi ⁊ humidi. nisi p
modum q̄ dicetur infra. ¶ Uinum dulce nocet si cũ
dulcedie sua fuerit grossum ⁊ potẽs. Et omne vinũ
fumosum cuiusmodi est maluaticũ ⁊ silia. ¶ Et potꝰ
aque non laudat̃.
ℭ Conuenit panis ex farina mũda ex optio frumẽ
to bene coctus ⁊ dbite fermentatꝰ non maioris tem
poris triũ dierum nec minoris vnius diei a quo cũ
comedit̃ cortices abiȷciant̃. ¶ Carnes sint ex auibus
siluestribus perdicũ fasianorũ turturũ ⁊ auium par
uarum degentium in nemoribus vt turdi merule. ⁊
non in stagnis aut paludibꝰ vt sunt anseres anates
folice. ¶ Ex domesticis sunt capones iuuenes galli
ne pulli. ¶ Ex quadrupedibus conceduntur lepores
iuuenes caprioli ⁊ apri iuuenes. ¶ Ex dõesticis lau
dantur castrati carnes agni annualis vituli lactan
tis ⁊ edi. ¶ Harum carnium eligantur potius par
tes anteriores quam posteriores. ⁊ ipsarum partes
musculose aliȷs sunt pstantiores. ¶ Conueniunt oua
recentia tremula aut sorbilia. ¶ Rarus sit caseivsus
sed si comedatur eligatur caseus in etate medius in
ter recentem ⁊ antiquum: qui sit frangibilis de quo
in fine mense sumere potest duos aut tres bolos.
¶ Piscium rarissimus sit vsus. Si tamen aliquan
do sumit sint pisces parui squamosi capti ex bonis
aquis vt sunt luciȷ capedani scardoni ⁊ ex mari au
rate timali passeres. ¶ Legumina omnia ventosa
sunt ⁊ ideo dimittenda. ¶ Ex herbis conceduntur
Feniculus Petrosillus Menta buglossa mellissa
Maiorana serpillus saluia de partibus herbarum
cõcedunt̃

Fructus. conceduntur capares lupulli sparagi. ¶ Et ex fructi
Cōdita. bus conueniunt passule dulces fistici: ⁊ in fine mēse
citonie cocte aut pira pōtica cocta. ¶ Ex cōditis lau
dantur coriandri prepati habētes solū coperturaz
Spēs. vnā zuccari ⁊ diacitonitem cum zuccaro. ⁊ sumat
alterū istoꝝ in fine mēse post qđ nihil bibat. ¶ Spe
cies quib⁹ vti pōt super cibaria sua sic fiunt. Reci
pe cinamomi electi. ʒ. j. zizib. ℈. j. cardamomi gra
noꝝ paradisi añ. ʒ. ß. piperis albi longi ⁊ nigri ana
℈. ß. carui ameos ana. ʒ. ß. croci. ℈. ij. pistent ⁊ cri
brentur ⁊ fiant species.

De inani/tione ⁊ re/pletione. ℂ Capitulum sextum de repletione ⁊ euacuatione.
¶ Fugienda est oīs repletio nō solum humoralis de
qua postea dicetur sed cibalis. Et ꝓpter hoc voluit
Auic. tertia primi ꝙ surgeret a mēsa cū reliquijs fa
mis. Nec comedendum est nisi prius cibus assum/
ptus fuerit digestus. Et in eadē mēsa nō comedant
diuersa cibaria sed vnū sufficiat aut duo. Et ab eo
prius incipiat qđ facilioris est digōnis. ¶ Quod si
in stomacho cibi corrupti senserit repletionē quam
cognoscet ex eruptuatione fetida referente maluz sa
porem conetur ante cibū cū vomitu euacuare lin/
Vomitū. guā primendo digito. Quod si nō vomuerit sumat
ciatum aque tepide in qua bulierint. ʒ. iij. seminum
radicū. ⁊ addito modico aceti tepidum sumat. Et
inde ad horam compressa lingua vomitum faciat.
inde stet per horas duas antequā comedat.
¶ Si vero in ventre hoc est in intestinis repletionē
senserit quā cognoscet ex gurgulatiōe ⁊ repletione
eoꝝ ⁊ grauitate fiat clistere stomacho ieiuno qđ sic
Clistere. fit. Recipe malue floꝝ camomille añ. M. j. anisoꝝ
cartami ana. ℥. j. fiat decoctio de qua accipiantur
lib. j. ß. cui addantur succi blite. ℥. iiij. cassie. ℥. j.
yerepig. ʒ. iiij. olei cōis. ℥. iij. salis. ʒ. ij. ß. ⁊ caliduz
supponatur. ¶ Inanitio etiā multa siue ex medicis
assumptis siue a longa abstinētia a cibo nocet.
De potiōe ℂ Cura per potionem multas hz intentiōes quas
oportet medicū exequi. Prima est materiei minora
tio. Secūda est ipsius digestio. Tertia est eiusdem
eradicatiua euacuatio. Quarta vero diuersio. Quī
ta est capitis confortatio ⁊ male complexionis hu/
mide alteratio.
Prima in/tentio. ℂ Prima intentio sic complet. Recipe pillularuz
Pillule. de yera composita. ℈. ij. fiant pill'. numero quinqꝫ.
Istas pillulas minoratiue materiam a capite mino
rantes sumat quando vadit dormitum post cenam
quam leuem faciat per duas horas.
Scđa intē/tio. ℂ Secunda intētio digeratur materia iuxta inten
Digestiuū tionē scđam. Recipe syrupi de sticados. ʒ. vj. oxi/
mellis simplicis. ℥. j. aquarum mellisse saluie ⁊ lu/
pulloꝝ añ. ℥. j. misce ⁊ aromatiza cū nuce muscata
Iste est pro vna vice istum syrupum materiei in ca/
pite digestiuum sumat. In die sequenti ad diem as
sumptionis pillularum minoratiuarum per octo ho
ras a fine cene immediate precedentis super quem
potest vna: aut duabus horis dormire. ⁊ eo sic vta/
tur sex: aut septem diebus: aut tamdiu donec vide/
rit medicus presens per vrinam materiam esse dige
stam: aut comprehenderit per sputum digestuz. aut
per id qđ per nasum expellitur.
Tertia itē/tio. ℂ Tertia intentio. Adimpletur sic. Recipe pillula
Pillule. rum cochiarum. ℈. ij. ß. fiant pillule quinqꝫ. Istas
pillulas materiam a capite eradicatiue euacuantes
accipiat per horas nouem post cenam imediate pre/
cedentem in die sequenti ad diem cōplete sumptio/
nis suprascriptorum syruporum super quas cum ce
perit poterit per horam dormire. Inde vigilet do/
nec transeant hore quinqꝫ ab hora sumptionis. Et
tunc accipiat ciatum aque ordei calide cum. ℥. j. zu
cari rub. ⁊ inde ad horā prādeat: ⁊ nō se multo cibo
Solutiuū grauet. ¶ Aut Recipe floꝝ sticados arabici maio/
rane añ. ʒ. ij. florū boraginis ⁊ buglosse. añ. ʒ. iij. ani
sorū carui añ. ʒ. ij. passulaꝝ enucleatarū. ℥. ß. fiat de
coctio đ qua sumatur quātū sufficit ad dissoluēdū
diacatoliconis. ℥. ß. elect. indi maioris. ʒ. iij. ⁊ fiat
potus. istū potum caliduz sumat mō ⁊ ordine datis
de pill'. si potus sit sibi gratior quā pill'.
Quarta in/tētio. ℂ Quarta intētio. Materia diuertatur iuxta intē
Fricatoriū tionē quartā fiant fricationes cū panno calido īci/
Clistere. piētes a ptibus supioribus ⁊ trahētes ad ptes inte/
riores ponant ventose super nates ⁊ spatulas. ¶ Fa
cit ad eandē intētionē administratio clisterij ī capi.
precedenti scripti ⁊ suppositorij facti cum melle aut
Balneuz. radice sicle. ¶ Et balneū decoctionis floꝝ camomil
le absinthij ⁊ folioꝝ lauri in quo lauent tibie a geni
bus īfra stō ieiuno istoꝝ vtatur modo vno mō alio.
Nasipur/gium. ¶ Diuertatur materia ad ptē ꝓpinquam cū euacua
tione cum nasipurgio qđ sic fit. ℞. succi acori succi
blite amboꝝ per residentiā clarificatoꝝ añ. ℥. ß. aq̄
maiorane. ʒ. ij. zucari canditi. ʒ. j. misce đ isto medi
camine trahat sex aut septē guttas p nasum ore pri/
us aq̄ pleno ⁊ cōuertat duz facit caput ad posteriora
⁊ eo sic vti incipiat p tres dies postquā pill'. eradica
Sternuta. tiuas ceperit aut medicinā. ¶ ℞. piretri ellebori albi
añ. ℈. ß. puluerizent subtilissime de puluere isto tra
hat p nasum ad quantitatē vni⁹ grani frumenti quo
niā iste puluis facit sternutare ⁊ p nasum materiam
Garga. euacuat. ¶ Aut. ℞. sinapis. ʒ. ij. maiorane serpilli.
añ. m. ß. buliant ī lib. iij. aq̄ donec reddeat ad lib. ß.
postea colet ⁊ colature addat oximellis simplicis.
℥. iij. ⁊ stō ieiuno gargarizet. Istorum triū vltimo
ordinatoꝝ vtat modo vno mō altero: saltē ter in eb
domada dieb⁹ interpositis ⁊ nō nisi postꝙ̄ sumpse
rit pill'. aut medicinā vltime ordinatā.

Quinta in/tētio. ℂ Quinta intētio. Alteretur mala complexio capi/
tis ⁊ ipsum caput cōfortet iuxta. v. intētionē. ¶ Ad
Diamusc⁹ hāc ꝑficiendā intētionē. sunt auxilia plura. ¶ Pri
mum ē vsus diamusci dulcis đ quo sumat. ʒ. ij. ß. añ
diē p horā cōuenit ēt vsus diambre mō consimili.
Odor nige/le. ¶ Ad idē facit egregie frequēs odoratio nigelle tali/
ter ꝑparate. ℞. nigelle p diem ⁊ noctem in aceto in
fuse. inde ad vmbraz exiccate postea parꝝ torrefacte
vltimo pistate. ℥. ij. ligetur ēt in sindone tincta ī gra
Puluis. na ⁊ odoret frequēter. ¶ Uz ad idē. ℞. laudani. ʒ. j.
thuris sandarace nucis musc. gariofiloꝝ añ. ʒ. ß. pi
stent ⁊ fiat puluis đ quo quādo vadit dormitū spar
gat sup cōmissurā coronalē ⁊ sagitalē de mane po/
Sacul⁹ ca/pitalis. stea cū surgit remoueat caput pectinādo. ¶ Itē. ℞.
nucis muscate macis gariofilorum. añ. ʒ. j. laudani
thuris sandarace. añ. ℈. ij. rosaꝝ rubeaꝝ mirti. añ.
ʒ. j. ß. conterantur ⁊ fiant species ex quibus fiat sa/
culus capitalis cum sindone tincta in grana qui su/
Suffami/ga. per caput portetur. ¶ Et omni mane ⁊ sero suffumi
getur cum thure carbonibus ignitis superasper/
so. ¶ Usus istorum medicaminum sit post euacua/
tionem vniuersalem que dicta est eradicatiua vno
istorum vtendo ⁊ modo alio. ¶ Uerum securior est
istorum vsus post mensem augusti exacto calore ma
gno. ¶ Istis vt scriptum est adimpletis si non vide
atur curatus redeat cum per quindecim dies stete/
rit ⁊ iterato que scripta sunt replicet. Nam egritu/
do tanti temporis difficile est eam in breui remoue/
re tempore.
Balneū sā/cti philipi. ℂ Quod si istis factis. Curatus non fuerit ⁊ repli/
care remedia suprascripta noluerit petat balneum
sancti philippi aut petrioli quod arbitror sibi esset
vtilius ad quod accedendum est de mense Aprilis
Petrioli. ad finem: et ad principium Septembris. Premis/
sa primo corporis et capitis purgatione. ¶ Et si ac/
cesserit balneum petriolum intret primo in ortu so/

lis per tres dies in balneo caldenallarū cūqꝫ in eo per horā steterit intret in lecto ⁊ corpore pānis mediocriter tecto tentet sudare: si sudauerit abstergatꝰ cum pānis calidis sudor induat ⁊ inde ad horā prādeat. Et sitẽm ordinē seruet duobꝰ diebus sequentibus. ¶ Exactis istis tribꝰ in ortu solis intret balneū militis stando per horam in eo ⁊ aquā capiat. aliquando ad collum saltē ter in ebdomoda. Et cuꝫ exiuerit balneū intret lectum ⁊ faciat vt dictum est de balneo caldenallarū. Cumqꝫ indutus fuerit vadat ad duciā aque petrioli. ⁊ ibi aquaꝫ ad caput accipiat per horam ab ea incipiendo que minus calida est acta hora faciat sibi caput exsiccari deinde fricari; cum aqua quaꝫ inferius ordinabo. Et postea stet per mediā horā ⁊ prādeat. Cuꝫ vero trāsiuerint hore septem a fine prandij reddeat ad duciā ad caput. Et istū ordinem seruet tempore toto quo steterit in balneo. ¶ Hoc excepto cum se per diem vnum duciauerit ad duciam vnam alio die mutet se ad duciam propinquā illi parum calidiorem. ⁊ sic se permutando donec appropinquet ad vltimā ceteris calidiorem ad tres ducias in qua quiescat.

Tp̄s balnei. ¶ Tempus stādi ad balneum debet esse vnius mensis. Conari dꝫ antequā balneū intret habere ventris bn̄ficium. Et cum est in balneo non bibat nec aliquid cōedat: nec etiam post exitum a balneo ⁊ a ducia nisi corpus ⁊ caput sit refrigeratū. Et caueat a statione sub diuo post solis occasum. Et dietā obseruet in p̄mo capi. ordinatā.

Clistere. ¶ Q̄d si ventris pateretꝰ stipticitatem faciat ante introitum balnei sibi fieri clistere ex decoctione capitis arietis cū melle ⁊ sale. ¶ Aqua qua caput in rorandum est cū eleuatur a ducia dum ē exsiccatum. ℞ Recipe aque vite quattuor vicibus sublimate lib. ij. laudani. ʒ. j. ß. gariofiloꝝ. nucis muscate: ciperi. an̄. ʒ. j. thuris sandarace ana. ℈. iiij. pistētur modo grosso ⁊ infundātur in dicta aqua que sit in vase vitreo optime clausa.

Cōtra dolorē colli. ¶ Cum adest dolor colli vngatꝰ cū incipit cū oleo d̄ cāomilla cū vero mīui īcipit vngatꝰ cū olo d̄ costo.

Gingiuarum. ¶ Cum gingiue nō dolēt sepe in ore teneat decoctionem que sic fit. ℞ Recipe gallaꝝ cipressi gallaꝝ bistorte an̄. ʒ. j. ß. thuris sandarace. an̄. ʒ. j. buliant in vino rubeo pōtico qualitatis lib. j. ß. vsqꝫ ad consumptionē medietatis postea coletur. ⁊ de hac colatura calida in ore teneatꝰ ⁊ cū ea dentes ⁊ gingiue fricentur cōfortat gingiuas ⁊ dētes ne suscipiāt materiā.

Pillule. ¶ ℞ Recipe specieꝝ yere simplicis. ʒ. j. mirabolanorū kebuloꝝ. ʒ. ß. mastic. ℈. ß. aloes: ʒ. j. ß. agarici. ℈. ij. zinzib. gra. iij. misceantur simul ⁊ cuꝫ succo cauliuꝫ ⁊ oximelle simplici reformetur pasta pro pill. ex qua cum opus fuerit reformentꝰ pillule septem ꝑ tribus. Ex quibus sumat a tribus vsqꝫ ad quinqꝫ post cenam quando vadit dormitum. Istarum pillulaꝝ vsualium que sunt sine custodia sumat vt dictū est quando sentiret caput graue aut excelsuꝫ fecisset in cibo ⁊ potu.

Bauerius.

¶ De exitu saniei ab aure: ⁊ corruptione virtutis auditiue q̄ tinitus dicitur: ⁊ de diminutiōe auditꝰ.

¶ Consilium. 13.

Ssiduus labor quē pro fide xp̄iana venerabilis religiosus frater Marcus de Bononia tulit ⁊ neqꝫ fere desistit ⁊ amor meꝰ in eum vel potius deuotio me cōpellunt: vt neruos extendā omnes ad suaꝝ malaruꝫ dispositionū curā quā libēter aggredior sperans in deū redemptorē nostrum. Cuius ipse frater Marcus est euangelizator q̄ dabit sibi gratiaꝫ liberandi: mihi vero bene consulendi.

Egritudines. ¶ Uarie sunt dispositiōes: q̄bus iste venerabilꝭ pater laborat. ¶ P̄ria est exitꝰ saniei ab aure absqꝫ vlcere. ¶ Sc̄da est corruptio operationis virtutis auditiue que dicitur tinitus aut sibillus. ¶ Tertia ē nocumentum diminutionis auditus.

¶ Prima dispō que cōiter dici pōt morbus proprie tn̄ accidēs appellari dꝫ: qm̄ est exiens mutatū. ¶ Q̄d sit sanies ab aure egrediēs absqꝫ vlcere facile declarari pōt. nā sup̄fluitas saniosa ab aure egreditur nō p̄cedētibus signis solute cōtinuitatis in aure neqꝫ in cerebro nec in p̄tibus capitis nec etiaꝫ signis quibus ꝯcludere possumus in eisdē partibus fuisse apostema. Igitur ista sanies nō ꝓuenit ab vlcere. ꝯn̄tia tenet q2 si esset vlcus a quo emanaret sanies dicta ip̄m esset: aut p̄p solutionē continuitatis factam: aut ꝓpter apostema q̄d ad supporationē venisset. Sed antecedēs videtꝰ manifestū siquis diligēter quesiuerit signa solutionis cōtinuitatis ⁊ apostematū ⁊ bene hūc venerabilē virū examinet cognoscet verissimū esse q̄d d̄r. ¶ Mōus generatiōis istiꝰ sup̄fluitatis ab aure egrediētis est. nā huius reuerēdi patris est cerebrū frigidū ⁊ humidū respectu temperati multū: vn̄ fit vt m̄ltas materias flegmaticas multiplicet: quaꝝ partē transmittit ad cōcauitatem ossis petrosis que ibidē retēta ꝓpter mortuositateꝫ foraminis auris aut fortitudinē virtutis retētiue et destituta a regimine nature possidetꝰ a calore preter naturali ⁊ ad saniem cōuertitur que sua malitia irritans virtutē expulsiuā extra aurē pellitur. ¶ Et ex hoc apparet. p̄mo quare est q̄ aliquādo plus aliqñ minus de hac materia egreditꝰ: qm̄ hoc ꝯtingit. fm quod in cerebro plus aut mīus materie reperitꝰ que cerebrū irritet ad sui expulsionē. Nā fꝫ quod ab co plus ad auris cōcauitatē expellitꝰ aut minus cōtingit plus minusue ab aure materiā exire. ¶ Apparet sc̄do que sit istius dispositiōis causa. ¶ Nā cā efficiens est calor preter naturā occupans materiaꝫ in concauitate auris cōtentā a natura destitutā. ¶ Cā vero materialis est materia a cerebro pulsa ad ipsaꝫ auris cōcauitatē causa hm̄oi expulsionis a cerebro est materia aggrauans cerebrū aut sui multitudine aut sui qualitate irritās ipsum ad sui expulsionem. ¶ Causa aūt multiplicatiōis aut qualitatis male est malitia cōplōnis frigide ⁊ humide cerebri ⁊ indebitū regimen sex rerum non naturalium.

¶ Secūde dispositionis que ꝓprie est accidēs multe assignantur cause: vt p꜑ꝫ per Auic. 4. tertij capi. de sonitu tinnitu ⁊ sibilo. Inter multas: puto cām eē ventositatem ⁊ vapores qui cōmouēt aerem existētem in concauitate auris ⁊ ipsum inundare facit. Ex cuius inūdatione cōmouetꝰ aer quietus existēs in pāniculo cooperiēte cōcauitatē ⁊ anfractuositatem ossis petrosi. ⁊ hic imutatus imutat organū auditus. ⁊ ex hoc sentitur vox ista que tinnitus siue sibillus vocatꝰ. Unde Auic. loco supra allegato. Tinnitus est vox quaꝫ incessanter homo audit exterius i. ac si eēt exterius aliam cām puto materiā eē ebulliētem siue agitatam a calore p̄ter naturam que existens in ꝯcauitate ossis petrosi suo motu mouet aerem vaporosum in concauitate auris exn̄tem: ⁊ hic vaporosus aer motus cōmouet aerem cōplantatum siue quietū qui neruū auditiuū imutat: ⁊ ex hoc sentitur sonus qui eē exterius putatur cum tn̄ non sit. ¶ Et ex isto apparet q̄ hoc nocumentū auditus est per essentiam in capite: q2 est continuū. ¶ Secundo apparet quare quibusdā corrupte audiētibus videtꝰ audiri cursus aquarum huius causa est vapor hūidus ⁊ inundans ⁊ collidens humiditatem ad panniculum siue organū auditus. ¶ Apparet tertio quare quidā percipiūt sibillū: q2 vapor est subtilis ⁊ vehemēter motus ad timpanū auditus. ¶ Ex dcis m̄lta inferri

inferri possunt que breuitatis causa omitto.
Cā dimi- nutōis au ditus. ¶ Diminutionis audit⁹ cā est materia q̄ ad neruos quinti paris a cerebro trāsmittit ⁊ facit opillationē nō integrā ī substātia nerui eiusdē paris ꝑ quē ner- uum deferꝫ aut dferri dz spirit⁹ aīalis ad pāniculū tenuissimū cooperientē supficiē ɔcauā ossis petrosi ⁊ anfractuosi in quo pāniculo fila nerui qnti paris cōmiscenꝫ qm̄ pāniculus ipse ab eo trahit originē ⁊ ipse est audit⁹ organū cū potentia auditiua in actuz nō exeat nisi scd̄m qd̄ moueꝫ ab obiecto. obiectū ve ro licet excellenter sit sonās ⁊ diffundat speciē suaz in aerem exteriorē vel in aerē in ɔcauitate auris cō tentuz ⁊ īmutetur aer quietus existens in poris pā- niculi ⁊ nerui auditus nō bene sentiꝫ obiectum nisi adsit sufficiens quātitas spiritus aīalis q nō ex to- to sꝫ scd̄m partē ꝓhibeꝫ venire ad organum audit⁹ ꝓpter opillationē factā nō totalē in substātia dicti nerui vt dictū est. Nā si ex toto fieret opilatio ex to to illi⁹ auris ꝓhiberetur auditus cōcurrit insuꝑ hu miditas q̄ a cerebro ad auris cōcauitatem pelliꝫ ⁊ ipsum humectat pāniculum cooperientē interi⁹ cō- cauitatē ossis petrosi ⁊ organū auditus q in debita dispositione dz esse siccus remollit. vnde ad debite percipiendū sonos indisponiꝫ. Et nisi timerē ꝓlixi tatē ponerē signa causaꝝ nocumentoꝝ. Nocumē- ta ipsa declarant seipsa sed cōsideranti signa facile haberi pn̄t idō ea ponere omittaz ad curaz trāsiens.
Ordo cōsi lij. ¶ In cura istarum dispositionum multe sunt ha- bende intentiones.
¶ Una ē ⁊ pria ad minorādā materiā ī capite ɔtētā.
¶ Scd̄a est materiam digerere.
¶ Tertia est eiusdem materiei euacuatio.
¶ Quarta ē ipsius a capite ad alias ꝑtes diuersio.
¶ Quinta est capitis cōfortatio ⁊ malicie cōplexio- nis frigide ⁊ humide remotio.
¶ Sexta vero est auris exficcatio.
¶ Septima est vaporis ⁊ ventositatis in cōcauitate auris existētis ⁊ opilatōis nerui qnti paris remotio
¶ Octaua est debitum regimen in sex rebus nō na- turalibus ponere.
Prima ī- tentio. Pillule. ¶ Pria intētio sic adimpleꝫ. ℞. pill'. de yera cō- posita. siue yere Nicolai pill'. cochiaꝝ an̄. ℈. j. fiāt pill'. v. istas pill'. materiā a capite minorātes accipiat post finē cene imediate p̄cedētis ꝑ. ix. horas suꝑ q̄s cū ceperit pōt ꝑ horā cuz dimidia dormire deinde vigilet donec ab hora sumptiōis suprascriptarum pill'. trāsiuerint hore. v. in fine quarū comedat.
Scd̄a itē- tio. Digestiuū ¶ Scd̄a itentio sic cōpleꝫ. ¶ Digeraꝫ materia iux ta intentionē scd̄az. ℞. sirupi de sticados oximellis simplicis an̄. ℥. j. aquaꝝ betonice mellise saluie an̄. ℥. j. misce ⁊ aromatiza cuz nuce muscata ⁊ modico cinamomi. Istū sirupū calidū sumat post finē p̄ce- dentis cene ad horas. viij. suꝑ quē pōt ad libitū suū dormire ⁊ ipsum taliter cōtinuet octo diebus.
Tertia in tentio. Pillule. ¶ Tertia intentio sic adimpletur. ℞. pill'. fetida- rum descriptione Rasis nono almansoris pill'. co- chiarum an̄. ʒ. ß. fiant pill'. vij. numero. Istas pill'. eradicatiue materiaz a capite euacuantes sumat in die imediate sequente ad diem cōplete assumptio- nis suprascriptorum siruporum per horas nouez a fine cene imediate precedētis suꝑ quas pōt cuz eas ceperit dormire per horam cum dimidia postea vi- gilet donec trāseant hore. v. ab hora assumptionis ⁊ tunc accipiat ciatum aque ordei calide cum. ℥. ß. zucari rubei. ⁊ inde ad horam prandeat.
Quarta ī- tentio. ¶ Quarta intentio sic cōpletur. ¶ Diuertatur ma- teria a capite ad partem oppositam iuxta quartam intentionē. ¶ Istorū diuertentium quedā diuertūt simul materiā extra corp⁹ educunt. quedaz vero so- luz diuertunt sed materiā extra corpus nō educūt.

¶ De primis est clistere q̄ sic fit. ℞. anisorum carui cartami. an̄. ℥. j. malue feniculi an̄. m. j. cētauree mi noris. m. ß. caricarum numero octo fiat decoctio in sufficienti q̄ntitate aque. postea coletur de colatura accipiatur. lib. j. ß. cui addātur cassie. ℥. j. yerapig. yeralogodion an̄. ʒ. iij. olei de camomilla. ℥. iij. sa- lis. ʒ. iij. ⁊ stomacho ieiuno calidū supponaꝫ. ¶ ℞. specierū yere. ʒ. ß. agarici. ℈. j. salis geme. ʒ. ß. mel lis quantum sufficit fiat suppositorium quod stoma cho ieiuno spponatur. Istis duobus diuertentibus pariter ⁊ euacuantibus potest vti quando placuerit post assumptionem pill'. minoratiuarum. ¶ Diuertē tibus materiam a capite ad partem propinquam ⁊ eam euacuantibus vti non debet nisi postquā pill'. eradicatiuas cepit. ℞. piretri costi staphisagrie an̄. ʒ. ij. foliorum lauri origani roris marini. an̄. ʒ. ß. ra- dicꝫ yreos an̄. ℈. j. masticꝫ. ʒ. vj. gūmi arabici dra gaganti an̄. ʒ. iiij. masticis dragantū gumi arabici mollificentur cum mucilagine sebesten ⁊ rebus alijs grosso modo puluerizatis cū dictis gūmis misceā tur ⁊ fiant pill'. ad magnitudinem vnius auellane ⁊ exsicentur sub tegula calefacta. Istarum pill'. sumat vnam per horas duas ante prandium ⁊ ipsam ma- sticet semper expuendo humiditatem que ad os ve- nerit ⁊ hoc medicamine taliter vtatur bis in ebdo- mada diebus interpositis. ¶ ℞. succi acori succi ci- claminis amborum per residentiam clarificatorum an̄. ℥. ß. aque maiorane. ʒ. vj. zucari canditi. ʒ. ij. mi sce ⁊ fiat caputpurgiuz hoc caputpurgio sic vtatur ante prandium per. ij. horas impleatur os aqua de inde flectat caput ad posteriora ⁊ trahat quattuor aut quinq̄ guttas calidas predicti caputpurgij per nasum ⁊ taliter vtatur quando non fecerit masti- catorium suprascriptum bis in ebdomada diebus intermissis. ¶ ℞. piretri. ʒ. ß. ellebori albi. ℈. j. pul- uerizentur subtilissime de isto puluere trahatur per nausum ad quātitatez vnius grani frumenti ante prandium per duas horas. Illis dieb⁹ quibus non vtetur aliquo suprascriptorum duorum medicami- num immediate descriptorum. ¶ Materiam diuer- tentia absq̄ euacuatione sunt fricationes incipien- do a genibus trahendo ad pedes cum pānis calidis stomacho ieiuno. Et postea ab inguinibus ad genua inde ad spatulas ad nates postea ad brachia ⁊ tan- diu ad istas ꝑtes fiant donec ꝑtes rubere incipiant. ¶ Et ad eandē intentionē facit appositio ventosaruz ad spatulas ⁊ post ipsarū remotionē fiant fricatiōes suꝑ illas ꝑtes q̄bus applicite steterint trahendo ad inferiora. ¶ Et ad idem valet locio tibiarum incipiē do a genibus cum decoctione que sic fit. ℞. foliorū lauri roris marini saluie origani an̄. m. j. sauine mē- tastri an̄. m. ß. incidanꝫ oīa ⁊ bulliāt in sufficiēti quā titate aque pro locione tibiarū vt dictuz est. Et hec fieri debet ieiuno stomacho: istorum trium diuer- tentium vtatur modo vno modo alio. ¶ Ad idem va let leuis capitis pectinatio ⁊ fricatio nō fortis capi- tis cum pāno calido stomacho ieiuno ⁊ huiusmodi pectinationem ⁊ fricationem faciat singulo die.
¶ Quinta intentio sic completur. ¶ Confortetur ca put ⁊ remoueaꝫ eius mala cōplexio frigida ⁊ humi da iuxta intentionez quintam. ℞. ligni aloes macis gariofilorum granoruz paradisi amomi an̄. ʒ. j. ma iorane. ʒ. ij. laudani. ʒ. iij. puluerizentur omnia ⁊ mi sceantur de isto puluere aspergatur super partem anteriorem capitis incipiendo a principio ortus ca pillorum per latitudinem quattuor digitorū ⁊ ascen dendo vsq̄ ad medium capitis ⁊ hoc faciat quan- do vadit dormitū. ⁊ inde superponat birretum suū parum calidum. ¶ ℞. pulegij origani calamenti ser pilli an̄. ʒ. ij. granorum paradisi. ʒ. j. ß. rute sicce sti-

Clistere.
Supposi.
Pillule.
Caputpur giuz.
Nasipur.
Fricatiōes
Uentose.
Lotiones.
Pectina- tio.
Quinta ī- tentio. Puluis ca pitalis.
Odorabile

cados maiorane añ. ʒ. iij. macis. ℥. ß. gariofiloꝝ storacis sicce añ. ℈. ij. ambre. ℈. j. musci. ℈. ß. puluerizentur omnia per se ⁊ inde misceantur istius pulueris medietas ligetur in sindone tincta in chermes seu grana alia medietas incorporetur cū. ℥. j. ß. laudani puri cuz vino maluatico dissoluti ⁊ fiat pomū vicissim odoret alterum istorum. nam magnum prestat iuuamentum in confortando cerebrum. ¶ Aliud

Confortatiuum.

capitis confortatiuū est vt de mane ante cibum quā do surgit ⁊ in sero ante cenam ponat pannos lineos calefactos capiti ⁊ eos teneat bene compressos ⁊ cū infrigidantur remoueantur illi ⁊ alios superponat. ⁊ taliter faciat tribus aut quattuor vicibus mane ⁊

Pillule.

sero. ¶ ℞. foliorum lauri galange ambre croci ligni aloes añ. ℈. ij. puluerizentur omnia ⁊ inde cū syrupi de sticados reformentur pill'. vj. ꝑ. ʒ. istarū pill'. accipiat. ij. quando vadit dormitum ⁊ taliter vtatur in ebdomada diebus iterpositus. ¶ ℞. diambre

Electuarium.

diamusci dulcis añ. ℥. j. ß. misce de isto electuario accipiat. ʒ. ij. de mane quādo surgit illis dieb⁹ quādo in sero non accepit pill'. imediate suprascriptas. Istis medicaminibus caput confortantibus vti incipiat postquā ceperit pill'. eradicatiuas ⁊ vsus fuerit per sex aut octo dies diuertentibus suprapositis.

Sexta intentio. In aure.

¶ Sexta itētio. sic ꝯplet. ¶ Exsiccet aurꝫ iuxͣ sextā itētionē. ℞. scorie ferri. ℥. j. terrat subtilissime ⁊ cū sindone cribet postea misceat cuz q̈druplo sui aceti vini qd̄ sit forte ⁊ buliāt simul donec acquirat spissitudinez admodum mellis de hoc medicamine cui nihil ē cōpar ad exsiccandū humiditatē auris auc. Rasis. iij. continentis. Imponatur in aure vna aut due gutte ⁊ iaceat inde super ꝑtem sanam per horā mediā ⁊ hoc medicamie taliter vtatur de mane quā

Aliud.

do surgit ⁊ i sero quando vadit dormituz. ¶ Ad idē valet hoc medicamen. ℞. vini albi. ℥. j. mirre. ʒ. j. ß. buliat mirra in dicto vino vsqꝫ ad cōsumptionez medietatis vini. postea coletur ⁊ colatura vtatur vt dictuz est de medicamine imediate ꝓcedente. ⁊ horum duorū vtatur modo vno modo alio. Et eis in eis vti incipiat postquā ceperit pill'. vltimo descriptas ⁊ vsa fuerit paternitas sua octo diebus diuersionibus ⁊ ceperit vti cōfortantibus caput.

Canones.

¶ Prouisu istoꝝ medicaminū ⁊ alioꝝ qui ponent vt adimpleat. vij. itentio. sūt aliq cano. obseruādi.

¶ Primo nequid auri imponat nisi pri⁹ fuerit facta mundificatio ceruminis auris ⁊ aliarum superfluitatum ibidem repertarum.

¶ Scd̄o ꝙ medicamen in aure ponatur tepidū hoc est nō calidum neqꝫ frigidum.

¶ Tertio nō ponatur in aure medicamē multe quātitatis sed sufficit vna aut due gutte.

¶ Quarto nō imponatur vice secūda medicina in aure nisi prius sit munda auris a medicina precedēti cum coto aut licinio.

¶ Quinto cū impositū fuerit medicamē i aure egra iaceat sup partē sanā ꝑ horā mediaz aut amplius.

Septima intentio.

¶ Septima intentio sic implet. ¶ Resoluat ventositas ⁊ vapores in aure existentes ⁊ remoueat opillatio nerui q̄nti paris iuxta. vij. intentionē. ℞. serpilli abrotani sticados arabici maiorane pulegij mētastri origani añ. m. j. colloquintide. ℥. ß. herbe icidantur ⁊ buliant oīa simul cum vrceis tribus aque donec redeat ad duos. Et ponat in vase qd̄ cooperiri possit operculo i quo sit foramē. Et i eo ponat arūdo perforata ita ꝙ vapor nō possit per aliā partem quā ꝑ arondinē exire. ⁊ alia arōdinis extremitas ad auris ꝯcauitatē ponat ⁊ fumū ꝑ quartā ꝑtē hore recipiat. Cuz vero decoctio infrigidat ita ꝙ nō ampli⁹ effumat habeat lapis fluuialis calefact⁹ ⁊ submergat i decoctione ⁊ effumabit. ¶ Hoc medicamen efficacissimum est ad exsiccandū aurem ad remouendū tinitum ⁊ aperienduz opilationē nerui auditus. Cū surrexerit a suffumigio claudat aurem cū cotto calido in quo steterit muscus. ¶ Ad idez va-

Aliu lus.

let si facti fuerint duo saculi ex rebus imediate ante scriptis ⁊ calefiant super assarē calidam cipressi aut pini ⁊ postea auri vnus superponat ⁊ eum infrigidatur ponatur alter. ⁊ sic fiat tribus aut quatuor vicibus. ¶ Quod si etiaz capiti dicti saculi superponan-

Lici

tur faciēt ad predicta notabile iuuamentū. ℞. castorei grana. vj. conteratur cum oleo nardino diligenter ⁊ ponatur in aure gutta vna aut due. Item recipe ellebori albi croci castorei nitri. añ. ʒ. j. aceti mellis añ. ℥. j. buliant simul donec totū reddeat ad spissitudinē mellis ⁊ hoc medicamine licinium liniatur ⁊ auri imponatur ⁊ dimittatur per tres aut quatuor horas ⁊ postea renouetur. Istud medicamen ponitur a Rasi. iij. continentis est efficacissimum i casu isto. ¶ Istorum medicaminum vtatur vno tribus aut quatuor vicibus postea alio ⁊ eis taliter vti incipiat postquaz ceperit pillulas erradicatiuas ⁊ vsa fuerit diuertētibus aliquibus diebus.

Octa tentio. Aer.

¶ Vltima intētio. Cōsistit in debito regimine sex rerum non naturalium. de quibus breui⁹ quam potero me expediam. ¶ Aer habitationis sit clarus absqꝫ vento ⁊ malo odore declinans ad caliditatem et siccitatē. Quod si talis nō habetur fiat arte scilicet calidus ⁊ siccus. incendēdo ignem in camera cum lignis siccis boni odoris cuiusmodi esset iuniperus pinus habies sauina laurus ros marinus ⁊ quecūqꝫ sint his similia. ¶ Ad idem valet Recipe storacis ca-

Suff

lamitte specierum alipte muscate galie muscate añ. ℥. ß. laudani turis gumosi ana. ʒ. vj. pistentur ⁊ fiat puluis de quo ponatur coclear medium super prunas. ¶ Suffumigari etiam potest aer habitationis cum granis iuniperi positis super prunas. Et ex his satis patere potest qui aer sit sibi nociuus. ¶ Caue-

Accid animi

at ab accidentibus animi cuiusmodi sunt furor ira tristitia sollicitudo assidua. conuenit gaudium leticia bene sperare. ¶ Conueniunt exercitium tempera-

Exerc

tum post cibi preassumpti digestionem ⁊ emissis superfluitatibus prime ⁊ secūde digestionis. hoc exercitium fieri potest equester aut pedester vsqꝫ ad sudorem exclusiue. ¶ Loco exercitij conueniunt fricatio-

Frica

nes tibiarum ⁊ aliaruz partium vt dictum est iuxta quartam intentionem. ¶ Somnus sit sex aut septem

Som

horarum de nocte ⁊ nō de die: sed non ampli⁹ octo nec minus quinqꝫ. Sitqꝫ primo super latus dextrū deinde super sinistrum. Quod si nō sufficienter dormiuerit reuoluatur super dextrum: Et sit capite bene eleuato ⁊ corpore pānis debite tecto. Quod si cōtingerit propter aliquā causam ꝙ in nocte non dormiret sufficienter: dormiat de mane ante prandium Quod si tunc nō posset dormiat post prandium interponendo inter somnum ⁊ horam prandij vnam horam ad minus cuz dimidia. ¶ Dimittat omnes

Vitā

cibos difficilis digestiōis ⁊ omnes q̄ ad caput euaporant ⁊ eos qui sunt humoris flegmatici generatiui ⁊ caueat a vinis potētibus in caput euaporantibus. ¶ Eligat sibi panem conuenienter coctum ⁊ de-

Panis

bite fermētatum cuius etas duos aut tres dies nō transcendat. Quod si in eius cōfectione aliquid salis ponatur laudatur magis. ¶ Vinum sit albū cla-

Vinum

rum declinās ad aliqualē dulcedinē sitqꝫ paucifextpe quo fiunt purgatiōes cū vo facte fuerint pōt vti parū ꝑ potētiori. ¶ Carnes sint ꝑdicū fasianoꝝ tur-

Carnes

turū auiū paruaꝝ ꝺgētiū i dunetis vt sūt turdi merule ficedule ⁊ siles. ¶ Ex dōesticis sūt capōes gallie

Dome

iuuenes pulli pipiōes volaꝛ icipiētes ⁊ ꝑcipue hi q̄ sūt ex colūbarijs. ¶ Ex q̈drupedib⁹ siluestrib⁹ ꝯueniūt.

Quadr

carnes

Oua. carnes caprioli leporis ⁊ apri . Ex domesticis vero
capreti castrati agni annualis ⁊ vituli. ¶ Conueniūt
oua recētia sorbilia aut in aqua decocta q̄ non sint
dura abiecto albumine . ¶ Lac butirum caseus di/
Pisces mali. mittantur. ¶ Piscium vsus est malus. Si tamen ali
quando vtitur. Qd̄ raro sit sint lucij super graticu/
laz cocti aut timali vel capedani trilie passeres trute
Legumia carpiōes ⁊ similes. ¶ Nocēt legumina oīa vti tamē
potest brodio ciceruz rubeorum ⁊ farre ⁊ milio licet
Herbe. parum sit ventosum. ¶ Ex herbis conceduntur que
sunt calide ⁊ sicce sicut maiorana serpill⁹ saluia ori/
ganuz petrosillus feniculus mēta sicca ⁊ cōsimiles.
Sed fugiat que sunt frigide ⁊ humide vt portulaca
spinacia lactuca ⁊ reliqua olera frigida ⁊ humida.
Fructus. ¶ Ex fructibus herbaruz caueat a citrulis angurijs
melonibus. Et dimittat fungos ⁊ tubera caueat ab
omnibus acruminibus . Et dimittat fructus frigi/
Vue. dos ⁊ hūidos cuiusmodi sunt mala pira poma pru/
na ceresa persica ⁊ castanee sunt male. ¶ Concedunt
vue passe enucleate ⁊ etiā que habent nucleos si dili
genter masticentur ficus sicce ⁊ fistici ⁊ grana pini
Aromata. munda ⁊ postea submersa tribus aut quattuor vici
bus in aqua bulieti ⁊ auellane pri⁹ torrefacte. ¶ Spe
cies quibus vti debet super ferculis suis sunt. ℞. zē
ze. beledi. ℥. j. cinamomi optimi. ℥. j. ß. nucis mu/
sca. piperis granorum paradisi gariofilorum. an̄. ʒ. j.
Repletio. ameos. ʒ. j. ß. croci. ʒ. ij. zucari albi. ℥. ij. fiant spe/
cies. ¶ Vitetur omnis repletio ⁊ precipue rerū phi/
bitarum quare rectum est vt a mensa surgat existen
Inanitio. tibus reliquijs famis ⁊ nunquā ad saturitatem se re
pleat. ¶ Nocet etiam tollerantia famis . Vnde cum
verus adest appetitus comedendum est . Neqꝫ pri⁹
bibenduz est quā sex aut octo bolos comederit. Ne
qꝫ in eadem mensa sumat res diuersas . Sed sit pa/
ternitas sua vna aut duab⁹ cōtenta . Et cibaria que
sunt faciliores digestionis premittantur illis q̄ sunt
Beneficiū ventris. difficilioris. ¶ Studeat etiam omni die habere ven
tris beneficium saltem nō transeant duo dies quin
habeatur. Et si non naturaliter saltem cum clisteri
Pillule: aut suppsitorio descripto ī quarta itentōe. ¶ Aut ac
cipiantur. ℈. ij. istaruz pillularum. ℞. pill'. cochia/
rum. ℈. ij. fiant pill'. v. istas sumat per horas duas
post cenaz. Cena leui premissa. ¶ Placeret etiam qꝫ
omni fine octo aut decem dierum sumeret dosim si
milem descriptarum pill'. postquā absoluerit purga
tionē superius scriptā. ¶ Baueri⁹ de Bauerijs.

¶ De virtigine. scotomia. ⁊ epilensia.

¶ Consilium 14.

X litteris que mihi scripte sunt hunc ca/
sum accepi. ¶ Vir ānorū. xxvj. aut. xxvij.
vel circa in anno. xxv. sue etatis incurrit
scotomiam vertiginem ⁊ epilensiaz nulla
causa primitiua precedēte. ¶ Vt cognoscatur an pre
dict⁹ iuuenis omnes predictas egritudines patiat
vel solum earum alteram premittere oportet quod
vertigo ⁊ scotomia conueniunt ⁊ differunt.

Scotomia vertigo cō ueniunt. ¶ Conueniūt quia vtraqꝫ fit ex vapore existente in
vijs spiritus visibilis ⁊ ī venis ⁊ arterijs anterioris
partis cerebri ⁊ facit vtraqꝫ corruptionē ī visu ⁊ vir
tute imaginatiua. Et ꝓpter hoc. Gale. vt apparet
prio ꝯtinētis nō fecit differētiā iter vertiginē ⁊ sco/
tomiā. Et Aui. prīa tertij tractatu quarto ꝓpter su
pradictā cāz de ambob⁹ simul determiat. Licet ru
brica capituli sit solū de vertigie. Et sil'r ī codē capi.
determiat. Sera. ⁊ Rasis ī diuisiōib⁹. Sūt quedā
alia ī qb⁹ ꝯueniūt. vt appz ex Aui. cap. supra allega
to vbi dixit. Et multotiens fit cōmunitas scotomie
⁊ vertigis nō ꝑꝑ māz cōphēsaz ī cerebro imo ꝓ/
pter rē ıcipiēte cōtinuari cerebro sua qualitate ⁊ fa/
cit possidere scotomiā ⁊ vertiginē ⁊c. Sz velle ꝓse/
qui oīa in quibus cōueniunt nimis longum esset.

Scotomia vtigo dif/ ferunt. ¶ Sed differūt qm̄. Vertigo est quādo homo nō
regit seipsum sed cadit tamē est sine oculorum obte
nebratione. Sz scotomia est cū obtenebratione ocu
lorū. Unde Gilbertus anglic⁹ scotomia dicit quasi
scopomia a scopes qꝫ ē diuisio ⁊ mia qꝫ est musca qꝛ
apparet pacientib⁹ videre ante se quasi muscas vo/
lantes vel alia corpora nigra. Sz vertigo dr̄ aver/
to qꝛ res appent verti ⁊ volui vel quomodolibet mo
ueri. Vn̄ Hypo. vt prio ponit cōtinentis . Scoto/
mia est quasi habēs eaz imaginet oēs res quas in/
tuetur reuolui coraz se ⁊ subito deficit sensus visus
⁊ ꝑmeditatur qꝫ oīa que sibi representant sint obscu
ra. Sed vertigo est vt dixit Aui. cap. supra allegato
vt habenti ipsam imaginet qd̄ res sup ipsum voluā
tur ⁊ qꝫ eius cerebrum ⁊ corpus ipsius reuoluantur
quare nō regit se ita vt firmetur imo cadit ⁊c.

Scotomia epilēsia dif ferunt. ¶ Sed inter scotomiā fortez ex qua cadit patiens
⁊ epilensiaz est differentia vt prio habet cōtinentis
cap. ij. qm̄ in scotomia nō fit tortura oris neqꝫ spa
smus nec spuma ⁊ hoc est valde memorie comendā
dum. Que dispōnes solent esse in epilensia oēs aut
plures, Est alia differentia quā ponit Aui. lz nume
ret tres sed due earū vident inter debilē vertiginē
⁊ epilensiam. sed tertia inter fortem ⁊ epilensiā vbi
dixit in cap. superius allegato. Et q̄ ex ea. s. verti/
ginem est fortis est similis epilensie. verum tamē nō
fit cum spasmo sicut epilensia.

Primum dictum. ¶ Ad rem nostrā redeundo puto hunc iuuenē pa/
ti fortē vertiginē vel scotomiaz. Nam cum accidit
sibi insultus cadit aut caderet nisi adiuuaret. Sed
cum patiens cadit ad terram est fortis vertigo. Vn̄
Aueroys. iij. colliget. Si cerebrū acquirit multam
malā cōplexionez ꝓpter presceurantiā caularū tūc
cadit patiens in terra sicut cadit epilenticus. i. no/
tum est qd̄ istud est signum fortis vertiginis. Et Ge
raldus super nono almansoris. Casus in terra acci
dit quando passio est multum fortis ꝓpter multitu
dinem fumorum . vnde cōmunicatur parti poste/
riori cerebri que est principium virtutis motiue. Et
ista est similis epilēsie nisi qꝛ in ista nō est spasmus.
Qn̄ passio est debilis ⁊ fumi sunt pauci ita qꝫ nō i/
ferunt nocumentuz parti posteriori tunc nō cadit:

Secundū dictum. ¶ Dixi hūc iuuenē pati fortem vertiginem vel sco/
tomiam qꝛ vertigo ⁊ scotomia differre videntur qꝛ
in scotomia obtenebrat visus in vertigine aūt non.
licet oīa in giruz videantur moueri. Sed in vtraqꝫ
cum fortis fuerit cadit patiēs vt ex superius dictis
patere pōt. Sed neqꝫ ꝑ relationez neqꝫ ꝑ ea q̄ mihi
scripta sūt itelligere potui nūquid oculi tenebrescāt
tpe paroxismi vel nō: ideo sub disiunctione dixi pa
ti scotomiam vel vertiginē que passiones ⁊ si inter
se differant non tamen tanta est differentia que va

Tertiū di ctum. riet curam multum vt apparebit. ¶ Dico vlterius
iuuenē ipsum nō pati epilensiam. Qd̄ faciliter ꝓba
tur ex premissis. Nam in casu non patitur spasmuz
non oris torturam neqꝫ spumā igitur ⁊c. Preterea
epilēticus silet quousqꝫ trāsit ꝑoxism⁹. Sz iste iuue
nis stans ī ꝑoxismo si interrogat respondet vt rela/
tum est ⁊ ideo vt premissuz est cōcludendū videtur

Quartum dictum. pati iuuenem istum vertiginem aut scotomiā. ¶ Et
cum contingat istam passionem fieri a causis primi/
tiuis ⁊ aliquando a causis corporeis videtur qꝫ ista
sit ex causis corporeis cum passio ista fiat nulla cau/
sa primitiua precedente. Sed eius que fit causis cor
poreis fit aliquādo a causa per cōmunitatē: aliquā
do per essentiā ī ipso cerebro videtur qꝫ ista sit po/
tius per essentiaz in cerebro. Vnde. Gal. vt primo
ponitur continentis. quando accidit ab aliquo mē/

bro p̄sentit̄ fornicatio in illo tādiu donec vapor re
solutus ab eo petat cerebrum ⁊ inducat scotomiam:
Cum igitur ante insultū nullum percipiat in mēbro
Auic. nocumentū videtur ꝙ non sit per cōmunitatem ab
aliquo membro. Unde. Aui. in cap. superius alle/
gato. In ea que fit a retentione materierum vaporo
sarum precedentium. i. iam diu contentarum ⁊ anti
quatarum in cerebro ⁊ generatarum in ipso sunt si/
gna. Egritudo assidua nō tamen continua licet quo
tidie sentiatur caput lesum aliqua lesione. i. non est
sequens egritudinem in alijs membris. Cum igitur
omnia alia membra inueniuntur sine lesione ⁊ acci/
dit vertigo tunc ipsa est ex cerebro ⁊ non est excitata
cum repletione nec sedata cum vacuitate a cibo ⁊c.
Et est in capite grauitas ⁊c. ¶ Causa vertiginis per
proprietatem in ipso capite est vapor siue ventositas
que peruenit ad venas ⁊ neruos cerebri cum igitur
vapores mouent̄ mouēt suo motu spiritū aīalem in
quo species rerum imprimuntur ⁊ in vitute īmagi/
natiua representantur ex quo iudicatur omnia mo/
ueri. ¶ Fit etiam aliquando ex malicia complexiōis
ex qua spiritus agitantur quemadmodum aqua ab
Auic. igne agitatur cū bullit. Unde de istis duabus cau
sis dixit Aui. in loco vt supra. Et quādoqꝫ fit ver/
tigo ex causis corporeis aut presentibus in vacuita
te cerebri cōtentis in ipso ⁊ vaporibus prouenienti/
bus in venis que sunt ī ipso ⁊ in neruis ⁊c. Cū ergo
mouēt̄ vapores illi mouēt suo motu spiritū anima/
lem q nō dirigit̄ neqꝫ rectificat̄ nisi ī illis venis ⁊c.
⁊ infra. Et quādoqꝫ fit non ꝓpter motū vaporū in
ipso cerebro sed ꝓpter maliciā cōplexionis diuerse
in ipso ex qua cōsequit̄ excitatio mot⁹ agitabilis in
spiritu non cū motore corporeo permiscente ipm̄ ex
vapore aut alio sicut accidit illud ex motu diuerso
ꝓueniēte ex aq̄ ⁊ igne cū agregant̄. Ipsi vero vapo
res vel vētositates elleuant̄ a materia cōtēta ī cere/
Auic. bro a caliditate agente ī ea aut a motu. Unde Aui. vt
supra. Aut ex hūorib⁹ oīs generis ꝯtentis ipo q eua
porāt paruo motu aut caliditate. Et si isti vapores ⁊
vētositates possint elleuari ab oī hūore credo tñ ꝙ ī
Auic. casu isto eleuentur ab hūore flegmatico. Unde Aui.
cap. vt supra. Et scias ꝙ scotomia ⁊ vertigo cū ꝓ/
longatur tunc egritudo est frigida. ⁊ prima tertij.
Omnis egritudo cuius tempus prolongatur est fri
gida secūdū omnē eius essentiam. Et Rasis in di/
uisionibus signa facta a flegmate sunt cōturbatio
sensuum ⁊ albedo coloris ⁊ multitudo somni ⁊ spu/
ti. Et Aui. dixit grauitas in capite vel in mēbro in
quo flegma cōtinetur.

Prouisio. ¶ Oportet hunc iuuenem in hac sua dispositione
esse valde sollicitum ⁊ diligentem vt curetur. ¶ Unde
Almansor. lib. iiij. Incubus ⁊ vertigo si fortes fue/
rint ⁊ diu perseuerauerint epilensiam futuraz signi
ficāt. ¶ Et Aui. primo cano. fen. iij. Cui frequenter
accidit scotomia de se ipso sit sollicitus ⁊ humorez
grossum euacuet ne ad epilensiam perueniat ⁊ apo
plesiam. ¶ Et. iij. cano. fen prima vertigo frequens
nunciat epilensiam. Apparet igitur ipsum esse para
tum in casum epilensie ⁊ appoplesie.

Ordo con/silij. ¶ Cura istius egritudinis est duplex. Una que fit
tempore paroxismi. Et alia tempore interpollatio/
nis ipsius ⁊ maxime preueniendo ante paroxismū.

Cura tp̄e porismi. ¶ Que fit tp̄e paroxismi fit ponēdo pacientē in lo
co obscuro ⁊ brachia ⁊ manus fricentur ⁊ tibie ⁊ pe
des ⁊ fiant ligature dolorose supra genibus ꝑ quat

Cura tp̄e interpola/tionis. tuor digitos cum institis. deinde relaxent̄ ⁊ fiant
fricationes ⁊ aspergat̄ facies cū vino aqua mixto.
¶ Cura tempore interpolatiōis a porismo duob⁹

Cura ꝑ die/taz. perficitur instrumentis dieta. s. ⁊ potione.
¶ Cura per dietā completur per debitam admini
strationem sex rerum nō naturalium ab aere incipiē

Aer. do. ¶ Uitare debet aerē ventosum turbiduz ⁊ splen
dorem solis ⁊ lune ⁊ ignis ⁊ candellaruz accensarū.
¶ Eligere dꝫ aerem quietum ⁊ clarum declinantem

Acci ad caliditatem ⁊ siccitatez. ¶ Caueat ab ira tristitia
sollicitudine timore desperatione sue sanitatis. Et
alienet a se considerationem ad rem omnem cito re
uolubilem ⁊ ab aspectu locorum ꝓfundorum ⁊ ver
ticum montiuz ⁊ aspectu nubium q̄ volare vident̄.
Uitet loca vbi sūt hoīuz tumult⁹ aut magna agita/

Mot tio. Letet̄ gaudeat ⁊ de se bene speret. ¶ Nocent om
nes fortes motus ⁊ omne exercitium in quo caput
ad inferiora īclinat̄ ⁊ subita ipsius reuolutiōe. ¶ Ca
ueat insuꝑ ab omnibus motibus subito factis ⁊ im
premeditatis ⁊ a reuolutiōe subita ab vno latere ad
alind latus: Et intueri res q̄ in girum mouent̄ ⁊ de

Quie fluxus aquarum ⁊ sonos fortes. ¶ Nocet insuꝑ qui
es desidiosa. Exerceat se ante prandium ⁊ cenā iam
prandio digesto ī loco ameno prius pulsis superflui
tatibus prime ⁊ secunde digestionis. ⁊ cum ꝑ exer/

Som citium laxatur quiescat illico. ¶ Et vitare d̄bet som
num maxime diurnū ⁊ precipue immediate post ci
bum sit somnus de nocte capite prius bñ eleuato et
corpore cōuenienter pānis tecto. Et sit locus obscu
rus ⁊ a frigore tectus: Neqꝫ prius dormire incipiat
quā due hore transiuerint a fine cene quod si in no/
cte propter aliquā causam nō dormiret. debet enim
esse somnus sex aut septem horarum: non minor qu
āꝫ: non amplior octo. Posset in die exactis horis

Vigil duabus a fine prādij dormire. ¶ Nocent suꝑflue vi
gilie. Unde Aui. prima tertij. Superflue vigilie re/

Cibi di. plent caput vaporibus. ¶ Omnis vertiginosus ab/
stinere debet ab oībus cibis fumosis vētosis ⁊ vapo
rosis ⁊ potibus cōdimentis euaporatione faciētib⁹

Pan vt sunt aromata calida mustarda ⁊ acrumia. ¶ Uta
tur pane bene fermentato ⁊ conuenienter cocto fa/
cto ex bono tritico in quo non fuerit lolium per/
mixtum ⁊ non sit minoris temporis vnius diei nec

Carn maioris trium dierum. ¶ Carnes sint perdicum fa/
sianorum turturum auium paruarum degentium
in pratis ⁊ nemoribus ⁊ non in paludibus vt sunt
turdi merule ⁊ relique parue aues. ¶ Ex domesti/
cis sunt pullorum pipionum volare incipiencium ⁊
querentium extra domum victum caponum iuue/
num. ¶ Ex quadrupedibus conueniunt carnes edi
⁊ castrati ⁊ agni annualis ⁊ caprioli ⁊ apri interdū
ab alijs vero abstineat. ¶ Et ex istis carnibus ex pin
guibus eligat partes macras ⁊ nullo pacto come/
dat pinguedinem. Et he carnes melius preparantur
assate quam elissate si stomacus fuerit ad digeren/

Pisc dum fortis. ¶ Piscium vsus non conuenit nec la/

Oua. ctis nec butiri nec casei. ¶ Conueniunt oua recētia
sorbilia aut tremula. Dura vero aut frixa nocent.

Legu ¶ Generaliter legumina sunt mala precipue fabe lē
tes fasioli vti tamen aliquando potest panico milio
farre rixo. ⁊ brodio cicerum rubeorum dimissis gra

Herb nis. ¶ Caueat ab omnibus herbis frigidis ⁊ humi/
dis vt lactuca spinacia portulaca ⁊c. vti potest sal/
uia feniculo maiorana serpillo borragine ⁊ buglosse

Acru ⁊c. ¶ Nocēt acrumina omnia vt alia cepe bulb⁹ por

Fruc ri. ¶ Dimittantur omnes fructus vt poma pira cere
sa auelana amigdale mora vti potest fisticis ⁊ passu

Vinu lis dulcibus. ¶ Utatur vino albo paucifero nō dul
ci nec pontico sed īter hos in sapore medio licet ab

Aui. stinentia a vino esset conuenientior. Unde Auic. de
cura scotomie dixit. Scotomiam vero habens non

Potu tātum iuuatur a vino sicut a potu aq̄. ¶ Posset lo
co vini vti hoc potu. ℞. acori. ℥. s. saluie maiorane
añ. m. s. anisorum carui. añ. ʒ. ij. buliant omnia in
lib. iiij. aque vsqꝫ ad consumptionem tertie partis

postea

postea coletur ⁊ colature addat mellis.℥.iij.⁊.redu
catur ad ignem ⁊ cum bullire incipit despumetur ⁊
tandiu buliant ꝙ nihil supersit spume deinde co/
letur per saculū in fundo cuius ponatur.ʒ.j.ß.cina
momi modo grosso concussi ⁊ erit potus valde cō/
Repletio.
ueniens.¶ Caueat a diuersitate ciborū in vna men/
sa. Et sint cibaria sua facilis digestionis ⁊ boni nu/
trimenti. Nec comedat vsq3 ad sacietatem immo a
mensa surgat cum reliquijs famis. Neq3 pri⁹ come
Beneficiū ventris.
dere incipiat nisi prius senserit cibum preassumptuz
esse digestum.¶ Curet omni die habere beneficium
ventris bis aut semel ⁊ hoc naturaliter aut cuz arte
Clistere.
faciendo suppositorium cum melle. Aut cuz radice
rafani infusi in aq̄ salita. Uel cū clisteri ꝙ sic fit. ℞.
florū camomille melliloti aā.m.j.malue.m.j.ß.car
tami.anisoruz aā.℥.j.fiat decoctio de qua accipiā
tur.℥.xviij.quibus addantur yerapig.ʒ.vj.cassie.
℥.j.olei de camomilla.℥.iij.salis.ʒ.iij.fiat clistere
quod stomacho ieiuno supponatur.
Potiōes.
¶ Cura ꝑ potionē q̄ttuor habet intentiones. Pri/
ma est materiā digerere. Scđa est materiā digestaz
euāre. Tertia ē cerebꝝ ⁊ caput totū ꝯfortare. Quar
ta est conuertere fumos ⁊ vapores ad ꝑtes iferiores.
Pria intētio.
¶ Prima intētio. Completur sic. Si visum fuerit
medico presenti caput esse multum repletū minuat
Pillule.
repletio exhibēdo ℈.ij.ß.pill'.de yera. Nicolai per
horam ante diem demum tardet prandiū suum per
Syrupus
horas quinq3 post pill'.exhibitionem.¶ Deinde.℞.
syrupi de sticados.℥.ß.mellis rosati colati oximel/
lis simplicis.aā.ʒ.vj.Itē.℞.acori.ʒ.ß.saluie ma/
iorane aā.m.ß.siseleos.ʒ.ij.ysopi.m.j.passularum
sine nucleis.℥.j.buliant omnia in lib.iij.aque vsq3
ad consumptionem duarum partiuz postea coletur
⁊ de colatura accipiatur.℥.iij.⁊ addantur supradi/
ctis syrup. iste est pro vna vice accipiat calidum in
aurora ⁊ continuet tandiu donec in vrina appareat
digestio ꝫm iudicium medici presentis.
Scđa itentio.
¶ Secunda intētio.tunc compleatur exhibendo.
Pill'.coc.
ʒ.j.pill'.cochiarum ⁊ plus ⁊ minus ꝫm quod fuerit
visum presenti phisico. Unde dixit. Rasis.ix.almā
soris. Caput multotiēs ex pill'.cochijs soluat. Exhi
beantur igitur hora ⁊ ordine conueniēti ꝫm pruden/
tiā presentis phisici facta purgatiōe vniuersali etiā
cum reiteratione si opus fuerit.¶ Fiant euacuatio/
Clister fortе.
nes particulares.¶ De conuenientibus est admini/
stratio clisteris acuti qđ simul euacuat ⁊ diuertit.
Unde. Aui.post euacuationē administretur clistere
ex decoctone cētauree ⁊ colloquintide quod sic fit.
℞.cētauree minoris.m.j.polipodij.℥.ß.origani sal
uie aā.m.ß.cartami.℥.j.ficuum pinguiū numero.
vj.fiat decoctio de qua accipiat lib.j.ß.in qua bu
liat colloquintida ligata in petia linea subtili.ʒ.ß.
agarici.ʒ.ij.vsq3 redeat ad.℥.xv. Postea exprima
tur petia ⁊ addatur mellis.℥.j.ß.yerapig.℥.ß.olei
veteris.℥.iij. salis.ʒ.iij.⁊ calidū supponatur istud
Uentose.
clistere taliter administretur per dies sex.¶ Post/
quā precedētes pill'.sumpserit.ponant ventose sine
scarificatiōe ī parte posteriori colli vbi caput collo
coniungitur. Unde primo continentis auctoritate
Oribasij ponantur ventose in pupi.⁊ fiant gargari/
smata.¶ Ponātur vētose stomacho ieiuno per diē
vnam post administrationē clisteris acuti neq3 per
mittant stare in loco applicato lōgo tempore sed so
lum ꝑ tēpus quo dicerentur pater noster tria. Inde
remoueantur ⁊ fiant fricationes ⁊ hoc taliter reite
Garga.
retur semel aut bis in ebdomada.¶ Fiant gargari
sma.℞.piretri.ʒ.ij.sinapis.ʒ.j.ß.acori.ʒ.iij. pisten
tur modo grosso ⁊ buliant in lib.ij.aque vsq3 ad cō
sumptionē medietatis postea coletur ⁊ colature ad
dant oximellis simplicis.℥.ij.oximellis squillitici.
℥.j.ß.⁊ gargarizetur bis aut ter ante prandium.⁊
eo vti incipiat per duos dies postquaz pill'.cochi/
Masticatorium.
as ceperit.¶ Masticatorium.℞.acori.℥.ß. mastice
tur. Unde Rasis de ꝓꝓriatis acori est si masticetur
cōfert in hac egritudine. Et Diascorides idem di/
xit de carpoballsamo quare cum eo fiat masticatio
vti incipere poterit masticari in die sequenti post
assumptionem pill'. Et quando vtitur vno istorum
Odoramētum.
nō vtatur alio.¶ Odoret euforbium castoreum ni
gellam ⁊ muscum post euacuationem ⁊ dixit Sera/
pio fiat sic.℞.nigelle per noctē in aceto infuse ⁊ in/
de torrefacte.℥.j.castorei.ʒ.ij.euforbij.ʒ.j.musci.
ʒ.ß.pistentur omnia ⁊ ligentur in sindone tincta in
chermes hoc ē in grana frequenter odoret: hoc fa/
cere incipiat postquaz ceperit clistere acutuz ⁊ gar/
garizauerit ⁊ masticauerit saltem semel.
Tertia intentio. Sacul⁹ capitalis.
¶ Tertia intentio. Completur cum rebus ab ītus
⁊ ab extra administratis.¶ Ab extra fiat saculus ta
lis.℞.corticum citri.ʒ.ij.thuris sandarace aā.ʒ.j.
florum camomille gallarum cipressi aā.℥.ß.lauda/
ni.ʒ.ij.pistentur modo grosso ⁊ fiat saculus cuz sin
done.huiusmodi saculus ponatur super partez an/
teriorem capitis vbi sagitalis cōmissura coronali
cōiungitur ⁊ eo taliter vtatur cum precesserit purga
tio vniuersalis ⁊ facte fuerint alique res particula/
Electuarium.
res.¶ ℞.diacori.℥.iij.plirisarcoticon.℥.j.misce.
De isto electuario accipiat quādo vadit dormitum
ad quātitatez vnius castanee ⁊ eo sic vtatur tribus
vicibus in ebdomada diebus interpositis.
Quarta intentio.
¶ Ultima intentio sic exequetur fiant fricationes
ad brachia trahendo versus manus a spatulis tra/
hendo ad inferiora a coxis versus pedes ante pran/
dium ⁊ cenaz. Ponātur ventose sup spatulas sine
scarificatione. Ponātur ventose sup caput scilicet
sup cōmissuram coronalem.¶ Et hec puto sufficere
quāquaz multa alia scribere potuissem que omnia
administrent scđm qđ visum fuerit eximio docto/
ri Magistro Philippo afferarijs phisico. Finis.
¶ Bauerius de Bauerijs.

¶ De mala cōplexione frigi.⁊ humi. cerebri plus
tamē humi. q̄3 frigi. cum abscissione vuule seu no/
tabili diminutione.

¶ Consilium 15.

Casus.
Vir nobilis dn̄s Antonius de Comitibus
de Padua patit malaz cōplexionem fri/
gidam ⁊ humidam cerebri habentē tn̄ ma/
gis per humiditatē quā per frigiditatē cū
abscisiōe vuule aut notabili eius diminutiōe.¶ Ex
prima egritudine sequit in cerebro suo ꝑ viā indige
stionis nutrimenti quo cerebrū d3 nutriri multipli
catio humiditatis multe flegmatice cuius pars per
sputū euacuat pars etiā descendens īferius ad sto
machum est cā debilitatis digestiue eius. Nō du/
bito ꝙ stomachus male digerens est cā eleuationis
fumoꝝ in caput q frigiditate cerebri cōdensari ⁊ ad
naturā aque cōuersi que aqua ꝑ anfractus cerebri ⁊
porrositates eius sparsa adiuuat maliciā cōplexio/
nis frigide ⁊ humide cerebri. Uñ Auic.scđa primi
doctrina prima cap.viij. Et est cum societas ꝑuenit
ad casum quēadmodum cū cerebruz egrotat ⁊ asso
ciatur ei stomach⁹ ⁊ debilitatur tūc eius digestio.
⁊ mandat cerebro vapores malos ⁊ nutrimentū in/
digestū ⁊ auget ipsi⁹ cerebri egritudinē.⁊ sic ex hac
egritudine perueniunt pacientes ad durabilitatē ⁊
circuitionē.¶ Et si hec materia flegmatica descēde
ret ad pulmonē tussim causaret ⁊ ānelitus difficul
tatez. Et vt paucis multa concludā paratus est iste
iuuenis ad eas egritudies quas. Aui.numerat quar
ta tertij cap.de coriza ⁊ catarro.¶ Ex lesione vero

vuule aptitudinez habet incurrendi nocumenta que ab Aui. ponunt fen nona. cap. j. de anotomia gutturis ⁊ fen eadē cap. de rememoratione nocumentorum icisionis vuule. Et habet insuper epar calidū multum. vnde per viam adustiōis multotiens in eo fiunt humores melancolici ⁊ hi sua mala qualitate cor alterant ⁊ totius habitudinem male disponunt ꝙ facile est videre ex tibiarum dispositione ꝓpter earum varium colorem. ¶ Et iste due dispositiones cause fuerit apostematis duri cācerosi quod partes plures occupauit oris ⁊ nasi vsq̄ ad vuulā iclusiue ⁊ palatū ⁊ gingiuas. Nam aptitudo illarū partiū ad suscipiendū ⁊ epatis ad mādandū fuerūt p̄dicti apostematis cause. Uirtus enim de membro principali solicita qđ ad ip̄m ab epate mandabatur. pepulit ad ptes ꝓpiquas tāq̄ respectu cerebri ignobiliores.

¶ Istum casum ego Bauerius collegi ex signis essentialibus ⁊ sufficientibus que hic ponere non curaui: tū breuitatis cā: tū q̄r res ex se satis mihi eē nota videtur. ¶ Et quia stantibus dispositionibus supra narratis periculum est nec hic nobilis vir incurreret apostema aliquod aut lepram vel aliquam egritudinem ab humore adusto pendentem ideo indiget preseruatione.

Tractat⁹ duo ꝯsilij. ¶ Regimen preseruatiuū in duos diuidam tractatus. primus erit de modo debito obseruando in sex rebus nō naturalibus. In reliquo vero ponetur regimen medicinale.

Tractat⁹ primus. ¶ Tractatus primus continebit cap. vj. iuxta numerum sex rerum nō naturalium ab aere incipiam.

Capitulū primum. ¶ Capitulū primū de aere. Cum aer nobis maxime necessarius sit ⁊ ineuitabiliter nobis occurrat ideo de eo principaliter medici mentionem faciunt volētes tamen sub eo alia tria elementa comprehendi ⁊ ea que aeri ānexa sunt.

Aer. ¶ Cauere debet ab aere vehementer calido ⁊ pariter vehemēter frigido ⁊ hūido ventoso p̄cipue flante austro aut borrea. Et ab aere turbido ⁊ mali odoris. A radijs solis p̄cipue i estate stāte i stufis p̄cipue calidis ⁊ hūidis. Eligat sibi aerē clarū euētatū declinātē ad caliditatē ⁊ siccitatē ⁊ magis ad siccitatē quā ad caliditatē. Qđ si aer vniuersalis talis haberi nō possit fiat arte aer habitatiōis ꝑticularis accēdat i camera ignis cū lignis siccis boni odoris sicut iuniperus laurus sauina rosmarin⁹ ⁊c. aut suffumiget locus habitatiōis cū thure storace sicca sandaraca laudano granis iuniperi: superponēdo vnū istorū prunis. Qđ fuerit aliqualiter puluerizatū. Sȝ nō igrediat locū nisi fum⁹ siue vapor prius cessauerit. Nō appropinquet multū igni faciē nec caput ⁊ p̄cipue post assumptū cibū.

Aqua. ¶ De aq̄ ⁊ ꝓportionali aque ꝯuenit sibi vt cibaria sua decoquant i aq̄ calibeata qm̄ aq̄ ferree ꝯfortāt mēbra nutrimēti. Unde Aui. scđa primi cap. xx. quod icipit. Quidā ornate loquētiū. Ferree vero aque stōm iuuāt ⁊ splenē. Et. ij. cano. simplici. ccclxxxviij. aqua enea ⁊ ferrea ꝯferūt visceribus. Et ita si op⁹ ē vinū linfare nō vtat nisi aqua p̄dicta.

Lotio capitis. Lisiuium. ¶ Lauet sibi caput bis i ebdomada aut semel cū lisiuio ꝙ sic fit. ℞. cinerum tirsorū cauliū lib. j. Qđ si haberi nō pōt loco eius sumat cinis sermētorū lib. j. aluminis sulfuris viui. an̄. ℥. j. ß. misce. Super hanc mistionem existētem extensam supra pānum lineum sub quo sint palee prebibeatur huiusmodi decoctio. ℞. foliorū lauri rorismarini saluie assari an̄. m. j. sene. ℥. j. ß. incidantur incidenda subtiliter ⁊ pistanda modo grosso pistentur ⁊ buliant in vrceis. v. aque donec redeat ad quartam. Postea coletur per cinerem sulfur ⁊ alumen vt dictum est. ⁊ hec colatura reseruetur. Et quando vult caput lauari abscisis prius capillis fricetur caput cū vno aut duobus rubeis ouorum deinde accipiat de lisiuio iam dicto quātum sufficit ꝓ capitis debita lotione ⁊ cum ponitur ad ignē vt calefiat ponatur in eo puluis qui sic fit. ℞. laudani. ℨ. j. gariofilorum nucis musca. an̄. ℈. ij. pistentur ⁊ fiat puluis qui ligēt in petia subtili rara ⁊ ponatur in lisiuio ⁊ dum calefit hec petia sepe exprimatur cūq̄ caput lotum est bene exsiccetur pānis calidis ⁊ mediocri fricatiōe deinde caput debite tegatur ita vt calore nimio nō extuet neq̄ frigore ledatur. ¶ De terra sue habitationis non sit ꝓpe palludes neq̄ valles aut decursus aquarū nec sit montuosa multū eligat locū ad siccitatē declinēȝ.

¶ Capitulū secundū de accidentibus animi. ¶ Cauere dȝ ab omnibus passionibus animi tristiciā inducentibus. Unde Gale. iij. tegni textu cōmenti. xxxij. Abstinere vero manifestum est quoniā ab intemperantia oportet harum omnium anime passionum ire tristicie furoris timoris inuidie ⁊ sollicitudinis. exterminant enim hoc ⁊ mutant corpora ab ea q̄ secundū naturā cōsistentia. Gaudeat letet ꝑ posse. Bene speret de salute sua quoniā deo cōcedente preseruabit ⁊ versetur cū amicis ⁊ dilectis.

¶ Capitulum tertium de somno ⁊ vigilia. ¶ Somnus diurnus nocet. ¶ Unde Aui. tertia primi cap. viij. de somno ⁊ vigilijs. In die quoq̄ dormire est malū generat enim egritudines humectantes ⁊ reumatismos ⁊ corrūpit colorē ⁊ generat splenē ⁊ laxat neruos ⁊ efficit pigriciam ⁊ debilitat desideriū ⁊ generat apostema ⁊ febres ⁊ frequēter. ¶ Nec minus nocent sup̄flue vigilie. Unde Auic. cap. supra allegato. Sani ergo de re somni cogitare debēt vt ipsis tempore exhibeatur ⁊ in sua hora nō superflue ⁊ ab ipso impedimento sibi caueant ꝙ cerebro ipsorum ⁊ omnibus suis virtutibus afferunt vigilie. Et prima tertij cap. de epilensia. Superflue vigilie caput replent vaporibus. ¶ Cōuenit somnus de nocte nisi propter aliquam causam fuisset impeditus: aut propter lassitudinem incedentem motibus corporibus aut animalibus tunc in die conceditur somnus. Sitq̄ primo super latus dextrum deinde sup̄ sinistrum sed nullo pacto super dorsū. Unde Aui. vt supra. Resupine dormire malum ad malas p̄parans egritudines frigidas sicut appoplexia frenesim incubum quoniam superfluitates ad posteriora declinare facit ⁊c. Nec placet iaceat super ventrē capitis superfluitatē ad faciē declinarent. Sit somnus sex aut septem horarum non amplius octo nec minus quinq̄ cum dimidia. Sit capite debite eleuato ⁊ corpore pānis debite tecto. Neq̄ dormire prius icipiat quā hore due transiuerint a fine cene.

¶ Capitulum quartum de motu ⁊ quiete. ¶ Nocet exercitium superfluum. Nec minus quies nimia ⁊ omne exercitium immediate post cibum factum. ¶ Conuenit exercitium temperatum ambulando ⁊ equitando ante prandium ⁊ post prandium. cum hore sex aut septem exacte fuerint a fine prandij. pulsis primo superfluitatibus prime ⁊ secunde digestionis. Exercitium vero particulare sit pectinatio capitis de mane. Leuis fricatio cum panno calido. Et fricatio brachiorum incipiendo ab humeris trahendo versus manus. Legere voce aliqualiter alta. Non laudo tibiarum fricationes propter tumorem in quem incurrere consueuerunt.

¶ Capitulum quintū de cibo ⁊ potu. ¶ Cauere debet ab omnibus cibis difficilis digestionis vt sunt carnes salite ⁊ boum veterum. Et ab his qui generant chimos viscosos. Et animalium Cutes Tenche ⁊ Anguille. Et a salsis ⁊ amaris acutis pinguibus. Et vehementer dulcibus. Et ab omnibus multum caput euaporantibus vt sunt acrumina ⁊ fructus.

ctus. Unde Auicēna tertia tertij. Nihil est magis euaporatiuum quam fructus. Et qui sunt opilatiui sicut panis azimus aut non bene coctus.

Eligenda. ¶ Eligere dz panē ex munda farina in cuius confectione aliquid ponat̄ salis sed minus eo qd̄ cōmuniter poni solet vt prohibeat frumēti viscositatē.

Panis. Sit debite coctus cōuenienter fermentatus non pluris temporis dierū trium nec minoris vnius diei a quo crusta excutiatur hora comestionis.

Carnes. ¶ Carnes sint auium siluestrium fasianorum perdicum turturum franquilinorum alaudarū ⁊ reliquarū auiū degētium in pratis aut nemoribus sed nō in stagnis aut paludibus sicut anates aut anseres ⁊ similes. ¶ Ex domesticis laudātur capones iuuenes carnosi viuētes in aere libero ⁊ galline iuuenes ⁊ pulli. Pipiones non laudo cum sint difficilis digestionis ⁊ trahāt longam moram in stomaco. xiij. tertij. ¶ Ex quadrupedibus cōcedunt̄ carnes caprioli precipue iuuenis. Unde tertio Almansoris sunt meliores ceteris carnibus quadrupedū siluestrium. Et caro leporis iuuenis. In raro tamen sit vsu propter sui melācolicitatez. Et interdum carnes apri iuuenis. ¶ Ex domesticis vero laudantur carnes edi vituli lactantis castrati ⁊ agni annualis. Et carnes limaciarum que appropriate epati conferunt vt apparet. xiiij. tertij capi. de rebus epati conuenientibus. Et caro ranarꝫ que ponitur a Serapione bezoar lepre. ¶ Ab alijs abstineat a visceribus omnium animaliū sicut cerebrum pulmo splen intestina ⁊ stomacus. Licet Auicē. laudet in cura male complexionis calide epatis vētres auium aque ⁊ epar. Unde Auicē. xiiij. tertij cap. de cura male complexionis calide epatis dixit nocēt eis epar splen ⁊ carnes grosse sicut tēcorum ⁊ arietū ⁊ animalium neruosorum dure carnis ⁊ similium. ¶ He carnes melius parantur elixe in aqua ferrea ⁊ vase ferreo q̄ȝ alio modo. quoniam sic preparate cōferunt stomaco ⁊ sunt facilioris digestionis ⁊ non sunt ita apte vt ex eis humores generentur adusti.

Oua. ¶ Ex his que ab animalibus accipiūtur nocent oua assata donec fiant dura vt patet per Auicē. in cap. prius allegato. Oua sorbilia aut tremula recentia conueniunt quoniam sunt complexionis temperate vt patet ex Auicen. in de viribus cordis. Quod si aspergantur modico vini granatorum aut agreste tempore calido laudatur. Oua etiam in aqua cōfracta albumine abiecto laudantur.

Lac. Caseus. Pisces. ¶ Dimittat lac caseuz ⁊ quecūq̄ȝ cibaria fiūt ex lacte ⁊ caseo precipue veteri ⁊ butyrū. ¶ Piscium vsus absolute non laudat̄ ꝓpter eius euaporationē ⁊ frigiditatē ⁊ humiditatez ⁊ hoc respectu capitis ⁊ stomaci. lȝ respectu epatis vbi essent squamosi frangibilium carnium ⁊ odoris boni nō vituperātur. Sicut ex aquis dulcibus lucij capedani scardaue ⁊ similes. Ex mari solee aurate ⁊c. quicquid tamē sit melius est abstinere quā frequēter vti.

Herbe. ¶ Ex herbis ꝓhibentur que sunt frigide ⁊ humide tāquam capiti nocētes ⁊ que sunt multum calide ⁊ sicce tanq̄ȝ epar inflāmātes. Concedūtur que sunt temperate aut propinque temperamēto sicut borago buglossa lupullus cōuenit endiuia cū speciebus suis. Possunt etiaȝ que sunt frigide ⁊ humide permisceri cū his que sūt calide ⁊ sicce permixtiōe ad totum perducēte aut prope ipsuȝ.

Fruct⁹ herbarum. ¶ Ex fructibus herbarū cōcedūtur capares cucurbita tempore magni estus cuȝ modico croci ⁊ melones dulces. ¶ Ex herbarū extremitatibus cōceduntur sparagi ⁊ lupulli. ¶ Dimittat fungos ⁊ tuberacia.

Legumia. ¶ Nocēt legumina vt lentes fasioli fabe ⁊ silia. Interdū sumere pōt brodiū cicerū rubeorūȝ ⁊ panicū ⁊ far.

Acrumia. Fructus. ¶ Acrumia nocēt oia vt alia cepe rafan⁹ ⁊c. ¶ Ex fructibus vituperant̄ qui sunt frigidi ⁊ humidi facile putrescibiles vt ceresa mora dulcia ⁊ siles ficus persica mala pira ⁊ precipue dura.

Uue passe ¶ Concedūtur vue passe aliqualiter pontice auellane torrefacte quoniā nō est in eis calefactio plurima ⁊ sunt aperitiue opillationum ⁊ sunt boni nutrimēti. xiiij. tertij cap. de cura male cōplexionis calide i epate. vue recentes que appense steterint p aliquot dies eiectis corticibus ⁊ botris.

Fistici. ¶ Grana vero fistici cōueniunt sed quia vehemēter sunt calida eorum vsus ad hiemem reseruetur nisi pri⁹ per duos aut tres dies infunderētur in aqua endiuie ⁊ inde in vmbra exsiccarentur.

Citonia. Species. ¶ Concedit̄ etiā parum citonij cocti in fine mēse poma granata dulcia ⁊ muza ī estate. ¶ Species quibus vti dz super cibarijs suis iuuantes digestionem ⁊ epar cōfortantes. ℞. cinamomi electi. ʒ. j. ß. zinzi. ℈. j. cardamomi. ℈. ij. sandalorū citrinorum ⁊ rubeorū añ. ℈. ij. croci. ʒ. ß. pistentur ⁊ fiant species.

Uinū malum. ¶ Cauēdum est a vino acuto potēti ⁊ a vino dulci ⁊ grosso ⁊ a vino nouo turbido ⁊ nocet vinum valde forte. Unde Aui. capitulo supra allegato. Nocet eis vinum valde nisi sit ꝓpter consuetudinez aut propter debilitatē digōnis tunc enim oportet vt sumat in potu subtile quia cōsuetudo est inueterata in vini potum ideo ex toto nō est dimittendū. ¶ Utatur vino paucifero albo subtili claro aut coloris cisioli hñs rē modicā dulcedis: aut sit mediū īter dulce ⁊ pōticū q̄ si aqua idiget sit calibeata vl' ferrata.

Capl'm sextum. Repletio. Documēta ¶ Capitulū sextum de inanitione ⁊ repletiōe. ¶ Uitare debet omnē repletionē: nō dico solum humoralem de qua in sequēti tractatu: sed cibalē de qua ad presens pro aliqua ꝑmittentur documēta.

Primum. ¶ Primuȝ. Nunquā cibus accipiend⁹ nisi affuerit appetit⁹ ad ipsum: Et cum verus affuerit appetitus non est cibus differendus. quoniā tollerare famem stomacū malis replet humoribus tertia primi.

Secūdū. ¶ Secundum. Nō accipiat̄ cibus aut potus stante fastidio aut abominatione.

Tertium. ¶ Tertium. Cibus nō est accipiēdus stante ventris magna stipticitate: sed curandū est vt prius vētris beneficium habeatur.

Quartuȝ. ¶ Quartū: In vna cibatiōe non sint diuerse dapes: sed sufficiat vnus aut duo cibi.

Quintum. ¶ Quintum. Quicquid assumit̄ indigēs masticatione antequā deglutiat̄ optime masticetur.

Sextum. ¶ Sextū. Cum plura in vna mēsa accipiunt̄ ab eo est incipiendum qd̄ facilioris est digestionis.

Septimuȝ ¶ Septimū: Nunquā cibi aut pot⁹ tanta sit quātitas vt stomacus grauetur. immo bonum est a mensa surgere stantibus adhuc reliquijs famis.

Octauum. ¶ Octauuȝ. Non debet in comestione tempus prolongare ne cibo acquiratur diuersitas digestionis.

¶ Omnes iste regule colligi pñt ex tertia primi cap. de eis qd̄ comeditur ⁊ bibitur.

Uomitus. ¶ Si vero ob aliquam causam cibus in stomaco corrumpetur quem cognoscet ex eruptuatiōe fetida tūc ꝓuocetur vomit⁹ si sit ei facilis cū hmōi vomitiuo. ℞. radicum q̄ comedunt̄ lib. ß. semis atriplicis ℥. j. seis. aneti. ℥. ß. fiat decoctio de q̄ accipiant̄. ℥ vj. quib⁹ addant̄ oximellis simplicis. ℥. ij. ß. ⁊ tepidum totū sumat̄. Et postq̄ȝ biberit stet p duas tertias hore ⁊ digito linguā comprimat aut penna oleo intincta gutturi īponat ⁊ agitando vomitū ꝓuocet vt cibus corrupt⁹ educat̄.

Clistere. ¶ Si in vētre in inferiori repletio apparuerit quā sentiet ex grauitate ⁊ tēsione illius ptis tūc fiat clistere q̄ sic fit. ℞. malue borraginis cū radicib⁹ suis blite floruȝ camomille añ. m. j. anisorū. ℥. j. pistent̄ pistanda mō grosso ⁊ icidātur icidēda ⁊ fiat decoctio de q̄ colatura acipiat̄. ℥. xvj. quibus addātur cassie zucari rubei añ. ℥. j. olei ℥. iij. salis quātum sufficit fiat clistere ⁊ caliduȝ stō

Bñficium ventris. Inanitio.

ie uno supponaꝝ vt educaꝝ repletio fecalis. aut humoralis ex cibo corrupto. ¶ Omni die coneꝝ habere ventris beneficiũ bis aut semel si nõ põt naturaliter saltẽ cũ suppositorio aut clisteri ordinato. ¶ Et vitare dꝫ oẽm supfluã inanitionẽ tũ ne virtus debiliteꝝ tũ ẽt ne calor cõuertẽs se sup humores eos magis adurat.

Coitus.

¶ Cuꝫ coitus sub inanitione ɔtineaꝝ ab eo caueat. Unde Auic. xiij. tertij capi. de reb⁹ ex quaruꝫ vsu noceꝝ stomaco ex rebus magis nociuis stomaco est coitus ⁊ eius dimissio est ex rebus magis conferentibus. ⁊ hoc de primo tractatu.

Tractat⁹ scḋs. Decẽ intẽtiones.

¶ Tractat⁹ secũdus. ¶ Plures cõtinet intẽtiones. ¶ Prima est materiei cõis minoratio. Scḋa est materie ꝓprie digestio. Tertia eradicatiua euacuatio. Quarta materiei diuersio a supiorib⁹ ad inferiora. Quinta est cõfortatio digestiue stomaci. Sexta est splenis cõfortatio. Septĩa vero ꝓhibitio assensus vapoꝝ ad caput. Octaua est capitis cõfortatio ne recipiat. ¶ Nona est remissio male cõplexionis epatis calide ⁊ eius confortatio. Decima est descriptio medicaminum vsualiuꝫ quibus vti debet inter vnam purgationem ⁊ aliam de qua statim dicetur.

Pria intẽtio. Minoratiuum.

¶ Pria intẽtio sic cõpleaꝝ. ℞. floꝝ sticados arabici. ʒ. ij. floꝝ boraginis ⁊ buglosse ⁊ violaꝝ an̄. ʒ. ij. ß. seminis endiuie. ʒ. ij. passularũ sine nucleis. ℥. ß. fiat decoctio de qua accipiatur quãtũ sufficit ad dissoluendũ cassie nouiter cuꝫ predicta decoctione extracte. ℥. j. diasene. ʒ. ij. ß. electuarij indi maioris. ʒ. j. ⁊ fiat potus. ¶ Hunc potum calidum ⁊ nõ tepidum sumat per horam ante diem super quem cũ acceperit potest vna hora dormire ⁊ non amplius. inde surgat ⁊ ambulet per camerã clausis fenestris donec trãsiuerint hore. v. ab hora sumptiõis dicti potus ⁊ tunc prandeat ⁊ non assumat ante aliqḋ lauatiuum ⁊ eodem mane contineat se in camera.

Scḋa intentio.

¶ Secũda intẽtio sic cõpleꝝ. Uir iste vt debite ꝓseruet indiget purgatione in principio veris ⁊ autũni vel circa. Et qꝛ purgatio ĩtegraꝝ ex digestiuo ⁊ euãtiuo: ⁊ hũores alio ⁊ alio mõ reperiũꝝ dispositi in vere ⁊ autũno ideo opꝫ istis tpibus ista variari. Et qꝛ humor ꝑ cuius augmẽtũ piculũ imineret est humor adustus grossus faciẽs opillationẽ ⁊ sua siccitate ⁊ calidi. nocẽs iõ opꝫ digestiuũ rõne grossiciei hũoris eẽ subtiliatiuũ. gratia vero opillatiõis eẽ apitiuũ ⁊ ꝑꝑ humoris siccitatẽ ⁊ caliditatẽ esse humectatiuũ ⁊ infrigidatiuũ. Et qꝛ mala qualitate ꝑdicti humoris male disponunꝝ cor cerebrũ splen ⁊ stomacus. ⁊ ꝓpter hoc cõuenit vt in digestiuo ponanꝝ aliqua supradicta mẽbra cõfortantia.

Digestiuũ vernale.

¶ Digestiuũ tpe veris administrandũ. ℞. sticados arabici foliculoꝝ sene epithimi an̄. ℥. j. sirici crudi seminis acetose minoris corticũ citri ⁊ semis eiusdẽ inundati ana. ʒ. vj. mellisse capilloꝝ ve. politrici recentis scolopendrie an̄. m. j. buglosse acetose scariole omniũ cum radicibus suis an̄. m. j. ß. pistentur modo grosso pistanda ⁊ incidantur incidenda ⁊ fiat sic accipianꝝ. xxx. limacie siue coclee qḋ idem est ⁊ a cortice extrahãtur ⁊ mundenꝝ ab earum mucilagine ⁊ decoquanꝝ donec sint optĩe cocte postea coleꝝ ⁊ in colatura ĩfundanꝝ res ꝑdicte ꝑ diẽ ⁊ nocteꝫ. in ꝑdicta decoctiõe calida deide decoquanꝝ ⁊ cũ res ipse cocte fuerit addanꝝ succi pomoꝝ dulciũ. ℥. iiij. succi fumiterre dispumati. ℥. iij. ⁊ iteꝝ parũ buliãt postea coleꝝ ⁊ colature addaꝝ aceti passulati. q. s. ad mediocritatẽ acetosandũ cũ zuccaro albo quãtum opꝫ ⁊ fiat siru. ¶ Si coclee hri nõ possint fiat mõ dicto cũ decoctiõe ranaruꝫ. ℞. supꝛascripti sirupi. ℥. ij. aque lactis caprini. ℥. iij. misce iste est pro vna vice. Istũ sirupũ sumat post finem cene imediate ꝑcedẽtis ad. viij. horas sup quẽ põt ad libitũ dormire ⁊ ipsum taliter cõtinuet donec apparebit ꝑsenti medico digestio in vrina.

Digestiuũ autũnale.

¶ Tempore Autunni digeraꝝ materia sic. naꝫ hoc tempore sunt humores magis adusti. ¶ Recipe succi boraginis scariole endiuie omnium dispumatorum an̄. lib. j. succi lupulloꝝ ⁊ fumiterre preparatoꝝ an̄. lib. ß. succi maloꝝ bene redolentiuꝫ. ℥. iiij. infundanꝝ in dictis succis calidis ꝑ diem ⁊ noctẽ epithimi foliculoꝝ sene polipodij quercini an̄. ℥. ß. sirici crudi seminis acetose. an̄. ℥. ß. florum violarum boraginis ⁊ buglosse an̄. ʒ. vj. cuscute tamarisci an̄. ℥. ß. floꝝ sticados arabici. ʒ. j. buliant ⁊ cum cocta fuerit coletur ⁊ colature addatur zucari albi quantum sufficit ⁊ fiat syrupus ⁊ acetosetur cum aceto decoctionis corticum caparum postea passulatum. ℞. supꝛascripti syr. ℥. ij. aquarum mellisse scolopẽdrie endiuie an̄. ℥. j. misce iste ẽ pro vna vice sumat in aurora ⁊ continuet donec in vrina digestio apparuerit.

Tertia intentio. Eradicatiuũ vernale.

¶ Tertia itentio sic cõpletur. ¶ Eradicatiuũ post syrupos in vere exhibendum. ℞. cassiefistule cuꝫ aq̃ endiuie nouiter tracte. ℥. ß. diasene. ʒ. iij. reubarbari. ℈. iiij. spice. ℈. j. agarici. ʒ. j. salis gemme. ʒ. j. reubarbaꝝ cuꝫ spica infundanꝝ in aqua ẽdiuie quãtum sufficit ad eius imbibitioneꝫ cũ modico vini albi agaricus subtiliter incidatur ⁊ non pisteꝝ ⁊ cũ ialegẽma infundanꝝ in oximelle simplici quantũ sufficit ꝓ sui imbibitione ⁊ stẽt hec infusa saltem per horas sex reliqua dissoluanꝝ cum aqua endiuie absinthij melisse ⁊ scolopendrie omniũ ꝑtibus equalibus ⁊ addanꝝ expressiões reubarbari ⁊ agarici ⁊ factis bonis expressionibus fiat potus. ¶ Hunc potũ eradicatiue solutiuũ sumat in die sequenti ad diem complete assumptionis supradictorum syruporum calidum ⁊ non tepidum super quẽ potest vna hora dormire inde vigilet per camerã ambulando donec trãseant hore quinqꝫ ab hora sumptionis ⁊ tũc accipiat. ℥. v. aque ordei calide cuꝫ. ℥. j. zucari albi inde ad horam prãdeat ⁊ ea die qua medicinam sumit nõ egrediatur domũ immo de mane stet semiclausis fenestris. ¶ Si post purgationeꝫ presenti medico apparuerit vrina inspecta ⁊ gratia cõsuetudinis vt vena aperiatur fiat flobothomia ex qua extrahantur sex aut septem. ℥. sanguinis ex vena epatis ⁊ plus aut minus secundum quod visum fuerit presenti phisico ⁊ hoc post quinqꝫ dies a die solutiui.

Eradicatiuum autũnale.

¶ Solutiuum ⁊ eradicatiuum tẽpore autunni post syrupos assumptos. ℞ecipe cassie cum aqua endiuie ⁊ fumitere nouiter extracte. ʒ. v. diasene. ℥. iij. confectionis amech. ʒ. ij. electuarij de succo rosarum. ʒ. j. seri caprini quantum sufficit ad conficiendum ⁊ fiat potus quem sumat modo ⁊ ordine dicto in solutiuo accipiendo in vere. ¶ Quod si videtur ad quattuor vel quinqꝫ dies post solutiuum quod requiratur flobothomia fiat vt dictum est semper tamen cum cõsilio medici presentis.

Quarta intentio. Diuersiua.

¶ Quarta intentio sic completur. ¶ Diuertatur materia iuxta quartã intẽtionem cũ fricationibus brachiorum cũ positione vẽtosarum sup spatulas ⁊ super nates cũ scarificatione si opꝫ aut sine ⁊ clisteria ⁊ suppositoria ad hãc intentionẽ sunt iuuantia ⁊ prestantia notabile iuuamentũ. ¶ De cõueniẽtib⁹ diuersiuis esset apertio emoroydarũ ex qua optimum sperandũ ẽ iuuamentũ. ¶ Mod⁹ aptionis ẽ ɔprimaꝝ venter ita vt vene circa anũ appareãt postea fomẽtetur an⁹ cũ aq̃ decoc. mẽtastri ⁊ edere terrestris ide friceꝝ an⁹ cũ pãno aspero ĩfuso in felle tauri ĩ quo. ʒ. j. aloes sit dissolutũ: Aut friceꝝ cũ ꝑte siluestri folij ficus qḋ pri⁹ fuerit fricatũ adeo qḋ lac egrediaꝝ: Ul' fiat suppositoriũ ex coto ĩfuso ĩ lacte ficus ⁊ supponaꝝ. ¶ Ad idẽ valet radix luꝝ mioris mũdata ⁊ ad formã suppositorij

suppositorij redacta ⁊ supposita. ¶ Possent a capite fieri diuersiões ꝑ masticatoria gargarisma nasipurgia ⁊ sternutationē sed iste modus nō placet qm̄ nasus palatū vuula gigiue fuerūt ex apostemate lese. Et cū sint iste partes facte debiles nō videt̄ tutū ad eas per diuersionē materiā attrahere. Nec etiā diuertēdū est a superiorib⁹ mēbris ad partes iferiores per fricationes tibiaruꝫ ⁊ coxarū propter tumorem tibiarum in quem solitus est incurrere.

(Quinta intentio. Cōfortatium stōi.)

¶ Quinta intētio sic cōplet̄. Cōfortet̄ stomac⁹ iuxta quintā intētionem. ℞. oleoꝝ de absinthio. ℥. j. masticis spice ana. ℥. ß. laudani. ʒ. j. mente macis an̄. ℈. j. galie musc. galange an̄. ℈. ß. coralorum rubeorū coriādroꝝ preparatorū ana. ℈. ij. aceti. ʒ. ij. cere albe parum ⁊ fiat vnguētū molle quo vngatur stomac⁹ ante prandiū ⁊ cenaꝫ cū manu calida. inde superponat̄ pāniculus calidus. Et hac vti incipiat post purgationē. ¶ ℞. gariofilorum macis galange ana. ℈. ij. laudani. ʒ. j. coriandrorū preparatorū coralorū ru. an̄. ʒ. ß. picis. ʒ. j. ß. terbentine quantum sufficit ⁊ fiat cerotum extensum super allucta subtilissima ad formaꝫ scuti cuius cuspis ad os stomaci applicetur pars latior versus vmbilicum ⁊ continue teneat̄. Si vero corotuꝫ est sibi gratius vnctione applicet ipsum vt dictū est. Aut cum vsus fuerit vno. xv. diebus vtatur inde alio.

(Cerotum.)

(Sexta intentio. Unctio ꝓ splene.)

¶ Sexta intētio sic cōplet̄. ℞. olei de caparis. ℥. j. olei de lilio. ℥. ß. scolopendrie. ʒ. j. acori tamarisci ana. ℈. j. seminis agni casti corticuꝫ radicū capaꝛꝫ ana. ʒ. ß. aceti. ʒ. iij. cere quantum sufficit ⁊ fiat vnguētū quo vngatur regio splenis ante prandium ⁊ cenam aut saltez de mane. premissa semper aliquali fricatione illius partis.

(Septima intentio. Repressiua vaporum.)

¶ Septima intētio sic cōplet̄. Prohibeant̄ ascensus vaporū ad caput iuxta intentionem prepositaꝫ hec adimpletur varijs instrumentis.

(Primuꝫ.) ¶ Primū est coriandrū preparatū habēs coopertura vnam zuccari.

(Secundum.) ¶ Secundum est nespila non complete matura.

(Tertium.) ¶ Tertium est frustum citonij assi.

(Quartuꝫ.) ¶ Quartū est sumere duos aut tres bolos caseiveteris. Lꝫ prius fuerit ꝓhibit⁹ tanq̄ꝫ cibus: mō conceditur tanq̄ꝫ medicina. Diacitonitē cum speciebus. ¶ Sunt ēt alia que ad hāc intētionē a nostris doctorib⁹ ponunt̄ sicut lac acetosuꝫ ⁊ aqua frigida de qbus non scribo qꝛ nō conueniunt nostro ꝓposito. Istorum auxilioꝝ quodcūq̄ꝫ sumat accipiat in fine mense ⁊ nihil post bibat aut comedat.

(Octaua intentio. Balnea.)

¶ Octaua intētio sic cōplet̄. Cōfortare caput ne recipiat a mēbris ad ipm̄ trāsmittentib⁹ est eius maliciā cōplexionis emēdare ⁊ ipsius lassum corrigere. ¶ De reb⁹ ad hoc ꝯueniētib⁹ est accessus ad balneū hn̄s minerā sulfuris ⁊ aluminis cuiusmodi sunt balneū petrioli ⁊ sancti Philippi in territorio senaꝝ ad que itur ad finē aprilis ⁊ ad principiuꝫ septēbris ⁊ cōuenit ēt balneuꝫ cinericiū salsum ⁊ nitrosum sicut balneū sancte Helene de padua ad qđ itur a mēse maij vsq̄ꝫ ad mensem septēbris ad qđcūq̄ꝫ istoruꝫ vadat premittat̄ purgatio. ⁊ si opus est cum reiteratione nec in aliquo istoruꝫ corpus infundatur. esset enim causa maioris adustionis humorū. ¶ Seruet̄ iste ordo de mane in ortu solis premissa euacuatiōe supfluitatū prime ⁊ secūde digestionis exponat̄ caput ducie ⁊ recipiat̄ aqua super caput supra cōmissurā coronalē vbi coniungit̄ cū sagitali per horam vnam qua hora exacta exsiccet̄ caput cuꝫ pāniculis calidis ad vltimū fricet̄ cum manu cum medicamine qđ sic fit. Recipe aque vite tribus aut quattuor vicibus sublimate lib. j. ß. ponat̄ in vase vitreo stricti orificij ⁊ in eo infundant̄ laudani. ʒ. ij. ß. gariofilorū nucis musc. macis ana. ʒ. j. thuris. ʒ. ij. ⁊ optime claudatur. Cū hoc vltimo fricetur caput prius depositis capillis ⁊ colli pars posterior. Inde debite caput pānis muniatur ne frigore offendat̄. Et postea ad horam prandeat. Transactis horis septem a fine prandij reddeat ad duciam consimilē seruādo modū qui dict⁹ est. ¶ Et vnū considerandū si sunt pluries ducie ⁊ vna sit alia calidior ab ea incipiat q̄ minus est calida ⁊ cū ipsam vna die ceperit transferat se ad propinquā calidiorē donec veniat ad eā adeo calidā que tamē sine nocumēto possit tollerari. Et hmōi tēpus duciandi debet esse vnius mēsis ad min⁹. ¶ ℞. calami aromatici. ʒ. ij. sandarace thuris ana. ʒ. j. rosarum. m. ß. florū camomille quartā m. j. nucis cipressi. ʒ. ij. gallie musca. laudani an̄. ʒ. j. cōtundant̄ omnia ⁊ misceant̄ ⁊ fiat saculus capitalis in sindone tincta in grana ad formā bireti religiosoꝝ ⁊ exhibeatur. Istū saculū ponat sub suo bireto ⁊ portet die ac nocte cuꝫ fuerit purgatus ⁊ balneum susceperit. ¶ ℞. sandarace. ʒ. ij. nigelle in aceto infuse per noctē ⁊ in vmbra exsiccate postea torrefacte. ℥. j. calami aromatici ligni aloes an̄. ʒ. ß. laudani. ℥. ß. rosaruꝫ. ℥. ß. contundant̄ ⁊ fiat pomum ⁊ odoret. sed non odorare incipiat nisi post purgationem nam ante forsan dolores capitis induceret iuxta illud Hypocratis. Muliebria educunt ex aromatibus ⁊c.

(Nota.)

(Pomuꝫ.)

(Nona intētio. Balnea.)

¶ Nona intentio sic cōplet̄. Remittat̄ malitia caliditatis epatis ⁊ cōfortet̄. ¶ De rebus hoc facientibus mihi expertū est balneū de aquis in comitatu pisarū. ¶ Licet alia sint balnea. s. habētia mineram ferreā ⁊ eneam. Cuius est balneū auinionis in comitatu senēsi. Et balneū candenellaꝝ prope petriolū. Hec tamē balnea habēt actualē caliditatē satis intensam que huic viro nō videt̄ conuenire. ¶ Ad balneum aquarū itur a fine iunij vsq̄ꝫ ad mediuꝫ augusti est fere nullius actualis caliditatis ⁊ hꝫ ferri minerā cū aliquali ere. ¶ Usus eius est vt iam sole per horā orto: habito vētris beneficio ⁊ vrine ingrediatur balneū stādo in eo duabus aut tribus horis qm̄ nullam affert molestiam. Exeunte a balneo intret lectū pānis mediocriter copert⁹. Et si sudauerit abstergat̄ sudor ⁊ se induat. Et inde ad duas tertias hore comedat transactis horis sex aut septem a fine prandij reddeat ⁊ stet in eo duas aut tres horas et faciat vt dictum est fieri de mane. ¶ Recipe olei de spica. ℥. ß. violati rosati nenufaris ana. ʒ. vj. sandalorum rubeorum boliarmeni spodij ana. ʒ. j. cere parum ⁊ fiat vnguētum molle quo vngatur regio epatis. licet huiuismodi non fiat nisi post euacuationem postquā fuerit ad balneuꝫ intueatur vrina quā si rubea viderit ⁊ acutā vtat̄ vnctiōe. Si autē vrina nō fuerit accensa dimittat̄. ¶ Confortat̄ epar cum rebus appropriate valentibus sicut limacie species endiuie ⁊ auellane ⁊ epar adib. Haruꝫ rerum vsus plurimum conuenit. Unde Auicen. xiij. tertij capi. de sermone vniuersali de curis epatis. Et omnes quidem endiuie species ⁊ proprie amara que ad rubedinem declinat. cōferunt lesionibus epatis. calefactis quidez cum syrupo acetoso: infrigidatis vero cum melle. Et epar adib iuuatiuū est sua proprietate. Et carnes limaciarum similiter. ¶ Et in cap. de rebus que epati cōueniunt dixit. Et auellane sunt conuenietes omnibus epatibus: quoniā nō sunt vehemētis caliditatis ⁊ sunt aperitiue ⁊ chimus eaꝝ est bonus. Et epar adib. i. lupi ⁊ caro limaciarū sunt cōuenietes cū ꝓprietate que sunt in eis. ¶ Placet mihi vsus ranaꝝ qm̄ sunt bezoar lepre vt dicit serapio in suo de simplicibus ⁊ Auicē. ij. cano. cap. de rana notū est lepraꝫ causari ab humoribus adustis qbus

(Unguētū epatis.)

(Confortatio epatis.)

(Rane.)

Confectio optima.

caro ranarū sua proprietate resistit. ¶ Cōuenit confectio que est cordis cerebri stomaci ⁊ epatis. cōfortatiuā letificatiua ⁊ est triaca cōtra venenositatē ⁊ maliciā hūoꝝ melācolicoꝝ adustoꝝ. ℞ecipe margaritaꝝ splēdidarū. ʒ. j. ß. smaragdarū. ʒ. j. limature eboris ossis de corde cerui ana. ℈. iiij. coralorū rubeorū iacintorum rubeorū granatorū ana. ʒ. j. ligni aloes sandalorū mustellinorū siue citrinorum ana. ʒ. j. ß. foliorum auri numero. xx. cancrorū fluuialium exsiccatorū. ʒ. ij. limature calibis in aceto preparate scdm modū quē ponit seruitor. ℥. ß. musci. ℈. ß. Pulueriƺentur omnia ⁊ cribent ⁊ cōficiātur cum syrupo qui sic fit. ¶ ℞ecipe passularū enucleatarū. ℥. j. ligr. cie munde. ℥. ß. sirici crudi corticū citri ana. ʒ. iij. pistentur siue quassentur ⁊ infundant in aqua calida in qua aurei. xx. fuerint infusi ⁊ bulierint postea extrahant ⁊ addantur succi pomorū redolentiū. ℥. iij. succi granatorum acetosorum ℥. iiij. succi buglosse scariole endiuie ⁊ acetose oīuƺ clarificatorum per residentiam ana. ℥. iij. ⁊ buliant predicta vsqƺ ad cōsumptionē medietatis inde coletur postea addat zuccari tabarzet quantuƺ sufficit ⁊ fiat syrupus cum quo pulueres conficiant ⁊ fiat electuariū aut cōfectio in tabulis vel morsellis. Et cū folijs auri deauretur sed nō nimis decoquatur.

Sirupus.

Preparatio cācroruƺ.

¶ Cancri q hāc cōfectionē ingrediunt sicut pparari dƺ. ℞. cācrorū fluuialiū bonaꝝ aquaꝝ ⁊ mundētur ab intestinis ⁊ testis ⁊ carnes ponantur in olla noua vitreata optime operculo clausa i furno postquā panis est extractus ⁊ permittant ibidē stare donec exsiccentur vt possint pulueriƺari. ¶ De isto electuario siue confectione ad hoc ppositum optime valēte sumat de mane quando surgit pulsis supfluitatibus prime ⁊ scđe digestionis ad quātitatem nucis ⁊ inde super bibat. ℥. j. vini albi. ¶ Sed quādo sumit syrupū aut medicinam vel pillu. dimittant. ¶ In vsu hmōi electuarij multū est confidendum.

Decia intētio.
Pillule.

℄ Decima ⁊ vltia intētio. ℞. specierū yere simplicis. ʒ. j. ß. masti. ʒ. ß. mirobolanoꝝ indoꝝ ⁊ chebuloꝝ aā. ℈. ij. aloes optimi. ʒ. ij. ß. agarici. ʒ. j. zēƺe. saīs gēme. aā. gra. v. epitbimi. ℈. ij. pistent ⁊ cōficiant cū succo cauliū ⁊ aqua absinthij ⁊ fiat magdalion ex quo forment pillu. septē pro. ʒ. de qbus accipiat a trib⁹ vsqƺ ad. v. quādo vadit dormitū p horas. ij. post cenā ⁊ eis taliter vtat cū interpositione decē aut octo dieꝝ. ¶ Qđ si semel i mēse sumeret p horā ante dieƺ. ʒ. j. ⁊ differret inde per horas qnqƺ prandium afferret magnam vtilitatem.

Digestiuū visuale.

¶ Digestiuū visuale. ℞. aquaꝝ endiuie scolopēdrie lupuloꝝ absinthij acetosi simpliciƺ aā. ℥. j. misce sumat q̄tuor dieb⁹ cōtinuis singulo mēse pcipue tpe calido inter vnā purgationē ⁊ aliā deide sumat. ℈. ij. vel. ʒ. j. pill. suprascriptarū per horā ante diem.

Ad tumorē tibiaꝝ.

¶ Ad tibias q̄ tumescūt. ℞. rosaꝝ mirti gallarū cipressi aā. m. j. cōtūdant modo grosso ⁊ buliāt in aq̄ in q̄ fabri suū extinguūt ferrū ⁊ cū ista lauent pedes ⁊ tibie a genibus infra de mane cū surgit ⁊ hoc ter aut quater in ebdomada. Sit deo laus.

℄ Bauerius de Bauerijs.

℄ De morphea alba.

℄ Consilium. 16.

Casus.
Causa.

Dispositio istius reuerendi patris est morphea alba. Cuius causa est defectus virtutis imutatiue partis morpheate. Naƺ ⁊ si interdum concurrat mala dispositio epatis que est causa flegmatis generatiua ⁊ eius multiplicationis in isto non puto epar concurrere. Cum huius venerabilis patris tam complexio totius quam sui epatis est calida: Immo complexio est calida ⁊ humida cum aliquali declinatione ad colericitateƺ sicut facile comprehendi potest signa epatis sui contemplantibus: Quamquā igitur epar suum non generet sanguinem flegmaticū malicia mēbri morpheati corrumpit ipsum. Et hec visa est sententia Gal. quā refert Aui. vij. quarti cap. de morphea dum dixit. Et quādo cōponit hec materia cōuertit nutrimentū qꝫ euenit ad eā ad naturā suā. ⁊ si sit melius nutrimētū sicut cōplexio bona conuertit materiā corruptā ad rectificationē ⁊ facit eam cōuenientē. ⁊ sicut arbores permutantur de plantatione ad plantationē ⁊ cōuertunt a venenositate ad comestibilitatē ⁊ a comestibilitate ad venenositateƺ sicut narrat Gal. Et aliquādo qꝫ arbor nominatus alabcha est in persia venenosi fructus ⁊ cum plantatur i egipto est fructus eius de his que comeduntur. Et sicut color animalis ⁊ plāte cōuertunt materias secundū membri quoniam ipsa sunt ei secundū regiones. Et quoniā membrū flegmaticum ⁊ caro eius sicut caro ostracorum cōuertit sanguinem bonum ad complexionem flegmaticam.

Morphea.

Cura.

℄ Ex hoc infero i cura istius dispositionis nō expedire facere euacuationē a toto. cū flegma nō habundet in isto patre. nā si euacuatio a toto cōueniret esset ad euacuandum causam antecedētē ab epate genita sed hoc non oportet per ea que superius dicta sūt. Unde. Aui. Et cum corpus ē mūdum ab humore faciente morpheā ⁊ cōplexio est equalis tunc dimitte medicinas que bibunt quoniam fortasse afferunt nocumentuƺ ⁊ minus ⁊c. capi. supra allegato. ¶ Quare cum intentio sit habenda ad causam cōiunctā istius dispositionis ⁊ medicine per os sumpte ipsam non euacuant ad eas que ab extra approximantur vertetur studium nostrum. ¶ Harū medicinaꝝ: quedā sunt vehemētius abstersiue: quedā fortiter attractiue: nōnulle vero vlceratiue. ¶ De his medicinis cōueniunt. ¶ Primo ℞adix dragontee subtiliter trite ⁊ cū aceto vini albi permixte. ⁊ cū ea locus morfeatus liniat. ¶ Ad idē egregie facit sulfur albuƺ dissolutum in sero lactis acetosi valde. ⁊ cū hoc liniat locus morfeatus ante prandiū ⁊ cenā ⁊ meridiem. ¶ Itē fricetur locus morfeatus cum radice cucumeris asinini cuƺ aceto antequā predicte medicine approximentur ⁊ pariter alie que dicent. ¶ Preparet locus morfeatus cum fomētatione facta cum aqua calida donec locus rube⁹ fiat aut prius locus fricetur cum folijs ficus.

¶ Medicamē efficax ad hoc. ℞. olei vitelorum ouoruƺ cū quo conteratur ⁊ dissoluatur armoniacuƺ ⁊ lineat loc⁹ quinqƺ aut sex vicibus i die. ¶ Ad idē. ℞. celidonie radicis lapacij acuti aā. ℥. j. buliant in vino albo donec sint decocte postea cū ipso vino lauetur locus morfeatus diligēter ⁊ īde exsiccētur. ⁊ statim liniat cum infrascripto vnguēto. ℞. succi celidonie succi lapacij acuti succi enule ⁊ scabiose omniuƺ post residētiā. ʒ. ß. adipis anseris. ʒ. vj. argēti viui extincti. ʒ. ij. cere paruƺ ⁊ fiat vnguētū. ¶ Istorum medicaminū vtat prius illis tribus pri⁹ scriptis administrādo vnum illorum p quatuor dies. deinde alium per tantūdem tēpus postea aliud. ℄ Quod si per hec dispō nō remoueret fiāt alia duo. primo vnū: inde p quinqƺ dies aliud. ¶ Multa alia possem scribere ad istud propositū valentia. Sed quoniam puto ad curā ista sufficere. ⁊ sunt iter cetera magis familiaria ideo ab alijs desisto. ℄ Laudo tamē anquā hic venerabilis pater icipiat vti suprascriptis medicaminib⁹ pus sumat ifrascriptas pill. i sero qn̄ vadit dormitū materiā a capite dponētes ne curreret ad locum dum localia administrant.

℄ Circa regimē. Uitare dƺ aerē hūidū ⁊ frigidū.

tristitiam.

tristitiā quietē multā ⁊ exercitiū superfluum ⁊ bal/
neationē ⁊ fricationē supra repletionē. Et somnū su
perfluū ⁊ vigilias supfluas caliditatē inatā resoluē
tes. ⁊ caueat a nutrimētis frigidis ⁊ humidis cuius
modi sunt pisces ⁊ olera humida ⁊ fructus humidi.
Pillule. ¶ Pillule sumēde de quibꝰ facta est mentio supra.
℞. pillu. de yera cōposita. ʒ. j. fiant pillu. numero se
ptem. Istas sumat per duas horas post cenā quan
Cōtra pollutionē. do vadit dormitū anteq̄ʒ locabilibꝰ medicinis vtat̄.
¶ Contra pollutionē. ℞. olei rosa. ℥. j. olei de mir/
Unguētū to olei de citonijs. ʒ. vj. plumbi vsti ceruse amborū
lotoꝝ cum aqua lactuce lapidis emathitis ana. ʒ. j.
amili. ʒ. j. ß. florum salicis florū nenufaris ana. ʒ.
j. ⁊. ß. cāphore. ʒ. ij. radicū nenufaris seminis lactu
ce coriādroꝝ añ. ʒ. ß. Distent̄ oīa subtilissime ⁊ cri
bent̄. ⁊ cum modico cere albe fiat vnguentum mol
le quo vngat̄ a loco vbi cingit̄ infra vsq̄ʒ ad os cau
Aliud. de quādo vadit dormitum ⁊ de mane quādo surgit
⁊ hoc fiat ter aut quater ī ebdomada. ¶ Ad idē. Re
cipe succi mente. lib. ß. masticis olibani ana. ℥. ß.
nucis cipressi. ʒ. ij. balaustie. ʒ. j. galange. ʒ. j. pulue
ris cinamomi quart. ß. olei citonioꝝ olei ros. ana.
Aliud. ℥. j. aceti parū cere q̄ sufficiat fiat vnguentū. ¶ Ad
idem valet plastra plumbi locis multis perforata
infusa per diē ⁊ noctem in aceto posita super renes
⁊ hec maxime valet in colericis.

De preseruatione a peste.

Consilium. 17.

Reseruatiua a peste virtutibus omnibꝰ fa
miliaria ipsarūq̄ʒ virtutū omniū conforta
tiua ⁊ ꝓprie virtutis animalis ⁊ propriissi
Sirupus. me vitalis in corde. ¶ Recipe syrupi de ci
Mistura. tro vel de limonibus. ℥. j. ß. aque acetose. ℥. iij. mi
sce. ¶ Aliud. Recipe aq̄ acetose. ℥. ij. vini albi odo/
Pillule. riferi. ℥. ß. boliarmeni. ʒ. ß. zuccari ros. ʒ. j. misce.
¶ Aliud pill'. nō solutiue. Recipe boliar. ʒ. j. terre si
gillate. ʒ. ij. syru. de citro quantū sufficit pro pillu.
cōficiēdis misce ⁊ fiant pillu. ix. pro. ʒ. Istarum pil
lu. nō solutiuarū assumat a tribus vsq̄ʒ ad quinq̄ʒ
ad libitū in mane cū surgit vel ī aurora bis in ebdo
mada aut ad minus semel. Et post istarū assumptio
Mistura. nem stet tribus oris ad minus ieiunus ⁊ postea co/
medat. ¶ Aliud Recipe tyriace zuccari ros. ana. ℥.
j. vini albi odoriferi nō nimis vinosi. ℥. j. ß. misce.
Istam misturā sumat post horas duas post cenam
imediate precedentē. Deinde post ipsius assumptio
nem dormiat ad libitū ⁊ stet ieiunus horis septē ad
Cōfectio. minus post ipsius assumptionem.
¶ Confectio. Recipe specierū triasandali. ʒ. ij. dia/
rodon abbatis. ʒ. ß. terre sigillate. ℈. ij. boliarmi. ʒ.
iij. gemarū ⁊ margaritarū. electuarij de gēmis sine
speciebus. ʒ. ij. zuccari albi. ℥. xviij. misce. ⁊ cum
aqua buglosse quantū sufficit ad conficiendū fiat
Alia. cōfectio solida in morsellis. ʒ. trium pro quolibet
morsello. ¶ Alia ꝯfectio. ℞. diaboraginati. ℥. ij. dia
buglos. ℥. iij. zucca. ro. ℥. iij. terresigillate. ʒ. ß. bo
liar. ʒ. iij. specierum triasandali. ʒ. ij. ⁊ gemarum ⁊
margaritarum electuarium de gēmis sine speciebꝰ
ʒ. iij. misce ⁊ cum iulep vio. quar. ß. ad incorporan
dū ⁊ fiat confectio solida in morsellis. ʒ. trium pro
quolibet morsello. Istaꝝ omniū medicinarū supra
scriptaꝝ assumat modo vnā modo aliā in mane cū
surgit oī ebdomada diebꝰ intermissis hoc modo vi
delʒ vna die assumat aliquā ipsaꝝ ⁊ alia die nō as/
sumat aliquā. Deinde post ipsaꝝ assumptionē stet ie
iunꝰ horis tribꝰ ad minus p̄terquā post tyriace as/
Pillule ñ solutiue. sumptionē suprascripte stet ad minus ieiunus horis
septē. ¶ Pillu. nō solutiue. ℞. xiloaloes. ʒ. ß. cornu
cerui. ℈. ij. sandali rubei. ℈. j. termentille. ʒ. ß. ter/
re sigillate. ʒ. ß. boliar. ʒ. iiij. coral. rub. ℈. ij. ß. ace/
tose. ℈. j. diptami. ℈. j. zedoarie. ʒ. ij. gemmaꝝ ele
ctuariū de gemis sine speciebus. ʒ. j. ß. margarita/
rum. ʒ. j. xilobal. ʒ. ß. camphora gra. iij. syru. de ci
tro. q̄r. se. ad incorporādū ꝓ pill. cōficiēdis. ¶ Si ve **Fortiores:**
ro diligit̄ medicamē fortius cōfortatiuum cōtra pe
stē pill'. prioribus tūc vtatur istis pill'. secūdis cum
modis ⁊ ordinibus descriptis ī assumptiōe dictarū
primarū suprascriptarū quinimo istis pill'. secūdis
aliquotiēs vtatur vt supra singula ebdomada satis
semel. Iste etiā pill'. secūde p̄tes multū iuuāt actu
peste laborantē quas tūc ipso actu peste laborāte bis
in die singulo sumat stō ieiuno ante prādiū ⁊ ante
cenā per duas horas. ¶ Si vero vult ex hmōi medi
cine potū tūc omnium illarū puluerū simul mista/ **Puluis.**
rum sumat. ʒ. j. cū aqua acetose ⁊ vini albi odorife/
ri nō multū vinosi añ. ℥. ß. misce. ⁊ fiat potus Et ip
so potu taliter vtat̄ cū modis ⁊ ordinibꝰ descriptis
in assumptione ⁊ vsu pill'. immediate suprascriptaꝝ.
Solutiuum facile ⁊ vsuale. ℞. aloes sucotrini. **Solutiuū facile.**
ʒ. vj. mirre. ʒ. iij. croci. ʒ. j. ß. reubarbari. ʒ. ij. agari
ci. ʒ. j. spice. ℈. j. corticū citri. ʒ. j. ß. citri. ℈. ij. tre
mentille. ʒ. ß. granorū ribes. ʒ. ij. vel tantūdē. se. ace
tose sandali ru. ʒ. ij. Coralli rub. ʒ. j. ß. boliar. ʒ. iij.
camphore. ʒ. j. misce ⁊ cū rob de ribes ⁊ syrupi de
citro. añ. quart. ß. ad incorporandū ⁊ forment̄ pill'.
septē pro. ʒ. Si vero nō reperit̄ rob de ribes tunc fi
at cū tantūdem syrupi de citro. Istarū pill'. sumat a
duabus vel tribus vsq̄ʒ ad quinq̄ʒ vel septem in ma/
ne cum surgit vel per vnam horā ante cenam omni
septimana bis vel semel. Et si ipsas pillu. sumit in
mane tūc immediate post ipsam assumptionem stet
ieiunus horis quinq̄ʒ.
Regimē de rebus nō naturalibus: Et primo de **Regimen.**
acre. ¶ Aer habitationis rectificetur ipso loco habi **Aer.**
tationis pluries asperso ex aceti partibus duabus
aque rosa. partem. j. simul mixtis ita q̄ cōtinue idē
locus habitationis dicte misture odorē sapiat. ¶ Cū
vero transit ad aerem liberum portet in manu sepis/
sime odorando petiam lineam siue spongiam infu/
sam in aceto non multum acuto partes. ij. aque ro.
partem. j. de ambabus q̄ sufficiat ad dictā infusio
nem. ¶ Aut portet pomum laudani in manu propor
tionale temporibus anni ipsum frequenter odoran
do ⁊ vitet communionem multarum personarum.
¶ Utatur vino claro non vinoso sed paucifero. co/
lore albo seu sicioli vel coloris granatorum ⁊ sapo/
ris agrestis aut aliqualiter brusci. Quinimo acetū
in potu tempore pestis est prestantius. Uitet vina vi
nosa nigra dulcia. ¶ Utatur pane bñ fermētato bñ **Panis.**
cocto ⁊ cū aliquātulo salis ⁊ cōposito ex octo ptibꝰ
farine frumēti ⁊ nona farine milij ⁊ aqua fluuiali seu
cisterne ē melior. ¶ Utatur carnibus tēperatis ⁊ fri **Carnes.**
gidis ⁊ siccis aut non multum calidis: ipsis tamen
omnibus bene digestibilis videlicet pullorū. perdi/
cum fasia. laudarū turdorū aucularum puarum in
arboribus degētiū. vituloꝝ nō amplioris etatis sex
mensiū nec minoris duorū edorū domesticorū ca/
priolorū siluestriū leporulorū ⁊ ꝓprie edulū vtat̄ ex
tremitatibꝰ animaliū suprascriptorū ⁊ carnibꝰ eo
rum neruosis ⁊ musculosis ⁊ meliꝰ his extremitati/
bus coctis debite deinde in aceto nō multū acuto
vel vino granatorū. ¶ Utat̄ piscibꝰ paruis ⁊ ꝓprie
lucijs cū aceto nō multum acuto vl' agresta vl' vino **Pisses.**
granatorum. ¶ Utat̄ ouis sorbilibus cū agresta vl'
vino. granatorū vl' etiā ipsis frixis vl' fractis ī aqua **Oua.**
vtat̄ cū dicto vso vel agresta vl' aceto nō multū acu
to ⁊ aq̄ limphato. ¶ Utat̄ rebꝰ acetosis ī gelatino.
¶ Utat̄ etiam panico bñ cocto ⁊ multum cōuenīt lē **Acetosa.**
tibꝰ debite coctis ⁊ ē proprium ciceribus ꝑagis ali **Grana.**

quotiēs acetosella herba seu salsarella sola comesta
seu cū aliīs herbis ⁊ est propriū caparibus cū ace/
to ⁊ aggresta aranceis vino granatoꝝ. ¶ Utatur re
bus frigidis potius quā calidis nō tamen frigidis
excessiue. ¶ Uitet res calidas ⁊ amplius multuȝ ca/
lidas. ¶ Uitet lacticinia preter lac acetosuȝ prius tñ
a lacte extracto butiro. vitet fructus ⁊ maxime pu/
trescibiles ⁊ maxime multū humidos. ¶ Uitet om/
nia faciliter putrefactibilia motus sit suauis: vitet
motus laboriosos corporeos seu animales. ¶ Uitet
quecūqȝ annelitū frequētāt respectu sue naturalis
complexionis vel velocitantia aut magnificātia.

Sōnus.
¶ Utatur somno ⁊ vigilia mediocrib⁹ naturalibus
ipso in cōsistente aut iuuene aut sene non excedente
horas. vij. in adolescēte vero q est. xiiij. an. vsqȝ ad
xxv. Utaꝛ somno nō excedēte horas. viij. ⁊ plus se

Inanitio.
cūdū ꝙ magis appropinquat sue natiuitati. ¶ Sin/
gulo die habeāt beneficiū ventris saltez semel natu
raliter vel artificialr. Et si sit necessariū beneficiū ar
tificiale ventris habere tunc fiat cū suppositorio cō
muni ⁊ cū suppositorio mellis vel lardi salsi aut ene
mate cōi. ¶ Euitet pharmaca efficacia vt turbit gu
mas esulā. ¶ Uitet coitum frequentē ⁊ superfluū re
pletionē nimiam ⁊ oīa virtutem dissoluētia. ¶ Uta
tur gaudio quātū possibile est vitet tristitiam.
¶ Jura carnium vt galli pulloꝝ caponū perdicuȝ
competūt pestilenciatis condita cū agresta ⁊ succo
aranci aut cum aceto. nā oīa acetosa tunc cōpetunt

Electuarium cordiale.
⁊ nulla dulcia cōpetunt neqȝ pinguia. ¶ Electuariū
cordiale. ℞. zuca. buglosse boraginis violati ro. añ:
℥. j. margaritarum. ℥. ß. frametorū zafrani. ʒ. j. mi
sceat simul cum. ʒ. ij. videlȝ manuschristi cum mar
garitis ⁊ fiat ad formā dactilorum ⁊ cooperiaꝛ cū
foliīs aurei: In odore pomi citri est mirabilis pro/

Trocisci.
prietas rectificās aeris cōplexionē pestilētie. ¶ Tro
cisci qui sunt ex cōfectione gallie alefangine' quam
ponit Mesue vel cum frustis aliquibus deinde de
quo sunt poma ambre sunt optimi ad faciendum suf
fumigationes in cameris patientiū fe. pestilen. ⁊ ma
xime in tempore frigido nebuloso.

Nota.
¶ Nota pro euacuatione fienda in feb. pest. ꝙ aga
rico inest mirabilis ꝓprietas ⁊ tiriacalis contra oē
venenū ⁊ inest ei proprietas cōfortandi cor ⁊ letifi/

Julep. cordiale.
candi vt notat princeps in de viribus cordis. ¶ Ju/
lep. in pest. ⁊ est cordiale. Recipe aque endiuie aque
buglos. aque ro. aque mellis. ana. ℥. iiij. been alb. ⁊
rub. ana. ʒ. ß. sandalorū al. ru. añ. ʒ. ß. succi arāgio
rum acetosorum quar. ß. ad acetosandum zucca. al.
solidi. lib. j. fiat iulep. ⁊ detur cum aqua frigida.

Confectio cordialis.
¶ Cōfectio in debilibus cordis ⁊ fe. malignis. Reci
pe margaritarū. ʒ. j. ⁊. ß. cinamomi gariofilo. ana.
℈. j. iacinti. ʒ. ß. coral. ru. ʒ. ß. limature auri vel ar
genti. ʒ. j. zuca. al. lib. j. distemperet zuca. cū aqua
buglosse ⁊ aque ro. ana. ℥. iiij. ⁊ fiat confectio in ta/

Magnum secretum.
bulis ⁊ cooperiantur cum foliīs auri. ¶ Magnū se/
cretū qđ magnificat arnaldus est vinū in quo extin

Epithima cordiale.
guitur aurū ignitum potādū tempore pestis. ¶ Epi
thima ad cor. ℞. aq̄ ro. aq̄ buglosse aq̄ acetose aque
nenufaris ana. ℥. iiij. aque mellisse succi aranceoꝝ
acetosorum acetositatis citri ana. ℥. ij. succi citonio
rū. ℥. j. sandali al. ⁊ ru. añ. ʒ. j. spodij rasure eboris
semen citri semen acetose añ. ʒ. j. gra. tinctorū gra.
vj. cāphora. ʒ. ß. pulueriꝛenꝛ puluerizāda ⁊ misceā
tur omnia in olla parua bene vitriata ⁊ cuȝ sindone
ru. bene duplicata ad formam cordis inmersa. ¶ Et
dicta mistura non frigida sed sola frigiditas remis/
sa in estate: vel parū tepida in hyeme epithimetur
cor sub mām illa sinistra per duos digitos ⁊ dū in/
cepit calefieri ⁊ exsiccari remoueatur.

¶ Bauerius de Baueriīs.

¶ De lepra cum defedatione extremitatū ⁊ obdor
mitatione cum obtusitate sensus tactus in facie col
lo cruribus ⁊ manibus cum excrescentiīs nodosis ⁊
rubedine ⁊ duricie cum tensione neruorum.

¶ Consilium. 18.

Contra leprā ⁊ cum defedatione extremita
tum ⁊ obdormitione cū obtusitate sensus
tactus in eius faciē collo auribus ⁊ cruri/
bus ⁊ manib⁹ apparēt excrescentie nodose
cū rubedine ⁊ duritie sensibiles tñ cū aliquali tētio
ne neruorū quorū alique pricipaliter in crure tēdūt
ad saniationē ⁊ virulentiā ⁊ plures cōsolidanꝛ licet
cum difficultate aliquali. Et annelitus in sua natu
rali dispōne nō percipiꝛ adhuc imutatus taȝ vrina
bene digesta ⁊ grossa ⁊ spissa tamen clare rubedinis
sanguinee ⁊ aliīs signis laudabilibus preter quam
quod habundat multum in se. melancolica ⁊c.
¶ Ueniēdo ad medicinalia opȝ cōsiderare in hac
egritudine esse habūdantiam plurime male materie
permiste cū sanguine. Et qꝛ materia principalr pec/
cans est melācolica ⁊ trāsmittiꝛ ad exteriora videꝛ
securius nō euacuare sanguinē de venis magnis.
Sed tñ necessariū est euacuare materiā multis vici
bus ⁊ cuȝ flobotomiīs ⁊ cū pharmaciīs aperitiuis.
Et videnꝛ dimittēde scarificationes ⁊ sanguisuge.
quia dimisso grosso euacuant subtile. Et qꝛ verisimi
le est ex quo pluries est flobotomatus ⁊ pharmaca/
tus ꝙ fecerit flobotomiam de vena magna ⁊ ꝙ sit
purgat⁹ medicinis fortib⁹ vti fuit operatū in princi
pio. c. Quare in cōsilio meo ponēdo ordinē in ser/
uando ⁊ iterādo oib⁹. xl. dieb⁹ vsqȝ ad integrā salu
tē solā descēdendo ad particularia.
¶ Primo igiꝛ in isto mēse augusti cū fuerit forti/
ficatus aliqualr de precedētibus euacuationib⁹ ma
xime in. ʒ. quadra lune. Et luna nō existente in arie
te faciat fieri flobotomia de vena frontis que ꝓce/
dit inter duo supercilia quasi recta a capillis vsqȝ
ad supercilia. ¶ Et modus flobotomandi est ꝙ li/
getur collum cum pannicello aliqualiter stricte in
fra vt retineanꝛ vene faciei. Et icuruato capite ver/
sus anteriora cū vena apparet satis grossa floboto/
metur ⁊ fiat foramē satis latum vt sanguis grossus
egredi possit. Et dimittaꝛ exire quātitatis. ℥. iij. ⁊
postea claudaꝛ. ¶ Facta hec flobotomia sequēti ma
ne faciat clistere cōmune. ¶ Et alia die faciat purga
tionē hanc. Recipe mirabo. indi. ʒ. iij. polipodij. ʒ.
j. ß. sene. ʒ. ß. sticados arabici. ʒ. ij. contundantur ⁊
bulliant in lib. j. aque decoctionis passularuȝ vsqȝ
ad cōsumptionē medietatis. postea coleꝛ. Sed ante
quā coletur ponaꝛ in ea epithimi. ʒ. j. ß. Et permit
taꝛ sic stare donec sit tepida ⁊ tunc bene fricetꝛ ⁊ co
letur ⁊ addaꝛ zuccari. ℥. j. Et bibaꝛ duabus horis
ante dieȝ super dormiēdo per horā. Et postea non
prandeat vsqȝ ad horas sex. ¶ Qđ si hec medicina
euacuaret vicibus quattuor sumaꝛ omni septimana
bis modo dicto. ¶ Si autē plus euacuet diminuaꝛ
plus d; quātitate scđm discretionē presentis medi/
ci. s. tertia vel quarta ꝑs rerū positaꝝ i descriptōe.
¶ Cum autem venerit quarta septimana purgetur
fortius vna vice tantum cū hac medicina. Recipe
cōfectionis amech descriptione secunda. Obseruetꝛ
debita custodia in vsu medicinarum. Et in capite
v. horarū sumat. ℥. v. aq̄ ordei tepide. Post duas
horas aque ordei potus prandeat. Et postea redeat
ad decoctionē supradictam sumēdo bis in septima
na vsqȝ ad cōplemētum septeȝ septimanarū. ¶ His
completis qꝛ opȝ in eadeȝ egritudine permutare me
dicinas in sequētibus sex septimanis. Flobotomen
tur due vene in prima die postquā duobus diebus
quieuerit ab assumptione solutiuorū. Et primo flo/
botometꝛ

botometur vena que est in manu dextra inter digi/
tum annularem ⁊ auricularem ⁊ debet tenere ma/
num in aqua calida ⁊ fiat apertura satis lata ⁊ extra
bantur. ℥. ij. sanguinis. Et secunda die flobotome/
tur simul vena in manu sinistra extrahendo etiam.
℥. ij. sanguinis. ¶ Intro positā diem vnā post hāc
flobotomiā īcipiet iterū purgare sumēdo bis ī ebdo
mada istas pill'. ℞. agarici. ℈. ij. aloes. ʒ. j. salis īdi:
ʒ. ß. ellebori nigri gra. xv. pistentur ⁊ cōficiant pill':
cū melle aut cū iulep. ⁊ sumat medietas earū in vice
vna. Qd̄ si sufficiēter euacuat quattuor vicibus me
diocribus sumatur hec quātitas in septimana bis.
duabus horis ante diem seruando hunc ordinē qui
dicebat superius quādo sumebat decoctio. ¶ Qd̄ si
non sufficienter euacuat vel plus addatur vel dimi
nuatur de quātitate ſm consiliuʒ presentis medici.
¶ Itē in quīta septimana istarū secūdarū sex septi
manarʒ purget semel sumēdo istā medicinā. ℞. pill'.
indarū. ℈. ij. pill'. de lapide lazuli. ℈. j. reficiant cū
aqua mellis. Et sumant in vice vna duabus horis
ante diē cū bona custodia. Et sumat lauatiuū hinc
ad quīqʒ horas ⁊ post lauatiuuʒ ꝑ duas horas pran
deat. ¶ Et ī vltia septimana istarum secundarum re
deat ad pill'. quibus vtebatur ante istas immediate.
¶ Cōpletis ēt istis sex septimanis incipiat ⁊ flobo/
tomet p̄io de saphena pedis dextri extrahendo. ℥.
ij. sanguinis. Et faciendo latū foramen tenendo pe
dē in aqua calida. Sequēti die flobotometur de sa
phena pedis sinistri simili modo. Et faciat q̄ habeat
lubricū vētrē cū clistere. ¶ Et post hoc ꝑ duos dies
īcipiet purget oī septimana bis cū ista purgatione.
℞. mirabolanorʒ īdo. ʒ. iij. agarici. ℈. j. sticados. ʒ.
j. ß. salis geme. ℈. j. turbit. ℈. ß. epithimi. ʒ. j. bu/
liant oīa in libra. ß. decoctionis passularū postquā
sunt contusa non multum forti ebulitione. postea
coletur fricando ⁊ exprimendo cuʒ manibus ⁊ biba
tur de mane vna hora ante diem bis in septimana
obseruando vt est dictum in precedentibus. ¶ Qd̄
si nimis euacuaret p̄sens medic⁹ diminuat de quā/
titate. Si parum qd̄ addat. ¶ Et in quinta septima
na purgetur cum bona custodia capiendo has pillu
las duabus horis ante diem. ℞. trociscorum a lau
dal descriptione a Mesue. ʒ. j. pillularum indarū.
℈. ij. confice pillulas terendo trocis'. a laudal contri
tione vltima ⁊ conficiantur cum aqua mellis. Et ca
piat lauatiuum quod dictū est superius. ¶ In om/
nibus istis. xviij. septimanis capiatur semel in decē
diebus. ʒ. j. ß. optime tiriace cū. ʒ. j. aque mellis se
ptem horis ante cibum. ¶ Item in reliquis diebus
de mane sumat tiriacam diateseron que est. ℞. gen
tiane bacarum lauri mirre aristologie ro. an̄. ℥. iij.
mellis dispumati lib. ij. Confice simul in forma ele
ctuarij. sumat. ʒ. j. pro vice quattuor horis ante ci/
buʒ cū. ℥. j. vini grossi dulcis. ¶ Et ē vehemēter cō
ueniēs frequēter sumere d̄ mane trib⁹ horis an̄ cibū
de hac medicina. ℞. auri purissimi. ʒ. iij. balsami ele
cti. ʒ. j. mirre rubee ⁊ clare aloes epathici turis mi
nuti laudani puri non sufisticati an̄. ʒ. ij. camphore.
ʒ. j. pistentur pistanda ⁊ linientur linienda subtilissi
me ⁊ incorporentur omnia cum balsamo ⁊ olio man
dragorino ita q̄ habeat formam electuarij ⁊ reser/
uetur in vase argenti puri bene opturato ⁊ sufficit.
ʒ. ß. ꝑ vice cū vino dulci. coeto vsqʒ ad. ℥. j. ¶ Se
mel autem in septimana debet vomere post cibum
⁊ comedat carnes bouinas p̄io ⁊ pigues ⁊ ferculū
pinguē tantū cū brodio gallie ⁊ sale ⁊ cū porris aut
cepis coctis in eo sit cibus bene salit⁹ ⁊ comedat fe
stināter nō multū masticādo. Et bibat de vino dul
ci copiose. Et postquā ē cibat⁹ bibat hūc syrupum.
℞ecipe radicum rafani. lib. j. sinapis. ℥. j. fac bulli
re in lib. vj. aque vsqʒ redeat ad lib. iij. cum libra
vna aceti. Et postea coletur ⁊ addatur mellis dispu
mati lib. iij. bulliant simul vsqʒ habeat spissitudineʒ
debitam syrupi. ⁊ bibatur cū medietate sui de aqua
tepida. ℥. iij. ꝑ vice statim post cibum supradictū:
Postea surgat ⁊ ambulet per domuʒ ⁊ voluat se su
pra lectum paruo spacio: Postea interposita penna
faciat q̄ vomat. ¶ Et pro secunda die nō comedat
vsqʒ ad cenam ⁊ ī cena comedat pullos. ¶ Item in
diebus in quibus sumit medicinam solutiuam siue
fortem siue debilem non balneetur. ¶ Sed quando
non sumit medicinam solutiuam nec flobotomatur
tunc balneetur vt supra. Sed ipse non debet coope
riri in balneo ad hoc vt recipiat aerem frigiduʒ per
annelitum. ¶ Et quia iam est sufficienter purgatus
debet fricari in balneo omni vice cum farina faba
rum ⁊ farina cicerum ⁊. xx. parte sui de sale nitro ⁊
postea lauari cum aqua tepida. ¶ Et postquā a bal/
neo egreditur quandoqʒ inungatur precipue ī locis
in quibus non apparent pustule cum oleo vio. habē
te aliquid de camphora qd̄ sit valde caliduʒ. ℞. olei
vio. ℥. iij. cāphore. ʒ. j. īcorporentur optime in mor
tario funde ⁊ postea calefaciat ⁊ vngatur precipue ī
locis in quibus non apparent pustule. ¶ Loca in qui
bus apparent pustule inungatur cum huiusmodi vn
guento. ℞ecipe serpentem vnum nigrum ⁊ abscin/
datur caput eius ⁊ cauda postea excorietur ⁊ ponat
in vase terreo vitreato ⁊ fūdatur super ipso aceti for
tis vini. ℥. viij. aque libra vna. ℞adicis draguntee
℥. iiij. decoquantur lentissimo igne quousqʒ carnes
serpentis separentur ab ossibus postea remundētur
ossa ⁊ coletur totum cum panno optime exprimēdo
⁊ colatura reseruetur in vase vitreo. Et ex hoc ergo
inungatur locus. Qui si fuerit pillosus abradantur
primo pili: ⁊ hoc fiat tribus diebus. ¶ Et postea in
sequentibus diebus post balneum ista loca epithi/
mentur cum epithimate qd̄ infra scribam hoc ordi/
ne seruato q̄ primo in balneo fricentur loca cum fa
rinis supradictis. Postea lauentur loca infecta cuʒ
hac decoctione. ℞ecipe fenugreci. ℥. ij. aque lib: iij
saponis albi. ʒ. ij. bulliant simul lento igne vsqʒ ad
consumptionem tertie partis ⁊ postea cum hac lauē
tur loca cauendo ne intra oculos ingrediat. ¶ Post
quam autem a balneo egreditur lauetur iterum lo/
cus talis infectus cum decoctione balaustiaruʒ ⁊ ex
tremitatuʒ rubi. postea exsiccentur ⁊ epithimentur
cum isto epithimate. ℞ecipe mirabola. indo. ⁊ ēbli.
an̄. ℥. j. cōburentur bene cum. ℥. j. gallarum ⁊ cōfi
ciatur cum aceto ⁊ liniatur super locis infectis.
¶ Et quia puto bonum esse q̄ antequam transiret
estas vel saltem totus mensis septembris si nō videt
cum reliquis medicinis bonum melioramentum q̄
experiatur vsum serpentum ideo describam moduʒ
quo debet vti eis vsqʒ ad q̄ tempus. ¶ Unus ergo
modus est iste. ℞ecipe serpentes qui nascuntur ī mō
tibus precipue lōge ab aquis ⁊ habent caput planū
⁊ sunt in medio grossi ⁊ si habent ventrē album sūt
meliores ⁊ habent curtam caudaʒ ⁊ sunt de loco sic
co ⁊ longe a palude ⁊ aquis. Et si habent pares dē/
tes in ambabus mādibulis sunt meliores. ⁊ tunc sta
tim abscindātur capita eorum ⁊ infra per tres digi
tos ⁊ ī cauda per quattuor. Et permittat fluere san
guis. ⁊ ille de eis qui est fortioris agitatiōis ⁊ a quo
fluit plus sanguis est melior. Euiscerentur ergo po/
stea ⁊ bene lauentur ⁊ ponatur in olla noua vel in le
bete ⁊ ponantur cum eo manipulum vnum porrorū
trirorum ⁊ aliquod de aneto ⁊ parum de oleo ⁊ ali/
quid parum de aceto ⁊ de sale quantitas sufficens.
⁊ quid parum de pipere ⁊ de galanga ⁊ buliat simul
quousqʒ carnes ab ossibus separentur ⁊ si bulierit

Alia purgatio.
Quinta septimana.
Alia purgatio.
Flobotomia.
Purgatō
Alia purgatio.
Vomitus
Unctio:
Alia.
Epithima

cum eo vnum pipionē eēt delectabilior ⁊ nō minus vtilis. Et hac decoctione facta comedat patiēs carillas serpentis cum pauca mica panis ⁊ bibat sufficienter de brodio ⁊ incipiat primo sumere nō multam quantitatem. ℥. ij. vel. iij. dictarum carnium ⁊ mediam scutellam de brodio ⁊ bibat aliquid de vino odorifero. Uel si vult incipiat a minori quantitate. Et debet hoc totiens reiterare in horis debitis suarum comestionum ꝙ incipiat inflari ⁊ incurrere perturbationes sensuū ⁊ tunc dimittatur vsus carnium ⁊ brodij serpentis ⁊ redeat ad regimen suprascriptum non comedendo multum pro vice. nā quādo inflabitur tandem cutis illa inflata cadet ⁊ remanebit cutis noua ⁊ mollis. ¶ Et postea redeat ad dietam ⁊ dimittat serpētes ⁊ medicinas solutiuas. Sz vtatur sepe. s. ter in mese optima tiriaca vel mitridato sumendo. ʒ. j. ß. v. horis ante cibum cum. ℥. j. vini decoctionis passularum. ¶ Et quia forte in hac estate non habuerit facultatez comedendi viperas: post illas decem ⁊ octo septimanas posset bibere vinum de serpentibus loco cōmixtionis serpentium: Qd̄ fit hoc modo.

Uinuz serpentum.

¶ Accipiantur tres serpentes decollati ⁊ euiscerati ⁊ preparati modo superius dicto pro decoctione ⁊ buliāt in. lx. libras vini donec sint bene cocte vipere vt separetur caro ab ossibus ⁊ vinum ita calidum cū aliquali quantitate alterius vini sibi simul non tamen buliti cum viperis ponatur in vegete. ⁊ sit vinum odoriferum album ⁊ consuetum reseruari. de quo vino debet sumere in prandio ⁊ cena: ⁊ totiens bibat ꝙ incipiat aut turbari in sensu aut inflari ⁊ tunc dimittat vinum istius vini.

Terti⁹ modus.

¶ Tertius modus vtendi serpentibus est abominabilis ⁊ minus consuetus: sed tamen scriptū est a nostris doctoribus. ℞. serpentem vnum nigrum ⁊ excorietur modo supradicto ⁊ sepeliat̄ in terra donec fiant in eo vermes deinde recipiatur cuz vermibus suis ⁊ exsiccetur in sole vel cū lento igne ⁊ reseruet̄. Et detur de isto tribus diebus vno post aliud. ʒ. j. pro vice in aurora cuz syrupo de melle vel cū aqua mellis complete decoctiōis.

Quartus modus.

¶ Quartus modus vtēdi serpentibus est cum syrupo ⁊ conuenientior iudicio meo in hac dispositiōe ⁊ ē iste. ℞. se. ⁊ floruz fumiterre foliculoruz sene. mirabola. indo. ⁊ citirno. aā. ℥. ß. polipodij epithimi aā. ℥. ij. viola. ℥. j. ß. cimini anisorum se. feni. semis aneti aā. ʒ. ij. piperis galange zinzib. aā. ʒ. j. serpentis preparati modo dicto superius scilicet decollati ⁊ euiscerati ⁊ excoriati ⁊ bene loti cum vino ⁊ sale. idest aqua ⁊ sale ita ꝙ sit quantitas serpentis lib. ij. ⁊ buliant simul cuz sufficienti quantitate salis ac si carnes coquerētur quousqz remaneat de aqua lib. iij. ⁊ serpentes sint ita discocti ꝙ caro ab ossibus separetur postea coletur ⁊ exprimatur bene totum ⁊ in colatura addatur zucari albissimi lib. iij. Et iterū reducantur ad ignē ⁊ buliant simul quousqz habeant spissitudinez syrupi debentis per totum annum reseruari. Iste syrupus pōt seruari cōtinue p annū in vigore suo. ¶ Et qn̄ appz ei vel medico p̄senti ꝙ debēt vti medicina serpentū vtendo cibis ⁊ potibus vt est scriptū in regimine debet de mane īcipere ⁊ bibere. ℥. ij. huius syrupi. cum. ℥. ij. aque buglosse aut decoctionis lupullorum vel capilloꝝ veneris recentis in aurora ⁊ non comedere vsqz ad quattuor horas. ¶ Et si videt ꝙ bene tolleret istam quantitatem aque buglosse ⁊ istud perseuerare tociens ꝙ appareat corpus īflari ⁊ ipse perturbari ī ratione ⁊ tūc debet dimitti vsus istius syrupi ⁊ redire ad regimē scriptū in principio subtiliando tn̄ cibum quasi ad medietatem cōsueti quousqz videatur excoriari cutis. ⁊ tunc paulatim redeat ad regimē sanorū.

Quintus modus.

¶ Quintus modus est. ℞. serpentum supradicto modo p̄paratoruz lib. ij. porrorum. ℥. vj. aneti. ℥. iij. salis. ℥. j. aque quantum sufficiat buliat simul ad serpentum decoctionem integrā. Et ꝙ remaneāt aque lib. iij. deinde tolle serpentes ⁊ tolle carnē dimissis ossib⁹ ⁊ pistetur subtiliter. Et. ℞. specierum rosete nouelle descriptione Nicolai. ℥. ij. specierum triasandalorum. ℥. j. cōmisceantur cum dictis carnibus pistando in mortario optima cōmistiōe. Et postea de brodio dictorū serpentum cū lib. iij. zucari simul bullitis fiat syrupus spissus ⁊ sufficienter coctus ꝙ syrupus simul cum dictis carnibus ⁊ speciebus sufficienter incorporent̄ ita ꝙ fiat ad moduz electuarij de quo omni mane sumat p̄io. ℥. j. ¶ Et si nō vidit se alterari sufficienter pōt addere ⁊ sumere p vice vsqz ad. ℥. ij. vel. iij. quattuor horis ante prandiū bibendo paruz vini odoriferi. ¶ Qd̄ si magis delectaret euz posset facere dictum syrupum tantum coqui ⁊ cōmiscendo cum carnibus predictis ⁊ speciebus ꝙ fieret cōfectio sicca in morsellis sed in vrtico ꝙ confectio mollis in modum electuarij est magis vtilior.

¶ Plures alij possunt imaginari quattuor vtendo serpentibus sed isti quinqz videntur mihi magis sibi cōuenientes precipue primus ⁊ vltimus poterimus in forma electuarij quā in forma solida.

Pur capit Capu gium

¶ Propter illa vltima oportet primo attēdere ad purgandas superfluitates capitis cuz caputpurgijs ⁊ gargarismis hoc mō. ¶ Primo dū apparent nares humide fiat hui⁹ caputpurgiū. ℞. celidonie nasturtij piperis longi stafisagrie nucis mus. pulegiuz omniū aā. ʒ. j. succi agni casti. ʒ. ix. misceant̄ ⁊ decoquantur donec inspissēt ad modū syrupi deinde colet̄ ⁊ reseruet̄ in vase vitreato ⁊ infundat̄ tota decoctio in istū caputpurgiū ⁊ ponat̄ vsqz ad supremuz nariū ⁊ cuz p horā tenuerit abijciatur ⁊ extrahatur per nares postea aliquid de lacte decoctione lactuce.

Gar ma.

¶ Gargarismata aūt debēt esse primo cum abstersiuis p̄cipue p̄pter pustulas quas hz in ore ⁊ lingua hoc mō. ℞. ordei furfuris ficuum siccarum aā. ʒ. j. aristologie ro. ʒ. ij. buliāt omnia ī lib. j. aque quousqz remaneat lib. j. aque lento igne. postea coletur ⁊ addatur mellis ros. colati. lib. ß. Et cum illo fiant gargarisma gargarizādo trib⁹ vicib⁹. ¶ Postquam hoc modo gargarizauerit gargarizet vinum granatorum in cui⁹ lib. j. bulierit. ℥. j. sūmac ⁊ gallarum cipressi. ℥. ß.

Cōtra stulas

¶ Sed p illis pustulis q̄s hz p̄cipue p paruis satis dictū est. ¶ Pro magnis aūt attendatur hoc ꝙ alique earū sunt vlcerate alique nō. ⁊ nō vlceratarum quedam sunt supurate: ⁊ quedā nō. Ille igit̄ que nō sunt vlcerate neqz suppurate post exitum a balneo ⁊ in diebus in quibus nō vtitur balneo vtatur isto vnguento quo vnguatur. ℞. radicum dragontee. ℥. iiij. rasure lardi porcini. ℥. ij. coquantur simul quousqz radices sint bene cocte. postea radices pistentur bene cuz equali pondere asungie porcine ⁊ fiat vnguentum de quo vngantur dicte pustule. Ille vero pustule que sunt suppurate ⁊ per se non aperiuntur aperiantur cū ferro ⁊ permittatur currere putredo ex eis ⁊ tūc restat vna cōsideratio in pustulis apertis. Et in quibusdam earum apparet caro bona neqz apparet pruritus neqz corrosio ⁊ iste debent cum vnguentis incarnatis sicut verbi gratia. Unguentum palmeon vel vnguentū triafarmacon vel cum vnguento magistrali.

Ungu magis le.

Qd̄ sic fit hoc modo. ¶ ℞. litargirij albi lib. j. plūbi adusti lib. ß. tuthie alexandrine decies extincte in lacte asine. ʒ. ij. Pistentur subtilissime ⁊ triturentur cum sindone. postea ponātur in mortario ⁊ infundant̄ oleo ro. aceti vini albi āna partes equales ⁊ incorporentur

Baln

tur

tur paulatim cum dictis pulueribus quousqꝫ totū
appareat sicut mel currēs. ¶Postea ponant̄ ad ignē
⁊ bulliant lentissime cōtinue agitando cum spatula
de ligno salicis quousqꝫ sit sufficienter coctum ⁊
optime incorporatum. Et cum illo supposito cure-
tur vsqꝫ ad consolidationem. Uel cum alio cōsoli-
datiuo secundum consilium presentis medici. ¶In
illis aūt pustulis aptis in qb⁹ appet caro mala vel
pruritus potest apponi vnguentum supradictuz de
dragontea ⁊ si nō sufficit comisceatur cum equali
mensura vnguēti egiptiaci descripti a Mesue. Qđ
si nō sufficit abstergantur cauterizetur locus cum
viridis eris. cum sale armoniaco ⁊ cū sale viuo ana
partem equalem qui puluerizentur ⁊ comisceantur
cum aceto ita ꝙ non fiant ad modum paste ⁊ sup-
ponatur vlceribus illis. ¶Et prouidendum cū astu
tia presentis medici ne virtus cauterij trāseat ad lo
ca sanat. ¶Postea mundificetur locus a crusta ⁊ cu-
retur cuz vnguento supradicto de litargirio. ¶Uel
si cauterium potentiale timeatur ponatur aristolo-
gie longe radix secundum quantitatez loci cauteri-
zando cum oleo feruenti ⁊ ita feruens superpona-
tur loco quousqꝫ veniat ad carnem sanam ⁊ remo-
ta crusta curetur cum vnguento supradicto de li-
targirio vel similibus. ¶Quod si ista omnia nō cō-
tulerint oportet vltimate venire ad cauteria que fi-
unt cum ferro ignito. ¶Et melius modus ⁊ effica-
cior est ꝙ in capite fiant. v. cauteria. Unum super
comissura coronali parum versus medium capitis.
Scđo in extremitate frontis vbi terminant̄ capilli
sed in loco capillorū. Duo sup duo cornua capitis.
Et vnū ĩ parte posteriori iuxta extremitatē ossis ca-
pitis parū supra. Et dēt illa cauteria aut ĩ vice vna
aut in plurib⁹ ꝑuenire vsqꝫ ad os. Et cirugic⁹ post
discoperturam ossis leuiter debet tangere os cum
ferro ignito ita ꝙ scamina vna remoueatur leuiter.
Et post ista quinqꝫ cauteria ponatur cauterium in-
durato splenis. Qđ soluz pertranseat cutim. ¶Sed
quia in nostro infirmo iam sunt infectiones manife-
ste in locis supradictis si necessitas cogit fiant cau-
teria minuta. Unū supra extremitatem nasi. Duo
super duas maxillas. Duo super spondilibus colli.
Sex super spondilibus dorsi. Unum profundum su
per nodum caude. Duo super humeris. Duo super
cubitis. Duo super genibus. Duo super calcaneis
duo super anchis. Et quelibet iunctura manus ⁊
quelibet iūctura pedis. Et requirit per vnum nō pe
netrans nisi cutez. Et dimittantur apta ꝑ mensem
⁊ postea consolidentur cuz vnguento supradicto de
litargirio. ¶Debet autem presens medicus sua so-
lerti prudētia ſm ꝙ videt fortem vel debilem impres
sionem respectu que approximantur aut bonam in-
firmi tollerandam vel malaz metiri iudicio extima
tiuo arbitria numerum viciuz ⁊ frequentiam ⁊ quā
titatem continuam respectu approximandarum: ⁊
quandoqꝫ addere: ⁊ quandoqꝫ minuere ſm ꝙ sibi vi
detur quoniam certa rei quantitas in morbis ne-
cessaria. nec calamo scribi nec lingua proferri pōt.
que vna res maxime facit hanc nostram arbitrariā
⁊ coniecturatiuam.

Balneuz.

¶ Balneum. Qđ supra dixi fit hoc modo. ¶Pona
tur in balneo hoc. ℞. malue violarū. aā. lib. x. ⁊ quā
do non habentur. ℞. violarum siccarum ⁊ florum
nenufaris aā. libra. j. ordei. lib. iiij. hec vel illa in aq̄
sufficienti bulliant ⁊ in illa aqua tepida ⁊ delecta-
bilis caloris balneetur per quartam partem hore
vel circa postea exsiccentur cum linteis calidis.

¶ Bauerius de Bauerijs.

¶ De accidentibus superuenientibus naviganti.

¶ Consilium. 19.

Nauiganti varia solent accidētia aduenire.
¶ Unum est nausea siue stomaci contur-
batio. ¶Cui sic succurratur. Accipiantur
post cibum antequaz euomat coriandri cō
diti ⁊ confecti cum optimo zucaro coclear vnū. Aut
accipiat ꝙ melius est duos aut tres bolos infrascri
pte confectionis. ℞ecipe conserue citoniorum absqꝫ
speciebus libram vnam masticis granorum mirti a-
meos coriandroruz preparatorum aā. ℈. iiij. pisten
tur pistanda subtilissime ⁊ cum miua citoniorum fi-
at confectio solida ĩ morsellis: quorum quilibet sit
duaruz. ʒ. est profecto huic accn̄ti efficax remediū.

Cōtra nau
seam.

¶ Solet interdum accidere dolor capitis propter
humorum agitationem. ¶Cui sic occurritur: Exhi-
bendo syrupum infrascriptum per duas horas post
cenam ⁊ iterum in mane ante diem per horam. ℞.
syrupi de papauere. ℥. j. oxizacare. ℥. ß. aque deco
ctionis coriādroruz preparatoꝝ. ℥. iij. misce. ¶Itē
ante cibum fiāt ad brachia fricationes trahēdo ver
sus manum ⁊ postea ad coxas ⁊ ad tibias.

Cōtra do-
lorē capitꝫ

¶ Nonnunquā aduenit fluxus ventris cui sic pro
uidetur. ℞ecipe granoꝝ mirti copularuz glandiuz
acacie hypoquistidos thuris ciperi sandarace ba-
laustiarum aā. m. j. decoquantur omnia in lib. iij.
aque vsqꝫ ad comsumptionem medietatis postea co
letur facta forti expressione de hac colatura recipia
tur lib. j. miue citoniorum syrupi de mirto aā. ℥. j.
ß. olei citoniorum olei de mirto aā. ℥. j. sepi renum
capri. ʒ. iij. dissoluatur pinguedo cum decoctione
postea alia addantur ⁊ fiat clistere. ¶Ad idem va-
let vngere ventrem a furcula inferiori infra vsqꝫ ad
pectinem cum infrascripto vnguento. ℞ecipe olei
rosati olei de mirto. aā. ℥. j. trociscorum de spodio
trociscoruz de bolo armeno ⁊ de balaustijs aā. ʒ. ij.
cere quantum sufficit ⁊ fiat vnguentum.

Cōtra flu-
xū vētris.

¶ Si acciderit sitis valida vt aliquādo solet adue
nire. ℞ecipe syrupi de limonibus. ℥. ij. aque fontis
tantūdem misce ⁊ paulatim potetur. ¶Ualet ad idē
iulep violaceum aut rosatum accipiendo de quouis
istorum. ℥. ij. cum. ℥. iij. aque ordei.

Cōtra sitiz

¶ Si acciderit instantia vigiliarum succurretur
cum infrascripto syrupo sumpto per duas horas
post cenam. ℞ecipe syrupi violati syrupi de nenu-
fare aā. ℥. ß. syrupi de papauere. ʒ. vj. aque deco-
ctionis papaueris albi. ℥. iij. misce. ¶Ualet ad idez
lauare pedes in sero cum hac decoctione ante cenā
℞ecipe florum nenufaris violarum lactucarum so
latri foliorum vitis ⁊ salicis florum camomille aā.
m. j. aneti. m. ij. decoquantur omnia in sufficienti
quantitate aque cum qua lauentur tibie vsqꝫ ad me
dietatem coxaruz ⁊ brachia vsqꝫ ad cubitos per ho
ram ante cenam.

Cōtra vigi
lias.

¶ Cum accidit aliquando debilitas virtutis confe
runt brodia pullorum aut caponum iuuenum carno
sorum cum. ℥. ij. aque buglosse aut boraginis. ⁊. ℥
j. vini albi aromatici. ⁊ de hoc potu sepe sumat sal-
tem in omni fine quinqꝫ horarum ad quantitatem
quinqꝫ vnciarum. ¶Item valet ad idem contusum
pullorum aut caponum iuuenum. ¶Ualet ad idem
electuariū reguz de quo sumat̄ coclear vnū ⁊ in die
aliquando. ¶Itē confectio diamargariton descri-
ptione Nicolai. Et omnia ista valent quando cū de
bilitate apparerent signa frigiditatis. ¶Sed si appa
rerent signa caliditatis sumatur coclear vnuz infra
scripti electuarij post quod sumant̄. ℥. iij. brodij pul
li aut. ℥. iij. aque sublimationis pulli vel post accipi
ant̄. ℥. iij. aq̄ borraginis aut buglosse. ℞. diabora-
ginati diabuglosati zucari violati zucari ro. aā. ℥.
j. manuschristi cū perlis. ℥. ij. folioꝝ auri ⁊ argēti.
aā. numero. x. misce totum ⁊ diligenter incorpore-

Cōtra dbi
litatē virtu
tis.

Cõtra caliditatẽ epatis humi. stomaci.

tur in mortario. ¶ Cum epar vestrum sit calidum stomachus vero humidus ⁊ ad frigiditatem declinis vtamini frequenter de infrascripta confectione sumendo de ea ante prandium vnum morsellum per horas duas ⁊ idem ante cenam. ℞. specierum diagalange descriptione Mesue in suo antidotario. ʒ. iij. specierum triasandalorum sine camphora. ʒ. ij. zucari trium coctarum quãtum sufficit ⁊ fiat cum aqua ro. confectio in morsellis quorum quilibet sit trium dragmarum. ¶ Qd si stomachus magis calefieri indigerit sumat infrascripte cõfectionis rotulam vnam eo modo qui dictus est de suprascripta. ℞. cinamomi electi. ʒ. ij. zinzib. ℈. ij. granorũ paradisi. ʒ. ß. pistentur pistanda subtilissime ⁊ cũ aqua absinthij fiat confectio in morsellis quoruz quilibz sit trium dragmarum. ¶ Qd si per vsum cõfectionis videtur epar inflammari. vngatur regio epatis ante prandium ⁊ cenam per horas duas cum vnguento sandalino aut cum ceroto galeni.

Cõtra stipticitatem ventris.

¶ Si venter fieret stipticus sũmantur tres aut quinq3 de ĩfrascriptis pill'. añ cenã p duas horas q̃ etiã sumi possunt post cenã in ĩtroitu lecti vbi esset dolor capitis aut esset caput graue. ¶ ℞. specierum de yera simplici. ʒ. iij. masticis. ʒ. j. mirabolanorũ chebulorum ⁊ citrinorum. añ. ʒ. ß. agarici. ʒ. j. ß. salis geme. ℈. j. aloes loti cum aqua endiuie ad pondus omnium ⁊ fiat cum succo absinthij ⁊ melle ro. colato magdalion ex quo formentur pill'. numero septez pro qualibet. ʒ.

Contra febrẽ tertianam

¶ Si casus foret qd deus auertat incureretis febrem tertianã notam que est pendens ex cõmixtione colere cũ flegmate. nam in talem febrem estis magis inclinatus quã in aliam sic procedendum est.

Clistiere.

¶ Primo in hora minoris afflictionis fiat clistere tale. ℞. malue blite foliorum violarum mercurialis. añ. m. j. incidantur herbe ⁊ buliant in sufficienti quãtitate aque cum fuerint cocte coletur de colatura accipiantur. ℥. xviij. quibus addantur cassie. ℥. j. yerepig. ℥. ß. olei violati. ℥. iij. salis. ʒ. ij. ⁊ stomacho ieiuno suscipiatur. ⁊ hoc fiat vbi non esset fluxus ventris.

Minoratiuũ.

¶ Die sequenti si fuerit dies minoris febris aut dies quietis accipite hoc minoratiuũ per horam vnam ante diem post eius assumptionem differatis prandiuz per horas quinq3 tũc comedatis absq3 assumptione alicuius lauatiui. ℞. prunorum numero octo tamarindoruz. ʒ. iij. floruz boraginis buglosse ⁊ violaruz añ. ʒ. ij. fiat decoctio de qua accipiantur. ℥. ij. in quibus ĩfundantur reubarbari electi. ℈. iiij. squinanti. ℈. j. ⁊ sic stet in ĩfusione per sex horas demum coletur facta optima expressione ⁊ in ea dissoluantur mãne. ℥. j. ß. loco cuius potest dissolui cassie nouiter tracte. ʒ. vj. ⁊ fiat potus qui calidus exhibeatur.

Digestiuũ

¶ Cum transiuerint duo dies post minoratiui assumptionez sumat in aurora si nõ fuerit tunc principiuz febris aut ei9 augmentum vel statuz infrascriptum syrupuz. Qd si ea hora aliquid istorum esset tunc differat eius acceptionem vsq3 ad declinationẽ paroxismi aut ad horam quietis febris ⁊ postquã syrup. assumpserit differat cibuz per tres horas aut ad minus p duas cum dimidio. ℞. syrupi acetosi simplicis. ℥. j. syrupi violati syrupi de duabus radicibus añ. ℥. ß. aque endiuie. ℥. ij. aque feniculi. ℥. j. misce iste est p vna vice sumat quinq3 vicibus.

Solutiuũ

¶ Postquã syrupum acceperit vt dictum est in die sequenti imediate ad diem vltimam complete acceptionis capiat ĩfrascriptam medicinam. videlicet. Recipe florum sticados arabici florum rorismarini ana. ʒ. j. ß. florum boraginis buglosse. florum violarum ana ʒ. ij. passularum sine nucleis. ℥. ß. agarici optimi. ʒ. j. ß. salis gẽme. ℈. j. reubarbari optimi. ʒ. ij. spice. ʒ. ß. manne. ℥. j. agaricus infundatur cum salegẽma in oximelle simplici p sex horas ad minus reubarbarum infundantur cu spica in aqua endiuie per sex horas de reliquis fiat decoctio de qua colatura accipiatur quantum sufficit ad dissoluendum mãne. ʒ. x. loco cuius potest poni. ℥. ß. cassie nouiter extracte ex cãna sua postea exprimãtur fortiter agaricus ⁊ reubarbarum ⁊ expressiones addantur mãne aut cassie dissolute ⁊ fiat potus. ¶ Nunc calidum accipiat per horam ante diem super quo potest dormire per mediam horam. Deinde vigilet quousq3 pertransiuerint hore quinq3 ab hora assumptionis. In fine quaruz accipiat ciatũ brodij macri aut aque ordei cũ. ℥. ß. zucari rubei. Et inde ad horã comedat non grauando se multo cibo. ¶ Quod si pill'. essent magis grate quã medicina loco medicine suprascripte accipiat. ʒ. j. pill'. aggregatiuarum hora ⁊ modo de medicina superius scriptis. ¶ Assumpta suprascripta medicina si febris cessauerit bene est.

¶ Si vero remanserit tribus diebus post medicine assumptionem incipiatis sumere infrascriptum syrupuz. ℞. syrupi de bisantijs. ℥. j. acetose simplicis mellis rosati colati. añ. ℥. ß. aque absinthij aque cicoree aque apij. añ. ℥. j. misce iste est pro vna vice: Continuet ipsum sex diebus sumendo ipsum calidum in aurora si tunc temporis non fuerit principiũ paroxismi siue febris aut status vel eius augmẽtum. In quo casu differat ipsum assumere in declinatione febris. aut postquã fuerit declinata vt dictum fuit in modo accipiendi syrupum precedentẽ. ¶ Post completam assumptionez suprascripti syrupi immediate accipiat medicinam solutiuam vltimo descriptaz aut pill'. eo ordine ⁊ modo qui descriptus est. ¶ Quod si epar nimis in tali febre calefieret vngatur regio epatis ante prandium ⁊ cenã per horam vnam cum infrascripto vnguento. ℞. sandalorum alborum ⁊ rubeorum añ. ʒ. ij. spodij. ʒ. j. absinthij. ℈. ij. olei rosati. ℥. j. cere parũ ⁊ fiat vnguẽtum. ¶ Hoc vnguento taliter vti incipiat vt dictum est postquã sumpserit primam medicinam. ¶ Si vero stomacus esset debilis ⁊ nõ bene digereret vngatur ante prandium ⁊ cenam infrascripto vnguento: ℞. succi mente succi absinthij succi citoniorum añ. ℥. ß. olei de mastice olei de mirto olei de spica añ. ℥. j. buliãt oĩa simul vsq3 ad ɔsumptionẽ succoꝝ. deinde addat masticis aloes. añ. ʒ. j. cinamomi gariofilorũ. añ. ʒ. ß. cere albe. q. s. ⁊ fiat vnguentũ molle. ⁊ hoc taliter vti incipiat postquã primaz acceperit medicinã ⁊ inde cõtinuet. ¶ Sz si vẽter esset stiptic9 vtat alternis diebus clisteri superi9 scripto aut quotidie vbi opus sit. ¶ Si sitis valida esset teneatis in ore liquiriciã abrasam ⁊ parũ cõtusam postea infusaz in aqua ordei. aut nucleũ prunorũ. aut sebesten. vel zucarũ canditũz. Vel gargarizare aquã ordei. Aut sumere aliquid iulep violati cũ aq̃ ordei debite permixti. ¶ Si vero adesset vigiliarũ instantia ante cenã per mediã horã fiat ad tibias a genibus infra ⁊ ad brachia a cubitis versus manũ infrascripta locio. ℞. corticuz papaueris albi. m. ij. lactucarũ. m. j. aneti. m. j. ß. florum camomille. m. j. contundantur omnia contundenda ⁊ buliant in sufficienti quãtitate aque ⁊ fiat vt dictum est. ¶ Confectio qua vti posset in casu tali eẽt manus christi. Baueri9 ⁊c.

¶ De difficultate mingendi.

¶ Consilium 20.

Egritudo largo modo isti9 iuuenis est defectus in actione mingendi ꝓpter acuitatem vrine irritantis virtutem expulsiuaz. Concurrit etiam debilitas virtutis contentiue

tentiue

tentiue vt ex signis ab ipso habitis ⁊ hincinde per-
Cura. scrutatis satis plene patere pōt. ¶ Huiꝰ egritudi-
nis cura habet duobꝰ istrumētis dieta .s. ⁊ potiōe.
Dieta. ¶ Dieta consistit in debita administratione sex re-
rum non naturalium a quibus incipiam ⁊ primo ab
Aer. aere. ¶ Cauere debet ab aere vehementis calidita-
tis: ⁊ ab aere humido ⁊ nebuloso: pariter ab aere vē-
toso: ⁊ precipue flante austro. ¶ Eligat sibi aerē cla-
rum apertum declinantem ad aliqualez frigiditatē
Vestes. sed in qualitatibus passiuis ad temperiē. ¶ Et quia
vestes ad aerem reducuntur non teneat partes renū
nimis calidas neqꝫ adeo paruz tectas vt suscipiant
Ignis. frigus sed in omnibus moderationē sequatur. ¶ Ca-
ueat insuper ne ab igne partes renuz calefaciat nec
etiam taliter vt sol in eas imprimat sed in his omni
bus teneat renes moderate calidos aut parū ad fri-
Accidētia animi. giditatē declinantes. ¶ Caueat ab ira tristicia furo
re ⁊ sollicitudine gaudeat letet bene speret de salute
Somnus. sua ⁊ versetur cū amicis ⁊ dilectis. ¶ Somnꝰ sit de
nocte ⁊ nō de die sit primus sup latus dextrū. De-
inde reuoluat super sinistrū. Sed vitet somnū resu-
pinū super dorsum. Sitqꝫ sex aut septē horaruz nō
amplius octo nec minor quinqꝫ. Sitqꝫ corpore cōue
Motus. nienter pānis tecto ⁊ capite decenter eleuato. ¶ Fu-
giat omne exercitiū forte seu ambulando seu equi-
tando ⁊ omne aliud in quo renes laborant ⁊ p̄cipue
Fricatōes post cibū. ¶ Loco exercitij cōueniūt fricatiōes bra-
chiorū stomacho ieiuno cōuenit exercitiū modera-
tuz peditādo aut se manibus exercēdo ante prādiuz
Coitus. ⁊ ante cenā. ¶ Et quia coytus ad exercitiū reducit
caueat ab eo frequēter facto ⁊ p̄cipue cibo existēte
Cibi vitādi. in stomacho. ¶ Dimittere debet oīa cibaria diffici-
lis digestionis ⁊ mali nutrimēti ⁊ viscosi. Et oīa ci
baria vehemētis caliditatis aut salsuginis. Et om-
nez potū dulcē aut grossuz aut turbidū. ¶ Dimittat
panē azimū aut īdebite coctū. Et omne cibariū fa-
ctū ex pasta azima. ¶ Dimittat insup carnes boui-
nas caprinas ⁊ pecudinas ⁊ cutes ⁊ viscera anima-
liū quadrupedū ⁊ extremitates: ¶ Nō vtat pisciuz
viscosorū carnibꝰ cuiusmodi sunt tenche anguille ⁊
similia. ¶ Caueat a caseo p̄cipue antiquo ⁊ butiro: ⁊
ab oībus leguminibus vētositatē generātibus sicut
sunt fabe fasioli ⁊ silia. ¶ Dimittat herbas oēs cali-
das ⁊ siccas ⁊ tubera ⁊ fungos ⁊ fructus stipticos
Panis: cuiusmodi sūt coctana pruna ⁊ pira acria. ¶ Eligat
sibi panē ex farina mūda facta ex optimo tritico q sit
debite fermētatus ⁊ decēter coctꝰ sitqꝫ nō minoris
etatis vnius diei neqꝫ pluris triū aut quattuor die-
Carnes. ruz a quo eijciat cortex superior qn̄ comedit. ¶ Car-
nes sint ex ꝑdicibus fasianis turdis ⁊ reliquis aui-
bus degētibꝰ in pratis aut nemoribꝰ nō in paludi-
bus neqꝫ stagnis aut ex caponibꝰ iuuenibꝰ carnosis
nō pinguibus ⁊ gallinis iuuenibꝰ ⁊ pullis. ¶ Ex qua
drupedibꝰ vero cōcedunt carnes caprioli ⁊ leporis
iuuenis ⁊ edi vituli lactātis ⁊ castrati ⁊ agni annua
Pisces. lis a reliquis vero abstineat ⁊ he carnes meliꝰ pre-
pant elissate quā assate. ¶ Ex piscibus cōcedunt pi
sces parui squamosi degētes in aquis currentibus
bonis cuiusmodi sunt capedani trute lucij scardue
Oua. ⁊ reliqui similes ⁊ hi meliores sunt preparati super
craticula quā alio modo. ¶ Conceduntur oua sorbi-
Ex leguminibus. lia aut tremula recentia antiqua vero frixa aut du-
ra nocent. ¶ Ex leguminibus interdum conceditur
Ex herbis brodiū cicerū rubeorū far miliū ⁊ similia. ¶ Ex her-
bis ꝯcedunt spinacia blita attriplex cū qbꝰ misceat
modicum petrosili. ¶ Conceduntur fructus herba-
Ex fructibus. ruz cuiusmodi sunt capares melones ⁊ p̄cipue pars
melonis cui semina adiacēt ⁊ cucumeres. ¶ Ex fru-
ctibꝰ vero cōcedunt passule poma dulcia amigdale
excoriate pruna ceresa dulcia bene matura ante ci-

Vinuz. bum. ¶ Vinum sit album subtile pauciferum: mediū
inter dulce ⁊ ponticum. Qd si album cum his cōdi
tionibus haberi nō possit: habeat rubeum seu cisio-
lum. Qd si permixtione cū aqua indigeret limphet
Repletio cum aqua cisterne aut fontis clara. ¶ Cauere dꝫ ab
omni superflua repletione ⁊ precipue reruz prohibi-
Inanitio. tarum. Nocet etiā nimia inanitio ⁊ cibi abstinen-
tia. Non comedat vsqꝫ ad sacietatem. sed a mensa
surgat semper cum reliquijs famis. Nec comedere
incipiat nisi senserit preassumptum cibum esse di-
gestum. Et sit cōtentus vno aut duobus cibis. Et
Vomitꝰ. ab eo incipiat. Qd est faciliozis digestionis. ¶ Qd
si senserint stomachum grauatum curet vomitum
ꝓuocare cum vomitiuo. Qd sic fit. ℞. seminis atri
plicis seminis caulium seminis aneti an̄. ℥. ß. bulli-
ant in lib. iij. aque vsqꝫ ad cōsumptionem medieta
tis postea colet de colatura capiant. ℥. v. quibus
addant accetose simplicis. ℥. ij. ⁊ totum tepidum ⁊
nō calidum bibatur. Cuz biberit stet per tres quar-
tas hore: Deinde agitetur ⁊ moueatur. Et si vomue
rit bene est. Si nō premat linguam digito: aut im-
ponat pēnam oleo intinctā in guttur ⁊ agitando vo
mitum ꝓuocet. Deinde colluat faciem cū modica
aqua permixta cuz aceto ⁊ lauet os. Deinde ad me
diam horam prandeat aut cenet si vomitum fecerit
Beneficiū ante cenam. ¶ Curet quotidie habere ventris bene-
ficiuz bis aut saltē semel q si naturaliter haberi nō
Clistere. possit fiat cuz clisteri q sic fit. ℞. malue spinachia-
rum blite. an̄. m. j. decoquantur deinde coletur de
colatura accipiantur. ℥. xv. quibus addant cassie.
℥. j. benedicte. ʒ. iiij. olei violati. ℥. iij. salis. ʒ. ij. ⁊
calidum stomacho ieiuno supponatur.
Potio. ¶ Cura per potionem plures cōtinet intentiones.
Prima est materiei digestio. Scd̄a est eius euacua
tio. Tertia est diuersio. Quarta est renum ⁊ viaruz
vrine malicie cōplexionis remissio.
Prima intentio. ¶ Prima intentio cōpletur sic. ℞. syrupi de dua
Digestiuū bus radicibus syrupi violati an̄. ʒ. vj. aquarum se-
minum cōmunium frigidorum. ℥. ij. capil. ve. ℥. j.
misce. Iste est syrupus ꝓ vna vice sumat ipsum fri-
Scd̄a intētio. gidum in aurora ⁊ sic cōtinuet ipsum septē diebus.
¶ Scd̄a intentio adimpletur hoc modo. ℞. pill.
Eūatio. de benedicta. ℈. ij. pill. aureaꝝ descriptione Nico
lai. ℈. j. misce ⁊ cū electuario de succo ro. reformē
tur pill. vij. Istas pill. accipere dꝫ post completam
assumptionē syrupi ꝑ horas. ix. post assumptionem
cene imediate p̄cedentis. Sup quibus pōt dormire
Lauatiuū cū cepit eas vna hora. Deīde vigilet. Et surgat quo
ad trāseant hore. v. ab hora sumptionis. Et post ac
cipiat ciatuz vnum aque ordei frigide cū. ℥. j. zuc-
Medicina cari albi. Deinde ad horā comedat. Et nō se grauet
multo cibo. ¶ Qd si potus eēt sibi gratior quā pill.
sumat hanc medicinā eo modo de quo dictū est de
pill. ℞. liquiricie mūde ordei excoriati an̄. ℥. ß. flo-
rū violarū. ʒ. ij. seminis portulace seminis endiuie
an̄. ʒ. j. fiat decoctio de qua accipiat quātum suffi
cit ad dissoluendū cassie nouiter tracte. ℥. j. electua
rio de suco ro. ʒ. ij. ℈. ij. ⁊ fiat potus.
Tertia intentio. ¶ Tertia intentio sic cōpleatur. Diuertat materia
Fricatio. iuxta tertiā intentionē. Fiant fricatiōes ab humeris
vsqꝫ ad manus ante prandiū ⁊ ante cenā cibo dige-
sto. Et hmōi diuersiōes fiāt saltim alternis diebꝰ.
Vomitus. ¶ Itē ꝓuocetur vomitus cū vomitiuo q sic fit. ℞.
aque ordei lib. j. buliant in ea seminis atriplicis flo
rū aneti an̄. ℥. ß. vsqꝫ ad cōsumptionem medietatis
postea coletur ⁊ colature addat accetose simplicis
℥. ij. ⁊ tepidū bibatur. Et stet ꝑ mediā horaz ⁊ pri-
mat lingua ⁊ vomitus ꝓuocetur. Demū ad vnam
horā prādeat. Nō se grauādo multo cibo. ¶ Et hu
iusmodi vomitiuo taliter vtat post assumptionem

pill'. aut potus superius scriptorũ p quattuor dies
ꝛ sic cõtinuet semel in ebdomada.
Quarta intentio. ¶ Quarta intentio sic pficitur. ℞. trociscoꝝ alche
Elĩum. chẽgi sine apio. ʒ. ij. zucari vio. ℥. ij. zucari. ro. ℥.
j. specieꝝ triasandaloꝝ sine cãphora. ʒ. j. misce ꝛ cũ
syrupo vio. reducatur totũ ad formaƺ electuarij de
quo sumat ad quãtitẽ vnius castanee ante prandiũ
per tres horas. Et eo sic vti icipiat postquã assũpse
rit potũ aut pill'. pdictas per dies tres ꝛ taliter vtat
tribus dieb⁹ in ebdomada diebus itermissis. ¶ Itẽ
Unguẽtũ ℞. olei de mirto olei ro. añ. ℥. j. rasure eboris. ʒ. j.
sandaloꝝ rubeorũ coraloꝝ rubeorũ añ. ℈. j. semi
nũ cõmunium frigidoꝝ seminis malue añ. ℈. ij. ce
Julep. re albe parũ ꝛ fiat vnguentũ molle cum quo vngat
loca renũ ꝛ partes pectinis ꝛ virge. ¶ Itẽ aque mel
lis lib. iiij. in quibus buliant florum sticados. ℥. j.
prasij. m. j. cuscute. ℥. ß. carui anisoꝝ añ. ʒ. ij. cõ
tundant cõtundenda ꝛ incidant incidenda ꝛ buliãt
vsqƺ ad cõsumptionez medietatis postea colet ꝛ co
latura addatur mellis quantum sufficit ꝛ fiat iulep
longum sumat. ℥. iiij. in aurora. ¶ ℞. pill'. de yera
Nicolai pill'. aggregatiuarũ. añ. ʒ. ß. fiant pill'. vij.

¶ Bauerius de Bauerijs.

¶ De stupore in ambabus tibijs.

¶ Consilium 21.

Casus: Spectabilis vir Franciscus de Triachi
lis patit stuporem in ambabus tibijs a su
Accidẽtia ris vsqƺ ad pedis medietatem. ¶ Huic su
periori cõiungitur debilitas neruoꝝ ti
biarũ quare nõ nisi magno cũ labore põt rect⁹ sta
re sed genuflexus minus laborat. ¶ Sunt iste dispõ
nes antique iã sunt. vij. ãni ꝛ vltra quib⁹ ceperunt
ƺ a quattuor annis citra vise sint augmentari.
Causa. ¶ Harũ dispositionũ cã imediata est mala cõpl'o
frigida ꝛ humida cum materia faciente opillatio
nem ꝛ prohibẽte debitũ transitũ spirituũ sensitiuo
rum ꝛ motiuoꝝ ad neruos ꝛ eadẽ mala complexio
ipsos spirit⁹ alterat a sua debita dispositiõe ad di
spositionẽ nõ cõuenientẽ sensui neqƺ motui ob quã
causaƺ he operationes in dictis partibus sunt lese.
¶ Dispositiões pdicte note sunt ex qd nominis stu
por ꝛ debilitas. Neruoꝝ causas cognoui ex signis
essentialib⁹ ꝛ sufficiẽtib⁹ q̃ breuitatis cã nõ refero.
Difficl'tas cure. ¶ He dispositiões sunt graues ꝛ defficiles. Naƺ
neruoꝝ egritudines nõ nisi forti medicina curant
vt refert Jo. Mesue aucto. Gal. i suo de appropria
tis. Est etiaƺ difficilior quoniã antique sunt pterea
Auic. multũ periculose. Unde. Aui. secunda tertij cap. de
stupore. Et omnis quidem stupor omnis membri cũ
perseuerat ꝛ sit fortis nunciat paralesim aut spasmũ
aduenientem ei. Et parum infra. Et scias cũ stupor
perseuearat ꝛ non remouet ipsum euacuatio deinde
succedit ei vertigo anunciat paralesim. Et tertia pri
mi summa octaua cap. j. Quando multus in toto
corpe fuerit salt⁹ regat flegmatƺ euãtio ne hoc hñs
spasmũ icidat ꝛ apoplesiã. Et silr cũ pdurauerit vt
sensus sint turbidi ꝛ motionũ assit dbilitas cũ reple
tiõe. Et parũ ifra. Cũ mẽbris multotiẽs accidit vt
sensus amittat regat cui hoc accidit cũ euãtõe fleg
matis ne ad palesim pueniat. ¶ Affirmat istũ specta
bilem viruƺ aliquãdo qñ ẽ iuxta ignem caligas ve
hemẽter calere q vix sensus man⁹ eã suffert calidi
tatem tunc vero tibie minime eã pticipant calidita
tem quapropter magnum studium cum omni dili
gentia adhibendum est ne incideret aliquã egritu
dinem quas supradicte dispositiões pnosticantur.
Ordo cõsilij. ¶ Cura istius egritudinis poti⁹ dispositionũ duo
requirit instrumẽta medicinalia dietã. s. ꝛ potionẽ.
Dieta. ¶ Dieta cõsistit i debita administratione sex rerũ
Aer. non naturalium a quibus incipiam. ¶ Et primo ab

aere ꝛ sibi ãnexis. Caueat ab aere frigido ꝛ humido
ꝛ etiam multum frigido dato q esset siccus: Idem
dicendum est de regione de ciuitate de camera. Sit
igitur locus habitationis eius expositus plage oriẽ
tali aut meridionali ꝛ sit calidus ꝛ siccus: Et sit ca
mera a terra eleuata neqƺ sit antiqua habens edifi
cia neqƺ testitudinales reuolutiões lapidum. Sitqƺ
remota a cursibus aquarum ꝛ flatu ventorum: pre
cipue meridionaliuƺ. Sit aer clarus boni odoris ca Ign
lidus ꝛ siccus. Quod si naturaliter haberi nõ possit
talis fiat arte cum igne i camera incenso cum lignis
iuniperi vel lauri vel sauine ꝛ similib⁹ odoriferis li
gnis sicut iuniperus rosmarinus. ¶ Et fiant suffumi Suff
gationes cum laudano aut storace thure sandaraca
vel granis iuniperi ꝛ similibus. ¶ Sit vestibus con Uest
decenter munitus ꝛ suffultus pellibus pro qualita
te tẽporum. ¶ Et caueat a frigore pedum omnino ti
biarum ꝛ capitis ita q secundum temporum varie
tatẽ variet birreta ita q caput a frigore munitũ sit.
¶ De accidentibus animi. Caueat ab ira tristitia Accid
furore ꝛ breuiter ab omnibus anime accidentib⁹ vir anim
tutem debilitãtibus ꝛ distrahentibus ipsam a suis
operatiõibus. Cõuenit letari gaudere de salute sua
bene sperare ꝛ cum dilectis amicis versari. ¶ Et q Coitu
coytus ad accidentia animi reducitur propter dele
ctationem quam homo in eo percipit dico q ab eo
caueat ꝛ non vtatur nisi per longa interualla ꝛ tunc
digestione completa.
¶ De motu ꝛ quiete. Exercitium oẽm forte nocet Motu
eo q nerui tibiarum sunt debiles ꝛ forti motu dis
soluitur virtus ꝛ redditur impotentior. Et exercitiũ
omne post cibum factum est malum. Conuenit cum
cibatus fuerit leuis ambulatio faciens cibum ad sto
maci fundum descendere. Et ante cibum fiat exerci
tium parum fortius adeo vt corpus calefiat ꝛ vene
intumescant. ¶ Quod si tibie per tale exercitium la
xarentur multum dimittendum esset. ¶ Exercitium
brachiorum cõuenit pedibus quiescentibus ꝛ tibijs Fricat
nam tale diuertit ab inferiorib⁹ ad superiora. ¶ Lo
co exercitij cõferunt fricationes brachiorum stoma
co ieiuno cũ panno lineo calefacto ꝛ capitis pectina Quie
tio cum leui fricatione. ¶ Noceret etiam multa qui
es calorem naturalem ebetando. Sed quies sit tem
pore exercitij prohibiti. Et tunc cum quiescit caueat
ne tibie sint multum pcliues ne per talem situm hu
mores ad inferiora declinẽt. Somn
¶ De somno ꝛ vigilia. Caueat a somno nimio ꝛ a
somno super repletione non tñ nimis nocent super
flue vigilie. Sitqƺ somnus de nocte ꝛ nõ de die. Et
primo super latus dextrum. Deinde super sinistruƺ.
Sitqƺ capite bene eleuato. Et corpore pãnis cõueni
enter tecto. Sitqƺ septem aut octo horarum nõ mi
nor sex neqƺ amplior octo horis. Nec prius incipiat
dormire quam fluxerit hore due a fine cene. ¶ Si ca
sus cõtingeret ne in nocte dormire possit dormiat i
die añ prãdiũ. ¶ Quod si tũc dormire nõ possit dor
miat post prãdiũ saltem p horã cũ dimidia. ¶ Caue
at insuper cũ est i lecto a plurib⁹ reuolutiõibus mõ
ad vnum lat⁹ mõ ad aliud. nam talis motus est cã
corruptionis cibi in stõ ꝛ i corpore toto faciũt sup
fluitates augere. ¶ Dimittat insup resupine dormi
re ne supfluitates ad nucã defluant.
¶ De cibo ꝛ potu. Nocẽt oẽs cibi frigide ꝛ hũide Cibi m
cõplexiõis ꝛ difficilis digõnis aut mali nutrimẽti
q̃les sint tales cognoscet p cibos q cõcedent. ¶ Cib⁹ Cibi bo
cõueniẽs in q̃litatib⁹ suis dƺ eẽ calid⁹ ꝛ sicc⁹ subti
liatiu⁹ apitiu⁹ abstersiu⁹ ꝛ mundificatiu⁹. Tales. n.
vtutes ꝛ opões necessarie sũt vt aduersent lapsui q
frid⁹ ẽ ꝛ hũid⁹ vt ƺrient materie q̃ grossa ẽ pp subti
litatẽ ꝛ vt vie reddãt apte q̃ opillate sũt a mã viscosa:

ꝛ q:

⁊ q᷑ materie partibus mēbrorum sunt affixe requi/
runt abstersionē: ⁊ q᷑ vie ⁊ canales in quibus dicte
materie cōtinentur sunt aperiēde si materie euacua
ri debent. Et hoc quidez perficitur per virtutē ape

Vinum.

rituam incisiuam ⁊ abstersiuam in quibus apparet
nō facile esse bene hūc virum dietare. ¶ Vinum sit
colore album aut colore granatorum potētia pauci
ferum medium inter dulce ⁊ pōticum sitqꝫ vinꝰ āni
aut saltem sex mēsium. Qd̄ si vinosum esset permi/
sceatur cum aqua cisterne plus aut minus fm vini
potentiam. Laudabilius tamē est pauciferum quaz

Aq̄ mell'.

vinosum ne opus sit tanta aqua permisceri. ¶ Si lo
co vini vteretur aqua mellis facta ex decem parti
bus aque ⁊ vna mellis dispumati clari ⁊ bulierit vs
qꝫ ad cōsumptionem quarte partis aque ⁊ optime
dispumatur ⁊ vltimo aromatizetur cum modico ci

Panis.

namomi optimum esset precipue a principio Nouē
bris vsqꝫ ad principium Martij. ¶ Panis sit ex fa/
rina optimi frumenti in quo nihil penitus sit lolij ne
qꝫ sit ex toto a furfure munda sit bene coctus ⁊ debi
te fermētatus: in cuius compositiōe sit modicuz sa
lis sitqꝫ duorum aut trium dierum ⁊ nō comedat

Carnes:

calidus quādo a furno extrahitur sed sit iam infrigi
datus. ¶ Ex carnibus cōueniūt perdices fasiani tur

Domesti, c.

tures turdi merule ⁊ aues parue degentes in nemo
ribus ⁊ nō in paludibus. ¶ Et ex domesticis carnes
caponum gallinarum iuuenuz pullorum ⁊ pipionū

Siluestres

volare incipiētiū ⁊ pcipue querētiū victū extra do
mum. ¶ Ex quadrupedibus siluestribus cōueniunt
carnes caprioli leporis iuuenis cuniculi ⁊ apri iuue
nis. ¶ Ex domesticis capreti castrati vituli ⁊ he car
nes melius preparātur elixando cuz radice apij aut
feniculi vel sparagoruz aut cum ciceribus rubeis in
sero tamen possunt assari aliquādo. ¶ Dimittat ho

Pisces.

rum animalium viscera ⁊ pinguedinem cutes ⁊ ce/
rebrum. ¶ Pisces nō cōueniūt nisi rarissimo vsu: ⁊
tunc sint parui squamosi capti in optimis aquis si/

Oua.

cut in aquis dulcibus. Capedani trute carpiōes lu/

Legumia

cij in salsis trilie aurate passeres. ¶ Cōcedūtur oua
sorbilia recentia aut tremula. ¶ Ex leguminibus cō
uenit brodium cicerum rubeorum decoctorum cuz

Herbe.

modico saluie ⁊ rorismarino milium panicum ⁊ fer
culum ex spelta pilata factum. ¶ Herbe quibus vti
potest sunt saluia feniculus caules petrosillus maio

Acrumia.

rana menta serpillus rosmarinus cicorea. Si vero

Fructus.

vtitur blita aut spinacijs nō nisi cuz predictis. ¶ Di
mittat acrumina omnia vt cepe porri. ¶ Ex fructibꝰ
concedūtur passule amigdale ⁊ auellane parū prius

Repl'o.

torrefacte a ceterꝫ abstieat siue cocte sint siue crude:
¶ De inanitione ⁊ repletione. Omnis nimia reple
tio siue cibi aut potus nociua est: quapropter a men
sa surgat cum reliquijs famis. Et potus tātus sit ne

Vomitus.

cibus in stomacho exundet. ¶ Si in quantitate cibi
cōtigerit excedere ⁊ stomachus grauaretur aut sto
machus repletus non bene digereret si vomitꝰ nō
sit ei multum difficilis prouocetur sumēdo ciatum
aque decoctionis raphani ⁊ florum aneti cum fue/
rit tepida aut sumat. ℥. ij. oximellis simplicis cū de
coctione tepida raphani: nam huiusmodi vomitus

Beneficiuz.

diuertit materiam ⁊ euacuat. ¶ Curet omni die ha/
bere vētris beneficium bis aut semel ⁊ si nō potest
naturaliter habere habeat arte cuz clisteri qd̄ sic fit.

Clistere.

Recipe malue florum camomille melliloti aā. M.
j. cartami. ℥. j. ß. fiat decoctio de qua accipiantur
℥. xv. quibus addantur cassie. ℥. j. yerepigre. ʒ. vj.
olei. ℥. iij. salis. ʒ. iij. ⁊ calidum stomacho ieiuno ad
ministretur: vel fiat suppositoriū ex melle ⁊ sale aut

Regimen medicinale.

ex radice raphani infuse in aqua salita aut ante ci/
bum sumat a. ʒ. ß. vsqꝫ ad. ℈. ij. pill'. elefanginarū.
¶ Regimē medicinale quinqꝫ habet intētiōes. Pri

ma est materierū minoratio. Scd̄a est eiusdē digō.
Tertia est ipsius eradicatio. Quarta est materieruz
diuersio. Quinta est male cōplexiōis tibiaꝝ ⁊ par/
tium pedū remotio ⁊ ipsaꝝ partium cōfortatio.

Pria intē tio. Minora/ tiuum.

¶ Prima intentio sic completur. Recipe agarici
electi. ʒ. j. ß. salis gēme. ʒ. ß. zinzi. ℈. j. pulueris sti
cados. ʒ. ß. hermodactilis. ʒ. j. anisorum. ℈. ij. inci
datur subtiliter agaricus ⁊ reliqua pistentur ⁊ isun/
dātur in. ℥. iiij. aque saluie ⁊. ℥. j. cassie nouiter tra
cte cum. ʒ. vj. zuccari rub. Et sic ad minus p octo
horas maneant deinde calefiat fortiter ad ignem et
coletur facta bona expressione ⁊ colatura calida ex/
hibeatur per octo horas post finem cene precedētis
super quē potū pōt per horā dormire cuz acceperit
deinde vigilet donec trāseāt hore. v. ab hora sum/
ptiōis: ⁊ tūc accipiat. ℥. j. zuccari ru. cū medio cia
to brodij macri ⁊ īde ad horā cōedat. Qd̄ si pill'. sibi
eēnt gratiores accipiat. ℈. ij. pill'. d̄ sarcocolla mōis
⁊ ordībus iā dictis in minoratiuo ī forma potabili.

Scd̄a itē tio. Digestiuū

¶ Secūda intētio sic cōplet̄. Digerat̄ materia iu/
xta intētionē scd̄am hoc mō. R̄. syrupi de sticados
℥. j. mell'ros. collati syru. de duabꝰ radicibꝰ aā. ℥.
ß. aq̄ saluie mellisse betonice. aā. ℥. j. iste ē p vna vi
ce det̄ calidꝰ in aurora sup quē pōt ad placitū dor
mire ⁊ ꝯtinuet ipm octo diebꝰ aut tādiu dōec digō
apparuerit in vrina medico pn̄ti qua apparēte eradi
cetur materia iuxta tertiā intētionē q̄ sic cōplet̄.

Tertia in tentio. Eradicati uum.

¶ Tertia intētio sic cōplet̄. Recipe pill'. de sarco/
colla descriptione maiori Mesue in suo antidota/
rio. ʒ. j. fiant pill'. vij. aut accipiatur. ʒ. j. pill'. cochia
rum descriptiōe Rasis. 9. Almansoris aut accipiat
minoratiuum in prima intētione descriptum in au/
cta dosi agarici fm qd̄ visuz fuerit presenti medico.
Quodcunqꝫ istorum solutiuorum acceperit sumat
modo ⁊ ordine qui dicti sunt in assumptiōe minora
tiui prime intentionis. Et huiusmodi minoratiuum
quodcūqꝫ fuerit sumat in die īmediate sequēti post
completam apparitiōem digōnis materie.

Ordo pro balneis. Syrupus

¶ Si decreuerit ire ad balneū petrioli. Recipe ge
leniabin syrupi sticados aā. ℥. ß. syrupi de bisancijs
ʒ. vj. aquarum absinthij aque feniculi aque lupullo
rum ana. ℥. j. misce iste est syrupus pro vna vice.
istum syrupum accipiat calidum in aurora ⁊ taliter
cōtinuet per dies sex aut octo. ⁊ eo sic vti incipiat i

Pill'e.

fine mensis Augusti. Recipe pill'. de yera composi/
ta siue Nicolai. ʒ. ß. pill'. de sarcocolla descriptiōe
Mesue. ℈. j. misce ⁊ fiant pill'. v. istas pill'. sumat p
horas. ix. post finē cene īmediate precedētis in die
sequēti imediate ad diem cōplete sumptiōis supra/
dictorum syrupoꝝ super quas potest cum ceperit p
horam dormire deinde vigilet donec trāseāt hore
v. ab hora assumptionis suprascriptaruz pill'. ⁊ tūc
accipiat. ℥. ß. zuccari rub. in. ℥. vj. aque ordei cal'e
⁊ inde ad horam prandeat.

Quarta in tentio. Diuersiuū

¶ Quarta intentio sic cōplet̄. Diuertat̄ materia
cum aliquo vomitiuo vt suprascripto cū clisterio vl'
faciēdo fricatiōes ad brachia ⁊ ad spatulas ⁊c.

Quinta in tentio. Ab intus.

¶ Quinta intētio. Varijs completur instrumentis
ab intus ⁊ ab extra administratis. ¶ Ab intus reci/
piat quādo vadit dormitum. ʒ. ij. diacori aut tātū
dem acori conditi cōfert etiam sumere. ʒ. j. tyriace
aut mitridati post finem cene ad octo horas: deinde
stare septem horas antequā comedat. ¶ Pōt etiaz
sumere. ʒ. ij. ß. talis electuarij per tres horas aut q̄t
tuor ante prādium: Recipe specierum diambre spe
cierum diamusci dulcis. ana. ℈. ij. specierum dia/
galange. ʒ. j. zuccari albi quantum sufficit: ⁊ cum
aqua acori fiat electuarium istorum confortatiuum
sumat modo vnum modo aliud. ¶ Ab extra vero

Ab extra.

sic fiat. Recipe lixiuij panni locij quantum sufficit

Lotio. pro lotione pedum ⁊ tibiarum in quo prius buliant
saluie radicum: radicum vrtice folio℞ lauri ⁊ lotio
fiat stomacho ieiuno. Et ipsum facere incipiat per
duos dies postq̃ sumpserit medicinã eradicatiuã.
Et eam faciat semel in die ⁊ ipsam cõtinuet p dies
Unctio. quinq̃. ¶ Cũq̃ lotus fuerit inungat partes debiles
post ea℞ exsiccationẽ cũ infrascripto medicamine.
Recipe olei de costo olei de yreos. añ. ℥. ß. storacis
sicce laudani añ. ʒ. j. cere rubee parum ⁊ fiat vnguẽ
tum molle quo vngat̃ cũ manu calida. deinde sup/
Stupha. ponat̃ lana succida leuiter carpinata. ¶ Postea vta
tur alio medicamine q̃ sic fit. Recipe betonice vie
flo℞ sticados arabici saluie serpili maiorane añ. m.
j. acori radicum yreos. añ. ℥. ij. carui anisorum sise
leos añ. ℥. j. pistẽtur pistanda ⁊ incidãtur incidẽda
⁊ buliãt in vino albo mediocris fortitudinis. deide
superponãtur tibie ⁊ pedes fumo predicta℞ rerum
ipsis superius stãtibus copertis ⁊ stuphẽtur. Q̃d si
vinũ infrigidat̃ nimis cito habeãtur lapides fluuia
les igniti ⁊ ponãtur in dicto vino ⁊ recipiat̃ fumus
vt dictum est. Cũq̃ sic fecerit per sextã partẽ vnius
hore exsiccentur tibie ⁊ pedes cum pãniculo calido.
Unctio. ¶ Deinde vngat̃ cũ infrascripto vnguẽto manu ca
lida. Recipe dialtee marciaton vnguenti agrippe
añ. ℥. ß. postea superponat̃ lana succida carpinata.
¶ Hmõi stupha cũ vnctiõe fiat ante cenã ⁊ eam te/
neat taliter per totam noctẽ. ¶ De mane vero quan
do surgit lauet cum vino decoctionis supradicta℞
re℞ postea calceis duplicatis calcietur ita vt ad pe
des neq̃ ad tibias frigus suscipiat. Et hmõi medi/
camine taliter cõtinuet per decez dies in fine: quo℞
si nõ fuerit curatus redeat ad syrupos post quos fi/
at eradicatiuũ ⁊ faciat reliqua sz q̃ hic sunt descri
pta. ¶ Laudo etiam pro hac intẽtione balneum sul/
fureum cuiusmodi est balneum petrioli ⁊ sancti phi
lippi comitatus senarum nam stare cum pedib⁹ ⁊ ti
bijs in predictis balneis esset prestantis iuuamẽti tẽ
pus eundi est ad finem Aprilis vel ad finẽ Augusti
corpore prius purgato vt scriptum est.

¶ De lepra. ¶ Cõsiliũ 22.

Nõnullis dictum est nobilem virum do
minum Franciscum esse leprosum quod
an verum falsum ve sit declarabitur. Si
primo signa generis lepre tã incipiẽtis q̃z
p̃cedẽtis ab illustrib⁹ docto. posita p̃curram⁹ deide
vt clarius fiat quod queritur signa cuiusq̃ spẽi sub
iungemus.

Signa le/ ¶ Incipiã igit̃ a signis generis lepre incipiẽtis q̃
pre. ab Auic. ponũtur tertia primi trac. 3. c. 1. Q̃ñ icipit
Auic. lepra incipit fieri color rubeus tendẽs ad nigredinẽ
Primuz. q̃r a principio nõ est facta multa adustio. Et iõ san/
signum. guis nõ est a sua natura multũ permutatus. Cũ co
tamẽ sunt vapores nigri ab humoribus qui adurũ/
tur resoluti. ⁊ etiam alique p̃tes aduste p̃pter qua℞
causam sanguis ad nigredinem vergit. Cum autem
color corporis fiat ex colore spermaticoru℞ membro
rum ⁊ sanguinis sumendo sanguinem pro massa hu
morali resultat color rubeus propter sanguinis in/
tentionem tendens ad nigredinem propter causam
assignatam. Representatur autem talis color ma/
gis in facie q̃z in alijs membris propter multitudi/
nem venarum in facie existentium ⁊ subtilitatem cu
Auer. tis ⁊ eius raritatem. ¶ Auerroys addidit cu℞ tali co
Guliel. lore est aliqualis inflatio in facie. Et Gulielmus de
placentia lib. tertio sue practice capi. ix. Dixit hee
egritudines grossum siue algale ⁊ saphati: videlicet
rubedo faciei cum pustulis humidis vel siccis ma/
le sunt ⁊ timende: quia in eis semper peccat mate/
ria salsa vel melancolica adusta. Et per modum et
naturam eorum dant significationes ad lepram ⁊
sunt egritudines preambule ad futurã lepram. ¶ Se
cundum signum apparet in oculis obfuscatio ad ru
bedinem declinis. Et hoc propter causam supra as/
signatam quoniaz sanguis caliditate vrente in prin
cipio incenditur cui vapores adusti permiscentur ⁊
talis in oculis color representatur. ¶ Tertium ⁊ ap
paret in anhelitu strictura. Et hoc p̃pter caligines
narium que exsiccantur ⁊ motui fiunt inobedien/
tes. nam incendiũ additur ⁊ durities ⁊ repletio ma
terierum grossarum scilicet adustarum vnde anhe/
litus strictura contingit. ¶ Quartum ⁊ in voce rau
cedo causa nocumenti pulmonis nam propter fu/
mos adustos canna pulmonis exasperatur. ¶ Huic
signo addidit. Aueroys colliget quarto vocis gros
sitiem. ¶ Quintum multitudo in sternutatione. Et
propter vapores caput petentes ⁊ miringas cerebri
eorum acuitate irritantes. ¶ Sextum et apparet in
naso gametu idest dispositio qua homo videtur lo
qui p nares. Fit eniz strictura nariũ ex siccitate me
lãcolica illic expulsa vl' cãta. Et fortasse fit. s. strictu
ra ⁊ casam. i. in carunculis que assimilantur popil/
lis. Et fortasse fit strictura ⁊ cassamu. i. viciũ i nari/
bus quasi velit dicere q̃ i lepra multiplex vicium i
narib⁹ põt accidere: scilicet ex polipo ex veruca i na
ribus orta ⁊c. ¶ Septimum ⁊ incipiũt capilli in sub
tilitatem ⁊ paucitatem. peruenire nam multi cadũt
ex corrosiõe in radicibus capillorum ab humore ma
lo ⁊ pauci renascuntur propter paucitatem boni fu/
mi conuertendi in capillos qui renascũtur sunt sub
tiles graciles propter stricturam pororum que fit a
siccitate humoris melancolici lepram facientis hoc
tamen signum poni potest potius lepre precedentis
quã iniciantis. ¶ Octauum apparẽt vene in corpo/
re ⁊ parte faciei. Ratio est quoniam est incendium
in partibus ⁊ propter illud mouentur materie ad il
las partes vnde replentur vene tali sanguine nigro
grosso quem mẽbra renuunt pro nutrimento. ¶ No
nuz ⁊ est odor corporis ⁊ proprie in sudore ⁊ odor an
helitus ad fetorem declinis. ⁊ hoc est propter cor/
ruptionem humorum ⁊ derelictionem aliquarum
partium a regimine nature ⁊ debilitatem caloris
naturalis. ¶ Decimum apparẽt humores melãcolici
mali ⁊ dolosi qualis sunt qui apparet in melancoli/
cis. nam melancolia sic disponit ⁊ tanto magis quã
to est magis extraneata. ⁊ preter naturam. Et preci/
pue si adest effumatio vt hic. ¶ Undecimuz. Et mul
tiplicantur in somno quasi somnia melancolica pro
pter causas dictas. ¶ Duodecimum ⁊ sentit in som/
no quasi super corpus suum grauedinem maximã.
Nam in ipsis virtus est debilis ⁊ hũores grossi gra
ues ⁊ terrestres. ⁊ eorum multitudo in ambitu toti⁹
⁊ precipue circa spiritualia ⁊ extrema. ¶ Istis signis
adducit quidam q̃ apparẽt macule ad liuidinem tẽ
dentes que i corpore sepe apparent sed parum morã
tur ⁊ recedunt ⁊ adducit in corpore accidere impe/
tigines magnas ⁊ morfeam nigram. ¶ Nonnulli di
cũt de quorum numero est Gilibertus anglicus li
bro septimo sue practice q̃ lepre signum primum est
insensibilitas mansiua intrinsecus veniens ⁊ maxi/
me extremorum digitoru℞ tam pedum quam manu
um scilicet minimi ⁊ sibi proximi ⁊ musculi extremi
a parte digiti minoris vsq̃ ad cubituz. ⁊ quandoq̃
ad humerum ⁊ pedum similiter vsq̃ ad genu ⁊ quã
doq̃ supra. Et addit infrigidatio in omnibus predi
ctis locis signũ est ⁊ q̃ñq̃ maior quaz i alijs. Et hec
infrigidatio q̃ñq̃ iuenit̃ sine cã manifesta exteriore
ita vt sit quibusdã valde mãsiua q̃ si accesserit cã ex
terior ĩfrigidãs de leuissimo frigẽt loca dicta ita vt
sepe

ſepe a lenibus caſibus infrigidãtibus fiat ibi fortis
inſenſibilitas ⁊ fornicatio in fronte palato ligua ge/
nis ⁊ palpebꝛꝫ pꝛio quaſi formicaꝝ poſtea quaſi pun
Guliel. ctura acuũ. vltimo quaſi punctura armorũ maioꝝ:
¶ Gulielmus de placẽtia lib. tertio cap. xxij. ſue pꝛa
ctice dixit ſigna cõmunia in lepꝛa ſunt pꝛurit⁹ mẽ/
bꝛorum cũ ſcabioſa diſpoſitione ⁊ ſiti ⁊ ardoꝛe ve/
Signa le/pꝛe ꝓcedẽtis. hementi ⁊ aſperitate totius coꝛpoꝛis.
℄ Signum lepꝛe pꝛocedẽtis ſiue ad augmẽtũ eun/
tis. ¶ Pꝛimum eſt ſparſio in capillis ⁊ diuiſio ⁊ mi
Primuꝫ. nutio in eis: ⁊ caſus diuiſio fit in lepꝛoſis ꝓpter ma
terie cõſumptionem continuantis pilum eo modo
quo videmus in fine Octobꝛis ſpargi ⁊ cadere folia
ab arboꝛibus carentia nutrimẽti hoc magis facie ⁊
Scðm. capiti cõtingit quã ceteris partibus ꝓpter plures
fumos in ipm recipi qꝫ in alijs partibus. ¶ Secun/
dum quãdoqꝫ diſlocatur capilloꝛuꝫ locus ꝙ nihil
Tertium. aliud eſt niſi infixio piloꝛu min poꝛis abſqꝫ materia
cõtinuãte eos nam leni fricatione cadunt. ¶ Tertiũ
⁊ ſcindũtur vngues ex nimia aduſtione ⁊ ſiccitate ⁊
Quartuꝫ. terreſtritate ſicut in terra euenit q̃ pꝛio fuerat humi
da ſi forti caliditate exſiccatur ſcindit̃. ¶ Quartum
incipit foꝛma fieri feda. ⁊ facies fit hoꝛribilis ꝓpter
oꝛgana ⁊ inſtrumenta faciei que permutantur: aut
ad aſpectum leonis aut ad modum tyri vt de ſpe/
cie vna lepꝛe videbitur. Et coloꝛ denigratur ſcilicet
coꝛpoꝛis coloꝛ coꝛpoꝛis vt ſecundo tegni patet reſul
tat ex coloꝛe membꝛoꝛum ſpermaticoꝛum que albe
dini attinent ⁊ ex coloꝛe materie que per venas dele
gatur. cum igitur talis materia ſit nigra: qꝛ aduſta
denigrat̃ coloꝛ foꝛma fit hoꝛribilis ſiue per foꝛmam
intelligas coloꝛem ſiue intelligas totius habitudi/
Quintuꝫ. nem. nam talis foꝛma fit hoꝛribilis a mala comple/
xione coꝛrumpẽte. ¶ Quintum ⁊ incipit ſanguis cõ
gelari in iuncturis ⁊ putreſit. Et hoc pꝛopter calo/
ris naturalis debilitatem quem acquiſiuit per viaꝫ
Sextum. aduſtionis ⁊ putreſit: quia a regimine nature deſti/
tutus. ¶ Sextum additur difficultas ⁊ conſtrictio
anhelitus donec perueniat ad difficultateꝫ vehemẽ
tem ⁊ diuiſiuam magnã. Cauſa eſt neceſſitas aucta
⁊ inſtrumenti ſcilꝫ pectoꝛis inobediẽtia ⁊ debilitas
Septimũ. virtutis cõſequentis malitiam complexiõis. ¶ Se
ptimum ⁊ peruenit vox in fine raucedinis. Hui⁹ rei
Octauuꝫ. cauſa ſuperius apparuit. ¶ Octauum ingroſſant̃ la
bia ⁊ denigrantur quod accidit a materia recte ad
ipſa labia mota ⁊ ex facilitate qua in ipſa labia im/
bibitur. nã labia ſatis rara ſunt ex ſuo modo com/
poſitionis iuuat ad hoc multitudo venarum ad ip/
ſoꝛum compoſitionem venientiuꝫ vt in anothomia
videtur. Ex qua apparet quare denigrãtur. nã ma/
teria que ibibitur eſt nigra: quia aduſta vnde labia
Nonum. ex ſui pꝛeſentia denigrantur. ¶ Nonum ⁊ appet ſu/
per coꝛpus additio glandoſa ſimilis animali qð gre
ce nominatur ſathos eſt animal quoddaꝫ quod ſub
vꝛceis aquarum reperitur ⁊ rotundatur. cum tangi
tur ⁊ fit durum in coꝛpoꝛibus lepꝛoſoꝛum ſub cute
fiunt quedam tuberoſitates rotunde dure ad tactuꝫ
Decimũ. ex melancolia que ſua qualitate coagulatur. ¶ Deci
mum deinde incipit coꝛpus vlcerari: quoniaꝫ lepꝛa
eſt non quieta. Vlceratur autem pꝛopter malitiam
auctam. hec autem eſt aduſtio modi ſpecie lepꝛe in
ꝓceſſu fit vlceratio maioꝛ tam in vna ſpecie qꝫ in
Vndeci/mum. alia ſicut in ſignis ſpecierum apparebit. ¶ Vndeci/
mum ⁊ coꝛroditur cartilago naſi. Et hoc pꝛopter
materias aduſtas que ad naſi cartilaginem deſcen/
Duodeci/mum. dunt aut coꝛroduntur membꝛa carnoſa cuꝫ quibus
naſi cartilagines continuantur. ¶ Duodecimum de
inde cadit naſus ⁊ eius extremitates ⁊ fit virus fe/
tens. ¶ Cauſa ſatis intelligi poteſt per ea que dicta
ſunt in ſigno pꝛecedenti virus fetens poteſt ex naſo

currere ⁊ ex alijs etiã partibus vlceratis eo ꝙ mate
ria que eſt lepꝛe cã coꝛruptiſſima ẽ. ¶ Tredecimum ⁊ 13.
reddit vox ad occultationẽ ⁊ hoc eſt pꝛopter debili
tatem virtutis ⁊ coꝛruptioneꝫ oꝛganoꝛum vocis cõ
firmata. ¶ Decimumquartũ ⁊ tunc iã non remanẽt 14.
pili. Et hoc quidẽ accidit pꝛopter vltimatã conſum
ptionem materierum quibus continuant̃ pili cutis.
¶ Decimumquintũ ⁊ denigratur coloꝛ valde quod 15.
quidem contingit ex vltimata aduſtione. ¶ Decimũ 16.
ſextum ⁊ pulſus quidem lepꝛoſi eſt debilis pꝛopter
debilitatem virtutis ⁊ paucitateꝫ neceſſitatis cum
egritudo ſit frigida ⁊ tarda non velox pꝛopter debi/
litatem frigoꝛis ⁊ fit neceſſaria ſpiſſitudo cũ non ſit
velocitas nec magnitudo. ¶ Hoc quod de pulſu di Pulſus.
citur maxime in pꝛoceſſu verificat̃ quando virtus
eſt multum debilitata ⁊ caloꝛ naturalis paucificat⁹
⁊ humidum radicale conſumptum eſt materia ter/
reſtrificata ⁊ infrigidata nã caloꝛ naturalis ſuffoca
tur ⁊ ſuccumbit pꝛopter nimiã materiã melancoli
cam multiplicatam ⁊ non ẽ velox ſcilicet pulſus ꝓ
pter debilitatem frigoꝛis hoc eſt pꝛopter debilita/
tem frigiditatis cauſatam. ¶ Eſt in lepꝛoſis multi/ Frigiditas
plex frigiditas nam i eis eſt frigiditas pꝛopter pauci
tatem caloꝛis naturalis ⁊ ꝓpter frigiditatem melan
colie ꝑ totum coꝛpus ſparſe. ⁊ frigiditas pꝛopter op
pilationem ⁊ impotentiã expanſionis ſpiritus ⁊ vir
tutis ad ambitum totius quando igitur ad tantam
venerit debilitatem virtus non ſolum eſt impotens
ad magnificandum pulſum ſed etiã ad velocitandũ
⁊ licet multũ ſit diminuta neceſſitas nõ tamen tan/
tum qn opus ſit in pulſu frequentia ⁊ iſtud cõtingit
pꝛopter virtutis debilitatem ⁊ inſtrumentoꝝ inobe
dientiam. ¶ Et Aueroys quarto colliget dixit ꝙ ro Auer.
tunditas oculoꝛum eſt ſignum maximũ denotãs le
pꝛam vrina eſt ſemꝑ alba vel ad albedinẽ declinis
cum quadã liuiditate ⁊ eſt in ſubſtantia tenuis pꝛo/
pter ſiccitatẽ ⁊ ſemper apparet in ea cõtenta ad mo
dũ farine non ad plenum molitis vel ad modum are
ne ⁊ ſi agitet̃ rauce ſonat ſicut vrina eticoꝛum ⁊ eſt
multuꝫ fetida. ¶ Satis de ſignis generis dictũ eſt.
Reſtat perquirere de ſignis ſpecierum.
℄ Species autẽ lepꝛe ſunt quatuoꝛ ſecundũ quod Signa ſpecierum.
quatuoꝛ ſunt hũoꝛes ex qbus cõtingit generari cau
ſaꝫ cõiunctã lepꝛe. Nã cuiuſlibet lepꝛe cã coniũcta
eſt colera aduſta putrefacta. Et nõ intelligo putre
factionẽ ſicut in febꝛe ſed putrefactionẽ que eſt extra
neatio calidi ⁊ humidi ſicut ẽ in coꝛpoꝛibus ſiccis ⁊
in ſtercoꝛibus. Cũ igit̃ ex qualibet ſpecie quattuoꝛ
humoꝛũ poſſit aliqs talis ſic putrere ſequit̃ ꝙ qua/
druplex erit cã lepꝛe coniũcta differẽs ſpecie admo
dum loquẽdi medicoꝛũ. ¶ Quaruꝫ vna q̃ eſt de ſan
guine appellat̃ alopicia. ¶ Que de flegmate Tyria.
¶ De colera. Leonina. ¶ Sed melãcolica dr̃ aleſan
gia. ¶ Et hec fuit viatici ſnĩa li. vij. ſue pꝛactice cap: Viaticus.
de lepꝛa vbi ſic dixit. ¶ Lepꝛa ẽ paſſio accñs a cole Deſcriptio
ra nigra incẽſa ⁊ putrefacta apparẽs i ſupficie coꝛ/ lepꝛe.
poꝛis ⁊ naſcẽs ex q̃ttuoꝛ humoꝛib⁹. Sꝫ tñ incẽſis ⁊
coꝛruptis ⁊ in colerã nigrã mutatis. ¶ Eſt aũt qua Spẽs.
druplex. Vel ẽ de coꝛruptiõe ſanguis ⁊ vocat̃ allo/
pitia. Altera de colera rubea. ⁊ dr̃ leonina. Alia de
colera nigra ⁊ appellat̃ alefangia. Quarta de fl'ate
dicẽda tyria. ¶ Et hec ẽ yſaac ſnĩa. Et hãc viã ſeqt̃ Auctoꝛes.
Gilber. anglic⁹ ⁊ Guliel. de placẽtia ⁊ plures alij.
¶ Videt̃ tñ q̃cũqꝫ ex p̃dictis ſpẽb⁹ i duas ſpẽs q̃rũ
vna fit ex quouis dictoꝝ hũoꝝ ꝑ aduſtionẽ ⁊ alia ẽ
melãcolia fcã ꝑ cõgelationẽ. Attamẽ qꝛ lepꝛa ꝑ viã
cõgelationis raro cõtingit ⁊ ſi aliquando accidat
nõ eſt foꝛtiũ accidentiã ideo multi auctoꝛes de tali
lepꝛa nihil expꝛeſſerũt ſed ſolum de facta per viam
aduſtiõis. Et hãc ẽt nõ expſſerũt de oĩbus ſpẽbus.

Serapio. Jmmo Sera. q̄nto breuiarij dixit. Leprā generari
a sup̄fluitate colere nigre. Et ista duplex existit. vna
cōsurgēs ex colere citrine adustiōe. Et alia ex cali/
Halya. tate. s. adustiōe q̄ humoris melācolici. ¶ Et Haly.
8. theori. dixit duas eē spēs eius: vna que fit ex co/
lera nigra quā sanguis diximus eē fecē ⁊ purgamē/
tum. ⁊ altera que est ex colera nigra ex colere rubee
Auic. adustiōe generata. ¶ Auic. insequēs Serapionem ⁊
Halyabatē posuit tres spēs eius. sicut tres sunt po
site inter ambos illos. s. q̄ facta est ex colera adusta:
⁊ q̄ facta est ex melācolia adusta: ⁊ q̄ facta est ex fe/
ce sanguis. De melācolia facta ex adustiōe flegma/
tis aut sanguinis multi non expresserūt. qꝛ raro san
guis ⁊ raro flegma per adustionem deducuntur: vt
Auic. fiant materia lepre. Et si ad hoc deducūtur nō sunt
seniorum accidentiū. Unde Auic. cap. supra allega.
Facta ex melancolia colere est magis feda ⁊ pluris
nocumēti ⁊ difficiliorū accidentiū ⁊ vehementius
adurens ⁊ vlcerās: sed est susceptibilior curationis.
Et facta ex fece sanguinis est vehementior ⁊ gerior
⁊ non vlcerat. Et facta ex melācolia adusta similaꝶ
colerice in suis accidentibus: licet est tardius susci/
Signa spe piens curationem.
cierum. ℂ Jstis itaqꝫ dimissis veniendū est ad ponendum
signa cuiuscꝫ spēi. ⁊ q̄d q̄riꝶ manifestius fiat.
Signa leo ℂ Leonine signa sunt. ¶ Primū oculi rubescūt tu
nine. mescūt ⁊ rotūdi fiunt in q̄bus apparet eminētia ve
Primuz. narum sanguinis colerici abūdantia cū quo quedā
2. apparet citrinitas. ¶ Scdm color vergit ad citrini/
3. tatem ⁊ fuscedinem. ¶ Tertium corpus totum ē ma
4. gis gracile precipue in extremitatibus. ¶ Quartum
5. exsiccaꝶ magis pectus ⁊ stringiꝶ. ¶ Quintuz fixure
6. maxime in membris extremis fiūt plures ⁊ maiores
7. ⁊ citius euenētes. ¶ Sextuz corrosio ꝓperat ad gin
8. giuas. ¶ Septimū vrina est coloratior. ¶ Octauum
9. sanguis qui in flobothomia egreditur est subtilior.
10. ¶ Nonū dislocatio in iuncturis accelerat. ¶ Deci/
11. mū totius corporis vlceratio. ¶ Undecimū hec spe
12. cies citius omnibus alijs augmētū suscipit. ¶ Duo
decimū fiunt magis solito clamosi iracūdiores ⁊ ve
nenosi magis ⁊ apparēt serpigies emperigines mor
Signa ele fea nigra vel crocca.
fan. ℂ Signa elefangie sunt coloris totius corporis ni
Primuz. gredo intensa magis quā in alijs spēbus. Pōdero/
2. sitas corporis maior. Tarditas fixure ⁊ vlceratōis
3. respectu leonine. Gracilitas amplior. Urina pauca
4. ⁊ ad fuscedinem quādam declinans. Et sanguinis
5. in flobothomia egressi grossities maior. Et cōdēsa/
6. tior velocior: ⁊ ad augmentum nō ꝓperat maior ⁊
7. crebrior partiuz insensibilitas cum stupore quā ire
8. liquis. Copia scrophulaꝝ ⁊ glandiū semꝑ fere sunt
9. subtristes. Cum sanguis lauatur in lauatura appa/
10. rēt quasi quedam venule.
Signa alo ℂ Signa alopitie sunt color corꝑis vergēs ad ru/
pitie. bedinē magis facies magis rubicūda. Et depilatio
Primuz. magna palpebre ingrossanꝶ ⁊ inuersanꝶ. Urina ma
2. gis rubet. Etiā sanguis in flobothomia egrediēs ci
3. to inspissaꝶ. Et corpus nō apparet arriduz sicut in
4. leonina ⁊ elefantia. Difficultas odoratus. A gingi/
5. uis educiꝶ sanies ⁊ ex leui scalpatiōe ab ipsis ⁊ na/
6. so effluit sanguis. Corpus ⁊ facies qm̄ rubeis macu
7. lis ⁊ pustulis diffundiꝶ. Cutis ⁊ caro mollis ⁊ quasi
8. semꝑ sublucida ⁊ aliqua vnctuositate perlinita.
9. ℂ Signa tyrie sunt. Multiplicatio nodoꝝ ⁊ glan/
Signa ty/ dulaꝝ ⁊ tuberositatū in corpore. Color corporis ab
rie. albedine trahit ad fuscedinem. Corpus totū rema/
Primuz. net humiduz minus q̄ꝫ in alijs speciebus exsiccatū.
2. Oculi in illa specie magis q̄ꝫ in alijs lacrimantur.
3. Fit pilorum casus cum fissuris ⁊ impetiginibꝰ. Uri
4. na grossior ⁊ albior. Et sanguis peregrediens liqui
dior ⁊ dissolubilior. Fecus facies tumescit a qua cor
tices eleuantur. Extremitates. s. manuum ⁊ pedum
tumescūt. Scindūtur ⁊ cadūt vngues. Excreatio/
nes ⁊ emunciones plures q̄ꝫ in ceteris spēbus. ⁊ q̄n
alique partes scalpūtur excutiūtur veluti farina ⁊
furfures. ¶ Cū igitur signa generis lepre ⁊ suaꝝ spe
cierū posita sint superest videre si in hoc nobili viro
supradicta signa inueniūtur quod si nō reperiūtur
liquet hunc virum non esse leprosum.
ℂ Jncipiamus igiꝶ discurrere. ¶ Primū signum
nō apparet. Naz in illo nō est color rubeus vt liq̄t.
Nec palpebraꝝ inflatio. Nec gossoni vel assafati.
¶ De scdo signo posset quis dubitari: quoniā oculi
sunt rubei: Sed hoc signū est cōe ad leprā ⁊ corrizā
⁊ illud infra declarabo. ¶ Jn pectore nulla ē strictu
ra q̄d est signū tertiū. ¶ Nec quartū vt notum est.
¶ Minus verificatur quintū. ¶ De sexto videꝶ dubi
tatio quāquā non sit. naz vt declaraturus suz a ma
teria a cerebro fluente fit aliquando in extremitate
nasi opillatio: ⁊ tunc videtur cum naribus loqui est
igitur signū cōe ad leprā ⁊ corrizā. ¶ Septimū non
apparet aliquo modo. ¶ Nec octauū. Nec minꝰ no
num. Nec decimū in somno rarissime somniat. Et
somnia facilia q̄d erat vndecimū signū. Nec graue
dinē sentit dū dormit q̄d erat duodecimum. Nec
macule apparēt. Nec impetigines. Nec morfea: vt
aliqui posuerunt esse signū nullam habet partez in/
sensibilem que sentire debeat. Si extrema in eo fa/
cile infrigidātur illud est sibi quasi vt affirmat cōna
turale. Pariter ēt ex paruo labore calefiūt hoc est
propter raritatem texture ipsorum. ⁊ est signum nō
ꝓprium lepre. Nullam penitus sentit formicationē
in fronte aut palato in lingua ⁊ genis ⁊c. Nō habꝫ
pruritum ⁊ precipue manuum qualis est qui leprā
precedit aut secum cōiungiꝶ. Nec est scabies. Nec
sitis. Nec corporis asperitas.
ℂ Uidēdum restat si in hoc viro sunt signa. Pro/
cedētis postq̄ꝫ signa absoluimus ipsius incipiētis.
¶ Primū fuit sparsio in capillis ⁊ casus eoꝝ q̄d mi
nime est in hoc viro. ¶ Nec dislocātur loca capillo
rum ꝙ fuit scdm. Nec vnguibus apꝑet scissura q̄d
fuit tertiū. Quartū fuit ꝙ forma incipit fieri fetida
⁊c. ꝙ minime apꝑet in viro isto q̄d si in oculis color
videꝶ mutatus est ꝓpter cām dictam ⁊ infra decla
rādaz q̄d nō cōgeletur in iuncturis sanguis nec pu
trescat satis liquet quod erat signum quintū. Nec
sextū verificatur. s. additio contritionis anhelitus.
Non prouenit vox ad rau cedinez nedum ad finem
eius quod fuit septimū signum. Nec octauum. s. la
biorum ingrossatio. Nulla glādosa additio appa/
ret in corpore suo ꝙ fuit nonum. Nec etiā decimū
ꝙ fuit corporis vlceratio. Non est cartilaginis nasi
corrosio vt liq̄t ꝙ erat. xj. Nec cadit nasus aut ex/
tremitates: aut egrediꝶ virus fetens ꝙ fuit. xij. Ter
tiūdecimū vero ꝙ fuit vox redibat ad occultationē
minime est. minime verificaꝶ. xiiij. ꝙ fuit ꝙ iaz nō
remanēt pili. xv. vero fuit ꝙ color denigraꝶ valde.
⁊ hoc nō inuenitur. Nam color eius est vt erat an/
tequam suspitio esset istius egritudinis. Nec attesta
tur pulsus huic lepre vt facile apparebit tangentis
⁊ considerantis quales sint differētie pulsus leprosi
ꝙ fuit. xvj. signuz. Nec oculi in istud redundantur
quod apud Auerroym est potissimum signū. Urina
eius varij est coloris ⁊ modi substantie ꝑm ꝙ cōtin
git meliorem aut deteriorem in eo fieri digestionez
⁊ notum erit volenti contrariari. Si quis tamē ꝓ/
terue dicta sua defendere vellet. ⁊ hunc asseuerare
leprosum esse diceret. ꝙ ⁊ si multa ex istis signis nō
verificentur aliqua tamen apparent: vt ex omni par
te eorum dicta refellantur.

ℂ Descēdamus.

¶ Descēdamus ad experimēta que a nr̄is doctori
Primuz. bus ponunt̄. ¶ Primū est vt patiēs exuatur si inue
nerimus cutem asperā ⁊ aspergamus aquam frigi-
dam si ei non adheret nisi sicut foret corpus vnctuz
tunc est leprosum. Nā cutis in isto aspera nō est. et
ideo nō verificatur experimentū. In quibusdā non
leprosis vidi sepe aquam corpori nō adherere quod
cōtingit ꝓpter fumos quosdā vnctuosos aut super
fluitates quarte digestionis que fit in mēbris q̄ ad
Secdm. cutem expellūtur que cum vnctuose sint ⁊ cuti inhe
reant prohibent aquam figi. ¶ In sanguine volui ex
periri. nam eo per flobothomiam extracto ⁊ ipso co
agulato accepi partē sanguinis superiorem cui sup-
posui sal tritum ⁊ statiz liquefactū est. nā si sup par
tem coagulatam poneretur in homine non leprose
nō dissolueret̄ nō appet sanguis vnctuosus. ¶ Itez
sanguis in plāta manus fricatus nō sentitur areno-
sus ad odorem nō apparet fetidus d̄scēdit sanguis
super aquam claram proiectus tardat sanguis post
flobothomiam antequā coaguletur. ¶ Hec experi-
Signa gulielmi, menta fere omnia habētur a Gilberto anglico colle
cta que in illo per me experta nō verificātur. ¶ Gu
lielmus de placentia in lib. ⁊ cap. superius allegatz
posuit signum q̄d dixit nūquā fallere eum: cui⁹ ver
ba hec sunt ⁊ certissimum signum ꝙ nūq̄z fallit est.
Q̄d si medicus quādo dubius fuerit de lepra aspe-
xerit in os leprosi ⁊ presserit suis digitis linguam ⁊
viderit circa radicē lingue. i. vuee ⁊ in palato scissu
ras ⁊ pustulas vstas albas rubeas ⁊ citrinas que cō
tingūt ex fumo eleuato a materia que aduritur: vn̄
cum reuerberatur talis fumus horribilis in loco cū
ascēdit ad caput ⁊ nō resoluitur: imo inficit loca il
la s̄m ꝙ est. Significat vniuersalē adustionē in ma
teria totius corporis ⁊ significat hoc vere lepram.
Cum igitur diligēti facta inspectione minime tales
pustule apparcāt certe cōcludēdum est hūc nobilez
virū nō esse leprosum: cū nec signa nec experimenta
hoc attestētur vt vis minime nec breuitatis cā expe
dit vt percurram⁹ signa specierū lepre. Nā si nō est
leprosus vt per dicta cōstat nō est in aliqua specie le
pre reponēdus. Et ideo superuacuū esset querere in
eo signa spērū lepre. ¶ Relinquitur igitur tāq̄z hoc
Casus. ꝓbatū ⁊ rōnibus ⁊ experimētis demōstratum.

¶ Declaret̄ deinceps dispositio ipsius viri: pro eu
ius notitia sciēdum ꝙ iste vir nobilis catarrum pa
Catarr⁹ accipit̄ tripliciter. titur. ¶ Sed catarrus tribus modis accipitur. Uno
modo large pro quocūq̄z defluxu humiditatū a par
tibus superiorib⁹. precipue tamē a capite ad partes
inferiores quicūq̄z fuerint: ⁊ tunc grece dicit̄ roys
q̄d latine est fluxus. Et sic sumitur ab Auic. secūda
primi cap. de morbis cōpositis. Scd̄o modo minus
cōiter pro quocūq̄z defluxu humiditatuz a cerebro
ad partes sibi suppositas: siue ꝑs illa sit stomachus:
siue pectus: siue epiglotis. siue fauces: siue nares. ⁊
ita de reliquis: ⁊ isto mō sumit̄ cū diximus fluxus
catarralis aut tussis catarralis. Tertio modo stri-
cte accipitur magis proprie pro descēsu humorū ad
pulmonē tisi. ⁊ hoc mō intelligit̄ cum absolute pro-
fert̄. ⁊ dixit Mesue ꝙ idē est grece fluo ꝙ latine reu
ma seu reumatismus d̄r: catarrus. n. a cado. nā cuz
humiditates cadūt vel ruūt ad pectus vł pulmonē
catarrus dicūtur. Et hoc mō tertio sumptus disti
guit̄ cōtra corrizā ⁊ brācuz. Est. n. corriza fluxus
hūiditatū a cerebro ad ossa nariū: vn̄ illa materia q̄
descendit ad nares vocat̄ chachareri ⁊ est corriza.
¶ Et ex istis pz ꝙ catarrus ꝓp̄e est accidēs: qūi est
exiēs mutatū q̄d sequit̄ imediate ad egritudinē ce-
rebri. ¶ Potest etiā esse causa morbi: quoniā cōple
xionē alteraret vel viam opillaret aut cōtinuitatem
solueret. ¶ Potest etiā dici morbus i numero quē-
admodum lapis in vesica aut vermis ⁊ hoc eēt quo
niam materia ipsa prohiberet immediate certā ope
rationem fieri vel pulmonis dilatationem aut con-
strictionem. ¶ Ad propositum nostrum iste vir pati
tur catarrum. secundo modo sumptum qui proprie
dicitur coriza. nā est merci fluxus ad partes nasi.
¶ Et hui⁹ catarri causa intrinseca materialis est du
plex. Una est humiditas in cerebro congesta per vi-
am indigestionis nutrimenti ad ipsum delati cuius
superfluitas indigesta in ipso remanet ⁊ multiplica-
tur. Alia est humor siue vapor ascendens ad cere-
brum ex corpore toto aut ex stomaco vel ex alio siue
alijs membris quare humor postea in eo remanens
descendit vapor vero ad cerebrum ascendens non
resolutus frigiditate cerebri condensatur. ⁊ in aque
naturam conuertitur. Unde Gale. v. de accidenti Gale.
⁊ morbo. Accidit catarrus cerebro ex defectu virtu
tis digestiue ipsius sicut accidit homoceria stoma-
co ex defectu sue digestionis congeritur humiditas
in cerebro ex indigestione alimenti ad ipsum delega
ti. ¶ Causa vero lesionis digestionis cerebri aut est
malicia complexionis cerebri pura vel cūz materia.
Ut plurimum tamen est mala complexio frigida et
humida. Quare Auerloys tertio colliget dixit vir-
tutis digestiue operatio in cerebro. aut diminuitur
aut corrumpitur ⁊ ad hoc prouenit fluxus vel casus
superfluitatū non coctarū ex cerebro ad nares ⁊ pa
latum ⁊ vocat̄ hoc accidēs nassa. i. catarr⁹ Sed q̄r
alimētum cerebri est frigidū ⁊ humidum erit illa su
ꝑfluitas ex eo cōgesta frigida ⁊ hūida. ¶ Causa ascē
sus humorū ad cerebrū ē virtus expulsiua mēbrorū
inferiorū expellēs humorē ad ip̄ lum: aut est tractus
vi doloris aut caloris capitis attrahentis ascēdunt
vapores ad cerebrum ipsum eo ꝙ cerebrum i corpo-
re est sicut media regio aeris ad quam delati vapo-
res aquosi ad propriam naturam reuersi in pluuiam
conuertūtur similiter vapores ex corpore delati ad
cerebrū nisi resoluti fuerint in ipso refrigerantur et
ad naturam reducuntur aquosam. Aui. v. tertij ca.
de coriza de vtraq̄z causa dixit. Cerebrū quod frigi
dum est ⁊ non digerit illud ꝙ prouenit ad ipsum ex
nutrimento ⁊ non resoluitur ꝙ ad ipsum ascendit ex
vaporibus. Conuertuntur ergo superfluitates nutri
menti inferius. i. inferius descendunt quia inspissan
tur frigiditates cerebri ⁊ sua grauitate inferius flu-
unt. Et apponunt̄ vapores i aqueaz naturam cōuer
si sicut conuertitur in alembico illud quod ascendit
ad ipsum ex cucurbita quare assidui sunt in ipso flu
xus. ¶ Causa extrinseca est aut a sole caput calefaci
ente aut ex vento calido vel ex olfatu medicinarum
calidarum sicut musci croci ⁊ aliorum ⁊c. Aut medi
cine calide cataplasmate: vel aliter capiti applicate:
vel est frigiditas extrinsecus veniēs ex aere frigido
aut vēto septētrionali ⁊ ꝑcipue cum caput discoope
ritur scilicet ad aerem frigidum ⁊ ventum frigiduz
⁊ precipue hora qua rarificātur pori cerebri ex bal-
neo exercitio ira aut cogitatione aut alijs vt locu-
tione multa. Multa repletione: coitus plurim⁹ ⁊ co
mestione rerum in capite euaporantium superfluus
somnus ⁊ pariter superflue vigilie omnes iste cause
facile haberi possunt ab Aui. loco supra allegato.

¶ Sciendum tamen est ꝙ humor ad caput expul- Nota.
sus seu ex vaporibus ad ipsum eleuatus in capite
genitus est acuitatem participans quare cum mi-
scetur cum humore in capite ꝑ indigōnem multipli
cato resultat humor hn̄s salsuginē quādaz. vn̄ iste
catarrus siue coriza est hūor salsuginē hn̄s. Est aūt
catarrus iste aliqn̄ subtilis vt plurimuz tn̄ grossus.
¶ Signa sunt rubedo oculoruz mordicatio eius ꝙ Signa.
currit rubedo tamē est remissa ⁊ similiter mordica-

tio ꝓpter materiã flegmaticã obtundentẽ humorẽ acutũ. Apparet etiã eminentia aliqua duorũ superciliorum ⁊ opillatio in foramine qđ est in osse fixo in naso. vnde nõ odorat bene ⁊ loquitur ac si ꝑ nares loqueretur iterdum secundũ ꝙ opillatio fuerit maior aut minor in loco dicto. Et hec omnia contingunt ratione flegmatis ad ea loca currentis. Apparet etiã fluxus lacrimarũ cuꝫ tanta est materie abũdantia qui per foramina que ab angulis oculorum

Signa. ad ipsum nasuꝫ materia ad oculos venit. ¶ Hec si-

Pronosticum. gna faciliter colligunẽ ab Auic. ⁊ Serap. ¶ Hec dispositio verẽda est. nam catarrus multarum dispositionũ põt eẽ cã vt ostẽdit Aui. v. tertij ca. ꝓprio.

Ordo consilij. ¶ Cura istius dispositiõis duobus perficitur instrumentis: dieta scꝫ: ⁊ potione.

Dieta. Aer. ¶ Dieta cõsistit in debita administratione sex rerꝫ nõ naturalium. ¶ Et primo ab aere incipiamus. Fugiat aerem frigidum ⁊ etiã multum calidũ: ⁊ aerẽ turbidum nebulosum ⁊ ventosum: ꝑcipue flante austro aut borea. Et similiter aerẽ humidũ ⁊ vaporosum ⁊ habentẽ odorem malum. ¶ Eligat sibi aerem clarum declinantẽ ad caliditatem quandaꝫ aut ad temperamẽtum in qualitatibus actiuis. In passiuis vero ad quãdam siccitatẽ paruã. Tñ sitqꝫ boni odoris ⁊ euentatus. Locus habitationis sit a terra eleuatus: nõ ꝓpiquus cursibus aquaꝝ: nec cloacꝫ. Sit expositus orienti. Teneat caput ⁊ reliquuꝫ corpus munitum a frigore. ita ꝙ paucitate pannorum ab eo nõ ledaẽ nec multitudine sudet. Quare variãde sunt vestes ⁊ bireta ẽm temporum varietatem. Igni vero non multum ꝓpinquet nec ipsum aspiciat: sed si opus fuerit ad ipsum appropinquare tergum voluat ⁊ a fumo ⁊ puluere caueat.

Accña ai. ¶ Nocet sibi furor ira. tristitia sollicitudo desperatio. Sed conueniunt patiẽtia letari gaudere bñ sperare cum amicis ⁊ dilectis conuersari. Et a frequẽti coitu cauere tanqꝫ a re multuꝫ nocenti. Usus eiꝰ sit rarus tamen completa digestione in stomacho ⁊ epate interdum conuenit.

Sõnus. ¶ Somnus sit de nocte non de die sitqꝫ prĩo sup latere dextro: deinde super sinistro capite bene eleuato corpore: pãnis cõuenienter tecto non maioris quantitatis horarum septẽ nec minoris sex nec priꝰ incipiat dormire q̃ꝫ transeant hore due a fine cene:

Vigilie. Et lꝫ somnus superfluus noceat non minus tamen superflue vigilie. nam caput replent ⁊ spiritus resoluunt prima tertij caplo de epilensia: ⁊ de corruptione memorie.

Exercitiũ. ¶ Cõuenit exercitium totius corporis moderatuꝫ stomacho ieiuno factũ pulsis primo superfluitatibꝰ prime ⁊ secũde digõnis. Et ꝯuenit capitis leuis pectinatio vel eius cũ pãnis leuis fricatio ⁊ maxime post exercitiũ inferiorum partium ꝙ multũ in cãu

Balneuꝫ. isto confert. ¶ Conuenit balneũ anteq̃ꝫ catarrus ad inferiora discurrat. vnde Auic. v. tertij. Qui cõsuetus est pati catarrum quandoqꝫ prohibet aduẽtum catarri sui subitus introitus in balneũ ad sudandũ aut pro. i. ante aduẽtum catarri. Et sic voluit Aui. ꝙ balneũ cõueniat in preseruatiõe a catarro insolitis ipꝫ pati.

Quies: ¶ Cõfert quies precipue post cibũ sicut nocet ea hora omne forte exercitiũ tã totius corporis q̃ꝫ capitis.

Haly. ¶ Haly. dixit corrizam patiẽtes. i. ⁊ catarrũ cibos ad caput euaporãtes fugiãt vt nuces caseũ veterẽ lac caprinũ erucaꝫ ⁊ siliq. Et Auerro. supersedeat. Et Auicen. dixit minoret potum aque frigide congelate.

Cibus. Potus. Panis. ¶ Cõuenit panis ex farina boni frumẽti a qua furfur sit excussum competẽter coctus ⁊ debite fermẽtatus duorum aut trium dierũ: sed nõ prius comedatur quã caloreꝫ quẽ ex furno contraxit deponat.

vina potẽtia dulcia grossa oĩa sunt mala ⁊ similiter subtilia acuta. ¶ Cõuenit vinũ paruum colore albũ aut parũ rubeũ siue habẽs colorem vini granatorũ qđ nõ sit fumosum nec dulce nec multũ ponticum sitqꝫ in substãtia clarum ⁊ boni odoris qđ si indiget permixtiõe cũ aqua: misceatur cum aqua cisterne aut aqua simpliciter cocta. ¶ Loco vini vti posset tẽpore hyemis aqua mellis qđ sic fit. Recipe mellis clari lib. j. aque fontis clare ⁊ munde lib. x. misceãtur simul in vase vitreato ⁊ ponaẽ ad ignem lẽtuꝫ sine fumo ⁊ buliat ⁊ cũ bulire inceperit dispumeẽ ⁊ tãdiu buliat donec tertia pars aque consumeẽ: ⁊ tunc deponatur ab igne ⁊ coleẽ cũ saculo in fundo cuius ponaẽ cinamomi modo grosso pisti. ʒ. iiij. ⁊ vsui seruetur tempore estatis ponatur loco mellis zuccarũ albũ ⁊ esset potus valde cõueniẽs. ¶ Carnes sint ꝑdicum fasianoꝝ frãculinoꝝ ⁊ merularũ ⁊ aliarum auiũ degẽtium in pratis ⁊ nemoribus cõueniũt pariter carnes pullaꝝ gallinaꝝ iuuenũ ⁊ caponũ ⁊ pipionum volare incipiẽtium. ¶ Ex quadrupedibꝰ bone sunt carnes edi castrati vituli ⁊ caprioli iuuenis abstineat a carnibꝰ bouinis caprinis porcinis ⁊ salsis carnibus a leporinis ⁊ a carnibus auiũ in aquis aut paludibus degentiuꝫ sicut sunt anates ansares ⁊c. ¶ Pisces non sint in multo vsu si tñ aliqñ sumit sicut ex aquis dulcibus bonis squamosi parui vt capedani trute lucij carpiones timali. Et ex mari solee trilie passares aurate ⁊c. ¶ Competunt oua recentia sorbilia aut tremula dura vel frixa nocẽt. Vitet lac caseum ⁊ que cum lacte fiunt ⁊ butyrum. ¶ Ex herbis eligantur boragines buglossa apuli cicorea endiuia ⁊ spinacia cum petrosillo mixta. Legumia nõ conueniũt precipue fabe lẽtes. si tamẽ accipiẽ sit brodium cicerum rub. far ⁊ miliũ. ¶ Caueat ab oĩbꝰ acruminibus vt sunt alea cepe raphanus ⁊c. ¶ Ex fructibus cõcedũtur passule dulces auellane prius torefacte fistici ⁊ amigdale excorticate. ¶ Cũ carnibꝰ suis vti põt sapore facto cũ brodio aut succo granatorũ dulciũ ⁊ supra aliqđ spargaẽ infrascriptaruꝫ specieꝝ. Recipe cinamomi electi croci macis liquiritie cardamomi ana. ʒ. v. zuccari ad põdus omniũ ⁊ fiãt species. Et cũ ferculis suis ꝑcipue tꝑe hyemꝫ vti põt spẽbus que sic fiunt. Recipe zinzib. albi cinamomi electi ana. ʒ. ij. gariofili cardamomi croci ana. ℈. j. pistẽtur ⁊ cribẽtur ⁊ potest post cibum vti tragea que sic fit. Recipe liquiritie anisi ana. ʒ. j. ß. gariofilorum cubebaꝝ añ. ʒ. ij. macis. ʒ. j. passularũ enucleataꝝ mũdatarũ lib. ß. Et de hac in fine mense sumere potest coclear vnum. ¶ Studeat omni die hr̃e vẽtris bñficiũ bis aut saltẽ semel ꝙ si naturalr̃ haberi nõ põt habeat arte aut cũ suppositorio fcõ ex melle aut clisteri cõmuni vel cũ assumptiõe. ℥. i. cassie per horam ante prandium.

¶ Nunquam comedat vsqꝫ ad sacietatem: sꝫ semper a mensa famelicus surgat nec comedere incipiat nisi senserit priorem cibum esse digestum ⁊ affuerit verus appetitus: qui cum aderit non differatur cibus. Non comedat in vna mẽsa diuersa cibaria. Sed sit contentus vno aut duobus. Et primo accipiat illum qui facilius digeritur bibere non incipiat nisi prius octo vel decem bolos sumpserit nec tãtũ bibat vt cibus in stomacho natet. ⁊ post cibũ ad mediam horam nihil potus sumat.

¶ Cura per potionem quinqꝫ habet intentiones. Prima digerere materiam. Secunda est abscindere vel saltem ipsam minuere. Tertia est diuertere ipsam materiem a parte timorosa ad partem ignobilem. Quarta abscindit fluxum alterando malaꝫ discrasiam ⁊ membra confortando. Quinta corrigere accidentia si qua fuerint.

¶ Prima

Prima intentio. Digestiuū.

¶ Prima intētio sic complet. Digeratur materia iuxta primā intentionem cuȝ syrupo qui sic fit. ℞. saluie. m. ß. capillorū veneris sticados arabici ana. m. j. passularuȝ sebesten añ. ℥. j. lupullorū endiuie. añ. m. j. borraginis ⁊ buglosse cū radicibus ipsoruȝ añ. m. ß. buliāt omnia ĩ lib. v. aque clare fontis vsq; ad consumptionē medietatis postea coletur ⁊ colature addatur zucari quātum sufficit ⁊ fiat syrup⁹ ⁊ acetosetur cum modico acceti vini albi ⁊ aromatizetur cum macis nucis musc. ⁊ sandalis. ℞. supradicti syrupi. ℥. ij. aquarum saluie mellisse ⁊ endiuie añ. ℥. j. misce istum syrupū calidum sumat in aurora per horas octo post finē cene precedentis ⁊ continuet donec in vrina digestio apparuerit.

Scd̄a intentio. Minoratiuum.

¶ Secunda intentio perficitur cuȝ administratione istarum pill. ℞. pill. cochiarum. ℈. ij. ß. pill. de fumoterre. ℈. ij. fiant pill. ix. ⁊ accuantur cum grano. j. ß. elaterij. istas pill. sumat in die imediate sequente ad diem complete sumptionis supradictorū syruporum per horas. ix. post finem precedentis cene ⁊ potest cum ceperit super dormire per horam deinde vigilet donec transeant hore quinq; ab hora sumptionis ⁊ tunc sumat ciatum vnum aque ordei cum. ℥. j. zucari rub. Et inde ad horam prandeat.

Tertia intentio. Diuersiones.

¶ Tertia intentio sic complet. ¶ Diuertatur materia iuxta intentionē. ⁊ primo ad partē remotā ⁊ hoc cuȝ clisterijs suppositorijs fricatiōibus extremorū: Positione ventosarū super nucaȝ. Et similiter sup comissurā: Sed hoc fieri non debet nisi corpe prius bene purgato. Et cuȝ ventosa remouetur illico ponatur cerotū ex thure masticis sandaraca laudano. ¶ Et ex diuerrentibus est masticatorium. Qd̄ fit cū mastice ⁊ pipere sumant masticū grana. x. ⁊ ponat in ore cūq; comassata fuerint ponātur grana. iiij. piperis ⁊ masticetur ⁊ spuat omne illud ꝙ ad os venit de humiditate. Cūq; piper dissolutuȝ fuerit addat quattuor alia grana ⁊ sic procedat per mediā horaȝ continuādo ⁊ hoc facere incipiat per tres dies postquā pill. sumpserit ⁊ faciat sic duobus diebus in qualibet ebdomada ipsis diebus interpositis.

Quarta intentio. Garga. Odora.

¶ Quarta intētio sic perficit. ℞. mirre sandarace añ. ʒ. j. pistentur modo grosso ⁊ buliant in. ℥. vj. vini rub: vsq; ad cōsumptionē quarte partis ⁊ de hoc vino sepe gargarizet. ¶ Itē. ℞. nigelle per noctē in aceto infuse postea exsiccate demū torrefacte. ℥. ij. ligetur in sindone ⁊ frequēter odoret. ¶ Accipiatur etiaȝ dicte nigelle pars ⁊ supponatur prunis calidis ⁊ recipiat fumus ad nasum. Iteȝ valet suffumigiū factū ex olibano ⁊ laudano. ¶ Ex his que in ore retinent ⁊ conferūt sunt mirra thus ⁊ spicanardi inter dentes retēta nam sunt sublimis iuuamēti vt dixit: Mesue. ¶ Ex rebus q̄ odorant est pomū que sic fit. ℞. storacis calamite. ʒ. ij. olibani masticis sandarace añ. ʒ. iij. costi spice añ. ʒ. j. ambre. ʒ. ß. xiloales. ʒ. iiij. musci. ℈. j. terbentine parū ⁊ fiat pomū.

Modus vsus.

¶ Horum medicaminū fluxū materie refrenantiū vtatur modo vno modo alio. Et ipsis vti incipiat postquā absoluerit intentionem secundam. ¶ Et iuxta ipsam quartā intentionē cōfortet caput remouendo maliciā digōnis. Prio supaspergēdo cuti capitis puluerem thuris aut macis ⁊ precipue in loco comisurarū. Item supponatur cerotum capiti quod sic fit.

Cerotū capitale.

℞. laudani. ℥. j. macis nigelle añ. ʒ. j. ß. sandarace. ʒ. iij. olei costini quantum sufficit ⁊ cum cera fiat cerotum. ¶ Ad idem faciunt fasciculi policarie calefacti super tegulam sine liquore ⁊ capiti superpositi. ⁊ cum infrigidantur remoueantur. ¶ Item ambra per omnem modum administrationis confortat cerebrū. ¶ Itē diamusci dulcis. ℥. iij. triasandalorū. ℥. j. misce d̄ isto electuario ꝯfortatiuo cerebri ⁊ epatis sumat ad quātitatē vnius castanee ante prādiū per quattuor horas pōt istis vti modo vno modo alio postquā pill. supradictas sumpserit.

Quinta intentio.

¶ Quinta intentio que est succurrere accidētibus cū nullo modo sint ad se curā trahētia nō expedit eorū curā ponere. sȝ si qua supuenerint ad ea ꝓpria ē recurrendū.

Nota de signis.

¶ Unū tñ est aduertēdū ꝙ puto forsan occasionē dederit vt diceret ꝙ vir iste leprosus est: nā sup tibias apparuerūt alique macule rubee ⁊ sup coxas ⁊ postea coloris quasi violacei ⁊ inde fiebant nigre ꝓpter qd̄ potuit aliqs credere hoc ab hūore melancolico ꝓuenire ⁊ amptius qꝛ pili ceciderunt a locis in quib⁹ tales macule fuerunt. ¶ Itē tibie cum tangunt satis dolent. ¶ Sed ista nihil faciūt ad cōcludendū istū esse leprosuȝ si recte horū accidentiū volumus causam cōnotare. Nā vir equitauit p tēpora valde frigida p niues magnas ob quā causam factus est tot⁹ stupidus. Accedebat ad locū vbi erat ignis ingentissimus ꝓpter qd̄ prio ex frigore forti facta est exsiccatio humiditatis cōtinuantis pilum in loco suo ⁊ facientes ipsuȝ adherere deinde ignis dilatando poros fuit cā quare inde pili caderent. Et hec eadē fuit cā illarū macularū. nam ignis sua caliditate attraxit sanguinē ad partes tibiaꝝ ⁊ coxarū. vnde partes ille ad quas fuit atractio facta fiūt rubee cū vero sanguis ad ea loca tractus fuerit a regimine nature destitut⁹ vergebat siue incipit ad nigredinē declinare ⁊ tunc color apparens videt esse violaceus medius. s. inter rubeū ⁊ nigrū. Ulterius vero ꝓcedentis fit niger sicut videmus fieri in ꝑcussionib⁹ in prio loc⁹ fit rube⁹ sanguine ad locū attracto deinde violaceus tādē niger. ¶ Ex quo apparet ꝙ ille macule nō debent dici morfee. ¶ Debilitatis vero tibiarū cā fuit malitia cōplexionis debilitantis neruos acquisitos a frigore ꝓ cuius cura fiat inunctio cuȝ infrascripto vnguento.

Unctio tibiarum.

℞. marciaton vnguētū agrippe ⁊ dialtee añ. ℥. ß. laudani. ʒ. ij. storacis calamit. ʒ. j. ß. misce cū hoc vnguēto tibie vngantur qñ vadit dormitū. Deinde supligetur petia lini calida de mane qñ surgit lauet cū vino paucifero decoctionis saluie foliorū cipssi ⁊ mirtorū ⁊ debite sine fricatiōe exsiccent ⁊ que scripta sunt cōuenienter fierent de mense Nouēbris antequā frigora maiora fierent ⁊ in principio Martij vbi necessitas vrgeret ⁊ sunt iteranda ⁊ cōtinuanda si necessitas requirat. ¶ Bauerius de Bauerijs.

¶ De mala complexione fri. ⁊ hu. stomachi ⁊ caliditate renum.

¶ Consilium. 23.

Casus:

Vir quidā nobilis anno. xxxij. virtute totius satis fortis cōplexione sanguineus: cuȝ aliquali colere admixtione exercitij ciuilis lȝ nōnūquā excedat equitando ⁊ venando: stomachi declinantis ad frigiditatē ⁊ humiditatē: renūq; calidorum patit a mēse Augusti. M. cccclxix. dolorem quendam aggrauatiuum in pectine ⁊ periteneon cum temporis interuallo. ¶ Cū vero accidit solet durare illi quattuor aut quinq; horis. Uerūq; paroxismi posteriores fuerunt priorib⁹ leuiores.

Accidens:

¶ Huic dolori associat frequens mingendi volūtas q̄ aliqñ ante doloris aduētum excitat interdū postq; dolor cessauit remanet durans per duos aut tres dies.

Aliud.

¶ Apparent ꝑterea tpe doloris arene minutissime ad albedinē declinātes cū aliq̄li dolore pungitiuo ĩ extremitate virge.

Causa doloris.

¶ Cā doloris primitiua fuit quedā violenta equitatio siue cuiusdā equi exasperatio. Nā ex ea facti sunt renes calidiores ⁊ ad materiam recipiendam aptiores ob debilitatem cōsecutam ex equitatione

illa imoderata. vnde renes caliditate superflua ma
teriam attraxerunt cui materie minus debilitate re
stiterint materia inde in renibus recepta ad vesicaz
pulsa cā est cōiuncta doloris supradicti grauatiui.
¶ Cā aūt aūcedēs ē materia existēs in venis aut epa
te apta a renibꝰ trahit ⁊ ad vesicā expelli. Hec autē
materia vr̄ eē flegma a dn̄io cui aliqd colere ē ad/
mixtū. Et dici pt̄ flegma salsuz. nā arenule apparē
tes ad albedinē declināte attestant̄ materiā eē fleg
maticā aut ad flegmaticitatē decliuē. Cause supra
assignate sūt doloris q p̄rio icepit. Alioꝝ vero do/
loꝝ qbꝰ ꝑ iterualla est vexatꝰ forsan nō iteruenit cā
primitiua: sed sola renū caliditas cū debilitate sua
vna cū materia apta ad renes attrahi ⁊ ad vesicaz
expelli. ¶ Ex his faciliter causa assignari pōt fre/
quentis mictus antecedentis paroxismū ⁊ sequētis
post ipsum ⁊ existētis cū adest paroxismus. Nā ma
teria que ad vesicaz pellitur que est doloris factiua
participat acuitatē vt supra dictum est. Cum ad ve
sicaz mittitur aut in ea retinetur nōduz tante quā/
titatis ꝙ dolorem causare possit est tñ tanta vt im/
primere possit in virtutē sensitiuā vesice impressio/
nez nocentē: quo nocumento ꝑcepto virtus expul/
siua vrinā expellit ēt si modica sit vrine quātitas.
¶ Et hec est causa frequentis mictus ante aduentū
ꝑoxismi. Cū vero materia faciēs dolorē adeo pau/
cificata fuerit ꝙ dolorē causare non possit remanet
tamē de ea tantū vt virtutē expulsiuā excitet. ⁊ hec
est causa mictus frequenter postquā dolor cessauit.
¶ Et ex istis apparet quare adest frequentia mictus
quando dolor est presens. ¶ Posset aliter istius effe
ctꝰ causa assignari: sed puto assignatas oēs esse prin
cipales ⁊ sufficiētes. ¶ Et eedē supra assignate cāe
sunt doloris pungitiui in extremitate virge. naz ea
pars est reliquis partibus virge magis sensitiua.
¶ Stāte supradicto casu queritur a me Bauerio:
Consiliuz vtrū aliqua balnea naturalia huic dispōni cōferēt.
super cāu. ¶ Premissis his que ante accessuz ad balnea pre/
mitti debent.
Respōsio: ¶ Ad hec respōdetur premitēdo p̄rio ꝙ balneorū
naturalium quedam sunt que bibuntur. quedam ve
Distinctio ro in quibus solum corpus infunditur. Et horum
balneorū. multa est diuersitas: qm̄ q̄daz sunt ferrea: quedam
enea: nōnulla aluminosa: quedam cinericia: quedā
attramentalia. Et sicut minere sunt diuerse ita ho/
rum balneorum diuersificantur virtutes vt plane
videri potest. secunda primi cap. illo. Quidam orna
Balneum te loquentium. ¶ Hoc premisso dico ꝙ balneū por/
porrete. rete quod bibitur in premisso casu conueniret. Qd̄
probatur: quia illud conuenit ꝙ euacuat causam an
tecedentem doloris ⁊ confortat stomachum ⁊ epar
⁊ renes ⁊ vesicaz ⁊ membra expulsiones mundat ab
arenulis ⁊ ab alijs materiebus in vesica contentis.
sed porrete balneum est huiusmodi conuersio ⁊c.
Antecedens pro maiori est notum. Minor declara/
tur. nam balneum porrete aliquid habet nitri gra/
tia cuius soluit: participat vero alumine pauco cuiꝰ
causa mēbra vnit ⁊ cōfortat. Qd̄ has virtutes par/
ticipet sepius apparuit ꝑ sublimationez. Nō tamē
est negandū ꝙ aliqd̄ sulfuris participet sz res adeo
modica ē vt gustu ⁊ olfatu percipit̄. Et ꝙ huiusmo
di balneū modice ē caliditatis actualis. nā fere ē te
pidū. Et pariter est exigue caliditatis virtualis. Ex
qbus minor declarat̄. Nā ratiōe nitrositatis vētrē
soluit ⁊ vrinā ꝓuocat ⁊ interdum vomitū fm̄ diuer
sas sumentium dispositiones ⁊ ita corpus ab humo
ribus purgat prauis. Gratia vero aluminis partes
membrorum vnit ⁊ cōfortat. Nec dubiū est ꝙ re/
nes aut epar incēdant̄ quoniā aut est frigida respe/
ctu istorum membrorum calidoruz supra tempera/
mentum: aut per accidens infrigidat euacuādo co
leram conseruatiuam caliditatis dictorū membro/
rum: quēadmodum dicimus reubarbarum corpus
colericum infrigidare. ¶ Eorū vero balneorum in q
bus sine potu tantum corpus balneatur quedam cō
ueniunt: nō tamen omnia. Nam solum ea que mine
ram haberēt ferri aut eris. nam ista cōfortando mē
bra nutritiua cuius sunt epar ⁊ stomacus vt apparet
in capitulo supra allegato ⁊ vniendo ptes renū ⁊ ve
sice faciunt ne ista membra materiam ad se transmis
sam recipiant immo repellent. repellunt enim mem
bra cōfortata stipticis. iij. tegni. Remittunt etiam
superfluaz caliditatem epatis ⁊ renum. ¶ Et ex his
apparet ipsorum cōferentia istorum balneorum que
dam a me sunt experta videlicet balneum auinionis
comitatus senarum balneum caldenallarum prope
petriolū ⁊ balneum aquarū territorij pissarum bal
neum ville in territorio lucano. ¶ Et si omnia dicta
balnea habent minerā ferream cum aliquali partici
patione eris nullum tamen istorum ꝓposito nostro
magis conueniret quam balneum de aquis territo/
rij Pisani. Nam est vere nullius caliditatis actua/
lis confortat membra naturalia ⁊ expulsiōis affert
multa comoda absq aliquo incōmodo ⁊ multos ad
hoc misi propter discrasiam calidam membrorum
naturalium quibus mirabiliter profuit. Balneū aui
nionis est multe actualis caliditatis propter qd̄ mul
ti debilitant̄ ⁊ nequeunt eo pati aut nō sine labore.
Et idem dico de balneo dela villa ꝓpe corsenā Bal
neum caldenallarum: temperationis est caliditatis.
Et magis laudo in casu predicto post balneū d̄ aqs.
¶ Cum in vrbe roma essem aliquos prelatos audiui
balneum de rota laudare ⁊ ꝙ ad calculum valebat.
Nunq̄ visitaui id balneum nec experiētia virtutū
eiꝰ sum doctus id̄o de eo nihil scribo. bene Valete.
¶ Bauerius de Bauerijs.

¶ De rubore faciei pustulose.
¶ Consilium. 24.

Dispositio spectabilis viri Martini de in/
signi ciuitate regij est grauis ⁊ multum ve
renda. Nam est rubor faciei pustulosus q̄
rum alique veniunt ad vlcerationem. vn/
de reddit̄ facies turpis: Et solet talis dispositio pre
cedere lepram: Immo plerūq est principium eius.
Unde Rasis. xxv. cōtinentis. Et accidit ista passio
plurimum hiemis tempore. Et non accidit in estate
plurimum quia ipsa accidit ex frigore ledēte faciem
de qua proprie nō dissoluitur vapor quare facies si
milis erit faciei leprosi. Et Auic. septia quarti. Hec
passio est rubedo extranea sil̄is rubedini eius in quo
incipit lepra que apparet sup faciem eius ⁊ super ex
tremitates ⁊ proprie i hieme ⁊ frigore. ⁊ fortasse sūt
cum ea vlcera. Hec Aui. septima quarti. ¶ Et istius
dispositionis causa est sanguis malus propulsus ad
faciez. ⁊ hic sanguis in substātia est malꝰ aliqñ per
admixtionē colere grosse: interduz ꝑ admixtionē fle
gmatis salsi: nonnunquā ꝑ admixtionem humoris
melācolici mali. Et si malitia sanguis nō fuerit mul
tum magna faciet suborē sine pustulis ⁊ vlceribus.
Et si fuerit grossicies maior ⁊ malicia nō tamen mul
tū faciet ruborem pustulosum. Et si fuerit cum mul
ta acuitate faciet ruborem vlcerosum. ¶ Ad proposi
tum nostrum hec dispositio pendet a sanguine do/
minante cui flegma salsum ē admixtū. Licet nō du/
bitem cū eodē sanguine aliquid colere grosse eē con
iunctū: cum hec materia faciat vlcerationem que si
gnificat materie acuitatem: que ⁊ si possit proueni/
re a flegmate salso mltomagis a colera grossa hñte
acuitatem. Cuius signum est quoniam pustule sunt
in radice

in radice paululū late ⁊ rubor ī circuitu remissus ⁊ sanguis exiens tendit ad albedinē ⁊ cinereitatē ⁊ sensus pruritus mediocris. Et interdū super pustulas apparent cruste parue. Hec omnia significant cum sanguine flegma esse admixtuꝫ sanguine tamen dominātē. Sed quod aliquid colere sanguini sit admixtum probatur. quoniam multe istarum pustularū sunt accutarū capitum ⁊ paruoruꝫ corporum ⁊ sunt sicce ⁊ parue humiditatis nullam saniem aut paruam emittentes. ¶ Et ex istis euidenter concluditur materiā faciētē istā dispositionē eē a p̄dominio sanguinē quod ostendit͛ p rubore apparentē cui cōiungit͛ flegma salsuꝫ cū modico colere grosse. Qđ apparet ex accidētib⁹ suprapositis si recte considerel͛.

[Alia] [Partes cōsilij.]

ℭ Cura isti⁹ dispositiōis q̄ apud quosdā vocat͛ gutta rosea ⁊ i arabico dr̄ alguasen. ꝯsistit i debito regimine sex rerū nō naturaliū ⁊ rerum medicinalium.

[Regimē.]

ℭ Regimen rerū non naturalium habebit sex partes fm quod ipse sex sunt a quibus incipiam.

[Aer.]

ℭ Et p̄rio ab aere. De aere vitare dꝫ aerē frigidū ⁊ aerē multū calidū ⁊ vētosuꝫ ⁊ aerē multū humidū pariter multū siccū ⁊ omnē aerē mali odoris. Fugere insup debet māsiones multū frigidas ⁊ etiā multū calidas similiter hūidas aut siccas. Nocet tenere caput multū calidū: ⁊ omne illud. Qđ collū constrigit. Et supflua caliditas pānorū. Et silr̄ tāta paucitas qꝫ corp⁹ frigeat. Et caueat manere ꝓpe ignē qꝫ multū calefiat: ⁊ stare istufa sicca. Cōfert aer ī calitate ⁊ friditate tēperat⁹: aut parū declinās ad caliditatē. Et in qualitatibus passiuis sit tēperatus vel parū declinās ad siccitatē. Sit boni odoris aut saltē nō mali. Sit pur⁹ ⁊ qet⁹ a vētis loc⁹ habitationis. Sit īter duo solaria: n̄ ꝓpe cloacas: nec duct⁹ aquaruꝫ. Sitqꝫ iter caliditatē ⁊ frigiditateꝫ tempat⁹ vt dictū ē d aere. ¶ Tegmētū capitis tale sit vt caput sit a frigore munitū: nec ꝓpter ipsum multū supercalefiat. Qđ tegmentū variare dꝫ secūdo varietatē tempoꝝ. Sit etiā corp⁹ debite pānis munitum adeo vt nō frigeat nec multum supercalefiat. Qđ variare debet estate hyeme ⁊ medijs tporibus.

[Accidētia animi.] [Casus]

ℭ De accidentib⁹ anime. Nocet ex accidentib⁹ aīe ira furor tristitia sollicitudo. Et coit⁹ qui ad accidētia animi reducitur cōuenit letari gaudere cōtinere a superfluo coitu.

[Somnus.] [Rasis.]

ℭ De somno ⁊ vigilia. ¶ Sōnus de die nocet. Et somnus īmediate post cibuꝫ factus. Et omnis somnus excedentis quātitatis. Et factus supra facieꝫ. ¶ Cōuenit somnus de nocte ⁊ nō de die nisi casus accideret qđ in nocte nō dormiret tunc in die somnus cōceditur. ⁊ sit p̄rio sup latus dextruꝫ. Deinde super sinistrū sitqꝫ quātitatis sex aut septē horaruꝫ nō maioris octo nec minoris quinqꝫ. Sit capite eleuato ⁊ corpore debite pānis tecto. nec prius dormire īcipiat q̄ꝫ trāsiuerit hora cū dimidia a fine cene.

[Auice.] [Exercitiū] [Causa]

ℭ De motu ⁊ quiete. Omne exercitiuꝫ forte nocet siue sit eqtādo siue peditando oē exercitiuū in quo caput stet inclinatum. ¶ Cōuenit exercitium temperatuꝫ in quo corpus nō supflue calefiat ne sanguis īcendat͛ fiat stō ieiuno ⁊ pulsis supfluitatibus prime ⁊ secunde digestionis. ¶ Conuenit partium inferiorū in quo caput quiescat. ¶ Et loco exercitij cōueniunt fricationes cū pāno lineo incipiēdo a brachijs trahēdo versus manus ⁊ a spatulis descendēdo inferius ad coxas ⁊ tibias. ¶ Laudat͛ etiā leuis capitis pectinatio. Sꝫ caueat a forti ipsi⁹ fricatiōe.

[Cibus malus.]

ℭ De cibo ⁊ potu. Ex cibis nocēt qcūqꝫ sint acuti salsi: multū amari: multū dulces ⁊ vnctuosi: oēs cibi opillatiui sicut panis azimus ⁊ cibaria ex pasta azima facta: ⁊ cutes aīaliū ⁊ cibaria difficilis digestionis. Et carnes bouine caprine ⁊ caseus vetus ⁊ pisces viscosi vt anguille tenche ⁊ similes ⁊ pisces testam habentes sicut cōchilia: ⁊ omnia frixa: ⁊ legumia: ⁊ herbe calide ⁊ sicce: ⁊ omnia acrumina vt aleum cepe ⁊ similia: ⁊ fructus precipue ficus dactili vue dulces:

[Pot⁹ mali.]

Uina porētia quecūqꝫ fuerit vinū dulce ⁊ omne vinū substātie grosse siue fuerit albū siue nigrū: ⁊ acetum ⁊ oē id in quo multa fuerit acetositas.

[Cibi boni.]

¶ Cōueniunt cibi insipidi ⁊ pauce dulcedis.

[Panis.]

¶ Sit panis ex faria optimi tritici a qua furfur sit excussum debite coctus ⁊ cōuenienter fermētat⁹ sitqꝫ recēs non tñ calidus.

[Carnes.]

¶ Et carnes sint fasianorū perdicū caponū ⁊ gallinaꝝ iuuenū edi vitule castrati pipionū nondū volātiū ⁊ p̄cipue de his q in colūbarijs nutriti sūt. ¶ Et carnes meli⁹ preparantur elisse quā alio mō.

[Oua.]

¶ Cōueniūt oua recētia sorbilia aut in aqua cocta dūmō sint molia.

[Pisses.]

¶ Ex piscib⁹ ꝯcedūtur parui ſquamosi ī bonis aquis capti

[Herbe.]

herbe sint borrago lactuca buglossa ēdiuia cicorea. ¶ Et cum hmōi herbis frigidis misceātur iterdū alique calide sicut mēta ⁊ petrosill⁹.

[Legumia.]

¶ Ex legumīb⁹ ꝯcedit͛ brodiū cicerū ru. ⁊ far ⁊ ordeū pilatū.

[Fruct⁹.]

¶ Ex fructib⁹ passule ꝯcedunt͛ ⁊ p̄cipue ille q̄ sunt pōtice ⁊ parū citonij post cibū.

[Uinū.]

¶ Uinū sit albū clarū pauciferum ī sapore mediū iter dulce ⁊ pōticum cui aq̄ fontis aut cisterne misceat͛ plus min⁹ ve secūdum vini potentiaꝫ.

[Replō.]

ℭ De inanitione ⁊ repletione. Fugienda est omniū ciborum repletio ⁊ precipue eorum q prohibiti sunt nec ī eadem mensa varij accipiantur cibi. Sed sit cōtentus vno aut duobus. Et ab eo incipiat qui ē digestionis facilioris.

[Inanitio:]

Nec comedere incipiat nisi cibum preassumptū sentiat esse digestū. ¶ Fugiat superfluam abstinentiā que non minus noceret quam nimia comestio. A mēsa surgat reliquijs famis adhuc existentibus: Non bibere incipiat nisi prius sex aut septem bolos comederit: Nec sit potus tantus vt cibus in stomaco supernatet.

[B̄n̄ficium] [Suppositorium.]

¶ Curet omni die habere ventris beneficium bis aut semel. Quod si naturaliter habere non posset habeat arte cum suppositorio facto ex melle ⁊ sale. Aut cum radice rafani infusa in aqua salita Aut cum radice yreos. Aut

[Clistere.]

fiat cum clisteri qꝫ sic fit. Recipe malue boraginis cum radicibus suis fumiterre añ. m. j. polipodij. ℥. j. fiat decoctio de qua colatura accipiatur lib. j. ß. cui adhibeatur cassie. ℥. j. confectionis amech. ʒ. vj olei. ℥. iij. salis. ʒ. ij. ⁊ calidum stomaco ieiuno recipiatur.

[Uomitiuū]

¶ Si stomacus nauseauerit prouocetur vomitus cū aqua decoctionis semis atriplicis ⁊ modico aceti. ¶ Ubi vero nō eēt nausea neqꝫ stomaci dolor non fiat vomitus.

[Cura p potionē.]

ℭ Cura per potionem quattuor cōtinet intentiones. Una est digerere materiam. Alia ipsam euacuare. Tertia est diuertere. Quarta vero est localium approximatio.

[P̄ria intētio.] [Digestiuū.]

ℭ Prima intentio sic adimplet͛. Recipe endiuie epatice lupullorū capillorum veneris buglosse borraginis ⁊ scariole añ. m. j. fumiterre scabiose añ. m. ij. ordei mundi liquiritie passularū seminis endiuie ⁊ portulace añ. ℥. ß. sene epithimi polipodij añ. ℥. j. sticados anisi feniculi radicū caparum añ. ʒ. ij. radicū brusci ⁊ feniculi añ. ℥. j. decoquātur omnia in sufficiēti q̄ntitate aque postea coletur ⁊ colature addat͛ zucari albi quantū sufficit ⁊ fiat syrupus ⁊ accetosetur cum aceto vini albi. Recipe supradicti syrupi. ℥ ij. aquarū scabiose lupullorū mellisse añ. ℥. j. misce istū syrupū calidum accipiat per horas octo post finem cene precedentis ⁊ cōtinuet ipsum octo aut decē dieb⁹ vel tam diu donec presenti phisico apparuerit materiā esse digestam.

[Scd̄a intētio.] [Euacuatiuum.]

ℭ Secūda intentio sic cōpletur. ℞. polipodij quercini. ʒ. ij. lupullorum. m. ß. florum sticados arabici

florum borraginis ⁊ buglosse añ.ʒ.iiij.epithimi.ʒ.ij
passularum sine nucleis.℥.ß.agarici.ʒ.j.ß.salis ge
me.℈.j.agaricus subtiliter incidat ⁊ non pistetur ⁊
infundat in sufficiēti quātitate oximellis simplicis
pro sui imbibitione cuȝ sale gēma ad minus per sex
horas de reliqs fiat decoctio de qua accipiat quā
tum sufficit ad dissoluendum diacatoliconis .℥.ß.
cōfectionis amech.ʒ.ij.ß.⁊ addat expressio agarici
⁊ fiat potus istum potum solutiuū accipiat calidum
per horas nouē post finem cene imediat precedentis
per diem vnū post completaȝ assumptionem supra/
dictorum syruporum super quē potum cum ceperit
potest vna hora dormire deinde vigilet donec trā/
seant hore quinqȝ ab hora sumptionis ⁊ tunc acci/
Pillule. piat ciatū aque ordei calide cuȝ.℥.ß.zuccari rub.⁊
inde ad horā prādeat. ¶ Quod si pill.essent sibi ma/
gis grate istas sumat ordine ⁊ mō ī potu medicinali
dictis. ℞.pill.de fumoterre.℈.ij.ß.pill.de yera cō
Flotomia posita seu de yera . Nicolai.ʒ.ß.fiant pill. nouem.
¶ Post euacuationē cū solutiuo factā ad dies quat
tuor fiat flobotomia vene cōmunis brachij dextri p
quā euacuent sanguinis.℥.vj.post has euacuatio/
Prouoca nes ad dies sex fiat flobotomia cephalice p quā ex/
tio emoroi tractio sanguinis fiat.iiij.℥.¶ Admodū vtile esset
dar. emoroidas puocare cū fricatiōe ani cū folijs pitarie
aut sic⁹ aut fricare ipsas cū cepe narcisci aut ipsas li
Ventose. nire cū lacte titimalli vel cū felle tauri.¶ Demū ve/
niēdum ē ad pticulares euacuatiōes ponant vētose
Sanguis: sub mēto ⁊ scarificet vt sanguis exeat.¶ Post tres
dies ponant sanguisuge due.prio iuxta aures vna
in quolibet latere.demū ponant alie due vna ab oī
latere nasi ⁊ dimittat sanguis exire. Tangat loc⁹
cui volumus sanguisugā adherere cū modico san/
guinis pipiōis aut alteri⁹rei.Et fit sanguisuga pur
gata ⁊ electa iuxta doctrinā. Aui.iiij.primi cap.de
sanguisuga ⁊ ponat in cannula ⁊ loco applicetur.
Tertia in/tentio. ℭ Tertia itētio sic cōplet.Diuertat materia iuxta
intētionē tertiā cū suppositorijs acutis:cū enemati
Diuersio/nes. bus fortibus:cū fricatiōibus incipiēdo a spatulis ⁊
brachijs trahēdo ad iferiora ⁊ descēdēdo ad coxas
⁊ tibias.¶ Fiāt ligature fortes adiutorij ⁊ coxarū iu
xta inguina.¶ Et ponatur ventosa cum scarificatio
ne in occipitio ⁊ in spatulis. Istorum diuertentium
vtatur modo vno modo alio stomacho ieiuno ⁊ ha
bito ventris beneficio.
Quarta i/tentio. ℭ Quarta intentio que est localiuȝ appositio com
pletur cum administratione infrascriptorū medica
Localia. minum.¶ ℞.aque rosate lib.j.ß. dissolue in ea sul/
Lotio. furis viui.℥.j.⁊ cum ea liniatur facies.¶ ℞.bora/
Trocisc⁹. cis.℥.ß.farine cicerum rubeoruȝ.ʒ.vj.camphore.
ʒ.ij.puluerisa omnia subtiliter ⁊ cū succo cepe fiāt
trocsci pōderis.ʒ.ij.⁊ permitte exsiccari in vmbra.
Cum eis vti volueris dissolue vnū cū melle ⁊ line
faciem in sero quando vadit dormitum vel ante ce/
Linimētū nam.De mane laua faciē cuȝ aqua furfuris.¶ ℞.pi
peris ⁊ boracis añ.ʒ.ij.pistent subtiliter ⁊ īcorporē
Lotio. tur cū suco cepe ⁊ melle ⁊ liniatur facies.¶ ℞.aceti
Linimētū squillitici quātum sufficit ad lauandum facieȝ qua
lota liniat cū vnguento.Qd sic fit.℞.piretri nigel
le ellebori nigri añ.ʒ.ij.pistent subtilissime ⁊ incor/
porentur cuȝ trebentina ⁊ fiat linitio in sero.De ma
ne vero lauet facies cuȝ aqua ordei ī qua radix rafa
Modus. ni sit decocta .¶ Istorū medicaminuȝ localiū in pri
mis vtat prio aliquib⁹ dieb⁹.Qd si viderit ex eius
vsu notabile iuuamētū īfra dies decē psequat. Si
non vtat scdo.Et sic successiue. Sed taliter istis nō
vtat nisi pmissa euacuatiōe cū medicina aut pill.⁊
factis flobotomijs.Et cū vtit cōtinuet diuersiōes.
¶ Qd si nō videret eē curat⁹ istis factis op⁹ ē pur-
gationē reiterare ⁊ sequi ordinē suprascriptuȝ.

ℭ De mala cōplexione fri.⁊ humi.cerebri materia
li cui cōiungitur materia subtilis aquosa partim p
pter epar eleuans vapores partim ppter indigestio
nē cerebri cū grauitate audit⁹ ⁊ dentiū molificatiōe.

ℭ Consilium 25.

Disspositio nobilis viri Joānis de Francia
est mala cōplexio fri.⁊ hu.cerebri cū ma/
teria. Cui cōiungit materia subtilis aquo
sa in eodē cerebro multiplicata partim p
pter epatis sui calidā ⁊ siccā cōplexioneȝ eleuantis
fumos ⁊ vapores ad caput partim ppter īdigōnem
eiusdē cerebri.¶ Huic dispōni duo principalia iun
gunt accidētia. Vnū est grauitas auditus lȝ aliqñ
maior aliqñ minor sit. Aliud est dentium mollifica/
tio. Tertiū est dolor capitis aliqñ.¶ Primi accidē
tis cā est materia flegmatica subtilis q̄ in cerebro
multiplicata cōicat neruis qnti paris a qb⁹ est sen/
sus audit⁹.⁊ scdȝ q illa materia maiorē facit ī ipsis
neruis opillationē maior fit audit⁹ lesio scdȝ qd ipa
subtiliat ⁊ resoluit minus leditur. Et hec est cā q̄re
maiorē aut minorē lesionē in opatione auditiua ali
quādo sentit.¶ Accidētis scdi cā est humiditas de/
scendens ad neruos qb⁹ dentes gingiuis alligant ⁊
remollit ipsas ⁊ īteruenit sua subtilitate inter carnē
⁊ dentes q̄ ipsos circūuoluit ⁊ ppter hoc mouent
dentes ac si exire vellent.¶ Cā tertij accidētis ē ma
teria multiplicata grauās virtutē ⁊ aliqñ est vento
sitas genita in cerebro faciens extensioneȝ.¶ Et ex
his facile comprehendi pōt hanc dispositioneȝ esse
grauē ⁊ nō cōtēnendā. Nā nisi diligenti studio p
uideat posset iste nobilis vir pduci ad grauissimas
dispositiones sicut notū est cuilibet diligēter cōsi-
deranti que ab Aui.dicunt prima tertij ⁊ quarta ⁊
septima tertij.

ℭ Regimen istius dispositionis in duo diuiditur
capitula. Vnū erit de rebus nō naturalibus. Aliud
erit de rebus medicinalibus.

ℭ Caplm primū.De aere.¶ Caueat ab aere frido ⁊
hu.⁊ ab aere calido ⁊ hu.⁊ paludoso pariter ⁊ vē/
toso ⁊ potissime flante vento austrino cui succedit
ventus septētrionalis. Et ab habitatōe locoꝝ hūi
doꝝ aut ppinquoꝝ cloace aut paludib⁹ seu stagnis
¶ Eligat sibi aerē clarū declinātē ad calitatē ⁊ sic/
citatē paꝝ vl ad tēperiē plus tñ ad siccitatē quā ad
caliditatē qm̄ ei⁹ cerebrū magis labit p hūidū quā
p frigidū. Et si aer nō haberet talis tpe hyemis fi/
at sufumigio tali cū ligno iuniperi aut cū thure vel
sandarace aut ligno aloes ponēdo de aliquo istoꝝ
coclear mediū sup prunas.¶ Sed qꝛ aer plus ⁊ mi/
nus dealterat scdm q corp⁹ ē magis aut minus ve/
stibus munitū hinc ē qd scribēdo de aere aliqd de
vestib⁹ dicet. Sit igit tpe hyemis caput munitum
birreto tincto in chermes aut caputio ita qd aer fri
gidus nō occurrat capiti. Et in nocte teneat caput
calidius quā in die sed nihil capiti supponat q ipȝ
stringat neqȝ ipsum supra modū calidȝ teneat. naȝ
nimis magna capitis tectura multuȝ caput debili/
tat pducendo ipsum ad raritatem testure. Tempore
estatis defferat birretū leue mediocriter. Tempore
vero medio mediocriter muniat caput. Vestes va/
rient scdm temporū varietatē. Sȝ caueat ne nimis
succindat vestes. ita vt regio epatis primat ⁊ īde su
pcalefiat. Et teneat pedes a frigore munitos bene.

ℭ De cibo ⁊ potu.¶ Vitet vinum grande ⁊ vinuȝ
dulce ⁊ grossum similiter turbidum. Eligat sibi vi/
num album clarum non dulce nec asperum sed in
his seruet medium . Non sit potens siue fumo/
sum. Et secum permisceat tertiam aut quartaȝ par
tem aque plus tamen aut minus secundum maiorē
aut minorē vini potentiā.¶ Et melius esset q ante
cibum

cibū per duas aut tres horas aqua vino misceret.
[margin: Tps miscēdi vinum.] ¶Q̄d si permixtio aque cū vino sibi noceret generā
do ventositatē qm̄ vinum multe ꝑmixtionis aque
ꝑparat intestina ad colicā.xvj.tertij ponat ꝑ duas
aut tres horas ante cibū suū medullam panis in vi
no q̄ bibiturus est ⁊ ide illo vino vtatur. Sit aqua
[margin: Panis vitandus et alia.] qua vtitur clara ex fonte vel ex cisterna. ¶Caueat a
pane azimo ⁊ nō ꝯuenienter cocto. Et a carne por
cina ⁊ azima. Et a comestione rerū pinguiū ⁊ mul/
tum vnctuosarum. A rebus vehemēter salsis. A ci
bis ex pasta factis. A caseo potissime veteri. A pisci
bus sine squama ⁊ ab his qui sunt viscosi. A legumi
nibus sicut sunt fabe fasioli. Et ab acruminib⁹ sicut
sunt porri cepe radices ⁊c. A rebus frixis ⁊ fructib⁹
[margin: Panis.] illis exceptis de qb⁹ statim dicet. Ab herbis frigi/
dis ⁊ hūidis ⁊ a vehemēter calidis. ¶Panis sit ex
farina optimi frumēti bene fermentat⁹ ⁊ cōuenien/
[margin: Carnes.] ter coctus in cuius cōfectione sit aliquid salis sitq̄
nō minoris etatis vni⁹ diei nec maioris triū. ¶Car
nes meliores sunt ꝑdicum fasianorum auiū parua
rum degentiū in nemoribus ⁊ campis ⁊ pipionum
volare incipientium querentiū extra domū victū
caponū gallinarū pullorū leporū ⁊ capriolí castra/
ti ānualis ⁊ vituli ab alijs abstineat ⁊ tpe estatis me
liores sunt elissate quā assate sed tpe hyemis assate
[margin: Pisces.] sunt cōuenientiores. ¶Pisces sint ī raro vsu ex eis
eligant pisces squamosi degentes in aquis curren/
tibus sicut sunt cauedani lucij trute ⁊ ex mari eligā
tur pisces nō habentes carnes duras nec viscosas
sicut sunt solee trilie deaurate passeres ⁊ similes.
[margin: Preparatio.] ¶Et hi melius ꝑparantur si cum vino decoquant
[margin: Oua.] aut super graticula. ¶Cōueniunt oua sorbilia recē/
tia ⁊ molia in estate cū agresta. Sed dura ⁊ frixa di
[margin: Caseus.] mittantur. ¶Usus casei ⁊ lactis nō cōuenit. Inter
caseos qui minus nocet est q̄ est medius inter recē/
tem ⁊ siccū de quo in fine mense parum assumat.
[margin: Legumīa] ¶Ex leguminibus vti pōt brodio cicerum rubeorū
granis dimissis farre milio panico rizo ⁊ lentibus
[margin: Herbe.] aliquādo licet raro. ¶De herbis eligat sibi boragi/
nem petrosilium maioranā serpillū ⁊ potius vtatur
tpe hyemis quā estatis. tpe vero magni caloris vti
[margin: Fructus.] pōt aliquādo lactuca sed raro ⁊ cicorea. ¶De fru/
ctibus vti pōt passulis nō dulcibus auelanis prius
tamē torrefactis granis pini prius in aqua bulien/
te īfusis ⁊ inde cū zucaro comestis. ¶In fine men/
se vti pōt vno aut duobus bolis citonij aut nespu/
lis aut sorbis aut aliquo habente stipticitatem. Et
loco istorum in fine mense pōt sumere grana coriā/
dri vnius cooperture.
[margin: De motu ⁊ quiete.] ¶De motu ⁊ q̄ete. Exercitiū cōuenit de mane añ
prādiū ⁊ d̄ sero añ cenā prādio digesto pulsis semꝑ
pri⁹ supfluitatib⁹ p̄rie ⁊ scd̄e digōnis. Sit exercitiū
moderatū saltē tpe estatis ne multo exercitio epar
[margin: Fricatio.] nimis calefieret. ¶Ei⁹ terminus est vsq̄ ad sudorē
[margin: Pectinatio.] exclusiue. ¶Omni mane cū surrexerit fricet sibi ca-
put cū pāno lineo grosso ⁊ pectinet ipm. Conueni/
rent ēt fricatiōes incipiēdo a brachijs descendēdo
versus manus deinde ad coxas ⁊ postea ad tibias
[margin: Lotio.] ⁊ he fiāt stomacho ieiuno saltē bis aut ter in ebdo
mada. Lauent coxe ⁊ tibie adminus bis ī ebdoma
da ante cenā īcipiendo a superiorib⁹ fricādo versus
īferiora cū īfrascripta lotione vz. ℞. floꝝ camomil/
le mellilori foliorū lauri rorismarini añ.m.j.buliāt
[margin: Repletio.] ī sufficiēti quātitate aque ꝓ lotiōe ⁊ fiat vt dictū ē.
[margin: Inanitio.] ¶De inanitione ⁊ repletione. Caueat a multa cibi
repletione tantum sumat quantum stomachus po/
test bene digerere. Et ideo bene vt semper a men/
sa surgat reliquijs famis adhuc existentibus. Nec
vnquā comedat donec sentiat priorem cibum esse
digestum ⁊ adsit appetitus. Nec sint cibaria sua

diuersa sz sibi sufficiat cib⁹ vnius manieriei vtputa
elissum aut assū. ¶Pot⁹ nō sit tātus vt cibus ī sto
[margin: Supposi.] supnatet. Nec pri⁹ bibere īcipiat nisi pri⁹ comederit
sex aut octo bolos. ¶Omni die curet habere benefi
ciū ventris mane ⁊ sero vel saltē semel. Et si nō pōt
habere naturaliter faciat sibi fieri suppositorium ex
melle aut lardone aut ex radice sicle q̄ steterit ꝑ vnā
horā in īfusione aque salite. Uel sumat vnciā vnā
[margin: Clistere.] cassie nouiter extracte ex cāna per horā ante cibū.
Uel sibi faciat fieri clistere cōe.
[margin: Somnus.] ¶De somno ⁊ vigilia. Somnus sit de nocte ⁊ non
de die nisi cōtingeret ob aliquā cāz q̄ in nocte non
dormiret aut esset lōga ꝯsuetudo dormiēdi de die.
In his casibus cōcedit somnus de die fluxis dua-
bus horis post prādiū. Quod si possit a somno diur
no desistere laudabile eēt magis sup latere sinistro
quā sup dextro ne epar supercalefaciat sitq̄ capite
bene leuato corpore conuenienter pannis tecto non
amplius sit octo horarum ⁊ non minus quinq̄.
[margin: Accidētia animi.] ¶De accidētibus animi. Custodiat se a melācolia
tristicia ira sollicitudine ⁊ gaudeat letet sit iocūd⁹
cōuerset cū amicis ⁊ sibi dilectis. Et fugiat coitum
precipue superfluum ⁊ maxime super repletione.

[margin: Capitulum secundū de medicinalibus.]
¶Capitulum scd̄m. De medicinalibus.

[margin: Minoratiuum.] ¶Cura ꝑ medicinā. ℞. passularū sine nucleis. ℥.j.
florū boraginis ⁊ buglosse añ.ʒ.ij. floꝝ sticados ara
bici.ʒ.ij.ß. buliant oīa in sufficienti quātitate aque
postea colet de colatura accipiat quātū sufficit ad
dissoluēdū cassie pinguis nouiter extracte.ʒ.v.cō/
fectiōis de dactilis.ʒ.j.ß. electuarij indi maioris.
ʒ.j. ⁊ fiat pot⁹ hunc potū minoratiuū materierū su/
mat transacto medio mense Martij ad libitum per
horam vnā ante diem calidū. Et post ipsius assum
ptionē stet ieiunus quinq̄ horis ad minus. Et ī fine
[margin: Digestiuū] quinq̄ horarū comedat nō se multo cibo grauādo:
¶℞. syrupi de sticados mellis rosati colati añ.℥.ß.
syrupi de endiuia.ʒ.vj. aque saluie aq̄ mellisse aque
endiuie añ.℥.j. misce hunc syrupū calidū sumat in
aurora in die īmediate sequēte post assumptionē su/
prascripti minoratiui ⁊ cōtinuet ipsum sex diebus.
[margin: Euacuatiuum.] ¶℞. florum sticados arabici florū roris marini añ.
ʒ.j.ß. liquiricie rase.ʒ.ij. florum buglosse ⁊ bora/
ginis añ.ʒ.ij. Agarici optimi.ʒ.ij. salis gemme.℈.
ij. Agaricus incidatur subtiliter ⁊ non pistetur. ⁊ in
fundatur etiā ī oximelle simplici saltē per sex horas
de alijs rebus fiat decoctio in sufficienti quantitate
aque postea coletur de colatura accipiatur quātū
sufficit pro dissoluēdo cassie nouiter extracte.ʒ.vj.
⁊ addatur expressio agarici qui optime sit expressus
⁊ fiat potus. Hunc potum siue medicinam erradica
tiuam sumat per horas octo post finem cene calidū
in die īmediate sequentem ad diem vltimam assum
ptioni suprascriptorum syruporum. Et cum accepe
rit potest vna hora aut media sup dormire. Sed trā
sacta vna hora postquā medicinā acceperit nō am/
plius dormiat. Imo surgat ⁊ ambulet per camerā
[margin: Lauatiuū] clausis fenestris ⁊ hostio. Et cum transiuerint hore
quinq̄ postquā medicinam acceperit sumat ciatū
vnū brodij macri cum.℥.ß. zucari rubei ⁊ inde ad
[margin: Lotio capitis.] horam comedat nō se replendo de multo cibo. ¶℞.
assari florum sticados arabici foliculorum sene añ.
℥.ß. florum camomille mellilori añ. m.j. saluie ser/
pilli maiorane añ.m.ß. buliant omnia in lixiuio me/
diocriter acuto deinde coletur ⁊ cum colatura laue
tur caput optime stomacho ieiuno. Deide sibi opti
me siccari faciat post conuenientem exsiccationem
tegat bene caput ne aer frigid⁹ sibi occurrat. ¶Hāc
lotionem taliter facere incipiat post quinq̄ aut sex
dies cum medicinam immediate suprascriptam ac/
ceperit ⁊ hanc cōtinuet semel aut bis in ebdomada.

Exsiccatiuũ humiditatis aurium.

¶ ℞. squame ferri subtilissime trite. ℥. ij. infundatur in aceto acuto per sex horas postea exsiccetur super tegula calida ⁊ iterum conteratur postea infundatur iterum in aceto ⁊ inde exsiccetur ⁊ teratur ⁊ sic fiat. v. aut sex vicibus. s. infundendo in aceto exsiccãdo ⁊ terendo vltimo cribetur cũ sindone ⁊ sumatur pars cribata ⁊ addatur aceti quadrupluz ad ipsam squamam ⁊ ponatur ad ignem ⁊ dimittatur bulire igni lento quousqꝫ totum redeat ad spissitudinem mellis non calido nec frigido põnatur vna gutta aut due in qualibet aure quoniã mirabiliter exsiccat humiditatem in auribus existentem. Et hoc fieri incipiat duobus diebus post capitis lotionez semel aut bis in ebdomada.

Aliud. ¶ ℞. vitrum combustũ ⁊ antimoniuz equaliter pistentur ⁊ cribentur cuz sindone ⁊ buliãt in oleo scorpionuz de quo tepido mittatur vna gutta aut due ĩ qualibet aure stomacho ieiuno hoc medicamine vtatur sicut priore ponẽdo modo de vno modo de alio.

Aliud. ¶ ℞. olei amigdalarum amararum. ℥. j. castorei. ℈. ß. dissoluatur castoreum in supradicto oleo de quo tepido imponat in qualibet aure duas guttas semel ĩ ebdomada. ⁊ hoc facere ĩcipiat postquã fuerit vsus medicaminibus ĩmediate suprascriptis ⁊ viderit quod amplius humiditas ab auribus nõ exit.

Ad confirmationez dentium. ¶ ℞. nucis cipressi foliorum eius thuris masticis cimini torrefacti añ. ʒ. j. ß. acacie sumat aluminis añ. ʒ. j. pistentur modo grosso ⁊ buliant in vino rubeo stiptico de quo calido teneatur in ore ⁊ continuet ad minus semel in die quousqꝫ viderit dentes esse firmatos. Et hoc fieri incipiat postquã medicinã erradicatiuam ceperit.

Aliud. ¶ ℞. ramorũ capillorũ veneris. ʒ. j. ß. aluminis ianuensis. ℈. j. spicenardi. ʒ. ß. filij piperis albi añ. ℈. ß. piretri. ʒ. ß. pistentur omnia ⁊ cribentur de isto puluere ponatur ad radices dentium ⁊ caueat a comestione rerum durarum ⁊ a tactu dentium cũ lingua.

Cõtra dolo. capitis. ¶ ℞. turbit optimi. ʒ. ij. masticis. ʒ. j. ß. rosarum. ʒ. j. aloes loti cum aqua endiuie ad pondus omnium ⁊ confice cum succo absinthij pill. numero septem pro qualibet. ʒ. harũ pill. sumat. v. aut. vij. quando vadit dormitum quando sentit capitis dolorez aut ipsius grauitatẽ. ¶ Qđ si etiam mense omni sumeret. ʒ. j. de mane ante diem per duas horas facerent sibi sublime iuuamentum exceptis mensibus Iulij ⁊ Augusti in quibus abstineat ab istis pill. ¶ Quod si necessitas sumendi aliquid esset sumat potius illis temporibus. ℥. ß. cassie cũ. ʒ. iij. diacatoliconis dissoluti cũ aqua endiuie ⁊ feniculi equalibus partibus. Bauerius ⁊c.

De frigiditate stomachi cuz grauitate eiusdez apud digestionem.

Consilium 26.

Vera egritudinis cura magnifice domine ẽ remotio cãe si cãm habuerit vt testatur Aui. xvj. tertij. cap. de cura colice. Cã vero remoueri nõ põt nisi primo cognita fuerit. Cui igitur cã ignorata bene successerit fortune ⁊ non virtuti ẽ tribuẽdũ. ¶ Cũ ego magnifice domine tãtũ de dispositiõe. v. acceperim ꝙ post cibũ eadẽ. v. d. sentit sũmo frigore quãdã alteratiõnẽ ⁊ nõnunquã stomachus apud digõnez grauatur ꝓ ista nõ cõstat mihi que sit dispositõis. v. causa quapropter in re. v. quid dicturꝯ sum incertũ ẽ. ¶ Cõsiderata tamẽ egritudinis vestre longitudine ⁊ spẽ febris quã fuistis passa arbitror malã dispõem stõi vestri sit pendens a mala cõplexiõe frigida. Vñ

Auic. Aui. j. iij. c. de emigranea cura. oĩs egritudo cuiꝯ tẽpus ꝓlongatur ẽ frigida ſm oẽm eiꝯ modũ. Cui ꝓ viã indigestionis est etiam cõiuncta mala complexio humida. ⁊ quia alterationis sequẽtis post cibũ non dubito stomacũ esse causam ⁊ pariter ꝙ nõ reassumat carnes cõsuetas qr cuz stomachus male digerit epar male significat. ex quo sequitur ꝙ corpus nõ habet nutrimentũ debitũ ⁊ bonũ ⁊ ideo nõ restauratur. ¶ Preterea etiaz huius rei cã est egritudo p̄cedens que fuit longa. Unde scđo apho. Quecũqꝫ in longo tempore extenuantur corpora tarde reuerti cõsueuerunt q̃ vero in modico modice. Et si macrefactionis alie possent cẽ cause puto tamen istam esse principaliorẽ. ¶ Ex quo infero ꝙ stomacho ꝓuidenduz est vt bene digerat. Unde Gal. viij. lib. x. tractatuuz cũ sint passiones circa stomachũ multe ⁊ diuerse ⁊ earũ plurime fiũt ex indigestione omni conamine ꝓuidendum est vt digõ bona fiat in omni stomachi passione. ¶ Quare petitioni. d. v. satisfaciã ꝓ posse scribam vite regimẽ quo eadem. v. d. intelligat que stomacho nocent ⁊ que dure ⁊ grauis sunt digestionis ⁊ q̃ eidez cõueniunt ⁊ facile a stomacho vincuntur: vt a primis caueat: ⁊ alia ꝓsequatur. ¶ Ponã primo a quibus secundũ vnamquãqꝫ rem naturalẽ cauendum sit postea subiongam que in eadem conueniunt faciens principium ab aere.

Stomacho nocet aer grossus humidus paludolus ineuentatus aer surdus ⁊ aer ventosus p̄cipue flante austro. ¶ Iuuat aer serenus quietus in qualitatibus suis temperatus aut declinans ad aliqualẽ caliditatem ⁊ boni odoris.

Uitanda sunt accidentia omnia anime quibꝯ natura a digestione distrahitur eo qđ spiritus nimiũ in interioribꝯ cõculcantur sicut tristitia timor sollicitudo multa magna intentio ad aliqđ agendũ ꝓfunda cogitatio ⁊ reliqua silia. Et silr nocent q̃cũqꝫ animi accidentia quibꝯ ad exteriora nimis spiritꝯ diffũditur ⁊ dissoluuntur vt furor nimia leticia ira. nã etsi prio ebulitio in ea fiat circa cor post tñ videmus corpus calefieri ⁊ rubeum apparere p̄cipue in facie qđ significat sanguinez ⁊ spiritus ad exteriora ꝓpelli. ¶ Cõuenit gaudium moderatũ de salute ꝓpria bene sperare cõfidere moderate letari ⁊ cõuersari cuz dilectis ⁊ sibi gratis.

Nocet somnus nimius ⁊ somnus diurnus. cuz nocte p̄cedenti sufficiẽter dormiuerit somnus imediate post cibũ factꝯ ⁊ nõ minꝯ supflue vigilie. ¶ Cõfert somnꝯ moderatꝯ septẽ aut octo horarũ saltẽ nõ minor quã sex nec maior quã octo sitqꝫ ꝑ horã vnã cũ dimidia post cenaz aut ꝑ duas horas fiat capite bene eleuato ⁊ corpore cõueniẽter pannis tecto sit prio sup latere dextro postea sup sinistro. Qđ si excitatur ante cõplemẽtũ totiꝯ somni dormiat postea sup latere dextro. ¶ Si ĩ nocte dormire nõ posset ob aliquod impedimentum dormiat de die ⁊ melius esset ante prandium quã post vbi post prandium dormire contingerit sit per duas horas post finem ipsius.

Fugiẽdus ẽ nimiꝯ motꝯ ⁊ omne forte exercitiũ ⁊ fricatões fortes p̄cipue imediate post cibũ ⁊ pariter balneũ eadẽ hora nõ minꝯ nocet nimia qes. ¶ Cõuenit exercitiũ tpatũ ambulãdo vł eqtãdo factũ stõ ieiuno. pulsis prio supfluitatibꝯ prie ⁊ secũde digestionis. ¶ Sit exercitiũ tale vt corpꝯ aliqualiter calefiat nõ ꝑducat tamẽ ad sudorẽ vł lassitudinẽ. ¶ Loco exercitij ꝯueniũt fricatiões a superiꝯ ĩcipiẽdo ⁊ cũ pannis calĩs aut mãibꝯ ad ĩferiora trahẽdo quousqꝫ corpꝯ rubeat ⁊ fiãt capiti fricatiões ⁊ pectiatio aliq̃lis.

Stomacho nocent quecũqꝫ sunt difficilis digestionis tarde mutatiõis siue ex modo substantie siue ex modo quantitatis seu ex modo qualitatis vel cõsuetudinis. ⁊ omnes cibi vẽtosi ⁊ inflatiui. ⁊ omnes multe vnctuositates quoniã stõacũ mollificãt ⁊ quicũqꝫ sunt facilis corruptiõis ⁊ vniuersaliter oẽs cibi cachostõi dicuntur tales ꝯcunqꝫ. ij. dynamidiorum malum

rū malū ⁊ fastidiosum reddūt stōm ⁊ vt particula-
rius loquar. ¶ Panis oīs de granis minutis ⁊ pa-
nis de frumēto azimus aut non bene coctus aut a
corticibus duris nō mundus aut cū oleo vel adipe
ꝯfectus malus est. ⁊ silr cibaria oīa que ex pasta nō
fermētata fiūt. ¶ Lacomastica sunt oīum aīaliū in-
teriora epatibꝰ pinguiū gallinaꝝ exceptis. ¶ Adeps
pinguedo medulla oculi ⁊ cerebrum inuolutū red-
dunt cerebrum vomitum aut nauseā cōcitāt: ⁊ simi
liter de ossibus medulle. ¶ Corda pulmo intestīa re
nes difficulter digerūt epata testiculi exceptis gal
Caro: lorum nō coeūtium ⁊ vbera stōm in digerēdo fati-
gant cutes tardā ⁊ malā faciūt digestionem. ¶ La-
ro oīs antiqua cuiuscūqꝫ fuerint generis difficilis
est digestionis. ¶ Carnes gruū pauonuz anserum ⁊
omnium auium habētium colla longa graues sunt
ad digerendū. ¶ Ex his que ex animalibus accipiū
tur lac nocet habētibus stōm frigidū: accessit enim
Caseus. in eis in habētibus vero multū calīm corrumpit in
vaporem. ¶ Caseus quoqꝫ vetus difficulter digeri-
tur. Caseus recēs recocta stomacho frigido nō con
uenit. Butirum vero stōm ebetat. Et oua nō recen
Pisces. tia ⁊ que frixa ⁊ quecūqꝫ per decoctionem induran
tur sunt difficilis digōnis. ¶ Pisces qui corruptio
ni sunt apti sunt mali stomacho. ⁊ oēs qui in palu-
Herbe. dibus ⁊ lacubus capiūtur precipue anguille tenche
gambari ⁊ similes. ¶ Ex herbis cauendū est a blita
que stōm fastidiosum reddit singultū excitat ab ozi
mo. i. basilicono a rapa cruda a blitonibus ab attri
plice a fenugreco. Et oīa olera ventrem mollificā
tia nocēt stomacho vt malua mercurialis volubilis
spinacia ⁊ reliqua. Et caules acetosa anetū ⁊ apiuz
quoniam malas attrahunt materias ad stomachū.
Et sparagi nocēt vilis stomachi. Nasturtium non
cōuenit propter sui acuitatem. Pastinace ⁊ bauce
tarde sunt digōnis. Et omnia habētia acrimoniam
multam: maxie si cruda comedantur stomacho no-
cent vt aleuz cepe bulbus. i. scalogna radix que co
Fructus. meditur raphanus sinapis ⁊ fungi. Tubera stoma-
chum grauant. ¶ De fructibus omnes nocēt stoma
cho quicūqꝫ facile corrūpūtur vt persica crissoma-
la idest moniaca ⁊ similes. ¶ Et omnes fructus na
ture humide quando nō cito stomachū egrediūtur
⁊ hoc contingit quādo post alios cibos comedunt
vt sunt pruna cerasa melones ⁊ ceteri siles fructus.
nā prio comesti vētrem subducunt. post vero alios
corrumpuntur ⁊ alia corrumpunt. ¶ Nocent insup
amigdale ⁊ auellane cū non bene masticātur ⁊ gra
na pini iuiube nespilla granatum acetosum caro ci-
tri. Et omnia ex stomacho indigestibilia stomacho
nocēt: sicut ossa cerasoꝝ ⁊ prunoꝝ arilli vuarum ⁊
granatoꝝ quare integra sumi nō debēt: ⁊ silr corti-
Vina. ces vuaꝝ ⁊ similiū ⁊ ficuū. ¶ Vina grossa ⁊ noua. s.
turbida nocent stō. ¶ Vinū etiā acetosum ⁊ multū
acerbū. Et vinū multe cū aqua permixtiōis habēs
stomachū debilitat ⁊ mollificat ⁊ generat vētosita
tem in intestinis: ⁊ precipue cū fuerit valde īfrigida
tū. Aqua tepida stōm relaxat. Et aque potus stōm
ledit. Et aqua tepida quāuis mundificet vilos sto-
machi laxat tamē instrumēta digestionis vt dixit
Auic. 3. primi. Et aqua multū frigida percutit stōꝫ:
ideo Haly. primo practice iubet tēpore estiuo aquā
auriri per sex horas antequā accipiatur.
Cōuenientia. ¶ Cōuenit panis simulagineus hoc est de flore fa-
Panis. rine bene fermētatus cōueniēter coctꝰ in clibano ha
bēs aliquid salis nō minoris tēporis vnius diei nec
Carnes. maioris duoꝝ aut triuz dieruz a quo duri cortices
sint excussi. ¶ De carnibus volatiliū ꝯueniunt pulli
non valde parui capones ⁊ galline. Caro enim gal-
linaruz omni carne melior. 24. cōtinentis. c. 669.

eligantur etiam carnes starnarum que supra carnes
aliarum ab Aui. magis laudātur tertio almansoris
⁊ conturnicum ⁊ iuuenculorum columborum com-
plete pennationis volare incipientium. Pulli etiaꝫ
columbi dantur in cibo illius cuius corpus euacua
tum est de sanguine ⁊ infrigidatum est ex lōgo mor
bo. xxiiij. continentis. Fasiani perdices aues parue
degentes in nemoribus vt ficedule turdi merule ⁊c.
turtures etiam conueniunt. ¶ Ex aīalibus domesti
cis conceduntur carnes vituline non multum nati-
uitati propinque sed distent saltem per dies. l. vsqꝫ
ad. cc. Et carnes edinc nō trāseūtes dies. xl. ⁊ agno
rum annualium ⁊ castratorū. ¶ De siluestribus con
ueniūt carnes caprioli. ipse enīz inter siluestres car
nes meliores existunt ⁊ sanguis ex eis genitus pau
cas habet superfluitates. iij. almansoris. ¶ Caro etiā
leporis laudatur quia ⁊ si parum declinet ad melā-
colicitatem quia est complexionis calide ⁊ sicce que
dispositionibus stomaci vestri aduersatur ideo con
ceditur. ¶ Et harum carnium ptes anteriores sunt
meliores posterioribus vt ysaac de dietis vniuersa
libus ⁊ tertio alimentorum. ¶ Auium caro allarum
cum notabiliter se exerceāt ⁊ debitum influxum ha
beant sanguinis ab epate ⁊ spirituum a corde sunt
ceteris partibus meliores. ¶ Caro vero musculosa
rubea in quadrupedibus est melior ⁊ proprie cum nō
fuerit multa pinguedine confusa nec ab eo totaliter
denudata. Et he carnes stante debilitate stomaci Oua.
melius preparantur elisse quam assate. ¶ Conueni-
unt vitelli ouorum recentium sorbilles aut tremuli. Caseus.
¶ Caseus vsus nō est bonus si tamē aliquādo cōtin
gerit sit mediꝰ etate īter recentē ⁊ antiquū nō sit vi
scosum sꝫ in ptes faciliter separabilis ⁊ ipsuz sumat Pisses.
qn̄ vti voluerit ī fine mense. ¶ Piscis vsus nō cōue
nit si tn̄ qn̄qꝫ vteret eligat pisces sba mediocriter so
lidi hūiditate supflua ⁊ viscositate puati vt sūt mar
siones capedani temuli Lucij Trutte Carpiōes me
rule ⁊ similes ⁊ eorum melior pparatio est vt coquā
tur cum oleo oliuarum feniculo menta ⁊ petrosimu Octaua species.
lo. ¶ Cum cibarijs suis vtatur speciebus que sic fi-
unt. Recipe piperis. ℥. j. gariofilorum. ʒ. ij. piperis
longi cardamomi nucis muscate an̄. ʒ. j. zinzi. cina
momi. an̄. ʒ. ij. ß. macis croci an̄. ʒ. ß. pistentur ⁊ cri Herbe.
bentur ⁊ fiant species. ¶ De herbis conceduntur sal
uia feniculus petrosimilus menta aliqualiter passa
serpillus maiorana borago ⁊ similes herbe vsus ta- Fructus.
men multus earum non sit. ¶ Fructus qui concedū
tur sunt fistici qui multum laudantur ⁊ passule enu
cleate ⁊ cum nucleis cum fuerint bene masticate ⁊ ci
tonia cocta cum zucaro aut melle condita. Replo.
¶ De repletione ⁊ in summa cum diligentia vitan
da est īmoderata ciborum ⁊ potuū repletio ē enim
repletio omniū materialium principiuz egritudinū.
¶ Euitetur igitur repletio omnis cibi ⁊ precipue ha
bētis malas qualitates de quibus dictum est. Imo
bonum est a mensa surgere reliquijs famis adhuc
existentibus. ¶ In comedendo sepe potum accipere
⁊ parum melius est quam multum ⁊ raro. ¶ Ampliꝰ
cum ventris constipatione: ⁊ vniuersaliter cūqꝫ solī
te euacuationis retentione non est comedendum.
Immo prius omni mane corpus est euacuandū om
nibus superfluitatibus ventris vrine sputo ⁊ muco-
sitatibus narium ⁊ leui competenti exercitio deinde
comedendum est ita vt ex potu vel cibo nulla graui
tas vel fluctuatio in stomaco percipiatur. ¶ Si autē Vomitus.
grauitas in stomaco ex cibis aut potibus vel nau-
sea contingerit vomitus est prouocandus maxime
enim confert egritudinibus cronicis vt quarta pri
mi capi. de vomitu. cum vero vomitum prouocare
voluerit sumat infrascriptum potum tepidum. Re-

cipe acetose simplicis.℥.ij.aque fontis.℥.iij.zucca
ri ro.℥.j.misce cūqꝫ biberit stet per mediaz horam
demū comprimat linguā digitis aut cum penna in
oleo inūcta gutturi imposita vomitū prouocet alia
Clistere e/statis. fortia vomitiua nō laudo:ideo non scribo ea.¶Si
vero in intestinis repletio esset fiat tp̄e estatis hoc
clistere. Recipe folioꝝ violaꝝ mercurialis an̄.M.
j.ß.blite florum camomille an̄.M.j.fiat decoctio:
de qua accipiatur lib.j.ß.cui addantur zucca.ru.
Aliđ in autumno. ℥.ij.olei.℥.iij.salis.ʒ.ij.⁊ calidum stomacho ieiu/
no supponatur.¶Tēpore autumni fiat hoc. Recipe
blite.M.j.ß.foliorum mercurialis violarū an̄.M.
j.fumiterre.M.j.ß.fiat decoctio de qua accipiat
Aliud i yeme. lib.j.ß.cui addātur zucca.rub.℥.j.ß.benedicte.℥.
ß.olei.℥.iij.salis.ʒ.iij.¶Tempore hiemis hoc ad/
ministretur. Recipe floꝝ camomille mellilotí an̄.
M.j.maluarum.M.j.ß.blite.M.ß.anisorum fe/
niculorum ana.ʒ.vj.fiat decoctio de qua accipiat
℥.xv.quibus addantur zuccari rub.℥.ij.benedicte
Aliud i vere. yerepig.ana.ʒ.iiij.olei de sisamo.℥.iij.salis gēme
ʒ.ß.⁊ fiat clistere.¶Provere. Reci.brodij pulli aut
caponis lib.j.ß.zuccari rub.℥.j.ß.vitelli ouorum
duos butiri.℥.j.sal.ʒ.iij.⁊ fiat clistere. Ad eandeꝫ
repletionem cōueniūt tempore hyemis pill.elefan/
gine de quibus potest per horam ante cenam sume/
re.ʒ.ß.aut.℈.ij.vel sumat tantūdem de pill.đ ye
Pillule. ra simplici.¶Tempore vero estatis cōueniūt pillu/
le que sic fiunt. Recipe agarici.ʒ.j.salis gēme.℈.
j.specierū yerepig.ʒ.iij.omnia ista dissoluantur in
vase vitreo cum succo endiuie ⁊ dimittantur exsicca/
ri ⁊ cum exsiccati fuerint iterum cum succo dissol/
uātur ⁊ tādem cum deuenerit ad spissitudinem quo
pill.possunt fieri fiat magdalion ⁊ cōficiantur pille
que sunt sine custodia de quibus potest accipe a me
dia.ʒ.vsqꝫ ad.℈.ij.per horam ante cenā ⁊ sunt bo
ne ⁊ secure. Quod si acciperet de eis ante diem per
horaꝫ.ʒ.j.quādo venter est stipticus cōferrēt:vitan
da est insuper inanitio ex longa a cibis abstinentia:
vnde longa ieiunia omnia nociua sunt dimittantur
omnes fortes euacuationes per quascūqꝫ fuerit par
tes siue fuerint ꝑ secessum siue per vomituꝫ aut per
vrinam vel per sudorem.

Medicinalia. ¶Medicinalia. Quedā describā stomacho cōferē
Electuarium. tia.¶De q̄bus est electuariū qđ sic fit. ℞.triū pipeꝝ
gariofiloꝝ cardamomi an̄.ʒ.j.zinzi.cinamomi ele
cti zedoarie macis an̄.ʒ.ß.zuccari albi dissoluti in
aqua mēte ⁊ fiat electuariū de quo sumat ad quāti
Aliud. tatē castanee ante cibum. ¶Ad idem facit electua/
riuꝫ de xiloaloes quod.v.canone describitur.⁊ idē
operatur diacinamomuꝫ descriptōe Mesue in suo
antidotario ⁊ modo consimili accipiatur vt dictuꝫ
est de primo. Sit tēpore vehementis caloris vsus ra
Unguētū rior.¶Qđ si timeretur supercalefactio epatis occur
ratur sibi leniendo regionem eius cū vnguento san
dalino aut ceroto galeni descripta a Mesue in suo
Saculus. antidotario.¶Ab extra approximetur sacculus qđ
sic fit. Recipe cinamomi macis galange.ana.ʒ.ij.
Corticis citri mente sansuci calami aromatici ana
ʒ.iiij.gariofilorum galange spice ana.ʒ.ß.folioruꝫ
lauri.ʒ.iij.puluerizentur ⁊ ponantur in saculo sin/
donis tincto ex chermes ⁊ bene extendantur dein/
de suffumigetur cum xiloaloes ⁊ stomacho suppo/
Cerotuꝫ. natur.¶Cerotum stomacho conueniens sic fit. Re
cipe laudani armoniaci terbentine galie muscate.
ana.ʒ.ij.cere masticis ana.℥.ß.storacis calamite.
ʒ.j.galange gariofilorum ana.℈.ij.fiat cerotum ⁊
extendatur super corio cuncꝫ voluerit stomacho ap
plicare suffumigetur cum xiloaloes. Plura alia ad
hanc intentionem scribere possem:sed puto ex mul
tis hec sufficere. ¶Gauerius.

¶De prefocatione matricis.

¶Consilium. 27.

Spectabilis domina Catherina ānorum. Casu
xxiiij.vel circa complexionis naturaliter
sanguinee cuꝫ permixtione flegmatis licet
propter egritudinis sue dispositionē ⁊ quie
tem in ea flegma multiplicatum sit passa est dispositionem in qua per multas horas fuit sine pulsu ⁊ mo
tu.⁊ cum sudore frigido per corpus totum:virtute
tamen animali sana ⁊ itellectu perfecto: Reddit su
pradicta dispositio per interualla vnius mensis in
terdum duorū aliquando trium sed nō cum tanta
accidentium vehementia:nam modo in casu sue di/
positionis nō perdit pulsum neqꝫ motuꝫ.¶Iste vi
detur mihi casus breuiter collectus licet prolixius
scriptus per eximiuꝫ ar.⁊ medicine doctorē magi/
strum Philippum de afforosijs.

¶Dispositio istius spectabilis mulieris dici non
potest proprie prefocatio matricis neqꝫ suffocatio.
quoniam iste dispositiones dicūtur ab accidēte qđ
consequitur nocumentuꝫ matricis.qđ accidens est
anhelitus ablatio vel parua ⁊ occulta acris attractio
vel sic dicitur quia mulieres quibus accidit interdū
suffocantur vel prefocantur. Unde prefocatio vel suf
focatio matricis est dispositio preternaturalis ma/
tricis ad quam consequitur in anhelitu impedimē/
tum.¶Cum igitur in hac domina nō sit in anhelitu
impedimētū nō videt dici posse p̄focatio matricis.
¶Neqꝫ sincopis ꝓprie dici pōt cū sincopis sit de/
structio maioris ꝑtis plurium virtutū sensibilis ⁊
motiue.xj.tertij. Cū in hac dn̄a nō destruat virtus
sensibilis nō vr dispō predicta dici sincopis.¶Ui/
det tn̄ ⁊ si nō ꝓprie p̄focatio matricis sic ad eā talē
reducibilē eē cū putē hui⁹ dispositiōis cām ꝑ ea q̄
mihi significata sūt ꝑ eximiū doctorē ⁊c.eē a matri
ce nec dubiū est p̄focationē matricis plures habere
modos. Un̄ Aui.xxj.tertij.c.de prefocatiōe ⁊ dete
rior prefocatio matricis ⁊c.⁊ subdit sed minor ⁊ le/
uior est in gradu.tertio que facit accidere spasmū ⁊
tetanum ⁊ sincopim absqꝫ nocumēto in ratiōe ⁊ sen
su videtur quod dispositio istius domine ad supradi
ctum modum prefocatiōis reduci possit.¶Sed nū
quid magis proueniat propter menstruorum reten/
tionem aut spermatis credo magis prouenire ex in/
debita menstruorum purgatione. Nam Aui.ca.su/ Aui.
pra allegato dixit ⁊ ex eis magis salua est menstrua
lis quā spermatica. Sperma enim quamuis sit eius
generatio ex sanguine ⁊ proprie in mulieribus i cō
uersione tamē est magis susceptibile ꝯuersionis ma
le quā sanguis sicut lac generatuꝫ a sanguine susce
ptibilius est conuersionis quā sanguis.¶Cum igit
peroxismus egritudinis supradicte domine sit cum
sensu bono absqꝫ impedimento intellectus non vide
tur prouenire a materia vehementer mala sicut ille
ex quo in anhelitu prouenit nocumētuꝫ. vn̄ si a sper
mate proueniret quod esset corruptum prouenirent
grauiora accidētia propter ipsius putrefactioneꝫ fo
re deteriorem q̄ꝫ sanguinis mēstrui vt apparet i te/
xtu supra allegato. Habet preterea virum. vn̄ vide
tur magis credēdum esse propter defectum mēstruo
ruꝫ cū hec causa ex his que scripta sūt nota sit.¶Et
modus euētus istius dispositionis videtur esse quo
niam materia menstrualis in matrice retēta ⁊ i loco
coartata destituta a regimine nature corrumpitur ⁊
conuertitur in pessimam substātiam qualitatē habē
tem venenosam a tota specie nature mulieris cōtra
riam a qua fumus eleuatur venenosus per arterias
veniēs ad cor corrūpendo spm̄ calorē naturaleꝫ ex
tinguit quo spiritu corrupto remanet cor sicut infri
gidatū ꝙ sensibili euētatiōe nō eget ⁊ iō pulsus nō
apparet

apparet ⁊ tādiu ſic manet donec virtus malitiā illā
ſuperet ⁊ ſpiritum regeneret: ⁊ tunc incipit fieri pul
Caſu[s]
ſus apparitio. Qđ ſi idem fumus attigiſſet diafleg-
ma corrūpendo ſiue alterādo eius complexionē: no
cumētum induxiſſet in anhelitu. Et pariter ſi atti-
giſſet miringas cerebri nocumētū induxiſſet in eius
operationes. Cum igitur nec in virtute intellectiua
nec ſenſitiua nocumētum induxerit: ſed ſolū in mo
tiua ad quā exercēdā plures ſpiritus requirūtur q̄z
in ſenſitiua nec fuerit in anhelitu nocumētum: ꝙ ſi
fuerit nō eſt mihi ſignificatū arbitrādum eſt hmōi
vaporē paucum fuiſſe. Quod ſiquis admirareꝛ quō
ex pauca materia vaporoſa poſſet fieri accidētia ta-
lia legat qđ ſcribiꝛ a Gale. 6. de interioribus q̄ di-
xit. Qui nō credunt ꝙ ex qualibet pauca materia in
tus in aliquo loco clauſa nocumētum toti inferatur
nō memoratur eorum que ſepe cōtingunt a morſu
aranee: cuius quidē venenū pauciſſimuꝫ eſt ꝑꝑ an-
guſtū foramē exiens ⁊ ſilr ſcorpionis quideꝫ multo
deterius eſt. nā qđ a ſcorpione eȷ̄icitur paruiſſimuꝫ
Cura.
eſt: q: in ſummo acumine ſpine ⁊c.
¶ Cura iſtius egritudinis duplex eſt. Una cū actu
Cura tēpo re ꝑoxiſmi
adeſt paroxiſmus. Alia tꝑe interpollationis.
¶ Illa que debeꝛ tꝑe paroxiſmi conſiſtit vt euiteꝛ
aer frigidus groſſus lutoſus ⁊ vētoſus. ¶ Eligātur
aer calidus ⁊ clarus. Sedeat ſuper res calidas. Te
neat in tibijs caligas ⁊ pedes calidos. Et coxis ⁊ pe
ctini ⁊ partibꝰ circūſtātibus applicētur pāni calidi
⁊ hec ſiue fuerit ante paroxiſmuꝫ ſi preſenſerit eius
aduētum: ſiue fuerit in actu paroxiſmi. ¶ Ante ꝑo-
xiſmum letetur ⁊ exercetur maxime exercitio ꝑtiuꝫ
inferiorum. ¶ Uigilet fugiēs longam quieteꝫ ⁊ ſom
num. ¶ Dū actu eſt paroxiſmus: ſtringātur tibie ſu
pra cauillas pedū: ⁊ coxe ſupra genua in extremita-
Fricatio.
tibus illoꝝ muſculorum: ⁊ coxe iuxta inguina liga-
mentis fortibus faciētibꝰ ſtricturā. ¶ Fiāt fricatio-
nes incipiēdo a partibus ſuperioribꝰ coxarum tra-
Uentoſe. Suffumi.
hendo verſus partes īferiores cū manibus aut pan
no calido ⁊ ſint aſpere. ¶ Et cōferunt vētoſe ſine ſca
rificatiōe loco vulue ꝓpinquo ⁊ ſuꝑ pectine. ¶ Na
ribꝰ fetida apponaꝛ. Et de exꝑtis ſunt capilli hois
cū ſuffumigāꝛ. Serapinū in aceto infuſuꝫ ⁊ olfatū
⁊ caſtoreū ⁊ aſſa fetida. ¶ Matrici approximēꝛ que
boni ſunt odoris vt ē ſuffumigatio ex blāchis bilan
tijs. Et galia muſca. ſuppoſita ꝓprietatē in hoc hꝫ
Aui. Unctio:
magnā. Silr muſcus ⁊ ambra cū coto ſuppoſita ſi-
mul ⁊ diuiſim multū ꝯferūt. ¶ Ungāꝛ ꝑtes vulue ⁊
pectinis cū olō de lilio in quo muſcꝰ ſit diſſolutus.
¶ Et quotiens approxīas odorifera caue ne odor ad
Sternuta tio.
naſuꝫ ꝑtingat. ¶ Et cū fetida approxīeꝛ ꝓhibe ne fe
tor deſcēdat ad ꝑtes īferiores. ¶ Ualet inſuꝑ ī paro
xiſmo ꝓuocatio ſternutatiōis iuxta ſnīam Hipp. in
apho. Mulieri q̄ a matrice moleſtaꝛ ⁊c. ꝓuoceꝛ ſter
nutatio cū inſufflatōe piretri aut piperis vl' nigelle
in nares. ¶ Stāte paroxiſmo ⁊ ſi ꝺglutire poſſꝫ nō
deꝛ cibus neq̄ꝫ vinū: q: faceret euaporationē ⁊ ma-
Suppoſi- torium.
tricē aſcēdere faciet ꝑꝑ ſui odoris bōitatē. ⁊ hoc ni
ſi virtus exigeret in quo caſu redderetꝛ: ¶ Qđ ſi pa-
roxiſmus prolongareꝛ fiat ſuppoſitorium iſtud ⁊ in
ano imponaꝛ. Recipe cimini rute mediocriter ſicce
nitri añ. ʒ. ß. mellis. q. s. ⁊ fiat ſuppoſitoriuꝫ. Unde
Cura tꝑe i terpolatio nis.
Aui. ⁊ ſuppone ano eius ea q̄ reſoluunt ventoſitatē.
¶ Cura per potionē tempore īterpollatiōis a paro
xiſmo quattuor hꝫ intētiōes. Pria eſt ad digerēdū
Scda ad euacuādum. Tertia ad diuertēduꝫ. Quar
Pria intē tio.
ta ad ꝯfortādū mēbra principalia ⁊ matricem.
¶ Prima intentio. Compleꝛ cū ſirupo que ſic fit.
Digeſtiuū
¶ Recipe eupatorij praſſij ſcolopendrie melliſſe bu
gloſſe ana. M. j. radicū feniculi petroſilli bruſci ra-
dicum corticū mori corticū radicum granati añ. ℥.

j. ſeis aniſi leuiſtici amōmi macedonici apij añ. ʒ. iiij
paſſularū. ℥. j. buliāt in ſufficienti quātitate aq̄ po
ſtea coletur ⁊ colature addaꝛ zucari quantū ſufficit
⁊ fiat ſyrupus Recipe ſupradicti ſyrupi. ℥. ij. aq̄ ma
tricarie ⁊ melliſſe añ. ℥. j. ß. miſce. Hūc ſyrupū cali
dum ſumat in aurora ⁊ cōtinuet ipſum quouſq̄ꝫ pre
ſenti medico apparuerit digeſtio in vrina. ¶ Ante ꝓ Flotomia.
dicti ſyrupi exhibitionem conſiderādū ſi vrina ap-
pareret rubea groſſa ſignificās ſanguinis dominiū
⁊ eo caſu fiat flobothomia prius de ſaphena ⁊ extra
hatur ſanguinis quantitas ſecundū ꝙ videbiꝛ ꝑnti
phiſico demum accedat ad ſyrupi exhibitionē.
¶ Secunda intētio. Perficitur exhibēdo infraſcri Scda intē tio.
ptas pill'. poſt completam aſſumptionē infraſcripto Euacuati- uum.
ruꝫ ſyruporū. Recipe pill'. fetidarū. ℈. ij. fiant pill'.
v. has pill'. ſumat per horam ante diē ſuper quibus
poteſt vna hora dormire deinde vigilet dōec tran-
ſeant hore. v. ab hora aſſumptiōis ſupraſcriptarum
pill'. ⁊ tunc ſumat ciatū brodij pulle macri cū. ℥. ß.
zuca. ru. ⁊ inde ad horam comedat non ſe grauādo
multo cibo ꝙ ſi poſt predictā purgationē videreꝛ ꝓ
ſenti phiſico ſuꝑeſſe repletionē reitcretur.
¶ Tertia intētio ſic cōpletur. Poſt euacuationē ꝑ Tertia in tētio.
tres dies ponanꝛ due vētoſe ſuper nates ⁊ due ſuꝑ Uētoſe.
ſumē ſine ſcarificatione. Altera die ponātur due ſu Fricatiōes
per vnguinibus ⁊ poſtea alie due ſub poplitē. ¶ Fri
cationes fiant a coxis verſus pedes calefiant ꝑtes
inferiores ⁊ ſepe iſta reiterēt ponendo mō ventoſas
ad coxas ꝓpe vuluaꝫ altera die ſub poplitis aliq̄ñ
faciēdo fricationes.
¶ Quarta intētio. Adimpletur exhibēdo frequen- Quarta in tētio.
ter. ʒ. iij. diacimini cuꝫ decoctione mētaſtri ⁊ rute. Prouocā tia mēſtru orum.
¶ Ualet ad candē intētionē exhibere. ʒ. j. cinamomi
in potu vini albi potētis. ¶ Confert etiā multum ſu
mere caſtorei ⁊ mirre añ. ℈. j. cū. ℥. iij. aque mellis
¶ Et mirabiliter cōfert pondus octo granoꝝ ordei
caſtorei cū. ℈. ij. opopōacis quādo cū vino albo po
tēti ſumiꝛ. ¶ De iſtis ſumatur per intervalla: modo
vnū modo aliud. ¶ Et ad idem facit muſcus in petia
linea ligatus ⁊ ſuppoſitus. ¶ Et ſimiliter puluis fa-
ctus iſto mō. Recipe ſtoracis ſicce xiloaloes añ. ʒ. ß
ambre muſci. añ. gra. viij. puluerizētur ⁊ ligētur in
panno ſubtili ⁊ ſupponatur.

¶ Regimē preſeruatiuū a dolore iuncturaꝝ ꝑ
debitum vſum ſex rerum nō naturalium.

¶ De preſeruatiōe a doloribꝰ iuncturarum.

¶ Conſilium. 28.

Preſeruatiōe vti debet a dolore iunctura
rum qcūq̄ꝫ paſſus eſt eū ⁊ inde ceſſauit ne
redeat. Nā facilꝰ ꝓhibetur ne cā factiua
doloris genereꝛ: quā remoueaꝛ cā ⁊ mor-
bus poſtquam venerit. Ordo ꝯſiliȷ̄
¶ In preſeruatiōe due ſunt intētiōes. Una eſt cō
ſeruatio iūcturarū in ſua naturali cōplexione ⁊ cō-
poſitiōe vt cauſis imprimētibus reſiſtāt. Alia eſt vt
cauſe imprimētes prohibeanꝛ: aut ſaltē earū magni
tudo: ne forte poſſent impreſſionē facere. Scda intē tio.
¶ Intētio ſcda completur ꝑ debitum regimē ſex
rez nō nālium: De quaꝝ nūero ē aer a quo incipiā.
¶ Nocet aer calidꝰ ⁊ hu. ⁊ aer humidꝰ ⁊ frigi. mul De acere. malo.
tū ⁊ vēti auſtrini: ⁊ habitatio ī locis hūidis aut ꝓ-
pings curſibꝰ aquaꝝ vl' cloacis ⁊ nimia ignis calefa
ctio aut ſtatio ī ſtufis hūidis. ¶ Eligaꝛ aer clarꝰ ꝺcli Bono.
nās ad calitatē ⁊ ſiccitatē. Qđ ſi aer talis nō poſſit
hri aer ꝑticularis habitatiōis fiat arte cū igne ī ca
mera facto cū lignis ſiccis odoriferis donec aer ca-
leſiat ⁊ exſicceꝛ: ſicut cū ligno iunipi lauri ſauine ro
riſmarini ⁊ ſimiliū. Ul' cū ſuffumigio facto ex thure
ſandaraca ſtorace ſicca aut granis iunipi ſitq̄ꝫ aer a
vētis quietus ⁊ habitet ī locis a terra eleuatis ⁊ ab

omni humiditate remotis teneat corpus ꝛ iūcturas
debite calidas ꝛ ꝰm temporum varietatē variet pā
nos. ita vt ꝓpter paucitatē nō rigeat neqꝫ pp mul-
titudinē superflue calefiat. Et inter cetera caueat ne
calige aut calcei pedes stringant.

Accn̄a al. ¶ De accidentibus anime vitare debet tristitiam
sollicitudinem iraꝫ furorem. Conuenit gaudium le
tari de sua salute bene sperare cum amicis ꝛ dile-
ctis conuersari.

Somnus. ¶ De somno ꝛ vigilia. Nocet somnus diurnus: ꝛ
oīs somnꝰ imediate post cibū assumptū factꝰ ꝛ som
nus nimius. Et nō minus supflue vigilie. ¶ Sit igi
tur somnus de nocte nisi cōtingerit nō dormire suf
ficienter in nocte: in quo casu cōceditur somnus de
die. Et melius in eo casu ante prandiū dormire q̄
post. Sitqꝫ semp septē aut octo horarū nō amplius
octo nec minus sex. Et prio sup latere dextro dein
de sup sinistro: sed nullo pacto super dorso. Sit ēt
capite bene eleuato ꝛ corpe pannis cōuenienter te-
cto. Et non dormire incipiat nisi prius ab hora cibi
fluxerint hore due.

Motus. ¶ De motu ꝛ qete. ¶ Nocet omne forte exercitiuꝫ
ꝛ precipue post cibum siue peditādo siue equitādo.
Et fricationes extremoꝝ fortes. Et omne qđ dolo-
Exercitiū rem circa iuncturas inducit. Et balneū aque dul-
cis. ¶ Conuenit exercitiū peditādo temperatuꝫ pul
sis primo supfluitatibꝰ prime ꝛ scđe digōnis stoma
cho a cibo vacuo. Et fricationes leues. Et pectina
Cibi mali. tio capitis ꝛ stupha sicca stō ieiuno administrata.
¶ De cibo ꝛ potu. ¶ Dimittat cibaria oīa diffici-
lis digestionis ꝛ quecūqꝫ sunt frigida ꝛ humida et
vētosa: ꝛ oīa que opillant. Nocet panis azimus et
nō debite fermētatus ꝛ male coctus. ¶ Et oīa ciba-
ria q̄ ex pasta azima sunt sicut lagane macaroni ꝛ si
milia. Et carnes bouine veteres ꝛ agnine ꝛ caprine
ꝛ pinguedo multa ꝛ animaliū interiora ꝛ cutes ꝛ ex-
tremitates aīaliū. Et carnes auiū degentiū in valli
bus aut palludibus. Et oua antiq̄ frixa aut dura.
Et caseus in vsu multo ꝛ lac. Pisces generalr non
cōueniunt. Neqꝫ herbe frigide ꝛ humide vt sunt at
triplices spinacia ꝛ silēs. Neqꝫ herbaꝝ fructus fri-
gidi ꝛ humidi sicut citrulli cucurbita melones ꝛ si-
milia. Abstinere dꝫ ab omnibus leguminibus. naꝫ
Gale. in cōmēto illius apho. Ubi indigētia inquit
ꝙ ellenes ꝓpter indigētiam comederūt legumia ꝛ
incurrerūt dolores iuncturaꝝ. Dimittat oīa acru-
mina vt cepe porri ꝛ silīa. Caueat a fructibꝰ humi-
dis vt sunt cerasa poma pira pruna mora ꝛ similia.

Panis. ¶ Eligat panē ex farina frumenti factū a qua furfur
totū nō sit excussum. Sitqꝫ bene fermētatus dbite
coctus: in cuius confectiōe ponatur aliquid salis ꝛ
pulueris anisoꝝ: ꝛ nō sit pluris tpis triū dierū nec
minoris vnīꝰ diei a quo excutiant̄ cruste qn̄ come-
Carnes. dit. ¶ Carnes sint pdicū fasianoꝝ turturū ꝛ auium
paruaꝝ degētiū in nemoribꝰ aut pratis caponū iu
uenū gallinaꝝ ꝛ pulloꝝ ꝛ pipionū volare incipiētiū
ꝛ p̄cipue eoꝝ q crescūt in colūbarijs. ¶ Ex quadru
pedibꝰ cōueniūt carnes capreoli leporis iuuenis edi
vituli ꝛ castrati ꝛ agni annual. Et carnes iste si sto
machus bn̄ eas digerit meliꝰ parātur asse q̄ elisse.
vnde si stōus eas assas nō bn̄ digereret tūc elissent̄.

Oua. ¶ Cōcedunt̄ oua sorbilia recētia aut tremula vel in
Caseus. aqua fracta albumie abiecto. ¶ Usus casei puus sit
si tn̄ aliqn̄ sumat sit in fine mēse: ꝛ sit mediꝰ iter an-
Pisces. tiquū ꝛ recētē sitqꝫ frāgibilis. ¶ Pisces gn̄alr sunt
mali: si tn̄ aliqn̄ sumūtur sint squamosi pui capti in
bonis aqs sicut ex aqs dulcibꝰ sunt luciꝫ timali cape
dani trute ꝛ silēs hn̄tes carnes frāgibiles nō visco-
sas ex mari sunt solee aurate passeres ꝛc. Et hi me-
lius p̄parātur sup graticula cū oleo ꝛ sale aut in vi

no elisse. ¶ Leguminū vsus nō cōuenit ꝯcedit̄ aliqn̄
brodiū ciceꝝ rubeoꝝ granis dimissis: ꝛ far miliuꝫ
ꝛ rizū in vsu tn̄ raro. ¶ Ex herbis permittuntur que
sunt cal̄e ꝛ sicce sicut feniculus mēta maiorana mel-
lissa petrosillus serpillus ꝛc. ¶ Ex fructibꝰ herbaruꝫ
cōcedūtur capares ex radicibus eaꝝ vti pōt carota
pastinacha domestica ꝛ siluestri radicibꝰ petrosilli.
¶ Ex fructibꝰ cōcedūtur ficus ꝛ p̄cipue sicce pista-
chij auellane prius torrefacte amigdale optīe masti-
cate ꝛ passule ꝛ grana pini p̄pata hoc est bis aut ter
in aqua feruēti infusa ꝛ postea exsiccata ꝛ cū zucca
ro ꝯfecta. ¶ Spēs qbus vti dꝫ sup ferculis. Recipe
pipis. ʒ. ij. zinzib. ʒ. j. cardamomi pipis lōgi an̄. ℈.
j. spice croci an̄. ℈. ß. pistētur ꝛ cribētur ꝛ fiāt spe-
cies. ¶ Abstineat a vino. Loco cuiꝰ laudat̄ oximel
romatizatū cū cinamomo ꝛ anisis. ¶ Qđ si vinum
dimitti nō pōt aut pp ꝯsuetudinē vel stōm nō bene
digerētē. sit vinū pauciferū claꝝ in sapore medium
inter dulce ꝛ asperū sitqꝫ stipticū qđ si opꝰ limpha
ri fuerit sit cū aqua cisterne aut cocta.

¶ De inanitione ꝛ repletiōe. ¶ Ab omni caueat re
pletiōe ꝛ maxie rerū prohibitarum. Et nō comedat
nisi senserit cibū preassumptū esse digestū. Et cum
verus fuerit apperitus comedere nō differat. Neqꝫ
comedat vsqꝫ ad repletionē: qnīmo a mensa surgat
cū reliquijs famis. Sit cōtenta. p. sua vniꝰ aut duo
rum ciboꝝ: ꝛ ab eo īcipiat qui facilioris est digestio
nis: ꝛ anteq̄ trāsglutiat cibū bene masticet. ¶ Qđ
si cōprehēderit cibū bn̄ non fore digestū ꝛ stomachꝰ
nauseauerit: vomitū ꝓuocet cum aqua decoctiōis
raphani ꝛ oximelle ꝛ cibū tardet. ¶ Qđ si stomachꝰ
ad vomēdū difficilis fuerit fiat clistere ex decoctio
ne floꝝ camomille malue blite ꝛ anilorum additis
℥. j. cassie ꝛ. ʒ. vj. yerepig. ꝛ. ℥. iij. olei. ꝛ. ʒ. ij. ß. sa-
lis decoctio quātitatis lib. j. ß. ꝛ hoc suscipiat calīm
stomacho ieiuno. Nocet supflua abstinētia ꝛ mul-
ta famis tollerātia. ꝛ hoc de intētione prima.

¶ Prima intētio que est iuncturaꝝ cōfortatio im
pletur hac lotione que est. Recipe vini rubei stipti
ci vrceos duos buliāt in eo abrotani. M. j. nucum
cipressi. ℥. ij. ꝛ cū isto vino calido lauent̄ iuncture.
Et hmōi lotio talis fiat semel in ebdomoda. ¶ Con-
fert etiā vt loca iuncturarum vngātur bis in mense
presertim tēporibꝰ humidis cū oleo de mirto ꝯ co-
sto de mastice. ¶ Cōfert insuper sumere tpe frigido
omni ebdomoda. ʒ. j. tyriace aut. ℈. iij. mitridati
per horas octo post cenam imediate precedētē ꝛ in-
de stare horis. vij. antequā comedat. Unde Rasis
in lib. de iūcturis dixit cū adhibuerimus circa in-
firmū predictā cōsiderationē in regimine. s. p die-
tam: ꝛ ipse sit obediēs nō aggregabūtur in corpore
eius supflua. s. quibus possit periodicare podagra:
ꝛ maxie si vtat̄ electuarijs siue cōfectionibꝰ que ha-
bēt supflua ex alimēto relicta in tertia digōne cōsu
mere de quibꝰ est tyriaca ꝛc. Et subdit ꝛ si fuerit vsi
circa loca iuncturarū medicinis stipticis cōfortāti
bus eas ne recipiāt: sed qequid a se trāsmissum re-
pellent ꝛc. ¶ Qđ si in dieta erratū fuerit ꝛ purgatio
ne egeat fiat ꝰm consiliū medici pn̄tis. ¶ Accedetis
in noīe domini ad balneū petreoli cūqꝫ ibi fueritis
regescetis per vnū diē secūda die in ortu solis pete
tis balneum candenallarum in quo stabitis per ho-
ram. Deinde intrabitis lectum pannis mediocriter
copertus ꝛ stabitis in eo per duas tertias hore. Qđ
si sudaueritis faciatis sudorem pannis calidis ab-
stergi. Deinde induetis pannos vestros. Et postea
ad horam prandebitis nihil aliud ista die faciendo.
Et similem modum firmabitis tribus diebus ime-
diate sequētibꝰ tertia quarta ꝛ qnta die. Sexta ac-
cedetis ad balneū militū in ortu solis vel circa ser-
uando

uando in stādo ⁊ in lecto modū q dictus est in bal-
neo candenallarū. Cūq indutus fueritis accedetis
ad duciā ab ea incipiēdo q̄ est minus cal'a exponen-
do ad eā caput ⁊ sup cōmissurā coronalez vbi ɔiun
git cū sagittali per horā aquā suscipietis. Inde fa-
ciatis caput exsiccari. Et vltio cū aq̄ que inferi⁹ or-
dinabit post capitis exsiccationē ⁊ stabitis p duas
tertias hore ⁊ prādebitis. Post prādium ad horas
vij. iaz cibo digesto redibitis ad duciā seruādo mo
dū qui dictus est deberi de mane obseruari. Istum
ordinē seruabitis q dict⁹ est per mēsez. s. de māe in
trare in balneo militū ide in lectū ⁊c. postea ad du
ciā accedere ⁊ surgētibus a ducia ad duas tertias
hore prādere. ⁊ post. vij. horas a fine prādij ad du-
ciā redire hoc: excepto q cū acceperitis vnā duciā
per vnū diē mutate vos sequēti die ad aliā duciaz
calidiorē sibi ppiquā quo adueneritis ad duas du
cias ppinquas calidissimas: tūc in ea sistetis. ¶ An
tequā balneū intretis conari debetis hr̄e bn̄ficium
ventris natural'r aut cū suppositorio ex melle vel ra
dice blite vel lardone vel sale: aut cū clisteri cōi ad-
ditis. ℥. ij. mell' ⁊ oleo ⁊ sale. ¶ Et cū in balneo estis
neq bibendū neq comedenduz est aliqd: neq post
exitū: nisi corpus fuerit infrigidatū. ¶ Et pariter nō
est comedendū vobis a ducia surgentib⁹ nisi postq̄
cal'itas capitis remissa fuerit aq̄ cū qua caput debz
fricari ad vltimū cū surrexeritis a ducia de qua su
pra facta est mentio. ℞. aque vite quater sublimate
lib. ij. laudani. ʒ. ij. gariofilor nucis musca. an̄. ʒ. j.
ß. thuris sandarace an̄. ʒ. j. pistent modo grosso ⁊ i-
fundantur in dicta aqua que sit in vase vitreo stri-
cti orificij ⁊ stet optime clausa. Bauerius.

Añ balneū

De cancero vlcerato in matrice.

Consilium. 29.

PEr ea que ex casu mihi transmisso intelli-
gere potui ⁊ que mihi relata sunt ex inten
tiōe obstetricis non vr̄ dubiuz q in matri
ce istius spectabilis mulieris sit apostema
durū qd calitati cōiungit: qd significat ex doloris
acuitate. Et iō videt esse cancer. Et credēdū est ipz
esse vlceratū ex apparentibus. ¶ Utrū sint cū eo ra-
gadie aut vlcus aliqd preter cancrū vlceratuz. hoc
videt dubium nec per ea que vidi ⁊ audiui potui be
ne cognoscere. ¶ Res ista difficilis est ⁊ poti⁹ credē
dū est nō sanabit q̄z sperandum de salute.

Pronosticum.

Cōsilium.

Sed mihi videtur q taliter pcedatur in cura si
cura possibilis sit fiat aut saltē vita prolonget ⁊ do-
lores fiant tollerabiliores. Auic. 3. quarti cap. de le
pra dixit q mala cōpl'o epatis aut totius corporis
declinās valde ad multā cal'itatē ⁊ siccitatē est cau
sa melancolie per adustionē sanguis ⁊ alior humo
rum. Cum igit cancer sit lepra p̄ artiū oz habere ad
epar respectum. ¶ Et ex hoc apparet que sit isti⁹ di
spositionis causa antecedēs ɔseruās istā dispositio
nē. nam ipsa est humor ab epate genitus ratiōe sue
caliditatis ⁊ siccitatis aptus transmitti ad locū do-
lentem. Causa vero coniuncta est mala cōplexio hu
moralis calida ⁊ sicca membri cancerosi.

Cura pre... men.

Regimen huius dispōnis q̄ztū ad dietā ɔsistit
in euitando ea q̄ sanguinē generāt melācolicū. ⁊ in
clinatio ad ea q̄ sanguinē faciūt laudabilē q̄lia sunt
hmōi ad scribendū nō me extendo sed relinquo pru
dentie. d. physicorum assistentium.

Cura per medicias.

Aliud regimē qd huic dispōni debet est p medi
cinalia. Et eor quedā interius assumunt: q̄dā vero
exterius approximant. Que interi⁹ exhibent: q̄daz
sunt digerētia: quedā eūantia ⁊ nōnulla sunt cōfor
tantia. ¶ Digestiua vero debēt hr̄e pprietates. Naz
debēt prio respicere humorē eūandū. Scd̄o debēt
cor ⁊ epar ⁊ stōm cōfortare. ¶ Medicine q̄ humo-
rē digerēdo respiciūt debēt esse subtiliatiue: qm̄ hu
mor digerēdus est grossus. Et pp opillationē quam
facit debēt esse apitiue. Et q2 hūor est adustus d̄bēt
esse infrigidatiue ⁊ hūectatiue. Que membra respi
ciunt cum sint ex malitia humoris peccantis debili
tata debent esse confortatiua.

¶ Digestiuum de cuius pprietate est subtiliare san
guinē grossum melācolicū: ⁊ eius turbulentiā ⁊ fu-
mos melācolicos auferre ⁊ aīam dilatare: cui⁹ hec
est pmixtio. Recipe buglose scariole acetose cū suis
radicib⁹. ℥. iij. sticados arabici foliculor sene epi-
thimi. an̄. ℥. ij. sirici crudi seis acetose p̄cipue mino
ris an̄. ℥. j. corticū citri citranguli mellisse capillor
vene. pollitrici recētis an̄. ℥. j. infundant oīa p diē
⁊ noctē in aqua decoctiōis limacior deinde addan
tur fumiterre succi ei⁹ p residētiaz clarificati lucci
pomor redolētiū. an̄. ℥. iiij. ⁊ cū zuccaro triū cocta
rū. q. s. fiat syrupus ⁊ acetoset cū lib. ß. aceti passu
lati ⁊ aromatizet cū modico musci. ℞. suprascripti
syrupi. ℥. ij. seri caprini. ℥. iij. aut aq̄ decoctōis pas
sular ⁊ det calidus p horas octo post finē cene pre
cedētis sup quē pōt ad libitū dormire. ¶ Qd siquis
vellet hmōi syrupū facere solutiuū sumat ex eo. ℥.
iiij. ⁊ buliāt in ipso aut infundat agaricus optimi
ʒ. iij. spice. ℈. ß. deinde exprimat ⁊ expssiōi addat
aq̄ lactis caprar ⁊ totū cal'm exbibeat: est. n. mira-
bile ⁊ hmōi syrupus solutiu⁹ excusat ab alia medici
na. si tamē presenti medico videtur aut plus aut mi
nus de agarico ponatur fiat s̄m suum iudicium.

Digestiuū

Syrupus solutiuus.

¶ Confectio electuarij quod est confortatiuum ⁊ le-
tificatiuum ⁊ cōtra malitiam humor melancolico-
rū. Recipe smaragdorum. ʒ. j. margaritarum splen
ditarum limature eboris ossis de corde cerui. an̄. ʒ.
j. corallor ru. iacintor rub. granator an̄. ʒ. j. ligni
aloes sandalor muscalinor aut citrior an̄. ʒ. ij. fo-
lior lauri nūero. xx. cācror in furno exsiccatoruz ⁊
nō icineratorr. ita q possint pistari limature calibis
in aceto p̄parate s̄z modū a seruitore traditū an̄. ℥.
j. musci. ℈. ß. ɔfice cū hoc syr. ℞. passular enuclea
tar. ℥. ij. ligritie mūde. ℥. j sirici crudi corticum ci
tri. an̄. ℥. j. pistent pistāda ⁊ infundāt in aq̄ cal'a in
qua. xx. aurei fuerint īfusi ⁊ ī ea bulierint ⁊ pdictar
rer fiat decoctio ⁊ addant succi pomor redolētiū
℥. v. succi buglosse ⁊ endiuie ⁊ accedule ana. ℥. j.
ß. succi granorū muzor. ℥. iiij. ⁊ cū zuccaro quā-
tuz sufficit fiat electuariū de quo sumat ad quātita
tez vni⁹ castanee ante prādiū p horas. iij. ⁊ pariter
ante cenaz q si fastidit bis ī die saltē semel accipiat.

El'ariū cōfortatiuū.

Restat mō ponere regimē circa cām cōiunctā.
Pro quo ē aduertēdū ne aliquod medicamē acutū
approximet vt dixit. Rasis. ix. almāsoris. Cōfert
ɔfectio de plūbo posita a Rasi. ix. almansoris cap.
de ragadijs vncta ⁊ iteri⁹ administrata. ¶ Itē quā
do dolor multū itendit sedeat patiēs ī aq̄ decoctio
nis fenugreci ⁊ maluarū postea clisterizet cū lacte
mulieris ⁊ collirio albo. Ab extra decoquāt althea
⁊ malue ī aq̄ mellis postea optime pistet ⁊ loco dolē
ti approxiet. Mitigat dolorē. dixit Haly si mulier
sedeat ī aq̄ decoctiōis altee aneti fenugreci ⁊ semis
lini ⁊ melliloti ⁊ mollificat duriciē. ¶ Cōuenit cero-
tū ex adipe recēti galline ⁊ laudāo. ¶ Ualet ēt amur
cha olei buliti ī vino exteri⁹ approximata. ¶ Oleū ro
satū cū lacte mulieris ⁊ aq̄ arnaglosse mixtū interi⁹
clisterizatū cōfert. ¶ Paulus multū laudauit medi-
camē q sic fit. ℞. vitelli oui numero. iij. croci. ʒ. j. ß.
iusquiami albi. ʒ. j. rob vini. ℥. j. olei rosati. ℥. j. ß.
cere quātuz sufficit ⁊ cū eo liniat locus dolēs exte-
rius. hec ex multis tanquā magis precipue collegi.

Regimen cāe ɔiūcte

Bauerius de Bauerijs.

¶ De dolore in regione splenis.

¶ Consilium. 30.

Intētiões in medici/nalibus:

Eruato regimine bono in sex rebus nō naturalibus de quo oretenus dixi isti spectabili mulieri. In regimie medicinali mihi videnť plures esse intētiões. Pria a q̄ est incipiēdū est materiei digō. Scd̄a est ipsius euacuatio. Tertia est eiusdē ad ꝯriū ptis dolētis diuersio. Quarta est mēbroꝝ cōfortatio. Quinta ē succurrere accidētibꝰ si quid fuerit difficile aut graue.

Pria intē tio. Digestiuū

¶ Prima intētio. Adimpleť cū infrascripto syrupo: de cuiꝰ ꝓprietate est subtiliare aperire opilationes versus splenis regionē ⁊ mūcē ⁊ cōfortare: cuius est hec descriptio. Recipe artemisie matricarie mellisse prassij leuistici ana. M. j. anisi cimini carui ameos calami aromatici añ. ℥. j. radicū caparū. ℥. ß. semis agnicasti granoꝝ iuniperi acori añ. ʒ. vj. corticū citri. ℥. ß. fiat decoctio in sufficiēti quātitate aque postea coleť ⁊ colature addať zuccari albi quātū sufficit ⁊ fiat syrupus ⁊ aceroseť cum aceto passulato. Doß est. ℥. ij. cuȝ aqua artemisie mellisse ⁊ scolopēdrie añ. ℥. j. iste est syrupus pro vna vice. Sumat sex aut septē vicibꝰ ſm ꝙ apparuerit medico pūti de digōne materie. ¶ Uisa materiei digōne tūc accedať ad cōplementum scd̄e intentionis.

Scd̄a intē tio. Euātiuū:

¶ Scd̄a intētio sic cōpleť. ℞. pill. de lapide lazuli si nō hūtur loco eaꝝ sumanť pill. de būdicta. ℈. j. pill. aggregatiuaꝝ descriptiōe Mes. ʒ. ß. fiāt pill. vij. istas pill. sumat post cōpletā sumptionē sirupo rū ꝑ horas. viij. post finē cene imediate ꝓcedentis. Sup has cū ceperit pōt ꝑ horā dormire ⁊ nō amplius: ⁊ inde ad horas q̄nq̧ sumat ciatū aq̄ ordei calide cū. ℥. j. zuccari ru. postea ad horā cōedat. Recipe passulaꝝ enucleataꝝ. ℥. ß. anisoꝝ seis agnicasti añ. ʒ. j. ß. scolopēdrie capil. vene. añ. M. ß. cassie lignee. ʒ. ij. mūcarie mellisse añ. iij. M. floꝝ boraginis ⁊ buglosse ana. ʒ. iij. agarici. ʒ. j salis gēme. ℈. j. agaricus subtilr incidať ⁊ nō pisteť ⁊ infundatur in oximelle simplici ꝑ. vj. horas de reliqs fiat decoctio de qua accipiať. q. s. ad dissoluēdū diacatoliconis. ℥. ß. electuarij indi maioris. ʒ. j. confectionis amech. ʒ. j. ß. ⁊ addať expssio agarici ⁊ fiat potus. Si medicia in forma potabili sibi magis dlectat sumat ipsaȝ calidā hora ⁊ ordine q dictus de pill.

Tertia in tentio. Diuersio/nes.

¶ Tertia itētio sic cōpleť. Diuertať materia iuxta intētionē tertiā. ¶ Fiant fricatiōes brachio ⁊ tibie ⁊ coxe partis dextre cū pāno calo. ¶ Fiat vomitus si absq̧ difficultate pōt facere cū decoctiōe seis raphani ⁊ oximelle simplici. nā vomitꝰ in hoc cāu est magni iuuamenti. ¶ Confortetur matrix splen cor ⁊ cerebrum iuxta quartā intentionem.

Quarta in tentio: Electuari um.

¶ Quarta intētio sic ꝯpleť. ℞. cinamomi galange xiloaloes zinzib. añ. ʒ. j. blāche bisancie croci nardi nucis musca. rosaꝝ rub. cardamomi macȝ pipis lōgi añ. ʒ. ß. trociscoꝝ diarodon sandaloꝝ citrinorū añ. ʒ. j. sirici crudi. ℈. j. ambre. ℈. ß. musci gra. vj. cōfice cū zuccaro albo dissoluto cū syrupo ros. ⁊ fiat electuariū cui addanť dialactis diacurcume añ. ℥. j. ⁊ optīe misceanť. Doß est ad q̄ntitatē vnius castanee cū suo cortice anq̄ surgat ꝑ quartā hore. Pōt supra ipm paꝝ dormire. De sero vero añ cenā ad duas horas sumat ad q̄ntitatē vniꝰ auellane. Et hoc electuario talr vti incipiat postq̄ ceperit syrupos ⁊ medicina vel pill. fuerit purgata.

Quinta in tentio. Fomētatō

¶ Quīta intētio ⁊ vltima. hoc ē succurrere dolori quē sentit i latere sinistro vētris iferioris ⁊ extēdētȝ se vsq̧ ad regionē splēis sic ꝯpleť. ℞. floꝝ cāomille melliloti aneti añ. M. j. seis iuniperi carui ameos. ana. ℥. j. pistentur modo grosso ⁊ buliant in sufficienti quantitate aque in qua infundatur spongia ⁊ expressa parti dolenti apponatur. Et cum infrigidatur remoueatur. Et sic fiat tribus aut quatuor vicibus successiue. ¶ Deinde locus vbi spongia posita fuit exsicceť. Et vngatur cum oleo de lilio ⁊ oleo de capis calidis cum manu donec optime ingredianť corpus ⁊ tūc cum panno calido abstergatur ita vt pori ptis vncte nō remaneāt viscositate olei opillati. ¶ Ad idē confert hmōi sacellatio. ℞. semis fenugreci lini añ. ℥. iij. scolopendrie politrici añ. m. j. ameos carui anisorum añ. ℥. j. pisteñ modo grosso oīa ⁊ fiant duo saculi cōplectētes ptem totā dolentem ⁊ buliāt in aqua ⁊ postea exprimātur ⁊ expresso ponatur parti dolēti mō vnus modo alius ita cum vnus infrigidatꝰ fuerit remoueatur ⁊ loco illius alter ponatur. Et taliter fiat quiq̧ aut sex vicibus successiue. Deinde succedat vnctio vt dictū est i priori medicamine. ¶ Cōuenit ad eandē intentionem clisterē ꝙ sic fit. ℞. florum camomille melliloti añ. m. j. malue. m. j. ß. anisoruȝ cartami carui añ. ℥. j. seminis lini fenugreci añ. ℥. j. ß. decoquātur oīa in sufficiēti quātitate aque postea coletur de colatura accipiatur. ℥. xvj. quibus addātur cassie zucari ru. añ. ℥. j benedicte. ℥. ß. olei de lilio. ℥. iij. salis. ʒ. ij. ß. ⁊ calidum supponatur.

¶ Unum tñ est aduertēdum ꝙ postquā hec spectabilis domina se purgauerit si nō videbiť adhibitis alijs remedijs suprascriptis vt sit curata purgatio reiteranda est premissis syrupis ⁊ inde prosequendꝰ est ordo scriptus. Aliud est ꝙ calore aeris existēte vehemētiore sicut i medio Junij Julij ⁊ Augusti vsus electuarij sit rarior. Sufficiet tūc semel scilicȝ d mane sumere ⁊ nō in vespere ⁊ interdum bis i ebdomada dimittere aut ter hec sunt que ex multis mihi visa sunt meliora. ¶ Bauerius de Bauerijs.

¶ De dolore stōi ⁊ intestinorum.

¶ Consilium. 31.

Um dolor sit actio corrupta vt patet secūda tegni ⁊ omnis actio lesa sit accūs cōcedenduȝ est dolorē istius generose domine accūs esse. Licet negare nō debemus dolorem interdum eē egritudineȝ precipue cum fortis fuerit ⁊ cōsuetas ledat opationes. Cum vero accūs aliquā sequatur egritudinē. accidēs enim insequiť morbum sicut vmbra corpus. Morbus quem dolor istius spectabilis domine sequiť per ea q̄ mihi scripta sunt videť solutio cōtinuitatis. Cuius cā est extensio in ptibus dolentibus. Extensionis autē causa est vētositas in eisdē locis reperta. Sed ventositatis alique sūt cāe corporee vt humores frigidi in corpe congesti: aut diminutio caloris naturalis. aut sunt cause primitiue sicut cibi q sunt vētosi vt fabe ciceri ⁊c. aut cibi q sunt vehemēter calidi q ⁊ si ex natura eoꝝ nō sunt vētosi tamen humorē in corpore vētosabilē cū inuenerūt ipsum cōuertunt in vētositatem. Ad quē intellectū dixit hipo. iiij. re. acu. ꝙ allea scissam. i. vētositatē facit. ¶ Quod dolor quē hec domia sentit sit ex vētositate facile sciri pōt cum sit extensiuus ⁊ mobilis. Unde Aui. scd̄a primi cap. ix. dolores āt extēdentes ventositatē significāt. ⁊ pcipue si vehemētes fuerint. Qd̄ sic illic permutatio ex dolore fuerit iā significatio est cōpleta. Cōfirmat iudiciū quoniā ex ventositate euacuata videť dolor alleuari. ¶ Uentositatē ipsam puto cōtineri in cōcauitate mēbrorū dolētium quoniam si eēt interclusa in parietibꝰ intestinoꝝ aut stōaci nō ita de loco ad locum ꝑmutaretur dolor vt notum est.

¶ Per ea que mihi scripta sunt arbitror hunc dolorē posse dici iterdum stōaticum cū in ptibus stōaci cōtinetur: Aliquādo dici intestinaleȝ quando in ipsis molestat:

ipsis molestat. Neq̃ puto negandũ eẽ cãm doloris
interdũ matrici cõmunicari. Qualitercũq̃ tamẽ sit
[onosti 1.] in cura nõ erit multa differẽtia. ¶ Ista dispositio
ẽ grauis ⁊ difficilis. ¶ Grauis q2 dolor bonã ꝓhi/
bet fieri digestionẽ. mala aũt digestio est causa fere
oĩm egritudinũ que fiũt ĩ corpore. xiiij. tertij. ¶ Dif/
ficilis ẽ ꝑpter sui longitudinẽ cũ iam sint ãni duo
qb⁹ ipsa molestat. Faciliter etiã posset ĩ ydropẽ ĩcur
rere. Vñ Ypo. iiij. aphor. Quibuscũq̃ tortiões cir/
ca vmblicũ ⁊ lũbos ⁊ dolores ⁊ dolor nõ soluit ne/
q̃ farmatijs neq̃ aliter in ydropẽ siccã conuertit.
[Modo cure] ¶ Cura istius dispositionis perficitur duobus in/
strumentis dieta. s. ⁊ potione.
[Cura p di(eta)m.] ¶ Dieta consistit in debita sex rerum non natura/
lium administratione. De potione post. ¶ Nunc de
dieta. ¶ Et primo de aere incipiam.
¶ Postponẽdo regimen per dietam tãquã min⁹
nunc necessarium scribuntur que circa potionẽ sunt
scripta ⁊ per egrotantem assumpta.
[Cura p potionem.] ¶ Cura p potionẽ quattuor hꝫ intẽtiones. Prima
materiã a qua surgit vẽtositas digerat. Scd̃o mate
riaꝫ digestã euacuat. Tertia diuertit. Quarta car/
minat ventositatem ⁊ ipsam dissoluit. Et hec sola
intentio aliquando sufficit. Et hoc si vẽtositas esset
pauca ⁊ precipue pẽdẽs a causa primitiua. Sed vbi
esset multa ⁊ fortis ab ea incipere non debem⁹ nisi
corpus prius euacuatum fuerit. Faciunt. n. vento/
sitatẽ carminãtia ante euacuationẽ dolorẽ fortiorẽ
[Prima intentio. digestiuũ] ⁊ nõ solũ ab intra administrata sed etiam ab extra.
¶ Pria intẽtio sic adimplet. ℞. oximellis simpli/
cis. ℥. j. ß. ciperi squinãti nigelle anisi ameos añ. ℥.
ß. mellisse camedreos camepiteos añ. m. j. decoquã
tur ꝑdicta ĩ sufficiẽti quãtitate aq̃. postea colet ⁊ de
colatura accipiat. ℥. iij. ⁊ addant oximelli supradi
cto. Et iste ẽ pot⁹ pro vna vice. Istũ potũ digestiuũ
materie flegmatice ꝑdominio ⁊ respicientẽ humorẽ
malancolicũ qui sunt in stomacho ⁊ ĩtestinis ac ma
trice sumat ista domina in aurora calidũ ⁊ ipm̃ tali
ter cõtinuet octo aut decẽ dieb⁹ quousq̃ appareat
phisico presenti digestio humorum per vrinam.
[Scda intentio. euacuatiuũ.] ¶ Scd̃a intẽtio sic cõplet. Euacuet deinde mate/
ria digesta iuxta intẽtionẽ scd̃aꝫ. ℞. passularũ enu/
clearũ. ℥. ß. liquiricie rase. ʒ. ij. anisorũ carui añ. ʒ.
j. ß. cassie lignee. ʒ. j. fiat decoctio de qua accipiat
quãtũ sufficit ad dissoluẽdũ diacatholiconis. ℥. ß.
electuarij idi. ʒ. iij. ⁊ fiat pot⁹ plus tamẽ ⁊ min⁹ det
de ꝑdictis electuarijs scd̃ꝫ ꝙ videbit ꝑstantie phi/
sici ꝑsentis istũ potũ solutiuũ ⁊ erradicatiuũ mate/
rie flegmatice ⁊ ꝑtim melãcolice postq̃ materia fue
rit digesta ordine ⁊ mõ q̃ consueuit seruari a doctis
[Pillule.] phisicis sumat. ¶ Ad eandem intentionẽ valẽt pill'.
de serapino. ℞. pill'. de serapio. ℈. ij. pill'. idarum.
℈. j. misce ⁊ fiant pill'. vij.
[Tertia intentio.] ¶ Tertia intẽtio. Cõplet cũ fricationibus a supio/
ribus ad inferiora trahẽtibus cum positione vento
sarum infra locum doloris cũ clisteris ⁊ similibus.
[Quarta intentio. carminatiuum.] ¶ Quarta ĩtẽtio. Carminet ẽt vẽtositas ⁊ dissolua
tur iuxta ĩtẽtionẽ. iiij. ℞. ameos leuistici bacaꝝ lau
ri cimini se. rute nigelle piretri costi añ. ℥. ß. floruꝫ
cãomille melliloti añ. m. j. ß. pistet ⁊ fiat saculus cũ
[Aliud.] tela linea rara ⁊ calefiat ⁊ loco dolẽti supponat: Cũ
vero refrigerat recalefiat. ¶ Aut sumant res supra/
dicte ⁊ buliãt ĩ sufficiẽti q̃ntitate aq̃ ĩ q̃ ĩfundat spõ/
[Aliud.] gia aut filtrũ ⁊ exꝑssa loco dolẽti approximet ⁊ re/
nouet cũ ĩfrigidat. ¶ Itẽ. ℞. leuistici cimini ameos
bacaꝝ lauri nigelle se. agnicasti añ. ʒ. j. ß. laudani.
ʒ. iij. pistent oĩa ⁊ buliant ĩ. ℥. iiij. vini maluatici ⁊
[Fomentatio.] ℥. iij. olei rosacei vsq̃ ad ꝯsumptionẽ vini. Postea
coletur ⁊ cum hac colatura vngatur locus dolens
post sacellationeꝫ aut fomentationẽ. ¶ Si appareat
presenti phisico vt ista ventositas magis pẽderet ab
humore melancolico fiat ista fomentatio. ℞. pulegij
sansuci aneti mẽte apij dauci añ. ℥. ß. decoquant ĩ
aceto forti vini ĩ quo spõgia ĩfundat ⁊ loco dolenti
approximet. ¶ De reb⁹ ab ĩtra approximãdis ẽ ele/ [Ab intra.]
ctuariũ de baccis lauri cui nihil ẽ par ĩ dissoluẽdo
vẽtositatẽ scd̃m. Rasiꝫ. ix. almãsoris. ¶ Ad idẽ va/ [Electuaria.]
let ⁊ a me exꝑtũ diasꝑmaticõ. i. electuariũ de seib⁹:
q̃d ponit in antidotario. Mesue. ¶ Et ad idẽ valet
diagalãga ⁊ diaciminũ ⁊ dianisuꝫ. de aliquo istoꝝ
exhibeat ẜm ꝙ fuerit visuꝫ medico ꝑsenti. ¶ Spẽs [Species.]
qb⁹ sup cibaria vti põt. ℞. gariofiloꝝ macis cina/
momi electi galãge añ. ʒ. ij. ligni aloes corticũ citri
añ. ʒ. j. ß. anisi. ʒ. j. seminis feniculi. ʒ. iij. liquiricie
zizi. añ. ʒ. j. ß. pistent oĩa subtilissime ⁊ cribent ⁊ ad
dat zucari albi ad põd⁹ oĩm ⁊ fiãt ſpẽs. ¶ Clisteria [Clistere.]
vsualia sic fiãt. ℞. decoctiõis capitis castrati ĩ qua
decoquat boraginis cuꝫ radicibus suis ⁊ buglosse
añ. m. j. anisorum carui añ. ℥. ß. deinde coletur de
qua capiatur lib. j. ß. cui addãtur zucari rub. ℥. ij.
benedicte. ʒ. vj. olei de lilio olei de aneto añ. ʒ. j. ß.
salis paruũ fiat clisteriũ ꝙ si dolor multum infesta/
ret huic decoctioni addatur castorei. ʒ. ß.

¶ Bauerius de Bauerijs.

¶ De disnia. ¶ Consilum 32.

NObilis vir gallassus de zobolis habet egri
tudinem que. Disnia vocatur: quã etiam
asma possumus appellare si ipsam cõmu/
niter accipimus: queadmodum facit. Ra
sis. iiij. continentis. ¶ Proprie tamen asma sumitur
pro anhelitu frequenti ⁊ laborioso qui est similis ei
qui euenit currenti ⁊ laboranti quemadmodum ac [Asma.]
cepit. Aui. x. tertij. dũ dixit. Asma est egritudo pul
monis. s. ꝑpter causam existentem in pulmone siue
apostemate cum qua patiens non inuenit excusatio
nem ab anhelitu frequenti sicũt est qui laborat pre/
focatur ⁊ festinatur. ¶ Proprijssime tamen dicitur
asma malicia anhelitus proueniens ab humoribus
grossis ⁊ viscosis existẽtibus in pulmone impediẽti
bus liberum aeris ingressum. Et isto modo sumptũ
dicitur asma verum. Vnde. iiij. continentis dixit.
Rasis asmaticum fore veraciter eum qui in parti/
bus canalis pulmonis habꝫ hũiditates multas vi/
scosas ꝓhibẽtes earũ viscositate ne attrahat aeris
q̃ntitas oportuna. ¶ In ꝓposito puto asma sumptũ
modo prio verificari ꝺ dispositiõe isti⁹ nobilis viri. [Causa.]
¶ Causa isti⁹ dispositiõis ẽ materia flegmatica vi
scosa existẽs ĩ cãna pulmõis aut in artaria ipsi⁹ pul/
mõis ⁊ ramis ipsi⁹ ꝑuis vel ẽ cõtẽta ĩ porrositatib⁹
pulmõis ⁊ locis ipsi⁹ vacuis. Et hec materia taliter
ĩ pulmõe existẽs quãdoq̃ est ad pulmonẽ veniẽs ex
capite. Interdũ expellit ab alijs mẽbris. Aliqñ ve/
ro generat ĩ ipso pulmõe ratiõe cõplexiõis ipsi⁹ pul
monis frigide. debilitatur enim tunc eius digestio.
vnde ĩ eo fit flegmatis multiplicatio. ⁊ cũ ꝑpter de
bilitatẽ expulsiue virtutis pulmonis nõ expellat re
manet ibi ⁊ ꝓhibet trãsitum aeris ad ipm̃ cor. ⁊ ꝑ/
cipue qñ cor indiget pluri aeris quãtitate. ¶ Hec
sñia habetur ab Auic. x. tertij cap. de asmate. Et a
Gal. iiij. de ĩterioribus. Et a Rasi. iiij. cõtinentis.
¶ In casu predicto arbitror materiam istam in pul/
mone ꝓuenire a cerebro cũ sit frigidũ ⁊ humidum
vt apparet cõsideratis signis humiditatis cerebri.
Et etiã nõ dubito partẽ ipsius materiã in pulmone
per viã indigestionis multiplicari. qm̃ omnis egri
tudo cuius tempus prolongat est frigida secũdum
omnẽ moduꝫ prima tertij cap. de cura emigranee.
Et humor supradict⁹ põt facere asma sua quãtitate
q2 sua multitudine aliqñ mõ sue substãtie quoniaꝫ

Casus.

grossus aut viscosus arbitranduz est facere sua viscositate ⁊ grossitie. ¶Ex his concludere possum q̄ egritudo ista quā iste vir nobilis patit̄ ē asma cōmuniter acceptū antiquū ex tēpore cōtractū. Cuius cā est hūor flegmaticus ꝑ pte a capite fluens ⁊ ꝑ pte ī pulmone ꝑ viā idigestionis multiplicat⁹ ⁊ sua grossicie ⁊ magis viscositate: opillās cānā pulmōis non ītegre ⁊ artariā venalē ⁊ ei⁹ ramos. Et forsan locat̄ in porrositatibus pulmonis prohibens sua viscositate eius dilatationem conuenientez. ⁊ illa que opillat artariam ⁊ eius ramos ꝓhibet aerem ad cor trāsire ad eius refrigeriū ⁊ fumos ⁊ aerē factū ineptū ad eius cordis refrigeriū egredi. ¶Ex qb⁹ apparet causa difficultatis inspirationis ⁊ expirationis.

Difficultas cure.

¶ Ex his oībus manifeste cōprehēdit̄ difficultas magna cure isti⁹ dispositionis: tū propter eius antiquitatē: tum etiam propter difficultatem educendi materiam a pulmone. ¶Et quantam difficultatem habeat faciliter cognosci potest ex Aui. x. tertij cap. supra allegato. Cum dixit hec egritudo cum accidit decrepitis fortasse non sanatur nec maturatur: quomodo enim cum ipsa in iuuenibus etiam sit difficilis ꝺm plurimum.

Auic.

Signa asmatis.

¶ Signa asamtis cōiter accepti ad sensuz nota sūt cū videam⁹ istū nobilē virū pati ānelit⁹ difficultatē ꝓcipue cū paulo forti⁹ laborat cōsueto: Vn̄. Rasis. ix. almāsoris: Cū aliqs patit̄ tussim ⁊ ꝑinde aerē attrahit queādmodū post cursuz fit ⁊ cū iacet suppin⁹ ē ei deteri⁹. ⁊ cū sedet vel stet rect⁹ ē ei meli⁹: supple asma patit̄. ¶Signa asmatis ꝓuenientis a materia ꝯtēta ī cāna pulmōis ē cōstrictio dixit. Aui cap. supra allegato in pricipio ānelit⁹. i. circa principia pectoris superiora ⁊ ē cū excreatiōe. i. cū volūtate excreandi ⁊ hesitatione. i. cum labore ⁊ retentione materie stantis. s. apparet q̄ materia retineatur quando enim excreat̄ ⁊ spuitur cuz sic pacientes putent excreasse ⁊ totuz spuisse. Q̄ꝺ oppillat adhuc remanet materia que opilat ꝓpter eius multitudinē aut grossiciē vel viscositatē ⁊ adest grauitas. s. sensata in pectore ꝓpter materiā in eo retentā ⁊ illud q̄ꝺ expuit̄ apparet ꝓueniat ex loco ꝓpinquo. Sed si materia fuerit in artaria ⁊ ramis suis cōtenta erit pulsus tremulus imo cum fuerit asma forte ꝑducit ad cordis tremorē. Hoc signū sumit̄ a Gal. in cōmento pulsuū ⁊ Aui. loco allegato. Q̄ꝺ si materia contenta fuerit ī porrositatib⁹ ⁊ locis vacuis pulmonis nō aderit tussis. s. fortis: quāuis in asmate semꝑ fit aliquid ledens operationes pulmonis. ⁊ ꝑ hoc virt⁹ expulsiua pulmonis de nocumento ꝑcepto deberet moueri ad expellendū nocumentum siue rem ledentem que expulsio fit cum motu tussis. ¶Experientia tamē vidimus nō in omni asmate aduenire tussim. Nam queādmodū nō omne nocumentū adueniens pulmoni causat disniam. sic nec omnis res ledens pulmonē causat tussim. Cum enim materia cōtinetur in venis pulmonis aut ipsius porrositatibus nō cōmunicans nocumentum in canali ipsius. ⁊ ita nō ꝓhibet transitum liberum aeris nec exitum vaporum ꝓcipue cuz nō fuerit mordicatiua videtur posse interdum asma facere. licet pro tunc tussim nō causet. ¶Et hoc videtur voluisse Aui. x. tertij cap. de tussi. cum dixit. si materia effusa a superioribus fuerit tunc dum ipsa permanens discurrens super cānam pulmonis sicut discurrit aliquid super parietē tūc plurimuz nō cōmouet tussim imo nō nisi offendatur in spacio cāne aut nisi mordicet.

Auic.

Signa:

¶ Signa q̄ materia a suꝑiorib⁹ fluat ad pulmonē est q̄r difficultas ānelit⁹ accidit subito. ¶Si vero nō descēdat a suꝑiorib⁹ ⁊ difficultas ānelit⁹ fuerit paulatim. est ꝓpter materiā que in pulmone aggregat̄ cuz plures alie quā predicte possent esse causa asmatis ⁊ earū possent signa poni ne scripturam in longū magis traham quā expediat a scribēdo me cōtinui precipue cum putē presentis dispositiōis causas eē sufficienter assignatas.

¶ Cura dispositionis de qua ꝓsens est sermo completur dieta ⁊ potione.

¶ Dieta consistit in debita administratiōe sex rerū non naturaliū: In quib⁹ ordinandis ponā primo q̄ debēt vitari deinde q̄ cōueniunt ab aere incipiens.

¶ Dico q̄ vitare dz aerem grossum nebulosum ⁊ ventosum. Et trahere morā in locis aquosis ⁊ secus paludes aut stagna: Nec loca vitāda sunt in quib⁹ perflāt venti ⁊ ꝓcipue austrini ⁊ boreales. Et camera sua nō sit ī locis terraneis nec ineuētatis ⁊ humidis: Nō suscipiat ad pedes frig⁹: Nec teneat caput discoopertū nec ipsum caput teneat nimis caliduz Nō stet in loco vbi conflant̄ metalla ⁊ ꝓcipue argētū viuū nec vbi fit fumus ⁊ puluis ⁊ ꝓcipue lini aut frumēti. Locū sue habitationis eligat in aere claro ⁊ subtili ad caliditatem ⁊ aliqualē siccitatē decliue: Sitq̄ȝ sine puluere ⁊ fumo non clausus quietus: tn̄ ⁊ sit inter duo solaria a terra remotus. Caput teneat taliter copertū vt nō sentiat frigus nec extuet ⁊ pectus cum pannis subtilibus siue leuibus calidis calefiat moderate.

De acc. animi.

¶ Vitare debet tristitiam sollicitudinem furorem ira tamē moderata nō nocet imo confert curet letari gaudere ꝓposse.

De motu quiete.

¶ Nocet exercitiū forte quomodocūq̄ȝ fit ī sui ꝓncipio. Sed exercitiū tēperatū cōfert. Debet in ꝓncipio fieri exercitiū cū tarditate incipiēdo a motu tardo. Unde dixit Rasis. iiij. cōtinētis velox ꝓncipiū exercitij excitat asma: In fine vero exercitij dz fieri cū velocitate nō tn̄ tale fit q̄ ꝑducat ad anxietatē ⁊ extuationē. Et Aui. dixit cap. supra allegato exercitiū bonū in hoc ē vt fiat gradatio ex tarditate ad velocitatē vt nō faciat accedere festinatio ī exercitādo ꝓfocationem mouēdo materiam laboriose. Et fieri dz exercitiū qualiter dictū ē stō ieiuno prius pulsis superfluitatib⁹ prie ⁊ scđe digōis. Post cibū sit cōtētus pauco exercitio cū leui ābulatiōe cū fuerit purgat⁹ aut vomitū fecerit cōfert legēdo vocē eleuare. Unde Rasis. iiij. cōtinētis eleuatio vocis lōge in legendo iuuabilior est alijs medicinis ad destruendū materiaz asmatis ⁊ tussis multe humiditatis eo q̄ꝺ inde multū exit sputum. Et Aui. dixit. Ex regimine in hoc est administratio vocis cū eleuatiōe gradatiz ad fortitudinē ⁊ longitudinē ꝓcedendo. Caput quoq̄ȝ quolibet mane diu leuiter ī loco calido pectinet ⁊ leuiter fricet. Conueniūt fricatiōes cum manib⁹ calidis brachioꝝ ⁊ pectoris ⁊ ꝑtium īferiorum. Deinde succedāt fricatiōes aspere cum panno lineo ⁊ ꝓcipue cum qescit a labore: Post exercitium fricationes ad pectus fieri nō debent tēpore vehemētis difficultatis anhelitus.

Rasis.

Aui.

De somno Vigiliis.

¶ Somn⁹ long⁹ nocet ⁊ cū fuerit factus imediate post cibum assumptū. Et oīs somn⁹ diurnus est vitand⁹. Et somnus nocet resupin⁹ ⁊ qui fit capite depresso. Sit somn⁹ nocturnus incipiēs post cenā ad horas duas. Et sit sex aut septem horaꝝ ad ampli⁹ cōfert Aui. loco vbi supra somn⁹ plurimus ⁊ ꝓprie somnus diei ⁊ somn⁹ post cibum. s. imediate vł post paruum spaciū factus est res nocibilior eis: Et sit capite eleuato ⁊ pannis tecto decēter: ī loco a ventis clauso. Q̄ꝺ si ob aliquā causam cōtingeret in nocte nō dormire dormiat de die quasi sedēdo nec prius sic dormire incipiat donec trāseāt hore tres aut ad minus due a fine prādij.

De cibo potu.

¶ Vitare dz panē ordeaceū ⁊ de spelta ⁊ parez de

frumento

frumēto nō bene fermētatū nec nō bene coctū ⁊ oēs
pultes ⁊ crustas adipatoꝝ: ⁊ fritellas oēs: ⁊ vniuer/
saliter oīa cibaria de pasta fcā. Et nocent oīa legu/
mina in qbꝰ est inflatio. Uñ Aui. opꝫ vt vitet oē gra
nū in quo ē inflatio. ¶ Dimittanť carnes grosse ⁊ vi
scose: ⁊ oēs q̄ sunt difficilis digōnis: ⁊ lac ⁊ caseꝰ:
⁊ q̄cūqꝫ ex lacte fiunt: ⁊ oua frixa ⁊ illa q̄ adeo co/
cta sunt vt iā sint facta dura. ⁊ oīa viscera q̄drupe
dū ⁊ q̄ sunt multū vnctuosa vt dixit Rasis. ix. almā
soris a cibis grossis ⁊ acetosis ⁊ stipticis abstineat.
Panis. ¶ Cōuenit panis ex farina boni frumenti a qua ex to
to nō sit furfur excussuz. Sitqꝫ debite coctꝰ. Et cō
uenienter fermētatus: in cuiꝰ cōfectione ponať ali/
quid salis anisi aut cimini. ⁊ sit vniꝰ diei nō amplio
Carnes. ris tēporis triū dieꝝ sitqꝫ a corticibꝰ mūdus. ¶ Ex
carnibꝰ cōcedunť lepores caprioli ⁊ vulpes imo pul
mo vulpis est res optima huic egritudini qualiter/
cūqꝫ accipiať aut solus aut cū rebꝰ alijs ⁊ silr pul/
mo eritij edine carnes cōueniūt ⁊ cōcedunť carnes
Uolatilia castrati iuuenis ⁊ vituli lactantis. ¶ Ex volatilibus
cōueniunt perdices fasiani coturnices frācolini tur
turtures pipiones escā q̄rentes volādo ⁊ p̄cipue sil/
uestres turdi meruli alaude ⁊ reliq̄ aues parue de/
gentes in nemoribus ⁊ capones iuuenes ⁊ pulle. Ex
istis carnibꝰ ex pinguibꝰ eliganť macre siue carnose
Rasis. Unde Rasis. iiij. cōtinentis ⁊ nō solū ex quadrupe
Serapio. dibus eliganť macre sed etiaꝫ ex auibꝰ. Et Serapio
eligať omne ꝙ nō est pingne ex auibus quaruꝫ pa/
stum nō est in paludibus ⁊ cānetis. Et p̄dicte car/
nes p̄parentur asse ⁊ nō frixe nec elisse. Et si interdū
elissenť cum eis decoquātur herbe calide subtilia/
tiue ⁊ incisiue sicut ysopus saturegia serpillus petro
sillus ⁊ similes ⁊ condiantur cum speciebus que sic
Species. fiant. ℞. piperis. ℥. ß. cinamomi carui añ. ʒ. ij. zin/
ziꝰ. ʒ. iij. macis. ʒ. ij. coriandri sicci. ʒ. vj. croci. ʒ. ij.
Sapor. pistenť ⁊ fiant species. ¶ Et p̄dicte carnes comedan
tur cuꝫ sapore facto ex lacte amigdolarū ⁊ suco arā
tij zucaro gariofilis cinamomo ⁊ zinzi. ⁊ mustarda
facta cū sapa per interualla cōceditur ⁊ salsa facta
cuꝫ menta ysopo saluia serpillo ⁊ succo limonū aut
Pisces. arantij. ¶ Pisces sint in raro vsu cum comeduntur
sint pisces parui squamosi petrini in bonis aqs cur/
rentibus capti ⁊ decoquanť in vino albo cum aro/
matibus suprascriptis ⁊ herbis calidis ⁊ cōcedun/
Olera. tur vitelli ouorū sorbiles. ¶ Ex oleribꝰ cōceduntur.
dixit Serapio nasturciū raphanus origanuꝫ cala/
mentū terrestre ⁊ montanum sinapis ysopus menta
⁊ blita quāquā ponatur frigida. Et cōceduntur fe/
niculus petrosillus serpillus sparagus borrago cen
trū galli. Cōcedunt aliq bolū porri in principio mē
se cū melle. Et nōnulli alia cocta. Cetera acrimonia
Fructus. debent euitari. ¶ Ex fructibus. Cōcedunť carice da
ctili passule enucleate dulces pinee pistachia sebestē
auellane torrefacte amigdale dulces ⁊ amare a re/
liquis abstineat. Grana tñ pini prius debent in aq̄
Brodiuz. calida lauari postea in vmbra exsiccari inde cū zu/
caro cōdiri. ¶ Cōuenit brodiū cicerum rubeorū p̄ci
Uinū ma pue qñ cicer fuerit coctū in eadē aqua in qua fuit i/
lum. fusum. ¶ Uitare debet vinū nigrū grossuꝫ ponticū
acetosuꝫ ⁊ vinū nouū ⁊ turbidū. Unde Gal. in lib.
de attenua. dieta. Uinū nigrū simul dulce ⁊ austri/
nū inutile est eis que scd̄m thoracē ⁊ pulmonē pas/
Uinū bo/ sionibꝰ cronicis ⁊ his adhuc magis q̄cūqꝫ pontica
num. sunt euitenť. ¶ Cōueniens est vinū albū subtile claꝝ
Rasis. vetus odoriferū cū aq̄ mellis limphatū i hyeme cū
aq̄ zucari in estate ⁊ de eo pauca quātitate. Uñ Ra
sis Mesue opꝫ vt expectēt sup cibū diu deinde bi/
bant parum vini post horā. ¶ Cū tamen difficultas
anhelitus inualesceret ꝓpter aliquam causam loco
vini vtatur aqua mellis ⁊ confert vinum dulce ad/
mixtū cū aliquo subltiliatiuo. Uñ Aui: ex vinis dul Aui.
cibus admixto cū aliquo subtiliatiuo ē iuuamētuꝫ
ꝓpter illud ꝙ i eis ē de abstersione ⁊ lenificatione ⁊
calefactiōe equali hec subtiliātia vino admixta sunt
sicut cinamomū semē feniculi calamentū sinsibriuꝫ
zizi. gariof. ⁊ silia possunt illa vel aliqua istorū in
aqua bulire ⁊ cū ea vinū limphare. Uel sumať aqua
sublimatiōis ysopi saluie calamēti ⁊ similiū. ⁊ hoc
si nō affuerit febris. Si vero adesset limphet cuꝫ aq̄
capillorū veneris aut vngule caballine ⁊ similiuꝫ ⁊
aqua pulmōarie quādo decoquiť cuꝫ cimino ⁊ bi/
biť cū vino ē notabilis iuuamēti. ¶ In eadē mensa
non multiplicet diuersa cibaria nec diuersa vina.
Sed sit contentus vno cibo ⁊ vno vino. Nec vsqꝫ
ad sacietatem comedat sed a mensa surgat cum reli
quijs famis. Nec prius comedere incipiat quā adsit
appetitus. Et cum verus appetitus fuerit non diffe
rat comestionem. Nec cibum frigiduꝫ comedat nec
vinum multe frigiditatis. Sit quantitas pauca ⁊
quanto materia est amplior tanto quantitas vini
sit minor. Et oportet vt elongatio sit inter cibum ⁊
potum. Et breuiter volunt auctores ꝙ si possibile ē
sumatur cibus absqꝫ potu ⁊ potꝰ differať quoad ci
bus sit digestus. Qd̄ si nō fuerit possibile ꝓpter āne
litꝰ frequētiā ⁊ musculorū pectoris laborē q exsic/
canť quare sitiūt differāt quātū possunt ⁊ tūc parū
bibat ⁊ nō repleať multo cibo. Sed potiꝰ in plures
vices parciať. nā repletio multuꝫ cōprimit diafleg/
ma ⁊ sic augmentat difficultatē ānelitꝰ ante cibū ⁊ Tragea.
post. ¶ Quādo surgit a mēsa vtať tragea q̄ sic fit. ℞.
zizi. ʒ. ij. cubebaruꝫ galāge cardamomi añ. ʒ. j. ir/
reos origani macis añ. ℈. j. gariofilorū. ʒ. ß. aniso/
rum feniculi ameos añ. ʒ. j. ß. cinamomi. ʒ. iij. zuca
ri quātū sufficit de hac tragea sumat mediū coclea
riuꝫ vt dictū ē ante cibū ⁊ post. ¶ Omni diligentia Beneficiū
curet vt vēter sit lubricꝰ ita ꝙ omni die habeat vē
tris beneficiū bis aut semel f̄m cōsuetudinē. ¶ Qd̄
si exsiccať vtať rebus lenitatē faciētibus sicut ē ius
gallorum antiquorum ⁊ gallinarum antiquarum. Auic.
Unde. Aui. dixit ius gallorū cōfert eis ⁊ multi po/
nunt in ventre galline quādo decoquiť de cartamo
polipodio aniso ⁊ cimino. Et ad idem valet brodiuꝫ
mercurialis cum sale vna ebulitione ferueris ⁊ su/
matur cum zucaro rubeo. Aut vtatur carnibus pin
guibus cum zenze. Uel medulla cassie fistule con/
fecta cum zenze. cartamo ⁊ zucaro rub. Coitum vi Coitus.
tet aut plurimum minuat.

¶ Cura per potionē habet quinqꝫ intētiones. Pri Cura p̄ po
ma est materiam digerere. Secūda est ipsam eua/ tionem.
cuare. Tertia vero est ipsam diuertere. Quarta est
reliquias materie fortiter exsicādo cosumare. Qui
ta vero succurrere accidentibus.

¶ Prima intentio sic adimpleť cum infrascripto Prima i/
syrupo. ℞. radicū vngule caballine capillorum ve/ tentio.
neris lingue ceruine foliorum centri galli turionum Digestiuū
feniculi recētis radicuꝫ euisci liquiricie seis malue
añ. m. j. florū sticados arabici saluie origani añ. m.
ß. decoquantur in sufficienti quātitate aque ⁊ inco/
latur ⁊ addať zucari quātū sufficit ⁊ fiat syrupus.
¶ ℞. syrupi suprascripti. ℥. ij. aque capillorum vene Syrupus
ris ⁊ scabiose ⁊ mellisse añ. ℥. j. misce iste ē pro vna
vice sumat calidum in aurora ⁊ continuet octo die
bus aut tamdiu donec apparuerit digestio i vrina
medico p̄senti. ℞. capillorum veneris. ℥. ß. corticuꝫ
radicū feniculi. ʒ. iiij. liquiricie radicū maluauisci.
añ. ʒ. ij. radicum lilij contusarum corticum citri añ.
ʒ. iij. passularum enucleatarum. ℥. j. ysopi sicce. ʒ.
ij. caricarū pinguiū sex numero sticados centauree
minoris añ. ʒ. j. ß. decoquantur omnia in sufficienti
quātitate aque postea coleť ⁊ colature addať mellis

Alius syrupus. despumati quãtum sufficit ⁊ fiat syrupus. ¶ ℞. syrupi suprascripti. ʒ. ij. aquarũ enule ysopi sicce ⁊ prassij. an̄. ℥. j. iste est syrupus pro vna vice si syrupus voluerit magis incisiuũ ⁊ subtiliatiuũ ⁊ abstersiuũ precedẽte capiat istum modo de priore dicto.

Loch. ¶ Ad eandem intentionem valet loch qđ sic fit. ℞. liquiricie ysopi cinamomi an̄. ʒ. vj. sebesten iniubarũ an̄. numero. x. passularũ carticarum dactilorum an̄. ℥. ij. fenugreci. ℥. ij. ß. capillorũ veneris. m. j. anisi feniculi. yreos calamẽti seis lini an̄. ℥. ß. decoquant̃ oĩa in libris quattuor aque donec reddeat ad. ℥. ß. postea colet̃ ⁊ colature addant̃ penidiarum. ℥. iij. ⁊ decoquant̃ vsq3 ad mellis spissitudinẽ tũc sup emittantur pinearũ amigdalarũ dulciũ scorticatarũ liquiricie draganti gumi arabici amili an̄. ʒ. iij. yreos. ʒ. j. ß. aristologie rotũde seis vrtice cardamomi ysopi sicce. an̄. m. j. pulmõis vulpis sicci. ʒ. iij. ⁊ oĩa bene icorporent̃ dosis. ʒ. iij. mane ⁊ sero seq̃ẽte illico potu aquarũ ysopi scabiose ⁊ capillorũ veneris sumẽdo de qualibet earũ. ℥. j. iuuat̃ etiaz materie digestio fricãdo pectus cuz mãdili calido ⁊ postea vngere cuz

Unctio. vnctione que sic fit. ¶ ℞. olei de yreos olei amigdolarũ amararũ. ʒ. ij. olei laurini. ℥. ß. dialtee ℥. vj. misse ⁊ cũ manu calida optime pectus fricet̃.

Scd̃a intentio. ❡ Cũ materia cũ aliqua supradictorũ auxiliorũ digesta fuerit veniam⁹ ad scd̃az itẽtionẽ q̃ sic pficit̃.

Euãtiuũ. ¶ ℞. agarici. ʒ. ij. radicum lilij albi prassij. an̄. ℈. ij. turbit. ʒ. ij. ⁊. ℈. ij. yerapig. ʒ. iij. colloquĩtide rectificate ſm doctrinã mesue ⁊ sercacolle. an̄. ℈. iiij. terantur ⁊ perficiantur cum vino cocto subtili ⁊ fiat magdalion ex eo cũ opus fuerit fiant pill'. viij. p. ʒ. istaruz pill'. dant̃ a. ʒ. ß. vsq3 a. ʒ. j. per horas nouẽ post finẽ cene p̄cedẽtis imediate seq̃ẽtis post assumptionem syruporum aut lotus sup quas potest vna hora dormire inde vigilet donec trãseãt hore quinq3 ab hora sumptionis ⁊ tunc accipiat. ℥. iiij. aque ordei cum. ℥. ß. zucari ru. inde ad horam comedat non multo cibo se grauet.

Aliud. ¶ Ant. ℞. caricarum sebesten passularum liquiricie ysopi capillorum veneris an̄. ℥. ß. polipodij. ʒ. iij. turbit. ʒ. ij. ß. terantur ⁊ decoquantur in lib. j. ß. aque donec redeat ad. ℥. v. ⁊ coletur ⁊ colatura calida exhibeat̃ modo supradicto de pill'. si medicina in potu sit sibi magis grata capiat prescriptam que ponitur a Rasi. iiij. continẽtis.

Vomit⁹. ¶ De rebus valde iuuantibus ſm. Serapionẽ ⁊ Aui. est vomitus qui sic fit. ℞. radicum rafani. ℥. j. ß. figantur in eo radices ellebori albi per diem ⁊ noctem postea remoueatur ⁊ incidantur radix rafani ⁊ buliat in lib. j. ß. vsq3 ad consumptionem duaruz partium postea colature addatur oximellis simplicis ⁊ eo fortius est oximellis squilliticum. ℥. ij. ⁊ totum tepidum exhibeatur ⁊ post vomitum stet horis duabus antequã comedat valet etiam.

Clistere. ¶ Ad eandem intentionem clistere que sic fit. ℞. suci sicle suci mercurialis an̄. lib. j. decoquantur in eis agarici epithimi an̄. ʒ. ij. ⁊ postea colature addatur electuarium indi maioris. ʒ. vj. olei de ruta olei de camomilla an̄. ℥. j. ß. salis. ʒ. iij. ⁊ calidum stomacho ieiuno supponatur potest hoc clisteri vti freq̃ẽter quoniam multum iuuat.

Tertia intentio. ❡ Tertia intentio sic completur. Diuertatur materia iuxta intentionem tertiaz fiant fricationes fortes ad partes extremas ponantur ventose super

Diuersiones. nates ⁊ in ventre sub vmblico ⁊ fiant ligature dolorose iuxta inguina. ⁊ quia materia pro parte ad pectus fluit sit intentio ad sistendum catarrum cũ his que secunda quinta tertij dicuntur istorum diuertentium vtatur modo vno modo alio.

Quarta intentio. ❡ Quarta itẽtio q̃ est finire ⁊ educere residuũ materie que in pectore remãsit post euacuationem quã p̄cessit digestio cõpletur varijs instrumentis. ¶ ℞. saturegie foliorũ ysopi prasij leuistici floruz yrreos radicũ enule abrotani thimi ãtea sublimẽt̃ omnia per alembicum de hac aqua det̃. ℥. iiij. mane ⁊ vespere. hoc eniz subtiliat materiã grossam ⁊ resoluit ⁊ cõsumat ⁊ iuuat ad excreanduz. ¶ Idem faciunt pill'. Rasis. iiij. cõtinentis q̃ sic fiunt. ℞. sulfuris foliorũ rute mirre absinthij aristologie rotũde nigelle sinapis an̄. ʒ. ß. fiant pill'. sicut grana ciceris cũ aq̃ ysopi ex qb⁹ det̃ vna de mane altera de sero. ¶ Itẽ valent ad eandẽ intentionẽ pill'. facte ex sandaraca ⁊ rasina de qb⁹ sumat̃. ℈. j. mane ⁊ vespere. ¶ Confert suffumigium factũ ex folijs ⁊ radicibus farfarelle q̃ est vngula caballina cum in aqua decoquit̃ ⁊ per embotuz fumus recipit̃ ad os vt apparet per Gal. vj. de simplici medicina. ¶ Et ex suffumigijs siccis valentib⁹ est vt sumat̃ castoreũ ⁊ supponatur prunis calidis ⁊ fumũ recipiat ad nasum ⁊ os. ¶ Et similiter fieri põt ex sulfure qđ ad idẽ optime facit. ¶ Usus istorum auxiliorum debet esse post materiei euacuationem ⁊ vtatur modo vno modo alio.

❡ Quinta intentio ad accidentia q̃ fiũt. Si cuz p̄dicta dispõne accideret febris nõ dentur medicine multũ calide. Sed vtatur iulep facto ex cap. de liquiritia lingua bouina feniculo recenti ⁊ semine endiuie ⁊ citrulli ⁊ sebestẽ ⁊ violis. Qđ si febris fuerit debilis p̄dictis addantur carice ⁊ passule dulces. ¶ Si annelitus multũ plus solito difficultaret̃ fiãt fricationes ad extrema fortes. Fiat clistere supra ordinatũ. Gargarizet frequenter aquaz decoctionis caricarũ calamenti sebestẽ passularũ capillorũ veneris ⁊ liquiritie ⁊ conet̃ spuere. Et postquã gargarizauerit ponat̃ in ore quãtum est auellana de mistura que sic fit. ℞. loch de pino diapenidion diantos diadraganto misce si alia fuerint accidentia recurratur ad earum capitula ⁊ eis succurratur.

❡ Bauerius de Bauerijs.

❡ De dolore sciatico. ❡ Cõsilium. 33.

Ex litteris vestris quas accepi nõ potui magno dolore nõ cõmoueri. Cũ intellexerim vos mala valitudine scie seu anche torq̃ri Sed cũ audiuerim p̄stantiam magni viri doctoris celeberrimi curã vestrã tenere: lenitus est dolor: sperans sua eximia virtute pristine sanitati vos restituet. ¶ Ego p debito meo ⁊ vt voto satisfaciam vestro scribam que mihi videbuntur. Moderabitis tamen omnia vt magistro apparebit.

❡ Dolor sciatic⁹ a scia deriuat̃ scia nomẽ ẽ grecũ. Qđ latie anchã nũcupãt. ¶ Ancha vo a doctorib⁹ nostris duob⁹ sumit̃ modis. Modo vno vt accipit̃ p sola iũctura cõposita ex osse anche ⁊ ex osse coxe. Nã i osse anche ẽ q̃daz cõcauitas q̃ pixis vocat̃ in quo est superior extremitas ossis coxe q̃ vertebrum dicit̃ ⁊ in ea pixide reuoluit̃. Ista iunctura duoruz ossiũ ancha appellata est. Scd̃o modo sumit̃ large p iunctura iã dicta cõprehendẽdo natẽ ⁊ coxã large sumptã pprie dicit̃ ancha sicut modo subscripto dicit̃ scia. Scd̃m quã distinctionẽ voluerũt q̃dã q̃ scia differt ab ancha ⁊ ita dolor sciaticus a dolore anche. Attamẽ a doctorib⁹ nr̃is ancha p scia aliq̃n accipit̃ ⁊ scia p ancha dolor tñ cũ fixus pmanet in loco iuncture siluestri vel posteriori ⁊ descendit retro per coxã ad genu ⁊ inferi⁹ tũc dicit̃ dolor sciaticus. Sed qñ dolor est fixus in iunctura anche siue in parte exteriori siue in parte interiori ex parte inguinũ ⁊ nõ descendit p partẽ siluestrẽ nec domesticã ad inferiora tũc dicit̃ anche. Unde Rasis in lib. diuisionum. Cum dolor est in ancha ⁊ nõ remouetur ab ea donec tendatur ad coxam: tũc ipse est dolor

Dolor sciaticus. Ancha.

Rasis.

loꝛ anche purꝰs. Et quãdo extenditur vſq; ad co/
xam ⁊ lacertum cruris ⁊ pedem tunc eſt ſciatica. Et
Sciatica.
Aui. xxij. tertij. Sciatica eſt peſſima doloꝛũ iunctu/
rarum ⁊ eſt doloꝛ qui incipit a iunctura ante ⁊ de/
ſcendit retro ad coxã. Et quãdoq; extẽdit ad genu
⁊ calcaneũ. Et paulo infra. doloꝛ anche ẽ ille ĩ quo
doloꝛ ẽ fixꝰ in ancha qui nõ deſcẽdit niſi cũ ꝑmu/
tatur ad ſciaticã. ¶ Et ex iſtis facile poteſt compꝛe/
hendi nomẽ egritudinis qua laboꝛat p̃ſtãria veſtra.
Cauſa.
ℭ Cauſa iſtius diſpoſitiõis materia eſt flegmatica
cui aliquid colere ẽ admixtuz. vnde vtplurimũ fit
ab hac materia. Vñ Aui. xxij. tertij. vtplurimũ fit
a materia flegmatica cũ colera: deinde a colera: de
inde a ſanguine: raro aũt a melãcolia. Confirmatur
autez hoc iudicio magr̃i ⁊ humiditas flegmatica ĩ
vobis abũdans pꝛecipue ĩ capite. Huic aliquid co/
lere admiſcetur ꝓpter epar viri. Qđ vniuerſaliter
calidũ eſt. Et hec materia duplex. vna que eſt cau
ſa coniuncta ſiue ĩmediata que eſt materia ſciatica
Materia.
contẽta ⁊ imbibita in ligamento. Qđ cõiungit ver
tebꝛum cum pixide. Unde Aui. vbi ſupꝛa. Materia
ſciatice vtplurimũ eſt in iunctura ⁊ pꝛocedit ex ea
in neruo lato. i. in ligamento ⁊ facit extenſionẽ par/
tium circũſtantiuz. Alia ẽ materia q̃ eſt cauſa ante/
cedẽs que nõ eſt in ſcia: ſed ẽ apta merito ſue quali/
tatis aut quãtitatis ad eã compelli. ¶ Et huius ma
terie plures poſſunt eẽ cauſe videlicet mala cõplexio
mẽbꝛoꝛuz iſtam materiã mandantiũ: aut negligen/
tia cõſuetarũ euacuationũ: indebituz regimẽ ſex re
rum nõ naturaliuz ſicut ſtatio ĩ aere nimis frigido
aut nimis hũido: nimiũ ocium: motꝰ ſupfluus poſt
cibũ: comeſtio rerũ dure digeſtionis ⁊ rerũ frigida
ruz ⁊ humidaruz: nimiꝰ ſomnꝰ: ſupflua vigilia: ſup
Modꝰ generatiõis.
fluꝰ coytꝰ. ¶ Modꝰ generatiõis nã hũoꝛ flegmaticꝰ
cui aliqd colere ẽ admixtũ ĩ coꝛpoꝛe multiplicatꝛ cũ
q; ab eo natura grauatur pellit ipſum ad ꝑtem ſibi
aptioꝛẽ. eſt aũt aptioꝛ q̃ ẽ debilioꝛ naturaliter aut ac
cidẽtaliter minꝰ reſiſtẽs mẽbꝛis trãſmittẽtibꝰ. Con
currit ẽt ad hoc latitudo viarũ iter mẽbꝛũ trãſmit
Serapio.
tẽs ⁊ mẽbꝛũ ſuſcipiẽs. Qđ ẽ iũctura. Vñ Serapio
tractatu. iiij. ſui bꝛeuiarij. Scias q; in omnibus mẽ
bꝛis pꝛeparatis vt accidit aliquid ex egritudinibus
que ſunt ex materijs neceſſarium eſt vt aggregentur
iſte due cauſe. ſcz multitudo ſuperfluitas ⁊ debili/
tas membꝛi recipientis. Et hec debilitas eſt natura
lis in pꝛincipio vel actualis ꝓpter aliquid leſionis
cuius euẽtus pꝛeceſſit. Decurrens ſuperfluitas ver
ſus iuncturam. pꝛimo replet venas ⁊ arterias ma
gnas. deinde aucta replet minoꝛes perueniens vſq;
ad capillare. deinde per oꝛificia ⁊ poꝛos eoꝛum ad
concauitates affluunt iuncturarũ ⁊ miſcetꝛ humidi
tate flegmatice aliam delegante ⁊ in illam replet ⁊
Auic.
pꝛocedit ex ea in ligamentũ connectans vnũ os cũ
alio. ſ. pixide cũ vertebꝛo. Unde Auic. materia ſcia
tice vtplurimũ eſt in iunctura ⁊ ꝓcedit ex ea in ner
uo lato. i. in ligamento. amplius aũt materie impel
lunt hinc ⁊ inde ad cathenationẽ oſſiũ querens ipo
rũ diſgregationẽ impellũt etiã ꝑaniculũ colligan/
tie ⁊ impellunt muſculos in circuitu exiſtẽtiũ ⁊ eos
replent oſſoꝛum exuberando cõcauitatem ſoluunt
atq; ipſoꝛum alterant cõplexionem ad illud qđ pꝛe/
ter naturam eſt ⁊ ſic tremoꝛem ⁊ doloꝛem cauſant.
Et ſecunduz q; materia diuerſificatur in paucitate
⁊ multitudine ſua variatur eius operatio: quãto ma
teria fuerit amplioꝛ tanto ad plures partes ⁊ magis
remotas extenditur ⁊ ecõuerſo. Et quãuis extenda
Difficultas.
tur ad alias ꝑtes doloꝛ tñ remanet in ſcia fixꝰ. ¶ Et
ex hoc appꝫ q; cũ materia doloꝛẽ cauſans ſit in cõ
cauitate vicina ⁊ ligamẽto ⁊ locis circũſtãtibꝰ ⁊ hec
iunctura ſit multuz ꝓfunda difficulter eſt hãc ma/
teriam euacuare. Et quia ancha ſuppoſita eſt mem
bꝛis ſuperioꝛibus facilis fit ad eaz materierũ caſus.
ℭ Cura iſtius diſpoſitionis tribꝰ medicinalibꝰ ꝑfi
citꝛ inſtrumẽtis. ſ. dieta ⁊ potiõe ⁊ cyrugia. ℭ De
dieta pꝛimo agetꝛ: Quod in cura ſit neceſſaria appa
ret ꝑ Sera. vbi ſupꝛa cũ dixit. Non opꝫ vt ſit cõra
ctus ſcđm pꝛudentiã in regimĩe medicinarũ tantũ:
immo opꝫ vt adminiſtres ſilꝛ eius ĩ eis q̃ comedantꝛ
⁊ bibuntꝛ ⁊ vniuerſaliter in reliqs regiminibus.
Ordo cure
Cura ꝑ dietam.
ℭ In oꝛdĩe diete pꝛiꝰ ponentꝛ neceſſaria vt euitentꝛ
ſcđo iuuatiua vt appꝛoximentꝛ. Et pꝛimo ĩ gñali de
Nocentia
inde in ſp̃ali. ¶ De nocẽtibꝰ ſũt aer groſſus ⁊ tur/
bidꝰ: nã relaxat iũcturas: ⁊ eas reddit ad recipiẽdũ
materias ꝑatas. ¶ Et ex nocẽtibꝰ ẽ ira furoꝛ lõga ⁊
foꝛtis triſticia ⁊ oĩa aĩe accñtia ad indigeſtionẽ faciẽ
tia. ¶ Et ex eis ẽ laboꝛ ⁊ exercitiũ foꝛte ⁊ ꝓpꝛie ĩme/
diate poſt cibũ. ¶ Nocet balneatio in aqs calidis ⁊
hũidis cuiuſmodi ſũt in ſtufis. ¶ Et ſomnꝰ diurnꝰ
⁊ p̃cipue ſi in nocte p̃ceſſerit ſomnus ſufficiẽs. ¶ Et
nõ minus nocẽt ĩmoderate vigilie. ¶ Sunt de nocẽ
tibus oẽs cibi ⁊ potus digeſtiõis difficilis aut mul
te quãtitatis aut qui ſunt multi nutrimenti aut mul
Auic.
tum humectãtes. Unde Aui. vbi ſupꝛa: Vitetꝛ caro
in eo qđ eſt factũ de egritudine hac. i. dum infeſtat
egritudo. ¶ Qđ ſi fuerit neceſſariũ vti carne ꝑꝑ de/
bilitatẽ aut aliam cauſam: tũc detꝛ caro auis mõta
ne vt perdices aut aliarũ bonarum auiũ degentiuz
in locis ſiccis ⁊ caro lepoꝛis ⁊ galgelli. i. capꝛioli ⁊
omnis caro paucaruz ſuperfluitatũ. ¶ Nocẽt herbe
Auic.
oẽs hũide vt lactuca ⁊ poꝛtulaca ⁊ omnes ſimiles.
¶ Et fructus hmõi ceraſa pꝛuna mala ⁊ pira. Unde
Aui. opꝫ vt dimittatꝛ vinũ omnino vſq; quo ſanetꝛ
ex eo ſanatione ĩtegra ⁊ veniant ſup ipſum quatuoꝛ
tempoꝛa ideſt dũ trãſeant ⁊ compleantꝛ q̃ttuoꝛ tꝑa
moꝛbi. Uerũtamen opꝫ vt cõſuetis dimittat ſecun/
dũ gradationẽ hoc eſt ſiquis ꝑ abſtinentiam a vino
vult ſe pꝛeſeruare a doloꝛibꝰ iuncturaꝝ ⁊ ſit vino aſ
Aer.
ſuetꝰ ipm gradatim dimittat ⁊ nõ ſubito. ¶ Aer ſit
declinãs ad caliditatẽ ⁊ ſiccitatẽ. Sitq; clarꝰ ⁊ euẽ
Habitatio
tatus ⁊ odoꝛis boni. ¶ Locus habitatiõis ſit in ſola
rio non ꝓpinqs curſibus aquaꝝ nec cloacis. Sit io
Aui.
cundus letus bñ ſperans đ cura egritudinis veſtre.
Unde Aui. Et cũ ſuccurritur doloꝛibꝰ iuncturarũ
in pꝛimis cũ apparent fit cura eoꝛũ facilis. Qđ ſi cõ
firmatur ⁊ aſſueſcant ꝓpꝛie ille q generatꝛ ex humo
ribus diuerſis non curatꝛ in p̃ncipio egritudinis ⁊
quouſq; ſteterit materiei fluxus. ¶ Caueatis ab exer
Raſis:
citio ⁊ a balneo. Unde Raſis in li. de iũcturis. Qñ
ceſſauerit fluxus ⁊ ap̃a nõ amplius augmentatur ⁊
coꝛpus eſt bñ mundũ ab humoꝛibꝰ: tũc vtatur exer
citio ⁊ balneo calido. ſ. furfureo aut aluminoſo vel
Somnus.
artificiali hñte ſimilem virtutẽ naturalibꝰ. ¶ Som
nus ſit de nocte ⁊ nõ de die. ⁊ in pꝛincipio egritudi
nis ſup latus oppoſitũ ꝑti dolenti. Declinãte egri
tudĩe ⁊ factis euacuatiõibus ſup latus dolẽs: ⁊ non
ſit amplioꝛ ſex hoꝛis: nec minꝰ. v. Iuuat etiam ſom
Panis.
nus ſup famem. ¶ Panis ſit ex farina boni tritici a
qua furfur ex toto nõ ſit excuſſum. Sitq; bñ fermẽ
tatus: cõuenienter coctus: in cuiꝰ confectione aliqd
ponatur ſalis: Non ſit minoꝛis tꝑis vnius diei: nec
Potus.
pluris trium dierum. ¶ Potus ſit in pꝛincipio egri
tudinis aqua mellis cinamomo aromatizata quoni
Gordoniꝰ
am in pꝛincipio non competit vinum. Unde Goꝛ/
donius Coꝛpoꝛe exiſtente plectoꝛico repleto humo
ribus nullo modo vtatur vino quia materiaz curre
re facit ad locum. ¶ Facta euacuatione ⁊ egritudine
exiſtente in declinatione poteſt aliquid vini albi cũ
Aq̃ melis.
aqua mellis permixti adminiſtrare. ¶ Quod ſi eo tẽ
poꝛe vteretur aqua mellis decoctionis radicũ feni/
culi apij petroſilli bꝛuſci ſpagi eſſet p̃ſtantis iuuamẽ

Auic. ti. Unde Aui. Cū dimittaꝛ aqua mellis vtaꝛ diure
ticis. i. vrinā ꝓuocātibꝰ. ¶ Carnes a principio egri
Rasis: tudinis nō cōueniūt. Unde Rasis in lib. de iunctu
ris. Caueat a cibis multā carnē generantibꝰ. Et pa
tiaꝛ famē quātū potuerit. Et sumat cibū ĩ tāta quā
titate qua minoꝛ fiat restauratio quam deperditio.
¶ Qđ si virtus videreꝛ debilitari aut eius debilita
tē p̄sens medicus timeret denꝛ vitelli ouoꝝ aut car
nes paucarū sup̄fluitatū ⁊ boni nutrimenti cuiꝰmo
di sunt ꝑdices fasiani aues ꝑue mōtane ⁊ pipiones
ĩcipientes volare: nō ex eis q̄ ĩ domo nutriunꝛ ſʒ ex
colūbarijs. Et si stomachꝰ nō sit d̄bilis vt possit car
Herbe. nes assatas digerere meliores sunt quā elixate. ¶ Ex
herbis cōceduntꝛ feniculus petrosilli borrago apiuʒ
Bñficiuʒ. origanū malua serpillꝰ nepita ⁊ sparagꝰ. ¶ Curāduʒ
est vt omni die habeat ventris beneficiū. Et si habe
re nō pōt naturaliter saltē arte cū clisterio: in prin/
cipio lenitiuo: deinde acuto vt in cura apparebit.
Nota. ¶ Sciendū q̄ cura doloris sciatice differt a cura
Auic. alioꝝ doloꝝ iuncturarū q: repercussiua in princi/
pio nocēt. Unde Auic. Et tu ipse scis q̄ si ipsi. s. do
lores sciatici ⁊ genuū differūt ab aliq̄bꝰ doloribꝰ iū
cturarū. Nā rep̄cussiua in principio q̄n̄qʒ nocent ei
nocumento vehemēti quoniā materia est ꝓfunda ⁊
rep̄cussio retinet eā illic ⁊ parat eā taliter q̄ diffi/
cilis est eius resolutio: ⁊ p̄parant eā vt dislocetꝛ iun
Uomitꝰ. ctura cū ipsa dislocet iuncturas absqʒ repercussiōe
⁊c. ¶ Et vomitus magis iuuat quā solutio vētris.
Aui. vt supra. Uomitus ē iuuatioꝛ quā ventris solu
tio ꝓpter motum materie ad partem doloris ⁊ vo/
mitus mouet eam ab ea.
Cura ꝑ po tionem. ¶ Cura per potioneʒ plures hʒ intentiones. Pri/
ma est ad materiei euacuationē siue sit ventris lini/
tio siue materiei ꝓprie minoratio. Scđa ē materiei
diuersio. Tertia eiusdē digō. Quarta est ipsiꝰ erra/
dicatiua euāatio. Quinta mēbri trāsmittētis ꝯforta/
tio. Sexta materiei in mēbro dolēte resolutio ⁊ ipsiꝰ
cōfortatio. Septima est accidentiuʒ sedatio.
¶ De pria ⁊ scđa ⁊ q̄rta itentiōibꝰ in prio lib. ⁊ tra
ctatꝰ principiū cure est prio hūoꝝ circūstantiū euā
tio. ¶ De q̄nta restat vt Serapio p̄mi sui breuiarij ⁊
Aui. scđi tertij. De pria scđa ⁊ q̄nta ⁊ tota vidētibꝰ
dixit. Cū aūt cā ĩ eis sit materia: tūc opʒ q̄ ꝓhibeat
quo effunditꝛ ꝑ attractionē ad ꝯtrariū ꝑ minoratio/
nē. ⁊ ꝯfortentꝛ mēbra ne suscipiāt ⁊ resoluaꝛ qđ iuē
tū est. ¶ Pria ē materie miōratio ⁊ euātio. Scđa ē
mēbri trāsmittētʒ ꝯforttatio. Tertia vero ē materiei
in mēbro dolēte resolutio ⁊ ipsiꝰ ꝯfortatio. Quarta
accidētiū sedatio. ¶ Intētio pria ꝑticulares hʒ ĩ/
tētōes: Una ē materiei minoratio. Alia vero ipsiꝰ di
uersio. Tertia ē dgiō. Quarta eiusdē erradicatiua
¶ De pria itētione dixit Gal. j. lib. tra/ (euātio.
ctatuū: p̄cipiū cure sit ꝯtristātiū hūorum euātio.
¶ De scđa ⁊ tertia itētionibꝰ dixit Serapio. iiij. sui
breuiarij ponimꝰ studiū in mēbro generāte materiā
donec rectificeꝛ materia cōplōnis ꝑcreātis in co ⁊
generātis materiā ineffunditꝛ: ⁊ deinde post illiꝰ re/
dimus ad ꝯfortādū mēbruʒ lesuʒ cū linimētis ⁊ em
plastris de quoꝝ ꝓprietate est vt cōfortent ipsuʒ ⁊
incident sup̄fluitates ⁊ ita vt euacueꝛ illud qđ col/
lectuʒ est in illo. Et Aui. xxij. tertij. Cū aūt cā in eis
est materia: tūc opʒ q̄ ꝓhibeatur qđ effunditꝛ per
attractionē ad cōtrarium ⁊ per minorationē. Et cō
forteꝛ mēbrū ne suscipiat ⁊ resoluatur q̄ inuētū ē.
Pria scđa intentio. ¶ Prima ⁊ secunda intentiones: Pro adimplen/
do primā ⁊ secūdam intentiones visa est inter do/
ctores maxima discordia. Nā aliq̄ eoꝝ volunt vt ĩ/
ciperemus a solutiuo vētris ⁊ vomitu facili. ⁊ cum
materia incipiat digeri tūc administraꝛ qđ facit vo
Serapio. mitū ⁊ soluit ventositatē cū virtute. Unde Serapio
vbi supra incipiamus. Et demus. Qđ mouet vomi
tu quadā motiōe. i. facilis: ⁊ que soluit maliciā cū
difficultate sicut sunt cassiafis. ⁊ tamarindi. Et post
illud quādo incipiunt humores vnientes digerere
tūc oportet vt administreꝛ illud. Qđ facit duas ꝓ
prietates. s. vomitū ⁊ fluxū vētris cū v̄tute. s. potē/
te ⁊ nō cū facilitate vt in p̄cipio. Et subdit. ⁊ non
oportet vt faciamus illud. s. exhibere solutiuū forte
nisi post terminationē hore. i. digōnis materie ⁊c.
¶ Alexāder videꝛ aduersari in cura doloꝝ iūctura
rū vt apparet in practica sua ⁊ vt ponitur a Rasi.
xij. continentis. Nā vult q̄ si materia dolorē faciēs
fuerit frigida laxatio fiat cuʒ eo. Qđ educit flegma
cuʒ virtute violētia. Et noli facere illud. Qđ faciūt
aliqui qui dāt ĩ potu medicinas mediocris virtutis
ad educendū flegma q̄m̄ talis medicia calefacit fleg
ma ⁊ nō educit illud ⁊ ei auget nocumētū. ¶ Aui. ve
ro vbi supra velle videꝛ q̄ vbi a p̄cipio materia eēt
euacuatiōi apta debemꝰ eā euacuare cū medicia for
ti. nā debilis nihil educeret aut aliquid paruʒ. Sed
quia vtplurimū materia in principio ē inepta preci
pue materia flegmatica ideo voluit vt ĩcipiamꝰ a me
dicina debili ⁊ ab ea ad forteʒ ꝓcedamus ⁊ inde ad
fortiorē. Unde dixit. Incipe a re forti si nō ꝓhibet
priuatio maturatiōis ⁊ grossitudo materie: q̄si dicat
si materia nō fuerit grossa ⁊ cruda in venis. Quod
si materia esset flegmatica subtilis fluida q̄ ipsa de
beret euāri medicina forti in p̄cipio. ¶ Uerūtamē
q̄a raro talis materia reperiꝛ sed vtplurimū grossa
viscosa ⁊ multa. ⁊ ideo dicit Aui. Quāuis facilis fit
incolumioꝛ ⁊ gradatio. s. in euacuatiōe de facili ad
fortē est cōuenientioꝛ. Deinde sequere cū medicinis
euacuātibus s̄m gradationem. ¶ Et subdit sunt de
hominibꝰ. idest de auctoribꝰ medicine qui scribūt.
i. dicunt initiū solutiōis esse. s. fiendū cuʒ facili post
facilē quia non sunt cōtenti q̄ vna euacuatio facilis
premittaꝛ ante fortes sed due aut plures vna post
aliā deinde sigillāt. i. complēt euacuationē cū fortī
medicia ⁊ hoc post maturationē. s. cōpletaʒ. ¶ Per
medicinā debileʒ duo intelligere possumꝰ medicinā
fortem debilem. Possumus etiā intelligere per de
bilem medicinā ea que ē lenitiua siue vomitū deide
sublequēter deuenire ad medicinā fortem debile ⁊
hāc pluries reiterare ⁊ hāc viaʒ tanq̄ʒ securiorē se/
quar. ¶ ℞. radicū q̄ comeduntꝛ. ℥. ij. semē aneti. ℥.
j. ß. decoquanꝛ in lib. j. ß. aq̄ vsqʒ ad cōsumptionē
duaꝝ ptiū aq̄ postea coleꝛ ⁊ colature addaꝛ oximel
lis simplicʒ. ℥. ij. ⁊ tepidū accipiaꝛ hoc vomitiuū fa
cile suscipiat tepidū post cibū ĩcisiuū ⁊ subtiliatiuū
sicut comedat pisces salitos sicꝰ carnes salitas cepe
porrū ⁊ vinū bibat dulce cūqʒ se repleuerit istis di
uersis accipiat ad mediā horā vomitiuū tepidū vt
dictū ē ꝑ octauā horā cōtinuet ⁊ si nō euomerit im
ponat digitos ĩ ore ⁊ linguā cōprimat aut pennā in
oleo ĩtinctā gutꝛ ĩponat. ¶ ℞. passulaꝝ sine nucleis.
℥. ß. anisoꝝ ysopi aā. ℥. ij. fiat decoctio de qua ac/
cipiaꝛ quātū sufficit ad dissoluēdū cassie piguis no
uiter extracte. ʒ. x. ⁊ fiat potꝰ. Istū potuʒ lenitiuuʒ
caliduʒ ⁊ nō tepiduʒ exhibeat ĩ die sequēti ad supra
dictū vomituʒ ꝑ horā ante diē. Sup quē nō dor/
miat cū trāsiuerit hore quīqʒ sumat cibū suū siue
euacuerit siue nō: nllo lauatiuo p̄misso. ¶ ℞. mellis
rolati colati. ℥. j. syrupi d̄ duabꝰ radicibꝰ. ℥. ß. vbi
materia sit ĩ fluxu addanꝛ. ℥. iij. aq̄ decoctionis sal
uie ⁊ gallarum cip̄ssi. Si vero materia fluxa fuerit
addātur aque feniculi ⁊ mellisse ⁊ endiuie aā. ℥. ß.
misce. Istum syrupum matereici flegmatice dige/
stiuum sumat calidum in aurora in die ĩmediate se
quēti a die assumptiōis supradicti lauatiui sup quē
pōt vna aut duabꝰ horis dormire ⁊ ip̄m taliter cō/
tinuet

Uõitiuũ. tinuet donec ꝑ vrinã apparebit digestio qua appa-
rente recipiat hoc vomitiuũ. ¶ Recipe radicuȝ que
comeduntur. ℥. j. florum aneti. ℥. ß. assari cartami
ana. ʒ. ij. incidantur incidenda ⁊ modo grosso con-
tundenda contũdantur ⁊ buliant in lib. j. ß. aque vſ
qȝ ad consumptionem duarum partiuȝ ⁊ postea co
letur ⁊ colature addantur oximellis compositi. ℥.
ij. ⁊ totum tepidum post cibum subtiliatiuum ⁊ in-
cisiuum. Accipiatur hoc vomitiuum fortius priori.
Accipiat apparente aliqualiter in vrina digestione:
vt dictum est.

Tertia intentio. ¶ Tertia intentio sic cõpletur. Recipe pill'. fetida
Pillule. rum. ʒ. ß. aut pill'. de hermodactilis maiorum ſ̃scri
ptione Mesue. ℈. ij. istas pill'. siue fetidas siue her-
modactilis q̃ sunt in hac dosi fortes debiles sumat
Lauatiuũ ante diẽ ꝑ horã ꝑ diẽ vnã postquã sumpserit vomi
tiuũ imediate suprascriptũ. ¶ Deide stet horis qnqȝ
Sirupus. in fine: quaꝝ accipiat brodiũ macrũ pulli cuȝ. ℥. ß.
zuccari rubei. ¶ Recipe camedreos camepiteos ca
pilli veneris origani polij calamẽti betonice endiuie
cicoree cuscute scariola aũ. M. j. passularũ enuclea
tarũ. ℥. j. radicũ peonie acori ana. ℥. j. decoquan-
tur herbe in sufficienti quantitate aque postea co-
Alius: letur ⁊ colature addatur zuccari albi quantum suf
ficit ⁊ fiat sirupus. ¶ Recipe sirupi suprascripti. ℥.
ij. aquaruȝ vue saluie endiuie ana. ℥. j. misce iste est
sirupus pro vna vice. Istum sirupum digestiuũ ma
teriei flegmatice ⁊ colerice flegmate dominãte acci
piat calidum in aurora super quem põt per vnã aut
duas horas dormire. ⁊ ipsum taliter cõtinuet septẽ
Pillule. vel octo dieb⁹ aut tãdiu donec apparet digõ mate
riei per vrinam significantẽ. ¶ Recipe pill'. fetidarũ
ʒ. j. aut pill'. de hermodactilis maiorũ. ℈. iiij. fiant
pill'. vij. istas pill'. siue fuerint fetide siue hermoda-
ctilis accipiat in die sequẽti ad diem completam as
sumptionis suprascriptoꝝ siropoꝝ. super quas põt
Lauatiuũ vna hora dormire. deinde vigilet donec transeant
hore. v. ab hora assumptionis. Et tũc accipiat cia-
Puluis. tũ aq̃ ordei talẽ cũ. ℥. ß. zucca. rub. ⁊ inde ad horaȝ
Aliud medicamen. comedat. Recipe camedreos gẽtiane aũ. ʒ. ij. arist.
ro. ʒ. j. seis rute. ʒ. xv. pistẽtur ⁊ fiat puluis. ¶ Aliđ
medicamẽ. Recipe folioꝝ ozimi gariofilati siccorũ
ʒ. ß. piperis mirrhe ana. ʒ. ij. pistent subtiliter ⁊ cri
bẽtur istoꝝ duoꝝ medicaminũ vrinã ꝓuocãtiuȝ su
mat de altero istoꝝ ꝙ vult. ʒ. j. ß. cũ vio albo ⁊ sub
Auic. tili. nã ꝓuocat vrinã ⁊ educit sup̃fluitates passionẽ
faciẽtes. Unde Auic. 21. tertij plures hñtium dolo-
res iuncturaꝝ fridos ⁊ ꝯpl'ones humidas nõ iuuã
tur cũ sol'one plurima facta cũ potione ⁊ clisteri. ⁊
cũ medicant cũ diureticis sanant: sȝ hmõi diureti
ca nõ accipiat nisi facta fuerit notabilis eũatio ma-
teriei. Sumat igitur vt dictũ est per horas. ix. post
Clisteria. finẽ precedẽtis cene. sup̃ qđ põt vna hora dormire
⁊ nõ amplius. ¶ Post vẽtris ⁊ stomachi sol'onez ⁊
Rasis. vrine ꝓuocationẽ si passio nõ cessauerit fiant cliste-
ria acuta intestina excoriãtia. Unde Rasis libro đ
iunct. post eũationẽ. Maior cura sunt clisteria acu
ta fortia q̃ attrahũt materiã tali attractiõe ꝙ volue
rint intestina exire ⁊ exire faciũt sanguinẽ: ⁊ tũc ces
Auic. sat dolor qđ vidi plus q̃ȝ in mille hoibus: ⁊ nõ vidi
aliquẽ q eis vteret quin ex toto sanaret. ¶ Et Aui.
vt supra cũ accidit mordificatio per sol'onẽ vẽtris ⁊
vomitũ ⁊ ꝓlongat egritudo: tũc illi conuenit vt ex
suppositorijs ⁊ supra clisterib⁹ faciẽtib⁹ eũationem
Clistere. ⁊ excoriationem ⁊ solutione educẽtibus sanguinẽ.
Recipe corticum radicũ caparũ corticũ collogntí-
de centauree minoris cucumeris asinini agarici aũ.
ʒ. ij. decoquantur in lib. ij. aque vsqȝ ad cõsumptio
nem tertie partis postea colẽtur ⁊ colature addãtur
mellis. ℥. ij. olei. ℥. iij. ⁊ fiat clistere ⁊ tolleret ipsum
q̃ȝto magis põt. ¶ Aliud. ℞. nasturtij anisorum aũ. Aliud.
℥. j. infundant ꝑ diẽ ⁊ noctẽ i lib. ß. aq̃ deinde paꝝ
buliãt postea colet ⁊ colature addatur mellis. ℥. ij.
olei. ℥. iij. ⁊ calidũ stomaco ieiuno supponat. ¶ Si Clistere lenitiuũ.
post clisteriũ acutũ remaneret aliqđ acuitatis in in
testinis inferioribus fiat clistere lenitiuum ⁊ exsicca
tiuũ ꝙ sic fit. ℞. iuiube numero. x. sebesten. viij. ca-
pilli veneris violarũ siccarum aũ. m. j. ordei scorti-
cati. ℥. j. radicis altee lib. ß. decoquant oĩa in suffi
ciẽti quãtitate aque postea coletur de colatura acci
piatur. li. j. ß. cui addant olei viola. ℥. iij. vitelli ouo
rum. j. ⁊ supponatur.

Circa cãm ꝯiunctam. ¶ Circa cãm ꝯiũctã dolorẽ facientẽ est ꝙ ante cor
poris euacuationẽ nõ est sup̃ anchã aut ꝑtem dolen
tẽ ponẽdũ nec emplastrũ attractiuũ nec aliquod si-
mile. ¶ Uerũ si ante corpis euacuationẽ dolor aug-
mentaret: occurrere licet cũ reb⁹ calorem tempatũ
habentib⁹. Et hec est snĩa Ras. in li. de iunct. Epi-
thima vo ⁊ emplastra attrahentia aũ euacuationeȝ
attrahũt materiam ad iuncturã ⁊ plurimũ nocent.
¶ Item i hac passione nõ sunt emplastra frigi. nec
vnguenta approximãda. ⁊ si dolor etiã a materia ca
lida pẽdet quoniã nulla est medicina frigi. adeo po
tens vt a scia posset materiã remouere sȝ magis opa
tur malũ quoniã claudit poros retinet materiam ⁊
facit maiorẽ accidere dolorem. imo oĩs nostra solli
citudo dȝ esse trahere materiã a ꝓfundo istius iun
Cõtra dolorem. cture ad sup̃ficiẽ. ¶ Si dolor aũ euacuationem ĩfesta
ret nimis sucurrat cum rebus calorẽ tẽperatum ha
Lenitiuuȝ bẽtib⁹. Ex q̃bus est medicamen ꝙ sic fit. ℞. olei de
aneto olei de camomilla aũ. ʒ. vj. pinguedinis anse
ris. ℥. ß. mucilaginis fenugreci ⁊ semẽ lini aũ. ℥. j.
misce cũ hoc medicamine calido liniat loc⁹ doloris
Emplm. ⁊ inde ponat lana succida. ¶ Ad idem. ℞. fenugreci
lib. j. ponat in vase figuli sup̃ prunas donec optime
expisset postea addat aceti quantũ sufficit ad ipsius
dissolutionẽ cũqȝ ꝑ decoctionẽ dissolutũ fuerit ad
dat mellis quantũ sufficit ⁊ iterũ buliãt donec acq
siuit formã empli ⁊ expandat sup̃ petia ⁊ loco dolẽ
ti ponat ⁊ dimittatur duob⁹ aut tribus dieb⁹. Si
vero nimis exsiccet addat oximellis simplicis ⁊ re-
ducat ad debitã formã. ¶ Cũqȝ euacuatio ꝑcessit ⁊
dolor nõ fuerit sedat⁹ vtẽdũ ẽ fortibus resolutiuis.
¶ Et si nõ cõtulerit administrãda sunt q̃ resoluunt
cũ attractione ad exteriora. ¶ His antẽ nõ cõferen
tibus administrent rubificantia ⁊ vesicare facientia
Aliud. resolutiuũ mõ. ¶ Recipe stercoris vaccini li. j. olei
de aneto. ℥. iij. ponat sterc⁹ in sartagine ⁊ suppona
tur oleũ ad ignẽ misceatur ⁊ calidũ loco supponat.
Aliud. ¶ Aliud ad idẽ. ℞. litij armoniaci aũ. ʒ. j. farine faba
rũ. ℥. j. ß. vini albi antiqui quantũ sufficit ad dissol
uẽdũ ⁊ impinguat oleo de camomilla ⁊ calidũ sup
Aliud. ponat. ¶ Ad candẽ intẽtioneȝ vȝ oleũ de lateribus
oleũ de euforbio. Medicamẽ resolutiuũ ⁊ materiei
ad sup̃ficiem attractiuũ. ℞. saluie acori origani ca
lamẽti aũ. ʒ. ij. pistent mõ grossoꝝ buliant in. ℥. vj.
vini maluatici. ⁊. ℥. ij. succi yue ⁊ duas succi maio
rane ⁊ buliãt vsqȝ ad vini cõsumptionẽ ⁊ coletur ⁊
addatur ysopi humidi armoniaci aũ. ʒ. vj. galbani
℥. ß. ⁊ ad ignẽ dissoluant cũqȝ dissoluta fuerit ad-
datur euforbij. ʒ. ß. deinde deponatur ab igne ⁊ ad
dantur olei de terbentina: ʒ. vj. olei de costo ⁊ olei
yrini ana. ℥. ß. pinguedinis castorei. ʒ. j. ß. ⁊ diligẽ
ter misceantur. vltimo addanrur centauree mino-
ris. ana dragmã vnã ⁊ commisceantur omnia de
hoc medicamine efficaci valde loco apponatur.
Aliud. ¶ Aliud ad idem. Recipe coloquintide affroniti a-
meos cordumeni baccarum lauri ana dragmas. iij.
ß. rute siluestris dragmas. ij. rute recentis. ʒ. j. adi
pis tauri. ʒ. ij. galbãi. ʒ. iij. opopõacis sulfuris viui

añ.ʒ ij.picis rasine terbētine añ.ʒ.ß.⁊ fiat vnguētū
Rubificatiuum. ꝙ grosse petie supponatur.¶ Rubificatiuum folia
enule contusa ⁊ superposita.⁊ silr eius radix.⁊ idez
Ad idem. operatur apium risus.¶ Ad idē liniat̄ locus dolēs
cū melle anacardio faciat vesicas que pforād̄e sunt
⁊ dimittantur apte ⁊ permittat̄ aqua exire modus
approximādi est vt supponat̄ mel anacardinū carte
pergameni ⁊ applicet̄ parti ⁊ pmittat̄ stare tamdiu
quousq̧ vesicet̄ locus ꝙ forsan erit tēpus duarū ho
Ad idem. rarū.¶ Ad idez ℞.stercoris caprini.ʒ.iij.dissoluat̄
cū aceto fortissimo ⁊ reducat̄ ad formā emplastri ⁊
Cōfortatō mēbri. loco supponatur.¶ Mēbri aūt trāsmittētis cōfor
tatio fit considerādo ꝙ mēbrū sit trāsmittens.nam
si fuerit caput addet̄:⁊ eius complexio materie mul
tiplicatiua rectificet̄ ⁊ ipm confortet̄ pariter si aliō
esset mēbrum curet̄ cura illi propria.
Septia intētio. ¶ Septima intētio fuit accidentiū sedatio.¶ Ex ac
Cōtra dolorem. cidētibus molestiorib⁹ q̄ magis ad se curā trahunt
est dolor qui virtutē ꝓsternere posset. Cui succurrē
dū est cū reb⁹ anodinis ⁊ dolorem mitigātibus de
quibus superius est dictū:videlz de rebus approxi
Stupefac. mādis ante corporis mūdificationē.¶ Qz si nō suf
ficerit ⁊ vrgeat necessitas timore dissolutionis vir/
tutis deueniēdū est ad stupefaciētia. Que ⁊ si regu
lariter operādo approximari non debeāt coacte ta/
mē concedūtur vt maius malū vitet̄ ex eis est hoc.
¶ Recipe mādragore.ʒ.ij.teratur cū butyro vacci
no ⁊ liniatur locus.¶ Aliud fortius. Recipe micaz
panis de simula.ʒ.ij.teratur cū butyro vaccino de
inde addātur opij.ʒ.ij.croci.ʒ.j.⁊ fiat empl'm ⁊ lo
co supponat̄.¶ Sigd aliud superuenerit aut fuerit
tūc recurrat̄ ad eius cap'm ⁊ remoueatur.

¶ De dolore auris oculi gule:⁊ de stupore manus
⁊ dolore capitis vtriusq̧ temporis ⁊ somnulētia.
¶ Consilium. 34.

Casus. Casus mihi oblatus est ad modū grauis:⁊
non minus difficilis.¶ Puella annorum
xiij.cōsueta interdū catarrū pati:lz in pre
senti estate a catarro molestata non fuerit
cū exercitiū faceret supuenit in pte dextra circa au
rē ⁊ oculū dolor qui inde oculo cōmunicatus est vt
statim visus est sibi vt lingua ingrossaret̄ ⁊ manus
sinistra stupida facta fuit ⁊ in memoria ledebat̄. Et
in his accidētibus stetit fere per tps octo hore.inde
hec accidētia cessarunt preter dolorē oculi quivsq̧
ad vesperas perseuerauit.¶ Post diē tertiū dolor au
ris dextre inuasit cū aliquali dolore gule.⁊ hi dolo
res auris ⁊ gule per diē perseuerauerūt: nec stupor
manus ampli⁹ molestauit. Tauit post aliquos dies
caput ide dolor capitis vtriusq̧ tēporis vsq̧ ad ver
ticem supuenit:⁊ eo tēpore linguā exercere bene nō
poterat: imo vnū pro alio proferebat:⁊ tūc brachiū
sinistrū stupidū factū est:⁊ fere hec per quartā hore
durauit partē: durauerūt inde singulis dieb⁹ horꝫ
varijs. Superueniebat quedā ad somnuz inclinatio
qua male libēter loquētes audiebat ⁊ minus leq vo
lebat.⁊ hec somnulētia perseuerabat interdum per
quartā hore partē nōnūquā per mediā horā.¶ Pas
sione predicta ꝓcedēte fessa remanet ⁊ affirmat hāc
passionē cor ⁊ caput occupare. Cū iam bis purgata
fuerit cessarunt omnia accidentia somnolentia exce
pta que indies eam extorquet.
Pro consilio. ¶ Querit̄ in dispōne ista: quid agendum pro cura
istius adoloscentis.¶ Hic est casus qui mihi Baue
Ordo cōsilij. rio trāsmissus est.¶ Premittēduz est prio: que sint
cause dispositionum suprapositarum: deinde dicen
dū est gd agēdū sit ꝓ cura pscripte adoloscentis.
Cā istaruz dispōnū. ¶ Causa dispositionū suprascriptarum imediata
fuit mala cōplexio cū materia que fuit subtilis cito
resolubilis.⁊ opilatio ab eadē materia causata. Nā
puella post exercitiū doluit circa aurē ⁊ oculū ⁊ in/
de ad oculum mutatus est dolor cum lingue ipedi/
mento ⁊ stupore manus dextre ⁊c.¶ Cū igit̄ partes
iste fuerint lese:⁊ per spaciū octo horaꝝ: post pman
serint preter oculi dolorē qui vsq̧ ad vesperas remā
sit nō fuissent iste dispōnes sedate nisi eoꝝ cā fuisset
ammota ⁊ emota: ita cito nō fuisset nisi fuisset reso
lubilis cito.¶ Stuporis quoq̧ brachij potuit cā ma
la complexio supradicta: aut opillatio in septio pa/
ri neruorum a cerebro habentium ortum.¶ Et impe
dimētum lingue potuit esse mala complexio supra/
dicta aut opillatio neruoꝝ habentium ortum a nu/
cha.s.a sexta spondili prohibēs sufficiētem quanti/
tatem spirituū transire ad brachiū pro oppositione
sensitiua. Ipsa mala ꝯplo aut opilatio accñs in ner
uis septimi paris fuit cā impedimēti lingue.¶ Cum
hec nocumēta satis cito euanuerint signū est ꝙ ma
teria ad resolutionē fuerit facilis.¶ Cā antecedens
duplex est. Una est mala cōplexio frigida ⁊ hu. cere
bri plus tamē a tempamēto recedēs per humidita/
tē quā per friditatē.⁊ hec mala complexio ex nutri
mento cerebri partē ꝯuertit in humiditatē supfluā.
Adiuuat huiusmodi materie cremētū euaporatio q̄
est a stomacho ⁊ a partibus inferiorib⁹ ad caput: vñ
predicti vapores in capite multiplicati ⁊ frigiditate
cerebri ingrossati cōuersi sunt ad humiditatem fle/
gmaticā que malitiā cōplexionis cerebri conseruat
⁊ materiā in eo augmētat.¶ Causa aūt pmitiua est
malitia regiminis in sex rebus nō naturalib⁹ queād
modū fuit in pñti casu.nā cū caput repletum fuerit
humiditate supflua tū malitia cōplexionis tū pro/
pter euaporationē ad cerebrū.⁊ ꝓpter indebitū re/
gimē in reb⁹ nō naturalibus nō descēdebat: inde il
la humiditas a capite inferius ꝓpter ingrossatiōez
aut priuationē acuitatis.⁊ ideo a catarro nō fuit ve
xata cū vo se exercuerit ꝓpter exercitiū calefaciēs
materia est subtiliata ⁊ facta mordicatiua magis q̄
prius: vnde virtutē expulsiuā irritādo fuit pulsa ad
ptes inferiores ⁊ sm quod ad diuersa loca peruenit
diuersa causauit nocumēta.
¶ Et ex hoc satis faciliter apparere potest pericula
in que hec adoloscētia est incurrere parata.¶ Nam
si hec materia ad nucam mitteretur ⁊ in neruis sexti
spondilis opillationem faceret completaz fieret am
borum brachiorum paralitica.¶ Si autem per me/
die tunc nuche.s.partem dextram aut sinistraz a ce
rebro pelleretur ⁊ partē illam opillaret pars illa me
dia corporis que neruos recipit ⁊ a medietate illius
nuche que opillata eēt sensum ⁊ motū pderet.¶ Si
aūt opillatio fieret in pte superiori nuche colli que
ꝓhiberet spiritus motiuos inferi⁹ descēdere ab eo
loco infra motus volūtarius perderetur.¶ Si vero
ad oculū transmitteret̄ dolorē causaret.¶ Si ad au
res nocumentum faceret in auditu.¶ Si ad nasum
corrizā.¶ Si ad stomachum in eo dolorez faceret.
Et forsan fluxum vētris.¶ Et vt breuiter subijciam
est multis passionibus: vt est videre ab Auicē.quin/
ta tertij cap.de catarro parata.
¶ Cura istius dispōnis triplici medicinali instru/
mento perficitur dieta.s.⁊ potione ⁊ cyrurgia.
¶ Dieta cōsistit in ordinatione sex rerum non na/
turalium que res cum sint sex.sex faciam capl'a.
¶ Et prio de aere incipiā.¶ Cauere dz patiens ab
aere frido ⁊ hūido vaporoso vētoso: pcipue stāte au
stro aut borrea:⁊ ab habitatiōe camere terrene aut
loci hūidi. Et fugiat tenere caput ad ignē aut mul/
tū cal'm pariter frig⁹ occurrēs eis noceret.¶ Eligat
sibi aerē claꝝ bñ euentatū trāquillū declinātem ad
calitatē ⁊ siccitatem:ƺ magis ad siccitatem q̄ ad
calitatem

calíditatẽ. Qui ſi naturalr̃ haberi non põt fiat arte incendẽdo ignẽ ĩ loco habitatiõis cum lignis ſiccis boni odoris ſicut eſt iuniperus laurus abies pin⁹ ſauina ⁊ ſilia. Aut ſuffumigando ſuperaſpergẽdo prunis aliquid thuris aut laudani ſandarace aut ſtoracis vel granorum iuniperi. Non ingrediat̃ camerã ſtante fumo ſed poſtquã ceſſauerit. Et habitet locũ inter duo ſolaria ab omni humiditate remotuꝫ. Caput ⁊ perſonam totã ſm̃ temporum varietatem muniat veſtibus: ita vt pãnorum paucitate non ſentiat frigus nec multum eſtuet.

De accĩdentibus aie.

¶ Fugiat iram triſtitiam melancoliaꝫ timorẽ: gaudeat letetur de ſua ſalute ſperet bene ⁊ verſetur cũ amicis ⁊ dilectis ſuis.

De ſõno ⁊ vigilia.

¶ Nocet ſomnus diurnus ⁊ nimius. Et oĩs ſomnus imediate poſt cibum factus ⁊ accubitus ſup renes ⁊ dormire capite ad inferiora decliui. Sit ꝺ nocte ſomnus ⁊ prio ſuper latus dextrum inde ſup ſiniſtrũ capite debite eleuato ⁊ corpore conuenienter pannis tecto. Non ſit longior horis octo: nec breuior ſex: neq̃ prius dormire incipiat quã hore due a fine cene fluxerint.

De motu ⁊ quiete.

¶ Omne ſuperfluũ exercitiũ nocet: ⁊ qðcunq̃ imediate poſt cibũ factum. Et omne exercitiũ ĩ quo caput laboret aut ſtet inclinatũ. ¶ Cõuenit ipſi exercitium de mane ante prãdium ⁊ ante cenam: prãdio iam digeſto. Et prius pulſis ſuperfluitatib⁹ prime ⁊ ſcðe digõnis. Sitq̃ peditãdo aut equitãdo vſq̃ ad ſudorem excluſiue aut ad laſſitudinẽ: vel ꝙ vene videãtur tumeſcere ⁊ corpus rubere. ¶ Exercitium ꝑticulare ſit pectinare caput ſtõ ieiuno de mane cũ leuificatiõe. ¶ Pariter fricare corpus ĩcipiẽdo ab humeris trahẽdo ad manus cum pãniculo calido: ide fricare ſpatulas ⁊ humeros deinde deſcẽdere ad vẽtrẽ ⁊ tandẽ ad coxas ⁊ tibias.

De cibo ⁊ potu.

¶ Fugiẽda ſunt cibaria oĩa dure digõnis opilatiua mali chimi: ⁊ euaporãtia in caput. ¶ De numero eoꝶ ſunt panis azimus ⁊ quecunq̃ ex paſta azima fiũt vt ſunt lagane lu̇melle ⁊ ſil'es cibi. ¶ Et carnes ⁊ viſcera oĩum aĩalium: quibuſdã exceptis de quib⁹ infra: ⁊ omnes aues in paludib⁹ ⁊ ſtagnis degẽtib⁹ vt anates anſeres ⁊ ſilia. ¶ Piſces ẽt generalr̃ non cõueniũt nec cancri nec gãbari. ¶ Legumina cõmunia mala ſunt. ¶ Et herbe fride ⁊ humide ſunt dimittende. Et vehemẽter calide nõ conueniũt ꝑꝑ eoruꝫ euaporationẽ. ¶ Inter cetera olera nõ cõueniũt caules ⁊ eruca. ¶ Cauẽdũ eſt ab omnib⁹ acruminib⁹ vt ſunt alea cepe raphanus bulbus ⁊c. ¶ Et ab omnib⁹ fructib⁹ tam herbaꝶ quã arboꝶ vt ſunt cucumeres citrulli melones cucurbite melongena ⁊ poma pira ceraſa pruna perſica iuiube. ¶ Eligat panẽ ex bona farina ex optio tritico cui nihil lolij ſit admixtũ: neq̃ a farina furfur ex toto ſit excuſſum: ſitq̃ parũ ſalitus debite coctus ⁊ cõueniẽter fermẽtatus: nõ pluris temporis trium dierũ: nec minoris vnius diei.

Panis.

¶ Carnes ſint faſianoꝶ perdicũ turtuꝶ auiũ paruarũ in nemorib⁹ victũ querẽtiũ vt philomena phicedula ⁊c. capões iuuenes ⁊ galline iuuenes pulli pipiones extra colũbariã victũ q̃rẽtes. ¶ Ex q̃drupedib⁹ laudant̃ carnes capꝛioli leporis iuuenis ⁊ apriedi caſtrati vituli ⁊ agni annuał. ¶ Cõueniũt oua recẽtia ⁊ ſorbilia aut tremula aut in aq̃ fracta ⁊ cocta albumine abiecto aliter prepata. ¶ Non cõueniunt lac ⁊ butyrũ. ¶ Nõ conueniũt nec caſeus recẽs nec antiquus. Si tamen aliquando ſumat ſit etate medius inter recẽtem ⁊ antiquũ ſitq̃ frãgibił. de quo in fine menſe ſumere põt duos aut tres bolos vſus piſcium vt dictum eſt ſupra eſt malus. ¶ Si tamen aliquando vtitur ꝙ eſſe debet raro ſint piſces parui ſquamoſi in bõis aquis captis ſint ex aquis dulcib⁹ ſicut capedani barbuli dimiſſis ouis ſcardue lucij ⁊c. Ex marinis paſſeres aurate ſolee ⁊c.

Carnes.

Quadru.

Oua.

Piſces.

Fercule.

¶ Uti põt interdũ fare milio ⁊ brodio ciceꝶ rubeorũ ⁊ rizo ab alijs abſtineat.

Herbe.

¶ Ex herbis ꝯuenit ſaluia petroſill⁹ mẽta ſerpill⁹ maiorana borrago bugloſſa meliſſa lupull⁹.

Fructus.

¶ Ex fructib⁹ ꝯcedunt̃ paſſule ſine nucleis cũ nucleis ſint bñ maſticate auellãe pri⁹ torrefacte ⁊ diligẽter maſticate ⁊ pini grana trib⁹ aut q̃tuor vicib⁹ in aq̃ feruẽti ĩfuſa poſtea ĩ vmbra exſiccata inde cũ zucaro ꝯfecta.

In fine menſe.

¶ Et ĩ fine mẽſe ꝯcedit̃ vt aliq̃d ſumat citonij cocti poſt qð nihil bibat. Ex ꝯfectionib⁹ cõcedunt̃ grana coriãdri ꝑparata hñtia vnicã coopertură zucari q̃ in fine mẽſe accipit̃. ¶ Et aniſi cũ zuccaro ꝯfecti q̃ añ cibũ accipiant̃ ꝓcipue qñ in ſtõ ſentiret vẽtoſitatẽ.

Spẽs.

¶ Spẽs q̃bus ſuper ferculis vti dꝫ ſic fiunt. ℞. cinamomi electi. ʒ. j. ß. zenzi. ʒ. ß. granorũ padiſi amomi cubebaruꝫ añ. ℈. j. croci. ℈. ij. piſtentur ⁊ cribent̃ ⁊ fiant ſpecies.

Nota.

¶ Sciendũ ꝙ ex aĩalibus ꝑtes anteriores ſũt meliores poſteriorib⁹. Et ꝑdicte carnes ſi pĩgues fuerit meli⁹ ꝑparant̃ aſſando quã eliſſando. Si vo macre fuerint meli⁹ ẽ eliſſare quã aſſare ⁊c.

Uina.

¶ Uia potẽtia oĩno nocent ĩ caſu iſto ⁊ vina dulcia ⁊ groſſa ⁊ vehemẽter fumoſa. Cõcedũt̃ vinũ albũ aut ciſeolũ claꝶ pauciferũ cũ aq̃ ciſterne aut ꝺcocte ꝑmixtũ ⁊ plus ⁊ min⁹ iuxta vini potẽtiã.

Aq̃ melis.

¶ Aqua mellis loco vini ꝑcipue cũ a catarro moleſtat̃ eẽt cõueniẽtior talis aq̃ ſic fit. ℞. ſaluie. ℨ. ß. ſerpilli maiorane añ. ʒ. ij. acori ʒ. j. piſtent̃ mõ groſſo ⁊ buliãt ĩ lib. iiij. aque ciſterne aut fontis vſq̃ ad conſumptionem quarte partis poſtea coletur ⁊ colature addantur mellis albi. ℨ. iij. ⁊ ſimul buliat ⁊ cum bulire ĩcipiat incipe diſpumare ⁊ ſic ſemper diſpumando procede donec ꝺcoctio redeat ad lib. ij. poſtea coletur ꝑ ſaculum in fundo cuius ſit. ʒ. j. ß. cinamomi modo groſſo cõtuſſi ⁊ colatura ad vſum loco vini reſeruet̃.

De inanitione ⁊ repletione.

¶ Cauere debet ab omni repletione nõ ſolum humorali de qua poſtea ſꝫ etiam cibali de q̃ in pñti eſt ſermo. Et precipue ciborum prohibitorum ꝓ cui⁹ debito ordine ponuntur alique regule.

Prima reg.

¶ Prima: Non accipiat cibũ aut potum ſtante faſtidio aut abominatiõe quia cuꝫ cibus ſine delectatione ⁊ appetitu ſumitur non bene digeritur.

Scða reg.

¶ Secũda regula. Cum verus affuerit appetit⁹ non eſt cib⁹ differendus quoniam tollerare famẽ ſtõma cum malis replet humoribus.

Tertia re.

¶ Tertia regula: In eadẽ mẽſa nõ ſumat diuerſa cibaria aut potus ſed ſit contẽta vno cibo aut duob⁹ ⁊ vno potu ⁊ ad amplius tribus cibis.

Quarta regula.

¶ Quarta regula. Si ꝯtingat duos cibos ĩ eadẽ mẽſa ſumere ab eo ĩcipiat qui eſt faciliosis digeſtiõis.

Quĩta re.

¶ Quinta regula. In comedendo non ponat longũ tempus ne diuerſitas digeſtionis in nutrimentum acquiratur.

Sexta re.

¶ Sexta regula Quibus cib⁹ anteq̃ trãſglutiatur optime maſticetur.

Septĩa re.

¶ Septima regula neq̃ cibi neq̃ potus tãta ſit quãtitas vt inde ſtõacus grauetur. ⁊ ꝑꝑ hoc cõuenit vt a menſa ſurgat cũ reliquijs famis ⁊ non comedatur vſq̃ ad ſacietatẽ.

Octaua re.

¶ Octaua regula ſi cõtingit ob aliquã cauſam vt cibus ĩ ſtõ corrumperetur quod cognoſcet ex nauſea aut ex eructuatione fetida vł odore malo prouocetur vomitus cõprimendo linguam digito quod ſi taliter vomere nõ potuit exhibeat̃ vomitiuum tepidum ꝙ ſic fit. Recipe radicis rafani. ℨ. iij. ſemen atriplicis. ℨ. j. buliant in libr. j. ß. aque vſq̃ ad comſumptionem medietatis poſtea coletur ⁊ de colatura accipiantur vncias. v. quibus addatur oximellis ſimplicis. ℨ. ij. ⁊ totuꝫ tepidum accipiatur cum tenuerit ipſum per horam mediam in

Uomitiuũ

stomacho linguã digito cõprimat aut gutturi ipo/
nat pẽna oleo intincta ⁊ guttur cũ ea agitet. ¶Post
Bñficiuz. vomitũ gescat per horã antequã comedat. ¶Curet
ante cibũ habere vẽtris beneficiũ si naturalr̃ nõ po
test saltẽ arte cũ suppositorio ex melle aut radice bli
Clistere. te sale supaspersa vel cũ clistere q̃ sic fit. ℞eci. mal
ue mercurial' blite flox camomille añ. M. j. anisorũ
℥ j. fiat decoctio ⁊ inde colet de colatura accipiat
lib. j. cui addat cassie zuccari rub. añ. ℥. ß. yerepig.
ʒ. v. olei. ℥. iij. salis. ʒ. ij. ß. ⁊ calĩm stomacho ieiuno
Inanitio. supponet. ¶Non ꝯuenit huic adolescẽti nimia absti
nẽtia sicut ieiuniũ in pane ⁊ aq̃ aut fortis ⁊ lõga ci/
bi abstinẽtia. nã tales deijcerẽt virtutẽ. ¶Pariter
nocẽt oĩs grãdis ⁊ fortis euãtio p̃cipue subito facta
aliq̃lis abstinẽtia hoc est aliqñ minus solito comede
re p̃cipue in cena laudat ⁊ similr̃ moderata euãtio:
de qua in seq̃ẽti regimine sermo fit.

Cura p̃ potionem. ¶Cura per potionẽ: quinq3 h3 intentiones.
Pria intẽtio. Minoratiuum. ¶Pria ẽ materiei peccãtꝫ minoratio. ⁊ hec sic ad/
implet. ℞ecipe pill'. de yera Nicolai seu d̃ yera cõ
posita. ʒ. ß. fiant pill'. tres. Istas pill'. materiã a ca/
pite ⁊ stõ minorantes sumat post finem cene imedia
te precedentis per horas. ix. super quas cum ceperit
põt vna hora dormire inde vigilet donec transeãt
hore quinq3 ab hora sumptiõis in fine: quarũ pran/
deat ⁊ non sumat lauatiuũ aliquod.

Scd̃a intẽtio. Digestiuũ. ¶Secunda intentio est materiam digerere que sic
adimpletur. ¶℞ecipe syrupi de sticados. ℥. ß. oxi
mellis simplicis. ʒ. vj. aquarũ mellisse saluie origa
ni ana. ʒ. vj. misce ⁊ aromatiza cũ nuce musca. iste
est syrupus p̃ vna vice. istũ syrupũ digestiuũ ma
terie peccantis in capite ⁊ stõ sumat calĩm in aurora
super quẽ põt vna hora cũ dimidia dormire. ⁊ post
assumptionẽ ipsius differat per horas. iiij. antequã
prãdeat siue comedat. ⁊ sic cõtinuet diebus septem
aut amplius donec appareat p̃iti physico vrinã si/
gnificare digestionem materie.

Tertia itẽtio. ¶Tertia intẽtio est materiã euacuare ⁊ sic p̃ficit.
Euãtiuũ. ℞. pill'. de yera simplici. ʒ. ß. agarici optimi. ℈. j.
Aliud. salis gẽme grana duo misce ⁊ cũ oximelle simplici
Aliud. reformẽt pill'. numero. vij. pro. ʒ. Aut ℞ecipe pil'.
cochiax. gra. xxxv. reformẽt pill'. nume. v. ¶Vel
℞. pill'. de yera Nicolai seu de yera cõposita. ℈. ij.
fiant pill'. v. istax pill'. suprascriptax que habẽt ma
teriam digestã eradicare sumat per horas. ix. post
Lauatiuũ finẽ cene imediate precedẽtis. ¶In die imediate se
quẽti ad diẽ cõplete assumptionis suprascriptorũ
syrupox sup̃ quas cũ ceperit põt vna hora dormire
deinde vigilet donec transeãt hore. v. ab hora sum
ptionis: ⁊ tũc accipiat ciatũ vnũ aque ordei cũ. ℥.
ß. zuccari rub. aut brodij macri pulli cũ. ℥. j. zucca
ri rub. inde ad horam prandeat.

Quarta intentio. ¶Quarta intẽtio est materiam diuertere a capite
ad mẽbra inferiora. ⁊ hec intẽtio multis auxilijs p̃fi
Diuersiones. citur. ¶Primo cũ fricationibus incipiẽtib⁹ ab hu
meris ad man⁹ ⁊ postea ad spatulas ⁊ pectore ad vẽ
Fricatões trem a ventre ad coxas ⁊ tandẽ a coxis ad tibias. ⁊
hmõi fricationes fiant stõ ieiuno ante cenã aut prã
Ventose. dium. ¶Scd̃o cũ ventosis positis sup̃ carnositem at
spatulax a longius diuertũt que ponũt sup̃ nates.
Clistere: ¶Ad eandẽ intẽtionẽ facit clistere supra ordinatũ in
Suppositorium: cap. 6. ⁊ suppositoria. ¶Et he diuersiones licet fieri
possint ante euacuationẽ cũ pill'. eradicantibus ma
teriam. melius tñ diuertitur ⁊ securius post euacua
Garga. tionem. ¶Diuertat etiam materia particulariter a
capite ⁊ euãtur cũ gargarismis caputpurgijs masti
catorijs ⁊ sternutatorijs. Gargarism⁹ sic fit. ℞eci/
pe maiorãe serpilli añ. quartã. M. acori. ʒ. ij. origa
ni. M. ß. sinapis. ʒ. j. ß. pistent mõ grosso ⁊ buliant
in lib. iij. aq̃ vsq3 ad cõsumptionem medietatis po/
stea coletur ⁊ colature addat oximellis sqllitici. ℥.
iij. Et fiat gargarism⁹ de hoc gargarizet stomacho
ieiuno añ prandiũ duab⁹ aut trib⁹ vicib⁹. ¶Caput
purgium siue nasipurgium sic fit. ℞ecipe aque ma
iorane. ℥. iiij. buliant in ea seis nigelle parũ contu/
se. ʒ. j. vsq3 ad cõsumptionẽ medietatis postea cole
tur ⁊ colature addatur succi blite succi acori ambo
rum clarificati per residentiã añ. ℥. j. misce de isto
caputpurgio calido trahat quinq3 aut sex guttas p̃
nasum stomaco ieiuno: Et cum ipsum facere volue/
rit impleat primo os aque ⁊ cũ attrahit flectat ca/
put quantũ potest ad posteriora. ¶Masticatoriũ cõ
ueniens est. ℞. granorum masticis numero. x. ponã
tur in ore ⁊ masticent cumq3 masticata fuerint ad/
dant gra. iij. piperis integra ⁊ simul cũ mastice ma
sticent ⁊ omnis humiditas veniẽs ad os spuatur ⁊
sic fiat stomaco ieiuno p̃ tempus vni⁹ hore. ¶Ster/
nutatorium ad hoc cõuenit. ℞. piretri ellebori albi
añ. ℈. j. pistentur subtilissime ⁊ cribent de isto pul/
uere trahat per nares ad quantitatẽ medij grani fru
menti aut insufletur. ¶Horum diuertentiũ vtatur
mõ vno modo alio itaq3 cum vnũ fecerit die vna si
nat puellam p̃ diem clistere ⁊ postea fiat aliud. sed
nullum istox facere incipiat nisi prius fuerit euacua
ta cum pill'. erradicatiuis suprascriptis.

¶Quinta itentio est caput ⁊ stomacũ confortare ⁊
ab istis maliciã complexionis frigidã ⁊ humidam
remouere. ¶De rebus hanc intentionẽ perficiẽtib⁹
est hoc electuariũ. ℞. specierum diamusci dulcis. ʒ
j. ß. specierũ diagalange. ʒ. j. zucari albi. quantum
sufficit fiat electuarium: De hoc electuario stomaci
capitis cõfortatiuo accipiat ad quãtitatẽ vnius ca
stanee per horas. iij. añ prandium. ¶℞ecipe nigelle
per noctẽ in aceto infuse ⁊ in vmbra exsiccate. deinde
parum torrefacte ⁊ vltimo pistate. ℥. j. ß. maiorane
ʒ. ij. liget in sindone tincta in grana ⁊ sepe odoretur
quoniam cerebri cõfortat complexionẽ ⁊ exsiccat hu
miditates malas in eo cõtentas. ¶℞ecipe laudani.
ʒ. j. masticis. ʒ. j. ß. ligni aloes galie muscate sanda
race macis gariofilorum añ. ℈. j. corallorum rubeo
rum rossarum añ. ℈. ij. picis. ʒ. j. terbẽtine quantũ
sufficit ⁊ fiat cerotum ad formã scuti ⁊ vt cuspis ve
niat ad os stomaci ⁊ p̃s lata versus vmbilicũ ⁊ sto
maco applicetur ⁊ taliter hoc cerotum stomaci con
fortatiuum ⁊ adiuuans ad digestionem teneat sto/
maco applicatum. ¶Hmõi auxilia in hac quinta in
tentiõe posita fieri debẽt postquã adimpleta fuerit
intentio tertia. ¶Pro hac etiã intentione adimplen
da conuenit hic saculus. ℞. thuris laudani sandara
ce añ. ʒ. j. florum sticados arabici foliorũ lauri mẽta
stri añ. ʒ. j. ß. rosax. ʒ. ij. macis gariofilorum añ. ʒ.
ß. pistent oĩa grosso modo ⁊ fiat saculus ĩ sindõe tin
cta in grana ad modũ birreti ⁊ exhibet. ¶Itẽ ℞e/
cipe laudani. ʒ. j. ß. thuris sandarace gariofilorum
añ. ʒ. j. puluerizent de hoc puluere aspergantur de
hoc puluere sup̃ comissurã sagitalẽ ⁊ coronalem. de
mãe vero cũ surgit pectinet caput. ¶Tẽpore frigi/
do vtatur saculo: reliquo vero alijs tẽporibus. ¶℞e
cipe cinerũ tirsorum cauliũ lib. ß. ⁊ vitium lib. j. fi
at lexiuiũ de isto lexiuio accipiat vrcens vnus cũ
dimidio ĩ quo buliãt foliorũ lauri assari saluie ma
iorane betonice añ. m. j. foliculorũ sene. ℥. j. buliãt
vsq3 ad cõsumptionem quarte p̃tis lixiuij postea co
let ⁊ cũ eo calido stomaco ieiuno lauet caput ⁊ de
inde optime exsiccetur. Et hmõi lotio fiat bis in eb
domada dieb⁹ intermissis ⁊ taliter istis auxilijs vti
incipiat post erradicatiuam purgationẽ. ¶Confor
tentur nerui veniẽtes ad brachia ⁊ manus. ℞ecipe
olei de costo. ℥. j. storacis sicce laudani. ana. ℈. ij.
piretri. ℈. ß. cere parum ⁊ fiat vnguentum quo vn/
gatur

gatur pars posterior colli premissa prio aliq̄li eiusdē ptis fricatiōe. ⁊ hāc faciat añ prādiū ⁊ añ cenā. Et ea sic vti icipiat postq̄ȝ pill'. recepit eradicatiuas pill'. vsuales. Recipe spēr de octo rebus. ʒ. j. ß. masticis. ℈. j. mirabolanoꝝ kebuloꝝ. ℈. ij. agarici. ʒ. j. zinzib. gra. vj. aloes. ʒ. ij. ß. pistenꝫ ⁊ misceantur ⁊ cū succo caulīū ⁊ oximelle simplici partib⁹ equalib⁹ fiat pasta pro pill'. de qua cuȝ opus fuerit fiant pill'. ix. pro. ʒ. De istis pill'. sumat tres q̄n vadit dormitum p horas duas post cenā. Et his talr vtatur ter in mense interponendo tps decem dierum inter vnam vicē ⁊ aliā. Sed si tres nō fecerint sufficiētez euacuationē sumat quinq̄ȝ.

Pill'e.

¶ Cura per cyrurgiam cōplet cū due prie nō suffecerint p cauteriū positū in pte anteriori capitis vbi coniungitur cōmissura sagittalis cum coronali. Et hoc fiat cōsilio pn̄tis medici ⁊ optimi cyrugici ⁊ teneatur vlcus apertum. ¶ Bauerius.

Cura p cyrurgiam.

¶ De regimine iter agentium.
¶ Consilium. 35.

Magnifice ⁊ potētissime. d. peregrināntibus ⁊ iter faciētib⁹ aliqua cōsueuerūt accidentia aduenire: ⁊ alia quedā mare trāsfretātibus: qbus si nō pṽideaꝫ aliq̄n ad pessimas eueniunt egritudines ⁊ nōnunquā ad mortem.

¶ Ego magnificētie vestre satisfacere cupiēs pegrinationis regimē in tria diuidam capl'a. In prio ponam accidentia que iter agentib⁹ solēt ꝯtingere ⁊ docendo eisdē subuenire. In scd̄o narrabo q̄ trāsfretātibus mare solēt aduenire ⁊ modū pṽidendi ponā. In tertio vero capl'o q̄r magnifica dn̄atio vestra hȝ per diuersas ptes discurrere quaꝝ forsan aliq̄ sunt peste infecte ex multis medicis ad p̄seruādū valētibus aliquas nobiliores ⁊ efficaciores eligam.

Partes cōsilij.

¶ Capitulum primū sic cōpleꝫ. ¶ Solēt agentib⁹ iter multa numero accidētia ꝯtingere. Primuȝ est febris. Scd̄m debilitas appetitus. Tertiū macrefactio corporis. Quartū sitis magna. Quītum fluxus vētris. Sextū siccitas vētris. Septimū lassitudo.

Capłm .i.

¶ Primo accidēti pṽideꝫ prohibendo ne veniat. Premittēdo antequā dominatio vestra iter icipiat flobothomiā aut pharmaciā fm q̄ videbiꝫ esse necessariū medico presenti. Hunc canonē posuit Aui. tertia primi cap. de regimine iter agētiuȝ vbi dixit. Oportet p̄terea ne eat in vias repleto sanguine aut alio. s. humore: sed corpus suum prius mundificet. Deinde incedat. ¶ Et vtaꝫ vino albo aut colore medio inter albuȝ ⁊ nigruȝ sitq̄ȝ claꝝ in substātia subtile nō dulce neq̄ȝ multū austerū. ¶ Panis sit ex bona farina bene coctus ⁊ fermētatus nō nimis antiquus nec minoris etatis quā vnius diei. ¶ Carnes sint facilis digōnis boni nutrimēti ⁊ paucarū superfluitatū sicut sunt perdices fasiani capōes pulle carnes edi castrati annual' ⁊ vitule lactantis. ¶ Pisces sint electi cuiusmodi in mari sunt treuge passeres solee deaurate ⁊ sil'es. Ex aquis dulcib⁹ sunt trute lucij barbuli pisces parui squamosi degētes in aquis fluentibus ⁊ petrosis. ¶ Cōueniūt oua recētia nō dura in aqua cocta. ¶ Dimittat oēs fructus: oīa legumina: caseū: ⁊ oīa cibaria que nutrimētū grossum ⁊ viscosum generant. ¶ Non se exponat itineri immediate post cibum iuxta illud Auic. tertia primi cap. superius allegato. ¶ Amplius equitare non dȝ plenus cibo ne cibus eius corrumpatur cum necessitatem habeat bibendi aquam ⁊ augeatur sonitus ⁊c. ¶ Differat saltez duabus horis post cibū assumptū antequā equitet. ¶ Non se multo cibo repleat sȝ surgat a mensa cum reliquijs famis ⁊ melius esset facere cenā prandio copiosiorē si nō sit q̄d p̄hibeat ex parte catarri aut alterius dispositiōis. ¶ Nō bibat post cibū nec bibere icipiat quousq̄ȝ quinq̄ȝ aut sex bolos acceperit. ¶ Uentrē teneat lubricū si nō natura saltem arte sumēdo ante cibū per mediā horam: mediam tertiam brodij cū. ℥. j. zuccari rub. Aut sumendo vnum ciatū brodij in quo. vj. aut septē pruna fuerint bulita aut sumat brodiuȝ in quo spinacia vel blita bulierint. ¶ Et sumat ante cibū coclear electuarij q̄ sic fit. Recipe prunoꝝ damascenoꝝ nūero. x. sebesten numero octo passularū enucleataruȝ ℥. j. floꝝ violarū. ℥. ß. bulliāt ista in libris qnq̄ȝ aq̄ vsq̄ȝ ad cōsumptionem duaꝝ partiū coleꝫ ⁊ colature addaꝫ cassie pinguis nouiter tracte. ℥. iij. ⁊ bulliant vsq̄ȝ ad spissitudinē mellis. ⁊ in fine addantur foliculoꝝ sene optie puluerizatoꝝ. ℥. ß. ʒ. j. ß. zuccari rub. quantū sufficit ad faciēduȝ electuarium.

Vinum. Panis. Carnes. Pisces. Oua. Fructus. Potus. Bn̄ficiuȝ. Lenitiuū.

¶ Somnus sit de nocte ⁊ nō de die nec prius dormire icipiat quā due hore trāsiuerint a fine cene. ¶ Caueat ab accidētibus aīe: cuius sunt timor ira odium ⁊ similia bene speret gaudeat ⁊ letetur. ¶ Si hos canones quos prescripsi seruabit Mag. d. U. non dubito facile preseruabitur ab incursu in febreȝ in hac vestra peregrinatione.

Somnus. Accña aī.

¶ Scd̄m accidēs. Curaꝫ abstinēdo a cibo ⁊ dormire sup maturationē. Deinde offeraꝫ cibus q̄ sic fit. Recipe pullū aut pdicē assatā: ⁊ antequā asseꝫ lardeꝫ bene: ⁊ tunc sepe aspergaꝫ cū aqua rosata ⁊ vio maluatico in q̄bus aliquid gariofiloꝝ sit dissolutū. Et cū fuerit ꝯpleta assatio eleuenꝫ ale ⁊ coxe nō cōplete ⁊ aspergaꝫ succo limonū vel arātij vel granatorū aqua rosata ⁊ modico vini maluatici. ⁊ postea bene cooperiaꝫ ⁊ serueꝫ cal'm. Et cum est hora comedēdi discooperiatur ante. d. U. naȝ cibus iste boni odoris qui multū restaurat appetitū ⁊ bōi saporis. ¶ Stomacho supponaꝫ hoc medicamē. Recipe masticis spice cinamomi xilobalsami añ. ʒ. j. foliorum mēte absinthij añ. ʒ. ß. panis parum adusti ⁊ postea in aceto infusi. ℥. j. deinde oīa in mortario incorpora ⁊ addendo tm̄ mellis quantū sufficit ad bonā cōglutinationem medicinarum.

Ad debilitatē appetitus. Stōaticō

¶ Tertium accidēs remoueꝫ vel ei succurriꝫ cōcedēdo carnes auiū degētiū in aquis cuiusmōi sunt anates anseres mergones ⁊ alia si. Et vtaꝫ reb⁹ vnctuosis: sicut butyrū ⁊ carnes multū pingues qualis est pīguedo q̄ est circa renes. Et debēt cibi tales in p̄ncipio mēse accipi. ¶ Cōfert ad hoc cib⁹ q̄ sic fit. Recipe granoꝝ pini. ℥. ß. pistenꝫ i mortario postea incorporenꝫ cū adipe renum ⁊ fiāt forme sil'es auellane de q̄bus ante cibū sumat vnam aut duas vtaꝫ sepe granis pini ⁊ vino dulci.

Ad macrefactionez. Cibus.

¶ Quartū accñs q̄d est sitis magna curaꝫ ponēdo corallū in aqua postea retinere i ore. Itē ponaꝫ palea ordei in aq̄ quousq̄ȝ ac sit bn̄ macerata postea teneaꝫ in ore. ¶ Ampli⁹ ad idē valet sorbitio aq̄ cū modico aceti. Et potus syrupi de acetositate citri aut de limonib⁹ cū aq̄ fontis. ¶ Itē syrupus violaceus cuȝ tātūdē aq̄ ordei. ¶ Ad eādeȝ intētionē valēt saculi pui pleni seis citonij ⁊ psilij ⁊ retineanꝫ i ore cū pri⁹ fuerint in aqua ordei infusi. ¶ Ualent ēt ad idē pill'. que sic fiunt. ℞. seis papaueris albi seis lactuce succi liquiritie draganti amidi ana reformentur pill'. cum succo portulace ⁊ comprimātur ad formā lupini ⁊ retineantur in ore.

Ad sitim. Pill'e.

¶ Quintū accñs. Curaꝫ faciēdo hoc clistere videlicet. ℞. balaustiaꝝ granoꝝ mirti hipoquistidos copularuȝ glādiuȝ añ. M. j. decoquanꝫ oīa in lib. iij. aque vsq̄ȝ ad cōsumptionē medietatis postea coleꝫ ⁊ fiat bona expressura de hac colatura. Recipe lib. j. olei mirtini in olei citoniorum añ. ℥. j. ß. sepi yrcini. ℥. j. dissoluatur sepum in decoctione. deinde re-

Ad fluxuz ventris. Clistere.

liqua addant̄ ⁊ tepidū stomacho ieiuno hoc clistere
Unctō sto machi. supponatur ⁊ retineatur tādiu quam poterit. ¶ Fiat
stō hec inunctio videlꝫ. ℞ olei mirtini olei de
citonijs olei de mastice añ. ℥. ß. coralorum rub. tro-
ciscorum de spodio boli armeni gallaruꝫ cipssi añ.
Suffumi. ℥. ß. ʒ. j. cere. q. s. fiat vnguētum molle. ¶ Suffumi
get vēter totus cū hoc suffumigio qui sic fit. Reci
pe balaustiaꝝ pinearum thuris mirtilorūꝫ storacis
acacie picis. añ. fiat puluis de quo supra cineres be
ne calidos superaspgat̄ ⁊ fiat vt dictū est. ¶ Sumat
ante cibū per mediam horam. ʒ. ij. istius cōfectiōis
Confectio ℞ diacitoniten sine speciebus. ℥. ij. masticis
coriandrorū preparatorum añ. ʒ. j. ß. incorporentur
omnia simul ⁊ cum miua de citonijs reducatur ad
modum electuarij.
Ad siccitatē ventris. ❡ Sextum accidēs curat̄ cū his que dicta sunt in
primi accidentis cura.
Ad lassitudinem. ❡ Septimū accidēs est diligēs cura impēdenda.
Nā studiū impēdere in medicādo lassitudines est a
multꝫ se curari egritudinibus. Ex quibꝰ febres sunt
Auic. tertia primi cap. de medicādo lassitudinē que
ex exercitio prouenit. ¶ Harū lassitudinū quattuor
Una spēs sunt spēs. ¶ Una est in qua est quedaꝫ impotētia ad
motum siue quedā difficultas cum qua sentit̄ qdaꝫ
dolor similis illi qui sentitur in vlceribus. Hec cu-
ratur diminuendo primo exercitium. Et si corpꝰ fue
rit repletum euacuetur. Scdm exigentiā humorūꝫ
peccantium. Et fiant ieiuno stō fricatiōes leues cuꝫ
pāno subtili aut manu. Et si interius senserit calidi-
tatem inungat post fricationes corpus cum oleo de
salicibus aut violato. Si vero caliditatē non sense-
rit inungat cū oleo de camomilla aut de aneto. Et
vtatur cibis facilis digōnis ⁊ boni nutrimēti ⁊ vino
Alia spēs: albo optime cum aqua mixto. ¶ Si autem cuꝫ im-
potētia senserit ad modum extēsionis ac si membra
extēderent̄ tunc est alia species. Que curat̄ faciēdo
fricatiōes leues in loco calō. Et balneat̄ corpus in
aqua tepida. Et post balneationē abstergat̄. Et ide
cum oleo de camomilla aut lilij inungat̄. Et vtatur
victuū tam pauce quātitatis. Exerceatur corpꝰ ex-
Alia spēs. ercitio tēperato. ¶ Si fuerit dolor sicut sentitur in
apostematibus cū tali impotētia ad motum: tūc est
species tertia. Cuius cura est inungēdo corpus cum
oleo de aneto tepido cū fricatōe leui eligat̄ hora de
Alia spēs. clinās ad calitatē quādā. ¶ Sed si rarefactio cū im
potētia mouendi sentit̄ est spēs quarta q̄ remoueat̄
balneādo corpus in aq̄ paꝝ plus calā q̄ꝫ tepida ⁊ cū
ab ea exiuerit in aq̄ frida se submergat ⁊ modicū in
ea moret̄ postea cibo pauco ⁊ būectatiuo cibet̄ de se-
ro fiāt fricatiōes leues ⁊ ide inungat̄ corpꝰ cū oleo
de salicibꝰ. ⁊ hoc quantū ad primum cap.
Caplm secundum. ❡ Caplm scdm. Multa accidētia occurrere solent
his qui per mare nauigāt. Primum est nausea ⁊ vo
mitus. Scdm est vētris fluxus. Tertiū vero est do-
lor capitis. Quartum sitis valida. Quintū fetor ma
ris intollerabilis. Sextū vigilia īmoderata. Septi-
mū debilitas virtutū. Octauū abhominatio oīum
cibariorū. Nonū macrefactio corporis.
Ad nauseā ❡ Primo accidēti. Si proueniat ab hitimorū agi-
tatione siue a timore ꝓpter maris periculū antequā
veniat ei succurrēdū est ei: sumēdo post cibum duo
aut tria frusta diacitoniten sine spēbus: aut coclear
vnū coriādrorū ꝑparatorū vnius coopture zucari.
Aut. ℥. ß. huius ꝯfectiōis que sic fit. ℞ diaci-
toniten sine spēbus lib. j: masticis. ʒ. j. ß. granorum
coriādri ꝑparati misceātur prius optīe puluerizati
⁊ cum miua de citonijs fiat electuarium.
Ad vōitū. ❡ Scdo accidēti. Succurrendū est primo cū frica
tionibus manuum brachioꝝ tibiaruꝫ ⁊ pedum. Et
aspergatur facies cum aqua frigida. Ligentur bra-
chia cum institis circa adiutoria ligatura dolorosa
⁊ coxe prope inguina ⁊ tibias. ¶ Si hec nō contule-
rint apponatur vētosa magna in loco intra vmbili-
cū ⁊ os stomaci. ¶ Et fiat suppositorium cum melle
inde inuolutum in pulueribus yerepigre aut pulue
re colloquintide: Uel fiat cum carne salita: Aut cuꝫ
candela sepi. Uel radice blite infusa in aqua salita
Et ista suppositoria fiant. ¶ Si cum istis accidentibꝰ
nō complicatur fluxus ventris ponantur manus in
aqua frigida. ¶ Inungat̄ stomacus cū hoc vnguēto
videlicet. ℞. olei de mirto olei de mastice olei de ci
tonijs añ. ℥. j. galie musc. ʒ. j. laudani. ʒ. ß. seminis
coriandri prepati ligni aloes añ. ℥. ij. gariofilorum
añ. ℈. ij. corallorum rubeorūꝫ. ʒ. ß. cere quātum suf
ficit ⁊ fiat vnguentum molle. ¶ Confert etiam in ca
su isto sumere ante prādium per. iij. horas syrupum
qui sic fit. ℞. miue de citonijs. ℥. j. syrupi de menta
℥. ß. aque decoctionis coriandrorū ꝑparatorūꝫ. ℥.
iij. misce. ¶ Sint cibi facilis digestionis ⁊ boni nu-
trimenti ⁊ preparati cū succo citoniorum arantiorū
vel limonū aut granatorum.
❡ Tertio accidēti. Succurrat̄ sumēdo ⁊ vtendo q̄
dicta sūt in primo accidēti. Nam illa quietant ma-
teriā que est in stomaco a qua eleuātur vapores do
lorem capitis faciētes: ¶ Liniatur frons ⁊ tempora
⁊ caput totum cum hoc linimēto. ℞. olei rosati olei
nenufaris añ. ℥. j. semis lactuce seīs papaueris albi
añ. ℥. ß. anisi feniculi. añ. ℈. ij. ypoquistidos acacie
masticis ana. ʒ. ß. cere quantum sufficit fiat vnguen
tum molle.
❡ Quartū accñs. Curat̄ vt dictū est ī ca. ꝑcedēti.
❡ Quinto accidēti. Prouidetur ꝑ vsum electuari
orum cor ⁊ cerebrū confortātium: sicut est pliris ar
coticon: diābra: diantos: diamargariton. ¶ Et post
cibū masticare gariof. aut nuc. musca. ¶ Teneatur ī
manu laudanum aut pomū ambre cuius ponam de
scriptionē. ¶ Eligatur locus a sentina remotus ⁊ ca
nalibus ī quibus aque fetētes proijciuntur. ¶ Caue-
at quātum pōt ab oppressione hominū q̄ ambulāt
sepe supra ꝑtem detectā nauis. ¶ Et sepe mittentur
vestimēta. Et infra eas teneatis aliqd odoriferum: si
cut flores lauēdule muscus vel aliquid tale.
❡ Sextum accidēs. Curatur sumēdo per duas ho
ras post cenaꝫ quando vadit dormitum. ℞. syrupi
violati syrupi de nenufare syrupi de papauere. añ.
℥. ß. aque decoctiōis papaueris. ℥. iij. misce. ¶ La-
uētur pedes ⁊ brachia in sero quādo vadit dormitū
cum hac lotione. ℞. florum nenufaris violarū lactu
carum solatri foliorū vitis añ. m. j. aneti florum ca
momille añ. m. j. ß. decoquātur insufficiēti quātita
te aque ꝓ lotione. ¶ Ad idē confert odorare oleū ne
nufarinum vl̄ frustum opij.
❡ Septimo accidēti. Succurratur sumēdo partes
duas brodij pulli: aq̄ buglosse partē vnam: vini mal
uatici parteꝫ mediam ⁊ bibat̄ stomaco ieiuno. ¶ Ad
idem valet contusum pulpe gallinarū caponū perdi
cum vel fasianorum. ¶ Itē aqua sublimationis gal
linarū vel caponū. ¶ Et si senserit frigiditatē vel tē-
pus fuerit frigidū vtat̄ isto electuario sumendo de
mane. ʒ. j. ß. cuius descriptio ponit̄ in canone ⁊ vo-
cat̄ confectio de iacincto. Itē ad idē valet dyamu-
scus dulcis descriptiōe Mesue in suo antidotario:
Et adhuc diamargariton descriptione Nicolai in
suo antidotario. ¶ Si vero tempus calidū vel sense
rit caliditatem vtat̄ diaboriginato zucaro rosato
cōserua nenufaris cōdito de violis: simul: vel diui
sim ponēdo. ʒ. ij. in brodio pulli ⁊ bibere. Aut sumē
do ī estate cum aqua acetosa vel rosata vel aqua fon
tis. ¶ Ualet lauare manū cuꝫ aqua rosata cui aliqd
vini maluatici vel alteriꝰ boni vini sit admixtū.
Octauo

Ad abominationem. Ad maciē.

⸿ Octauo accidenti. sucurratur cū his que dicta
sunt in capitulo precedenti.
⸿ Ad vltimū valēt oīa q̄ dicta sunt in ca. septimo.
¶ Ad idē valet electuariū. Qḋ sic fit. ℞. pulpe capo
nis piguis ⁊ bñ cocte lib. ß. ⁊ cōtundat̃ in mortario
lapideo optime qua ꝯtusa addat̃ iste puluis: ℞. cina
momi cardamomi gariofili galāge folij añ. ʒ. ß. li/
quiricie rase. ʒ. ij. pineaꝝ mūdataꝝ ⁊ īfusaꝝ ī aqua
calida amigdolarū ꝫ mundatarū añ. ℥. j. seminū
cōium frigidoꝝ. ℥. ß. seis papaueris albi. ʒ. ij. ⁊ oīa
ista cū p̄dictis optīe īcorporent̃. Et postea accipiat̃
li. j. zucari optimi dissoluti ī brodio pulli vel capo/
nis siropizet̃ cū rebꝰ positis ī mortario ⁊ reducant̃
oīa ad formā electuarij de quo sumat de mane. ʒ.
iij. stō ieiuno cū. ℥. ij. vini grossi dulcis ⁊ post ipiꝰ
assumptionē differat prādiū p duas horas ⁊ me/
lius esset p tres. Et hec quātū ad capitulū scḋm.

Capl'm tertium.

⸿ Capitulū tertiū. In p̄seruatiōe a peste glorio
sissime sunt pill'. q̄ ifra scribent̃ quaꝝ sumat̃ a tribꝰ
vsq3 ad quinq3 duabꝰ aut tribꝰ vicibꝰ iebdomada su
mēdo eas in aurora sup quas pōt dormire hora. j.
Cū eas sumpserit differat prādiū suū p quinq3 ho
ras saltē p q̄ttuor.

Pill'. optime.

℞. aloes sucotrini. ʒ. iij. agarici
ʒ. iij. mirre electe. ʒ. ij. croci. ʒ. j. seis citri seis aceto
le añ. ʒ. ß. termentille corticis citri. añ. ℈. j. coralo/
rū rubeoꝝ. ℈. ij. boliarmeni. ʒ. ij. cāphore gra. ij.
agaricꝰ icidat̃ frustratim īfundat̃ p sex horas ī oxi/
melle simplici ⁊ alia puluerizent̃ ⁊ simul incorporē
tur ⁊ cū syrupo de acetositate citri fiat magdalion
seu masa pillularis. Cum voluerit vti ex qualibet.
ʒ. fiāt octo ⁊ asp̄gant̃ cū boloarmenico ⁊ eis vtat̃
vt dictū ē.

Pill'. non solutiue.

¶ Ualet ēt multum vsus harū pill'. nō
solutiuarum quarum sumat a tribus vsq3 ad quinq3
in aurora aut quādo surgit duobus diebus aut tri
bus in ebdomada quando non capit pill'. solutiuas
supius descriptas. Et post ipsarū assumptionē dif/
ferat prandiū saltē tribꝰ horis. ℞. diptami. ℈. ij.
ligni aloes. ʒ. j. termentille. ʒ. ß. zedoarie bone. ℈.
ij. croci. ℈. j. ß. sandalorū rubeorū seis acetose seis
citri añ. ʒ. ß. boli. ʒ. ij. cāphore gra. ij. specierū ele/
ctuarij de gēmis descriptiōe Mesue ī suo antidota
rio. ʒ. j. ossis de corde cerui numero. ij. puluerizen/
tur oīa ⁊ cū syrupo de acetositate citri īcorporent̃
⁊ fiat massa ⁊ cū fuerit opus fiant pill'. ix. pro qua
libet. ʒ. ⁊ asp̄gant̃ cū boloarmeniaco. ¶ Tempore
veris loco syrupi de acetositate citri pro earum re

Pomum:

formatione ponat̃ triaca ⁊ fiat vt dictum est. ¶ Cō
fert ad idem tenere pomum in manu ⁊ eū sepe odo
rare. Qḋ sic fit. ℞. xiloaloes macis nucis musca. añ
ʒ. j. ambre musci añ. ℈. j. gra. viij. camphore. ℈. ß.
masticis. ʒ. ij. laudani quantū sufficit ad conficien
dum pomum istud conuenit tempore hyemis. ¶ Tē
pore estatis diminuatur quātitas harum rerum ca
lidarum ⁊ addantur sandali rose ⁊ similia. ¶ Ualet
etiam istud pomum ad succurrendum septimo ac/
cidenti precedētis capituli. ⁊ quinto eiusdē. ¶ Uta/
tur aceto in cibis ⁊ potu suo. preterea vti in cibo ⁊
potu in pestilentia est nocumenti ipsius securatio.
Aui. doctrina prima de regimine temporū cū noti
ficatione. ¶ Hec pauca digniora mihi visa sunt qui
bus securiꝰ poterit. M. v. p̄seruari. ⸿ Baueriꝰ.

⸿ De balneo porrete. ⸿ Consilium 36.

Ordo ī balneo porrete.

N stando ī balneo porerte īfrascriptus or/
do seruari debet.

In prima die.

⸿ Cū in balneo porrete fueritis debetis
vna die quiescere ī qua nihil agatis.

In secūda die.

¶ In
sequēti die ī ortu solis accedat3 ad aquā porrete: ⁊ ḋ
ea bibatis sex ciatos cōtinētes duos vrceos. ¶ Qui
bus bibitis redeatis ad hospitiū hincinde ambulā/
do ⁊ sic p horā stabitis. ¶ Interim aquā sumptā se
cedetis totā aut magnā partē. ¶ Exacta hora redea
tis ad aquā ⁊ bibatis ciatos quattuor cū dimidio
⁊ inde stabitis p horā ⁊ hoc tp̄e emittetis aquā to/
tā aut magnā partē. ¶ Postea iteꝝ ibitis ad bibēdū
iiij. ciatos cū dimidio vt priꝰ feceratis: deinde sta
bitis p horas. iij. ⁊ prādeatis. ¶ Trāsact3 horis. viij
a fine prādij faciatis cenā leuē aut collationē bonā
inde postea ad horā cū dimidia ibitis dormitū.

In die tertia.

⸿ In sequēti die q̄ erit tertia accessus vestri circa
solis ortū bibetis vrceos duos aq̄: ⁊ inde stabitis
p horā. Et postea igrediamini balneū si nō fuerit fri
gidū ⁊ stabitis in eo p horā. Deinde itrabitis lectū
⁊ corpe mediocriter pānis tecto vsq3 hoc q̄ dormia
tis videbitis si natura tēptat sudorē. ¶ Si sudaue/
ritis faciatis corpꝰ vestrū pānis calidis exsiccari.

Clistere.

¶ Et inde ad horā faciatis fieri hoc clistere. ℞. aq̄
porrete lib. j. ß. mellis. ℥. ij. olei. ʒ. iij. salis. ʒ. ij. ß. ⁊
calidū supponat̃. ¶ Clisteri reiecto accipietis prā/
diū vestrū: ⁊ in sero cenā in qua poteritis aliqd plus
comedere quā in die q̄ bibitis. ¶ Et hūc ordinē ser/
uare debetis quoad eritis porrete. s. vna die bibere
in tribꝰ vicibꝰ quinq3 aque vrceos alia die duos ⁊
balneū intrare ⁊ hoc dico si balneū nō ē fridū ⁊ si
fridū fuerit vt plerūq3 accidit dimittat3 ⁊ faciatis
fieri clistere hoc nullo pacto dimittat̃ qui plus ope
rabit̃ quā aqua que bibitur ⁊ iste modus est obser/
uandus per dies. xx.

In p̄cessu

⸿ Cū bibetis p dies. iiij. aquā faciatis fieri ad sto
machū vnctionē p horā ante cenā cū manu calida
℞. olei de absinthio olei de spica olei de mastice.
añ. ℥. ß. gal e mus. gariofiloꝝ macis galangi carui
anicos. añ. ℈. j. coralloꝝ rub. coriandroꝝ p̄paratorū
añ. ʒ. ß. cere albe parū ⁊ fiat vnguentū molle.

Spēs ī ferculis.

¶ Utamini sup ferculis vestris speciebꝰ q̄ sic fiunt.
℞. cinamomi electi. ʒ. ij. zenzi. ℈. ij. gariofiloꝝ me/
legete amomi seminis iclaree añ. ℈. j. sandalorum
rub. ʒ. j. croci. ʒ. ß. pistent̃ subtil'r ⁊ cribent̃ ⁊ fiant
species.

Cōfectōes

¶ Cōfectiōes sibi cōuenientes sunt coriādri
p̄parati habētis vnā zucari coopturā q sumendi
sunt in fine mense ⁊ nihil ide bibere. Et anisi vnius
coopture zucari de qbꝰ sumatis duas tertias vniꝰ
coclearis in principio mense.

Alia cōfe.

¶ Et cōfectio q̄ sic fit.
℞. zucari triū coctaꝝ. ℥. viij. aque ro. in qua infuse
fuerint. ʒ. ij. cinamomi quātum sufficit ad dissoluē
dum zucarum ⁊ fiat cōfectio in rotulis quarū que
libet sit medie vncie. De hac cōfectione potest sume
re in sero quando vellet facere collationem aut quā
do non sumeret anisos.

Uinum. Carnes. Panis.

¶ Bibat vinum album aut
cisiolum medium inter dulce ⁊ bruscum. ¶ Carnes
sint pullaꝝ castrati aut edi. Ab alijs abstineat. ¶ Pa
nem accipiat bene fermentatum cōuenienter coctū
qui sit vnius aut duorū dierum nō amplius triū.

Ferculū.

Ab alijs cibis abstineat. ¶ Pro ferculo vtatur pane
cocto: aut brodeto cū ouo facto: aut brodio in quo

Sōnus.

petrosillus fuerit decoctus. ¶ Caueat a somno diur
no. A fructibus omnibꝰ. Ab herbis crudis. A pisci/
bus. A caseo lacte butiro a pastis azimis a statione
ventorum ⁊ ab aere nocturno. ⸿ Bauerius ⁊c.

⸿ De balneo porrete. ⸿ Consilium 37.

Ibitis concedente deo ad balneum porre/
te. ¶ Cunq3 ibide3 fueritis quiescatis duo
bus diebus. Nisi quod ī die secunda facia
tis fieri clistere ante prandiū eo modo quo
ordinabit̃. ¶ Die vero tertia circa solis ortum acce
detis ad aquā de ea bibetis vrceum vnum cum di/
midio antequā a potu desistatis. Deinde redeatis
ad hospicium: ⁊ stabitis per horam aut per horam
cū dimidia. Et interim aquā sumptā emittetis to/

taz vel ptẽ maiorẽ. ¶ Postea redeatis iterũ ad aquã potãdã bibẽdo de ea vrceũ cũ dimidio vt priꝰ. Postea redeatis ad hospitiuz: ⁊ stabitis ꝑ horas tres: ⁊ hoc tpe egeretis fere aquã totã: ⁊ prãdeatis. ¶ Post prãdiuz ad septẽ horas faciatis fieri clistere qḋ ĩfra ordinabo. ¶ Et hũc ordinẽ seruabitis omni die quo steteritis porrete si qd noui nõ superuenirer. Quo minus ordo seruarerur sicut esset debilitas aut fortis dolor ⁊ cõsimilia. ¶ Quãdo a lecto de mane surgitis vngatis epatis regionem cum vnguento ad hoc ordinato. ¶ De mane quãdo surgitis ⁊ de sero ante cenã faciatis vngi regionez renuz ⁊ locuz ĩter testiculos ⁊ anũ ⁊ pectinẽ cuz vnguento ordinato.

Ad retentionẽ vrine.

¶ Si casus occurreret qḋ fieret vrine retentio succurratur sic. ℞. pitarie ⁊ buliat ĩ aqua porrete deide habeat̃ spõgia calida plus quã tepida ponat̃ femori ⁊ cum infrigidat̃ remouet̃ ⁊ sic fiat tribꝰ aut quattuor vicibus. ¶ Ad idẽ valet si pitaria decocta inuoluat̃ in petia linea subtili ⁊ femori apponat̃. ¶ Itẽ accipiat̃ vitriola siue pitaria ⁊ ponat̃ in sartagine ⁊ supaspgat̃ modico oleo de scorpionibus ⁊ cuz folia passa fient ponat̃ dicta pitaria super pectinẽ. Et cõsimili modo fieri põt cuz senationibꝰ siue crissonibꝰ.

Panis.

¶ Cibus dz eẽ panis debite coctꝰ ⁊ cõuenienter fermentatus absq̃ sale nõ pluris tẽporis duorũ aut triuz dieruz nec minoris vniꝰ diei a quo cortex excutiat̃.

Carnes.

¶ Carnes sint pullaꝝ edi castrati. Ab alijs abstieãt. Meliꝰ ꝑdicte carnes parant̃ elissando quã alio mõ decoquant̃ ĩ aq̃ cõi ⁊ nõ ĩ aq̃ balnei vt qdaz faciũt.

Vinum.

¶ Vinũ sit albuz aut cirioluz nõ dulce nec bruscuz siue põticũ multũ. ¶ Comedatis ĩ die bis sz nõ grauetis vos multo prãdio nec cena.

Ferculuz.

¶ Pro ferculo sumatis panẽ coctũ ĩ brodio aut bucellas panis ĩ brodio ĩfusas aut miliũ nõ vtamini spẽbꝰ ĩ cibis vestris.

Cõfectiões

¶ Ex ꝯfectionibus cõueniũt manuschristi amigdale cũ zucaro cõdite diamigdolatio siue marzapane ⁊ grana coriãdri habẽtiũ coopturã vnã zucari ⁊ h̃ post cibũ postq̃ nihil bibat̃. In casu vestro nõ ꝯueniũt anisi.

Clistere.

¶ Clistere quo vti debetis ẽ istud. ℞. aq̃ balnei lib. j. ß. cassie. ʒ. xij. olei vio. ℥. iij. salis. ʒ. j. ß. ⁊ totum calidum supponatur.

Ad ventositatem.

¶ Interdũ accidit ꝓpter potũ aq̃ vt ĩ stõ multiplicet̃ ventositas. Cui nõ ẽ tutũ cũ rebꝰ calefaciẽtibꝰ ⁊ carminãtibꝰ ab intra admĩstratis succurrere ꝓpter epatis ⁊ renũ caliditatẽ. Quare opz ab extra approximare q̃ ꝯferant de qbꝰ ẽ vnguẽtũ ad hoc ordinatũ cũ quo ante prãdiũ ⁊ cenã ꝑ horã vnã premissa leui stomaci fricatiõe faciatis inũgi.

Ad ardorẽ virge.

¶ Si magnus accideret ardor ĩ virga ĩmitiatis cũ siringa albumẽ oui. Aut lac. Aut emulsiõ. Seminis papaueris: quodcũq̃ iniectum dolorem remittit. ¶ Bauerius ⁊c.

¶ De podagra. ¶ Cõsilium 38.

Casus.

Dispositio venerabilis patris ⁊ eximũ decretoruz doctoris do. Ioã. bap. de vngaria vniuersaliter appellat̃ artetica specialiter vero dicit̃ podagra q̃ est dolor accidens iuncture pedis vel potiꝰ in ligamẽtis ⁊ corporibus iuncturã deforis circũstãtibꝰ. Vnde Auic. xxij. tertij auctoritate Gal. Et videt̃ vt nõ sit materia in neruis ⁊ cordis ĩmo in ligamentis ⁊ corporibus quibꝰ cõtinentur iuncture deforis secundũ qḋ dicit Gal. Et ꝓpter hoc nõ accidit vt ꝑueniat dispositio podagricorũ in doloribus suis ⁊ apostematibus ipsorum ad spasmum omnino.

Artetica podagra.

Cause. Cõiuncta:

¶ Istius dispositionis duplex est cã videlicet cõiuncta siue imediata ⁊ antecedens ⁊ primitiua. ¶ Cã ꝯiuncta ẽ materia flegmatica subtil̃ cũ aliq̃li mucilaginositate cui aliqḋ color ẽ admixtũ q̃ ꝓhiber viaz flegmati ad pedẽ.

Antecedẽs

¶ Causa antecedens ẽ flegma cui aliqḋ colere ꝑmiscet̃ qḋ aut sua ꝓternaturalitate vl̃ multitudie aptũ ẽ stimulare virtutẽ expulsiuã q̃ ipz ad pedẽ trãsmittit. ¶ Cã huiꝰ flegmatis qḋ est cã antecedẽs ẽ multiplex. s. mala ꝯplõ frigi. ⁊ hu. cerebri qḋ ꝑ nucã que ẽ eiꝰ vicaria ꝑma tertij trãsmittit materiã ipsaz ad pedẽ. Similr stõus huiꝰ venerabilis viri q est frigi. ⁊ hu. flegma multiplicãs: Et epar qḋ cũ statẽ gñat coleraz sua nãli cõplõne. Adiuuat ad hoc latitudo viarũ ĩter epar ⁊ ptes inferiores ꝑ q̃s materie iste faciliꝰ pellunt̃. ¶ Cãe vero ꝑmitiue sũt idebitꝰ ordo in regimĩe sex reꝝ nõ naturaliũ. ¶ Ex istis ꝯprehẽdi põt qḋ cũ illa dispõ sit ĩterpollata nisi adhibeat̃ diligẽs studiũ fiet ꝯtinua ⁊ pduceret ad ꝑuari onẽ gressus. Iste ẽ casus quẽ ego Baueriꝰ ex signis euidentibus ⁊ sufficientibus collegi.

Ordo.

¶ Cura. Duplex ẽ istiꝰ dispõis regimẽ. Vnũ ꝑ obita sex reꝝ nõ nãliũ admĩstrationẽ q̃ ꝑ dietã solet appellari. Aliḋ ẽ ꝑ potionẽ siue ꝑ rerũ medicinaliũ admĩstrationẽ. ¶ Regimẽ ꝑ dietã habebit sex capitula iuxta numeꝝ sex rerum nõ naturaliũ a quibus incipiam ⁊ primo ab aere.

Cura tam.

¶ De aere. Licet auctores medicine solum de aere videant̃ mentionẽ facere tãq̃ de eo quod magis ex rebus extrinsecis corpa nostra alterat. volunt inde ꝑ ipsum reliqua elementa intelligi. ¶ Cauendũ est ab aere grosso ⁊ ab aquis grossis. Nam tertia primi. grossities preterea aeris ⁊ aq̃ ⁊ que maxime est ĩ estate est ex eis q̃ ex cibis corrũpunt̃.

Auic.

¶ Et nocet ei aer humidus ⁊ ventꝰ austerinus ⁊ borealis. Et habitatio in locis terrenis ⁊ humidis ⁊ iuxta defluxus aquarũ. ¶ Et qr aer plus minus ve nocet secundum diuersaz pãnoꝝ tecturã ꝓp hoc ḋ aere loquẽdo doctores cum eo de vestibꝰ faciunt mentionem nõ teneat calceos aut planellas stringẽtes pedem aut dolorem facientes neq̃ eis frigus patiatur neq̃ nimium calorem.

Auic.

¶ Nocet multa corporis frigiditas pariter ⁊ capitis. Et nõ minus nimia earum ꝑtium caliditas. ¶ Eligere debet aerem clarum bene euentatum trãquillũ declinantẽ ad calidi. ⁊ sicci. ¶ Quod si talis a natura nõ habeatur fiat arte incẽdẽdo ĩ loco sue habitationis ignem ex lignis siccis boni odoris cuiusmõi sunt pinꝰ abies laurus sauina rosmarinꝰ ⁊c. Aut suffumigetur cum thure sandaraca laudano aut storace sicca ponẽdo de aliquo istorum sup prunas aut de oĩbus simul mixtis.

Auic.

¶ Habitet in loco a terra remoto posito inter duo solaria: cuiꝰ fenestre sint versus orien. ¶ Non appropinquet nimis igni nec ad ipsum pedes calefaciat nec dorsum igni ostẽdat. ¶ Corpus teneat ita pannis munitũ vt non rigeat neq̃ ita calidũ vt sudet seu extuet. Et idẽ de capite intelligatur: Mutet itaq̃ pannos secunduz temporis exigentiam.

Auic.

¶ De accidentibꝰ animi. Vitare dz iram furorem tristitiam sollicitudinem dolorẽ animi et corporis. Vnde gale. iij. tegni. Abstinere vero manifestum est quoniam ab intemperãtia oportet harum omnium anime passionum ire tristitie furoris timoris iuidie sollicitudinis exterminant etiam ⁊ hec mutant corpora ab ea secundum naturam cõsistentia.

Gal.

¶ Nocet etiam diffidentia ꝓseruatiõis ⁊ cure dispositionis sue. ¶ Cõuenit letari gaudere conuersari cũ amicis ⁊ dilectis ⁊ de salute sua ⁊ ꝓseruatione a doloribus pedũ bene sperare.

Auic.

¶ Et quia ĩ coytu delectatio quedaz est que ad accidẽtia aĩ ꝑtinet ideo coytus ad aĩe accñtia reducit̃ coytus nimius nocet. Et ab eo omni cura est cauendũ. Qḋ si aliquãdo fuerit eiꝰ vsus fit natura stimulãte ⁊ nõ cogitatio aut ĩspectio mulieris vel tactꝰ pudẽdorum. Fiatq̃ digestione celebrata in stomacho ⁊ epate: qḋ est tẽpus cõmuniter post cibum septem horarum.

Coytus.

¶ De motu

De motu ꝛ quiete.

¶ De motu ꝛ quiete. Nocet motꝰ oı̄s supfluus oı̄
tp̄e factus: ꝛ p̄cipue sup cibū: ꝛ longa statio sup pe/
des: ꝛ oē exercitiuz in quo multuz pedes laborent.
¶ Dimittendū est balneū aque dulcis. Et cauēduz
est a lotione tibiarū ꝛ pedū cuz eisdē aquis. Et a fri
cationibꝰ tibiarū ꝛ peduz cuz pāno lineo aut mani/
bus trahendo ad inferiora. ¶ Exercitiū temperatuz
pedestre aut equestre tp̄e quo pedes nō dolent. Et si
dolent sit dolor remissus ꝛ hora declinationis mor
bi ꝛ nō in principio eius. ¶ Cōuenit etiā nauigatio
aut vectio loco exercitij. ¶ Conceduntur fricatiōes
brachiorū cū pānis calidis īcipiendū est exercitiuz
cū cibis in stomacho ꝛ epate est digestus: Unn̄ Auic.
iij. primi. Et vt cibꝰ existens iā sit in stomacho dige/
stus. ꝛ epate ꝛ venis ꝛ vt alteriꝰ cibi hora iā aduene
rit. i. iam sit ꝓpinqua. Et fiat p̄io pulsis supfluita
tibus p̄ie ꝛ secūde digestionis. Unn̄ Aui. loco supra
allegato. opz p̄terea qui exercitaꝛ incipiat ꝛ supflui
tates ab inferiorib ꝰ expellat. s. ītestinis ꝛ vesica. de/
inde exercitetꝛ. ¶ Cōtinuādū est exercitiū donec mo
tus leuis ꝑseuerat aut corpus videbitꝛ velle sudare.
Unn̄ Aui. loco vt supra. qm̄ dū motus leues ꝑseue/
rant adhuc est hora. scz exercitij. Et paulo infra cū
sudoris vaporalis resudatio liquida facta fuerit di/
mittendum est exercitium.

De somno ꝛ vigilia.

¶ De somno ꝛ vigilia. Somnus supfluꝰ nocet ꝛ q̄
īmediate post cibū ē factꝰ. Cauere ēt debet a somno
diurno ꝛ ab eo q̄ fit sup dorsuz nec minꝰ nocēt vigi
lie supflue. Unn̄ Aui. ij. primi cap. xiij. Cū aūt vigi/
lie sunt multe cōplexionē cerebri corrūpunt aliquo
siccitatis mō ꝛ debilitāt ipz ꝛ cōmiscent ꝛ adurunt
hūores ꝛ egritudines faciunt acutas. Somnus aūt
multꝰ huiꝰ efficit ɔtrariū. ¶ De nocte dormiēduz ē
ꝛ nō de die: nisi lōga dormiēdi de die eēt ɔsuetudo:
nā subito dimittēda nō ē. Unn̄ Aui. tertia primi cap:
ix. In die quoq̧ dormire ē malū generat. n. egritu
dines humectātes ꝛ reumatismos ꝛ corrūpit calorē
ꝛ generat splenē ꝛ laxat neruos ꝛ efficit pigritiā de
bilitat desideriū ꝛ generat apostemata ꝛ febres fre/
quēter. Et paulopost subdit q̄ ī die dormire ɔsueuit
ipz subito īterrumpe nō dz absq̧ ordīe. Sit somnꝰ
q̄ntitatis. vij. horaꝝ nō ampliꝰ octo nec minꝰ sex. ꝛ
p̄io sup latꝰ dextrū. deīde sup sinistrū. Qđ si totuz
nō cōpleuerit somnū reuoluatꝛ sup dextrū. Somnꝰ
ēt sup vētrē laudatꝛ. Unn̄ Aui. c. supra allegato. Sz
q̄ ex figuris somni meliꝰ ē vt sup dextrū īcipiat de
inde ad sinistrū reuoluatꝛ. Qđ si eiꝰ īceptio sup vētrē
fiet auxiliū forte satis magnuz ī digerendo ꝓpterea
q̄ calorez retinet naturalē ꝛ ipm cōprehēdit quare
augetꝛ. Et ī. c. vij. tertia p̄mi oportet p̄terea vt post
cōmestionē primū sup latus dextrū dormiat pauco
tp̄e deinde sup sinistrū reuoluatꝛ postea reuoluat se
sup dextrū. neq̧ priꝰ dormire īcipiat q̄z hora cū di
midia aut due effluxerint a fine cene. Unn̄ Aui. tertia
primi ca. vij. Ampliꝰ nō illico post comestionē ē dor
miendū cibo natāte ꝛc. Sitq̧ capite bene eleuato ꝛ
corpore pānis debite tecto. Unde Aui. tertia primi
ca. de regimie eius q̄ cōmeditꝛ ꝛ bibitꝛ. ꝛ debes scire
q̄ multis coopire pānis ꝛ ceruices eleuare existūt ex
illis q̄ in digerendo adiuuāt. Imo corpꝰ tp̄e somni
debet eē pānis calidius q̄z tēpore vigilie. Unn̄ Aui.
ij. primi cap. xij. q̄ aūt ex dispōe somni est superans
q̄ in ipso calor occultatur ꝛ frigiditas manifestatur
ꝛ ꝓpter hoc oı̄bus membris tanta necessaria sunt
cooperimenta quāta in vigilijs non sunt necessaria:

De cibo ꝛ potu.

¶ De cibo ꝛ potu. Dimittat oı̄a cibaria mali nutri
menti: ꝛ quecunq̧ sunt difficilis digōnis: cuiusmo/
di sunt panis azimus ꝛ cibaria que ex pasta azima
fiūt sicut lagane ꝛ limeli ꝛc. Et carnes antiquas ve
bouum capraruz ꝛ similia ꝛ auium degētiū in sta/
gnis aut paludibus sicut anseruz anatum solicarū.
Et caro animaliū nouiter natorū. Unde Gal. viij.
terrapētice cap. ij. Fugiēda sunt quecūq̧ vetera ani
malia ꝛ nouiter nata. Nā hec q̄dem duriora sunt ꝛ
indigestibiliora. Illa vero q̄ oportet hūidiora ꝛ sup
fluitatez generātia ꝛ maxīe quecūq̧ animaliū sunt
hūida sicut oues ꝛc. Et īteriora animaliū sicut cere
brū pulmo ꝛ cutes ꝛc. ¶ Cauēdū ē a lacte ꝛ caseo ꝛ
ab ouis ātiquis aut frixis vel ꝑ decoctionē īdura/
tis. ¶ Pisciū vsus vniuersaliter ē malꝰ. ¶ Dimittē
da sunt oı̄a olera frigide ꝛ humide cōplexiōis ꝛ co/
ruz fructus vt cucurbite citruli ꝛc. ¶ Nocēt acru/
mina oı̄a vt cepe porrum alia ꝛc. ¶ Et oı̄a legumina
sunt mala. Unn̄ Gal. scđa aphor. in cōmēto aphor.
xvj. Hellenes inquit cuz ꝓpter indigētiā comedūt
legumina sequitur eos pedū debilitas. ¶ Et omnes
fructꝰ humidi sunt mali. Et p̄cipue citonia de quo
ruz ꝓprietate ē facere dolorē iuncturarū. ¶ Uinuz
subtile ꝛ acutū nocet ꝛ vinū grossuz ꝛ dulce ꝛ acetū
est malū. ¶ Eligere debet panē ex frumento optime

Panis.

mūdo bene fermētatuz ꝛ cōueniēter coctuz ī cuius
cōfectione ponatꝛ aliq̄d salis. ꝛ si nō eēt farina ex to/
to a furfure mūda eēt panis magis extersiuꝰ ꝛ citiꝰ
descēdit. Unn̄ Aui. tertia primi ca. vij. panis cū suo
furfure velociꝰ descēdit q̄z cribellatꝰ. Sitq̧ etatis
duoruz aut triū dierū ꝛ nō comedatꝛ calidꝰ cū a fur
no extrahitꝛ ꝛ ab eo cortex exterior excutiatꝛ qn̄ cōe/
ditꝛ. ¶ Carnes ex siluestribꝰ aı̄alibꝰ laudabiliores sunt

Carnes. Uolatiles

p̄senti ꝓposito q̄z ex domesticis. ¶ Eligantꝛ ex volati
libꝰ siluestribꝰ ꝑdices starne fasiani turtures allaude
ficedule ꝛ reliq̄ aues parue degētes in nemoribꝰ aut

Quadru. Domestice

pratꝫ. ¶ Ex q̄drupedibꝰ vō caprioli carnes ꝛ leporis
iuuenes ꝛ apri ꝛ cuniculi. ꝛ ceteris abstineat. ¶ Ex
domesticis volatilibus laudabuntꝛ carnes caponis
pulli gallie iuuenes ꝛ pipionū volare īcipiētiū ꝛ vi/
ctū extra domū q̄rētiū. ¶ Sz ex q̄drupedibꝰ laudā
tur carnes edi agni ānualꝰ castrati vituli boꝝ aı̄aliū
ꝑtes anteriores laudabiliores sunt posterioribꝰ. Et
q̄ sunt musculose ceteris sunt p̄stātiores. Et haꝝ q̄
fuerūt macre elixentꝛ q̄ vero pigues ɔueniētiꝰ assantꝛ

Oua.

¶ Ex ipis aı̄alibꝰ oua recētia decocta vt sint tremula
aut sorbilia sunt ɔueniētia. ¶ Casei vsus nō sit mul
tus: si aliqn̄ comedere ɔtigit sit ī fine mēse ꝛ sumat
duos aut tres bolos ꝛ sit caseꝰ frāgibilis nō visco/
sus etate mediꝰ īter recētē ꝛ antiquū a reliquo absti

Pisces.

neat ꝛ simꝛ a lacte ꝛ butiro. ¶ Pisces nō cōueniūt si
tamē aliqn̄ sumit sit ī vsu raro. Ex aq̄s dulcibꝰ mi/
nus mali sunt pisces ꝑui squamosi nō hn̄tes odorē
malū sicut lucij cauedāi trute carpiōes scardaue. Et
ex marefolie aurate passares trilie. ꝛ hi meliꝰ p̄parā
tur sup graticula cuz modico olei ꝛ aceto vngendo
aut cū vino elixādo ꝛ ꝑtes minꝰ male sunt cauda ꝛ

Herbe.

ꝑtes q̄ dorso adherēt caput vero ꝛ vēter sunt minꝰ
sane. ¶ Cōceduntꝛ ex herbis saluia maiorana petro/
sillus feniculꝰ borago buglossa ysopus sparagus ꝛ
lupullus ꝛ saturegia tēpore vero estiuo endiuia cuz

Radices.

speciebus suis. ¶ De radicibus herbaruz sunt sicut
carote ꝛ baucie. ꝛ ex floribus flores boraginis ꝛ bu

Grana.

glosse ꝛ roris marini ꝛ capares. ¶ Ex granis permit
tuntur far miliuz panicuz rizum ꝛ brodiuz ciceruz

Fructus.

rubeorū dimissis granis. ¶ Fructus qui conceduntꝛ
sunt sicut vue passe ficꝰ sicce pistachia grana pini tri
bus vicibꝰ in aqua calida infusa postea ī vmbra ex
siccata amigdale dulces excorticate ꝛ auellane priꝰ
torrefacte ꝛ inde mundate aliquādo conceditur pi/
ruz aut malū aliquod coctū in fine mēse sumptū cū

Species.

anisis habētibus vnicā zucari coopturam. ¶ Spēs
quibus vti debet sup cibis suis sunt. R. cinamomi
electi. ℥. j. zinzi. ʒ. ij. granoruz ꝑadisi cardamomi
gariofiloꝝ an̄. ℈. ij. pipis albi pipis nigri an̄. ʒ. j. ß.

ameos carui an̄.ʒ.ß.nucis musca.ʒ.j.croci.ʒ.j.ß.
pistentur omnia subtiliter ⁊ cribent̄ ⁊ fiant species.

Cōfectiones.
¶Confectiones q̄bus vti potest sunt coriandri pre-
parati habentes vnam zucari coopturam post cibū
⁊ anisi cū vna zucari coopertura ante cibū cum in
stomacho aut in intestinis vētositatē senserit zinzi.
censitū pignocati prius tamen granis pini prepa-
ratis ꝑ infusionez in aqua calida ⁊ diamigdalatuz
siue marzapane ⁊ manuschristi.

Uinum.
¶Uinū cōueniēs ē
illud quod inter nouū ⁊ antiquū ē mediū ⁊ q̄d ē in
substātia equale ⁊ est claruz ⁊ in sapore nec acre nec
dulce ⁊ ē habēs bonuz odorē cuius color ad rube-
dinem declinet ꝙ si nimis potēs esset cū eo ꝑ duas
horas comisceatur aqua decocta aut aqua cisterne.

De inanitiōe repletione.
¶De inanitione ⁊ repletione. Fugere debet om-
nem repletionem non solum humoralem de qua in
sequenti regimine per potionē sed etiam cibalem ⁊
precipue ciborū vetitorū. nā talis repletio generat

Aui.
fastidiū q̄d est causa multarū egritudinū. Un̄ Aui.
tertia primi ca.vij. Et preterea nihil ē deterius quā
fastidiū ⁊ ꝓprie cū fuerit fastidiū ⁊ malis nutriētib⁹
q̄m cū fastidiū ex grossis ꝑuenerit nutriētib⁹ quoni
am cuz fastidiuz ex grossis ꝑuenerit nutriētib⁹ here
ditare faciet iuncturarū dolores ⁊ renū ⁊ disniā ⁊
podagrā ⁊ splenis ⁊ epatis grossitiez ⁊ flegmaticas
egritudines ⁊ melācolicas. Et cū ex subtilib⁹ acci-
derit nutrientibus prouenient ex ipso febres acute.

Documenta.
¶Pro complenda intentione istius cap. quedam
documenta sunt habenda.

Primuz.
¶Primū post cibū nullū forte exercitiū ē faciēdū.

Secūdū.
¶Scdz. Cū ver⁹ fuerit appetit⁹ nō differat̄ cōestio.

Tertium.
¶Tertium. Stāte appetitu magno nō est comeden
dum vsq̄ ad sacietatem imo a mensa est surgendū
reliq̄js famis adhuc existentibus.

Quartuz.
¶Quartū. Stāte fastidio siue volūtate vomēdi aut
cibo prius assumpto nō digesto nō ē comedendum.

Quintuz.
¶Quītū. In eadē mēsa nō sunt comedenda cibaria
multum diuersa. Sed sufficiat vnum aut duo ⁊ ab
eo primo incipiat quod est facilioris digestionis.

Sextum.
¶Sextum. Cum comeditur masticetur bene cibus
sed in comedendo non protrahat̄ tēpus in lōguz.

Septimū.
¶Septimū. Nō ē bibēduz priusquā comedant̄ sex
aut septē boli ⁊ melius est parū ꝑ vice ⁊ sepe bibere
quā multum ⁊ raro.

Octauuz.
¶Octauū. Cū transiuerit hora media a fine prandij
aut cene nō bibat aliq̄d ⁊ ꝓcipue vinū ꝙ si sitis infe-
sta esset lauet os aqua ⁊ de ea parum transglutiat.

Nonum.
¶Nonū. Nō sit potus tant⁹ vt cibus in stomacho
natet nec ꝑ vice tātuz cibi sumat vt stomach⁹ gra-
uetur.

Decimuz.
¶Decimū. Si cōtingeret cibuz in stomacho
putrere. Q̄d cognoscet̄ ex eruptuatiōe fetida aut ma
lum saporē habentez. Antequā comedat vomitum

Uomit⁹.
prouocet. In prouocādo iste ordo seruet̄ ponat sup
oculos duas pallulas ex cotto vna ꝑ quolibet ocu
lo ⁊ ligent̄ cum benda. deinde si vomitus fuerit fa-
cilis digitis linguā cōprimat. Q̄d si hoc modo vo
mere nequiuerit sumat hoc vomitiuuz tepiduz. Et
postquā sumpserit stet ꝑ horā vnā inde digito i ore
imposito aut pēna molli oleo inuncta i gutture imis
sa ⁊ cū ea titulatione inducendo vomituz ꝓuocet.
¶Post vomitū stet horis duab⁹ antequā comedat.
Et illico post vomituz lauet sibi faciem cuz aceto ⁊

Terbētina
aqua rosata. ¶Si autem vomitus prouocari non
posset aut supra vmbilicum sentiret repletionē quā
cognoscet ex grauedine illius partis aut rugitu tūc
sumat.ʒ.vj.terbentine munde ⁊ clare cū.℈.ß.bau
rach loco cuius ponitur tantuz de salisgema. Mo
dus accipiendi est vt madefiat oscia aut nebula ⁊ in
eius medio ponatur terbentina. deinde cum coclea
ri sumatur in ore ⁊ transgluttiat sine masticatione.

Aut infundatur coclearium in oleo comestibili su-
per quod ponatur terbentina ⁊ accipiatur. Et post
eius assumptionez stet ieiunus horis quinq̄. ¶Sz
si pillule essent sibi gratiores quam terbentina su-
mat.℈.ij.ß.pillularum que sic fiunt. ℞.aloes opti
mi.ʒ.ij.mastic.ʒ.j.baurach.℈.ß.bdelij grana.vj.
misce ⁊ cum aqua hysopi reformet̄ pasta pro pillu-
lis. Ex qua cum opus fuerit reformen̄t pillule nu-
mero quinq̄ ponderis.℈.ij.ß. Q̄d si ventrem non
mouerent: sumat dictarum pillularum.ʒ.j. Istas
pillulas taliter sumat per horam ante diem deinde
differat prandium suum per horas sex. ¶Modo cō
simili potest sumi de pillulis alefanginis ⁊ dosi con
simili. ¶Q̄d si plenitudinem sentiret infra vmbili-
cum quā ex rugitu ⁊ grauedine cognoscet in parti-
bus illis fiat sibi enema. Q̄d sic fit. ℞.malue mercu
rialis florum camomille an̄.m.j. decoquantur po-
stea coletur ⁊ de colatura accipiatur lib.j.ß.cui ad
dantur cassie fistule.℥.j.yerapig.ʒ.vj.olei cōis.℥.
iij.salis.ʒ.ij. Et calidum supponatur stomacho ie-
iuno. ¶Et si in corpore sentiret ventositatem in de-
coctione predicti enematis ponatur.℥.j.anisorum
paruz pistatorū ad bulienduz primū. ¶Conet̄ habe
re ante cibū omni die vētris beneficiuz bis.s.ante
prādiuz ⁊ ante cenā aut saltē semel. ¶Q̄d si nō cor-
rn̄deret fiat suppositoriū cū melle ⁊ sale aut clisterio
supra ordiato aut sumat pill. suprascriptas. Ista do
cumēta sumunt̄ oīa ex tertia primi ca.vij. Et ex q̄r
ta ꝑmi cap.xj.⁊.xij. ¶Nocet nimia inanitio siue ꝓ-
ueniat ex farmaco siue ex flobotomia aut ex lōga ⁊
nimia a cibo abstinentia. Parcitas tamen interduz
in cibo laudatur ⁊ sic de primo regimen sit dictum.
¶Regimen per potionez est duplex. Unuz est pre
seruatiuum ad prohibendum ne in dolorem peduz
incurrat. Aliud est curatiuū quo vti debemus cum
in egritudinem deuenerint.
¶Primū regimē duas hz itentiones. Una earū
est vt ꝓhibeamus multiplicationē humorum dolo
rem causare solētium. Scd̄a est vt iuncturas cōfor
temus ne materiam suscipiant.
¶Prima intentio ꝑficit̄ cuz debita administratiōe
sex rerū nō naturaliū de q̄b⁹ in regimine ꝑcedēti di
ctū est. Unū tn̄ est ꝯsiderāduz ꝙ cū isti dolores iun
cturaꝝ plerūq̄ accidere soleāt in vere ⁊ autūno. vn̄
Ypo.vj.affor. podagrica ⁊ maniaca vere ⁊ autūno
accidere mouet̄ vt i plurib⁹. cū appropinquat ipsu ve
ris aut autūni magis ab accidētib⁹ aī cauere debēt:
minus laborare siue exercere a cibo ⁊ potu magis se
cōtinere. i. i eis maiori vti ꝑcitate imo si tūc a vino
posset abstinere ita ꝙ ꝑ eius dimissionē stomachus
nō lederet̄ cōueniret. Si vero a vino abstinere nō
pōt sumat vinū pauciferū rubeū ⁊ sapore pōticuz ⁊
tūc tꝑib⁹ abstīeat ab oīb⁹ reb⁹ flegma multiplicātib⁹
¶Intētio scd̄a q̄ ē iuncturaꝝ ꝯfortatio sic ꝑficit̄.
℞.mirti.m.ij.nucuz cipssi.℥.ij.ß. pistent̄ oīa mō
grosso ⁊ buliāt i vrceos.iiij.aq̄ in q̄ ferruz.iiij. vici
bus sit extinctū ⁊ cuz hac decoctiōe calida stō ieiu
no lauent̄ pedes ⁊ tibie absq̄ fricatiōe ad ꝑtes ife-
riores ⁊ hmōi lotionē faciat ter i ebdomada dieb⁹ i-
terpositis. Uel. ℞.decoctiōis galaꝝ ⁊ cuz ea ꝑ iter
ualla lauent̄ pedes. ¶Aut. ℞.vini rub. pontici i quo
buliāt galle cipssi ⁊ cuz eo pedes ⁊ tibie lauent̄. ⁊ h
magis ꝯuēit hyemi. Istaꝝ lotionū vtat̄ mō vna mō
alia ꝑ iteruualla.iiij.aut.v.dieꝝ. ¶Aut. ℞.sal' cōis
⁊ torrefiat.℥.j.ponatur in mortario cupreo ⁊ pau-
latim addat̄ oleū vet⁹ vsq̄ ad quātitatē duarū vn-
ciaꝝ ⁊ ꝯtinue ducat̄ cū pistello i mortario donec to
tū reducat̄ ad formā vnguēti. Et cuz hoc linimēto
liniant̄ iuncture pedum. Et hmōi vnctionez faciat
bis in ebdomada diebus interpositis. Horum me-
dicaminum

dicaminum. vtatur modo vno modo alio.
Nota. ¶ Unū tamē ꝯsiderādū ē q̄ si cōprehēdet̃ i corpe
eē magnā replectionē q̄ȝ cognoscet per venas solito
grossiores aut ꝑ vrinā magis grossam vel ꝑ corpo-
ris pōderositatē maiorē solito vel ꝑ pulsuȝ plenio-
rem ⁊ ita ꝑ reliq̄ signa de qb⁹. Aui. ij. primi doctia.
iij. c. vj. Si vero cōtingeret q̄d circa regimē iuxta
primā itētionē peccaret̃ aut ꝓpter mēbrorū maliciā
mali hūores multiplicarēt̃ q̄ ad pedes trāsmissi so-
lēt iducere dolorē ⁊ q̄r hūores solēt moueri frequē-
Ypo. ter i vere ⁊ autūno ⁊ iō ante hec tpa corp⁹ ē purgā-
dū iuxta snīam hypo. vj. affor. affor. xlviij. Quibus
Auic. cūq̄ȝ flebotomia aut farmacia ꝯfert hos vere flobo-
tomare aut farmaciā dare ꝯuenit. Et Aui. xxij. ter
tij. Aptiora tpa ad hoc vt i eis veniāt dolores iun-
cturaꝝ ⁊ podagre sunt ver ꝑꝑ motuȝ humoꝝ i eo ⁊
autūn⁹ ꝓpter maliciā humoꝝ ⁊ digōis ⁊ antecess-
sionē dilatatiōis poroꝝ i estate ⁊ ex calore q̄ fortis
fit i die. Et. xxij. iij. c. de cautela a dolorib⁹ iūctura
ruȝ. Et oīo oportet si causa i eo q̄ accidit ei sit mul
titudo humoꝝ vt nō dimittas eos multiplicari cuȝ
eo. Q̄d euacuat. ⁊ cuȝ eo q̄ minorat ex cibo ⁊ cū co.
Q̄d admistrat̃ ex exercitio bono. Cuȝ igit̃ hūores
i vere multiplicant̃ q̄m ver similat̃ morbo de reple-
tiōe i cōmēto illi⁹ affor. prime ꝑticule aphor. ⁊ dādū
ē aliq̄d ⁊c. In autūno vero ꝓpter estatē p̄cedētē in q̄
mior fit bona digō ⁊ hūorū adustionē iō ante aduē-
In februario flobotomia. tuȝ istoꝝ duoꝝ tēpoꝝ cōuenit purgatio. ¶ Si igit̃ i
medio februarij vrīa apparuerit rubea grossa ⁊ vene
plena fiat flobotomia ex vena basilica dextri lateris
⁊ extrahantur. v. aut sex. ℥. sanguis. ¶ Post vero ad
decē horas secūdet̃ ⁊ extrahat̃. ℥. j. aut. ij. sanguis
seruatis tamē canonib⁹ flobotomie positis i q̄rta pri
Purgatō mi ca. de flobotomia. ¶ Si vero sanguis repletio nō
apparuerit fueritq̄ȝ repletio alioꝝ humoꝝ sicut fleg
matis cuȝ aliq̄li colera tūc exhibeat̃ iste syrup⁹. ℞.
Syrup⁹. oximellis simplicis. ℥. j. sirupi de bisantijs. ʒ. vj.
aq̄rū yue bretonice cicoree an̄. ℥. j. misce iste est ꝓ
vna vice istū syrupuȝ calidū accipiat ꝑ horas. viij.
post finē cene imediate p̄cedētis ⁊ ꝯtinuet ipȝ octo
diebus aut tādiu donec apparuerit medico p̄senti.
¶ Q̄d si hūores sint digesti. Q̄d ꝑ vrinā cognoscet.
Uel digerat̃ cū syr. q̄ sic fit. ℞. origani yue polij ca
lamēti betonice ysopi thimi camepiteos camedreos
capilloꝝ veneris endiuie cuscute cicoree scariole la
ctuce solatri boragis ⁊ buglosse liqricie. an̄. ʒ. ij. ra-
dicū peonie acori iringoꝝ an̄. ℥. j. passulaꝝ enuclea
taꝝ ordei mūdi seminū cōiuȝ frigidoꝝ an̄. ℥. ij. ifun
dant̃ i sufficiēti q̄ȝtitate aq̄ ꝑ diē deīde decoquant̃
⁊ colent̃ ⁊ colatura syrupizet̃ cū zucaro albo ⁊ acce
toset̃ cū aceto citonioꝝ. Istius syrupi digestiui fle-
gmatis cū colera flegma domināte sumat. ℥. ij. cuȝ
℥. j. aq̄ endiuie ⁊ vna yue ⁊ vna betonice hora dicta
i syrupo p̄cedēti ⁊ cōtinuet vt de supiori ē dictuȝ.
Eūatiuū. ¶ Materia digesta euacuat̃ cū pill. q̄ sic fiūt. ℞. col
loq̄ntide diagredij serapini hermodactiloꝝ salis gē
me yue an̄. aloes ad pōd⁹ oīm ꝯficiant̃ simul cū suc-
co rute aut cū aq̄ yue ⁊ fiat massa ꝓ pill. ex q̄ cū op⁹
fuerit reforment̃ pill. vij. ꝓ. ʒ. q̄rū sumat. v. si natu
ra fuerit obdiēs aut septē si fuerit dura. Istas pill.
materiā colicā subdominātē ⁊ flegmaticā dominā-
tē eūantes sumat ꝑ diē vnā postq̄ȝ cōpleuerit assum
ptionē syrupoꝝ suprascriptoꝝ ꝑ horas octo post fi
Lauatiū. nē cene imediate p̄cedētis: sup q̄s cū sūpserit pōt ꝑ
horā vnā dormire. Inde vigilet donec trāseāt hora
v. ab hora assūptōis. Et tūc accipiat ciatū. j. brodij
macri absq̄ȝ sale cū. ℥. j. zucari rub. ⁊ īde ad horaȝ
Solutiū. prādeat ⁊ nō se grauet cibo multo. Uel. ℞. passulaꝝ
sine nucleis. ℥. j. yue betōice an̄. m. q̄rtā carui ame-
os an̄. ʒ. ij. maiorane. m. ß. decoq̄nt̃ i sufficienti oleī

q̄ȝtitate postea colet̃ de colatura accipiat̃ q̄ȝtū suf-
ficit ad dissoluēdū diacatolicōis. ℥. ß. electuarij idi
maioris. ʒ. ij. ß. confectionis de dactilis. ʒ. j. ⁊ fiat
pot⁹. Istū potū solutiuū sumat cū eisdē modis qb⁹
dictū ē de pill. si solutiuuȝ in forma potabili ē ubi
gratius quā in forma pillulari. ¶ Circa medietatem In septembri.
mensis septembris considerent̃ signa si idicauerint
humorum repletionē vt dictum est supra de purga-
tiōe veris. ¶ Si vero indicauerint sanguis plenitu
dinē fiat flobothomia ⁊ p̄cipue si in vere facta non
fuerit. Si autē facta foret: minor sanguinis quanti-
tas extrahat̃. Sufficiet sola quinq̄ȝ vnciaꝝ euacua-
tio. cū humores alij sanguinis fuerint amixti. ¶ Si Flomia.
vero sanguis nō peccauerit: neq̄ȝ humores peccan-
tes ei mixti fuerint. tunc ad eoꝝ euacuationē p̄mis-
sa digestione veniēdum ē digerant̃ igitur sic. ℞. ge Digestiuū
leniabim. ℥. j. syrupi de bisantijs syrupi d̄ fumo ter
re an̄. ℥. ß. aquarum scariole lupulloruȝ feniculi an̄.
℥. j. misce iste ē pro vna vice. Istū syrupum digesti
uuȝ materie f̄latice admodū colere parum aduste su
mat modis ⁊ ordīb⁹ dictis i digestiuo supra dicto
de vere. ¶ Aut. ℞. radicū apij feniculi brusci an̄. ℥. j. Aliud.
polipodij camedreos camepites an̄. m. ß. scariole ro
sti porcini endiuie lupulloꝝ fumiterre an̄. m. j. passu
larū ordei mūdi seminū cōium frigidoꝝ an̄. ℥. j. flo
rum sticados arabici floꝝ roris marini. an̄. ℥. ß. pe
nie liquiritie an̄. ℥. j. pistent̃ mō grosso pistāda ⁊ ici
dent̃ incidēda ⁊ infundant̃ in sufficienti q̄ȝtitate aq̄
postea decoquant̃ ⁊ cū zucaro albo q̄ȝtum sufficit
fiat syrup⁹. ℞. supradicti syrupi. ℥. ij. aquarū lupul
lorum mellisse ⁊ endiuie an̄. ℥. j. misce iste ē ꝓ vna
vice. ¶ Istū syrupuȝ materiā ꝯmixtā digerentē ⁊c. Euatiuum
sumat vt de supiori dictuȝ ē. ¶ Euacuatur materia
iā digesta cum ifrascripto solutiuo. ℞. turbit electi
ʒ. j. hermodactiloꝝ. ʒ. ß. reubarbari. ℈. j. zenzi. ani
sorum. an̄. ℈. ß. zucari albi ad pōdus oim ⁊ fiat pul
uis subtilis ⁊ cribent̃ dosis ē. ʒ. ij. cū aqua yue aut Pill.
cum brodio. ¶ Aut. ℞. ℈. ij. ß. pill. supra ordinataꝝ
in purgatione veris ⁊ quodcūq̄ȝ istorum medicami
nuȝ sumpserit accipiat cum eodē ordine ⁊ eisdē mo
dis suprascriptis in purgatione veris.
¶ Post purgationē cōuenit membroꝝ cōfortatio Post purgationem.
⁊ reliquaꝝ materierum cōsumptio: Quapꝑ exhibē
tur post finē cene imediate precedētis ꝑ horas octo
ꝑ dies duos post euacuationem. ʒ. j. triace magne.
Et post ei⁹ assumptionē stet horas sex anteq̄ȝ come
dat aut bibat. de q̄ triaca dixit Aui. xxij. tertij. Et
triaca iterū in frigidis cōfert post euacuationē ipsa
em̄ mundificat reliq̄as materierum cuȝ facilitate ⁊
resoluit eas ⁊ cōfortat oīa mēbra. Et licet Rasis. xij
continētis dixerit q̄d tpe hiemis oī die. vnde inq̄t.
Triaca viperaꝝ si quolibet die bibit̃ in hieme post
digōnē ⁊ in estate non successiue cessare facit mor-
buȝ ⁊ eū tollit. Et stāte regimie bono si toto tēpore
hiemis bis in mēse triacā acceperit eēt sublimis iu
uamēti. Et si omni tpe que iuncturas cōfortant p̄nt
administrare nō existente i corpore magna repletio
ne. attamē securius post euacuationē approximant̃.
Et hoc de regimine preseruatiuo.
¶ Regimē curatiuum. ¶ Si antequā purgatio fie Regimen curatiuum
ret p̄seruatiua: aut postquā facta foret acciderit do
lor i pede aut i pedib⁹: tunc oportet curā adhibere:
que dieta ⁊ potione perficitur.
¶ Dieta regimē obseruādū ē vt dictū ē i regimie Cura p dietam.
ꝑ dietā. Sed q̄dā sunt limitāda. ¶ In p̄ncipio aduē
tus doloris fit aer min⁹ calid⁹ quā in ꝓcessu sufficit
tūc vt sit in caliditate tēperat⁹ cū declinatiōe ad sicci
tatē: ¶ Postquā a p̄ncipio doloris tres aut quattuor
dies trāsiuerint pōt calidior administrari. ¶ Hoc tpe
maxie accn̄tia animi euitari debēt. s. ira timor furor

stāte fluxu materierū ad locū. nā hec accn̄tia hūo
res ꝯmouēt ⁊ eos magis fluere faciūt. ¶ Ambulatio
aut egtatio nulla sit. Neq̄ fricatiōes ptiū inferioꝝ
stāte materierū fluxu ad pedē vl' pedes. ¶ Sōn⁹ tūc
magis ꝯuenit q̄ȝ vigilie. ¶ Dimittat carnes oēs stā-
te materieꝝ fluxu. ¶ Sit ꝯtēt⁹ pane bulito. Et absti-
neat ab alijs cibis. ¶ Si ꝓꝑ debilitatē a carne absti-
Auic. nere nō possꝫ deꝶ caro capoli leporis aut ꝑuaꝝ auiū
vñ Aui. xxij. tertij. Oꝫ vt deuitet caro ī eo q̄d factū
ē de egritudīe hac. Q̄d si necessitas fuerit deꝶ caro
anis mōtane leporis ⁊ gazeli ⁊ oīs caro paucaꝝ sup-
fluitatū. ¶ Si stōs nō dedignaꝶ ꝓꝑ ꝯsuetudinē di-
mittat vinū oīo. Si vero abstiere ab eo nō pōt sit vi-
nū rub. stipticū paucifeꝝ ꝑmixtū cuꝫ aq̄ cisterne.
¶ Et si vinū dimiserit loco ei⁹ vtaꝶ aq̄ mell' q̄ sic fit.
℞. radicū apij ⁊ feniculi. añ. ℥. ij. anisoꝝ carui añ.
℥. j. īcidanꝶ radices postq̄ȝ fuerit mūde ⁊ pistēꝶ seīa
⁊ buliāt ī. iiij. lib. aq̄ cisterne vsq̄ȝ ad ꝯsūptionē me-
dietatis. postea coleꝶ ⁊ colature addaꝶ. ℥. j. ß. mell'
albi ⁊ buliāt simul ⁊ optīe dispumeꝶ cūq̄ȝ optīe di-
spumata fuerit coleꝶ cū saculo lineo ī cui⁹ fundo po-
nanꝶ. ʒ. ij. cinamomi grosso mō ꝯtussi. Vñ Aui. lo-
co supra allegato oꝑꝫ vt deuitet vinū oīo vsquequo
saneꝶ ex eo sanatiōe itegra ⁊ veniāt sup ip̄m q̄ttuoꝛ
tp̄a ⁊ oꝑꝫ vt dimittat illud ꝯsuet⁹ secūdū gradatio-
nē ⁊ vtaꝶ cū ip̄m dimittit diureticis ⁊ vinū de mel-
le cū diureticis cōfert eis.

Cura ꝑ potionem. ¶ Cura ꝑ potionē. Plures hꝫ intētiōes. Pria est
materie diuersio. Scd̄a ē eiusdē materie mīoratio.
Tertia ē ipsi⁹ materie digō. Quarta ē eiusdē radica-
tio. Quinta ē iūcturaꝝ ꝯfortatio ne suscipiāt māꝫ.
Sexta māe suscepte resolutio. ¶ Et lꝫ has itētiōes
sic posuerim: tñ ope aliter disponaꝫ vt statiꝫ dicā.
Iste itētiōes ab Aui. colligi pn̄t. xxij. tertij. c. d̄ cura
iuncturaꝝ ⁊ podagre ⁊ sciatice vbi dixit. Cū aūt cā
in eis ē materia tūc oꝑꝫ vt ꝓhibeaꝶ q̄d effundiꝶ ꝑ
attractionē ad ꝯtrariū ⁊ ꝑ minorationē ⁊ ꝯforteꝶ mē-
brū ne suscipiat ⁊ resoluaꝶ q̄d iuentuꝫ ē vt priueꝶ.

Incipiente dolore. ¶ Incipiēte dolore in pede prīo diuertaꝶ materia
vomitu ⁊ hoc de prīa aduētu doloris: p̄mittēdo ci-
baria subtiliantia ⁊ icidētia hūores ⁊ iuiscātia eos:
cuiusmōi sunt pisces saliti cuꝫ aceto sic⁹ sicce. Caro
pinguis: lagane vinū dulce: varietas istoꝝ p̄parat
stōm ad vomitū. Cū ista tenuerit ī stō cibaria ꝑ ho-
rā: inde supbibat vomitiuū tepidū ⁊ nō calidū. Q̄d
Vomitiuū. sic fit. ℞. seis radicū q̄ comedunꝶ. ℥. ß. florū aneti.
m. j. decoquanꝶ ī lib. j. aq̄ vsq̄ȝ ad ꝯsumptionē me-
dietatꝫ postea coleꝶ ⁊ colature addaꝶ oximellis sim-
plicis. ℥. ij. ß. ⁊ tepidū vt dictū ē bibat cūq̄ȝ ꝑ me-
diā horā post potū fecerit cōprimat linguā digitis
⁊ vomitū ꝓuocet aut imponat gutturi pēnā oleo li-
nitā ⁊ eā cōmouēdo vomitū ꝓuocet. In hoc vomi-
tu serueꝶ modus qui dictus est in ca. vij. in cura ꝑ
dietam hoc quantum ad primam intentionem.

Quarta intentio. ¶ Et eadeꝫ die ꝑficiaꝶ itentio. Quarta itentio vꝫ
ꝯfortādo iūcturas ne materiā suscipiāt. ¶ Ad hāc i-
tentionē cōplendā plura sūt auxilia. ¶ Primū est vt
Primuz. linitio fiat. viij. vel. x. vicib⁹ ī die cū medicamine i-
frascripto actu frido. ℞. olei ro. ℥. j. ß. sandarace. ʒ.
j. rosaꝝ. ℈. ij. terranꝶ oīa simul ⁊ fiat vt dictuꝫ est.
Scdm. ¶ Scd̄m est. ℞. olei ro. ℥. ij. cāphore. ℈. j. sumach
acacie añ. ʒ. j. thuris. ℈. ij. teranꝶ oīa ⁊ cuꝫ p̄dicto
Tertium. oleo ⁊ vt supra appliceꝶ. ¶ Tertiuꝫ. ℞. olei ro. facti
ex oleo vnfancino. ℥. ij. sief memite. ʒ. j. ypoquisti-
dos acacie añ. ℈. ij. cāphore. ℈. ß. seis plātaginis
sandarace añ. ʒ. ß. pistenꝶ pistāda subtilissime postea
oīa simul misceanꝶ ⁊ fiat pedis linitio vt dictū est.
¶ Usus istoꝝ medicaminuꝫ sit ī prīa die īcipientis
doloris. Scd̄a ⁊ tertia ⁊ vtaꝶ prīo tertio q̄m magis
cōstringit. Postea secundo vltimo tertio.

¶ Scd̄a intētio. Minoreꝶ materia iuxta intētionē
scd̄aꝫ. ¶ ℞. pill'. fetidaꝝ. ʒ. ß. fiāt pill'. iij. aut. ℞. pill'
de sarcocolla descriptiōe. Mesue ī ca. de sarcocol-
la. ʒ. ß. fiāt pill'. iij. Iste pill'. materiā mīorātes deñ
ī die scd̄a īceptiōis doloris ꝑ horā ante diē. Post
q̄rū assumptionē pōt ꝑ horā dormire. Cū eas acce-
perit deīde vigilet donec cōpleuerit suā oꝑatiōeꝫ.
¶ Aut. ℞. turbit electi. ℈. ij. hermodactilis. ʒ. ß. ma-
sticis anisoꝝ añ. ℈. j. zucari albi ad pōd⁹ oim: ⁊ su-
mat cum modico brodij macri aut aqua decoctio-
nis yue. Istum potum sumat modo de pill'. supra-
dicto si potus sibi fuerit gratioꝛ pill'.
¶ Prie itētiōis cōplemētū. Facta mīoratiōe ma-
terie ꝓcedaꝶ ad ꝑficiēdū itētionē primā. s. cū frica-
tiōib⁹ brachioꝝ cū pāno aspo cū positiōe vētosaꝝ
sup nates īde sup spatulas cuꝫ scarificatiōe aut sine
ßm q̄ medico p̄senti apparuerit: aut ßꝫ q̄ magis vo-
luerit diuertere. nā cū īcisiōe pl⁹ diuertūt quā sine.
¶ Ad idē faciūt ligature adiutorioꝝ iuxta assellas ⁊
ꝑiter iuxta inguē coxe pedis nō dolētis. ¶ Diuertiꝶ
ēt materia cū clisteri q̄ sic fit. ℞. caricaꝝ numero.
vj. folioꝝ lilij albi sicle calamēti añ. m. j. passulaꝝ.
℥. j. ß. hermodactiloꝝ sticados arabici assari peōie
artetice añ. m. ß. pistenꝶ mō grosso pistāda ⁊ icidanꝶ
icidēda ⁊ decoquanꝶ ī sufficiēti quātitate aq̄ ⁊ po-
stea coleꝶ de colatura accipiaꝶ lib. j. ß. Cui addanꝶ
olei de lilio albo. ℥. ij. olei d̄ ruta. ℥. j. yeralogodiō:
ʒ. vj. cassie. ℥. j. salisgeme. ʒ. j. ß. ⁊ calidu ꝫ stō ieiu-
no imponaꝶ. ¶ Istorum diuersiuorum vtaꝶ modo
vno mō alio ante prādiuꝫ ⁊ cenā ꝑ totuꝫ temp⁹ flu-
xus materie ad iuncturā pedis. Q̄d cōiter est temp⁹
septem aut octo dieruꝫ a principio ipsius doloris.
¶ Tertia intentio. Digeratur materia iuxta tertiā
intentioneꝫ. ℞. geleniabim. ℥. j. syrupi rosati. ℥. ß.
aque decoctōis saluie yue primuleueris galarū cipl-
si. ℥. iij. misce. Istū syrupū digestiuū materie fleg-
matice existētis ī fluxu est dād⁹ in die sequenti ime-
diate ꝑ horā ante diē ad diē quo ceperit mīoratiuū:
Et hmōi digestiuuꝫ sic assumat q̄ttuoꝛ dieb⁹ cōti-
nuis. ¶ Dinde sumat medicamen materie erradica-
tiuū cui⁹ ē hoc. ℞. pill'. de hermodactilis maioꝝ de-
scriptiōe Mesue ī suo antidotario. ℈. iiij. fiāt pill'.
numero septē. ¶ Aut. ℞. pill'. d̄ sarcocolla de q̄b⁹ su-
pradictū ē pill'. fetidaꝝ añ. ℈. j. misce ⁊ fiāt pill'. nu-
mero. v. Iste pill'. vltio descripte sunt fortiores pri-
mis quascunq̄ȝ sumpserit accipiat mō cōsimili qui
dictus est in assumptione minoratiui precedentis.
¶ Facta ista erradicatiua euātiōe redeūdū ē ad cō-
fortationeꝫ iūcture pedis ne materiā suscipiat ⁊ ad
resoluēdū si q̄ materia ī iūctura ē ꝯtēta. ¶ Hoc aūt
fit cuꝫ medicamīe q̄d sic fit. ℞. farīe ordei lib. j. ß. ro-
saꝝ. ℥. iiij. masticis. ℥. ij. croci. ʒ. ij. camphoꝛ. ʒ. j.
Fiat sic pistenꝶ pistāda vnūquodq̄ȝ ꝑ se ⁊ buliāt fa-
rina rose mastix ī vino albo paucifero stiptico quo-
ad totū acq̄rat spissitudinē emplastri postea ab igne
remoueaꝶ ⁊ addanꝶ pulueres croci cāpho. ⁊ diligē-
tissime misceanꝶ. De hoc medicamīe cali. q̄ dolorē
cessare facit ⁊ materiā ī iūctura ꝯtētā resoluit exten-
daꝶ sup peciā ⁊ pedi approximeꝶ. ¶ Aut. ℞. hermo-
dactiloꝝ. ℥. iij. pistenꝶ ⁊ misceanꝶ cū lacte caprino
quātitatis. iij. aut q̄ttuoꝛ lib. ⁊ ī hac mixtura calida
īfūdaꝶ spōgia q̄ paꝝ exp̄ssa loco dolēti supponaꝶ ⁊
cū īfrigidaꝶ remoueꝶ. ¶ Hoꝝ medicaminū ⁊ ēt p̄ce-
dētiū vtatur mō vno mō alio. Vñ Aui. xxij. iij. Et
scias q̄ recti⁹ ē vt fiat ꝑmutatio cū medicinis. q̄nq̄ȝ
n. ē medicīa ꝯferēs vni mēbro ⁊ nō alio mēbro ⁊ q̄n-
q̄ȝ ꝯfert ī hora. deīde post illud nocet ⁊ mouet dolo-
rē. Et q̄rta. j. c. j. Et vnicuiq̄ȝ q̄dē corpe imo oī me-
bro imo vni corpi ⁊ vni mēbro ī vna hora ⁊ nō ī alte-
ra iest ꝓprietas ab vna medicīa pati ⁊ nō ab alia:
¶ Si vero

In pcessu. Digestiuũ. ¶ Si vero fluxus a pncipio egritudis decẽ diebꝰ adhuc dolores ꝑsisterẽt ⁊ iunctura eẽt grossa ⁊ tumida: iteꝝ materia digeraẗ cũ hoc digestiuo. Recipe syrupi de radicibꝰ. ℥. j. oximellis sqllitici. ʒ. vj. aquaꝝ yue ypericonis sparagorũ añ. ℥. j. misce iste est syrupꝰ pro vna vice tm̃ hunc sirupum sumat calm in aurora ⁊ cõtinuet quoad medico pñti videbiẗ materia digesta. Ne quis admireẗ de diuersitate istoꝝ sirupoꝝ. nã primus imediate ꝑcedẽs istum debuit esse calidus ⁊ stipticus: qm̃ administratꝰ fuit materia in fluxu exñte que est frida ⁊ subtilis: qꝛ alr̃ nõ flueret ad locũ dolentẽ opportuit digestiuũ esse fridũ ⁊ materie ingrossatiuũ: ⁊ cũ hoc viaꝝ cõfortatiuũ ne materia ad pedẽ ꝑcipitet. Ultimus sirupus daẗ cũ materia iã est fluxa ⁊ igrossata. ⁊ ꝓpter hoc oportet vt sit subtiliatiuus ⁊ incisiuꝰ. Euatiuũ. ¶ Digesta materia iteꝝ eradicatiue euacueẗ cũ solutiuo quod sic fit. ℞. pill'. de sarcocola. ℈. ij. ß. fiãt pill'. v. istas pillulas materiã a iuncturis euãntes sumat eo ordine qui dictꝰ est. Prouocatiuũ vrie. ¶ Ad eãdẽ ꝓuoceẗ vrina. ℞. aquaruz apij feniculi petrosilli brusci sparagi capilloꝝ veneris ypericonis. añ. ℥. ß. spice subtilissime puluerizate. ℈. ij. misce ⁊ totũ stõ ieiuno exhibeaẗ. Aliud. ¶ Aut Recipe camepitheos camedreos gẽtiane añ. ℥. ß. seminis alkekengi. ʒ. ij. pistenẗ mõ grosso ⁊ buliãt in. ℥. xv. aque vsqꝫ ad cõsumptionẽ tertie ꝑtis ⁊ coleẗ de colatura accipiaẗ. ℥. iiij. calida stõ ieiuno. ¶ Hmõi ꝓuocãtia sumere incipiat postq̃ꝫ materia est notabilr̃ minorata per euationẽ. Auic. Unde Auicẽ. cap. sepe allegato dixit ꝓuocatio exsiccat materiam doloris iuncturaꝝ. s. educẽdo ipsaꝫ ꝑ vrinã: qm̃ sicut tu scis est ex suꝑfluitate digestionis que est epatis ⁊ venaꝝ que. s. potest educi per vrinã. Et ꝓprie in podagra calida: qm̃ materie in ea sunt subtiliores ⁊ subdit. Uerũtm̃ plures habentiũ dolorẽ iuncturaruz frigidas ⁊ complexiones humidas nõ iuuanẗ cũ solone plurima facta cum potione ⁊ clisteri ⁊ cũ medicanẗ cum diureticis sanantur.

Quinta intentio. ¶ Quinta intẽtio. Postquã materia est vltio euacuata cũ tunc materia in iunctura existat: tũc studẽduz est in eius resolone iuxta intentionẽ. v. Resolutiua. ¶ De resoluentibꝰ bonis est hoc. Recipe floꝝ ypericonis calamenti origani croci. añ. ʒ. ß. pistenẗ oĩa subtilissime ⁊ cribenẗ ⁊ ponanẗ in mortario ⁊ paulatim addanẗ longa contritione olei de lilio olei d̃ costo añ. ℥. j. ⁊ de hoc calido liniatur mẽbrũ dolẽs sepe: videlꝫ duodecim vicibus vel. xiiij. in die. Aliud fortius. ¶ Secũdũ medicamen fortius ꝑcedẽti est. Recipe medicamen imediate suprascriptũ cui addatur thuris sandarace añ. ʒ. j. hermodactiloꝝ peonie sticados añ. ʒ. ij. incorporenẗ simul ⁊ fiat vt dcm̃ est d̃ medicamie ꝑcedẽti. Tertium. ¶ Tertiũ est. ℞. vnguẽti agripe vnguẽti dialtee amboꝝ descriptiõe Nicolai in suo antidotario. añ. ℥. ij. vnguẽti marciatõ. ℥. ß. croci. ℈. ij. sandarace piretri sticados eupatorij artetice añ. ℈. iiij. pistẽtur pistãda subtilr̃ ⁊ cribẽẗ ⁊ in mortario optĩe icorporenẗ ⁊ totũ calm mẽbro dolẽti appliceẗ. est enim sublimis iuuamenti. ¶ Hoꝝ medicaminũ vtaẗ mõ vno mõ alio. nã cũ vno approxiauerit vno aut duobꝰ diebꝰ si nõ viderit iuuamẽtũ transeat ad aliud. Auic. ¶ Hic modus ꝓcedẽdi vr̃ de intẽtiõe Auic. 22. tertij ca. de curatiõe doloꝝ iũcturaꝝ ⁊ podagre ⁊ sciatice vbi dixit. Cũ aũt ĩ eis. s. doloribꝰ est mã: tũc ꝓhibeaẗ ꝙ effundiẗ. s. mã q̃ ad iũcturas expelliẗ per attractionẽ ad contrariũ: videlicet cũ vomitu fricatione partium superioꝝ ligaturis ⁊ ventosis materiam diuertentibus ⁊ per minorationẽ. s. materie ⁊ eradicatiõe suple. Et cõforteẗ mẽbrũ vt nõ suscipiat. s. iunctura. ⁊ hoc cũ materia est in fluxu ⁊ resoluatur qd̃ inuentũ est. i. resoluatur materia que iaz est in mẽbro locata cũ ampliꝰ ad locuz nõ fluit. Unde in pncipio cõpetunt mẽbrum cõfortãtia ⁊ repellẽtia post materie diuersionẽ: Cũ vero ẽ fluxa cõpetũt sola resolutiua cũ quibus miscenẗ aliqua humectantia ne materia lapidescat ꝑ resolutionẽ partis subtilis ⁊ remanentia grossi terrei. Auic. Unde Aui. l. c. supra allegato. Et nõ assidueẗ supra ipsum pura resolutio sine lenificatiõe sicut sciuisti in radicibꝰ vniuersalibus. In medio vero cũ materia ẽ in fluxu ⁊ pars iã fluxit ⁊ ĩ iunctura cõtinetur. Debeẗ etiã medicamẽ pro parte repercussiuum ⁊ mẽbri cõfortatiuo ⁊ pro parte resolutiuo materie in mẽbro locate de qbꝰ omnibus satis dictum est. De solone ventris. ¶ De solutiõe ventris dixit Aui. loco supra allegato. Admĩstra solutionem ventris ⁊ incipe a re forti si non ꝓhibeat priuatio maturitatis ⁊ grossitudo materie. Nota. ¶ Propter qd̃ sciendum qd̃ materia faciens dolorem iuncturarum. aliquando ẽ multa ⁊ subtilis nõ multum resistens euacuationi de qua loquens dixit. ⁊ incipe a re forti si nõ probibet priuatio maturitatis ⁊ grossitudo materie: Quasi dicat si materia sit grossa ⁊ cruda nõ incipias a re forti. Sed si fuerit subtilis ⁊ obediẽs a re forti icipe. Sed quia raro reperiẗ talis materia subtilis ⁊ euacuationis obediẽs subdit facilis. s. solutio ventris est incolumior ⁊ gradatio. s. in euacuatione. s. de facili ad fortem est cõuenientior. Deinde sequere cum medicinis solutiuis mundificantibus secundũ gradationem. Et adiungit Auice. Et de hominibus. i. doctoribus medicine sunt qui describũt idest dicunt initium solutionis esse fiendum. Cũ facili post facilem quia non sunt contenti pro vna sola mundificatio facilis permittaẗ ante fortem. Sed due aut plures vna post aliam deinde sigillant. i. cõplent euacuationẽ cum medicina forti. ⁊ hoc post maturationem completam.

¶ Bauerius de bauerijs.

¶ De dolore iuncturarum.

¶ Consilium. 39.

Casus. Vir comẽdatissimus Lippꝰ Bononiẽsis egrotat dispositiõe q̃ est dolor iuncturarũ. Et hic qdẽ dolor nõ ẽ ꝑticularis alicui iuncture magis vni quã alteri appropriatꝰ: verũtamẽ vniuersalis est ꝑ oẽs fere articulos discurrens ⁊ ꝑmutabilis. Artetica. Quare merito artetica dispositio nomiari dꝫ. Pertrãseũte enĩ cã doloris effectiua ad oẽs corporis iũcturas arteticã illã noiare consueuerũt vt scripsit paulus pmo practice cap. cẽtesimo octauagesimoquarto. s. d̃ artetica ⁊ podagra. ¶ Hic itaqꝫ dolor in hoc viro qñqꝫ spatulis quãdoqꝫ spõdilibꝰ colli ⁊ dorsi aliqñ ẽt digitis manibꝰ cubitis cõicatur ⁊ nõ raro etiã nonnullas inferioꝝ iuncturarũ ꝑambulat. Cãe euẽtꝰ. ¶ Est autem hoc rõnale ꝯtingere ĩ viro isto quoniã apparatũ hꝫ ad euẽtũ taliũ doloꝝ. Primo ex ꝑte cõplonis. Secundo ex ꝑte cõpositiõnis. Tertio ex ꝑte habitudinis. Et quarto ex ꝑte hoꝝ q̃ extrinsecꝰ eueniẽtia cõsimiles dolores efficere possint. Ex pte cõplexiõis. ¶ Ex ꝑte qdem complexionis prio vniuersalis fuit cã hic vir a gñatiõe colericus ⁊ ad hoc remanet talis cõplexiõis manifestum vestigiũ lꝫ ex ꝑte ciboꝝ ⁊ potuũ ⁊ coituũ ⁊ similiũ lapsa sit eiꝰ cõplexio ad flegmaticitatẽ ꝑꝑ enĩ innati caloris debilitatẽ gñantis materie fride flegmatice ꝑ viam idigestiõis remãsit igiẗ in epate suo caliditas notabiliter refracta cũ multoꝝ flegmatũ generatiõe ⁊ cõgregatione in epate stomaco ⁊ in renibus eius: Propter quam etiam debilitatem non est difficile videre quare hic vir existat in habitudine sua ita macilentus. cum enim flegmata congregantia sanguinem qui nutricationi materia conue-

niens faciūt in dispositū augmētatiōi carnis ꝛ mē

Ex pte cō positiōis.

broꝝ omnium. ¶ Unde ꝛ raritas texture hui⁹ viri a duplici pōt ꝓuenire cā. ¶ Primo a reliqua calitatꝫ in epate. Secundo ex paucitate materiei nutricatio nis. adhuc etiā in hoc viro est apparatus ad euētuz doloꝝ iuncturaꝝ ex parte ꝑticularis compl'onis ce rebri sui. Est. n. cerebrum eius notabil'r frigidū mul tiplicatiuū flegmatis mucilaginosi ꝛ aquosi qđ qui dem defluens ꝛ pulsum a cerebro non solum per ve nas ꝛ arterias: sed ēt per neruos infunditus spatu- lis ꝛ spondilibus ꝛ musculis predictarum partium ꝑdictuz dolorē in eis efficiēs. Et qꝛ materia hec est multa ad multas iuncturas deferri pōt prius tamē ad ꝓpinquas. secūdario ad remotas: ꝛ qꝛ ista mate ria magna participat mobilitate per se aquosa acci dētali mobilitate sibi adiuncta admixtione materie. Colerice aliquante hinc est ꝙ discurrit ab vna iun

Ex pte ha bitudis.

ctura ad aliā: imo de pluribus ad plures. ¶ At vero iterū in hoc viro est appatus ad hos dolores ex pte quidē habitudinis: quia macer ꝛ extenuatus est vt supra. Membroꝝ aūt substantie dissolutio maxime est causa debilitatis eoꝝ: vt ptꝫ scđa primi cap. de causis debilitatis mēbroꝝ. Tertius vero apparat⁹ in ipso ad hos dolores est qꝛ mēbra iūcturalia sunt extenuata pauca carne velata ꝛ habēs cōtinuatio- nes ꝛ ligamēta eoꝝ satis lapsa. i. mollificata a mul- to flegmate aquoso ꝛ mucilaginoso in eis inuēto et ꝓfundato ꝓtestate colere faciētis ipm imbibi ꝛ ma iori penetratione profundari in iuncturis quā per se facere posset. At vero iteꝝ quartus modus appara tus hominū ad dolores iuncturarū facile intelligi pōt ex alijs que occurrunt exterius ꝛ ꝓprie in hoc viro qui occupatus fuit in armoꝝ exercitio in quo necessarie sunt magne alteratiōes ex pte aeris nunc calidi nūc frigidi ꝛ humidi vl' sicci sereni caliginosi ꝛ sic de alijs. Etiā ex parte ciboꝝ ꝛ potuum quanti tate qualitate ꝛ substātia diuersoꝝ ꝛ male prepara- tiones vt in plurib⁹. Et motuū excellentiū etiā non sua hora. Et coitus incōgrui. Et in summa omniuz rerū nō naturaliū excessus videt̄ necessario cōsequi

Seq̄t̄ p̄rio

ad exercitia armigeroꝝ. ¶ Ex quarū omni fundamē to sequit̄ p̄rio ꝙ dolores in hoc viro euenisse est ra- tionale: qꝛ ad eoꝝ euentū omnes concurrerunt cāe. ¶ Primo quidē ex parte compl'onis. Secundo habi- tudinis. Tertio lapsus compositionalis. Quarto ex parte eoꝝ qui exterius eueniunt ꝛ multorum parti- culariū ꝯueniētia quare correlariū verū. ¶ Quomo do enim aliter esse posset. Ubicūqꝫ. n. ad effectū in ducendū cōuemēter assignātur cāe ꝛ potētes ꝛ ap- plicate cū tēporis sufficientia ꝛ applicatione passi. necesse est cōsequi effectū vt tota philosophia cla- mat. Sed oēs cause inuēte fuerūt in hoc viro vt su

Seqtur se cundo.

pra inductiue demonstratū est quare ꝛc. ¶ Sequit̄ scđo ꝙ dolores ī hoc viro valde suspecti sunt. ¶ Pro bat̄ correlariū: qꝛ prouenerunt a multiplicitate cau sarum ꝛ apparatu corporis multiplici cū diuturni- tate tēporis se cui adiuncta. Iteꝫ qꝛ morbus in hoc viro disproportiōalis ē saltē etati: ergo difficilior: cōsequētia notissima ex lege aphoristica ꝑticule se- cūde. In morbis minus ꝑticulariter egrotātes ꝛc.

Seq̄t̄ ter tio.

¶ Et sequit̄ iteꝝ tertio ꝙ nisi dolores isti curent̄ in hoc viro ab etate ꝯsistētie per totā ꝑtem primi senij fortassis hic vir nūquā sanabit̄ ab eis nisi cū bene- ficio. ¶ Probat̄ correlariū qꝛ si nō curāt̄ nō poterūt curari adueniēte debilitate virtutis ꝛ innati calo- ris paucitate. Sed hec accidunt ambo post etatem consistentie. prima primi capi. de complexionibus. Etatum parapho illo. ¶ Post etatē cōsistētie calor no

Prouisio

tabil'r diminuit̄ ꝛc. ¶ Ex quoꝝ omni ꝯgregatoꝝ fun damēto cō cludit̄ qđ oportet istū viꝝ esse sapientem solertē ꝛ diligenter obseruātē in cura sua ea que in- ferius describētur. ¶ Et hoꝝ quidem oium sermo- num fundamēta sustētant̄ super. 22. tertij in subtili materia de dolorib⁹ iuncturaꝝ. Et a Rasi colligun tur in libello de egritudinibus iuncturaꝝ diffuso ꝛ acuto sermone multum. Et a Paulo primo practi- ce capl'o centesimo quarto: ꝛ tu lege ibi si velis expe riri in his.

¶ Itaqꝫ pro regimine huius duplici fundamēto sustentat̄. Primū est ex pte conuenientis rectifica- tionis cuꝫ sex reꝝ nō naturalium. Scđm est ex pte intentionū ꝛ instrumentoꝝ medicinaliuz electioni cōuenienti. ¶ Primuz autē horuz duorum capitu- lorum sex cōtinet ꝑticulas. Pria est discutens regi men ex pte aeris inueniēdum ꝛ eorūqꝫ ānectunt̄ ei. Scđa ex pte ciboruz ꝛ potuū. Tertia ē ex pte modi ꝛ forme assumptionis nutrimentorū ꝛ sequentiū ad ea. Quarta ex pte motus ꝛ quietis. Quinta ē ex pte accidentiuz anime delectabiliū vel tristium. Sexta ꝛ vltima ex parte modi dormiēdi aut vigilandi.

¶ Pro declaratione itaqꝫ particule prime huius capituli scđi eligantur aer locus ciuitas ꝛ camera habitatiōis eius ad caliditatē declinantia ꝛ ad leuē siccitatē magis quā ad humiditatē excellentē. Uñ habitaculū euitet cameraruz siue locoruz de fluxi- bus aquaruz ꝓpinquoruz. Et cōsequēter dimittat cameras terraneas opaci turbulēti aeris ꝛ muculē ti ꝛ fetidi. Et ihabitet loca notabiliter a terra eleua ta vento ꝛ flatui meridionali ꝛ orientali exposita mi nime autem septētrionali. Teneat corpus eius ve- stibus vulpinis ꝛ dossibus varorum suffultis ꝛ fu- linis vel alijs notabiliter calidis. Et caput eius te- cturis calidis bene munitum custodiat diligenter similiter. Et vestes eius mediocri adhesione iunctu ris adhereant ꝛ strictura suffocatiua eligantur.

¶ De cibo ꝛ potu. Eligat enim hic vir panem recē tem duorum dierum aut trium ad plus bene fermē tatum ꝛ coctum ꝛ nullo modo combustū neqꝫ azi- mum ꝛ habeat salis quātitatē aliquantā vltra eam que pro sanis administratur: ꝛ fermēti etiā plus re- cipiat quā cōmunis panis. ¶ De carnibus vero eli- gat eas que sunt laudabilis nutrimēti vt de volati libus pullos magnos ꝛ paruos bene pingues vt gal line capōes anates colūbellos fasianos ꝑdices star nas cōturnices quatulas merulos turdos frusios ꝛ minutas aues in dunetis degētes vt cardellos fi- cedulas philomenas ꝛ caudas tremulas carnes ve- ro volatilium in aquas habitantium non curet co- medere nisi raro de alijs nō notabiliter consideran dis. ¶ Attēdat ꝙ carnes columborum ꝛ ꝓprie silue strium mirabiliter habent conuenientiā ad istaꝫ di spōneꝫ ꝛ ad oēs neruoꝝ egritudines quocunqꝫ mō ꝑparent̄: quare laudo in ipso frequētē vsuꝫ earū ꝛ ꝓpe cū fuerint aīaliū iuuēculoꝝ carnes. ¶ De qua- drupedib⁹ domesticis ꝯueniūt vobis vituli lactan tes aut annuales. Itē capreti nō multum natiuitate ꝓping. Iteꝫ ꝯueniūt vobis castratine carnes sꝫ ra rius. Carnes aūt agnine bouine porcine ouine fugia tis: lꝫ qñqꝫ comedere possitis ex carnib⁹ macris sil uestris porci. Carnes ēt porcine salite macre sunt vo bis vtiles nō semp: tñ ꝛ in quātitate nō multa. ¶ De quadrupedib⁹ siluestrib⁹ ꝯueniūt vobis carnes ca prioline. ipse. n. inter oēs carnes siluestres meliores existūt ꝛ sanguis ex eis generatus paucas hꝫ super fluitates. 3. Almāso. Caro ēt leporis vobis cōuenit. nā ꝛ si generet sanguinē melācolicū: tñ qꝛ aduersat̄ multiplicatiōi flegmatis ꝯueniēs est. Et hoc solum cū ꝑparatur cū ꝑparata: tunc. n. addit̄ ei caliditas. natural'r. n. non ita contrariatur flegmati quia non calida. Auicē. tamen. 2. cano. ponit ipsam calidam ꝛ siccam

⁊ siccā: quare in vtraq3 qualitate cōtrariet̄ genera/
tioni flegmatis. Caro aūt cuniculi ⁊ eritij dimittan
De pisci/bus. tur. ¶ De partibus vero aīaliū dimittant̄ cerebꝛu3
venter ⁊ medulla nisi raro vsu ⁊ modico. ¶ De pisci
bus vero eligant̄ marini solidarū carniū qui nō sūt
viscosi neq3 mucilaginosi humiditate habūdantes
⁊ magis mihi pl3 salitoꝝ pisciū vsus q̄3 recētiu3 pi
De legu/minib⁹. scium. ¶ De leguminibus vero cicera rubea placēt
mihi: nō tñ in multo vsu. Risum aūt ⁊ panicū me/
lioꝛa sunt ei. Et far ⁊ ꝓpꝛie cū laudabili bꝛodio. re/
liqua vero legumina dimittant̄ ⁊ ꝓpꝛie cū elixa fue
De herbis rint. ¶ De herbis vero eligant̄ caules ⁊ reliqua ca/
liditate ⁊ aperitiōe participātia cū nitrosa vel cal'a
ꝑte eoꝝ velut sunt petrosillinus feniculus serpillu3
saluia ruta abꝛotanū mēta ysopus ⁊ rosmarinū. Fri
De fructi/bus. gida vero velut sunt blite spinacia endiuia poꝛtula
ca cucurbita cucumeres ⁊ citrulli dimittant̄. ¶ De
fructib⁹ vero cōueniūt ei amigdale auellane ⁊ ficus
recētes ꝓpter lenitionē ⁊ cōueniunt sibi ficus sicce
ꝓpter aperitionē ⁊ exsiccationē: ꝓpter quā etiā cā3
non vituperātur cerasa suo tēpoꝛe neq3 vituperātur
reliqua linietia. Fructus vero difficilis digestionis
infrigidatiui ingrossatiui ⁊ stiptici nō placent mihi
velut sunt citonia soꝛbe nespula granata aeria citrā
De lacte. guli limones ⁊ silia qui raro accipiant̄ nisi i pauco
vsu saporose delectatiōis. ¶ Lactis vero vsus tam
crudi quā cocti nō multus habeat̄. ⁊ pꝛopꝛie cū sim
plex comedit̄ lac. Comestū autē cū alijs frāgētibus
De caseis eius friditatem ⁊ humiditatē ⁊ aptitudinē ad coꝛru
ptiōem accipi pōt. Propter qō recētes casei ⁊ mol
De liquo/ribus. lis vsum vitupero in hoc viro cū fuerit simplex. Et
pl3 mihi casei sollidioꝛis ⁊ bene salsi vsus. ¶ De li/
quoꝛib⁹ nō pl3 mihi oleu3 oliuaꝝ recens siue nouū
sed vsus recētis olei cōuenientioꝛ est tēpoꝛe paroxis
mi doloꝛu3. Antiqui vero vsus cōueniētioꝛ est alio
De butiro tempoꝛe gratia resolutiōis lenitiōis ⁊ aptionis ei⁹.
De sapori/bus. ¶ Butyri ēt vsus nō ei vituperādus est maxie si ad
ipm fuerit consuetudo. ¶ De sopoꝛantib⁹ nō ꝯuenit
ei agresta bene salsa ⁊ limones in aqua salsa ꝯserua
De aceto. ti. Et succus arangioꝝ ⁊ ꝓpꝛie cū sale cōmixtus.
¶ Acetū aūt acre euitet̄ oīno. Acuti aūt aceti vsus ⁊
De aroma/tibus. ꝓpꝛie cū salsis ⁊ aromatib⁹ erit ei cōueniēs nō mul
tu3 tñ accipiēdo de eo. ¶ De aromatib⁹ nō ꝯueniūt
ei cinamomū vtrūq3 grossu3 ⁊ subtile galāga piper
macis nux muscata zinzib. ⁊ ꝓpꝛie cōditū cuiusmo
di vsus erit ei valde ꝯueniens: crocus ēt ⁊ grana pa
radisi ameos ⁊ amomū ⁊ ꝯsilia accipiant̄ sepe in ci/
bis eius. hec. n. talia mēbꝛa nutritiōis apta ⁊ ex opi
De pisci/bus. lata ꝯseruant ⁊ neruoꝝ substātia apertā expurgatā
⁊ superfluitatib⁹ securā reddunt. ¶ Isti vero pisces
conueniūt ei: videl3 varioli marciones oꝛa toꝛētine
sterliones temali carpiones lucij capedani rubi me/
rule ⁊ similes omnes solidarum carnium viscosita/
te ⁊ humiditate multa priuati. Melioꝛes tamē crūt
oleo oliuarum cum petrosillino millefolio ⁊ menta
frixi quam elixi ⁊ salsi quam econtra. Anguille ve/
De cācris ro tenche regine cephali gꝛones ⁊ omnes grossaru3
⁊ mollium carnium. ¶ Dimittantur cancri etiam flu
uiales. ¶ Dimittātur ⁊ lacticinia cibaria omnia si/
De ouis. militer vitentur cibi pastiles omnes. ¶ Oua quia ad
equalitatem tendunt vtilia sunt ei maxie mollia vel
trementia in aqua vel super cineribus cocta. Frixa
De ꝯditis vero ⁊ valde dura difficulter digeruntur: ideo di/
mittantur. ¶ Rape condite ſm vsum vobis conue/
nire possunt. ¶ Carotis autem quia calidis aperiti/
Sparagi: Oliue. uis ⁊ conuenientibus ⁊ pꝛecipitatiuis flegmatis vti
potestis. ¶ Sparagis etiam suis tempoꝛibus vtami
ni pꝛopter causas notas. ¶ Oliue etiam placēt mihi
conuenienter condite pꝛopter caliditatem ⁊ siccita/
tem ⁊ aperitionē ⁊ confoꝛtationem quam acquisiue

runt ex cōdientibus licet per se sint difficilis dige/
stionis. ¶ Cappares vero cu3 sint aperitiui resoluti Cappares.
ui ⁊ abstersiui flatis eductiui multū placent ēt q2 ca
lidi ⁊ sicci capiti stō ⁊ neruis vtiles sunt. ¶ Persica Persica.
raro accipere potestis q2 frigida sunt in pꝛimo ⁊ hu
mida in scdo gradu. ¶ Poma valde dulcia aliquā Poma.
do potestis accipere. Acria vero vl' pontica dimit/
tantur. Mala cū fuerint bene dulcia ⁊ cocta i pꝛu/
nis cū aniso ⁊ feniculo melioꝛa sunt quā elissa ⁊ cru
da. ¶ Amigdale laudantur vobis ⁊ maxime condite Amigdale.
cū zucaro. ¶ Uue recētes non cōueniunt vobis nisi Uue.
fuerint collecte ꝑ quatuoꝛ dies ad minus. ⁊ tūc pos
sunt cōcedi vobis post cibū. ¶ Passule vero stō q2 Passule.
⁊ epati ⁊ pectoꝛi cōuenientes sunt iō laudantur vo/
bis quocunq3 mō sumātur. ¶ Nuces ⁊ castanee di/ Nuces.
mittant̄. Criuomila q̄ persicoꝝ species sunt aliquan Castanee.
do accipe potestis ⁊ postea cōedatis anisum. ¶ Gra
na vero pinee cōdita cu3 zucaro cōueniunt vobis. Phistica
¶ Phistici etiā sunt vobis vtiles. aperiunt eñi mea
tus nutrimēti. Et opillationes epatis expurgādo ip
sum ⁊ canales pulmonis. viij. de simplici medicina
colligēdum. ¶ Dactili bene maturi ⁊ dulces aliqñ Datili.
conueniunt vobis iniube vero dimittant̄. ¶ Moꝛa Moꝛa.
bñ matura ⁊ dulcia aliquando assumere potestis añ
cibū granata dulcia vobis laudantur muza vero ⁊
aceroia dimittant̄. ¶ De cōdimentis vero laudātur De ꝯdimē/tis.
fercula ex dulci ⁊ acetoso composita omnia zinzib.
aniso feniculo petrosillino croco cinamomo nucis.
muscata ⁊ mac. cōfecta. ¶ Sinapismū etiam placet Sinapi.
mihi. ¶ Salsa ex petrosillino mēta serpillo ⁊ aceto Salsa.
cōposita vobis vtilis est. ¶ Cōdimētum etiam ex nu
cib⁹ mica panis feniculo ⁊ aleo coctum factu3 alea
ta dictum est vobis vtile. ⁊ in sūma sapoꝛ oīs ad ca
lidum ⁊ siccū inclinat⁹ confectus zucaro vel melle
est vobis laudādus: licet mihi placeant magis cōdi Aq̄ mellis.
mēta mollita quā zucarata. ¶ Laudarē etia3 vobis
aquam mellis ⁊ pꝛopꝛie si coqueret̄ cū modico ame
os cuius descriptio ē hec. ℞. lib. x. aque ameos. ℥. j
coquat̄ i vase lapideo vt cadat quinta ꝑs postea ad/
de mellis subalbidi. li. j. coquēdo dispumetur ⁊ co
quetur iterum vsq3 ad quintā ꝑtem cadentem intel Melones.
lige zucaro etiā quouismō vti potestis. ¶ Melones
antē bene dulces cōueniunt vobis.
¶ De carnibus animalium ex ꝑte mēbꝛoꝛum disti De carni/bus.
cte descēdo. ¶ Primo euitet̄ vsum omnium ꝑtium
difficilis digestionis q̄rum nutrimētu3 est grossu3
vt vētris coꝛdis neruoꝛū splenis ⁊ viscerum: Et qua
rum nutrimētum est nauseatiuu3 ⁊ mollificatiuum
stomaci vt cerebꝛi pulmonis ⁊ similiū: Et vētosum
nauseatiuū vt pinguedinis medulle ⁊ mamillaꝝ ex
eo q omniu3 aīalium añrioꝛa digōnis sunt leuioꝛis
⁊ calidioꝛa posterioꝛa aūt ecōuerso. ¶ Melioꝛes igi
tur animaliū ꝑtes sunt ꝑtes seu carnes rubee solide
sine piguedine aut pauce piguedini cōmixte ⁊ ꝓpꝛie
his nō multū neruosis exñtibus. talis eñi caro meli
us iter ceteras exhibet nutrimētū. ⁊ pꝛio cu3 fuerit
ex alis vl' coxis: elixa in mane: ⁊ assata i sero. Frixa
vero caro dimittat̄ omnino. Caro vō sup graticu/
las cocta oīno vtilis ē vobis. Similiter caro salita
in ꝑua quātitate assumpta vobis est vtilis. Caro cō
seruata cōdita spēbus ē vobis optīa medicīa vt ta/
les eñi pꝛius i moꝛtario ⁊ spēbus cōdite ⁊ exsiccate
laudabile vobis nutrimētum pꝛestabunt.
¶ De potu autē dicēdū q opꝫ ipsum euitare vsu3 De potu.
vini quam magis pōt ⁊ pꝛopꝛie albi fumosi ⁊ acuti:
qō nullo modo tangere deberet maxime simplex.
¶ Uti tamen potest vino subrubeo vel rubeo claro
aromatizato boni sapoꝛis ⁊ mediocriter dulcis aut
parum pontici. ¶ Et melius erit huic viro vt cōmi/
sceat tertiam ꝑtē aq̄ aut saltē quartā in diebus esta

tis partē aque crude ⁊ nō cocte. Et si aqua illa ꝑcocta esset cū zuccaro cōuenientior esset. Et si eēt ꝑcocta cū melle nō multe quātitatis ⁊ vino cōmisceret conueniētissima semꝑ esset. ¶ Et si hic vir perciperet lesionē stomachi vel epatis ꝓpter aquam mellis predictā tunc faciat sibi fieri claretū s'm hanc d'scriptionē.

Claretuz.

Recipe cinamomi electi. ʒ. j. pipis albi. ℈. j. zinzib. electi. ʒ. ß. florūz rosaꝝ. ʒ. ij. liquiritie mollificate. ʒ. iij. buliant oīa in lib. aque. xxv. lēto igne vsqꝫ ad cōsumptionē tertie ꝑtis. deinde colent absqꝫ aliqua expssiōe. ⁊ illi colature addant mellis citrini. ℥. xviij. ⁊ iteꝝ lēto igne simul buliant semꝑ dispumādo vsquequo cadat tertia ꝑs mellis tribus remanentibꝰ colet ergo tribꝰ vicibus per saculū spissum ⁊ vsui seruetur. ⁊ poterit vti tali potu simplici: ⁊ ipsum cōmiscere vino ad libitum eius. Hoc ī summa de cibis ⁊ potibus.

De motu ⁊ quiete.

❡ De motu ⁊ quiete. Exercitiū maxīe ieiuno corpore factū summe laudo vobis pedestre tēperatū ī fortitudine sua. Et nō excedens magnā tēporis lōgitudinē. Equestre ēt exercitiū suꝑ gradario factuz plꝫ mihi. ¶ Si aūt virtutꝫ debilitas exercitio resisteret: fiāt sepe pedibꝰ ⁊ crurībꝰ deīde natibꝰ ⁊ spatulis ⁊ brachijs fricatiōes vsqꝫ ad rubedinem mēbrorum. ¶ Quies aūt motibꝰ corporis ⁊ aīe oīo fiat post assumptū cibū vsqꝫ ad cōpletā digestionem.

De inanitione ⁊ repletione.

❡ De inanitione ⁊ repletiōe. Inanitionē multam euitare debetis. ¶ Repletionē aūt stōi oīo euitetis. īmo reliquijs famis semꝑ diligātur a vobis aliquales post cibum. ¶ Cū autez ꝯtingerit plenum eē stomachum ꝓuideatur cū ieiunio vnius diei aut cum his que minorādo euacuant. ⁊ hec sufficiant.

De sōno ⁊ vigilia.

❡ De somno ⁊ vigilia. Vigilias ēt multas euitare opꝫ. Licet. n. ꝓpter exsiccationē que sequit ad eas conuenire: viderent tñ ꝓpter debilitatē que cōsequtur spirituū resolōnem in eis factam valde nocent. ¶ Vigilandū est igit in die tota aut fere tota. ¶ Dormiendū tñ in nocte semꝑ. Et in die nequaquaꝫ: nisi ꝓpter debilitatē magnā. ¶ In somno igit virtutibus cōplacendū est: ita vt cōueniēter ciboꝝ digestio ⁊ suꝑfluitatū maturatio cōpleat. ¶ Naturalis igit erit somnus si natural'r natura mota inuitat. Quē fieri opꝫ elongatū a cibo ꝑ vnā aut duas horas suꝑ stratos odoriferos molles de pluma vl' coto vel serico mollibꝰ. Et prius suꝑ dextro. demum suꝑ sinistro latere: ⁊ iteꝝ super dextro reuersio fieri dꝫ. Talis. n. dormitio virtutis instrā ⁊ organa digestiōis ad bñ digerendū optime disponit. ¶ Euitet etiā dormitionē super spina ⁊ frequēter in lecto iactato hincinde ⁊ in camera noua ⁊ valde antiqua edificij ⁊ parietum testudinalium lepideorum ⁊ sub radioꝝ lune ꝯtactu dormire fugiatis ⁊ eleuato mediocriter capite. Dormire super ventrē euitare d'betis: quoniam nocet oculis.

De accñtibus aīe.

❡ De accidēribus aīe. Circa accñtium etiaꝫ anime mensurā diligēter inspiciendū est. Omne eniꝫ accidēs aīe qđ spiritus mediocriter mouet ⁊ dilatat cōueniens est. Qđ vero spūs trahit ⁊ ad interiora subito propellit vel paulatine sepultos tenet vt timor fortis tristitia sollicitudo ⁊ melācolice impressiōes pessimū est. Sil'r ⁊ omne qđ spūs de centro ad circūferentia extra impetuose mouet vt furibundi motus ⁊ iracundi euitandū est.

Coitus.

¶ Coitus autez qꝛ inter hec accidentia ꝓpter delitiosam apprehensionē enumerari pōt dicendū ad īpm effrenitando nunquam inclinari debere. Immo nō nisi ad ipsum inuitante conuenienter natura transiendū. Coitus eniꝫ excessiuus virtutes lapsat: membra eneruat ⁊ dissipat: ⁊ effeminat ⁊ in reparabilem solidaꝝ partium cōsumptionem. Et cum hoc quod brutalibus actibus assimilatur. nihil adeo stōaci debilitatē ⁊ oculorū incurabilem cecitatem facit. Nō igitur sapientes laudauerunt cū nisi naturaliter ad īpm incitāte natura qđ raro est. Et cum cibꝰ est fere digestus: ⁊ corpus ad ipsius executionem sine multo labore potens est ex cuius cōplemento fortis ⁊ hylaris remanet coyens ⁊ non lapsus.

❡ Cura ꝑ medicinalia. Capitulū tertium de regimine huius viri ꝑ medicinalia. ¶ Modus aūt regiminis huius viri per medicinalia. consistit in duabus intētionibus principalibus: Prima ē preseruatiua ab euentu dolorū ⁊ ꝑorismis eorum ⁊ multiplicationis. Secunda vero intentio ē ꝓprie curatiua ⁊ erradicatiua causarum efficientiū hos dolores quā tū theorica cōtemplatione ⁊ quotidiana expientia capi potest.

❡ Prima quidem itentio complet per ea que ꝑseruant materias ab augmēto quantitatiuo earum ⁊ motu ipsarum. Et hec quidem intentio ꝑficit ꝑtim per applicationē cōtrariorū ⁊ partim ꝑ approximationē consimiliū. Actus enim ꝑseruatiuus complet ex applicatione talium vt patet. iij. tegni ibidez. Si vero regere ⁊ ꝑmutare volueris: ⁊ quarta ꝑmi etiā clare colligit. ij. cap. de medicatiōe specierum male complexiōis materialis ⁊ immaterialis. ¶ Preseruant homines aūt ab incursu egritudinū que ꝑiodice reuoluuntur ꝑtim ea que d' electiōe sex rerum nō naturalium ꝑcedenti cap. tacta sunt ꝑtim ea q̄ quātitatem materieꝝ abscindūt. ¶ Quibuscūqꝫ eñi ꝑiodice reuoluunt egritudines immaterialis ⁊ a multa materia fiētes hos euacuare oportet affor. vj. textu ⁊ cōmento secūdis vbi cōmentator scribit se plurimas gētium ꝑseruauisse ab euentu artetice podagre epilēsie ⁊ cōsimiliū egritudinū. ❡ Itaqꝫ ī regimīe huiꝰ viri sic procedat. Ut in principio huius veris anni. M. cccc. xlvj. vsqꝫ ad medietatē mēsis aprilis hic vir euacuetur s'c'dm istum modū. ℞. agarici electi. ʒ. j. pulueris hermodactiloꝝ. ʒ. j. ß. zinzi. ℈. j. zucari s'c'de coctiōis. ℥. j. cassie nuꝑ ꝑparate. ℥. ß. aque artetice. ℥. iij. ß. calefiat aq̄ ⁊ omnia īfundant in īpam ꝑ diē naturalem tūc ergo calefiant ī auro/ra ⁊ exprimātur diligēter ⁊ colatura bibatur calida post ipsaꝫ dormiēdo ꝑ horā ⁊ tardet assumptio prādij horis ad minꝰ sex. ¶ Die vero īmediate sequenti accipiat hoc digestiuū qđ cōtinuat diebꝰ ad minꝰ octo hora ꝑdicta calidū post qđ tardet prandiū horis ad minꝰ q̄ttuor. cuiꝰ descriptio ē hec. ℞. syrupi cōpositi accetosi. ℥. ß. mellis rosati colati. ℥. j. aq̄ calamēti ⁊ artetice añ. ℥. j. ß. misce. ¶ Die v'o nona sequēti euacuet materia cū istis pill'. ℞. pill'. d' hermodactilis pill'. fetidarū añ. ʒ. ß. forment pill'. septē cū electuario rosato ⁊ accipiant hora ⁊ cōditionibꝰ obseruatis oībus que scripta sūt de minoratiuo ꝑcedēti. ¶ Similiter ēt ad ꝑseruationē huiꝰ nobilis necessaria ē euacuatio in tꝑe Autūni fiēda s'c'dm hūc modū. ¶ Itaqꝫ vno mane post medietatē septēbris accipiat hoc miloratiuū. ℞. pill'. d' agarico ⁊ de hermodactilis añ. ʒ. ß. salis indi grana duo formentur pill'. cū electuario rosato ⁊ accipiant obseruatis regulis post alia solutiua obseruatis. Mane v'o sequēti accipiat hoc digestiuū diebꝰ ad minus decem. ℞. syrupi de bisantijs. ℥. j. syrupi de eupatorio. ℥. ß. ⁊ aq̄ lupulloꝝ ⁊ artetice añ. ℥. j. ß. misce. ¶ Undecima vero die sequēti accipiat hoc solutiuū. Recipe benedicte. ʒ. iij. electuarij indi. ʒ. ij. ß. aque yris. ℥. j. ß. calefiant ⁊ accipiatur totū memorando conditiones que post alia solutiua prescripte sunt.

❡ Cū ergo hic vir nobilis fuerit euacuatꝰ duplici hac euacuatiōe regulari tūc insurgit intētio ꝑticularis curatiōis dispositionū suarū secundum hunc ordinē

ordinē celebranda. Prio enim scribētur. x. remedia inter tēpus veris ⁊ autūni particulariter admīstrā da. Scdo vero principalr tangētur plura instrumē ta membroꝝ particulariū huius viri lapsum rectifi cātia. Tertio vero principalr ordinabunt instrumē ta principalia que a principio mēsis Octobris vsqꝫ ad pricipiū mēsis Martij futuri anni obseruari de bent. Ex quibꝰ videbit acquisitū mediciale regimē suarū dispositionum curatiuum.

Ordo pcedēdi i ano

¶ Ut aūt explicent instra necessaria inter tempus veris ⁊ autūni premittēdū est ꝙ quedā ipsoꝝ erunt particulariū euationū effectiua. Altera vero erunt ipsaꝝ materierū diuersiua. Nonulla vero erūt con sumptiua materieꝝ que iam ad mēbra effuse sunt. Ultimo vero erunt mēbrorūʒ confortatiua ne alia rum materierum sint receptiua.

Pro pticulari euacuatione. Primuʒ.

¶ Pro declaratione igitur primi hoꝝ duo scribē tur instra. ¶ Primū erit hoc. ℞ aloes epatici electi. ℥. ij. agarici hermodactiloꝝ aā. ʒ. ij. pulpe collongtide. ʒ. j. ß. zinzib. cinamomi assari gariofi loꝝ macis aā. ℈. j. turbit electi epitimi aā. ʒ. j. cro ci. ℈. j. puluerizent oīa per se: deīde īfundant. l. ℥. v. aque artetice ⁊ exponant sub radijs solis sepe cō miscendo vsqꝫ ad cōsumptionē aque que iteꝝ reno uāda est bis ⁊ exsiccanda. De illa ergo materia hic vir accipiat omni fine. xv. dieꝝ: ʒ. j. ⁊ fiant pill. vij: pro. ʒ. Cuʒ obseruādis modis in alijs solutiuis de claratis. Et attēdat ꝙ de predictis pill. septē p. ʒ. factis omni quarta die parū ante cenā accipere po test vnam. euacuatiōes. n. iste pticulares paulatine distrahūt materias ⁊ finalr phibent eaꝝ generatio nem dilatādo membra. ¶ Scdm vero remediuʒ ad hanc intentiōeʒ ⁊ de autēticis est hoc. ℞ yera logodion. ʒ. v. pulueris turbit. ℈. ß. diagredij gra num. j. zinzib. grana. iij. misce ⁊ totum hoc assuma tur in aurora saluatis conditionibus que in alijs so lutiuis fuerint scripte.

Scdm.

Pro diuertendis materijs.

¶ Scdm vero principale de applicādis inter pur gationē verꝫ ⁊ autūni ⁊ vt materiebꝰ det distractio ⁊ diuersio per alias vias. Et prio p diuretica. Se cundo p dilatātia venas. Tertio p apientia poroꝝ. Quarto p distrahētia penitus ad oppositū. ¶ Pri mus aūt modus diuersiōis per diuretica securissi mus est intm ꝙ dixit Rasis in lib. de iuncturis ꝙ vsus eoꝝ facit hominē etiā iacentē surgere a lecto ⁊ id idē scribit. 22. tertij cap. de curationibꝰ harū di spositionū. ⁊ merito quidē hoc approbādū est. Ma terie. n. superflue que faciūt dolorē iuncturaꝝ sunt reliquie tertie digōnis vt allegatis locis percipit. Sed diuretica potēter educūt eas distrahendo ne ducāt ad iūcturas. igitur cōclusio vera minor no ta est intelligēti ppinquitatē viarum vrinalium ad epar ⁊ ad venas ⁊ nō calūnies vie cū de digōne se cūda vel tertia. Si. n. excludis digōneʒ a mastica tione: tūc superfluitates taliū egritudinū erūt atte stande digōni scde ⁊ econuerso. Quattuor igit po nātur hic diuretica duo simplicia ⁊ reliqua cōposi ta. ¶ Primū erit vt decē vel. xv. diebus patiens in aurora. ℥. v: aque assari cum zuccaro calefactas su mat. ¶ Scdm ⁊ melius illo est aqua rubee tinctoris similr exhibita ymus fortis eius vsus pvocaret vri nam vsqꝫ ad sanguinē. ¶ Primū de compositis est hoc. ℞ trociscoꝝ d spica q scribunt. 9. Almā soris. ʒ. j. pulueris granoruʒ orobi. ℈. j. tyriace an dromaci antiqui. ʒ. ß. exhibeat totū in potu ī auro ra cū duabꝰ. ʒ. aque apij calefactis ⁊ tardet cibꝰ ho ris ad minus qnqꝫ. ¶ Scdm cōpositū est hoc. Reci pe trociscoꝝ de eupatorio. ʒ. ß. granoꝝ milij sol. sise leos carui aā. gra. v. bndicte simplicis. ʒ. j. ß. misce ⁊ totū accipiatur cū duabus. ℥. vini albi subtilis ⁊

Quattuor diuretica. Primuz. Scdm. Tertium: Quartuz.

potentis tardando comestiónem vt dictum est.

Pro cōsūptione materierum. Primuz.

¶ Materias vero in mēbris īfusas ⁊ eaꝝ religas auferre possunt instra qꝫplurima. ¶ Et prio de cōi bus auctoꝝ ⁊ leuius est vt fiat sepe oium dolētium partiū leuis fricatio cū hoc cōposito. ℞. olei onfan cini. ℥. ij. salis cōis torrefacti. ℥. ß. calefiat totuʒ: ⁊ fiat vt dictū est ligādo cōuenieter mēbra cū pannis calidis. ¶ Scdm est vt sepe mēbra suffumigent hoc modo habeantur lapides marcasite notabilr igniti ⁊ effundat sup eis mixtio ex antiquo vīo rubeo sub tili cōmisto cū quarta pte aceti stillent ergo sup la pidibus per embotū hñteʒ orificiū nō latius qꝫ pen na alaꝝ anseris teneat ergo eger sup illo vapore mē bra elongata p duos pedes sup copta corio vel tape to vel sclauina quādiu pceperit caliditateʒ penetrasse in pfundas ptes mēbri: tūc ergo remoueatʒ ab ope illo ⁊ ligētur mēbra pānis cōdecēter ⁊ cooperiātur qescēdo. Est aūt lapis marcasite lapis rubeus quo acuūtur ferramēta: cuius magna copia īuenitur in dioces Ueronēsi. ¶ Tertium instrm ad hāc intētio nem est vt mēbra patiētia oīa liniantur pdecēter cū hoc ceroto. ℞ serapini. ℥ j. bdelij ru. ⁊ armo niaci sicciorīs aā. ℥. ß. sandarace. ʒ. ij. dissoluantur gūme cū aceto rubeo subtili ⁊ cū sufficiēti quātita te cere fiāt cerota ambiētia omnē partē egrā ⁊ sanā per duos digitos circūquaqꝫ. ¶ Ad hanc ēt inten tionē conferunt balnea naturalia: ita ꝙ pmissis pur gatiōibus antedictis a decima die mēsis Aprilis vs qꝫ per totū mēsem Maij. Hic vir cōtrahat moram in balneis per. xx. aut saltē p. xv. dies infundendo totū corpus in eis ⁊ pprie in mane ⁊ in sero vō suf ficiat et stillas aq recipere sup spatulas nudas ⁊ ali quādo spatulas exponere foraminibus a quibꝰ exit fumus balnei ⁊ pedes ēt illis foraminibꝰ imponere absqꝫ cōtactu aque. Et pluries in die spatulas ma nus ⁊ oīa mēbra lesa cooperire luto balnei actu hñ calida grosso sup extēso eis. Et in summa pmutare se de aqua balneari ad fumū ⁊ de fumo ad lutuʒ: ⁊ ecōuerso in die bis vel ter sm ꝙ clare habere pote rit in cōsilio de balneādis p me cōscripto. vbi etiā ponit regimē in osbus. Et per hec ēt remedia nō so lum consumunt reliquie materierum: sed etiam cō fortantur membra.

Scdm. Tertium. Balnea.

Pro cōfortatiōe mēbrorum. Primuz.

¶ Jam aūt nūc memorādūʒ est ponere aliq mem broꝝ īterioꝝ cōfortatiua ne sint generatiua materie rū ⁊ cgregatiua eaꝝ. ¶ De nūero ergo eoꝝ solēt eē vt aliqn eger in aurora deglutiat d electa terbētina quātitatē grani faue mino. Aut loco illius tātūdeʒ opopōacis. Aut serapini. Aut iteꝝ cueniēs ē aliqn potare in aurora. ℈. v. pulueris ligni aloes cuʒ. ℥. j. aque artetice calide. Aut bis in septimana alterna tim deglutire dʒ in aurora. ʒ. j. optimi metridati. Aut loco illiꝰ ⁊ domesticū magis ē vt oī quarta die in aurora patiēs cū modico aque aut decocte cale facte bibat. ʒ. j. tyriace ermetis vt scribit. 22. tertij. ¶ Scio etiā ego ꝙ omni septimana semel deglutire masticādo mirabolanū kebulum erit ei valde conue niens. ¶ Et melius ⁊ magis domesticum illo est qd xv. diebus in aurora deglutiat patiens coclear vnū xilobalsami cōditi masticando. Hec quideʒ omnia securissima sunt ⁊ experta.

Documentum.

¶ Post hec aūt circa pdicta cōtēplādū est ꝙ oēs intentiōes ⁊ instra quibus vtendum est in tempore veris ⁊ estatis: etiā conueniunt in tempore autūni ⁊ hiemis. differenter tn parumper: qr oportet eis vti cum dosi parumper ampliori. Ut si de aliquo pdi ctoꝝ instroꝝum in vere ⁊ estate conceditur. ʒ. j. de eis autumno ⁊ hieme cōcedi pōt. ʒ. j. ß. ¶ Et hc con ceduntur ei balnea in vere qndecim diebus ⁊ ter in die applicanda concedi debent. xx. vel. xxv. diebus

in hieme ⁊ frequẽter applicari. ¶ Et reliqua de alio regimine ex ꝑte sex rez nõ naturaliũ. applicari debent medicamina potẽtiora in hieme ⁊ in autumno
Cõclusio. quã alijs tẽporibus. ¶ Hoc igit̃ in summa est regimẽ huius nobilis viri quo se ꝓseruare ⁊ curare poterit a prescriptis dispõnibꝰ eius. Et ille benignissimus oĩum languoꝝ curator sanitatez ei feliciter ⁊ ꝓspere concedat ad laudes eius ĩmortales. Amen.
¶ Datum in florido studio Paduano die. xxvij. Martij. M. cccc. xlvj. Et hoc per famosissimũ artiũ ⁊ in medicina monarchũ dñz magrm Baueriũ de bauerijs doctorẽ excellentissimũ exstitit cõsiliũ consumatum. ¶ Bauerius de bauerijs.

¶ De regimine obseruãdo in balneo in quo qs hz ingredi ⁊ pro contractione ⁊ dolore membrorum.
¶ Consilium. 40.

Qui diligit balneũ intrare istum modũ obseruare dz.
Primo. ¶ Primo surgat per mediam horã ante ortũ solis passim ambulãdo vsquequo emittant̃ sup̃fluitates vrinales ⁊ fecales.
Scdo. ¶ Scdo ingrediatur in balneo ⁊ stet ibi tãto tp̃e vt nõ incurrat debilitatẽ virtutis.
Tertio. ¶ Tertio si habuerit dolores anchaꝝ vel alioꝝ membrorum preter caput fricet mẽbra dolẽtia cũ luto balnei bene ⁊ calido vt infra in vltĩo canõe patebit.
Quarto. ¶ Quarto facta fricatione ⁊ ablutiõe membroꝝ exeat ex balneo ⁊ intret lectuz bene coopertus ⁊ ibi stet vsqz bene sudabit. a quo sudore diligenter exsiccet̃ ⁊ adhuc in lecto quiescat ad minus per quartã partez hore.
Quinto. ¶ Quinto exeat balneũ pannis bene coopertus euitans aerẽ ⁊ ventum frigidũ ⁊ caueat accipere cibũ cum sit adhuc calidus ĩmo nunquam cibet̃ nisi cuz perceperit caliditatẽ reductã ad temperiem nãlem.
Sexto. ¶ Sexto non comedat vsqz ad cõpletam saturitatẽ ita vt multũ se repleat ĩmo surgat a cibo adhuc saluato aliqual'r appetitu.
Septimo. ¶ Septĩo caueat a cibarijs valde frigidis similiter viscosis vt a pastibus ⁊ a piscibus ⁊ a cibis facile corrũpentibus vt lacte cerasis ⁊ alijs fructibus multum humidis. Itez a cibis valde calidis acutis ⁊ salsis ab acruminibꝰ vt aleo cepe ⁊ pluribus ⁊ ab aromatibus: ⁊ preter ista cibaria comedat alia vt placeat ei.
Octauo. ¶ Octauo bibat vinũ albũ vel cerasolium clarũ aromaticũ non valde põtiuum sed mediocre inter ipsuz ⁊ dulce. Et bibat ipsum solum in cibatione purum nisi fuerit valde potens: tunc enim permisceatur ipsum cum tertia vel quarta parte aque ſm distersionem. ¶ Et caueat ab aqua frigida omnino ⁊ a bibendo dum in balneo sit quoniam est valde nociuum. Si autem inter prandium ⁊ cenam notabiliter sitierit: tunc bibat aquaz coctã cũ notabili zuccari q̃ztitate. Et si tũc adhuc sitis eẽt vehemẽtior: tũc bibat ꝑdictã aquaz addita q̃rta ꝑte iulep rosati. si vẽter eẽt lubricus: vel iulep violati. si vẽter eiꝰ esset stipticꝰ.
Nono. ¶ Nono si incurrit virtutis debilitatẽ possit ĩter prãdiũ ⁊ nonã dormire saltẽ ꝑ vnã horã. Et intẽdat restaurationẽ virtutis cũ cibarijs laudabilibꝰ vt carnibus bonoꝝ pulloꝝ ⁊ vitellinis ⁊ boni agni ⁊ castrati. ¶ Et hũc ordinẽ seruet in mõ balnei: vez in mane hora ꝑdicta ⁊ in vesperis ꝑ septẽ horas post prãdiũ ⁊ cũ ingredierit balneũ in sero: tunc nõ ꝑmaneat ibi sicut in mane: ĩmo saltẽ per tertiã partẽ minus. ⁊ hũc ordinẽ cõtinuet obseruãs.
Decimo. ¶ Decimo si aliqs desiderat intrare balneũ ꝑꝑ catarros: tunc ꝑ duos dies cum corpus nõ fuerit ad balneũ assuefactũ faciat aquaz currere ab alto per cãnulam positã in mastello q sit plenus aqua purissima que venit a fonte ⁊ distet istud vas a capite saltẽ ꝑ tres pedes. Et cũ accipit illam aquã faciat ipsam prius cadere super anteriori parte capitis. Secundo super sinistra. Tertio super dextra. Ultimo super posteriori parte ⁊ caput eiꝰ coronetur facilo grosso circundante caput a supcilijs vsqz ad posteriora. ¶ Item quicumqz desiderant balneum propter dolorem alterius partis faciant super dolẽte membro cadere aquam vt de capite dictuz ẽ. Deinde cum erunt a balneo ⁊ fuerũt ĩgressi lectum vbi sudauerunt: si post exsiccationem sudoris dolentia membra aut paralitica vngerent̃ aliquo oleo appropriato sicut cum oleo corco de costo de peribus aut liliorum alborum aut de yreos valde bonum est dũmodo olea illa sint calida.
¶ Undecimo. Siquis ꝓpter contractionem vel membroꝝ duritiem querat balnea ⁊ optimum esset ei suffumigare membra fumo exeunte a canaltis per quas aqua ista a vero suo fonte statuerit in alueum iacendo super foraminibꝰ cũ ꝑte dolenti ⁊ corpꝰ pannis desuꝑ sit bñ coop̃tũ.
¶ Duodecimo Inter cenam ⁊ prãdium tempore suo intermedio accipiat de luto q inuenit̃ in balneo ⁊ semper membrum inungat̃ de illo luto bene calido sicut accipit̃ ex fonte balnei aut post membrum dolens in aliquo instrumento in quo sit lutuz illud magis quantitate ponere ⁊ stet ibi per spacium vniꝰ hore vel circa. deinde lauet ipsum cum aqua ⁊ post exsiccet pannis. ¶ Bauerius de Bauerijs.

¶ De tremore brachiorum.
¶ Consilium. 41.

STãte debito regimĩe per dietam cura tremoris brachiorum quãtum ad potionem quattuor habet intentiões quarum vna est ad alterandum. Secunda ad euacuanduz. Tertia ad diuertẽdum a partibus superioribus ad inferiora. Quarta est ad neruos cõfortandum.
¶ Prima intentio sic adimpletur. ℞. syrupi de sticados. ℥. j. oximellis squillitici. ℥. ß. Item. ℞. yue maiorane saluie añ. ℥. ß. pistentur mõ grosso ⁊ buliant in lib. j. ß. aq̃ donec redeat ad medietatẽ postea colet̃ de colatura accipiatur. ℥. iij. ⁊ addant̃ supradictis syrupis ⁊ aromatizetur cum nuce muscata. Iste est syrupus pro vna vice summat. p. calidum. ⁊ cõtinuet ipsum septẽ dies aut tamdiu donec apparuerit digestio per vrinã medico ꝓsenti.
¶ Secunda itentio sic complet̃. ℞. pill'. cochiaruz pill' fetidarum. añ. ℈. j. fiãt pill'. v. has pill'. sumat ꝑ duas horas ante diẽ in die ĩmediate sequẽti. Completam assumptionẽ supradictorũ syruporum super quibus põt vna hora aut duabus dormire cum casceperit deide vigilet donec trãseãt hore quqz ab hora assumptiõis pill'. deinde accipiat. ℥. v. aq̃ mellis deinde ad horaz comedat ⁊ nõ se mĩto cibo grauet.
¶ Tertia intẽtio absoluitur faciẽdo fricatiões fortes cũ panno calido mẽbris inferioribꝰ. s. coxis ⁊ tibijs ⁊ appositio ventosarum suꝑ nates absqz scarificatiõe adimplẽt hanc intẽtionẽ. Et admĩstratio suppositorũ ⁊ clisteriũ cõuenit euacuãdo ⁊ diuertẽdo.
¶ Quarta intẽtio perficitur varijs instrumentis ⁊ ab intus ⁊ ab extra administratis.
¶ Ab ĩtus primo sumẽdo. ʒ. j. sticados arabici subtilissime puluerizati cũ. ℥. iij. aque mellis ⁊ cõtinuetur. xij. vel. xv. diebus. ¶ Cõuenit etiã admĩstratio ℈. j. castorei cũ modico vini albi. ¶ Ad idẽ facit electuariũ expertũ quod hoc mõ fit. ℞. acori saluie rorismarini. añ. m. j. coquant̃ i lib. ij. aque donec redeat ad lib. j. postea colet̃ ⁊ colature addatur zucari albi lib. j. ⁊ buliãt quo ad inspisset̃ ⁊ tũc addãtur pinearum mundatarum. ℥. j. xiloaloes nucis muscа. macis cardemomi añ. ʒ. ß. croci. ∋. j. ⁊ fiat electuarium dosis. ʒ. ij. ieiuno stomaco viius harũ vero cõuenit

ro cōuenit postq̄ȝ adimpleta fuerit intentio secunda que est materiei euacuatio.

Ab extra.

¶ Ab extra vero fiat inūctio partis posterioris colli ꝛ brachij cuȝ vnguento quod sic fit. ℞. succi policarie clarificati per residentiā. ℥. j. ß. olei de costo. ℥. j. buliāt simul vsq̄ȝ ad succi cōsumptiōeȝ deinde addaꝛ storacis sicce. ʒ. j. castorei. ℈. ß. sticados arabici. ʒ. ß. laudani. ʒ. j. cere parū ꝛ fiat vnguētū quo vngaꝛ ante prādiuȝ ꝛ cenā. Et eo taliter vti īcipiat post euacuationem factā cuȝ pill'. cuȝ egritudo ista iaȝ dici possit antiqua oportet reiterare instrumēta quib⁹ supradicte intentiones perficiuntur precipue tempore autūni hyemi ꝓpinquo. ¶ Bauerius.

¶ De descensu matricis cronico.

¶ Consilium 42.

Intētiōes

Orb⁹ q ad se curā trahit ē d̄scensus matricis cronicus in cuius cura si curabilis est. iiij. sunt intentiones habende. Prīa intentio vertiꝛ circa ordinationē diete. Scd̄a ē ad causam morbi. Tertia est ad morbū hoc est ipsi⁹ matricis ad locum debitum reductionem: Quarta est matricis reducte conseruatio ꝛ confirmatio.

Prima intentio.

¶ Prīa itētio cōpleꝛ ī debita admistratiōe sex reꝝ nō naturaliū q̄ sunt aer cib⁹ ꝛ pot⁹ mot⁹ ꝛ qes. Inanitio ꝛ repletio somn⁹ ꝛ vigilia ꝛ accidentia anime.

De aere.

¶ De aere. Aer habitatiōis sit calid⁹ ꝛ sicc⁹: q si nō sit naturaliter talis fiat arte cū igne facto ī camera ex sermētis aut iunipo vel lauro vel cōsimili aliquo ab aere frigido ꝛ ventoso ꝛ ab humido ꝛ grosso ꝛ pluuioso nebuloso se custodiat. ¶ Stet semp pānis tecta ꝛ ꝑcipue circa iferiores ꝑtes neq̄d frigoris pudibūda attingeret. ¶ Fugiat morā ī locis fetidis ne odor mal⁹ ad nares ꝛ os ꝑueniat. Imo semp aliq̄d odorifeꝝ sibi delectabile ad os ꝛ nares teneat. Et eꝯ nihil aliq̄d boni odoris vulue approximeꝛ sȝ quodcūq̄ȝ fetidū aut mali odorꝫ apponaꝛ a forma tn̄ specifica matrix hȝ delectari bonis odoribus ꝛ tristari fetoribus quapropter odores sequitur bonos ꝛ ad illos tendit fetores abominaꝛ ꝛ illos fugit.

De cibo ꝛ potu. Potus.

¶ De cibo ꝛ potu. Vinū bibat rub. limphatū cuȝ aq̄ pluuiali. Aut bibat aquā mellis q̄ sic fit. ℞. mell' albi lib. j. aq̄ cisterne lib. viij. buliāt simul ad igneȝ claꝝ sine fumo. ꝛ cū bulire īcipiet dispumeꝛ donec tota spuma abiecta fuerit ꝛ totū redierit ad lib. vj. Et tūc addaꝛ cinamomi grosso mō ꝯtusi dicte aq̄ ꝛ buliat vnica aut duab⁹ ebulitionib⁹ deinde coleꝛ hac colatura vtaꝛ vel cū vino linfando vel sine fugiat potū vini potētis ꝛ aq̄ fride.

Panis.

¶ Panis sit ex frumēto mūdo nato in loco apto nō stercorizato sitq̄ȝ aliqual'r furfure⁹ ꝛ parū salit⁹ bene fermētat⁹ nō mioris etatis vni⁹ diei nec pluris. iiij. dieꝝ.

Ferculuȝ.

¶ Ferculuȝ sit aut saluiatū aut brodiū ī quo saluia aut betonica sit decocta aut panata aut brodiū ciceꝝ rubeoꝝ cū paucissimis granis aut brodiū cauliū cū paucis folijs aut ferculū factū ex petrosilino boragine betonica vel mirta ꝛ silib⁹ herbis.

Carnes.

¶ Carnes ꝯuenientes sunt carnes castrati iuuenis edi vituli caprioli leporis pulloꝝ fasianoꝝ ꝑdicuȝ turdoꝝ laudaꝝ ꝛ auiū ꝑuaꝝ degētiuȝ in nemorib⁹.

Pisces.

¶ Pisces min⁹ nociui sūt pisces ꝑui degētes ī aq̄s claꝝ currētes cuiusmodi sūt lucij ꝑui timali cauedani barbi sardelle hi pisces ī vino elissati meliores sunt quā assi vel ī aq̄ decocti sȝ frisi nullo mō.

Oua.

¶ Oua sorbilia ꝯueniūt vl' fracta ꝛ ī ferculo cū herbis pri⁹ dictꝫ mista.

Species.

¶ Istis spēbus pt vti sup ferculis suis. ℞. cinamomi. ʒ. j. zēzi. ʒ. ß. gariofiloꝝ. ℈. j. croci. ℈. ß. pipis. ʒ. j. ß. zucari ad pōd⁹ oim.

Sapores.

¶ Sapore cū carnib⁹ vti pt facto ex amigdalis ꝛ zēzi. ꝛ modico agresta īde sapore facto ex serpillo vel leuistico aut saturegia cum modico aceto dulcorato cum rob vini.

Fruct⁹.

¶ Fructus quib⁹ vti potest sunt ficus sicce comedēdo ī principio prandij aut cene duas aut tres similiter vti pōt vuis passulis. ¶ Euitet super totuȝ ponere īdigestum sup indigestuȝ. Et aquā frigidā potare ꝛ vinuȝ dulce. Et vinum multū nigruȝ. Et oē vinuȝ grossum opillatiuū turbidum. Et oē vinum vinosum seu potens. Et vinum multū agreste. Et sil'r accetosum.

Vitāda.

Vitet oīa viscosa sicut frumentum in fercula coctum ꝛ laganas rafiolas legumia caseum recentem membra neruosa animaliuȝ ꝛ vniuersaliter oīa viscosa opillantia. Et carnes grossas bouinas ꝛ carnes porcinas et salsas carnes ꝛ siluestriuȝ exceptis superi⁹ dictis. Carnes anserū anatum domesticarum ꝛ siluestriū ꝛ vniuersaliter carnes auium in aq̄ degētium. Et carnes antiquas: Et euitet pisces viscosos sicut tenche anguille trute ꝛ sil'es ꝛ pisces salsos ꝛ caseum antiquū: Vitet herbas frigidas ꝛ hūidas sicut portulaca lactuca. Item vitet cucurbitas ꝛ citrullos. ¶ Et breuiter ei⁹ regionem declinet ad calidum ꝛ siccum.

De motu ꝛ quiete.

¶ De motu ꝛ quiete. Fugiat motū ꝛ ꝑcipue ambulationē ꝛ eqtationem insuaueȝ ꝛ in curru. Et vtatur quiete ꝛ cubitu. Et fiāt fricationes ante cenā ꝛ prandium ad brachia ꝛ pectus.

De inanitiōe repletione.

¶ De inanitiōe ꝛ repletione. Fugiat nauseatiuā sacietateȝ semp surgendo a mensa cū reliquijs famis. Bene masticet: Et omni ebdomada saltē semel ieiunet. Coneꝛ omni die habere ventris beneficiuȝ bis aū prandium ꝛ ante cenam vel saltem semel. Qd̄ si natura habere non pōt habeatur arte videlicet cum tali clistere.

Clistere:

℞. florum camomille aneti aū. m. j. furfuris. p. j. anisoꝝ. ʒ. ij. buliant oīa in lib. j. ß. aque vsq̄ȝ ad cōsumptionem tertie ꝑtis. deinde coleꝛ ꝛ de colatura accipiaꝛ lib. j. quibus addantur olei. ℥. iij. cassie. ℥. j. būdicte. ℥. ß. salis. ʒ. ij. Istud clisterium cal'ȝ sibi imponi faciat aū cenā vel prandiū. Et cū se expurget nō multum comprimat ventrem: Non vociferet: Non sternutet quātum potest tussim vitet.

De somno ꝛ vigilia.

¶ De somno ꝛ vigilia. Somn⁹ sit de nocte non de die. Et nō sit ampli⁹ septem horaꝝ: Nec dormire incipiat nisi trāsactis. ij. horis a fine cene. Et sit prim⁹ somnus sup lat⁹ dextrum. deinde facto ꝑmo somno si tp̄s debitum dormiendi completum nō fuerit voluatur sup sinistrum: Dormiat capite bn̄ eleuato et cōuenienter pannis tecta.

De accidētib⁹ anime.

¶ De accn̄tibus anime. Fugiat tristitiā sollicitudinem ꝛ adhereat gaudio ꝛ delectationi.

Scd̄a intētio.

¶ Secūda intētio completur ꝑ euacuationē materiei relaxantis ligamenta matricis ꝑmissa tn̄ ipsius materiei digōne. Sed āteq̄ȝ ipsa materia eradiceꝛ sic ꝓcedaꝛ.

Clistere lenitiuum.

¶ Permittaꝛ clistere lenitiuū itestinoꝝ ꝛ ab ipsis adductiuū materiei qd̄ sic fiat. ℞. decoctionis multū piguis carnis castrati in q̄ buluerit floꝝ camomille. m. j. vitelli ouoꝝ numero. ij. cassie. ℥. j. olei oliuaꝝ. ℥. iij. salis cōis. ʒ. ij. misce ꝛ fiat clistere Istud clistere sibi īponi faciat suauiꝛ cal'ȝ stō ieiuno vȝ aū cenā ꝑ vnā horā ī die imediate ꝑcedēte diē assumptiōis īfrascripti miorativi.

Minoratiuum.

¶ Minoratiuū. ℞. cassie nouiter extracte. ʒ. vj. electuarij īdi maioris. ʒ. ij. dissoluanꝛ cū decoctione matricarie ꝛ calamēti ꝛ iunipo ꝛ fiat pot⁹. Istud miorativū assumat ī aurora calidū: Et post ipsi⁹ assūptiōeȝ stet ieiūa ad min⁹ horis. iiij. ꝛ ad pl⁹ horis. v. Et post ei⁹ assūptiōeȝ īmediate dormiat nō āpli⁹ media hora: Trāsacta hora surgat: Et post tp̄s q̄nq̄ȝ horaꝝ ab assumptōe prādeat.

Syrup⁹ digestiuus.

¶ Syrup⁹ digestiu⁹ materiei. ℞. artemise calamēti pullegij mellisse mētastri. aū. m. j. radicū acori ℥. ß. cassie lignee. dragmas. iij. decoquāꝛ ista parum contrita in sufficienti quantitate aque vsq̄ȝ ad sufficientem consumptionem deinde coletur ꝛ colatu

ra cum melle syrupizetur. Istius syrupi sumat pro vice. ℥.ij.cū.℥.vna aque abrotani ⁊ vna aque matricarie ⁊ aromatizeť cū cinamomo ⁊ cassialignea ⁊ croco. Istum syrupum sumat calidū ⁊ nō tepidum octo horis post finem cene. Et sup ipso dormiat ad libitū. Et stet ieiuna saltē tres horis post eiꝰ assumptionē. Et eo vti incipiat duobus diebus post assumptionez suprascripti minoratiui ⁊ taliter vtatur sex diebus continuis.

Eradicatiuum. ¶ Medicina erradicatiua. ℞.saluie sticados.aā.quartā manipuli mellisse.m.ß.masticis macis aā.ʒ.j.seminis iuniperi radicum acori aā.ʒ.iij. calamenti pulegij sauine aā.m.j. cassie lignee.ʒ.ij.passularuz enucleataruz.℥.j.buliāt omnia aliqualiter pistata in lib.iiij. aque vsqꝫ ad consumptionem medietatis deinde coletur ⁊ de colatura accipiatur quātum sufficit ad dissoluendum electuarum indi maioris.ʒ.v.⁊ fiat potus. Istum potum sumat calidum ⁊ non tepidum post finē cene saltem per septez horas ⁊ nō amplius octo horis ⁊ cū assumpserit dormiat imediate si potest vna hora sed non amplius per duas horas ad assumptionem siue dormiuerit siue non surgat ⁊ ambulet per cameram aliquibus vicibꝰ leuiter fenestris camere semiclausis ⁊ apponat corpori pannum aliqualiter calidum non tamen multum ⁊ fricet corpus leuiter manibus versus ptes inferiores. Et stet ieiuna.v.horis.

Lauatiuū Et in fine quinqꝫ horarum assumat aquā ordei cuz.℥.ß.zucari rubei. Et post assumptionem dicte aque stet per horam. Et interim conetur dictā aquā secedere. In fine autem hore prandeat ⁊ non dormiat illa die.

Clistere. ¶ Clistere. ℞.aque ordei lib.iij. furfuris pugillum vnum anisorum.ʒ.iiij.buliant omnia simul vsqꝫ ad consumptionez medietatis aque deinde coletur ⁊ de colatura accipiant.℥.xv.vitelli ouorum numero.ij.zucari albi.ʒ.j.salis.ʒ.j. Istuz clisteriū lenitiuum calidum sibi imponi faciat die imediate sequente ad diem assumptionis erradicatiui de mane stomacho ieiuno ⁊ cum secesserit prandeat.

Pillule. ¶ ℞.pill'.de benedicta.ʒ.j.sumat istas pill'. cum modis ⁊ ordinibus descriptis in assumptione suprascripti solutiui ⁊ hoc si pill'.fuerint sibi magis grate deinde subsequať clistere vt scriptum est.

Nascale. ¶ Nascale. ℞.lane carminate ⁊ fiat nascale ad longitudinez digiti ⁊ infundanť in aqua decoctiōis ellebori albi istuz nascale in dicta decoctione calida fusum ⁊ expssum aliqualiter supponať matrici ⁊ collo eius ⁊ teneat tota nocte. Et isto vtať donec videbiť ꝙ matrix sit ab humiditatibus munda.nā de proprietate huius nascalis est ipaz matricē ab hūiditatibꝰ mundificare.

Tertia intentio. ❡ Tertia intentio cōpletur in reducendo matricez egressam ad locum debitum.

Ventose. ¶ Apponantur igitur due ventose magne sub mamillis ad radicem mamille vna ad dextraz alia ad sinistram ⁊ tres apponantur super ventrem vna super succune vna super latere dextro alia super latere sinistro.

Suffumigiuz. ¶ Et fiat istis sic stantibus applicitis fiat suffumigium ex stercore bouino aut ex stercore bouino admixto simul cuz aspalto. ¶ Et quando suffumigatur teneat semper aliquid odoriferi naribꝰ quod sit sibi gratū.

Emplm. ¶ Aut fiat emplm ex folijs vrtice recentibus pistatis ⁊ matrici superegredienti appositum.

Puluis. ¶ Vel fiat puluis ex been albo ⁊ rubeo ⁊ matrici supaspergať.

Aliud. ¶ Vel accipiať ouuz quod diu stet in nido ⁊ agiteť quod intus est in vna parapside. deinde infundātur in eo pecia linea ⁊ matrici egredienti apponantur. Istud medicamē est valde efficax sed magni fetoris:⁊ ideo oportet vt sit bene pannis tecta ne fetorem sentiat ⁊ naribus odoriferū semp aliquid teneat. ❡ Si vero per hec matrix non reduceretur resupinetur mulier ⁊ ponať puluinar sub naticis ⁊ aperiat crura ⁊ ipsas reducat ad coxas. Deīde accipe lanā carmiatā ⁊ suppone matrici ⁊ cuz ea matrix leuiter ad locuz debitū reducať. Cū istud feceris accipe aliā lanā ⁊ īfunde ipaz in vino stiptico ī quo bulierint mirtus cortex granati rosa ⁊ accatia ⁊ supponať ori matrici ad īteriora vulue. Deinde capiať alia lana ī aceto ⁊ aqua infusa ⁊ vulue supponať. Et fiat ligatura leuis ne lana cadat. Et iaceat super latus suum.

❡ Quarta intentio. Istis factis veniēdū est adimplendū intentionē quartā vt.s.matrix in loco reducta cōserueť. ¶ Fiat igiť hoc emplastrū. ℞. olibani oppoponacꝫ masticis galbani serapini terbētine storacis liqde picis aā.ptez vnā olei de mirto olei ro. ptes duas cere.q.s.⁊ fiat vnguentū molle. Isto vnguēto vtať mane ⁊ sero in vngendo aā ⁊ retro circa regionē matricis. ¶ Balneū. ℞.aque fabrorū vrceos quinqꝫ vini nigri stiptici vrceos.ij. buliāt ī dcā aq̄ ⁊ vino īfrascripta vsqꝫ ad ꝯsumptionē q̄rte ptis. ℞.rosaꝝ mirtilloꝝ ⁊ folioꝝ mirti aā.m.ij.nucū cipressi corticū granatoꝝ aā.pugillos duos.corticuz pineaꝝ.m.j.ß.ꝯtūdanť oīa grosso mō ⁊ buliāt vt supra. Isto balneo vti incipiat tribꝰ diebꝰ post matricis reductionē:⁊ eo vtať tribꝰ aut quattuor diebꝰ d̄ mane ⁊ sero stomacho ieiuno ⁊ cū exit a balneo tergať cū pānis calidis ⁊ postea vngať vnguēto suprascripto vt dictū est. ¶ Electuariū. ℞.cinamomi cardamomi croci gariofiloꝝ aā.ʒ.ij.galange macis ciperi nucis mus.cimini ligni aloes pipis longi cassie ligne.aā.℈.ij.cubebaꝝ.℈.iiij.ābre musci aā.ʒ.ß. zucari triū coctaꝝ lib.j.ß. vini malualici aque buglosse ⁊ mellisse aā.q.s.⁊ fiat electuariuz. Isto electuario vtať tpe frigido d̄ quo sumat omni sero cū vadit dormitū coclear mediū ⁊ tādē in aurora ⁊ in vesperis. ❡ Puto si hec domina curari pōt per hūc modum curanda sit: ❡ Bauerius ⁊c.

❡ De vehementi extenuatione corporis cuz stipticitate ventris.

❡ Consilium 43.

Quidā de marchia anconina colonus vehementi molestať egritudine q̄ nō minus cōturbat animā meā quā corpus eius sua anxietas molestet. ¶ Et enim hic vir laborat vehemēti corporis extenuatione q̄ marasmodeā dispositionē cōsecutꝰ est ⁊ nō febrilē. Et est qdē eiꝰ dispositio vehemēs vētris stipticitas huic extenuatōi copulata que pōt esse accidens causaꝝ que fecerunt in ipso extenuationē: Et pōt etiā ipsa stipticitas esse cā marasmi ⁊ substantifice cōsumptionis huiꝰ viri. Propter q̄ duo hic vir ēt corruptā hz operationē imaginatiue potētie ꝓpterea qꝛ mobilis est istis opinionibus ex varijs cōceptibus ⁊ imaginatiua potētia viuētis: sicut ēt in ipso varia multū ⁊ diuersa reperiť electio a lesione potētie cogitatiue ꝓueniens. Unde vidēdū est dispositionē eius nō leuiter eē verendā vt ex premissis appet ⁊ iaz paulopost euidētius deduceť. ¶ Dixi aūt superiꝰ ꝙ prīa huiꝰ dispositio est extenuatio vehemēs que ꝓuenit in eo a mala cōplexione frida ⁊ sic.totius q̄ melancolica nominari dꝫ:⁊ multiplicata est a vehemēti friditate ⁊ siccitate totius corporis.qm̄ in eo apparent oīa signa arriditatis tā cerebri quā cordis ⁊ epatꝫ. ¶ Materia eniz melancolica in corpe multiplicata multis de causis pōt esse causa exsiccādi corpa vt speculatores dixerunt. Prima quidē ꝓpter ipsius cōplexionē cōtrariam tēperamento humano qd̄ labiť ab equali ad pondus ꝑ augmentū caliditatis ⁊ humiditatis sed tēperamento ꝯtrariatur melancolia sui friditate ergo ⁊c. Scd̄a ratio est qꝛ cōplexio melancolice materieri aduersať instrumento omniū operationū

Tertia rō.
Quarta rō

rationū q̄ꝺ est spiritus qui est calide cōplexionis ⁊
humide. Tertia rō est quia frigiditas melancolie
contraria est omni rei vite. Quarta rō est quia sicci-
tas eius est causa consumptionis humidi ꝙ est nu-

Quīta rō.

trimentum omnium membrorum. Quinta rō est qꝛ
per frigiditatem ⁊ siccita. exprimitur ⁊ consumitur
humiditas. secunda omnis a debita nutricatione
membrorum necessaria. Ex quibus omnibus nō est
mirabile concludere si per talem cōplexionem frigi
dam ⁊ siccam prohibetur transitus animalis spiri-
tus sensibilis ⁊ motui qui est instrumentum motus

Cā stipti-
citatis vē-
tris.

dilatationis ⁊ contritionis intestinorum ⁊ muscu-
lorum ventris. ¶ Ex quo fundamento vide quāpul
chre intelligere potes causam secunde dispositionis
in hoc viro que est stipticitas ventris. Multitudo
enim melancolie materiei ꝑpter frigiditatē ⁊ sicci.
eius ⁊ contrarietatem ad humanam vitam ⁊ ad om
nes eius operationes est causa vt in hoc viro acqui
sita sit stipticitas tanta. tanta in ventre eius vt nul-
lo modo operationi naturali venter eius liniat̄ imo
difficilimū est ipsum reddi fluxibilem ēt cum omni
instrumento medicinali quocūqꝫ sapienter admini
strato. Unde nisi bene procuretur huius viri dispo
sitio certitudinem habeat transitus in confirmatio
nem marasmodee dispositionis toti⁹ corporis a qua
nūquā curabit̄: ꝑpter quod oportet solicitū esse ad
amandum sue vite longitudinē ⁊ nō negligendum.
¶ At vero licet ex sermonibus istis colligi possunt
tres cause extenuationis corporis totius stipticita-
tis ventris. Una quidez ex parte defectus virtutis
vitalis a lapsu melancolico prouenientis. Secunda
vero ex parte virtutis naturalis cui etiam contra-
riatur melancolicus lapsus qui vocat̄ virtus cōple
xionalis. Et tertia ex parte virtutis animalis sensi
bilis ⁊ motiue q̄ omnes pulcherrime deducūt neces-
sitatem cōsumptionis corporū vt stipticitatis eorū
ex parte causarum antecedentium que sunt de essen

Cause cō-
sumptiōis
corpis ⁊ sti
pticitatis.

tia corporis. Nihil minus adhuc assignari possunt
cause consumptionis corporis ⁊ stipticitatis ven-
tris ex parte earū que primitiue noiant̄. Quis enim
dubitat quin frigidus ⁊ sic. ⁊ annexa ei ⁊ vngi ⁊ bal
neari in reb⁹ frigidis stipticis ⁊ siccis ⁊ sic de aliis
possunt esse causa extenuationis corporum ⁊ stipti-
citatis eorū. Similiter etiam quare non debet con
cedi ꝙ vsus ciborum ⁊ medicinarū frigidarum sic-
carum ⁊ stipticantium poterit esse causa omniū pre
dictorum accidentium. Et quare etiam non debet
concedi ꝙ ciborum ⁊ potuum ⁊ narcoticorum per se
vel cum illis cōmixtorum non debet esse causa con
sumptionis corporum ⁊ prohibitionis ⁊ ablationis
operationum naturalium animalium ⁊ vitaliū que
necesse sunt ei. ¶ Ex quorum omnium fundamento
quāpulchrum est intelligere diuersitatem effectuū
in corporibus humanis euenientium ex diuersitate
causarum illorum effectuum productarum. ¶ Ni-
mia hui⁹ viri stipticitas vētris: toti⁹ corpis arriditi
tas. mobilitas ī opinidib⁹: lapsitudo sustētādi corp⁹
magna ī ipo eueniēs: ꝓuētūt a lapsu frīdo ⁊ sic. mul
tiplicata ī corpe hui⁹ viri. Propter q̄ꝺ si ī eo multi-
plicabit̄ mā melācolica q̄ cōicet̄ cerebro ꝑ cōpassio
nē absolutā vel nō absolutā iste vir indubitāter fiet

Prouisio

melācolic⁹. Et tu ꝯsidera. ¶ Ex qb⁹ oīb⁹ ꝯcludit̄ ꝙ
iste vir ad sui ꝓcurationē ꝺꝫ eē sollicit⁹. ¶ Colligit̄
scḋo ꝙ nō ꝺꝫ morā cōtrahere neqꝫ tēpus extēdere
in vanū ad sui curationē. ¶ Sequit̄ tertio ꝙ marie

Consiliū.

in hoc autūno ⁊ futuro vere de se ꝺꝫ esse sollicit⁹.
¶ Ego vero in harum dispositionuz regimine suc
cincte regimen ordinabo quātum erit oportunum
partiens. Primo quidem discurrendum est regi-
men sibi conueniens ex parte sex rerum non natura
lium. Secundo vero ex parte rerum medicinaliuz.

Cura ꝑ regimen.

¶ Pro naturaliū itaqꝫ rerum expeditione oim ꝑ-
mittendum prio vniuersaliter ꝙ omnia que appli-
cantur corpori suo debent esse calida ⁊ humida effe
ctiue. Calida quidē vt aduersentur frigiditati melā
colie. Humida vero vt corrigant siccitatē eius. Ue
rūtamen argumento sumpto ab etate huius viri q̄
cōsistentia est ⁊ etiā a naturali cōplexione eiusqꝫ co
lerica fuit ⁊ notabiliter lapsa est. Talia debēt esse i-
tensiue minus calefacientia quā humectantia.

De aere.

¶ Habitet igitur ⁊ moraꝫ cōtrahat in aere calido
minus tamen quā humido. Unde euitet cameras ⁊
mansiones in locis expositis aspectu meridionali ⁊
occidentali que etiā sint posita in parietibus mon-
tiū. vnde caliditas solis replicari ⁊ multiplicari pos
sit ⁊ reflecti. Et nō curet in suis cameris accendere
ignē ⁊ ꝓprie cum carbonibus suffocati aeris ⁊ non
euentabilis. Et caput suuz ⁊ pectus muniat cooper
turis remisse calefacientibus ⁊ amplius humectan-
tibus. Et caueat a vestibus ⁊ fulcimentis calefaciē
tibus pectus eius absqꝫ euentatione cōgrua.

De cibo ⁊ potu.

¶ De cibis vero vtat̄ omnibus actu ⁊ potentia hu
mectatiuis velut sunt pinguia brodialia oīa ⁊ ꝓprie

Herbe.

nō salita multuz. ¶ Uñ blita spinacia portulaca cu-
curbita endiuia lactuca crisolocāna oīa ꝯueniūt ei.

Carnes.

¶ Cū carnib⁹ vitulorū ⁊ agnorū ⁊ castratorū anima
lium capretorū coniculorū ⁊ reliquorū animaliū vo
latilium ⁊ peditatiuū bene pinguiū quoruz etas nō

Pisces.

transeat spaciū anni. ¶ Propter q̄ꝺ etiā pisces qui
in fontibus inueniti ⁊ cancri ⁊ capedani fontales ⁊
luciꝫ omnes sunt ei cōuenientes elixi vel assati cum
pingui vł oleo oliuarū velut est marchianum anco
nitanum q̄ꝺ est eque bonū vel forte melius quā reli

Lacticinia.

qua olea nostra etate repcribilia. ¶ Simil̄r ꝯueniūt
ei oēs cibi lacticinij ⁊ cuz pinguedine porci recentis
⁊ antiqua vero nō multum salita: cerebrū animaliū
pulmo testicul' ⁊ pingues eorū partes omnia cōue-

Butiruz.

niūt. ¶ Et butiri vsus ēt placet mihi. ¶ Aromata ve

De aromatibus.

ro calida ⁊ sicca euitanda sunt saltē in vsu cōtinuo.
¶ Et menta petrosillinū feniculus tarcon ysopus sal
uia rosmarin⁹ ⁊ sisimbriū talia dimittenda sunt sal
tē in multo vsu ⁊ ꝯtinue nec ꝓprie cōueniunt ei nisi
gratia cōdimenti ⁊ aromaticitatis aliorū cibarioꝝ.

De fructibus.

¶ De fructib⁹ vero cōueniunt ei ceresa pira muscata
auellane amigdale recētes ⁊ ficus ⁊ vue ⁊ pupones
bene maturi ⁊ dulces ⁊ granata dulcia. Reliqui ve
ro fruct⁹ frigidi sicci ⁊ stiptici dimittant̄ velut sunt

De leguminibus.

citonia nespila sorbe granata acria ⁊ ꝯsimiles. ¶ De
leguminibus cōueniunt ei pisa cicera alba ⁊ rubea ⁊
risum cōi cōsuetudini ꝑparatū cū lacte amigdoloꝝ
⁊ cicera rubea cū pingui brodio cōdita ⁊ reliqui pa

De saporibus.

stiles cibi cū brodio pingui. ¶ De saporib⁹ vero ꝯue
neniūt ei vinū granatoꝝ dulcium muzoꝝ ⁊ sappa ⁊
succ⁹ citrāgulorū ⁊ agresta cū zucaro ꝯdita ī dieb⁹

De potu.

calidis ⁊ cū melle in dieb⁹ frigidis. ¶ De potu vero
cōueniens est ei vinū albū subtile gustui delectabile
⁊ dulce simpliciter tale aut comixtū aqua fontali cla
ra delectabili aut de cisterna vel ꝑ arenā cribelata

Aq̄ mellis

fm cōsuetudinē ferrariensiū. ¶ Et si vti posset aqua
mellis nō multe dulcedinis credo ꝙ ei vtilissima fo
ret ⁊ proprie quando coqueretur cum semie vel fo-
liis recentibus basiliconis verūtamen omnino me-
lior esset ei aqua decoctionis zucari quā mellis pro
pter temperiem eius ⁊ de secunda re non naturali
hec dicta sufficiant.

De inanitione ⁊ repletione.

¶ Pro tertia re nō naturali caueat iste vir cibū ac
cipe ante naturalē appetitū ei⁹ ⁊ nisi ꝑassumpt⁹ cib⁹
fuerit bñ digest⁹. Uñ cibū nō deglutiat nisi cū bo-
na masticatiōe. Et in tanta quātitate ipsuz accipiat
vt ex eo nō grauetur stōs neqꝫ fluctuet in eo potus

De motu ⁊ quiete. ¶ Pro quarta vero re nō naturali.s.motu ⁊ quie-
te caueat hic vir a fortibus motibus ⁊ ꝓprie post ci
bum. Postquam sibi ꝯuenientius est quiescere quā
moueri ⁊ hincinde discurrere. Et nō solum motus
corporalis euitandus est.imo ⁊ animalis: velut fu-
ror yracundia angustia sollicitudo tribulatio melā
colia ⁊ similia.

De somno ⁊ vigilia: ¶ De vltima vero re nō naturali.s.somno ⁊ vigi-
lia sollicitus esse dꝫ in longitudine dormiēdi:⁊ nul-
lo mō excedendi in vigilia ⁊ dormiat ventre īferius
accubato vt spiritus vniti in tali accubatione cōser
uentur magis. Hoc in sūma est huic viro regimen
cōueniens ex parte sex rerū nō naturalium.

Cura ꝑ medicinalia. ¶ Pro regimine vō rerꝫ medicinaliū septē ab hoc
viro mihi videnť obseruanda remedia. ¶ Et primū
Primuz. quidē est vt attendať cōfortationi cordis ne ꝓpter
siccitatē in eo cōfirmataꝫ iste vir transeat in maras-
mū cōfirmatum.⁊ hoc cū remediꝭs duob⁹ quorum
primū est hoc. ℞.croci.ʒ.ß. foliorū basiliconis seis
endiuie lactuce scariole añ.ʒ.j.ß.florū enule capil-
lorū veneris corticum citri añ.ʒ.iij. musci gra.iiij.
been albi ⁊ rubei florꝫ boraginis ⁊ buglosse añ.ʒ.ij.
iacincti smaraldi safiri añ.℈.ß.foliorū auri nume-
ro.v.puluerizentur omnia per se ⁊ fiat saculus qua-
drangularis longitudinis semissis ī sindone de gra
na retorto qui semper portetur alligatus super ma-
milla sinistra ⁊ omni fine duorꝫ mensiū remoueť.

Secundū. ¶ Secūdum vero principale remedium ⁊ iterum ad
dispositionem cordis conueniens est hoc. ℞.con-
serue buglosse boraginis ⁊ violarum.℥.ij.trocisco
rum de violis trociscorum de croco seminis aceto-
se scariole capil.ve.añ.ʒ.ß.syrupi de corticibus ci-
tri.℥.iiij.zucari albi.℥.ij.amidi.℥.j.fiat electua-
riū de quo iste vir accipiat oī mane in aurora ⁊ de
glutiat coclear.j.ꝑ mediā horā añ prādiū ⁊ añ cenā
deglutiat d̄ eo q̄ꝫtitate vni⁹ nucis mus.Et ita ꝯtiuet
istud electuariū vsqꝫ ad medietaē mēsis Octobris.

Tertium. ¶ Tertiū vero pricipale remediuꝫ ē vt iste vir semꝑ
in cibis vtať his spēbus suꝑffundēdo de eis oī fer
culo.℞.foliorꝫ volubilis florꝫ malue ⁊ altee añ.
ʒ.j.ß.adianti politrici cedrac ⁊ capillorum veneris
añ.℈.ij.cartami foliculorum sene polipodij thimi
epithimi añ.ʒ ij.cinamomi electi.℥.j.salis indi.ʒ.
xv.fiat omnium per se puluis ⁊ commisceatur.

Quartuz. ¶ Quartū instrumentū vero principale est hoc.℞.
electuariꝫ de epithimo electuariū de sebesten añ.
lib.ß.diagredi.ʒ.iiij.suci violarum succi mercuria
lis añ.℥.j.penidiarum.℥.ij.fiat electuariū de quo
hic vir accipiat coclear vnū semper ante cibū tam
in prandio quā in cena .verum si ꝓpter assumptio-
nem tante quātitatis inueniret ventrē suum nimiū
fluxibilem tunc accipiat de eo minus .Et si reꝑiret
q̄ p̄dicta quātitas nō ꝯueniēter solueret vētrē suū
tunc accipiat de eo parū plusvsqꝫquo inueniat quā
titatem per quaꝫ venter eius remanet fluxibilis.

Quintuz. ¶ Quintum instrumentū principale est hoc.℞.olei
de ben olei violarum olei de floribus enule añ.℥.j.
macis.ʒ.ij.galie muscate cipperi masticis coralorꝫ
rubeorum añ.ʒ.ß.rasine clare ⁊ electe.℥.j.ß.cere
quātuꝫ sufficit fiat vnguentuꝫ mediocris glutino-
sitatis de quo semper portetur super stomacho suo.

Sextuz. ¶ Sextum instrumentum principale est hoc.℞.olei
amigdolarū dulciū olei de sisamo añ.℥.ij.piguedi
nis anatis taxi ⁊ galline ⁊ anseris añ.℥.ß.seminis
altee violarū florū volubilis cucurbite ⁊ seis lactu-
ce añ.ʒ.j.artanite.ʒ.ß.esule.ʒ.ij.ciclaminis thimi
epithimi diagridi.℥.ß.cere albe quātū sufficit fiat
vnguentū molle de quo totus venter inferior inun
gať ⁊ ylia vsqꝫ ad femur saltem omni die naturali
bis omni mane qñ surgit ⁊ quando vadit ad lectū.

¶ Septimū vero principale instrumentū ⁊ vltimuꝫ
in cura huius viri ē vt ipse loco syrupi omni mane
in aurora assumat scutellā vnam aque lactis in qua
tepida in sero infundať epithimi.ʒ.j.ß.salis indi.ʒ.
ß.⁊ sic ꝑ totā noctē dimittať ⁊ mane calefiat ⁊ cole-
tur cum expressione leui ⁊ ita bibatur. ¶ Hoc in sum
ma est huius viri regimē cōueniens ad sui corporis
rectificationē ⁊ sanitatis acquisitionem quā sibi om
nium ille opifex ⁊ miserator concedat q̄ afluenť om-
nib⁹ benignitatē ⁊ bonitatē inspirat ad laudes eius
immortales. Amē. ¶ Bauerius.

¶ De impotentia copule viri cum muliere.
¶ Consilium. 44.

Iste vir preter ea q̄ scripta sunt de eo cōci
tauit me vt aliquid sibi cōcederem de eo
quod opportunū est ad impotentiā copule
viri cum muliere pro vno intimo suo ami
co.Et lꝫ materia hec sit ardue speculatiōis q̄ conte
plať secreta nature ꝑꝑ q̄d oportebit in ipsa sermonē
vberrimū expendere vt ī scripturis alias ostēdi ⁊ ꝑ
prio idē ꝯsilio facto ad quendā spectabilē ⁊ strenuū
militē florētinū.Et ī altero loco ad Christoforū de
muzano.Ego tñ hic solum scribā tria remedia p̄nci
paliter q̄ videnť mihi huic dispōni subuenire cōue
nienter. ¶ Et primū q̄dē horū est hoc.℞.seis baucie
domestice ⁊ siluestris seis porrorꝫ ⁊ cepe siseleos añ.
ʒ.ß.farine cicerꝫ rubeorū farine sisami añ.℥.ß.pulue
rizenť oīa ⁊ malaxenť cū oleo amigdolarꝫ dulciū re
centiū ⁊ fiāt magdaliōes q̄ reseruenť ꝑ octo dies po
stea teranť ꝑ se subtiliter ⁊ īcorporenť cū li.ß.mellis
despūati ⁊.℥.iiij.zucari albi ⁊ fiat electuariū d̄ quo
electuario egrotās oī mane ī aurora accipiat cocle-
ar vnū ⁊ bibat post ipsum vini albi dulcis ⁊ subtilis
ciatū mediū ⁊ de eo iterꝫ coclear mediū añ prādiū ⁊
cenā īmediate bibēdo post ipm vt dictū ē. ¶ Scd̄m
vero p̄ncipale remediū ē hoc.℞.olei de pipib⁹ ⁊ de
croco añ.℥.j.spodij.℥.ß.carabe trociscorꝫ de rosis
añ.℈.ij.anisi violarū añ.℈.ß.cere quātū sufficit fi
at vnguētū molle de quo añ prādiū ꝑ duas horas ⁊
añ cenā vnganť ꝑtes renales ⁊ totuꝫ osseū semel in
die ⁊ ꝓprie cū surgit a lecto. ¶ Tertiū principale re
mediū ē hoc.℞.ligue auis deronici añ.ʒ.ij.radicū
citrinarū q̄ asportanť d̄ ciuitate Veronēsi dulciū ꝑ
uarū.℥.ij.ligricie anisi dulcis seis napi dauce dōe
stice añ.ʒ.ij.īcidēda incidenť ⁊ reliq̄ puluerizenť ⁊
cū dupla q̄ꝫtitate zucari albi fiat tragea d̄ q̄ vir iste
sꝑ añ cibū ⁊ post ipꝫ deglutiat coclear vnuꝫ. ¶ Hec
eniꝫ remedia tria singularia sūt ad cōfortādū vasa se
mialia cooperiēdū ⁊ dilatandū vias eorꝫ ⁊ ad gene-
randū ventositates inflatiuas membrorum sperma
tis tensionem virge faciendo.Et tu considera.
¶ Bauerius de bauerijs.

¶ De preseruatione a sputo sanguinis.
¶ Consilium. 45.

Preseruatio a sputo sanguinis duob⁹ perfi
citur instrumentis.s. administratione sex
rerum non naturalium:⁊ potione.
¶ A primo genere incipiendo scilicet ab
aere principium faciam.
¶ Vitare dꝫ aerē calidū morā sub sole ⁊ ad ignēꝫ
fumum puluerē aerem etiā intēse frigidum ⁊ flatum
austrum ⁊ septētrionis moreť in aere temperato vel
aliqualiter ad frigiditatem declinantē.
¶ Exercitiū forte maxie in mēbris suꝑiorib⁹ vitā-
de sunt cuiusmodi sūt vociferatio clamor locutio vo
ce alta anelit⁹ magnificatio aut retētio ei⁹. ¶ Cant⁹
⁊ his similia. ¶ Vitet ēt exercitium forte propter q̄d
fit anhelitus magnificatio ⁊ frequentia ex alleuatio
ne pōderum

ne ponderū ⁊ saltus. ¶ Uitet omnia fricatione mē
brorum pectoraliū cū aliquibus calefaciētibus ex
teri⁹ approximatis. ¶ Abstineat etiā a balneo aqua
rū dulciū terenearū similiter a stufa tā hūida quā
sicca. ¶ Utat̄ q̄te marie post cibū sed ante cibū ꝑ
vnā aut duas horas. ¶ Pōt exercitare leniter ambu
lādo aut faciēdo fieri ad tibias ⁊ coxas fricationes:

De somno ⁊ vigilia.

¶ Somnus sit de nocte non de die neq̄ in nocte
dormire īcipiat nisi steterit duab⁹ horis post cenā.
Sitq̄ somnus septē aut octo horarum: capite eleua
to. Et primo sit super latus dextrum deinde super
sinistrum. Postea redeat vltimate super dextrum.
Sit sufficienter pānis tect⁹ ita ꝙ multitudine pan
norum non sudet neq̄ paucitate rigeat.

De inanitione ⁊ repletione.

¶ Studeat omni die ante prandiū ⁊ ante cenā ha
bere vētris beneficiū. Qd̄ si nō bis saltē semel. Et si
natura haberi nō posset habeat̄ saltem cū vsu ali
cuius clisteri infrascribēdi. Uel cū assumptiōe. ℥.
j. diaprunis aut cassie nouiter extracte ⁊ ante prā
diū aut ante cenā per octauā hore assumpte. Aut cū

Clistere.

impositiōe talis clisteris vz. ℞. caput castrati vnū
⁊ buliat in sufficiēti quātitate aque vsq̄ ad eius cō
sumptionē ⁊ cū dispumatū fuerit. Imponant̄ iste
herbe ad buliendū secū. s. blete malue violarū mer
curialis añ. m. j. ⁊ cum caput fuerit vltimate deco
ctum coletur brodiū ex eius colatura accipiat̄ lib.
j. cū dimidia cui addat̄ salis. ʒ. ij. ⁊ supercalefiat ⁊
ita cōuenienter calidū imponant̄ ante cenā vel ante
prandiū. Potest ēt addi dicto brodio ex quo fit cli
stere. ℥. j. cassie. ⁊. ℥. ß. yerapig. s̄m ꝙ erit op⁹ maio
ri aut minori euacuatione. ¶ Non sustineat magnā
famem neq̄ sitim. Neq̄ se repleat ad sacietatē. sed

De accidētibus aīe.

semꝑ a mēsa surgat cū reliquijs famis. Fugiat irā
timorem furorē vtatur gaudio temperato ⁊ letitia.

De cibo ⁊ potu.

Uinum.

¶ Uitet vina acuta antiqua ⁊ vina multe dulcedi
nis ⁊ alba. ¶ Utendum est vinis rubeis pōticis aut
stipticis q̄ si nō fuerint paucifera satis. Limphent̄
cū aqua pluuiali aut cū aqua cisterne in qua calibs

Panis.

pluries extiguat̄. ¶ Panis sit simulagine⁹ sine sale
⁊ modico fermēto ⁊ sit nō minoris temporis vnius

Fructus.

diei neq̄ pluris triū aut quattuor dierū. ¶ Ex fru
ctibus vtat̄ ferculo facto ex milio aut ex panico vel
ex amilo ex lētibus aut ex fabis excorticatis vel ex
farina ordei aut brodeto pane cocto aut pane infu

Carnes.

so in brodio parum acetoso. ¶ De carnibus vtatur
carnibus vitellinis agninis edinis ⁊ porcinis. Et ex
siluestrib⁹ vtat̄ capriolinis aprinis ⁊ leporinis. Et ex
mēbris horum animalium vtatur extremitatibus.
ventribus pulmonibus ⁊ cerebellis ⁊ volatilib⁹ vta
tur carnibus pullorum fasianorum perdicum cōtur
nicum turdorum alaudarum turturum ⁊ pipionum
volare incipientium ⁊ maxime cum decoquitur cū
sumach aut agresta. Carnibus etiam vtatur aliarū
auicularum paruarum in pratis ⁊ nemoribus de

Pisces.

gentium ⁊ non in vallibus aut palludibus. ¶ Ex pi
scibus conueniunt petrini qui degunt in aquis pe

Oua.

trosis currentibus ⁊ anguille ⁊ caretri. ¶ De ouis
conueniunt oua sorbilia ⁊ accepta a gallina cruda

Herbe.

assumpta. ¶ Ex herbis conueniunt portulaca plan

Sapores.

tago corrigiola lactuca borago buglossa. ¶ Ex sapo
ribus vti potest vino granatorum mediorum sapo
rum agresta rubes ⁊ vti potest caseo recenti sed ab

Fructus.

stineat a veteri tanq̄ a nociuo. ¶ De fructibus vtat̄
citonijs piris ⁊ pomis ponticis nespulis sorbis gra
natis nucis dactilis imaturis prunellis agrestib⁹
⁊ specialiter granis mirti ⁊ rubi.

Nota.

¶ Unū vniuersaliter attēdēdū ꝙ cib⁹ multū cali
dus fugiat ⁊ maxīe si sint apitiui qua ꝓpter cibos
nō cōedat acutos nec salsos nec ēt plurimū pon
ticos aut acetosos ꝑꝑ id qd̄ pect⁹ cōstringūt ⁊ tus
sim excitant. ¶ Fugiat etiā cibos ⁊ potus multe dul
cedinis ꝓpter qd̄ cōuertunt̄ in colerā ⁊ sanguinē
accuūt. ¶ Et vitet cibos ⁊ pot⁹ multi nutrimēti ge
neratiuos sanguinis. Sed vtatur cibis parū dulci
bus aut stipticitatem quādam habentibus.

¶ Scd̄m genus. Continet quinq̄ ītentiōes. Pria Scd̄m genus.
est sanguis rectificatio ab omni acuitate ⁊ feruore.
Scd̄a est sanguis mundificatio ab oi hūore accuto.
Tertia est sanguinis diuersio ab extrema ⁊ maxime
ad inferiora. Quarta est accidētiū correctio q̄ nō est
aliud quā pontio aut valorū repletio. Quinta ē sti
pticatio ⁊ cōsolidatio. i. īspissatio mēbrorū pectoris
vel anhelitus ne ab eis sanguis fluat.

¶ Pria ītentio. Implet̄ cū medicinis frigidis re Pria intētio.
primētib⁹ feruorē sanguinis vt assumptio iulep ro
sati vt puta. ℥. j. cū. iij. aut. iiij. ℥. aque cisterne aut
aque extinctionis calibis. Similr̄ assumptio acceti
parū cū aqua frigida nō existenti tussi forti cōuenit
pariter assumptio zucari ro. cū aque cōuenit huic ī
tentioni. ¶ Cōpletur etiā hec ītentio in euitādo vsu
aperitiuorū sicut apij feniculi petrosilli casei antiqui
sisami erucis rute: ⁊ sic de similib⁹. Et potissime ab
stineat ab vsu aloes ⁊ maxime cū nō est correctus.
Utatur aūt istis quādo timuerit sanguinis supca
lefactionem aut feruorem.

¶ Scd̄a intentio. Cōpletur cū flobothomia quo Scd̄a itentio.
tiensc̄ūq̄ apparet repletio ⁊ ꝑcipue cū adest tussis.
¶ Et p̄o cū flobothomia saphene postea cū flobo
thomia basilice. Et hoc si sanguis fuerit peccans ⁊ Flobothomia.
humor alius a sanguine sanguini tñ imixtus. ¶ Si
fuerit humor alius sanguie eidē nō imixtus euacue Potio.
tur cū rebus appropriatis secūdū qd̄ medico ꝑsen
ti videt̄ premissa tñ semꝑ eiusdē humoris digestio
ne. ¶ Cōsilio tñ meo deberet in eo saltē ꝑ aliquot mē
ses fieri flobothomia omni mense de vena q̄ est iter
auricularem ⁊ anularem vel de saphena ex qua mi
nuent̄ sanguinis quattuor aut quinq̄ oncias.

¶ Tertia intentio. Implet̄ cū diuertentibus ad i Tertia intentio.
feriora vt cū fricationibus tibiarum coxarum ⁊ im
positionibus pedum in aqua calida aut cum ꝓuo
catione emorroydarum.

¶ Quarta intentio. Cōpletur cū flobothomia vel Quarta intentio.
euacuationibus ⁊ breuiter per consimilia que cōti
nentur in secunda intentione.

¶ Quinta ītentio. Cōpletur cū medicinis frigidis Quinta intentio.
⁊ cōglutinatiuis quarū vsus sit talis. ℞. xilocaracte
i. cornichie de vltra mare lentiū añ. ʒ. iij. nespillorū
numero quattuor mirtillorū. ℥. ß. buliant ꝑdicta pa
rūper ꝯtusa in lib. ij. aque pluuialis vel cisterne vsq̄
ad cōsumptionē medietatis deinde colet̄ de hac co
latura sumat̄. ℥. iiij. quib⁹ addat̄. ℥. j. ß. syrupi quē
habet secū ⁊ frigidū aut tepidū sumat̄ in aurora de
inde stet trib⁹ horis ieiunus antequā comedat. Isto
syrupo hoc modo descripto vtat̄ in fine. xv. dierū
⁊ hoc tribus dieb⁹ cōtinuis vt si modo capit tribus
dieb⁹ de dicto syrupo post. xv. dies iterato tribus
diebus capiet modo ⁊ ordine scripto. ¶ Tēpore quo
nō capit dictū syrupū capiat alternatis vicibus de
illis pulueribus modo de vno modo de alio ad quā
titatē vnius. ʒ. vel cum ouo sorbili vel cum syrupo
mirtino aut cū vino granatorū mirorū seruā
do hunc ordinē. Nam cū acceperit syrupū fiet tri
bus aut quattuor diebus quib⁹ nihil accipiat. Po
stea accipiat duobus dieb⁹ de vno istorū puluerū ⁊
hoc duob⁹ diebus immediatis. Postea interponat
quattuor dies. Deinde sumat de altero puluere mo
do prius dicto. Postea redeat ad syrupū. Sic fa
ciendo credo cū dei gratia posse a maximo qd̄ sibi
īminet periculo euadere. ¶ Utat̄ electuario qd̄ ha
bet capiendo de eo ad quātitatē vnius magne fabe

⁊ superponat lingue ⁊ dimittat dissolui ⁊ transglu-
tiat saliuam. ¶ Et quando de dicto electuario su-
mit si staret resupinus cuȝ capite non nimis eleua-
to melius esset ⁊ isto potest vti omni die de mane ⁊
de sero quotiens libuerit.

Bauerius de Baueriis.

De remotione spondilium ad exteriora dorsi.

Consilium 46.

Casus. Istius egregii adolescentis dispositio est
remotio spondiliū ad exteriora dorsi: que
ab Aui. xxii. tertii appellat̄ gibositas po-
sterior. Huic dispositioni ꝯiuncta est que
daȝ cōcauitas ossium lateralium pectoris. Et istis
ambabus associatur dolor pectoris i fine costarum
vbi diafragma costis mendosis alligatur.

Cause gibbositatis. Antecedētes. Gibbositatis plures cause assignant̄ primitiue
vt casus ⁊ ꝑcussio ⁊c. ¶ Corporee q̄ sunt duoruȝ mo
doruȝ q̄ñ sunt antecedētes aut cōiuncte. ¶ Antece-
dētes sunt humiditas subtilis aut grossa vētositas
in mēbris pectoris interclusa vel apostema vel spa-
smꝰ siccꝰ licet eius euētus rarus sit spasmi causa.
Cōiuncte. ¶ Cause cōiuncte sunt hūiditas subtilis aut grossa
īterclusa īter vnā ⁊ aliā spondilē faciente ad eius lu
bricitatē aut vētositas pellens spōdilē vel apostema
dislocās ipsam aut spasmus cōtrahens. ¶ Et si cau
se gibbositatis plures possint esse istius de qua est
sermo. Cā antecedēs ē hūiditas a capite ad spōdiles
Primitiue. descēdēs. Et ipsiꝰ hūiditatis cā ē mala cōplexio fri
gida ⁊ hūida cerebri. ¶ Cāe primitiue ē indebitū re
gimē sex rerū nō naturaliū. cā vero cōiuncta ē ipsa
met hūiditas inter spondiles medians q̄ ligamenta
spondiliuȝ relaxans est causa dislocationis earuȝ.
Signa. Rememoratiua. Signorū quedā sunt ꝑcedentia ipsam gibbosi-
tatē q̄dam demōstratiua q̄dā pronostica. ¶ Prece-
dētia sunt febris accuta insepabilis vigilie continue
fletꝰ siccitas nature citrinitas coloris siccitas oris ⁊
labiorū ⁊ amborū scissio nigredo lingue ⁊ tensio cu
tis ⁊ soliditas eiꝰ ⁊ vrina eiꝰ subtilis. Oia hec aut plu
ra ex istis ꝑcedūt vt habet̄ a Serapione i breuiario
suo tractatu p̄io cap. xxviii. ¶ Demōstratiuū signū
Demōstratiua. Pronostica. ē vniꝰ aut pluriū nodoꝝ spine supeminētia. ¶ Pro
nostica sunt q̄ñ hec passio sepius infantibꝰ solet ac
cidere. cū vero acciderit post ānos septē solet eē dif
ficilis cure siue in etate vlteriori magis difficilis ⁊
quasi curam non recipiens precipue cum fuerit īue
Auctores: terata. Hec colligi possunt a Serapiōe loco ⁊ cap.
supra allegato ⁊ ab Aui. xxii. tertii cap. de gibbosi-
tate ⁊ a Gal. in cōmento. xlvii. affor. vj. particule
quecūq3 gibbositates fiunt ex asmate.

Cause ꝯcauitatis. Cōcauitas ossiū lateraliū pectoris cā ē remotio
spōdiliū a loco suo: nā cū spōdiles remouent̄ coste
q̄ illis ꝯiungunt̄ ad posteriora mouentur. Unde in
parte anteriori necesse est vt quedam ꝯcauitas siue
applanatio appareat.

Cause doloris pectoris. Doloris pectoris cā ē i debita figura eiꝰ ⁊ mala
ꝯplexio q̄ diafragmati acgrit̄ alq̄ñ faciēs dolorē ma
iorē aliq̄ñ minorē ꝑm q̄d a causis extraneis aut in-
trinsecis augmentatur necessitas maioris aut mino
ris aeris attractionis.

Cura. Cura istius dispositionis humide hoc est eius
causa ē humiditas vt dixit Aui. xxii. tertii. cap. de
gibbositate ē sicut cura paralesis ⁊ spasmi humidi.
Paralesis ⁊ spasmi humidi cura tribus perficitur
medicinalibus instrumētis. s. dieta potione ⁊ cyru
gia siue manuali operatione.

Cura p regimen. Regimen per dietā diuidetur in sex capitu. ꝑm
numerum sex rerum non naturalium. In p̄io cap.
ponetur regimen per aerem ⁊ loci electionem.

De aere. Sit aer loci vel camere sue habitationis ad ca-
liditatem ⁊ siccitatem decliuis ⁊ magis ad siccita-
tem quā ad caliditatem. Q̄d si aer nō repiatur na-
turaliter talis fiat arte cū incensione ignis in came
ra q̄ fiat cū lignis odoriferꝫ sicut iuniperi lauri abie
tis sauine roris marini ⁊ cōsimiliuȝ: aut cū puluere
carbonibꝰ ignitis supasperso camerā suffumigādo.
Sed stāte fumo camerā nō intret sed postquā fuerit
sedatꝰ. ¶ Puluis sit talis. ℞. ligni aloes sandarace
galie musc. añ. ℨ. ii. laudani storacis calamite añ. ℥.
ß. nucū cipssi. ℥. j. puluerizent̄ oia ⁊ fiat vt dictū ē.
¶ Et q̄ñ vestes sub aere collocant̄ expedit de eis ali
quid dicere caput ꝯuenienter muniat̄ birero calido
diuersificato in caliditate sc̄d̄m tempoꝝ diuersita-
tē nec tñ laudo caput nimis calefieri ne nimia cali-
ditate fieret pluriū vapoꝝ ad ipsum attractio. ¶ Et
ex his apparere pōt q̄ dȝ euitare māsiones terrenas
⁊ ꝓpe decursus aquaꝝ loca hūida ⁊ vētos meridio
nales ⁊ septētrionales ⁊ loca talibꝰ ventis exposita.

Cōuenit exercitiū vniuersale sicut ambulatio eq
tatio ⁊ similia q̄ fieri debēt stomacho ieiuno ⁊ cor-
pore a supfluitatibꝰ prime ⁊ secūde digōnis purga-
to. ¶ De particularibꝰ exercitiis cōuenit pectinatio
capitis. Et eius mediocris cū pāno calido fricatio.
Cōuenit insup nasi democatio. Et interdū sternu-
tationis ꝓuocatio que regulariter magis competit
post vniuersales purgationes ⁊ pauca repletione in
capite ꝑcepta q̄ ꝓpter absentiā grauitatis capitꝭ fa
cile cognosci pōt. ¶ Prouocet̄ igit̄ de mane sternu
tatio stomacho vacuo cū infrascripto puluere q̄. ℞.
piretri. ℈. ß. costi piperis albi añ. ℈. j. pistent̄ subti
liter ⁊ cribent̄ ⁊ de ipso naribꝰ insuffiet̄ vel attraha
tur ad quātitatem grani frumenti. ¶ Loco vniuer-
salis exercitii ante ipsum fieri nō posset fiant frica-
tiones: īcipiendo a collo ⁊ trahendo versus manus
⁊ brachia cum pāno calido deinde fiant coxis ⁊ ti-
biis stomacho ieiuno ante prandium ⁊ cenā vel sal-
tem ante prandium.

Dormiendi cōuenientior hora est nox quaȝ dies
Unde Auic. secūda primi. Naturalis dormitio est
⁊ secundum nature cursum facta que nocte nō effu-
git ⁊ diem nō impedit. Aliquādo ꝓpter quasdā cō
tingētias somnus diurnus nō debet interdici naȝ
quādo cōtingeret q̄ motibus corporeis aut aīalibꝰ
fortibꝰ succederet lapsitudo aut somnus nocturnus
esset impeditus tūc diurnus cōcederet̄. Sȝ vbi ta-
les casus nō interueniant caueat a somno diurno.
Unde sc̄da p̄mi doc. ii. sūma quinta ca. xiii. In die
dormire maluȝ ⁊ ad malas ꝑparat egritudines ⁊c.
Sit igit̄ somnus sex aut septē horarū ad amplius sȝ
nō minus quinq3. Et sit notabiliter capite eleuato
corpore cōuenienter pānis tecto. Sit somnus p̄io
sup latere dextro. sc̄do super sinistro. Q̄d si dormi
tio nō fuerit absoluto somno secundo reuoluat̄ sup
latere dextro. Sed nullo pacto resupine dormiat
q̄ñ materiam ad nucam ⁊ neruos declinare facit.
secūda primi cap. allegato. Et sit lectum ex pluma
molli vt patrie est cōsuetudo.

Caueat ab ira furore ꝑcipue fortibꝰ tristitia solli
citudine ⁊ maxie ipsis ꝑseuerātibꝰ. Extermināt eni
hec corpa ab ea q̄ sc̄d̄m naturaȝ cōsistentia. iii. teg.
Letet̄ gaudeat bene spet nec subirasci aliq̄ñ nocet.
¶ Et q̄ coitus sub accidentibus aīe locari solet de
eo dicit̄ q̄ abstineat. nihil ē q̄ corpus effeminet ma
gis ⁊ exanimet coytus. Sit igit̄ eius vsus neq3 id
ipsum moueatur nisi prius appetitu naturali incitā
te neq3 ad hec ꝓmoueatur ab obiecto extraneo ali-
quādo occurrente. Fiat igitur si necessitas vrget iā
prima ⁊ secūda digestione celebratis ⁊ tertia dimi-
diata. xxii. tertii. Quale quantū sit hoc tempus re-
linquat̄ q̄ñ ⁊ coytus in casu isto dimittendum est.

Oportet

De inanitõe ⁊ repletione.
¶ Oportet hũc adolescentẽ oẽm ciboꝛ repletionẽ
vitare de repletione humorali dicet̃ in regimie per
Pria rła.
potionẽ de tali repletione intẽdendo quedã regule
sunt obseruãde. ¶ Pria stante fastidio aut stomachi
abhominatiõe nunꝙ̃ cibꝰ est accipiẽdꝰ nõ assumit̃
Scđa rła.
tũc cibus cũ delectatiõe nec bñ digerunt̃. ¶ Scđa
cibꝰ ex pluribꝰ cibis factus neꝗ potus est accipien
Tertia rła
dus. ¶ Tertia stãte magna vẽtris stipticitate ⁊ sup
Quarta regula.
fluitatũ retentiõe nõ est cibus sumẽdus. ¶ Quarta
nunꝙ̃ comedat̃ nisi certa adsit fames. ¶ Quinta ci
Quinta regula.
baria leuiora alijs premitti debẽt de qbus in sequẽ
ti cap. dicet̃. ¶ Sexta in cibatiõe nõ dꝫ multũ tem
Sexta rła
pus ꝓlongare ne in cibo diuersitas digõnis adue
Septia regula.
niat. ¶ Septio oẽs cibi premasticari diligẽter dbẽt
antequã deglutiat̃. ¶ Octaua nunꝙ̃ cibi nec potus
Octaua regula.
sumẽda est tãta quãtitas vt stomachus grauetur ex
eis: q: deterior enim cibatio est que in stõ grauitatẽ
efficit sicut deterior potus est qui in stomacho flu
ctuat. Sed si cõtingeret ob aliquã cãm ciboꝛ fieri
repletionẽ ad ipm euacuãdũ festinãdũ est. ¶ Si igi
tur ciboꝛ corruptiones apparuerint signa ex odore
vel fetore aut eruptuatiõe vel alio siłi signo statim
Uõitus.
cibꝰ ille vomitũ est educẽdus cũ hoc vomitiuo. ℞e
cipe raphani. ℥. iij. fiat decoctio de qua accipiatur
℥. iiij. quibꝰ addant̃ acetosi simplicis. ℥. ij. ⁊ tepidũ
sumat ⁊ postquã sumpserit per horã mediam cõpri
Clystere.
matur lingua digitis aut gutturi intromittat̃ pẽna
oleo intincta ⁊ vomitũ prouocet. ¶ Quod si vomitꝰ
ꝓuocari faciliter nõ posset aut ꝓpter pectoris angu
stiam timeretur fiat clystere hoc. ℞. foliorum mal
ue mercurialis ⁊ blite añ. M. j. fiat decoctio đ qua
accipiat̃ lib. j. ß. cui addantur yerepigre. ℥. ß. cassie
℥. j. salis. ʒ. iij. olei. ℥. iij. ⁊ tepidum stomacho ieiu
no administret̃. ⁊ hoc tempore estatis. tempore hye
mis addatur suprascripte decoctioni benedicte ye
repig. ana. ʒ. iij. zuccari rub. ℥. j. olei de camomil
De cibo ⁊ potu.
la. ℥. iij. salis. ʒ. ij.
Panis.
¶ Sit panis ex farina a qua furfur ex toto non sit
excussus habẽs aliquid plus salis ⁊ fermenti quam
qui est in vsu cõi sitꝗ cõuenient̃er coctus nõ pluris
tꝑis quã duoꝛ aut triuꝫ dieꝛ neꝗ minoris vnius
diei. Nõ esset male si tꝑe veris vteret̃ pane de spel
ta ꝑꝑ maiorẽ exsiccationẽ. ¶ Uitare dꝫ panẽ nõ bñ
coctũ azimũ ⁊ oĩa cibaria q̃ ex pasta azima fiunt vt
Carnes.
sunt lumelli macarones ⁊ siłes cibi. ¶ Carnes q̃ sibi
ꝯueniũt sunt sicut leporis caprioli apri ⁊ oĩuꝫ auiũ
degentiũ in nemoribꝰ ⁊ pratis ⁊ nõ in aqs aut pa
ludibꝰ vt sunt colũbi. ⁊ ꝓprie siluestres turtures fa
siani ꝑdices turdi merule pulloꝛ ⁊ siłes. ¶ Ex q̃dru
pedibꝰ dõesticis sunt vituli lactãtis ⁊ edine ⁊ castra
ti ãnualis ⁊ siluestriũ. Carnes sunt meliores dõesti
cis. Uñ. 3. Alman. Siluestres carnes meliores exi
stũt ⁊ sanguis ex eo genitꝰ paucas hꝫ supfluitates.
Pisces.
¶ Usus pisciũ nõ ꝯuẽit ꝙ si ĩterdũ accipit sint sicut
Lac.
lucij trute carpiões capedani aurate ⁊ siłes. ⁊ meliꝰ
Caseus.
ꝑparant̃ assati q̃ꝫ elissati. ¶ Lactis vsus nullo pacto
ꝯuenit. ¶ Caseus vero vnius anni frãgibilis ⁊ medio
criter salitꝰ ꝯcedi põt in fine mẽse assumendo duos
Olera.
aut tres bolos. ¶ De oleribꝰ vitet oĩa q̃ sunt frigida
⁊ hũida vt lactuca spinacia cucumeres portulaca cu
curbita ⁊c. Minuta olera ꝯcedunt̃ vt sunt mẽta feni
culus petrosillinꝰ maiorana apiũ buglosse borago
Radices.
serpillus ysopus caules ⁊ reliq̃ hmõi. ¶ De radicibꝰ
vti põt carota domestica pastinaca ab acrumĩbꝰ ab
stineat vt aleum porrũ ⁊c. ꝓpter multitudinẽ vento
sitatũ: vnde. 4. regiminis acutorum aleum sisam fa
Fructus.
cit. i. ventositatem. ¶ De fructibus omnes orarij vi
tent̃ vt sunt cerasa ꝑsica iniube. ⁊ nocẽt poma acria
⁊ siluestria ⁊ pira precipue acetosa castanee ⁊ dacti
li vti potest ficubus et precipue siccis et fisticis et
granis pini cuꝫ postquã fuerint mũde sint tribus vi
cibus in aquam feruentẽ submersa ⁊ postea in vm
Legumĩa.
bra exsiccata ⁊ melle aut zucaro cõdita. ¶ Legumi
num vsus nõ conuenit. vnde scđa affor in ꝯmento
affor. xvj. vbi idigentia non oportet laborare dixit
gale. aucto. hypo. ꝙ hellenes ꝓpter indigentiã co
medentes legumina sequitur eos pedum debilitas.
¶ Uti tñ potest brodio cicerum rubeoꝛ precipue qñ
decoquuntur cum radicibus feniculi aut petrosilli
panico vesci potest. nã sua siccitate non est multi nu
trimenti ⁊ sua leuitate vrinam ꝓuocat licet sit com
plexiõis frigide ⁊ sicce in secundo. xxj. continentis.
Risum etiã cõuenit quoniam calide ⁊ sicce comple
xionis. xxj. continẽtis sed non sumat̃ ventre existen
Cõdita.
te sicco. ¶ De conditis vti potest vt zenzib. viridi se
mel aut bis ĩ ebdomada ⁊ hoc tempore frigido scili
cet a principio septembris vsꝗ ad finẽ aprilis ⁊ cor
ticibus citranguloꝛ ⁊ citroruꝫ postquã conditi fue
rint zucaro ⁊ diacitoniten cũ zucaro in fine mense.
Et accipere omni ebdomada mirabolanuꝫ vnum cõ
ditum post cenã precedentem per septẽ horas ⁊ inde
cum assumpserit stare horis qnꝗ anteq̃ꝫ comedat es
Potus.
set valde cõueniens. ¶ Potus sit vinum album cla
rum saporis aliqualiter dulcis ⁊ paucifeꝛ ꝙ si pau
ciferum haberi nõ posset commisceatur aqua clare
fontis aut cisterne vel cocte.
Cura ꝑ medicinas.
¶ Regimen secundum qđ est per potionẽ. vij. cõti
net intentiones. Prima est materiei minoratio. Se
cunda eiusdeꝫ digestio. Tertia erradicatiua ipsius
euacuatio. Quarta est diuersio. Quinta male com
plexionis capitis remotio. Sexta ẽ pectoris ⁊ dorsi
materiei resolutio ⁊ eorundẽ ꝑtium cõfortatio. Se
ptĩa est succurrere accidenti quod ẽ pectoris dolor.
Pria intẽtio.
¶ Prima intentio. sic ꝑficitur. ℞. pillula. de yera.
simplicis. ʒ. ß. agarici. ℈. j. fiant pilł. v. ⁊ reformen
Minoratiuum.
tur cum oximelle simplici has pilł. sumat per horã
añ diem super quibꝰ potest vna hora dormire cum
eas acceperit deinde vigilet ⁊ abstineat a cibo quo
vsꝗ transiuerint hore quinꝗ ab hora assumptiõis
in fine quaꝛ comedat nullum priꝰ assumendo lauati
uum siue pilł. fuerint oꝑate siue nõ. nã si ante prãdi
Clistere.
um nõ soluerint soluẽt post. ¶ Qđ si contingeret ꝙ
corpus nõ mouerent fiat clistere ante cenam cuius
descriptio posita est in ca. de repletiõe ⁊ inanitiõe.
Scđa intẽtio.
¶ Secunda intẽtio. Adimpletur. ℞. syrupi de stica
dos syrupi de bisantijs añ. ℥. ß. syrupi de prassio ⁊
Digestiuũ
de liquiritia añ. ʒ. ij. Aquaruꝫ mellisse capilloꝛ ve
neris ⁊ maiorane añ. ʒ. j. misce ⁊ aromatiza cũ nuce
muscata iste ẽ syrupus pro vna vice sumat ipsum ca
lidum ĩ aurora ⁊ cõtinuet eum septẽ vel octo vicibꝰ
supra quo põt ad libitũ dormire sed nõ ꝑus post ip
suꝫ cõedat dõec q̃tuor aut minꝰ tres hore trãsiuerit.
Tertia intentio.
¶ Tertio ĩtẽtio. ꝑficit̃ sic. ℞. pilł. cochiaꝛ. ʒ. ß. pilł.
de agarico. ℈. j. fiãt pilł. v. numero ⁊ reforment̃ cũ
Eradicatiuum.
aqua maiorane has pillu. sumat in die immediate se
quente post sumptionem scriptorum syruporum per
horam vnam ante diem super quibus potest hora
vna dormire ⁊ abstineat a cibo donec transeant ho
re quinꝗ ab hora sumptionis. Et tunc accipiat c a
Lauatiuũ
tum brodij pulli macri cum. ℥. ß. zucari. rub. ⁊ in
de ad horaꝫ prandeat ⁊ se non multo cibo grauet in
Clistere.
prandio. Recipe ordei integri. ℥. ij. buliant in libr.
iiij aque ad ignem lentum donec bene decoquantur
postea coletur aqua ⁊ in eius colatura lauetur fur
fur de qua lotione accipiantur. ℥. xvj. quibus addã
tur zuccari rub. ℥. ij. vitelli ouorum numero. ij. sa
lis. ʒ. iij. ⁊ fiat clistere istud enema calidũ accipiat in
die immediate sequẽte ad diem assumptionis supra
scriptarum pilł. de mane ante prãdium ⁊ cũ comple
te reiecerit sumat prandium suum.

Quarta intentio. Diuersiue fricatões Uentose. Ligature. Supposi/toria. Clysteria. Caputpurgium.

¶ Quarta intẽtio. Completur cuz diuertẽtib⁹ ad partes inferiores ⁊ cum his que trahant diuertẽdo per ptes ꝓpinquas. ¶ De his que diuertũt ad partes lõginquas sunt fricatiões ad coxas ⁊ tibias cũ pãno calido ad inferiora trahẽdo. ¶ Uẽtosatiões sine scarificatiõe super nates. ¶ Et ligature dolorose iuxta inguina ⁊ fricatiões plãtarum pedũ cum sale ⁊ aceto. ¶ Ad eandem intẽtionez valẽt suppositoria ⁊ clysteria fortiora ⁊ minus fortis ſm ꝙ visum fuerit presenti medico. ¶ Diuersiões fiũt a capite ꝑ partes propinquas cum caputpurgijs masticatorijs ⁊ sternutatorijs caputpurgijs sic fiat. ¶ Recipe succi sansuci succi radicum blite amborum per residẽtiã clarificatorum añ. ℥. j. de hoc mixto trahanẽ octo gutte per nasum ore pleno aqua ⁊ capite ad posteriora inclinato. Et si huic addatur succi artanite clarificati pro tertia parte erit fortius caputpurgium. Et adhuc fortius si addatur succi cucumeris asinini idem faciunt oleuz cucumeris asinini quãdo per nasum attrahitur.

Sternutatorium. Fortius. Masticatorium.

¶ Sternutatoriuz. Recipe pipis ʒ. ß. nigelle per noctẽ in aceto infuse postea ad vmbrã exsiccate. ℈. ij. pistentur subtilissime ⁊ cribẽtur ⁊ fiat puluis de quo insuffletur vel per nasum attrahatur ad quãtitatẽ vnius grani frumẽti. ¶ Aliõ fortius. ℞. ellebori albi. ℈. j. pulverizetur subtilissime ⁊ cribeẽ ⁊ fiat vt dictũ est. ¶ Masticatoriũ. Recipe masticis gra. vj. masticetur ⁊ quãdo fuerit comasatus addanẽ duo gra. piperis ⁊ simul masticentur et expuatur oĩs humiditas fluens ad os. Et cũ senserit virtutem piperis esse dissolutaz addantur duo alia grana. ⁊ sic procedatur donec. xvj. vel viginti gra. consumpserit.

Fortius.

¶ Fortius predicto est si cum mastice addatur radix capparis: ⁊ iterum fortius si addatur piretrum aut stafisagriam. ¶ De diuersione per gargarismata non scribo dubitans ne eorum agitatiõe materiã ad pectus conuerterẽt isti modi diuersionũ nõ eodem die fieri debent sed eligaẽ mõ vno modo alio cum interpositiõe temporis.

Quinta intentio. Saculus. Alius. Odorabile. Cõfectiões. Tyriaca. Diacorus.

¶ Quinta intẽtio sic adimpleẽ. ℞. ligni aloes laudãi storacis calamite añ. ʒ. j. gariofilorꝫ nucis musceis basiliconis. añ. ʒ. ß. aque rosate in qua sit aliqd musci. ⁊ ambre dissolutũ quãtum sufficit ⁊ fiat pomũ: hoc pomũ capitis ꝯfortatiuũ sepe odoret. ¶ Ad eandẽ intẽtionem valet saculus cũ sale ⁊ milio ꝑus torrefactis ꝯfectus postea sup tegula calefactus ⁊ capiti ieiuno stõ suppositus ⁊ cũ infrigidaẽ renoueẽ. ⁊ sic quinqꝫ aut sex vices fiat. ¶ Alius saculus ꝑore efficatior. ℞. granorꝫ piperis nasturtij añ. ℥. iij. infundantur per noctẽ in aceto. deinde exsiccẽtur postea fiat saculus qui super tegula calefiat ⁊ capiti apponatur ⁊ cum infrigidaẽ iterũ calefiat ⁊ taliter qnqꝫ vicibus renoueẽ. ¶ Cõfert insuper nigelle ꝑ diez naturalẽ in aceto infuse. deinde exsiccate postea torrefacte ⁊ vltimo pulverizate ⁊ ligetur in sindone et sepe odoreẽ ꝙ si idẽ addaẽ sansuci subtiliter pulverizati. ℥. ß. erit cõuenientius. ¶ Cõpleat hãc intẽtionẽ vsus diamusci dulcis diambre plirisarcoticon sumendo de altero istorũ. ʒ. j. ß. aut duas ante prandium per horas quattuor. ¶ Facit ad idem optima tyriaca aut metridatũ sumẽdo de altero istorum. ʒ. j. post finem cene precedentis ad octo horas ⁊ post assumptionem abstineat a cibo per horas sex ad minus. ¶ Ad idez facit diacorus ⁊ acorus conditus sumẽdo. ʒ. ij. de quouis istorꝫ per duas horas post cenam qñ vadit dormitũ. ¶ De istis põt mõ vno modo altero sumere. Aliqñ vnũ aut duos dies interponere. remissior sit harum rerꝫ vsus temporibus calidis quam frigidis.

Sexta intentio. Auic.

¶ Sexta intẽtio. Adimpleaẽ cũ medicinis exsiccatiuis calefactiuis ⁊ resolutiuis. Unde Auic. 22. tertij tractatu primo cap. de gibbositate. Canon medicinarum eius q̃ nõ est cum siccitate ẽ vt sint stiptice vt stringãt ligamenta q̃ mollificata sunt quamobrẽ inclinate sunt spõdiles. s. ad exitum a loco suo ⁊ calefactiue vt cõfortent ea. s. ligamẽta ⁊ resolutiua vt restringantur humiditates aut mollificãtes aut iuuãtes ad mollificandũ. nã cum cadit sufficiẽtia super stiptica possibile est vt cõfortẽtur ligamenta ⁊c. ¶ Et de medicinis in qb⁹ agregãtur calefactio stipticitatis ⁊ resolutio dixit Aui. loco allegato sunt nuces cipressi ⁊ folia ei⁹ folia lauri calamus aromatic⁹ ⁊c. ¶ De compositis sũt. ℞. vini rubei stiptici. ℥. x. cipressi ⁊ foliorum ei⁹ añ. ʒ. iij. radicis enulle sicce. ʒ ij. pistenẽ oĩa ⁊ buliãt in dicto vino vsqꝫ ad cõsumptionẽ duarum ꝑtium postea coletur ⁊ colature addatur olei de ruta. ℥. ij. ⁊ buliant simul vsqꝫ ad consumptionem vini cuz predicto oleo vngaẽ pars gibbosa videlicet dorsum. ¶ Ad idem valet emplastrum quod sic fit. Recipe acori. ℥. iij. enule. ℥. ij. decoquãtur in aqua decoctionis foliorum nucum cipressi postea pistentur. Et addatur olei de ruta quantum sufficit ad impinguandum ⁊ fiat emplastrum quod ꝑti gibbose superponatur. ¶ Aliud Recipe sauine acori enule añ. ℥. ij. decoquãtur in vino albo donec dissoluantur postea terranẽ diligenter ⁊ accipiaẽ bdelij. ℥. ß. ⁊ dissoluatur cum supradicto vino vbi res fuerunt decocte. ⁊ oĩa simul misceantur ⁊ redigaẽ ad formam emplastri. ¶ Ualent etiam vnctiones facte cum oleo de piretro de castoreo ⁊ de euforbio simul ⁊ diuisim vsus istorum medicaminum nõ sit nisi post bonã corporis mundificationem ⁊ purgationẽ. Unde Aui. Cuz añcedit mundificatio. i. corporis purgatio nõ est malum imo est tunc bonuz vti stipticis. s. calefactiuis exsiccatiuis ⁊ resolutiuis vtatur igitur modo vno modo alio.

¶ Septima intentio. Compleẽ cum vnctiõe pectoris cum oleis anodinis lꝫ putem magnam ꝑtem istius doloris esse pẽdentẽ a mala pectoris compositione. ¶ Recipe olei amigdolarꝫ dulcium. ℥. j. olei de camomilla. ℥. j. ß. pinguedinis galline anatis añ. ʒ ij. ysopi humide. ʒ. iij. croci. ʒ. ß. misce totum ⁊ vngatur cum hac vnctione pars pectoris nõ gibbosa ⁊ precipue locus vbi dolet cum manu calida ⁊ idẽ supponaẽ panniculus calidus:

¶ Regimen tertium quod est manualis operatio quod debent fieri quando alia nõ sufficerent adimpletur per cauterium. Unde Aui. xxij. tertij tractatu. j. cap. supra allegato. Et qñ nõ valẽt curationes cũ eis q̃ bibunẽ ⁊ emplastris ⁊ similib⁹ administreẽ cauteriũ vt remoueaẽ mollificatio ⁊ indureẽ locus. Et modus cauterizãdi vt dixit albucasis ẽ vt cauterizet cuz cauterio qõ sit circulus vt capiat sup oẽz ꝑtem spondilis dislocate eq̃liter de hoc modo cure que fit per cauteriuz non me extendo quia sicut medicatio cũ medicinis nõ valet in gibbositate iueterata ⁊ cõfirmata ita neqꝫ medicatio cum cauterio.

Sit laus deo.

¶ De leuandis pilis ne iterum nascantur.

¶ Consilium. 47.

SI pili aliquo in loco nati cẽnt qui personã dehonestarent aut ꝓpter quãuis causam vellet eorꝫ ortũ ꝓhibere sic ꝓcedendum ẽ. ¶ Remoueãtur pili a loco in quo sunt. Remoto eorum ⁊ si multis modis fieri possit melior tñ est vt psilotro educanẽ. ¶ Psilotruz leue. ℞. calcis viui auripigmenti añ. ℥. ß. pulverizentur ⁊ ponantur in saculo lineo raro ⁊ fac ipsum saculum bulire in libra. ij. aque ⁊ cum hac aqua laua locum depilandum ⁊ cadent pillule. ¶ Aliud. Recipe colofonie masticis

masticis armoniacum auripigmentum ⁊ simul dis
solue deinde cum fuste ligneo i dicto medicamie in
tincto line locū si volueris fortius medicamē vtere
Aliud. isto vt dictū est. ¶ Aliud ℞. calcis viui auripigmen
ti añ. ℥. j. dissolue cuȝ lissiuio facto ex cinere sermē
torum aut cauliū nigroꝝ ⁊ pone ad ignē ⁊ fac buli/
re donec veniat ad spissitudinē mellis est signū pfe/
cte decoctiōis. Si imponis intus pennam statim a
pillis mundat. Cū isto medicamine vngē ptē depil
lādā. Si igit medicamie fortiori imediate suprascri
pto volueris vtat isto. ¶ Melior modus applicandi
psilotrū est in stupha ⁊ fomentet bñ locus depillan
dus cū aqua cal'a deinde exsiccet ⁊ stādo in stupha
applicet psilotruȝ. ⁊ pmittat stare tādiu donec sex
vices dicat pater noster ⁊ lauet cū aqua cal'a ⁊ ca/
dent pili oēs. ¶ Postea vngat locus depillatus cum
oleo ros. loto cū aqua frida. ¶ Si aūt psilotrum face
ret in loco adustionē aut excoriationē curet cuȝ vn
guēto de cerusa aut vngat cū oleo ro. ⁊ violato mi
xto cū succo sempuiue aut vngat cū vnguēto popu
leon. ¶ Qđ si in loco fortis fuerit adustio adhibe vn
guētū de cerusa aut de litargirio pmixto cū albu/
mine oui. ¶ Postqꝫ locus est depillatus vt pili nō re
nascātur liniat cū iusqamo ⁊ opio dissolutis in ace
to. Corpus rane cū exsiccat ⁊ puluerizatur ⁊ puluis
misceat cū mucilagine psili aut cū succo iusquiami
albi ⁊ acetum ⁊ fiat linimētū cū quo pars depilata
liniat. ¶ Recipe cineris stipitū caulis cū aceto qui
emplastratus ⁊ parte suppositus nō sinit pilos rena
sci. ¶ De rebus nō pmittētibus pilos renasci sunt vt
colligit a Gale. in primo decē tractatū sanguis ra
ne lacunalis. Sanguis vespertiliōis. Sanguis testu
dinis aquatice. Et lac canis. Cū aliquo istorū vnge
locū aut vnge locū cū ouis formicaꝝ permixtis cuȝ
sanguine vespertiliōis vel testudinis. ¶ Recipe qn/
decim sanguisugas ⁊ optie cōtere in mortario ⁊ dis
solue cū aceto valde forti exinde cola ⁊ iterū cōtere
cum aceto ⁊ cola deinde cū hac expssura sepe locuȝ
Pillė. vnge. ¶ Recipe pill'. aureaꝝ descriptione Nicolai
in suo antidotario. ℈. ij. istas pill'. sumat per horaȝ
ante diē ⁊ inde differat prādiuȝ suū p horas qnqꝫ.
Syrupus ¶ Recipe acetosi simplicis sirupi đ sticados sine spe
ciebus añ. ℥. ß. sirupi de bisancijs. ℥. j. aquaruȝ en
diuie lupullorum mellisse ana. ℥. j. misce iste est pro
vna vice sumat ipsum per horam ante diem ⁊ con/
tinuet septem diebus omni die sumendo vnuȝ. ⁊ sic
sumere accipiat in die sequenti ad diem assumptio
Solutiuū nis pillularum suprascriptarum. ¶ Recipe mēte qr/
tam. M. j. florum sticados arabici epithimi folicu/
lorum sene añ. ʒ. j. ß. passularum sine nucleis. ʒ. iij.
florum borraginis buglosse ⁊ violaꝝ añ. ʒ. ij. semis
endiuie. ʒ. ij. pistētur modo grosso pistāda ⁊ infun/
dātur per horas octo in sero caprino deinde bulian
tur duabus ebulitiōib⁹ ⁊ colet de colatura accipia
tur quātū sufficit ad dissoluēdū diacatholicō ⁊ cas
sie nouiter extracte a cāna añ. ʒ. iij. reubarbari ele
cti. ℈. ij. squināti. ℈. ß. electuarij indi maioris. ʒ. j.
⁊. ℈. ij. ⁊ fiat potus. Istū potū solutiuū accipiat ca
Syrup⁹. lidū ⁊ nō tepidū per horas nouē a fine pcedētis ce
ne. ¶ In die sequēti ad diē cōplete sumptiōis supra
scriptoꝝ siruporꝝ super quē pōt cū ceperit dormire
per horam ⁊ non amplius postea vigilet donec trā
seant hore quinqꝫ ab hora assumptionis: ⁊ tunc ac/
Lauatiuū cipiat ciatum vnum aque ordei calide cum. ℥. vna
Clystere. zuccari rubei. ⁊ inde ad horam prandeat. ¶ Recipe
ordei fricati lib. ß. aque lib. x. buliant tādiu donec
grana crepuerint ⁊ sint optime cocta postea de co/
latura accipiatur. ℥. xviij. quibus addantur vitelli
ouorum numero duo zuccari rubei. ℥. ij. salis. ʒ. ij.
calidum supponatur istud enema accipiat de mane

stomacho ieiuno ad diem immediate sequenteȝ ad
diem assumptionis suprascripte medicine.
¶ Recipe margaritarum iacinctorum ana. ʒ. j. cor/ Elarium.
ticum citri conditorum. ʒ. ij. ß. cinamomi. ʒ. j. ß. ga
lange gariofilorum añ. ℈. ij. ameos carui ana. ʒ. ß.
sandalorum alborum ⁊ rub. spodi rosarum rubearū
añ. ʒ. j. coriandrorum preparatorum. ʒ. j. ß. zuccari
albi quātum sufficit ⁊ cum aqua rosata fiat electua
rium. ¶ De isto electuario stomachi cordis capitis
⁊ epatis confortatiuo sumat quando surgit a lecto
ad quātitatē vnius bone castanee cum suo cortice.
Et inde differat cibum per horas tres. Et eo sic vti
incipiat postquā sumpserit medicinam suprascriptā
per dies duos ⁊ inde continuet. ¶ Recipe olei nar/ Cerotum.
dini. ℥. j. succi mente succi agreste ana. ʒ. vj. buliāt
simul vsqꝫ ad consumptiōem succorum postea adda
tur cere albe. ʒ. vj. ⁊ cum liquefacta fuerit addātur
masticis aloes ana. ʒ. j. coraloꝝ rub. coriādroꝝ pre
paratorum ana. ℈. ij. ⁊ ab igne deponatur ⁊ duca/
tur optime cum spatula donec veniat ad formaȝ ce
roti de quo extēdatur super corio subtili ad formā
scuti ⁊ stomacho applicet. Et sufficit ꝙ ipm reno/
uetur in omni fine duoꝝ dierū. Et isto medicamine
stomachi cōfortatiuo ⁊ ad digōneȝ iuuatiuo vti in
cipiat postquā medicinā sumpserit ⁊ ꝯtinuet. ¶ Re Elariuȝ.
cipe diacitoniten cum zuccaro. ℥. iij. coriandroruȝ
preparatorum. ʒ. iiij. masticis. ʒ. ij. pistentur pistan/
da subtilissime ⁊ inuicem misceant ⁊ cuȝ mira cito
niorum reducantur ad formā electuarij. de isto ele/
ctuario accipiat ad quātitatem vnius castanee quā
do a mensa surgit. ita ꝙ post ipm nihil bibat. habȝ
enim phibere assensum vapoꝝ ad caput a stōacho.
¶ Recipe specierum yere simplicis. ʒ. ij. mirabola/ Spēs per pill'.
norum citrinorum. ʒ. j. aloes. ʒ. ß. agarici. ʒ. j. ß. zin
zibe. ℈. ß. aloes loti cum aqua endiuie. ʒ. iij. ⁊ cum
aqua absinthij. Et cum succo caulium reformetur
pasta pro pillu. Ex qua cum opus fuerit reformētur
pillule numero septem pro. ʒ. De istis pillulis vsua
libus absqꝫ custodia sumat a tribus vsqꝫ ad quin/
qꝫ quando sentiret caput graue in sero quando va
dit dormitum per horas duas post cenam. ¶ Si ve
ro senserit stomachum male dispositum sumat per
horam ante cibum: ⁊ eis taliter vti poterit semel in
ebdomada:
¶ Cauere debet ab aere excedentis caliditatis ⁊ si/ Cauenda.
militer frigiditatis ⁊ ventis ⁊ a tristicia ira melan/
colia ab omni forti exercitio a mlta vigilia ⁊ a mul
ta cibi quantitate ⁊ a cibis difficilis digestiōis aut
mali nutrimēti cui⁹ sunt carnes omnes veteres car
nes bouine pecudine ⁊ caprine cutes animalium et
eorum viscera et pinguedo dimittat butyrum lac
⁊ caseum antiquum ⁊ cibaria ex pasta azima facta.
¶ Et pisces legumina omnia ⁊ herbas crudas ⁊ ac/
crumina ⁊ fructus recentes ⁊ vina potentia: ⁊ potus
multa quantitas ⁊ somnus nimius nocet. ¶ Conue Panis.
nit panis ex bona farina munda a furfure debite co/
ctus conuenienter fermentatus non actu calidus:
vt a furno extrahitur nec antiquus: sed vnius aut
duorum dierum a quo abijciantur cortices quando
comeditur. ¶ Carnes sint pulloꝝ vituli castratoruȝ Carnes.
⁊ auium paruarum que in nemoribus viuunt. ¶ Cō Oua.
ueniunt oua sorbilia aut fracta in aqua nō dura nec
antiqua: ¶ Vti potest farre millio interdum ex her/ Fercula.
bis conceduntur extremitates herbe feniculi ⁊ men
ta cum borragine petrosillus borrago ⁊ buglossa.
¶ Ex fructibus vti interdū potest citoniū assum in Fructus.
fine cibi ⁊ vuis siccis nō dulcibus cum brotis suis
qui optime masticentur ⁊ a ceteris abstineat fructi/
bus. ¶ Vinū sit albū pauciferum boni odoris ⁊ sub Vinum.
stātie mediocriter claꝝ nō dulce nec minus aspeꝝ.

Quod si opus fuerit limphari limphetur cum aqua
in qua ferrū fuerit secies extinctū. Et si ī dcā aqua
carnes suas decoquant̄ optimū esset ⁊ ꝯueniēs sue
dispositiōi. Nō comedat si nō senserit priorem ci/
bum assumptū fore digestum nec se a cibo grauet.
Et cū habuerit comedēdi appetitum cibuꝫ accipiat
Potus. masticet bene quod assumit. ¶ Bibat parū nec ꝑus
bibere incipiat donec comederit prius sex bolos. Et
parum pro vice bibat ⁊ sepe. ita tñ ꝙ quātitas ꝑua
Sōnus. sit nec bibat post cibum. ¶ Dormiat in nocte ⁊ nō in
die sufficit dormire septem aut octo horis. ⁊ hoc su
per altero laterum aut super vētrem sed nullo mo/
do sup̱ dorsum ⁊ dormiat capite bene eleuato ⁊ cor
Exercitiū pore pānis cōueniēter tecto. ¶ Couenit exercitiū tē/
peratum ante cibum expulsis primo superfluitati/
bus prime ⁊ secūde digestiōis. Et loco exercitij con
ueniūt fricatiōes brachiorum coxarum ⁊ tibiaruꝫ.
¶ Curet omni die habere vētris beneficium bis aut
semel. ⁊ si naturaliter haberi nō potest fiat arte cuꝫ
clistere. ¶ Cōmune nō faciat exercitium aliquod in
quo oporteat esse caput inclinatum sicut esset suere
aut aliquid cōsimile. Et dabitis de successu notitiā
⁊ si quid oportuerit fieri fiat. ¶ Bauerius.

¶ In febre quartana pro magnifico Guidatio.
¶ Consilium. 48.

Min orati uum. Recipe mirabolanorum citrinoꝝ kebuloꝝ
⁊ indoꝝ añ. ʒ. j. polipodij chersini. ʒ. ij. pi/
stētur mirabolani ⁊ icidet̄ subtilr̄ polipo/
diū ⁊ infundat̄ ꝑ noctē in. ℥. vj. seri capri
ni postea ponat̄ ad ignē ⁊ buliat vnica ebulitione ⁊
colet̄ bona expssione: ⁊ in ea colatura calа infundā
tur epithimi. ʒ. ij. floꝝ violarū. ʒ. j. ß. ⁊ tādiu stent
in infusiōe dōec serū sit infridatū: ⁊ tunc colet̄ ⁊ illi
colature addat̄ zuccari ros. ℥. ij. ⁊ fiat potus q̄ det̄
in die imediate sequēti febrē ꝑ vnā horā ante dieꝫ.
Et dormiat per horam ⁊ post quinqꝫ horas pōt co
medere. ¶ In die imediate sequēti incipiat sumere
infrascriptos sirupos post cenā octo horas. Stetqꝫ
post eoꝝ assumptionē ad minus horis. iij. ad come
dēdū. ⁊ pōt dormire postqꝫ ipsos sumpserit ad libi
Sirupus. tum. ℞. radicū feni. apij brusci asparagi petrosilli.
añ. ℥. j. ß. lingue ceruine. M. ij. camedreos camepi
theos. añ. M. j. carui ameos anisi añ. ℥. ß. cuscute
rosaꝝ rubeaꝝ radicum capaꝝ ciperi añ. ℥. ß. radi/
ces incidātur minutim pariter herbe semīa pistētur
mō grosso ⁊ buliāt in lib. iiij. aq̄ vsqꝫ ad ꝯsumptio/
nē medietatis aq̄ postea colet̄ ⁊ colature addat̄ zuc
cari albi. q. s. ⁊ fiat sirupus. ⁊ acetoset̄ cū aceto sq̄l
litico. ℞. sirupi suprascripti. ℥. ij. aquaꝝ scolopen
drie lupullorum mellisse ana. ʒ. vnam misce iste est
pro vna vice continuet eum septem vel pluries vt
presenti phisico videbitur. ¶ His assumptis acci/
Medicia. piat infrascriptam medicinam in die antecedenti
diem accessionis febris sup̱ qua potest dormire per
horam ⁊ inde ad quinqꝫ horas capiat. ℥. j. zucca/
ri rubei cum brodio: ⁊ postea ad horam poterit prā
dere. ¶ Recipe passularum sine nucleis vnciam me
diam florum borraginis ⁊ violarum ana. ʒ. ij. epi/
thimi. ʒ. j. ß. foliculorum sene. ʒ. ij. camedreos. ʒ.
tres carui anisorum. ʒ. vnam passule feniculi sene
anisi ⁊ carui parum pistentur ⁊ buliant in librā vnā
seri caprini vsqꝫ ad cōsumptionem medietatis seri
postea colet̄ ⁊ de illa colatura calа accipiat̄. ℥. iiij.
in quibus īfundatur epithimi ⁊ flores quousqꝫ serū
sit infrigidatū: ⁊ iterū colet̄ ⁊ colature addat̄ diaca
toliconis. ℥. ß. cōfectiōis amech. ʒ. ij. ⁊ fiat potus ⁊
exhibeatur vt dictū est. ¶ Si tēpore quo sumit siru
Clystere. pos nō habet vētris beneficiuꝫ vtatur hoc clysteri.
℞. decoctiōis malue borraginis cū radicibꝰ suis bli
tis ⁊ anisi de q̄ accipiatur li. j. ß. ⁊ in ea dissoluatur
℥. j. cassie ⁊. ℥. j. yerapig. olei. ℥. iij. olei parū ⁊ fiat
in die antecedēti diem accessiōis. ¶ Si posset vomi
tum ꝓuocare sine magno labore conueniēs foret fa
cere hoc modo. ℞. se. aneti se. attriplicis añ. ℥. ß. ra
dicis rafani. ℥. j. buliant ī vnam libraꝫ aque donec
veniāt ad medietatem postea colet̄ ⁊ colature addat̄
oximellis simplicis. ℥. iij. ⁊ fiat potus ⁊ hoc vomiti
tiuum sumat tepidum ipsumqꝫ retineat ꝑ mediā ho
ram. demum cū digito vel penna inuncta cum oleo
vomitū temptet qui conueniēs esset omni die quin/
ta in die accessiōis fe. est singularis. ¶ Ad sitim ve/
stram caueat a potu aq̄ ⁊ vini ipsum incēdit fe. ⁊ no
cet capiti ⁊ neruis ⁊ aqua nocet stomaco ⁊ opillat.
Sed quādo fe. valde molestat gargarizet aquam cū
aceto parum. ¶ Qd̄ si propter magnam sitim necesse
eēt bibere vtatur hac potione. ℞. prunorum nume/
ro decem sebestem numero. xv. frangantur pruna ⁊
sebestē ⁊ buliant in lib. iij. aque vsqꝫ ad cōsumptio/
nem medietatis ⁊ cum decoctio tepida fuerit fricen
tur pruna ⁊ sebesten manibꝰ ita ꝙ pruna in decocti
one dissoluatur postea coletur ⁊ colature addat̄ oxi
mellis simplicis. ℥. iij. Et de hoc potu bibat. ¶ Bu
liat in ferculo borraginē aut spinacia lactucam ⁊ pe
trosillum vtat̄ vino mediocri nō multum dulci nec
multuꝫ brusco. Et si habet aliqd dulcedinis nō pro
pter hoc esset malum. Et linfet̄ cum aqua cisterne.
Stet letus ⁊ fugiat ocium. Dormiat in nocte septeꝫ
aut octo horas: In die nihil ⁊ nō dormiat in paro/
xismo nisi cum fuerit in declinatōe. Et comedat qn
qꝫ horis ad minus añ accessionem paroxismi.
¶ Bauerius de Bauerijs.

¶ De dolore renali.
¶ Consilium. 49.

Si dolor inuaserit ⁊ adsit voluntas vomen
di ꝓuocetur vomitus ponendo digitos in
ore ⁊ comprimendo linguā: ⁊ hoc si cibus
tunc fuerit in stomaco. ¶ Si vero stomacꝰ
hora doloris fuerit ieiunꝰ ⁊ vomendi esset volūtas
sumat̄ vnus ciatus aq̄ tepide dcoctiōis radicis q̄ co
medit̄ ⁊ floꝝ aneti. ⁊ cum biberit stet per horā medi
am: ⁊ ꝓuocet vomitum: īponēdo digitum ī ore: aut
ponēdo pennam oleo inunctā. ¶ Facto vomitu si fie
ri potest fiat clistere. ¶ Qd̄ si vomitus fieri nō potest
aut quia nō esset inclinatio aut stomacus nō eēt ad
ipsum aptus tūc fiat clistere tale. Recipe florum ca
momille malue paritarie. añ. m. j. anisorū seminis li
ni carui añ. ℥. j. radicis maluauisci libra semis fiat
istarum rerum decoctio de qua accipiatur libra. j.
aut addat̄ cassie. ℥. vna benedicte dragmas. vj. pin
guedinis galline. ℥. ß. olei de lilio olei de aneto añ.
℥. ij. salis. ʒ. ij. semis. ⁊ fiat enema qd̄ calidum sup
ponat. ⁊ huiusmodi clistere fiat mane ⁊ sero stāte do
lore. ¶ Recipe florum camomille melliloti aneti añ.
m. vnū paritarie. m. ij. seminis lini fenugreci Añ. ℥.
duas. Absinthij foliorū lauri añ. m. ß. foliorū cauli
um. m. j. foliorum anisorum seminis feniculi carui
añ. m. j. semina pistentur modo grosso ⁊ herbe inci
dantur minutim ⁊ buliant̄ in sufficiēti quātitate aq̄
in qua īfundat̄ spōgia q̄ expressa loco dolēti suppo/
natur ⁊ cū infrigidat̄ renouetur sic fiat quatuor aut
quīqꝫ vicibus stāte dolore pluries ī die iteret̄. ¶ Fa
cta fomentatiōe modo q̄ dictus est exsiccet̄ locꝰ cū
panno calido ⁊ vngat̄ cū ista vnctione. ℞. olei de li
lio olei de aneto olei de scorpionibus añ. ℥. ß. pin/
guedinis anatis pinguedinis galline ana. ʒ. ij. yso/
pi humide dragmas. ij. misce cū hac vnctiōe calida
locus

Si dolor perseuerat. locus dolens vngat̄ vt dcm̄ est ⁊ postea supponat̄ lana succida carpinata calida. ¶ Si istis factis dolor adhuc ꝑsisteret fiat hoc medicamē. ℞. lapidis iudaici. ʒ. ß. milij solis. ʒ. ij. ß. carui. ʒ. j. milij sol' ⁊ carui pistetur mō grosso ⁊ buliāt in. ℥. vj. aq̄ capilloꝝ veneris vsq₃ ad cōsumptionē medietatis postea colet̄ ⁊ cū colatura remoliat̄ siue fricet̄ lapis iudaicus sup cote siue lapide sup q̄bus falces acuūtur ⁊ inde addat̄. ʒ. j. ß. miliū ⁊ fiat potus quē cal'o stomacho ieiuno accipiat super quē pōt hora vna dormire ⁊ post ipsius assumptionē stet ad minus horis q̄truor antequā dormiat. ¶ Hmōi potum tal'r accipiat postquā fecerit vomitū si poterit fieri ⁊ pñt clistere ⁊ fomentationē ⁊ reiteret̄ si opus fuerit. i. si ꝓpter hoc dolor nō cessat. ℞. xilobalsami ciamomi semē anisi feni. ⁊ macedonici saxifragie ⁊ milij solis se. sparagi cassie lignee añ. ℈. ij. confice cuz zuccaro dissoluto

Puluis. cū aqua calida capilloꝝ veneris dosis. ʒ. iij. sed i ieiuno cū vino subtili albo. ¶ Uel ℞. semen apij anisi feni. petrosili. añ. ʒ. j. ß. v̄tice. ℈. ß. milij solis saxifragie añ. ℈. ij. cordumeni gētiane añ ℈. ß. tere subtilissime ⁊ adde zuccaꝝ ad pondus oīum ⁊ fiat puluis dosis coclear vnū cū vino albo subtili stōacho ieiuno ⁊ stet post assumptionē horis tribus antequā

Stāte dolore. comedat. ¶ Stante dolore parū comedat sumat brodium cicerū rub. coctū cum radice feni. ⁊ petrosillini aromatizatum cinamomo. Et hoc brodiū est valde conueniens seu bibat̄ seu infundātur bucelle panis in eo cōuenit etiā brodiū caponis aromatizatū cum cinamomo ⁊ vinū albuz subtile. Et si dolor ꝑseueraret sumat pullum contusum aromatizatū cū cinamomo.

Cauenda. Aer. ¶ Cauēdū est ab aere multū frigido ⁊ ab eo qui est humidus ⁊ simil'r a vētoso. Nocet aer q̄ est calidus multum. ¶ Eligatur aer temperatus aut declinans ad aliqualem caliditatem. Nocet ira tristitia coitus multus precipue super repletionem. Dimittat somnum diurnum si in nocte sufficienter dormiuerit. Et caueat ab acubitu super dorso dormiat super alterum laterum aut ventrem ⁊ non sit somnus amplior octo horis nec minor quinq₃. Dimittat exercitium forte ⁊ precipue vbi dorsum laborat sicut esset equum equitare sucursorem aut leuare aliquod pōdus. ¶ Conuenit exercitium temperatum pulsis primo superfluitatibus prime ⁊ secunde digestionis. Loco exercitij conueniunt fricationes brachiorum coxarum ⁊ tibiarum stomacho ieiuno cū manu vel

Cibi mali. panno calido. ¶ Cauere debet a cibis grosse substantie sicut sunt carnes bouine ⁊ carnes salite ⁊ similes a cibis viscosis sicut anguille tenche ⁊ cutes a cibis ventosis sicut sunt fabe ⁊ similes ⁊ ab omnibus cibis difficilis digestionis ⁊ ab his qui sunt opillatiui cuiusmodi sunt illi qui sunt multuz dulces: ⁊ illi qui sunt de substantia viscosi sicut sunt illi qui sunt

Panis. de pasta azimina. ¶ Utatur pane debite cocto ⁊ fermentato quod si quando conficitur poneretur aliquid anisorum conueniret ⁊ non sit panis plurium

Uinum: quam trium aut quatuor dierum nec minoris temporis quam vnius diei. ¶ Uinum sit album subtile clarum non dulce aut habēs parum dulcedinis mediocris potentie. ¶ Quod si eget mistione aque misceatur cum aqua cocta aut aqua clara fontis aut

Carnes. cysterne. ¶ Carnes sint caponum iuuenum gallinarum pullorum castrati aut vituli lactantis vel capreti. ¶ Conueniunt perdices fasiani turdi ficedule ⁊ pipiones volare incipientes. ¶ Concedūtur oua

Oua. sorbilia aut in aqua cocta sed non sint dura nec frixa. ¶ Pisces generaliter sunt mali minus tamē nociui sunt lucij timali aurate capedani vitandum est

Pisces mali. caseus ⁊ lac ⁊ omnes cibi qui cum lacte ⁊ caseo fiunt. ¶ Ex legumibus conceduntur cicera rubea ⁊ bro-

Legumia. dium ipsoꝝ ⁊ brodium faseoloꝝ. Cōuenit ēt far colatum ⁊ miliū ⁊. v. folium. ¶ Ex radicib⁹ ꝯueniunt car-

Radices. rote pistachia ⁊ radices q̄ cōiter comedunt̄ ⁊ radices bancie ⁊ petrosilli ⁊ rafan⁹. ¶ Ex fructibus cōue-

Fructus. niunt amigdale dulces ⁊ amare nuclei cerasorum ⁊ ꝑsicorum ⁊ cerasa ⁊ melones. Et maxime ꝑs illa cui adherent semīa. ¶ De cibo ⁊ potu sumat̄ ꝑs tāta vt

De cibo ⁊ potu. stōacuz nō aggrauetur ⁊ bñ digeratur nec comedat nisi prius bene senserit cibum ꝓassumptum eē digestum nec comedere differat nisi ver⁹ affuerit appetitus: Nec comedat vsq₃ ad sacietatē. Sed a mēsa surgat cum reliquijs famis. Et i mēsa vna nō comedat diuersas dapes sed sit cōtentus vno aut duobus ci-

Bñficium bis. Et ab eo incipiat qui ē facilioris digōnis. ¶ Uētrem teneat lubricū. Et fiat elistere in precedēti cap.

Potio. scriptum. ¶ Recipe sem. pulegij seminis altee añ. ʒ. j. ß. cucumeris semen melonis ⁊ dragagāti añ. ʒ. ß. pistentur omnia subtilissime ⁊ miscentur de illo puluere sumat. ʒ. j. ß. cum vino albo subtili. Recipe cassie pinguis nouiter extracte. ʒ. x. dissoluatur cū decoctione liquiritie se. communium maiorum ⁊ ylopi ⁊ fiat potus quē calido stomaco ieiuno accipiat. ⁊ inde ad. iij. aut. iiij. horas comedat. ¶ De proprietate huius potus est prohibere generationem lapidis in renibus. ¶ Istorum duorum medicaminum vltimo scriptorum sumat modo vnum modo alium in omni fine. xij. aut. xv. dierum. Finis.

¶ Bauerius de bauerijs.

¶ De sterilitate. ¶ Consilium. 50.

ET si multe sint sterilitatis cause vt videri potest nono continentis. Et ab alij nono dispositionis regalis: Et a Gal. in cōmento affor. v. particule. Quicunq₃ frigidas ⁊ dempsas matrices habēt. Et ab Aui. xxj. tertij. ¶ Ex eis due sunt que difficultatē impregnatiōis faciūt precipue in Illu. domina mea do. zafira de ordelaffis. Prima ē mala cōplexio humida matricis multiplicās humiditates matricē reddentes lubricā vnde nō retinet̄ sperma viri in ea susceptum tanto tp̄e quod compleat̄ generatio. Alia ē remissa matricis caliditas siue eius frigiditas generās ventositatem q̄ semen in ea receptū vltra lubricitatē spargit ⁊ ipsum expellit antequā embrio generet̄. ¶ Has causas ex eis que mihi narrata sunt ⁊ ex signis que ipse vidi: cōprendi. ¶ Reducere causam male cōplexionis humide: ⁊ similiter vētositatis ad causas ꝑmas: maioris eēt laboris quā vtilitatis. ⁊ ideo ꝑteribo. ¶ Similiter ponere cās difficultatis impregnatiōis ex ꝑte viri nō videt̄ expedire. cum cōstet ipsum esse secūdum. ¶ Nec arbitror cām eē ex parte vtriusq₃ spermatis. cū dicat Rasis. ix. continētis q̄ vir cōceptiuus cōiunctus mulieri conceptiue secūdum similitudinē lapsus efficitur nō generatiuus ⁊ mulier nō cōcipiēs: Non video sig̃s lapsus sit in ambobus q̄ sit secūdum similitudinē. Nec etiā inter ipsos tāta videtur eē in lapsibus dissimilitudo vt ex hoc sequatur sterilitas. Unde Aui. xxj. tertij. Et quādoq₃ ⁊ cā in spermate vt sit sperma viri diuerse impressiōis ei que est in spermate mulieris cōtrariū receptrici ⁊c. ¶ Nō tamē quelibet cōtrarietas in cōplexione spermatis ē causa sterilitatis: sed solum illa q̄ est fortis. Unde si cōtrarietas remissa eēt ita q̄ vnuz sperma eēt parum calidum aliud vero parum frigidū vnuz temparet alium ⁊ ad conceptionē faceret. Sed vbi ambo multū diuersificarentur non fieret generatio vt apparet ex Gal. in cōmēto illi⁹ affor. Quecūq₃ frigidas ⁊ dēpsas matrices.

Pronosticum.

¶ Cōsideratis igiť ꝓmissis causis cū sint corrigibiles per sciētiā medicine ꝓnosticari dꝫ medicꝰ hanc Illu. do. fieri debere ꝓlificam ⁊ fecundam.

Regimen duplex.

¶ Regimē istius dispōnis duplex est. Unū vt remoueanť cāe impregnationē ꝓhibentes. Aliud vt inducāť cāe ad ipaꝫ īpregnationē. Hoc duplex regimē tetigit Auic. ca. supra alle. cū dixit. Regimē capituli diuidiť in duos modos: quoꝝ vnꝰ est ad impregnationē in ea: ⁊ scđm est ad curationeꝫ causaꝝ prohibentium impregnationem.

Primū regimen.

¶ Primū regimen duas hꝫ generales intentiōes: Prima est debitū regimen sex reꝝ nō naturalium. Alia est regimen medicinale.

Pria intētio.

¶ Prima intentio diuidetur in sex cap. ſm numerum sex rerū nō naturaliū a quibus incipiam.

De aere.

¶ Primo ab aere ostēdendo primo qui sit disconueniens vt euiteť. deinde qui sit conueniens vt eligatur. Et ita faciam ī reliquis capitulis. ¶ Nocet oīs aer humidus ⁊ fri. ⁊ aer ventosus ꝑcipue stante austro. ⁊ qui est mali odoris. ¶ Et lꝫ medicine auctores de aere expresse loquanť: volūt tñ per ipm reliq̄ elemēta intelligi. ¶ Unñ cauendū est ab habitatione terraꝝ humidarū ⁊ a locis ventis expositis ꝑcipue meridionalibꝰ ab habitatiōibꝰ terrenis aut ꝓpinqs cloacis aut aquaꝝ cursibus ⁊ a subita corporis multa calefactiōe. ¶ Cōuenit aer clarus quietus debite euētatus boni odoris declinās ad aliqualeꝫ calitateꝫ sꝫ ad sicci. magis. Qđ si naturaľr haberi nō possit arte fiat īcendendo ī camera aut ignem cū lignis siccis bonuꝫ odoreꝫ hñtibꝰ: vt sunt iunipus abies pinus laurꝰ ⁊c. Aut suffumigeť cuꝫ laudano storace sicca thure supponendo alicuiꝰ istoꝝ vel oīuꝫ simul prunis. Aut ℞. thuris laudani storacis calamite galie musca. ana. ℥. ß. ligni aloes. ʒ. ij. pisteť oīa ⁊ cum vino maluatico reformenť trocisci: quoꝝ quilibet sit pōderis vnius. ʒ. cuꝫ dimidia. ⁊ ex eis vnꝰ prunis accensis supponať. ¶ Sed qꝛ aer nos vario mō nos alterat ſm variuꝫ occursum ad corpus. variať aūt eius occursus ⁊ impressio ad corpus ſm q̄ corpus pānis calidioribꝰ aut minus calidis est munitū. Et iō de eis hic mētio fiet. Varienť panni ſm varias tēpoꝝ dispōnes. ita tñ vt nullo pacto frigꝰ recipiat ꝑꝑ eoꝝ paucitatē nec estuet eoꝝ multitudine. Veꝝ cōuenientius est vt ex eis sentiat calitatem aliqualē. ¶ Habitet loca a terra remota ⁊ ꝑcipue camerā que ab omni humiditate ⁊ fetore sit remota. ¶ Conuenit tpe frigido ꝓpe ignem stare vt calitatē moderatā sentiat sed non exstuationem.

Habitatio.

Suffumi.

Vestes.

De accñtibus aīe.

¶ Vitare dꝫ tristitiā melancoliā timorē ⁊ furorē. Cōuenit letari ⁊ gaudere bene sperare aliqñ modicum irasci cōuersari cum amicis ⁊ dilectis.

De somno ⁊ vigilia.

¶ Fugiendus est somnus oīs nimis lōgus ⁊ super repletionē factus īmediate ⁊ qui in die fit cū ī nocte dormiuerit sufficiēter ⁊ somnus sup dorsuꝫ factꝰ. ¶ Sit somnus de nocte ⁊ nō de die nisi dormiendi fuerit de die lōga cōsuetudo aut qꝛ in nocte ob aliquā cām nō potuerit dormire. In qbꝰ casibꝰ cōcediť somnus diurnus. Et minus nocet somnus ante prādiuꝫ de die factus q̄ꝫ post prandiū. Sitq̄ꝫ somnus septē horaꝝ: nō minor sex horis: neq̄ꝫ longior octo. Et fiat prio sup latus dextrū deinde sup sinistrū. Sit capite debite eleuato ⁊ corpe pānis cōuenienter tecto: Et dormire prius nō īcipiat q̄ꝫ fluxerint hore due a fine cene. Et siľr a prādio si post prādium dormire contingit ob aliquam causam.

De motu ⁊ quiete.

¶ Abstinere debꝫ ab omni forti exercitio īmediate post cibū facto: siue sit animi seu corpis. Neq̄ꝫ minus cauere dꝫ a nimia qete. Exercitiū cōuenit ābulādo aut eqtādo aut sup curru siue carreta de mane ante prādiū ⁊ de sero prādio iā digesto. depositis prio supfluitatibꝰ pꝛīe ⁊ sede digōnis. Sitq̄ꝫ tādiu donec corpus ad sudorē veniat aut lasseť tūc ab exercitio est desistendū. Particulare exercitiū est capitis pectinatio. Legere officiū nostre dñe voce aliqualiľr alta est pectoris exercitiū. Fricatiōes fieri ad brachia cū pāno calđ aut manibꝰ cōuenit magis. Cōuenit mēbroꝝ supioꝝ exercitiū quā inferioꝝ ꝓpter materiei diuersionē. Nihil minus laudo vt ad tibias fiant fricationes ⁊ coxas ēt leues aut mediocres. Reliquū vero tempus sit quietus.

¶ Nocet panis azimus aut indebite coctus: ⁊ oīs cibus q ex pasta fit azima vt lagane macarōi ⁊c. Et carnes antique ⁊ q sunt difficilis digōnis vt bouū hircoꝝ. Et q̄ sunt multaꝝ supfluitatū sicut carniū auiū hñtiuꝫ colla lōga degentiū in paludibꝰ aut stagnis vt anates anseres ⁊c. Et visceꝝ aīalia sicut cerebrū cor pulmo intestina vēter splen ⁊ epar. Et viteť aīalium cutes. ¶ Dimittanť lac butyrū ⁊ caseꝰ ꝑcipue recēs ⁊ cibaria cū istis facta. ¶ Piscīuꝫ vsus nō ꝯuenit. Nec ostracoꝝ vt sunt gābari cancri ⁊c. ¶ Legumina cū generaľr sint vētosa non ꝯueniunt. ¶ Abstinendū insup est ab herbis oībꝰ fridis ⁊ humidis vt sunt spinacia attriplex portulaca. ¶ A fructibus herbaꝝ sicut citrulli cucurbite melones ⁊ cucumeres. ¶ Et a fructibꝰ fridis ⁊ humidis vt sunt pira mala cerasa pruna mora: ⁊ a fructibus ventosis vt sunt castanee ⁊ similes.

¶ Eligi dꝫ panis simulagineus ex farīa optimi frumenti factꝰ q sit ꝯueniēter coctus ⁊ debite fermentatus: in cuius ꝯfectionis aliqđ salis ponať. Cuiꝰ etas nō sit minoris vnius diei nec maior triū dieꝝ: ⁊ cū comediť a corticibꝰ mundeť. ¶ Carnes sint ꝑdicuꝫ fasianoꝝ turturū franquilinoꝝ turdoꝝ ⁊ auiū paruarum degētiuꝫ in nemoribꝰ ⁊ pratis. ¶ Ex bipedibus domesticis ꝯcedunť carnes iuuenū caponū nō arte impinguatoꝝ gallinaꝝ pulloꝝ pipionū columbarie volare incipiētiū ⁊ querentiuꝫ victū. ¶ Ex q̄drupedibꝰ siluestribꝰ ꝯueniūt caprioli lepores iuuenes ⁊ apri. ¶ Ex domesticis laudanť carnes castrati ⁊ agni annualis capreti ⁊ vituli. Et hoꝝ aīaliū partes anteriores sunt meliores q̄ꝫ posteriores. Et si vēter fuerit lubricus ⁊ stōus bñ digerēs melius preparanť asse q̄ꝫ elisse ꝑcipue q̄ sunt pīgues macre vero elisse melius disponunť. Ex ꝑtibꝰ pinguibꝰ macre eliganť ⁊ pinguedo dimittať. ¶ Oua recētia conueniunt cū fuerint sorbilia aut tremula vľ in aq̄ fracta albumīe abiecto. ¶ Si qñ caseū comedit sit frāgibilis nō viscosus etate medius īter recentē ⁊ antiquū de quo in fine mense sumat duos aut tres bolos. ¶ Pisciū raro sit vsus. si tñ aliqñ sumit ex aqs dulcibꝰ eligat pisces ꝑuos squamolos vt sunt capedani scardone luciј in aqs bonis cocti ⁊ solee aurate palseres trilie ⁊ siľes. ¶ Corpa leguminū nō ꝯueniūt potest aliqñ vti brodio ciceꝝ rub. Et ex granis milio panico farre rizo. ¶ Et ex herbis ꝯcedunť feniculus petrosillus borrago buglosa serpillꝰ maiorana melissa anetū ysopus ⁊c. olera minuta calide ⁊ sicce cōplexionis cū qbus miscere pñt que sunt ꝯpľonis frigide per tpoꝝ varietatē calidis tñ ⁊ siccis predominantibꝰ. ¶ Concedūtur cappares carote sparagi et lupulli. ¶ Fructuuꝫ vero quoꝝ admittiť vsus sunt fistici grana pini munda ⁊ tribꝰ vicibꝰ in aqua feruenti infusa postea ad vmbrā exsiccata ⁊ cum zuccaro confecta. Et amigdale scoriate cum zuccaro confecte. Et auellane torrefacte. Passule dulces absq̄ꝫ nucleis aut cum nucleis bene masticate ⁊ carice pinques. ¶ Species quibus vtatur super ferculis suis. Recipe cinamomi electi. ʒ. ij. ziuzib. beladi. ʒ. j. gariofilorum nucis musca. piperis granorum paradisi an. ʒ. ß. ameos cordumeni. ana. ℈. ij. croci. ℈. iiij.

zuccari

Cōfectio/nes. zucari triuz coctarum.ℨ.ß.pistenꝫ ꝛ cribenꝫ ꝛ fiāt
spēs.¶Cōfectiōes qbus vti pōt sunt anisi habentes
zucari vnā coopturā ꝛ coriādri prepati cū vna zu/
Uinum. cari cooptura post cibos assumptos ꝛ zizi. ꝯditum
ꝛ pistachiata.¶Uinū potēs dulce ꝛ vinuz rubeum
aut nigruz nocēt ꝛ vina aquosa ꝛ multū acria sunt
mala.Eligēdū ē vinū albū substātia mediocri boni
odoris ꝛ saporis mediū īter dulce ꝛ austerū siue bru
scū aut declinās ad aliq̄lē stipticitatē: Q̄ð si cū eo
op⁹eēt aquā misceri misceaꝫ cuz aq̄ ī q̄ pl'ies calibs
fuerit extinctus īmo si oīa cibaria sua decoquanꝫ ī
vase ferreo cuz p̄dicta aqua esset valde laudabile in
De inani/tione ꝛ re/pletione. casu isto qm̄ stomacho ꝯfert spleni matrici ꝛ epati.
¶Omni diligentia vitāda ē repletio. Nō soluz ci
boꝝ sed etiā humoꝝ de qua ī sequenti ītentiōe ꝛ p̄
cipue reꝝ ꝓhibitaꝝ. Est.n.repletio oīm egritudinū
materialium principiū ꝛ iō p̄cipitur tertia p̄mi vt a
mensa surgaꝫ reliq̄js famis adhuc existētibus. Nā
tunc stomachi calor potentior fit ad bene digeren/
duz. Si enim cibus nō bene digeriꝫ ẜm stomachuz
nec efficitur sanguis ẜm epar. Gal.xj.terapentice.
Ex saturitate vero aut retentione calor naturalis re
tinetur quasi suffocatus. Omne medici studiuz. In
hoc cap.eē debet vt taliter cibus ꝛ pot⁹sumanꝫ vt
inde bona sequatur digestio. Naz hoc est quod pre
Rasis. cipue in casu nostro queritur.s.vt corpus sit sanuz
Auic. ꝛ non sit sacietas nauseatiua que ex repletione fit.
Unde Rasis.ix.cōtinentis ex lib.signoruz ypo. Et
Aui.xxj.tertij: Ex genere quidem spermatis.ex quo
non fit generatio. Est sperma patientis nouseatiuā
sacietatem ꝛ cuius corpus nō est sanum sperma cur
rit ex omnibus membris.ex sano quidem sanum.ex
infirmo quidem infirmum. vt dixit ypocra.
Documen/ta. ¶Pro itellectu hui⁹ sunt q̄daz documēta attēden
Primum. da.¶Primū q cū ver⁹ad cibū appetit⁹ fuerit cib⁹
Secdm. non differaꝫ. qm̄ tollerare famez stōs malis replet
humoribus.¶Secundū q ī vna cibatiōe nō sumat
varias dapes sed sit cōtenta vno aut duob⁹ cibis.
Tertium. Et ab eo incipiat q est facilioris digōnis.¶Tertiuz
Quartuz. q antequā cibuz deglutiat optīe masticeꝫ.¶Quar/
tuz nō prius bibere incipiat quā comederit sex aut
octo bolos. Et melius est parū ꝓ vice bibere ꝛ sepe
quā raro ꝛ multuz ꝓ vice. Ita tamē q quātitas po
Quintuz. tus tanta non sit vt cibus in stō natet.¶Quintum
si vinuz est limphanduz melius est limphetur p ho/
Sextum. ras duas antequā bibaꝫ.¶Sextū cū trāsiuerit ps
Septimū. octaua hore post cibū nihil ē āpli⁹ bibēdū.¶Septi
mū antequā comedat coneꝫ habere ventris ꝛ vrine
Octauū. beneficiū ꝛ fiat exercitiū.¶Octauū si ex cibo ī sto/
macho grauitatē sentiret adueniente hora cibi: aut
esset sacietas nauseatiua aut ex materia in stō dolor
nō comedatur. Sed illico vomitus ē ꝓuocādus.
Regula ꝓ vomitu. ¶Cuz libuerit vomitū ꝓuocare quē existimo de/
bere esse valde iuuatiuū tū ꝓpter diuersionē mate/
rie tū ꝓpter stomachū euacuandū dūmo nō min⁹
Prima. frequens fiat alique regule sunt obseruāde.¶Pria
ē q ante vomitū fiāt due pallule coti ꝛ oculis sup/
Scda. ponanꝫ ꝛ benda ligetur.¶Scda est q si stomachus
ad vomitū fuerit difficilis repleaꝫ prio cibis in sub
stantia odore ꝛ sapore diuersis vt subtilib⁹grossis
vnctuosis acetosis dulcibus acribus talibus cibis
stomachus fastiditus facili⁹ad vomitū ꝓuocaꝫ. cū
qꝫ p horā mediaz tales cibos retinuerit exerceat se
Tertia. tūc facilius euomet mot⁹magis euomere facit mi/
nus vero quies pria quarti cap. de vomitu.¶Ter/
tia si stomachus cibis iam dictis sumptis ad vomē
Uomitiuū fortius. duz essꝫ difficilis bibat hoc vomitiuū facile tepidū
ꝛ nō calidū. ℞.aque ordei.ℨ.iiij.oximellis simpli/
cis.ℨ.ij.misce ꝛ totū bibaꝫ.¶Si aūt cū hoc leui nō
vomeret vomitiuo.℞.radicū raphani.ℨ.iij.floruz

aneti.ℨ.ß.decoquanꝫ postea coleꝫ de colatura ac/
cipianꝫ.ℨ.iiij.quib⁹ addantur oximellis simplicis
aut cōpositi.ℨ.ij.zucari ru.ℨ.j. Et tepidū vt dictū
est bibaꝫ. Exsoluit em̄ omne tepidū robur stomaci
viij.terapē. Cūqꝫ aliquod istoꝝ biberit stet p mediā
horam. ꝛ si nō vomerit cōprimat linguā digitis aut
penna oleo intincta ponaꝫ ꝛ agitet guttur.¶Quar/ Quarta.
ta post vomitū lauetur facies cū aqua rosata.¶Qui Quinta.
ta post vomitū p duas horas quiescat antequā co/
medat.¶Sexta post vomitū sumat cibum facilis di Sexta.
gestionis ꝛ boni nutrimenti.
¶Curari dꝫ vt omni die bis aut semel vētris ha/ Beneficiū
beat beneficiū. Et si naturaliter haberi non pōt sal
tem arte cum clisteri q sic fit. ℞. florū camomille fo Clistere.
liorum blite ꝛ malue aā.m.j.cartami anisorū aā.ʒ.
vj. Incidanꝫ incidenda ꝛ pistenꝫ modo grosso pistā
da ꝛ decoquanꝫ in sufficienti quātitate aq̄ ꝛ postea
coleꝫ ꝛ colature addaꝫ zucari rub.ℨ.ij.bn̄dicte.ℨ.
ß.olei de lilio.ℨ.iij.salis.ʒ.ij.ß.ꝛ calidū supponaꝫ.
vel.℞.decoctiōis capitis castrati aut ouis li.ij.ß.ð
coquanꝫ in ea carui anisoꝝ aā.ℨ.j.vsqꝫquo redeat
ad li.j.ß.deinde addanꝫ bn̄dicte.ʒ.iiij.zucari ru.ℨ
ij.salis.ʒ.iij.vitelli ouoꝝ numero.j.ꝛ fiat enema vt
de priori dictū ē.¶Cū vero circa superiora itestina Pillē aā
grauedinē sentiret pōt aā cenā p horas duas sume/ cenam.
re.ʒ.ß.pill.elefanginarū descriptiōe Mesue.¶Ina Inanitio.
nitio īmoderata vel ex fortib⁹ euacuationib⁹ aut ex
lōga a cibis abstinētia: omnimō ē vitāda.¶In hoc
cap.longior fui quoniā nō solū facit ad p̄ntē casum
in quo sumus sed etiam in cōseruatione sanitatis si/
ne qua qð querimus fieri nō potest.
¶Scda intētio. In qua regimē medicinale cōpre/ Scda intē
hendiꝫ plures ꝑticulares hꝫ intētiones. Una ē ma/ tio gn̄alis.
teriei hūide ꝛ frigide digō. Scda ē eiusdē materiei
eūatio. Tertia est eductio reliquarū materierū ī ma Intētiōes
trice existentiū. Quarta ē stomaci ꝛ matricis exsic/
catio ꝛ calefactio. Quinta est ꝓhibere ī matrice ge
nerationē ventositatū ꝛ dissolutio earū que in ea exi
stunt. Sexta est auferre a matrice lenitatē ꝛ virtutē
eius retentiuam cōfortare.
¶Pria intētio sic adimpleꝫ. ℞. pulegij calamenti Pria intē
mellisse artimisie maiorane ana.m.j. radicum enule tio digesti
apij fenieuli ciperi aā.ℨ.ß.seminū anisi sisileos amo uum.
mi aā.ʒ.ij.passulaꝝ enucleatarū.ℨ.j.ligritie.ʒ.iij.
rubee tinctoꝝ.ʒ.j.ß.icidēda subtiliter incidanꝫ ꝛ pi
stentur mō grosso postmodū in sufficiēti quantitate
aq̄ fiat decoctio ꝛ coleꝫ ꝛ cum melle quantum suffi
cit syrupizeꝫ ꝛ acetoseꝫ cū modico aceti sqllitici ꝛ a
romatizetur cū gariofilis ꝛ macis ꝛ nucis muscata.
Recipe supradicti syrupi.ℨ.j.ß.aquarū mellisse ar
temisie ꝛ matricarie.aā.ℨ.j.misce iste est ꝓ vna vi
ce. Istum syrupū digestiuū materierum flegmatica
rum existētiuz in ambitu toti⁹ corpis ꝛ precipue ma
tricis accipiat debite calidū ꝛ nō tepiduz p horas
octo post finē p̄cedētis cene sup quē potest p horas
duas dormire. Et hmōi syrupi taliter vtaꝫ septem
aut octo dieb⁹ vel quousqꝫ p vrinā medico presenti
apparuerit digestio.
¶Scda intentio perficitur sic. ℞.cinamomi cassie Scda intē
lignee aā.ʒ.j.passulaꝝ sine nucleis.ʒ.iij.florū bora tio.
ginis buglosse ꝛ mellisse aā.ʒ.ij.fiat decoctio in suf Eūatiuū.
ficiēti quantitate aque de colatura accipiatur quan
tum sufficit ad dissoluendū diacatoliconis.ʒ.iij.ele
ctuarij indi maioris.ℨ.ij.bn̄dicte.ʒ.ij.ß. Et fiat po
tus. Istum potū solutiuū facile sumat calidū p ho/
ras.ix.a fine cene īmediate precedētis in die sequen
ti immediate ad diē cōplete sumptiōis suprascripto
rum syruporū sup quē cum assumpserit pōt vna ho
ra dormire inde vigilet donec trāscant hore.v.ab
hora assumptionis. Et tunc accipiat ciatum brodij Lauatiuū

Pillule.

macri absq3 sale cuz.℥.j.zuca.ru.Et inde ad horã
prãdeat. Nunc potũ materiez digestaz eductiuuz
mõ dicto sumat. ¶ Q̃ď si pill'. sibi gratiores essent
sumat ĩfrascriptas pill'. ℞.pill'. de yera ꝯposita siue
Nicolai pill'. de bñdicta.añ.ʒ.ß.fiãt pill'.vij.nũero
istas pill'.sumat mõ q dict⁹est de ꝓcedenti solutiuo.

Tertia intentio. Nastale.

¶ Tertia ĩtẽtio.Euacuent̃ reliq̃e materie existẽtes
iuxta ĩtẽtionẽ tertiã.℞.mercurialis paulũ pistet̃ ita
vt succ⁹nõ exprimat̃ s3 ad sufficiẽ veniat ⁊ liget̃ cũ
filo ⁊ fiat ad quãtitatẽ digiti ꝺm lõgitudinẽ ⁊ sup-
ponat̃ matrici.nã mirabiliter matricẽ a superfluitati
b⁹ mũdificat.⁊ sic ꝯtinuet trib⁹ aut.iiij.dieb⁹.Si-
gnũ ãt ꝙ sufficiẽter mũdificauerit qñ ĩcipiet ardo

Aliud.

rẽ facere. ¶ Ad idẽ valet bdeliũ cũ melle ⁊ oleo ro-
sato confecto donec veniant ad spissitudinem ⁊ fiat
nascale ⁊ supponatur vsus istorum ĩcipiat per dies
duos postq̃3 fuerit purgata cum medicinis aut pill'.
iuxta intentionem secundam.

Quarta intentio. Calefactiuum.

¶ Quarta ĩtentio ẽ stõi ⁊ matricis calefactio ⁊ ex
siccatio ꝙ sic cõplet̃.℞.xiloaloes cinamõmi deroni
ci zedoarie macis gariofil. nucis musc.folij rasure
ebboris sisileos añ.ʒ.j.galãge zẽze.añ.ʒ.j.ß.spice
cardamomi pipis lõgi rosaꝝ ru.añ.ʒ.ß.sãdaloruz
alboꝝ ⁊ rub.ʒ.ij.ambre.℈.ij margaritaruz.ʒ.j.ß.
musci gra.vj.zuca.albi q̃ztũ sufficit ⁊ cũ aq̃ mellis
se fiat electuariũ.De hoc electuario stõi cordis cere
bri ⁊ epis.ꝯfortatiuo ⁊ calefactiuo ⁊ exsiccatiuo hũi
ditatuz stõi ⁊ mr̃icis sumat ꝑ horas.ij.cuz dimidia
ante cibũ post q̃ď supbibat.ʒ.iij.vini albi ⁊ hoc vti

Electuarium.

ĩcipiat post purgationẽ. ¶ Ad idẽ magnifice facit ele
ctuariũ ꝙ sic fit.℞.cubebaꝝ deroni.añ.℈.iij.cina
momi cardamomi maioris croci gariofiloꝝ macis
cipi nucis musc.cimini ligni aloes pipis lõgi cassie
lignee.añ.℈.ij. ãbre musci.añ.ʒ.ß.zucari albi lib.
j.ß.vini albi ⁊ subtilis sicut maluatici aq̃ buglosse
⁊ mellisse añ.de oib⁹ quãtũ sufficit ad faciendũ ele-
ctuariũ ď quo accipiat qñ vadit dormitũ ꝑ horas.
ij.post cenã.ʒ.ij.ß.⁊ ꝑ horã ante cenã.ʒ.j.ß.Et cuz
hoc accipit nõ accipiat aliud electuariuz.naz cuz
hoc q̃ď calefacit exsiccat ꝑpat matricẽ ad ꝯcipien

Metridatum.

dũ. ¶ Ad idẽ facit assumptio ʒ.j.metridati cũ.℈.j.
limature ebboris cũ sumit̃ ꝑ septẽ aut octo ho.post
cenã.⁊ inde tardet ꝑ sex horas aut septem prãdiũ ⁊
hic vsus sit semel in ebdomada. ¶ Poterit vti mõ
vno istoꝝ mõ alio vt cuz vsa fuerit octo dieb⁹ vno
suprascriptorum electuarioruz vtatur inde alia per
tot dies.Cum vero metridatum sumit dimittat ele
ctuarium ⁊ horum vsus sit post euacuationem.

Quinta intentio. Carminatiuum.

¶ Quĩta ĩtẽtio ꝓhibeat̃ ĩ matrice generatio vẽto-
sitatũ ⁊ iã genitaꝝ fiat resolutio iuxta.v.ĩtẽtionẽ.
℞.rute cimini ameos galie mus.carui.añ.℥.j.pistẽ
tur mõ grosso ⁊ buliãt ĩ vrceo.j.ß.aq̃ vsq3 ad ꝯsum
ptionez.iiij.ꝑtis ⁊ cuz emboto matrix suffumiget̃.

Aliud.

¶ Ad candez facit ĩtẽtionez medicamẽ istud.℞.ga-
lie musca.castorei bdelij laudani coaguli leporis nu
cis musc.calami aromatici sisileos.añ.℥.ß.deco-
quant̃ ĩ sufficiẽti quãtitate aq̃ ⁊ cũ hac lauent̃ ꝑtes
genitales ⁊ matrix cũ emboto suffumiget̃.Si medi
camẽ voluerit efficacius ĩmediato suprascripto vta
tur isto. ¶ Nõ administrentur medicamina hec nisi
prius adimpleta fuerit secunda ⁊ tertia intentio.

Sexta intentio. Ad matricem.

¶ Sexta ĩtẽtio.Cõfortet̃.matricis virt⁹retẽtiua ⁊
ab ea remoueat̃ lenitas iuxta ĩtẽtiõez sextã. ¶ ℞.ma
sticis.℥.ß.decoquat̃ ĩ vino stiptico ⁊ cuz eo calido
lauent̃ pudibunda. ¶ Aut.℞.scorie ferri lib.ß.gal-
laꝝ cipssi.℥.ij.decoquant̃ in vino nigro stiptico ⁊
cũ eo fiat lotio vt dictũ ẽ ⁊ hoc ẽ forti⁹ medicamen
ꝓcedenti ad suprascriptã intentionem. ¶ Ad eandez
valet thus ⁊ masticis supaspersis carbonibus ⁊ eo-
ruz fumo recepto per embotũ ad matricẽ. ¶ Horũ
medicaminũ vtat̃ mõ vno mõ alio:s3 nõ pri⁹ĩcipiat
q̃3 scđa ⁊.iij.⁊.iiij intentiones adimplete fuerint.

¶ Regimen scđm.Cuz corpus ⁊ matrix disposite
fuerint iuxta regimẽ ꝓmissuz tũc veniendũ est ad re
gimẽ scđm q̃ď est ad ipsam impregnationẽ. ¶ Hoc
regimẽ duas habet ĩtentiones.Una est vt admini-
strent̃ ea que appropriate habẽt ad ipsam impregna
tionem faciendam.Alia est in modo vsus coitus.

¶ Pria ĩtentio.Cõpletur cũ his que appropriate
habent ad impregnationẽ de quib⁹ sunt simplicia ⁊
cõposita. ¶ De simplicib⁹ẽ limatura eboris noui de
quo sumunt̃.℈.v.cũ.℈.j.ossis ď corde cerui ⁊ cũ
vino albo bibat̃.iiij. dieb⁹continuis ĩmediate post
mundificationẽ a mẽstruis. ¶ Sisileos ab Aui. mul
tũ laudat̃ de quo puluerizato sumat.℈.iiij. cũ vi-
no albo ꝑmixto cũ aqua decoctionis baucie ⁊ cõti
nuet dieb⁹. iij.stõ ieiuno antequã coeat. ¶ Ad can-
dem ĩtentionẽ facit semẽ baucie cõtrituz ⁊ cuz vino
subtili exhibitio ad quãtitatẽ.ʒ.j. ¶ Itẽ matrix cer
ue q̃ taliter ꝓparari dz.℞.matricẽ cerue ⁊ cã opti-
me cũ vino albo laua postea in vmbra sup assarẽ ex-
tincta exsicca ad ventũ tãdiu q̃ď possit puluerizari.
Q̃ď si puluerizari nõ possit ponat̃ in vase rudi bene
coperto in furno postquã panis a furno ẽ extract⁹⁊
tãdiu stet donec exsiccet̃ s3 nõ cõburet̃ ⁊ pistet̃.De
inde.℞.pulueris matricis cerue sileris montani li-
mature ebboris nuc3 mus.seis baucie cinamomi ga-
riofiloꝝ maiorane betonice añ.℥.ß.zucari quãtum
sufficit ad faciẽdũ electuariũ.Dissoluat̃ zucarũ cũ
aqua decoctiõis baucie ⁊ ameos. ¶ De isto electua-
rio ad impregnandũ valde efficaci sumat.ʒ.iij.de
mane cũ surgit post ꝙ supbibat.ʒ.ij.vini albi sub-
tilis.Deinde differat prãdiuz suũ ꝑ horas tres aut
quattuor.Et sumat ante cenã prãdio iã digesto.ʒ.
ij.cũ potu vini iaz dicti.Et tardet inde cenã ad mi-
nus ꝑ horas duas ⁊ eo sic vtat̃ ꝑ tres dies ĩcipiẽdo
a die cõplete mundificatiõis menstruoꝝ ⁊ postea se
viro copulet. ¶ Ad candẽ ĩtentionẽ facit electuariuz
de sisileos q̃ď sic fit.℞. sisileos limature ebboris ra
dicũ ⁊ granoꝝ peonie añ.ʒ.j.ß.cinamomi ciperi ca
lami aromatici squinãti artemisie.añ.ʒ.j.nardij fo
lij masticis olibani añ.ʒ.ß. ambre purissime.℈.ij.
mellis chebuloruz quãtũ sufficit ⁊ fiat electuariũ.
Dosis ẽ.ʒ.iij.ß.ante prãdiũ ꝑ tres horas ⁊ tãdudẽ
prãdio iã digesto añ cenã. ¶ Horũ medicaminũ vti
põt mõ vno mõ alio.hec tñ duo electuaria.s.de ma
trice cerue ⁊ de sisileos sunt valde efficacia ⁊ a me se
pe experta. ¶ Ad eãdẽ facit ĩtentionẽ pessariũ q̃ď sic
fit.℞.coaguli leporis ⁊ cum melle fiat nastale ⁊ suppo
nat̃. ¶ ℞.croci amomi nardi corone regie añ.ʒ.iij.ß
folij cordumeni añ.ʒ.j.anser3 adipis.ʒ.ij.vitelli ouo
rũ numero.ij.olei de spica.℥.j.misceant̃ simul oĩa
⁊ fiat nascale q̃ď supponat̃ ⁊ ꝑ horas sex ante coitũ
teneat̃.Istoꝝ duoꝝ mõ vno mõ alio vtat̃. ¶ Ualet
etiã multũ auc.Rasis.ix.cõtinentis medicamẽ q̃ď
sic fit.℞. spice croci masticis mirre such ⁊ castorei
añ.ʒ.j.dissoluat̃ cũ oleo nardino aut adipe anse-
rino ⁊ in eo medicamine ĩtingat̃ lana vadis ⁊ post
mũdificationẽ a menstruis supponat̃ matrici ꝑ tres
dies.ĩde coitu vtat̃ ¶ Multũ etiã laudat̃ hoc me-
dicamen.℞.ambre grosse.ʒ.j.storacis calamite.℥.
ß.mirre masticis thuris gariofiloꝝ ligni aloes cina
momi nucis mus.nucis cipressi añ.ʒ.ij.ꝯficiant̃ cũ
oximelle diuretico ⁊ aq̃ ro.ex hac materia fiat po-
mũ q̃ď frequẽter odoret.Nã cerebrũ ꝯfortat ⁊ ma-
tricẽ excitat ad coitũ.eo potissime vtat̃ in die coi-
tũ ꝓcedẽte.Alteri⁹ꝑtis sumant̃ ad quãtitatẽ casta-
nee.⁊ dissoluat̃ in aqua ⁊ calefiat ⁊ fumus ad matri
cez cuz emboto recipiat̃.⁊ hoc fiat post mundifica-
tionẽ a menstruis ꝑ duos dies antequã coeat.

Scd'a intē tio. ¶ Scd'a itētio. Restat nūc declarare itētionē secū
dā i q̄ docet mod⁹ coeundi ad impgnationē faciēs.
Hora coi/tus. ¶ Hec aūt intentio ex pluribus integratur. ¶ Pri/
Auic: mo ex electione hore conuenientis coitus hoc autez
est cuz fuerit a menstruis munda. Istā tetigit. Aui.
cum dixit. Oportet vt eligatur conueniētior hora/
Uices coi tus. rum coitus ꝛc. ¶ Secundo vt nō nimis frequenter
cocat. Unde. Aui. cap. sepe allegato. Et de genere
quidem spermatis ex quo non fit generatio est sper
ma infantis ꝛ patientis nauseatiuam facietatem ꝛ
ebrij ꝛ senis ꝛ sperma eius qui plurimo vtitur coitu
ꝛ cuius corpus non est sanum. Nam ex nimia fre/
quentia spiritus ꝛ calor naturalis resoluuntur. Un̄
sperma fit non prolificum. Nec multum a coitu de
bet abstinere ne propter longā morā sperma infrigi
detur ꝛ spiritus ab eo exalent. Quare Aui. oportet
vt prolongetur dimissio coitus tanta prolongatiōe
ne proueniat vt corrūpat ei ambo spermata frigus.
Debet igitur a viro separari quousqꝫ coniectura pu
tetur in vtroqꝫ esse bonum sperma genitum. Hoc
tempus in diuersis diuersum est. Sed in casu no/
stro arbitror sufficere dies quattuor inter vnum ꝛ
Tps coit⁹ alterum coitum. ¶ Requirit tertio ne coitus fiat su
per repletionē. quoniam cibi impedit digestionem.
Nec fiat cuz corpus est inanitum aut postquā com
pleta est digestio tertia in mēbris. quoniā tunc mul
tum debilitat. Conueniens hora iam facta digestiōe
cibi in stomacho ꝛ in ipso epate ꝛ tertia iam est di/
midiata. Hoc aūt tempus diuersificatur s̄m diuer
sitatem complexionum ꝛ fortitudinem ꝛ debilitatē
virtutum. In casu nostro puto quod sufficiat cum
transiuerint septem aut octo hore a fine cene. Unde
Auic: Aui. xxj. tertij. opotet ne coitus fiat super repletio/
ne prohibet digestionem ꝛ facit cadere in egritudi/
nes. ꝛc. Et paulum infra. Et oportet qnantum possi
bile est ne coeat aliquis cum adest vacuitas iterum
hoc est nocibilis ꝛ honorosius ē nature ꝛ magis per
necans calorem innatum ꝛc. Et infra. imo oportet
vt fiat cū cibus descendit a stomacho ꝛ completur
digestio prima ꝛ secunda ꝛ mediatur dispositio in
digōne tertia ꝛ hoc diuersificatur in hominibus.
Appettit⁹ coitus. ¶ Attendit quarto ne coeat nisi adsit verū desideriū
siue appetitū quē nō excitet aspect⁹ aut ituitus ad
hominē aut prurit⁹ aut ardor. Et hanc cōditionem
tetigit Auic. loco supra allegato cuz dixit. Et opor/
tet vt coitus fiat nisi desiderio sano.
Lud⁹ coi/tus. ¶ Quinto cōuenit vt ꝓlongetur ludus mulieris cū
viro ꝛ econtra. hic autem ludus consistit in verbis
ad venerem pertinentibus ꝛ osculis ꝛ amplexibus
ꝛ tactu mamillarum ꝛ partium genitalium domi/
ne ꝛ adhesione corum adinuicem absqꝫ hoc quod
coeant. Et ita ꝓlequant cogitando de impgnatio/
ne donec desiderauerint coire ꝛ ꝑcipue mulier. Cū
qꝫ mulier desiderauerit permisceat se viro per mistio
ne vera. Et vir fricet ptez que ē inter anū ꝛ vuluā ꝛ
locuz q̄ ē in superiori parte vulue iuxta pectinē. nā
sunt loca maioris delectationis. Cōsideret vir horā
qua debet domine adherere quā cognoscet cū ocu
li ad rubedinē mutari ceperint ꝛ ei⁹ ānelitū eleuari
ꝛ eius verba balbucire: ꝛ tunc vir ascendat mulie/
rem ꝛ actum compleat suum. Et compleat totā sper
matis emissionē: ꝛ nō per iterpollationē. Sicut qui
dā faciunt qui prio emittunt partē vnā deinde tpe
interposito emittunt aliā qm̄ nō cōuenit ad genera
tionē sed totū cōtinuuz emitti dꝫ emisso spermate.
¶ Adhereat vir mulieri ꝛ ambo sic adherentes mane
ant donec anhelit⁹ quieuerint ex toto ꝛ inde vir sur
gat ꝛ mulierē relinquat iacentē eleuatis coxis ꝛ dor
so demisso pedib⁹ versus coxas cōstrictis: ꝛ sic ma/
neat hora vna. Et si tūc dormiuerit optimuz erit ad

spermatis retentionē. Cūqꝫ sic steterit vertat se sup
latus dextrum.
¶ Et scias cum coitur ad impregnādūz debēt inte/ Nota.
stina esse a fece mūda ꝛ vesica ab vrina. Et conari de
bent vir ꝛ mulier vt simul semina emittāt. Qd̄ si mi
nus fieri potest emittat mulier prius. Hec omnia ab
Aui. sumunt pro parte. xx. tertij. ꝛ pro pte. xxj. ter/
tij. in paragrafo. Amplius prolonget ludus cum mu
lieribus quarum cō ꝛc. Laus deo.
¶ Bauerius de bauerijs.

¶ De sciatica. ¶ Consilium. 51.

Egritudo spectabilis viri Ser Johānis de Casus.
māzolino ē sciatica cuius dolor a scia pro Sciatica.
tendit veluti corda per ptem siluestrem ti/
bie quasi vsqꝫ ad pedem. ¶ Istius egritudi Cause.
nis tres sunt cause. s. coniuncta siue imediata ante/ Cōiuncta.
cedēs ꝛ primitiua. ¶ Causa coniuncta siue imediata Intriseca.
est duplex. s. intrinseca ꝛ extrinseca. ¶ Intrinseca ē
materia flegmatica q̄ est in concauitate iuncture cō
tenta ꝛ in ligamento colligante os coxe cū osse an/
che imbibita: ꝛ eiusdē materie ps descendit ꝑ venā
que nominata sciatica ē. ꝛ ram⁹ vene chilis descen
dens que multū versus iuncturā ꝓfundit ꝛ descen/ Extriseca.
dit per ptem siluestrē tibie. ¶ Causa vero extrinseca
coniuncta est omne illud qd̄ mutat complexionem
scie: sicut in ꝓposito nostro esset aer frigidus obuiaz
anche ꝛ inducens malam cōplexionē humidā ꝛ fri
gidam. Et id faceret omne illud quod malam cōpo
sitione ꝑdicti mēbri aut eiusdez solueret cōtinuitatē
sicut casus ꝑcussio ꝛ similia. ¶ Sed cā cause cōiun/ Cā ꝯiūcte.
cte est duplex: Una est membrum suscipiens qd̄ est
debilitatū ꝛ ꝓpter hoc superfluitatem membrorū
transmittentiū recipit. Sed debilitatis causa est na
turalis. s. mala complexio: aut mala cōpositio: aut ē
accidentalis qd̄ credo. s. cōplexio mala ipressa a mē
bro ab ipsis supfluitatibus flegmaticis vel a causis
extrinsecis. Et ad has supfluitates recipiēdas facit
multū membri situs ad quem supfluitates facile de
clināt. Altera causa est membrū transmittens illas
supfluitates. hoc autem est epar generatiuum multi
flegmatis ꝛ se exonerans ad iuncturā iam debilita/
tā nō potentem resistere transmittit. Ad quod iuuat
latitudo meatuū siue naturalis siue accidentalis: si/
cut inter ipm epar ꝛ sciā. ¶ Cā añcedens cāe. s. cau/ Añcedēs:
se cōiuncte est materia flegmatica transmittētis ad
iuncturā: Cuius plures possunt eē cause. Una ē cō
plexio humida ꝛ ad frigiditatez ꝺclinās epatis quā
uis naturaliter fuerit cōplexiōis calide ꝛ accñtali/
ter tñ ē lapsum ꝑꝑ quam epar est talis humoris fleg
matici generatiuū. Alia cā est chil⁹ nō bñ digest⁹ in
stō cui⁹ apud ei⁹ cōuersionē q̄ fit i epate dū gñat ex
eo sanguis magna ps trāsit i state. ¶ Cā vero ꝑmiti Primiti/ua.
ua ē indebitū regimen sex rez nō naturaliū. Cuius
est māsio in aere frigido ꝛ hmōi aut turbulento vel
vētoso: Uel idebita admistratiōe cibi ꝛ potus hñtes
hūores flaticos gñare vl' eos ad iuncturā facere pe/
netrare: Aut indebitū exercitiū vl' indebita qes: Im
moderat⁹ somn⁹: vel imoderata vigilia. Retentio
hūiditatis soliti euacuari: cuiusmōi eēt sanguis me
lācolicus solit⁹ ꝑ emoroydas euacuari. ꝛ puto hoc
eē cā egritudis: Simil'r retētio aliaꝝ supfluitatum:
Nimia repletio. Aut accñtia animi: Et coit⁹ supflu/
us. Et ista oīa ꝛ multa alia q̄ istis annecti pñt istius
egritudis pñt eē cā. ¶ Iste vident mihi cāe ꝑncipa/
les egritudis vestre ad q̄s alie oēs reducibiles sunt.
quas ꝛ si oēs nō explicauerim breuitatis cā cōsulē/
do tamen modum ꝛ ordinez ponam que omnes eui
tare ꝛ remoueri poteritis.

Ordo cōsilij. ¶ Curam istius egritudinis diuidā in duas ptes principales. In prima ponaȝ regimen preseruatiuū quo vti debet dū ab hac egritudine non infestatur. In scđa pte ponā regimē curatiuū cū actualiter ab egritudie vexaṫ. ¶ Parteȝ priaȝ pricipalē in duo diuidā capitula. In prio ponā regimē sex reꝝ non naturaliū q̄ sunt aer cibꝰ ⁊ potꝰ motꝰ ⁊ qes somnꝰ ⁊ vigilia. inanitio ⁊ repletio ⁊ accidentia aīe. In scđa ponā debitū regimen ꝑ admīstrationē medicinaꝝ.

Capitulum primum. De aere. ¶ Cap. primum habebit sex ptes sicut sex sunt res nō naturales a qbꝰ īcipiendo initium ab aere faciā. ¶ Aer sit subtilis clarꝰ declinās ad caliditatē ⁊ siccitatē. Qui si nō ē talis natura fiat arte cū igne ī camera cū lignis odoriferis: sicut iunipus aut cuȝ lignis quercꝰ vel sermentoꝝ. Uel suffumigeṫ camera cū granis iunipi aut thure. Sȝ nō igrediaṫ camerā cuȝ suffumigaṫ donec fumus aliqualiter cessauerit. ¶ Aer turbidus grossus nebulosus pluuiosos ventosus maxime flante austro ⁊ borrea ⁊ frigidus ⁊ humidꝰ omnis malus. ¶ Locus vestre habitatiōis sit ad caliditatem ⁊ siccitatem declinans: nō sit terraneus: nec suppositus alicui cloace vel loco fetenti.

De cibo ⁊ potu. ¶ In initio prādij ⁊ cene pōt vti radice vna zizi. cōditi seu viridis. Qđ idem est. ¶ Uti pōt si magis gratuȝ sit sibi vnā fermulā istius cōfectionis q̄ sic fit.

Cōfectio. ℞. cinamomi electi. ʒ. j. ß. zucari trium coctaꝝ: ℥. vj. aque mente quātuȝ sufficit ⁊ fiat confectio in rotulis siue morsellis quorum quilibet sit duarum dragmarum.

Uinum. ¶ Uinuȝ sit bene defecatū iuxta illud principalis. xxij. tertij capi. de cautela a doloribus iuncturarū. Et deuitet potare vinū potentē ⁊ grossum in substantia. sit mediocre in colore inter albū ⁊ nigrum medium quod cisioluȝ vocatur in sapore nec dulce nec austeruȝ siue bruscū. Qđ si ad alterū istorū declinat potius declinet ad dulcedinem quā ad austeritatē. Sitq̄ mediū īter potēs ⁊ paucifeꝝ. Qđ si declinat potiꝰ ad potētiā quā ad paucitateȝ declinet.

Aqua cuȝ vino. sit ēt mediocriter limphatū cuȝ aq̄ que sic fit. ℞. aque lib. iiij. anisoruȝ pistatoruȝ ⁊ in petia linea subtili ligatoruȝ. ℥. ß. buliāt oīa simul vsq̄ ad consumptionem. x. ptis postea remoueaṫ ab igne ⁊ vsui reseruetur.

Alia aqua ¶ Uel sic. ℞. aque clare cisterne lib. iiij. ponaṫ ad ignē ⁊ cum ea buliat cinamomi electi paruȝ cōtusi in petia ligati. ʒ. j. ß. vnica aut duabꝰ ebulitionibus deinde remoueatur ab igne ⁊ vsui reserua.

Alia aqua Uel sic. ℞. aque cisterne munde quantitatis cōtuūis ⁊ in ea extingue frustrum calibs igniti ⁊ tribus aut quatuor vicibus ⁊ reserua postea ad vsum istaruȝ aquaꝝ pōt vti limphādo vinū ea q̄ vobis ē magis grata.

Panis. ¶ Panis sit ex farina optimi frumēti nato ī loco libero vento nō stercorizato neq̄ odorē habeat aliquē malū. Sitq̄ panis aliqualiaer furfuraceus in cuiꝰ cōfectiōe sit aliqd salis ⁊ feniculoꝝ: nō tamē ad tātā quātitatē vt gustui displiceat. ⁊ sit nō minoris tpis vnius diei neq̄ maioris triuȝ aut iiij. dierū. Et cū comeditis ptē exteriorē cruste excutiaṫ ꝑcutiēdo gladio.

Insalatutia. ¶ Ad excitādū appetitū ꝓ insalatutio vti potestis caparibꝰ a qbus sal sit bene amotum cōditis cuȝ modico aceti ⁊ faba ⁊ aromatizatis cū spēbꝰ inferiꝰ describēdis cōcediṫ etiā īsalatuciū ex menta factū assumēdo duos aut tres bolos. ¶ Itē cōcediṫ cicorea elissata postea cū modico aceti faba ⁊ sale cōdita ⁊ cuȝ spēbꝰ supasꝑsa. ¶ Item resolutiuū factum ex floribus borraginis ⁊ buglosse ex floribus rorismarini. ¶ Item ex sparagis aliquando pariter ex lupulis siue reuertesis ꝙ est idē.

Fercula. ¶ Ex ferculis cōueniunt saluiatum aut panis infusum in brodio carniū qbꝰ aliqd mente aut maiorane bulierit panis coctꝰ panata brodiū cicerū rubeoruȝ abiectis granis cuȝ qbus bulierit aliqd alei ⁊ radicū petrosimiloꝝ. Item ferculuȝ factuȝ ex borragine buglossa feniculo ⁊ petrosilino. Itē brodetuȝ paruȝ acetosatū. Itē ferculū factū ex enula ⁊ ouo siue caseo. ¶ Caueat ab omni ferculo facto ex legumine sicut factum ex fabis faxeolis panico. Itē facto ex pasta sicut macaroni lagane minucelli. Itē facto ex caseo sicut rafioli. Itē ex factis ex herbis ⁊ rebus alijs infrascribendis. ¶ Spēs quibus vbi dȝ supaspergendo suis ferculis sunt iste. ℞. cinamomi electi. ℥. j. macis zinzi. gario. añ. ʒ. ß. cardamomi galange. añ. ℈. ij. croci. ʒ. j. zucari tarbazet ad pondus oīm ⁊ fiant species. ¶ Ex volatilibus cōueniunt carnes caponum iuuenū carnes pullorum pernicum fasianorum perdicum pipionum volare incipiētiū auiuȝ paruarū degentiuȝ in nemoribus ⁊ pratis. exceptis passeris ⁊ turdis qui sunt difficilis digestionis inter partes istarū auium dimittende sunt ventres ⁊ colla. ¶ Carnes aūt anserum anatum ⁊ auium degētium in paludibus ⁊ stagnis sunt male. Ex quadrupedibus cōueniunt carnes capreti carnes vitelli castrati capoli laporis horū animaliū ⁊ viscera omnia ⁊ extremitates dimittantur similiter cutis siue pellis. Carnes porcine ouine ⁊ bouine sunt male. Sint carnes animaliū nō nimis macrorū nec pinguium nec sit vsus comedere carnes pingues nimis ⁊ potius sint elissate q̄ȝ assate sed nullo pacto sint frixe. ¶ Ex piscibꝰ cōcedunṫ licet in raro vsu pisces squamosi paruis degētes in aqs currētibꝰ petrosis sicut sunt capedani reni lucij ⁊ similes. alij vero sunt mali. ⁊ isti cōueniētiores sunt assati quā elissati. ⁊ deinde cū sapore vel guaceto cū spēbꝰ facto ꝯditi. Si aūt elissanṫ elissenṫ in vino ⁊ antequā decoquanṫ ꝑ duas aut tres horas añ sale semꝑ supaspganṫ deinde cū sapore aliquo aromatico ꝯdianṫ. gābari sūt mali. ¶ Sapores qbꝰ vti pōt vel cū carnibꝰ aut piscibus sūt sapor factus ex amigdalis dulcibꝰ zinzi. ⁊ modico agreste deinde supaspergaṫ aliqd specierū superiꝰ descriptarū sapor camellinus salsa ex serpillo petrosillino modico panis assi zizi. ⁊ gariofilis ⁊ modico aceti facta. Itē sucus granati dulcis cū speciebꝰ supaspersis. Itē sucus arantij bene maturi cū eiusdē speciebꝰ supaspersis. ¶ Oua recentia sorbilia abiecto albumine cōcedunṫ frixa aut dura sunt mala. ¶ Caseus oīs ꝓhibetur simil'r lac ꝑpter eius facilē corruptionē. ¶ Ex herbis cōcedunṫ borago buglossa petrosillinꝰ spagi lupulli saluia betonica ysopus menta maiorana saturegia serpilli feniculus. ¶ Herbe frigide ⁊ humi. ꝓhibenṫ sicut lactuca portulaca solatruȝ ⁊ similes. ¶ Acrumina ꝓhibenṫ oīa sicut sunt cepe radices porri alea raphanꝰ. ¶ Ex fructibus herbarū ꝓhibenṫ cucurbite citrulli cucumeres mellones saltim in frequēti vsu vel ī multa quātitate. ¶ Ex fructibꝰ arborū cōcedunṫ passule ficus sicce pingues ante cibuȝ amigdale dulces auellane grana pini prius in aqua buliēte īfusa postea exsiccata fistici siue pistachij qđ idē est citoniū coctū in fine cibi in modica quātitate assumpti. Sȝ pira mala ceresa vue nuces castanee pruna nespila sorbea ⁊ fructꝰ oēs multū aquosi aut difficilis digestionis. Cōfectiones quibꝰ pōt vti post cibū sunt corriandri ꝓparati aut ꝯfecti ⁊ ꝯserua citonioꝝ sine speciebus. ¶ Exercitiū sit de mane ante prādiuȝ ꝑ loca nō fetentia expulsis supfluitatibꝰ prie ⁊ scđe digōnis. Et sit suaue nō laboriosuȝ. A quo statim cessandū esset si senseritis iuncturaȝ ꝑpter exercitiū dolere. Silr sit ante cenā cuiꝰ initiuȝ sit post prādiuȝ saltim post v. horas cū modis de exercitio ante prādiū dictis. ¶ Sed cū aliqñ cōtingat ꝙ extra domū nō pōt exercitiū fieri loco ipsius fiant fricationes circa brachia colluȝ ⁊ pectus cū pāno aliqualiter calido. Sȝ circa pedes

ea pedes ⁊ coxas nõ fiãt ne materia descẽdat deor-
sum. Qd̃ si fiat. fiãt leues vt soluz pororꝝ fiat deoc-
curratio ⁊ nõ attractio. ¶ Exercitiuz forte aut post
cibũ statim factũ nocet iuxta illud principalis. xxij.
tertij cap. de cautela a dolorib⁹ iũcturarꝝ dũ dixit.
Et opꝫ vt euitẽt repletionẽ ⁊ ambilationẽ ab exer-
citio ⁊ cũ hoc etiã deuitent sup̱fluũ exercitiũ. equi-
tatio nocet multũ. Itẽ vitare dꝫ diu sup̱ pedes sta-
re. nam illud materia inferius declinare facit cum
sedet sedeat super re moli ⁊ nullo modo super re du-
ra aut multum frigida.

De somno ⁊ vigilia.

¶ Sõnus fit in lecto molli de nocte nõ de die nisi
longa cõsuetudo fuerit in quo casu dormire poterit
media hora. Sꝫ nõ pri⁹ dormire īcipiat donec a fine
prãdij due hore aut hora cũ dimidia transiuerint.
Sõnus de nocte nõ īcipiat nisi duab⁹ horis post ce
nã corp̱e ꝯueniẽter pãnis tecto vt frigus nõ sentiat
nec adeo nõ sudet sup̱ pãnos sit capite bene eleuato
nõ sit maioris quãtitatis aut. vj. vel. vij. horarꝝ. nõ
minoris q̃nqꝫ. Et cũ dormire īcipit pri⁹ īcipiat dor
mire sup̱ lat⁹ dextrũ. ⁊ si p̱mo sõno nõ sufficiẽter q̃n
titate dormiuerit vertat̃ postea sup̱ lat⁹ sinistrũ. Qd̃
si etiã scd̃o sõno nõ sufficiẽter quãtitatis dormiue-
rit vertat̃ postea sup̱ lat⁹ dextrũ ⁊ sup̱ illo dormire
finiat mensurã sõni. ¶ Et caueat dormire sup̱ renes
neqꝫ sub radijs solis ⁊ potissime lune ⁊ marie p̱ fene

Vigilia.

strã intrãtes: neqꝫ in loco vento exposito. ¶ Ex his
habet̃ quanta debet esse vigilie quãtitas.

De inanitione ⁊ repletione.

¶ Curet vt omni die bis habeat beneficiũ ventris
mane. s. ante prãdiũ sero scꝫ ante cenaꝫ: vel saltẽ se-
mel. Qd̃ si nõ posset natural'r habere: habeat arte:
vꝫ cũ assũptiõe alicui⁹ suppositorij clisteris vel pill'.
aut assumptiõe alicui⁹ brodij p̱ horã ante prãdiũ vł
cenã. ¶ Suppositoriũ cõueniẽs sic fit. ℞. mell'. q. s.

Suppositorium.

⁊ decoquat̃ ⁊ addat̃ pulueris cimini salis ⁊ fiat sup

Clistere.

positoriũ clistere sic fieri põt. ℞. florum camomille
aneti añ. m. ß. blite mercurial'. añ. m. j. cartami. ℥.
j. ß. anisorꝝ. ʒ. iij. buliãt oĩa ī sufficiẽti quãtitate aq̃
dulcis vsqꝫ ad sufficientẽ ꝯsumptionẽ postea colet̃
⁊ de colatura accipiant̃. ℥. xiiij. qb⁹ addant̃ benedi-
cte. ʒ. vj. zucari rub. ℥. j. olei camomillini. ℥. iij. sa
lis. ʒ. ij. ⁊ tepidũ ante cenã aut añ prãdiũ imponat̃.

Pillule.

¶ Pill'. sine custodia qb⁹ vti põt qñ vult ire ad mẽ-
sam. ij. aut. iij. sumẽdo aut plures scd̃ꝫ q̃ videbit ea
rum operationẽ sunt iste. ℞. pill'. de sarcocolla de-
scriptione Mesue in suo antidotario pillule de her
modactilis descriptione Rasis. ix. Almãsoris. añ.
ʒ. ß. fiant pill'. numero. vij. pro. ʒ. cuz aque yue ista-
rũ pill'. sumat vnã duas vel tres imediate ante cibi
assumptionez vel sumat eodẽ modo pill'. curbitaras
descriptione Mesue. ¶ Qd̃ si istarũ vnã ante cibuz
aut duas omni die sumeret faceret scd̃m canonem

Serapio.

Serap. iiij. sui breuiarij cap. iij. vbi dixit. Et in oĩb⁹
dieb⁹ administra medicamẽ solutiuũ leue. Qd̃ eua-

Brodiuz.

cuat ipsaz spẽm humoris vincentis. ¶ Brodiũ ante
cibum sumẽdũ põt esse istud. ℞. brodij caponis pin
guis lib. j. buliãt in eo polipodij parũ cõtusi. ʒ. iiij.
deinde coletur ⁊ de colatura accipiatur vt dictũ est
vel capiant̃ cape marine. ℥. j. lauentur optime po-
stea buliant in aqua ⁊ illius buliture accipiatur. ℥.
iiij. sicut dictum est. Vel sumat̃ brodij pingui lib.
j. ⁊ buliat in eo mane pinguis ligate ī petia. ℥. j. vel
ʒ. vj. donec reddeat brodium ad lib. ß. postea in eo
brodio ponatur panis ⁊ sumatur loco ferculi. ¶ Po
test deinde brodium cum modico agreste accetosari

Ieiuniuz.

vt gustui delectabilius sit. ¶ Laudarẽ vt omni eb-
domada semel cenam dimitteret ⁊ in prandio non
se multum cibo grauaret ⁊ in sero paruam faceret
collationez cum panco boni vini. Formula vna cõ
fectionis ante cibum sumenda descripta in capitu-
lo de cibo ⁊ potu vt cibo digesto natura supra su-

Vomit⁹.

perfluitates se conuertat. ¶ Laudarem etiam vt in
mense bis aut saltez semel vomitũ faceret hoc mõ.
¶ Comedat cepas cũ aceto porros ficus siccas car
nes salitas laganas ⁊ bibat vinũ potens ⁊ cuz post
istaruz reruz comistionẽ steterit per mediam horaz
vel parũ amplius assumat vnuz ciatuz magnuz aq̃
decoctiõis radicum que comedunt̃ cũ aqua tepida
addat̃ modicuz aceti ⁊ prouocet̃ vomitus. ¶ Post
vomituz factuz lauet sibi os cuz aqua ⁊ aceto simul
mixtis ⁊ postea differat comestionẽ suã quiqꝫ aut.
vj. horis. Et si iterim dormire posset eẽt laudabilis.
¶ Hoc tp̱e trãsacto comedat ⁊ p̱mo assumat modi-
cum panis agri sup̱calefacti ⁊ in pauco vino bono
odorifero infusi simul cuz vna rotula cõfectiõis in
capitulo de cibo ⁊ potu ordinata. Deīde ꝯsequat̃ ci
buz suũ. ¶ Duz comedit se repleat nunquã vsqꝫ ad
saturitatẽ sꝫ semp̱ a mẽsa surgat cũ reliquijs famis.
Nõ gaudeat ī vno prãdio vel cena multis empedio
nib⁹: sꝫ sit vna aut duab⁹ cõtent⁹. Et ī ordīe come-
dẽdi semp̱ illa q̃ est facilioris digestiõis p̃cedat illã
q̃ est difficilioris. Et optime suum cibum masticet.
Et horas debitas seruet in cenando ⁊ prandendo.
Neqꝫ prius bibere īcipiat donec prius sex aut septẽ
bolos comederit ſm canonẽ serapionis quarto bre
uiarij ca. xxiij. Et potus vini multi puri est adiuuãs
sup̱ generationem huius egritudinis reuentus eius
qm̃ ⁊c. Et cum bibit bibat parũ p̱ vice ⁊ pot⁹ sepe
ita tamẽ q̃ quãtitas tota quã assumit nõ sit nimis.

De accidẽtib⁹ animi.

¶ Accidentia animi cuiusmodi sunt cogitationes
debent esse in rebus que cogitationem delectatio-
nis ⁊ gaudium inducant. Et conuersari cum perso
nis gratis ⁊ cum eis rationari de his que delectãt.
Et caueat ab ira furore sollicitudine timore ab om-
ni melancolia ⁊ maxime assidua. Nocent enim hec
multum. Exterminant. n. hec accidentia ⁊ maxime
assidua nocent ⁊ ab ea que ſm naturam consistentia

Coitus.

ſm. Gal. secunda tegni. ¶ Coytus īmoderatus in-
ter res ceteras noceret ⁊ maxime super repletionez
s. cibo nondum digesto. Quod est ſm Serapionez
quia infrigidat ⁊ replet mẽbra debilia ⁊ excitat reli
qua p̱pter illud ergo nocet nocumento magno. ma
gno valde ei cuius virtus est expositus ⁊ preparatũ
egritudini podagre ⁊ sciatice ⁊ p̱prie si dolor iã ici
pit in eis. ¶ Hora aũt cõueniens est post cibuz quin
qꝫ aut sex horis ⁊ ante prandium tres horas. Nam
illo tempore digestio est celebrata. Et membra ad
hec nõ sunt multm inanita īmo sunt tunc refocilia
ta. Et hec quantum ad capitulum primum.

Capituluz secunduz.

¶ Capitulum ſm in quattuor partibus est diuisuz
ſm q̃ quattuor sunt intentiones principales in re-
gimine preseruatiuo istius egritudinis per debitaz

Intẽtiões

administrationem rerum medicinalium. Intentio
prima est digestio ⁊ euacuatio humorum flegmati-
corum qui possunt ad ancham currere ⁊ dolorem
causare. Secunda intentio est diuersio ipsius ma-
terie a iunctura ad alium locum conuenientem. Ter
tia intentio est confortare membra generatiua isto-
rum humorum ne ipsorum generet. Quarta est in-
tentio confortare membrum suscipiens. s. sciam ne
humorem factiuum egritudinis suscipiat.

Prima intentio.

¶ Prima intentio. Quãtum ad ipsam. dico q̃ om
ni anno ante aduentum veris. s. in medio februarij

Vomit⁹.

purget̃ hoc mõ. ¶ Primo fiat mane vomit⁹ ſm mo-

Clistere.

duz descriptũ ī p̱ticula. v. ca. p̃cedẽtis. ¶ In sequẽ-
ti die v̄o mane fiat istud clistere materierꝝ mĩoratiuũ
videlicet. ℞. centauree minoris. m. ß. florum camo-
mille mellilotí blite añ. m. j. polipodij. ʒ. iiij. carta-
mi aliqualiter contusi. ℥. j. ß. buliant omnia in duo
bus vasis aque quousqꝫ redeat aque ad vxceum

vnū postea colet̄ ⁊ de colatura accipiant̄.℥.xiiij.q
bus addant̄ benedicte.℥.j.olei de camomilla.ʒ.
iij.salis.ʒ.ij.⁊ calidū stomacho ieiuno imponatur.
Syrupꝰ. ¶ Die vero sequēti incipiet de mane in aurora acci/
pere hūc syrupū calidū ⁊ cōtinuet ipsum.vij.aut
viij.vicibꝰ sup quos pōt ad libitū dormire sʒ dif/
ferat eius prādiuʒ ad minus ab eiꝰ acceptione saltʒ
tres horas.℞.mellis ro.colati.℥.j.syrupi de stica
dos acetosi simplicis aā.℥.ß.aque betonice aq̄ en/
diuie aque absinthij aā.℥.j.misce ⁊ aromatiza cuʒ
modico cinamomi.iste est syrupus ꝓ vna vice suma
Medicīa. tur.vij.vel.viij.vicibꝰ vt priꝰ dictū est.¶ Post hūc
syrupum in die imediate sequenti ad eius vltimam
assumptionē accipiatur ista medicina.℞.passularū
enucleatarum.℥.j.liquiritie munde.℥.j.anisoruʒ.
ʒ.ij.zenzi.ʒ.j.ß.buliant oīa in lib.j.aque vsqʒ ad
cōsumptionem medietatis postea colet̄ de colatura
accipiatur quātum sufficit ꝓ dissoluendo electua/
rij indi maioris.ʒ.v.⁊ fiat potus.Hanc medicinaʒ
de mane calidam in aurora accipiat.Super quā po
test dormire cū eam sumpserit duabus tertijs vniꝰ
hore vel vna hora.Q̄d̄ si nō posset dormire cuʒ eā
assumpserit ⁊ vellet post duas horas dormire absti
neat ⁊ deambulet parum per cameram fenestris se/
miclausis hincinde. Et si senserit tensionem aliquā
habeat pāniculum nō nimis calidum ⁊ superponat
ventri ⁊ stomacho ⁊ leuiter comprimat manu ven/
trem fricando ⁊ trahendo versus partes inferiores
⁊ hoc faciat dum per cameram deambulet.¶ Cum
Lauatiuū trāsiuerint quinqʒ hore ab acceptione medicine su/
mat mediam scutellā brodij macri pulli cuʒ media.
℥.zucari rub.¶ Et post eius assumptioneʒ differat
prandiū ꝑ horā postea prandeat.Et ista die nō dor
miat nec det audientiā nec in multis se īgerat.¶ Si
vero medicina nō sibi foret grata ⁊ pill'.forent gra/
tiores sumat istas pill'.hora ⁊ modis ī assumptione
medicīe descriptis.℞.pill'.d̄ sarcocola fm̄ Mesue
Pillule. pil'.fetidaꝝ aā.ʒ.ß.fiāt pil'.numero septē cū aq̄ yue.
Alia pur/gatio. ¶ Item de mense septēbris consulo iteruʒ purge/
tur premisso vomitu prius ⁊ clistere sicut supradictū
Syrupꝰ. est deinde assumat istud digestiuum.℞.acetosi sim
plicis syrupi de bisantijs mellis rosati colati aā.℥.
ß.aque lupullorum aque ypericonis aque betonice
aā.℥.j.misce accepto syrupo septem aut octo vici/
bus vt prius in alio dicebatur.¶ Die vero sequenti
Pillule. assumat istas pill'.cum modis ⁊ ordinibus in prio/
ri solutiuo descriptis.℞.pill'.de sarcocolla pill'.de
hermodactilis descriptione Rasis.ix.almansoris
aā.ʒ.ß.fiāt pill'.numero septē cū oximelle simplici.
Scd̄a in/tentio. ¶ Secunda intentio.Completur quinqʒ modis.
s.vomitu fricationibus.prouocatione vrine.clisteri
Uomitꝰ. bus.⁊ sudore.¶ Prouocet̄ igitur vomitus bis aut
semel in mense modo ⁊ ordine in.v.particula prece
Fricatōes dentis capi.descriptis.¶ Fian sepe fricationes cū
panno calido aspero partiuʒ superiorum.s.brachio
rum cum aliquali fricatiōe capitis ⁊ hec stomacho
Uriatiuū ieiuno.¶ Prouocetur vrina cum aqua radicuʒ que
cōmuniter comeduntur ⁊ que radices absoluto vo/
cabulo nominantur cum modico spice assumendo.
aque.℥.iiij.spice.ʒ.j.⁊ mane calidum bibatur.Sʒ
istud vrine prouocatiuum non assumatur nisi pre/
cesserit prius purgatio siue euacuatio cum medici/
na aut vomitiuo ⁊ clistere superius descriptis.Alia
multa sunt diuretica ad hāc intentionem que non
describo. Sed cum contentis familiari descri/
ptis cum in vsu ipsorum posset contingere error si
sumeretur corpore non purgato vel materia non
Clistere. minorata.Clistere fiat huiusmodi in quo propter
experientiam maxime confido.℞.fricanelle nepite
aā.m.j.ypericonis.m.ß.incidantur minutim ⁊
buliant in vrceo.j.sem.vini albi ⁊ subtilis vsqʒ ad
consumptionē medietatis postea colet̄ ⁊ de colatu/
ra accipiat̄ lib.j.ß.⁊ cum ea tepida fiat clistere sine
alteriꝰ rei additione.Item fiat clistere descriptum
in intētione prima sed primum ꝑ experientiam mihi
magis placet.⁊ tribꝰ diebꝰ omni die fiat vnū.Quin
ta itentio complet̄ cum ꝓuocatione sudoris in stu/
fis siccis absqʒ aliqua lotiōe.Sed qd̄ magis lauda
rem eēt petere balneum sancti Philip.aut petrioli
post purgationē de mēse februarij factam de mense
maij si tūc opus esset aliqn̄ reiterare purgationeʒ il
lud eē fiendū neqʒ dubito q̄ ex istis balneis post cō
uenientem purgationē receptis maximū consequit̄
iuuamentū.¶ Istarū itaqʒ rerum potestis alterna/
tim modo vno modo altero vti ⁊ maxime cuʒ fueri
tis purgatus vel saltem ꝑmisso vomitu aut clistere
minoratiuo.
¶ Tertia intentio.principalis cōpletur cum rebꝰ
simplicibus ⁊ cōpositis.¶ Ex simplicibꝰ cōfert trā
sglutere aā cibum duo aut tria grana masticis aut
iiij.aut.v.gra.carpobalsami aut vti ī ferculis aut ci
bis serpillū maiorana origanuʒ aut similibus.¶ Ex
cōpositis cōueniūt aromaticuʒ rosatū descriptiōe
gabrielis.Aromaticuʒ gariofilatum.Diagalanga.
Cōfectio d̄ cinamomo d̄ ligno aloes:Diamusci dul
cis sumēdo alicuius istoꝝ ante introitū ad mensam
quantitatem vniꝰ.ʒ.vel.ij.℈.ij.¶ Sed q̄ mihi pla
ceret magis in rectificando digestiuā stōachi ⁊ epa
tis.eēt decoctio ligni aloes.¶ Primo mō capiat̄ li
gni aloes subnigri granis ⁊ cum ponit̄ ī aqua cito d̄
scendentis ⁊ boni odoris.ʒ.j.buliāt parum coctus
in li.j.aque quousqʒ redeat aq̄ ad.℥.viij.postea co
let̄ de illa colatura assumat̄.℥.iiij.de mane calida
⁊ de ea hoc mō sumatur quinqʒ diebꝰ cōtinuis.
¶ Quarta intētio.Complet̄ cum frequēti lotione
anche tibie.℞.aquā ī qua fabri extigunt ferrum.v.
vrceos ⁊ proijciat̄ in ipsa salis lib.j.ß.⁊ buliāt in ea
ypericonis.m.ij.galarū cipressi.℥.iiij.quousqʒ con
sumet̄ qnta pars aq̄ deinde cū residuo lauet̄ vt di/
ctum est:Hec decoctio durabit q̄tuor aut.v.diebꝰ
bona.Et pōt fieri tribus aut q̄ttuor diebus ꝯtinuis
mane ⁊ sero stō ieiuno.¶ Item cōuenit istud empl'ʒ
℞.ypericōis calamēti pulegij hermodactiloꝝ aā.℥
j.scorie ferri rosaꝝ sumach mirtilloꝝ copulaꝝ glā
diū aā.℥.ß.farine volatilis molēdini lib.j.sanguis
dracōis hec oīa incorporent̄ cū suco plātagis ⁊ albu
mini triū vitelloꝝ oui ⁊ fiat empl'm ⁊ tota ancha em
plastret̄.¶ Plura silia ad eādem d̄scriptionē scribi
possent q̄ breuitatis cā omitto cū ad hāc itētionem
putē hec duo sufficere.sufficiāt hec quātū ad ꝑtem
primam principalem.
¶ Scd̄a pars pricipalis in q̄ ponit̄ cura huiꝰ egri
tudis cū actualiter ab hac egritudie īfestat̄ in duo
diuidit̄ capitula.In ꝑmo cap.ponit̄ regimē ī sex re
bꝰ nō naturalibꝰ:qd̄ sex continet ꝑticulas sicut sex
sunt res nō nāles.In scd̄o capitulo ponit̄ cura ꝑ cō
uenientem exhibitionē medicinaꝝ.¶ Incipiēdo a
prīo capitulo faciā initiū ab aere.¶ Aer sit sicut di/
ctū ē in capitulo d̄ aere ꝓseruatiuo.¶ Uinū nō cōue
nit in principio huiꝰ egritudis sed bn̄ conceditur in
declinatiōe.¶ Et loco vini sumat̄ iste potus q̄ sic fit
℞.cinamomi electi.ʒ.j.semi.zenzib.ʒ ß.piperis.
℈.vnū.nucis musca.gariofi.spice.aā ℈.sem.ro/
sarum.℥.vna.ß.liquiritie munde.℥.ß.pistentur ⁊
buliantur in libras.xxx.aque vsqʒ ad consumptio/
nem medietatis postea coletur ⁊ colature addatur
mellis albi.vncias.xij.⁊ ponantur ad ignem ⁊ cum
bulire incipit.incipiat dispumare ⁊ tamdiu buliat
quousqʒ consumetur tertia pars deinde moueatur
ab igne ⁊ coletur tribus aut quattuor vicibus cum
saculo

saculo dempso hoc potu pôt vti tpe quo nõ ꝯuenit vino vti ꝙ si natura sine vio stare nõ posset limphet ipm cum hac aqua paucissimũ supponendo vinuz.

Carnes.

¶ Carnes in ꝑncipio egritudis non cõueniunt saltiz vsq; ad declinationem: ⁊ tũc vti incipiat carnibus auium paruarũ ⁊ pernicuz in isto ꝑncipio morbi cõueniũt panata panis coctus ⁊ filia que facilis ⁊ leuis digõnis. a reliquis vt dictum est in particula secunda capituli primi.

Motus.

¶ Non cõuenit motus saltim in pricipio cũ incipit dolor ne amplius ad locũ currat materia sed oĩno quiescat: Et cum sitim sibi diligat in quo minus nocet. Et loco exercitij fiãt circa ptes superiores fricationes vt supra dictũ est. Nullo pacto fiãt fricatões circa inferiores ptes. ¶ Prouocet vomitus. Et fiant clysteria de qbus dictũ est in quarta pticula capl'i primi regiminis preseruatiui. ⁊ ista frequenter iterent. Et hoc tpe ⁊ maxime in principio vtatur subtili dieta saltim quinq; ad sex diebus. In ceteris seruet modũ i parte. v. primi ca. positum. ¶ De somno ⁊ vigilia fiat vt dictũ est in quarta parte capl'i primi. excepto ꝙ dolore icipiente nõ dormiat sup latus dolens ne aptitudine sit⁹ amplius de materia ad locũ curreret. In reliquis vero vt dictũ est de regimine preseruatiuo. In pticula d somno ⁊ vigilia. ¶ De accidentibus alr fiat vt dcm̃ est in sexta particula primi capituli.

Capl'm. 2. Intẽtiões

¶ Capitulum scðm istius partis scðe. quinq; continet intentiones. Prima est materiez minoratio ⁊ eorũ diuersio. Secũda est doloris ante materie eradicatio sedatio ⁊ membris recipientis cõfortatio iuxta illud Auic. 22. tertij capi. allegato ⁊ confortetur membrũ vt nõ recipiat ⁊ resoluat ꝙ inuentum est. s. re leuiter resoluente absq; attractiõe. Tertia est ipsius materiei digestio ⁊ euacuatio. Et in fine vero aut opz vt occuperis in eis que resoluũt ⁊ extrahũt ex profundo: Quarta intentio ⁊ non opz vt approximes ei resoluentia fortia in pricipio rei ante euacuationem. Quinta est membri mandantis ⁊ mẽbri suscipiẽtis confortatio.

Prima intentio. Vomitus

¶ Prima intentio completur prouocãdo vomitũ hoc modo. ¶ Comedat cibaria diuersa sicut dictuz est in particu. qnta capl'i primi de regimine preseruatiuo. post comestionẽ ad mediam horã vel duas tertias hore sumat vnum ciatũ aque tepide dcoctionis raphani aut radicum que comedũtur cũ qua administratur. ℥. j. ß. aceti ⁊. ℥. j. olei. Unde Auic. loco allegato administra vomituz ⁊ ꝓprie quãdo dolor est in inferioribus. vomitus enim est magnũ iuuamẽtũ ei cui solutio vẽtris ⁊c. ¶ Fiant fricationes mane ⁊ sero ad spatulas ⁊ brachia. ¶ Ponant ventose circa spatulas cũ igne multo. ¶ Post dicta seqtur clystere die. s. sequẽti illud vcz.

Clystere.

Recipe vtriusq; centauree añ. M. j. polipodij cartami añ. ℥. j. ß. mercurialis bismalue añ. M. j. anisoꝝ. ʒ. ij. surfuris pugillũ vnũ buliant oĩa in sufficienti quantitate aque vsq; ad sufficientẽ decoctionẽ postea colet ⁊ de colatura accipiatur. ℥. xiiij. in quib⁹ dissoluat mellis. ʒ. v. benedicte. ℥. j. salis. ʒ. iij. ⁊ tepidum imponatur fateretur vomitum sepe.

Scda intentio. Syrupus

¶ Secũda intẽtio. Hoc ꝯplet mõ fiat iste syrup⁹. Recipe camedreos camepitheos gẽtiane rute sicce radicũ aristologie añ. ℥. j. ß. buliant omnia in lib. iiij. aque vsq; ad cõsumptionẽ tertie ptis. postea coletur ⁊ colature addat mellis. ℥. viij. ⁊ iterũ buliat ⁊ cũ bulire inceperit incipiat dispumari. ⁊ cũ optie dispumatũ fuerit addantur pulueris istaꝝ rerum ⁊ buliãt tribus aut quattuor ebulitionibus deinde remoueat ab igne ⁊ coletur. Istius syrupi sumant sex aut septẽ diebus omni mane in aurora tepiduz. ℥. ij. cum ℥. ij. aque ypericonis ⁊. ℥. j. aque betonice.

Pill'e.

¶ Post ipsoꝝ sirupoꝝ assumptionẽ sumat istas pillulas. Rx. pill'. de sarcocolla. pill'. de hermodactilis. descriptiõe Rasis. 9. Almãsoris añ. ʒ. ß. sumant in aurora cum modis ⁊ ordinibus descriptis in capi. secunde partis pñe in intentione prima.

Tertia intentio. Empl'm.

¶ Tertia intentio sic cõplet. Recipe olei masticis olei rosati añ. ℥. j. mumie olibani calami aromatici añ. ℥. ß. farine ordei. ℥. ij. vini rubei succi mente añ. quantũ sufficit ⁊ fiat empl'm qd tepidũ loco supponatur. Istud emplastrũ doloris sedatiuũ ⁊ ipsi⁹ mitigatiuũ cõuenit in pricipio ipsius morbi cũ incipit a dolore vexari.

Aliud.

Itẽ eodẽ tpe cõuenit istud aliud qd est ẽt doloris mitigatiuũ. Recipe vitelli ouoruz numero. iij. medule panis d simula. ℥. ij. rob. ℥. j. croci. ʒ. ß. lactis quantũ sufficit ad incorporãdũ ⁊ fiat empl'm: quo vtatur vt dcm̃ est de alio. Et pôt modo vno mõ alio vti.

Post solutionem.

¶ Post vẽtris sol'onẽ ꝓuocetur vrina hoc mõ. Recipe camedreos gẽtiane añ. ʒ. ix. a vestro ro. ʒ. ij. semẽ rute terantur ⁊ cribentur dosis est coclear vnũ cũ vino albo ⁊ subtili.

Aliud.

¶ Aliud Recipe folioꝝ ozimi gariofilati siccoꝝ. ʒ. j. piperis rute añ. ʒ. ß. dosis. ʒ. ij. cũ vino subtili albo. Altero istoꝝ vti pôt euacuatione facta cũ solutiuo ꝑmissis digestiuis. ¶ Post sequit ꝙ mẽbris cõfert sicut tyriaca metridatũ ⁊ alia de qbus supius in pña pticula facta est mentio si febris non affuerit.

¶ Bauerius de Bauerijs.

¶ De solutiõe dubitatiõis cuiusdaz pertinẽtis ad generationẽ. s. an impedimẽtũ aliqd sit in erectione virge cuiusdã qd prohibeat generationem.

¶ Consilium. 52.

In noĩe indiuidue trinitatis patris ⁊ filij ⁊ spũs sancti Amẽ. ꝑ reuerẽdũ in xpo patrez ⁊ dñm do. Neriuz dei ⁊ apostolice sedis gratia epm senensez eius vicariũ prius nobis infrascriptis sub vinculo iuramẽti ipositũ ⁊ mãdatũ est atq; per cedulã intimatũ manu ser Nicolai Laurẽtij sue curie epalis notarij sub hac verborum forma videlicet.

¶ In dei noĩe ⁊ prio delato iuramẽto medicis d credulitate hoc est ŝm peritiã artis medicine queritur ab his ꝙ diligẽter omniq; idustria ac ŝm artẽ medicine ⁊ eoꝝ iudiciũ discretũ videãt scrutẽtur trititissime ac caute cõsiderẽt virile mẽbrũ ser Andree frãtij de senis: ⁊ si in eo aliqd ipedimẽtũ sit maxime sufficientẽ mẽbri erectionẽ qd potẽtiã coeũdi auferat ⁊ maxime ad virgines deflorãdas: in quibus aliqualis maior reqrit potẽtia. Cõsiderent ẽt ac sup hmõi taliter laborent ꝙ clara veritas habeãt ipsoꝝ ꝯsciẽtia grauata fideliter eoꝝ iudiciũ i scriptis exhibeãt cũ sigillis ⁊ eoꝝ subscriptiõib⁹. ¶ Insup per secundã cedulã mãdatũ est nobis ad ꝑmissoꝝ clariorẽ veritatẽ habẽdã per vicariũ dicti dñi epi ac verborũ serie ex pte ⁊ mãdato presentis dñi in christo patris dñi Uicarij Seneñ. episcopi notificat vobis famosis artium ⁊ medicine doctorib⁹ magro Bartholoture. magistro Bauerio. magro Joãni. magro frãcisco medicis electis in cã ser Andree frantij ꝙ idẽ domi. vicarius hac ꝑsenti die videlz. xx. Octobris ꝓnunciauit ex officio suo put infra ⁊ sub infrascripto verboꝝ tenore videlz. Supradictus do. vicarius vt supra sedẽs ⁊c. Cõsiderãs ꝙ ŝm verba commissiõis iã facte dictis medicis aliqua forte dubitatio: lz friuola posset oriri: ex qua materia questionis posset in longũ ꝓrogari vl' forte implicata vl' intricata reling. Idem dictus Uicarius ex offõ suo ad oĩa vt supra tollẽdũ iterloqndo ꝓnũciauit ⁊ declarauit ꝙ illa verba posita i cõmissiõe dcã ⁊ maxime ibi videlicet cõsiderent ⁊c. ac super hmõi talr labo/

rent q̄ clara veritas habeat̄ saltē ſm eoꝝ de credu
litate dponēdū. Itē qꝛ nō posset dici haberi clara
veritas in hmōi materia nisi sciat̄ pronūc: ꝛ in futu
rū de impedimēto vel nō ipedimēto saltem ſm eoꝝ
credulitatē. Jdō declarauit q̄ p̄dicta verba ibi q̄ cla
ra veritas habeat̄ intelligant̄ ꝛ intelligi debeāt tā
de impedimēto presenti quā de futuro.

Ordo consilij.

¶ Cūqꝫ dubiū sit mandatis tanti patris obtēpera
re ac sanctissime veritati adherere in hac re taꝫ grā
di ꝛ admirabili merito sui finis dicēte Gale. 4. de
vtilitate particulaꝝ. Sublimis eniꝫ deus qui sit be
nedictus masculū ꝛ feminā fecit viuificans virtutē
generatiuā in ipsis vt q̄ in se saluari nō poterat sal,
tim in suo simili saluaret. Et per hoc eniꝫ vnūqdqꝫ
genus perfectum est cum pōt sibi simile generare.
Circa quattuor versabit̄ omnis nostra intētio prin,
cipalis. Primo eliciētur ex quesitis precedentibus
dubia omnem materiā complectentia. Deinde di,
spositio virilis mēbri ser Andree prefati qualis sit in
carta erit ꝛ circūscripta. Tertio p̄mittentur que ad
rei clariorem decisionem attinent. Quarto conclu,
siones seu decisiones iudicium nostrum inducētes
ꝛ veritatem annectentur.

Solō dubiorum. Primum.

¶ Quantum ad primū hec dubia eliciūtur. ¶ Pri
muꝫ vtrum in mēbro virili ser Andree frātꝫ p̄fati sit
aliquod impedimētū maxime circa sufficientē mem
bri erectionē q̄ potentiā coeundi auferat cū virgi,
nibus ꝛ eas deflorandi.

Scōm.

¶ Scōm ꝛ dato q̄ ipedimē
tum aliquod esset in dicto mēbro circa sufficiētem
eius erectionē quo ad potentiam coeundi auferens
cum virginibus ꝛ eas deflorandi. Utrū tale impe,
dimētum sit in presenti ꝛ in futuris arte ꝛ beneficio
medicoꝝ tollenduꝫ vt deniqꝫ cuꝫ virginibus coire
valeat ꝛ eas deflorare.

Tertium.

¶ Tertiū vtrū in mēbro pre,
fato aliqd̄ impedimentū sit maxie circa sufficientē
membri erectionem quod potentiam coeundi aufe,
rat etiam cum deuirginatis. Et hoc quantū ad in,
tentionem primam.

¶ Omni industria solertia ꝛ cautelis pluribus quo
ad posse perquisitū est a nobis qualis sit dispositio
virilis mēbri ser Andree ꝛ adiacētium partiū seu il,
larum cū quibus colligantiam hꝫ seu a quibus in,
fluxum suscipiat cum quisqꝫ bene iudicat q̄ cogno,
scet in his bene eruditus ethicoꝝ p̄mo seruatꝫ itaqꝫ
modis ad rem ipsam declarādā faciētib⁹ omni pec
catoꝝ culpa neglecta in veritate cōpertū est a no,
bis eiusdē virile membrū hac forma dispōi. ¶ Quo
ad tactū multotiens apparet frigidū ꝛ multotiens
humidū tpe sue tensiōis: ꝛ maxie quo ad eius extre
mitatē: lꝫ testiculi sint melius dispositi. Cūqꝫ ad ere
ctionē parat̄ in lōgū ꝓtēdit̄ ꝛ latosuꝫ efficit̄ supra
mediocrē magnitudinē hoi ꝑpato ꝯueniētē ꝛ sibi in
habitudine toti⁹: vtplm̄ seruās mollitieꝫ sine duri,
tie sufficiēti. Insup succedēte ad coitū appetitꝫ na
tura arte vl' ingenio: qñqꝫ grossuꝫ efficit̄ lōguꝫ val
de latū ꝛ durū notabili duritie solidū. Attn̄ ex se pē
dens potius q̄ꝫ in rectū eleuatū. Ueꝝ durities illa
ꝛ magnitudo de illa ꝯtigens q̄si momēto ꝛ ictu ocl'i
durat. Quinimo mēbꝝ illico retrahit̄ remollit ꝛ re
uanescit duritie vna cū magnitudīs subito amitēs.
Circa radiceꝫ ei⁹ ꝛ adherentiā pectini mēbꝝ idē ma
gis app̄et tenue ꝛ lapsuꝫ magꝫ: imo q̄si illapsatuꝫ lꝫ
ꝓrūc tensio ꝛ durities sit i residuo versus mediuꝫ ꝛ
cuspide q̄si in ꝑceptibili tpe durās vt supra. ¶ Quo
ad ptes cū qb⁹ virile membrū colligantiā hꝫ facile
sensu diiudicat̄ ex cicatrice appente circa anū ver
sus anchā sinistrā id fuisse veꝝ qd̄ ex relatu eiusdē
intelleximus: puta iā annis. x. vl' circa elapsis ex ma
gno apostemate p̄cedente vlcus ibideꝫ fact⁹ est pro
fundū vltra semel a medico: lꝫ imperito icisuꝫ atqꝫ
malo regimie ab exercitio ꝛ equitādi cā renouatum
est vlcus quo fuit egrotās mensibus plurib⁹ prius
quā integra ꝑtium vnitio facta fuerit. ¶ Qualis sit
ei⁹ habitudo naturalis totius ꝛ maxie cordis infra
videbit̄. Stomacum hꝫ frigiduꝫ ꝛ toti⁹ cōplexio co
lerica fuit cuꝫ melācolia ꝑticipās. Nunc vero me,
lācolica poti⁹ quā colerica existit. ¶ Et hec quan,
tum ad intentioneꝫ scdam. Aliqua p̄mittere decet.
¶ Primum est vt inqt Gale. ij. tegni. Quicunqꝫ co
gnitor eē vult sicut dictuꝫ est nūc lapsoꝝ corpoꝝ ꝛ
anothomijs eis exercenduꝫ est ꝛ opationum ꝛ vtili
tatem iuentionib⁹: Jdeo notāduꝫ est illud qd̄ dixit
Aui. xx. tertij cap. p̄mo. Uirga ē membrū instrumen
tale gñatum ex membris singularib⁹ ligamentalib⁹
venosis neruosis ꝛ carnosis. Et adueniunt nerui ex
spōdilib⁹ caude lꝫ non plurimum sint submersa in
substantia eius. Et nerui ex qbus erigit̄ apud Gal.
par. de motib⁹ liquidis alij sunt a neruis mollificati
uis ex qbus mollificat̄. Et hoc est qꝛ vt Gal. dixit
ibidem ex omni ꝑte sunt duo musculi quoꝝ ex vtra
qꝫ ꝑte vnus erit ad erigendū ꝛ ali⁹ ad mollificāduꝫ.
Item Gal. sup. vj. epidimiaꝝ: In inferiorib⁹ ꝑtib⁹
pudendi secunduꝫ lōgitudem ꝑ medium extenius ē
porus. i. cōcauitas ꝛ huic supiacet neruus cōcau⁹
idest vas sparmaticuꝫ ꝛ ex alterutra ei⁹ ꝑte duo mu
sculi supiacent ꝛ velut a manibus aliquib⁹ tractus
porus amplectit̄ manēte iclinabili ad alterā ꝑtem
toto pudendo. ¶ Et Aui. j. p̄mi. c. xxv. d̄ anothomia
musculoꝝ virge inqt musculi in duob⁹ virge lateri
b⁹ sunt extensi q cuꝫ tendunt̄ foramen dilatāt ꝛ ipm
amplificant. ꝛ penetratio rectificat̄ ꝛ sperma in ipsa
cuꝫ facilitate discurrit aliō vero par ē quod a femo
ris osse orit̄ ꝛ cuꝫ radice virge scōm transuersioneꝫ
cōtinuat̄ ꝛ cuꝫ rectificat̄ tendit̄ ꝛ instrumentum se,
cunduꝫ rectitudineꝫ eleuat̄ ꝛ cuꝫ cōstringit̄ reducit
ipm ad posteriora sꝫ si vni ipsorum accidit tensio ad
ipsius ꝑtis declinabit. ¶ Et aueroys. ij. colliget ca.
de iuuamento membroꝝ voluntarij mot⁹ quatuor
mouēt musculi virile membꝝ. ¶ Item Aui. fen. j. c.
xxvj. primi libri ficteris musculi sunt q̄tuor vnus est
ꝛ subdit ꝛ musculus q est positus magis interi⁹ quā
iste cuius stario est scōm cōparationem capitis ho,
minis ꝛ extimat̄ q̄ sit hn̄s duo extrema cuius extre
muꝫ cū radice virge cōtinuat. ¶ Pro certo ānecto
p̄ter hoc q̄ iuuamenta virge sūt duo. ex aueroy. ij.
colliget. c. de iuuamētis membroꝝ officialiū. Pri,
mum est vt emittat spma in matriceꝫ ꝛ iō dicunt lō
gitudo ei⁹ est palmi vni⁹ sicut est collū matricis. Se
cunduꝫ iuuamētuꝫ ē vt sit motus supfluitatis aquo
se ꝛc. ¶ Scdō ē p̄mittendū ex textu Gal. I. iiij. d̄ vti
litate ꝑticulariū matricis collum factum ē rōnabili
ter neruosum ꝛ duꝝ. Et Rasis. j. almāsoris inqt os
matricis strictum ē ꝛ rugosam ꝛ in rugis ipsius col
li virginalis vene textunt̄ que quomodo corrumpit̄
virgo abrumpuntur ꝛ predicte dilatantur ruge.
¶ Et Auic. xxj. tertij. capi. j. Ante violationem puel
le virginis sunt in ore matricis panniculi contexti
ex venis ꝛ ligamentis subtilib⁹ valde quos destruit
violatio ꝛ erit quod in eis est ex sanguine. ¶ Tertio
premittendum est q̄ in coitu naturali qui est commi
stio viri cum muliere ex Auice. xx. tertij. capi. j. Re
quiritur membri virilis debita erectio cum duritie
tensione ꝛ q̄ mora conuenienti: iuxta sententiam
Aristo. iiij. probleumatum probleumate. xxij. Qua,
re est q̄ coeuntes ꝛ mingentes erigunt virgas. Su
per nona probleumate dicit Petrus de ebano. Ne
qꝫ enim potest fieri coitus verus aut copula nisi ere
ctio interueniat quoniam oportet eam fieri a cor,
pore mediante hoc autem est virga que quidem
medium esse non potest nisi fuerit bene erecta ꝛ
maxime

maxime si receptiuũ fuerit artũ ⁊ marie qꝛ cõfrica-
tione perficitur. ¶ Cuius quidē plures sint cāe ⁊ ma
xime tres ad nostrũ propositũ vtiles: quarũ quedā
se tenēt ex parte virge: quedā ex pte virtutis: ⁊ que
dā ex parte vētositatis. ¶ Ex pte virge sunt. ¶ Prio
vt ipsa nõ sit nimis magne quātitatis mediocrita-
tem excedētis. Istud apparet ex pho. 4. probleuma
tuꝫ probleumate. 23. dicētes propter quid erectio.
¶ Scdo requiritur debita mēbri figura: quoniā fi-
gura indebita arguit defectum virtutis informati-
ue ⁊ eius debilitatē: vt apparet ex Gal. 2. tegni ca.
de signis capitis magni ⁊ ex ali cõmentatoris sui.
¶ Tertio reqrit bona complexio. naꝫ mala est causa
diminutiõis coitus: vt voluit Auic. 20. tertij cap. d
diminutõe coitus. ¶ Quarto requirit fortitudo mu
sculoꝝ quoꝝ est virgaꝫ erigere: vt pꝫ per premissuꝫ
primũ. ¶ Quinto requirit debita dispositio mēbro-
ruꝫ que cõmunicant ficteri ⁊ radice virge vt supra.
Qd autem virtus ⁊ vētositas cõcurrant ⁊ maxime
virtus mēbroꝝ principaliuꝫ habetur ab Auicē. 20.
tertij cap. d anothomia virge ⁊ testiculoꝝ. Et scias
ꝙ virge aduenit virtus erectionis ⁊ ventositatis a
corde ⁊ aduenit ei sensus a cerebro ⁊ nucha ⁊ aduēit
ei sanguis equalis ⁊ desideriuꝫ ab epate. qd autem
vētositas concurrat patet ex Auic. 20. tertij capi. 2.
dicēte. Erectio quādoqꝫ accidit ꝓpter tēsionē cāne
concaue. ⁊ propter illud quod effundit ad ipsum de
vētositate forti quā dfert spūs desiderantis spissus
cũ quo incedit sanguis plurimus ⁊ spūs grossus. Et
infra eodē cap. Causa quidē desiderij ⁊ motus eius
aut est medicatiua aut est propter vētositateꝫ in san
guinem ex quo generat sperma ⁊ nutrit instrumētũ
virge quare inflatur ⁊ erigitur ⁊ fit propter illud qd
mouetur ex desiderio propter preparationē membri
ad illud quādoqꝫ tensio facit mordicationē. ⁊ iteruꝫ
cum cõgregatur sperma in mēbris coitus. Et idem
ab Auic. 20. tertij cap. de diminutione coitus inq-
rētis. Et scias ꝙ causa erectionis est vētositas ꝓce-
dens a spermate aut non a spermate. Item fen. 20.
cap. 1. dicētis. Et principium eius est corpus ortuꝫ
ex carne pectinis ligamētale plurime cõcauitatis la
te quāuis sit generatũ in pluribus dispõibus co-
pertũ. ⁊ iō quādo ipm implēt vētositate fit erectio.
¶ Et idē voluit Gal. de interioribus cap. de signis
passionum virge dum dixit. Causa autem inflatio-
nis veretri ꝙ sit ventositas palam est cum statim sit
inflatum ⁊ inflatio euanescit. nullus auteꝫ humorũ
tam cito euanescere potest.

Cõditiões virge.
Prima.
Scda.
Tertia.
Quarta.
Quinta.
Auic.

¶ Nota conclusiones. ¶ Prima conclusio quam
asserimus responsiua ad primuꝫ dubiuꝫ. In mēbro
virili prefati ser Andree est impedimētuꝫ ⁊c. Et ma
xime circa sufficiētēꝫ eius erectionem quod poten-
tiam coeundi aufert cum virginibus ⁊ eas deflorā
das. Probat signis deinde ratiōibus. Nā inquit
Auerroys tertio colliget cap. vlti. ⁊ tu dbes scire ꝙ
ꝓpter hanc sciētiā nõ potest fiducialiter sciri ratio-
nabiliter de omnibus egritudinibus que sunt pollu
tiones ⁊ que nõ: quia egritudines certificant ꝑ sen-
sum ⁊ postea adueniunt testimonia experiētie ꝓpter
plurimos sentire. ⁊ post hec fit cognitio causaruꝫ.
¶ Et primo sic. Mēbruꝫ dicti ser Andree nunquam
taliter erigit vl' non tanto tpe rectũ manet ꝙ possit
cũ virginibus coire ⁊ eas dflorare consequētia tenet
ex tertio premisso. ⁊ ex Gal. 2. tegni dicente ꝯm ve
ro effectum oꝑationuꝫ quam virtutē nominauim⁹.
Et infra. Eorum vero que deficiũt ab hoc sana nõ
sunt. Assumptum patet sensu visus ⁊ tactus die no-
ctuqꝫ ⁊ ex tempore plurium mensium iuxta sentire
vniuscuiusqꝫ nostrum in idē iudiciũ confidentiũ
quorum sensuum cognitio medico facilis est ⁊ sa-

Pria conclusio.
Pria probatio.

tis approbata ac plena fide: dicente Gal. ij. tegni in
comēto illius textus. Omnibus sensus diiudicatis
Cõsideratio medicialis nõ ꝑtrāsit vl' semꝑ scdm sen
suꝫ. Et auctoritate Aui. i pncipio ꝓbatiōis ⁊c. ¶ Se
cũdo ad idē sic. In eodē mēbro est dfect⁹ ventosita
tis ad erectionē necesse. igit ē ipedimentũ maxie cir
ca sufficiētē mēbri erectionē qd potētiā coeũdi au-
fert ⁊c. tenet consequētia ex tertio notato. Pro au-
ctoritate ē ꝯstantin⁹ i libello de coitu dicēs. Sũt ali
q q virgā tēdũt ⁊ nimis coeũtes semē emittere non
valēt. Sũt alij q semē emittũt ⁊ nõ valētes virgā nõ
tēdũt. ⁊ alij q nec appetũt nec vgā tendũt nec semē
emitũt. Et infra cũ vo fuerit idigentia ventositatis
i corde semē emittit ⁊ a nolentib⁹ sꝫ virga nõ tendi
tur. Et hoc vltimũ i ser andrea cõtingit vt pꝫ ex ꝓ
missis qꝛ virga nõ tendit i rectũ sufficiēter ⁊ hoc pꝫ
de se notũ. Est eñi añcedēs d se cũ vt supra mēbruꝫ
subito euanescit stante desiderio ad erectionem eo
quia non succedit vt decet ventositas: quod nõ ꝓue
nit nisi ex defectu ventositatis. Itē habet ab Aui.
xx. tertij cap. de signis diminutiōis coitus ad litte-
ram dicēte. Facte vero ꝑꝑ ꝑuitatē inflatiōis. Infla
tiōis signa sunt quoniā vides virtutes membrorum
saluas ⁊ vides debilitatē in erectiōe cũ virtute cor-
dis ⁊ renum desiderio ⁊ aqua. Et qñqꝫ administran
tur iflatiua ⁊ iuuat ex eis ⁊c. ¶ Tertio ad idē sic. In
corde ē mala cõplo frigida impediēs sufficientē mē
bri erectionē maxime ad virgies deflorādas. ergo i
membro ꝑdicto ē impedimentũ saltē per cõitatem.
nota est cõsequentia de se. ⁊ añcedens pꝫ cũ sit defe
ctus ventositatis necesse ex dictis ꝑcedentib⁹ ⁊ hoc
merito male cõplexionis frigide cordis. Inquit eñi
Auicēna cap. de diminutione coitus: aut est ex pte
cordis qꝛ abscindit materia spūs ⁊ ventositatis in-
cedentis ⁊ in cap. de cura eiusdem. Et si cā est frig⁹
corũ puta membrorũ principaliũ quod est vt pluri-
mũ tunc nõ est aliqd ⁊c. hoc quideꝫ recte diiudicat
quia pect⁹ ser andree eiusdē est nudũ pilis ac tactu
frigidũ non latũ in relatiōe ad totuꝫ sed potius stri
ctum. Et angustici toracis ē filia frigiditatis. ⁊ vult
Gale. ij. tegni ē timid⁹ pusillanimis tardi pulsus ⁊
ꝑ consequens frigidus cordis ⁊ ꝑ cõsequens cõclu-
sio vera. ¶ Quarto i virga eiusdem sunt oēs cāe op
posite causis facientib⁹ ad virge erectionē se tenen-
tes ex pte virge: igit in eo est ipedimentũ. assumptũ
sic declarat. In virga est magnitudo excedens me-
diocrem quantitatem quod patet ex membri descri-
ptione supra: Est etiam i eo mala figura mala cõple
xio debilitas musculorũ seu mollicies seu relapsatio
q̄daꝫ eoꝝ in radice virge ac dbilitas musculorũ cõ
muniũ ano ⁊ radici virge. Sed iste sunt cāe opposite
causis faciētib⁹ ad virge erectionē. Assumptum pro
vtraqꝫ pte pꝫ ex membri circũscriptione ⁊ notato
tertio. Cuius añcedentis ꝓbatio etiā sic deducit.
nā ad tactũ apparet frigidũ eius membrum ⁊c. Ex
gal. ij. de complexionibus de calido ⁊ frigido regu-
la est sensus tactus. Et ꝙ sit debilitas musculorum
pꝫ etiā ex predictis. Sed ꝙ dbilitas musculorũ ani
seu earũ abscisio fit causa opposita erectiōi patet ex
Aui. xx. tertij. capi. allegato sepius de diminutione
coitus dicente. Causa autem in vicinantib⁹ est sicut
illd accidit ei cui⁹ emoroydas icidũt a fortiori nocet
incisio ꝓfunda ibidē facta tpe vlceris ⁊c. vt supra.

Scda probatio.
Tertia probatio.
Quarta ꝓbatio.

¶ Conclusio responsiua ad secundum dubiũ quaꝫ
credimus esse veram: In membro virili eiusdem ser
andree est impedimentum maxie circa sufficientem
eius erectionem potentiam auferens coeundi cum
virginibus ideo vt tale impedimentum non valeat
et in presenti et in futuro auferri beneficio seu ar-
te medicorum vt deniqꝫ possit idem ser Andreas

Conclusio ad secũdũ dubium.

Pr̄a ꝓbatio. coire cū virginibus ⁊ eas deflorare. Cōclusio sic in
fertur. Multiplicia remedia ad curam prefati nocu
menti attinētia accomodata sunt pluries ⁊ lōgo tē
poris spacio. Ex quibus fere nullū idem ser Andre/
as suscepit iuuamētū faciēs ad potētiam erectiōis
sufficientē pro coitu: qđ qdē īpedimentū maxie est
ex frigiditate mēbroꝝ pncipaliū: vt ptꝫ ⁊ nulla alia
occasio precessit erectionē īpediēs a predictis. ⁊ cer
tum est ꝙ idē ser Andreas est in etate fortitudis vł
saltez in pr̄a pte ꝯsistentie cū sit fere annoꝝ. xxix.
Cū itaqꝫ nō sit quouismodo ad meli⁹ ꝑ remedia cō
uenientia deductus: ergo nec adducetur seu curabi
tur in futuruꝫ. ⁊ per ꝯn̄s ꝯclusio vera tenet ꝯn̄tia q:
oīuꝫ natura est operatrix. 3. tegni. ⁊ per regulā sum
ptam a maiori qđ de facili deduci posset cū natura
hoīs in etate fortitudinis vel in pr̄a pte consistentie
multo fortior sit ad recuperādas virtutes ex frigidi
tate deperditas pro coitu ꝑ vsum medicaminū ꝯue
niētiuꝫ vt elicitur ab Auic. 20. tertij cap. de multitu
dine desiderij coitus: quā in etatibus succedētibus
Sc̄da probatio. frigidioribus seu debilioribus: igitur cum presenti
nō valuerit ad melius duci nec in futurū. ¶ Secun
do ad ideꝫ. cause in eo īpedientes erectioneꝫ sufficiē
tē sunt irremouibiles sicut quātitas in magnitudīe
mala figura: puta curua debilitas musculoꝝ virge
habētiuꝫ ortum ab osse pectinis ⁊ simil'r musculoꝝ
cōium ano ⁊ radici virge: ergo cōclusio vera: conse/
quētia nota. ⁊ assumptū declarat̄ pro qualibet parte
eius per Gal. 2. tegni. Nam lapsus in figura in hu
iusmodi mēbris neruosis venosis vt supra atqꝫ ī eta
te consistentie vel in fine adoloscētie est incorrigibi
lis ex Gal. 2. tegni in illo passu. Que nocumētū ha/
bent ī figura. Inquit. n. si mēbra eoꝝ remanēt mol
lia possibile est vt redeāt ad dispōnē eorū naturalē
in corpib⁹ que sunt exsiccata ⁊ aruerūt ⁊ sunt indu/
rata nō est possibile vt rectificent̄. Et ꝙ quātitas in
magnitudine excedēs sit irremouibilis pꝫ ex Gal. 3.
tegni ibi. Quecūqꝫ maiora quā opꝫ quies ⁊ alliga/
tio apta nata est mīora efficere. Cūqꝫ virili membro
p̄fato peccāti ꝑ excessum magnitudis alligatio regsi
ta ad curā sit impossibilis tum ex mēbri litesentiam
tum ꝓpter mingēdi necessitatē: q: alligatio ꝯueniēs
dꝫ esse fortis ad copiā sanguis repellendā. Et sic cu
ra impossibilis erit ad nocumētū dictū tollenduꝫ.
Et ꝙ sit ex pte musculoꝝ virge ⁊ ani irremouibile
nocumētum declaratur. cū musculoꝝ virge circa
radicem sit relapsatio seu mollificatio quedā partis
predicte. Et hoc mō suscipit curā cū sine beneficio
ex remedijs approximatis remāserit predicta debi/
litas musculoꝝ: dicēte rasi in diuisiōib⁹. Cū molli/
ficatio remanet ꝺm dispositionē suam neqꝫ minora
tur: tunc nō est ei curatio. Simil'r ex pte neruorum
seu musculoꝝ cōmuniū cuꝫ virga ⁊ ano vacuuꝫ est
incorrigibile. cuꝫ verisimile sit per premissa incisio
taliū fuit facta ⁊ partiū amotio tēpore apostematis
ani. Magna ⁊ notabilis que nō suscipiat curam ex
Auic. prima primi cap. de mēbris. Cum aliqua pars
eius abscindit̄ nihil loco eius nascit̄. ⁊ hec quidem
sunt ossa ⁊ nerui. Et Gal. hoc idē. 3. tegni cap. illo:
Tertia ꝓbatio. Soluta quidē ꝯtinuitatis. ¶ Tertio ad idē ī mēbro
predicto est notabilis defectus vētositatis spirituo
se ⁊ necessarie ad erectionē ꝓueniens ex mala com/
plexiōe frigida cordis: vt supra qui in hac etate sua
fere calidiori seruato sibi debito regimīe non susci
pit curam ex dictis: ergo minus in etatibus succe/
dētibus quarum vtraqꝫ frigidior est aut saltim non
Conclō ad tertiuꝫ dubium. calidior. consequentia nota ⁊ assumptum per predi/
cta superius.
¶ Cōclusio respōsiua ad tertiū dubiū talis est. Li
cet ita credamus vt pr̄a ⁊ sc̄da asserūt cōclusiones
non putamus. tn̄ ꝙ predictū impedimentū membri
virilis ser Andree potentiā auferat oīo coeundi cuꝫ
deuirginatis. qđ probatur sic. Membrū virile pre/
dictuꝫ taliter inflatur seu elongatur vt cū deuirgi/
natis ad actū coitus venire possit seu cum eis cōmi
sceri. ergo ꝯclusio vera. cōsequētia noa ex quid no/
minis coitus vt supra. antecedēs probatur: quia in
deuirginatis ꝓpter nō habere pāniculū vnitaꝫ in
ore matricis cū rugas in collo. imo vias latiores et
amplas disruptas ⁊ aptas ad recipiendum mēbruꝫ
virile fere nulla est resistentia qua mediante fortis
requirant potentia membri virilis ad actum coitus
exercēdum. imo siue mēbrū fuerit rectum seu molle
⁊ longum quale vtplurimuꝫ est membruꝫ prefatum
actum est recipi in agro devirginitate potius ex bo
na dispositiōe patientis q̄ꝫ ex agētis vigore seu for
ti actiua virtute.

¶ Ego Bartolus ⁊c.
¶ Ego Gauerius ⁊c.
¶ Ego Joannes ⁊c.
¶ Qui se solenniter subscripserunt ⁊ eorum sigilla
apposuerunt.

In noīe dei ⁊ gloriosissime virginis Ma/
rie Amen. ¶ Quia quedā approbatio ⁊ af
firmatio facta fuit de īpotētia erectiōis vi
rilis mēbri discreti ac prudētis viri ser An
dree. ⁊ cōsequēter de īpotentia coeundi a quibusdā
seu per quosdā honorabiles atqꝫ eximios artiū ⁊ me
dicine doctores. Et q: multa circa predictā impotē
tiam dicti ser Andree dicta sunt per doctores predi
ctos ⁊ longe ratiōibus ⁊ auctoritatibus perquisitis.
Ideo cū illa nō euidēter intētum cōcludāt: nec ve/
ra experiētia fundata. fundādo nostrā intētioneꝫ in
auctoritatibus ⁊ ratiōibus ⁊ in quibusdā predicto/
rum dictis. Conabimur circa predicta hoc est circa
eorum approbationē ⁊ affirmationē ⁊ dubioꝝ deter
minationem q̄ per predictos doctores mota fuerūt
veritatē manifestare ⁊ dicere.
¶ Pro qua quideꝫ veritate explicāda ⁊ manifestā
da. Primo recitabimus quedā dubia a predictis
doctoribus mota. Secūdo ea adducemus que dixe
rūt de dispositiōe mēbri virilis predicti ser Andree
⁊ alia que adduxerūt in hac pte. Dicendo que circa
illa que nobis vera ⁊ rationabilia esse vident̄. Ter/
tio dicemus de suppositis ⁊ premissis acceptis ab
eis breuiter tamē. Quarto breuiter recitabimus cō
clusiones eorū sine probatiōibus. Quinto premittē
tur quedaꝫ alia dicta eoꝝ accipiēdo ⁊ ponēdo ꝯclu
siones que nobis rationabiles ⁊ vere videbūtur. Ul
timo recitabimus argumēta ⁊ rōnes ⁊ experimēta
⁊ auctoritates ipsoꝝ soluēdo illa argumēta ⁊ rōes
⁊ dādo veꝝ intellectū illaꝝ auctoritatum.
¶ Dubia igit̄ per predictos doctores motos.
¶ Primū vtruꝫ in mēbro virili ser Andree sit aliqđ
impedimētū maxime circa sufficiētez mēbri erectio
nem qđ potētiam coeundi auferat cuꝫ virginibus ⁊
eas deflorandas.
¶ Scōm dato qđ īpedimētū aliqđ esset in dcō mē
bro circa sufficiētiā eius erectionē ⁊ potētiā coeū/
di auferens cū virginib⁹ ⁊ eas deflorādas. Utrum
tale īpedimētū sit in pn̄ti ⁊ ī futurū arte ⁊ beneficio
medicoꝝ tollēduꝫ. At deniqꝫ cum virginibus coire
valeat ⁊ eas deflorare.
¶ Tertiū vtrū in mēbro p̄fato aliqđ īpedimētuꝫ sit
maxie circa sufficiētē erectionē mēbri qđ potētiam
coeundi auferat etiā cum deuirginatis.
¶ Circa primū dicūt ꝙ membrum predictum quo
ad tactum multotiens apparet frigidum ⁊ multo
tiens

tiens humidum tempore ſue tenſionis τ maxime ad
eius extrema lȝ teſticuli ſint melius diſpoſiti. Si.n.
hoc ſufficiẽter ad mẽbri virilis impotentiã. igit̃ ar
guẽdũ nullũ acte mẽbrũ virile potens eſſet. τ maxi
me qꝛ vt dicitis quo ad eius extrema ĩ tempore ſue
tenſionis frigiditas apparet. Nã in extremis frigi/
ditas ceteris paribus magis habũdat τ illo tpe mi
nus de calore τ ſpiritu circa mẽbrũ virile habũdat.
Et cũ addunt lȝ teſticuli ſint melius diſpoſiti. τ hoc
intelligit̃ ſi verba inuicẽ correſpondeãt in calidita/
te τ humiditate. τ certum eſt ꝙ in teſticulis τ vaſis
ſpermaticis que inuicẽ τ rõnabilr̃ atteſtant̃ ſperma
τ gignitiuus ſpũs lȝ in virtute cordis generent̃ cõ/
currentes ad actũ coitus τ virge erectionẽ. Deinde
ſubiungũt. Cũqȝ ad erectionem parãtur in lõgum
ꝓtenditur τ latoſum efficitur ſiue latum ſupra me/
diocrem magnitudinẽ homini tempato cõueniẽtẽ.
Dicatis τ nõ mirũ ſi membra debent eſſe ſibiinuicẽ
ꝓportionata cuȝ ſui corporis magnitudo mediocrẽ
quãtitatẽ corporis tempati excedat. ¶Uenio tamen
ad illud qd̃ dicũt de friditate τ humiditate virilis
membri predicti viri. nam ſi illa frigiditas ſufficiẽs
eſſet ad coitus impotentiaȝ: maxie eſſet qꝛ virge ere
ctionem impediret. ſed cõſequens falſum vt patebit
ex tertia eoꝝ concluſione. Nam cõcedunt cum de/
uirginatis complere poſſe actum coitus. Et ptȝ cõ/
ſequentia auctoritate Auic. in. 22. tertij de cauſis di
minutionis coitus que auctoritas inferius induce/
tur. Et patet falſitas cõſequentis ex eo qd̃ dicũt in/
ſuper ſuccedẽte ad coitũ appetitu natura actu vl̃ in
genio qñqȝ groſſum efficitur longũ valde latũ τ du
rum notabili duritie ſolidũ. Cuȝ igitur in iſto viro
ꝑdicto modo mẽbrũ elonget̃ latificet̃ τc. Nõ ex fri
giditate deficit neqȝ ex humiditate ſuperflua: cum
prohiberet indurationem: τ etiam ipſi contrarium
aſſerũt vt patebit in vno dicto ipſorum dicunt quã
titat. ¶Quod nõ in totius habitudie eſt complexio
nis melancolice cum in preterito fuerit complexio/
nis colerice τ cum colerica complexio τ melancoli/
ca ſint ſicce. ita ꝙ in eis reſpectu complexiõis tem/
perate dominatur ſiccitas nõ apparet quomodo hu
miditas illa appareat in predicto membro. ¶Prete
rea iſta permutatio a complexione colerica maxime
multo recederetur a temperamẽto cum non omnis
colerica complexio permutetur ad melancolicaȝ vt
multo propinquam temperamẽto non fit niſi adue/
niente prima ſenectute cum calor ſub eodem gradu
τ equalis in radice conſeruetur per totam cõſiſten/
tiã vt prima primi tractatu de ꝯplxõnibus. Et ꝙ iſta
permutatio nõ fiat niſi in pria ſenectute ptȝ ꝑ Gal.
in. 2. tegni illo ca. Deciden. vero calida: ſed cũ iſte
iuuenis ſit τ in florida etate certũ eſt ꝙ ſi ĩ preterito
fuit colerice complexiõis nõ debet eſſe permuta. de
complexione calida τ ſicca ad complexionem melan
colicam. ¶Hec igitur ipſorum dicta non ſunt certa
nec manifeſta nec putamus vera. ¶Addunt poſtea
inſuper ſuccedente ad coitum appetitu natura quã/
doqȝ groſſum efficitur longum valde latum τ duꝝ
notabili duritie ſolidum. Uerum vt aiunt ex ſe pen
dens potius q̃ȝ in rectum eleuatum. Nã ſtante tãta
duritie non videtur rationale: quidam tamen quan
dam naturalem inclinationem habent cauſa duri/
tiei tamen perſeuerante: τ ſunt tamen potentiſſimi
ad actum coitus: licet rectitudo ceteris paribus me
lior ſit. ¶Et addunt veꝝ durities illa τ magnitudo
de raro cõtingere eſt τ momẽto hoc acto. ¶Dictuȝ
valde eſt ambiguũ τ nõ vera experiẽtia cõfirmatũ.
Aliter enim ſe habet homo in preſentia ꝓportiona/
ti obiecti: τ aliter in pñtia notabilis viri. ¶Dicunt
cõſequẽter τ circa radicem eius τc. ſimili modo di

catur. Nam niſi cum proportiõato obiecto ſciri nõ
põt. ¶Mirum tamen eſt hoc cum dicant apud ex/
trema virga frigiditatẽ τ humiditatẽ apparere. Nã
ceteris parib⁹ in illa pte virge maior relaxatio τ ma
gis τ cõciſio apparere dȝ τ minor durities in qua ẽ
maior frigiditas maiori humiditati coniuncta. cuȝ
frigiditas generationẽ vẽtoſitatis prohibeat τ debi
litatẽ inducat vt patebit inferi⁹. τ humiditas mollifi
cationem τ relaxationẽ faciat. Propterea iſta ps a
teſticulis τ vaſis ſeminarijs τ a corde τ a ceteris in/
fluentibus membris remotior eſt igitur τc. Circa p̃miſſa.
¶Nunc tertio reſtat videre de quibuſdã predicto
rum doctoꝝ premiſſis. ¶Primo premittunt virge Circa p̃mũ
deſcriptionẽ ab Aui. poſitã quã certe pleniſſime po
ſuit Aui. iij. cap. fen. xx. ca. de anothomia inſtrumẽ
toꝝ coitus. Primo dum dixit virga τc. Et eadem
dicunt ex ſnĩa Gal. ſuper. vj. epidimiaruȝ In infe/
rioribus ptibus pudendis ſcd̃m longitudinẽ carnȝ:
¶Deinde dicunt ex alterutra eius pte duo muſculi
ſuperiacent τ velut a manib⁹ aliquibus τc. manẽte
indeclinabili ad alteram ptem toto pudẽdo. ¶Sed
hoc dicunt eſſe expreſſe cõtra illud qd̃ dicunt τ aſſe
runt. Nam volunt vt patebit ĩ ꝓbationib⁹ cõcluſio
num ſuarum vnã cauſam debilitatis τ impotẽtie a
ctionis mẽbri virilis in ſer Andrea eſſe ꝓpter abſci/
ſionẽ muſculorum τ debilitatis erigẽtium virile mẽ
brum. nã ſi eſſet illa inciſio facta in pte ſiniſtra in an
cha verſus anum: impotentiã τ debilitatẽ faceret in
muſculis eleuãtibus τ erigentib⁹ ĩ medio virile mẽ
brum tenentib⁹ ipſo ad alteram partem nõ declinã
tem ſtatim ſequeret̃ ꝙ totum ad alteram ptem decli
naret cuius oppoſitum notat experientia nec ipm̃ il
lam impudendam inclinationẽ ipſius ſer andree ad
alterã partem aſſerunt cum ſit cõtra veritatem. Sci
unt enĩ ex Aui. tertia tertij cap. de tortura oris ꝙ ſtã
te mollificatiõe in altera parte ſit cõtractio ad oppo
ſitum. Et idem patet auctoritate alliabatis dum di
xit: Et veretruȝ mouẽtes lacerti ſunt quattuor horũ
duo extẽſi ſunt meatui q̇ ad virgam initium eorum
que vtilitas eſt extendere meatum q̇ in virgam emit
titur in vtroqȝ latere vt dilatatus rect⁹ ſit mittitur
qȝ per ipſam ſperma τc. Et duo reliqui quibus eſt
ab oſſe pectinis ortus cõtinentur pertrãſuerſo du/
centi virgam eorumqȝ vtilitas ẽ virgam in rectum
extẽdere ac in latus alterũ declinare ſi vtrumqȝ mo
ueat̃ virga in rectũ extendit̃ in nullũ inclinata latus
fietqȝ meat⁹ rectus. Si aũt amplius tẽperato exten
dit̃ virga ſurſum porriget̃ quorum altero ſolo moto
altero vero quieſcente in illi⁹ latus virga porrigat̃.
¶Adducunt conſequẽter auctoritatem Auic. prima
primi τ. xx. tertij in cap. de anothomia muſculoꝝ
virge etiam auctoritate Aueroys. ij. colliget τc. Itẽ
adducunt auctoritatem Aui. prima primi τc. vbi aſ
ſerũt Auic. ꝙ muſculi ficteris ſunt quattuor τc. Itẽ
accipiunt ex aueroys. ij. colliget capi. de iuuamẽtis
membrorum officialium τc. duo eſſe iuuamenta vir Circa Se/
ge τc. ¶Secundo premittunt ex textu Gale. in ſe/ cundum.
cundo de vtilitate particularum matricis collum
τc. Et inducunt auctoritatem Raſis. ix. almanſo/
ris. Et adducunt auctoritatem Auicene. xx. tertij
capi. primo τc. Et in iſto loco fit mẽtio de pannicu
lo contecto in ore matricis τ venis τ ligamẽtis ſub
tilibus valde qd̃ deſtruit violatio. Et nota hoc ver
bum ſubtilibus valde. Nam in maiori parte virgi/
num imperfacta etate parum reſiſtunt illius panni/ Circa Ter
culi fractioni. ¶Tertio premittunt ꝙ in coitu actua tium.
li q̇ ẽ commiſtio viri cũ muliere ex Aui. vigeſima ſecũ
da tertij capitulo primo requirit̃ mẽbri virilis debi
ta cum duritie tenſio τ mora τc. Secundo requiri/
tur debita membri figura. Tertio requiritur bona

complexio. Quarto debita dispositio requirit mē/
broꝝ que cōmunicāt ficteri. Et hoc ego intelligo
versus radicē virge. s. in anteriori pte ficteris. ⁊ ꝯse
quēter regritur vētositas ⁊c. Et virtus mēbroꝝ ꝑn
cipaliū. ⁊ ista debita intellecta. nā cū nō omne cor/
pus sit tempatū nō in oībus est optima figura ma/
xima ⁊ potissima ꝑncipaliū virtus multos eniz di/
stempatos videmus valde potētes ad coitū ⁊ gene/
rationē. nā tam in virtute ꝙ̄ in figura ⁊ aliꝭ dispo
sitiōibus ⁊ reb⁹ oībus ad coitū ⁊ erectionē cōcur/
Circa ꝑmū. rentib⁹ est assignare certā latitudinē inter duo extre
ma interceptā: in cuius latitudinis quolibet intrin
seco gradu est dare potentiaz ad virge erectionē po
tentē ad coitū ⁊ imaginationez. Sicut est assignare
certā ⁊ magnā latitudinē totius sanitatis incipien/
tem ab optime sano ⁊ terminatā ad extremū sanita
tis pro quolibet instanti etatis: vt colligit ex Gale.
prio tegni. Et iō lꝫ nō equalr̄ ꝑficiat quecūqꝫ deꝫ
operatio in quolꝫ corpe sicut in corpe tēperato: non
tñ sequit ꝙ opationes ꝯuenientes humane spēi non
perficiātur in corporib⁹ humanis sanisqꝫ nō stante
optia cōplōne figura. ⁊ vt melius dicā optima cō/
positiōe ⁊c. Et ideo non oēs in complōne naturalis
lapsus ⁊ non omnis lapsus in compositiōe. ⁊ ita in
ceteris tollit actum ad quem finaliter ordinatur di
ctum membrum.

Circa q̄rtum. ¶ Nunc quarto restat cōclusiōes ipsorum ponere.
Pria ꝯclō ¶ Prima cōclusio quam asserūt respōsiuam ad pri
mū dubiū est. In mēbro virili ꝑfati ser Andree est
impotētia ⁊ impedimentū ⁊ maxie circa sufficiētez
eius erectionē q̄d potētiā coeūdi aufert cū virgini/
Scda conclusio: bus ⁊ eas deflorādas. ¶ Scda ꝯclō quā ipsi asserūt
esse rñsiuaz ad ꝑm dubiū est. In mēbro virili prefa
ti ser Andree est impotētia ⁊ impedimētū circa suffi
cientē eius erectionē potētiā auferēs coeūdi cū vir
ginibus adeo vt tale īpedimētū nō valeat ⁊ in pñti
⁊ in futuro auferri bñficio aut arte medicoꝝ nec de/
niqꝫ posset idē ser Andrea coire cū virginib⁹ ⁊ eas
deflorādas. Certe ista ꝯclusio iudicio meo est nimis
volūtaria ⁊ nisi virile mēbruz oīo abscisum ⁊ oīno
Tertia cōclusio. virtute ⁊ ingenij esset priuatū ꝓbari nō posset. ¶ Cō
clusio rñsiua ad tertiū dubiū est lꝫ ita credamus vt
pria ⁊ scda ꝯclōnes asserunt nō putamus tñ ꝙ pre/
dictū impedimētū mēbri virilis ser Andree potētiā
auferat oīo coeūdi cū deuirginatis ⁊c. ¶ Et si huic
cōclusioni addat vnum ipsoꝝ dictū. s. insuꝑ succe
dēte ad coitum appetitu ⁊c. videtur repugnare prie
⁊ secunde conclusioni ⁊c.

Circa 5m. Primū ꝑmit. ¶ Nūc quinto restat quedā ꝑmittere. ¶ Prio ꝑmit
tat ꝙ in his rebus diiudicādis. s. d potētia virilis
mēbri ad coitū faciendū cū virgine ⁊ ēt cū deflora
re maximā vim hꝫ experientia. imoqꝫ ad hoc nihil
perfecte recte attingere pōt nisi experiētia. Istd sup
posituz de se notū est. Nā de potētia cuiusqꝫ rei ad
actum exercendū maxie experiētia iudicamus. Nā
in omni arte in omni exercitio in omni difficultate
corporis ad exercēdos actus expientia credam⁹. Et
si cā aliquā do cōformis est experiētia iuuat multuz
ad iudiciū dandū. Cū tamē experimētum rationez
repugnet: stare debemus experimēto ⁊ nō ratiōi vt
Auic. innuere videt quarta primi cap. de flobotho/
mia: dum inquit. Et ratio quidē oportere vt sciati/
ca saphena sil'is existant iuuamenti sed experimētū
facit vt operatio sciatice plurimum cōueniat dolo/
Scdm premit. ri sciatice sicut si hec esset debitum ⁊c. ¶ Secūdo ꝑ/
mittatur ꝙ experientia de effectu ⁊ actione alicui⁹
potentie: cuius actio similis est fieri debet circa pro
portionatum ⁊ debitum obiectuz patet vt act⁹ acti
Tertiū ꝑmit. uoruz sunt impaciēte dispositio scdo de aīa. ¶ Ter
tio premittatur ꝙ obiectum proportionatum poten
tie actiue coeundi cū virgine ⁊ deflorandi eā est vir
ge perfecte etatis bene formata instrā generationis
acta habens ⁊ sine aliquo accidētali īpedimēto se li
bere prebens ⁊ ad actum concurrens. ¶ Quarto ac/
cipimus vnum dictū predictoꝝ doctorum ꝙ com/
plexio naturalis totius fuit colerica: cuius melan/
colia participās nūc vero melācolia plus ꝙ̄ coleri
ca. ⁊ per ꝯsequens cum iste sit in etate iuuentutis vt
ipsi concedūt accidentalis est facta talis cōpressio.
Nā omnis permutatio ꝑm formalem denoīatione
de vna complexione in alteram non indebito tēpo/
re factam est accidentalis: ⁊ cum a principio non ra
tionabiliter fuerit confirmata nec sic remoueri pote
rat si fuisset ⁊ posset si esset a perito medico: sed non
est talis complexio in eo permutata. Nam omnib⁹
attentis ⁊ maxie si quis siue a substātialr̄ ⁊ coheren
tibus siue effectibus siue a casibus nō apparet ꝙ ip
sius complexio sit melancolica. preterea huius eoꝝ
dictum non est intelligibile cum dicunt quod com/
plexio que non est in eo est melancolica prius coleri
ca. Nam si est melancolica magis colerica cum om
nis comparatio presupponat. vtrūqꝫ extremum seq
tur ꝙ est melancolica ⁊ colerica. ⁊ per consequēs ꝙ
est calida ⁊ frigida ꝙ est impossibile. ¶ Quinto pre/
mittamus vnum aliud. ⁊ cum eoꝝ causa additione
quam faciemus ⁊ insuper succedente ad coitum ap
petitu natura arte vel ingenio quādoqꝫ grossuz effi
citur longū valde latum ⁊ durū notabili duritie so
lidum. ⁊ tunc ex hoc obijcimus ꝙ cum mēbruz me
diocre vt est in corpore temperato ad mediocres di
mēsiōes augeri cū vehemētia duritie nō possit nisi
musculi ⁊ mēbrum virile erigētes sint potētes ⁊ nisi
sit multus vaporosus spūs ⁊ ventositas seqtur ꝙ in
eo sunt musculi potētes ordinati ad virilis membri
in eo erectiōez. ⁊ ꝙ in eo est sufficiens ⁊ habundans
ventositatū qd ꝓbat sic. Nā ad certam extensione
ꝑm oēm diametrū faciendā ēt in minori ⁊ in medio
cri corpe aliquāta potentia motiua ⁊ fortitudo mu
sculoꝝ membrū virile erigentiū requirit ⁊ ad aliq̄/
lem dimensiōez agendū ⁊c. Et ad maiorez maior. ⁊
per ꝯñs ad valde magnā ⁊ notabilē: ⁊ in mēbro me/
diocri valde magna ⁊ notabilis motiua virtus mu/
sculoꝝ ⁊ ventositas multa ⁊ multū notabilem regri
tur. cōsequentia nota est ⁊ totuz antecedens est ma
nifestū. nā cū effectus sue cause proportionetur lo
quendo de adequato effectu ⁊ adequata causa sicut
effectus ad effectum ita causa ad cām. Cum igitur
vt aiunt in isto ser Andrea sit membrum maius siue
oēm dimensionem mediocri ⁊ temperato mēbro ad
maius membrum eleuandum ⁊ elongandum ⁊ latifi
candum per virtutem musculorum ⁊ cum ventosita
te maior potentia musculorum requiritur ⁊ maior
vis ventositatis igitur ex illo concedo sequitur ꝙ in
ser andrea predicto est potēs imo potētissima virt⁹
⁊ potentia musculorum virgam ⁊ maxime vis ven/
tositatis imo ⁊ eius multitudo spiritus ⁊ multitudo
ad virilis membri erectionem. ¶ Sexto permittatur
ꝙ non omnis frigiditas cordis respectu temperati
est prohibens spiritus ⁊ ventositatis generationem
requisitam ad virilis membri debitam ⁊ rationabi
lem erectionem. Patet. nam dato opposito sequi/
tur ꝙ i nullo naturaliter melancolico ⁊ flegmatico
fieret erectio dbita ⁊ rōnabilis sufficiēs ad cōplen/
dum coitum cum virginibus ⁊c. patet consequentia
consequens autem est fallum vt notat experientia.
Et eius falsitas confirmari potest per plura dicta.
Gal. in secundo tegni. ¶ Septimo premittatur ꝙ li
cet incisio accidens in musculis cōmunibus ano ⁊
radici virge ⁊ per consequens musculis anteriori/
bus in parte anteriori ani debilitatis ⁊ impotentiaz
erectionis

erectionis virge iacere possit. tamẽ nõ omnis icisio versus caude ⁊ a latere versus anchã talẽ debililatẽ inducere potest vel inducit. Patet quia iste partes remotiores non principales non multum sed paruz cõicant radici virge ⁊ musculis virgã erigentibus cum ab anteriori parte ortum habeant. Et ista patet ex auctoritate aliabbatis circa illam particulam superius allegatam. Ueretrum mouentes lacerti duz dixit ⁊ duo reliqui quibus est ab osse pectinis cõtinuantur per transuersum directi virge ⁊c. Et idẽ. Aui. prima primi ca. de anothomia virge dum dixit. Et aliud par est. Qđ a femoris osse orittur ⁊ ad radicem virge transuerse contineatur ⁊ equatur ⁊ cum rectificatur tenditur econtra constringitur reducunt ad posteriora ⁊ ꝙ si viri eorum acciđit tensio ad ipsius partem declinabit.

...ia cõ/ ...sio.

¶ His igiť premissis venio ad cõclusiones. ¶ Prima conclusio sit ista. Experiẽtia facta per prefatos doctores nõ fuit bene nec rationabiliter facta. Ista cõclusio ꝓbať per ᵭm premissuz ⁊ tertiũ. cũ experientia cui credere debemus de ĩpotẽtia ⁊ impedimẽto aliquo mẽbri debet fieri circa obiectũ correspõdẽs ad actũ exercendũ ꝑ illud mẽbrum vt patet per dictũ ꝑmissum. Nã si ocul⁹ nõ videt ĩduiuisibilia ⁊ si nõ audit sonũ ⁊ si ꝑ se nõ sentit odorẽ: ex his nõ rationabiliter dicim⁹ obiectũ nõ videre illa. Igiť experiẽtia fieri debebat cũ virgine bene formata ⁊ maxie circa ĩstrumẽta generatiõis ĩ etate ꝑfecta libere se obijciẽte ⁊ nõ ĩpediẽte actuz coit⁹ sua impatiẽtia ⁊ resistentia ⁊c. Omnia ista patent ꝑ illud ꝑmissuz.

...ďa cõ/ ...sio.

¶ Scđa cõclu. ꝙ si in ꝑsentia predictorum doctoꝝ mẽbrũ virile ser andree elõgatũ latificatũ vltra mediocrẽ quãtitatẽ durũ ⁊ notabili duritie solidũ illa durities nõ ꝑseuerauerit hoc nõ fuit nisi ex ratiõabili verecũdia honesti ⁊ discreti viri. Ista cõclusio quãtũ ad principalez ꝑtem poniť a predictis doct. Quantũ vero ad aliã ꝑtem ꝓbať sic. Nã vt voluit. Aui. xx. tertij cap. de diminutiõis coytus. Uerecũdia ẽ vna cã de dimissiõis coit⁹ ⁊ de causis effectis ⁊ diminutiõis erectiõis. Et ꝑ cõsequẽs ratiõabilis verecũdia q̄ eueniret in quolibet honesto viro in presentia honorabiliũ doctoꝝ ẽ cã diminutiõis eretionis ⁊ remotiõis ei⁹ igiť ⁊c. Preterea ex rõnali verecũdia ẽt quoddã timore ĩ ꝑñtia honorabiliũ doctorũ fit retractio spirit⁹ versus cor lz ex verecũdia ad faciẽ ꝯsiluat ⁊ sic priuať virile mẽbrũ spirit⁹ ⁊ iõ efficiť ꝓtũc impotẽs ⁊ ĩeptũ ad coitũ ⁊ erectionẽ ĩdiuertionẽ. Dicit eniz. Aui. ⁊ ex eis q̄ debilitãt coitũ ⁊ virtutẽ ei⁹ sunt res medicatiue sicut horrbilitas coeũdi aut verecũdia ei⁹ aut ãtecessio ĩtellect⁹ ad cor ⁊c.

Tertia cõ/ clusio.

¶ Tertia cõclusio. Ratiõabile ẽ ꝙ mẽbrũ virile ser andree sit potẽs ad coeundũ cũ virginibus ⁊ deflorãduz eas perfecte etatis bene ⁊ laudabiliter dispositas circa mẽbra generatiõis ipsius ex ꝑte sua debite ꝯcurrẽtib⁹ ad actũ coitus ⁊ nõ ꝯtrariãtib⁹. Ista conclusio sequitur ex hoc premisso quod fundatur in vno dicto ipsorum ex secunda conclusione quam posui ⁊ tertia conclusione predictorum doctorum. Nam ex illo dicto sequitur ꝙ succedente ad coitum appetitu ⁊c. quandoqȝ grossum efficitur longitudinis valde latum notabili duritie soliduz. ¶ Et nota ista ꝙ raro inuenta in homine semꝑ eniz potentissimo ad coitum ⁊ maxime in presentia honorabilium doctorum: quid enim si proportionatũ obiectum habuisset. s. puellam formosam aptaz etate perfectam ⁊ vt ex secunda conclusione accipitur si mẽbrum virile ⁊ tunc taliter dispposituz non perseuerauerit in duritie ⁊ elongatione ⁊ latitudine non nisi ꝓpter reuerentiã quã circa predictos doctores habebat ⁊ cõsequẽter verecũdiã ⁊ quendã amorẽ. ⁊ per ꝯsequens si cũ illa dispositione soliditatis ⁊ duritie fuisset cũ virgine acta actũ coitũ cõpleuisset ⁊ cõplere potuisset. ¶ Preterea ex ꝑdictorũ doctorũ. iij. cõclusione diciť ipsuz ser Andrã ad exercenduz actũ coit⁹ cũ deuirginatis ⁊ hoc statiz sequiť ꝙ debita ⁊ sufficiẽs erectio virilis mẽbri ⁊ ꝑseuerans ad cõplendũ coitũ cuz deuirginatis est in ser Andrea ⁊ ideo illa erectio cõsoliditate sufficiẽte ad coitũ nõ est momentanea ⁊ sic fit rõnabiliter ⁊ sufficiens ad deuirginationẽ. saltim si nõ in vna vice in plurib⁹ vicib⁹ maxime cũ deueniret cuz virgine sibi cõplacente ad soliditatẽ notabilẽ ⁊ duritiẽ rõnabiliter ꝑseuerantẽ vt pz ex ꝑdictis ⁊c.

Corolariũ primum.

¶ Ex his trib⁹ ꝯclusionibus nũc positis. Corolarie sequiť p̄ria ⁊ scđa cõclu. ꝑdictoruz doctoꝝ nullã euidentiã nec certitudinẽ habent nec euidenter: sunt qbuscũqȝ eorũ fundamentis datis.

Corolariũ secunduz.

¶ Scđo corolarie sequiť ꝙ eoruz iudicium nullum est nec certum nec euidens.

Ad ꝓbationes.

¶ Nũc sexto ⁊ vltimo restat adducere cõclusionuz ꝑdictaruz ꝓbationes quib⁹ nituntur eas ꝓbare vt soluant eas lz satis ex ꝑdictis colligi possit illarũ solutio.

Probatio prime cõclusionis. Aueroys.

¶ Primã cõclusionez sic ꝓbare conanť. Primo arguunt ex signis. Scđo ex rõnibus. Tñ incipiunt ab auctoritate Aueroys. iij. colliget cap. vlti. que est talis. Et tu debes scire ꝙ ꝑ hanc sciẽtiaz nõ põt fiducialiter sciri de oib⁹ egritudinib⁹ que sunt possibiles ⁊c. Ubi vult ꝙ debeamus fundare nos super experiẽtia. Et certe ita ẽ vt ego ꝑmisi: dũmodo illa experiẽtia facta sit debite. ¶ Et de vera experiẽtia diffuse loquiť Gal. in lib. suffigurationis artis empite dũ dixit. Nominamus qdẽ aũt experiẽtiaz ꝑ se ĩspectamina notitiã vbi loquiť de tiriaca ⁊ benedicta experiẽtia q̄ certa haberi nõ põt nisi circa ꝓportionatũ. ¶ Ista dicta Aueroy ⁊ Gal. ꝯfirmãt primũ ⁊ scđm premissuz qđ feci ⁊ cõclusiões quas feci ⁊ corrolariũ cũ nõ fundauerint ipsoruz cõclusiones in verã ⁊ rectam experientiam.

Primum argumẽtũ

¶ Primo tamẽ arguiť sic. Mẽbruz dicti ser Andree nũquã taliter erigiť vel tanto tꝑe rectũ manet ꝙ possit cũ virginib⁹ coire ⁊ eas deflorare igiť ĩ eo est impedimẽtum maxie circa sufficientem eius ⁊c.

Respõsio.

¶ Negať assumptuz. nã nisi facta sit experientia cũ virginib⁹ modo dicto solus deus hoc scire possz nisi manifeste apparet abscisio membri ⁊ mollificatio omnino ꝓhibens eius erectionẽ vel omnimoda priuatio mẽbrorum generationis. Maxime cuz ꝑdicti doctores cõcedant ipsum ser Andreã posse cõplere actũ coitus cuz deuirginatis ⁊ illud mẽbruz aliqñ est soliduz ⁊ durũ notabili duritie. Assumptũ patere dicunt sensu visu tactu die noctuqȝ ex tꝑe plurium mensium. Diciť ẽt ꝙ ista nõ ꝓbant assumptuz cũ ista nõ sit recta experiẽtia defficiebat enim ꝓportionatũ passiuũ ⁊ obiectũ. Etiã vt sciũt tã visibiliũ quã tangibiliũ q̄dã sunt longo tꝑe ꝑmanentia ĩ suo esse ⁊ dispositione sensibili nec ea ab illa dispositiõe imaginatio nec verecnudia nec timor permutare põt sicut sunt corpora solida alba ⁊ magna ⁊ taliter vel taliter figurata. Quedã vero sunt q̄ de certo tẽpore certam figuram ⁊ quãtitatem seruant ⁊ qualitatẽ cum determinatis circũstantijs que rõnabiliter mobilia sunt in illis etiã naturaliter etiã in homine maxime ex verecũdia ⁊ timore ⁊ alijs plurib⁹ in primis sensus visus ⁊ tactus cũ debitis circũstantijs ⁊ cert⁹ ⁊ ver⁹. Nã ex verecũdia ⁊ timore vt ĩ prima ⁊ secũda cõclusione patet mẽbrum virile quãtũ erectum ⁊ durum factum in ꝑsentia doctorum auctenticorum cõcideretur ⁊ mollificaretur ⁊ iõ nec ꝑ sensum tactus nec per visum de soliditate ⁊ rectitudine ⁊ duritie virilis membri ser Andree per predictos doctores recte iudicari potuit. Etiã qualr re

etuz illud assumptũ assumerẽ potuerunt cũ dixerũt nũquaz taliter ⁊c. Cũ p̄dicti doctores nõ semꝑ sibi p̄sentes fuerũt. Et cũ i p̄sentia ipsoꝝ i iudicio positꝰ eẽt mirũ erat ꝙ aliqualiter erigeret ⁊ cõsolidaret ⁊ maxime nõ p̄sente ꝓportionate obiecto ⁊c.

Scđm argumentũ. Respõsio. ¶ Scđo arguũt cõclusionẽ sic. In eodẽ mẽbro est defectus ventositatis ad erectionẽ necesse ⁊ etiam. ¶ Negat assumptũ vt pꝫ ꝑ quintũ premissuz. Antecedens ꝓbant ꝑ cõstantinuz ⁊c. in libello de coitu dico ꝙ lꝫ cõstantinus posuerit quãdã auctoritatẽ de diuersitate hominũ in actu coitus illa tamẽ auctoritas nõ est cõtra ser Andream igit. ¶ Dicunt ⁊ hoc multum in ser Andrea contingit hoc negatur quia in ipso tantum membrum traditur vt ad mirabilem atqꝫ notabilẽ duritiez ⁊ soliditatẽ ꝑueniat ẽt in p̄sentia p̄dictorum doctoruz. Quid enim esset in p̄sentia pulcre iuuenile ipsum diligẽtis ⁊ placide se gerentis. Certe experiẽtia suꝑ qua fundant eoruz dicta nõ fuit rõnaliter ⁊ recte facta qꝛ super ea nõ est incendiũ vt pꝫ ꝑ primã cõclusionem quã posui. ¶ Et ita dico ad auctoritatẽ Auic. per p̄dictos inductã. xx. tertij cap. de signis diminutionis coitus lꝫ illa auctoritas in se vera sit illud tamẽ nõ verificatur in ser Andrea ita ꝙ rationabili ex ꝑsona appareat imo cõtrarium.

Tertiũ argumentũ. Respõsio: ¶ Tertio arguunt sic in corde ser Andree est mala cõplexio frigida impediens sufficientẽ ⁊c. ¶ Istud antecedens negat qꝛ p̄dictus ser Andrea est corpus sanum. mala aũt cõplexio est dispositio p̄ter naturam. ¶ Nisi dicere vellemus omnẽ cõplexionez naturalez lapsam a tota latitudine temperamenti esse malam cõplexionem. Tunc enim raro bona complexio inuenireur. ¶ Et cum ꝓbant antecedens dicẽtes cum sit defectus ventositatis ⁊c. Hoc etiã negatur vt patet ex quinto premisso etiã vt pꝫ per Aui. xx. tertij cap. de causis diminutiõis coitus quãdo est a frigiditate nõ fit erectio ⁊ si esset frigiditas certe nõ generaret ventositas solidans ⁊ idurans. Nã dicit Aui. cap. preallegato frigus ⁊ caloꝛ simul sũt cõtraria ventositati nam frigus ꝓhibet eius generationem ⁊ caloꝛ etiã resoluit eius materiaz. Et certum est ꝙ nõ loquitur Auic. de quacũqꝫ frigiditate ⁊ quocũqꝫ calore sed de frigiditate ⁊ calore excessiue qualis nõ apparet in p̄dicto ser Andrea vt põt ex precedentibus colligi. Et hoc patet per ea q̄ dixi in quinto premisso. ¶ Et illa signa que adducunt de nuditate pillorũ pectoris: de frigiditate ad tactum: ⁊ ꝙ dicunt ꝙ nõ est pectus latuz. in comparatione ad totũ corpus ⁊ angustia toracis est filia frigiditatis testante Gal. ⁊c. ⁊ timidus ⁊ pusillanimus ⁊ pulsus tardus ⁊ ꝑ cõsequens frigidus cordis. Quãdo omnia ista vera essent non probarent nisi ꝙ coꝛ ser Andree est frigide complexionis naturalis. Nã illa signa vt patet per Gal. ij. tegni. Inde de discrasijs cordis sunt de discrasia frigida naturalis sed non quelibet talis frigiditas naturalis respectu temperati complexionis tollit generationem ventositatis sufficientis ad debitã erectionem ⁊ ad coitum cum virginibus ⁊ deuirginatis. Nam ⁊ valde melancolicos naturaliter ⁊ valde flegmaticos sepe videmus ad coitum ⁊ ad deuirginandum ⁊ ad deflorandum virgines vt notat experientia. ¶ Etiam illa signa in eo nõ verificantur nec iudicio meo apparet. ¶ Cuz habeat toracem ꝓportionatum toti corpori. Et nõ omnino est pectus nuduz pilis. Nec ista frigiditas ad tactum apparet in eo circa regionem cordis pulsus in eo est magnus. ¶ Et omnibus attẽtis dicere debemus complexionẽ cordis in eo esse calidam lꝫ parum recedente a tota latitudine temperati ⁊c.

Quartum argumẽtũ ¶ Quarto arguunt sic. In virga eiusdez sunt omnes cause opposite causis facientibus ad erectionẽ virge se tenentibus ex parte virge igitur ⁊c. ¶ Hoc assumptũ in veritate cuz dictis p̄dictoꝝ doc. cõtradictionem implicat. Nam si ita esset nulla fieret penitus membri virilis erectio in eo nec etiam potens esset ad coitum cum deuirginatis: quoruz oppositum ipsi doctores dicunt in illa parte in qua loquitur de dispositione membri virilis ser andree. Et in. iij. conclu. ipsorum. Assumptuz tamen sic declarare nituntur. In virga ser andree est magnitudo extendens mediocrem. Dicitur corpori maioꝛi mediocri membrum virile maius mediocri proportionatur. corpus autem ser andree est multo maius mediocri corpore. Et quot etiã homĩes videmꝰ paruos ⁊ scimus mẽbrum habentes virile magnũ qui tamen potentissimi sunt ad erectionẽ ⁊ ad actũ coitus ⁊ cũ deuirginatis ⁊ virginibus. Licet igit magnitudo mẽbri multũ excedẽs magnitudinez totius corꝑis opat ⁊ faciat ad impedimẽtũ ⁊ diminutionẽ coitꝰ ⁊ erectiõis ⁊c. tamen illa quãtitas virilis mẽbri sit totiꝰ corꝑis q̃ntitati ꝓportionata vel ⁊ si sit i corꝑe mediocri ñ multũ recedẽs a mediocritate nõ impedit debitã erectionez nec coitũ. ¶ Et cuz dicũt ⁊ in eo est mala figura ⁊ mala complexio debilitas musculorum seu mollicies aut relapsatio quedam. Dicitur ꝙ ista non sunt vera nec certa experientia probata sunt. Etiã non omnis lapsus in figura ⁊ in cõplexione si sit naturalis facit ad impotentiã ⁊ notabile impedimentuz vt patet ex precedentibus. Et nulla mollicies nec relapsatio apparet i radice dicti ser Andree propter aliquam experientiã debite factam. ¶ Et cum dicunt ac debilitas musculorum cõmuniũ ano ⁊ radici virge. Nã dico ꝙ ista debilitas nec apparet in eo nec aliqua ratione ⁊ vera experiẽtia ẽ ꝓbata. Et cũ dicũt assumptũ ꝓ vtraqꝫ ꝑte patet ex mẽbri circũscriptiõe ⁊ ex notato. Tertio dicit ꝙ ista circũscriptio nihil ꝓbat. ¶ Et cũ dicũt ex notato tertio patet qualiter respõdẽdũ sit ad hoc ex his q̄ dixi circa tertiũ p̄missuz eorũ. ¶ Et cũ nitunt iterum antecedens probare cum dicunt. nam ad tactuz apparet frigidũ eiꝰ mẽbrũ vt supra. Dicitur ꝙ contrarium esse debet cũ testiculi calidi sunt manifesti ⁊ multi pili ⁊ grossi in pectine apparent. Et non omnis frigiditas tollit potentiã erectiõis ⁊ coitus. Imo nec frigiditas totius corporis vt põt colligi ex p̄cedentibꝰ vt sit multũ excessiua. sꝫ tamẽ puto istrumẽta generatiõis eẽ calida ⁊ nõ frigida. ¶ Et cuz dicũt ꝙ sit debilitas musculoruz patet ex p̄dictis. Dicit ꝙ hoc nõ põt nec ꝓbatuz ẽ. Imo experientia videt ad oppositũz vt cuz ad tantã duriciez ⁊ soliditatez notabiliter in virtute musculoꝝ ⁊ alioꝝ cõcurrentiũ ad virilis mẽbri erectiõez ad mẽbruz eiꝰ ꝑueniat vt patet ex p̄cedẽtibꝰ ⁊ ẽt ex quĩto p̄misso apparet in dictis musculis potentiã ⁊ virtutem ad erectionem magnam esse. ¶ Et omnia dicũt siue ꝙ debilitas musculorum ani sit causa opposita sit erectioni patet ex Aui. xx. tertij capitulo allegato sepius de diminutiõe coitus ⁊c. ¶ Hinc dicitur ⁊ respondetur per septimum premissum vbi dicitur quodlibet incisio accidens i musculis ani facere possit ad debilitatem erectionis virge: tamen non omnis incisio prope anum facta. s. versus caudale ⁊ a latere versus anchã talem debilitatem inducit: Patet quia iste partes remotiores radici virge ⁊ musculis virgam erigentibus: ¶ Et cuz dicunt causa autez in vicinãtibus est sicut illud qđ accidit ei cui emoroides incidunt. Dico ꝙ hoc maxie intelligendum est de incisione emoroidarum que sunt ⁊ que incisio fit in ꝑte ani q̄ est anterioꝛ versus radicẽ virge. Sed ista incisio in ser Andrea facta fuit i latere sinistro

ſtro in ancha verſu₃ anum ⁊ nõ in parte anteriori.
Et ꝙ hoc ſit verũ p₃ ex Auic. xx. tertij cap. de dimi
nutione coitus dũ dixit. Nocet enim illud neruis
cõmunibus inter anum ⁊ lacertos eius ⁊ inter vir/
gam. ⁊ ꝑ cõſequens a parte anteriori ani verſus vir
gam. ¶ Et per hoc p₃ reſponſio ad illud qđ dicunt
a fortiori nocet iciſio ꝓfunda ibidẽ facta. ¶ Prete/
rea vt ex ꝑcedentibus habet̃ ſi inciſio illa facta ĩ illa
parte ſiniſtra ante verſus anũ notabile factũ fuiſſet
impotẽtiã in muſculis virgã erigẽtibus ⁊ in medio
tenẽtibus tũc mẽbru₃ illud cum eriget̃ ad alteram
partẽ declinaret. Preterea nec erigi poſſet nec no/
tabili duricie ſolidũ fieri nec cũ deuirginatis coi/
tum habere poſſet quorũ oppoſita vt p₃ ex ꝑceden
tibus ipſum dicunt ⁊ p₃. ¶ Preterea dicit̃ ꝙ cum
emoroidas incidunt̃ paroxire ꝑmittunt cum quo ⁊
ſpiritus ad ſufficientẽ ⁊ debitã virge erectionem ⁊
coitum ſufficientez per ea que per me determinata
fuerunt cõmuniter practicantes vt rationale ẽ mul
tũ ſanguinẽ exire permittunt cũ quo ⁊ ſpiritꝰ mul/
tus euacuat̃ ⁊ dixit. Et ideo aliquãdo multũ debi
litant̃ mẽbra circũſtantia ⁊ partes q̃ ſunt in radice
virge ⁊ cum hoc faciunt cauteriũ cum ferro ignito
cuius virtus aliquãdo potenter tranſit ad mẽbra cir
cũſtantia debilitando ea. Et non ſemper ex emoroi
darum inciſione fit notabile nocumentum in mu/
ſculis ſine qbuſcũq₃ alijs ad virge erectionẽ cõcur/
rentibus ita ꝙ debitam ⁊ ſufficientem ad membri
erectionem impediat vt experientia patet. Nam in
multis fuerunt inciſe qui vxores ⁊ puellas habue/
runt ex quibus filios generauerunt quare aliquan/
do accidit tale nocumentum ⁊ aliquando nõ. ¶ Ad
probationem ſecunde conclu. dicunt ꝙ multiplicia
remedia ad curam prefati nocumenti accomoda/
ta ſunt ⁊c. Probatur primo ꝙ remedia non requi/
rebat cum ſanus eſſet ⁊ potẽs vt ex predictis patet.
Preterea ſi in eo erat mala cõplexio frigida cordis
que dicti impedimenti cã erat. debebant illam ma/
lam complexionem ordinate curare ⁊ cum ſyrupis
⁊ cum iuleb proportionatis ⁊ ſi erat materialis cu₃
ſolutiuis conuenientibus pluries ⁊ cum electuarijs
calidis ⁊ epitimatibus ⁊ alijs que ad dictam mala₃
complexionem frigida₃ conueniebant. Iſta tamen
facta non fuerunt. ¶ Preterea vt dixerunt. Com/
plexio illius. in precedente fuit colerica: nunc vero
eſt melancolica ⁊ per cõſequens cum illa eſſet acci/
dentalis ⁊ accidẽtaliter facta vt patet ex quarto pre
miſſo. debuit illa curari ſi illa fuiſſet ⁊ debuiſſet ad
naturalem complexionem reduci quod factum non
fuit ⁊ ideo ex dictis eorum ſequitur ꝙ non debite
habita fuit diligentia circa curã eius. ¶ Et cũ ad/
dunt ex quibus fere nullum idem ſer Andrea ſuſce
pit iuuamentum faciens ad potentiã erectiõis ſuffi
cientez pro coitu ⁊c. nõ miru₃ q₂ primo ipſe valde
ſufficiens erat ⁊ cu₃ hoc vt patet ex nũc dictis ſi ex
ꝑdictis cauſis predictu₃ impedimentu₃ fuiſſet non
fuit debita cura adhibita cã. Dicant illud impedi/
mentũ eſſe maxie ex frigidtate mẽbroꝝ principaliũ
q̃ frigiditas debebat curari. Si ita fuiſſet. ¶ Et cũ
dicunt nulla alia occaſio preceſſit erectionem impe
diens a predictis. Hoc eſt expreſſe falſum pro tem/
pore illo cum primo ab eo vxor receſſiſſet etiã ratio
naliter ⁊ magna indignatio interuenerit inter ipſu₃
ſer Andreã ex vna pte ⁊ vxorẽ ſuã ⁊ ſoceꝝ ex altera
ortaq₃ fuit lis iter eos ꝙ ñ ſine maxia moleſtia ⁊ tri
ſticia atq₃ melancolia eſſe potuit. ¶ Preterea qđ in
doctorũ artiũ ⁊ medicine iudicio poſitũ fuit nõ ſi/
ne maxima cogitatione ⁊ cũ moleſtia eſſe potuit. l₃
certũ eſt ꝙ omnia predicta nõ parũ ſed plurimum
diuertunt ⁊ alienant ab erectione virilis membri.

¶ His tñ non obſtãtibus vt ex predictis patere põt
dicto tpe ad erectionẽ ⁊ coytum ſufficiẽs fuit: qđ
valde mirũ eſt ⁊ ĩ paucis cõtingens. ¶ Cum aũt ad
dunt ⁊ certũ ẽ ꝙ idem ſer andrea ẽ in etate fortitudi
nis vel ſaltẽ ĩ prima pte cõſiſtentie cũ ſit fere annoꝝ
xxx. vł. xxviij. ⁊c. Dicitur ꝙ ſi ⁊ ĩ aliquo exñte in eta
te pñe conſiſtẽtie ⁊ fortitudĩs accidat aliqua diſpo
ſitio vł impedimentum põt in illa etate tolli añqua₃
cõfirmetur. Cũ igit̃ rõabiliter in eo ſi aliq̃ fuiſſet vł
eẽt cordis frigiditas: nõ eſſet niſi accñtalis: nec rõna
biliter cõfirmatur: cũ adhuc ipſe ſit calide cõplexio
nis ĩ tota habitudie ⁊ cor eius ⁊ epar ſint calida ma
nifeſte. Primo p₃ de corde quia pulſus eius eſt ma
gnꝰ ⁊ fortis cũ velocitate vt ad tactum ꝑcepi. De ca
liditate etiã epatis ẽ manifeſtũ ex latitudine venarũ
⁊ pilloſitate circa ypocũdria ⁊ ſumẽ ⁊ pectinẽ. ⁊ ad
tactũ apparet ibi manifeſta caliditas ⁊ maxime cu₃
ipſi cõcedãt complexionẽ ipſius fuiſſe totiꝰ habitu/
dinẽ. nõ autem eueniat illa colericitas ex caliditate
cordis: rationabiliter euenire d₃ ex caliditate epa/
tis. Et l₃ plura ſigna adduci poſſint ꝑ his nũc ſum
cõtentus. ¶ De caliditate autem teſticulorum non ẽ
dubium: qđ calidi ſunt ⁊ ipſi etiã cõcedere vidẽtur
dum loquunt̃ de diſpoſitiõe ipſius ſer andree vt p₃
ex precedẽtibus. ¶ De caliditate ãt cerebri credo nõ
dubitẽt ⁊ ẽt fortitudinẽ eius ſi cõſiderãt ſigna ſigni
ficãtia ſuper caliditatẽ. Nam caliditas apparet ma
nifeſte ad tactum: figura laudabilis: capilli nigri ⁊
groſſi ⁊ multi: ⁊ orta ratiõabiliter ſe habẽt: collum
groſſum ⁊ forte ⁊c. ¶ Cum igit̃ addũt cum vtriq₃ nõ
ſit quouiſmodo ad melius ꝑ remedia deductꝰ ergo
nec adducet̃ nec curabitur ⁊ ĩ futurũ. Patet ex ꝑdi
ctis. nam vt p₃ nullis remedijs idiget nec indigebat
niſi habere vxorẽ ſuam q̃ ipſum immẽſe diligeret ⁊
cum eo libẽter ⁊ placide ſtaret ⁊ viueret. ¶ Si tamẽ
cõcederet̃ eis ꝙ aliquod impedimẽtum haberet ac
cidẽtaliter: qđ tñ non cõceditur ꝙ impedimẽtum.
ſm eos eẽt ⁊ cordis frigiditas maxie ⁊ complexio to
tiꝰ melãcolica accñtaliter iducta: illa nõ curata fuit.
Et ſi illã curare attẽtaſſent certe maximũ fuiſſet no
cumẽtum iductũ. quia ſupfluam induxiſſent calidi
tatẽ cũ eius cõplexio tũc fuerit ⁊ etiã nunc ſit calida
¶ Et ſic p₃ qualiter ad añcedẽs ⁊ conſequẽs ſit reſpõ
dẽdum. Nam dato ꝙ ꝑ remedia nõ facta ſm neceſ
ſariũ ⁊ exigẽtiã lapſus ſi aliquis fuerit nõ conſequẽ
ter fuiſſet iuuamẽtũ: non tñ ſequit̃ ꝙ ſi in futurum
debita adhibẽtur remedia nõ liberaretur ad bona₃
⁊ laudabilẽ diſpoſitionẽ deduceret̃. Et ideo conſe/
quentiam valere. quia omnium natura ẽ operatrix
tertia tegni. Et per regulam ſumptam a maiori ꝙ
de facili deduci poſſet cum natura hominis in eta/
te fortitudinis ⁊c. Dicitur breuiter quod nullu₃ im
pedimẽtum ⁊ nec defectus erat in eo: nec ẽ: Et ſi ali/
quis fuiſſet oportebat debite naturam iuuare vt pa
tet ex precedẽtibus. ¶ Secundo cum arguunt eandẽ
ſecundam concluſionẽ. Cauſe in eo impediẽtes ere/
ctionẽ ſufficiẽter ſunt irremouibiles: Breuiter dici
tur ꝙ iſte cauſe impediẽtes non erant nec ſunt in eo
vt patet ex ꝑcedẽtibus. Nam ẽ ⁊ fuit potẽs ad actũ
coitus: vt etiam ipſi aſſeruerunt: ei ad erectione₃ vt
deductum ẽ in precedẽtibus ꝑ plura. Et ideo illa di
cta que adducunt ex Gal. tertio tegni non probant
propoſitum. ¶ Et ita dico đ alijs auctoritatibus q̃s
ipſi adduxerunt non probant propoſitum. cum illa
impedimẽta non ſunt in dicto ſer andrea vt ex pre/
dictis. ¶ Tertio ad idẽ ſic arguunt. In mẽbro predi
cto ẽ notabilis đfectus vẽtoſitatis ſpirituoſe ⁊ neceſ
ſarie. Illud negatur ⁊ ẽ falſu₃ vt patet ex quinto no
tato ⁊ tertia concluſione ⁊ in multis alijs dictis pre
teritis. ¶ Et cum dicant illam venire ex mala com/

plexiõe frigida cordis pz etiã ex his que dicta sunt
circa pbationem prime conclusionis ꝛ multis alijs
locis. Nõ igitur pbant aliquo modo secundam cõ
clusionem. ¶ Circa pbationez tertie cõclusionis nõ
est multum insistendum cum illa conclusio non sit
contra ser Andream. Licet quedam ponant que nõ
omnino euidentia sunt nec certa maxime cum quis
valde potens est ad actum coitus vt est ser Andrea
qđ pluribus testibus dicit se esse pbaturum ꝛ pba
re nec virile mẽbrum molle ꝛ lapsum habens perse
ueranter actum est cum deuirginatis exercere actũ
coitus imo ꝛ necesse est ad cõplendum actum coit⁹
cum deuirginatis habere mẽbrum virile debite re/
ctum ꝛ debite durum ꝛc. Amẽ. ¶ Bauerius.

¶ De quadam putrida febre cum stomachi debili/
tate ꝛ extenuatione.

¶ Consilium 53.

Petitio. X tuis factus sum certior de dispositione
M. d. p. Et quid scriptum est ex lacris ex
hibitione. Et quibus in terminis res sua
modo sic cõstitura. Petis etiam a me ti/
bi vt significem quid mihi agendum videatur.
Responsio: ¶ Ego mi Gregori lz nõ dubitem ꝙ tu p̄sens oĩa
melius noscis quã ego absens. tñ vt votis tuis satis
faciã ꝛ opinioni. M. d. p. ꝛ pariter affectioni mee
ad eundẽ: paucis absoluã que mihi videntur.
Gal. ¶ Gal. x. terapentice cap. xiij. iquit. Similes eniz
he dispositiones existẽtes similibus indigent sana/
tionibus. Cum igitur febris putrida sit cum debi/
litate stomachi vt erat quãdo presens eram ꝛ si nõ
adeo vehemens est cuz tanto dolore stomachi: vi/
detur ꝙ similes indicationes in eius. cura nunc ha/
bẽde sint sicut tũc vt. s. facis. Procedas digerẽdo
paulatimq̧ euacuando. Hoc est canon ab omnibus
illustribus doctoribus nostris celebratus. Idemq̧
obseruata debilitate stomachi cum rebus ab intra
admistratis ꝛ ab extra approximatis succurrẽdũ ẽ.
Ad macre factionez. ¶ Sed qm̃ macrefactionis nobis aliquã suspectio
nẽ affert eidem sentio succurrendum cum rebus re
staurantibus ꝛ complexionem rectificantibus phi
bentibusq̧ siccitatem ꝛ humidum substãtificuz re/
Philosophus. vj. ethicorũ. staurantib⁹. At cum philosophus. vj. ethicoruz di
cat nec prudentia vniuersalium solũ natura. ꝛ sub
dit si eniz sciant quoniã leues bene digestibiles car
nes ꝛ sane quales aũt leues ignorant nõ faciet sani/
tatem sed scienſq̧ volatilium leues ꝛ sanare faciet
magis. hoc ideo dixi ne sub quadam vniuersalita/
te loquens particularia magis opportuna. ¶ Unde
dico ꝙ nõ est desistendum a digestiuo. Qđ sit cõ/
fortatiuũ stomachi ꝛ materie flegmatice incisiuũ ꝛ
Syrup⁹. subtiliatiuum cuiusmodi est iste syrupus. ℞. mellis
ro. colati syrupi de absinthio añ. ℥. ß. syrupi de ra/
dicibus paruz acetosat. ʒ. vj. aque lupulorum aque
feniculorum aque mellisse añ. ℥. j. misce ꝛ aromati/
Pillule. za cum modico cinamomo. ¶ Post supradicti syru
pi exhibitionez cuz viderem in materia factam esse
vel intensa magis digestionem exhiberem infrascri
ptas pill'. videlicet. ℞. aloes. ʒ. ij. dissoluantur cum
succo endiuie ꝛ ponatur ad solem in vase vitreato
ꝛ cum inspissatus fuerit addantur turbit electi. ʒ. j.
zenzi. ℈. j. ameos carui añ. ℈. ß. ꝛ fiat magdalion
de quo formentur pill'. vij. pro qualibet. ʒ. De his
pill'. leuibus ꝛ sine custodia dari possunt a. iij. vsq̧
ad. v. ante cibũ per horas. v. Uel dari possunt due
Cõfectio. aut tres imediate ante syru. exhibitionem. ¶ Cõfe/
ctione infrascripta virtutũ naturaliũ cõfortatiua ꝛ
pprie cpatis ꝛ humidi substãtifici mẽbrorum om/
nium restauratiua sum sepe cui⁹ hec est descriptio.
℞. pulparum alarũ pectoris caponis iuuenis ꝛ car
nosi. ℥. iiij. amigdolarũ dulcium excorticatarum.
ʒ. vj. pincarum mundatarum ꝛ inde in aqua feruen
ti infusarum ꝛ inde expressarum postea exsiccatarũ
in vmbra. ʒ. vj. fisticorum. ℥. ß. auellanarum mun/
datarum. ʒ. ij. iniubarum numero. vj. seminum cõ/
munium frigidorum. ʒ. vj. ꝛ minorum frigidorum:
ʒ. ij. seminis malue. ℥. j. seminis portulace. ʒ. ij. pas
sularum paruarum pulpe sebesten. añ. ℥. ß. dragan
ti gũmi arabici añ. ʒ. ij. mucilaginis citoniorum. ʒ.
iij. electuarium regum. ℥. iij. mente sicce. ʒ. j. nucis
muscate macis añ. ʒ. j. ꝛ. ℈. j. scorie fierri prepara/
te. ℈. ij. specierum aromatici rosati descriptione
gabrielis. ʒ. ij. ß. specierum triasandalorũ sine cam
phora. ʒ. j. ß. gemarum margaritarum añ. ʒ. j. ß. pe
nidiarum partes duas zucari trium coctarum par
tem vnam de his duobus quãtum sufficit ad faciẽ
dum confectionem. ¶ Que hoc modo fiat. carnes
prlo debite cocte subtiliter incidant deinde in mor
tario marmoreo optime pistent alia oĩa. optime pi
stent q̄ pistãda sunt ꝛc. subtilissime puluerizent. de
inde oĩa simul cuz duabus ptibus aque absinthij ꝛ
vna buglosse ẽt de ambabus quãtuz sufficit miscea
tur ꝛ fiat cõfectio in morsellis: quorum quilibet sit
trium. ʒ. ¶ Huius cõfectiõis sumat morsellũ vnuz
immediate ante prandiuz. Et si placet cum sit opti/
mi saporis sumat similiter ante cenam. ¶ Cum vero
digestiuum quattuor aut sex diebus acceperit ꝛ in
de pill'. aut cuz eo. Laudo trib⁹ aut quattuor dieb⁹
ab eo desistat. Et loco digestiui morsellum vnum
confectionis suprascripte sumat ꝛ. Coluat inde os
cum modico vini. Et si aliquid de eo transglutiue
rit nihil refert. ¶ Unctiones vero ad stomachũ cõ
fortantes ꝛ cuius ardorẽ prohibent ne prolixus sim
doctrine tue mando ꝛc. ¶ Bauerius.

¶ De mala complexione frigi. ꝛ humi. cerebri cuz
debilitate visus.

¶ Consilium 54.

N casu Specta. dñe Julie cum sit nuper
purgata videt ꝙ sic procedendum sit. ℞.
specierum yere simplicis. ʒ. ij. mirabola/
norum chebul. ℈. ij. masticis. ʒ. ß. agarici
optimi. ʒ. j. salis geme zẽze. añ. ß. aloes optimi. ʒ.
iij. bdelij. ℈. j. pistent oĩa ꝛ cũ aq̃ maiorane ꝛ eufra
gie reformet pasta pro pill'. Ex qua cuz opus fuerit
fiãt pill'. septẽ pro. ʒ. ex qbus accipiat a tribus vsq̧
ad quinq̧ per horas duas post cenã cũ vadit dormi
tum. Istas pill'. taliter sumat ĩ omni fine decẽ aut
xij. dierum. ¶ ℞. mirabolanorum chebul. condito/
rum si fuerint grossi vnum: si parui duos. Istis mi
rabolanis vtatur sumendo vnum si grossum fuerit
ꝛ duos si fuerit paruus per horam ante diem. Dein
de prandium suuz differat per horas quattuor aut
quinq̧: ꝛ eis taliter vtatur bis in ebdomada inter/
ponendo duos aut tres dies inter vnã vicẽ ꝛ aliã.
¶ ℞. succi maiorane succi blite succi celidonie succi
rute omnium per residentiam clarificataruz añ. ʒ.
vj. succi feni: clarificati. ℥. v. mellis dispumati lib.
vnã ponãtur ad ignẽ ꝛ buliãt simul donec redeant
ad spissitudinẽ mellis. deinde addantur pulueris se
minis feni. ʒ. ij. macis cubebarum cinamomi pipe/
ris longi sisileos añ. ʒ. j. ß. eufragie. ℥. j. ꝛ diligen/
ter misceantur ꝛ fiat electuarium. De isto electua/
rio accipiat. ʒ. ij. ß. in aurora illis diebus quibus
non. acceperit pill'. neq̧ mirabolanorum. Et vsus
supradictus talis sit per totum mensem Maij. Et
ĩ ceteris mẽsib⁹ vsq̧ ad mẽsem Septẽbris sit vsus
rarior ꝛ huius ꝛ aliorũ medicaminũ. ¶ Sufficiet ꝙ
semel in mense accipiat pill'. ꝛ semel in ebdomada
mirabola. ꝛ bis electtariuz. ¶ Et si magis placeret

sumere

Odorabile.

ſumere electuariū quando vadit dormitū facta ce-
na leue nō minus conferret. ℞. maiorane ſubtiliſ-
ſime puluerizate. ℥. j. ß. ligeť ĩ ſindone rara lota in
grana ⁊ ſepe odoreť ⁊ in nocte ſi taliter diſponereť
Lixiniuz. vt odor dicti pulueris ad nares qñ dormit perueni-
ret optimū eſſet. ℞. cinerū cauliū quãtum ſufficit
ad faciendum lixiuium mediocriter forte de quo ſu
matur quãtum ſufficit pro capitis lotiõe in quo bu
liat aſſari. m. j. extremitatum roris marini. ℥. j. flo
rum ſticados arabici. ʒ. vj. ⁊ cum hec parum bulie
rit deponanť ab igne ⁊ in dicto lixiuio ĩfundať nu-
cis muſcate gariof. añ. ʒ. j. ⁊ piſtentur ⁊ ligentur in
petia ſubtili linea ⁊ ex ea ſepe exprimatur donec li-
xiuium veniat ad debitam caliditatẽ qua caput poſ
ſit lauari ⁊ tunc coletur ⁊ cum eo caput lauet ⁊ opti
me inde exſiccetur ⁊ huiuſmodi lotionem faciat ſe-
mel in ebdomada aut bis ſtomacho ieiuno.

De dieta. ¶ Caueat ab aere frigido ⁊ humido a vẽto auſtrio
⁊ a boreali ⁊ ab aere fetido ⁊ ab habitudine in locis
fetidis ⁊ humidis. Taliter caput munitū teneat nec
frigꝰ ſuſcipiat nec nimis calide. Uitet omnino furo
rem triſtitiã ⁊ ſolitudineꝫ. Caueat a ſomno diurno:
ſit ſomnus in nocte nō amplius ſex aut ſeptez hora
rum. Nec priꝰ dormire icipiat quã due hore a fine
cene trãſiuerint. Et dormiat ſuper altero laterum ⁊
capite bene eleuato. Caueat ab omni exercitio poſt
cibum illico: ⁊ ab omni exercitio in quo oportet ca-
put eſſe inclinatū ſicut eſſet ſuere ⁊ huiuſmodi ſimi
le. Dimittat omnia cibaria mali chimi ⁊ difficilis
digeſtionis ſicut panis azimꝰ ⁊ cibaria ex paſta azi
ma facta. Carnes bouinas caprinas ⁊ ouinas ⁊ ſali
tas. Piſces generaliter ſūt ei mali. Et legumina ⁊
preſertim lẽtes ⁊ fabe. Et omnes herbe que ſunt fri
gide ⁊ humide vt ſunt lactuca portulaca ⁊ ſpinacia:
Et eas vitet q̃ a ꝓprietate viſui nocent ſicut caules
anetum ⁊ lactuca: Dimittat omnia acrumina ⁊ fru
ctus humidos vt pira mala cereſa pruna ⁊ ſicut me
lones cucurbite citrulli. Et tantam cibi q̃ītitatem
ſuſcipiat vt ſtomachꝰ poſſit bene eã digerere. Nec
prius comedat donec ſenſerit precedentem cibum
eſſe bene digeſtum. Et in ſero leuius quam in pran-
dio comedat. Nec in vna menſa pluribus vtatur
cibis ſed ſit contenta vno aut duobus. Uino vta-
tur paucifero ⁊ q̃ito minus tanto melius. Sitqꝫ po
tius album quam rubeum ⁊ ſit ſapore medium in-
ter dulce ⁊ ponticum aut parum declinet ad dulce
dinem. Qđ ſi non habeatur paruum limphetur cū
aqua ciſterne aut cocta. Et dimittat lac ⁊ butirum
⁊ caſeum recentem mediocrem ⁊ veterem de medio
cre in eſtate raro vtatur.

Cõtra vertiginem. ¶ Duz pateretur vertiginem capitis ⁊ opilationẽ
in neruo opilitico vnius oculis. ℞. mirabolanorum
chebullo. condirorum ⁊ capitello applicet.

¶ Bauerius de Bauerijs.

¶ An cauteriū cõueniat in doloribus iuncturarū.

¶ Conſilium 55.

Queſituz. Q Ueritur vtrum cauterium cõueniat in do
loribus iuncturarum.

Solutio. ¶ Reſpondetur ꝙ queſituz duos poteſt
habere ſenſus. Unus eſt. Si in cura do-
loris iuncturarum competat cauterium. Alius eſt.
Nunquid in preſeruãdo ne adueniat dolor iunctu
rarum: cauterium conueniat.

Primū q̃ſitum. ¶ Si quereť iuxta primum ſenſum. Reſpondeť ꝙ
conuenit ⁊ maxime quando materia in iunctura cõ
Ypo. tenta non eſt indurata nec ingipſeata ſed potius eſt
in ea exuberãs ⁊ remoliẽs ligamẽta. Unde Hypo.
vj. aphor. ſpecialiter loquẽs de ſciatica dicit. Qui-
buſcūqꝫ a ſciatica moleſtatis vertebrū forijs reſilijt
his tabeſcit crus ⁊ claudicant niſi vrantur. i. caute-
rizentur. Sed huiuſmodi cauteriuz fieri non debet
niſi quando dolor ſedari non potuerit dieta debita
nec potione conuenienti. Et ob id cauterium diciť
medicamen vltimum quoniam adinuenimus cum
alia non ſufficerint. Conuenit cauterium quoniam
de bonitate eius eſt confortare mẽbrum cuius com-
plexionem volumus rectificare ⁊ ſoluere materias
corruptas in mẽbro cõtentas vt apparet quarta pri
mi cap. xix. Nã cuz materia ẽ flegmatica in iunctu
ra cõtenta cauteriū cõſumit ipſam: aut notabiliter
eã minuit. Et ſi cauſa cõiuncta ab antecedente foue
tur diuertitur ad locum cauterij. quare cuz doloris
ſit per cauterium multum paucificata neqꝫ ab ante-
cedente ſuſcipiat incrementum natura ſupra ipſam
fortificata ipſam conſumit ⁊ inſenſibiliter reſoluit.
¶ In cauterizando conditiones obſeruande ſunt. Cõditiões cauterizã do.
¶ Primo ꝙ corpꝰ ſit bene purgatū. Unde albuca-
ſis ꝑte trigeſima ſue practice dixit. Si nõ cõfert cu Prima.
ratio ⁊ antiquať dolor: tunc oportet vt ſoluas infir
mū ab humorib⁹ groſſis: deide cauteriza ipz. ¶ Scđo Scđa.
ꝙ in cauterizando caueatur ne cauterio attingatur
neruis nec corda aut ligamentū nec aliqua ex venis
magnis. Quare oportet cauterizantẽ eſſe in anotho
mia bene inſtructum vt: noſcat loca in quibus ſunt
nerui vene ⁊ corde ne profundo ad iſtas attingeret.
Unde Aui. quarta primi cap. ſupra allegato. Caute
rizator propterea ſibi cauere debet ne fortitudo cau
terizationis ipſius ad neruos proueniat nec ad cor
das nec ad ligamenta ⁊c. ¶ Requiritur tertio vt lo Tertia.
cus cauterizatus tãdiu teneatur apertus donec tã-
diu materia finiatur tota que in mẽbro continetur.
¶ Conſiderandum ẽ ꝙ duplex eſt cauteriū ſcilicet Spẽs cau:
potentiale ⁊ actuale. ¶ Potentiale eſt. Qđ ex medi Potẽtia-
cinis aduſtiuis ſiue cauſticis quaruz caliditas ⁊ ſic le.
citas ad quartū proueniūt gradū: q̃ cuz fuerint in
quãtitate cõuenienti ⁊ mõ debito corpori humano
approximato a calore naturali de potentia reducūtur
ad actū ⁊ ſuam cõplent operationem. ¶ Et tale cau
terium diuerſificatur. Aliud eſt in ſubſtantia dura
vt arſenicum ſublimatum calx. Aliud in ſubſtantia
molli ſicut aqua ſalis nitri ⁊ aqua arſenici ꝑ ſubli-
mationem preparati. Aliud vero eſt ĩ ſubſtantia me
dia quemadmodum eſt que ſit ex ſapone ⁊ cantari-
dibꝰ ſeu flamula aut ꝓtaſia vel apio ranino ⁊ huiuſ-
modi. Medici eſt ſubſtantiã cauterij eligere que ſue
intentioni magis ſeruiat ſm quod voluerit magis
minuſue profundare. ¶ Actuale cauterium eſt ſub- Actuael.
ſtantia metalica in qua ignis impreſſit. Et huiuſmo
di actuale cauterium diuerſificari debet iuxta di-
uerſitates membrorū que cauterizari debent. Naz
ſi in ancha dolor fuerit q ad ĩferiora nõ deſcendat
ſm albucaſim loco ſupra allegato cauterizanda eſt
cum inſtrumento ad modum coclearis cuius dia-
meter ſit medietas palmi ⁊ in circuitu ſuo eminẽtie
ſint quinqꝫ ad formam oſſium dactilorum que poni
debet in igne donec rubeſcat. deinde egro ſuꝑ par
tem ſanam ſituato taliter ꝙ anche accumen appa-
reat debet ſuper anche accumen cauterizari: ⁊ vna
cauterij approximationem quinqꝫ fiant cauteriza-
tiones. Sed ſi dolor ab ancha retro per coxam de-
ſcenderit ad crus vbi dolor terminatur cauterizari
debet cauterio cultelari in parte ſilueſtri. Si vero
dolor ad pedem peruenerit fiat adhuſtio tenuis ⁊
profunda in capite parui digiti quoniaz ſanabitur
⁊ hoc Raſis. xij. continentis auctoritate ſimeonis.
Si dolor in genu ⁊ in eo materia contenta ſit caute
ria tria aut quattuor circa genu fieri debent caute-
rio oliuali. Sed in tali cauterizatiõe nõ eſt manus
multū ſubmergẽda ſꝫ circiter ſpiſſitudinẽ cutis tã-

tum ⁊ hoc iuxta albucasis sniaȝ ĩ loco supra dicto.
Cõiter tñ opantes faciũt cauteriũ p tres aut q̃ttuor
digitos sub genu ĩ pte siluestri ĩter duo focilia cuȝ
cauterio oliuali. Sȝ si mã descenderet a pte supe/
riore ad genu ⁊ causaȝ cõiunctam in genu cõtentaȝ
cõseruaret vstio fienda esset per quinq; aut sex di/
gitos supra genu in ea pte per quã materia ipsa de

In dolore podagrico

scendit. ¶ In dolore podagrico dixit albucasis cau
teriza circa iuncturaȝ pedis in circuitu ⁊ sic caute
riũ oliuale. Et si indiget vt punctes supficiẽ pedis:
tunc fac cũ cauterio puncti. Nõnulli affirmãt cau
teriuȝ factum supra talum ĩ parte siluestri cõferre.
¶ Prosequi de omnibus iuncturis longum nimis

Que melior.

esset ⁊ ad propositum nostrũ alienum. ¶ Cuȝ caute
rizatio fieri possit cauterio potẽtiali ⁊ etiã actuali
vt ex superius dictis apparere potest: vsus tamen
actualis quã potẽtialis est melior ⁊ securior vt ap
paret per consiliatorem differentia. xxviij.
¶ Ex cauterijs actualibus. Aliud ẽ. Qd̃ fit cũ fer/
ro. Et aliud cũ auro. ¶ Qd̃ si quis requirat. Qd̃ ho
ruȝ sit pstãtius. ¶ Dicit̃ cauteriũ ipm posse duob⁹
modis cõsiderari vt dixit cõsiliator in ãnexo diffe
rẽtie. xxviij. Uno mõ ẽm se. Alio modo ĩ compatio
ne ad opantem. ¶ Si ẽm se cõsideretur ⁊ absolute ⁊
melius est cum auro quã cum ferro ppter aurum
esse magis tempatum magis etiaȝ nature humane
proportiõatum ⁊ minoris lesionis ⁊ facilioris con
solidationis. ¶ Si consideramus per compatione
ad operatione cum duplex sit: peritus ⁊ expertus:
⁊ imperitus. Dicitur q̃ melius est a perito qui co/
gnoscit quando cauteriuȝ auri est sufficienter igni
tum ⁊ non decipit̃ propter eius coloreȝ vti eo: quã
cauterio ferri. Si vero operator fuerit inexpertus:
prestat vt cauterizet cauterio ferri. naȝ non potest
decipi in eo quando fuerit sufficienter ignitũ: quẽ
admodũ cõtingit in cauterio aureo. Et quia huius
modi imperiti ⁊ inexperti sunt multi. hinc est quod

Soluit̃ q̃.

plures vtũtur cauterio ferri q̃ȝ auri. ¶ Et per hanc
distinctionem soluitur controuersia inter albuca/
sim ⁊ medicos ipsum precedentes qui voluerunt q̃
melius est auri cauterium quã ferri. Cuius contra/
riũ sensit albucasis in parte supra allegata. ¶ Mul/
ta que circa hanc materiã de cauterio dici possint
que cum aliena proposito nostro essent relinquo.

Scd̃m q̃si tum.

¶ Si aũt de cauterio querat̃ de pseruatiõe iuxta
sensum ẽm. Respondetur q̃ cautela ⁊ preseruatio a
dolore iuncture consistit in prohibendo multiplica
tionem humoris dolorem facere consueti. Hoc aũt
fit dieta debita ⁊ conuenienti euacuatione ⁊ confor
tatione membri ne materiam suscipiat vt apparet
ab Aui. xxij. tertij cap. de preseruatione a dolore
iuncturarum. Et a Serapione. iiij. sui breuiarij. Et
a Rasi in suo de doloribus iuncturarum ⁊. xij. cõ/
tinentis. Nullus eorum in preseruando specialiter
mentioneȝ fecit de cauterio. ¶ Qd̃ siquis quereret
Nũquid cauterium posset intercipe fluxum mate/
rie ad iuncturã ⁊ ita dolorẽ futurũ phibere. ¶ Re/
spondet̃ q̃ vbi materia fluẽs eẽt pauca ⁊ cauteriuȝ
esse supra iuncturã factuȝ ⁊ in loco cõuenienti ⁊ de
bite pfundatũ posset materia ipa ĩtercipi ⁊ phiberi.
Sed q̃ tale cauteriũ psupponit paucos hũores ma
los ĩ corpe. Qd̃ fit poti⁹ p dietã cõuenientẽ ⁊ potio
neȝ debitã potissime. Inde ẽ q̃ talis pseruatio po/
ti⁹ tali regimini attribuit̃ quã cauterio. ¶ Est ptera
q̃ nõ in quolibet dolore anche põt modo dicto cau
teriũ fieri sicut in sciatica ⁊ ĩ plerisq; alijs iũcturis
in q̃bus supra ipsas cauterium fieri nõ posset. ¶ Et
forsan quia talis pseruatio p cauteriũ nõ ẽ vniuer/
salis ad oẽm dolorẽ iuncturarũ cuȝ generaliter de
preseruatiõe loqueretur de ea nõ fecerũt mentionẽ.

¶ Sed aduertendum q̃ cauteriũ factum ad inten/
tionẽ supra dictã debet semp manere apertum. Si
vero cõsolidaret̃ humor ad iuncturaȝ descenderet
⁊ causaret dolorem. Hec dicta sint cuȝ laude dei.

¶ De vlcere renum cum apostemate.

¶ Consilium 56.

Si recte que scripta sunt intellexi: venera/
bilis dñe Catherine d̃ Ardinghellis egri
tudo ⁊ vlcus in rene sinistro. Cui in eodẽ
rene cõiunctum ẽ apostema. Et cum his
duobus cõplicata est febris. ¶ Utrũ vero causa vl/
cus fuit apostematis: aut apostema vlceris ⁊ si cer/
tum nõ sit verisimile tñ apparet ppter ea q̃ scribũ/
tur q̃ vlcus attraxerit apostema. Ulcus cã fuerint
lapilli. ¶ Uerũ cũ ab aloisio filio cupienti ĩtelligere
quid arbitrer in hac egritudine futurũ an ad salutẽ
terminabilis sit. Qd̃ deus concedat: vel aliter. Qd̃
auertat: minime satisfacere d̃siderio possiȝ: nisi pri⁹
cognitum fuerit. Nũquid vlcus corrosiuũ sit vel fi
stulosum aut nõ. Et vtrum antiquũ vel nouũ. Et si
medici a principio vlceris nõ fuerint vocati arbitra
ri possint ex pacientis relatione. ¶ Postquã legerã
que scripta fuerãt cognoui hãc venerabilẽ dominã
sumere aquã porete: que ⁊ si ab his qui aque porrete
virtutes pprietates scribũt. cõcedat̃ in vlcerib⁹ re/
nũ vesice ⁊ viarũ vrine ⁊ nõnũq̃ȝ vt aliqui perhibent
cõtulerit nõ videt̃ tñ carere aliqua dubitatione: nõ
tantũ pp vlc⁹ q̃ȝtũ pp apa. Qd̃ ẽ vlceri cõiunctũ.
Nõ tñ hoc scribo q̃ dubitẽ nõ adesse factũ sano ⁊
maturo cõsilio temerariũ esset vt absens illa aliter
iudicare quaȝ viri doctissimi psentes q̃ melius pa/
cientis naturã ⁊ dispositionẽ nouerunt. ¶ Et vt nõ
videar absq; cã motus voluit Auic. xviij. tertij tra
ctatu. ij. cap. de vlcerib⁹ renũ q̃ cauendũ est a mul/
to potu vt minoret̃ necessitas mingendi ⁊ ne ad re/
nes materia trahat̃. ⁊ dimissio omnis acuti amari ⁊
salsi ⁊ ventosi. ⁊ minoratio potus aque vt minoret̃

Dieta.

motus renũ ab eo qd̃ curritur ad eos ⁊ eorũ ratio p
illud. Cũ igitur aqua porrete faciat mingendi acci/
dentiã magnã ⁊ ad locum renũ ducat materiaȝ. Et
parũ post. Et melius est vt eques materiã ⁊ educas
illã post illud ⁊ pprie vomitu. vomitus enim ẽ me/
lius quo renũ vlcera curant̃. ppterea qd̃ mundifi/
cat ⁊ euacuat. ⁊ propterea qd̃ attrahit humores ad
contrarium partis renum.
¶ Ratione apostematis nõ videtur cõuenire mul
tũ. Unde Auic. xviij tertij tractatu. ij. cap. de apo/
stematibus calidis laudat solutionẽ fieri cuȝ his q̃
trahunt materiã ad viã intestinorũ. ¶ Unde dixit.
Illud q̃ melius soluit est aqua casei ⁊ cassiafis. In
aqua quidẽ casei est declinatio materiei ad intesti/
na ⁊ ablutio ⁊ abstersio ⁊ ĩfrigidatio ⁊ maturatio ⁊
rectificatio in vlceribus. Et in cassiafis. est enim so/
lutio ⁊ maturatio cũ facilitate ⁊c. ¶ Postea eodẽ ca
pitulo. Et precipue quibus fit curatio in rectificatio
ne apostematis ⁊ solutione humoris mali sunt cliste
ria ⁊ potiones. Clisteria enim magis sunt cõuenien/
tia ad ipsa cũ fixione virtutis cũ hoc ipsa nõ faciũt
descendere aliud desup sicut descendere faciunt ea
q̃ bibunt̃ ⁊ solutiua. ¶ Et ĩfra. Et nõ ẽ admistrãdũ
solutiuũ qm̃ dolorẽ facit ⁊ nocet p id qd̃ descẽdere
facit desup clisteriũ aũt aque balnei solutiuum est.
¶ Scripserã pridie modũ accipiẽdi aquã: putans
id esse qd̃ mihi narratũ fuerat: vȝ qd̃ dolor huius
venerabilis mulieris esset ppter psentiam lapilli in
renib⁹: ⁊ fetor in vrina ppter materias albas que a
q̃busdã menstrua alba appellant̃ vt mihi relatũ fue
rat. ¶ His duob⁹ cõuenisset balneuȝ siue aqua bal/
nei: qd̃ ratione ⁊ auctoritate facile declarari posset.

¶ Item

¶ Item pp hoc dico cuius dicere intēdo. aquaꝫ ipsam nō bene fuisse administratā. cum certe credam nō sine maturo cōsilio factū esse prestātissimoꝝ doctoꝝ. Sed tm̄ dixero cū iter corpa ꝛ medicinas curat ꝓprietas que nō nisi experiētia cognoscat. si ꝓpter febrem aut apostema vel vlcus videret hec domina grauius se habere. nō diu censeo persistendū esse in potu aque. sicut nō dubito presentes doctores faciunt. ℭ Bauerius de bauerijs.

ℭ Regule obseruande ꝓ vsu balnei petrioli.

ℭ Consilium 57.

IN primis dꝫ accedere ad balneum qd̄ vocatur le caldalene. ꝛ ibidē duobus diebus balneet ꝛ hoc. qm̄ aqua ista est nimis calida vt corpus calidiorē postea facilius tolleret. Tertio die accedat ad balneū petrioli qd̄ vocatur balneum eqrum ꝛ ibidem balneet. ¶ Modus aūt talis erit. Incipiat balneū ī ortu solis ꝛ hoc vētris beneficio prius habito vel saltē temperato ꝛ in dicto balneo ꝑ horam maneat. Deinde balneū egrediatur pānis vero bene tectus. ēt lectum ingrediat vbi pānis mediocriter copertus sudare tētet absqꝫ somno. Sit ꝑ vnam horam maneat in lecto. Qua transacta vestitus accedat ad duciā ꝛ ibidē per horam ducietur. Debet aūt aqua ducie eam ꝑtem capitis ꝑcuttere que ꝑ digitum medium manus tangit apposita cōiuncture ꝛ manus nasi extremitate. Incipiat aūt duciam a penultima. qm̄ tempatior prioribus existit que forte in principijs tollerare nō possent. ꝛ cōtinue versus priores accedat. quousqꝫ ad calidiores sit peruentum que tollerabiles existant. Post horā transactam ducie inde ad horam prandium assumat. Post prandium aūt septē horis per maneat absqꝫ somno. ꝛ cibo. Et inde ad duciam reuertatur in qua per mediam aut integrā horam permittere poterit. ꝛ inde ad horam cenare. Postea ꝑ horam cum dimidia vigilet dehinc dormitum accedat ꝛ diebus etiam sequentibus cōsimilis modus erit seruandus.

ℭ Jeiunus balneū ingrediat: nec ī ipso vllo pacto comedat aut bibat. Vino vtat paucifero nec dulce nec multū auster: sed mediocri. Vitet res omnes male ꝛ tarde digestionis ꝛ presertim in caput euaporātes: qualia essent lagana ꝛ acrumina. Fructus oēs. Aromatica multū calida. Vinū potēs. Carnes grosse. Caseus. ꝛ his similia vitet. Sed vtat rebus cite digestionis. ꝛ boni nutrimēti. ꝛ nō effumātibus ad caput. Sōnus nimius nocet. qm̄ corpus humectat. Ita ꝛ vigilie superflue. qm̄ caput replēt humorib⁹. Dieta.

ℭ Sunt. ꝛ alia duo balnea. Vnū vocat sancta Lucia. Aliud sanctus Caluarius. In quoꝝ vno si mulieres balneant multū cōferens stomacho pp mineram ferreā que ibidē que stipticitate sua ꝑtes stomachi vnit. ꝛ cōfortat: ꝛ ibidē nō duciat sed balneat.

ℭ De regimine habendo in balneo porrete.

ℭ Consilium 58.

REgimen quod in balneo porreto obseruare debet spectabilis vir Gabriel Taronis ¶ Cum ad balneū applicuerit stet die vna ꝙ nihil faciat. sed tantūmodo quiescat. ¶ Sequenti vero die in ortu solis accedat ad aquaꝫ porrete. ꝛ bibat sex ciatos illius aque. continentes duos vrceos. Deinde deambulet hincinde donec totam aut quasi totam aquā secedat. ¶ Exacta vna hora redeat ad prandiuꝫ ꝛ bibat vt supra sex ciatos ꝛ demū ambulando faciat vt prius dcm̄ est. Et post finez hore ab hora scd̄a sumptionis bibat alios sex ciatos. Deīde stet horis tribus ad min⁹ prādeat. ꝛ ista die nihil alid̄ fiat. ¶ Tertia vero die in ortu solis bibat sex ciatos aque vt ī scd̄a die. Cū vero cos secesserit aut pro maiori ꝑte accedat ad balneū ꝛ illius querat partē calidiorē ī quo stet si nō fuerit sibi molestuꝫ ꝑ horā. Deinde pōat se in lecto ꝛ mediocriter pānis copto videat si mediocriter sudare poterit. Si sudauerit abstergat sudor cuꝫ pānis calis Et si nō sudauerit trāsacta media hora surgat. ꝛ faciat fieri sibi clystere qd̄ sic fit si sudauerit seu non. ℞. aque porrete ciatos. v. se. anisoꝝ. ʒ. j. cimini. ℥. ß. pistent mō grosso ꝛ buliāt in dicta aqua dōec redeat ad. iij. ciatos cū dimidio vel. iiij. postea colet ꝛ colature addantur zuccari rub. ℥. ij. vitelli ouoꝝ nume. j. olei. ℥. iij. salis. ʒ. ij. fiat enema quo reiecto prādeat. Et hac die poterit prādere ꝛ cenare. ¶ In die vero qua sumit sex ciatos prādeat. sed in vespe hoc est in sero faciat collationē aut leue cenet ꝛ non nisi post septē aut octo horas a fine prandij. Laudo ꝙ si stōus suus difficulter carnes digereret ꝙ aliquādo solet accidere: tum pp malā sui dispōnē: tuꝫ etiā ꝓpter potuꝫ ipsi⁹ aq̄ ꝙ ipse faciat fieri modicū pulli pisti ꝙ ante oīa sorbeat. ¶ Carnes quib⁹ vti dꝫ aut sint pullaꝝ aut castrati. ¶ Et panis sit nō durus neqꝫ calidus vt a furno extrahit. ¶ Vinū autem sit albū aut coloris cisioli nō dulce nec acerbū nō multum potens. Sꝫ in his seruet mediocritatē ab oīb⁹ alijs carnibus ꝛ cibis abstieat: sed tantūmodo istis vtatur. ¶ Cum vero stomachus sit multuꝫ vētosus ꝛ aqua addat in ꝑncipio vētositatis placet vt anq̄uā incipiat comedere per decimā parteꝫ hore assumat coclearīū anisoꝝ habētium vnā zuccari copertura sup quē bibat tantū vini q̄ztum cooperiret fundus ciati. ¶ Et itidē faciat ante cenā in sero ꝙ sumat rotulū siue morsellū vnū cōfectionis que sic fit. Recipe cinamomi electi. ʒ. j. ß. zinzib. ʒ. ß. ameos carui anisoꝝ aā. ℈. j. specieꝝ triasandaloꝝ sine camphora. ℈. ij. aque absinthij quantū sufficit ꝛ fiat confectio in morsellis quoꝝ quilibet sit triū. ℥. de his faciat vt dictum est de anisis. ¶ Circa locū vbi sentit tumorē de mane quādo surgit faciat fieri inunctionē cū oleo qui infra scribitur. ꝛ hoc illa die qua dꝫ accipere sex ciatos. Alia vero die eandem faciat inunctionē quando steterit in lecto ꝛ voluerit surgere post balneum in vnctiōe hac. Recipe olei de aneto ℥. j. olei de ruta. ℥. ß. misce cum hac vnctione calida inungat partes dolentes. s. circa vmbilicum ꝛ versus inguem. Et cū bene fricauerit ita ꝙ intrauerit oleuꝫ abstergatur pars inuncta vt remoueat olei viscositas. ¶ Super oīa caueat a somno diurno ꝛ a statione in sole sub diuo. ℭ Bauerius.

Clystere. Pista. Carnes. Panis. Vinum. Ante prandium. Añ cenaꝫ. Cōfectio. Vnctio.

ℭ De iuuantibus ꝛ nocētibus oculis.

ℭ Consilium. 59.

NOcet oculis aer excellētis frigiditatꝫ ꝛ aer humidus multū ꝛ similiter aer multū illuminatus ꝛ aer ventosus ꝑcipue flante austro ꝛ borea. Cauēdū est ēt a fumo ꝛ puluere ꝛ a statiōe lōga in loco tenebroso. ¶ Eligēdus est locus mediocriter luminosus: cui⁹ aer medi⁹ sit inter calitatē ꝛ frīditatē sꝫ declinātē ad aliqualē siccitatē. Sitqꝫ clar⁹ vaporib⁹ nō ꝑmixt⁹ sine mali odoris. ¶ Vitare dꝫ irā tristitiā timorē melācoliā ꝛ fletū exuberātē. Cōuenit gaudere letari bñ sꝑare ꝛ fletus ītra mediocritatē. ¶ Nocet sup̄fluū exercitiū ꝑcipue illico fcm̄ post cibū. Et nō min⁹ sup̄flua ges. ¶ Exercitiū ꝯuenit legere lr̄as mediocriter. Et multū intueri speculū maxie calibeū īspicere aquā clarā exñtē in vase vitreo virido. ītuitus reꝝ viridaꝝ aut humanū colorē celestē nō figere multo tēpore ad rē vnā ꝛ precipue paruā aut splēdidā vel multū

Nocentia oculis. Iuuantia. Exercitiū oculoꝝ.

luminosam: intuitus lapidis celidatarĳ ꝑiter zafrani confortat visum. ¶ Oculis nocent cibi difficilis digestiōis mali nutrimēti. Et q̄ ī caput vaporāt vt panis azimus ⁊ male coctus vinū potēs ⁊ fumosuꝫ nouuꝫ ⁊ turbidum: carnes antique ⁊ salite: cutes ꝑtes multuꝫ pingues ⁊ animaliū īteriora: oua frisa: lac: butiruꝫ: pisces saliti ⁊ lacunales caules sinapis eruca acrumia ⁊ fungi in multo vsu: nimi⁹ vsus salis ⁊ aceti.

Caanis.
Carnes.

¶ Cōuenit panis ex farina ⁊c. Carnes ex siluestrib⁹ auibus ꝑdicuꝫ fasianorū turturū meruloruꝫ ⁊ ficedularū aliarūq̧ auiū ī nemorib⁹ aut pratis nō in vallib⁹ aut stagnis vt anates anseres folic ⁊ similes. ¶ Ex domesticis capones iuuenes pulle galline iuuenes ⁊ pipiones columbarie volare incipientes: nā habent ꝓprietatem cōferēdi visui. ¶ Quadrupedia caprioli lepores iuuenes in raro tamē vsu ꝓpter sui melancolicitatem domesticis vituli lactantis ⁊ castrati. ¶ Ex partib⁹ pīguibus eligant̃ magis macre oua sorbilia recentia cōcedunt̃ ⁊ tremula abiecto albumine.

Caseus.
Pisces.

¶ Caseus melius est duo aut tres boli ad mense vltimū. ¶ Pisces in raro vsu ⁊ tūc parui squamosi capti ī aquis claris currentib⁹ capedani lutĳ trute. Carpiōes ex mari solie passeres aurate.

Herbe.

¶ Herbe eufragia sclarea siluestris betonica serpillus lauregia maiorana petrosillus feniculus sparagus ruta.

Grana.

¶ Ex granis lupin⁹ salitus ⁊ lot⁹ comestus cū cortice sua ad mēsurā pugilli vt voluit Rab. ĳ. ꝑticula suorum aphoris.

Radices.

¶ Ex radicib⁹ rapa taliter prepata qui vt dicitur secundo alimentoruꝫ generare humores suos ⁊ ventositatē debet ꝑrio optime mundari ⁊ lauari in aqua calida. deinde frigida cum sale postea decoquat̃ in brodio carniuꝫ cōuenientiuꝫ.

Prepatio rapaꝝ.

Aliter prepari potest lauet̃ postquā fuerit bene munda ⁊ buliat in aqua donec fuerit semicocta ⁊ abĳtiat̃ decoctio illa postea compleatur decoctio in brodio carnium laudabilium.

Aromata.
Cōfectiōes

¶ Ex aromatibus cōueniunt cinamomi croc⁹ ⁊ muscus. ¶ Ex cōfectionibus laudant̃ grana feniculi. Confecta cum vna coperta zucari.

Ualētia a ꝓprietate.

Quedā sunt q̄ appropriate oculis ꝯferūt ⁊ visuꝫ ꝯfortāt ⁊ acuūt. Sicut caro picari comesta. Et oculi piscis geste visuꝫ acuūt. Cōestio yrūdinū. Caro tiri. comesta ⁊ ius ei⁹ bibitū. Et oculi coturnicis gestati. Et caro lupi comesta. Et caro oīm auiū degētiū ex rapina. Et epar edi ⁊ hyrci cū comedunt̃. cōferūt visui vt dixit zoar.

Nocētia.

¶ Nocet ꝓprie comestio capitum columboruꝫ siluestriuꝫ ⁊ gallinarū quoniā ꝓprie faciunt siccitateꝫ vt vult zoar licet addant intellectui. Et vsus aneti ⁊ basiliconis habentis lata folia ⁊ caulium. Et omnes cibi salsi ⁊ quicunq̧ sunt vaporosi. Et omnes qui stomacho nocent.

Uinum.

¶ Uinum clarum pauciferum habens aliquid stipticitatis moderate feniculatum. Uinum melius vbi feniculum herba bulierit cum hmōi. ¶ Rasis. ĳ. continentis nihil tantum nocet oculis quantum ventris stipticitas ⁊ crapula ⁊ ebrietas. ⁊ multitudo flobotomie. ⁊ frequens vsus ventosaruꝫ super spatulas positarum. ⁊ vomitus frequens. Licet enim aliquando iuuat pro quanto euacuat materiam in stomacho contentā: nocet tamen pro quāto materias mouet ad caput. Et superfluus coitus post cibū. Et frequēs vsus balneatiōis ī aq̄s termaticis. Et tollerantia lōge famis. Et vsus diuersaruꝫ dapū ī cibis. Et multa cibi repletio. ¶ Baueri⁹.

¶ De imaginationibus.
¶ Consilium 60.

Pillule.

N cura imaginationū isti⁹ iuuenis sic ꝓcedat̃. ℞. pill'. de yera Nicolai. ʒ. ĳ. fiāt pill'. v. istas pill'. materiā a q̄ imagiatiōes ortuꝫ hñt euāantes sumat per horas duas ante diē. deide stet horis ad min⁹. v. antequā prādeat nullo pri⁹ sumpto lauatiuo. ¶ Digerat̃ materia ipsoꝝ imaginationū. ℞. betōice gariof. maiorane mellisse celidōie eufragie floꝝ sticados arabici añ. ℥. ß. buliāt ī lib. duab⁹ cuꝫ dimidia aq̄ vsq̧ ad ꝯsumptiōeꝫ medietatis. postea colet̃ ⁊ colature addat̃ pulueris zucari rub. quātū sufficit ⁊ fiat syrup⁹ de ꝑdicto syru. sumat̃. ℥. j. ß. cui addant̃. ℥. iĳ. decoctiōis q̄ sic fit. ℞. sene. ℥. j. feniculi passulaꝝ floꝝ borragis añ. ℥. ß: ꝯcoquant̃ ī lib. j. aq̄ vsq̧ ad ꝯsumptiōeꝫ tertie ꝑtis postea colet̃ hmōi syrupuꝫ accipiat post cenā ꝑcedenteꝫ ꝑ octo horas suꝑ queꝫ pōt ad libitū dormire. ¶ Et cū taliter ꝯtiuet ꝑ octo dies euētur materia imagiationū erradicatiue. ℞. pill'. cochiaꝝ descriptione almāsoris pill'. aurearuꝫ descriptione Nicolai añ. ʒ. ß. fiāt pill'. vĳ. numero istas pill'. sumat ī die īmediate sequēti cōpleta assumptiōe suprascriptoruꝫ syruporuꝫ suꝑ quas pōt vna hora dormire cū cepit deide vigilet donec trāseant hore. v. ab hora assumptiōis. ⁊ tūc accipiat ciatum brodĳ macri cuꝫ. ℥. ß. zuccari rub. ⁊ inde ad horā cōedat. ¶ Cōfortet̃ oclus. ℞. pulueris cētri galli siue criste galli. ʒ. j. ß. puluerizet̃ ſbtilissime vt alcofol ⁊ cribet̃ ꝯ isto puluere mittat̃ ī ocl'o ī die bis aut ter. ¶ Ad idē vꝫ puluis sāsuci ⁊ seis ei⁹. cui⁹ vsus sit vt dcm̄ est de puluere cētri galli. ¶ Coliriū bonū cōfortās atq̧ oculū clarificans. Recipe aque feniculi maiorane celidōie rute añ. ℥. ĳ. dissoluat̃ ī dcis aq̄s croci. ʒ. ß. antimonĳ. ʒ. ĳ. postea distillent̃ cū filtro ⁊ distillatū in ampula vitrea clausum reseruet̃. De isto colirio absq̧ hoc q̄d calefiat īfundant̃ due aut tres gutte ī oculo. ⁊ hoc bis aut ter ī die qñ non posuerit puluerē suprascriptū. ¶ Aliud coliriū Recipe tutie nouies ī succo fenicli extīcte aloes optimi. ʒ. j. margaritaꝝ. ʒ. ß. puluerizēt̃ subtilissime vt alcofol ⁊ vtat̃ vt dcm̄ est ꝯ duob⁹ puluerib⁹ suprascriptis. ¶ Utat̃ maiorana ſm omnem modū administrationis que ēt odorata cōfert. ¶ Uitare debet pisces ⁊ cibos euaporantes. Et potum plurimuꝫ aque ⁊ vini. Libaria grossa generāt vapores grossos q̄ īgrediēs oculos difficulter resolunt̃. Caueat a balneo dimittat fructus oēs atq̧ oīa acrumina. Caueat a flōmia ⁊ ab appositōe vētosaꝝ. Unde Auic. tertia tertĳ tracta. iiĳ. cap. 4. quasi in fine dixit. Opꝫ vt euitet frequētiā flobothomie ⁊ vētosaꝝ. imo postponat̃ quātuꝫ est possibile nisi necessitas cogat ad illud. sumat semel in ebdomada aut bis diebus intermissis vnū mirabolanū kebulū condituꝫ per horā ante diem. ⁊ inde differat cibuꝫ suū per horas quinq̧. ⁊ sic taliter vtat̃ postquā pill'. ceperit suprascriptas. ¶ Utatur post cibū tragea que sic fit. Recipe coriandroꝝ preparatoꝝ ⁊ conditoꝝ cum vna zuccari coptura ℥. iiĳ. feniculi conditi ⁊ carui cōditi añ. ℥. j. macis ʒ. j. misce ꝯ quo sumat post cibū mediū coclariū.

¶ Bauerius de Bauerĳs.

¶ Ad rubedinem faciei. Consilium. 61.

Recipe cassie nouiter extracte. ʒ. vj. electuarĳ de succo rosaꝝ. ʒ. j. dissolue cum sero caprino. Istuꝫ potuꝫ cal'm sumat in aurora postea differat prādiū suum per horas quinq̧. ¶ Fiat flobothomia ꝯ vena cōi per quā fiat extractio sex. ℥. sanguinis. Et hec flobothomia fiat interposita vna die inter assumptionē supradicti potus. ⁊ diē ipsi⁹ flobothomie. Et talr fiat ꝑ horaꝫ vnā cū dimidia post ortū sol' ꝑus habito bñficio vētris ⁊ vrine. Et post flōmiā stet duab⁹ horis añquā comedat. ¶ ℞. sirupi de epithimio acetosi simplicis añ. ℥. ß. sirupi ꝯ fumoterre. ℥. j. aquaꝝ lupulloꝝ endiuie ⁊ nenufaris añ. ℥. j. misce. Istum cal'm sumat in aurora

in aurora sup quo pōt ad libitū dormire. Et stet ie/
Euacuatiuū iunus ad minus trib⁹ horis. ⁊ eo talr̄ vtat̄ septē die
bus. ¶ Recipe flor̄ borragis buglosse an̄. ʒ. ij. florū
nenufaris. ʒ. iij. polipodij quercini. ʒ. j. ß. epithimi.
ʒ. j. ß. fiat har̄ rer̄ decoctio lib. j. ß. seri caprini quo
usq̄ reddeat ad tertiā partē: sed addant̄ flor̄ bora/
ginis ⁊c. ⁊ epithimus in fine decoctiōis qn̄ vult eā
ab igne remouere postea colet̄ facta bona expressio
ne de colatura accipiatur quātum sufficit ad dissol
uēdū cassie nouiter extracte. ʒ. vj. ꝯfectōis amech
ʒ. iij. electuariū de succo rosar̄. ʒ. j. ⁊ fiat potus.
Istū potū solutiuū accipiat in die sequēti imediate
post completā assumptionē suprascriptor̄ siruporū
per horā ante diē sup quo pōt dormire ꝑ horā cū
Lauatiuū acceperit. deinde vigilet donec fluant hore quinq̄
ab hora assumptiōis medicine: ⁊ tūc accipiat ciatū
Flomia. aque ordei calide cum. ℥. ß. zuccari albi ⁊ postea ad
horā comedat. ¶ Fiat flobothomia ex vena cepha/
lica per quā extrahātur. ℥. iij. sanguinis. ⁊ hoc fi/
at ꝑ tres dies postq̄ ceperit medicinā suā seruando
Fricatōes modū ⁊ ordinē qui dictus est in ꝓcedenti flobotho/
mia. ¶ Fiant oī mā͂e antequā surgat habito ꝓus vē
tris beneficio ⁊ vrine vel saltē tētato hēre fricatōes
cū pāno lineo incipiēdo a brachijs ⁊ postea a spatu
Ventose. lis inferius trahēdo postea descēdendo inferius ⁊ tā
dem ad ventrē ad coxas ⁊ tibias. ¶ Ponantur due
ventose cū scarificatione super spatulas circa horā
Alie. tertiarū ⁊ istas poni faciat per tres dies postquā fe
cerit vltimā flobothomiam. Ponātur ventose sub
Sanguisu mēto cū scarificatiōe in die seq̄nti ad diē qua posi
ge. te fuerint vētose sup spatulas. ¶ Ponātur due san
guisuge vna post aliā iuxta nasum vbi est illa rube/
Lotio fa/ do in diuersis tn̄ locis ⁊ he talr̄ applicētur ꝑ duos
ciei. dies postq̄ ventosa fuerit posita sub mēto. ¶ Reci/
pe aque rosate lib. j. sulfuris viui. ℥. ß. pistetur sul/
fur ⁊ permisce cū hac aqua liniatur facies omni se/
ro qn̄ vadit dormitū ⁊ cōtinuet. x. diebus ⁊ taliter
Linimētū vti incipiat postquā apposuerit sanguisugas ad du
os dies. ¶ Recipe succi semp̄uiue vermicularis ne/
nufaris olei rosati aque rosate an̄. ℥. j. bulliāt simul
vsq̄ ad consumptionē medietatis. postea adde asun
gie agni recentis cere albe an̄. ℥. j. olibani. ʒ. x. ⁊ cū
omnia sunt optime liquata agita in scutella vitria/
ta. deinde cum staminia colla super catinum plenū
aque munde ⁊ frigide. Et illud quod in dicta aqua
coagulatur collige ⁊ serua ⁊ liniatur locus rubeus
quando vadit dormitū. ⁊ de mane laua locum cū
aqua decoctiōis violarum. ¶ Et hanc vnctionē fa/
cere incipiat postquā lauauerit faciē diebus decem
cum aqua suprascripta.
Serum. ¶ Postquā compleuerit purgationes ⁊ flobotho
mias suprascriptas ⁊ steterit q̄ndecim diebus inci/
piat sumere seri caprini. ℥. vj. fumiterre. M. ß. poli
podij parum contusi ⁊ mundi. ʒ. ij. infunde in dicto
sero per noctē de mane coletur facta optima expres
sione ⁊ calefiat ⁊ bibat̄. postea differat per tres ho
Pille. ras cibum suū. ⁊ hoc serum taliter accipiat decem
diebus cōtinuis. ¶ Recipe pill'. de fumoterre. ℈. ij.
pill'. de yera Nicolai ʒ. ß. fiant pill'. septem istas ac
cipiat per horā ante diē seruādo ordinē ⁊ modū q
dictus est de medicina scd̄a post sirupos.
Vitanda. ¶ Vitare debet aerem multū calidū ⁊ simil'r frigi
dum ⁊ ventosum. ¶ Caueat ab ira tristitia ⁊ melāco
lia nō fricet faciem. Et si haberet etiam pruritū nec
etiam multotiens tangat. Dimittat vigilias lōgas
Dieta. ⁊ fortia exercitia ⁊ laboriosa. Fugiat oīa acuta ama
ra salsa ⁊ multum dubia frixa ⁊ vnctuosa. ¶ Eligat
aerem temperatum inter caliditatem ⁊ frigiditatē.
Letetur bene speret de salute sua. Confert somnus
saltem nocturnus octo aut nouem horarum ⁊ nō fi/
at sup faciē sed sup altero laterum. Cōuenit exerci/
tium tēperatum ⁊ quies. Curet oī die habere bn̄fici
um vētris. Vtatur carnib⁹ pullorū edi vituli lactā
tis agni annualis caro castrati. Conueniūt lactuca
borrago endiuia spinacia lingua bouia lupuli. Cō/
cedunt̄ pisces ꝑui squamosi capti in bonis aq̄s sicut
capedani ⁊ lucij. Et oua sorbilia aut in aq̄ cocta que
nō sint dura q̄bus: pōt addi aliq̄d agreste aut succi
ꝑputiorum vituum. Vinū sit album nō dulce ⁊ par
uum cui etiam aqua admisceat̄.

¶ Bauerius de bauerijs.

¶ De dispositiōe propinqua lepre ⁊ de vngla quasi totum oculum comprehendentē.

¶ Consilium. 62.

Auditis diligēterq̄ cōsideratis signis mi
bi narratis ꝑ magnificum ⁊ strenuum mi/
litē oratorē serenissimi Regis portugalie
magnifice dn̄e sororis sue. Dico ꝙ ipsa nō Signa le/
ē leprosa: qd̄ faciliter apparebit si ꝑcurremus signa pre.
lepre ⁊ ea ꝓcipue q̄ sunt potissima. ¶ Primū ē ꝙ co/ Primuz.
lor icipit fieri rubeus tēdens ad nigredinē. ⁊ ꝓcipue
incipit in facie. ⁊ ꝓꝑ hoc de dispositionibus ꝓnosti
cantibus leprā ponitur gutta rosea faciei. Scd̄o ap Scd̄m.
paret i oculis obfuscatio ad rubedinē declinis. Ter Tertium.
tio apparet i anhelitu strictura ⁊ in voce raucedo.
Quarto apparet in loquela nasietas. i. loquela ac si Quartuz.
cum narib⁹ loqueret̄. Quīto capilli īcipiūt subtilia Quintuz.
ri ⁊ paucificari. Sexto ꝑcipitur odor fetus in anhe/ Sextum.
litu ⁊ ex corpore toto ⁊ ꝓprie cum sudat. Septimo i Septimū.
leproso apparēt hūores melācolici. Octauo sentit in Octauuz.
somno quasi supra corpus suum sit grauedo maxia.
Nono scd̄m Aueroys. iiij. collige: cū raucedine vo Nonum.
cis ē grossities maior. Et vlterius ꝙ cum rubedo fu
sce faciei ē aliqualis īflatio in ea. Decimo rotūditas Decimuz.
oculorum. Vndecimo casus pillor̄ supcilior̄ ⁊ pal Vn̄decimū.
pebrar̄. nā ⁊ si in hac dn̄a nō sint pili in certa ꝑte
supcilij hoc cōtingit merito cuiusdā pustule q̄ in ea
ꝑte orta fuit. ¶ Et multa alia signa a doctorib⁹ nr̄is
posita sunt q̄ cum bn̄ examinabunt̄ sicut ista narra/
ta nō sunt īuēta in hac dn̄a nec ēt alia. ¶ Ex quib⁹ Cclusio.
maxime cōcludit̄ cōclusio ꝓmissa quod ista dn̄a nō
sit leprosa: nec aliquod signū ꝑ ꝓfatum dominū mi
litē mihi narratū ē proprium ⁊ eēntiale lepre vt faci
liter cōsiderāti dicta nostrorū auctorū apparebit.
¶ Sed cum ista magnifica domina diuersis egri/ Casus.
tudinibus sit oppressa. Nam habet iuncturas ma/
nuum ingrossatas ⁊ īgipseatas ⁊ ꝓcipue primā iun
cturā poplitis ⁊ iuncturam vbi manus brachio cō/
iungitur cum extenuatione musculorum man⁹ ⁊ ma
xime partis inferioris cum quadam contractione
digitorum cauillariū ⁊ auriculariū. Habet nasum
in quo passa est polipum: Et quāquam caro polipi
ex medicinis acutis ⁊ cauterio sit amota remāsit in
naso in parte inferiori narium quedā intus eminē
tia cum quadam grossitie. ⁊ aliquando in naso fiūt
alique pustule. aliquādo vero fiunt in eo quedam su
perfluitates sicce naso adherētes. Solēt etiam fieri
aliquando quedam parue vlcerationes: Et interdū
solent opilari partes superiores nasi adeo ꝙ super/
fluitates ibidem retinētur. Habet enim cartilaginē
mediantem inter vnam narem ⁊ aliam corosam qd̄
magis credo fuisse ex oppositione medicaminum
acutorum ⁊ cauterizatione quam ex malicia humo
rum. ¶ Patitur insuper hec magnifica domina vn
gulam quasi totum oculum comprehendentem cu/
ius principium fuit ab angulo siluestri quamq̄ vt
plurimum incipiat ab angulo domestico. Vnde Je
sus hali. Vngula nascitur in lachrimali maiori ⁊ for

san crescit in minori. Et hui⁹ vngule sub stãtia est la psa. ita ꝙ cuz recipitur vicino relaxatur albutasis. Ungula aũt est neruosa silis siphac dure subtili aut nõ neruosa similis humiditati cõgelate que qñ tangitur cũ ferro aut conaris eã tãgere cũ vncino scinditur ⁊ nõ fingitur in ea vlcus. Et habet partẽ supcilij depillationem.

Cura. ¶ Cura istius dispositionis sic ꝑcedam. Nã p̄io ponaz regimẽ in sex rebus nõ naturalibus que sunt aer motus ⁊ quies. inanitio ⁊ repletio cibus ⁊ pot⁹ somnus ⁊ vigilia ⁊ accñtia aie. Scd̃o ponam curaz per medicinas incipiẽdo primo ab aere.

De aere. ¶ Aer sue habitatiõis debet eẽ in qualitatib⁹ actiuis temperatus aut parum ad caliditatẽ decliuis ⁊ declinãs ad humiditatem paruã sitq꜡ clarus a locꝫ putridis elongatus. Aer vero nebulo⸗us ventosus ⁊ precipue flante austro aut septẽtriona'e nocet cõuenit deambulatio ⁊ motus suauis ante prandiũ ⁊ ante cenam pulsis primo superfluitatibus prime ⁊ secunde digestionis.

De motu ⁊ quiete. ¶ Motus subit⁹ aut fortis noceret. Cõueniũt fricatiões ante prãdium ⁊ cenã pulsis superfluitatib⁹: vt predictũ est cũ mãdili incipiendo p̄io a genibus trahẽdo versus pedes postea ab inguinib⁹ trahẽdo versus genua. Tertio a collo trahẽdo v̄sus nates. immo vsq꜡ ad nates. Nã iste fricatões cũ suppleant locũ exercitij diuertũt hũores a capite ad partes inferiores. Et hoc ẽ vnũ ꝙ in cura haꝝ dispõnũ marie est attẽdẽdũ post cibũ ⁊ quousq꜡ digerit̃ quiescat.

De inanitione ⁊ repletione. ¶ Caueat a multitudine ciboꝝ. nam sibi tãta quãtitas cibi assumat vt stõus nõ grauet̃ ⁊ tantũ potus vt stomachus nõ fluctuet. Sit cõtẽta vno cibo aut duob⁹ in prandio aut cena. Et qd̃ comedit bene masticet. Et studeat habere omni die bis beneficiũ vẽtris aut saltem semel qd̃ si nõ põt naturalr̃ hẽat cũ auxilio aut clysteri cõmunis aut suppositorij vel oximelle aut radice blite vel lardone.

De sõno ⁊ vigilia. ¶ Sõnus sit de nocte nõ de die nõ sit lõgior octo horis nec breuior quinq꜡ sitq꜡ in altero laterũ non resupinus nec super vẽtrẽ capite bene eleuato ⁊ corpore pannis conuenienter tecto.

De accñtibus aie. ¶ Abstineat ab ira tristitia melancolia timore odio sollicitudine. Et adhereat gaudio letitie mãsuetudini bene speret ꝙ cũ dei auxilio curabitur.

De cibo ⁊ potu. ¶ Potus sit aqua fontis nitida in qua virga auri trib⁹ aut quattuor vicib⁹ postquã fuit ignita extinguat̃. **Panis.** ¶ Panis sit de simula bene coctus ⁊ bene fermẽtatus nõ salitus nõ pluris tp̄is trium dieꝝ nec paucioris vnius diei. **Carnes.** ¶ Carnes sint caponũ iuuenũ gallinaꝝ iuuenum fasianoꝝ pernicũ starnaꝝ pipionum volare incipiẽtium capreti castrati iuuenis vituli lactantis. ⁊ he carnes magis ꝯueniunt elissate quã assate cõueniũt oua sorbilia aut in aqua fracta quorum tantum vitellus assumatur. Nocẽt oua dura aut frixa. **Pisces.** ¶ Cõceduntur aliquãdo pisces sicut ð mari trille solee deaurate pectines goy. Et ex aque dulci timali lucij perea truta spinosa pisces sq̃mosi degẽtes in aquis claris currẽtibus. **Caseus.** ¶ Cõcedit̃ aliquãdo caseus recens asperso pauco sale. **Herbe.** ¶ Ex herbis conceduntur borrago buglossa lupulli endiuia cicorea spinacia. **Fructus.** ¶ Ex fructibus amigdale dulces infuse in aqua bulienti auellane parumper torrefacte. **Uue.** ¶ Uue per aliquos dies ad solẽ suspẽse. Cerasa ĩ raro tamẽ vsu duo aut tres boli piri cocti nõ multum humidi in fine sue comestiõis.

Uitanda. Primo. ¶ Ab oĩbus cibis abstineat qui sua caliditate acuitate aut siccitate hũores inflãmant adurẽtes eos sicut sunt oẽs cibi habentes multũ salis. ⁊ sicut raphanus alium radices apium porrum sinapis ⁊ similia. **Scd̃o.** ¶ Uitet scd̃o oĩa q̃ in substantia sua sunt facilr̃ corruptibilia. cuiusmõi sunt pinguia cibaria ficus recẽtes ⁊ silia. **Tertio.** ¶ Tertio fugiat oẽs cibos nutrimẽtum melancolicum p̄stãtes sicut sunt caules carnes salite ⁊ proprie antique caseus sallus ⁊ antiquus lentes panicuz miliũ fabe ⁊c. **Quarto.** ¶ Quarto vitãda sunt oĩa cibaria opilãtia prohibitiua corporis trãspirationẽ ⁊ euacuationẽ supfluitatum per vias debitas sicut sunt pastilli carnes viscose ⁊ marie aĩaliuz antiquoꝝ ⁊ neruose ⁊ cutanee ⁊ ligamẽtales vitet panem furfureuz antiquũ ⁊ per suam decoctionẽ combustioni propinquuz. Hic est finis primi regiminis.

¶ In regimine vero per res medicinales sic procedatur. ¶ Recipe prunoꝝ numero. x. sebestẽ numero octo tamarindoꝝ. ℥. ß. passulaꝝ enucleatarum. ℥. ß. floꝝ borraginis floruz buglosse añ. ʒ. j. buliãt oĩa in lib. j. ß. aque vsq꜡ ad consumptionẽ duaꝝ ptiuz postea coletur ⁊ de colatura accipiatur quãtũ sufficit ꝑ dissoluẽdo cassie nouiter tracte. ʒ. vj. ꝯfectionis amech. ℥. ß. ⁊ fiat potus. ¶ Hũc potũ materierum minoratiuũ sumat in p̄icipio mẽsis Martij in aurora calidũ. Postquẽ põt imediate dormire media hora. Et in fine quinq꜡ horaꝝ sumat vnum ciatum aque ordei cuz. ℥. ß. zuccari rub. Et post dicte aque assumptionem ad horam prandeat nõ se multo grauãdo cibo. ¶ Recipe sirupi de epithimo sirupi de fumo terre añ. ʒ. vj. gelenia bin. ℥. ß. aque decoctionis lupulloꝝ borraginis florum sticados arabici lapatij acuti. ℥. iij. Hunc sirupuz in aurora calidum incipiat sumere duobus diebus post assumptionẽ suprascripti minoratiui ⁊ continuet ip̄z octo diebus ⁊ differat cibum suũ post eius assumptionẽ quattuor horis. ¶ Recipe mirabolanorum kebulorum indorum belliricoꝝ ana. ʒ. iij. salis indi. ʒ. ij. ß. turbit epithimi añ. ʒ. j. ellebori nigri pulpe collogntide añ. ʒ. iiij. ycre. ʒ. x. agarici. ʒ. vj. florũ sticados ʒ. iiij. absinthij. ʒ. ij. reformentur pil. cum vino albo ⁊ pro qualibet. ʒ. fiant. vij. dosis istarum est a. ʒ. j. vsq꜡ ad. ʒ. j. ß. Istarum pillu. accipiat. ʒ. j. ꝑ septem horas post finem cene in die sequẽti ad completam assumptionẽ suprascriptorum siruporum. ⁊ post earum assumptionẽ potest imediate dormire vna hora. Et in fine quinq꜡ horarum post ipsarum assumptionem accipiat ciatum vnũ aque ordei calide cũ ℥. ß. zuccari rubei. ⁊ inde ad horam prandeat. ¶ In die vero sequenti ad diem dictarum pillularum sumat per septem horas post finem cene. ʒ. j. tyriace. ⁊ postea ieiunet horis sex. ¶ Recipe succi absinthij ℥. j. yerepig. ℥. ß. turbit. ʒ. viij. interioris collogntide. ʒ. iiij. squille assate. ʒ. iij. agarici sticados arabici polipodij epithimi ana. ʒ. ß. ellebori nigri piretri piperis albi ⁊ lõgi cardamomi macis nigelle aristologie castorei ana. ʒ. iij. euforbij. ʒ. ij. croci petrosillini cinamomi spice polipodij añ. ʒ. ij. mell' dispumati quantum sufficit ⁊ fiat electuarium. cuius dosis est a. ʒ. ij. ⁊. ß. vsq꜡ ad. v. ¶ Si domina nõ posset sumere pillu. dissoluantur. ʒ. iiij. suprascripti electuarij quod est descriptione andromaci cum hac decoctione. Recipe passularum enucleatarũ. ℥. ß. florum sticados arabici. ʒ. ij. ß. endiuie. ʒ. ß. buliant omnia in. ℥. septem aque vsq꜡ ad consumptionẽ medietatis postea coletur ⁊ cum colatura dissoluantur p̄dicte. ʒ. iiij. electuarij hunc potum calidum sumat in aurora seruando ordinem ⁊ modum dictũ de pillulis.

¶ Post dictaz purgationẽ ad dies octo vel decẽ euacuetur sanguis ab emorroidib⁹ hoc mõ. Cõprimat ventrẽ quantum potest versus exterius extremitatem intestini terminati ad anũ. deinde inungat dictam extremitatem cum aliquo sanguine pulli aut pipiõis postea supra partẽ sic inũctã apponat̃ orificium

ficium vnius colli fiale amplectẽtis ipsam partem. ita tñ ꝙ anus remaneat extra collum dicte fiale po stea per orificiũ amplum alterius extremitatis colli fiale iponat᷑ sanguisuga. ita tñ ꝙ descẽdat ad extre mitatẽ sanguine intinctã. ⁊ ipsa sanguisuga extremi tati applicet᷑: cui tanto tp̄e dimittat᷑ quousq; videa tur tumescere aut se relaxet a dicta extremitate. Si vero nõ se relaxaret a dicta extremitate: tunc cũ mo dico cinere aut sale mixto cũ aceto inungat᷑ circũ quaq; caput ⁊ os cũ quibus adheret dicte extremi tati intestine ⁊ imediate dicta sanguisuga relaxabi tur. Et teneat᷑ cõtinue collũ dicte fiale vt dictũ est ne ipsa anum ingrediat᷑. ¶ Si vero ipsa sanguisuga relaxata ab ipa extremitate ani sanguis nõ retinet᷑ supponat᷑ loco vbi dicta sanguisuga sugebat albu mẽ oui cũ tela aranee subtili. ¶ Si vero isto fcõ san guis nõ retineret᷑ supponat᷑ hoc medicamẽ. ℞. boli armeni. ʒ. j. sanguis draconis. ℈. j. lapis ematites cineris nucis cipressi añ. ℈. ß. puluerizent᷑ omnia ⁊ simul misce. ¶ Si vero aliqualis sanguis exiret ⁊ nõ multus post remotionẽ sanguisuge nõ est multũ cu randum si nõ ita cito restringeretur.

Nota.

¶ Sed aduertẽdũ ꝙ sanguisuga anteq̃ȝ ano appo natur dȝ stare in aqua dulci munda ꝑ duos dies q̃ aqua mutet᷑ bis in die vt ipa purget᷑ a malitia sua ⁊ nõ mutetur aqua pluries quam bis in die nec stet plus q̃ȝ per duos dies in aqua: quoniã ex pluri mu tatione ⁊ pluri statione q̃ȝ per duos dies intantum forte debilitaret᷑ q̃d ipsa nõ attraheret. Et iste san guisuge ponantur vt dictum est per. v. horas ad mi nus aut sex ad amplius post prandium.

Cure pti culares.

Cerotum:

¶ Cura particularium. Jstis premissis fiat ad ma nus hoc cerotum videlȝ. Recipe mucilaginis altee ⁊ seis lini ⁊ fenugreci añ. ℥. ß. pinguedis galline. ℥. j. draganti gumi arabice añ. ʒ. j. pulparuȝ sebesten ℥. j. pulueris calamenti. ʒ. j. ß. olei lilioꝝ alboꝝ. ℥. j. terbentine. ʒ. ij. cere quantũ sufficit ad faciendum cerotũ. Cerotũ p̄dictũ de cuius virtute est resolue re duritiẽ iuncturarum ⁊ confortare neruos suppo natur partibus manus lesis. ⁊ dimittatur stare tri bus dieb⁹. ⁊ i fine triũ dieꝝ remoueatur. ⁊ aliud su perponatur.

Unctio.

¶ Si vero velliet vti potius per mediuȝ vnctionis q̃ȝ ceroti addatur minus de cera. ⁊ cum ipsa vnctione inungantur partes lese manus ante prandium ⁊ ante cenam per duas horas quãdo va dit dormitum. ⁊ quando sibi vult lauare manus la uet cum vino albo paucifero. ¶ Recipe sex oleorum liliorum alborum. ℥. j. cisamini. ℥. ij. seminis lini. ℥. ß. pinguedinis galline. ℥. ß. medulle crurium vi tuli. ℥. j. cere quantum sufficit pro vnguento: Jsto vnguento vtatur inungẽdo mane ⁊ sero vt dcm̃ est

Emplim.

de precedẽti ⁊ incipiat eo vti postq̃ȝ vsa fuerit vn guẽto precedẽti decem diebus continuis. ¶ Recipe radicum maluauisci. M. j. mucilaginuȝ altee semis lini fenugreci añ. ʒ. j. ⁊. ß. armoniaci galbani añ. ʒ. j. ysopi humide. ℥. ß. oleorum lilioruȝ alborum ⁊ ca momille añ. ℥. j. pinguedinis vrsi. ℥. j. medulle cru rium vitelli. ℥. j. ⁊. ß. maluauiscus optime decoqua tur ⁊ pistetur abiecta prius medulla deinde in mor tario omnia cum pistello bene incorporentur et fiat emplastrum. istud emplastrum apponat calidum su perligando ipsum manibus ⁊ mutando ipsum mãe ⁊ sero stomacho ieiuno. Et eo vti incipiat postquaȝ

Domuz.

vsa fuerit decẽ dieb⁹ d medicamĩe imediate supra scripto. ¶ Postquã fuerit vsa decem dieb⁹ hoc em plastro redeat ad cerotum vtendo mõ vno mõ alio. Recipe cere albissime. ℥. v. terbẽtine. ʒ. iij. misce ⁊ fac pomũ ꝙ semꝑ teneat i manu. ⁊ hec sufficiãt quã tum ad dispositionem manus.

Ad nasuz.

¶ Quãtũ ad nasum dico ꝙ postq̃ȝ polip⁹ ẽ amot⁹ neq; in p̄te supiori nasi ẽ aliqd carnis addite ꝙ sum mope cauendũ est ab approximatiõe alicui⁹ fortis caputpurgij aut rei hñtis facere i ea parte superiori nasi fortẽ impressionem: ne illius cã fieret materie at tractio ⁊ alicui⁹ carnis superflue noua gñatio. ⁊ ad ditio in malicia oculi.

Unguẽtũ.

¶ Ad remouenduȝ illã grossi tiem q̃ est i p̄te inferiori nasi itrinseca. ℞. succi semi nis serpentarie i quo infundat᷑ lana ⁊ ps tuberosa in ungat᷑.

Aliud:

¶ Jtem. ℞. suci edere nigre cum quo ps sepe vngat᷑.

Aliud.

¶ Jtem vnuȝ pomum granatũ acetosum ⁊ pi stet᷑ cuȝ sua pulpa ⁊ cortice extrahat᷑ succ⁹ cui adda tur q̃rta ps sui mellis ⁊ buliãt ad ignem lentum do nec veniat ad spissitudinem vnguenti cũ quo sepe in ungat᷑.

Infusio.

¶ Jtẽ: ℞. de cornellis imperialib⁹ ⁊ sunt xilo carat. imature terant᷑ ⁊ exprimatur eoꝝ succ⁹ i quo infundat᷑ lana ⁊ loco apponat᷑ Jstoꝝ medicaminum vtatur vno trib⁹ aut quatuor diebus modo alio do nec tota illa ps fuerit ablata.

Ad pustu las.

Unctio.

¶ Ad pustulas q̃ in eo aliqñ nascunt᷑. ℞. litargiriũ dissolutuȝ cuȝ oleo rosato i mortario plũbeo ⁊ cum pistello plumbeo i quo tãdiu ducat᷑ quousq; veniat ad spissitudineȝ vnguẽti cuȝ quo inungant᷑ pustule.

Aliud.

¶ Jtem. ℞. teneritatẽ rubi ⁊ folia sansuci optĩe tere ⁊ fac bulire cuȝ oleo rosato. postea exprimat᷑ ⁊ adda tur pax cere q̃ cum fuerit liquefacta addat᷑ thuris ⁊ masticis pax ⁊ fiat vnguentum ⁊ vtat᷑ vt priori.

Ad crustas

Unguẽtũ:

¶ Ad crustas siccas q̃ in naso fieri solent. ℞. ysopi humide. ℥. ß. adipis anatis. ʒ. ij. adipis cerui. ʒ. j. ce re citrine pax fiat vnguentum molle cuȝ hoc vnguẽ to inungat᷑ nasus vl᷑ cum vna pẽna vl᷑ cum petia li nea i hoc vnguento tincta ⁊ naso imissa.

Ad vlcera.

Unctio.

¶ Ad vlcera q̃ solent fieri circa p̄tẽ extremã nasi ex terioris ⁊ etiã in p̄te iteriori. ℞. succi ficle depurati ℥. ß. aloes. ʒ. j. misce ⁊ cum ipso iunge p̄tem vlcera tã vl᷑ sume succum mioris plãtaginis ⁊ infunde i eo lanaȝ ⁊ loco vlcerato suppone.

Ad dolorẽ

¶ Si vero ꝑꝑ vlcera ipa dolor vehemẽs fieret. ℞. plumbi vsti ceruse mer dasengi añ. ʒ. j. olei rosati. ℥. j. Cere pax ⁊ fiat vn guentum cum quo liniat᷑ loc⁹ dolorosus.

Ad nares.

¶ Ad nares que opillãtur adeo quod superfluitas que solet per euȝ expelli retineat᷑. ¶ Recipe aque or dei excoriati. ℥. j. zucari cãditi. ʒ. j. succi ficle dispu mati. ʒ. ß. misce ⁊ de hoc caputpurgio trahat aliq̃s guttas omni mane añ prandium ⁊ sufficiãt quãtum ad dispositionem nasi.

Cura oclĩ.

¶ Cura egritudinis oculi perficitur ꝑ medicinas ⁊ cyrurgiam. Sed melior cura est. Cirurgia. i. ope ratio manualis. Unde Aui. tertia tertij. Melior cu ra eius est denudatio cum ferro. Est enim melior quia securior. Nam medicus i remouẽdo manu vn gulam melius potest moderare motum manus quã possit moderare medicinã corrosiuam cum fuerit in oculo iniecta.

Cyrurgia:

Prim⁹.

¶ Curatio cum ferro perficit᷑ tribus modis. ¶ Pri mus ⁊ leuior est vt ipsa vngula accipiatur cum vn cino ⁊ leuiter trahatur. nam hec talis suspensio est aliquando causa vt a cõiunctiua separetur.

Secund⁹.

¶ Si ve ro iste modus nõ sit sufficiens quia cum tali attra ctiõe nõ denudatur a cõiuntiua insurgit tũc mod⁹ secund⁹ vt accipiat᷑ acus nõ multũ acuta aut radix pẽne colũbi ⁊ ꝑfora inter vngulã ⁊ cõiunctiuã ⁊ im pone filuȝ caude eq quẽ postea ducas hincide sedã do ⁊ separãdo vngulã a p̄dicta cõiunctiua.

Tertius.

¶ Si ãt nõ succederet modo isto scdo fiat tertio hoc modo: Habeatur ferrum cuius extremitas sit sicut detiari us nõ multum incisiua ⁊ cum ea excoriat᷑ vngula a cõiunctiua ⁊ a cornea. ¶ Et ex hoc apparet ꝙ prim⁹ modus p̄parat ad secundum ⁊ tertium.

Nota.

¶ Sed est diligenter aduertendum ne cum vngula eradicatur accidat nocumenti carni lachrimalis q;

si fieret eēt ꝑpetuus fluxus lachrimaꝝ. Propterea opꝫ vt cognoscas dr̃iam īter vngulā ⁊ carnē lachrimalis domestici. Nā vngula est alba dura neruosa aut est caro mollis veluti humiditas cōgelata. Sed caro lachrimalis est rubea leuis carnosa.

In oculo. ¶ Postquā vngulā abscinderis initiat̃ in oculuꝫ ciminū cū sale masticatū vt ꝓhibeat̃ adherētia palpebraꝝ ad oculū. Et ꝓꝑ hoc opꝫ vt sepe oculus moueat̃. Resoluit ēt residuū eius qđ de vngula remā-

Empl'm. sit. ¶ Post medicamē istud in tectū statim ad sedādum dolorē superponat̃ empl'm oculo factum ex vitello oui ⁊ oleo ros. ⁊ ligetur ⁊ remoueat̃ omni die ipm renouādo quousq; dolor cōplete sit sedatus.

Cura ꝑ medicinas. ¶ Cura per medicinas ꝑficitur per administrationem coliriorum habentium corrodere ⁊ carnem remouere: quoꝝ vsus nō est sine timore ⁊ debent administrari cum cautela ne eorum acuitate oculuꝫ le-

Colyriuz. Aliud. dant. ¶ Recipe eris vsti calcadis fellis hyrcini ana ꝑtes equales ⁊ ex istis fiat coliriuz. ¶ Recipe ziniar colcotar calcadis arsenici rubei baurach spume maris añ. ʒ. ß. salis armoniaci. ʒ. ß. dissoluatur armo-

Aliud. niacum cū succo rute ⁊ postea reliqua ⁊ fiat coliriū qđ est forte. ¶ Recipe olei granorum bombicis ⁊ accipe scutellam creteam plumbeatā. i. vitreatā ⁊ teratur bene deinde sumatur petia vna corij mundi ⁊ subtilis ⁊ super ipso ponatur de dicto puluere scutelle ⁊ cum oleo ipsius bombicis ducatur cū radio super ipso corio ⁊ cum ipso radio postea fricare vngulā ⁊ est magne efficatie. Istorum colirioꝝ sit modo vsus vnius modo alterꝰ quousq; vngula fuit cōsumpta. ¶ Sed antequā istorum colirioꝝ oculo approximetur. inclinetur oculus sup̱ vaporē aque calide tandiu donec facies rubeat. Et ista coliria administrētur cum radio ⁊ tādiu teneantur palpebre manu ne claudantur quousq; cessauerit acuitas medicaminis.

¶ Remota vngula tunc si apparent in cornea vesice earum cura perficitur. v. intentionibus. Prima est materie aquose exsiccatio. Secunda est prohibitio cursus materiei ad oculuꝫ. Tertia est prohibitio rupture cornee. Quarta ē materie rectificatio si fuerit nimis calida. Quinta est doloris sedatio. ¶ Omnes iste intentiones complectuntur in vsu infrascripti medicaminis quo vti debet omni tempore quousq; cessauerint ex toto ille vesice. Uerum ꝙ potest fieri in ipso additio ⁊ subtractio in processu secūduꝫ

Medicamen. ꝙ videbitur medico presenti. ¶ Recipe luti samij torrefacti. ℥. iij. tutie climie lauati antimonij ana. ℥. ij. scorie eris ablute. ʒ. iij. gummi. ʒ. iiij. opij. ʒ. ij. terantur omnia ⁊ cum aqua pluuiali fiant coliria ⁊ administrentur cum aqua fenugreci. lutum samos est terra que portatur de parte illa pro qua ponitur terra sigillata. Nam illud colirium primo exsiccat vt apparet per componentia ipsum. ꝓhibet fluxū propter ingredientia ipsuꝫ frigida ⁊ stiptica. ⁊ prohibet fracturā cornee ꝓpter vniendo partes sua stipticitate ⁊ conglutinositate. s. gūmi ⁊ luti. ⁊ temperat calorem illius aquositatis per frigida ⁊ remittēdo acuitatem dolorem sedat.

Ad regnationē pilo ruz oculi. ¶ Ad regenerationē pilloꝝ supercilij. Recipe olei tartari ⁊ cum eo sepe locus fricetur. ¶ Item recipe oleum de cartamo cui aliquid musci addatur ⁊ fricetur sepe locus cū spuma maris ⁊ cinere leuistici mistis. Et vtatur modo vno modo alio. Et cuꝫ pili nasci ceperint abradantur. ⁊ abrasi per aliquod tēpus sic retineātur. ¶ Et hec sunt que in hoc difficillimo casu pro breuitate tēporis mihi vident̃ Bauerio bononiensi artiū ⁊ medicine doctori. ⁊. S. D. N. phisico ad laudē dei q trinus ⁊ vnus regnat ꝑ infinita secula benedictus. Amen. ¶ Bauerius.

¶ De fluxu humiditatum albarum a matrice.

¶ Consilium. 63.

Casus. Uedaꝫ nobilis domina circa annos q̃si. xxiiij. iam sunt octo anni cū eēt valde puella peperit filiū partu naturali ⁊ bono: ⁊ sequēti āno ipregnata abortiuit: seq̃ntē aborium fluxu sanguinis plurimo: ꝓ quo stringēdo quidam medicꝰ fecit eā sedere i balneo ex aceto puro: ⁊ postea siue ꝑ hoc siue ꝑ alia restrictꝰ est fluxꝰ sanguinis. Et nō obstāte ꝙ passa sit post illud tp̃s fluxum menstruoꝝ de mēse in mēsem in quātitate debita ⁊ sine malis accidentibus tñ patit̃ cursum matricis ꝑ quē fluunt humiditates frigide albe fere cōtinue: lꝫ quādoq; magis q̃nq; minus: ⁊ nunq̃ postea impregnata est: nō obstāte ꝙ vt dicit multotiēs retinere sperma ꝑ vnum diē ⁊ per duos: īmo dicit ꝙ aliq̃n vsq; ad octo dies. Et est pallida: frigidi corporis: potiꝰ tenuis q̃ꝫ carnosa: lꝫ nō multum. ¶ Hic est casus ex quo verisimiliter cōcludere debemus qđ ꝓꝑ complexionē frigidā ⁊ humidā matricis cum materia flegmatica semē viri quāuis attrahatur tantū extinguitur. Et apparet ꝙ cura huiꝰ dispositionis sit cura male complexionis frigide ⁊ humide in matrice cum materia in qua dispositione etiā totum corpus cōmunicat.

¶ Aer sue habitatiōis dꝫ esse clarus siccꝰ declinis ad caliditatē nō tñ multū excessiue. Et in hyeme dꝫ temperari cū igne de lignis siccis: Et ipsa debet esse bñ induta ⁊ habere caligas bonas ⁊ ordinatiōe pannorū: Itaq; pedes ⁊ crura nullo mō sint frigidi: ⁊ similiter nates: ⁊ genitalia. Et vitet aerē humidum ⁊ fetidum ⁊ ventos australes.

¶ Quo ad exercitiū: Utile ē ⁊ ieiuno stō laborare: tam cū manibus: quā cū pedibus ambulādo ⁊ exercēdo brachia in oꝑibus domus. Et dꝫ esse labor satis lōgus nō multum fortis ita tñ vt faciat anhelitū frequētari ⁊ corpꝰ manifeste calefieri. Et si hꝫ quietes intermedias nō est malū. Sed q̃n incipiet fatigari dimittat laborē. Et hoc exercitiū sit in loco sicco ⁊ parū calido. Et si post exercitium fricarent̃ crura coxe ⁊ brachia ⁊ corpꝰ cū mādilibꝰ leuibꝰ eēt vtile.

¶ Somnus eiꝰ sit de nocte nō de die nec forte ī mane añ tertias q̃n tp̃s noctis non sufficeret. Et īcipiat duabꝰ horis post cenā vel circa in loco bñ sicco parūꝑ calido corpore bñ coperto ⁊ sup̱ altero lateꝝ. Et vitet somnū meridianū ⁊ in loco humido vel frigido ⁊ suffi△ciūt ei septem hore in die naturali.

¶ Caueat ab ira tristitia sollicitudīe ⁊ motu ⁊ odio ⁊ accidia ⁊ gaudeat. Et si irascitur aliq̃n licet nō multum non est malum.

¶ Cibus eiꝰ sit panis ex optio frumēto bene fermētatus ⁊ bñ comassatus ⁊ bñ coctꝰ nō pluris tēporis triū dieꝝ nec paucitatis vnius diei ⁊ vitet panē ex alijs granis ⁊ ꝑcipue male coctū ⁊ male fermētatū. ¶ Carnes eiꝰ cōuenietes sunt auiū sicut auicularum stantiū in arboribus ⁊ sepibꝰ ⁊ ꝑcipue passerū iuuenculorum ⁊ pipionū volare īcipientiū ⁊ anatū iuuenculo. ⁊ pulloꝝ conditorum cū pipe albo ⁊ zenz. ⁊ ꝑdicū ⁊ fasianoꝝ. ¶ Et ex quadrupedibꝰ castratorum annualiū ⁊ ꝑcipue coctaꝝ cū ciceribus ⁊ vituloruꝫ lactantiū ꝑuoruꝫ ⁊ edorū ēt cōcedunt̃ caprioli iuuenili ⁊ lepuscule ⁊ porco siluestri iuueni cū sapore facto ex pineis. amigdalis fisticis cū saba ⁊ semia eruce ⁊ semine porri ⁊ fugiat carnes veteres ⁊ alioꝝ animaliū a ꝑdictis. ⁊ caieꝰ meliꝰ est ꝙ dimittat̃ ⁊ si caseus comedere vult meliꝰ ē ꝙ nō sit recēs sed potiꝰ siccus. ¶ Ex ouibꝰ montanis ⁊ sit in ꝑua quātitate ⁊ lac ⁊ butirum nō sunt ei cōuenietia. ¶ Cibus cum sanguine factus qui miacius dicitur ⁊ similis. ¶ Dimittant

mittanꝫ vitelli ouorū gallinarū ꝑdicuꝫ ⁊ pipionuꝫ columboꝝ qñ sunt recētes sunt cōuenientes dimisso albumine ⁊ sic conditi cum pipere albo ⁊ zinzi. ⁊ parum cocti siue sorbiles siue ī fratilio siue cum succo herbaruꝫ comedantur siue in ferculo.

Pisces. ¶ Pisces conueniunt ei parui ex fluuio petroso vel sabuloso assati ⁊ comesti cū sapore suprascripto cū carnib⁹. Sed frigidi nō comedanꝫ. ⁊ magni ⁊ lacunales ⁊ illi qui nō habēt squamas ⁊ qui nō sunt boni odoris dimittanꝫ oīno. ¶ Et similiter non cōedanꝫ postquā sunt īfrigdati.

Grana. ¶ De granis tolleranꝫ cicera nigra aut rubea milium aut rizum qñ coquuntur cum bonis carnibus. arietinis annualibus sed alia grana dimittantur ⁊ ista condiantur cū pipere zīzi. ⁊ pauco croco.

Herbe. ¶ De herbis fugiat caules ⁊ lactucā endiuiā ⁊ blitaꝫ spinacia nisi cuꝫ societate multarum herbaruꝫ odoriferaꝝ quas dicā statim. ¶ Et cōueniūt ei apiū petrosillinū macedonicū origanuꝫ maiorana saluia saturegia serpill⁹ ⁊ similes boni odoris mellissa mēta ⁊ rosmarin⁹ ē cōueniēs ⁊ abrotanū ⁊ matricaria maior ⁊ minor.

Beneficiū. ¶ Et qñ nō bene hꝫ beneficiuꝫ ventris cōuenit vrtica ⁊ mercurialis in ferculis ⁊ betonica est valde cōuenlens nō comedaꝫ viridis in fratelis siue sicca modo suprascripto in cap. de beneficio ventris.

Radices. ¶ De radicib⁹ tollerantur allea ⁊ eorum decoctio ⁊ porri decocti ⁊ cepe ⁊ radices petrosillini ⁊ apij ⁊ enule ⁊ pastinaca alba ⁊ rubea domestica ⁊ siluestris sed rafani dimittantur ⁊ napones ⁊ rape.

Fructus. ¶ De fructibus conueniunt ficus sicce ⁊ recentes ⁊ vue passule ⁊ recētes bene mature quando fuerint collecte salteꝫ de. xv. diebus. Et tolleratur aliquid de melonibus ante cibum. Sed ceresa ⁊ pira ⁊ poma ⁊ pruna crisomile ⁊ persica ⁊ citonia ⁊ crisomila ⁊ nespilla ⁊ granata acetosa ⁊ muza dimittantur. Sed granata dulcia tollerātur. Citrāguli limones ⁊ cucurbite ⁊ citrulli. ⁊ similes fructus frigidi dimittātur. Sed amigdale auellane ⁊ nuces ⁊ grana pini ⁊ fistici sunt valde cōuenientes. Castance vero sunt male. Fungi ⁊ tubera dimittāꝫ oīno. Capares sunt cōuenientes loco salatutij. Et potest etiā cupere oliuas salitas. anisum assatum ⁊ semen feniculi ⁊ piper albū ⁊ zinziber ⁊ cinamomū ⁊ gariofoli ⁊ crocus ⁊ macis ⁊ sunt ei conuenientes sigillatim ⁊ coniunctim in ea proportione que sit ei delectabilis.

De inanitione ⁊ repletione. ¶ Nūquā comedat ita qd̄ grauēꝫ stōs ei⁹. Et potius multiplicet vices comedēdi quā quātitatis in vice vna. Nō tamē comedat ſm cibuꝫ nisi digesto prio nec multiplicet ciboꝝ varietateꝫ ī eadē mēsa.

Potus. ¶ Pot⁹ ei⁹ sit vinuꝫ claruꝫ vetus saltē sex vel octo mensiū rubeū claꝝ vel aureū ⁊ nō multū dulce nec acetosuꝫ nec pōticū sꝫ nō bibat multe quātitatis ⁊ vitet aquā fridā. ¶ Et si vellet potare aquā mellis ⁊ qñqꝫ claretū factū cū melle ⁊ vino ⁊ aromatib⁹ suprascriptis non esset malū.

Clistere. ¶ Et bonū est ei ꝙ intestina sua mundentur a fecibus ⁊ flegmatibus que in eis multiplicanꝫ maxime cuꝫ huiusmodi clisterijs. ℞. cimini cordumeni. Carui siseleos foliorum rute siccorum añ. ℥. j. cōtundanꝫ grosso modo ⁊ bulliāt in aqua sufficienti vsqꝫ ad medietatem consumptionis ⁊ de hac decoctione sumat lib. j. ß. benedicte. ℥. j. olei de spica. ℥. iij. salis ꝙ sufficit. ¶ Et si non vellet clistere frequētare comedat fercula ex vrtica facta cū brodio carniū arietinaꝝ vel gallorum vel gallinaꝝ piguiū vel cuꝫ oleo dulci. ¶ Aut bibat. ℥. ij. betonice cū brodio sui ferculi. statim ante cibū. ¶ Aut faciat electuariū ex folijs betōice siccis ⁊ melle ita ꝙ sit triplū d̄ melle ī pōdere folioꝝ d̄ quo sumat statim ante cibū. ℥. ß. vel. ℥. j. ꝓ vice. Et nunquā se sugflue repleat. ¶ Et hec d̄ regimīe ꝑ dietā.

Cura ꝑ medicinas. ¶ In vsu medicinarū. Oportet ꝙ ista domina purgeꝫ nō solū semel nec solū ꝑ medicias mūdificātes ventrē sed etiā ꝑ medicinas locales mundificantes matricē. Et factis purgationib⁹ opꝫ ꝙ matrix confortetur cū calefacientibus aliqualem stipticitatem habentibus. tam approximatis per os: quā ad locū suū cum pessarijs siue cuꝫ fumigijs siue cum balneationibus ⁊ vnctionibus.

Purgatō in vere. ¶ Purgatio ergo sua debet fieri in vere ⁊ si pōt in principio veris hoc modo. ¶ Recipiat prio hūc syrupū sex vicib⁹ in sex dieb⁹ successiue calidū de mane parū ante diē.

Syrup⁹. ℞. syrupi de calamento oximellis squillitici mellis ro. colati añ. ℥. ß. aque pulegij aq̄ sisimbrij aque matricarie añ. ℥. j. fiat syrupus ⁊ est ꝓ vna vice sed sumatur sex vicibus.

Pillule. ¶ Sumpto syrupo sex vicib⁹ sequēti die capiat istas pill̄. ℞. pill̄. de yeralogodion. ʒ. j. qd̄ si iste nō adsunt. ℞. pill̄. fetidarū. ʒ. j. sumat vna hora ante diem nō comedat nisi trāsactis sex horis post assumptionē earum obseruato debito regimine in medicinis.

Purgatō in octobri. ¶ Et vtile esset ei facere similem purgationem in principio Octobris.

Purgatō particularis. Pillule. ¶ Preter illā purgationē etiā ē bonū qd̄ saltē bis in mense recipiat has ꝑ vnā horā ante diē. ℞. agarici leuis ⁊ albi ⁊ nō lignosi. ʒ. ß. mirre gra. ij. salis geme gra. x. cōfice cū succo artemisie q̄ vocaꝫ amarella ⁊ fiāt pill̄. ⁊ sunt ꝓ vna vice. Et pōt facere eas recentes qñcūqꝫ vult.

Mastica. ¶ Et p̄ter hoc cōsideret in capite suo. vtrū sentiat descensuꝫ hūiditatū. Nā tūc est opportunū ꝙ vtaꝫ masticatorijs cū mastice ⁊ pipere sepe de mane spuēdo multū.

Metridatum. ¶ Opꝫ p̄terea ꝙ in temporib⁹ frigidis saltē semel in septimana capiat. ʒ. j. ß. mitridati cū. ℥. j. vini albi odoriferi parum ante diē ⁊ sup dormiat si pōt ꝑ horā. ¶ In vere aūt ⁊ autūno sufficit sumere bis in mēse. Et in estate dimittaꝫ ⁊ sufficiūt ei alia q̄ dicemus.

Electuarium. ¶ Itē qñ nō sumit mitridatuꝫ nec aliā medicinā bonuꝫ est qd̄ sumat de mane. ʒ. ij. diambre aut istius electuarij. ʒ. ij. ℞. radicis bistorte. ℥. ij. siseleos. ℥. j. cimini anisoꝝ semē rute semen apij spice piperis albi ⁊ longi. añ. ʒ. ß. musci ambre añ. ℈. j. mellis dispumati ⁊ cocti cuꝫ decoctione triginta emblicoruꝫ triplū ponderis omniū ⁊ fiat electuariū. ¶ Itē postquā est purgata a menstruis trib⁹ dieb⁹ vno post aliū omni mēse. s. postquā recipit medicinas supradictas bibat ī mane. ʒ. j. limature eboris. ⁊ sit ebur nouum ex dentibus elefantis non positis in alio ope ⁊ qui debet quantū pōt esse recentior.

Supposi. ¶ Et postquā fecerit p̄dictas purgatiōes dꝫ postquā mēstrua defecerint. iiij. dieb⁹ vno post aliū tenere hoc suppositoriuꝫ in natura. ℞. ex coto carminato formā ad modū digiti circūligatā cū filo. ⁊ illa infundaꝫ ī terbētina calefacta ⁊ postea teneaꝫ ī natura omni die de mane ꝑ. iij. horas vel. iiij. ⁊ extrahaꝫ postea. Et sit hoc suppositoriū ligatū cuꝫ filo vt possit extrahi ad suā volūtatem faciliter. ¶ Et postquā extrahiꝫ lauetur natura cuꝫ vino albo bono calido: ⁊ exsiccetur cum coto ⁊ statim inungatur cum oleo de lilio albo.

Pessariū. ¶ Trāsactis his. iiij. dieb⁹ oī mane ꝑ. viij. dies lauet prio naturā cū vino albo calido ⁊ postea teneat hoc pessariū ī natura ꝙ moueꝫ oī mane. ℞. croci armoniaci spice mellilotí añ. ʒ. iij. ß. folij cordumeni. añ. ℥. j. adipis anseris vitelloꝝ oui añ. ℥. ij. olei nardini. ℥. ß. cōficiantur inuicem ⁊ fiant suppositoria ad quātitatem digiti medij ⁊ inuoluatur in lana celesti ⁊ teneatur vnum ꝓ vice.

Fumus. ¶ Transactis aūt his dieb⁹ oī mane vsqꝫ ad aliaꝫ menstruationē recipiat de mane hūc fumū. ℞. mirre bacarū lauri añ. ℥. ij. pistenꝫ subtilissime ⁊ cū sto-

race liqda cōficiat̄ ita q̄ sint ad modū paste ⁊ fiāt
trocisci ponderis.ʒ.ij. ⁊ sup̱ testula ponant̄ carbo/
nes igniti ⁊ sup̱ carbones ponat̄ trociscus vnus ꝑ
vice ⁊ cooperiat̄ testula cuz cooperculo habēte can
nā. Et mulier sedeat sup̱ scāno forato ita q̄ cāna i/
grediat̄ naturā ⁊ fumus recipiat̄ sit tn̄ cāna ita lon
ga q̄ fumus nō sit nimis calidus quādo īgreditur
corpus scz ad quātitatē medij brachij.

¶ Transacto itaqz vno mense cōpleta mundifica/
tione menstruoruz vtat̄ trib⁹ dieb⁹ limature eboris
mō superi⁹ dicto. ¶ Et postea vtat̄ electuarijs.s.me
tridato ⁊ alijs scriptis. ¶ Et si videat q̄ pseuerat de
scensus humiditatis ex matrice sedeat in hmōi bal
neis de mane p̱ mediā horā balneo genere calido vt

Suffio.

tollerare possit. ℞. folioꝝ lilij celestis.s.herbe lib.j.
gallarū nucū cipressi ciperi squināti añ.lib.ß. alu/
minis plume ℥.iij. acacie lib.ß. buliant simul i aq̄
in qua fabri extingūt ferramēta sua quo sit lib.ij.ß.
⁊ buliat vsqz.v.ps cōsumet̄ ⁊ in ea sedeat pseuerā

fumus.

do p̱.viij.dies. ¶ Et si viderit q̄ hec nō sufficerint
imo remaneat hu.frigiditas post vsus istoꝝ balneo
rū recipiat post.iiij.dies post diē balneatiōis omni
mane hūc fumū. ℞. nucū cip̄ssi.℥.ß.arsenici rubei
ʒ.ij.pistent̄ ⁊ fiant trocisci cū storace liqda q̄ttuor
quoruz vnus ponat̄ ꝑ vice sup̱ carbones i testula ⁊
recipiat̄ fum⁹ p̱ cannā mō dicto de alijs trociscis.

¶ Et si ista nō sufficiāt dimittat naturā cōfortari
stando per vnū mensez sine suffumigijs ⁊ supposito/
rijs: sed solū vtendo electuarijs ⁊ alijs rebus superi⁹
scriptis: ⁊ tenendo bene calida loca circa matricez.
Et postea iterum redeat ad suppositaria ⁊ balnea ⁊
suffumigia secundū ordinem scriptuz supra ⁊ ad po
tum limature eboris.

Balneum porrete.

¶ Q̄n aūt illa nō ex toto ꝯferrent cōsulo q̄d duca
tur ad balneuz porrete in cōmitatu Bononie ad po
tanduz illā aquā scd̄m ordinē illorū balneorū. Aut
faciat sibi portari vsqz ad potū duas aut.iij.salmas
illius aque. Aut saltē purget̄ cuz syrupo ⁊ medicina
scripta in principio. Et postea vadat ad balneū pe/
trioli vel sancti Philipi in comitatu Senarum vbi
moret̄.xv.dieb⁹ vel.xx. Et hec puto cum laude dei
sibi sufficere. Item sumat omni die suppositoriū se/
cundum receptam magistri ⁊c. Bauerius.

¶ De vlcere pectoris.

¶ Consilium 64.

Vlcera pectoris: aut est accidens extrin
secus sicut a vulnere: aut ab intrinseco
sicut ab humore acuto colera mordica/
tiua flegmate salso aut humore adusto
aut apostemate quod operatum est. Et
humor predictis aut est cōgestus in mēbris pecto/
ris: aut a toto vel aliquo vel aliquib⁹ mēbris eis in
fluit. Et multiplicat̄ in toto vel mēbris ipsis ex regi
mine repletiuo: aut ex dimissiōe eūationū ꝯsuetarū
spōtaneaꝝ aut artificialiū. Et h̄ qdē vlcera aut sūt
in musculis aut i pleura. exēplū Rasis.iiij. ꝯtinētis
ex verbo Gal. Vlcera i pulmone ex gutta īsep̱abili
accuta subtili q̄ ex assidua ipsi⁹ īfluētia ad pulmonē
corrosionē facit i ip̄o aut i alijs ānelit⁹ instrumētis
ꝓueniūt: ⁊ fl'a salsuz si discursus fuerit a capite ad
pulmonē assidue generat i eo vlcera ⁊ vltiat maliciā.

Ptisis.

¶ Ptisis duob⁹ mōis sumit̄. Vno mō ꝑ mala cō
plexione sicca totius corporis qua tabescit ⁊ macre
scit corpus totuz ⁊ attenuat̄ cōsumptis ē huius. Et
hec aut i simplex aut cōposita cū caliditate aut fri.
De simplici loquit̄ ysac.iij.febriū. Si sit ꝯiūcta fri/
ditati dr̄ etica senectutis. Si caliditas ē ptisis ꝯpo/
sita q̄ ex febrib⁹ a mēbris d̄pēdētib⁹.s.ethica febrili.

Cā ptisis.

¶ Cā ptisis vere q̄ ſm mesue ē detrimētū desicca/
tiōis cadēs i corp⁹ ex calore febriū habitudinaliū i/
nataꝝ ex vlceratiōe pulmonis aut sūt i pulmone p̱
ꝓprietatem aut ab alijs mēbris q̄ ꝓprietatem. aut
sequit̄ fracturā vene: aut rupturā a poplit̄z: aut fi/
xurā siue plagā in carne vel cartilaginibus pulmo
nis nō cōsolidatā sed saniosam que p̱ cōitatē est q̄r
sequit̄ hūorem acutuz defluentem ad pulmonē ⁊ p̱
ip̄m trāseuntē. ¶ Et catarrus corrosiu⁹ mordicatiu⁹
aut putrefactiu⁹ aut sanies mordicatiua corrosiua
currens ad pulmonem aut ex peripleumonia aut sanio
sitas pleuresis aut cā aliqua sputi sanguinis. Aliq̄n
accidit ex ꝓpria malicia sui nutrimēti licet ab alijs
mēbris vel sibi cōicet̄. Et Rasis.iij. cōtinē. Aliq̄n
fit ex grossis hūorib⁹ pulmonez implētib⁹ ⁊ postea
putrefacit̄z. ⁊ illa dr̄ ptisis asmatica. ¶ Sera. Vt plu
rimū ptisis iceptio a sputo sanguis ē: nō tn̄ post oē
sputū sanguis sequit̄ sputū saniei neqz post oē spu
tū saniei sequit̄ ptisis. ¶ Aui. magis sana sūt vlcera
pector̄z q̄r vene ipsi⁹ sūt breuiores ⁊ duriores iō nō
sūt sic apte corrūpi ⁊ putrefieri ⁊ vir⁹ nō remanet i
vlcerib⁹ pectoris. imo currit ad spasmuz ei⁹. q̄re nō
mordicat neqz corrodit. Nō sic est i vlcere pulmo/
nis: ⁊ motus corpis nō ē ita manifest⁹ sicut pulmo
nis: ⁊ pectus ē carnosuz. Alij pulmōe aut vene ma/
gne sunt ⁊ si rumpunt̄ ruptura eaꝝ magna ē ⁊ tarda
earū cōsolidatio ⁊ maxie si eius cā fuerint hūores
colerici acuti subtiles. hec enim vlcera pulmonis
diuersitas que est ex humoribus corrosiuis curam
non dimittit neqz qui hoc molestatur sanationem
nouit eo q̄ in hmōi humane pulmo putrefit veloci
ter ꝓpter hūores acutos q̄ vero vlcera fiūt alijs de
causis si ipsorum pricipijs medella apponat̄ patiēs
qz ciborum medicaminuz q̄ regimen vtat̄ compe/
tens ad pristinā pōt reduci sanitatem. Et aūt si post
lōgū hec inueneris tēpus possibile nō est ea sanari
sz eā adhibe curā q̄ virtutez tueat̄ ⁊ passionē ꝓhi/
beat augeri. ¶ Discordia inter Serap. ⁊ gale.v. de i
genio sanitatis d̄ cura ptisis. ¶ Voluit Serapio q̄
vlcera pulmōis nō sunt curabilia. Et gal.vij. de iu
uamētis ⁊ ponit̄.iiij.cōti. Si passio fuerit i cartila
ginib⁹ pulmōis īcurabilis erit aut difficilis cure.
Sz si accidit pāniculo itrīseco cāne pulmōis curat̄
de leui nisi accidat ei putredo veniēs i qua sit cor/
rosio. ¶ Sedat Aui. discodiā. Si accidat a solutōe
sanguinis ⁊ nō ab apostemate nec ab corrosiōe. Sz
si fiat ꝓpter casum aut ꝑcussionem ⁊ nō apostemat̄
tūc dū p̱manēt vulnera ⁊ nō fiūt adhuc saniosa re
cipiūt sanitatē. Et si illa q̄ sunt ex vlcerib⁹ ex q̄bus
aduenit sputū sanguis ⁊ nō sunt saniosa ⁊ nō apo/
stemant̄ recipiūt sanitatē. Sz q̄ sunt ex apostemate
vel corrosiōe nō sanant̄. Rasis.iiij. cōtinē. ex prio
ca. q̄ epidimie ē vna species ptisis q̄ tenet caliditatē
malā crudeliter ⁊ ē breuis coadiuuatōis q̄ spēs nō
obtinet oīo digōnē i sputo aut si abtinet sputū erit
fetēs ⁊c. Et alia spēs nō mala sz lōgi tēporis q̄ ꝑfe/
cte digerit̄ ⁊ breuiter ⁊ facit facile fieri sputū. Et est
alia spēs ptisis accidēs sine febre quā antecedit tus
sis diuturna ⁊ sputū grossuz nimis silr glutini pi/
sciuz absqz humiditate aliqua oīo ⁊ nō fit hec spēs
ptisis ob cām vlcerati pulmonis. sz assiduitate reu/
matis descēdētis ad eū i quātitate multa ex strictu
ra canaliū pulmōis ⁊ sic macrescit corp⁹ ex quātita
te tussis ⁊ ānelitu malicia. ¶ Corpa ad ptisim para
ta sunt Rasis.iiij.cōtiuē. corpa dura solida sunt
ad ledēdū venas magis p̱ata. ¶ Et Aui. corpa dura
spissa ꝓpter id q̄d accidit eis de eruptiōe venaꝝ ad
ptisim sunt parata. ¶ Serap. Et quoꝝ pectora sunt
stricta q̄b⁹ nō ē cōcauitas ⁊ coꝝ spatule stricte a car
ne denudate eminētes retro sicut ale quapropter no
mianl̄ alata. ¶ Aui. ⁊ hūtes cōplexiones frigidas ⁊
humi.

humi. ꝙ in istis magis multiplicāt catarri ⁊ horuꝫ
forme sunt lenes albe declinantes ad subalbedinem
siue flauitatē. ¶ Aui. multiplicaꝛ ab etate. xviij. an-
noꝝ vsqꝫ ad. xxx. ¶ Mesue raro accidit senibꝰ ⁊ pue
ris. ¶ Gal. iiij. epidimiaruꝫ mulieres aptiores sunt
quā viri ad ptisim ꝓpter frigiditatē cōplexionū ea-
rum ⁊ angustiā pectoris ex dispositiōe mēbroruꝫ.
¶ Aui. sicū hac dispositiōe mēbroꝝ ē debilitas cere
bri recipiētis ab alijs mēbris sup̄fluitates q̄ postea
cadāt in pectoribus eoꝝ ⁊ nō digeruntur ibi tunc cō
pleanꝛ dispōes ad ptisim. Et ꝓprie si fuerint hūo-
res cole. qm̄ solum sunt causa cataroruꝫ acutorum
mixta ēt cū flegmate sunt cā salsoꝝ. ¶ Aui. ī regio-
nibꝰ frigidis magis multiplicaꝛ q̄ꝫ in calidis. ¶ Et
Autūnꝰ est aptꝰ tēpus. iij. affor. Egritudines vero.

Signa generis. ℭ Signa generis ptisis. Ad sputuꝫ saniei nō ē cer-
tū signū nisi post sputū sanguinis. Ex pulmone aut
apā pulmonis. A febris minuta deinde. i. sicca nō
vaporosa insep̄abilis ꝓpter vicinitatē ad eoruꝫ. Et
pōt eē putrida ꝓpter fumos putridos. Febris pōt eē
p̄iodica ⁊ cōtinua. ¶ Sꝫ cū dicūt insep̄abilis itelle
xerūt de ethica q̄ tn̄ nō ē ī p̄cipio ptīs: sꝫ tn̄ non
lōge sup̄uenit a p̄cipio. In principio pōt eē ptisis
sine febre cū vlcꝰ fuerit parū pauce saniei. Et sic itel
ligiꝛ mesue cū dicit. cū dicat ꝙ aliqn̄ est sine febre
ptisis sꝫ nō diu durat quin fiat fe. ꝓpter ꝓpinquita
tē ad cor. Et voluit alzaramꝰ ca. de sputo sanguis
⁊ p̄ria fe. sup̄ueniēs vtplurimū ē putrida: sꝫ nō diu
stat quin sibi associet ethicā qm̄ facile caliditas ex-
tranea cōfirmaꝛ ī corde. Et hec febris crescit in no-
Serapio. Auic. cte ꝓpter vapores q̄ retinenꝛ q̄ ī die euaporāt ⁊ est
cōe oibꝰ fe. sequētibꝰ ptisim ⁊ corp̄is siccitatē ⁊ p̄ci
pue ethicā. ¶ Serap. ⁊ Aui. facies tornatilis ꝓpter
hūidi cōsumptionē. Rasis. iiij. cōtinē. Sudor acci
dēs ob debilitatē virtutis. Aui. si ī sputo sunt cru-
ste nō remanet dubitatio. Aui. qn̄qꝫ fit color plum-
binꝰ ī p̄cipio verū fit rubeꝰ cū vapores sup̄ius ascē
dūt. Aui. extēdunꝛ colla ⁊ duo cornua frōtis. Ra-
sis. iiij. cōtinē. apostema pedes eoꝝ ī fine dieꝝ. Aui.
pulsus eorum ē fixus. i. durus cū velocitate p̄uus.
M. rugitꝰ in vētre cū tēsiōe hipocūdrioꝝ ad sup̄io
ra. Rasis. iiij. cōti. d̄struiꝛ appetitꝰ. Aui. ī curuatio
vnguiū. Gal. j. d̄ iteriorib' hn̄t ānelitū fetidū. Q̄ d̄
sp̄uunt debet poni sup̄ p̄runas q̄ sint proportionate
vt nō sint igiꝛ pauce vt nō resoluāt neqꝫ ita multe
vt ip̄m cōsumēt. Aui. vtplurimū sunt vētre stiptici
qn̄qꝫ tn̄ soluiꝛ ꝓpter d̄bilitatē retētiue. Gil. ⁊. Ser.
dolor spatule sinistre vsqꝫ ad hūores cedunꝛ ab īspi
ratione cuiuscunqꝫ aeris calidi ⁊ fri. excedētis. Ad
vltimum accidit dissolutio ventris casus appetitꝰ
⁊ abscinditur sputum.

Signa specierum. ℭ Signa sp̄erū Auic. ptisici quoruꝫ causa fuit hu-
mor corrosiuus sp̄uunt humorē saliuā q̄ hꝫ saporeꝫ
aq̄ marine. ¶ A causa calida sputuꝫ erit citrinū vel
croceum vel subrubeum. ¶ A causa frigida sputum
erit globosum liuidum ⁊ non sic cito macrescendo
ꝓcedit corpꝰ cognosciꝛ calida frigida p̄ alia signa.
¶ Si a catarro sunt relaxatio ⁊ titilatio palati ⁊ sp̄u
ti habundantia ⁊ incontinentia lacrimarum.

Signa curabilitatis. ℭ Signa curabilitatis. ¶ Gal. iij. epidimiaꝝ pueri
a t̄p̄e dislatatiōis vsqꝫ ad tēpꝰ p̄fecte etatis liberanꝛ
a morbis difficilibꝰ ex virtute ī eis augmētata ⁊ ꝓ
p̄rie t̄p̄e quo nascunꝛ pili in pectine. ¶ Pau. ptisis
in q̄ facilis fit digestio sputi ⁊ missio eius durabilis
erit p̄ lōgū tēpꝰ ī vita. ¶ Gal. iiij. regimis sanitatis
eoꝝ q̄ post duos aut tres mēses ad me venerunt nō
oēs euaserūt ī qbꝰ apostema factū ē īcurabile ⁊ eoꝝ
ī qbꝰ apostema ī vulnꝰ cōuersuꝫ ē nullū ad sanitatē
redijt. Vꝫ q̄ eoꝝ rectā viā secuti sunt iuuamentuꝫ
habuerunt quoniā vlcera neqꝫ augmētari neqꝫ ma
gnificari valuerunt. Ulcera pendentia a multa hu-
morum malicia. s. corrosiuoruꝫ nō curanꝛ. ¶ Sera.
vlcus absqꝫ corrosiōe in pulmone si preterijt tempꝰ
longum nō sanaꝛ sed alleuiaꝛ ita vt nō magnificeꝛ
neqꝫ corrodat neqꝫ extendat locuꝫ suū si erradiceꝛ
in p̄cipio sui aduentꝰ sanaꝛ itegre. ¶ Rasis. iiij. cō
tinentis omnes sp̄ēs ptsis sunt curabiles duꝫ nō ac
cidat corrosio. Aui. vlcera pulmōis sunt magis sal
ua q̄ sunt de genere cruste idest q̄ faciunt crustaꝫ ⁊
hoc qn̄ fiat resolutio humoꝝ a labijs vlceris. naꝫ
hec crusta manet aliquo t̄p̄e ⁊ postea cadit ⁊ hoc est
melius quā si cōtinuo flueret sanguis sed si esset cru
sta propter adustionem humorum ⁊ corrosionem ⁊
combustionem faceret scaraꝫ sicut in impetigine nō
esset melius. ¶ Gentilis si ptisis multum impressit
in pulmone quod significatur per sputum crustosuꝫ
saniei ⁊ multa extenuatione corporis ⁊ febre ethica
nō curatur. Si autem impressit modicum ⁊ sit sine
sanie aut cum pauca possibile est vt sanetur. Si ci-
to succurratur antequā vlcus sequatur apostema ⁊
si apparet sanies ⁊ non sint alia signa mala spes est
aliqua Affor. v. Quicunqꝫ a ptisi molestantur si sp̄u
tum quodcunqꝫ exp̄uunt ⁊ graue fetet super carbo-
nes fusum mortale. ¶ Sputum significat mortaleꝫ
ptisim per tres. per coloreꝫ: per descensum in aqua:
⁊ per fetorem cum proijcitur super carbones. Hy-
pocra. viij. A capite defluunt pili mortale ⁊ non so
lum a capite sed etiam a barba. Nam significat de
fectum humidi radicalis ⁊ debilitatem digestiue.
ꝙ significat defectum humidi patet quia capili de
tinētur in suis porositatibus per illud humidum ⁊
viscositatem ad intra poros suos consumpta illa
hūiditate elarganꝛ pori ⁊ defluūt pili deficit hūi-
ditas radicalis. Deficiente nutrimēto cuti nutrimē
tuꝫ cuti defecti ꝓpter defectū cordis imittendo de
bitā quātitateꝫ spiritus vitalis ad epar sine quo nō
potest epar generare sanguinē nutritiuū ac ēt imit
tendo debitam quantitatem spirituuꝫ mēbris extre
mis sine quo non potest fieri bona nutricatio.
ℭ Aduertendum hoc signum oportet ꝙ pili ita ca Nota.
dant ꝙ nō renascanꝛ. Hypo. aptisi habente diaria
sup̄ueniens mortale: ⁊ hoc verificaꝛ ptisico iam de
bilitato ⁊ perdurāte. Aliquādo accidit ptisico non
multuꝫ debilitato ⁊ humores mali euacuanꝛ ⁊ non
est mortale signum. Sed si superuenerit multa exi-
stente debilitate significat citā morteꝫ. ¶ Aui. xiiij.
tertij de superfluitatibus epatis ad finem constipa-
tio epatis superueniens ptisico est mortalis. nam si-
gnificat ꝙ retinentur materie male per quaruꝫ pre
sentiam suffocatur calor debilis. ¶ Aui. in fine in-
grossatur sputum ⁊ saliua. deinde intersecatur pro
pter debilitateꝫ virtutis ⁊ qn̄qꝫ moriunꝛ suffocati.
ℭ De preseruatione a ptisi in his qui sunt p̄epara De p̄seruatiōe a ptisi
ti. Gal. v. de regimīe sanitatis multi habentes ma
los hūores q̄ d̄ cuꝫ screatu ⁊ tussi emittebāt sangui-
neꝫ cuꝫ minime excreabāt ad sanitateꝫ reducti sūt. ⁊
p̄seruatio ē vt studeas q̄ꝫto poteris ne tussiāt. nā tus
sis corp̄e exn̄te hūido trahit malas materias ad pul
moneꝫ. ¶ Et studeas ne aliqd descendat a capite ad
pectus ⁊ hoc poteris tribꝰ modis facere. Primo cuꝫ
catartico respiciēte malos hūores ⁊ eos educente.
Scd̄o cū diaspatē ī clisterio ꝓhibēte descēsuꝫ ma-
terie ad pectꝰ. Tertio cū cataplasmo cū afrodrillo
vel filibꝰ capiti suppositis. ¶ Flobotomia conuenit Flobothomia.
quātuꝫ ad p̄seruatiōem ⁊ quātuꝫ ad curā. ¶ Post-
quā q̄s ptisim īcurriteꝛ ⁊ curaꝛ ⁊ preseruaꝛ p̄ vsum
zucari ro. de q̄bus dixit mesue ꝙ nō comprehensi-
bilis est numerus eoꝝ qui sanati sunt p̄ vsuꝫ eius.
ℭ Cura ptisis perficitur triplici instrumento. die- Cura ptis
ta. potione. ⁊ cyrugia.

Regimen

¶ In principio ptisis debet multuz trahit de aere calido multum vt mundificet ⁊ exsiccet ⁊ patet. vj. epidi. ¶ Vitare debēt habitudies siccas ad calidita tez declinātes artificialiter vl' naturalr existētes ta les. ¶ Carnes limaciaꝝ testudiuz ⁊ ranaꝝ ꝯueniūt. Et aqua sublimatiōis istaruz carniuz. ¶ Et mel po situz ī iuribus carniuz ⁊ alioꝝ cibarioꝝuz multū iu uat ad mūdificatiōez sicut dragagātum. ¶ Et gūi arabicuz adiuuāt ad cōglutionez ⁊ cōsolidatiōem. ¶ Gal. in lib. de euchi. ⁊ cacochi. scriptuz ē ab om nibus medicis ꝙ lac ozichimissimū est ⁊ ꝑpter hoc extimāt quidaz eos qui habent vlcus in pulmōe ab eo solet curari. Signum ꝙ lac bene digeraꝶ est ꝙ assumens non percipiat dolorem in ventre nec ru gitum nec fumosam eruptuationem aut acetosam.

Cura vl'is.

¶ Cura ptisis duplex est vniuesalis ⁊ ꝑticularis. ¶ Uniuersalis duas hꝫ intentiōes. Una ad corrigē duz causas faciētes ptisim. Alia est earuz absciſio. ¶ Eūatiōes fortes nocēt ptisicis marie q̄ fiunt ꝑ vo mituz. Dixit Hypo. iiij. affor. Ptisicos metuētes. s. si sint medici ad supiores farmacias. s. ad vomiti uas. Et Gal. ī cōmento ꝙ nō soluz tā ptisicos exi stentes sꝫ apparatos ad ipaz. Ampliat vomit⁹ vlc⁹ pulmōis ⁊ comouet saniē q̄ posset currere ad cor ⁊ īduceret mortez. ¶ Et hoc ītelligiꝶ de vumitu violē to ⁊ ī cura regu. nā si apti pōt vomit⁹ īduci aliqñ in antecedente ꝯcederēꝶ vno mō aliqua materia mor dicatiua vel venenosa eēt ī ore stōi natās.

Cura par ticularis.

¶ Cura ꝑ ticularis. h hꝫ. v. ītentiōes. Pria mūdificatio ⁊ ab stersio vlceris. Secunda est prohibitio materie ad ipsam. Tertia expulsio materieruz ⁊ saniei exsicca tio ex ipso. Quarta cōsolidatio ⁊ incarnatio. Quin ta correctio accidentium.

Pro pria ⁊ quarta ī tentiōib⁹.

¶ Oportet ī impletiōe prie ⁊ quarte ītētiōib⁹ euita re errorē. ī quē multi stolidoꝝ ⁊ īaduertētiū īcurrūt ¶ Qñ querūt vlceris mūdificatōez exhibēt mundi ficātia cū abstersiōe forti: quā nō reqrit vlc⁹ quare elōgaꝶ ⁊ ꝑfundaꝶ cū eis ⁊ ꝑducūt ad sanguis spu tuz. qd̄ ī hac passione vehemēter est verendū. ¶ Et qñq3 q̄rūt añ tp̄s mūdificatiōis debitā vlceris cōso lidatiōez exhibēt stiptica. q̄re retineꝶ sanies ī ꝑfun do ⁊ intumaꝶ ⁊ impiguiꝶ in pulmōe ⁊ sua mordica tione auget vlcera ⁊ facit difficultatem anhelitus.

Cura vlce rū pulmo nis.

¶ Cura vlcerū pulmōis fit ꝑ exsiccatiōez vehemē tez. iiij. cōtinē.

Medicine ꝑ pria in tentione.

¶ Medicie adimplētes priaz ītētio nez mel aq̄ ordei aq̄ zucari brodiuz ciceꝝ aq̄ ysopi yreos aut frasiā. i. prassiū decocta ī aq̄ mellis. ⁊ kes mes de q̄ diascorides ⁊ Sera. dixerūt ꝙ mixta cuz melle more electuarij sūpta marie subuenit ptisicis ⁊ saniei q̄ ē ī pectore difficilis eductiōis. ℥. ij. tribus dieb⁹ mane cū coclcari. j. melis optīe ꝑsunt.

Cōposite.

¶ De compositis syrupi de ysopo fortius est loch de cau libus ⁊ de sqlla. ¶ Sera. illos quos consequiꝶ ptisis absq3 febre ⁊ ascendunt cum sputo res grosse ⁊ vis cose similes glutini piscium opportet vt sumāt ea q̄ abstergunt ⁊ subtiliant sicut decoctio ysopi ī aqua sicut ysopus prassium kesmes ireos cum oleo amig dolarum dulcium ⁊ oleo de granis pini.

Scd̄a intē tio.

¶ Scd̄a ītentio ꝑficiꝶ ꝑhibendo materias q̄ trās ferunꝶ ad ip̄m ⁊ cōfortatiōe pulmonis ne recipiat.

Medicine cōfor.

¶ Medicie pulmōem confortātes sunt rob mirti ⁊ syr. ei⁹ cuz. ℥. ij. pulueris pulmōis vulpis. ⁊ loch de pulmōe vulpis ꝯfectuz cuz rob mirti. nā est magis cōfortatiuū q̄3 qñ fit cū decoctione zuca. ℞. syru. mirtini ⁊ succi rosaꝝ veteris añ. ℥. ij. pulmōis vul pis ⁊ gūmi arabici ⁊ dragāti succi ligricie croci se minis feniculi añ. ℥. j. Cōfice bene ꝑmiscēdo ꝑhibꝫ hoc loch materiā declinare ad pulmonē cuz rectifi catione mēbri mādantis ⁊ coacernātis illas ⁊ cum deriuatione earum ad oppositum.

Tertia tentio.

¶ Tertiā ītentionē cōplēt medicamina exsiccātia putredinez q̄ fit in pulmone q̄ administrari debent post debitas euacuationes vt extirpeꝶ residuū pu trefactōis oīno Mesue administratio mirre reubar bari. ℥. j. cū mellis. ℥. ij. lambendo diebus interpo tas cū aque in educendo saniem est medicamen no tabile ⁊ fortius alchitrā cuz melle ⁊ galbano lique factis simul est medicamē notabile.

Quarta tentio.

¶ Quarta intentio cōpletur cū medicinis habēti bus duas virtutes. s. mūdificationē ⁊ cōsolidatio nez. Et hoc qñ volumus implere has. ij. simul intē tiones. Sed si solū quartā intentionē implere volu mus administrabimus medicinas stipticas sigillā tes ⁊ cicatrizātes vlcus.

Lac. Electua rium.

¶ De rebus adimplētib⁹ ē lac asininū caprinū muliebre. ¶ Electuariū. Qd̄ in ptisicos cōsumptos restaurat febrilē remittit discra siā vlcus mundificat ⁊ ꝑhibet ipsuz ampliari. ℞. te studines remotis obstrachijs ꝑ infusionē ipsarū in aq̄ calidissima carnes earū prius bene lotarū ⁊ mū datarū ī aqua ordei decoquanꝶ ⁊ buliāt dū bene co cte fuerint ⁊ tūc optime incidanꝶ ⁊ tereanꝶ. Et ha beat pinee fistici amigdole dulces passule enucleate munde semina cōia frida hūida ⁊ optime incidanꝶ vel teranꝶ cū ꝑdictis carnib⁹ misceanꝶ ⁊ supaddā tur pulpe cancrorū fluuialiū decoctorū ⁊ penidie ⁊ candi. ⁊ iteruz optime misceanꝶ deinde habeat zu carū optimū. Qd̄ sufficit ⁊ decoquaꝶ in brodio di ctaruz carniuz ⁊ aqua sublimationis ranaruz ⁊ li matiaruz vsq3 ad ꝑfectam decoctionē ⁊ supra ꝑdi cta existentia ī mortario ꝑijcianꝶ ⁊ cū pistello diu ducendo optime ⁊ incorporenꝶ. Cuz aūt tepere ce perit supmittaꝶ puluis q sic fit. ℞. safirorū smaral dorū iacincrorū ambaruz margaritaruz amboruz coralorū ossis de corde cerui charabe añ. ℥. j. cina momi electi cardamomi maioris yreos zenze. cro ci añ. ℥. j. ß. amidi succi ligricie draganti gūmi ara bice seminis portulace añ. ℥. ij. pulueris cancroruz fluuialiū. ℥. iij. pulmonis vulpis. ℥. iiij. ⁊ bene incor porenꝶ in vase vitriato ⁊ vsui reserueꝶ lib. vij. ¶ Ex tractatu medicine exsiccantes vlcus pulmonis sunt cinamomuz mirra cassial'. crocus squinātuz oleum balsami spica inda amomū thus balaustia barba ir cina lutuz sigillatuz gūmi arabici opiū iusquiamū magat. i. radix granati siluestris rosarū folia ozimi latorū foliorum desiccat potus ⁊ pulmonez nimis.

¶ De dolore podagrico.

¶ Consilium 65.

Oloris podagrici quē Reue. D. M. Do. Legatus Bononiensis passus est cā fuit materia flegmatica vt facile dclarari pōt ex signis q̄ ab illustrib⁹ doc. ponunꝶ que sunt color loci dolētis q nō mutaꝶ duz alteraꝶ: aut si alteraꝶ vertiꝶ ad plumbeitatez. hoc ē q2 color fiet magis alb⁹ quā prius ⁊ hoc cōtingeret qñ materia eēt flegmatica subtile aut erit illic parū īflamatiōis ⁊ hoc ꝯtingit q2 dolor exacuit materiā ⁊ illa q̄ pri⁹ moueꝶ ē calida ⁊ vt plurimū colerica hinc ē ꝙ color loci alteraꝶ pauca rubedine tendente ad ꝑuā citrini tatē vt apparuit ī. d. v. ¶ Et hoc fuit qd̄ dixit Aui. xxij. tertij. c. d̄ signis doloꝝ iūcturaꝝ. Et māz fleg maticaz significat ꝙ nō alteraꝶ color aut alteraꝶ ad plūbeitatez aut ē illic paꝝ īflamatiōis ⁊ ē adherētia doloris. i. dolor ē fere ꝯtinu⁹ tñ remissus: vria alba cū supfluitatib⁹ flegmaticis etas prie senectutis: pri uatio exercitij. ꝯferētia a reb⁹ moderate calidis. ¶ Et īsup priuatio signoꝝ significātiū dominiū sanguis aut colore que referre breuitatis causa relinquo.

Regimen Preser uatiuum.

¶ Istius dispositionis duplex est Regimen. Unū preseruatiuum. Aliud curatiuum.

¶ Preseruatiuū attēdiꝶ tp̄e sanitatis ⁊ adimpleꝶ

dieta

dieta potiōe ⁊ cyrugia q̄ sunt medici istra. Et hec tria ad duas dirigunt̄ itentiōes. Una earuȝ est cō seruare iūcturas peduȝ i sua naturali complexiōe ⁊ eas fortes reddere. Scd̄a ē ꝓhibere causas tā itrīse cas q̄ȝ extrīsecas aut saltē ipaꝝ magnificatiōeȝ ne i iūcturas imprimāt impssione dolorem causante.

Prima intentio. ¶ Intentio prima in īstrumento diete cōsistit ī debita administratione sex rerum nō naturalium que sunt aer cibus ⁊ potus. inanitio ⁊ repletio motus ⁊ quies somnus ⁊ vigilia ⁊ accidentia anime

De aere. ¶ Incipiendo ab aere. Aer sit ad caliditatē ⁊ siccitatem decliuis. qui si non sit natura talis fiat arte cum igne in camera facto ex lignis odoriferis ⁊ siccis sic iunipi abies lauri rosmarini tamarisci. Aut

Suffu. suffumiget̄ locus habitatiōis cum thure aut laudano aut storace aut granis iuniperi aut tali cōposito q̄ cōuenit tēpore hiemis. ℞. thuris storacis calamite laudani galie muscate añ. ℥. ß. pistent̄ ⁊ fiāt trocisci cum vino maluatico ⁊ exsiccent̄ ⁊ cū opus fuerit puluerizet̄ vnus ⁊ aspergatur carbonibus ignitis priuatis fumo.

Aliud. ¶ Aliud suffumigium q̄ cōpetit tpe autūni. ℞. storacis liquide. ℥. ß. thuris calamite añ. ʒ. v. laudani spodij añ. ʒ. j. cum aqua mellisse reforment̄ trocisci quoruȝ qlibet sit vnius. ʒ. ⁊ cuȝ opus fuerit puluerizetur ⁊ fiat vt dictum est.

Camera. ¶ Sit camera ⁊ locus habitationis ab omni cloaca ⁊ decursu aquarum remota non sit terrena nec habens testudines ⁊ reuolutiones ex muro cōstructas.

Uestes. ¶ Et quia applicatio ad humidum corpus propter vestes multis modis variari pōt ideo vestes sub determinatiōe aeris reponi solēt. Tempore hiemis muniat̄ caput precipue nocte birreto duplo habente appenditias vsqȝ ad locuȝ vbi collo dorsi coniungit̄. Et in die habeat birretum tale vt caput a frigore illesuȝ seruet̄. Et ſm temporum diuersitatem in caliditate ⁊ frigore calidius aut minus caliduȝ cuȝ birretis caput custodiat. Muniat corpus totum ſm tēporum diuersitateȝ pānis ita q̄ corpus neqȝ mēbra a frigore ledantur neqȝ adeo calefiant vt fiat rara. qm̄ rarefactio cā est debilitatis neruoruȝ ⁊ iuncturarum reddit enim mēbra humorum susceptibilia.

De accidētibꝰ aie. ¶ Abstinendū a tristicia sollicitudine furore. Confert gaudium leticia spes bona ⁊ forsan non nocet ira moderata calefacit enim ⁊ parum exsiccat.

De motu ⁊ quiete. ¶ Nocet exercitiū forte ⁊ icōsuetū. Exercitiū supfluū excitat podagrā. xxij. ʒ. Nimiū ociū ⁊ labor ꝓpiquꝰ porismi. Et fricatiōes fortes i loco iūcturaꝝ. Et balneū aq̄ dulcis ⁊ motꝰ hora defluxꝰ māe ⁊ strictura iūcturaꝝ dolorosa. Et portare caligas aut caligos strigētes pedes. Et stare iūcturis anchaꝝ genuū aut pedū lōgo tpe icuruatū. Et q: exercitiū aliqd̄ ɔfert i ɔseruatiōe sanitat̄ iūcturaꝝ oȝ ꝑmittere. ¶ Prīo q̄ stāte dolore capitis aut iuncturaꝝ exercitiuȝ peditādi aut eqtādi nō ɔuenit patet. q: materiā ponit i fluxu ⁊ maiora iducit nocumēta q̄ȝ vtilitatē. ¶ Scd̄o q̄ stante notabili corpis repletione abstinēduȝ ē ab exercitio imo qescēdū. ¶ Tertio opȝ vt prīa tertij mēsura exercitij tāta sit vt ꝑducat ad lassitudinē exclusiue. ¶ Quarto cuȝ ɔtigerit pp exercitiū lassitudo ab eo desistēduȝ ē. vñ Hypo. est eniȝ motiōe copis cuȝ qs dolore cepit statim qescere remediū ē. ¶ Quīto exercitia ɔsueta meliora sūt ⁊ meliꝰ tollerātur iuxta illud Hypo. Assueti assuetos ferre labores ⁊c. ¶ Sexto exercitiū vniuersale meliꝰ ē ꝑticulari qd̄ fieri dȝ lōgo tpe peditādo aut gradariū equū mediocriter eqtādo stō exñte ieiuno ⁊ pulsis supfluitatibꝰ prīe ⁊ scd̄e digōnis. Aut loco exercitij fiāt fricatiōes icipiēdo a brachijs ⁊ trahēdo deorsuȝ ⁊ tādē ad spatulas dscēdēdo ad nates cū pāno cali. Sȝ nō fiāt ad pedes. Et tādiu fiāt quousqȝ corpꝰ rubef incipiat.

Exercitiū. ¶ Exercitiuȝ ꝑticulare fiat calefaciendo caput cū pāniculo bis aut ter ⁊ fiāt fricatiōes leues ⁊ īde pectinatiōes nō existentes capitis dolore.

Legere. Cōuenit ēt dicere hymnos aut psalmos voce aliqualiter alta.

Fricatōes Fricatiōes leues iūcturaꝝ dolore nō existēte.

Balneuȝ. Et balneū ɔfortatiuū iūcturaꝝ ⁊ vnctiōes de qbꝰ est hoc. ℞. gallaꝝ lib. j. salis. lib. j. buliant in sufficienti quātitate vini rubei pontici ⁊ pauciferi quātuȝ sufficit ꝓ lotione peduȝ ⁊ tibiaruȝ ⁊ per interualla nō longa stomacho ieiuno fiat lotio absqȝ pedum forti fricatiōe. De ꝓprietate gallarū est cōfortare iuncturas strīgūt eniȝ vias ⁊ vniunt eniȝ ꝑtes mēbri ne materie ad ipsas fluāt ⁊ sua siccitate desiccat materias fluentes. cōsumat materias humidas in eis reptas.

Lotio. ¶ Ad ideȝ valet hec lotio. ℞. vini pōtici nō multum potentis in quo buliāt nucum cipressi lib. ß. abrotani. m. j. ⁊ hec lotio magis conueniret tempore hyemis.

Alia. ¶ Item. ℞. foliorum mirti. m. j. saluie abrotani añ. m. ß. buliant vt priꝰ. ⁊ hoc cōueniret tēporibꝰ medijs sȝ vinū dȝ eē minꝰ.

Fricatio. ¶ Ualet vt dixit Rasis i lib. iūcturaꝝ fricatio sup iuncturā cū oleo ⁊ sale. Sumat̄ oleū dulce ⁊ i mortario cū sale ducat̄ donec totuȝ ducat̄ ad formā vnguēti cuȝ quo calido fit iūcture linitio ⁊ hoc ɔfert oī tpe ante aduētuȝ porismi.

Unctio. ¶ Ualet ad ideȝ vnctio facta cum oleo masticio aut cuȝ nardio vel cū ambobꝰ simul. Et ad idē valet oleuȝ de camomilla sȝ est debilius. Nō vno istoꝝ mō altero vti poterit ⁊ nō ampliꝰ q̄ȝ semel aut bis i ebdomada iuncturis nō dolentibꝰ.

De sōno ⁊ vigilia. ¶ De cōuenienti mensura somni ⁊ vigilie ꝓ qbꝰ. ꝑmittenduȝ ē prīo q̄ cōuenientior hora est dormiēdi nox quā dies. Uñ tertia primi naturalis dormitio ⁊ ꝓprie cursuȝ natura facta est q̄ noctem nō effugit ⁊ dieȝ nō impedit. ¶ Scd̄o nō est dormiendū īmediate post cibū sȝ differenduȝ ē ad duas horas aut ad vnā ad minus. ¶ Tertio nullo tpe ē dormiēdū capite discopto. ¶ Quarto cauēdū est a sōno diurno. vñ tertia ꝑmi. in die eniȝ dormire maluȝ ē ⁊ ad malas ꝓparat egritudines. ¶ Quinto dormiendū est capite eleuato. talis enim situs caput disponit minus ad replēdū vaporibꝰ. ¶ Sexto nō ē resupine dormiēdū qm̄ materias ad posteriora ad nucā descēdere facit. ¶ Septio naturalis sōnus est. vij. vel. viij. horarū neqȝ amplius dormiendū neqȝ minus. vj. ¶ Octauo dormitio sup ventrē digōnē roborat se oculis nocet in dormiendo sit modus talis trāsactis duabꝰ horis a fine cene vadat Reue. D. U. ad lectū capite bene eleuato ⁊ dormire incipiat sup latere dextro: scd̄ȝ sōnuȝ faciat sup sinistro latere: demuȝ sup dextro se reuoluat. talis enim dormitio bene disponit organa ad digerendum ⁊ fiat corpore cōuenienter pānis tecto.

De cibo ⁊ potu. Nocentia ¶ Dimittendi sunt cibi oēs q sunt difficilis digōnis vt panis azimus aut nō bene coctꝰ cibaria d̄ pasta ⁊ oīa corpa legumīnū. Uñ Gal. in cōmē. apho. Ubi indigentia q̄ helenes ꝓpter īdigentiā leguminā comedebāt secuta est eis pedū debilitatio.

Carnes. ¶ Dimittat carnes grossas ⁊ bouinas ⁊c. Et carnes oīm auiū in aqua degentiū ⁊ salitas oēs. Et carnes habentes multas hūiditates vt agnine. ⁊ capita q̄drupeduȝ ⁊ viscera ipsoꝝ. ⁊ caseꝰ ⁊ lac ⁊ q̄cūqȝ ex lacte fiunt.

Pisces. ¶ Nocent pisces oēs lacunales vt tenche anguille gābari ⁊ similes ⁊ pisces magnoruȝ corporū vt sturiones toni ⁊ siles.

Herbe. ¶ Et herbe ɔplōnis fride ⁊ hūide vt spinacia lactuca portulaca ⁊c. ¶ Et nutrimenta oīa facilis corruptionis vt sunt oēs fructꝰ q̄ apud grecos orarij dicuntur vt melones citrulli cucurbita ceresa pruna mora crisomila pira mala vernalia vua ficus recentes ⁊ omnes fructus ante maturationem.

Regule ꝓ cibis. Prima. ¶ Priusq̃ȝ ad electiōeȝ ciboꝝ descendā quedā regule sunt pmittēde. ¶ Pria. Nō est comedendū nisi affuerit vera ⁊ naturalis fames patet q̄ꝛ si cibus assumit̃ sine naturali appetitu significat aut q̄ꝛ cibꝰ preassumptus non est digestus aut q̄ꝛ stomacus est malis humoribus repletꝰ indigētibus maturatiōe. **Scđa.** ¶ Scđa. Non differat̃ comestio dum verꝰ affuerit appetitus patet q̄ꝛ tollerare fameȝ stomacus malis replet humoribus. **Tertia.** ¶ Tertia. Dum appetitus fuerit intensus nō comedat̃ vsq̃ȝ ad sacietateȝ. **Quarta.** ¶ Quarta Non est comedenduȝ si in stō sentit̃ fastidium q̄m̄ generat morbos flegmaticos. **Quinta.** ¶ Quīta. Subtilia cibaria premitti debēt grossis. **Sexta.** ¶ Sexta. Mensura cibi ⁊ potus talis ⁊ tanta sit vt ex eis non grauetur stōs deterioꝛ comestio est que stōi grauitateȝ facit sicut deterioꝛ potus est qui temperamentū egredit̃ ⁊ in stō natat. **Septima.** ¶ Septima. Quousq̃ȝ ex cibis assumptis aut potibus sentitur grauitas in stō a cibo abstinenduȝ est duȝ donec consequet̃ leuitas. **Octaua.** ¶ Octaua. Duȝ in stō sentit̃ debilitas a multa comestione est abstinendum etiam si multus esset cibus necessarius patet quia esset addere debilitatem stomacho debili. **Nōna.** ¶ Nona. Sante debilitate stomachi cuȝ necessi. multe cibationis cibus est pciendus in plures partes ⁊ cibus ⁊ potus qui tunc administrantur debent esse medicinales vt suis qualitatibus contrarientur circa facienti stomachi debilitatem. ¶ Omnes iste regule colligūtur tertia primi de regimine cius q̄ꝛ comeditur ⁊ bibitur.

Panis. ¶ Panis sit de furmento bene mūdo bona messe collecto sit debite fermentatus ⁊ mediocriter coctus coloꝛe canditus pōdere leuis substantia non compactus aliqualiter salitus etatis vnius aut duoꝛum dierum. **Carnes Auiū.** ¶ Ex carnibus eligantur. ex auibus pulloꝛum gallinaruȝ caro gallinarum est omni carne melioꝛ. xxiiij. cōtinētis. caponū fasianoꝝ frācolinoꝝ pnicuȝ turturū pipionuȝ volare icipientiū puli columboꝛū dant̃ in cibo illi cuius coꝛpus euacuatū ē de sanguine ⁊ infridatuȝ ex lōgo moꝛbo. xxiiij. cōtinentis. ⁊ oīm pūaruȝ auiū degētiū i pꝛatis ⁊ nemoribꝰ. **Quadrupedibus.** ¶ Ex quadrupedibus castrati edi vituli caprioli. ipe. n. iter silucstras carnes meliores existūt ⁊ sanguis ex eis genitꝰ paucas hȝ supfluitates. iij. almāsoꝛis. leporis coniculi. **Parte al's** ¶ Ex ptibus aīalium eligant̃ anteriores. Oīm enim aīaliū anterioꝛa calidioꝛa sunt ⁊ digestioni melioꝛa posterioꝛa vero ecōtra ysaac in dietis pticularibꝰ. ¶ Caro rubea musculosa oībus aliīs melioꝛ existit ⁊ pꝛopꝛie cū nō fuerit multa piguedie cōfusa neq̃ȝ ab ea totaliter denudata. pigues excellētes carnes nutirmentū exhibēt humidū ⁊ multaruȝ supfluitatū.

Preparatio carniū ¶ De mō pꝛeparādi carnes dicenduȝ est. p̄mittendo. **Primo.** ¶ Primo q̄ꝛ oīm aīaliuȝ habentiū coꝑa grossa solida ⁊ macra. carnes elisse meliores sunt quā aliter pꝛepate. **Scđo.** ¶ Scđo q̄ꝛ volatiliū piguiū carnes assate sunt meliores quā allisse macroꝛū econtra. **Tertio.** ¶ Tertio q̄ꝛ superficies assatoꝛum cum fuerit toꝛrefacta cum lardone incenso non conuenit. **Quarto,** ¶ Quarto q̄ꝛ caro assata quando fuerit per modum suffocationis in vase resēuata nullo modo comedantur tales reponuntur in specie veneni. Sexta quarti inter ceteras pꝛepationes carniuȝ ellissata est melioꝛ si fuerit bene cocta. Caro assata conueniens est si bene digeritur. Sed quia tarde digeritur non debet ex ea multa fieri repletio. Caro cum pinguedine frixa fastidum generat stomacum nauseare facit caput grauat neruos remollit grauioꝛis digestionis quam assata super pꝛunas. Carnes in furno assate vel super graticulas pꝛeparate licet digestionis graues existant. tamē q̄ꝛ dant solidū nutrimentuȝ nō vaporosuȝ si bene digerantur laudabiles sunt.

Pisces, ¶ Pisces in raro vsu sint ⁊ quando eis vti conuenit sint paruisquamosi degentes in aquis bonis currentibus sicut de aquis dulcibus sunt carpiones trute lucij piscis persicus capidani minule timali ⁊ similes. Ex mari aurate solee trilie ⁊ eoꝛum melioꝛ pꝛeparatio est vt cum oleo decoquantur ⁊ condiantur cum menta petrosimulo ⁊ feniculo. ¶ Uiteli ouoꝛū tempati sunt facilis digestionis paucarum superfluitatum. Aui. in de viribus coꝛdis ideo laudantur. Albumen frigidum ⁊ difficilis digestionis nutrimentum exhibet viscosum ⁊ sanguis ex eo genitus non est bonus. iij. almāsoꝛis. Jn modo pꝛepationis diuersificant̃ soꝛbilia minus nutriunt ⁊ ventrem magis lubricant ⁊ asperitatem cāne pulmonis leniunt. Sed tremula per decoctionem magis inspissata ita q̄ꝛ in coꝛtice sua fracta tremere videant̃ melioꝛa sūt oībꝰ aliīs ⁊ dura aut frixa nullo mō sumant̃. ¶ Caseꝰ vniuersaliter nō cōuenit si tū aliqn̄ sumit sit medius inter recentē ⁊ vetus sit nō viscosus sed frangibilis ⁊ eius vsus sit i fine mense accipiēdo ex eo duos aut tres bolos. ¶ Legumina grana enim ventosa ⁊ inflatiua sunt nō cōueniunt. ¶ Jnter alia faseoli fabe cicera alba caput ⁊ neruos ledunt ⁊ iuncturas debilitant. ¶ Cicere rubeo ⁊ eius bꝛodio aliqn̄ pōt vti q̄m̄ caliduȝ ⁊ siccū in scđo gradu ⁊ lauatiuū ⁊ aperitiuū ⁊ materias trahit ad vias vrine. Nec dȝ comedi in pꝛincipio nec in fine cibi sed in medio scđo cañ. ⁊ melius ē si decoquat̃ cū saluia ⁊ roꝛemarino in hyeme. ¶ Rizū cuȝ sit cōplexionis calide in pꝛio sicce in scđo vti pōt dūmodo nō sit vētris stipticitas. ¶ Aliqn̄ etiā vti pōt milio ⁊ panico lȝ sit cōplexionis frigide ⁊ sicce cū eoꝝ frigiditas remitti possit cū speciebꝰ aromaticis. ¶ Cōcedunt̃ herbe calide ⁊ sicce cōplōnis vt sunt saluia petrosimulus anetum asparagi lupulli maioꝛana feniculus serpillus caulis. ¶ Ex radicibꝰ charota ⁊ baucia. i. pastinaca ⁊ ex fructibꝰ capares. ¶ De fructibꝰ p̄mittendum q̄ꝛ oēs qui sunt ventosi vaporosi ⁊ humidi facile coꝛruptibiles sunt dimittendi. ¶ Scđo q̄ꝛ humidi sunt deteriores siccis. ¶ Tertio fructꝰ lunitiui ventris p̄mittēdi sunt aliīs cibis cōstipatiuis ecōtra. ¶ Quarto q̄ꝛ fructus qui post cibum comeduntur sunt meliores cocti quā crudi. ¶ Ex fructibus sunt qui conceduntur passule enucleata ⁊ cū nucleis carite auellane priꝰ toꝛrefacte amigdale grana pini priꝰ tribꝰ vicibꝰ in aqua buliente īfusa ⁊ inde ad vmbrā exsiccata pistachij. ¶ Super ferculis suis superaspergantur species que sic fiunt. ℞. zenze. bdeli. ℥. j. cinamomi electi. ℥. ij. gariofiloꝛum nucis muscate papaueris añ. ʒ. j. zucari albi. ℥. j. ß. croci. ℥. j. fiāt species. ¶ De potu dixit Rasis. xij. continentis abstinentia a potu vini sanat podagram. Et infra subdit. Considera tamen q̄ꝛ si pꝛopter retentionem potus vini pacienti euenerit detrimentum tunc suple non dimittat. ¶ Et quoniam non dubito q̄ꝛ ex eius dimissione incurrere. R. D. U. debilitatem virtutis ⁊ digestionis stomachi ⁊ multiplicationem ventositatis ⁊ idigestionem epatis ⁊ foꝛtasse coꝛrosiuā. ideo videtur q̄ꝛ potus vini sit conuenientioꝛ. Sit itaq̃ȝ vinum in sapoꝛe amenum declinans ad quandam stipticitatem in substātia mediocre. in coloꝛe aureum vel rubeum clarum aut album in potentia pauciferuȝ. Qđ si haberi non posset limphetur cū aqua simplici cocta aut cum aqua cisterne que ceteris est melioꝛ egritudinibus neruoꝛum secunda tertij cap. de tremoꝛe.

¶ Circa potum vini he regule obseruari debent. ¶ Prima. Nō bibatur vinuȝ stomacho ieiuno. est enim de rebus maxime neruis nociuis. xxij. tertij. ¶ Scđa. Nō accipiat̃ vinum nisi prius comederit sex aut

sex aut octo bolos: qm̃ trahitur faciliter ad partes remotas antequã bene digeratur. ⁊ in neruis ace-

Tertia.

tat: sed acetum est ex neruis nocibilioribꝰ. Tertia. ¶ Potus vini non conuenit post cõmestionem fructuũ

Quarta.

recentium ⁊ humidoꝝ. facit enim eorum humiditates in venas labi: qm̃ penetrator est bonus. ¶ Quarta si propter exercitiuz vel exercitia inualescit sitis

Quinta.

⁊ multa potus quantitas necessaria sit: tunc paruz de cibo assumendo est. ¶ Quinta si propter potũ su-

Sexta.

perfluum perciperetur nocumentum perseuerãs vomitus prouocetur. ¶ Sexta si vinum limphari oportuit melius est id facere per horas quattuor anteq̃z

Septima.

bibatur. ¶ Septima non est bibenduz vinũ post prãdium aut post cenã postquã ꝑtrãsiuerit quarta ꝑs hore aut ad amplius medietas.

De inanitione ⁊ repletõe cañ

¶ Summa cũ diligẽtia vti oportet in cibo ⁊ potu moderatione pro qua isti canões obseruenẽ. ¶ Pri-

Primus.

ma omnium ciborum repletio vitetur precipue eorũ

Secũdus.

qui sunt prohibiti: vt in cap. de cibo ⁊ potu dictũ est. ¶ Secundo vt nunquam ad sacietatez comedaẽ imo surgat a mensa cum reliquijs famis. Nã calor stomachi potentior tunc est ad bene digerenduz ex

Tertius.

saturitate vero ⁊ repletione suffocatus retinetur.

Quartus.

¶ Tertia in comedendo sepe potum accipere ⁊ puũ melius q̃z multum ⁊ raro. ¶ Quarta non est comedẽdum nisi prius pulsis prime digestionis superfluitatibus ⁊ secũde vel saltim facto conatu ad expellẽdũ

Quintus.

⁊ superfluitatibus naturalium ⁊ premissio etiaz exercitio. ¶ Quinta si in stomacho sentiret grauitatez ex cibo aut potu precedenti aut adesset nausea prouocandus esset vomitus. nam confert podagre. naz ex dignioribus egritudinibus quibus fiat vomitus sunt hydropisis epilẽsia lepra podagra sciatica. 22.

Uomitꝰ.

tertij. ¶ Uomitus prouocetur stante necessitate p̃dicta imponẽdo digitum in ore ⁊ comprimẽdo linguã aut imponendo ori vsq̃z ad guttur pennam oleo intinctam. qd̃ si hac via fieri non potest accipiat hoc vomitiuuz lene premissis comedendo prius cibaria diuersa habentia vim incidendi ⁊ subtiliandi materias grossas ⁊ viscosas. vt cepe pisces saliti parum caro salita vinum vetus caules sinapis. Et cum comederit quiescat per mediam horam inde sumat vomitiuum. ¶ Laudo preterea vt fiat vomitus bis aut semel omni mense post assumptionem diuersorum

Uõitiuũ.

ciborum. ℞ sirupi acetosi simplicis. ℥. ij. aque fontis. ℥. iij. zuccari albi. ℥. j. ⁊ tutum tepidum bi-

Fortius.

batur ⁊ non calidum exsoluit eniz omne tepiduz robur stomachi. 8. terapentice. ¶ Aliud parum efficacius. ℞ radic; raphani. ℥. j. seminis aneti. ℥. ß. buliant in lib. j. ß. aque vsq̃z ad consumptionem medietatis postea coletur ⁊ de colatura accipianẽ ℥. v. quibus addantur acetosi simplicis. ℥. ij. zuccari. ℥. j. Et tepidum bibatur quodcũq̃z istorum acce-

Fortius.

perit stet media hora ⁊ postea imponat digituz ori aut pennam ⁊ vomat. ¶ Aliud fortius vomitiuũ nõ scribo: quoniam stomacho. R. D. U. non expedit vti forti vomitiuo.

Regle pꝰ vomitum.

¶ Post vomitum seruentur iste regule. ¶ Primo

Prima.

ꝙ nunquam fiat vomitus stante ventris constipatione: imo semper premittenda est linitio ventris.

Secunda.

¶ Secũda post vomitũ laueẽ facies aqua ros. ¶ Ter-

Tertia.

tia post vomituz nõ fiat repletio nec ex cibo nec ex

Quarta.

potu: imo leuiter comedaẽ. ¶ Quarta post vomituz differẽdus est cibꝰ ꝑ duas horas antequã cõedat.

Quinta.

¶ Qd̃ si repletionẽ sentiret ⁊ supfluitatibꝰ grossis ⁊ viscosis in vẽtre aut in ꝑtibus vẽtri ꝓpings aut in

Clistere.

stomacho ⁊ vẽtre fiat eoꝝ euacuatio cum clystere quod in estate sit tale. ℞ brodij galline aut caponis lib. iij. bulĩãt in eo blitis mercurial' añ. M. j. anisoꝝ parũ cõtusorum. ℥. j. vsq̃z ad ꝯsumptionem medietatis brodij postea coleẽ ⁊ colature addaẽ zuccari rub. ℥. ij. vitelli ouorũ numero duo salis. ʒ. ij.

Aliud vere

Et calidũ suscipiat stomaco ieiuno. ¶ Aliud. Qd̃ ꝑ vere cõpetit. ℞ brodij pulle. ℥. xv. olei de lilio olei de camomilla añ. ℥. j zucari rub. ℥. j. ß. butiri recẽtis. ℥. j. vitelli ouoꝝ duo numero salis cõmunis. ʒ.

Aliud i autũno.

iij. ¶ Aliud cõueniens in autũno. ℞ florũ camomille melliloti borraginis cũ radicibꝰ suis mercurialis ⁊ malue añ. M. j. anisorũ parũ cõtusorũ. ℥. ß. fiat decoctio de qua colatura accipianẽ. ℥. xv. quibus addanẽ benedicte simplicis. ʒ. ij. zucari rub. ℥. j. ʒ.

Clistere ʒ vẽtositatẽ

olei. ℥. iij. salis cõis. ʒ. ij. ¶ Qd̃ si eodẽ tꝑe adessent ventositates fiat hoc clistere. ℞ decoctionis supra scripte imediate. ℥. xij. quibꝰ addanẽ benedicti. ʒ. ij. zucari rub. ℥. j. ß. olei de baccis lauri. ℥. j. ß. olei de camomilla. ℥. j. salis cõmunis. ʒ. ij. Pro tempore hyemis competeret istud. ℞ maluaruz camomille melliloti añ. M. j. seminis anisoruz ⁊ feniculorũ parum cõtusoruz añ. ℥. ß. fiat decoctio de qua accipiãtur. ℥. xij. quibus addanẽ zucari rub. ℥. j. ß. benedicte yerepigre añ. ʒ. ij. olei amigdolaruz dulciũ

Clistere ʒ vẽtositatẽ ⁊ grauitatem.

⁊ de camomilla añ. ℥. j. salis cõmunis. ʒ. ij. ¶ Qd̃ si in eodem adessent ventositates ⁊ grauitates capitis fiat hoc clistere. ℞ anisi feniculi ameos semis aneti añ. ʒ. ß. cotundantur parum ⁊ buliant in lib. ij. ß. brodij galline vsq̃z ad consumptionem medietatis postea coletur ⁊ colature addantur yerepig. ʒ. iij. zucari rub. ℥. j. ß. olei de aneto. ℥. ij. salis. ʒ. ij.

Contra repletionem membroꝝ

⁊ fiat clistere. ¶ Conferunt non paruz ad prohibendum repletionem membrorum nutritiuorum ⁊ ad minorandum eorum repletiones vsus quorundam electuariorum ⁊ confectionum. confortando stomachum ⁊ caput ⁊ cetera membra nutritiua. ¶ De quibus est diagalanga descriptione Mesue in suo antidotario cuius hec est rubrica. Confectio diagalanga contra morbos ventositatum ⁊ eruptuationẽ acetosam medicina experta ⁊ ad maliciam digestionis ⁊ bonificat operationem stomachi ⁊ epatis frigidi. imo emendat defectionem ipsorum. ¶ Ad eandem intentionem conuenit confectio diambra que vt inquit Mesue in medicina sublimis confortans cerebrum cor ⁊ stomachum ⁊ omnia membra ⁊ digestionem procurat ⁊ vẽtrem ea letificat ⁊ membra nutritiõis calefacit senibus quoq̃z cõuenit ⁊ frigidis natura. ¶ Zinzi. cõdituz ꝙ cõuenit capiti ⁊ stõ. Et eiꝰ vsus cõuenientior est hieme quã estate. Nuces condite optime sunt. Et cortices citri conditi. De electuarijs sumat ad quãtitatez castanee. De zinze. accipiat vnã radicez. Et inde vnã nucẽ. Et simili mõ vtaẽ corticibus citri accipiendo aliquando de vno istorum aliq̃n de altero. ⁊ hoc tribus aut quattuor vicibus in ebdomada. ¶ Ex rebus multum cõferentibus est cõfectio a me sepe experta cuiꝰ hec est de-

Confectio experta.

scriptio. ℞ gariofiloruz cardamomi costi dulcis cinamomi carpobalsami ameos assari amomini seseli mirti trium piperuz cimini cassie lignee calami aromatici ciperi croci spice nardi. añ. ʒ. j. ß. masticis. ʒ. j. piretri seminis rute añ. ℈. j. florum ypericonis salute ⁊ roris marini añ. ℈. iij. zucari albi quantuz sufficit ⁊ fiat confectio solida in rotulis aut morsellis quorum quilibet sit triũ. ʒ. De istis rotulis vnũ sumat ante cibum. Et hac cõfectione taliter vtatur vsq̃z ad mẽsem madij. Tꝑe calidiori non vtaẽ: vel sal-

Tyriacha Metridatum.

tem sit vsus eius rarior. ¶ Potest etiam vti aliquãdo triaca aut metridato accipiendo de altero eorũ. ʒ. j. post finẽ cene per octo horas ⁊ inde tardet pran-

Puluis.

dium suum per sex horas. ¶ Ad idem valet puluis qui sic fit. ℞ cinamomi electi. ʒ. iij. zinzi. ʒ. ß. gariofilorum nucis musc. granorum paradisi añ. ℈. j. zucari ad pondus omnium. ⁊ fiat puluis. Usus

istius est vt infundat̃ bucella panis aliqualr̃ calida
in vino optimo demū sup̱ ea aspergat̃ de puluere ⁊
in principio mense comedatur ⁊ inde aliquos bo-
Potus. los comedat anteq̃ȝ bibat. ¶ Cōfert ad idē pot⁹ qui
sic fit. ℞. cinamomi. ʒ. j. ß. zinzib. ℈. ij. galange. ʒ.
ß. melligete. ʒ. j. cardamōi. ʒ. ß. vini optimi lib. v.
zuccari albi lib. j. ß. fiat sic. Sumat̃ tantū vini quā
tum sufficit ad dissoluendū zuccarum in residuo vi
ni imponantur pulueres omnium suprascriptaꝝ re
rum: deinde vinū in quo zuccaꝝ est dissolutum cuȝ
eo in quo pulueres sunt impositi misceant̃ ⁊ totuȝ p̱
saculum densum clarificetur. De hoc vino sumat
tertiā partem ciati postquam sex aut septē bolos co
Cōfortatiuum stōi. mederit. ¶ Cōuenit insuper vt ab extra stomach⁹ cō
fortetur. nam arbitror q̄ preseruatio dominationis
vestre precipue sit vt stomachus bene digerat quo
bene digerente relique digestiones fiant meliores ⁊
Unguētū prohibebitur multiplicatio superfluitatuȝ. Recipe
succi mente succi absinthij succi citonioꝝ añ. ℥. j.
olei de mastice olei de absinthio olei de mirto ana
ʒ. vj. buliant omnia simul vsq̃ȝ ad consumptionem
succorum. deinde addantur pulueres infrascripta-
Unctio. rum rerum cum modico cere ⁊ fiat vnguentuȝ mol-
le. ¶ Recipe galange. ʒ. j. aloes. ℈. ij. masticis. ℈.
iiij. galie muscate. ℈. ij. laudani. ʒ. j. cuȝ hoc vnguē
to inungatur stomachus ante prandium ⁊ ante ce-
Cerotum. nam vel saltem ante prandium cum manu calida ⁊
inde panniculus calidus superponatur. ¶ Quod si
cerotum magis placet fiat hoc. ¶ Recipe masticis
ʒ. ij. galange. ℈. ij. nucis muscate gariofilorum añ.
ʒ. ß. calami aromatici melligete ana. ℈. j. terbenti-
Saculus. ne parum ⁊ fiat cerotum ⁊ extendatur super aluta
ad formam scuti ⁊ stomacho apponatur. ¶ Ad idem
valet saculus qui sic fit. Recipe mente absinthij añ.
ʒ. ij. gariofilorum nucis muscate fo. ij ana. ʒ. vnam
calami aromatici ciperi ana vncias quattuor. lauda
ni. ℈. ij. pistentur omnia modo grosso ⁊ cum sindo-
ne tincta in grana fiat saculus ad formaȝ scuti ⁊ sto
Pille. macho ponatur. ¶ Quod si reuerentia domi. V. ali
quando sentiret aliquam repletionem in stomacho.
aut in intestinis ⁊ precipue superioribus factam aut
per indigestionem aut propter ventris stipticitateȝ
vtatur. ʒ. mediā pillularum de yera simplicis: cu-
ius descriptio habetur a Gale. septimo terapentice
Alie: ⁊ has sumat per horas duas ante cenam. ¶ Ad idē
valent etiam pillule elefangine descriptione Mesue
quib⁹ eodem modo vti potest. ¶ Alias pillulas istis
fortiores non scribo cum putem istas satis sufficere
presenti intentione.

Purgatō ¶ Laudo preterea quod in principio aut in medio
mensis Martij fiat purgatio premissis syrupis quā
in presentiarum non scribo sed relinquo prudentie
medici: tunc presentis. Nam corporum dispositio-
nes mutantur. Et ita oportet medicum intentioneȝ
variare. ¶ Fiat etiam purgatio in fine estatis autum
no appropinquante secundum qd̄ visum fuerit pre-
senti physico.

¶ Bauerius de Bauerijs.

¶ De impotentia motus vnius lateris cū impotē-
tia loquendi ⁊ somno longo ⁊ debilitate neruoꝝ.

¶ Consilium. 66.

Casus: Dispositio egregij iuuenis Petronij est
debilitas neruorum per quam fere vnuȝ
latus est ad motum impotens. Et cū hac
dispositiōe cōiungitur impotētia loquē
di: que accidit ob debilitatē neruoꝝ. vij. paris qui-
bus lingua mouet̃. Et cū eisdē dispōnibus coniun
gitur somnus longinquus cū quadā profunditate:
que dispositio est subet vel via ad subetiam.

¶ Debilitatis neruoꝝ cā est malitia cōplōnis hu-
mide cū materia. Ex q̄bus cōcludit̃ hāc dispōnem
ad curā difficilem. ⁊ si inueterat̃ nō recipit curam.
¶ Hec sunt que ego Bauerius ex mihi narratis. ⁊
examinatis comprendi.

¶ Regimē p̱ dietā declinet totū ad caliditatem. ⁊
siccitatē. ¶ Et idō eligat̃ aer calid⁹. ⁊ sicc⁹. Et si nō
naturalr̃ habuerit. hēat arte cū igne ex lignis boni
odoris. vt iunipi tamarisci. ⁊ saluia. Vl' suffumiget̃
cū thure sandaraca. ⁊ talib⁹. Fugiat ventū. ⁊ iret
camerā iter duo solaria. Induat̃ vestib⁹ calidis cū
pellib⁹. aut agnoꝝ. aut flāchoꝝ vl' vulpiū ita vt nō
recipiat vllo mō frig⁹: nō sit ēt tāti caloris vt estuet.
Et caput ita birreto muniat vt nō frigeat nec nimia
caliditate sudet. ¶ Ex accn̄tib⁹ ai cōuenit letari gau
dere. ⁊ remissa ira. ⁊ speret bn̄ de salute sua. ¶ Exer-
citiū cōuenit p̄cipue post purgationē. nā ambulare
laudat̃. exercere brachia. pectinare caput. Sed nul
lū hoꝝ forte fiat nisi prius sit purgatus. ¶ Nocet ⁊
sup̱fluus somn⁹. ¶ Et iuuāt vigilie moderate. Naȝ
si dormiuerit in nocte sex. aut septē horis satis est.
Caueat ab accubitu sup̱ renes. Nec pri⁹ dormire i
cipiat q̃ȝ fluxerint due hore a fine cene de die nullo
pacto dormiat. ¶ Panis nō sit excussus a toto fur-
fure. ⁊ sit salitus ɔueniēter. ⁊ coct⁹ debite fermētat⁹
cōuenit. ¶ Ex carnib⁹ laudant̃ p̱dices. fasiani. turtu
res. pipiones colūbaꝝ volare incipiētes. turdi. me-
rule. ⁊ carnes caponū iuuenū gallinarum. ¶ Ex qua
drupedibus capreoli leporis iuuenis cuniculi edi ca
strati. Et carnes siluestriū sunt p̄stātiores domesti-
cis. ¶ Laudant̃ ēt carnes auiū viuētiū de rapina: ⁊
cerebrū lepoꝝ a p̱pietate ɔuenit. ¶ Ex herbis ɔpetit
saluia maiorana ysopus serpill⁹ rosmarin⁹ petrosil
lus fenicul⁹ sparag⁹. ¶ Cōcedit̃ brodiū ciceꝝ rubeo
rū. ¶ Spēs q̄b⁹ sua cibaria condiri dēnt sic fiūt. ℞.
triū piperꝝ gariofiloꝝ acori añ. ʒ. ij. piretri cubebaꝝ
cardamomi añ. ʒ. ß. cinamomi zinzi. añ. ʒ. j. macis
nucis musca. croci añ. ʒ. j. pistent̃. ⁊ fiant spēs. ¶ Et
cibaria meli⁹ p̄parant̃ assa aut frixa aut cocta in te
gulis q̃ȝ elissa. ¶ Ex fructib⁹ dant̃ grana pini pri⁹ in
aq̄ cal'a infusa trib⁹ vicib⁹ postea exsiccata. ⁊ cū zuc
caro ɔdita. ⁊ fistici. ⁊ auellane torrefacte. ⁊ pastule.
¶ Pot⁹ sit vinū debile p̱mixtū aq̄ pluuiali. Imo aq̄
pluuialis i cibis ⁊ potib⁹ est ceteris aq̄s melior. Sit
q̃ȝ vinū pōticū. ⁊ rubeū. ¶ Loco vini vtat̃ istō potū
℞. aque pluuialis lib. xl. mellis lib. v. calamenti ori
gani. añ. M. j saluie maiorane polij añ. M. ß. buli-
ant adinuicem remouendo spumam donec aqua sit
ad medietatem consumpta. ⁊ tunc coletur. ⁊ in co-
latura ponātur huiusmodi species. Recipe cinamo-
mi electi. ℥. iij. piperis zinzi. albi gariofilorū ana.
℥. ß. ferueāt vno feruore postea remoueant̃ ab igne
⁊ ponantur in vase vitreato non obturato donec
residcat. Et id q̄ erit clarum reponatur. ⁊ seruetur
ad vsum. Est eniȝ potus sublimis in egritudinibus
neruorum. ¶ Cibi tantam quantitateȝ sumat ne vir
tus in digerendo grauetur. ¶ Potus sit paucus.
¶ Et curet quotidie habere ventris beneficium: si
non naturaliter. Saltem cum suppositorio ex mel-
le aut clisterio. Quod sic fit. Recipe carthami aniso
ruȝ ana. ℥. j. origani centaure ana. M. ß. blite mal
ue ana. M. j. charicarum numero. vj. florum ca-
momille melliloti ana. M. j. ß. pistent̃ pistanda. ⁊
incident̃ incidenda. ⁊ fiat decoctio de qua capiat̃
lib. j. ß. aut addat̃ mellis. ℥. ij. yerap. yeralogodion
añ. ℥. ß. olei veteris. ℥. iij. salis. ʒ. ij. ß. ⁊ calidū sup-
ponat̃ stomacho ieiuno.

¶ Cura per potionē sex hȝ intētiones. Pria mate
riaȝ p̄parat digerēdi. Scd̄a euacuat. Tertia diuer
tit ad oppositū. Quarta malā cōplexionē neruoruȝ
p̱mutat

ꝑmutat ad bonã. Quinta cõfortat virtutẽ cerebri ⁊
neruoꝝ. Sexta corrigit accidentia.

Prima intentio. Digestiuũ

¶ Adimplet̃ pria hoc mõ. ℞. sirupi ꝺ sticados. ℥.
j. mellis ro. collati. ℥. vj. ℞. acori folioꝝ ⁊ yue ma/
iorãe origãi añ. ℳ. j. peonie polij añ. ℥. ß. pistenẽ pi
standa mõ grosso ⁊ decoquant̃ in lib. iij. aque plu/
uialis vsq3 ad cõsumptionẽ duaꝝ partiũ postea co
let̃ ⁊ de colatura capiãtur. ℥. iij. ⁊ addantur supra/
scripto sirupo ⁊ aromatizet̃ cũ cubebis ⁊ nucis mu
sca. Iste est pro vna vice. Sumat calidũ per horã an
te diẽ. Et continuet̃ septem diebus.

Scḋa intẽtio. Eũatiuũ.

¶ Euacuet̃ materia iuxta scḋam intentionẽ. Reci
pe pillu. fetidarũ pillu. de euforbio. añ. ʒ. ß. misce ⁊
fiant pillu. vij. Et post accipiat ciatũ mediũ aq̃ mel
lis calide inde ad horam prandeat.

Tertia intentio. Offsiuum. Sternutatio. Gargari.

¶ Tertia intẽtio ꝓuocãdo sternutationẽ cũ grano
vno ellebori albi per nasum attracti. ¶ Et cũ garga
rismo qḋ sic fit. Recipe piretri. ʒ. j. granorum sina/
pis. ʒ. ij. origani. ℥. ß. zinzib. ʒ. j. pistẽtur mõ gros/
so ⁊ buliant in lib. j. ß. aque donec redeãt ad medie
tatez postea colet̃ ⁊ colature addatur oximellis sql
litici. ℥. iij. Et de hac gargarizet stõ ieiuno. Istorũ
diuertentiũ vtatur modo vno mõ alio. Sed nõ nisi

Fricatiões

postquã trãsiuerit dies quartus a die assumptiõis
pillu. dictarum. ¶ Ad idẽ valent fricatiões in parte
sana siue cũ pãno calido ante cibum.

Quarta intentio. Ab intus.

¶ Implet̃ quarta intẽtio exhibẽdo ante cenam et
prandiuz acori conditi. ℥. ß. ¶ Ad idẽ facit diacori
descriptione Mesue in suḋ antidotario. dosis ẽ. ʒ.
vj. de mane ⁊ totidem de sero. ¶ Et valet plirisar/
coticon cũ musco. ¶ Et cõuenit mirabil'r si quotidie
sumatur pondus. iij. gra. ordei de castoreo cum aq̃

Ab extra.

yue aut cum. ℥. ß. vini albi. Et ista cõueniũt marie
post euacuationẽ. ¶ Ab extra cõuenit oleuz de pipe
ribus de costo de eu forbio. ¶ Ungatur cum aliquo
istorum pars lesa incipiẽdo a collo vbi capiti cõiun
gitur ⁊ descendendo per dorsum vsq3 ad finẽ dorsi
⁊ inde brachium ⁊ tibiam lesam: premissis illaꝝ par

Unguẽtũ.

tiuz fricatiõibus leuibus. Et hoc fieri incipiat post
purgationem stomacho ieiuno. ¶ Ad hãc intẽtiõem
valet hoc vnguentum. ℞. olei laurini olei de terbẽ
tina olei nardini añ. ℥. ij. vini maluatici. ℥. viij. pi/
retri piperis sinapis gra. iuniperi gũmi edere ana/
cardi ana. ʒ. j. ß. terantur ⁊ misceantur cum oleis ⁊
vino ⁊ buliantur ad ignem in duplici vase vsq3 ad
vini consumptionem. ⁊ tunc coletur facta optima
expressione ⁊ postea superaddãtur cere galbani bde
lij euforbij pinguedinis castorei adipini vrsi ⁊ anatis
ana. ʒ. ij. ⁊ fiat vnguẽtũ qḋ habeo valde singulare:
de quo fiat vnctio vt dictum est supra ⁊ nõ nisi post
bonam euacuationem:

Quinta intentio.

¶ Quinta completur cum eisdem cũ quibus ⁊ pre
cedentibus de confortantibus cerebrum qui vti po/
test ante purgationem ⁊ post.

Sexta intẽtio.

¶ Sexta completur prohibẽdo ipsum dormire po
nẽdo sibi ad nasuz spõgiã i fortissimo aceto ĩfusam
clamãdo eũ alta voce faciẽdo fricatiões p̃cipue ꝑti
nõ lese. ¶ Istis factis si res bñ successerit bñ est si nõ
sit curatus reiterent̃ sirupi suprascripti cũ eũone ⁊
fiant alia vt scriptum est. ¶ Bauerius.

¶ De tussi cũ sputo sanguis ⁊ sputo aliqñ grosso vi
scoso cũ difficultate anhelitus ⁊ dolore in ꝑte sini
stra stomachi versus splenẽ cũ macie toti⁹ corꝑis.

¶ Consilium. 67.

Casus preteritus.

DE mense februarij proxime venturi erunt
anni duo. Quibus spectabilis dña Ana/
stasia post fortem tussim expuit sanguinis
quantitatem. Cũq3 eidem sputo ꝑ medi/
cos succurritũ esset de mẽse Septẽbris iterũ spuit
sanguinẽ cũ tussi satis forti. sed nõ cõtinuauit nisi ꝑ
breue tẽpus ab ea. Et breuiter citra nõ nunq3 appa

Casus pñs

ruerũt sanguis sputa sanguinolẽta. ¶ Dispositiones
que mõ presentes sunt. s. ℳ. cccc. lxiij. de mẽse Oc

Primus.

tobris sunt. Prio tussis que sibi accidit qñ de mane
spargisit̃. ⁊ eadẽ hora expuit cũ sola rascatione spu
tum sanguinolentũ: deinde tussit vehemẽter. ⁊ tan
dem expuit aliqḋ grossum viscosum ⁊ flegmaticũ. ⁊
inde sputũ liquidũ: in die interdũ tussit materiã hu
midã espuẽdo: sed nõ cuz tãta violẽtia sicut in ma/

Scḋs. Tertius.

ne. Scḋo difficultas quedã anhelitus. Tertio pati
tur quedã dolorẽ i ꝑte sinistra stomachi versus sple
nis regionẽ sub costis. ⁊ hic dolor non semper adest

Quartus Quintus.

imo aliqñ. ⁊ cũ recedit sentit quãdã in vẽtre gargu
lationẽ. Patit̃ quarto macilentiã totius corporis.
Quito vero cũ hoc tempe aliquãdo fuerit pregnãs
abortiuit semper.

Cã primi.

¶ Prime dispositionis cã est materia a capite de/
scendẽs cuius ꝑs colatorio cõmunicat̃. ⁊ locis cir/
cũstãtibus. ⁊ hac rascatiõe spuit̃. ⁊ cõcauitate huic
parti aliqñ aliqḋ sanguinis interduz comisceri tunc
apparet sputũ sanguineum. Et ꝙ hoc sputũ sit a co
latorio. ⁊ ꝑtibus circunstantibus apparet. xiij. tertij
tractatu tertij cap. de sputo sanguis vbi Auic. dixit
Et qñq3 egredit̃ sputum sanguis rascando. ⁊ est ex
ꝑtibus gutturis. Altera ꝑs descẽdit. ⁊ heret capiti
cãne pulmonis. ⁊ hec spuit̃ cum ꝑua tussi. Et si cõti
gerit aliqḋ sanguis cum ea ꝑ colatoriũ. descẽdere. ⁊
illis ꝑtibus adherere est cã ꝙ sputum cernit̃ sangui
neum. Nã hoc a pectore neq3 a pulmone ꝓuenire
põt cum spuat̃ absq3 tussi. imo sola rascatione: aut
cum ꝑua tussi. alia ꝑs eiusdem materie descẽdit ad
pulmonẽ q̃ nõ nisi forti precedẽti tussi spuit̃. ⁊ sputũ
erit grossum aut subtile ꝼm qḋ materia descendens
fuerit grossa: aut subtilis. Qḋ talis materia a capite
veniat apparet qꝛ sentit materiã a capite descẽdere
ad guttur p̃cipue cũ post somnũ mouet̃. ⁊ interduz
in die. ⁊ non vꝛ̃ sibi tussim cessare donec spuerit qḋ

Cã scḋi.

descendit. ¶ Et ex isto apparet cã scḋe dispõnis. qꝛ
relige materie in pectore remanẽtes cũ interdũ sint
viscose ꝓhibẽt pulmõis dilatationẽ. Posset ẽt eius
dẽ rei cã esse materia a capite descẽdens. ⁊ cõicari
nuce ꝺbilitat neruos veniẽtes ad ꝯpositionẽ muscu
loꝝ hñtiũ pect⁹ dilatare. Cã põt assignari q̃3 supra/
dicta do. affirmat. s. extẽsionẽ sibi in stõ veniẽtez q̃
ꝓhibet diafragma a nõ debita ꝯstrictione. nã cum
hãc hẽat extẽsionẽ dicit anhelitũ difficultati. Cuz

Cã tertij.

vero cessat ꝙ fit cũ q̃dã gurulatiõe remouet̃. ¶ Cã
tertij est vẽtositas q̃ ꝑ viã indigestiõis gñat̃. ⁊ poti⁹
i latere sinistro q̃3 dextro ꝑꝑ ꝺbilitatẽ. ⁊ frigi. ꝙ pu
tãdũ est esse ꝑꝑ sui stõi debilitatez nã hec Do. vsa
est ꝑꝑ sui sanguis sputũ multis ĩfrigidãtib⁹ vt dispõ
regrebat. quaꝑꝑ stõs debilitat⁹ ẽ. ⁊ inde multiplica
tiuus hmõi vẽtositatis. Qḋ vẽtositas faciat illũ do
lorẽ satis ꝯstat ex relatiõe paciẽtis q̃ dicit se sentire
dolorẽ quedã extẽñuuũ. ⁊ mõ resolutõis ei⁹ q̃m qñ
sedat̃ sentit quãdã gurgulationẽ versus vmbilicũ.

Cã quarti.

¶ Quarti cã ẽ ꝺbilitas virtutis nutritiue i corꝑe to
to ⁊ p̃cipue i mẽbris nutritiuis q̃ ꝯsecuta ẽ ad regi

Cã quinti.

mẽ dispõis sputi sanguis. ¶ Quita cã ẽ supflua hũi
ditas matricis. aut vẽtositas vel vtraq3. nã fet⁹ cuz
maiorat̃ cotolidões a m'ta matricꝫ humiditate exi
stentes ꝺbiles frãgunt̃ vñ necesse est aborsuz fieri ⁊
idez accidit a ventositate. Uñ Aui. xxj. tertij tract.
ij. c. ꝺ cãis aborsus dixit. ⁊ plurium aborsus facti i
mense scḋo aut. iij. fit ex ventositate. ⁊ ex humidita
tib⁹ sup orificia venaꝝ q̃ sunt matricis q̃ noiant̃ fo/
ramina ex qb⁹ ꝯtestunt̃ vene secundie cuz ergo hume
ctãt̃ mollificãt̃ tꝑe ⁊ illḋ ꝙ ex eis exit qꝛ̃ fit aborsus
fet⁹ ex quolibz merore ex ventositate aut grauedie.

Ordo con-silij.

¶ In regimīe dispositionū istius spectabilis do. sic pcedā. Primo ponēdo modū pseruatiōis a sputo sanguis. et i hoc docebo subuenire difficultati anhelitus que fuit dispō scdi. Scdo ponet cura accntis tertij. Et inde tertiū modū cure qrti. Loco quarto ponam modum cauendi ab aborsu cum ipsa fuerit pregnans.

Preserua-tio a sputo sangui.

¶ Preseruatio a sputo sanguinis duobus perficitur instrumētis dieta. s. et potione.

Dieta per regimen.
Aer.

¶ Dieta cōsistit in debita sex rez nō naturaliū administratiōe que talr ordinat. ¶ Primo vitet aerē calidū multū et morā sub radijs solis ad ignē. Fugiat fumū puluerē et aerē intense friditatis. Et flatuz septētrionis et austri. ¶ Eligat sibi aerē tēperatum. ita q hieme habeat camerā inter duo solaria et habeat fenestras phibētes aeris friditatem. Fiat ignis i camera itaqz a frigore nō ledat neqz sit tantus vt nimis calefiat. Dūtamē sentiret sputuz multuz habūdare sit aer aliqualr declinās ad cali. et sicci. Qui si talis nō sit naturalr fiat arte suffumigando domuz habitatiōis cū thure aut storace vel granis iunipi. Sed stāte fumo nō ingrediat camerā nisi postquā cessauerit. Cū vero sputū nō habundat sit aer tēperatus inter calitatē et frig. vel declinās ad paucam frigi. In estate vbi aer esset nimis calidus tēperetur cū reb9 infrigidātib9. s. psternēdo in camera aut loco sue habitatiōis folia salicuz aut vitis vel arboris citoniox et siliuz. Teneat caput debite tectū. ita vt frigiditate nō ledat nec tāta sit tectura vt nimis calefiat. Et qd dcm est de capite intelligēdū est de reliquo corpe.

Exercitiū

¶ Fugiat oē exercitiū forte et pcipue factū in mēbris supiorib9. s. vociferationē et clamorē locutionē plurimā: et vocis aut anhelitus exultationē et anhelitus retentionē. Et caueat ne fricet mēbra anhelitus. s. pectus cū rebus actualr multū calis. ¶ Et vitet balneationē in aqs dulcib9 et in aquis sulfureis quo ad corpus. Et stationē in stuphis siccis.

Quies.

¶ Cū cibum assumpserit qescat p duas horas. et sedeat cū personis sibi gratis: et audiat cōfabulari de rebus sibi dilectz: et nō legat tūc nec fuat nec faciat aliqd exercitiū pp qd oporteat tenere caput depressum aut tristari vel irasci.

Ambulatō

¶ Pōt de mane ante prādiū pulsis supfluitatibus prime et scde digestionis leuiter ambulare. et ita de sero ante cenam ita tñ q ambulando aut eqtando nō faciat exercitium aliqd forte: vt dcm ē.

Vigilie.

¶ Vigilias fugiat lōgas. et dormiat sufficienter. s. sex aut. vij. ho. et sit somnus de nocte et nō de die. Sitqz sup altero lateruz: nō resupinus capite eleuato: et corpe cōpetenter pānis tecto. in lecto molli. Et nō prius dormire incipiat qz due hore trāsiuerint a fine cene. Si cōtingeret in nocte nō dormire restauret somnū in mane ante prādiuz dormiēdo vsqz ad horā tertiaz. Et caueat ne dormiat sub radijs solis: aut lune: aut in loco vētis exposito. Meridianū somnum p posse vitet.

Bñficiuz.
Brodiuz.

¶ Curare dz vt quotidie habeat vētris bñficiū bis aut semel. ¶ Qd si fieret nimis stiptic9 sumat añ prādiū aut cenā per horā scutellā brodij cauliū ipinguati cū pinguedie recēti capōis aut gallie.

Clystere.

¶ Aut faciat sibi fieri clystere ex olo puro: aut cū decoctiōe capitis arietis cuz ℥. ij. zucca. rub. et vitello oui et modico sal. aut cum decoctiōe supradcā. et ℥. j. cassie olo et sale. et caueat ab vsu suppositoriox.

Cōstricti-uum.

¶ Si vero ptingeret vētrē fieri nimis lubricū sumat diacitonitē cū zucca. ante cibū ad qtitatē vni9 medie. ℥. Et si non sufficit buliat sumach in cibis suis. Et inūgat stōm cū olo masticio et mirtino. Et breuiter caueat ne lubricitas duret.

Pill'e con strictiue.

¶ Et vbi opz admīstrent q vehemēter pstringūt sicut pill'. pstrictiue nicolai et sirū. eiusdē et alia q dantur in lubricitate stōi.

Accña ai.

¶ Caueat ab ira tristitia odio rixa timore despatiōe et a freqnti vsu venereorū puenit letitia gaudiū tpatū bñ pfidet et speret d salute sua. ¶ Opz sumat cibos laudabilis nutrimēti facil' digōnis et q multū nutriūt i pauca qtitate. nā in cibis ipsi dū mltū spuit et pstrigit anhelit9 dz vti cibis abstersiuis et pectorz mūdificatiuis: sic ius cauliū impinguatū cū brodio caponis: aut galline pingui. si nō phibet lubricitas vētris. Et tūc ēt puenit ptisana pdita cū lacte amigdolax dulciū et penidijs Et hoc tpe cōuenit ius cicex cū carnibus dictis coctorum. et fabe fracte. et passule dulces. Cū vero nō multū spuit respectu psueti nec sentit pectus graue nec anhelituz pstrictum multū comedit ferculuz d milio. aut rizo vel panico et de lētibus. Et si ista fuerint cocta cum lacte caprino. aut vaccino nō nocebit. Cōuenit etiā eodē tempore ptisana cōdita lacte amigdolax. et ptisana tritida. et caseus recēs. ¶ Fugiat oēs cibos. et pot9 q multe sunt dulcedis ppea qd faciliter in colerā cōuertunt. et sic sanguinē exacuūt. ¶ Dimittat oēs cibos. et potus actu multū calidos. et pcipue si apitiui sunt. Quapp cibos nō comedat acutos nec salsos nec etiaz plm pōticos. aut acetosos ppea q pectus stringūt. et tussiz excitant.

¶ Sed vtatur cibis paruz dulcibus. aut insipidis stipticitatem quandam habentibus. ¶ Panis sit simulagine9 nō habēs sal neqz multuz fermenti sitqz debite coctus mundus a cortice exteriori. Et ponātur in cuiuslibet libra panis. ʒ. iij. masticis subtilissime pulverizati. et sit nō pluris temporis triuz diex nec minoris vnius diei. ¶ Vitare dz vina oia grandia et acuta et antiq et multe dulcedis et multū acria. ¶ Cōuenit sibi vinuz cisoluz paruz pōticuz aut stipticū qñ pectus nō ē multū strictū. Et tūc tpis optimuz esset vinū albuz subtile mediocris vinositatis cū aliquali stipticitate habēs infusionē lapidis ematites qd hoc mō fit. ℞. lapidis ematitis. ℥. ij. pistetur subtilr et ponat in petia lini rara et subtili ad modū saculi et infundat hec petia p diē naturalē in vrceis trib9 vini supradicti et eo vtat. ¶ Sz vbi difficultas magna eēt ānelitus et sputū multū et adesset fortis tussis melior pot9 esset aqua mellis q hoc mō fit. ℞. aq cisterne lib. x. mellis albi lib. j. ponant iva se nitido ad ignez clarū et lentū et cū bulire icipit incipiat despumari et buliat tādiu donec reddeat aq ad lib. vj. deinde colet et hac aq vsu seruet. ¶ Aqua cisterne est sibi melior ceteris cā ad limphandū vinū si aqua idiget qz ad coquinandū. ¶ Ex carnib9 auiū cōueniūt pdices iuuenes et carnes puarū auiū boni odoris et saporis et fasiani et caponū et gallinarū iuuenū et pullorū turturū et pipionū volare incipiētiū et ex se victū qrentiū. ¶ Ex quadrupedib9 eligātur carnes edi et vitulorū lactantiū castrati caprioli iuuenis et laporis iuuenis. ¶ Ex partib9 animaliū cōueniunt epata gallinarū pinguiū et testiculi gallorūz nōduz coire incipientiū. et qñ nō multū spuit et nō angustiat anhelitus. ¶ Cōuenit sibi comedere rostra et pedes porcorū iuuenuz et edoruz castratox et vituloruz paruorū. ¶ Et eligat partes carnis macre ex aīalibus mediocriter pinguib9 q vixerint vita libera et nō fuerit incarcerata ad impinguanduz. Unde. viij. terap. cap. ij. vniuersa q inexercitata superfluitatē habētia sunt. ¶ Reliqs carnes dimittat et sanguinē pinguedinū et medullā oēz. ¶ Et supradicte carnes magis pueniūt elisse qz asse. ¶ Vitelli ouox gallinax recentiuz cū nō fuerint multū cocti cōueniunt. Sed dimittat albumē. Et nō vtat ouis cū caseo cociz neqz duris neqz frixis. ¶ Case9 recēs nō salitus et lac decoctuz ppterea q in eo est de cōglutinatōe. ¶ Et lac vaccinum quādo ab eo fuerit butirum extractum quia in eo est de stipticitate cōueniunt.

ueniunt. ¶ Uitet caseū salitū ⁊ hmōi lacte vti possz
qñ anhelitus nō esset multū angustus neqȝ multū
spueret de quo quō ipsum eum rizo aut milio vł pa
nico aut cū farina fabarum aut ororborum. ¶ Possz
Nota. etiā vti lacte caprino vbi in eo prio esset ferrū cādēs
extinctū aut lapides fluuiales igniti. ¶ Et hoc ꝙ de
lacte dictū est intelligat̄ stāte dispōne ꝑmissa vbi fe
bris acciderit alr̄ esset intelligēdū ⁊ ordinandum.
Fructus. ¶ De fructibus conceduntur amigdale dulces exco
riate ⁊ grana pini tribus aut quattuor vicibus ī aq̄
buliente infusi postea in vmbra exsiccati fistici auel
lane parū torrefacte ⁊ passule. Et quando non mul
tum spuit ⁊ anhelitus non est difficilis sumat passu
las cuz suis interioribus ⁊ bene masticet. Et post ci
Herbe. bum vti potest piris coctis citonijs ⁊ granatis dul
cibus aut mucis. ¶ Ex herbis concedūtur quando
multum spuit brodium caulium ⁊ blita ⁊ feniculus
⁊ spinacia cocta. Quando vero non multum spuit:
neqȝ anhelitus est multum stipticus cōceditur plan
tago. ¶ Tempore vero magni caloris cōuenit portu
laca ⁊ cucurbita lactuca ⁊ endiuia. ¶ Ab istis tamē
Radices. herbis melius est abstinere precipue quādo nō mul
tum spuit. ¶ Radices sicut sunt raphani porri rape
napones alia cepe bulb⁹ melius est dimittere q̄ȝ co
medere. Et sılr̄ dicitur de pastinaca enula ⁊ carota.
Pisces. ¶ Dimittat insuper fungos tubera sparagos cappa
res ⁊ oliuas salitas. ¶ De piscib⁹ meli⁹ est nō come/
dere: si tñ assumuntur sint de libero mari aut de flu
uio currenti habente aquam claram ⁊ fundum mū/
dum. Et sint pisces parui squamosi boni odoris ⁊ sa
poris habentes carnes frangibiles sicut lucij cape/
dani trute carpiones ⁊ similes ex mari sicut aurate
trilie solee ⁊ similes. ¶ Cum vero tussis nō esset ma/
gna neqȝ anhelitus difficilis vti posset anguillis et
Gambari Cancri. trutis captis ex bonis aquis. ¶ Caueat a piscibus la
cus stagnorum ⁊ pisanarum. ¶ Gambari nō sibi cō
ueniūt. ¶ Sed cancri qui apud nostros dicunt̄ grā/
celle quando capiuntur in aquis dulcibus sunt val
de laudabiles. Sed oportet eos sic preparare. ¶ Ab/
scindantur primo pedes omnes postea lauētur aqua
sale deinde cum lixiuio hoc cum aqua cineruz ⁊ po
stea cum aqua clara totiens vt perdant odorē suū
demuz elissentur ⁊ comedantur. ⁊ illa medulla que
Quātitas cibi. est intra corticem suum illa est conuenientissima.
¶ Oportet cibū quem sumit esse minoris quantita/
tis quam solebat ante casum in egritudinum. ita vt
Potus. ab eo stomachus nō grauetur. ¶ Sit insuper potus
tantus vt cibus in stomacho non fluctuet. Et cena
sit multo leuior prandio adeo vt fere medietatem in
Fames. cena sumat eius quod accepit in prandio. ¶ Caueat
igitur a longa cibi abstinentia. ita quod diu famez
non tolleret.
Preseruatio cuz potione. ¶ Preseruatio cum potione quinqȝ habet inten/
tiones. Prima est rectificatio sanguinis ab oī acui
tate ⁊ feruore. Secunda est sanguinis mundificatio
ab omni humore acuto secū cōmixto. Tertia est di/
uersio sanguinis a pectore ad inferiora. Quarta est
stipticatio ⁊ consolidatio ⁊ inspissatio membrorum
anhelitus a qb⁹ timet̄ sanguinē fluere. Quinta ē ac
cidētiū correctio qđ nihil aliud est quā ꝓhibere ac
cidētia potētia ad sputū sanguinis inducere.
Pria intētio. ¶ Pria intentio sic adimplet̄ cuz signa acuitatis
sanguis apparuerint aut feruoris ꝑsenti medico ex/
hibeat̄ iste potus. Recipe aque sublimationis rosa
rum lib. j. ß. zucca. trium coctaꝝ quantū sufficit et
fiat iulep loco aque rosate posset fieri cū aqua por/
tulace de hoc iulep exhibeat̄. ℥. j. ß. cuz. ℥. ij. aque
cisterne vel exhibeat̄. ℥. j. ß. sirupi de portulaca cuz
℥. ij. ß. aque plantaginis hmōi potus exhibeatur in
aurora stomacho ieiuno.

¶ Scda intētio. Cōplet̄ cū flōmia si fuerit sangui Scda intētio.
nis repletio. ⁊ sılr̄ si alius humor peccaret sanguini
admixtus. ⁊ flōmia fiat ex saphena. ⁊ deinde si op⁹
alia flōmia fuerit fiat ex basilica. ¶ Si vero humor
alius a sanguine peccauerit. ⁊ nō fuerit sanguini ad
mixtus si fuerit colericus euacuet̄ cū cassia: aut mā
na. ⁊ infusiōe reubarbari. ¶ Si fuerit flegma euacue
tur cū infusiōe turbit. aut cū electuario ind. ¶ Qđ
si fuerit humor melācolic⁹ euacuet̄ cū foliculis sene
epitimo. aut diasene. ⁊ si hūores fuerit mixti sint so
lutiua mixta eūone taliū humoꝝ seruent̄ canones
qui dant̄ in exhibitiōe medicinaꝝ solutiuaꝝ.
¶ Tertia intētio. Implet̄ cū rebus sanguinē ad in Tertia intentio.
feriora trahētibus sicut sunt fricationes coxaꝝ. ⁊ ti
biaꝝ. Positiones ventosaꝝ sup nates. ⁊ cū scarifi/
catione. ⁊ sine. Administratio clisterioꝝ. flobotho
mia saphene vbi mēstrua essent restricta.
¶ Quarta intētio. Perficit̄ administrādo syrupū Quarta intentio.
mirtinū q̄ȝtitatis. ℥. ij. cuz. ℥. ij. ß. aque cisterne ad
idē vȝ puluis coraloꝝ rub. adustoꝝ. ⁊ inde ablutus
cū aqua plātaginis postea exsiccat⁹. ⁊ misceat̄ cum
medietate sui gumi arabici. Et sumat̄ cū albumine
oui. Dosis est. ℈. j. cū. ℈. ß. gumi arabici. Hoc me
dicamē preseruat a sputo sanguinis: cōsolidat: ⁊ cō
fortat mēbra anhelitū. ¶ Ad idē cōfert puluis grano
rū acetosoꝝ torrefactoꝝ sumptus cū aqua cisterne.
Dosis. ℈. ij. ¶ Et flos lābrusci puluerizat⁹ ⁊ cōsimi/
liter sumptus vȝ. Istoꝝ medicaminū hanc intentio
nem implentium sumat mō vnū mō aliud.
¶ Quinta intētio que est correctio accidētiū potē Quinta intentio.
tiū ad sputū sanguinis ꝑducere. Cum inter oīa nul
lum sit ꝑiculosius q̄ȝ tussis quam ista dña patit̄ cu/
ius cā est materia catarralis a capite ad pectus opȝ
ipsius curā ponere: que duobus ꝑficit̄ instrumētis
dieta. ⁊ potione. ¶ Dieta q̄ȝtum ad cibū. ⁊ potum Curaꝑ dietam.
qñ materia multa descēdit. ⁊ tussis est vehemens. ⁊
pectus plenū humiditate. fit sorbitio facta cū de aq̄
furfuris zuccaro. ⁊ oleo amigdalaꝝ dulciū. Et cō/
fert brodium ciceꝝ. ⁊ farina eoꝝ qñ ex ea fit ferculū
Et auellāe sicce. ⁊ ī vase fictili torrefacte ita vt a cor
tice mūdent̄. deinde trite. ⁊ cū aqua mellis sumpte
cōferūt vltime tussi antique. ¶ Potus cōueniētior Potus.
est aqua mellis q̄ȝ vinū. ¶ Pro sapore vti pōt vino Sapor.
granatoꝝ dulciū aromatizato cū spēbus q̄ sic fiunt
℞. cinamomi electi cardamomi croci macis ligritie
añ. ʒ. ß. zuccari albi ad pōdus oīum. ¶ Et cū fercu/ Species.
lis suis vtat̄ istis spēbus. ℞. zinzibe. albi cinamomi
electi. ana. ℥. ß. gariofi. cardamomi croci ana. ʒ. ß.
pistentur. ⁊ cribentur. ⁊ fiant species in fine mense.
¶ Utatur coclеario vno infrascripte tragee sine ali/ Tragea.
quo potu. ℞. liquiricie anisi ana. ʒ. j. ß. gariofi. cube
barum ana. ʒ. iiij. macis. ʒ. ij. passularum enucleata
rum lib. j. liquiritie. ⁊ gariofili. incidantur in parua
frustra. ⁊ omnia simul misceantur. Et de hac mixtu
ra siue tragea accipiat in vltimo mense coclearium
vnum: vt dictum est. ¶ In reliquis vero rebus ser/
uet ordinē q dictus est in regimīe pricipali ꝑ dietā.
¶ Cura per potionem quinqȝ habet intentiones.
Prima est materiei digestio. Secunda est eiusdem Cura ꝑ potionem.
euacuatio vel saltem diminutio. Tertia est ipsi⁹ ma
teriei diuersio. Quarta est catarri abscisio. ⁊ altera
tio male complexionis capitis. ⁊ eius confortatio.
¶ Et quia catarrus istius domine habet partez sub
tilē. ⁊ ꝑtem grossaz viscosaz in eius tamē cura opȝ
magis attendere ad catarrum grossum. ⁊ viscosum
⁊ ad curam male cōplexionis frigide. ⁊ hu. in cere/
bro q̄ est cā dicti catarri. Sȝ qr Mesue dixit ꝙ fiat
subtiliatio. ⁊ diuisio ī catarro grosso ⁊ viscoso: hoc
tñ absolute nō sic dȝ intelligi qr apitiua subtiliati/
ua. ⁊ incisiua sunt in pricipio danda qr talia in prin

cipio sumpta catarrum augerent dato etiam ꝙ materia esset frig. sed talia conueniunt post materiei minorationem.

Pria intẽtio.
ℭ Prima intẽtio. Adimpleat̃ in pͥncipio cuz digestiuo qđ sic fit ſtãte in capite materia multa. ¶ ℞. sticados arabici capilloꝝ veneris añ. ℳ. j. passularũ enucleataꝝ sebesten añ. ℥. j. dactiloꝝ caricaruz añ. numero octo fiat decoctio in sufficiẽti quãtitate aq̃ postea coleẽ ꝛ colature addat̃ zuccari quantuz sufficit ꝛ fiat iulep longuz ꝛ aromatizet̃ cum mace et

Digestiuũ
nucis mus. dosis est. ℥. iiij. ß. det̃ in aurora calidũ. ¶ Sed postquã materia fuerit minorata aut in capi-

Julep.
te a principio pauca materia cõtenta fuerit digeratur cum infrascripto siru. ℞. serpilli acori radicum peonie piretri costi añ. ʒ. iij. origani ysopi betõice sticados arabici sansuci añ. ℥. ß. florum roris marini carui sileris montani añ. ʒ. ij. ß. cassielignee carpobalsami xilobalsami añ. ʒ. ij. feruean͞t oĩa mõ grosso pistata in sufficiẽti aque quãtitate. deinde coletur ꝛ

Syrupus
colatura siropizet̃ cuz melle ꝛ aromatizet̃ cum nucis mus. cubebis ꝛ gariofilis. ℞. supradictis siru. ℥. ij. aque maiorane. ℥. j. ß. saluie. ℥. j. misce vel digerat̃ materia cũ siru. de sticados ꝛ sumat ip̃m ĩ au-

Ab extra saculus.
rora calidũ quousq̧ appareat in vrina digõ medico pñti. ¶ Ab extra vero digerat̃ materia cũ saculis plenis milio ꝛ sale torrefact ꝫ aut cũ pãnis calefactis vnde Mesue sit calefactio capitis cũ milio ꝛ cũ sale aut cũ pãnis calefactis ꝛ aliis q̃ in soda fri. dcã sũt ig͛it̃ fiat sic. ℞. milij torrefacti lib. j. salis torrefacti lib. ß. ꝛ apponant̃ in saculo lineo subtili demũ calefiat ꝛ calidus capiti supponat̃ ꝛ cũ infrigidat̃ iterũ calefiat. ꝛ sic fiat. iiij. aut. v. vicibus stõ ieiuno dñũ coopiat̃ caput tal͛r vt seruet calitatẽ sibi ĩpressam ꝑ

Alius.
saculũ. ¶ Valet ẽt multũ saculus q sic fit. ℞. sticados arabici corticuz citri macis añ. ʒ. iij. milij. ℥. j. nucis mus. cubebe spice añ. ʒ. j. sansuci rorismarini añ. ℥. ß. ponant̃ oĩa in saculo postquã fuerit modo grosso pistata milio excepto ꝛ calefiat sup̱ tegulã ꝛ capite pͥus abraso supponat̃ ꝛ cũ ĩfridat̃ reiteretur dõec sentiat ad ĩtra craneũ calitatẽ pueĩsse. ¶ Hec que ab extra approximant̃ meli⁹ est admĩstrari post materiei mĩorationẽ. Unde Auicẽ. dixit. deinde. s. post euõnẽ minoratiuã admĩstra ꝙ narrat̃ ex vaporationib⁹ ꝛ suffumigatiõibus ꝛ aliis cũ obseruatione ne administret̃ super repletione.

Scđa intẽtio.
ℭ Scđa intẽtio. Cõplet̃ cũ materiei euõne. Et hec

Euãtiuũ.
prio respiciat mẽbra supiora ꝛ ẽt caput. ij. fiat pticularis euõ ex ipso capite. ¶ De ɔueniẽtib⁹ ad primaz euõnẽ sunt pill'. cochie de qbus dixit Auicẽ. ꝙ pill. cochie sunt illi in quo pseuerãt catarri estate ꝛ hie-

Pill'.
me ex curis bõis ꝛ magis iuuatiuis. ℞. pill'. cochiarum. ℈. ij. bdelij. ℈. ß. misce ꝛ reformentur pill'. v. has sumat post materiei digõnem ꝑ duas horas añ diem. Et potest super eas duabus horis dormire. Inde stet ieiuna horis qnq̧ ab hora supradictarum

Lauatiuũ
pill'. assumptiõe. Et tunc capiat mediũ ciatũ brodij

Pill'.
cũ. ℥. ß. zuccari rub. Et inde ad horã cõedat. ¶ Ad idẽ valent pill'. de yera Nicolai vel verius de yera Galeni cõposita ꝛ cũ eis permisceatur. ℈. ß. bdelij aut gummi arabici.

Tertia intentio.
ℭ Tertia intẽtio. Euõ fiat ex ip̃o capite cũ caput-

Caputpurgium.
purgiis ꝛ masticatoriis. ¶ Caputpurgiuz leue fit ex succo radicũ celidõie narib⁹ attracto ꝛ sit͛r ex succo

Aliud.
cauliũ post residẽtiã. ¶ Aliđ ɔueniẽs qđ hoc mõ fit. ℞. succi blitis mĩoris ꝛ succi maiorane añ. ℥. j. vini albi optimi. ℥. ij. calefiat totũ ꝛ ore pleno aque per

Mastica.
nares attrahat̃. ¶ Masticatoriũ ɔueniẽs. ℞. masticis gra. vj. comascet̃ in ore ꝛ inde addant̃ gra. iij. pipis ꝛ masticent̃ ꝛ spuat qđ ad hos currit: ꝛ cũ virtus pipis dissoluta fuerit accipiat alia. iij. grana ꝛ hoc mõ cõtinuet ꝑ quartã partẽ hore. ¶ Aliud effi-

Aliud.
cacius priori. ℞. masticis gra. viij. stafilagrie piretri añ. ℈. ß. incidantur incidẽda mõ grosso. ꝛ masticent̃ oĩa simul. Euacuant etiam sternutatoria ꝛ gargarisma. sed coꝝ vsus est mihi in hoc casu suspect⁹

Fricationes
ideo de his nõ facio mentionẽ. ¶ Fiant fricationes partiũ inferioꝝ cũ ligaturis dolorosis coxaꝝ ꝓpe inguina cuz appositione ventosaꝝ sup̱ nates ꝛ sub

Clystere
poplite. ¶ Diuertit̃ etiaz materia cum clistcribus. ꝛ cũ caputpurgiis. ꝛ masticatoriis đ quibus dcm̃ est. ¶ Et de diuertẽtibus est atractio materiei ad cutim capitis cuiusmodi eẽ post remotionẽ crustaꝝ quas hz in capite fricare loca cũ cepe squillitico in aceto infuso. ꝛ cũ locus bene rubeus esset. ꝛ iam gemare

Saculus
ceperit ponant̃ folia cauliũ. ꝛ mutent̃: ¶ Et ad idem facit saculus qui sic fit. ℞. piretrũ gariofiloꝝ piperis macis cinamomi. pulegij. origani. serpilli. faniculi. calamẽti. assari. cubebaꝝ. spice. corticũ citri. añ. ʒ. j. Et qñq̧ addit̃. ℥. ß. stercoris colũbini qđ aqua nõ tetigit. ꝛ capiti calidus supponat̃. Sed huius saculi vsus nõ cõpetit nisi post bonã materiei euacuationem cũ pill'. ꝛ eius si expedit reiterationem.

Quarta intentio. Sistentia catarrum
ℭ Quarta intẽtio. Adimplet̃ cũ rebus catarruz sistentibus. ꝛ malã cõplexionẽ capitis remouẽtibus. ¶ De sistẽtibus sunt thus. ꝛ mirra: qñ alterius istoꝝ deglutiunt̃ gra. iij. vt dixit Mesue. Et si retineant̃ in ore etiã cõferũt. Et spica in ore retẽta s͛z longitu-

Pill'.
dinẽ noctis expta est vt voluit Mesue. ¶ Ad idez faciũt pill'. iste. ℞. mirre. ʒ. ß. olibani. ʒ. ij. radicis arnaglosse sicce castorei croci añ. ℈. ij. storacis rubee cinamomi liquiritie gariofi. añ. ℈. ß. pistent̃ omnia

Alie.
ꝛ cũ geleniabim reforment̃ pill'. numero. vij. de quibus sumat tres qñ vadit dormitũ. ¶ Alie pill'. efficaciores quibus vtor. ℞. castorei storacis sicce thuris cassie lignee croci ꝛ opij ana. ℈. ß. fiant pill'. similes granis piperis cũ geleniabim de qbus dentur tres qñ vadit dormitũ. ¶ Ad idem vz. ʒ. j. ß. boliarmeni subtilissime puluerizati sumpti ꝑ sex horas post cenam cũ vino albo paucifero. ¶ Item. ℞. nigelle per noctẽ in aceto infuse postea exsiccate. ꝛ inde torrefacte vltimo pistate: ꝛ ligent̃ in sindone rara. ꝛ frequenter odoret̃. ꝛ similiter suffumigatio facta cum ea.

Ad malam cõplonem frigidam. Electuarium
ℭ Ad remotionẽ male cõplexionis frigide ꝛ hu. capitis valet multum electuariuz. Qđ sic fit. ℞. nucis mus. cardamomi gariof. cubeba. ana. ʒ. ij. liquiritie munde. ʒ. iiij. zinzi. albi. ʒ. j. ß. zuccari quantuz sufficit. ꝛ fiat electuariuz de quo sumat quando vadit dormitum ad quantitatez vnius castanee. ꝛ sequat̃ potus pauci vini albi valet ad diem diamus. ꝛ di-

Puluis
ambra. ¶ Confert multum ad sistendum. ꝛ alterãdo malam cõplexionẽ capitis puluis macis. ꝛ thuris ꝑtibus equalibus qñ puluerizatur in introitu lecti super comissuras capitis. s. coronalem. ꝛ sagitalem.

Lotio.
¶ Lotio cõueniens ad eandem intentionẽ. ℞. origani mẽtastri assari baccaꝝ lauri granoꝝ iuniperi radicum affodillorum edere terrestris granoꝝ iuniperi ana. ℳ. j. buliat in vrceis. iiij. aque donec redeat ad. iij. Postea supradicta decoctio colet̃ ꝑ cineres vitis aut quercus. ꝛ fiat lixiuium cum quo lauetur caput capillis prius amotis. ꝛ cũ lotuz fuerit cũ predicto lixiuio statim lauet̃ cũ vino maluatico

Fumi.
in quo thus. ꝛ sandaraca bulierint. ꝛ inde caput bene exsiccet̃. ¶ Ad idem facit receptio fumi xiloaloes qñ sup̱ carbones ponit̃. ꝛ ad nares recipit̃: cõfortat cerebrum. ꝛ sistit catarrũ istoꝝ medicaminum vsus sit alternatiz. ꝛ hoꝝ vnus magis quã altero s͛m exigentiã dispositionis. nam si catarrus magis infestaret sistat̃ ad hũc magis attẽdat̃. Si vero nõ multũ molestaret intẽtio magis sit ad alterandũ malã cõplexionem frigidam ꝛ humidam capitis.

ℭ Secũda

Secda intẽtio princi/palis ꝯtra dif. hane.

ℭ Secunda principalis intentio que fuit ad remotionẽ secundi accidentis. s. difficultatem ãnelitus perficit̃ hoc modo. ¶ Naz cum sentit pectus plenũ humiditate vtatur cibis abstergentibus ⁊ mundificãtibus pectus: de quibus dictum est in regimine vniuersali per dietã. ¶ Et vtatur hoc electuario qđ sic fit. ℞. capillorum veneris recentium liquiricie seminis feniculi añ. ʒ. ij. pulmõis vulpis. ʒ. iiij. zucari quãtum sufficit ⁊ fiat electuarium: de quo sepe teneat in ore ad quãtitatez vnius fabe grosse. ⁊ ducat lingua hincinde per os. ⁊ deglutiat quod liquefit. ¶ Qđ si materia in pectore contenta esset grossa ⁊ viscosa cuz predicto electuario misceatur pars tertia loch de squilla de quo retineatur in ore vt dictum est. ¶ Si vero nõ multum tussiret respectu cõsueti ⁊ materia in pectore esset subtilis teneat in ore de infrascripto electuario sicut dictum est de primo. ℞. seminis papaueris albi spodij seminis lini torrefacti croci añ. ʒ. ij. granorum nasturtij medulle granorum cotti amigdolarũ amaraꝝ fabarum añ. ʒ. vj. pistentur pistanda subtilissime ⁊ cum saba siue rob vini ⁊ penidijs ꝑtibus equalibꝫ penidij dissoluãtur cum decoctione ficuuz ⁊ fiat electuarium. ¶ Si vero accideret catarrus cum sputo sanguinis fiat hoc loch. ℞. medulle cancrorum fluuialium preparatorum vt dictum est in regimine vniuersali per dietam. ℥. ß. lingue arietis lingue canis buglosse mellisse virge pastoris añ. quartam. m. passularum liquiricie añ. ʒ. iij. seminis malue. ʒ. ij. ß. fiat decoctio vsqꝫ ad consumptionem duarum partium ⁊ recipe de ea. ℥. iij. sirupi de papauere sape zucari albi añ. ʒ. j. ß. deinde addantur pinearum mundatarũ. ʒ. ij. amigdolarum dulciũ seminis citoniorum dragãti gũmi arabici añ. ʒ. j. ⁊ fiat electuarium dosis est coclearium vnum quando vadit dormitum. ⁊ aliud ante vesperos. ¶ Ad pectus fiat inunctio cum manu calida ante prandium ⁊ cenam cum infrascripto vnguento. ℞. olei amigdolarum dulcium. ℥. j. olei laurini. ℥. ß. pinguedinis anatis. ʒ. ij. butiri recentis. ℥. ß. croci. ℈. ij. cere parum ⁊ fiat vnguentum molle. Ea que catarrum prohibent conferunt ad hoc accidens de quibus dictum est si prouenit ex debilitate neruorum ad pectus venientium.

Elium. | Elium. | Loch. | Unctio.

Ad tertiuz accidens.

ℭ Ad tertium accidens. Utatur sepe infrascripto puluere a me experto etiam in mulieribus pregnantibus de quibus dubium est ne propter ventositatem abortiant. ℞. cimini in aceto infusi per noctez ⁊ postea torrefacti. ʒ. ij. ameos zenze. castorei añ. ℈. ij. pistentur subtilissime ⁊ cribẽtur dosis. ℈. iiij. cum paruo potu vini. ⁊ sic vsus per plures dies hic puluis non solet me decipere. ¶ Ad dolorem stomaci ventosum ⁊ matricis cõfert vsus istius pulueris. ℞. doronici. ʒ. j. ß. cinamomi electi galange zedoarie añ. ʒ. j. pistentur ⁊ cribentur subtilissime ⁊ fiat puluis dosis. ʒ. j. cum modico potu vini albi. ¶ Ab extra fiat hec vnctio. ℞. ameos carui anisorum añ. ʒ. j. calami aromatici. ʒ. ij. buliant omnia prius tamen modo grosso pistata in. ℥. decem vini albi vsqꝫ ad consumptionem duarum partium postea coletur ⁊ colature addantur olei de spica olei de mastice añ. ʒ. vj. buliant simul vsqꝫ ad consumptionem vini deinde addantur galange cinamomi gariofilorum. añ. ℈. j. ciperi. ʒ. ß. lapidani. ʒ. j. ß. cere albe quantum sufficit ⁊ fiat vnguentum molle.

Puluis. | Ad dolorẽ stomachi. | Unctio.

Ad quar/tũ accidẽs

ℭ Ad quartum accidẽs scilicet totius corporis macilentiã versetur in aere tempato. Et vtatur exercitio tempato. Et loco exercitij cõferunt fricationes facte cũ manu postquã experecta ẽ a sõno. Sit leta ⁊ gaudens de se ⁊ salute sua bene speret. Utatur cibis dulcibus ⁊ vnctuosis ⁊ insipidis vt dixit Almãsor. De quibꝰ est assumptio lactis vacini a quo butirũ est extractũ quãtitatis. iiij. ℥. postquã stomachꝰ est ieiunus ⁊ nihil aliud cũ eo sumat deinde stet tribꝰ horis ne aliqđ sumat neqꝫ sup ipꝫ dormiat ⁊ ꝯtinuet ipm. x. diebus. ¶ Et frumẽtũ depilatũ ⁊ inde in brodio coctũ cõuenit. Et similiter rizũ lacte decoctũ. ¶ Et ferculũ qđ sic fit. ℞. granorũ cicerũ rubeorũ quãtũ vis ⁊ infundant̃ i lacte vaccino ꝑ diẽ ⁊ noctẽ. postea exsiccent̃ ⁊ puluerizent̃. deinde sumat̃ de farina eorũ frumẽto trito ⁊ rizo ⁊ ordeo tritis añ. ʒ. xx. panis de simula fricati. ʒ. xxx. ⁊ fiat ferculũ ad modũ ptisane cũ lacte vaccino ⁊ oleo amigdolaruz dulciũ de hoc ferculo sepe vtat̃. ¶ Carnes cõuenientes sunt sicut anatis vt dixit Aui. ⁊ gallinarũ vitelli ouorũ epata gallinarũ testiculi gallorũ vinũ sit rubeum ⁊ dulce nõ tñ nimis ne opillaret. ¶ Auic. ponit puluerẽ vtilez ad impinguanduz q̃ sic fit. ℞. farine amidi sarcocolle ꝑtibus equalibꝫ liniatur cũ butiro ⁊ cõficiat̃ panis ex ipsis ⁊ ponat̃ i furno ad exsiccanduz. deinde pulueriʒet̃ de hoc puluere sumatur. ʒ. iiij. cuz aqua frigida multis diebus. ¶ Ad idẽ facit eliũ qđ sic fit. ℞. pulparũ alaꝝ pectoris caponis debite pĩguis ⁊ nõ antiq. ℥. vj. amigdolaꝝ dulciũ excorticataꝝ. ℥. j. fisticoꝝ. ℥. j. pinearũ mũdataꝝ. deinde in aq̃ feruẽti ĩfusaꝝ postea exsiccataꝝ. ℥. j. auellanarũ mũdataꝝ. ℥. ß. iuiubaꝝ numero. vj. seminũ cõiuz frigidorũ maiorũ. ℥. j. seminis malue. ℥. ß. seminis portulace. ℥. ij. passularuz sebestẽ añ. ℥. ß. amidi. ℥. j. ß. ligritie rase. ℥. ß. dragãti gũmi arabici añ. ʒ. iij. mucilaginis citoniorum ℥. ß. mente sicce. ʒ. j. nucis muscate macis añ. ʒ. j. ß. scorie ferri ꝑparate. ʒ. j. specierũ aromatici rosati descriptiõe gabrielis. ʒ. iij. triasandalarũ sine camphora. ʒ. ij. penidiarũ partes duas zucari triũ coctarũ partẽ vnã de ambobus quãtũ sufficit ꝑ cõfectione. ℭ Caro prius subtilissime incidat̃ deinde pistet̃ ⁊ cetera puluerigãda puluerizent̃: deinde cũ parte vna absinthij ⁊ partibꝰ duabꝰ aque borraginis ⁊ mellisse fiat de medietate ꝯfectio in forma solida in morsellis quoꝝ quilibet sit triũ. ʒ. De altera medietate fiat electuariũ de morsellis de quibꝰ vnũ sumat per duas horas ante prãdiuz ⁊ aliud ꝑ horã vnã ante cenã. Si vero sumit electuarium capiat vnum coclearium eisdem horis hoc tamen regimẽ impinguatiuum debet sequi regimen sanguinis ꝓhibitiuum siue preseruatiuum.

Ferculuz. | Carnes. | Ad impin guanduz. | Elium.

Ad quin/tũ accidẽs | Elium.

ℭ Ad quintuz accidens vtat̃ infrascripto ellectuario. Qđ humiditates matricis desiccat ⁊ ipsam matricẽ cõfortat ⁊ ꝑparat eam ad cõceptionez. ℞. galange xiloaloes cinamomi zenze. añ. ʒ. j. diacc bisantie croci nucis musca. rosaruz rubearum cardamomi macis piperis longi trocisci diarodon sandalorũ citrinorũ sirici crudi ãbre añ. ʒ. ß. musci gra. iiij. cõfice cuz zucaro albo dissoluto cũ syrupo ro. dosis est. ʒ. ij. cum potu paruo vini antiqui stomacho ieiuno sumpti. ¶ Ad eandam matricis humorositatez cõfert suffumigratio ista. ℞. galie musca. castorei bdelij laudani coaguli leporis nucis musca. añ. ℥. ß. decoquantur in aqua ⁊ lauent pudibunda ⁊ suffumigetur matrix cum ea cum emboto videlicet ad idem lotio porte vulue cum decoctione scorie ferri ⁊ thuris ⁊ cõfortat matricem ad retinendum. nam sunt suprascripta medicamina matricis execcatiua ⁊ confortatiua eiusdem ⁊ parant ipsam ad concipiendum. ℭ Bauerius.

Aliud.

ℭ De sciatica. ℭ Consilium 68.

Casus.

Egritudo magnifici viri Uirgilij de Maluitijs est dolor incipiens a iunctura dicta scia ⁊ protendit̃ vsqꝫ ad tibiam. Qđ sciatica solet appellari.

Causa. ¶ Istius doloris causa est mala complexio frigida ⁊ humida materialis que dolorez imediate causat. Predicte male complexiõis materia frigida ⁊ hũi da a capite descendens ad loca dolescentia. ¶ Cum dolor sciaticus sit ex vehementibus doloribus iun cturarum vt testat̃ Aui. xxij. tertij. ⁊ de natura do loris est membrum cui inheret debilitare: omni stu dio insistendum est ad eius curam. nam quantum mẽbrum debilius fieret tanto cura difficilior esset. Hec ego Bauerius ex signis sufficientibus ⁊ ap parentibus collegi.

Cura. ¶ Volentem suprascriptam egritudinem per bal neum curare oportet eligere illud quod sit calefacti uum ⁊ exiccatiuum cuiusmodi sunt balnea haben tia mineram sulphuris. Qđ si cuz eo fuerit aliquid allumis nõ nocebit qualia sunt balnea sancti Phi lippi ⁊ Petrioli iter q̃ tamẽ est differentia quoniã balneum sancti Philip. plus habet sulphuris mi nusq; de aluminis quã balneũ Petrioli ⁊ ideo ad loca profunda citius penetrat ⁊ vehementius cale facit quã balneum Petrioli sed minus confortat. nam balneum petrioli cum plus aluminis quã bal neum sancti Philippi ⁊ alumem sit sicce ⁊ stiptice cõplexionis ratione sue stipticitatis vnit ptes mẽ bri aut saltem minus rarefacit quapropter mẽbruz confortat̃ aut minus debilitatur. Et hec est causa quare aqua petrioli non ita cito penetrat in substã tia mẽbri cum sit coniuncta stipticitati maiori quã aqua santi Philippi que prohibet eius citam ꝓfun dationem. ¶ Et ex his patet ꝙ cum materia faciens dolorem sciaticum profundet̃ in iunctura ⁊ in par tibus ipsarum circũstantibus ꝙ aqua illius balnei que magis resoluit ⁊ magis se profundet citius eaz materiam finiet. Unde habita hac intentione cõue niret magis in casu preposito balneum sancti Phi lippi quã petrioli tanquã citius consumens ⁊ ma teriam antedictam resoluens. ¶ Attamẽ mihi plus placet balneum petrioli in casu isto. quia ⁊ si tardi⁹ operatur tamen quia sua operatio est cum maiori confortatione aut minori debilitate. Qđ in hoc ma gnifico viro attendendum est cum sit corpus macrũ calidi epatis facile resolubile. Est etiã balneum cal danellorum cuius vsus non parum confert stoma cho ⁊ epati suo calido. habet enim predictum bal neum mineram ferream que dictis dispositionibus conuenit vt apparet per Aui. secunda primi ca. qui dam ornate loquentium. Laudo tamen cum petrio li steterit magnificentia sua. xx. aut. xxv. diebus ⁊ vsa fuerit balneo ꝭm modum qui infra ponetur. si non senserit se curatum balneum sancti Philippi petat ⁊ ibi ad sciam aquam sumat ꝭm modum qui infra describitur.

Ordo ĩ balneo petrioli. ¶ Ordo seruãdus in balneo petrioli est. ¶ Cum ma gnificentia. v. petriolum applicuerit quiescat per duos dies absq; vsu alicuius balnei. Et eo tẽpore si venter non fuerit obediens fieri faciat vnum ene ma. Qđ inferius ordinabo. ¶ Die tertia in ortu so lis accedat ad balneum caldenalarum in quo nuda stabit per mediam horam aut per horam si ex mora in eo debilitatem non senserit. Cum ex balneo egre ditur intret lectum ⁊ corpore mediocriter pannis tecto experiatur sudare. Si sudauerit sudorem pan nis calidis abstergat. Si vero nõ sudauerit cum in lecto steterit per duas tertias hore se induat postea ad horam prandeat ⁊ hac die nihil amplius faciat. ¶ Quarta die a die accessus ordinem consimilem obseruabit qui dict⁹ est obseruari debere in tertio die. v. in ortu solis accedat ad balneum militũ quo corpus balneet per duas tertias hore aut per ho ram si sibi non molestum fuerit ⁊ balneum exeunte lectum ingrediatur moduz obseruet qui dictus est in balneo caldanellorũ. ¶ Cũq; induta fuerit vadat ad duciam balnei petrioli ⁊ eam ad caput suscipiat in ea parte capitis qua cõmissura sagittalis coro nali coniungitur per horam vnam. Et ab ea ducia incipiat que minus existit calida cum a ducia sepa ratur exsiccet̃ optime caput pannis calidis ⁊ vlti mo fricetur caput cum aqua que inferius ordinabi tur. Post prandiuz ad horas septem redeat ad du ciam ⁊ similiter aquam ad caput recipiat seruando moduz qui dictus est de mane seruari debere. ¶ Et hunc modũ seruabit magnificentia vestra octo die bus continuis qui erunt. xiij. a die accessus ad bal neum. hoc accepto ꝙ cuz steterit per dies duos ad vnam duciam permutetur ad aliam sibi propinquã paulo calidiorem. ¶ Nec laudo vt ingrediat̃ quot tidie in balneo militum sed satis erit si ipsa fuerit vsa eo bis in ebdomada ⁊ bis balneo caldenallaruz seruando in eorum vsu ordinem descriptum. Et re liquis diebus quiescat ab introitu balnei: sed non a ducia quam bis quotidie recipiat. ¶ Exactis su prascriptis. xiij. diebus perseueret bis in die aquaz sumere mutando se ad duciam calidiorem cum minus calidam per vnam aut duos dies susce perit donec veniat ad eam que calidissima est pro pinqua ad tres ducias ⁊ ibi se firmet. Perseueret etiã balneare corpus quater ĩ ebdomada bis in bal neo militum ⁊ bis in balneo caldenallarum: sed hoc superaddat ꝙ in sero cuz fuerit duciata ⁊ caput ex siccatum accedat ad balneum magnũ petrioli ⁊ ibi stet in aqua vsq; ad sciam ĩclusiue per spacium me die hore aut duarum tertiarum hore si non fuerit si bi molestum: ⁊ stando in eo balneo sepe sciam cum tibia fricari faciat cũ luto eiusdem balnei. Cum bal neum egreditur lectum intret ⁊ quiescat in eo per horam mediã. Postea inũgat sciam cũ vnguento. Qđ infra ordinabo. Et inde ad horam cenare pote rit. ¶ Et hunc ordinem seruabit donec petrioli ste terit hoc adiuncto ꝙ illis diebus quibus non vte tur balneo neq; militum neq; caldellanarum de mane in ortu solis intret balneũ magnuz petrioli ꝙ si sufferre posset aquã cadentẽ ad sciã ⁊ cuz ea em brocare eẽt admodũ vtile. Sz dubito ne nimis cor pus resolueret. nã ⁊ si aqua petrioli nimis vitruali ter sit calefactiua quã balneũ sancti Philip. cũ ha beat minus sulfuris actualiter tamẽ nõ hz minorez caliditatẽ vt notat expientia ⁊ ideo arbitror tutius sit illi aq̃ se nõ exponere. ¶ Absolutis. xx. dieb⁹ aut xxv. aut. xxx. diebus petrioli si videt̃ adhuc supesse dolor anche ⁊ tibie laudo vt supradictuz est petat balnem sancti Philippi cui sciam exponat ⁊ aquã ab alto ꝑ duos aut tres palmos ad eam recipiat ꝑ spaciuz vnius aut duaruz tertiaruz hore bis ĩ die ante prãdium per horã ⁊ ante cenã prãdio iam di gesto. ¶ Qđ si ter idẽ balneuz aut quater ad caput acciperet ĩ ebdomada laudarem seruãdo modum q dictus est in balneo petrioli. ¶ Tempus standi ad sanctum Philippum erit breuius aut longius ꝭm vtilitatẽ ⁊ iuuamentum. Qđ ex vsu eius percipiet.

Remedia ꝯtra accn̄ balnei. ¶ Et vt magnificẽtia. v. eã ꝯsequat̃ vtilitatẽ quã desiderat: ⁊ quã ego nõ minus opto subiungã quas dam regulas obseruãdas ⁊ modũ succurrẽdi quibus daz accidẽtib⁹ q̃ iterdũ vtẽtib⁹ balneis ꝑdictis solẽt accidere.

Prima regula. ¶ Regula pria. Quicũq; balneo vtit̃ su mat cibaria leuis digẽois ⁊ facilis penetrationis ⁊ boni nutrimẽti q̃ nõ sint multuz frigida nec opillã tia. De quorũ numero ẽ panis vnius diei debite co ctus ⁊ cõuenienter fermentatus in cuius cõfectiõe ponat̃ aliqđ salis. Et carnes ꝑdicum fasianorũ tur turũ pipionũ colũbarie volare icipientium ꝑuaruz auium

auium sicut sunt turdi merule ficedule filomene ⁊c.
Caponum iuuenū ⁊ iuuenum gallinarū pullorū
edi vituli lactantis agni annualis ⁊ castrati. Carnes
cōuenienti⁹ asse quā alisse preparantur si stomachus
suus bene digerit. aut nō obstet ventris stipticitas.
nam si venter stipticus esset. Melius esset vt ellissa
rentur saltem de mane. Et eo casu vti posset fercu-
lo facto ex borragie blita spinacijs cū modico petro
sillo. Qd si ferculū delectat vti pōt farre brodio ci
cerū rubeorū milio panico pane cocto aut brodio
in quo panis infundat vel ferculo cū ouo facto. Cō
cedunt etiā oua sorbilia recētia aut in aqua cocta
reiecto prius albumine. Herbas frigidas ⁊ hūidas
dimittat sicut portulaca lactuca spinacia ⁊ nisi cū
eis ponerent herbe calide remittētes eorū frigidita
tem sicut fenicul⁹ petrosill⁹ ⁊c. Dimittant legumia
lac caseū butirū ⁊ oēs fruct⁹ frigidos ⁊ hmōi cuius
mōi sunt Cerasa pruna mala p̄cipue citonia ⁊ pira ⁊
vue recētes ⁊ granata acria mellones citrulli. ¶ Cō
ceduntur ex fructibus vue passule amigdale excor-
ticate fistici ⁊ caritte albe. ¶ Vinum sit album aut
subrubeum clarū subtile mediū inter dulce ⁊ bru-
Scd'a re- scum. Qd si eius potentia siue nocumentum timea
gula. tur propter neruos frangat eius potentia cū aqua
simplici cocta. ¶ Scd'a regula. A potu quocūq̄ ca
uendū est tpe quo ē i balneo aut postquā balneum
exiuerit per horam mediam donec corpus sit a cali
ditate a balneo suscepta mundum. Si tamen sitis
adeo fuerit itollerabilis vt cogatur bibere aut inter
prādium ⁊ cenā sitis valida esset. sumat aquā prius
coctā cū zucaro albo cui ꝑmisceat vna ps suci seu
Tertia re- vini granatorū muzorū aut dulciū. Aut in ore te-
gula. nere zucarū cāditū: aut prunū vnū siccū i aq̄ prius
infusum. ¶ Tertia regula est. Antequā corpus se bal
neo exponat prius debet debite purgari ēt cū reite
ratione purgatiōis si vna non sufficeret nocet enim
Quarta re balneum corpibus repletis vt inquit Ali. iij. sue pra
gula. ctice. ¶ Quarta regula. Nō ingrediat balneū nisi
plusis superfluitatibus prime ⁊ scd'e digestionis aut
saltē prius expurgari tenet cum suppositorio ex sa-
le ⁊ melle aut radice blite vel petrosilli aut radice q̄
Quinta re comedit sed quecūq̄ istorū fuerit liniat cum melle
gula. sale cōmixto antequā supponat. ¶ Quinta regula.
Non est standum in balneo aut ad duciā si senserit
Sexta re- debilitatē aut dolorē aliquē superuenientē imo illico
gula. balneum egrediat aut ducia remoueat. ¶ Sexta re
gula. Non accedat ad balneum aut ad duciā si sen
Septia re serit cibum prius assumptum nō esse digestum ⁊ ob
gula. hoc comedat ne cibū capiat vsq̄ ad sacietatē imo
a mensa surgat cū reliquijs famis. ¶ Septima regu
la est. Ne ꝓpter balnei caliditatē si materie liquefie
rent ⁊ peterent ꝑtem lesam vt earū nocumentū phi-
beat fiat hoc defensiuū quo supra iuncturā fcie ꝑ
Defensiuū tres digitos liniat cū voluerit se vestire ⁊ in lecto
steterit post exitū a balneo. ℞. sandarace. ij. ʒ. spo-
dij rosarū accacie sumach ypoquistidos balaustia-
rum psidiarū añ. ʒ. j. farine volatilis molēdini. ℥.
j. ß. sief memite. ʒ. iij. suci plantaginis ⁊ olei rosati
añ. conficiantur sic terrantur omnia ⁊ ponantur in
mortario plumbeo ⁊ cū pistello plumbeo terrātur
paulatim addēdo succū plātaginis ⁊ oleū rosatū ⁊
tādiu i mortario ducant donec acquirāt formā vn
Octaua re guenti ⁊ addant vitelli ouorū numero. ij. ⁊ optime
gula. incorporent. ¶ Octaua regula. Ne ps subtilis mate
Unctio. riei faciētis egritudinē resoluat ⁊ grossa remaneret
vngant loca dolentia cum vnguēto q̄ statim ordi-
nabo quando induitur post exitū a balneo. ℞. oleo-
rum sisamini ⁊ amigdolarum dulcium recentium
añ. ℥. j. ß. medulle cruris bouis sepi castrati ⁊ pin-
guedis anatis ⁊ galline añ. ʒ. vj. vitelli ouorū nu-

mero. ij. croci. ʒ. j. dissoluant pinguedines ⁊ colent
deinde ponant oia in mortario ⁊ diligenter incor-
porent ⁊ in fine addat armoniaci in aceto dissoluti
ʒ. x. ⁊ inuicē incorporent donec veniāt ad formam
vnguenti. Et hoc medicamē applicitū loco dolenti
solet dolorē sedare. ¶ Nona regula. Cauendū est a Nona re-
frigore ⁊ statione extra domū post occasū solis a gula.
vētis ⁊ p̄cipue post exitū a balneo dū corp⁹ ē clidū.
¶ Solent iterdū balneo vtentibus q̄dā superueni- Ad rubedi
re accidentia. ¶ Unum est oculorum rubedo. Cui si nem oculo
cuenerit succurrat ponēdo duas ventosas sup spa- rum.
tulas q̄ ibi dimittant ꝑ. xx. ꝑtē hore. Unde remo
tis fiāt ad inferiores ꝑtes fricationes. s. brachiorū
⁊ tibie nō lese. Et sup oculū vel oculos ponat pā-
nus subtilissimus lini sup quē ponat cotū infusum
in albumine oui cōquassati cū aqua ro. ⁊ sepe reno
uat. Cessato dolore si oculi rubei remanerēt ponat
ter aut quater in die in oculo rubeo puluis zucari
canditi. Et cū oculi dolere inceperint aut rubere
desistat a ducia donec cessauerit dolor. Ad stiptici
¶ Aliqn̄ accidit ventris stipticitas. Cui ꝓuidet ac tatē ven-
cipiēdo caput castrati q̄ tādiu bulire ꝑmittat cum tris.
℥. j. ß. anisorū donec caro ab ossibus separet de eo
brodio colato capiant ciati quattuor quib⁹ addan-
tur mellis. ℥. ij. vitelli ouorū. ij. salis. ʒ. ij. ß. ⁊ sto-
macho ieiuno supponat calidum. Ad mate-
¶ Si cōtingeret q̄ a capite descenderet materia ⁊ riā descen
figeret in faucibus aut pectore ⁊ faucib⁹ aut stoma dentem.
chum cōturbaret sumat ꝑ horā ante diē istas pill'.
℞. pill'. de yera cōposita. ℈. ij. ß. fiant pill'. v. ⁊ illo
mane nō egrediat balneū nec duciā ad caput susci-
piat in sero. v. ¶ Si pill'. fuerint opate poterit aquā
ad caput suscipere. Aqua de qua superius mētionē
feci cū qua fricari faciat caput ⁊ retro collū post- Aq̄ ad ca-
quā exsiccatū fuerit cū surrexerit a ducia. ℞. aquā put.
vite quater sublimate lib. ij. laudani storacis sicce
añ. ʒ. iij. thuris sandarace. ʒ. j. ß. pistent mō grosso
⁊ infundantur in aqua suprascripta ⁊ in vase vitreo
optime claudatur ⁊c. ¶ Bauerius ⁊c.

¶ De ventositate circa splenem.

¶ Consilium 69. Casus.

Dispositio nobilis viri Philippi filisini
est tensio seu inflatio existens in ꝑte sini
stra ventris incipiēs circa locū splenis
⁊ ꝓtenditur vsq̄ ad sumū. Et hmōi di
spositio lz per aliquos ānos fuerit in ꝑte sinistra a
pauco tamen citra incipit infra vmbilicū declinare
ad partem dextrā aliqn̄. ¶ Supra nominata dispo
sitio a sua causa denominat ⁊ vocat ventositas. Cause.
¶ Istius dispōnis triplex est cā vna cōiuncta siue
immediata alia est antecedens. tertia est primitiua. In media
¶ Cā imediata est ventositas contenta in intestinis ta.
siue in cōcauitate intestinorū que extensionē siue in
flationē facit in eis cū est quieta sed cū mouit p̄dicta
ventositas aut cōpressione aut natura tentāte ipā
expellere facit rugitū ⁊ gurgulationē. Unde. xiij.
tertij trac. v. Oēs cause inflationū sūt ipse cause ru
gitus cū accidunt ille cause iflatiōis ⁊ nitit nā ex
pellere eas ⁊ nō pōt ⁊ nō expellunt ad supiora nisi
ad iferiora imo cōmouent in vasis itestinorū tūc ē
rugit⁹ ⁊ sentit ēt sonus siquis p̄cesserit ventrē aut Antecedēs
ipse patiēs inclinet. ¶ Cā antecedēs ē duplex. Una Efficiens.
efficiēs. Alia material'. ¶ Efficiēs ē caliditas natu-
ralis debilis potēs mā subtiliādo dissoluere sz eā
non pōt resoluere. Quare Ali. ix. suo tractatu ca.
xxviij. iflatio ⁊ rugit⁹ ab iteriori fiūt cā cū stō̄s vali
di nō ē caloris q cibos digerat ⁊ subtiliet ac ab eis
vētositates discipet. ¶ Mālis cā ē hūor aut chilus Materia-
existēs i itestinis aut stō̄ i quē calor naturalis d'bilis lis.

agit ⁊ ip̄m facit euaporare. ¶ De causis antecedēti/
bus ē epatis istius iuuenis caliditas q̄ materiā ī stō
euaporare facit ⁊ vapores illi ad ītestina ꝑuenientes
īflationē siue tēsionē causant si quieti fuerīt. si vero
mouenꝭ faciūt rugitū. Et mō cōsimili mala cibi di
gestio est cā supradicta dispōnis. ¶ Cā aūt malicie
digōnis stōi. ⁊ si plures cause possint noīari: preci
pue puto ī hoc iuuene eē hūiditatē a capite ad stōm
Primitiue. descēdentē q̄ calorez ip̄m stōm obtūdit ⁊ digōnem
impedit. ¶ Cāe aūt primitiue eē possunt plures ex q̄
bus ē aer fridus corpi occurrēs aer turbidꝰ accidē
tia animi vt ira tristitia timor ⁊ supfluꝰ coitꝰ p̄ci/
pue factus cuz cibus ē ī stō motus vehemens factꝰ
īmediate post cibum: Et breuiter omne forte exerci
tiuz specialiter īmediate post cibū factū: somnꝰ sup
fluꝰ p̄cipue ī die aut post cibū īmediate factus: cibi
ventosi ⁊ q̄ sunt difficilis digōnis vt panis azimus
aut nō bene coctꝰ cibi q̄ ex pasta fiunt azima vt la/
gane macaroni ⁊ similes. Carnes difficilis digōnis
vt salite bouine ⁊ similes ⁊ īteriora aīaliuz sicut cor
pulmo stōs ītestina splen ⁊c. Herbe vehemēter cali
de ante corpis purgationez ⁊ fride ⁊ hu. ⁊ fructus
herbarū vt cucurbite citrulli ⁊ mellones. Ex radici
bus nocēt a'ea corpa nō purgata ⁊ cetera acrumia
legumia oīa vētosabilia sunt. Et fructus recētes fri
gidi ⁊ hu. de qbꝰ in regimīe ⁊ de aliīs rebus diffu
sius dicā. Uētosabile ē vinū dulce p̄cipue grossum
⁊ vinū pluris cōmixtiōis cū aqua. ¶ Ex rebꝰ aūt vē
tositatē causantibus ē cū cibus nō sumiꝭ hora cōue
niēti quēadmodū si acciperetꝭ cibus p̄io nō dige/
sto: aut si maiorē cibi quātitatē acciperet quā stōs be
ne digerere posset: aut essꝫ ordo indebitū in assumē
do de quo plus vel potus nimius faciēs in stō sup/
natare cibum: ⁊ alie possunt esse cause quarū cogni
Dubium. tio manifestabitur cum ponam curam per dietam.
¶ Sꝫ circa hec dicta merito q̄s dubitabit. Quare
ē q̄ illa īflatio siue dispositio de qua dictū ē magis
sit in latere sinistro quā ī dextro cū eadē cāe vento
sitatis generatiue reperiri possint aut sint ī p̄te dex
tra sicut sinistra. Nā debilis caliditas naturalis q̄
ponitur vna ex causis ita videtur cōmunicari lateri
dextro sicut sinistro ⁊ humor siue chilus aptus eua
porare ita in p̄te dextra ē repibilis sicut in sinistra.
¶ Preterea si epar istiꝰ dispositiōis ē cā magis hunc
refectū cōicare dꝫ cū cā directius aspiciat. Si aūt
a stō ventositas mundatur non magis mittiꝭ lateri
dextro quam sinistro ⁊ ita in vtroqꝫ debet sentire.
Rn̄sio. ¶ Respondetꝭ q̄ latus dextrum est calidius sinistro
ꝓpter epar q̄ directius ⁊ de ꝓpinquo magis ip̄m
respicit quā sinistrum est insup latus sinistrū frigi/
dius ꝓpter splenē caliditatē eiusdē p̄tis remittentē.
Corelariū ¶ Ex quo sequiꝭ q̄d fumi siue vapores vel actiōe ca
liditates faciētes in eadē p̄te materiā euaporare aut
ab alio mēbro ad eandē p̄tez vapores siue vētosita/
tes transmittanꝭ magis resoluuntur ⁊ dissipantur
ꝓpter illud latus eē calidiꝰ quā latus sinistrū imo
in latere sinistro vapores potiꝰ trāsmissi ingrossanꝭ
⁊ qui in ea p̄te actione caloris eleuantur grossiores
sunt ratione caliditatis debiliores ⁊ minus materiā
euaporabilē subtiliātes. ¶ Pōt etiam cā esse q̄r la/
tus dextrum est fortius sinistro f̄m mēbra fortiora
suas transmittunt supfluitates ad debiliora vt pri/
ma primi cap. de mēbris ad finem. Et ita vapores
siue vētositates ad p̄tem sinistrā transmittit. ¶ Faci
le ītelligere poterit vnusquisqꝫ causas supra assigna
tas esse veras in generatione ventositatis. Si con/
siderenꝭ esse cause ꝓpter quas vētositates nō gene
ranꝭ in corpore. ¶ Quarū vna est caliditas natura/
lis fortis q̄ cū sit potēs dissoluere materiā ē etiā po
tens ipsam soluere per oppositum. Caliditas debi/

lis naturalis potens dissoluere ⁊ nō resoluere ven/
tositatē causat. Unde Auic. xiij. tertij trac. v. q̄nqꝫ
fit. scꝫ ventositas ꝓpter caliditatē digestiuā cū est
debilis cibꝰ nāqꝫ quāuis sit nō īflatiuus in natura
sua tunc cū debilitaꝭ ī ipso caliditas euaporat ⁊ fa
cit accidere in ipso ventositatē. ¶ Sc̄da cā est cibus
nō ventosabilis: sicut q̄ est facilis digestionis nō in
flatiuꝰ qui est per oppositū q̄ est inflatiuus ventosi/
tatis est cā. Unde Aui. vt supra q̄nqꝫ fit ꝓpter cibū
cū in ipso est humiditas extranea q̄ cōuertiꝭ in ven
tositatē ⁊ nō est possibile caliditati si est equalis vt
resoluat eā ita q̄ nō resoluat ipsam ad ventositatē.
¶ Tertia cā est cū caliditas est ita debilis q̄ sua de/
bilitate respectu tempate possunt frigiditas appella
ri non pōt facere materiaz euaporare q̄r ventositas
nō generaꝭ. Unde Aui. vbi supra si priueꝭ caliditas
oīno non associaꝭ ei īflatio ⁊ si fit. s. illud ī quo agit
ex inflatiuis de istis tribus causis simul dixit Aui.
ca. supra allegato oē a quo nō accidit īflatio nō ac/
cidit ab eo inflatio nisi aut ꝓpter se ipsum ab illo in
substantia sua aut ꝓpter duas res ꝓpter ipsaz qua
rū vna est dn̄iuz clīditatis sup ipsaz altera friditatꝫ
q̄d nō mouet aliud. ¶ Additꝭ cā q̄rta q̄ est ꝑfecta di
gestio cū. n. cibꝰ ꝑfecte digeriꝭ eius hūiditas extra
nea si qua est in eo paulatine cōsumiꝭ absqꝫ euapo/
ratiōe impediente siue īflante ⁊ ꝑ oppositū malicia
digestionis ventositatem operatur.
¶ Signa generis nota sunt ex relatione pacientis Signa generis.
⁊ ex tactu ⁊ auditu. Nā cū p̄s ventris p̄mitur senti
tur rugitus aut cū p̄mens ipsum inclinatur.
¶ Signa causaꝝ sunt debilitas caloris naturalis Signa causarum.
agentis in materiā flegmaticā humoralē existentez
in intestinis p̄cipue in loco vbi passio cōprehendiꝭ
q̄ facit materiā euaporare ⁊ eā cōuertit in vapores
⁊ ventositatē. naz illa tensio siue inflatio nō est a ci/
bo qui ventoseꝭ qm̄ assumptio cibi boni ⁊ facilis di
gestionis nō ventosi esset cā q̄ talis passio nō senti/
retur: hoc aūt est cōtra experientiā. Nā ex bonita/
te ⁊ regiminis natura sentit alleuiationē nisi totalis
cā ex parte digōnis qm̄ ex eius bonitate nō sentit
magis alleuiatiōis. Cū igiꝭ cause ventositatis sint
aut ex cibis vel est digōnis malicia aut ex debilita
te naturalis caloris vt ex superioribꝰ adductū est ⁊
nō sit ex duabꝰ primis causis relinquiꝭ q̄ fit ex ter/
tia. ¶ Nō nego tn̄ quin interdū ꝯcurrat malicia di
gestonis ꝓpter multā stomachi humiditatē. Ad id
etiā iuuat epatis caliditas illa dispositio nō est ne/
gligenda quoniam posset ex eius diuturnitate ad Ordo.
ydropem siccam perducere.
¶ Cura duobus medicinalibus perficitur instru/
mentis. scꝫ dieta ⁊ potione. Cura per dietaz.
¶ Cura ꝑ dietā ꝯsistit ī fugiēdo ea q̄ sunt ꝯtraria
⁊ ꝓsequēdo ꝯueniētia. Et p̄io ponā q̄ fugiēda sūt. Aer.
Deinde q̄ cōueniunt in vnaquaqꝫ re nō naturali.
¶ Incipiendo ab aere. Nocet aer vehemēter fri/
gidus ꝓhibens euaporationē ⁊ eiꝰ resolutionē. Et
aer cali. multiplicās euaporationē ⁊ distrahēs calo
rē naturalē a sua opatione ad exteriora: ⁊ resoluit ⁊
debilitat. qm̄ aer hu. ⁊ grossus multiplicat vētosi/
tates ꝓpter multiplicationē hūitatuz grossarū in/
flatiuaꝝ. Et nocet aer q̄ ꝑ eius vētrē ingrediꝭ sicut
accidit illis q̄ bibūt. cū vase stricti orificij cuiusmōi
est ampulla aut q̄ in gurgitādo bibūt trahūt ad in/
teriora aerē. ¶ Uitet īsup aerē vētosuz p̄cipue flāte
austro vel borrea. Nocet insup corpis friditas ⁊ p̄/
cipue pedū pariter nimia corpis caliditas. Caueat
etiā loca hu. habitare ⁊ terrena. Cōuenit aer clarus
bene euētatꝰ declinās ad cali. ⁊ sic. Qui nō fit natu
raliter fiat arte cū igne accēso ī loco sue habitatio/
nis cū lignis siccis habētibꝰ bonū odorē sicut sunt
iuniperus

iuniperꝰ sauina laurꝰ abies ⁊c. Aut suffumiget cum
thure sandaraca laudano aut storace sicca vel q̄rcus
iunipi cū oībꝰ istis mistis aut aliquoꝝ istoꝝ prius
supponat. Teneat corpꝰ ⁊ extrema adeo ſm tempo-
rum varietatem munita vt non frigeat neq̄ nimia
calidi. extuet. Habitet in loco a terra remoto inter
duo solaria posito.

De accidētibus aī.

¶ Caueat ab accidētibꝰ animi distrahētibꝰ calorē
naturalē a sua opatiōe ⁊ p̄cipue a bona dispositiōe:
cuiusmōi sunt tristitia timor ira multa sollicitudo.
Et coitus q̄ ad accidētia animi reducit ⁊ ꝓprie cū
fuerit supfluꝰ aut factus sup repletōe cibi nondū di
gesti. Cōuenit letari gaudere ⁊ bene sperare p̄cipue
de sanitate sua. Et coitus p rara interualla facit na
tura ipm mouere: ⁊ nō visio mulieris aut tactus ⁊
fiat post complementū prīe ⁊ scđe digōnis. ⁊ tertia
digestio incepta: hoc aūt tēpus cōiter est p septem
aut octo horas a fine cene imediate precedentis.

De motu ⁊ quiete.

¶ Fugere dꝫ oē forte exercitiū imediate post cibū
factum siue fuerit pedester siue equester siue bracijs
ludēdo aut dimicādo. Neq̄ minꝰ nocet lōga qes.
Cōuenit post cibū leuis ambulatio. Cū vero cibꝰ ē
digestꝰ i stō ⁊ epate ⁊ i mēbris pulsis prīo supfluita
tibus prīe ⁊ scđe digōnis laudat exercitiū excitās
calorē siue equitādo siue ambulādo fiat aut dimicā
do vel quomodolibet aliter exercēdo adeo vt vene
videant fieri grossiores vel q̄ corpꝰ videat sudare:
tūc ē ab exercitio cessandū. Tēpꝰ iceptiōis ē cōiter
p horas septē distās a cibo preassumpto. Loco ex-
ercitij. conueniunt fricationes cum pāno calido ad
tibias primo postea ad coxas. ⁊ tandem ab hume-
ris vsq̄ ad manus. vltimo vero ad ventrem. Cōue
nit etiam capitis pectinatio ⁊ ipsius lotio.

De sōno ⁊ vigilia.

¶ Somnus supfluꝰ nocet ⁊ oīs somnus imediate
post cibū factꝰ. Nec minꝰ nocēt supflue vigilie. Sit
somnꝰ septē horaꝝ nō amplīꝰ octo nec mior sex. Et
prīo sup latꝰ dextrū postea sup sinistrū. Qđ si tunc
sufficiēter nō dormiuerit cōuertat ad latꝰ dextrū
sitq̄ capite bn̄ eleuato ⁊ corpe pannis debite tecto.
Laudat ēt somnꝰ sup vētrē: sꝫ nullo mō sup renes.
Nec dormire icipiat nisi trāsiuerit hora cum dimi
dia aut due hore a fine cene. De die aut non dor-
miat nisi cōtigeret q̄ i nocte ꝓpter aliqđ impediēs
nō sufficiēter dormiuerit. In quo casu cōcedit sō-
nus de die. Sꝫ minus nocet q̄ fit ante prādiū quā
post: nisi post prandium dormiendi haberet consue
tudinem relinquatur. ⁊ residuū tempus sint vigilie.

De cibo ⁊ potu mal'.

¶ Nō ꝯuenit panis azimꝰ male coctꝰ nec simulagi
neꝰ nec cibaria q̄ ex pasta fiūt azima vt lagane maca
rones ⁊ similes. ¶ Nocēt carnes antiq̄ oēs ⁊ q̄ sunt
difficilis digōnis: vt bouū porcoꝝ salitoꝝ. Et car
nes oēs mali nutrimēti vt auiū i aqs degētiū sicut
anates anseres folige ⁊ silīes. Carnes naturalr no-
uiter nate vt porcelloꝝ ⁊ aīaliū cutes ⁊ iteriora coꝝ
vt cerebrū epar pulmo cor splen ⁊ itestina ⁊c. ¶ Ex
his q̄ ab aīalibꝰ accipiunt nocet lac caseꝰ butirꝝ oua
antiq̄ frixa aut dura. ¶ Pisces generalr nō cōue-
niūt iter ceteros deteriores sunt saliti ⁊ q̄ sunt visco
si vt anguile tēche ⁊ valde pigues ⁊ hn̄tes testā vt
gābari cācri ⁊ silīes. ¶ Omniū leguminū corpa sūt
vētosa p̄cipue fabe iō dimittēda sunt ⁊ silr miliū
panicū ⁊ rizū. ¶ Cauendū est ab oībꝰ herbis fridis ⁊
hu. vt ē portulaca spiacia atriplex ⁊ lactuca ⁊c. Itē
ab oībꝰ vehementer calidis aut vētositatē generā-
tibꝰ vt mēta recēs ruta apiū ⁊c. ¶ Et a fructibꝰ her
barū fride ⁊ hu. cōplexiōis sicut citrulli cucurbite
melōes angurie ⁊c. ¶ Et ab oībus acruminibus ca-
uere debet vt sunt cepe porri bulbꝰ ⁊ aleū stāte hūo
re supfluo in vētre ⁊ itestinis. ¶ Ex fructibꝰ nocent
castanee vue recētes auellāe prūa ceresa psica criso
mila mala ⁊ pira oīa fungi ⁊ tubera pessimi sunt.
¶ Ex vinis nocet vinū dulce p̄cipue si cū sua dulce
dine fiat grossū ⁊ vinū ponticū ⁊ quodcūq̄ ē plu-
rime cōmixtionis cū aqua. ¶ Eligendus est panis q̄ — Eligenda. Panis.
sit ex farina frumenti ⁊ mūdi ab alijs granis a quo
ex toto furfur nō sit excussū sitq̄ debite fermētatꝰ
⁊ cōueniēter coctus: in cuius cōfectiōe ponat aliqđ
salis. Qđ si cū eo in cōfectione poneret aliqđ ani-
sorū pulverizatorū ⁊ masticis esset admodū cōue-
niens. Nō sit pluris tpis triū dierū nec paucioris
vnius diei ⁊ cū comedit mundet a corticibꝰ. ¶ Car — Carnes:
nes sint ex volatilibꝰ siluestribꝰ pdicū fasianoꝝ tur
turarum turdoꝝ merularum ficedulaꝝ ⁊ similiū.
¶ Ex domesticis caponū ⁊ gallinaꝝ iuuenū pullorū
pipionū colūbarie volare incipiētiū. ¶ Ex quadru-
pedibꝰ siluestribꝰ caprioli apri leporis iuuenis. ¶ Ex
domesticis edi castrati iuuenis vituli lactātis ⁊ agni
ānual'. ¶ Ex his q̄ ab aīalibꝰ sumunt cōcedunt oua — Oua:
sorbilia tremula aut mollia in aqua decocta albumi
ne reiecto. ¶ Si iterdū caseo vtit sit nō viscosus me — Caseus.
dius iter veterē ⁊ recētē de quo in fine cibi sumat.
¶ Ex piscibꝰ minus mali sunt qui recentes squamo- — Pises.
si in aquis currētibꝰ capiti cuiusmōi sunt lucij ca-
pedani carpiones scardine ex mari trilie solee aura
te passares ⁊ silēs. ¶ Ex leguminibꝰ vti pōt brodio — Legumia
cicerū rubeoꝝ ꝯdito cū rosmarino ⁊ saluia. ¶ De — Herbe.
herbis cōcedunt petrosillus feniculus borago bu-
glossa mellissa saluia endiuia. ¶ Et si herbis fridis
aliqn̄ vtit sumat ꝑmixtas calidis lupini. cōcedunt
⁊ capares. ¶ Ex fructibꝰ cōcedunt passule enuclea- — Fructus.
te ⁊ silr cū nucleis bene masticate carite pingues si-
stici a reliquis abstineat. ¶ Ex cōfectionibꝰ vti pōt — Cōfectio.
anisis habētibꝰ vnā zucari cooptura an̄ cibū ⁊ mar
ciapane ⁊ pignocatis granis pini priꝰ ꝑparato. scđ
artē zenzi. cōdito. ¶ Post cibū etiā sumere pōt gra
na coriandroꝝ ꝑparatorū habentiū vnicā cooptu-
raꝫ zucari ⁊ diacitonitcꝫ. ¶ Spēs quibꝰ vti dꝫ sup — Spēs.
cibarijs suis sunt. ℞. cinamomi electi. ʒ. ij. zenze.
℈. ij. granorū paradisi amomi ameos carui an̄. ℈.
j. galāge gariofi. macis an̄. ʒ. ß. croci. ℈. ij. pistent
subtilissime ⁊ cribent. ¶ Vinū sit albū clarū me- — Vinum.
diū inter dulce ⁊ bruscū nō fumosū quo absq̄ aq̄
vtat. Et si fumosus esset hauriat per horā antequā
bibat ⁊ ponat in cratera ⁊ in eo ponat medulla pa
nis calefacti nā hoc mō ꝑparando remittitur potē
tia vini ⁊ aufert fumus. Qđ si limphare placuerit
sit aqua cocta cum anisis.

De repletione ⁊ inanitione documenta.

¶ Cauere dꝫ ab omni repletione ciborū supflua
⁊ studium sit vt bona fiat digestio ꝓpter hoc dant
q̄dā documenta obseruāda. ¶ Primū q̄ stante ma — Primū.
gno appetitu ad cibū nō est comedendū vsq̄ ad sa
citatē imo surgendū est a mensa cū reliquijs famis.
¶ Scđm cū verus fuerit appetitꝰ nō est cibus diffe — Scđm.
rendus. ¶ Tertiū nūquā est comedēdū nisi cibus — Tertium.
priꝰ assumptus fuerit digestꝰ ⁊ iaꝫ aduenerit appe-
titus. ¶ Quartū in eadē mensa nō sumant varia ci — Quartū.
baria multum imo sufficiat cibum vnum aut duo.
¶ Quintū si cōtingerit cibaria plura in eadē men- — Quintū.
sa ab eo prius icipiat q̄ est facilioris digōnis sicut
si sumunt lac ⁊ carnes lac ꝑmittatur. Silr si oua sor
bilia ⁊ carnes ⁊ pisces ab ouis ē incipiēdū. ¶ Sextū — Sextum.
nō est in comedēdo longū tp̄s ponere queadmodū
faciunt q̄ stant duabꝰ aut tribꝰ horis in mensa neq̄
ita breue quin optime masticet qđ sumit. ¶ Septi- — Septimū.
mum si inclinatio ad vomitū esset in quo stomachꝰ
nauseauerit aut ꝓpter humorū repletionē aut cibi
corruptionē nō sumat cibus nisi illis repletionibus
facta fuerit euacuatio cū vomitu ponēdo digitos
in ore ⁊ p̄mēdo linguā aut assumēdo hoc vomitiuū
tepidū ⁊ inde ad horā linguā p̄mere vt dictū est.

Vomitiuũ. ℞.florũ aneti seminis atriplicis añ.℥.ß.decoquã
tur in lib.j.aque ordei vsq; ad consumptionem me
dietatis postea coletur ⁊ colatura addatur oximel/
lis simplicis.ʒ.iij.⁊ fiat vt dictum est.¶Post vo/
mitum lauetꝛ facies cum modico aceti cũ aq̃ rosa/
ta permixti.Et post stet horis duabus antequã co/
Pillule. medat.¶Si vero vomitus fieri nõ possit repletione
stante in stõ aut in sup̃ioribus intestinis sumat.ʒ.j.
infrascipta.pill'.que sunt sine custodia per horam
vnam cum dimidia ante cibum.℞.pill'.elefangina
rum.℈.ij.ß.castorei.℈.ß.misce ⁊ fiant pill'.septẽ.
istis pill'.vti potest toto tempore ãni.exceptis men
se Junij Julij ⁊ Augusti.Qd̃ si etiã ĩ omni fine.xv.
dierum eis vteretur non dubito prestarent singula
re iuuamentum tempore supra excepto.¶Si necessi
Solutiuũ tas vrgeret ad accipiendũ solutiuũ accipiat hunc
dactilum q̃ sic fit.℞.cassie nouiter tracte.ʒ.vj.ele
ctuarium de suco rosarum electuarium indi añ.ʒ.
ß.zucari albi quãtum sufficit ⁊ fiat dactilus hunc
sumat p̃ horas.v.ante prandium.¶Quod si potus
Clistere. vellet in forma potabili dissoluat ipsum cum deco
ctiõe prunorũ ⁊ passularũ.¶Si vero repletio esset
in itestinis ĩferioribus aut eẽt vẽter stiptic⁹ vel ven
ter infra vmbilicũ doleret fiat hoc enema.℞.ani
sorũ cartami añ.℥.j.caricarũ numero octo radicũ
maluauisci lib.ß.malue florꝝ camomille añ.m.j.fiat
decoctio de qua accipiatꝛ lib.ß.cui addantꝛ cassie zu
cari ro.añ.℥.j.benedicte.ʒ.vj.vitelle ouorũ ⁊ olei
de aneto olei de lilio añ.℥.j.ß.sal'.ʒ.ij.ß.Et calidũ
stomacho ieiuno supponatꝛ.¶Nimia inanitio siue
fuerit per medicinas siue per cibi abstinentiã nimiũ
nocet quod in cibo sit aliquãdo parcitas cuiusmõi
Octauũ. esset cenã dimittere ⁊ collationem facere esset lau/
dabile.¶Octauũ pot⁹ tantus sit ne cibus in stoma
cho natet.⁊ melius est parũ pro vice bibere ⁊ sepe
dũmodo quãtitas nõ sit multa quã multũ p̃ vice
Nonum. ⁊ raro neq; pri⁹ bibere ĩcipiat quã quinq; aut octo
bolos comederit.¶Nonũ postq̃ comederit ⁊ me/
Decimũ. dia hora trãsiuerit nihil bibat.¶Decimũ antequã
comedat habeat ventris beneficium vel saltim ten/
tet habere.Et hoc de regimine sex rerum non na/
turalium in quo prolixior fui quia puto magnam
partẽ cure istius dispositionis esse pendentẽ ab ea.
Cura p̃ potionem. ¶Cura siue regimen per potionem.quattuor hꝫ
intentiões.Prima est post materiei minorationem
cum clisteri aut pill'.in precedenti ca.ordinatis.ma
teriam digerere.Scd̃a est materiã digestã vacua/
re.Tertia ẽ ipsam diuertere.Quarta est ipsam alte
rare complexionem ⁊ ventositatem carminare.
Prima intentio. ¶Prima intentio.Compleatur cum syrupo qui
sic fit.℞.acori nigelle seminis agni casti ciperi squi
Digestiuũ nanti ameos añ.ʒ.j.pistentur modo grosso ⁊ buliãt
in lib.ij.aque vsq; ad consumptionem medietatis
postea coletur de colatura accipiatur.℥.iij.quib⁹
addantur oximellis simplicis.℥.j.syrupi de bisan/
tijs.℥.ß.iste est syrupus pro vna vice istum syrupũ
materie flegmatice digestiuum principaliter ⁊ pro
parte colere grosse sumat a medietate Martij vsq;
ad medietatem Maij quando placuerit per horam
ante diem ⁊ ipsum continuet septem aut octo die/
bus.¶A mẽse vero Octo.vsq; ad mẽsem Nouẽbris
inclusiue vti potest infrascripto syrpo.℞.mellisse
mente cicoree lupullorũ scolopẽdrie añ.m.j.maio
rane camedreos camepitheos añ.m.ß.seminis ani
si feni.⁊ agni casti añ.℥.ß.squinanti calami aroma
tici añ.ʒ.ij.passularum.℥.j.buliant omnia modo
prius pistata vsq; ad consumptionem medietatis in
tribus lib.aque postea coletur ⁊ colatura addãtur
zucari quãtum sufficit ⁊ fiat syrupus.Et acetosetꝛ
cum aceto squilitico ⁊ aromatizetꝛ cum modico ga
lãgo ⁊ gariofilis.℞.syrupi suprascripti.℥.ij.aquã/
rũ mellisse endiuie ⁊ scolopẽdrie añ.℥.j.misce iste
est p̃ vna vice.istũ syrupũ p̃cipaliter digestiuũ ma/
terie flegmatice secũdario colerice ⁊ melãcolice su/
mat mõ ⁊ ordine q̃ dictus est in p̃cedenti digestiuo.
Scd̃a intentio. Euacuatiuũ ¶Scd̃a ĩtẽtio.Euacuetꝛ materia iuxta ĩtẽtionẽ.ij.
℞.passularũ sine nucleis.℥.ß.dactilorũ numero.
iij.caricar.iiij.fiat decoctio de qua accipiatꝛ q̃tũ
sufficit ad dissoluẽdũ electuariũ ĩdi maioris.ʒ.ij.
cõfectiõis de dactilis.ʒ.j.mãne.℥.j.⁊ fiat potus.
Istũ potũ solutiuũ sumat cali.ĩ die ĩmediate seq̃.
diẽ cõplete assumptiõis syrupo p̃io scrpti sup̃ quẽ
cũ cepit põt hora.j.dormire.⁊ postea vigilet do/
nec trãseãt hore.v.ab hora assumptiõis.Et tũc ac/
Pillule. cipiat ciatũ aq̃ ordei facte s̃m artẽ q̃ sit calida cum
℥.j.zucari ru.⁊ ide ad horã prãdeat.¶Si maluerit
pill'.accipiat.ʒ.j.pill'.turbita.descriptiõe mesue in
Solutiuũ suo antidotario seruãdo ordinẽ q̃ dict⁹ ẽ d̃ solutiuo
suprascripto.¶Post syrupũ vero q̃ ĩ autũno accipi
dꝫ.nã ɔsulo q̃ ĩ istis duob⁹ t̃pib⁹ se purget accipiat
hoc solutiuũ.℞.lupullorꝝ scolopẽdrie mellisse endi
uie añ.m.j.carui ameos añ.ʒ.j.passularũ sine nu
cleis.℥.j.fiat decoctio de q̃ accipiatꝛ q̃tũ sufficit
Pillule. ad dissoluẽdũ diacatolicõis.℥.ß.electuariũ ĩdi.ʒ.
ij.ɔfectiõis amech.℈.iiij.⁊ fiat pot⁹.¶Si pill'.fue
rit sibi gratiores.℞.pill'.de serap.℈.ij.pill'.idarꝫ.
℈.ij.misce ⁊ fiant pill'.numero.vij.quodcũq; horꝫ
duorum capiat accipiat ordine ⁊ modo supradicto
Tertia intentio. in prioribus solutiuis.
¶Tertia ĩtẽtio.Cõpletꝛ cũ fricatiõib⁹ ad tibias
⁊ coxas ⁊ ante ad brachia s̃m modum suprapositũ
in.c.de motu ⁊ qete.Cõueniunt ad hãc intentionẽ
vẽtose sine scarificatiõe posite sup̃ nates.Et dolo/
Quarta intentio. rose ligature iuxta inguina ⁊ ĩ adiutorijs iuxta assel
Ab intra. las.Et clistere suprascriptũ ⁊ similiter vomitus.
¶Quarta ĩtẽtio.Cõpletꝛ cũ reb⁹ ab ĩtra ⁊ ab extra
approximatis.¶De his q̃ ab ĩtra approximantꝛ sunt
diaspmaticõ.i.electuariũ de semib⁹.Qd̃ describi
tur a mesue ĩ suo antidotario.Electuariũ de baccis
lauri descriptũ a rasi.ix.Almã.Cui vt dixit nihil ẽ
cõpar sibi ĩ dissoluẽdo vẽtositatẽ.Et ad idẽ diaga/
lãga dianisũ diaciminũ.Sumatꝛ de altero istorũ
ad q̃titatẽ castanee p̃ horas.ij.aut.iij.ante cibum.
Cõfert ad idẽ assumptio.ʒ.j.triace fermẽtate post ci
bũ ĩmediate p̃cedẽtẽ p̃ horas.vij.deĩde stare p̃ ho
ras octo absq; cibo ⁊ potu.¶Et ex reb⁹ valde cõue/
niẽtib⁹ ẽ galãga ɔfecta cũ syrupo acetosoꝝ fiãt pill'.
p̃ue de q̃b⁹ sumatꝛ.ʒ.j.p̃.iij.horas ante cibũ ⁊ post
Ad extra. Saculus has bibantꝛ.℥.iij.d̃coctiõis cauliũ.nã educũt vẽto
sitatẽ plurimã ⁊ hũiditatẽ paucã.xiij.tertij ca.de ĩ
flatiõe stõi.¶Ad extra ad locũ tẽsũ fiat sacellatio.
℞.nigelle ameos leuistici baccarũ lauri cimini semi
nis rute piretri añ.ʒ.j.florũ cãomille melliloti añ.
Spongia m.j.pistentꝛ oĩa mõ grosso ⁊ fiat sacul⁹.q̃ calid⁹ lo/
co ponatꝛ ⁊ cum infrigidatꝛ recalefiat ⁊ sic fiat quat
tuor aut tribus vicibus.¶Ad idem facit si predicte
Unctio. res p̃ saculo descripte decoquantꝛ in aqua in qua in
fundatꝛ spongia que expressa loco pacĩẽti ponatur
⁊ cũ infrigidatur remouetꝛ sic quater aut quiquies
fiat.¶℞.nigelle baccarum lauri rute semis agnica
sti añ.℥.j.decoquantꝛ ĩ.℥.vj.vini albi subtilis vs/
q; ad cõsumptionẽ medietatis postea coletur ⁊ co
lature addatur olei de lilio olei de aneto.añ.℥.ij.
Fortius. ⁊ simul buliant in duplici vase vsq; ad medietatis
cõsumptionẽ cum hac inunctione calida fiat inun/
ctio.¶Aliud medicamen efficacius priori.℞.leuisti
ci ameos baccarũ lauri cimini semis rute nigelle pi
retri costi añ.ʒ.j.ß.laudani.ʒ.iij.pistentꝛ mõ grosso
⁊ buliãt ĩ olei de lilio de ruta añ.℥.ij.vini maluati
ci.℥.v.lẽto igne vsq; ad ɔsũptionẽ vini postea co/
letur

letur facta optima expressione: ⁊ cum ea vngatur lo cus patiens.

Nota.

¶ Et est aduertendū q hmōi localia non sunt ap- proximāda nisi corpus prius fuerit purgatū. nā stā te corporis repletiōe excitāt multotiēs dolorem for tiorē. ¶ Laudo insuper cū vtit electuarijs supascri ptis ad perficiēdū hanc vltimā intentionē inungat semel in die regionē epatis cuȝ vnguēto infrascribē do. nā istius iuuenis epar est calī. Ex vsu suprascri ptoꝝ medicaminuȝ posset nimis calefieri. ⁊ ideo vt supradictū est vt ipse accipiat tēpore calo vtat hac vnctione siue vnguēto qđ sic fit. Recipe olei de ne- nufare. ℥. ij. aceti vini. ℥. ß. sandaloꝝ alboꝝ ⁊ rubeo rum añ. ℈. ij. spodij rosarum añ. ʒ. ß. absinthij spice añ. ℈. j. camphore. ℈. ß. cere albe parum ⁊ fiat vn- guentum molle. ¶ Utat per interualla. xij. aut. xv. dierū pill. que sic fiunt. ℞. piperis longi costi spice gariofiloꝝ xiloaloes squinanti añ. ℈. ij. anisi cina- momi cassie lignee galange folij amomi croci mirre diagredi añ. ʒ. ß. aloes epatici optimi. ʒ. ix. refor- mentur pill. numero. ix. pro. ʒ. de quibus in aurora sumat. ʒ. j. istas pill. mirabiliter vētositatē dissoluē tes ⁊ tensionem fieri ꝓhibentes sumat vt dictuȝ est excepto tempore magni caloris.

Vnguētū pro eo.

Pill. vsu ales.

Balnea.

¶ Cum nō dubitem magnā cām dispōnis ꝑdicte esse ab humiditate cerebri ⁊ a caliditate epatꝭ q plu rimuȝ cōfert balneū petrioli ad cerebri humiditatē emendandā ⁊ balneuȝ caldenallaꝝ ad cōfortationē epatis ⁊ reliquoꝝ mēbroꝝ nutritiuoꝝ. Qđ si acce- dere instituerit ordinabit modus obseruādus ⁊c.

¶ Bauerius de Bauerijs.

¶ De ardore vrine cum dolore precepto in extre- mitate virge. ¶ Consilium. 70.

Casus:

Dispositio spectabilis viri Joānis Maca gini est ardor vrine siue dolor percept⁹ dū mingit aut postq̄ minxerit ī extremitate virge que est pars valde sensitiua.

Cā imediata:

¶ Et si predicte dispositionis plures possint eē cau se vt faciliter potest videri ab Auicen. xix. tertij tra ctatu. 2. vnam solum ex illis puto esse in causa scilȝ vrine acuitas. Sed vrina acui potest: aut per cōmi- xtionem colere cum aquositate vrinali: aut per com mixtionem flegmatis salsi. Ex qualibet istarū dua rum causarum vrina acuta efficitur que transiens per virgam in capite virge tanquā in pte magꝭ sen sitiua sua acuitate pungit ⁊ causatur dolor q vrine ardor appellat. Et ex hoc comprehenditur q̄ sit hu ius dispōnis cā imediata siue cōiūcta qꝛ est ipsa vri na acuta. ¶ Cā antecedens est oīs cā seu humoralis seu cōplonalis aut cōpositiōalis que vrinam reddit acutā cum p virgam trāsit. Cā antecedens est inde bitū regimen sex reꝝ non naturalium. ex quo multi- plicatur humor colericus aut flegma salsum. ¶ Di- xi doloris in extremitate virge percepti plures esse causas scilicet sanies cū vrina miscetur siue veniat a renibus siue a locis supra renes aut infra ⁊ vlce- ra existentia in collo vesice aut in virga ⁊ exsiccatio humiditatis carnium glandosaruȝ existentiū iuxta collum vesice pustule in vijs. scȝ in collo vesice aut virge ⁊ plures cōsimiles quas pro causa in proposi- to nostro non adduco cum ipsarum causaruȝ nulla appareant signa. ¶ Dico vlterius q vrina ex acuta merito colere aliquādo facit ardorem predictū. Cu ius signū est vrina tincta versus rubedinē claram q̄ cōmuniter solet euenire cum fecerit aliquod exerci- tium forte quo calefiant renes aut epar: vnde colera excitatur ⁊ ad renes trahit cum aquositate vrinali. ¶ Aliquādo vero est flegma salsum cui⁹ signum est: quia vrina est clara colore palcari. Et istđ vtpluri-

Cā añs.

mum accidit cū gescit: aut lenius exercitat. Fit mi- hi insup hoc signū certi⁹ cū frequēter soleat incurre re scabiē a flegmate salso pendētē et anteq̄ ardorē īcurreret. Quare arbitrādū est q ps illi⁹ flegmatis qđ solebat ad cutiȝ trāsmitti ⁊ faciebat scabiē nūc vero ad vrinā trāsmutat ⁊ faciat ardorē. Cōfirmat hoc idē p id. qđ mihi scribit vȝ q interdū descen dit in vrina fundus subalbidus q flegmati attestat.

¶ Sed restat videre. Un cōtingit q vrina aliqñ vt sanguinea. Jmo aliqñ apparēt fila quedā rubea. Et aliqñ apparet sedimē tendēs ad nigredinē. Et mul- totiēs ī vrina apparēt arenule. ¶ Primi cā est renū debilitas. Cui⁹ cā est dilatatio. ⁊ apertio meatuū ip- soꝝ: Et hec ē cā quare renes deficiūt ī colādo aquo sitatē ab eo. Qđ secū miscet de sanguine. qꝛ vrina sanguinea fit. Un Auic. xiij. tertij tractatu. j. Et fit s. debilitas renū pp dilatationē meatuū. ⁊ eoꝝ aper tionē ⁊c. Et subdit. Et deficiūt in colādo aquosita teȝ ab eo qđ ei associat vsq̄ ad renes. Et Rasis. x. continē. Et egredit de renib⁹ sanguis tenuis quēad modū lotura carniū recētiū. ⁊ hoc est ex debilitate renū. Dico hoc etiā erit qñ nō descernūt renes de aquositate sanguinis vrinam que est in ea. sed tran smittit tūc eā sicut est ad vesicā. Et hoc fit ex debi- litate virtutis eius retētiue. ⁊ digestiue hec Rasis. Debilitatis renū cāe. ⁊ si plures eē possint tamē que in proposito casu fuerunt fuit insuauis. ⁊ incomoda equitatio: plurimus vsus coitus: ⁊ incessio pedibus multa. vnde Aui. loco supra allegato. Et cā illi⁹ est multitudo coitus ⁊c. Et statio in equis ⁊ ipsorū eq tatio absq̄ gradatione ⁊ cōsuetudine ⁊c. ⁊ incessio ꝑcipue pedibus. Unde nō est dubitanduȝ q istius debilitatis renuȝ principium fuit a cā primitiua ⁊ omne ardoris. Nam equitatio equi aut muli q cal citrādo multū faticauit renes ꝓpter quā cām facti sunt debiles ⁊ excitāt coleraȝ. Un vrina cepit post in mictu dolorē causare. ¶ Cū vero gescit reducunt renes versus sanitatē ⁊ aliqualr cōfortat virt⁹ retē tia ipsorū ⁊ silr digestiua. vnde vrina mingit clara absq̄ sanguinis mictura. Sȝ qꝛ eorū dispositio nō est fixa cuȝ eis aut equitādo etiā suauiter aut paulo plus cōsueto ambulauerit: in vrina apparet turbu- lentia cum colore sanguineo ꝓpter meatus iterum aperiri. ⁊ sanguinē ab aquositate vrinali minus de putari. ¶ Sediminis. ad nigredinē tendentis cā est materia adusta que cū vrina euacuat. interdū acci dit vt sit sanguis qui cū prius vrine esset mixtus ab ea separat. ⁊ in fundū tendit denigrat vero cuȝ per tempus extra venas steterit. ¶ Arenulaꝝ cā sunt cāe lapidis dictus in hoc qꝛ materia arenulaꝝ non hȝ in ptibus suis tantam cōtinuitatē sicut materia ex qua lapis generat. vnde arenule vident sicut ptes lapidis cōtriti. ¶ Que sint cause lapidis renū viden dum est. xviij. tertij tractatu. ij. c. de lapide renum. ¶ Per ea q̄ mihi ab ipso paciēte significata sunt lit- teris. Et q̄ accepi ab eximio doctore magistro Anto nio beniuenio. Ego Baueri⁹ collegi q̄ supra notaui.

Cāe istoꝝ.

Cā primi.

Cā secūdi

Cā tertij.

Cā quarti

¶ Hec dispositio nō est negligēda cū sit magni ti moris. ⁊ difficilis cure. Timor. n. est si pseuerauerit ne pducat vrina ab excoriatione viaruȝ p quas trā sit. ⁊ ad ipsaꝝ vlcerationē. Difficultatē cure posuit Rasis. x. conti. vbi dixit. Passiones etiā que fiunt in renibus ⁊ vesica suple. ⁊ ptibus adiacētibus cuȝ difficultate curant. ⁊ ꝓprie ī decrepitis. Et sepe in eodē lib. eandem repetit sniam.

Pronosti- cum.

¶ Cura istius dispōnis duobus instrumētis medi cinalibus cōplet dieta videlicet. ⁊ potione.

Cura.

¶ Dieta cōsistit in debita sex reꝝ nō naturaliū ad- ministratione a quibus incipiam.

Cura p die tam.

¶ Et pmo ab aere. Et de his q̄ cū aere numerant.

De aere.

¶ Cauere debet ab aere excellēte calido ⁊ ab eo qui
multum est frigidus ab aere turbido ⁊ vētoso preci
pue flante austro aut borea. ¶ Et quia corpus fm ꝙ
plures aut pauciores vestes habuerit fm id aer ma
gis aut minus corpori applicat. ⁊ sic magis aut mi
nus corpus alterat. Et iō cū aere de vestib⁹ tracta/
Uestes. tur. Caueat a vestibus multū calidis ⁊ precipue cir
ca partes renū. Neq3 teneat vestē stringentē renuz
regionē neq3 cingulū siue zonā. Nō se ad ignē aut
ad solem calefiat: ⁊ precipue partes dorsi ⁊ epatis.
Fugiat loca vehemēter sicca. Pariter etiā multuz
calida: seu talia sint arte aut natura. Aquas caueat
bibere turbidas aut saporē aliquē acutū habētes.
¶ Eligere debet sibi aerem clarum quietum a vētis
nō mali odoris declinātem ad friditatem: sz paulo
plus ad humiditatem. Qui si talis naturalr non ha
betur fiat arte sternēdo in loco habitatiōis folia ne
nufaris arūdinū aut salicū vel herbas fridas ⁊ hu.
aut arboꝝ ramos frigidos ⁊ hu. ¶ Uestes variētur
fm temporū varietatem. ita tamē ꝙ nūquā partes
epatis ⁊ renum teneat multū calidas sufficiat ei ne
frigus sentiant. Caput magis muniat: nō tamē tan
tum vt calore humiditates in eo contēte liquefiāt ⁊
descendāt. Multotiens excedēs calefactio plus ca/
Biretum. tarrū cōmouet quā frigiditas. Uarset birretum fm
temporum qualitates ⁊ capucium. Habitet in loco
nō nimis calido neq3 sicco: non sit tamen humidum
nec excedenter frigidū. Aqua vtaꝛ clara sine aliquo
De accñti sapore ⁊ malo odore.
bus aie. ¶ Fugiēdus est furor ira tristitia melācolia timor
⁊ desperatio ꝑcipue de salute sua. Et coitus qui ad
animi accidētia reducitur. Conuenit gaudere letari
cōfidere de salute sua bene sperare. Non vti coitu
nisi requirente natura: ⁊ nō ꝓpter mulieris īspectio
nem: aut eius tactū. Fiat tamē longo interuallo īter
vnum ⁊ alium. Et nō sit eius vsus stante cibo ī sto/
macho: imo post ꝙ̄3 celebrata est digō in stō epate ⁊
iam mēbris sanguis est distributus. Complenꝛ au/
tez iste digestiones cōiter in tempore septē aut octo
horarum: citius tamen aut tardius fm fortitudinez
aut debilitatem membrorum digerentium ⁊ multi/
tudinem ⁊ qualitatem ciborum.
De motu ⁊ ¶ Nihil huic spectabili viro magis est nociuū ꝙ̄3
quiete. mot⁹ qcūq3 fuerit siue eqtādo siue ambulādo ⁊ spe
cialr post cibū imediate fact⁹. Et qōcūq3 exercitiū
nocet per qō corpus calefiat ⁊ ꝑcipue ꝑtes renū epa
tis ⁊ vesice. Permittiꝛ paulatina ⁊ breuis ambula
tio. ita tñ vt per eā nō calefiant neq3 inferiores ꝑtes
doleāt. Et breuiter istius dispōnis regimē ꝑficitur
quiete ⁊ nō motu. ¶ Exercitiū ꝑticulare fieri pōt si
cut stō ieiuno. Mediocris capitis fricatio cū pāno
calido: ⁊ ipsius pectinatio. Et brachioꝝ fricatio in/
cipiēdo ab humeris ad manus trahēdo. Caueat in/
super ab omni exercitio in quo sit op⁹ dorsum incur
uare ⁊ caput flectere ad inferiora.
De sōno ⁊ ¶ Nocet somn⁹ diurn⁹ ⁊ qcūq3 modū excesserit ⁊
vigilia. ōis somnus imediate post cibū factus. ⁊ qlibet som
nus q sup renes aut dorso fit neq3 min⁹. imo āpli⁹
nocēt suꝑflue vigilie. Cōuenit sōnus. vij. aut. viij.
horaꝝ: nō mior horis. vij. neq3 lōgior. ix. Nā ī cāu
ꝑnti min⁹ malū ē ad sōnū ꝙ̄3 ad vigiliā declinare.
Fiat capite dbite eleuato corꝑe talr pannis tecto ne
frig⁹ sentiat. Nō tñ multuz calefiat aut sudet. sitq3
suꝑ lat⁹ dextrū aut suꝑ vētrē. Neq3 ꝑus dormire
īcipiat ꝙ̄3 fluxerit a fine cene hora. j. cū dimidia aut
saltē hora. j. Si tñ ob aliq̄3 cāz ꝯtigeret ne ī nocte
sufficiēter dormiꝛ possit dormiat ď die. ⁊ eo cāu mi
n⁹ malū ē añ prādiū dormiꝛ ꝙ̄3 p⁹: nisi ꝯsuetudo eēt
De cibo: ⁊ dormiēdi post prādiū in quo cāu attēdiꝛ ꝯsuetudo.
tu malis. ¶ Dimittat oēm panez nimis fermētatū aut nimis

coctum. ⁊ habentē in sui cōfectione sal aut semina
acuta. ⁊ omnia cibaria que ex pasta azima fiunt. vt
lagane ⁊c. ¶ Carnes fugiat antiquas. ⁊ omnes car/
nes salitas. ⁊ carnes auium degentiū in paludibus
aut stagnis cuiusmodi sunt anates ansares pingue/
dines cutes. ⁊ animaliū viscera tanq̄3 digestiōi dif
ficilia. aut malū nutrimentū prebētia. ¶ Ex his que
ab animalibus accipiunꝛ. cauere d3 a caseo salito:
⁊ lacte acetoso. ⁊ oua frixa sunt nociua. ¶ Ex pisci/
bus dimittere d3 pisces salitos omnes. ⁊ pisces vi
scosaꝝ carnium. ¶ Legumina nō placēt cū ꝑꝑ coꝝ
ventositatē tum ꝑꝑ ipsoꝝ ꝓuocationem. ¶ De ole/
ribus euitet oēs acutas plantas siue herbas: vt yso
pus rosmarinus ruta abrotanū. ⁊ similes. ¶ De ra/
dicibus fugiat alleū cepe bulbū porrū rafanū petro
sillum bauciam siluestrē. ⁊ domesticā. ⁊ carotā que
baucie ē species. ¶ De granis fugiat sinapiz nastur/
tium anisum ⁊ semē feniculi. ¶ De saporibus caueat
ab aceto acuto. ⁊ a sucis multe ꝓuocationis: vt suc
cus citonioꝝ ⁊c. ¶ De fructibus dimittat ficus tam
recentes quā siccas nuces fisticos. ⁊ oēs fructus fa
cilis putrefactionis. ⁊ vuas recentes. nam ꝓpricta
tem habent nocendi vesice. ¶ Dimittat omne vinuz
acutum. ⁊ multū dulce tanq̄3 faciliter ī coleram cō
uertibile. ⁊ oppillaturum. ⁊ vinum acre. ¶ Ex confe
ctionibus omnes dimittat que melle sunt condite:
aut zuccaro. qm̄ omnes tales facile in coleraz. cō/ Panis.
uertunꝛ. ⁊ in acuitatem vrine prebent augmentum.
¶ Pane vtatur ex simula optimi frumēti munda. ⁊
a furfuribus mediocris decoctionis. ⁊ fermētatio/
nis nō sit minoris temporis vnius diei neq3 pluris Carnes.
trium dierum a quo cum comediꝛ abijciantꝛ corti/
ces. ¶ De carnibus vtatur iuuenibus carnibus mol
libus mediocriter pinguibus facilis digestiōis qua
les sunt fasianoꝝ perdicū caponū. ⁊ gallinaꝝ iuue/
nuz edi vituli lactātis castrati agni annualis. ⁊ por Lac.
cine īterdū cū nō valde pigues fuerit. ¶ Lac. xviij.
tertij multuz laudaꝛ. ⁊ precipue ouinuz cui nihil est
par in debilitate renū loco supra allegato. Si tamē
ex vsu lactis sentiret in stō: aut in capite nocumen/
tum vel adiectionē vētositatis in vētre ab eo absti/ Caseus.
neat. ¶ Cōcediꝛ īterdū caseus recēs. ¶ Ex piscibus Pisces.
cōcedunꝛ q sunt ꝑui squamosi in aquis currētibus
degētes cuius sunt lucij capedani scardaue carpio
nes sardelle recētes. ⁊ siles ex mari trilie solee passa Grana.
res aurate ⁊c. ¶ De granis vti pōt farre ordei farre
spelte farre rizo. ⁊ millio cū fuerint decocta in bro/ Herbe.
dio carniū aut cōdita cū lacte amigdolaꝝ dulciū.
¶ De herbis vtaꝛ borragine latuca spinacijs blita at
triplice. ⁊ malua. nā ipsa in cibis suis decocta. ⁊ co Fructus.
mesta est optima. ¶ Ex fructib⁹ cōcedunꝛ cerasa dul Uinum.
cia melones angurie pruna. ¶ Uinū eligaꝛ in substā
tia mediocri albū aut cisiolū in colore. Inter dulce
dinē. ⁊ acredinē mediocrē: nō fumosum. ⁊ potens.
Quod si pauciferuz fieri d3 fiat cum mixtione aque
clare simpliciter cocte.
¶ Uitare d3 oēm repletionē nō solū humoralē de De inani
qua in sequēti cap. sed repletionalez ex cibo. ¶ Et tione ⁊ re
studiū sit vt bona celebreꝛ digō ꝓ qua ponunꝛ do pletione.
cumēta quedaz obseruāda. ¶ Prio ꝙ stāte magno Documen
appetitu ad cibū nō est vsq3 ad sacietatē comedēdū ta pro di
imo surgēduz est a mēsa cū reliqis famis. ¶ Scdō. gestione.
Nō est cib⁹ differēd⁹ cū ver⁹ affuerit appetit⁹. Nā Primū.
tollerare famē stōz malis replet humorib⁹ tertia pri Scdm.
mi. ¶ Tertio. Nō sumat in eadē mēsa cibaria mul/ Tertium.
ta diuersa. sed vno aut duob⁹ sit ꝯtent⁹. ¶ Quarto Quartuz.
Si in eadē mensa fructib⁹ humidis vtiꝛ. ⁊ cibis di/
uersis. Incipiat a fructib⁹. Exēpli gratia a cerasis Quintuz.
postea cibū sumat q est facilioris digōnis. ¶ Quin/
tum. In mensa nō ꝓlonget tempus in comedendo
nec ita

nec ita tēpus abreuiet vt nō debite cibum masticet.
Imo conari dꝫ optime cibū masticare. qm̄ cibus in
Sextum. ore aliquam suscipiat digestionem. prima primi ca.
de generatione humoꝝ. ¶ Sexto. Nō est comeden/
dum si senserit cibū prius assumptū nō esse digestū
Septimū. aut in stomacho sentiret repletionē. aut nauseam.
¶ Septimo. Stante in stō nausea. aut repletione vo
mitu euacuet̃. aut cōprimendo linguā digitis circa
Vomitiuū eius radicē. aut prius ꝑ horam sumendo infrascri/
ptum vomitiuum tepidū. ℞. seminis atriplicis seminis
aneti an̄. ℥. ß. decoquant̃ in lib. j. ß. aque vsqꝫ ad cō
sumptionē medietatis. postea colet̃. ⁊ collature ad/
Aliud. dat̃ oximellis simplicis. ℥. ij. ⁊ bibat̃ tepidū: vt di/
ctū est. Aut. ℞. seminis rafani. ℥. ß. ⁊ decoquatur in
lib. j. aque vsqꝫ ad cōsumptionē medietatis. ⁊ colet̃
⁊ collature addat̃ oximellis simplicis. ℥. ij. ß. ⁊ fiat
vt dictū est si vomitiuū voluerit fortius sumat hoc
vltimū. ¶ Si aūt vomitus difficilis sibi esset. ⁊ euo/
mere nō posset sumat infrascriptum potum calidū
Potus. per. iiij. horas. anteq̃ꝫ prandeat super quem nō dor
miat. ⁊ in fine quattuor horaꝝ siue vomerit: siue nō
cōedat. ℞. cassie̅. nouiter tracte. ʒ. vij. zuccari triū
coctarum quantum sufficit. ⁊ fiat dactilus quē su
Clistere. mat per horas tres ante prandiū exactis horis tri
bus siue vomerit siue nō comedat aliquid. qm̄ mo/
uebit post prandium. ¶ Si aūt repletionem sentiret
infra vmbilicum: aut venter esset stipticus fiat istud
enema. ℞. caput arietis scindat̃ in partes quattuor
⁊ decoquat̃ cum. M. ij. malue. ⁊. M. j. foliorū vio
larum tamdiu donec caro ab ossibus separet̃ postea
coletur. de colatura accipiat̃ libr. j. ß. cui addantur
cassie. ℥. j. olei violati. ℥. iij. salis parum. ⁊ calidū
supponatur stomacho ieiuno. ¶ Si vomitum fecerit
Octauum postq̃ꝫ euomerit stet per horā cū dimidia antequā
comedat. ⁊ post vomitum faciem lauet cū aqua ro
sata cum modico aceti permixta. ¶ Octauo. Potus
sit tātus ne in stomacho cibus supernatet neqꝫ prius
bibere incipiat quā comederit quinqꝫ aut sex bolos
Nonum. ⁊ melius parꝝ ꝓ vice bibere. ⁊ sepe dūmodo potus
quātitas nō sit superflua quā multū ꝓ vice ⁊ raro.
¶ Nonum. Cū transiuerit hora media a fine prādij:
Inanitio. aut cene nihil amplius bibatur. ¶ Qd̄ si sitis multa
esset. ⁊ ad tollerandū difficilis gargarizet aliquid
aque aut vinum aque permixtū. ¶ Nocet nimia ci/
bi abstinentia: siue sit ꝑ omnimodam cibi dimissio/
nem sicut in ieiuno in quo nō cenatur: siue ꝑ nimiā
cibi parcitatē. ⁊ pariter longa tollerantia sitis. Et
Cura ꝑ potionem. hoc de regimine sex reꝝ nō naturalium in quo lon
gior fui cum in eo magna pars cure consistat.
¶ Cura per potionem sex habet intentiones. Pri
ma est materie minoratio. Secunda est materie di/
uersio. Tertia est digestio materie. Quarta eiusdem
materie digeste euacuatio erradicatiua. Quinta est
Minoratiuum. quorundam membrorum complexionis alteratio.
Sexta est accidentium correctio.
¶ Minoretur. Materia iuxta primam intentionē
Recipe aque endiuie. ℥. viij. decoquantur in ea ad
ignem lentum seminis papaueris albi. ʒ. iij. seminis
portulace. ʒ. j. ß. vsqꝫ ad consumptionem medieta/
tis aque postea coletur. ⁊ in collatura infundantur
reubarbari electi. ʒ. j. ß. spice. ℈. ß. agarici optimi.
ʒ. j. ⁊ stent in infusiōe per octo horas. deinde bulīāt
vnica ebulitione. ⁊ coletur facta debita expressione
⁊ in expressione dissoluantur cassie nouiter tracte. ʒ.
vj. Et fiat potus. Istum potum materierum mino/
ratiuum sumat calidum per horas octo post finem
cene imediate precedentis. Super quem paruū dor
miat. sed nō amplius media hora. aut hora. Cum ip
Lauatiuum sum ceperit exacta hora cum dimidia siue dormiue
rit siue non amplius dormiat. ¶ Et in fine horarum

quinqꝫ ab hora sumptionis accipiat. ℥. iiij. aque or
dei calide. ⁊ inde ad horā prandeat. ¶ ℞. pillu. de ye Pillule.
ra simplici. ℈. ij. agarici reubarbari an̄. ℈. ß. seminis
portulace gra. vj. misce. ⁊ cum syrupo rosato fiant
pillu. numero septem. istas pillu. sumat modo. ⁊ or/
dine dicto de solutiuo suprascripto. si pillu. fuerint
sibi gratiores solutiuo potabili.
¶ Diuertatur Materia a via vrine. s. a renibus. ⁊ Dīuersiuum.
vesica iuxta intentionem secundam. ℞. vomitiuū
in precedenti regimine cap. vj. descriptum. ⁊ prouo
cetur vomitus. nam vomitus in casu isto multū cō
fert: vt apparet ex iuuamentis vomitus. iiij. primi.
¶ Intrare sepe stomacho ieiuno in balneo aque tepi
de multum confert: vt apparet ex Rasis lib. diuisio
num cap. lxxvj. ¶ Fricatio brachiorum incipiendo
ab humeris. ⁊ trahendo versus manus cū pāno ca
lido conuenit. ¶ Et ad hanc intentionem optime
cōfert clistere. Quod sic fit. ℞. decoctionis capitis Clistere.
ouis lib. j. ß. vitellum vnum oui cassie. ℥. j. ß. zucca
ri rub. ℥. ß. ⁊ si arbitret̃ ipsum posse emittere absqꝫ
sale nō ponatur. si aūt putat non posse ponat̃ salis
parum vsqꝫ ad. ʒ. j. ß. ⁊ stomacho ieiuno hoc enema
suscipiat ꝙ si omnibus tribus diebus reciperet erit
sublimis iuuamenti. Aut. ℞. spinachiorum malue
foliorum violarum an̄. M. j. mercurialis an̄. M. j.
ß. fiat decoctio de qua colatura accipiatur lib. j. ß.
cui addant̃ cassie. ℥. j. ß. zuccari rub. ℥. ß. olei vio/
lati. ℥. iij. salis parum ⁊ fiat enema: vt supra ad idē
facit positio ventosarum super spatulas. ⁊ post earū
remotionem fiant ad brachia fricationes. De istis
diuertentibus vtatur modo vno modo alio.
¶ Digeratur materia iuxta intentionē tertiā. Re/ Digestiuū
cipe siru. de liquiritia. ℥. j. siru. violati sirupi de bi/
santijs. an̄. ℥. ß. aquaꝝ capilloꝝ veneris. ℥. j. deco
ctionis seis papaueris albi ⁊ seis altee. ℥. ij. misce
iste est pro vna vice. Istū sirupū materie colerice et
flegmatice digestiuū accipiat ꝑ horas. viij. post fi/
nē cene imediate p̄cedētis cal'm sup quē pōt duab⁹
horis dormire. ⁊ eo sic ꝯtinuet septē aut octo dieb⁹.
¶ Aut ℞. siru. vio. ℥. j. ß. siru. ꝺ bisantijs. ℥. ß. aq̃rū Aliud.
nenufaris. ℥. ij. capillo. vene. ℥. j. misce. si itēo ad
colere digōnē maior eēt q̃ꝫ ab flegma. istū syrupū
accipiat mō. ⁊ ordie ꝺ priori dcō ꝺ p̄cedēti syrupo.
¶ Euacuētur materie eradicatiue iuxta quartam Eūatiuum
intentionem. Recipe aquarum violarum ⁊ mulsio/
nis seminum cōium frigidorum an̄. ℥. ij. ß. infundā
tur in eis agarici optimi. ℈. iiij. reubarbari electi.
℈. v. spice grana. vj. pulparum sebesten. ʒ. vj. ⁊ stēt
per horas duodecim in infusione ⁊ in fine buliant
vnica ebulitione ⁊ coletur facta debita expressione.
⁊ expressioni addatur penidiarum. ʒ. ij. ⁊ totum ca/
lidū exbibeat̃ modo qui dictus ē in acceptiōe solu/
tiui minoratiui ⁊ ordine cōsimili. ¶ Aut. ℞. pill'. de Aliud.
fumoterre. ℈. ij. agarici optimi. ℈. j. dragagāti zē
ze. an̄. gra. j. ß. misce ⁊ cū electuario de suco rosa/
rū reformet̃ pill'. numero. vij. p. ʒ. Istas pill'. su
mat mō cōsimili q̃ dictus ē de pill'. in pria intentio
ne positis. si pill'. sibi gratiores fuerint.
¶ Cū isti⁹ spectabilis Uiri sint suorū mēbrorū cō/
plexiōes varie imo ꝯtrarie qm̄ hꝫ caput cōplexiōis
frigi. ⁊ hu. stōm debilē cui⁹ debilitatis puto magnā
cāꝫ eē hūiditatē siue māꝫ flegmaticā a capite ad ipꝫ
descēdētē epar vero ⁊ renes cōplexiōis cal. quapro
pter idigēt p̄dcā mēbra diuersis auxilijs. Nā q̄ stō
ꝓsūt calida eē debēt. Talia vero si ab it⁹ admistrēt
epati ⁊ renib⁹ nocebūt. Idē de capite dicendū est.
¶ Oportet igit̃ medicū eē admodū aduertētē vt pru
denter admistret q̃ hūt hanc quintam intentionem
perficere ꝙ si vni parti proficuerint alteri non no/
ceāt ⁊ obseruet canonem a Gal. positum in cōmen

to affoꝝ.xvj.prime particule humide diete ⁊c. vbi
dixit. Morbi cõtrarij medicatiõibus indigent con
trarijs. In his ergo ꝯtrarijs opꝫ vt fortioꝛ pri⁹ me
dicetur alter tamen non negligatur.

Contra ardorẽ vrine ¶ Cum ardoꝛ vrine preualeat in casu isto huic ṗn-
cipaliter attẽdendũ est reliquis dispositionibus nõ
neglectis. ℞ecipe dragagãti frigidi.℥.j. diapapa
ueris.℥.ß.succi liquiritie.ʒ.ij. specierũ triasanda
loꝝ sine camphora.℈.ij.iulep violati quantũ suffi
cit ad incorporandũ misce omnia in mortario cum
pistello sine igne ⁊ totum ducatur in forma solida ⁊
fiant morselli: quoꝝ quilibet sit.ʒ.iij. Isti⁹ ꝯfectio
nis remissiue ⁊ equatiue male complexiõis cal'e epa
tis ⁊ renũ sumat morsellum vnum de mane cuꝫ sur
git ter in ebdomoda diebus interpositis ⁊ ea sic vti
incipiat per dies quinqꝫ postquam sumpserit solu
tiuum eradicatiuum. ¶ ℞ecipe seminũ scorticatoꝝ
melonis cucurbite citrulli cucumeris añ.℥.ß.por
tulace maluauisci añ.ʒ.j.iusquiami albi papaueris
albi añ.ʒ.j.apij.℈.j.amigdolarũ dulcium scortica
taꝝ.℥.ß.dragagãti.℈.j.succi liquiritie.ʒ.j.ß.ami
di.ʒ.j.zuccari albissimi.ʒ.j.ß.pistẽtur pistãda sub
tilissime ⁊ puluerizenꝰ puluerizanda ⁊ dragagãtuꝫ
infundatur per diem in aqua alkekengi quantũ suf
ficit deinde omnia misce ⁊ cũ mucilagine psilij quã
tum sufficit ad incorporanduꝫ reformentur pill'.nu
mero septem pro.ʒ.De his pillu.remissiuis acuita
tis vrine ⁊ doloris mittigatiuis ⁊ male complexio
nis epatis ⁊ renum precipue ⁊ omniũ viarum vrine
equatiuis sumat.ʒ.j.per horã ante diem. ⁊ hoc bis
in ebdomoda diebus interpositis ⁊ eis sic vtaꝰ cuꝫ
voluerit medicamen efficacius primo: sed nõ prius
vti incipiat quã transiuerint dies.x.a die solutiui
eradicatiui. ¶ Ad ideꝫ. ℞ecipe trociscoꝝ alkekengi
sine opio.ʒ.iij.dragaganti frigidi.ʒ.vj. diarodon
descriptiõe cõmuni.℥.ß.zuccari albissimi quantũ
sufficit: ⁊ cũ aqua caude equine quantum sufficit fi
at confectio solida absqꝫ igne in morsellis. quorum
quilibet sit trium.ʒ.De hac confectione conuenien
te ad idem ꝙ supra dictum est accipiat vnum mor
sellum quando surgit ter in ebdomoda sed nõ prius
vti incipiat quam transiuerint dies.xv.a die solu
tiui. ¶ Horum auxilioꝝ cum vsus fuerit vno per
decem dies inde vtatur alio ⁊ demum ad primũ re
Unguẽtũ ꝓ renibus deat. ¶ ℞ecipe olei rosati cum aqua plãtaginis loti
℥.j.ß.olei violati.℥.ß.masticis.ʒ.ij.seminũ cõmu
nium maiorũ frigidoꝝ.ʒ.iiij.thurꝭ.℈.j.rasure ebo
ris.℥.ß.boliarmeni.ʒ.j.cere albe quantum sufficit
pro vnguento molle ⁊ ad lentum ignem fiat vnguẽ
tum. Ex hac vnctione huic vnguento remissiuo ca
liditatis renum ⁊ eorum confortatiuo propter ipso
rum aliqualem dilatationem vngantur renes vsqꝫ
ad os caude ⁊ inter anum ⁊ testiculos quãdo vadit
Aliud. dormitum quo vti incipiat per dies.iiij.post assum
ptionẽ solutiui eradicatiui. ¶ Ad idem. ℞ecipe cero
ti seu vnguenti Gal.℥.j.ß.specierum ceroti sanda
lini descriptione Mesue.ʒ.j.sem.rasure eboris.ʒ.
j.boliarmeni.℈.ij.misce ⁊ cum oleo nenufaris quã
tum sufficit ad penetrandum formetur vnguentum
Fortius. molle pro renibus quo vtatur vt de suprascripto.
¶ Si vnguento voluerit magis alteratiuo vtatur
isto.ij. ¶ ℞ecipe oleorum nenufaris rosati ana.℥.j.
sandalorum alborum ⁊ rubeorum ana dragmã me
diã spodij.℈.ij.camphore.℈.ß.aceti.ʒ.duas spi
ce absinthij ana.ʒ.sem.cere albe parum ⁊ fiat vn
guentum molle cum hoc vnguento caliditatis epa
tis remissiuo vngatur regio epatis de mane cum
Unguẽtũ ꝓ stõacho surgit ⁊ eo vti incipiat per tres dies postquam solu
tiuum eradicatiuum acceperit. ¶ ℞ecipe olei de ma
stice.℥.j.ß.galange xiloaloes macis ana.℈.vnum
ameos carui amomi ana.℈.ß. coralorum rubeo
rum coriandoꝝ preparatoꝝ añ.ʒ.ß. cere albe parũ
⁊ fiat vnguentum molle. cum hoc vnguento stoma
chi cõfortatiuo. ⁊ ad digestionem iuuatiuo. ⁊ remis
siuo lapsus stomachi vngat stomachum cuꝫ manu
calida qñ surgit de mane. ⁊ de sero per horaꝫ ante
cenam. nam ꝓhibet nocumentum rerum infrigidã Aliud.
tium que ꝑ epate renibus sumunꝰ. ¶ Ad idem valet
cerotum ꝙ sic fit. ℞. masticis.ʒ.j.ß. aloes galange
xiloaloes macis gariofiloꝝ. añ.℈.j. laudani.ʒ.j.
ß.coraloꝝ rubeoꝝ.ʒ.j.picis.ʒ.j.trebẽtine quantuꝫ
sufficit. ⁊ fiat cerotũ ad formã scuti cuius cuspis po
naꝰ ad os stõi. ⁊ ꝑs lata versus vmbilicũ hoc cero
to vtaꝰ ꝓ iuuamẽtis imediate supradictis ꝯ vnguẽ
to si cerotũ fuerit sibi gratius quam vnguentum.
¶ Pro capite puto nullũ auxilium esset ei prestã
tius quã vsus balnei sancti Philippi. aut petrioli
premissa sufficiente. ⁊ cõpetente purgatione sumere
aquam alterius illoꝝ ad caput plurimũ iuuaret nõ
solum caput sed etiam stomachum ad quẽ materia
ex capite defluit. sed nullo pacto balneet in eo perso
nam. nã adderet calefaciendo ad vrine incendium.
¶ Ad hmõi balnea acceditur ad finem Aprilis aut fi
nem Augusti. ¶ ℞. aquaꝝ capillorum veneris ordei
scorticati lactis seminũ cõium frigidoꝝ añ.℥.j.ß.
zuccari trium coctarũ.ʒ.ij. misce istud digestiuum
vsuale sumat quattuor diebus cõtinuis oĩ mense ꝑ
horam mediã ante diẽ. ℞. cassiefi. nouiter extracte
℥.j.syrupi de liquiricia aque ordei scoriati ana.℥.
ß.seri caprini q̃ꝫtum sufficit. ⁊ fiat potus. Istuꝫ po
tum vsualẽ sumat calidũ. ⁊ nõ tepidum in die ime
diate sequẽti ad diẽ cõplete sumptiõis suprascripti
digestiui vsualis ꝑ mediã horã ante diẽ sup quẽ nõ
dormiat. ⁊ inde stet horis qnqꝫ. ⁊ prãdeat. ⁊ sumat
ꝓ ferculo spinacia latucas ⁊ borragines.
¶ Adimpleꝰ sexta intentio ꝫm accidentium varieta
tẽ de quibus solus vnius ponã sedationeꝫ vꝫ dolo
ris acutissimi existẽtis in extremitate virge. ⁊ in col
lo vesice. qm̃ vera eius cura est ꝑ remotionem cause
ad quã sequitur doloꝛ. ¶ Sed cũ doloꝛ ipse interdũ
ita infestet ꝙ causa remoueri nõ potest. necesse ẽ me
dico causa relicta ad sedandũ doloꝛẽ accedere: Se
daꝰ cuꝫ iniectione lactis cuiuscũqꝫ fuerit animalis
cũ siringa in vesica. Itẽ cũ emulsiõe semis papaue
ris albi. Aut cũ emulsione semis lactuce. ⁊ melonis
¶ Ad idẽ valet albumẽ oui cõtusi cum oleo violato
⁊ ꝑ virgam cũ siringa iniecto. ¶ Ad hoc optime vꝫ
medicamen. Quod sic fit. ℞. ceruse lote amili plum
bi vsti tucie decies. aut amplius cũ aqua fontis pre
parate añ.ʒ.j.sarcocolle ꝑ octo dies in lacte prepa
te ita tñ ꝙ oĩ die lac renoueꝰ priore abiecto floꝝ ne
nufaris violaꝝ semis luctuce añ.ʒ.j.ß.opij iusquia
mi albi añ.ʒ.ß.croci.℈.j. pistenꝰ pistanda. ⁊ pulue
rizenꝰ subtilissime puluerizanda. ⁊ cũ emulsione se
minis papaueris albi fiãt sief. Et cũ opus fuerit su
matur ex dictis sief.ʒ.j.aut.ij. ⁊ fricenꝰ sup cote cũ
late animalis. aut cũ emulsione seminũ cõium frigi
dorum. ⁊ semine papaueris. ⁊ cũ siringa tepidũ per
virgã initiaꝰ multotiẽs in die dolore multũ infestã
te. ¶ Itẽ ex predictis sief sumaꝰ.ʒ.iiij. olei de nenu
fare.℥.j.cere.ʒ.ij. Et fiat vnguẽtum molle cũ quo
inũgat tentas subtiles. ⁊ lõgas. ⁊ rotũdas. ⁊ ponã
tur in foramine virge. ⁊ sepe renoueꝰ. ¶ ℞. seminũ
latucarum endiuie añ.M.j. corticum mandragore
ʒ.j.ß.opij gra.vj.seminis apij.℈.ij.ß.pistentur mõ
grosso. ⁊ buliant in lib.iij.aq̃ vsqꝫ ad cõsumptionẽ
medietatis postea coleꝰ. ⁊ colature addatur zuccari
trium coctaꝝ quãtum sufficit. ⁊ fiat syrupus. ℞eci
pe supradicti syrupi.℥.j.ß.aque endiuie.℥.iij. mi
sce. ⁊ detur stomacho ieiuno post quẽ stet horis tri
bus anteqꝫ

bus antequaꝫ comedat. ℞. supradicti syrupi. ℥. ij.
dissoluant cuꝫ eo. ʒ. j. trociscoruꝫ de alchachengi
sine opio ⁊ addant aque endiuie. ℥. iij. ⁊ det ī potu.
¶ Si medicamē voluerit efficacius in sedādo dolo
rē ⁊ inducendo somnuꝫ vtat isto eo modo sicut de
priore dictū est. ¶ Si cū iniectionib⁹ sufficienter do
Aliud. lor nō sedaret vtat potu suprascripto qm̄ expertus
sum eius in sedando dolorem vtilitatem.

❡ De fluxu cōtinuo humiditatum albarum a matrice ⁊ de duritie splenis.

Dispōnes. ❡ Consilium 71.

Principales dispōnes istius spectabilis
dn̄e ad se curā trahētes sunt due. Pria
est cursus humiditatū albarū a matrice
q̄si est cōtinuus aut fere cōtinuus. Scd̄a
est duricies splenis. Sunt ambe dispō-
Cor p̄ie. nes inueterate ⁊ dici possunt cronice. ¶ Pria dispo
sitio nullo pacto negligēda est: quoniam eo stāte im
peditur ꝯceptio: q2 ille materie albe spma corrum-
punt. reddūt matricē lubricā quare sperma nō reti
netur tempore sufficiēti ad cōceptionem. Impedit
ppterea clausionē pfectaꝫ matricis q̄ in cōceptio-
ne requirit. Que si etiā impregnaret vtplurimū so
lent tales dispōneꝫ habentes abortire in. ij. aut. iij.
mense. qm̄ cuꝫ fetus incipit magnificari suo ponde
Cor scd̄e. re cotilidones frangunt. ¶ Hec eadē dispō cū diu
turna fit solet pducere ad dolorē dorsi. ad debilita
tē stomachi ⁊ dolorē capitis. ¶ Et durities splenis
cōducit interdū ad quartanā ⁊ melācoliā imo mul
totiēs ad ydropē. ¶ Harū dispōnū cause satis note
sunt cōsideranti: ⁊ ideo eas dimissas facio.
Cōsilium. ❡ Istarum dispositiōum cura duobus perficitur
instrumentis dieta scꝫ ⁊ potione.
Cura p dieta. ❡ Dieta ꝯsistit in debita sex rerū administratiōe.
De aere. ❡ Faciēs ab aere pricipiū dico q͂ eligē dꝫ aerē cla
rū a ventis gtū declinātē ad aliqualē siccitatē pp
matricis hūiditatē. Licet pp splenē op⁹ nō eēt. Sꝫ
q2 ad matricē potior est itentio iō ad hāc aeris di-
spositionē potius declino ⁊ ad aliqualē caliditatē.
De accñtibus animi. Habitet loca nō hūida nec frida. ¶ Fugiat irā fu-
rorē tristitiā melancoliā sollicitudinē ⁊ coituꝫ fre-
quentē p̄cipue post cibū imediate factū gaudeat le-
De somno tetur bene de sanitate sua speret ꝯuerset cū amicis
⁊ dilectis. ¶ Caueat a somno diurno ⁊ ab eo q īme-
diate fit post cibum somnus sit in nocte nisi cōtinge
ret q͂ pp aliquā causam nō dormiret: tunc lꝫ in die
dormire ⁊ cōueniētior est in tali casu dormire ante
prādiuꝫ quā post. Sitqꝫ somnus sex aut septē hora
rum nō amplius octo neqꝫ minor quinqꝫ ⁊ pⁱlo sup
latus dextrū deinde sup sinistrū. cōuenit etiaꝫ sup
De motu. ventreꝫ: sed nullo pacto super dorsum. ¶ Caueat ab
oī forte exercitio p̄cipue post cibum imediate facto.
cōuenit exercitiū tempatū ante cibū depositis pri-
De cibis mo supfluitatibus pⁱe ⁊ scd̄e digestionis: ⁊ oē exer
citium in quo fatigent brachia. ¶ Cibis vtatur bōi
Potibus: nutrimēti nō viscosi neqꝫ frigidis neqꝫ nimie quāti
tatis: sed tāle vt in stomacho bene digerant. ¶ Po
tus sit vinū rubeū clarū boni odoris ⁊ saporis me-
dij inter dulcē ⁊ asperū sitqꝫ potius aliqualr vino-
Bñficium sum aqua nō pmixtū. Nec in tāta sumat quātitas
Clistere. vt cibus in stō supnatare faciat. Curet oī die habe
re vētris bñficiū si non alr saltē cū suppositorio aut
clisteri qd̄ sic fit. ℞. floꝝ camomille melliloti mercu
rialis an̄. M. j. cartami anisorum an̄. ℥. j. blite mri-
carie an̄. M. ß. fiat decoctio d̄ qua accipiat postq̄
est colata lib. j. ß. cui addant zuccari rub. ℥. ij. bn̄di
cte. ʒ. j. vitelli oui. j. olei de lilio. ℥. iij. salis. ʒ. ij. ß.
⁊ calidū stomacho ieiuno supponat. ⁊ hoc breuiter
de regimine sex rerum non naturalium.

❡ Regimen p potionē pficit pluribus itētionib⁹. Cura p potionem.
❡ Prima est materiei minoratio que sic perficitur Prima intentio.
℞. pillu. de benedicta. ℈. ij. pillu. indarum. ʒ. ß. mi Minoratiuum.
sce fiāt pillu. vij. istas pill. licet numero sint plures
virtute enim leues sumat p horā ante diē sup quas
cū sumpserit pōt vna hora dormire. deinde vigilet
donec trāseant hore. v. ab hora assumptiōis. ⁊ tūc
pōt prādere nullo sumpto lauatiuo.
❡ Secunda intentio est materiam digerere q͂ sic Scd̄a intentio.
fit. ℞. foliorum mirti burse pastoris an̄. M. ß. cipe- Digestiuū
ri squinanti seminis agni casti carpobalsami ana.
℥. sem. artemisie matricarie mellisse ana. M. j. anisi
ameos calami aromatici an̄. ℥. ß. scolopēdrie. M.
j. ß. corticum radicuꝫ caparum acori ana. ℥. j. pistē
tur pistanda mō grosso. ⁊ icidant incidēda. ⁊ buliat
in lib. v. aque calibeate vsqꝫ ad cōsumptionē medie
tatis ad ignem lentū postea coletur. ⁊ addat mellis
q̄tum sufficit. ⁊ fiat syrupus. ⁊ acetosetur cū mo-
dico aceti squillitici. Recipe supradci sirupi. ℥. ij.
aquarū mellisse matricarie scolopendrie an̄. ℥. j. mi
sce ⁊ aromatiza cum modico cinamomi: iste est pro
vna vice istuꝫ sirupuꝫ materie flegmatice ⁊ melāco
lice digestiuuꝫ sumat an̄ diē per horā sup queꝫ pōt
ad libituꝫ dormire ⁊ ipso sirupo taliter vtatur. vij.
aut. viij. diebus continuis aut tādiu donec medico
presenti appareat digestio in vrina.
❡ Tertia intentio q̄ medicus habere opꝫ est mate Tertia intentio.
riam erradicatiue euacuare q͂ sic fit. ℞. pillu. de be Euacuatiuum
nedicta pillu. indaꝝ an̄. ℈. j. agarici. ℈. j. zinzi. sa
lis gēme an̄. gra. j. misce ⁊ cū oximelle simplici re-
forment pillu. istas pillu. sumat in die immediate se
quenti ad diē cōplete assumptionis suprascriptoruꝫ
syrupoꝝ sup quas cū ceperit pōt p horā vnam aut
vnā cū dimidia dormire postea vigilet donec tran-
scant hore. v. ab hora sumptionis ⁊ tūc accipiat. ℥.
v. brodij macri absqꝫ sale cū. ℥. j. zuccari ru. ⁊ inde
ad horā prādeat mō supradicto sumat has pill. per
horas octo post finē cene imediate precedentis.
❡ Quarta intētio est diuersio materie ad ptē oppo Quarta intentio.
sitā que sic adimplet. ¶ Prouocet vomit⁹ si sibi fa- Diuersiuum.
cilis fuerit premēdo linguam digitis si sic euomere Uomitus.
nō poterit. premittat cibus q sit incisiuus humorū
⁊ inuiscatiuus cuius sunt pisces saliti comesti cum
aceto aut caro salita cepe porrū rafanus lagāe. De
his diuersis cibis sumat de quolibet eoꝝ postea bi-
bat vinū dulce habūde cūqꝫ p horam in stomacho
retinuerit accipiat hoc vomitiuum. ℞. seminū rafa Uomitiuū
num atriplicis. ⁊ aneti an̄. ʒ. ij. buliat in lib. j. aque
vsqꝫ ad cōsumptionē medietatis postea colet. ⁊ co-
lature addant oximellis simplicis. ℥. ij. ⁊ tepidū bi-
bat cū biberit se exerceat parum. ⁊ ponant sup ocu
los due pallule coti. ⁊ supligent deinde premat lin
guam digitis. aut cū penna molli in oleo intincta. ⁊
gutturi imissa mota sursum. ⁊ deorsum vomitus p
uocet cūqꝫ euomuerit qescat p horas duas anteqꝫ
comedat. ⁊ lauet faciē cū aceto ⁊ aqua rosata simul
pmixtis vomitum hmōi faciat qn̄ nō foret vene pe-
ctoris suspicio: vt frangeret: aut vomitus non foret
sibi nimis difficilis valet ad eandē intentionē frica-
tio brachioꝝ aspera ante cibum.
❡ Quinta intētio est matricis mundificatio a reli- Quinta intentio.
quijs materieꝝ humidaꝝ de rebus hoc facientibus Mōdificatiuum.
est hoc. ℞. folioꝝ mercurialis. ⁊ paululū cōtūdant
ita vt succ⁹ veniat ad supficiē. ⁊ liget filo ad formaꝫ
digiti fꝫ lōgitudinē. ⁊ supponat collo matricis ma
ne. s. ⁊ sero. nā purgat matricē ab humiditatib⁹ pu
tridis. ⁊ malis. ⁊ signū sufficiētis purgatiōis est qd̄
amplius supposita ledit. ⁊ dolorē facit. ¶ Ad idē vꝫ
cotū terbētina linituꝫ. ⁊ matrici suppositū aut. ℞.
collognitide pomū vnū integrū perforet. ⁊ extrahā-

tur grana ⁊ impleant oleo de lilio ⁊ dimittatur sic die ac nocte donec imbibat oleū deinde colet cuz expressiōe ⁊ cū eo matrix clisterizet. nā hoc est mirabile ad matricē mūdificandā. ¶ Ad idē valet decoctio prassij clisterizata hec matricē mundificātia fieri nō debēt nisi post eradicatiuā euacuationem.

Sexta intē-tio. Exsiccatiuum.

¶ Sexta intētio est mrīcis exsiccatio q̄ sic perficit. Recipe macis cinamomi gariofi. galāge piperis lōgi ameos xiloaloes blace bisantie maiorane pulegij añ. ℈. iij. mellisse buglosse corticum citri añ. ℈. ij. margaritaꝝ. ℈. j. siseleos ben albi ⁊ rubei ligne auꝫ rasure eboris seis napi ⁊ pastinace añ. ʒ. j. mus. gra. ij. zuccari albi lib. ij. decoquantur zuccaꝝ cū vino maluatico ⁊ cū pulueribus reꝝ suprascriptarū fiat electuariū. qđ est mirabile ad mrīcē exsiccandā cōfert cordi ⁊ stomacho ⁊ cerebro de quo sumatur. ʒ. iij. per horas tres ante prādiū. ⁊. ʒ. ij. per horas duas ante cenam ⁊ eo vti incipiat absoluta intētiōe. v.

Fumus.

¶ Recipe thuris. ʒ. j. superaspergat carbonibꝰ ignitis ⁊ recipiat fumū ad matricē per embotū.

Lotio.

¶ Recipe gallarū. ℥. ij. scorie ferri. ℥. iij. decoquant in sufficienti quātitate aque. ⁊ cū hac decoctiōe lauentur mēbra genitalia.

Unguētū

¶ ℞. olei ro. ℥. ij. thuris hypoqstidos acacie masticis coriandroꝝ preparatoꝝ scorie ferri añ. ʒ. j. ß. terre sigillate. ʒ. j. amili. ʒ. ij. terātur oīa subtiliter ⁊ ponant in mortario plūbeo ⁊ cū pistello plūbeo terant paulatim addendo oleum rosatū donec totū fiat ad formā vnguēti cū quo vngantur inguina ⁊ pecten ante prandiū ⁊ cenam.

Septīa intentio. Cōtra duritiē splenis.

¶ Septima intētio est ad splenis duritiem que sic pficit. Recipe corticū radicū capparuz acori añ. ℥. j. seis agni casti añ. ℥. j. ß. scolopendrie politrici añ. M. j. radicū maluauisci lib. ß. semis lini. ℥. ij. decoquantur oīa in vrceis duobus aceti vini albi vsqꝫ ad consumptionē quarte ptis postea in dicta decoctione infundat dicta spongia aut filtrū ⁊ exprimātur: ⁊ loco splenis appōatur ⁊ cū infrigidat permutet. Hoc fiat tribus vicibꝰ bis in die. s. añ prādiuz ⁊ cenā. ¶ Postea locus exsiccet ⁊ inde vngatur cū

Unguētū

vnguēto ꝙ sic fit. Recipe olei de capparibus. ℥. j. ß. semis agni casti. ʒ. j. bdelij armoniaci oppoponacis añ. ʒ. j. ß. pinguedinis anatis medulle vituli recentis añ. ʒ. j. extremitatū tamarisci. ℈. ij. cere parum ⁊ fiat vnguētū cū quo post fomētationē locus vngatur deinde supponat lana succida infusa in lixiuio

Pille.

⁊ aceto simul permixtis ⁊ inde expressa. ¶ ℞. pill. d benedicta. ʒ. j. pill. indarū. ʒ. ß. agarici. ℈. j. zinzi. salis gēme grana duo misce ⁊ cum oximelle simplici reformentur pillu. septem pro qualibet. ʒ. d istis pillu. vsualibus accipiat omni mense bis. ℈. ij. aut ʒ. j. si duo. ℈. minus operarentur.

¶ Spero istis actis que ordinata sunt qđ res bene succedet qđ si quid remāserit purgatio reiterāda est sirupis reiteratis ⁊ alio regimie suprapo sito. ¶ Qđ si res ad vota nō succederet cōueniret ad humiditates albas quibus hec dña habundat balneum porrete. nā in tali casu laudat precipue cum alia nō contulerint. ¶ Sed si ad ipm accessus fuerit puidēduz erit ad splenem ne durior fieret: qđ autez in eo casu agendum sit ⁊ quo ordine aqua sumi debeat dicam si eam bibere oportuerit. Amen.

¶ Bauerius de Bauerijs.

¶ De emorroydibus. ¶ Cōsilium. 72.

Casus pteritus.

Vir quidaz ab annis. xij. citra passus est emorroydas in primis sex annis magna cū sanguis effusiōe absqꝫ tñ dolore. dolebat. n. aut vētrꝫ nimia pssura aut fecum duritia. ¶ Per id tempus superuenit stomachi debilitas que aut fuerit merito regiminis mali aut causa sanguinis nimia effusione incertum est per quendam imperituz administrata fuerunt suppositoria quedaz que sanguinē cohibuerunt. ⁊ omnis emoroidaꝝ molestia cessauit. ⁊ stomachus est sue dispositioni restitutus. Ab eo tempore citra nihil sanguinis: aut parum emanauit cum suppositoriū susciperet. aut potiōe gratia vētrē seducēdi. ¶ Quod aūt cōquerit est qꝛ cū res acras comederit aut acutas vel vinum biberit potēs. aut nimio laborauerit exercitio intumescūt emoroydas excutit inflamant. ⁊ dolēt tūc siue ambulet siue qescat. Et ab his emoroydibꝰ res quedaz mucosa fetida resudat. Querit igitur in casu isto quid sit agendum.

Premiss[...]

¶ Pro responsione ad quesitum permittit ꝙ emoroyde sunt vene quinqꝫ ortum habentes a vena chilis descendente. ⁊ ad anum termināte a natura ordinate: vt p eas fiat sanguinis melancolici euacuatio.

Appare[...]

¶ Harum emoroydaꝝ quedam sunt apparētes quedaz occulte. ¶ Apparentes dicuntur que sunt extra anum in circuitu eius aut in ipsius orificio que sensui sunt manifeste aut parua ani apertione videtur.

Occulte.

¶ Occulte vero sunt que intra anum locant que nō apparent nisi cum speculo aut alio instrumēto.

Alia diui-ctio.

¶ Et iteruz diuidunt qm̄ eaꝝ. Alique sunt sanguinem emittētes: ⁊ dicunt aperte. Quedā aūt sanguinem nō remittunt. ⁊ dicunt cece.

Cā car[...]

¶ Causa emoroydaꝝ est humor melancolicus vt plurimum. Nam cum in corpore multiplicant: ipsum membra abhorrent: ⁊ expellunt de membro ad membrum donec veniāt ad partes inferiores. vnde vene ani implent: ⁊ dilatant. Et ad hoc consequit loci caliditas. ⁊ ipsiꝰ humiditas. Et generant in extremitatibus venarum additiones que emoroydes appellant. ¶ Ex quo apparet ꝙ quecūqꝫ sunt multiplicatiua humoris melācolici sunt emoroydaꝝ cā. ¶ Scđo sequit ꝙ si dicit aliqñ sanguinem emoroydalem esse colericum flegmaticum: aut laudabilem. Intelligi dꝫ sanguinē illū colericum in quo cū humore melancolico habundat colera. Et sic flegmaticum cum flegma habundat cum melācolico humore. Et pariter dicitur sanguinē laudabilē p emoroydas euacuari cum euacuat cum humore melancolico sanguis laudabilis.

Cure ca[...]

¶ Istis premissis dico ꝙ in casu isto cura fieri posit. Per emoroydaꝝ incisionē. Per appositionem sanguisugaꝝ. Per cauterium. Nullus tñ mihi vr modus cōuenientior in supradicto casu quā p exsiccationem ipsaꝝ. ¶ Hec aūt exsiccatio duobus perficitur medicinalibus istrumētis dieta vꝫ ⁊ potiōe.

Cura po[...]tam.

¶ Dieta cōsistit indebita sex rerum nō naturaliuz administratione a quibus incipiendum ponēdo primo que sunt nocentia vt euitent. deinde que conueniunt vt ea prosequatur.

De aere.

¶ Ab aere principium faciam. Nocet aer frigidus ano occurrens. ⁊ aer grossus turbidus. ⁊ aer ventosus. ⁊ precipue flante austro: aut borrea. Similiter aer vehementer calidus. Et licet auctores principaliter de aere loquant volūt tamen per ipsuz reliqua elementa intelligi. Cauere dꝫ ne ab igne ptes dorsi calefiāt multū nec ptes ani. Uitet bibere aquas malas sicut aquā stagnoꝝ: aut aquas grossas vel malum odorē vel saporē habētes. Nō habitet loca terranea nec fluxibus aquarum aut cloacis ppinqua. ¶ Eligat sibi aerē claꝝ quietē oī mali odore carentē declinantēqꝫ ad caliditatē. sed magis ad siccitatez. Qđ si talis naturaliter haberi nō possit fiat arte incendendo loco habitationis ignem cū lignis siccis boni odoris euiusmodi sunt: iunipus abies. laurus. sauina. rosmarinus. aut suffumiget cū thure sandaraca. laudano. storace sicca. granis iunipi. Ponat aliquod

aliquod predictoꝝ sup prunas icensas aut illa vel
aliqua ipsoꝝ simul misceant ⁊ ad quātitatē medij
coclearij prunis supponat. ¶ Sed quia aer magis
minusue corpus alterat sm. Q̄d corpori occurrit
Occurrat aūt minus mediate cū vestibus subtilio
Uestes. ribus aut paucioribus induat iō auctores de aere
loquentes de vestibus faciunt sermonem. ¶ Uestes
induat sm temporū varietatem. Sint igit tales vt
frigus non sentiat precipue ad ptes ani neq̄ earum
Ignis. multitudie aut grauitate extuet siue multū calefiat.
Teneat pedes calidos pariter ⁊ mundos. ¶ Igne tē
Aqua. pate vtat ad repellēdū frigus: nō tñ ab eo nimie ca
lefiat. ¶ Aq̄ vero sit clara leuis de fonte bono carēs
odore ⁊ sapore malo q̄ si vteret aqua pluuiali aut
Habitatō extinctiōis ferri vel calibis laudabilior eēt, nā tota
intentio est vt in isto bona fiat digestio. ¶ Loco habi
tationis precipue cameram eligat inter duo solaria
De accidē sitq̄ calida ⁊ sicca ab omni malo odore vacua.
tibus ai. ¶ Fugere dz furorem iram tristitiā melancoliā sol
litudinē ⁊ q̄ coitꝰ ad ai accñtia reducit iō de eo hic
mentio fit nocet supfluus coitus ⁊ qui fit cibo stāte
in stomacho. ¶ Cōuenit letari gaudere bene sperare
versari cum amicis ⁊ dilectis. Et coitus ad quem
natura impellit qui non excitatur verbis de re vene
rea in tactu sitq̄ eius vsus celebrata pria ⁊ scd̄a di-
gestione ⁊ iam tertia incoata. hoc autem tempus
quo iste digestiones perficiuntur cōiter est post ci-
De somno bum assumptum ad septem aut octo horas.
⁊ vigilia. ¶ Uitet somnū imediate post cibū factū ⁊ som-
num nimis prolixum ⁊ diurnum nec minus nocent
vigilie superflue. ¶ Conuenit somnus nocturnus in
lecto molli capite eleuato corpore debite pānis co-
perto. ⁊ prio sup latꝰ dextrū deinde sup sinistrū q̄
si tūc nō absoluerit redeat sup latus dextrū. ¶ Cōue
nit ēt sup ventrē iacere sitq̄ somnus septē horarū
nō minor quinq̄ nec amplior octo. Q̄d si ob aliquā
causam contingeret ne in nocte dormiret dormiat
de die ⁊ melius est ante prandium quā post nec dor
De motu mire prius incipiat quā a fine cene fluerint due ho-
⁊ quiete. re aut ad minus vna cum dimidia.
¶ Caueat ab omni forte exercitio imediate post ci
bum facto imo ab omni forte exercitio quodcunq̄
fuerit equitando siue pedester eundo ⁊ precipue in
quo partes inferiores laborent aut multum agitent
sicut equitare equum sucursorē. Nimia etiam sta
tio in pedibus etiam nocet. Lotio ani in aquis dul
cibus calidis aut fridis aut statio in stufa est ex his
que non conueniunt. Et similiter ani fricatio cum
re calefaciente aut trahente nocet. Exercitium con-
uenit temperatū equitando vel peditando aut naui
eūdo loco cuius cōueniunt brachiorum fricatiōes
⁊ omne exercitium partium superiorum. Et locio in
aquis aluminosis pcipue ani. ¶ Exercitiū aūt quod
cūq̄ fuerit fieri debz stomacho ieiuno pulsis primo
supfluitatibus prime ⁊ secunde digestionis ⁊ perse-
uerare debet donec corpus laxetur vel incipiat la-
De cibo ⁊ xari aut ad sudorem exclusiue perueniat.
potu mal. ¶ Dimittere debet omnem cibum humoris melā
colici generatiuum ⁊ quecunq̄ qui est difficilis di-
gestionis ⁊ mali nutrimēti particulariter loquendo.
¶ Cauere debet a pane azimo ⁊ non bene cocto a ci
bis omnibus ex pasta azima factis. ¶ Ex carnibus
dimittat veteres carnes sicut boum pecudum ⁊ ca
prarum ⁊ ceruorum ⁊ leporum. ⁊ animalium visce-
rat tāquā difficilis digestionis aut mali nutrimen
ti ⁊ cutes. ¶ Et carnes bipedum habentium colla
longa vt anserum anatum ⁊ vniuersaliter earum
auium que degunt i paludibus ⁊ stagnis. ¶ Ex his
que ab animalibus accipiuntur nocent. Caseus vetꝰ
⁊ oua dura ⁊ que frixura parant. pisces generaliter

non cōueniunt huic intentioni q̄ est exsiccatio emo
roidarū. ex eis tamen nocent magis saluti ⁊ qui sunt
viscosi ⁊ absq̄ squamis. Leguminum corpora non
conueniunt neq̄ ex granis milium neq̄ panicum.
Herbe calide ⁊ sicce multū non conueniunt neq̄
frigide ⁊ sicce vituperantur acrumina omnia exce-
ptis porris quia quibusdam dicuntur a proprietate
valere. ¶ Ex fructibus vitentur dactili ⁊ ceteri fru-
ctus frigide ⁊ sicce cōplexionis. ¶ Uinum dulce ⁊
ome vinū nigrū grossū ⁊ vina austera nō ꝯueniūt
neq̄ cōpetit vsus ꝯfectionū aut electuarioꝝ multū
calidoꝝ neq̄ aromatū nisi quātū expediret p̄ stōi
aut epatis cōfortatione. ¶ Cōuenit panis ex farina Cibi poni.
optimi frumēti ab alijs granis mūdi debite fermē Panis.
tatus ⁊ cōuenienter coctus ⁊ diligenter comassatꝰ
cuius farina nō sit toto simula sed aliquid furfuris
teneat. Q̄d si in eius confectione aliquid ponatur
salis laudabilior est sit etatis vnius diei neq̄ maio
ris duorum dierum a quo cruste exteriores cum co
medit abijciātur. ¶ Carnes sint ex bipedibus silue- Carnes.
stribus fasianorū pdicū franquiloꝝ turturū meru-
loꝝ ⁊ auiū puarū degentiū i nemoribꝰ. ¶ Ex do
mesticis vero caponū gallinaꝝ iuuenū pullaꝝ pi
pionū colūbarie volare icipiētiū. ¶ Ex quadrupe-
dibus siluestribꝰ laudant carnes caprioli leporis iu
uenis ⁊ cuniculi. ¶ Ex domesticis sunt edi vituli la
ctantis castrati ⁊ ānualis agni. ¶ Conuenit butirū Butirū.
recens nisi stomacho noceat ⁊ caseus recēs iterdū.
¶ Si vero aliquādo caseum assumit sit medius iter Caseus.
recentem ⁊ veterē sitq̄ frangibilis non viscosus.
¶ Cōueniūt oua sorbilia recētia aut tremula aut in Oua.
aqua decocta abiecto albumine. ¶ Pisces vt supra Pisces.
dictum est generaliter nō cōueniūt. si tamen cōtin
git aliquando comedere sint pui squamosi capti in
aquis currētibus bonis sicut lucij cephali scardaue
⁊ similes. ⁊ ex mari trilie solee aurate ⁊ passares ⁊
cōdiant cū menta ⁊ petrosillo. ¶ Ex leguminibꝰ cō Legumia
uenit brodiū cicerū rubeorū ex granis cōcedit ri-
zū i brodio caponis coctū aut cū lacte amigdolaꝝ
ꝯditū. ¶ Herbe q̄ cōcedunt sūt borago buglossa lu Herbe.
pullus speragꝰ endiuia domestica ⁊ siluestris Latu
ca scariola spinacia petrosillus ⁊ mēta mixte cū ali Fructus.
quibꝰ frigidis herbis. ¶ Ex fructibꝰ gratia seducē-
di ventrē. cōcedantur pruna matura ceresa mora fi
cus bene mature. ⁊ vua q̄ apensa steterit aliquibus
diebꝰ ⁊ passule enucleate auellane priꝰ torrefacte q̄
oībus epatibꝰ cōferunt fistici ⁊ pira pontica post ci Uinum.
bum sumpta in parua tamen quantitate. ¶ Uinum
sit album clarum odoriferum mediū inter aquosū
⁊ vinosum in sapore inter ponticū ⁊ dulce aut de-
clinans ad aliquā dulcedinem q̄ si albū haberi nō
possit sit ciseolū cū predictis conditionibus. ¶ Spe Spēs.
cies quibus cibaria sua condiri debent gratia con
fortationis stomachi sint huiusmodi. ℞. cinamomi
electi. ʒ. ij. zenze. ℈. ij. galange gariofilorum gra-
norum paradisi añ. ℈. j. sandalorum rubeorum. ʒ.
j. croci. ʒ. ß. pistentur ⁊ cribentur. ¶ Carnes quibꝰ Carnes.
vescitur si pingues fuerint conuenientius assantur
si vero macre fuerit elissent ⁊ absolute melius sunt
elisse quam asse ⁊ meliores sunt animalium partes
anteriores quam posteriores.
¶ Inanitio nimia cauēda ē: siue sit ex nimia absti- De inani-
nētia cibi: seu ex supflua eūatiōe qualitercūq̄ fue- tione ⁊ re-
rit pducet ad debilitatē. Nec minus nocet repletio pletione.
pcipue ex cibis ⁊ potibꝰ phibitis p qua euitādo po Documē-
nunt q̄dā documēta. ¶ Priū. Cū verꝰ ad cibū af- ta cōtra re
fuerit appetitꝰ comedere nō differat. ¶ Scd̄m. Cū pletionē.
magnꝰ ad cibū affuerit appetitꝰ nō cōedat vsq̄ ad Primū.
sacietatem imo surgat a mensa cū reliquijs famis. Scd̄m.
¶ Tertiū. In eadē mensa nō sumat diuersa cibaria Tertium.

sed sufficit vnuz aut duo ⁊ ab eo icipiat quod est fa-
Quartuz. cilioris digõnis. ¶ Quartum. Nõ prius comedere debet quã sentiat cibuz prius assumptuz esse digestuz. Naz si sentiret eructuationez cibũ suo sapore
Vomitus referẽtẽ aut stomachũ nauseãtẽ abstineat a cibo. Et si sibi facilis fuerit vomitus prouocet ipsum digitis ꝓmendo linguã aut sumẽdo decoctiõez rafani quãtitatis. ℥. v. cuz. ℥. ij. acetosi simplicis ⁊ tepidũ bibat ⁊ post ad horã mediã vomitus ꝓuocet comprimẽdo linguã digitis aut imponedo gutturi pennã oleo intinctã ⁊ fiat agitatio ⁊ vomitu facto lauet faciez cuz aqua rosata ⁊ modico aceti vini ⁊ stet ꝑ ho-
Clistere: ras duas ⁊ inde comedat. ¶ Si vero vomitus fieri nõ posset aut repletio esset in itestinis fiat cuz clisteri euacuatio. ℞. malue mercurialis florũ camomille añ. m. j. seis lini. ℥. j. ß. fiat decoctio de q̃ colatura accipiant. ℥. ij. quibus addant succi sicle. ℥. iij. vitelli ouorũ ⁊ cassie zucari rubei añ. ℥. j. olei. ℥. iij.
Quintuz. salis quãtũ sufficit ⁊ supponat. ¶ Quitũ. Nõ prius bibere icipiat quã cõcederit quiq3 aut sex bolos nec tantuz bibat vt cibus in stõ natet nec bibere audeat cuz post cibũ assumptũ trãsierit hora cuz dimidia
Sextum. aut due. ¶ Sextuz. Habere curet omni die bis aut semel ventris beneficium absq3 multa pressura. Et ideo studere oportet vt vẽter lubricus maneat. nam in hoc adhibendũ ẽ studiũ diligens. De rebus hoc faciẽtibus sunt assumptio. v. ℥. brodij mediocriter pinguis caponis aut gallie ante cibum ꝑ horã cum ℥. j. zucari vnius aut duaruz coctaruz aut i prãdio suo. Sumat ferculũ ex duab⁹ ꝑtib⁹ blite vna borraginis ⁊ media mercurialis decoctiõis cõditis cum brodio pigui. Aut decoquant. xij. pruna damascẽa in brodio carniuz mediocriter piguiuz ⁊ cuz cocta fuerint malaxent ita vt pulpe ipsaruz maneãt in dicto brodio postea coletur ⁊ colatura per horã ante cibuz bibatur. Aut. ℞. brasicas siue caules iuuenes non trãsplãntatos ⁊ buliant paruz ⁊ condiant oleo ⁊ sale de brodio absq3 folijs bibantur per horã ante
Terbẽtia. cibum. ℥. v. vel sumant. iiij. aut. v. caritte albe aut citrine ante cibum in principio mense. ¶ Qđ si illa donustica nõ suffecerint ad ea que magis medicina-
Syrup⁹. lia sunt procedatur ⁊ capiat. ℥. vj. terbentine que in nebula aut ostia inuoluat aut zucaro. ¶ Aut sumat. ℥. iij. syrupi infrascripti i aurora cum. ℥. ij. ß. aque decoctionis anisorum. ℞. polipodij quercini fisticorum scorticatorum ⁊ contussorum añ. ℥. ß. foliculorum sene lingue bouis añ. ℥. ß. liquiricie rase ⁊ contuse altee mundate ⁊ contuse añ. ℥. vj. feniculorum recentium. m. j. infundantur illa in lib. v. aque per diem ⁊ noctem de mane vero buliant ⁊ colet ⁊ fiat bona expressio cui addantur cassie f. cuz predicta expressione extracte. ℥. x. Deinde. ℞. corticum mirabolanorum indorum ⁊ emblicum añ. ℥. ij. contundant ⁊ infundantur in lib. j. aque per diez ⁊ noctez de mane parum ferueat ⁊ coletur ⁊ fiat bona expressio: ⁊ he due expressiones simul misceantur ⁊ super addantur in lib. j. ß. syrupi violati ⁊ totum ad ignẽ lentum ponatur ⁊ in eo infundatur saculus ex tela lini rara in quo sit puluis ĩfrascriptus. ℞. masticis spice añ. ℈. ij. reubarbari electi. ℥. ß. ⁊ dum predicte expressiones buliunt exprimatur saculus multociens cuz spatula vt virtus egrediat ⁊ tãdiu buliãt donec spissitudinez acquirat syrupi de quo accipiatur vt supradictuz est. De hmõi syrupo sumat bis
Elium. in ebdomada. Qđ si electuariũ placeret magis. ℞. passularum enucleatarum. ℥. ij. sebesten numero. xx. anisorum. ℥. j. polipodij quercini foliculoruz sene añ. ℥. j. pistentur pistanda mõ grosso ⁊ buliant in lib. iiij. aq̃ vsq3 ad consumptionez medietatis ⁊ cũ tepida fuerit malaxent oĩa manibus ⁊ colet postea ⁊ colature addat cassie nouiter cum supradicta decoctiõe extracte. ℥. iiij. penidiarũ. ℥. ij. ⁊ simul buliãt vsq3quo acquirat spissitudinẽ mellis ⁊ remoueat ab igne ⁊ addat turbit optimi. ℥. iij. zenze. ℈. ij. zucari albi q̃ztũ sufficit ⁊ fiat electuariũ. de quo
sumat. ʒ. vj. ante prãdiuz per horã vnã aut duas. **Dosis.**
¶ Qđ si hec dosis sufficiẽter soluerit eaz sequat. Si minus eã addat. Si nimis minuat. Et eo vti poterit semel aut bis in ebdomada. ¶ Et hec de isto prio regimĩe i quo lõgior fui cum hui⁹ rei pars magna cõsistat vt fiat bona digestio ⁊ quod humores generentur laudabiles ⁊ corpus fit laxum.

¶ Cura ꝑ potiõez tres hz ĩtẽtiões pricipales. Prima ẽ materiei eũatio. Scđa ẽ ipsi⁹ diuersio. Tertia vero ipsarũ emoroidaruz exsiccatio siue resolutio. **Cura ꝑ potionem.**

¶ Pro executiõe prĩe ĩtẽtiõis ẽ ꝯsiderãdũ. vtrũ i corpe sit repletio sub forma cãe añtis. Si iuẽta fuerit cõsideret si hec repletio ẽ ex sanguie aut ex hũore melãcolico sanguini mixto. ¶ Si fuerit ex sãguie vl' ex hũore mixto sanguini ꝯuenit flobothomia vene basilice ex qua extrahant. ℥. v. aut sex sanguis. Et si repletio fuerit multa iue. ꝑe fiat secũdario per quã due. ℥. sang. eũentur obseruat3 pri⁹ canonib⁹ de flobothomia positis. iiij. primi. ¶ Sed si humor peccãs nõ fuerit sanguis nec sanguini admixt⁹ tũc cõuenit farmacia. ¶ Et q2 humor q vt plurimũ ẽ cã emoroidaꝝ ẽ melãcolic⁹ iõ prĩo digerat postea eũet ꝑ digio fiat ĩfrascript⁹ syru. ℞. suci ligue bouis succi boragis añ. lib. j. foliculoꝝ sene. ℥. ß. radicũ feniculi ⁊ apij añ. ℥. j. icidant incidẽda ⁊ pistent mõ grosso foliculi ⁊ ĩfũdant oĩa ꝑ diẽ ⁊ noctẽ in p̃dictis succis ⁊ buliãt siml' vsq3 ad cõsump. medieta. postea colet ⁊ colature addãt suci maloꝝ bñ redolẽtiũ lib. ß. aceti passulati. iij. ⁊ sil' buliãt ⁊ cũ zuca. albo q̃ztũ sufficit fiat syru. debite coctus. ℞. p̃dicti syru. ℥. ij. aquaruz boraginis lupullorum capilloruz veneris. añ. ℥. j. misce iste est ꝑ vna vice sumat calidũ ante diẽ ꝑ horã ⁊ ꝯtinuet ipm. viij. aut. x. dieb⁹. ¶ Digesto hũore euacuet sic. ℞. passulaꝝ enuclea. ℥. ij. polipodij quercini. ʒ. j. ß. florũ boragis ⁊ buglosse añ. ʒ. ij. epithimi. ʒ. ij. agarici. ℈. iiij. salis gẽme. ℈. ß. agaric⁹ incidat subtiliter ⁊ nõ pistet cũ sale gẽma infundat in oximelle simplici quantuz sufficit ꝑ sui imbibitõe ꝑ horas. vj. passule cũ polipodio buliãt in lib. j. seri caprini vsq3 ad cõsumpti. medieta. ⁊ in fine addant flores ⁊ epitimus ⁊ buliãt vna ebulitõe ⁊ remoueant ab igne ⁊ colet de colatura accipiat quãtũ sufficit ad dissoluẽduz mãne electe. ʒ. x. ꝯfectionis amech. ʒ. j. ß. ⁊ addat expssio agarici facta cũ p̃dicta decoctiõe ⁊ fiat pot⁹. Hũc potũ solutiuũ sumat calidũ in die imediate sequẽti ad diẽ cõplete sumptiõis supradictoruz syru. ꝑ horas octo post finẽ cene imediate p̃cedentis sup quẽ põt vna hora dormire cũ ceperit. Cuz vero trãsiuerint hore due ab hora sumptionis siue prius dormiuerit siue nõ amplius dormiat ⁊ vigilet donec trãseant hore. v. ab hora sumptionis pot⁹. ⁊ tũc accipiat ciatũ vnuz aque ordei calide cũ. ℥. j. zucari rub. deinde ad horam prãdeat ⁊ nõ se multo cibo grauet. ¶ Aut. ℞. pill'. indarũ. ℈. ij. pill'. de lapide lazuli. ʒ. ß. misce ⁊ reforment pill'. vij. si pill'. maluerit q̃z potuz istas capiat eo ordine qui dictus est de potu.

Margin notes: Flobothomia. Farmacia. Digestio. Euacuatio. Lauatio. Pillule.

¶ Scđa intentio. Diuertat humor a partib⁹ inferiorib⁹ ad superiores iuxta intentionẽ secũdã. Hec aũt adimplet instrumẽtis varijs. scz cuz fricatione brachioruz cũ appositione ventosarũ sup spatulas cũ scarificatione ⁊ absq3 scarificatione cuz positione manuuz ⁊ brachiorum in aqua calida cum flobotomia vene basilice ⁊ cuz vomitu fiat igit diuersio cum aliquo suprascriptorum. **Scđa intentio.**

¶ Tertia

Tertia intentio. Ab intus: ¶ Tertia intentio. scz emoroidarū exsiccatio varijs adimplet instrumentis. scz cuz rebus ad intra et ad extra administratis. ¶ De his q̄ ab intra administrant ē assumptio duar dragmar galbani sicci cuz aqua dissoluti stomacho ieiuno. De quo dixit Aui: x vij. tertij ex reb⁹ electis et exptis ē in potu sumere. ʒ. ij. galbani sicci in aqua. Et si sumat tribus vicib⁹ nō redibunt. Et idē affirmat Joānitius. Et potus aq̄ aluminose stomacho ieiuno valet vt affirmat Aui. *Ab extra.* ¶ Et ab extra multa sunt q̄ applicari pnt. Et prio cuz suffumigijs. Scdo cuz lotionib⁹. Tertio cū linimentis. *Suffumigatio.* ¶ De qb⁹ est suffumigatio cuz tamarisco de quo dixit Auic. vt in fen supra allegato q iuuat accipiat. ʒ. j. tamarisci grosso modo côtusi et supaspergat prunis accensis existentib⁹ in vase sub scāno pforato super qd sedeat patiens cū pānis inuolutis ita qd fumus exire scānum nō possit et ano recipiat. *Aliud. fortius.* ¶ Aut. ℞. bdelij. ʒ. ij. et fiat suffumigiuz eo modo qui dictus est. *Fortius.* ¶ Qd si suffumigiuz voluerit efficaci⁹ faciat cū bdellio. et cōsimiliter valet suffumigium factum cum sandaraca. ¶ Qd si suffumigium priorib⁹ efficacius voluerit fiat cuz. ʒ. j. anacardi pulverizati modo grosso et prunis aspersi. De quo dixit Aui. q erat forte in exsiccādo. Et Joānitius dixit q frequēs suffumigatio cū anacardo fcā emoroidas cadere facit. *Lotio.* ¶ De lotionib⁹ cōfert lotio q̄ sic fit. ℞. nucū cipressi corticū exteriorū glandiuz côterant mō gosso et buliant in vino nigro stiptico cū quo calido sepe anus lauet. *Alia.* ¶ Aut. ℞. vrine pacientis et cuz ea lauent sepe. ¶ Ad idē valet sessio in aqua aluminosa. *Linimētū* ¶ De linimentis valet succ⁹ ex cornis exp̄ssus i quo lana īfundat et emoroidis supponatur nāqz dixit Rasis. ix. ōtinē. q oino delet eas. ¶ Aut. ℞: pomū colloquintide integrū ex vno latere pforetur et impleat oleo cōmuni et ponat super cineres calidos et buliat. deinde exprimat et cū ea expressura emoroide liniant. Aut infundant coctū in dicto oleo aut expressione calida et superponat emoroidibus cuz velocitate eas resoluit. De rebus expertis resoluentib⁹ et dolorem sedantib⁹ est succus plumbi qui sic fit. ℞. olei de crisomilis. Qd si non habet sumatur oleū nucleoruz psicorum. ʒ. j. ß. ponatur in mortario plumbeo et cuz pistello plumbeo ad solē ducatur longa cōtrione donec inspissetur et veniat quasi ad formam vnguenti cū quo calido liniant emoroide sepe. nā hoc est vltimuz. Amen.

¶ De dispositione ppinqua ptisi.

¶ Consilium 73.

Iste iuvenis mutinensis si nō est vt credo modo ptisicus: est tamen multum ad ptisim paratus vt faciliter apparere pōt cōsideranti signa ab Auic: posita. x. tertij. c. de preparatis ad ptisim. Est eo res grauior cuz patiatur catarrum salsedinem participantem: cuius pars in pulmonē descendens excitat interdum tussiculam. aliqualis pars tendens ad stomachum impedit digestionem bonam fieri. altera vero pars aliquādo descendens per partem tolli posteriorem veniens ad humeros et difficilem facit eorum motū. Quapropter iste iuuenis vltra periculum ptisis est expositus multis alijs egritudinibus ratiōe catarri de quibus Auic. mentionem facit. v. tertij cap. de catarro. Unde res ista ex parte medici indiget magna diligentia ex parte infirmi seu pacientis magna obedientia.

Partes cure: ¶ Preseruatio a ptisi et cura catarri trib⁹ cōplet medicinalib⁹ istrumētis. Dieta potione et cirurgia.

Per dietam. ¶ Dieta cōsistit in debito regimine sex rerum non naturaliū de quibus est aer a quo principiū faciaz.

De aere: ¶ Ab aere caueat frido et hu. et vētoso pcipue flāte austro et borrea et ab aere fumoso aut malum odorez hñte. ¶ Ex reb⁹ q̄ aeri cōicant nocet capitis et corporis nimia tectura ex qua corpus nimis calefiat. Sicut ēt nocet adeo leuis tectura vt caput aut corpus frigeat vel frig⁹ sentiat. ¶ Dimittat ēt omne id. qd pect⁹ strigit gulā aut vētrē ex vestib⁹. ¶ Uitet ēt nimiā capitis aut corpis calefactionē et habitare loca hūida aut vbi sit fum⁹ aut puluis. ¶ Eligat sibi aerē clarū quietuz declinātez ad aliqualē caliditatez et siccitatē: qui si talis naturaliter nō habet fiat arte icendēdo ignē in camera cuz lignis siccis boni odoris sicut sunt ligna iunipi abietis lauri et c. sz existēte hoz lignorū odore i camera aut fumo nō itret sed postquā cessauerit. ¶ Teneat caput ita tectuz vt nō sentiat frigus neqz ita caliduz vt sudet. ¶ Corp⁹ vero vestib⁹ ita muniat vt nō extuet neqz ita paruz vestiat vt frigeat pedes teneat debite calidos igni nō ppinquet nisi p quāto pellat frigus. ¶ Locus habitatiōis pprie camere sit iter duo solaria cuius fenestre sint versus orien. aut septētrionem exposite sintqz longinqua a cursibus aquarum aut cloacis.

De accidētibus ai. ¶ Accidentia anime ex quibus indebite spiritus et hūores mouent fugiēda sunt sicut furor ira tristitia timor melācolia sollicitudo. Cōuenit gaudere letari bene spare de sua salute et cuz amicis et dilectiz cōuersari. Et qz coit⁹ ad animi accidētia reducit dico q ipm fugiat tāqz nocēs singulis suis dispositiōib⁹.

De motu et quiete. ¶ Caueat ab omni forte exercitio quōcunqz fiat siue peditando siue equitando forte exercitium calefaciendo corpus facit fumos ad caput eleuare et cuz hoc facit indigētiam maioris dilatatiōis pectoris. primum catarrum augmentat. et fm facit incurrere periculuz fracture vene pectoris. Nocet foriz exclamatio: longa retentio ānelitus: et omne exercitiū in quo caput inclinetur et incuruetur pectus. Cōcedit ante prandium et cenam prandio iam digesto leuis ambulatio per loca plana euacuatis primo supfluitatibus prime et scde digōnis. Sed magis placet loco talis exercitij fiant fricationes incipiendo a genibus et trahendo ad pedes postea ab inguinibus ad genua inde ad brachia sz nullo mō ad pectus. Laudatur ēt leuis capitis pectinatio ante prandium cū aliquali fricatione capitis sed leui. Nō multum eleuet loquendo vocem sed potius submisse loquatur.

De somno et vigilia. ¶ Nocet Somnus meridionalis et quicunqz imediate post cibum factus et omnis somnus multum longus et resupine dormire et capite depresso. Conuenit somnus primus super latus dextruz. ij. super sinistruz. Qd si non sufficienter dormiuerit vertat sup lat⁹ dextruz. Sitqz somn⁹ sex aut septē horarū nō ampli⁹ octo neqz mior quiqz. Sitqz capite debite ellevato et corpe pānis tecto. nā tertia primi cap. de regimie ei⁹ q comedit. Multis coopire pānis et ceruical eleuare sunt ex illis q̄ in digerēdo iuuāt. Et ad vltimū qdem vt mēbrorum situs ad iferiora sunt declinātes et nō ad superiora. Neqz prius dormire icipiat quā transiuerint hore due aut saltē vna cum dimidia a fine cene. Sed si ppter aliquā causam contingeret ne sufficienter in nocte dormiret dormiat in die et potius ante prandium quam post.

De cibo et potu mal. ¶ Cibi omnes qui sunt mali aut difficilis digestionis nocent et qui sunt salsi acuti amari et vehementer dulces non conueniunt vitet panē azimum aut male coctum et omnia cibaria ex pasta azima facta. ¶ Ex carnibus non conueniunt antique vt bouum caprarum et c. neqz intestina animalium vt sunt cor pulmo venter intestina splen et c. nec cutes neqz caput neqz carnes habentiū collū longū vt sunt anates ansares et c. et omnium aliarū que degunt inval-

libus aut paludibꝰ ex his que ab animalibus exci-
piuntur nocet butiruz caseus antiquus ⁊ lac ⁊ oua
nō recentia. ¶ Pisces generaliter sunt mali cū sint
frigidi ⁊ humidi multe euaporationis ad caput ⁊ p̄-
cipue nocēt saluti. ¶ Ex legumibꝰ dimittat oiz eorū
corpora tanq̄z ventosabiliz. ¶ Herbe oēs q̄ sunt mul
tuz i caliditate ⁊ sicci. eleuate sicut ruta mentastruz
ysopus ⁊c. nō cōueniunt neq̄z ille q̄ sunt mulū fride
⁊ hu. vt portulaca cucurbita citrulli anguria mello
nes. nā ista apud arabes iter olera ꝯnumerant. ¶ Et
caueat ab oibus acrumibus ⁊ fructibus illis exce-
ptis de q̄bus postea dicet̄ vinū potēs nō ꝯuenit ne
q̄z pōticū neq̄z grossuz turbidum nouū aut multuz
Cibi boni: dulce. ¶ Caueat a ꝯditis ex melle aut zucaro calidis
Panis. multū. ¶ Panē sibi eligat ex faria nō ex toto a fur-
fure mūda ex bono frumēto optime mūdo q̄ sit de-
bite coctꝰ cōpetēter fermētatus paruz q̄d hn̄s salis
⁊ fuerit diligēter comassatus hn̄s vnū diē nō am-
plius tres. ⁊ cuz comedit̄ cortex abijciat̄ exterior.
Carnes: ¶ Carnes cōueniūt ex fasianis ꝑdicibus turdis alia
ruz ꝑuarū auiū degētiū i nemoribꝰ vt filomene fice
dule ⁊ caponuz iuuenū gallinaꝝ iuuenū pullaꝝ ca-
prioli leporis iuuenis edi castrati agni annualis vi-
tuli lactātis ⁊ horuz aialiuz anteriora sunt posterio
Oua. ribus ꝑtibus p̄stantiora ⁊ melius elisse quā asse pre
pant̄ ꝓpter stōi paciētz debilitatē. ¶ Cōcedunt̄ oua
recētia sorbilia aut tremula vel in aqua fracta non
dura abiecto albumīe ⁊ caseus recēs aliq̄n ⁊ i raro
Pisces. vsu. ¶ Si q̄n accipit pisces sint ꝑui squamosi ex aq̄s
bonis currentibus capti licet aliquando concedun
tur anguille tenche ⁊ ceteri similes. Ad ingrossan-
duz catarrū cū tales pisces sint viscosi nutrimēti ⁊
difficilis digōnis ⁊ catarrꝰ satz grossus videt̄ mihi
Brodiū ci q̄ satiꝰ sit eos dimitere. ¶ Cōuenit brodiū ciceꝝ ru-
cerū. beorū ⁊ cū voluītas cēt abstergēdi pectꝰ ꝓpter māz in
eo collectā nō īcōueniret vt grana postquā essent co
cta pistarent̄ ⁊ dissoluerent̄ cū sua decoctiōe ⁊ po-
Fercula. stea colarent̄ ⁊ colatū ad ignē reduceret̄ ⁊ fiet fercu
lum. ¶ Cōcedit̄ ēt ad eandez itentionē ferculum ex
Herbe. farina fabarum factuz ex granis. Cōceditur far or-
deum fractuz ⁊ ptisana nō colata. ¶ Ex herbis cō
ceduntur borago buglossa lupullus feniculus endi-
Fructus. uia cicorea tarasacō ⁊ si misceant̄ herbe fride cū ca
lidis pōt iterdū eis vti. ¶ Ex fructibꝰ ꝯcedunt̄ passu
le enucleate dulces ⁊ due aut tres carite albe aut ci
trine i p̄ricipio mēse gratia leniendi vētrē auellane
priꝰ torrefacte ⁊ meliꝰ est eis vti in ferculo quā alio
mō ⁊ amigdale dulces excoriate ⁊ citoniuz coctū i
Cōfectōes fine mēse post q̄d nō bibat̄. ¶ Ex cōfectiōibus con-
cedunt̄ diamigdolatum seu marzapana coriandri
habentes vnā zucari coopturā q̄ sumant̄ post ci-
bum si vero multā in vētre sentiret ventositatē vti
posset in p̄ricipio mēse anisis hn̄tibus vnāz zucari
Grana. coopturā. ¶ Conueniunt aūt grana pini prius tri-
bus vicibus in aqua calida infusa in vmbra exsic-
cata. postea cum zucaro trium coctarum condita.
De inani- ¶ Nocet inanitio nimia siue fit ex cibi abstinētia
tione ⁊ re- hoc ē ex nimia paucitate siue fuerit ex sup̄flua euā-
pletione. tiōe. Nā ista ꝑducūt ad debilitatē virtutis q̄ i ca-
su ꝓposito fugiēda ē. Neq̄z minꝰ nocet sup̄flua re-
pletio nō solū hūoralis sz ēt cibalis ⁊ p̄cipue reruz
probibitarum. Nam superflua repletio si fuerit ex
cibis aptis euaporare eorum euaporatione replebūt
caput ⁊ augmentabunt catarrū aut ꝑꝑ debilitatē
caloris inati acq̄ret̄ calore extraneꝰ excitatiuꝰ vapo
Cōdi. cir- rum ad caput q̄ ē multū verēdū quapropter opor-
ca cibum. tet in mēsurando suū cibuz vti magna diligentia.
Prima. ¶ Primo ne tantum cibum sumat vt ex eo in stoma
Scd̄a. cho sentiat grauitatem aut tensionem. ¶ Secundo
nō sumat cibū nisi p̄senserit priorē assumptum esse

digestum. ¶ Q̄d si sentiret cibum in stomacho esse V omi malus.
corruptū q̄ cognosceret ex eruptuatione fetida quaz
sentiet q̄ solet cōiter expelli vomitu. Laudo cibum
corruptū euacuari sed nō vomitu ꝓpterea q̄ vomi
tus mouet materias versus caput ⁊ ip̄m replet. Itē
humores a vomitu ponunt̄ in motu. vnde postea
mouent̄ ad pectus. Amplius cū vomitus p̄cipue in
Pillule. illis q̄ ad ipsum nō sunt parati faciūt pectoris extē
sionē ⁊ alia eruptionē venarū pectoris. ¶ Quare vi
det̄ vt melius sit vt ante cibū ꝑ horaz sumat duas
aut tres pill'. aloes loti. ¶ Q̄d si cōprehenderet cor-
ruptionem ipsam esse intestinis interioribus q̄ co-
Clistere. gnosceret ex rugitu in partibus illis aut grauedinē
eā euacuet cū clisteri q̄ sic fit. ℞. malue blite mercu
rial' añ. m. j. furfuris. p. j. fiat decoctio de qua co-
lata sumat̄ lib. j. ß. cui addantur cassie zucari rub.
añ. ℥. j. yerapig. ℥. ß. olei violati olei de aceto añ.
℥. j. ß. salis. ℈. iiij. ⁊ calidūz supponatur stomacho
Tertia. ieiuno. ¶ Quod si in ventre sentiret multam vento-
sitatem adde decoctiōe anisi carui añ. ℥. j. ¶ Tertio
si appetitus ad comedēduz magnus esset nō come-
Quarta. dat vsq̄z ad sacietatē imo a mēsa surgat cū reliquijs
famis. ¶ Quarto. Non comedat in vna mēsa diuer
Quinta. Beneficiū sa cibaria q̄ si aliquando contingeret ab eo inci-
piat q̄ est digestionis facilioris. ¶ Quinto. Non tā
tum bibat vt cibus in stomacho natet. ¶ Curet om
ni die habere ventris beneficium bis aut saltem se-
mel. Q̄d si non poterit naturaliter saltem arte cum
suppositorio ex melle aut radice blite superuncta ⁊
sale conspersa vel cum clisteri vt supra ordinat vel
Cura per potionē. assumptione pill'. suprascriptarum.
¶ Cura per potionē dz medicus plures habere in
tentiōes. Unā ad materiā minorādā. Aliā ad ip̄az
digerendā. Tertia eandē māmm erradicandā. Quar
ta ad diuertendū. Quinta ad sistendū catarrū. Se-
xta ad cōfortādū caput ne materiā multiplicet. Se
ptima ꝯfortet̄ pectus ne māmm suscipiat. Octaua cō
fortet̄ stomachꝰ ⁊ mēbra naturalia vt bonaz faciat
Prima intentio. Minoratio. digestionē ⁊ corpus macrefactū impinguetur.
¶ Prima itentio implet̄ sic. ℞. pill'. yere simplicis
℈. ij. agarici. ℈. j. zenzi. gra. ij. diaganti gra. iij.
misce ⁊ cuz oximelle simplici ⁊ aq̄ nenufaris refor
ment̄ pill'. septē istas pill'. materiā a capite ⁊ a pecto
Secūda intentio. Digestio. re minorātes accipiat ꝑ horā vnā ante diez postea
differat prādiū suū ꝑ horas. v. i fine q̄rū prādeat.
¶ Digerat̄ materia iuxta intentionē secūdaz. ℞.
syrupi de liquiricia. ℥. vj. syrupi vio. mellis ro. co-
lati. añ. ℥. ß. aq̄ ordei excoriati. ℥. ij. nenufaris. ℥.
j. misce. Iste est syrupus ꝓ vna vice. istū syrupū di
gerentē materiā salsam in capite. ⁊ eā que est in pe-
ctore sumat calidū ⁊ nō tepidū per horā ante diē ⁊
eo vtat̄ per octo dies aut quāto videbit̄ medico p̄-
senti qui ispiciendo diligēter materiā cōprehendet
Tertia intentio. Euacuatio. esse euacuatiōi paratā ⁊ eo taliter vti incipiat i die
imediate sequēti ad diē sūptōis suprascriptaꝝ pill'.
¶ Eradicet̄ materia euacuādo iuxta tertiā inten-
tionē. ℞. pill'. aurearū pill'. de yera simplici agarici
añ. ℈. j. misce ⁊ cū electuario de succo ro. reformē
tur pill'. vij. numero. Istas pill'. materiā eradican-
tes sumat in die imediate sequenti ad diem cōplete
sumptionis suprascriptorū syruporū ꝑ horas. viij.
a fine cene imediate p̄cedentis sup̄ quas pōt cuz ce-
perit per horā dormire ⁊ postea surgat ⁊ ambulet ꝑ
cameram semiclausis fenestris ⁊ supponat ventri ⁊
ylijs pānum calidūz plus quā tepiduz partes illas
leuiter fricet. deinde sup̄ easdē partes dimittat pā-
num ⁊ sic stet donec ab hora sumptionis pill'. trā-
seant hore quinq̄z in fine quaruz sumat. ℥. v. aque
ordei excoriati cum. ℥. ß. zucari vnius cocte ⁊ inde
ad horam prandeat.

¶ Materia

Quarta intentio. Diuersio, fricatio, Ligatura. Ventose.

¶ Materia. diuertatur iuxta quartā intentionem.
Diuersio a capite ⁊ a pectore fieri pōt diuersis istru
mentis cum fricationibus.
¶ Primo a genibus ad pedes postea ab inguinib⁹
ad genua inde ad brachia sed nō ad pectus.
¶ Scd̄o cū ligaturis coxaꝝ iuxta inguina ⁊ cū liga
turis dolorosis ꝑ tres digitos supra cubitos ⁊ cuꝫ
he ꝑtes ligate fuerint ꝑ quartaꝫ hore dissoluant̄ ⁊
fiant fricatiōes. ¶ Ponant̄ ventose sup natcs cum
scarificatione ⁊ sine scd̄m qd̄ videbit̄ medico pn̄ti.
¶ Materia etiā diuerti pōt a cerebro ad os cū eua
cuatione sicut cū gargarismo ⁊ masticatorio ⁊ simi
liter sternutatorio. sꝫ isti modi diuersiōis nō placēt
Mollē q̄ mā agitaret̄ ꝑ hec ī capite ⁊ comota flue
ret in pect⁹. Et iō laudo q̄ magis diuertat̄ cū nasi

Caputpurgium.

purgio q̄ sic fit. ℞. aquaꝝ maiorane. ℥. j. violaꝝ.
℥. ß. succi folioꝝ blitꝫ. ℥. j. zucari candi. ʒ. ij. misce
de hoc liquore tepido nō calido nō frido trahat ꝑ
naras stō ieiuno tātū ī mane ꝑ horā an̄ prādiū dua
bus aut trib⁹ vicib⁹ in ebdomada trahendo ꝑ vice
v. aut. vj. guttas ⁊ sic faciat trib⁹ vicibus vna post
aliaꝫ: ⁊ nō se exponat aeri frido qn̄ sic attrahit nec
calido donec comederit ⁊ fieri incipiat postq̄ꝫ pill'.
erradicatiuas sūpserit ꝑ dies tres ⁊ cū attrahit fle
ctat caput ad posteriora ⁊ habeat os aqua plenum.

Quinta intentio. Cōtra catarrum.

¶ Sistat̄ catarr⁹ iuxta q̄ntā intentionē. ℞. diaco
dionis in forma solida. ℥. j. isti⁹ cōfectionis teneat̄
in ore inter dentes ⁊ genā ad quātitatem vnius bo
ne auellane. ¶ Aut. ℞. diacodion in forma solida.
℥. ij. spodij. ℥. ß. boliarmeni. ʒ. iij. camphore gra.
j. misce ⁊ cum syrupo de nenufare reformetur con
fectio in mortario absq̄ꝫ igne. Si medicamē volue
rit priore efficaci⁹ de hac cōfectione teneat ī ore in
tra genā ⁊ dentes ad quātitatē vni⁹ auellane grosse
ꝑ noctē totā. ¶ Aut sumat quādo vadit dormituꝫ
ʒ. j. boliarmeni cū modico vini albi ꝑmixti cum aq̄
rosata vel gargarizet qn̄ vadit dormitū duab⁹ aut
tribus vicib⁹ de vino stiptico in quo thus bulierit.
bis vti incipiat postquā eradicationem sumpserit.

Sexta intentio. Cōfortatō cerebri.

¶ Cōfortet̄ cerebruꝫ iuxta itētioneꝫ sextā ne mām
multiplicet. ℞. mirabolanū vnū cōditū chebuluꝫ.
istud mirabolanū sumat ī aurora aut ī mane cū sur
git ad libitū ter ī ebdomada quocūq̄ꝫ tp̄e ān̄i. Post
ei⁹ sumptionē stet ieiun⁹ horis trib⁹ ad minus ⁊ co
taliter vti īcipiat ad libitū postquā solutiuū accepit
erradicatiuum. ¶ Supaspergat̄ capitis cōmissuris
qn̄ vadit dormitum īfrascriptuꝫ puluerem. ℞. lau
dani. ʒ. j. ß. thuris sandarace an̄. ℈. ij. rosarum. ʒ.
j. pistent̄ subtiliter ⁊ fiat puluis ⁊ de mane cum sur
git pectinetur caput ⁊ leuiter fricetur. ¶ Aut. ℞. ni
gelle ꝑ dieꝫ ⁊ noctē in aceto infuse. deinde ī vmbra
exsiccate postea parum torrefacte vltimo pistate ⁊
ligate in sindone rara ⁊ sepe odoretur istorum vta
tur mō vno modo alio licet vti eis possit etiā simul.

Septima intentio. Cōfortatō pectoris.

¶ Pectus cōfortet̄ ne materiā suscipiat iuxta se
ptimā itentiōeꝫ. ℞. syrupi de mirto. ℥. j. ß. aquaꝝ
vngule caballine capillorū veneris an̄. ℥. j. ß. misce
iste est potus ꝑ vna vice. sumat caliduꝫ ꝑ horā ante
diē ⁊ cōtinuet ip̄ꝫ per dies octo. ¶ Aut. ℞. loch de
pulmōe vulpis. ℥. ij. de isto sepe accipiat ad quāti
tatē vni⁹ auellane ⁊ teneat ī ore ⁊ ip̄ꝫ cū ligua hinc
inde ducat ⁊ sicut dissoluitur paulatim deglutiat.
¶ Ad idem sūme laudat̄ sumere. ℥. ij. pulmonis vul
pis pulverizati ⁊ cū rob vini sumpti liniat̄ pectus
cum oleo mirtino calido cui crocus sit admixt⁹ nā

De croco.

crocus multis efficitur laudibus in confortādo pe
ctus ⁊ ānelitum. vnde. x. tertij. ¶ Et scias q̄ crocus

Nota.

est de sūma mediciarū cōferentiū dilatationi āneli
tus ⁊ asmati ꝑpterea q̄ ꝯfortat istrumētuꝫ ānelitus
⁊ facilē efficit ipsum. ¶ Oportet multum aduerte
re ne res multū calide huic iuueni approximent̄ ꝑ
pter sui catarri salsedinē q̄ mihi est valde suspecta.
¶ Si tn̄ pect⁹ eēt impeditū ꝑpter materiā q̄ ī ip̄ꝫ de
scendisset vti posset diayris eo mō q̄ dictus est de
loch de pulmōe vulpis ⁊ simil'r sumere posset syru
pum de ysopo cum aqua vngule caballine naꝫ ma
teriam abstergit ⁊ anhelitum facilem reddit.

Octaua intentio. Cōfortatō mēbroꝝ naturaliū.

¶ Cōfortet̄ stōs ⁊ mebra naturalia vt bonā faciāt
digōneꝫ ad hoc vt corpus carnosum fiat iuxta in
tentionē octauā. ℞. brodij pulle debite cocte. ℥. vj.
zucari albissimi. ℥. ß. misce. Hoc brodiū virtutum
naturaliū ꝯfortatiuū restauratiuū hūidi substātifi
ci ⁊ humorū equatiuū ⁊ itestinoruꝫ lenitiuū sumat
in aurora diebus intermissis ⁊ melius esset eo vti
omnibus diebus. ℞. pulparum alarum ⁊ pectoris
caponis iuuenis debite coctaꝝ. ℥. vj. amigdolarū
dulciū excorticatarū. ℥. j. fisticorum mundatorū.
ʒ. vj. pinearum mundatarum ⁊ ī aqua calida infu
sarum quater ⁊ exsiccatarum in vmbra. ℥. j. auella
narū mūdatarū. ℥. ß. iuiubaꝝ numero. vj. seminuꝫ
cōim fridoꝝ maioꝝ. ℥. j. minoꝝ fridoꝝ. ℥. ß. passu
laruꝫ nigraruꝫ pulparū sebesten an̄. ℥. ß. liquiricie
rase ⁊ munde. ℥. ß. amidi. ℥. j. draganti gūmi ara
bici an̄. ʒ. ij. electuarij regū. ℥. iij. mente sicce. ʒ. ij.
nucis musc. macis an̄. ʒ. j. ß. scorie ferri. p̄parate. ʒ.
j. specierū aromatici rosa. descriptōe garbrielis. ʒ.
iij. triasādalorū sine cāphora. ʒ. ij. gēarū margari
tarum electuarij de gemis sine speciebus. ℥. ß. peni
diarum ꝑtes duas zucari trium coctarum partem
vnam de his ambobus quātum sufficit pro confe
ctione. Carnes incidantur subtiliter postea in mor
tario lapideo optime pistent̄ puluerizāda subtiliter
puluerizent̄ ⁊ pistāda pistent̄ deinde oīa simul mi
sceant̄ ī mortario cum duab⁹ ꝑtibus aq̄ absinthij ⁊
vna aque buglosse de ambabus quātuꝫ sufficit pro
cōfectiōe solida ex q̄ fiat cōfectio ī morsellis: quorū
glibet sit triū dragmaꝝ. ¶ Istas ꝯfectiōes virtutuꝫ
naturaliū ꝯfortatiue ⁊ ꝑprie epatis restauratiue pro
prie hūidi substātifici oīꝫ mēbroꝝ sumat morsellos
duos ī mane saltē ꝑ horas duas ante prādiū ⁊ ite
rum duos ante cenam per horas duas prandio iaꝫ

Vnctiō.

digesto. ¶ Placet insup vt vtatur infrascripta vn
ctione que est siccitatis dorsi ⁊ totius corporis re
missiua ⁊ earundem partium humectatiua. ℞. oleo
rum violati. ʒ. j. ß. amigdolarum dulcium sisami
an̄. ʒ. vj. citoniorum. ℥. ß. butiri absq̄ꝫ sale. ℥. ß. se
minum cōmunium minorum frigidorum. ℥. ß. dra
gant gūmi arabici an̄. ℥. ß. vitelli ouorum numero
duo boliarmeni. ʒ. ij. seminis acetose. ʒ. j. rasure
eboris. ʒ. j. ß. Cere albissime quantum sufficit pro
vnguento molli draganti gūmi arabici infundan
tur saltem per diem naturalem in partem dictoruꝫ
aleorum quantum sufficit ad ipsorum imbibitio
nem ⁊ mollificationeꝫ ⁊ reliqua puluerizanda pul
uerizentur subtiliter ⁊ inde omnia misceantur ⁊ fiat
vnguentum molle. ¶ Ex hoc vnguento frido tem
pore calido vngatur tota spina a collo exclusiue vs
q̄ꝫ ad os caude inclusiue saltem per latitudineꝫ quat
tuor digitorum ⁊ hoc fiat bis in die. s. ꝑ horā ante
prandium ⁊ per horam ante cenā tempore vero fri
gido dimittatur ⁊ cum locus fuerit vnctus coopia
tur ne sit nimis calidus neq̄ꝫ frigus sentiat.

Cura ꝑ cirugiam.

¶ Cura per cirurgiam completur abrasa parte co
ronali vbi comissura sagittalis coniungitur coro
nali fricetur cū cepe squillitico infuso in aceto tam
diu donec locus rubeat ⁊ vesicetur ⁊ inde aperian
tur vesice ⁊ superponatur caulis ad ignem parum
calefactus ⁊ sepe permutetur cum vero consolida

Vesicatorium.

tur iteruꝫ fricetur. ¶ Quod si contingeret ne per fri
cationē vesicaretur locus eidem parti ponatur me

dicamen ꝙ sic fit. ℞.fermenti. ℥.ß.cantaridaruz
abscisis capitibus alis ⁊ pedibꝰ.ʒ.j.ß.puluerizent
⁊ cũ modico aceti cuz fermẽto reducant ad formã
paste ex qua fiat pallula ad quãtitatẽ vniꝰ piconis
⁊ comissure applicet ⁊ tãdiu maneat donec locus
Cauteriuz actuale. — vesicet ⁊ īde fiat vt dictũ ē. ¶ Põt fieri cauterium
actuale sz locꝰ eligẽdꝰ ē vbi terminat digitꝰ mediꝰ
manꝰ paciẽtis posita manu ad radicẽ nasi ⁊ caueat
cauterizãs ne faciat cerebruz ebulire postea remo-
ueat scara ⁊ seruet locus apertꝰ. ¶ Bauerius.

¶ De dolore renali ⁊ paralexi brachiorum tibia-
urm ⁊ crurium.

¶ Consilium 74.

QUe mihi scripta sunt de dispositione spe
ctabilis viri Francisci petri archangeli
diligenter ⁊ accurate legi. Cognoui prin
cipium egritudinis regimen precedens
⁊ eius naturalem complexionem ⁊ egritudinis va-
rias mutationes ⁊ accidentia vel potius alias egri-
tudines superuenientes. De quibus vna fuit dolor
renalis alia paralisis brachiorum ⁊ tibiaruz ⁊ cru-
rium. ¶ Arbitror quecũqꝫ fuerit aproximata debite
⁊ canonice fuerint administrata cum intellexerim
doctissimos phisicos sue cure prefuisse de quibus
Questio. — nihil aliud est arbitrandum nisi ꝙ bene ⁊ canonice
processerit. ¶ Fuit vt coniectura sum assecutus īter
doctores assertatio nunquid dolores superuenien-
tes qui potius appellari debẽt accidentia quã egri
tudines cum sint operationes corrupte lese fuerint
Baueriꝰ. — renales aut colici. ¶ Ego in ꝯtrouersia ista nolo me
constituere iudicem. Hoc vnum affirmo ꝙ simul
possunt esse dolor renalis ⁊ colicus quoniam cau-
se simul esse possunt igitur ⁊ effectus ab illis proce-
dentes. consequentia nota. ⁊ assumptum patet ex
Aui.xvj.tertij.c.de colica ⁊ ab eodem .xviij.tertij
cap. de lapide renum. Nunquid iste neruorum de-
fectus videlicet brachiorum tibiarum ⁊ cruriuz fue
rit per crisim doloris colici ita ꝙ materia faciens
colicũ dolorẽ sit pulsa ad membra predicta ⁊ fece-
rit illam membrorum impotentiaz. Non est dubiũ
ꝙ paralisis põt esse crisis colice. vnde Aui.xx.tertij
cap.ij. paralisis quod est crisis colice ⁊ quandoqꝫ
remanet cum ea ⁊ sensus ⁊c. Sed nunquid colica
precesserint est dubiuz. Aliquando ex febribus tem
poralibus est mutatio ad paralesim. Unde Aui.ca.
supra allegato ad paralesim quandoqꝫ est mutatio
⁊ apoplesiam ⁊ epilepsia colerica ꝓfocatio matricis
⁊ febribꝰ temporalibus ꝺm semitam crisis. ¶ Sed
he dubitationes nil pacienti conferunt.
Quid cõsiderandũ. — ¶ Illud quod ꝯsiderãdũ mihi videt ē nũqd balneũ
ī hac dispõne ꝯferat quantũ ad neruoꝝ laxitudinẽ.
Primum dictum. — ¶ Cũ diligẽter ꝯsiderarẽ mihi videt ꝙ stãte virtu
tis fortitudīe ⁊ ꝑcipue vitalis ⁊ corpꝰ sit īfebriens ꝙ
balneũ sibi coferat. Et ī casu placeret balneũ cãda
nellarum territorij senaruz mõ q statim dicet. Nã
illud balneum habet virtutem ferream cum partici
patiõe salsedinis a[...]nis. Et volũt nonnulli ꝙ vir-
tutẽ habeat ereã. Et tale ē. Quod huic ꝓposito ē ꝯue
Auic. — nientissimũ. Un̄ Aui.ij.primi cap.illo: Quidã orna
te loquẽtiũ dixit. Erce qdẽ aque ferree ⁊ salse iuuãt
in egrtudinibus q̃ fiunt ex fritidate ⁊ hũiditate ⁊ in
doloribꝰ articulorũ podagre ⁊ ꝯferunt lassitudini:
i.paralisi asmaticis ⁊ egritudinibus renum ⁊c. Et
ij.cano.simplici.ccc.lxxxix. ⁊ aque sulphuree ⁊ eree
sunt bone renibus ⁊ colice. Et eodem loco aqua fer
rea est bona spleni ⁊ stomacho. Et aqua erea est bo
Scdm dictum. — na ⁊ proxima illi. ¶ Dico vlterius ꝙ balneũ sulphu
reuz est illi cõueniens precipue si cuz sulphure fue
rit aliquid aluminis. Quod sua stipticitate mẽbra cõfor

tet. Cuiusmõi ē balneũ petrioli: ⁊ balneũ sancti phi — Auic.
lippi. Scda.i.c.supra allegato. Sulphuree vo aq̃
neruos mundificãt. ¶ Usus horum balneorũ talis
esse debet ꝙ corpus sit bene ⁊ diligẽter purgatum.
¶ Et cum egritudies neruorum nõ nisi farmaco pur — Mesue.
gent vt dixit Mesue ⁊ Aui.j.tertij.ca.de apople. — Auic.
ad finez. Et scias ꝙ apoplesia ⁊ palisis cõstringunt
meatus cibi quare non possunt medicine facientes
euacuationẽ euacuare ex materia faciẽtes ipsas pro
prie. ¶ Quapropter si vnica euacuatione nõ poterit
sufficiẽter purgari: qr forsan ꝓpter lõgã egritudinẽ
nõ tolleraret fortẽ solutionẽ: fiat ī duabꝰ aut tribꝰ.
Nã hoc ē fundamentũ cure vt accedat bene purga
tus. Quo fcõ petat balneũ dicti Petrioli licet bal
neũ scti phi. sit efficaciꝰ sz ꝑꝑ alia cõmoda plꝰ pla-
cet balneuz petrioli ad qd itur de mense Aprilis ita
ꝙ ibi sit de mẽse Maij ī pricipio. nã ad balneũ stã
dum ē ꝑ mẽsez aut ampliꝰ. Si tardiꝰ accederet ma
nendũ ibi cẽt de mẽse Junij tꝑe calido in quo male — Modus.
fert balneuz. ¶ Cumqꝫ ad ipsuz applicuerit quiescat
ꝑ duos aut.iij.dies. Quibꝰ exactis circa solis or-
tuz portet ad balneũ caldanellaꝝ ī quo balneet cor
pus totũ ꝑ spaciũ vniꝰ hore si nõ senserit debilita
tẽ aut molestiã aliquã. Deīde itret balneũ lintiami
nibꝰ calefactis priꝰ ⁊ corpe mediocriter pãnis tecto
tẽtet si põt sudare. Si sudauerit faciat pãnis cali-
dis corpꝰ exsiccari: postea se induat. Si nõ sudaue-
rit eũ steterit ꝑ horã vnã ī lecto se induat ⁊ inde ad
horã prãdeat ⁊ eadẽ die nil aliud faciat. Et silẽz or-
dinẽ teneat ꝑ tres dies ꝓximos sequẽtes. ¶ Quibꝰ
ꝑteritis de mane ī ortu solis balneet se ī balneo mi
litũ ⁊ igeniet vt aqua descendẽs ī balneuz det sup
ꝑtẽ posteriorẽ colli. In quo si sibi molestũ nõ fuerit
maneat ꝑ horã. Si ex eo sentiret debilitatẽ statim
egrediat. Postquã egressus fuerit lectum igrediat
⁊ tentet sudare ⁊ faciat vt dictuz est de balneo cal-
denallarũ. ¶ Et posteaquã fuerit idutus accedat ad
duciã cuius casus sit sup caput vbi comissura co-
ronalis cõiungit cũ sagittali qui locꝰ cognoscit po
nendo radicẽ manus paciẽtis ad radicez nasi ⁊ vbi
terminat digitꝰ mediꝰ illic est cõiunctio cõmissura
rũ. Et ab ea incipiat q̃ minus est calida. ¶ Ad quã
stet ꝑ horã si nõ debilitat. Unde surgat ⁊ faciat sibi
caput exsiccari cũ pãnis calidis. Et vltimo fricari
cũ manu caput ⁊ ptẽ posteriorẽ colli cũ īfusiõe quã
inferiꝰ ordinabo. Deinde stet ꝑ horã ⁊ prãdeat. ¶ Cũ
qꝫ trãsiuerint hore.vij.a fine prãdij redeat ad acci-
piendũ aquã capiti eo mõ q dictꝰ est debere fieri de
mane. ¶ Hũc ordinẽ seruare dꝫ quousqꝫ steterit pe
trioli. Quod esse dꝫ tꝑs vniꝰ mensis qñ posset suffer-
re balneũ ⁊ duciã eisdẽ modis q dicti sunt: hoc ex
cepto ꝙ bis in ebdomada se balneet ī balneo calde-
nallarũ: reliquis diebꝰ in balneo militũ: seruatis or
dinibus ⁊ modis qui dicti sunt. Et cum se ducia-
uerit ꝑ duos dies ad vnã duciã mutet se ad aliam
pauluz calidiorẽ: ⁊ ita ꝓcedat donec veniat ad du-
ciã ꝓpinquã calidissime ꝑ duas ducias ⁊ ibi quie
scat donec cõpleat balneationẽ integre. ¶ Et si ꝑ ali
quod accidens nõ possz sufferre balneũ per horã ⁊ pa
riter duciã stet petrioli per amplius tempus quam
illud qd est dictũ. ¶ Huius ordinis cã est qr balneũ
caldenallarũ habet virtutem ferream cum aliquali
alumine ⁊ forsan vt dicunt aliqui aliquid eris par-
ticipat. ⁊ iõ ꝯfert stomacho spleni qui in tanta egri
tudine debet esse debilitati renibꝰ ⁊ neruis vt appa
ret ex superius dictis auctoritate Auic. ⁊ hoc bal-
neũ est leuius balneo militũ. ¶ Loco supradicti bal
nei posset interduz balneari ī balneo sctẽ Lucie vbi
mulieres se balneãt. ¶ Balneũ militũ fit ex aq̃ Pe
trioli cum permixtione aque balnei de ferro ⁊ ideo

balneum

balneum istud hꝫ minerā sulfuree principal'r cū alu
mine ⁊ virtute ferri. quare cōuenit neruis debilib⁹
resoluit lassitatez ⁊ paralesim. Et pōt administrari
sup partē posteriorē colli vbi est origo neruorum ve
nientiū ad brachia. Unde Auic. 2. tertij. In quācꝫ
egritudinibus neruoꝝ intētio est ad posteriorē ptez
colli capiti habēda est cura: qm̄ a cerebro īmediate
aut mediāte nucha oriunꝫ omnes nerui. ¶ Necꝫ ēt
displiceret quādo tollerare posset vt itraret balneū
magnuz petrioli in vespere postq̄ꝫ sumpsisset duciā
in quo staret vsqꝫ ad vmbilicum per tēpus hore me
die aut amplius. ⁊ hoc in diebus postremis. ¶ Et ꝓ
pter comoditates hoꝝ balneoꝝ que petrioli haben
tur ⁊ nō in sancto Philip. dixi ꝙ plus mihi place-
bat petriolum non obstante ꝙ balneuz sancti Phi
lippi esset efficacius.
¶ Uolentes ex balneo vtilitatē cōsequi. Infrascri
pta documēta sunt obseruāda. ¶ Primū ꝙ antecꝫ
balneū intret conetur habere ventris bn̄ficium aut
saltē tentet qd̄ si veniret vt aliquādo solet fieri sti-
pticus faciat sibi fieri ante introitum in balneo cly-
stere tale. ℞. decoctionē capitis castrati cuz malua
⁊ paritaria lib. j. ß. cui addātur mellis. ℥. ij. olei. ℥.
iij. salis. ʒ. ij. ⁊ calidum supponatur. ¶ Secundum.
Si debilitatem sentiret dum esset in balneo statim
egrediatur idem faciat cum aquā accipit ad caput.
¶ Tertiū. Cū in balneo existit nihil bibat si vehemē
ti siti vexareꝫ sumat grana granatorum aut zucca-
rum canditū in ore aut primum in aqua remolitū.
¶ Quartum. Cū egrediꝫ balneū aut exit a ducia nō
comedat necꝫ bibat donec corpus sit infrigidatuz.
¶ Quintū. Post solis occasuz nō stet extra domū.
¶ Sextum. Quando comedit non prius bibere inci
piat quā comederit quincꝫ aut sex bolos ⁊ bibat ꝓ
vice paruz ⁊ potius sepe: sed quātitas totius sit pau
ca. Sit vinum paruum ciseolū non dulce necꝫ acer
bum: sed inter hoc mediū. Sed si arbitraꝫ ꝙ posset
abstinere a vino de quo dubito propter egritudinē
laudarem aquā mellis cū cinamomo aromatizatā.
¶ Septimū. Cibi sint sicut perdices fasiāi turtures
capones iuuenes ⁊ iuuenes galline pulli. ¶ Ex qua-
drupedib⁹ sicut carnes edi ⁊ castrati ab alijs absti-
neat post cibum sumat grana coriandri hn̄tia vnaz
zuccari cooperturam.
¶ Euntibus ad balneū solet aliquādo accidere ru-
bedo oculoꝝ. ¶ Que si acciderit ponātur vētose si-
ne scarificatione sup spatulas. Et postea fiant spatu
larū fricatiōes. Et in oculis ꝓijciaꝫ albumē oui cū
aqua ros. cōquassati cū prius spuma abiecta fuerit:
⁊ in dicto medicamine infundaꝫ cotum ⁊ oculis su
perponatur: ⁊ sepe mutetur ita vt nō exsicceꝫ. ¶ Con
uenit ēt lac recēs in oculis iniectum: Sꝫ cū iniectū
fuerit nō ꝑmittatur diu stare quin oculus mundeꝫ:
quoniā acetosaretur ⁊ oculis noceret.
¶ Aliquādo accidit epatis supcalefactio cui proui
deaꝫ vngēdo regionē epatis an̄ introitū balnei cuz
ceroto sandalino. ¶ Qd̄ si hoc sufficerē non videaꝫ
exhibeaꝫ infrascriptū iulep ꝙ epatis infridatiuum
est que ꝯfortatiuū ⁊ mūdificat renes ⁊ ꝓseruat a ge-
neratiōe lapidis in renib⁹. ℞. aquarum endiuie. ℥.
vj. epatice. ℥. iiij. seminū cōmuniū maioꝝ frigidorū
ʒ. iiij. capilloruz vene. ℥. iiij. buliāt in predictis aqs
granorum alkekengi numero. x. sandalorum rubeo
rum. ʒ. ij. ß. vsqꝫ ad consumptionē quarte partis po
stea coleꝫ ⁊ colature addaꝫ zuccari triuz coctarum
quantū sufficit ⁊ fiat iulep longū. Dosis est. ℥. iij.
ß. ꝑ duas horas de mane an̄ introitū balnei. ⁊ hoc
tal'r sumat bis aut ter i ebdemoda dieb⁹ iterpositꝭ.
¶ Si cōtingeret ꝙ a capite ad pect⁹ mā descēde-
ret ⁊ tussi aut alio nocumēto patiēs molestareꝫ ex-
bibeanꝫ post cenam qn̄ vadit dormitū. ℈. ij. pillu.
de yera cōposita seu de yera Nicolai. Et de mane
sequenti nō intret balneuz. Nec exponat caput du
cie. Sed in vespere faciat vt in superioribus dieb⁹.
Aqua cū qua caput ⁊ collū est fricandū. vt supradi
ctum est. ℞. aque vite quater sublimate lib. j. ß. thu
ris gariof. laudani macis nucis musc. an̄. ʒ. j. pisien
tur mō grosso. ⁊ infundanꝫ in dicta aqua que sit in
vase vitreo. ⁊ optime claudeaꝫ cū cera ne possit eua
porare. ⁊ vtaꝫ ea vt dictum est.
¶ Si casus esset ꝙ nō posset ire ad balneū opꝫ: vt Cura med:
via medicine subueniaꝫ ꝓsupposito debito regimi-
ne sex reꝝ nō naturaliuz qd̄ nō dubito qui per eos
interfuerūt cure fuisse debite ordinatū. Et admisso
vt arbitror ꝙ hec paralesis siue neruoꝝ defectus sit
a materia frigida neruis imbibita. Medicus ꝓ ei⁹
cura plures dꝫ habere intentiōes. Una est materiā
egritudinē facientē. ⁊ existentē sub forma cause ante
cedētis digerere. Scd̄a est post digestionē ipaꝫ eua
cuare. Tertia est diuertere. Quarta est cōplexionez
membroꝝ alterare. ⁊ ipsa membra cōfortare. Quin
ta est accidentibus succurrere.
¶ Prima intentio adimpleꝫ sic si corpus fuerit de Pria iten.
bile. ℞. acori. ℥. j. passulaꝝ enucleataꝝ. ʒ. vj. floruz Digestiuū
sticados arabici. ℥. j. ß. yue. ℥. ß. buliāt oia i lib. iij.
aque vsqꝫ redeat ad medietatem. ⁊ coleꝫ. ⁊ colature
addaꝫ mellis rosati colati q̄ꝫtum sufficit. ⁊ fiat iu-
lep lōgū. ⁊ aromatizeꝫ cū nuce musc. Dosis est. ℥.
iij. ß. Hmōi iulep deꝫ calidū ꝑ horā ante diē est. n.
domesticū. ¶ Si vero virtus esset fortior digetatur Fortius.
cū infrascripto syrupo qui optime materiā flegma-
ticā ad euacuationē disponit. ¶ Ueruz ꝙ magis ca Syrupus
nonice ꝓcedēdo a iulep suprascripto tanq̄ꝫ a debi- magrālis.
liore esset incohoandū. ℞. calamēti mētastri polij pu
legij ysopi saluie maiorane rorismarini timi rute do
mestice. ⁊ siluestris betōice. ⁊ serpilli an̄. M. ß. yue
M. j. radicū acori aristologie lon. ⁊ rotūde pance-
dani an̄. ʒ. ij. radicū feniculi apij brusci petrosilli spa
gi an̄. ℥. ß. sticados anisi feniculi ameos carui leui-
stici sileris mōtani an̄. ʒ. j. ß. passulaꝝ. ℥. j. ß. deco-
quanꝫ in sufficiēti q̄ꝫtitate aque vsqꝫ ad comsump.
medieta. postea coleꝫ. ⁊ colature addaꝫ mellis quā-
tū sufficit. ⁊ fiat syrup⁹ ⁊ aromatizeꝫ cū nuce mus.
cinamomo. ⁊ cubebis. ℞. supradicti syrupi. ℥. ij.
aquaꝝ saluie yue. ⁊ mellisse an̄. ℥. j. misce iste est ꝓ
vna vice sumat calidūz in aurora totiēs quousqꝫ in
vrinā appareat digestio in materia.
¶ Scd̄a intentio. sic adimpletur. ℞. pillu. de yera Scd̄a itē.
cōposita pillu. de hermodactilis maioꝝ an̄. ʒ. ß. mi Eūatiuuz:
sce. ⁊ fiāt pillu. vij. istas pillu. materiā euacuātes a
capite ꝑ horas. viij. post finē cene īmediate ꝓcedēti
sup quas pōt cū assumpserit dormire ꝑ horā vnam
aut vnā cū dimidia. deinde vigilet donec trāseant
hore. v. ab hora sumptionis pillu. Et accipiat tūc
℥. iiij. aq̄ mellis calide. ⁊ inde ad horam prandeat.
¶ Si pill. vellet fortiores sumat mō ꝯsimili. ʒ. j. pil Laxatiuū
lu. cochiaꝝ. veꝝ ꝙ ista limittanꝫ fm ꝙ apparuerit Pillule.
medico presenti in diminuēdo. aut addendo cōside-
rata virtute patientis. ⁊ dispositione.
¶ Tertia intētio diuertaꝫ mā iuxta itētionē tertiā Tertia itē.
Hec itētio ꝯpleꝫ cū suppositorijs. ⁊ clisterijs. ⁊ fm Diuersiuum.
qd̄ pn̄ti medico appuerit: ⁊ cū gargarismatib⁹: ma-
sticatorijs. ⁊ sternutationē faciētib⁹. Un̄ dixit Me
sue ꝙ ꝓdicta ad hāc egritudinē sunt vehemētis vtu
tis purgāt. n. cerebrū. ⁊ diuertūt a pte egritudis ad
emūctoriū cōe. ¶ ℞. sinapis. ʒ. ij. corticū radicū ca- Garga.
paroꝝ. ʒ. j. ß. piretri. ℈. ij. decoquanꝫ in. ℥. viij. aq̄
vsqꝫ ad ꝯsump. tertie ptis. ⁊ coleꝫ. ⁊ colature addā
tur aceti sqllitici. ℥. j. ß. mellis ro. co. ℥ ij. ⁊ garga- Mastica.
rizetur. ¶ ℞. piretri minutissime incisi. ℈. ß. masti-

cis gra. x. masticent simul & humiditas q̄ in ore venerit expuat. & hoc fiat per quartā ꝑtem hore. ¶ Recipe eillebori albi subtilissime puluerizati insufflectur naribus ad quātitatē gra. frumēti aut minus & fit sternutatio. Istoꝝ vtat modo vno & mō alio: sed ab eis nō incipiat nisi post bonā euacuationem:

Sternutatorium.

Quarta intentio. Alteratiuum.

¶ Quarta intentio. Alteret mala cōplexio mēbrorū cū qua etiā mēbra cōfortātur iuxta quartā intētionē. Recipe tyriace. ʒ. j. aut tātūdem metridati & det post cenā ad septimā horā postea stet ieiunus ꝑ horas septē. ¶ Ad idē valet si exhibeant. ʒ. ij. ß. diamus. dulcis. ℞. xiloaloes cinamomi corticum citri zinzib. galāge aā. ʒ. j. macis gariofi. croci veronici aā. ℈. j. pinearū munda. passulaꝝ enuclea. aā. ℥. ß. zucca. lib. j. dissoluatur zuccarū cū aqua decoctionis saluie capillis ve. maiorāe sticados ara. & acori & fiat electuariū qđ est valde efficax. Dosis est quātitas medie. ℥. Post qđ imediate supbibantur. ℥. iij. vini albi ꝑmixti cum aqua sublimatiōis saluie & rorismarini. ¶ Ad hāc itētionē valet exhibitio quātitatis fabe altil siue asse fetide; vt voluit Rasis. 1. cōtinē. de qua detur mane & sero. ¶ Celebratū auxilium ad hāc egritudinē est cōfectio anacardina de qua dixit Melue qđ erat sublimis; sʒ est valde forte medicamē nō dandū corpori incēdio paratū. ¶ Recipe oleoꝝ spice & costi aā. ℥. j. castorei piretri aā. ℥. ß. euforbij. ℈. ß. cere parū & fiat vnguētū. ¶ Aut ℞. oleorum rute costi euforbij aā. ℥. ß. castorei. ʒ. j. bdelij serapini aā. ʒ. j. cere parum & fiat vnguentuʒ. Cū altero istorum vngatur collum posterius & vngantur spondiles a loco vbi cingitur infra coxe & tibie ante prandium & cenam & pariter brachia. & postea inuoluantur in lana succida carpinata super petiam lini sutta.

Unguētū.

Aliud.

Quinta intentio.

¶ Quinta intētio cōplet cū varijs remedijs sʒ varietatē accidentiū que huic egritudini possunt ꝯiungi. De quibus cū modo nulla intelligā esse cōiūcta nō scribo. ¶ Hec medicamina que vltimo sunt scripta nō sint in vsu nisi prius fuerit corpus optīe purgatū & fuerit facta aliquotiens diuersio materie sʒ modum dictum. Deo sit laus.

¶ Bauerius de Bauerijs.

¶ An balneū sancti Philippi sit efficacius balneo petrioli. ¶ Consilium. 75.

Quesituʒ.

Me scire cupitis qđ balneū sit efficacius aut petrioli aut sancti Philippi.

Rn̄sio.

1. dictum.

¶ Ad qđ rn̄deo nō eē verꝫ balneū petrioli esse calīm & siccū in q̄rto gradu & rō est illud balneū nō hʒ calitatē & sic. nisi merito minere sup quā currit aq̄ minera illa est sulfuris & aluminis lʒ sulfur graduet cal. in quarto vt appet. 2. canonis 327. aqua cum de sui natura sit frig. minuit de cali. sulfuris. Nā si aliquid cōponit ex reb⁹ diuersoruʒ graduū id nō est ita intēsum sicut intēsior illoꝝ graduū cōponentiū. nā si id qđ est cali. in p͛io cōponatur cum eo qđ est calīm in tertio totū nō est calīm in tertio. In ꝓposito aqua petrioli est cōposita ex sulfure & aqua: ergo totum nō est calīm vt sulfur qđ est alterum componentium.

2. dictum.

¶ Dico scđo ꝙ balneū. s. Philip. citius suā facit opationem. & hoc experimēto est ꝓbatum & declarat ratiōe. Balneum petrioli habet cum sulfure suo multū aluminis. alumen est stipticū. & ꝓꝑ hoc cōuenit fluxui sanguinis: vt appet. 2. can. simplici. 654. Et ꝓpter hoc aqua petrioli nō ita cito penetrat ad ꝑtes ꝓfundas aut ad locā ad que difficilis est penetratio rōne alumis ꝯstringētis & ꝓhibētis citā sulfuris v͛tutē penetrare. ¶ Balneū. s. philip. hʒ sulfur non minus q̄ʒ balneum petrioli qđ apparet ex multo sulphure qđ ibi sit nec occurrit ꝑ ipsum. sed ꝑ loca que videnť cinericia ob magnā minere caliditatē Huic aque nō est alumē cōiunctū qđ ꝓhibeat eius penetrationē. & iō ei⁹ virtus citi⁹ ad loca penetrat ꝓfunda sua v͛tute sulfurea. & calefacit. & exiccat.

¶ Verꝫ est qđ lʒ balneū Petrioli tardius suū ꝓducat effectū cū ipso tn̄ maiorē facit confortationē ꝓꝑ alumē qđ ꝑtes vnit balneū sancti Philippi. dimittit partes in quibus operatur magis laxas. & porositates magis latas.

¶ Ob hāc cām videm⁹ qđ balneū Petrioli parum cōfert ad sciaticā cū eius materia sit in ꝓfundo locata q͛ ad eum locuʒ nō penetrat. sed balneū sancti Philippi cōfert cū essem lenis plures ad id misi q͛ fuerunt omnes liberati.

¶ Balneū militū hʒ minerā mixtam ex aqua Balnei Petrioli. & ex aqua balnei de ferro videm⁹ vtrāq̄ aquam cōfluere in dicto balneo.

¶ De balneo sancte Lucie videt ꝙ teneat minerā ferri ex eo ꝙ circa ꝑtes ꝑ quas fluit. & relinquit quādam supfluitatem que attestat colori eruginis ferri que cū gustat videt insipida nō negat tn̄ quin participet aliquid sulphuris. & aluminis, sed longe minus quam petriolum.

¶ Balneū cādenallaꝝ hʒ ferri minerā cū ꝑticipatione nitri quapꝑ eius aqua sit solutiua paꝝ tn̄. vn̄ lʒ rōne nitri soluere debeat rōne tn̄ ferri restringentis. & vnientis ꝑtes remittit solutio. hec sunt q̄ a me in his q̄ a vobis petunt sentio. Bauerius.

¶ De fistula lachrimali oculi.

¶ Consilium. 76.

Thadeus.

Cerotum quo vsus est Thadeus de Matugliano q͛ patiebat fistulā lachrimalē oculi & dʒ esse longitudinis vnius sumessi. & latitudinis. v. digitoꝝ. & incipit extēdi ex ꝑte capitis āteriori. vn̄ capilli īcipiūt nasci. & hoc postq̄ʒ trāsiuerint dies. v. a principio ducie. ¶ ℞. storaci calamite. ℥. ij. olibani masticis. ℥. j. ß. laudāi. ℥. iiij. macis. ℥. ß. cere. ℥. vj. cōficiant in mortario calido pistello addito modico oleo camomille. & reducatur ad formā ceroti renouet in oī fine duoruʒ dierum: ¶ Videbat postq̄ʒ surrexerat a ducia. & bn̄ exsiccat⁹ tali colirio iacēs resupinus accipiēdo ex eo vnā aut duas guttas. & sic iacebat ꝑ mediā horā. ℞. sarcocolle tucie prepate aā. ʒ. j. camphore. ℈. j. mirabolanoꝝ citrinorū. ʒ. j. ß. aloes. ʒ. ij. aq̄ rosate vini albi subtilis aā. ℥. iij. puluerizent puluerizāda & buliāt in duplici vase ad cōsump. medieta. & ꝑmittat residere. & accipiat ꝑs clara de qua stillet: vt dictū est. ¶ Puluis in sindone tincto in grana inuolutus. & sepe odorād⁹. ℞. ambre. ʒ. j. xiloaloes. ʒ. iij. maiorane. ℥. ß. gariof. laudani aā. ʒ. j. ß. pistent. & fiat puluis. caput. & collum aqua vite fricatur.

Cerotum.

Colirium.

Puluis.

Jacobus.

¶ Jacobus de Argili cui⁹ latus dextrū valde erat debile. & longi t͛pis. & subtilius altero. & manus nō plicabilis duciabat ī ꝑte colli posteriori. Et postq̄ʒ de mane duciatus erat in balneo militū anteq̄ʒ se vestiret vngebatur hac vnctione tamdiu quod brachium manus. & coxa. & crus debilior calefierēt vł efficerentur rubee vel vene tumefierēt. etiaʒ si in vespere post duciam succederet fricatio. & vnctio esset admodum vtile. ℞. pinguedinis galline. ℥. ij. ß. porci. ℥. ij. medulle ossiū cerui que si nō habeat sumat vituli ysopi humide ana. ℥. j. misce. & fiat vt dictū est hac vsus est octo die. ¶ Postea tali vnguēto eodem modo. Recipe radicis altee abiecto medullio. lib. ß. decoquat optīe. & postea pistet ita vt fiat pasta. postea addatur medulle cerui aut vituli. ℥. iij. ysopi humide. ℥. ij. oleoꝝ lilioꝝ alboꝝ. & sisamini: & si

Unctio.

Unguētū.

⁊ si nõ habeatur olei amigdalarum dulciū.añ.℥.
j.cere parum ⁊ fiat vnguentum.
¶Odor.℞.nigelle ꝑ diez in aceto infuse debinc in
vmbra exsiccare postea parum torrefacte vltimo pi
state ligetur in sindone grane ⁊ frequēter omni odo
retur tempore.

¶ Ser Jacobus Lēnis qui patiebať dolores ꝑ to/
tum corpus vngebať postq̃ȝ exiuerat balneū militū
anteq̄ȝ se indueret totā spinā dorsi incipiēdo a lo
co in quo collū cõiungiť spatulis ⁊ descēdendo ad
directū vmbilici cū tali vnctiõe manu debite cal'a.
℞.enule.ʒ.ij.folioꝝ lauri.ʒ.j.ß.nucū cipressi ⁊ fo/
lioꝝ eius añ.ʒ.ij.ß.calami aromatici.ʒ.j.pistentur
mõ grosso ⁊ decoquātur in lib.j.aq̄.⁊.℥.iij.olei d̄
ruta vsq̄ȝ ad ꝯsumptionē aque postea coleť facta op
tima expssura ⁊ illi addanť storacis liq̄de.ʒ.ij.saui/
ne calami aromatici añ.ʒ.j.euforbij gra.vj.cere pa
rum ⁊ fiat vnguentum molle.
¶Si epar supcalefieret qd̄ cognosciť ex vrina rubi/
cūdiore aut ardore eius añ accessuȝ balnei ꝑ mediā
horā vngať epatis regio.℞.olei ros.olei nenufaris
añ.ʒ.vj.sandaloꝝ rub.spodij añ.ʒ.ß.cāphore.℈.
ß.spice absinthij añ.gra.x.aceti vini.ʒ.ij.cere albe
parum ⁊ fiat vnguētū molle pro epate ⁊c.

¶ Bauerius de Bauerijs.

¶ De mala cõplxone frida ⁊ humi.cerebri ⁊ stoma
chi cū mala cõplexione cali.⁊ sicca epatis.

¶ Consilium. 77.

Ex ea que ab eximio doctore magřo Lu/
douico de grignano audiui ⁊ q̄ mihi scri/
pta reliqt. Noui votū Jllust.D.Federici
de gonzaga Do.⁊ bñfactoris mei.cui ar/
bitror posse satisfacer̄ dūmodo dñatio sua se ꝓbeat
obedientem. Dis que scribentur. Aliter neq̄ȝ ego
neq̄ȝ quisq̄ȝ alter poterit reȝ suam bene conducere
ſm desiderium proprium. Doctor ⁊ pro amore quē
in Jllust.Do.sua habeo velit in rebus dicēdis be/
ne se regere: qm̄ malū regimen in iuuentute detegiť
in senectute vt voluit Gale.
¶ Dispositio Jllu.Do.Federici est mala cõplexio
frigida ⁊ hu.cerebri pariter ⁊ stomachi. Quib' con
iungitur mala ꝯplexio calida ⁊ sicca epatis ob quā
cām epar multiplicās colerā partē eius transmittit
ad stõm que misceť flegmati in eo cõtēto ⁊ resultat
colera vitellina que tum multitudine: tum etiā pra/
uitate quadā irritat stõi virtutē expulsiuam ⁊ ꝓmo
uet ad vomitū frequentem. Et lȝ vomitus iuuet ꝓ
quanto per ipm fiat maloꝝ humorū eũatio. Nocet
tamē pro quāto debilitat stõm ⁊ reddit ipm cloacā
supfluitatē. Unde Auic.xiij.tertij.ca.de debilitate
stomachi. Et quādoq̄ȝ facit d̄bilitatē plurim' vsus
vomitus. Et.4.primi cap.xiiij. Supfluus vomitus
stõ nocet ⁊ ipm debilitat ⁊ resoluit ipm ⁊ facit ipm
aptum vt materie.s.male ad ipsum ꝑueniāt.⁊ obest
pectori visui ⁊ dētibus ⁊ antiquis capitis dolorib'
⁊c. Et.xiij.tertij cap.de regimine eius: cuius stõus
est ꝑuus. Dixit ex regimine ꝯueniēti plurib' stoma
chis est vti vomitu bis in mēse.ita vt nõ aggregeť
in stomacho humor flegmaticus ⁊ subdit ēt. Non
opȝ ⁊ supra illud addať: qm̄ cõsuescet natura eijce
re supfluitatē ad stõm ⁊ cap.de rebus.quarū vius
nocet stomacho ⁊ intestinis. Dixit ⁊ vomitus labo/
riosus q̄ȝuis sit iuuatiuus ex ꝑte purgatiõis: nocet
tñ plurimū cū debilitate. ¶Uomitum aūt ꝓhibere
aūt ipm multū rarificare ab eo qd̄ ꝯsuetū nõ lauda
tur: qm̄ materie in stomacho multiplicate ⁊ nõ eua
cuate possent malas dispõnes īducere ex fluxu aut
offendere vaporibus multiplicatis capiti corrūpūt
ēt cibū in stomacho ⁊ sunt causa indigestionis: sed
stomachi mala digestio est ferre cā oīum egritudi/
num que fiūt in corpe. Unde Auic.2.primi.c.7.de Auic.
his que ꝑueniūt a retentione.⁊ euacuatione. Lūq̄ȝ
retentio eius qd̄ euacuari dȝ accidit ꝑuenient inde
egritudines.13.tertij.c.de debilitate stomachi. Et
scias q̄ debilitas stomachi fortasse est cā oīum egri
tudinū. ¶Eedem dispõnes corpis sunt cā lubricita
tis ventris q̄ȝ sepe hȝ. nā stomachus trāsmittit ad
intestina materiā nõ bene digestā. ⁊ colerā virtutē
expulsiuā irritantē. ⁊ ex istis sequiť frequēs assellā
di necessitas. ¶Opȝ igiť ꝓuidere vt stomachus be/
ne digerat.⁊ q̄ in eo nõ multipliceť flegma. Quod
inuicē arbitror fieri posse nisi prius emendeť mali/
cia cõplexionis frigide ⁊ hu.cerebri: ⁊ cõforteť ne a
mēbris sibi suppositis vapores recipiat qui frigidi/
tate cerebri inpissati.⁊ in aquā cõuersi addūt in ce
rebri humiditatē. ¶Opȝ insup ꝯfortare epar.⁊ eius
caliditatem remittere, vt nõ sit colere tante genera/
tiuuȝ nec sua caliditate sit cā euaporandi cū minus
colere generabit minus de ea ad stomachum pelleť
⁊ ita minorabiť colera vitellina. Et ita vomitus.q2
ab ea excitať. de ea etiā minus ad intestina mitteť
vnde nõ tam cito virtus intestinoꝝ expulsiua irri/
tabitur.⁊ ita rarior fiet excessus. Hec ego Baueri'
collegi ex signis sufficientibus.
¶ Cura istaꝝ dispositionū duobus īstrumētis me Cura.
dicinalibus ꝑficiť dieta.s.⁊ potione. Posset insup
ꝓpter caput cyrurgia concurrere. sed de ea nõ fiet
sermo cū ea que hic dico volente deo sufficiēt.
¶ Dieta cõsistit debita sex reꝝ nõ naturalium ad/ Cura per
ministratione de quibus ꝑcurrēdo dicaȝ cuȝ diffu dietam.
se satis in cõsilio facto ꝓ Jllustrissima dña Marga
rita de Gonzaga dixi que habuit ꝓposito satisfa/
cere valet cū vtriusq̄ȝ dispositio tam capitis q̄ȝ sto
machi sit frigida.⁊ humida lȝ epatis caliditate.⁊ q
busdam accidentibus diuerse sint.
¶ Eligat Jllustrissimus.D. Federicus aerē clarū De aere.
quietum a ventis bene euentatum nõ habentem ma
lum odorem declinantem ad caliditatem.⁊ ad sicci/
tatem magis. Qui sit talis a natura non habeť fiat
saltem aer ꝑticularis habitationis arte eo mõ q di/
ctus est in cõsilio Jllus. dñe Margarite. ¶A reliq̄s
aeris dispositionibus caueat q̄ȝtum põt. ¶Et q2 aer
nos plus minusue alterat ſm q̄ mediacius vel ime
diacius corpori occurrit hinc est q̄ de aere tractan
tes de vestibus sermonē faciunt. ¶Uarieť vestibus Vestes.
ſm temporum varietatem. Et ita q̄ nullo tempore
frigeat vestium leuitate. nec etiam estuet nimia eaꝝ
caliditate. ¶Caueat ne ad pedes frigus suscipiat sto
macho. Portet pannū graue simplum: aut dupluȝ
ſm temporuȝ varietatē. ¶Et ita de capite dicendū.
Uerum est q̄ ipsum in nocte tenere caput calidius
q̄ȝ in die cõfert Auic.2.primi cap.13. Quod autē ex
dispositione somni est superans q̄ in ipso calor oc/
cultatur.⁊ frigiditas manifestatur. Et propter hoc
omnibus membris tanta sunt necessaria operimēta
quāta in vigilijs nõ sunt necessaria. ¶Igni nõ mul
tum ꝓpinquet nec dorsum multuȝ calefiat. ¶Aqua
cõueniēs ꝓ vsu est ferrea. aut calibeata. Nā stoma/
chū ⁊ splenē cõfortat vt apparet ꝑ Auic.2.primi.c.
20.⁊.2.primi cap.16.de disposi.aquaꝝ. Inquit illa
vero in qua virtus supat ferri iuuamentū ponit ad
hoc vt interioribus fortitudo acquiratur retribuať
⁊ vt ob rebus ꝓhibeatur. ⁊ vt virtutes desiderati/
ue oēs ꝓcedant.13.tertij cap.de cura.malicie com
plexiõis mūdificatiõis stomachi cū materia. ⁊ opil
lationibus ⁊c. Et aqua ferri mineralis.⁊ aqua ī qua
extinguiť ferrū minerale.⁊ aqua ī qua extinguitur
ferrum ignitū multotiens iuuatiua est stomachi hu
midioris. Et si vino ꝯmisceatur sit frigida nõ tamē

multū vt quidā estiuo faciunt tpe. nam talis ner/
uos impedit. Nec calida vt bibatur. Laudo qꝛ di
gestionē corrūpit ꝛ facit natare cibū. 2. primi capl'o
allato. Nec vti dꝫ tepida: quoniā nauseā facit ꝛ sto
Lixiniuz. machū debilitat eo. cap. ¶ Lixiuium aque pportio
natur. Et ideo de eo mentio fiet ℞. cinerum tyrsorū
caulium aut sermētoꝝ vitiuz lib. j. sulfuris viui. ℥.
iij. misceantur simul. ꝛ cū his fiat lixiuium colādo
aquā per cinerē ꝛ sulfur. de isto accipiatur quātuꝫ
sufficit pro capitis lotione. ꝛ in eo buliant foliculoꝝ
sene. ℥. j. assari foliorum lauri aā. M. j. betonice ser
pilli aā. M. ß. Cumqꝫ bulierint dicte herbe ꝛ sint co
cte deponātur ab igne ꝛ in lixiuio infundatur pul/
uis qui sic fit. ligatus in petia linea subtili ꝛ frequē/
ter exprimatur. Et tādiu maneat donec lixiuiuz sit
in calore taliter remissum vt cum eo possit caput la
uari. tunc colari debet ab herbis. puluis infunden/
dus de quo supra facta est mentio sic fit. Recipe nu
cis musca. gariofiloꝝ acori cubebarum aā. ℥. ß. pi/
stentur subtiliter ꝛ fiat puluis qui in petia subtili li/
getur ꝛ fiat vt est dictum. terram eligat siccam ad
caliditatem declinantem.

Accnā aie: ¶ Caueat ab ira tristitia furore sollicitudine inuidia
ꝛ silibus animi passionibus tristitiam inducētibus.
Gaudeat leteł bene speret d sanitate futura. Viuat
iocunde cū amicis ꝛ sibi gratis versetur.

De sōno ꝛ vigilia. ¶ Somnus diurnus factus multū lōgus ꝛ quicū
qꝫ factus sup repletionē nocet. Necqꝫ minus super/
flue vigilie. Sit somnus de nocte ꝛ primo sup latus
dextrum postea super latus sinistrum: sed nullo mo
do super dorsum. Conuenit etiam super ventrem.
Sit sex aut septem horaruꝫ non amplius octo neqꝫ
minus quinqꝫ. Neqꝫ dormire incipiat nisi postquā
a fine cene transiuerint hore due aut hora cū dimi/
dia. Sitqꝫ corpore pānis debite tecto ꝛ capite eleua
to. ¶ Si cōtingeret propter aliquam causam ꝙ i no
cte non dormiret aut laxaretur propter forte exerci
tium aut euacuationē: tunc in die somnus sumptus
daretur reliquum tempus sit vigilie.

De motu ꝛ quiete. ¶ Superfluum nocet exercitiū ꝛ quodcūqꝫ fit ime
diate post cibū ꝛ omne exercitium in quo caput la/
boret ꝛ fatigetur similiter in quo dorsum multū ca
lefiat. ¶ Cōuenit exercitiū pedestre aut equestre an/
te prandiū ꝛc. Nā prādio iam digesto ꝛ pulsis p̄us
superfluitatibꝰ p̄ie ꝛ scđe digōnis. fiatqꝫ vsqꝫ ad
lassitudinē aut sudorē exclusiue cōpetit etiā vehi ꝑ
nauē. ¶ Particulare vero exercitium fiat ad caput
cū leui pectinatiōe ꝛ fricatiōe. Ad pectus cuꝫ locu/
tione parū alta que ēt conuenit digōni cibi. Unde
Auic. 13. tertij cap. de debilitate stōi. Et ex eis que
conferūt stomacho debili est admistratio vocifera/
tionum ꝛ olum que mouēt. ¶ Sic facias ad brachia
cū fricatiōibus incipiētibus ab humeris ꝛ ptractis
vsqꝫ ad manus. ¶ Ad tibias nō laudo propter vlcus
ꝙ alias in vna fuit ne si ex eo debilis remāsisset ma
teria ad eam tracta offenderet.

De cibo ꝛ potu. ¶ Cibi nocent qcūqꝫ sunt digōnis difficilis vt car
nes salite ꝛ bouū antiquoꝝ. Et oēs qui sunt mali
nutrimēti vt caules lētes ꝛ siles. ꝛ qui sunt viscosi:
vt cutes aialium. Et oēs qui sunt excedētis frigidi/
tatis ꝛ humiditatis. Et pariter qui vehemēter cēnt
cali. Et oia multū dulcia ꝛ piguia ꝛ multū amara.

Panis. ¶ Panis sit ex mūda farina bene fermētatus ꝛ dili
genter coctus: in cuius confectione pōatur sal ꝛ pa
rum pulueris anisorum non sit durus nec recens ni
mis: quoniam esse nō debet quādo comeditur cali/
dus sicut a furno extrahitur neqꝫ durus transcen/
dens dies tres. ꝛ ab eo cruste excutiantur quando
comeditur dimittat panem azimum ꝛ male coctum
vel indebite elaboratum. ꝛ qui est substātie multum
cōpacte siue solide ꝛ caueat a cibarijs que sūt ex pa
sta azima sicut macarōi lunelli ꝛ similes. ¶ Carnes **Carnes.**
cōuenientes sunt ex volatilibus carnes starnarum
perdicum fasianoꝝ coturnicum turturum pipionū
columbarie compiere pēnatoꝝ. lꝫ Auic. dicat. xiij.
tertij capi. de cura malicie cōplexionis stomachi cū
materia. ꝛ oppillationum eius ait. Et cibi cōueniē/
tiores ei sunt iura alcanebit. ꝛ paruaꝝ auium. ꝛ ius
columbe pulloꝝ corpora enim pullorum colomboꝝ
sunt tarde digestionis. ꝛ longe more in stomacho.
Credendum est qđ dixerit de illis qui in dolore nu
triuntur quos cassengos appellamus. auium parua
rum degentium in nemoribus. ꝛ dumetis. caponuꝫ
iuuenum gallinarum carnosarum. ꝛ pulloruꝫ. ¶ Ex
quadrupedibus sint carnes caprioli iuuenis leporis
coniculi. edi vituli castrati. ꝛ agni ānualis. ¶ Dimit
tat carnes auium in stagnis paludibus: aut vallibꝰ
degentium sicut anates anseres folice. ꝛ relique ta/
les. ꝛ reliquas carnes exceptis supradictis. ¶ Ca/
ueat etiam ab interioribus animalium sicut cor ce/
rebrum oculi pulmo stomachus epar excepto epate
galline pinguis. ꝛ anatis splen intestina. cauda ꝛ cu
tes. ꝛ pinguedo nocēs. ¶ Eligatur ex partibus pars
musculosa. ꝛ pars cuius caro est rubea quibusdam
virgulis pinguedinis permixta carne superāte. ꝛ he
carnes meliores sunt si fuerint ex animalibus ado/
lescentibus quā ex antiquis. imo decrepitorū nulla
caro gratia cibi laudatur. Et partes anteriores lau
dabiliores sunt posterioribus. Et he melius prepa/
rantur si fuerint macre elixando in vase ferreo. Si **Ab aialibꝰ**
autem pingues assando. Ceteri modi preparationū
dimittantur. ¶ Ea que ab animalibus accipiuntur
sunt oua lac butirum. ꝛ caseuꝫ oua recentia sunt bo
na mala sunt ātiqua. Melior modus administratio
nis eoruꝫ est vt sint sorbilia hoc est parum cocta ita
ꝙ albumē sit velut lac. deinde tremula que sunt me
dia inter sorbilia. ꝛ dura. ꝛ melius decoquuntur in
aqua qꝫ in cineribus. ꝛ adhuc melius cum in aqua
frangunł. ꝛ decoquunł albumine abiecto que sunt
dura frixa oia sunt mala quomodocūqꝫ decoquanł
¶ Lac nō cōuenit est enim facilis corruptiōis gene **Lac.**
rans ventositates in ventre butirū nocet stomacho
ꝛ faciliter in epate inflamatur. ¶ Caseus recens fri/ **Caseus.**
gidus. ꝛ humidus nō cōueniens cōplexioni stoma
chi sue dominatiōis. ꝛ vetus est malus humores ge **Pisces.**
nerans viscosos. ¶ Pisces generaliter nō cōueniūt
frigidi sunt. ꝛ humidi vaporantes in caput. ꝛ diffi/
cilis digestionis quare sitim inducunt. minus mali
sunt marini quaꝫ aquaꝝ dulciuꝫ. Eliganł qui sunt
squamosi habentes carnes frangibiles nō viscosas:
ꝛ nō sint mali odoris. Et parui alijs paribus existen
tes meliores sunt magnis. Eorum pars deterior est
caput. ꝛ vmbilicus. ptes ad sanitateꝫ meliores sunt
cauda. ꝛ etiā partes adherentes ossibus a capite vs/
qꝫ ad caudam. Et similiter chele ipsorū melius pre
parantur aut super graticula cum asperguntur ace **Grana.**
to. ꝛ sale. ꝛ oleo aut decoquuntur in vino. aut oleo
friguntur. ꝛ celantur petrosillo ꝛ menta. ¶ Ex gra/
nis vti potest farre milio interdum riso. ꝛ brodio ci
cerum rubeorum condito cum saluia. ꝛ rozemarino
Caueat a ciceribus albis pisis fabis faseolis lentibꝰ **Vinum.**
omnia sunt inflatiua ventositatem generantia. ꝛ ma
li nutrimēti. ¶ Nocent vina pontica subtilia vt mal
uaticum. ꝛ similia dulcia grossa turbida ꝛ noua nō
dum defecata. ꝛ vina multum paucifera agrestina.
Eligatur vinum clarum boni odoris pauciferum
in sapore medium inter dulce. ꝛ austerum. aut decli
net ad austerum parum. Conuenit etiam cisiolum
habens supradictas conditiones ꝙ si opus est lim/
phare limphetur cum aqua ferrata.

Herbe.

¶ Nocent ex herbis quecũq; sunt fride ⁊ humide: vt atriplex spiacia lactuca ⁊ cetera olera stõachum mollificantia ⁊ que multũ in caput euaporãt vt caules eruca. Et oẽs quoq; multum calide ne epar infla ment. Eligãtur endiuia ⁊ ꝓprie amara ⁊ spẽs eius boragines buglossa mẽta petrosiliũ apiũ serpillus maiorana sparagi lupulli origanũ saluia. Et cetere similes ꝙ si que sunt frigide administrantꝰ misceantur cum eis herbe calide aut aromatibꝰ condiãtur.

Fructus.

¶ Ex fructibꝰ herbaꝝ concedũtur capares aceto cõditi sed euitãdi sunt cucurbite melones cucumeres citrulli. Si tamẽ aliquãdo melones accipit sint qui pepones nominãtur ⁊ sunt rubei intus. nam minus alijs sunt frigidi ⁊ sumantur ante alios cibos post quos sumatꝰ vini albi modicũ vt corrig t eoꝝ frigiditatẽ: sed non tũ sumat vt faciat malum chimũ ipsorum in venas penetrare. ⁊ si post esum ipsoꝝ expectaret donec essent digesti antequã aliud comederet prestãtius esset. ⁊ si stomachũ sentiret malis humoribus plenũ nullo modo comedat: quoniaʒ faciliter corrũpitur in humorem quem in stomacho inuenit.

Radices.

¶ Ex radicibus herbaꝝ nocent alea porri mirabiliter ꝓpter eoꝝ euaporationem bulbus siue scalonia pastinaca raphanus ⁊ radices que communiter comeduntꝰ. Nam ante cibũ comeste generant ventositatem subleuant cibum ad os stomachi ⁊ faciunt nauseam ⁊ sunt dure digestionis post vero cum comeduntur eorum grauitate ad inferiora cibum ᵭponunt ad locum digestionis. ⁊ propter hoc sunt minus male. Conceduntur carote interdum bene cocte. nam ipse species sunt pastinace ⁊ radix enule cũ fuerit subtiliter incisa ⁊ in ferculo preparata.

Fructus.

¶ Ex fructibus conceduntur fistici precipue tempore frigido aut mediocri. auellane prius torrefacte. ficus sicce vue passe precipue que sunt pontice multam dulcedinem non habentes. Citonium coctum in fine mense nespulũ non complete maturum grana pini in aqua calida feruenti infusa. postea in vmbra desiccata ⁊ cum zuccaro confecta ⁊ amigdale dulces scoriate cum zuccaro preparata ⁊ poma stiptica ⁊ pira cocta in fine mense sumpta. Ab alijs abstineat cuiusmodi sunt nuces castanea persica pira mala pruna cerasa mora ficꝰ recẽtes: qm̃ stomacho nocent sc̃do cano. cap. de ficu. fructus absolute nõ conueniunt. Unde Auicenna. xiij. tertij capitulo de egritudinibus stomachi ait. Ex omni re cuius prolongatur mora in stomacho ⁊ tardatur accidit euaporatio generatiua humorum ⁊ non est aliquid ita euaporatiuum vt fructus.

Ex arboribus.

¶ Ex arboribus accipiũtur nuces ⁊ oliue que si fuerint condite. Nuces postquam sunt dulcerate ⁊ cũ gariofilis ⁊ pipere ⁊ melle tempore frigido conueniunt stomacho. oliue etiam si condiuntur sale vel salamora non vituperãtur ⁊ omnia olera sunt stomachum mollificantia. ⁊ ex eis quod est magis conueniens ⁊ magis sanum est oleum de oliuis ⁊ de nucibus ⁊ oleum de fisticis. Auicenna decimatertia tertij capitulo de rebus. quaruʒ vsus nocet stomacho ⁊ intestinis.

Species.

¶ Species quibus vti potest super fercula sua precipue tempore quo non sunt calores vehementes. ¶ Recipe cinamomi electi. ʒ. ij. zinziberis. ʒ. vnam gariofilorum nucis muscate melleglete ana. ℈. ij. ameos carui ana. ʒ. mediã. sandalorum rubeorum ⁊ citrinorum ana. ℈. duos croci. ʒ. vnam. pistentur subtilissime ⁊ cribentur ⁊ fiant species.

Condita.

¶ Condita que vti possunt sunt zinzibe. viride conditum nux condita. potest de vno istorum sumere radiceʒ vnã aut nucem vnam per horas duas ante prandium in principio mense vti potest confectione que sic fit: ℞. cinamomi electi. ʒ. j. zinzi. ℈. ß. grandorum penidiarũ in aqua calida infusa. ⁊ in vmbra exsiccatoꝝ ℥. iij. zuccari albi q̃ʒtum sufficit. ⁊ cuʒ aqua rosata fiat cõfectio in morsellis quorum quilibet sit. iij. ʒ.

De inanitione ⁊ repletione.

¶ Summa diligẽtia obseruãdũ est ne fiat ciborũ repletio. Et cũ oĩs sit mala peior est que de cibis fit ꝓhibitis. Unde Auic. 13. tertij. c. de rebus quarum vsus nocet stõ. ⁊ intestinis. Et ex rebus magis nociuis stõ est repletio. ⁊ ꝑ illud nõ augetur corpus gulosi. qm̃ cibus nõ digeritꝰ. ⁊ qui a cibo abstinẽt dũ adhuc remanet aliquid appetitus augetꝰ. qm̃ stomachus eius bene digerit cibuʒ. de humorali vero posita augetꝰ. Premittendũ ꝙ repletio panis deterior est quam carnis. Unde Auic. tertia primi cap. vij. ᵭ regimĩe eius ꝙ comeditꝰ. ⁊ bibitꝰ. Amplius scire debes ꝙ impedimentum panis cum nõ digeritur est mullum sed carnis impedimentum cum nõ digeritur est minus hoc.

Auic.

Can. ꝓ regimine.

¶ Sed ꝓ debito regimine quidã canõ. sunt obseruandi. ¶ Primus. Nõ comedat nisi senserit cibuʒ preassumptũ esse digestũ. ¶ Scd̃s. Cum appetitus edendi verus affuerit nõ differatꝰ cibus. ¶ Tertius. In vna mensa nõ comedantꝰ res multum diuerse. sʒ dʒ eẽ cõtentus vnius aut duoꝝ ciborũ. ¶ Quartus Si cõtingat in eadem mensa diuersa comedere quorum vnꝰ sit facilioris digestionis quam aliud ab eo primo incipiat qᵭ facilius digeritur ⁊ in hoc multũ errant in regimine sanitatis qui lac comedunt post carnes aut zuncatam sicut faciunt nostri bononienses. Et similiter comedentes ceresa pruna melones: ⁊ similes. ¶ Quintus. Cibus anteq̃ʒ transglutiatꝰ diligenter masticetur. nã tunc melius digeritꝰ. ¶ Sextus. Nõ est comedendum vsq; ad sacietatem imo a mensa surgendum est reliquijs famis adhuc existentibus. ¶ Septimus. Si fructus lubricatiui ventris accipiuntꝰ quales sunt ficus ceresa persica pruna ⁊ similes. Comedantꝰ ante alia cibaria. ⁊ inter ipsos. ⁊ cibum accipienduʒ interponatur aliqᵭ tempus hic cano. est Gale. 11. alimentoꝝ cap. de prunis. ⁊ cap. de persicis. ¶ Octauus. Nunq̃ʒ tantus cibus sumatur vt inde stomachus grauetur neq; tantus potus vt cibus in stomacho supernatet. ¶ Nonus. Nunquam bibendũ est in mensa nisi prius comederit sex aut octo bolos. ⁊ melius paruʒ pro vice bibere quã multum. ⁊ raro. ⁊ transacta quarta parte hore a fine cibi nõ amplius bibat. quoniam potus post cibum digestionem impedit. ⁊ cibum indigestum facit ad epar penetrare. ¶ Decimus. Si venter stipticus fuerit curetur prius ventris beneficium: aut saltem habere tentetur antequam cibũ sumat. ¶ Undecimus Si senserit cibum in stomacho corrumpi ꝙ cognoscet ex malo odore. ⁊ sapore oris. aut ex eructuatione fetida referente odorem ac si essent oua marcida: tunc vomitus prouocetur vt a cibo corrupto mundetur. Quod si vomitus faciliter fieri potest sufficit vt digito lingua prematur. aut penna oleo intincta gutturi immittatur faciendo titilationem. Si minus hoc fieri potest sumat hoc vomitiuum. Recipe seminis rafani seminis atriplicis florum aneti ana. M. j. bulliant in lib. iij. aque donec reddeãt ad lib. j. postea coletur ᵭ colatura accipiatur. ℥. vj. quibus addantur oximellis simplicis. ℥. ij. ß. ⁊ totum tepidũ ⁊ non calidum bibatur. ⁊ cum in stomacho tenuerit per horam prouocetur vomitus digito aut penna oleo intincta vt dictũ est post vomitũ factũ non comedatur nisi exactis duabus horis neq; protunc multo cibo aut potu se grauet hora faciendi vomitum superponat oculis bombicem siue cotum ⁊ sutum perliget. nam prohibet exitum oculorum vomitu facto lauet faciem cuʒ aqua rosata ⁊ gargarizet ace

Primus. Secũdus. Tertius. Quartus. Quintus. Sextus. Septimꝰ. Octauus. Nonus. Decimus. Undecimus. Uomitus Uomitiuum.

tum aque mixtum. Insuper oĩa curandũ est ne ĩ co
medendo longã ponat morã sicut qui stant ꝑ duas
horas ⁊ amplius in mẽsa: qm̃ cibus nõ bene digeri
tur. primus. n. cum est digestus stomachũ egredit:
⁊ cum eo qui post fuit assumptus nonduz digestus.
¶ Si vero in vẽtre inferiori repletionẽ sentiret quã
cognoscet ex rugitu aut grauedine sensata circa vm
bilicuz ⁊ partes inferiores: tunc educatur ante cibũ
Clistere. cum enemate ꝙ sic fit. ℞. malue mercurialis foliorũ
blitis aã. M. j. fiat decoctio de qua colatura acci
piat lib. j. ß. cui addantur cassie zuccari rubei aã. ℥.
j. olei. ℥. iiij. salis. ʒ. ij. ⁊ fiat enema qđ calidũ stoma
cho ieiuno supponat ꝙ si in ventre sentiret inflatio
nem aut ventositatem cũ supradicta decoctione bu
liant florꝝ camomille. M. j. anisorum parum contri
torꝝ. ℥. j. addantur reliqua ⁊ fiat clistere. ¶ Si supra
vmbilicum repletionem sentiret sumat ante cenam
aut ante prandiũ. ℈. ij. pillularum elefanginarum:
qm̃ educunt materiã a stõ ⁊ a vijs ductuum ⁊ nõ at
trahunt materiã ab alijs membris ad stomachum:
Inanitio: vt apparet. 13. tertij cap: de curationibus vniuersa
libus. ¶ Inanitio multa ⁊ abstinentia euitari debẽt
Coitus. perducunt enim ad virtutis debilitatẽ quaz fugere
quisqꝫ debet pro posse. ¶ Et qꝛ coitus ad inanitionẽ
reducit: ideo in hoc loco mentio fit de eo. Uñ Aui.
xiij. tertij. c. in rebus quarũ vsus nocet stomacho ⁊
intestinis. Et coitus est ex rebus magis nociuis sto
macho ⁊ dimissio eius est ex rebus magis cõferen
tibus ei. Sit igitur vsus rarus ⁊ fiat natura incitã
te ⁊ digestione tertia iam completa.

Regimen curatiuũ. Uomitus ℂ Regimẽ curatiuũ variatur ſm varios canones
curatiuos quos in cura istius accidentis quod est
frequens vomitus oportet obseruare. Primus ca
non est vt materie cõmunes que sunt ĩ vijs ductuũ
euacuentur. Secundus vt minoratiue educant ma
terie que sunt in stomacho capite ⁊ epate. Tertius
digerantur materie in locis predictis. Quartus er
radicentur euacuatione materie digeste. Quintus
diuertantur materie ad loca alia diuersa ab his ad
que fluunt. Sextus remoueatur mala cõplexio fri
gida ⁊ humida capitis. Septimus confortetur ca
put ne recipiat a mẽbris suppositis. Octauus sista
tur catarrus ne ad inferiora fluat. Nonus remitat
mala complexio cali. epatis ne multam colerã mul
tiplicet ⁊ confortetur epar. Decimus remoueat ma
la complexio frigida ⁊ hu. stomachi. Undecimus
cõfortetur stomachus ne materias malas recipiat.
Duodecimus si cõtingeret in stomacho materiam
agregari vomitu educat propter longã consuetudi
nem non ẽ omnino prohibendus. Tredecimus po
nantur solutiua quibus per interualla vti debet.

Primus canon. ℂ Primus canon obseruet sic. ℞. passula. ꝑuarũ.
℥. j. anisorꝝ. ʒ. j. ß. fiat dcoctio de qua accpiat quã
tuz sufficit ad dissoluẽdũ cassie fistule nouiter extra
cte. ʒ. vj. pulparũ sebesten. ʒ. ß. ⁊ fiat potꝰ. Istũ po
tuz materierꝝ cõmuniũ existẽtiũ ĩ vijs ductuũ edu
ctiuuz sumat calidũ ⁊ nõ tepiduz ꝑ horã ante diez
super quem non dormiat ⁊ inde stet per horas quin
qꝫ antequam comedat ⁊ nullum sumat lauatiuum.

Scđs ca. ℂ Scđs canõ adimplet sic. ℞. pill. đ yera simpli
ci. ℈. ij agarici reubarbari aã. ℈. ß. salis geme spi
ce an. gra. j. ß. ⁊ cuz electuario de succo rosaruz re
forment pill. vij. aut. ix. istas pill. materiã apropria
taz miorãtes accipiat ꝑ duos dies post assumptio
nem supradicti miõratiui cõmunis per horam ante
diem super quas põt cum ceperit vna hora dormi
re inde vigilet donec transeant hore quinqꝫ ⁊ tunc
prandeat nullo premisso lauatiuo. ℞. florum roris
marini boraginis ⁊ buglosse ⁊ violarũ aã. ʒ. ij. pas
sularum paruarum. ʒ. iiij. seminis endiuie. ʒ. ij. fiat
decoctio de q̃ accipiatur quãtũ sufficit ad dissolueñ
dũ cassief. nouiter extracte. ʒ. vj. electuarij de suco
rosarũ. ʒ. j. electuarij indi maioris. ʒ. j. ß. ⁊ fiat potꝰ
si potꝰ sibi gratior est sumat istũ calidũ ⁊ nõ tepidũ
ꝑ horã aã diẽ seruãdo reliqua q̃ dicta sunt de pill.
immediate suprascriptis.

Tertiꝰ ca. ℂ Tertiꝰ canon. ℞. syrupi desticados syrupi de bi
santijs. an. ℥. ß. oximellis simplicis. ʒ. vj. aquarum
melisse endiuie reniculi aã. ℥. j. iste ẽ ꝓ vna vice. istũ
syrupũ digestiuũ materierũ peccãtiũ in capite stõ ⁊
epate sumat ĩ die imediate sequẽti ad diẽ assumptio
nis minoratiui apropriati calidũ ⁊ nõ tepidum per
horã ante diẽ sup quẽ põt dormire ꝑ horas duas ⁊
differat cibũ suuz ꝑ horas. iiij. ⁊ cõtinuet donec ꝑ
vrinã ostendet digestio medico presenti.

Quartꝰ ca. ℂ Quartꝰ Canon. ℞. pillu. cochiarꝝ pill. agregati
uarũ. aã. ʒ. ß. misce ⁊ fiant pill. septẽ. istas pill. mate
riã a capite a stõ ⁊ ab epate erradicatiue euacuãtes
sumat die vna interposita post quã syrupos cõple
uerit ꝑ horas. ix. a fine cene imediate precedẽtis su
ꝑ quas põt vna hora cũ dimidia dormire cũ vero
trãsiuerint hore due ab hora sumptiõis pill. siue pri
us dormiuerit siue nõ nõ ãplius dormiat cũ transi
uerint hore. v. ab hora sump. pill. tunc accipiat cia
tũ aq̃ ordei calide cũ. ℥. j. zuca. ru. ⁊ inde ad horaz
prãdeat nõ se grauãdo cibo multo. ¶ Dixi supra su
meret pill. illas septẽ q̃ sunt. ʒ. j. quoniã ẽ mediocris
dosis: Tñ ẽ si medico pñti videret ꝓꝑ corꝑis dispõ
nem subtrahere aut addere relinquit prudentie sue.
℞. maiorane florũ rorismarini origani aã. ʒ. j. ß. en
diuie quartã. m. passularũ enuclea. ℥. ß. anisorũ car
ui aã. ʒ. j. florũ violarũ borraginis ⁊ buglosse. aã. ʒ.
ij. agarici. ℈. iiij. salis geme. ℈. j. reubarbari. ʒ. j. ß.
spice. ℈. ß. Agaricꝰ incidat subtiliter ⁊ nõ pistet ⁊
cũ sale gema infundat in oximelle simplici quãtuz
sufficit ad eius imbibitionẽ reubarbarũ infundat ĩ
aqua endiuie cũ modico vini albi cũ spica ꝙ ꝓ ibi
bitione reqrit de reliqs fiat decoctio aque accipiat
q̃ztũ sufficit ad dissoluẽdũ cassie no. tracte. ʒ. v. ꝯfe
ctiõis de dacti. ʒ. j. ß. ⁊ addant expressiones agari
ci ⁊ reubarbari ⁊ fiat potꝰ hunc potũ calidũ ⁊ nõ te
pidum ad intentionẽ quarti cano. accipiat cum mo
dis dictis de pill. immediate descriptis si potus est
sibi gratior quam pill.

Quintꝰ ca. ℂ Quintus canon. Diuertant materie a capite ad
membra inferiora cũ positione ventosarum sup car
nositate spatularum cũ scarificatione aut sine secun
dum ꝙ fuerit visuz phisico pñti. Fricent brachia in
cipiendo ab humeris trahẽdo ad manꝰ in hieme cũ
panno calido in estate cum manibꝰ: Ponantur sup
nates ventose cum scarificatione ⁊ sine secundũ exi
gentiã fiant clisteria Et administrent suppositoria
nam hec oĩa trahunt a superius ad inferius. ¶ Par
ticulares fiant euacuationes a capite ꝑ loca propin
qua cuz euacuatiõe sicut cum masticatorio nasipur
gio sternutatorio ⁊ gargarismo. ¶ Masticatoriũ sic

Mastica. fit. ℞. masticis albi gra. x. ponant in ore ⁊ mastice
tur cũqꝫ grana comassata fuerint addant grana q̃
tuor piperis integri ⁊ duo frusta parua piretri ⁊ si
mul masticent ⁊ oĩs humiditas ad os veniẽs expua
tur cumqꝫ piperresolutuz fuerit addantur alia quat
tuor grana ⁊ sic fiant stomacho ieiuno ante prandiũ
per horas duas per decimã partem hore ꝙ si forti
us facere voluerit addatur plus de piretro ⁊ fiat vt
dictum est.

Nasipur. ¶ Nasipurgium ℞. succi acori per residentiam cla
rificati succi foliorum blite aã. ʒ. ß. zucari candi. ʒ.
ij. aque maiorane in qua bulierit. ʒ. ß. nigelle parũ
piste. ʒ. j. misce de isto medicamĩe tepido trahat sto
macho ieiuno per nares capite ad posteriora incli
nato

nato ⁊ ore aq̄ pleno ⁊ sit hoc ꝑ .ij. duas ante prādiū
⁊ sic reiteret bis aut ter ꝙ si caputpurgiū voluerit
efficaciꝰ loco succi acori ⁊ blite ponat sucū panis
porcini. ¶ Sternutatoriū: ℞. ellebori albi grana .vj. *Sternutatoriū.*
piretri. ℈. ß. piperis. ℈. j. pistent ⁊ fiat puluis de quo
trahat per nares aut sufflet ad quātitatē gra. fru- *Gargarismus.*
menti. ¶ Gargarismus. ℞. sinapis. ʒ. ij. menrastri
origani an̄. ʒ. ß. nigelle. ʒ. j. ß. pistent pistanda mo-
do grosso ⁊ incidantur incidēda modo grosso ⁊ bu
liant in lib. vna. ß. aque vsq; ad consumptionē dua
rum ꝑtium postea colentur ⁊ in colatura addatur
oximellis simplicis. ʒ. iij. ⁊ fiat gargarismꝰ ꝙ si ite
rū facere voluerit efficaciꝰ loco oximellis simpli-
cis ponat oximel squiliticū. Ista ꝑticularia diuer-
siua nō fiāt nisi p̄cedēti euāciōe erradicatiua ⁊ vtat
modo vno modo alio saltem duobus diebus aut
tribus i ebdomada premisso prio ventris beneficio.
¶ Sextꝰ canon. ℞. sulphuris viui lib. vj. salis lib. *6. canon,*
quattuor alumis lib. ij. herbarū foliorū lauri assa
ri radicū vrtice betonice maiorane serpilli sticados
arabici an̄. m. v. buliant oia i corbis dua. aq̄ donec
sexta ꝑs cōsumet deīde fiat ad caput balneum aut
embrocationem recipiat q̄ est malicie cōplexionis
frigide ⁊ humide remotiua ⁊ capitis confortatiua
euacuatiōe premissa etiā cū reiteratione si oportue-
rit quoniam balneum nocet coporibus repletis. v.
Theorice Ali ⁊ sumatur modo ⁊ ordine scripto in
consilio Illustrissime Do. Marga. ⁊ cum illic satis
diffuse sit dictū illic me remitto ita de tempore ad
suscipiendū sicut de renouatione balnei ⁊ lotione
post capitis ⁊ exiccatione cum aqua illius descrip.
¶ Septimꝰ canon. ℞. rosarū. m. j. gallarū cipssi. *7. canon, Saculus,*
ʒ. ß. sticados arabici. ʒ. ij. cubebarum gariofilor.
ʒ. j. ß. sandarace thuris an̄. ʒ. ij. foliorū mirti. ʒ. ß.
pistent ⁊ fiat saculꝰ i formā bireti religiosor ex sin-
done tincta i grana. Qd̄ portet sub bireto ⁊ i nocte *Pomum,*
teneat p̄cipue cū dimiserit balneū seu embrocatio-
nē. ¶ ℞. ligni aloes. ʒ. ij. storacis calamite. ʒ. j. lau
dani. ʒ. vj. spice. ʒ. ij. galie musc. ʒ. v. masticis. ʒ. ß.
ambre crude. ʒ. j. gariof. macis an̄. ʒ. ij. cōfice sicre-
solue laudanū mast. ⁊ storacē cū pauco oleo de li-
lio aut maiorane ⁊ cōtere cū pistello calido i morta
rio ⁊ pice sup ea ligni aloes spice galie musc. ⁊ ga-
riof. ⁊ misce diligenter postea supꝑfunde glutinē
gūmi arabici aut dragāti quātum sufficit ad oim
debitā glutinationem. deinde malassetur cum am-
bra dissoluta cum modico oleo maiorane malassa-
tione multa cōterendo. vltimo aromatiza cū. ℈. j.
musci dissoluti cū aqua rosata ⁊ fiat pomū hoc po
mū cerebri cōfortatiuum īterdum odoret precipue
tꝑe frigido aut nō nimis calido sitq; eius vsus post
quā caput fuerit debite purgatū ⁊ mā cū caputpur
gijs ⁊ sternutatione masticatorijs vel gargarismis
fuerit euacuata de q̄bus omnibus supradictum est.
¶ Octauꝰ canon. ℞. vini rubei pontici lib. j. buliat *8. canon,*
in eo thuris dragmas. ij. aut mirre tātundem vsq;
ad consumptionem quarte partis ⁊ cum hoc vino
frido gargarizet bis aut ter post cenā an̄quam va-
dat dormitū abscindit catarrū ⁊ ip̄m ꝓhibet. ¶ Ad
idē valent grana tria thuris masculi deglutita aut
tātundem mirre ⁊ ad idē cōferunt olibanū ⁊ mirra
retenta in ore ⁊ dixit Mesue in suo de apropriatis
cap. de catarro ⁊ iam verificatum est ꝙ spica reten
ta inter dentes est iuuamenti sublimis. ¶ Ad idē.
℞. olibani storacis liquide costi sandarace. an̄. ʒ. j.
ß. fiant pill. sicut auellane ex quibus ponatur vna
super prunas ⁊ recipiatur vapor ad faciem per em
botum istorum medicaminum catarrum sistentiū
vtatur modo vno modo alio aut cum vsus fuerit
vno aliquibus diebus vtatur alio ⁊ hoc facere non

incipiat nisi post euacuationem erradicatiuam ⁊ di
uersiones particulares.
¶ Nonꝰ canon. ℞. olei de nenufare. ʒ. j. sandalo- *9. canon.*
rum alborū ⁊ rubeor spodij an̄. ℈. ij. rosar. ʒ. ß.
camphore. ℈. ß. spice absinthij an̄. ℈. j. aceti. ʒ. ij.
pistent pistāda subtiliter cū oleo ⁊ aceto ⁊ modico
cere albe ⁊ fiat vnguentū molle quo inungat regio
epatis ante prādiū ⁊ cenā saltē ante prādium deide
supponat. pannū linei. ℞. acetosi simplicis. ʒ. j. ß.
aq̄ decoctiōis endiuie amare. ʒ. iij. misce istū potū
sumat diebꝰ cōtinuis tribꝰ i quolibet mēse. s. iunio
iulio ⁊ augusto. ¶ Usus endiuie siluestris ⁊ ortulane
conuenit epati calido ⁊ non nocet frigido. xiij. ter-
tij capi. de rebus epati conuenientibus. Cōueniūt ad
idem que epati appropriate sunt sicut auellane priꝰ
tamen aliqualiter torrefacte habentes aliquid pon-
ticitatis carnes limaciarum ⁊ epar adip. i. lupi om
nia habentur ca. supra allegato.
¶ Decimus canon. ℞. olei de spica. ℥. j. masticis *10. canon. Unguētū*
aloes an̄. ℈. ij. galie muscate galāge gariofilor. an̄.
℈. j. coriādor preparator corallor rubeor an̄. ʒ. ß.
cere albe quātū sufficit fiat vnguētū molle quo vn
gat stōs ante prādiū ⁊ cenā ⁊ quāto calidius appro
ximat tāto meliꝰ. Un̄ Aui. xiij. tertij. ca. de debili
tate stōi ⁊ queq; vt emplastra ⁊ vnguēta qn̄ volūt ex
eis ꝯfortationē stōi calefiāt vehemēter tepida nāq;
mollificāt os stōi. ¶ ℞. mēte absinthij an̄. ʒ. ß. galla *Saculus.*
rum cipressi. ʒ. ij. rosarū manipulū gariofilorum
masticis galange an̄. ʒ. j. laudani. ʒ. j. ß. pistentur
modo grosso ⁊ fiat saculus ad formam scuti in sin-
done tincta in grana ⁊ portetur supra stomachum
istum saculum qui valet ad intentionem supradictā
portet die ac nocte super stomachū. ¶ Si sibi gra *Cerotum;*
tius sit cerotum quam vnguentum. ℞. laudani pu-
ri. ʒ. j. ß. storacis sicce sandarace an̄. ʒ. j. masticis.
ʒ. ij. ligni aloes zedoarie gariofilor an̄. ʒ. j. corallo
rum rubeor coriādror preparator rosar an̄. ʒ. ß. pi-
cis. ʒ. j. terbētie quātū sufficit fiat cerotū sup alutā
subtilissimā extēsum ad formā scuti ⁊ stō applicet.
Hoc cerotū cōueniēs vt superiora medicamina stō
applicet ita vt cuspis ponat ad os stōi ꝑs latior ver
sus vmbilicū. ¶ Si electuariū ē gratiꝰ alijs medica *Eliūm.*
minibꝰ. ℞. specier diagalange specier diamusci dul
cis specier diambre an̄. gra. j. specier triasandalor
sine cāphora. ℈. iiij. zucari albi quātū sufficit ⁊ cū
aq̄ maiorane absinthij ⁊ endiuie ꝑtibus equalibꝰ de
oibꝰ quātū sufficit fiat electuariū de quo sumat an
te prādiū ꝑ horas. iiij. ad q̄ntitatē castanee. nā ip̄m
ꝯfortat stōm cor cerebrū ⁊ epar ⁊ digestiuā iuuat *Cōfectio.*
stōi maliciā cōplexiōis remouet. ¶ ℞. granor fisti-
corū ꝑ diē ⁊ noctē i aq̄ endiuie īfusor. ℥. iij. cinamo
mi electi. ʒ. j. zēze. ℈. j. cubebar mellegete an̄. ʒ. ß.
sandalor citrinor. ℈. ij. pistent pistāda ⁊ cū gra-
nis fisticor fiat ꝯfectio in morsellis quor q̄libet sit.
ʒ. iij. de q̄bꝰ ante cibū vnū sumat. si vero ꝯfectio
sibi gratior est electuario hac ꝯfectione vti potest. *11. canon.*
¶ Undecimus canō. ℞. succor citonior pomor *Eliūm.*
acriū aque calibeate vini pontici an̄ lib. ß. infundā
tur in eis mente. m. ß. balsamite calamēti fluuialis
an̄. m. j. deinde buliant vsq; ad cōsumptionē medie
tatis liquoris postea colet ⁊ colature addant xilo a
loes. ʒ. j. masticis gariofilor spice cardamomi an̄.
ʒ. ß. zēzi. ℈. j. coriandror p̄parator corallorū ru-
beor an̄. ℈. j. sandalor rubeorū. ʒ. ß. zucari albi
quātū sufficit ⁊ cū aqua ro. fiat electuariū. De hoc
electuario ꝓhibitiuo vomitꝰ ⁊ ꝯfortatiuo stōi ne ma
terias ad se trāsmissas recipiat sumat. ʒ. iij. stō ieiu
no ꝑ horas. iij. aut. iiij. ante cibū. ¶ ℞. masticis xi- *Pillule.*
loaloes corticū fisticor pelliū itrinsecar ventriū
gallinar prio cū vino lotar postea exsiccatarū pu-

legij añ. ʒ. j. coralorꝫ rubeorꝫ granorꝫ granatorꝫ coriandorũ pparatorũ añ. ℈. ij. succi mẽte quãtũ sufficit ⁊ fiãt pill'. vij. p. ʒ. Istarꝫ pill'. nõ solutiuarꝫ accipiat quinqꝫ ante cibũ p horas. iij. aut. iiij. ⁊ hoc si sint sibi gratiores quã electuariũ sunt enim ad eandẽ intentionẽ. ¶ Ad idez valet diacitonitẽ cũ spẽb⁹ ⁊ coral. rub. sumptũ stõ ieiuno. ℞. cimini parũ torrefacti masticis olibani ciperi squinãti calamẽti mẽte sicce maiorane añ. ℥. ß. rosarꝫ mirti añ. m. j. gallarũ cipssi. ℥. ß. decoquant̃ oĩa ĩ aceto rubeo ĩ quo ĩfundat̃ spõgia q̃ expressa stõ calida apponat̃ ⁊ cuz ĩfrigidat̃ renouet̃ ⁊ sic fiat stõ ieiuno trib⁹ vicibus successiue mirabilis ẽ ad phibendũ vomitũ ⁊ stõm cõfortat. ¶ ℞. storacis calamite olibani sanguĩs dracõis coralorꝫ alborꝫ ⁊ rubeorꝫ coriãdrorꝫ prepatorꝫ añ. ʒ. j. ß. picis. ʒ. j. masticis quãtũ sufficit ⁊ fiat cerotum si cerotum sit sibi gratius quaz vnctio ⁊ fomentatio applicet istud ad stomachũ ⁊ portet. ¶ Valet ad eandẽ intentionẽ sumere coclearia tria istius potus. ℞. miue citoniorꝫ aromatizate. ℥. ij. ß. vini granatorꝫ muzorũ. ℥. j. ß. syrupi de mẽta. ℥. j. misce ⁊ bibat̃ ante cibũ p horas. iij. Nã est hoc mihi exptum vomitum phibere ⁊ stõm confortare ne ab aliis mẽbris materias recipiat. nã expellunt a se mẽbra cõfortata stipticis. iij. tegni. Usus horuz medicaminuz esse debet cum stomachus ẽ euacuat⁹ ⁊ in sua cõplexiõe rectificat⁹ ⁊ ita cerebrũ ⁊ epar. Iuxta premissos canones stante stomachi repletione huõrũ malorũ nõ eẽt tutũ neqꝫ canonice factũ ab istis incipere nisi esset vomitus exuberãs quo cibus in stomacho nõ maneret tunc coacte operari liceret.

Spongia.

Cerotum.

Potus.

12. canon. ¶ Duodecimus canon. Quoniam iamdiu vomitus frequens huic Illustrissimo domino est assuetus ⁊ fers omni mane quapropter non laudo vt ab eo omnino desistat. nam vt dixit Aui. iij. primi ca. de regimine eius qꝫ comeditur ⁊ bibitur vsus. i. cõsuetudines sunt res extra naturam ⁊ hi sunt obseruandi. Idem colligi potest. ij. aphor. apho. lj. in cõmento. Et. xiiij. ca. de cura male complexionis calide epatis. Rarificetur igitur vsus vt omni ebdomada semel fiat ⁊ non amplius ⁊ cum super hoc per mensem steterit aut amplius fiat per interualla rariora donec ad id veniamus vt semel aut bis in mẽse fiat. Cum ipsum facere voluerit comedat rafanũ ⁊ pisces salitos ⁊ nõ bibat imo expectet donec sitiat ⁊ tũc accipiat. ℥. iiij. aque tepide cũ. ʒ. iij. oximellis ⁊ inde vomituz puocet. Unde Aui. xiij. tertij cap. de regimine eius cuius stomachus est puus dixit. ⁊ facilior vomitus est ille qui fit cuz rafano ⁊ piscibus salitis cõestis expectando donec adsit sitis valde. Et bibendo post ipsum syrupum acetosum mellinum aut zucarũ cum aqua calida. i. tepida ⁊ euomendo paulopost. Et scias qꝫ vomitus facilis leuis sine labore ⁊ non frequens in hora necessitatis ẽ maximi iuuamenti. ¶ Si vero vomitiuo efficaciori vti voluerit comedant̃ diuersa cibaria quorum quedã sunt incisiua ⁊ ventosantia sicut rafanus qui sumi debet in principio ⁊ pisces saliti parum cum aceto. carnes pingues: bibatur vinum dulce de his omnibus accipiatur nõ tamen multa quãtitas sed in postu sit manus largior. Ul. imo bibatur scutella brodij caulium decoctoruz cum carne valde pingui. ⁊ cuz hoc ceperit qescat exacta medietate hore si pri⁹ nõ vomuerit accipiat vomitiuuz qꝫ sic fit. ℞. seminis rafani. ℥. ß. seminis attriplicis. ʒ. j. ß. assari. ʒ. ij. buliant in lib. j. aque donec redeat ad lib. ß. postea coletur ⁊ in colatura addantur oximellis squillitici. ℥. ij. ß. ⁊ tepidum bibatur ⁊ post ipsius assumptionem moueatur motu forti ita vt cõtenta in stomacho agitentur ⁊ fiat vomitus. ¶ Aliud vomitiuũ

Uõitiuũ.

Aliud.

fortius non scribo. qñ puto hec habunde sufficere. ¶ Facto vomitu. ⁊ seruato ordine descripto in parte precedẽti vbi determinat̃ de inanitione. ⁊ repletiõe gargarizet̃ cũ aqua. ⁊ aceto. ⁊ lauet̃ facies cũ aqua rosata. ⁊ accipiant̃ tria coclearia infrascripti potus ℞. syrupi de mẽta facti cũ succo granatorꝫ miue citoniorꝫ añ. ℥. iij. aromatizent̃ cũ xiloaloes crudo. ⁊ post ster horis duabus ad comedẽdũ mõ se nõ multo cibo grauet. ⁊ tũc cõuenit administratio medicaminũ descriptorꝫ in hoc canone tam ad intra quaz ab extra approximatorꝫ. vt stomachus cõfortetur. ⁊ materias nõ recipiat.

13. canon. ¶ Decimustertius. ⁊ vltimus canõ. ℞. aloes boni: ⁊ electi. ʒ. ij. ß. masticis albi. ʒ. j. ß. rosarꝫ siccarum. ℈. ij. mirabolanorꝫ citrinorꝫ chebulorꝫ añ. ʒ. ß. specierꝫ yere de octo rebus. ʒ. j. misce. ⁊ cũ cõfectione de dacti. fiat magdalion. Ex quo cũ opus fuerit reformet̃ pillu. numero septẽ p. ʒ. de qbus sumat a tribus vsqꝫ ad. v. qñ vadit dormitũ. Posset ẽt sumere ãte cenã p horã vnã. Istas pillu. lenes caput ⁊ stõm mõdificãtes. ⁊ ꝯfortãtes sumat iter vnũ vomitiuũ. ⁊ aliũ precipue qñ sentiret stomachi. aut capitis grauitatem pper materiã multiplicatã.

Pillule.

¶ Bauerius de Bauerijs.

¶ De sephiros nõ puro circa ptez dextrã stõi amplectẽs ptem musculi lõgitudinalẽ. ⁊ trãsuersalez.

Sepbiros

¶ Consilium. 78.

Dispositio istius Reuerendi patris est sefiros nõ purũ circa ptez dextrã stõi amplectens ptem musculi longitudinalis. ⁊ transuersalis. ¶ Est egritudo difficilis cure. tũ rõne materie a qua pendet. tũ rõne tpis cũ iam sint anni duo quibus incipit. tuz rõne loci qꝛ stomachi ledit digestiuam.

¶ Cura eius duob⁹ pficit̃ instrũis dieta. s. ⁊ potiõe.

Cura p dietam.

¶ Dieta cõsistit in admistratione sex rerꝫ nõ naturaliũ a qbus est incipiendũ. ⁊ primo ab aere. ¶ Vitare dꝫ aerẽ frigidũ. ⁊ multũ calidũ pariter. ⁊ vehementẽ siccũ ventosum. ⁊ precipue stante austro: aut borrea. Cõuenit aer clarus euẽtat⁹ declinãs ad caliditatẽ. ⁊ humiditatẽ careatqꝫ malo odore.

De aere.

¶ Fugiat irã. tristitiã melancoliã rissam. gaudeat letetur hũ de sua salute speret verset̃ cuz amicis dilectis. ⁊ coitũ dimittat. ¶ Nocet somnus diurnus ⁊ qꝫ imediate post cibũ sit neqꝫ minus supflue vigilie. Sit somnus de nocte primo sup latus dextruz. postea sup sinistrũ sitqꝫ sex aut septẽ horarꝫ. nõ lõgior octo horis neqꝫ breuior qnqꝫ. sit corpe pãnis debite tecto. ⁊ capite cõuenienter eleuato neqꝫ dormire prius icipiat q̃ fluxerit hora cũ dimidia a fine cene. ¶ Exercitiũ forte quodcũqꝫ fuerit nocet. ⁊ similiter nimia quies. Cõuenit ambulatio paulatina ãte prãdium. ⁊ ante cenã prandio iam digesto ⁊ pulsis superfluitatibus prime ⁊ secunde digestionis. ¶ Vitare debet panem azimum aut male coctum aut nimis adustum. ⁊ omnia cibaria facta ex pasta azima: vt lagane macaroni. ⁊ similes. ¶ Et omnes carnes antique. ⁊ dure vt bouine hircine salite ⁊ viscera oĩuz animalium. ⁊ cutes. ⁊ extremitates. ⁊ carnes aiuz viuentium in aquis. ⁊ anatum dimittat lac. ⁊ caseũ ¶ Non conueniunt pisces viscosi sicut angulle tenche neqꝫ pisces grossi sicut sturio. ⁊ ceteri similes. Interdum concedunt̃ pisces parui squamosi capti in bonis aquis sicut lucij capedãi. ⁊ barbuli. ¶ Nocent oia legumina. ⁊ omnes herbe multum calide. ⁊ pariter multum frigide. ⁊ omnes fructus stiptici. sicut castanee nespule sorbe. ¶ Caueat ab oĩbus vinis potẽtibus ⁊ stipticis siue stipticis. ⁊ si nõ fuerint potentia. ¶ Et dimittat oia acrumina sicut allia cepe porri

De accidẽtibus.

De somno

De motu.

De cibis ⁊ potibus.

Panis. Carnes.

porri rafanus ⁊ bulbus. ¶ Eligat sibi panẽ ex farina boni frumẽti a qua nõ sit ex toto furfur excussus sit ꝙ debite coct⁹ ⁊ cõueniẽter fermẽtat⁹ in cui⁹ cõfectiõe ponat̃ modicũ salis ⁊ cũ comedit̃ abijtiantur cruste. ¶ Carnes sint caponũ pulloꝝ gallinarũ iuuenuz edi castrati vituli ab alijs abstineat ⁊ meli⁹ preparãt elisse quã asse ⁊ si cum eis decoquerent̃ boragies ⁊ buglossa ⁊ folia aliqua petrosili cũ spinatijs eẽt cõueniẽs.

Pisces. Herbe. Fructus.

¶ De piscibus supradictũ est ⁊ silr̃ de granis. ¶ De herbis cõueniũt borago buglossa feniculꝰ blita spinatia ab alijs abstineat. ¶ De fructib⁹ concedunt̃ fic⁹ ⁊ vue bene mature postquã steterint apẽse quattuor aut quinqꝫ dies.

Vinum. Vitanda.

¶ Vinũ sit albũ paucierũ nõ dulce neqꝫ bruscũ sꝫ iter hec duo mediuz sitqꝫ subtile nõ grossuz ⁊ sit clarũ. ¶ Vitare dꝫ oẽz supfluã repletionẽ cibi ⁊ ꝑpter hoc cũ affuerit appetit⁹ fortis surgat a mẽsa cũ reliquijs famis. neqꝫ cõedere icipiat nisi senserit cibũ pri⁹ assumptũ eẽ digestũ neqꝫ bibere pri⁹ icipiat quã cõederit quattuor aut quinqꝫ bolos bibat parũ ꝓ vice ⁊ poti⁹ sepe ita tñ ꝙ quãtitas potus nõ sit multa.

Beneficiũ. Clistere.

Curet quotidie habere vẽtris beneficiũ bis aut saltẽ semel qḋ si naturalr̃ nõ haberet habeat arte cũ clisteri qḋ sic fit. ℞. malue brance vrsine folioꝝ violaꝝ mercurialis floꝝ camomille añ. m. j. anisoꝝ. ℥. j. fiat decoctio de qua colatura accipiatur lib. j. ß. cui addantur cassie. ℥. j. yeralogodion. ʒ. vj. olei. ℥. iij. salis. ʒ. ij. ⁊ totum calidum stomacho ieiuno supponatur.

Cura p potionem.

¶ Cura p potionem duas habet intentiones principales. Una quarum est ad causam antecedentem. Alia ad causam coniunctam.

Prima intentio vlis. Prima intẽtio pticularis.

¶ Pria intẽtio hꝫ duas pticulares itẽtiões. Una ad digõnem materie. Alia ẽ ad eius euacuationez.

Digestiuũ.

¶ Pria sic adimplet̃. ℞. syrupi de epithimo. ℥. j. oximellis simplicis syrupi violati añ. ℥. ß. Aquarũ boraginis lupulloꝝ ⁊ scolopẽdrie añ. ℥. j. misce. iste est ꝓ vna vice istũ syrupũ calidũ accipiat p horas octo post finẽ cene imediate ꝓcedẽtis ⁊ ipm taliter ꝯtinuet per dies octo.

Intentio pticularis. Euacuatiuũ.

¶ Euacuet̃ mã iuxta scdaz itẽtionẽ. ¶ ℞. floꝝ borraginis buglosse añ. ʒ. ij. polipodij. ʒ. j. ß. sebesten numero octo epithimi. foliculorũ sene añ. ʒ. j. ß. anisoꝝ. ʒ. j. ß. fiat decoctio i fine cui⁹ addantur florum ⁊ epithimus ⁊ buliant vnica ebulitiõe postea colet̃ de colatura accipiat̃ quãtuz sufficit ad dissoluẽdũ diacatoliconis. ʒ. v. ꝯfectionis amech. ʒ. iiij. ⁊ fiat pot⁹. Istũ potũ solutiuũ sumat p horas octo post finẽ cene imediate ꝓcedentis calm̃ sup quẽ cũ ceperit põt p horã dormire deinde vigilet donec trãseãt hore quinqꝫ ab hora sumptionis ⁊ tunc accipiat. ℥. iiij. brodij macri pulli calidi cum. ℥. j. zucari rubei ⁊ inde ad horam prandeat.

Intentio generalis.

¶ Intentio secunda principalis duas habet pticulares intentiones. Una est ad mollificandũ. Alia est ad resoluendum ⁊ horum vsus põt esse sepatim ⁊ aliquando cõiuncti vt infra videbitur.

Mollificatiuum.

¶ Mollificatiuuz. ℞. olei cõmunis lib. j. ß. decoquatur in eo radicis maluauisci. ℥. viij. abiecto prius meditullio maluauisci ⁊ optime pistetur deinde addantur mucilaginum seminis lini ⁊ fenugreci añ. ℥. ij. medulle recentis vituli. ℥. ij. ß. pinguedinis recentis anatis ⁊ galline añ. ℥. j. misce in oleo in quo decoctũ fuit maluauiscũ infundatur spõgia ⁊ parũ exprimatur ⁊ calida parum supponatur loco pacienti ita vt totam duriciem complectatur ⁊ cũ infrigidatur iteruz in predicto oleo infundat̃ ⁊ fiat vt prius ⁊ sic successiue fiat p tres aut quattuor vices. deinde extendatur de medicamine facto cum maluauisco ⁊ alijs rebus suprascripto calido parum supra petiã ⁊ loco apponatur ⁊ sufficit semel in die permutare. ¶ Et hic modus seruand⁹ ẽ p dies quinqꝫ cõtinuos

Resolutiuum.

deinde ponat̃ resolutiuuz qḋ sic fit. ℞. armoniaci. ℥. j. ß. dissoluat̃ cũ aceto vini albi ⁊ extendat̃ super corio capreti subtili tãte quãtitatꝭ vt amplectat̃ totã duritiẽ ⁊ ipm taliter cõtinuabit p duos dies cõtinuos ⁊ sufficit semel in die ꝑmutare. deinde redeat ad fomentationẽ cũ oleo ⁊ ad emplm̃ suprascripta. ⁊ postea ad armoniacũ vt supra est scriptum. ⁊ sic cõtinuet p dies. xv.

Emplm.

¶ Fluxis istis. xv. dieb⁹. ℞. malue brance vrsine añ. m. j. ß. radicis altee lib. j. radicũ cucumeris asinini lib. ß. fenugreci ⁊ seminis lini añ. ℥. j. ß. decoquant̃ in oleo optie. postea pistẽtur ⁊ addant̃ adipes anatis ⁊ galline medulle cerui ⁊ butiri recẽtis. añ. ℥. j. ⁊ fiat emplm̃ cũ oleo i quo res decocte sunt.

Fomẽtatõ

¶ Fiat fomentatio cũ spongia aut filtro queadmodũ dictum est supra ⁊ hoc de mane ante prãdiũ postea supponat̃ emplm̃ calidũ ⁊ teneatur tota die vsqꝫ ad horã. xxj.

Suffumigium.

¶ Et tunc exponat̃ supra aliqḋ scãnum pforatũ ita qḋ pars dura tota ingrediat̃ foramẽ ⁊ iaceat sup pectus ⁊ sub scãno sit vas in quo sit acetũ vini ⁊ habeant̃ lapides fluuiales igniti ⁊ submergant̃ successiue vnius post aliuz in aceto ⁊ fumus q eleuat̃ recipiat̃ ad partẽ duram ⁊ taliter pãnis circũdet̃ vt fumus nõ posset exire ⁊ tãdiu sup hoc suffumigio maneat donec ps sudet deinde exsiccet̃ locus.

Linimẽtũ

¶ Et supponat infrascriptuz medicamẽ. ℞. armoniaci galbani bdelij humidi añ. ℥. j. dissoluant̃ ista in mortario diligẽter cũ oleo ď bdelio. deinde addant̃ mucilaginis fenugreci ⁊ seminis lini añ. ℥. j. ß. ⁊ simul bene incorporent̃ vltio pistent̃ carice. ℥. ij. tãdiu donec sint optime cõtrite ⁊ in forma quasi paste ⁊ qñ fricant̃ inter digitos nihil asperi sentiat̃ ⁊ misceat̃ cũ ꝓdictis donec totum optime incorporet̃. De hoc medicamine i casu isto efficacissimo extendat̃ sup petia aut corio ⁊ loco superponat̃ ⁊ teneat̃ nocte tota.

Fomẽtatõ

¶ De mane fiat fomentatio cũ oleo vt dictũ est ⁊ postea supponat̃ emplm̃ teneat̃ vsqꝫ ad horã faciendi suffumigium cũ aceto dictũ supponat̃ medicamẽ supra vltimo ordinatũ. ¶ Et hũc modũ ⁊ ordinẽ sequat̃ cõtinuãdo.

Notãdũ.

¶ Unũ tamẽ est obseruandũ qḋ postquã trãsierunt dies. xxv. a die purgatiõis. cõuenit vt syrupos assumat vt prius fecit ⁊ inde medicinaz modo supra ordinato.

Pillule.

¶ Qḋ si pill̃. essent sibi gratiores loco medicine potabilis sumat. ℈. ij. ß. pill̃. fetidarũ modo ⁊ ordine suprascriptis in assumptõe solutiui.

De varicibus.

Consilium 79.

Varices.

Dispositio spectabilis viri Alouisij nãnis de saluis est varices in ambabus tibijs. Appellant medici varices venas grossas fluxuose incedẽtes q̃ plerũqꝫ apparẽt in crurib⁹ ⁊ coxis. ꝓcipue cũ caro ꝓdictorũ mẽbroruz minuit̃.

Causa immediata.

¶ Cã varicũ est duplex. Quedã imediata q̃ appellari solet ꝯiuncta quedã mediata. ¶ Imediata cã est sanguis grossus melancolicus vt plurimuz aut flegmaticus grossus qui sua grossicie nõ põt in vẽas paruas penetrare neqꝫ ad porrositates mẽbrorũ transire. qre remanet i venis magnis ⁊ in ramis maioribus ipsarum ⁊ replet eas faciendo earũ extẽsionem. Et ob hanc causam varices interdũ ab illustribus medicis vites appellat̃: quoniã a vite rami oriunt̃ ⁊ ab ea tortuose incedunt sic cum vene maiores sanguine grosso sũt plene q: sua spissitudine nõ põt recipi in poris mẽbrorum neqꝫ in venis paruis recipit̃ in ramis venaꝝ habentiũ ortuz a venis magnis ⁊ cum dicti rami fluxuose incendant p corpus ⁊ repleti ꝓdicto sanguine extendant̃ manifestant̃ in supradictis partib⁹. Et ob hanc similitudinẽ vites dicunt̃. ¶ Et licet dixerim causam cõiunctam esse

sanguinē melancolicū aut flegmaticum grossuz nō
negat tñ interdū posse fieri a sanguine sola quātita
te peccāte q si aliud hʒ peccatū est illud rōne multi
tudinis sue vt placuit Aui. xxii. tertij. cap. de vari/
cibus. Nā interdū sanguis sua multitudine ꝛ si in
substātia sit bon9 facit opilationē q̄ est cā quare nō
pōt trāsire ad ptes angustas quare remanēs in ve/
Antecedēs, nis reddit eas grossas. ¶ Cā antecedēs p̄dictaꝝ va/
ricū ē corporis repletio nimia q̄re nā cā expellit ad
has venas. aliqñ cretice. Iterdū vero sine crisi. Cre
tice vero cū p̄cesserit aliq̄ egritudo melācolica vt pu
ta duricies splenis cui9 māʒ natura expellit ad has
venas. vñ egritudo illa curat̄ aut notabilr meliora
tur ꝛ varices fiūt. Si vero varices subito fiant nul
la egritudine p̄cedente eas dicimus sinthomatice
Remote, fieri. ¶ Cāe remotiores sunt vsus ciboꝝ grossorū ꝛ
generātiū sāguinē melācolicū aut flegmaticū gros
suʒ ꝛ sacietas nauseatiua. ꝛ pot9 vini nigri. multus
motus. ꝛ pprie deambulādo ꝛ longa statio sup pe/
des. delatio ponderū. restrictio cōsuete euātionis.
Vñ Aui. loco supra allegato dixit. Qd̄ plurimū ac
cidit cursorib9 ꝛ multū itinerātib9 ꝛ onera portāti/
bus ꝛ corā regib9 ꝛ principib9 assistentib9 ppter lō/
gā morā quā cōtrahunt corā eis corpore erecto.
Signa, ¶ Signa varicū sunt vene q̄ se māifestant̄ i tibijs
sua grossicie ꝛ tortuositate. ¶ Si cā fuerit sāguis bo
nus sola sua quātitate peccās cognoscit̄ p colorez
corporis bonū ꝛ p colorē varicū tendentē ad rubeū
ꝛ etiā tibie minus sūt graues. ¶ Si vero fuerint ex
sanguine flegmatico cognoscit̄ qꝛ toti9 corporis ha
bitudo est flegmatica ꝛ color varicū tendit ad ali/
qualē albedinē. ¶ Si cā fuerit hūor melācolic9 co/
gnoscit̄ ex habitudine melancolica. ex colore nigro
varicū ꝛ plurima tibiarū grauitate ꝛ ex regimine p̄
cedente qd̄ fuit multiplicās humorē melancolicuʒ
aut ppter aliquā cōsuetā euātionē qua hūor melā
colic9 ɔsueuerat euacuari q̄ restricta est aut nō euā
tur vt solebat queadmodū cōtingit in cōsuetis ha/
bere emoroydas fluētes. in qb9 sanguis flux9 ē restri
ct9 aut nō ita vt ɔsueuerat fluit stāte cōsili regimie.
Pronostica. ¶ Pronostica signa sunt. Si curant̄ varices a san
guie laudabili solū quātitate peccāte p̄cedentes nō
Primuz, Scdm. est periculū successus egritudinis melancolice aut
flegmatice. ¶ Scdm pnosticū. Plerūqʒ post curā
p̄cipue cū cirurgia varicū melancolicaꝝ aut fleg/
maticaꝝ paciētes incurrere solēt egritudinē melan
Tertium, colicā aut flegmaticā. nisi magna cū diligentia se/
pe corpus purget̄. ¶ Tertiū pnosticū. ¶ Cū icipiūt
varices nō cum multa difficultate curant̄ sed post/
quam sunt confirmate sunt difficilis cure ꝛ nō nisi
Cura, in tempore longo.
¶ Cura isti9 dispōnis pficit̄ trib9 medicinalib9 in/
strumētis dieta potōe ꝛ cirugia. ¶ Et qꝛ vt plurimū
he varices a sanguie fiūt melācolico ꝛ ita puto isti9
spectabilis viri ab eodē pcedere cū vt accepi sic cō
suet9 habere emoroydas fluētes p q̄s sanguinis me
lancolicus solet euacuari. sed arbitrandū est qd̄ ꝛ si
p emoroydas melancolicus sanguis euacuet̄ nō ta
men tantus quin natura ex eo pellat ad venas tibia
rū tū ppter earū debilitatē qua faciliter recipiunt
tū ppter grauitatem qꝛ faciliter deorsum mouet̄.
Et ideo varicuʒ ab hac cā pendentiū curā ponam.
Cura per dietam, ¶ Cura per dietā cōsistit in debita administratio/
ne sex rerum nō naturalium vʒ aeris accidentium
animi somnus ꝛ vigilie motus ꝛ quies cibi ꝛ potus
inanitionis ꝛ repletionis.
De aere, ¶ Nocet aer calidus ꝛ siccus. Et similiter vehe/
menter frigidus ꝛ siccus. Et aer humidus ꝛ vento/
sus precipue flante austro aut borea. Et aer vehe/
menter grossus, ¶ Conuenit aer clarus tempera/
tus inter caliditatem ꝛ frigiditatem aut declinans
parum ad caliditatem ꝛ siccitatē. ¶ Caueat ab igne
ne tibias calefaciat ꝛ a statione siue habitatione in
loco humido. tibias ita muniat neqʒ forte patian/
tur frigus neqʒ calorem.
¶ Vitare debet iram furorem tristitiā melancoliā **De accidētibus aī.**
timorez ꝛ sollicitudinē ꝛ coytuz supfluū qui ppter
delectationem in eo accidentez ad animi accidētia
reducit̄. ¶ Conuenit letari gaudere cum amicis ver
sari audire cantilenas ꝛ sonos musicales. **De sōno ꝛ**
¶ Nocet somn9 diurn9: ꝛ q post cibū fit imediate: **vigilia.**
ꝛ ōis somn9 supflu9. Neqʒ min9 nocerēt vigilie sup
flue. ¶ Cōuenit somn9 nocturn9 sup alterū duoꝝ la
terū tibijs eleuatʒ: ꝛ corpore pānis debite tecto. Sit
qʒ somn9 nō lōgior septē horis neqʒ quiqʒ breuior.
Qd̄ si ppter aliquā cām cōtingeret ne i nocte dor
miret aut dormiendi i die esset lōga cōsuetudo. tūc
cōceditur dormire in die. Qd̄ si fuerit ante prādiū
est melius quā post prādium. Neqʒ post cenā dor/
mire incipiat nisi a fine cene transiuerint hore due. **De motu ꝛ**
¶ Cauere dʒ ab omni motu supfluo siue sit ambu/ **quiete.**
lādo siue equitādo. Et a lōga statiōe sup pedes. Et
ab eleuatōe pōderis. Et oī forti cōpressiōe ꝛ retētōe
ānelit9. Et ab omni exercitio i quo tibie ꝛ pedes la/
borēt. Caueat fricatiōe coxarū ꝛ tibiarū ab itroitu
balnei aq̄ dulcis a statiōe aeris calidi ꝛ hūidi stufe.
¶ Cōuenit mot9 leuis ante prādiū ꝛ cenā fact9 depo
sitis prio supfluitatibus prie ꝛ scde digōnis. Et lau
datur capitis pectinatio cum aliquali fricatione. fri
centur brachia ab humero ad manus ante cibum. **De cibo ꝛ**
¶ Dimitat panem azimum aut non bene coctum **potu.**
ꝛ cibaria ex pasta azima facta ꝛ vinū nigrū ꝛ rubeū
grossuʒ ꝛ dulce ꝛ aquā grossaʒ turbidaʒ ꝛ habentē
gipseū aut saporē malū. ¶ Et carnes salitas ꝛ bouū
caprarum ꝛ ceruorū ꝛ omnium animaliuʒ in aquis
viuentiuʒ vt sunt anates ꝛ anseres ꝛ relique similes.
Non conuenit caseus precipue antiquus neqʒ buti
rum neqʒ lac. oua dura aut frixa non conueniunt.
¶ Pisces cum generaliter sint humidi non conue/
niunt. ¶ Ex leguminibus nocent omnia eorum gra
na. ꝛ ex herbis quecūqʒ sunt humide ꝛ que sunt ve/
hementer calide ꝛ radices herbarū cuiusmodi sunt
alia cepe porri rafanus bulbus. ¶ Ex fructibus ca/
ruʒ qui sunt humidi vt mellones citrulli cucurbite
ꝛ similes. Ex fructibus dimittat omnes qui sunt fri
gidi ꝛ humidi vt persica pruna cerasa ꝛc. ꝛ qui sunt
grossum sanguinem generantes vt poma citonia ca **Panis.**
stanee ꝛ dactili ꝛ alij istis similes. ¶ Conuenit pa/
nis ex farina munda optimi frumenti bene coctus
ꝛ optime fermentatus non minoris temporis vnius
diei neqʒ maioris trium dierum a quo cortices ex/ **Vinum.**
teriores abijciātur quando vult comedere. ¶ Vinū
sit paruum clarum boni odoris coloris medij inter
album ꝛ nigrum quod appellatur cisiolum sit sapo
ris medij inter dulce ꝛ ponticum. Quod si opus est
sua potentia permiscere cum aqua sit aqua pluuia/
lis aut in qua calibs aliquotiens fuerit extinctus ꝛ
si in eadem aqua decoquerentur sua cibaria esset p̄ **Carnes.**
stantis iuuamenti. ¶ Carnes sint perdicum fasiano
rum caponum iuuenum ꝛ gallinaruʒ iuuenū ꝛ pul
lorum edi castrati agni annualis ꝛ vituli lactantis.
¶ Laudantur oua recentia sorbilia aut tremula vel **Oua.**
in aqua fracta abiecto albumine. ¶ Interdum con **Caseus.**
ceditur caseus recens ꝛ recocta. ¶ Si quando est **Pisces.**
vsus piscium sit ex aquis dulcibus bonis paruus. Ex
squamosus vt lucij capedani scardaue ꝛ similes. Ex
mari passeres aurate solee ꝛ reliqui similes istis. **Grana.**
¶ Ex granis nullum videtur conueniens. concedi
tamen potest rizum in brodio caponis coctum ꝛ **Herbe.**
silir miliū ꝛ brodiū ciceruʒ rubeoruʒ. ¶ Ex herbis
laudatur

laudatur borago buglossa lactuca cū petrosillo en
diuia cicorea cicerbita feniculus menta lupulli ⁊ ca
pares. ¶ Ex fructibus cōceduntur passule enucleate
fistici auellane excorticeate ⁊ amigdale dulces.
¶ Omnis repletio fugienda ē nō solum hūoralis
de qua in sequenti pte: sz ēt cibalis de qua nō agiꝛ.
Nunquā comedēduz ē vsqꝫ ad sacietatē. Jmo cuz
comedēdi grandis fuerit appetitꝰ surgēduz ē a men
sa cuz reliquijs famis. Cūqꝫ adderit verꝰ appetitꝰ
cōedēdi nō differat cibuz sumere. qm̄ vt dixit Aui.
iij. primi tollerare famē stōm replet putridis hūori
bus. Neqꝫ cōedere īcipiat si senserit priorez cibum
asumptū nō eē digestuz. Sit cōtētꝰ vno aut duobꝰ
cibis ī vna mēsa. Et ab eo īcipiat q ē digōnis faci/
lioris. Neqꝫ ī mēsa lōgum apponat tēpꝰ ita vt prior
cibus digeri īcipiat cum scōs sumiꝛ. Neqꝫ come/
dendi tanta sit festinātia vt nō bene masticeꝛ bolꝰ.
Bibere vero nō īcipiat nisi priꝰ. v. aut. vj. bolos co
mederit. Sit potꝰ puus ꝑ vice ⁊ potiꝰ sepe ita tn̄ ꝙ
tota potꝰ quātitas nō nimis mlt̄a sit. ꝓcuret hr̄e cō
suetas eūationes. Si ꝯsueuit hēre vomitū ⁊ nō ha
beat ꝓuocet ipm cū aqua tepida ⁊ aceto aut oximel
le loco aceti vel cū decoctiōe rafani q̄ sic fit. ℞. ra/
dicē rafani ⁊ munda ⁊ īcide frustrati postea deco/
quaꝛ in sufficiēti aq̄ quātitate. inde coleꝛ ⁊ de co/
latura accipianꝛ. ℥. v. qbꝰ addanꝛ oximellis simpli
cis. ℥. iij. ⁊ tepidū exhibeaꝛ cūqꝫ in stō retinuerit ꝑ
horā cōprimaꝛ lingua digito aut cū pēna oleo lini
ta cōmoueaꝛ guttur cū dicta pēna comouēdo. post
vomituz stet ꝑ horas duas antequā comedat. ¶ Si
vero cōsueuerit emoroydas hēbere fluētes q̄ certis
tpibꝰ apiebanꝛ ⁊ iādiu ꝑter solitū nō fluxerint ape
rianꝛ fricādo eas cū folijs paritarie aut cū folijs fi
cus vel linianꝛ cū felle thauri. ¶ Det operā habēdi
omni die vētris beneficiū bis aut semel qd̄ si natu/
ralr̄ habere nō pōt habeat arte cū clisteri qd̄ sic fit:
℞. caput vnū arietis aut carnē pinguē castrati ⁊ de
coquaꝛ optime. Deīde. ℞. brodij lib. j. ß. cui addan/
tur cassie. ℥. j. ß. mellis violati: ℥. j. olei. ℥. iij. salis:
ʒ. ij. ß. ⁊ calidum supponatur ⁊ hoc de dieta.
¶ Cura per potionem tres principales habet inten
tiones. Prima est euacuatio materie que est sub
forma cause antecedentis cum reiteratione. Secun
da est euacuatio materie existentis sub forma cause
cōiuncte. Tertia ē ꝯfortatio loci ī quo sunt varices:
¶ Pro executione intentionis prime est conside/
randum. ¶ Quod si sanguis videatur esse grossus
multum melancolicus ⁊ corporis habitudo sit san
guini proportionalis incipiendum est in euacuando
a farmaco. ¶ Qd̄ si sanguis esset grossus ⁊ totius
habitudo esset sanguinea incipiendum est primo
a flobotomia.
¶ Si igitur sanguis fuerit ſm primam dispositio
nem. Primo materia est minoranda. Secundo di/
gerenda. Tertio eradicatiue euacuanda. ¶ Primuz
sic adimpletur. ℞. passularum enucleatarum. ʒ. iij.
polipodij. ʒ. ij. salis gēme. ℈. ß. infundantur in lib.
j. seri capre per horas octo. postea ad ignem lentum
simul buliant vsqꝫ ad consumptionez medietatis ⁊
inde addanꝛ epithimi. ʒ. iij. ß. ⁊ buliant vnica ebu
litione. ⁊ ab igne remoueatur ⁊ coleꝛ ⁊ colatura ca
lida exhibeatur istum potū materie melancolice mi
noratiuum accipiat calidum per horas octo post fi
nem cene īmediate precedentis super quez non dor
miat ⁊ post eius assumptionem differat prandium
suum per horas sex ad minus quinqꝫ. ¶ Digera/
tur materia iuxta secundum premissum. ℞. radi/
cum boraginis ⁊ buglosse polipodij capillorum ve/
neris. an̄. ℥. ß. epithimi. ʒ. vj. foliculorum sene
camomille sticados arabici an̄. ʒ. iiij. camedreos sq
nanti an̄. ʒ. ij. ß. fumiterre. ℥. j. eupatorij. ℥. ß. succi
pomoꝝ dulcium. ʒ. viij. oīa preter epithimuz. ⁊ suc
cuz pomoꝝ buliant in lib. iiij. aque vsqꝫ ad consum
ptionē medietatis. deinde addaꝛ epithimus. ⁊ bu/
liat vnica ebulitiōe. ⁊ postea coleꝛ. postea addaꝛ suc
cus pomoꝝ. ⁊ zuccarū album q̄ꝫtum sufficit. ⁊ fiat
syrupus. ℞. suprascripti syrupi. ℥. ij. aquaꝝ lupillo
ruz boraginis. ⁊ capilloꝝ veneris an̄. ℥. j. misce iste
est syrupus ꝑ vna vice. Jstū syru. digestiuū humo
ris melancolici. ⁊ cōfortatiuū cordis. sumat calidū
ꝑ horas septē post finē cene īmediate precedentis. ⁊
ipsum taliter cōtinuet ꝑ dies octo aut decē. ¶ Era/
diceꝛ materia iuxta tertiū premissum. ℞. pill. de la/
pide lazuli descriptione Mesue. ℈. iiij. fiat pill. vij.
Jstas pill. humorez melancolicū soluētes sumat in
die īmediate sequēti ad diem cōplete assumptionis
suprascripti syrupi ꝑ horas octo post finē cene īme
diate ꝓcedētis sup quas cū ceperit pōt ꝑ horā dor/
mire. inde vigilet donec transeant hore. v. ab hora
sumptionis. ⁊ tūc accipiat. ℥. v. brodij pulli macri
absqꝫ sale cū. ℥. j. zucca. rub. ⁊ īde ad horā prādeat
¶ Si vero habitudo corpis fuerit sanguinea. ⁊ vri
na rubea grossa fiat flobothomia ex brachio dextro
ex vena epatis que diciꝛ basilica ⁊ fiat incisio lata vt
humor grossus melācolicus exire possit. Antequaz
fiat dicta flōmia premittaꝛ clistere lenitiuum iuxta
sniam Auic. quarta primi cap. de flōmia. ¶ Et si vir
tus nō ꝑmitteret sanguinē totuz vnica vice euacua
ri. euacueꝛ ps eius. inde in vespere fiat secundatio.
¶ Facta flōmia quiescat duobus aut tribus diebus
Et postea similiter fiat flōmia basilice brachij sini/
stri. ¶ Et postea exhibeatur syrupus suprascriptus:
⁊ cum ꝑ octo dies receperit dictos syrupos capiat
ordine superius posito pillu. aut medicinam supra/
scriptam. Cum vero premittiꝛ farmacia: vt in casu
suprapositio inde ad dies quattuor fiat flōmia serua
to ordine qui dictus est.
¶ Cū cā antecedens que erat in habitudine totius
fuerit euacuata. postea euacueꝛ cā cōiuncta que est
sanguis existens in venis varicalibus. ℞. gumi ara
bici draganti aloes mumie boliarmeni. ⁊ terre sigil
late an̄. ʒ. j. puluerizenꝛ subtilissime. ⁊ cum albumi/
ne oui incorporenꝛ. ⁊ redigaꝛ totuz in forma linimē
ti de quo liniatur hoc modo extendaꝛ super petia li
nea latitudinis quattuor digitoꝝ. ⁊ apponatur cir/
cuncirca tibiam infra genu per digitos quattuor. ⁊
sic fiat ī ambabus tibijs. ⁊ taliter cōtinuet per dies
quattuor quibus exactis flobothomeꝛ saphena fa/
ciendo īcisionē latā in parte domestica pedis. ¶ Si
varices apparuerint in parte domestica tibie. Aut ī
parte siluestri iuxta cauillam de vena sciatica si va/
rices fuerint in parte siluestri tibie. ¶ Et in quacūqꝫ
parte fiat flobothomia comprimātur varices a par
te superiori versus partem inferiorem ad locum flo/
bothomatum ita vt totus sanguis in dictis venis
contentus egrediatur. ¶ Quo facto vngantur tibie
a loco vbi est fasia supradicta vsqꝫ ad pedem cuz in
frascripto vnguento quod sic fit. Recipe oleorum
mirti. ⁊ rosati ana. ℥. j. gallarum ciprèssi mumie bo
liarmeni ana. ʒ. ß. cere albe parum. ⁊ fiat vnguentū
Deinde superponatur emplastrum quod amplecta/
tur tibias a genibus vsqꝫ ad pedes: Et ligetur cum
fasia competenter stricta incipiendo ligaturaz a me
dio pedis. ⁊ procedatur versus genu. ¶ Emplastruz
est. ℞. farine milij. farine ordei. farse melige an̄. lib.
ij. boliarmeni ciperi mirti rosaꝝ an̄. ℥. ij. ß. misceā/
tur simul cū vino rubeo stiptico ad ignē donec red
deat ad formā ēplastri. postea remoueaꝛ ab igne. ⁊
addanꝛ olei de mastice ⁊ oleo rosato an̄. ℥. viij. ⁊ di
ligenter misceaꝛ de quo extendaꝛ super petia ⁊ fiat

Eradicatiuum.
Flōmia.
Syrupus
Ad cāz cōiunctam: Linimētū
Vnctio.
Emplm̄.

vt dictū est. ¶ Et iaceat tibijs eleuatis. Et caueat a motu ⁊ ab incessu ꝑ.xv. aut.xx. dies. In qbꝰ aliquotiens faciat flobothomiaꝫ de saluatella mō partis dextre mō sinistre. Et mutet emplastrū si exsiccet̄ semel in die. ¶ Et cū ambulare ceperit priꝰ fieri faciat caligas ex corio canis tibias cōstringentes ⁊ calciet eas. Et fiat motꝰ suauis ⁊ breuis. Et seruet dietam supra ordinatam.

Cura ꝑ cirugiam.

¶ Cura per cirurgiā sic fit ⁊ si plures alij sint modi operandi infrascriptus videtur facilioꝛ.

¶ Fiat prio flobothomia ex basilica brachij dextri si varix est in tibia dextra ⁊ pariter fiat sinistra si fuerit in tibia sinistra. si in ambabꝰ fiat ex ambabꝰ basilicis. Deinde fiat euacuatio hūoris melancolici cū farmaco aut pill. supra scriptis in cura ꝑ potioneꝫ. ¶ Si vero dispō indicaret ꝑ ea q̄ suprapposita sūt vt inceptio fieret a farmaco fiat ⁊ postea flobothomia cum reiteratione facta corporis eūacuatione. Emplastret̄ locus sub genu ꝑ digitos.iij. aut.iiij. cum emplastro seu vnguento in cura per potionem ordinato cuius recepta incipit. ℞. gummi arabici dragantí ⁊c. Et stringat̄ mediocriter. Postea incidat̄ cutis supra variceꝫ leuiter ita vt varix nō tangat̄ ⁊ excoriet̄ vndiqꝫ sitqꝫ excoriatio ꝑ longitudinē varicis quātitatis q̄ttuoꝛ digitoꝝ. deinde cuꝫ vncino vno eleuet̄ varix ⁊ liget̄ in parte superioꝛi cum filo forti ⁊ in inferioꝛi simil'r. Sitqꝫ distantia inter vnā ligaturā ⁊ aliā duoꝝ digitoꝝ: postea incidat̄ varix in medio ⁊ trāsuerso. Et si incisio fiat cuꝫ ferro incidente ignito est melioꝛ. In die sequēte fiat flobothomia lata vene saphene supra cauillā pedis in extremitate varicis: ⁊ exprimat̄ sanguis totꝰ a parte superioꝛi ad locū flobothomatuꝫ ita vt varix ex toto euacuet̄. Quo facto emplastret̄ tibia cuꝫ emplastro supra scripto in cura ꝑ potionē. Et iaceat patiens tibijs eleuatis. ¶ Et cū vni tibie fecerit. faciat inde alteri diebꝰ.ij. aut.iij. interpositis mō q dictꝰ ē. Et iaceat ꝑ dies.xx. Et curent̄ vlcera q̄ relinquunt̄ ex īcisione mō quo vlcera curant̄. Et seruet regimē supra positū in regimine cibi ⁊ potus. ¶ Et omni fine.v. aut.vj. dierū faciat fieri flobothomiā ex vena saluatella manus dextre. deinde ex manu sinistre. ¶ Aliqñ sumat potionē euacuantē hūorē melancolicū. Nā hoc regimē sine negligentia seruari dꝫ ne sanguis qui cōsueuerat ad varices descendere cuꝫ via sic amputata ne reperet ad aliud mēbrū in quo faceret nocumētū ⁊ iō opoꝛtet vt corpꝰ sit a tali humoꝛe mundū seu nō ꝑmitat̄ in eo multiplicari quod fiet cuꝫ euacuatiōibus supradictis frequenter factis per aliquod tempus ⁊ obseruantiam debiti regiminis. ¶ Bauerius.

¶ De ardoꝛe vrine.
¶ Consilium 80.

Ardoꝛ vrine.

Doctissimus vir magister Beninus patitur ardoꝛem vrine in eius emissione. Est autem ardoꝛ vrine doloꝛ pungitiuus in eius emissione pꝛoueniens.

Cause.
Prima.

¶ Istius dispositionis tres cause ab Aui. assignantur. ¶ Vna ē vlcera existētia in vijs vrine cuiꝰ signū ē saniei mictꝰ cū ī isto viro nō appareat neqꝫ saniei neqꝫ virulētie ꝑ viā vrine exitꝰ. sequit̄ qđ hic ardoꝛ nō ꝓuenit ab vlceribꝰ ī via vrine existētibꝰ. ¶ Scḋa causa est consumptio humiditatis a natura pꝛoducte ad contemperandum vrine acuitatem ⁊ bauracitatem eius. Est autem hec humiditas in carnibus glandosis que sunt ī collo vesice que humiditas currit ⁊ ſpargitur super meatum colli ⁊ conglutinosuꝫ eum facit ⁊ permiscetur vrine ⁊ equat ipsam cum finitur ⁊ consumitur hec humiditas deficit collo vesice cōglutinatio ⁊ ꝓhibitio ab impressione. ⁊ deficit vrine equatio. vnde exit nō equata ⁊ ideo ardorem facit. Defectus talis humiditatis propter quē causatur ardoꝛ interduꝫ fit ex multo coytu vt.xiiij. de vtilitate ꝑticularuꝫ voluit Gal. Similiter consumit̄ ex corpoꝛis extenuatiōe ꝓpter causas ipsum extenuātes ⁊ corpus exsiccantes ⁊ aliquando ꝓpter causas extrinsecas multuꝫ renes ⁊ ꝑtes circūstantes calefaciētes. vnde fit multe colere attractio propter quā vrina reddit̄ acuta. Huius ardoꝛis ab hac cā veniētis ē antecessio causarū exsiccātiū ⁊ eūantiuꝫ cū siccitate ⁊ corpoꝛis extenuatiōe.

Tertia.

¶ Tertia cā est mala cōplexio cū materia q̄ cōmiscet̄ vrine. Hec aūt materia ē aut colera aut flegma salsum. Nā iste materie vel altera earū miscet̄ vrine ⁊ eā reddit magis acutā quapꝛopter magis impꝛimit ī vias ꝑ quas trāsit ⁊ ita causat doloꝛē. ¶ Istiꝰ ardoꝛis ab hac cā ꝓueniētis sunt hec signa qꝛ naturalis cōplexio fuit colerica naturaliter ⁊ si nō fuit natural'r talis accidentaliter ē facta ꝓpter foꝛte exercitiū aut vsum rerum calidaruꝫ aut acutaruꝫ. aut vehementem laborem. Et si tota cōplexio nō est talis alicuius mēbri est facta cōplexio potens humoꝛes reddere adustos sicut esset epar. Si per pꝛesentiā colere fieret ardoꝛ vrina debet esse notabiliter tincta ad citrinitatē. Si vero cōtingit pꝛopter flegma salsum vrina est discoloꝛata ⁊ ita puto hanc esse causam in hoc viro.

Difficultas cure.

¶ Res ista grauis est ad curandum difficilis neqꝫ est negligenda quoniā vt dixit Almansoꝛ ī nono suo libro ꝑducit ad excoriationē. ¶ Ex istis pōt reddi cā aliquoꝝ accidentiū q̄ patiēs sentit.

Cā acītiū.
Cā primi.

¶ Primuꝫ ante emissionē cū vrina dirigit̄ versus collū vesice cū vult mingere sentit molestiā q̄ a motu vrine causat̄ cū vero mīgit ī collo vesice ardoꝛē sentit. qm̄ vrina sua bauracitate in ꝑtes illas suo trāsitu malā facit impꝛessionem. Post mictum vero ardoꝛē sentit in pꝛepucio pꝛopter id qđ aliqđ vrine parti illi heret ⁊ cū si pars illa multi sensus. vt oēs attestantur causatur ibi doloꝛ manens tamdiu donec gutte vrine que ibi erant excusse fuerit. Imo in aliquibus propter extremitatem virge esse vehementis sensus co ligantiam eius cum panniculo ad collum vesice prius sentiunt ardoꝛem in extremitate virge quam in collo vesice.

Cā secūdi.

¶ Apparet secundo vnde est q cum ambulat ⁊ pedem grauiter posuerit aut non leuiter ex quo coꝛpus pꝛemitur sentit doloꝛem in pꝛeputio. Cum vir iste non sentiat grauedinem circa vesicaꝫ neqꝫ in mictu hanc difficultatem qn possit mingere non est dicendum hoc pꝛouenire a lapide vesica. quia eius signa non apparent vt notum est. Sed putandum esse causam quoniam cum pes grauiter deponatur aut non leuiter coꝛpus compꝛimet collum vesice quod cum sit facile passibile doloꝛ eius ꝓpter colligantiā ⁊ nimiā sensibilitatem glandule virge ei cōmunicat̄. vnde doloꝛ glandule existens maioꝛ illo. qui est in collo vesice ipsum obumbꝛat iuxta illud hypo. duoꝝum doloꝝum qui simul fiunt non ꝯm eandem partem coꝛpoꝛis maioꝛ denigrat alterum. Et ex istis fundamentis facile possunt reliqua que sentit declarari.

Cura.

¶ Cura istiꝰ dispositiōis ē debita administratio rex nō naturaliū. ⁊ regimen debitū rerū medicinaliū.

Cura per dietaꝫ.
Aer.

¶ Regimen reruꝫ non naturaliū cōsistit in debita earū rerū administratione. ¶ Ab aere incipiendo caueat ab aere calido a statione sub sole ⁊ ab austro ⁊ ab applicatione rerum calidarū circa partes renuꝫ ⁊ vesice ⁊ pectinis ⁊ caueat delationē multoꝝ pannoꝝuꝫ circa partes illas ⁊ ita pelliū. Conuenit aer clarus ad caliditatem parum declinans aut tempamentum sed declinet ad humiditatē ⁊ si parū declinet etiaꝫ

net etiā ad frigiditatē non nocet. ¶ Fugiat iram tri/
stitiā melancoliā ⁊ sollicitudinē ⁊ coitū. Letet͂ gau
deat bene speret ⁊ cōuerset͂ cū dilectis. ¶ Nocet oē
exercitiū forte ⁊ generalr̄ magis sibi cōuenit qes q̄ꝫ
motus ⁊ nocent fricatiōes facte in dictis membris
⁊ oīa actu vl' potētia calefaciētia ꝑtes illas sicut bal
neum nocent. ¶ Fugiat somnū diurnū cuꝫ in nocte
dormiuerit sex aut septē horas ⁊ caueat ab a ubitu
super dorsum ⁊ ꝓcipue sup plumas. ¶ Nocēt insup
vigilie superflue. ¶ Vitet salsa acetosa acuta ⁊ pōti
ca ⁊ oīa vehemētis dulcedinis. ¶ Nō vtat͂ pane ve
hemēter cocto neqꝫ multū fermētato neqꝫ habente
sal. Nō sint i vsu carnes grosse difficilis digōnis:
neqꝫ viscose: neqꝫ salse. Dimittat oīa animaliū inte
riora sicut pulmo intestina stomachus ⁊c. Nō vtat͂
caseo antiquo neqꝫ ouis frixis aut duris. Pisces vi
scosi ⁊ magnoꝝ corporū ⁊ qui nō sunt squamosi sūt
mali. ¶ Ex leguminibus dimittat fabas fasiolos ⁊ ci
cera lentes ⁊ cicerculā. ¶ Ex oleribus caueat ab om
nibus quecūqꝫ sunt multū calida ⁊ sicca sicut ruta
rorismarinus ysopus ⁊ ab his q̄ sunt cal'a ⁊ vrinam
ꝓuocāt in petrosillus piper aque. Ex radicib⁹ her/
baꝝ nocent aleum cepe porrū raphanus bulbus pa
stinaca siluestris dicta baucia. Ex semibus vero ca
ueat ab oīb⁹ calidis ⁊ siccis sicut sinapis nasturtiū
⁊ que sunt istis silia. De saporibus fugiat acetū pre/
cipue acutum succū limonū ⁊ generalr̄ oēs succos
multe prouocatiōis vinū citonioꝝ ⁊ similia. ¶ Pa
nis sit ex farina frumēti optimi bn̄ munda a furfu/
re debite coctus ⁊ nō multum fermētatus nō salit⁹
neqꝫ antiquus: sed sit triū dieꝝ aut amplius q̄ttuor
sed nō minoris tēporis vni⁹ diei. ¶ Carnes sint mol
les mediocriter pingues facile digestibiles: vt sunt
pulloꝝ caponū iuuenū ⁊ auiū paruaꝝ degentiū in
nemoribus fasianoꝝ ⁊ perdicū edoꝝ vituloruꝫ ⁊ ca
stratorum ⁊ caprioloꝝ ⁊ iuuenum leporū. ¶ Conue/
nit lac ⁊ caseus recens absqꝫ sale ⁊ butirum. Et oua
sorbilia ⁊ tremula ⁊ in aqua decocta: sed albumen
abijtiat͂. ¶ Uti potest interdū piscibus paruis squa
mosis captis in aquis currentibus bonis vt lucij ca
pedani ⁊ similes. ¶ Ex granis cōueniunt ordeū mū
dū facto ferculo fare rizo ⁊ milio decoctis in bro/
dio pingui bonarū carniū. ¶ Herbe que cōceduntur
sunt lactuce spinacia borrago atriplex ⁊ blita inter/
dū ⁊ malua. imo vsus malue in ferculo est iuuatiu⁹
valde. ¶ De fructibus cōueniūt cerasa melones cu/
cumeres citrulli. Vitet vuas ⁊ ficus recētes ⁊ a re/
liquis fructibus abstineat. ¶ Fugiat oēm repletionē
non solum humorum: sed etiam ciboruꝫ ⁊ precipue
calidoꝝ. Multa insuper abstinentia ⁊ longa famis
tollerātia non cōuenit. Nō sumat cibū si piorē nō
senserit eē digestū. Si nauseauerit ⁊ facilis sibi fue
rit vomitus vomat curet quotidie hr̄e bis ventris
beneficium aut saltē semel q̄ si vniuersalr̄ hr̄e non
poterit habeat cum clysteri quod sic fit.
¶ Recipe malue foliorū violarum mercurialis ana
M. j. fiat decoctio de qua colatura accipiat͂ lib. j.
ß. cui addantur cassie. ℥. j. vitelli ouoꝝ salis paruꝫ
olei violati. ℥. iij. ⁊ fiat clistere quod stomacho ieiu
no calidum recipiat.

℃ In regimie medicinali medicus dꝫ hr̄e quinqꝫ
intentiōes. Prima materie minoratio. Scda est ip
sius diuersio. Tertia eiusdē digestio. Quarta eua/
cuatio eradicatiua. Quinta accidentiū correctio.

℃ Pro pria itētiōe minoret͂ mā iux itētionē pmā.
℞. cassie pinguis nouiter tracte cū aq̄ sublimatōis
folioꝝ viola. ℥. j. penidiaꝝ. ʒ. iij. diafinicōis. ʒ. j. ß.
cū aq̄ decoctiōis malue cū qua sit facta emulsio
seis papaueris. q. s. fiat potus. istū potuꝫ materiei
minoratiuum vt supra sumat calidum per horas se
ptem post finē cene precedētis imediate sup quē nō
dormiat ampli⁹ q̄ꝫ ꝑ medietatē hore cū ipsuꝫ cepe/
rit. dein de vigilet donec trāseāt hore sex ab hora sum
ptōis. ⁊ tūc prādeat nō se m'to grauet cibo ⁊ potu.

℃ Pro scda intentione. Diuertat͂ materia fricent͂ — Scda intē tio. Dīsiua.
brachia fricatione paꝝ mediū trāscendēte. ¶ Pro
hac intētione facit vomit⁹ si faciliter fieri possit na
tura vel arte. ¶ Ad idē facit positio vētosaꝝ sup spa
tulas. ¶ Itē clisteria facta ex decoctione folioꝝ vio
laꝝ radicū altee spinacijs. ⁊ floꝝ nenufaris de qua
colata accipiat͂ libr. j. ß. cui addant͂ cassie. ℥. j. olei
violati. ℥. iij. vitelli oui vnū salis paꝝ hoꝝ diuertē
tium vtat͂ mō vno mō alio.

℃ Digerat͂ materia iuxta tertiā intentionē. ℞. sy/ — Tertia in/ tentio. Digestiuū
ru. de iuiubis syrupi de bisantijs. an̄. ʒ. vj. aquaruꝫ
lupuloꝝ. ⁊ althee an̄. ℥. j. ß. misec. iste est ꝓ vna vi
ce. istū syrupū calidū sumat post finē cene ad horas
septē. ⁊ cōtinuet ꝑ dies sex. ¶ Si vero dolor anteqꝫ
inciperet sumere syrupū vehemēter infestaret plus
solito sumat infrascriptū syrupū vt dcm̄ est de pre/
cedēti. ℞. syrupi de papauere. ʒ. vj. syrupi violati.
℥. j. aq̄ ordei excoriati. ℥. ij. aq̄ emulsiōis seis papa
ueris. ℥. j. misce iste est ꝓ vna vice.

℃ Pro quarta intētione eradicet͂ materia digesta — Quarta in tentio. Eradicati uum.
iam cū ifrascripto solutiuo. ℞. cassie a cāna nouiter
tracte pulpe sebestē an̄. ℥. . cōfectōis amech descri
ptione maiori. ℥. ß. aquaꝝ lupulloꝝ. ⁊ cuscute quā
tum sufficit. ⁊ fiat potus queꝫ sumat calidū hora. ⁊
mō qui dictus est de minoratiuo. sed in fine quinqꝫ
horaꝝ ab hora sumptiōis capiat. ℥. iiij. aque ordei
excoriati calide cū. ℥. ß. zuccari vnius cocte. ⁊ inde
ad horam prandeat.

℃ Uaria sunt accidētia qbus succurrēdū est iuxta — Quītia in tentio. Ad acūtia Ad igetudi nem.
qntā intētionē. ¶ Primū est ingetudo ꝓueniēs ab
ardore. Scdꝫ pūctio. ⁊ dolor itēsus aliqn̄ circa anū
⁊ radicē testiculoꝝ. ⁊ pectinē. Tertiū dolor acutus
in extremitate pudibūdi. Pro remotiōe primi acci/
dentis. ℞. brodij carnis castrati lib. j. olei de camo
milla. ⁊ de aneto an̄. ℥. j. ß. croci. ʒ. j. ellebori de psi
lio. ℥. ß. salis paꝝ. ⁊ imponat͂. ℞. syru. de papaue/
re syrupi de nenufare ana. ʒ. vj. aque violaꝝ. ℥. iij.
misce. ⁊ bibat͂. iste est ꝓ vna vice. ⁊ sumat͂ post cenā
ad horā cū dimidio qn̄ vadit dormitū. ¶ Ad scdm — Ad dolorē ventosum:
cū dolor ille ꝓueniat a ventositatib⁹ aut a materijs
ad eā ꝑtē ꝓpulsis remouet͂ facta sacellatiōe cū fur
fure aut milio vel panico torrefactis. ¶ Aut fiat hec
fomētatio. ℞. floꝝ camomille mellilotī an̄. M. j. ß.
camedreos camepiteos an̄. M. ß. bulliāt in sufficiēti
aq̄ q̄ꝫtitate i qua ifundat͂ spongia. ⁊ inde expssa ꝑti
dolēti ponat͂. ⁊ cū infridat͂ renouet͂. Itē fiāt diuer — Ad dolorē in pudi.
tētia suprascripta. ¶ Dolor acut⁹ existēs in extremi/
tate pudibūdi. ⁊ in collo vesice q fuit tertiū accidēs
canonice remouēd⁹ ē ꝑ remotionē cāe. Hoc āt fit ꝑ
euāantia. ⁊ diuertētia de qb⁹ supradcm̄ ē. ¶ Adiuuat
ad hoc regimē miorās acuitatē māe. ⁊ digerētia de
qb⁹ dcm̄ ē supra. ¶ Sedat͂ ēt cū iniectionib⁹ appro/
priatis de qb⁹ est iniectio lactis in virga cū siringa
qōcūqꝫ lac fuerit. ⁊ iniectio emulsiōis seis papaue/
ris albi. ¶ Itē iniectio olei nenufaris. Itē. ℞. sarco
cole dieb⁹. viij. i lacte nutrite ol die lac inouādo. ʒ.
ij. ceruse amili plūbi vsti tucie tregēties cū aq̄ fōtis
ꝓpate an̄. ʒ. ß. florū violaꝝ nenufaris seium lactuce
an̄. ℈. ij. opij iusqami albi an̄. gra. x. croci. ℈. j. mi/
sce ⁊ fiat sief cū emulsione papaueris albi. ⁊ cū op⁹
fuerit accipiat͂. ʒ. j. istoꝝ sief. ⁊ sup cote fricet͂ cū la
cte. ⁊ inde inijtiat͂ in virga cū siringa tepidū. ¶ Itē
℞. suprascriptoruꝫ sief. ʒ. ij. olei nenufaris. ℥. ß. cere
paꝝ. ⁊ fiat vnguētū molle cū hoc vnguēto liniātur
tente subtiles lōge: ⁊ ponant͂ ꝑ foramē virge. Nam
sedant dolorem. ⁊ potionem. Amen.

¶ De ethica febrili cōplicata putride:

¶ Consilium. 81.

Casus. Ec dña de Bagnacauallo ꝑ ea que mihi i scriptis sunt significata patit ethicā febrē simul cū vna putrida. De putrida nō ē dubium ꝑ id qđ verbo retulit vir suus. ¶ De
Difficultas. ethica nō ita liquet. ¶ Quicqđ tū sit res ista difficilis est magni timoris: tuz ꝓpter egritudinē in se: tū propter longitudinem suam cum iam fere annus sit quod egrotare cepit.

Consiliuz ¶ Et si vtriꝗ dispōni attēdēdū sit tū magis ad putridā tanꝗ rei magis manifeste ꝛ que fuit ethice cā sine eius curatiōe ethica curari nō posset. in eius tū cure nō relinquet ex toto cura ethice. Ponet ꝑmo regimē in dieta. Inde regimē rerum medicinaliuz.

Cura per dietam. ¶ Cura ꝑ dietā cōsistit in regimie sex rez ñ nāliū.

Aer. ¶ Cauere dz hec mulier ab aere multū calō ꝛ pariter multū frido ꝛ multū humido ꝛ vētoso precipue flante austro aut borea. Eligat sibi aerem in actiuis ꝗlitatibus tpatuz aut parū ad fridū. In passiuis vero declinet paꝝ ad humidū sitꝗ clarus bñ euentatus odoris boni ꝛ qetus. ¶ Locus sue habitationis

Habitatō sit a terra remotus nō ꝓpinquus cursib⁹ aquarum neꝗ cloacis nō se igni multū ꝓpinquet ꝛ ad ipsuz potius vertat tergus quā faciem. ¶ Vitet iracūdiā iram tristitiam sollicitudinē timorē ꝛ desperationē ꝛ coitū. Letetur gaudeat sitꝗ spei bone qđ curabitur versef cum amicis dilectis. ¶ Nocet somn⁹ immediate post cibū factus. ꝛ somnus qui fit in principio poxismi vsꝗ ad statū. exacto ꝑncipio ꝛ augmēto ꝛ statu cōuenit somnus. Sitꝗ sup altero lateruz ꝛ nō resupinus dormiat capite eleuato ꝛ corpore cōuenienter pannis tecto. Somnus sit. viij. horaꝝ nō amplius octo neꝗ minus. vj. ¶ Caueat cū cibū ceperit ab omni forti motu abstineat ꝛ a reuolutiōe d' latere in latus. Loco exercitij vtaf fricatiōib⁹ incipiētib⁹ a brachijs ꝛ a spatulis trahendo deorsuz postea ad ventrē ꝛ dorsuz tādē ad coxas ꝛ tibias. Pectinef caput oī die ante prandiū cum surgit. Fricationes fiant vt dictum est ante prandium ꝛ cenam.

Accñtia.

Somnus.

Motus.

Cib'. ¶ Cibis vtaf in primis pane de farina frumēti optie mundi qui sit debite coctus ꝛ cōuenienter fermētatus nō sit pluriū dieꝝ quā triū neꝗ minoris tporis ꝗ vnius diei. ¶ Carnes sint perdicū fasianoꝝ pul-
Carnes. loꝝ gallinaꝝ iuuenuz ꝛ iuuenuz caponuz. Qđ si ꝑdictas carnes comedere nō posset pistenf ꝛ exhibeatur pullus pistus. Qđ si aliqñ volet aliquid vituli lactātis cōcedatur aliquādo ab alijs carnib⁹ abstineat. ¶ Dimittat oēm pinguedinem ꝛ ꝑdicte carnes
Fercula. melius ꝑparātur elisse quā asse. ¶ In brodio dictarum carniū fieri faciat panē coctuz aut panē in brodio infusum far rizum cuz brodio bono coctuz nō vituperatur brodiū cicerū rubeoꝝ. Qđ si cū carnibus suis bulirent radices apij aut petrosili non qđ eas comedat placeret. ¶ Abstineat a lacte caseo ab ouis ꝛ ab herbis crudis a leguminibus a pasta azima ꝛ a fructibus nisi qꝛ in fine mēse sumere vnum aut duos bolos piri aut mali stiptici post ipuz nihil
Vinum. bibat ¶ Vinū sit vetus albū claꝝ paucifeꝝ nō dul-
Replō. ce neꝗ acerbū: sed in sapore mediū ꝙ si opus ē limphare limphef cū aqua cocta. ¶ Ista dña nō se multo cibo repleat neꝗ adeo parū sumat ꝙ virtus deficiat tm̄ cibi sumere dz ꝙ stomachus ipm bñ digerat neꝗ grauef. Nō multū bibat neꝗ cibus in stō
Vomit⁹. natet. Nō comedat nisi senserit cibuz prius assumptū esse digestuz. ¶ Si vero cib⁹ grauaret ꝛ adesset vomēdi volūtas vomitus ꝓuocef cōprimēdo lin-
Hora cibi guā digito. ꝛ post vomitū stet ꝑ horā cum dimidia anteꝗ comedat. ¶ Cōsideret horā qua solet accidere poxismus videlz qñ incipit frigus ꝛ cibum suuz sumat ante aduētuz ipsi⁹ poxismi per horas. v. aut ad minus ꝑ quattuor. Et nō ꝑmittat vt paroxism⁹ veniat stō pleno cibo. Qđ si casus occurreret vt cibus eēt in stō supueniēte febre ꝓuocef vomit⁹. Neꝗ exhibeatur cibus nisi febre declināte. Curet omni die hrē vētris bñficiuz bis aut ad minus semel.
Suppositorium. Qđ si nō pōt naturalr habeaf arte cū suppositorio ex melle ꝛ sale facto aut cū radice raphani aut blitꝫ aspersis sale ꝛ modico olei. Vel fiat clystere tale.
Clystere. ¶ ℞. mercurialis malue floꝝ camomille ana. M. j. cartami. ℥. j. decoquanf predicta in sufficiēti aque ꝗtitate postea colef de colatura accipianf. ℥. xv. quib⁹ addāf succi blite ꝑ residētiā clarificati. ℥. iij. cassie zuccari rubei añ. ℥. j. yerepig. ℥. ß. oli. ℥. iij. sal'. ʒ. ij. ß. ꝛ calidū stō ieiuno supponatur.

Cura ꝑ potionem. ¶ Cura per potionē plures hz intētiōes. Pria est māam digerere. Scđa est materiā digestā totaliter fm partē euacuare. Tertia est diuertere a partibus nobilib⁹ ad ꝑtes viles. Quarta vero est confortare stomachum ꝛ epar ꝛ cerebrum.

Pria intētio. Digestiuū ¶ Prima intētio cōplef cū hoc digestiuo. ℞. sir. de bisantijs. ℥. j. sirupi violati siru. de duab⁹ radicib⁹ añ. ℥. ß. aquaꝝ apij mellisse ꝛ endiuie. añ. ℥. j. misce iste est pro vna vice. Istū siru. cal. sumat post finē cene imediate ꝑcedētis per septē horas sup quē pōt dormire per duas horas ꝛ ipm talr sumere continuet ꝑ dies octo sumēdo oī die vnū aut tādiu donec appeat materiā esse digestā quod cognoscetur per vrinā a medico presenti.

Scđa intētio. Pille. ¶ ℞. pill'. aureaꝝ descrip. Nicolai pill'. aggregatiuaꝝ descrip. Mesue añ. ʒ. ß. misce ꝛ fiāt pill'. septē. Istas pill'. sumat in die imediate seqnti ad diē cōplete sumptiōis supradictoꝝ sirup. per horas. viij. post finē cene imediate ꝑcedētis. Sup quas pōt perhorā dormire aut ꝑ horā cū dimidia. Cū ceperit in die vigilet dōec trāseāt hore. v. ab hora sumptōis.
Lauatiuū ¶ Et tūc accipiat ciatū vnū aꝗ ordei calm cū. ℥. j. zuccari vnius cocte ꝛ inde ad horā prādeat. ℞. liquiritie rase. ʒ. ij. passulaꝝ enucleataꝝ. ʒ. iij. carui anisoꝝ. añ. ʒ. j. sqnanti. ʒ. j. ß. fiat decoctio de qua accipiaf. q. s. ad dissoluendū electuarij de cassia. ʒ. v. electuarij indi maioris. ʒ. j. ß. cōfectionis de dactilis. ℈. iiij. ꝛ fiat potus. ¶ Si medicia in forma potabili est sibi gratior ꝗ in pill'. sumat istaz calidā magis ꝗ tepidaz seruato ordine ꝛ modo dictis d' pill'. suprascriptis.

Tertia intentio. ¶ Diuertaf materia a mēbris nobilib⁹ ad ignobilia iuxta intētionē tertiā. ista intētio varijs cōplef modis. ¶ Prīo cū fricatiōib⁹ incipiēdo a ꝑtib⁹ superiorib⁹ trahēdo inferius vt in cura ꝑ dietā dcm̄ est. ¶ Scđo per suppositoria ꝛ clysteria. ¶ Tertio ꝑ appositionē ventosaꝝ super nates. ¶ Quarto cuz ligaturis dolorosis ad coxas iuxta inguina ꝛ ligaturis adiutoriorū iuxta assellas. Istoꝝ auxilioꝝ vtaf modo vno modo alio: ꝛ qđcūꝗ fiat sit stō ieiuno.

Confortatio. ¶ Cōfortetur stomachus epar ꝛ cerebrū iuxta ꝗrtaz intentionē. ¶ Recipe olei de spica. ʒ. j. aloes galange ciperi gariofiloꝝ. ℈. j. laudani ʒ. j. cere albe parum ꝛ fiat vnguētū molle cū quo vngaf stōach⁹ cum manu calida ante prandiū ꝛ cenam: qm̄ cōfortat stomachū iuuat ad digerendū ꝛ carminat ventositatē. ¶ Recipe specieꝝ diamusci dulcis. ʒ. j. speꝝ diagalāge. ℈. iiij. specieꝝ diarodon descriptiōe cōmuni. ℈. ij. zuccari triū coctaꝝ. q. s. ad faciendum electuariū cū aqua maiorane ꝛ absinthij ꝑtib⁹ equalibus. ¶ De isto electuario cōfortatiuo stomachi capitis ꝛ epatis ꝛ iuuatiuo digōnis predictoruz membroꝝ sumat ad quātitatē castanee ꝑ horas tres ante cibuz. ꝛ hoc facere incipiat postquā sumpserit euacuatiuum post sirupos.

¶ Ad

¶ Ad ꝓhibendū siccitatez quā solet iducere febris ethica. ℞. olei amigdolarū dulciuz olei violati añ. ℥. vj. butiri recentis pinguedis galline añ. ℥. ij. semi num cōiuz frigidoꝝ maiorū. ℥. j. cere albe paruz ⁊ fiat vnguētū molle quo vngat a collo vsq ad cau dā spinā dorsi ante prādiū ⁊ cenā per horam.

Bauerius de Baueriјs.

¶ De Gomorea.

¶ Consilium. 82.

Dispositio spectabilis viri Bartholomei Ringhiadori ꝓprie est accidens. Cōiter tamē appellari pōt egritudo. Hec a Ga le. 6. de interioribus. cap. vlti. vocat go morea. Nam est inuoluntaria spermatis purgatio: siue emissio absq veretri tensione.

¶ Istius dispōnis ab Auic. 20. tertij cap. de multi tudine exuberatiōis spermatis ⁊ humoris qui ante vrinā aut post expellit plures cause assignātur. qua rum aliq̄ se cauet ex p̄te spermatis. quedā ex p̄te va soꝝ. nōnulla ex parte musculoꝝ vasis adherentiuz ⁊ alia ex parte renū. alia vero ex p̄te principiorum. ¶ Que est ex p̄te spermatis est triplex. Aut qꝛ spma est multe quātitatis ⁊ virtutē aggrauat quare insur git ad ipm expellendū. Aut est spermatis tenuitas: siue subtilitas quare a vasis resudat ⁊ egredit. Aut ipsius spermatis acuitas quare irritat virtutē expul siuam ⁊ ipm expellit. ¶ Ex parte vasoꝝ est debilitas virtutis cōtentiue ipsoꝝ que ⁊ si potest sequi omnez malitiam cōplexionis: qꝛ omnis qualitas magis au cta deijcit actum ꝓprie virtutis. Ut plurimū tamē sequitur malitiam complexiōis humide. Aut est ꝓ pter vehementiā virtutis expulsiue. Aut id ꝯtingit ꝓpter spasmum aut tetanum qđ facit motus extra neos. quare mouet virtus ⁊ expellit sperma sicut ex pellit nociuum aliud quēadmodum accidit stoma cho apud alterationem cibi. i. qualitatem ledentem per spasmum: tamen intelligo vasorum contractio nem ⁊ rigiditatem quandaz siue congelationē. Nā spasmus ⁊ tetanus sunt proprie dispositiones lacer torum mēbra spermatis cōtentiue. vasa etiam sper matis non sunt lacerti ideo ⁊c. Si tamen volueris de spasmo proprie dicto intelligere dicemus. Hoc intelligi debere de eo qui accidit lacertis circūdan tibus vasa spermatica: qui cū contrahuntur expri mūt sperma in ipsis contentuz. Et hoc cōtingit nō solū in spasmo p̄ticulari de quo ē dem: s. z in vniuer sali sicut in epilēsia. Aut ex p̄te vasoꝝ cā est ipsoruz mollificatio. quare nō retinet sperma p̄p mollifica tionē ad quā meatuū sequit dilatatio. Ex p̄te autē lacerti cōseruatiui est ipsi⁹ spasmus aut mollificatio vnde p̄ lacertū cōseruatiuū intelligere debemus va sa spmatica ⁊ p̄ spasmū cōtractionē eoꝝ aut ipsorū rigiditatē q̄ nō ꝓprie est spasm⁹. Qđ si spasmū pro prie dictū ⁊ itelligimus p̄ lacertū ꝯseruatiuū itelli gere debemus lacertos circūstātes vasis ex quoruz spasm⁹ qđ in vasis ipsis ꝯtinet exprimit ⁊ cū molli ficant cōicatur vasis ēt mollificatio saltim vtplm: vñ semē nō retinēt. ¶ Ex p̄te renū dixit Aui. vbi su pra. Accidit adipi ipsoꝝ liquefactio ex vehemētia desiderij coit⁹: aut ex multitudie coitus: q̄re egredi tur coeūtib⁹ post vrinaz ex ea res plima ⁊c. Pōt ēt accidere adipis ipsoꝝ liq̄factio ex eoꝝ vehemēti ca liditate q̄re egredit ēt ⁊c. ¶ Cā vero in p̄ncipijs est vehemēs coitus cogitatio ⁊ verba audire ad coituz excitātia. Uñ accidit sicut illi q naturalr desiderat: quare mouet virtus ad oꝑationē suā ⁊ mouet motu debili ⁊ emittit humorē añ vrinā aut motu forti mo uet ⁊ emittit sperma.

¶ Et lz istius dispōnis tot cāe sint assignade: non tū omnes concurrunt in casu istius prestantis viri. Nam cā que est ex spmatis multitudine in casu pre senti nō est. qm̄ ex exitu spmatis ꝓpter predictā cāz nō cōsequit debilitas imo potius corporis alleuia tio. Nisi esset corporis debilitas. ⁊ vasa spermatis fortia. vnde traherēt materiā multam. Sed eo casu res que egrederet eēt multa. Neq verisimile est ꝙ cū hec dispositio tāto tp̄e durauerit ꝙ in eo sit sper ma multū ⁊ p̄cipue cuz nō fuerit vsus cibis sperma multiplicātibus. neq in corp̄e apparet bonorū hu moꝝ repletio ex q̄bus spma debeat adeo multiplica ri vt ide ꝓpter multitudinē sequat hic exit⁹. ¶ Ne q cā est fortitudo virtutis expulsiue neq spasmus. qm̄ qñ spmatis effusio accidit ꝓpter istas cās fit cū tensione virge: vt voluit Aui. c. supra allegato. Qđ in casu supradicto nō cōtingit. ¶ Nō arbitror etiā accidere pricipaliter p̄p renes. qm̄ in eo nō puto eē vehemētiā desiderij coit⁹ neq eius frequentiā pari ter. ¶ Neq in pricipijs. qꝛ certus videor ꝙ ei⁹ cogi tatio nō est actui venereo multū itēta. neq verbis aut rebus versat alijs q̄ virtutē ad venerea excitēt. ¶ Relinquit ꝙ hec cā est debilitas virtutis cōten tiue vasoꝝ spmatis. ¶ Ab Auic. haꝝ duaꝝ causarū Signum.
signū ponit cuius signū est. qꝛ sperma descēdit sine erectione cū spmatis subtiliate. Qđ si videat aliqñ habere viscositatē idest ꝓpter morā quā facit i vir ga. qꝛ in ea ingrossat. Stat ēt cū viscositate in subti liatis: vt est notū. ¶ Neq puto negandū qn aliquo tiens cōcurrat seis acuitas siue mordicatio. ꝓpte rea. qm̄ in exitu interdū sentit nōnullā mordicatio nem. Et si aliqñ cōcurrat coytus desideriū cum ali qua re nō caliditate nō puto tñ esse cām pricipalez.
¶ Hec dispositio grauis est ⁊ admodū difficilis p̄p Difficultas
sui lōgitudinē neq est negligēda cū ex sui p̄duratiōe p̄ducat corp⁹ ad extenuationē. ⁊ coloris mutationē.

¶ Cura istius dispositionis duobus medicinalib⁹ Cura.
instrumētis perficitur dieta. s. ⁊ potione.

¶ Dieta cōsistit in debita sex reꝝ nō naturaliū ad Cura per dietam.
mistratiōe a q̄bus est incipiēdū. ⁊ primo ab aere.

¶ Aerē eligat in qualitatibus actiuis temperatum De aere.
aut ad calidū declinantez. qm̄ principalis causa sue dispositionis est ab humiditate. ⁊ relaxatione vaso rum spermatis. Ad siccitatez vero declinet aer mul to magis quam ad caliditatē. ¶ Et ex his cōprehē di potest. que aeris cōstitutio sit nocens. qm̄ que est multū calida. ⁊ q̄ est humida. ⁊ ob hoc ꝯstitutio au strina vituperat cū sit calida. ⁊ humida. ¶ Et lz me dici de aere principaliter faciāt mentionem per ip sum tamen volūt intelligere reliqua elemēta. ⁊ que eis annectunt: ⁊ qꝛ aer plus minusue corpus alterat fm ꝙ corpori magis aut minus occurrit. ¶ Diuersi ficatur aūt eius occursus fm diuersitatem vestium ⁊ locorum habitabilium ideo de eis fiet mentio.

¶ Uestes variet fm temporum diuersitatē ita tñ vt Uestes.
nunq̄ p̄tes renū teneat multū calidas. sed i calidita te tēp̄atas: aut paꝝ declinēt ad frigidū tp̄e vehemē tis caliditatis. alijs vero tēpibus ad caliditatē p̄uā.
¶ Loc⁹ ihabitatiōis sit ad siccitatē decliuis. vt sunt Habitatō
loca a cursib⁹ aquaꝝ decliuia. ⁊ a cloacis sintq in ter caliditatē. ⁊ frigiditatē tēp̄ata: aut ad caliditatē paꝝ declinātia. ¶ Nō multū se igni appropiquet p̄ Terra.
cipue fm renes. ⁊ p̄tes femoris. ¶ Terrā humidā nō habitet neq ventosaz precipue vbi flat auster.

¶ Caueat ab accidētibus anime multā in spiritib⁹ De accidē tibus.
faciētib⁹ cōmotionē ⁊ siīr in humorib⁹. Cuiusmodi sunt timor ira furor. ⁊ vitet aspectus ad formas pul cras mulieꝝ. ⁊ visuz auditū. ⁊ tactuz oiuz reꝝ que habēt ad venerē incitare. ⁊ fortē. ⁊ continuam ima ginationem aut fortē affectionē in re coytus. Nam fortis imaginatio mouet humores: quēadmodū cō

tingit in illo q paratus est ad fluxũ sanguis. cõsideratio rex rubeax ipm mouet ad exitũ. ita in casu p̃senti cũ spma ad exitũ sit patuz. affectio siue imaginatio ad coituz facile faceret semis effusionem.

De motu ⁊ quiete. ¶ Dimittat oẽ forte exercitiũ ⁊ p̃cipue in quo partes spine laborẽt: qm̃ oẽ tale exercitiũ calorẽ fortificãdo attrahit mãm ad locũ ⁊ eã dissoluẽdo nocet: q̃re dimittat ⁊ p̃cipue eqtatio. Et breuiter cõuenit mag᷒ qes q̃z mot᷒ fort᷒ ⁊ caueat a balneo aq̃ dulc᷒.

De sõno ⁊ vigilia. ¶ Nocet sõnus sup̲flu᷒ ⁊ nõ min᷒ vigilie sup̲flue. Somnus. vj. aut. vij. horax iuuat ad digerẽdum ⁊ materias maturãdũ q̃s iuenit ⁊ cõuertit eas ad sanguinis nãm ⁊ ꝯueniẽter tale facit naturali caliditate. Sed si in corpore fuerint humores acuti ⁊ colerici ⁊ somn᷒ sup̲fluerit calefacit calore extraneo scd̃a p̄mi Nulle caliditatis sup̲flua additio huic casui cõuenit. ¶ Vigilia nisi fuerit excedẽs vr̃ cõferre ꝑpter exsiccationẽ materiex ⁊ ꝯsumptionẽ ipsax. ¶ Dormire super sacũ in quo sit ruta ⁊ agnus castus ꝯuenit precipue tempore frigido.

De inanitione ⁊ repletione. ¶ Ois notabilis euacuatio ẽ vitãda eo q materie per ipsaz ponunt in motu ⁊ debilitat calor naturalis ⁊ ꝓhibeant precipue eũones per solutionẽ ventris qm̃ attrahunt materiã ad vasa semiaria ꝑpter ꝓpinquationẽ ⁊ vicinitatẽ quã habent cũ itestinis. Et eũatio per vrinã eadẽ rõne nocet: vt voluit Sera. v. breuiarij cap. 13. ¶ Si tñ ob aliquã cãm oporteret fieri euacuationẽ ꝓuocetur vomit᷒ sudor aut fiat clystere. Et sit quolibet eox leue vt euitet agitatio ⁊ fluxus mãerũ ⁊ debilitas innati caloris ⁊ grauamẽ in mẽbris sexalibus. ¶ Inter alias eũones cũ necesse sit eas fieri plus mihi plz clystere qd̃ sic fit.

Clystere. ¶ R. blite foliox violaruz solatri virge pastoris añ. M. j. rute pax sicce. M. ß. aneti ⁊ cardamomi añ. ℥. j. se. fiat decoctio postea colet de colatura accipiant. ℥. xiiij. quibus addant zuccari rubei. ℥. j. ß. olei nenufaris. ℥. iij. olei de ruta. ℥. j. ß. vitel. oui. j. salis cõis. ʒ. j. ß. ⁊ stomacho ieiuno supponat. ¶ Caueat etiã a multa ⁊ forti retentione eorũ que euacuari debẽt: siue sint feces: siue vrina: siue materia seminalis multiplicata vt aliquãdo cõtingit ꝑpter retẽtionẽ materie que euacuari solebat taliũ materierũ omnis fortis constrictio no eret. Nã ex retẽtiõe eorum q̃ debẽt eũari ꝓueniunt egritudies cõpositiõis vt opillatio lassitas spasmus q̃ oia p̄nti dispõni nocent. Itẽ ex retentiõe euacuãdox frequẽter accidit putredo ⁊ cõstrictio ⁊ innate caliditatis ⁊ ipsius ad igneitatẽ cõuersio scd̃a primi doctri. 2. de retẽtiõe eox que euacuãtur: sed ille sunt cause addentes ĩ nocumento illius dispositionis.

De cibo et potu. ¶ Cauendũ est ab oibus que ad venerẽ ducũt appetitũ. Qualia sunt ventosa pinguia ⁊ vnctuosa. Et q2 legumina omnia ventosabilia sunt nõ sumãtur. Que vero multũ prebẽt nutrimẽtũ nisi adesset corporis debilitas nõ sint in vsu freq̃nti. nã talia spera multiplicãt quod ad sui expulsionẽ virtutem irritat expulsiuã.

Frigide. ¶ Ex rebus frigidis huic dispositioni cõuenientibus plãtago portulaca solatrũ lactuca.

Calide. ¶ Ex rebus calidis sunt ruta calamentũ menta de q̃ Auicen. 22. tertij. Menta qd̃ est farmacũ nobile ingrossando spera ⁊ confortando vasa eius ad retinenduz ipsum.

Semina. ¶ Ex seminibus laudãtur coriandrũ siccum preparatuz ꝭm omnem eius modum semen lactuce ⁊ portulace. Ex calidis siccibus sunt semen rute semen agni casti carui ciminum permisceantur frida calidis. ita vt ad quoddam veniant temperamẽtuz.

Acetosa. ¶ Cõueniunt ẽt acetũ ⁊ acetositas granatorũ limonum citri arantiorum cuz fuerint aromatizata cum carui ⁊ cinamomo.

Carnes. ¶ Ex carnibus conueniunt carnes siluestriuz aialium. ⁊ eox que facte nõ sunt pingues ĩmo lacertose. ⁊ case᷒ medi᷒ iter recentẽ ⁊ antiquũ pax salit᷒. ¶ Ex piscib᷒ ꝯcedunt aliq̃n fontales fluuiox lacuũ. ⁊ valliũ nõ fetẽtiũ cũ fuerint cũ oleo p̄parati ⁊ cõditi ⁊ aceto. ⁊ menta. ⁊ cõuenit gelatina ex pedib᷒ aialiũ elissatis ĩ aceto. Et carnes cõdiant cũ aliquox ex succis suprascriptis. ⁊ mẽta. ¶ Intentio est spma ingrossare cõueniũt pultes ex frumẽto lẽtes excorticate. ⁊ cũ aceto cõdite. ⁊ cõdiant cum mẽta sicca. nã vsus mẽte. ⁊ recẽtis cũ aceto. ⁊ sicca est nobile farmacũ in hac dispõne: vt supra dcm̃ est auctoritate Auic.

Menta.

Vinum. ¶ Vinũ sit rubeũ clax aromaticũ. Qd̃ si lipbari oportuerit ꝑmisceat cũ aqua decoct. coriandrox: ⁊ semis lactuce. ⁊ portulace. Vel cũ aq̃ decoctõis gũmi arabici. Vel aq̃ decoctiõis radicũ nenufaris exsiccatox.

Puluis. ¶ Puluis sup̲asp̲gẽdus ferculis suis. R. mẽte sicce. ℥. j. cimini pax torrefacti. ʒ. j. ß. seis portulace seis lactuce añ. ʒ. ij. coriandrorũ prep̲ato. ℥. ß. pistent subtilissime. ⁊ cribent: ⁊ fiant spẽs quibus vtatur sup̲ cibaria sua.

Cura p̲ potionem. ¶ Cura p̲ potionẽ. Plures hz intẽtiones. Vna q̃ materias eũat cões existẽtes ĩ vijs ductuũ ex quax p̄ntia hũiditas relaxãs vasa spmatis ꝯtẽtiua fouet. Scd̃a itẽtio est minoratiue eũare materiã humidaz flegmaticã relaxãtẽ vasa. ⁊ mẽbra spmatis. Tertia intẽtio est materiã humidã flegmaticã in dcis mẽbris digerere. Quarta ẽ materiã flegmaticã a dcis mẽbris eradicatiue eũare. Quĩta itẽtio ꝯfortare virtutẽ retẽtiuã vasox spmatis. Sexta itentio ẽ spmatis ingrossatio ne sua nimia subtilitate labat. Septima itentio est remouere spmatis acuitatẽz. ⁊ venenum caliditatem. Octaua est remouere coeundi appetitũ si sup̲fluus fuerit.

Prima intentio. Clistere. ¶ Pria intẽtiõ sic p̲ficit. R. mercurialis. M. j. ß. blitis. M. j. seis aneti cartami añ. ℥. j. ordei excorticati. ℥. j. fiat dcoctio ĩ sufficiẽti aq̃ q̃ntitate. postea colet de colatura accipiat lib. j. ß. cui addant cassie fistule. ℥. j. zuccari rub. ℥. j. olei cõis. ℥. iij. vitelli ouox numero. j. salis. ʒ. ij. ß. ⁊ fiat enema.

Lenitiuũ. Hoc enema lẽitiuũ. ⁊ materiex cõiuz existẽtiũ ĩ vijs ductuũ eductiuũ iuxta primã itẽtionẽ sumat calidũ stõ ieiuno. R. sebestẽ nũero. viij. prunox damascenox numero. vj. passulax enuclea. ʒ. iij. dcoquant oia ĩ lib. ij. ß. donec reddeat ad quartã p̲tẽ. ⁊ cũ ifridata fuerit malaxent q̃ cocta fuerit manib᷒ ⁊ colet de colatura accipiat q̃ntũ sufficit ad dissoluẽdũ cassie nouiter extracte. ℥. j. ⁊ fiat pot᷒. Istũ potũ lenitiuũ cũa tiuũ ⁊c. iuxta itẽtionẽ primã sumat calidũ p̲ horas viij. post finẽ cene ĩmediate p̃cedẽtis sup̲ quem non dormiat. deinde expectet donec transeãt hore. vj. ab hora sumpt. ⁊ tunc prandeat.

Scd̃a intentio. Minoratiuum. ¶ Minoret mã iuxta itẽtionẽ scd̃am. R. ʒ. x. bñdicte simplicis. ʒ. ij. seri caprini q̃ntũ sufficit ad faciẽdũ potũ. istũ potũ miõratiuũ mãe ⁊c. iuxta itẽtionẽ scd̃az sumat calĩm ꝭm modũ dcm̃ d̃ lenitiuo p̃cedẽti R. pill. d̃ bñdicta. ʒ. ß. agarici. ℈. j salis geme ʒ. j. añ. gra. j. ß. agaric᷒ icidat subtilr̃. ⁊ nõ pistet. ⁊ misceant oia simul. ⁊ cũ electuario ĩdo reforment pill. vij. istas pill. scd̃am itẽtionẽ adiplẽtes si fuerint sibi gratiores q̃z pot᷒ sumat mõ. ⁊ ordine prius dictis. ¶ Si medic᷒ p̄ns viderit repletionẽ eẽ ĩ p̲tib᷒ iferiorib᷒ hoc ẽ ab vmbilico ĩfra. ⁊ paucã eẽ ĩ mẽbris supiorib᷒ admistret clistere ordinatũ ĩ pria itẽtione. ⁊ die seq̃nti exhibeat minoratiuũ suũ ĩ forma potabili siue in forma pillulari. ¶ Sz si ꝯprehẽderit repletionẽ esse in p̲tibus supioribus exhibeat lenitiuũ potabile. ⁊ post duos dies minoratiuum.

Tertia intentio. Digestiuũ. ¶ Digerant materie flegmatice ĩ mẽbris spmatis iuxta intentionem tertiã. R. mellis rosati colati. ℥. j. syrupi de bisantijs. syrupi de duabus radicibus syrupi de endiuie ana. ℥. j. ana. ℥. ß. aquax mente mellisse. ⁊ misce

misce ⁊ aromatiza cum puluere mēte ⁊ seie agni ca/
sti. iste est pro vna vice. istū siru. materiā digerētez
iuxta secdaz intētionē sumat calīn p horas octo post
finē cene imediate p̄cedētis. ⁊ cōtinuet ipsum sic su
mere per dies septem ⁊ ipsum taliter sumere incipi/
at in die imediate sequenti ad diem assump. mino
ratiui suprascripti.
¶ Eradicatiue euacuet materia iuxta intentionez
quartā. ℞. prunoꝝ damascenoꝝ nume. vj. sebesten
nume. viij. passulaꝝ sine nucleis. ℥.ß. anisoꝝ. ℥.ß.
fiat decoctio in lib. ij. aque vsqꝫ ad cōsumptionem
duaꝝ partiū postea colet de colatura accipiantur
℥.v. in qbus infundātur corticū mirabolanoꝝ ke/
buloꝝ. ʒ. ij. ß. ⁊ stet in infusione p horas. x. postea
bulliant paꝝ ⁊ colet. ⁊ fiat bona expressio. ⁊ in ea ex
pressura dissoluātur agarici trocisćati. ℈. ij. māne
℥. j. ⁊ fiat potus istū potū eradicatiuū iuxta intētio
nē quartā sumat calīn in die imediate sequenti ad
diē cōplete assump. suprascriptoꝝ sirupo. Sup quē
cū ceperit pōt p horā dormire postea vigilet donec
trāseant hore. v. ab hora sumptiōis. Et tūc accipi/
at. ℥. iiij. aq̄ mellis facte ꝫm artē ⁊ inde ad horā prā
deat ⁊ nō se multo cibo aut potu repleat. ¶ Recipe
pillu. aureaꝝ. ℈. ij. agarici trocisćati. ℈. j. salis gē
me zinzib. añ. gra. j. ß. misce ⁊ cū electuario ſdo re/
formētur pill'. vij. Istas pill'. ad intentionem quarte
intētionis sumat ordine ⁊ modo q dictus est si pill'.
sunt sibi gratiores quā potus.
¶ Quinta intētio pficit cū rebus virtutē cōtētiuā
vasoꝝ spermatis cōfortātibus que sic adimpletur.
¶ ℞. mente sicce. ʒ ß. specierū diacimini. ʒ. j. semis
agni casti. ℈. j. specieꝝ triasandaloꝝ cū camphora
ʒ. j. semis portulace. ʒ. ß. coriādrorum preparatorū
℈. ij. rasure eboris. ℈. ij. sandaloꝝ rubeoꝝ. ʒ. ß. cā/
phore gra. ij. zuccari albissimi quātū sufficit. ⁊ cuz
sirupo d̄ nenufare fiat electuariū. ⁊ dosis sit ad quā
titatē castanee hoc aūt vti incipiat postquā ceperit
eradicatiuū suprascriptū de mane quando surgit.
¶ Recipe trocisćoꝝ de rosis. ʒ. j. seis portulace. ʒ.
j. ß. sandaloꝝ rubeoꝝ. ʒ. j. nenufaris. ℈. ij. corian/
droꝝ. ℈. j. mente sicce. ℈. ij. semis agni casti. ℈. j.
zuccari albissimi quātū sufficit. ⁊ cū sirupo d̄ nenu
fare reformētur pill'. vij. pro. ʒ. de quibus sumat. ʒ.
j. ß. loco electuarij si pillu. sint sibi gratiores. Usus
mente aut viridis vel sicce est sibi cōueniens ad per
ficiendum hanc intentionem.
¶ Sexta intētio perficitur cū rebus sperma ígros
santibus ne faciliter a vasis spermaticis resudando
labat. ℞. oleorum nenufaris. ℥. ß. rosati. ℥. j. ß. co/
riandrorum boliarmeni rasure eboris ana. ʒ. ß. suc/
ci cāne humide cere albe quātū sufficit pro vnguen
to molli ⁊ fiat vnguētuz cuz modico aceti quātum
sufficiat ad sui penetrationē cum hmōi vnguēto vn
gantur loca renuz ⁊ pectinis testes ⁊ collum virge.
¶ Aut ℞. rasure eboris. ʒ. ß. camphore gra. ij. semi/
num portulace endiuie coriandroruz papaueris albi
añ. ʒ. j. rosarum albarū. ʒ. ß. boliarmeni. ʒ. j. sanda
lorum rubeorum. ℈. ij. zuccari albissimi. ℥. v. mi/
sce ⁊ cum sirupo de nenufare quātuz sufficit fiat cō
fectio solida in morsellis. quorum quilibet sit triuz
dragmaruz de hac cōfectione adimplente sextā in/
tentionē sumat morselluz vnum de mane cū surgit
⁊ aliū ante cenā per horas ad minus duas.
¶ Aut ℞. mente sicce. ʒ. j. seminis agni casti. ʒ. ß. se/
minum portulace endiuie portulace ⁊ lactucarum ⁊
plantagis. ℥. ß. nenufaris. ʒ. j. cāphore gra. ij. cora/
loꝝ rubeoꝝ rasure eboris añ. ʒ. ß. zuccari albissimi
ʒ. vj. misce ⁊ cū siru. de nenufare. q. s. fiat cōfectio
in morsellis. quoꝝ quilibet sit pōderis triū. ʒ. quo/
rū vsus sit vt de p̄ria dcm̄ est: sꝫ hec est validior.

¶ Remoueat acuitas spmatꝫ ⁊ calītas renū iuxta
intentionē septimā. ℞. olei ros. ℥. j. olei nenufaris. *Septia in tentio.*
℥. ß. litargiri. ʒ. ß. seminū portulace endiuie lactuce
⁊ plātaginis. ʒ. j. boliarmeni rasure eboris añ. ʒ. ß.
ciperi. ℈. ß. mēte sicce. ℈. ij. cere. q. s. ⁊ fiat vnguē
tū quo vngātur renes ⁊ pecten collū virge de mās
cū surgit ⁊ qñ vadit dormitū. ¶ ℞. aquaꝝ portula/
ce nenufaris añ. ℥. j. ß. endiuie. ℥. j. coraloꝝ rubeo
rū. ℈. j. zuccari albissimi. ʒ. ij. misce istū potū infri
gidatiuū ⁊c. sumat in aurora sup quē pōt ad libitū
dormire: sed cū senserit loca renū esse in calītate re/
missa neqꝫ sperma egrediēs hr̄e acuitatem ab istis
hanc intētionē perficientibus desistat.
¶ Octaua intētio adimplet remittēdo coeūdi ap/ *Octaua in tentio.*
petitū que sic adimplet. ℞. mente sicce. ʒ. j. seminis
agni casti. ʒ. ß. seminū endiuie portulace lactuce plā
tagis. ℥. ß. nenufaris. ʒ. j. cāphore gra. ij. coraloruz
rubeoꝝ rasure eboris añ. ʒ. ß. zuccari albissimi quā
tū sufficit ⁊ cuz syru. de nenufare fiat electuariuz.
de hoc electuario sumat stō ieiuno ad quātitatē ca
stanee. hoc aūt cōtinuet cū coeundi appetitus infe/
staret ℞. mēte sicce. ʒ. j. ß. trocisćoꝝ de cāphora. ʒ.
j. zuccari albissimi. ℈. j. sirupi de nenufare. q. s. ⁊
reforment pill'. Istas sumat loco electuarij supra/
scripti si pill'. sibi fuerint gratiores.
¶ Sed qꝛ plura q̄ ordinata sunt in cura suprascri/ *Ad stōm.*
pte dispōnis sunt frigida ⁊ mēbrū cui p̄rio occurrūt
que per os sumunt est stōus ad hoc vt friditate pre
dictaꝝ reꝝ nō ledat vt meliorē possit pficere digō/
nem ⁊ bonū chilū generare nō aptū in flegma con/
uerti q̄ foueat malā cōplōnē humidā vasoꝝ spma
tis. ¶ ℞. olei de mastice olei de mēta añ. ʒ. vj. cimi/ *Unguētū*
ni ameos añ. ʒ. ß. calami aromatici ciperi ana. ℈. j.
galange gariofiloꝝ añ. ℈. ij. laudani. ʒ. j. cere albe
parū ⁊ fiat vnguētuz molle quo vngat stōus añ prā
dium ⁊ cenam per horā vnā manu cal'a. ¶ Aut Re/ *Cerotum.*
cipe macis thur' añ. ʒ. j. masticis. ʒ. j. ß. galāge ga/
riofiloꝝ añ. ʒ. ß. xiloaloes calami aromatici añ. ℈.
j. carui nigelle añ. ʒ. ß. terbentine. q. s. ⁊ fiat cerotū
ad formam scuti quod stomacho applicet si cerotū
sibi magis fuerit gratum. ¶ Bauerius.

¶ De mala cōplexione frigida ⁊ humi. cerebri.
Pro ser Antonio de chumis.
¶ Consilium. 83.

IN dispōne istius spectabilis viri hic or/
do est seruādus. ¶ Cauere dꝫ ab aere frigi *De aere.*
do ⁊ hūido ⁊ ab aere ventoso p̄cipue flan
te austro aut borea. ¶ Eligat aerē calidum
⁊ siccum qui si non fuerit talis naturaliter fiat arte
cum igne aut suffumigio ex thure storace sandara/
ca aut granis iunipi supaspergēdo aliqđ istoꝝ car/
bonib⁹. ¶ Caueat a tristitia melācolia sollicitudine *De acesdē tibus.*
⁊ furore. letet gaudeat neqꝫ nocet īterdū paꝝ irasci
coitū vero dimittat aut ei⁹ vsus sit p lōga īterualla
¶ Sōnus sit de nocte nō de die sitqꝫ sup alteꝝ late *De sōno.*
rū aut sup ventrē: sꝫ nullo pacto sup dorsum neqꝫ
p̄us dormire īcipiat q̄ꝫ due hore a fine cene trāsiue
rint neqꝫ sit mīoris tp̄is. v. horaꝝ neqꝫ maioꝝ. vij.
¶ Nocet exercitiū īmediate post cibū factū: sꝫ lau/ *De motu.*
dat cū fecerit ip̄m tp̄atum ante prādiū ⁊ cenā pran
dio iam digesto. euacuatis primo supfluitatib⁹ pri/
me ⁊ sc̄de digōnis. ¶ Cauere dꝫ ab omnibus cibis *De cibis.*
mali chimi difficilis digōnis ⁊ ab oſbus in caput
euaporantibus. ¶ Eligat sibi panē ex bono frumēto *Panis.*
debite cocto ⁊ conuenienter fermentato: in cui⁹ cō/
positiōe sit aliquid salis dimittat cibaria que ex pa/
sta fiunt azima. ¶ Comedat carnes perdicum fasia/ *Carnes.*
norum turturum pipionū ex colūbaria volare inci
pientium turdoꝝ merularum ⁊ aliarum auium mi/

nutarum que degunt in nemoribus. Caprioli lepo-
ris edi castrati ꝛ interduz vituli lactātis. Dimittat
hoꝛum aialiū viscera ꝛ lac ꝛ caseum ꝛ butirum.
Oua. ¶ Cōceduntur oua recentia soꝛbilia tremula aut in
Pisces. aqua fracta abiecto albu. ¶ Pisces generalr̄ sunt
mali. Legumina nō cōueniunt vt fabe cicercule et
Brodiuz. silia. ¶ Cōceditur bꝛodiū ciceꝝ rubeoꝝ granis di-
Herbe. missis. Cōcedit̄ ēt milium far panicū ꝛ rizuz. ¶ Ex
herbis dimittat q̄ sunt fride ꝛ humide vt poꝛtulaca
spinachia atriplex cucurbita melones citrulli cucu
Radices. meres. ¶ Ex radicibus herbaꝝ nocēt allea cepe poꝛ
ri bulbus ꝛ raphanus. Conueniūt herbe cal'e ꝛ sicce
vt saluia serpillus menta maioꝛana rosmarinus feni
culus petrosillus ꝛ sises. Nocent fungi ꝛ tubera.
Fructus. ¶ Dimittat fruct⁹ oēs hūidos vt cerasa pꝛuna psica
armilla moꝛa pira mala ꝛ nuces ꝛ vue. ¶ Uti pōt fi-
cubus vuis passis grāis pini in aq̄ feruēti pus q̄ter
infusis postea in vmbꝛa exsiccatis. deinde cū zucca
ro ꝯfectis ꝛ pistachijs ꝛ auellanis toꝛrefactis. In fi
ne vero mēse sumere pōt grana coꝛiādroꝝ pꝛepato-
rū hn̄tiū vnicā zuccari coopturā post que nihil bi-
Uinum. bat. ¶ Uinū sit albū paucifeꝝ mediū inter dulce ꝛ
Replo. ponticū siue bꝛuscū qd̄ si nō esset satis paruuz lim-
phet cū aqua cisterne. ¶ Caueat a multa cibi reple-
tione neq̄ꝫ comedat nisi cibū pꝛioꝛē senserit eē dige
stum: neq̄ꝫ pꝛandere differat cū verā incurrerit fa-
mē: neq̄ꝫ comedat vsq̄ꝫ ad sacietatē. imo a mēsa sur
gat cū reliquijs famis. Curet hr̄e omni die ventris
bn̄ficiū bis aut saltē semel quē si nō habuerit natu-
ralr̄ hēat arte cū suppositoꝛio facto cū melle ꝛ sale:
aut cuz radice blite sale superaspsa: aut cū enemate
cōi comedat in sero minus q̄ꝫ de mane.
Cura p po- ¶ In regimine medicinali sic pꝛocedatur. ℞. pill'.
tionem. assaiaret. ʒ. j. fiāt pill'. v. Istas pillu. a capite mate-
Pille. riā minoꝛātes sumat per duas hoꝛas post cenā qn̄
Sirupus. vadit doꝛmitū. ¶ ℞. mellis rosati colati sirupi d' sti
cados an̄. ℥. j. ¶ Itē. ℞. acoꝛi. ℥. ß. yue saluie pali-
tice an̄. m. ß. siseleos. ℥. ß. pistētur mō grosso ꝛ bu
liant i lib. iij. aq̄ vsq̄ꝫ ad cōsumptionē duaꝝ ptium
ꝛ colet̄ de colatura accipiant̄. ℥. iij. ꝛ addant̄ supꝛa
scriptis sirupis. Iste ē p vna vice fiat pꝛo duabus.
Istuz syrupū calidū sumat p hoꝛas octo post finez
cene imediate p̄cedētis: Et vti īcipiat ī die īmedia-
te sequēti ad diē assumptiōis supꝛadictaruz pill'. ꝛ
ipm̄ cōtinuet oī die vsq̄ꝫ ad octo vel decē dies: aut
sm̄ q̄ videbit̄ medico p̄senti ex digōne hūoꝛis per
Pille. vrinā. ¶ ℞. pillulaꝝ cochiaꝝ. ʒ. j. fiant pill'. quinq̄ꝫ
istas pillulas materiā a capite eradicantes accipiat
p hoꝛas octo post finē cene īmediate p̄cedētis ī die
sequēti īmediate ad diē cōplete sumptionis supꝛa-
scriptoꝝ syrupoꝝ sup quas cū sumpserit pōt p ho-
raz doꝛmire deīde vigilet donec trāseāt hoꝛe quīq̄ꝫ
Lauatiuū ab hoꝛa sumptionis ꝛ tunc accipiat. ℥. iiij. ß. bꝛodij
macri absq̄ꝫ sale cū. ℥. j zucari rubei ꝛ īde ad hoꝛam
Unguētū. pꝛādeat ꝛ nō se multo cibo grauet. ¶ ℞. olei de co-
sto. ℥. j. stoꝛacis sicce. ʒ. j laudani. ℈. ij. euforbij
grana. ij. castoꝛei gra. iiij. cere parū ꝛ fiat vnguentū
molle cuz quo calido vngat̄ ps posterioꝛ colli a lo
co vbi collum cōiungitur capiti vsq̄ꝫ ad eam ptem
vbi coniungitur spatulis. Et hoc fiat ī sero ante ce
nam. ꝛ de mane quando surgit. Deinde superpona-
tur modicum lane succide ꝛ superligetur. Hoc vn-
guento vti incipiat per duos dies. postquam cepe-
Unguētū. rit pillu. vltimo scriptas ꝛ continuet. ¶ Recipe vn-
guenti marciaton vnguenti agrippe ana. ℥. vnam
dialtee. ℥. ß. misce ꝛ cum hoc vngatur bꝛachiū im-
peditum totum mane ꝛ sero: vt dictum est de pꝛioꝛe
Dyacoꝛi. vnguento. ¶ Recipe diacoꝛi. ℥. iij. de isto electua-
rio sumat ad quantitatem vnius castanee quando
vadit doꝛmitum. ¶ Recipe diamusci dulcis. ℥. iij:

de isto accipiat ad q̄titatem castanee qn̄ surgit de
mane tempoꝛe calido sufficit q̄ sumat alteruz istoꝝ
tempoꝛe vero frigido ambobus vti pōt. ¶ ℞. aloes.
ʒ. ij. ß. mirabolanoꝝ chebuloꝛum masticis an̄. ʒ. ß.
agarici electi. ʒ. j. salis geme zinzi. an̄. gra. v. specie
rum yere de octo rebus. ʒ. j. ß. cōficiatur pasta pꝛo
pillu. cum succo acoꝛi. ꝛ maioꝛane ex qua cuz opus
fuerit sumant̄. ℈. ij. ß. ex quibus fiant pillu. v. Ista
rum pillu. vsualium absq̄ꝫ custodia sumat. ℈. ij. se-
mis qn̄ vadit doꝛmitum. ꝛ hoc in omni fine decem:
duodeciz dieꝝ. Et qn̄ pillu. vsuales sumit nō sumat
electuarium. Istis actis si curatus fuerit bene est si
minus reiteret syrupos cum pillulis. cochijs modo
supꝛascripto. nam iste dispositiones cronice nō faci
liter remouentur. Laus Deo.

¶ Bauerius de Bauerijs.

¶ De doloꝛe faucium ꝛ dentium quibus cōiungit̄
debilitas nuce. ꝛ colli cum plenitudine stomachi.

¶ Consilium 84.

Dispōnes. Ispositio Illu. Dn̄e Margarite de Gon-
zaga est doloꝛ faucium. ꝛ dentium. ꝛ coꝝ
debilitas. Quibus cōiungit̄ debilitas nu
ce. ꝛ colli cū plenitudine stomachi ꝛ pecto
ris. ꝛ debilitate digestiue stomachi. ꝛ tarditate de
scensus cibi ab eo.

Cause. ¶ Quoꝝ oīum cām existimant doctissimi phisici
esse catarrum grossum. ꝛ viscosum a cerebꝛo deicē-
dentē ad mēbꝛa pꝛedicta. Lz putent cerebꝛū esse ali
qualiter substātifice siccū lz qualitatiue hūidū. qm̄
a mēsibus plurib⁹ citra duxit sua Illustr. dom. no-
ctes insomnes. Hic est casus quem accepi.

Modus cure. ¶ Modus ēt cure sm̄ quem pcesserunt isti doctis
simi phisici mihi significatus ē q egregius fuit neq̄ꝫ
canonice aliter poterat pcedi. ¶ Et si hic mod⁹ cu-
re nō suffecit aggrediendā est alia via scilicet artifi-
cialis balnei de cuius mō infra scribam cum istud a
me pꝛecipue petatur.

¶ Unū tn̄ pꝛius dicā. nā putāt Illu. dom. capitis
cōplexionē esse declinantē ad substātificā siccitatez
Cōside- pptere a q̄ iamdiu noctes duxit insomnes. Cōside-
randū est si istud signū est sufficiēs ad arguēduz su
pꝛa cerebꝛi siccitatē. cū videamus senes doꝛmire nō
posse pp humiditatē nitrosam siue baurachiā ī eis
multiplicatā. ꝛ nō pp cerebꝛi substātifice siccitatē.
¶ Quicqd tn̄ sit modū cure nō hz variare. Cū indi-
catio curatiua sumat̄ ab essentia moꝛbi vt Gale. ꝛ
ceteri medici attestant̄. ꝛ cā dispositionū supꝛa no-
minataꝝ sit materia grossa viscosa. hui⁹ cā est ma-
la cōplexio frigida. ꝛ humida ad hāc remouendam
opz pcedere cū rebus calidis. ꝛ siccis que sint reso
lutiue cū aliquali confoꝛtatione. Cū vero pcess' in
sit cū syrupis. ꝛ medicinis. ꝛ non suffecerit tēptan-
Nota. da est via balnei cū nō sit tempus vsus balnei natu
ralis opus est fiat artificiale.

Balneum artificiale. ¶ De rebus ad ppositū faciētibus sunt aque cine-
ricie. ꝛ aq̄ nitrose. ꝛ salse de q̄bus dixit Aui. 2. pꝛimi
cap. Quidā oꝛnate loquēntium. Nitrose quidē. ꝛ sal
se capitibus. ꝛ pectoꝛi auxiliū pꝛebēt que materias
recipere solēt. ꝛ cōferunt stomacho humido ꝛ ydro
pisim. ꝛ habētib⁹ inflationē. Et valēt aq̄ sulfuree ner
uos mūdificant. ꝛ doloꝛes distēsionis. ꝛ spasmi se-
dant ꝛc. Et subdit. sed stōm laxāt. ꝛ desideriū deij-
ciunt. hoc faciūt cū coꝛpus in eis balnearet̄. sz vbi
solum ad caput suscipit̄ nō faceret hec nocumenta.
Opz istas aquas q̄bus caput duciādū est fieri artifi
cialiter vt ī eis aliqd istoꝝ apponat̄ aut decoquat̄.
Unde Aui. loco allegato. Balneum quoq̄ꝫ differen
tias habet aperte aquarū que in ipso fluunt si enim
fuerint

fuerit nitrose aut sulfuree aut cinericie. aut salse natura aut ingenio scȝ ꝙ in eis aliqd horuȝ apponat̃ scȝ nitri aut sulfuris aut cineris ꝛc. aut in eis coquatur sicut stafisagria aut bacce lauri aut sicut sulfur ꝛc. ¶ Sumat̃ aque quãtitas duarũ aut triũ corbarũ in qua ponat̃ sulfuris viui lib. xx. salis lib. xxv. cineris vitiũ aut fieus lib. xxx. Cũ istis ponant̃ i eadẽ aqua sticados arabici saluie maiorane assari betonice ꝛ rute rosmarini abrotani folioꝝ lauri origani ysopi basiliconis gariofilati añ. m. iiij. decoquãtur in p̃dicta aqua ꝛ seruet̃. ¶ Hec decoctio reiteranda est oi fine. v. dierũ. ¶ Antequã balneũ ad caput fiat reiterãda ẽ purgatio syrupis p̃missis. ¶ Facta purgatiõe cũ natura cõsueuerit mittere mãȝ ad fauces ꝛ ad dentes ꝛ ad ptes suppositas videret̃ vt ptes ille pri⁹ cõfortarent̃ antequã aquã ad caput sumeret ne si balneũ sua caliditate mãm subtiliaret ꝛ flueret ne reciperet̃ in ptes iã dictas. vñ. iij. tegni. Repellit enim a se mẽbra ꝯfortata stipticis. Fiat decoctio cũ menta coriãdris p̃paratis mirto Gallis cipressi sandaraca. De qua sepe in die gargarizet ꝛ teneat in ore. Fiat linimentũ cũ melle ro. corallis ꝛ mastice ꝛ liniant̃ dentes ꝛ gingiue qñ vadit dormitũ. ¶ Quo facto situet̃ vas sup tripedes in quo ponat̃ aq̃ decoctionis rerũ suprascriptarũ tãte caliditatis vt possit sine molestia sufferre. Jaceat Illustrissima dñã resupina sup bancum ita vt suscipiat aquã p foramẽ descendẽtẽ ad caput vbi coronalis comissura cõiungit̃ sagitali, a loco a quo aqua ava se egredit̃ vsq̃ ad comissuras vbi suscipit̃ dȝ eẽ distantia duoꝝ palmoꝝ. Foramẽ p qd̃ egredit̃ aqua dȝ esse tantũ vt i eo poni possit digitus paruus sub capite teneat̃ vas in quo aqua cadens a capite recipiat̃. Et hec aqua ponat̃ in cacabo stante ad ignem aut ad tẽperandã quã si fuerit nimis calida. Et hec aq̃ taliter recipiat̃ p spaciũ duaꝝ tertiaꝝ vni⁹ hore si nõ fuerit sibi molestũ. Ubi grauaret̃ tãto tpe stare stet p medietatẽ hore. ¶ Cũ a balneo surgit exsicet̃ caput panis cãlidis ꝛ ĩde ad horã prãdeat. Post prãdiũ ad horas. vij. iteꝝ aquã ad caput sumat seruãdo modũ q dict⁹ ẽ de mane dẽre seruari. ¶ Cũ balneũ accepit p dies. x. vt dictũ est maioret̃ foramẽ canule p qd̃ egredit̃ aq̃ ex vase vt maioꝝ aq̃ quãtitas capiti occurrat. Fortificet̃ aq̃ cuȝ adiunctiõe pluris quãtitatis sulfuris ꝛ cineris ꝛ nitri ꝛ appositione pluriũ herbaꝝ. Et si tũc p horã posset balneũ sufferre laudabile esset. ¶ Hoc tẽpore cuȝ a balneo surgit ꝛ caput fuerit exsiccatum sufficienter fricet̃ caput ꝛ collũ cũ aq̃ q̃ sic fit. ℞. aque ardentis q̃ter sublimate lib. ij. ꝛ infundat̃ in ea nucis muscate gariofiloꝝ macis thuris añ. ʒ. j. laudani. ʒ. ij. sitq̃ aq̃ in vase vitreo stricti orificij ꝛ optie cũ cera vas ipȝ claudat̃. ¶ Si ꝯtingeret pꝑter balneũ ꝙ mãe subtiliarentur ꝛ descenderent ad pectus ꝛ ad stomachũ sumat post finem cene p̃cedentis ad horas octo infrascriptas pill'. ℞. pill'. de yera Nicolai. ʒ. ß. pill'. de agarico. ℈. ij. misce ꝛ fiant pill'. septem post istarum pill'. sumptionẽ stet horis sex antequam comedat ꝛ ea die nõ sumat balneum ad caput saltem de mane. ¶ Antequaȝ se exponat ad balneum caret habere ventris beneficium aut saltem tentet habere. ¶ Caueat a vento ꝛ ab aere frigido a tristicia ꝛ melancolia: gaudeat ꝛ letetur. non dormiat de die. Et si sibi videretur cibuȝ preassumptũ non esse digestum. non recipiat balneum nisi prius digeratur. Hec que scripsi remitto limitanda ꝛ corrigenda eximijs doctoribus magistro Policleto ferrario Magistro Joã. Antonio Zaite ꝛ Magistro Ludouico de Brignano.

Balneum artificiale.

o sspõn

Cause.

Modus ure.

Nota.

¶ Bauerius de bauerijs.

¶ De dolore dextri lateris subito cordi communicato vnde accidit sincopis.

¶ Consilium 85.

Enerabilis domina mater scolaris doctissimi Magistri Cornelii reclans de mechelinia plerũq̃ patit̃ dolorẽ dextri lateris ꝛ ĩde cõicat̃ subito cordi adeo vt sincopiȝ ĩcurrat cũ ẽ ĩ paroxismo ꝛ euomat seu expuet vt scribũt flegmata citrina aliqñ viridia interdum nigra tenacissima ꝛ si acciderint in pelui vbi sit aqua tendunt in fundum. Ista est informatio que est mihi est data. — Informatio.

¶ Ex istis dictis mihi videt̃ ꝙ tremor cordis sit p cõitatẽ a stõ: ꝛ ꝙ cã dolorẽ faciẽs sit colera vitellina q̃ generat̃ ex flegmate grosso ꝛ viscoso p admixtionez colere ꝛ hec mã p adhustionẽ fit viridis trãsiẽs ad prassinã ꝛ p vlteriorẽ adhustionẽ fit nigra. vnde hec materia existẽs ĩ stõ p̃cipue ĩ pte dextra versus regionem epatis dolorem causat ꝛ p viaȝ cõitatis cordi cõicat̃ nocumẽtũ. Qd̃ ei⁹ cã sit materia supradicta apparet ex vomitu ꝛ ex sputo talis materiei. — Casus.

¶ Ista dispositio grauis ẽ ꝛ piculosa. Unde Aui. iij. j. Illi cui tremor cordis assidue acciderit de se ipso sit sollicitus ne subita intercipiatur morte. — Difficl'tas

¶ Isti⁹ egritudis cura duob⁹ pficit̃ ĩstrumentis. — Consilium

¶ Dieta. s. ꝛ potiõe. dieta ꝯsistit ĩ debita administratione sex rerum non naturalium. quarum vna est aer a quo primo incipiam. — Cura per dietam.

¶ Nocet aer corrupt⁹ aut venenosus vt ẽ pestilentialis ꝛ aer grossus turbidus ꝛ oĩs aer ĩtẽse q̃litatis. s. nimie calidi. aut frigi. siccitatis aut multe humi. ꝛ aer hñs malũ odorẽ. ¶ Eligat̃ aer clar⁹ eueñtatus declinãs ad frigi. aliqualiter. ꝛ siccitatẽ. Qd̃ si talis aer aliter haberi non possit. fiat artificialiter vt irrorãdo camerã cũ aq̃ ro. violis nenufare cũ qb⁹ ponat̃ aliqd vini al. subtilis vt odor rerũ frigidarũ magis penetret ꝛ cũ suffumigio facto ex corticibus pomoꝝ macianoꝝ positis sup carbones. ¶ Et licet doctores p̃cipue de aere ĩcolligãt nihilomin⁹ volũt p ipm reliqua elemẽta ĩtelligere. ¶ Caueat ne igni multũ approppiquet nec supcalefaciat caput ꝛ pect⁹ multũ vitet ẽt frig⁹ forte ꝛ p̃cipue extremitatũ loc⁹ habitatiõis sit remot⁹ a cursib⁹ aquaꝝ a cloacis ꝛ a locis fetidis. Sit declinãs ad sicci. Aquas fugiat turbidas ꝛ habentes malum odorem ꝛ saporẽ. ¶ Eligat aquam claram fontis aut cisterne que nullo participet malo odore ꝛ sapore. — De aere.

¶ Caueat ab ira tristicia melãc. sollicitudie. Et q: coyt⁹ ad accidẽtia ai reducit̃ pp dlectationẽ q̃ ẽ in ipo dr̃ ꝙ multũ nocet p̃cipue existẽte cibo ĩ stõ aut cuȝ eius act⁹ frequẽtat̃. Cõfer letari gaudere bene spare p̃cipue de salute sua ꝯuersari cũ amicis ꝛ dilectis ꝛ habere sermonẽ d̃ reb⁹ delectabilib⁹ ꝛ iocũdis. — De accidẽtibus ai.

¶ Stante forti tremore de quo suspicat̃ ne pducat ad sincopim aut stãte sincopi nocet somn⁹ sȝ tpe gentis aut ĩterpollatiõis cõuenit. Et fiat prio sup lat⁹ dextrũ postea sup lat⁹ sinistrũ capite bene eleuato ꝛ corpe debite pãnis tecto. Uñ Aui. iij. primi. ca. de regi. ei⁹ qd̃ comedit̃ ꝛ bibit̃. Et debes scire ꝙ multis coopire pãnis ꝛ ceruical eleuare existit ex illis q̃ ĩ digerẽdo iuuãt. Et ad vltimũ gdẽ vt mẽbroꝛuȝ sit⁹ ad ĩferiora sint declinãtes ꝛ nõ ad supiora. Sȝ antequã dormire ĩcipiat labant̃ hore due a fine cene. Et si nocte nõ tñ dormiret cõcedit̃ somn⁹ diurnus post prãdium p horã vnã cuȝ dimidia. — De sõno ꝛ vigilia.

¶ Supfluũ exercitiũ nocet atq̃ nimia qes. Sȝ tpe quo nõ vexat̃ cordis tremore euacuatis pr⁹ supfluitatib⁹ prime ꝛ scd̃e digõnis. ꝯuenit exercitiũ pedestre aut equestre ante prãdiũ ꝛ cenã cibo ĩ stõ iã digesto ꝛ ĩ epate ꝛ ĩ mẽbris qd̃ tẽp⁹ cõiter eẽ solet septẽ — De motu ꝛ quiete.

aut octo hoꝝ a fine cibi assumpti. Sit exercitiuz
ante cibũ forti⁹ licet post cibũ cõpetat mot⁹ suauis.
Unde. Aui. iij. primi. c. supra allega. Et quẽadmo/
duz opz motũ q̃ ẽ ante cõestionẽ nõ eẽ debilẽ ita ne
cesse ẽ ei ne mot⁹ q̃ ẽ post ipaz fiat nisi molliter ⁊ sua
uiter. ¶ Loco exercitij cõueniũt fricatiões icipiẽtes
a ptib⁹ supioꝛib⁹ trãhẽdo iferi⁹ ⁊ ad coxas ⁊ tibias:
excepta illa q̃ fracta fuit ne ꝓpter debilitatẽ ad eaz
traheret mã q̃ tumoꝛẽ faceret. Cõueniũt capitis pe
ctinatiões de mane qñ surgit cuz leni fricatiõe ⁊c.

De cibo ⁊ potu. Malis.
¶ Nocẽt cibaria quecũqz sunt difficilis digõnis
⁊ generatiua maloꝛuz humoꝝ. vñ cauere dz a pane
azimo aut male cocto ⁊ ab oib⁹ cibis q̃ fiũt ex pasta
azima vt lagane ⁊ a carnib⁹ aialiũ veteꝝ ⁊ a visceri
bus oĩm aialiũ vt sunt cerebꝝ pulmo coꝛ renes ite
stina stõs splen ⁊ epar. excepto epate piguis gallie.
¶ Ex his q̃ ab aialib⁹ accipiũt nocẽt butiꝝ lac case⁹
⁊ p̃cipue salit⁹. ⁊ oua dura aut frixa. ¶ Nocet oĩs
pot⁹ dulcis ⁊ fumosus ⁊ vinũ grãde ⁊ multũ aceto
suz. ¶ Pisces oẽs dure carnis viscosi ⁊ sine squa/
mis ⁊ q̃ accipiunt i aqs putridis ⁊ saliti ⁊ hñtes ter
taz sunt vitãdi. ¶ Ex granis nocẽt fabe fasioli miliũ
cicera alba ⁊ rubea. panicũ pisa ⁊ silia istis ꝓpter
eoꝝ vẽtositate aut ꝓpter eoꝝ stipticitatẽ vel ꝓpter
vtrãqz. ¶ Ex herbis nocẽt oẽs q̃ sunt calide ⁊ sicce
multũ ⁊ q̃ sunt calide ⁊ hu. vt ruta eruca ⁊c. ⁊ oĩs
q̃ sũt fri. ⁊ hu. vt poꝛtulaca cucurbita ⁊ silẽs. ¶ Fru

Panis.
ct⁹ q̃ facil̃r coꝛrũpunt sunt vitãdi vt ꝑsica moꝛa ce
resa pruna ⁊c. ¶ Eligat panis ex farina optimi tri/
tici q̇ sit mũdũ ab alijs granis p̃cipue a lolio sit de
bite coct⁹ ⁊ cõueniẽter fermẽtat⁹ i cui⁹ ꝯfectiõe po
nat aliqd salis ⁊ ab eo abijtiant cruste qñ cõedit. sit
nõ mioꝛis tpis vnius diei neqz pluris triũ dieruz.

Uinum. Carnes.
¶ Uinũ sit pauciferuz coloꝛis citrini boni odoꝛis.
¶ Carnes sint ꝑdicũ fasianoꝝ turdoꝝ ⁊ laudaꝝ ⁊ re
liquarũ auiũ degentiũ in pratis ⁊ nemoꝛibus ⁊ non
in stagnis seu paludibus aut ansares anates ⁊ silẽs.
¶ Ex quadrupedibus siluestrib⁹ cõueniunt carnes
lepoꝛis iuuenis ⁊ caprioli. ¶ Ex domesticis auibus
laudãtur capones iuuenes ⁊ carnosi ⁊ pulle ⁊ galli
nõduz coeũtes. ¶ Ex quadrupedib⁹ domesticis cõ

Oua.
ueniunt carnes edi castrati agni annual̃ ⁊ vituli la/
ctãtis a reliqs abstieat. ¶ Ex his q̃ ab aialib⁹ acci/
piunt: Cõueniũt oua recẽtia soꝛbilia aut tremula vl̃
in aq̃ fracta abiecto albumie. Uñ Auic. de viribus
coꝛdis dixit. Uitella tpate ꝯplõnis sunt ex q̃b⁹ tria
eueniũt velociter i sanguinẽ trãsmutari ⁊ paꝝ sup/
fluitatis post trãsmutatiõez relinqre ⁊ sanguinẽ ge
nerare cõfoꝛmẽ sanguini quo nutrit coꝛ vz subtilẽ
⁊ claꝝ ꝓpellit. ergo festinãter ad ipz. s. coꝛ. ⁊ idcir/
co p̃ceteris nutriẽtib⁹ ꝯueniẽs ẽ in dissolutiõe sbe
spũs ⁊ diminutõe mãe ipsius. s. sanguis coꝛdialis.

Pisces.
¶ Pisces pu sq̃mosi capti i aqs currẽtib⁹ ⁊ laudabi
lib⁹ vt lucij carpiões trute capedani ⁊c. ꝯcedũt. Ex
mari cõcedunt aurate passares solee trilie ⁊ ꝯsilẽs.

Grana. Herbe. Fructus.
¶ Ex gra. ꝯcedit far ⁊ far oꝛdei ⁊ bꝛodiũ ciceꝝ rub.
¶ Ex herbis ꝯueniũt endiuia cicoꝛea boꝛago buglo
sa blita lactuca cũ folijs mẽte. ¶ Ex fructib⁹ ꝯcedũt
passule enucleate fistici cũ ꝓus steterint ꝑ diẽ in aq̃
endiuie infusi postea ad vmbrã exsiccati. Cõcedunt
ẽt carice pingues ante cibũ tempoꝛe hiemis.

De inanitione ⁊ repletione. Prima. Scda. Tertia. Quarta. Uomitus
¶ Cauere dz ab oĩ supflua repletiõe nõ solũ huo/
rali sz ẽt cibali. pro q̃ ponunt q̃dã r̃le. ¶ Pria cũ fa
mẽ nãlẽ incurrerit nõ differat cibũ sumere. ¶ Scda
nõ comedat nisi famẽ habeat. ¶ Tertia cũ appetit⁹
intẽsus fuerit nõ comedat vsqz ad sacietatẽ. imo sur
gat a mẽsa cũ reliquijs famis. ¶ Quarta si senserit
cibũ ꝓus assũptũ nõ eẽ digestũ imo coꝛruptum ex
malo odoꝛe ⁊ stõi ad os ascẽdẽte ab ipso cibo: tũc ꝓ
uocet vomitus cũ aqua tepida decoc raphani aut
aneti aut semis atriplicis cũ aceto modico ⁊ detur
totũ tepidũ ⁊ postq̃z ꝑ horã retinuerit cõprimat lin
guã digito ⁊ euomat vel põat i guttere pẽnã oleo i/
tinctã ⁊ cũ ea cõmoueat gutt agitãdo ⁊ post vomi

Clystere.
tũ stet ꝑ horã cũ dimidia ⁊ comedat. ¶ Sz si sense/
rit repletionẽ in vẽtre quã cognoscet ex gurgulatio
ne in eo faciat sibi clistere p̃cipue si fuerit i itestinis
inferioꝛib⁹ q̇ sic fit. ℞. mercurial̃ malue boꝛaginis
cũ suis radicib⁹ ⁊ blite floꝝ camomille añ. m. j. car/
tami anisoꝝ añ. ℥. j. pistent seia mõ grosso ⁊ icidant
herbe ⁊ fiat decoctio ⁊ colet de colatura accipiat
lib. j. ß. cui addant cassie mell̃ vio. añ. ℥. j. olei cõis
℥. iij. yerep. bñdicte. añ. ʒ. vj. sal̃. ʒ. ij. ß. ⁊ calidũ stõ

Pille.
ieiuno supponat. ¶ Sz si repletionẽ senserit in itesti
nis supioꝛib⁹ sumat añ cibũ ꝑ horã. ʒ. j. pill̃. eleĩag.

Quinta.
¶ Quinta. Nõ bibat nisi pri⁹ sex bolos sumpserit ⁊
bibat paꝝ ꝓ vice ⁊ sepe: sz tota quãtitas poti⁹ nõ sit

Sexta.
multa. ¶ Sexta. Tenet hẽre bis in die vẽtris hñfi/
ciũ aut saltẽ semel. Qd̃ si nõ habuerit nãl̃r hẽat ar/
te cũ suppositoꝛio ex radice rafani aut radice blite

Septima.
iuolutis in sale trito ⁊ deinde vnctis oleo comestibi
li vel fiat clistere supra oꝛdinatũ. ¶ Septia. Nõ co/
medat in cadẽ mẽsa diuersa cibaria sz sit ꝯtẽta vno
vel duob⁹. bñ masticet cibũ quẽ sũmet. Noceret ẽt
supflua inanitio si fuerit ex nimia euãtione aut ex
multa cibi paucitate vt esset ieiunare i pane ⁊ aqua
aut vti cibi longa parcitate.

Hora paroxismi.
¶ Regimẽ supraſcriptũ ẽ obseruãdũ tpe quo nõ
est sincopis neqz tremoꝛ coꝛdis. ¶ Sz qñ sincopis so
ret aut vehemẽs coꝛdis tremoꝛ nõ semꝑ est exhibẽ/
d⁹ cib⁹. Nã si foret mã colerica faciẽs tremoꝛẽ aut

Argumentum:
eẽt in stõ multitudo crudoꝝ huoꝝ nihil cibi eẽt ex/
hibẽdũ. ¶ Qd̃ siqs dixerit q̇ accidẽtib⁹ virtutẽ ꝓ/
sternẽtib⁹ illico ẽ cib⁹ dãd⁹. mõ sincopis ⁊ vehemẽs
tremoꝛ resoluũt spũs ⁊ virtutẽ debilitãt. ergo vr̃ q̇

Responsio.
illud cõe dictũ idiget limitatõe vt fuit itẽtio Gal.
ij. regi. acutoꝝ cõmẽ. xlix. ¶ Uerũtñ cũ in in oĩ sin
copi multa fiat spirituũ resolutio eũ iterdũ nõ sup/
fluit spũs nisi q̃ est in minera: tũc dico qd̃ conuenit
exhibere aliqd vini puta. ℥. j. vñ Gale. in cõmen.
aphoꝛ. Qui nutriunt copiose ⁊c. dixit oĩuz veloci/
ter ⁊ multũ nutriẽtiũ est vinũ. vñ si videris pulsus
submergi nõ det pullus pistus neqz exhibeant oua
soꝛbilia: qm̃ esset addere ad suffocationem.

Cura ꝑ potionem.
¶ Cura ꝑ põtionẽ est duplex. Una q̃ debet stante
sincopi aut vehemẽti coꝛdis tremoꝛe. Alia q̃ debet
qñ nõ fuerit sincopis neqz vehemẽs tremoꝛ coꝛdis.

Cura sincopis existentis.
¶ Cura sincopi exñte hz q̃ttuoꝛ itẽtiões. Pria est
ꝓhibitio resolõnis spũs. Scda ẽ ipsoꝝ spirituũ cõ
foꝛtatio. Tertia est ipsoꝝ spuũ regeneratio. Quar/
ta ẽ spirituũ ad exterioꝛa attractio. Uñ Auic. nõ est
possibile nobis vt sꝑ laboꝛem⁹ i abscisiõe cãe: sz no
bis est neciuz vt oppõam⁹ accñti cuz eo qd̃ ꝑtinet.
Et subdit vtpl̃m qd̃ intẽdit i ꝑoxismo ẽ ad ꝓhibi/
tionẽ resolõnis spirituũ ⁊ ipsoꝝ ꝯfoꝛtationem ⁊ re
staurat iõis ipsoꝝ attractiõis ad exterioꝛa.

Pria intentio.
¶ Pria intẽtio ꝑficit irroꝛãdo faciẽ pectus ⁊ pul/
sus cũ reb⁹ frig. ⁊ stipticis ⁊ odoꝛiferis ⁊ aeris fla/
bellatiõe. ¶ Irroꝛatio faciei plurimũ valet: qm̃ mul
ti spũs ad eã veniũt ⁊ ẽ mẽbrũ discoꝑtũ: vñ multi
ab ea euanescãt: sz ab ea interi⁹ reuocent ad coꝛ iro
rat. vñ ꝯuenit aq̃ frida aspersa q̃ sua frig. cutim cõ
demp sat ⁊ ꝓhibet spirituũ exituz ⁊ aq̃ rof. est inua
tiua valde irroꝛata. Et aeris flabellatio qm̃ per cam
remouet calidus aer cuius loco succedit frigid⁹. vñ
Auic. Ex eis q̃ necia sunt in oĩb⁹ specieb⁹ sincopis
est inspissatio coꝛpis exteri⁹ vt cõprimat spũs reso
lut⁹. i. ꝑpat⁹ rsolui ⁊ reficeat ⁊ ꝓhibeat ab exalatõe.

Scda intentio.
¶ Scda itentio iplet cuz odoꝛiferis hõis aplicatis
narib⁹ ⁊ suffumigijs in casu vestro tẽdentib⁹ ad fri
gi. sicut

gi. ſicut in cāu iſto odoꝛ violaꝝ ſandaloꝝ citrinoꝝ
⁊ cāphoꝛe imo ſuffumigare aerē cū aliquo p̄dicto/
rū ꝯfert ⁊ valet odoꝛ pomoꝝ citonioꝝ ⁊ perſicoꝝ.

Tertia in/tentio. Uinum.

ℭ Tertia itentio. Que ē ſpirituū regeneratio iplet̄
cū potu vini ⁊ aq̄ carniū ⁊ in caſu p̄nti ſit vinū actu
frigidū. Uinū nō ſit puꝝ imo aq̄ ro. ꝯmixtuz ſi fue/
rit ſtōi vacuitas ⁊ fames. Naz dixit Auic. ſi daret̄
puꝝ foꝛtaſſe accideret ex eo ꝯmixtio rōnis ⁊ ſpaſm⁹
ꝓpter moꝛdicationē quā facit ⁊ euapoꝛationē ad ca
put. ꝑcutit eni ſtōm ⁊ cerebꝝ q̄re opz vt miſceat̄ cū
aq̄ multa. ſ. fri. i diſpōne cali. ⁊ ſit vinū penetratiuū
coloꝛe citrinū ⁊ ſubtile in quo nulla ſit amaritudo.

Aq̄ carnis

¶ Aqua carnis q̄ in ſincopi vz varijs ſit modis. In
cāu p̄poſito ſumūt aliq carnē capōis iuue. aut pulle
crude ⁊ lauāt cū aq̄ ro. ⁊ fruſtrati icilꝫ ponūt i lā/
bico ⁊ ſublimāt: ⁊. Q̄ð diſtillat̄ reſeruāt ⁊ admini/
ſtrāt cū op⁹ fuerit. Et alij cuz carnib⁹ q̄ ſublimant̄.
ponūt auꝝ ⁊ ar. ⁊ ē valde ꝯueniēs. ¶ Alij carnes de
coquūt ⁊ ꝺcoctas optie cōtundunt ⁊ ip̄m cōtuſuz
diſſoluūt cū bꝛodio. ⁊ ide totū ſublimāt i alābico.
¶ Alij ſūt carnes accipiētes ab oi pingue. ⁊ cute mū
datas ⁊ i fruſtra ꝑua redigūt ⁊ lauāt cū aq̄ ro. ⁊ de
boꝛaginib⁹ ⁊ ponūt in lābico vitreo ⁊ cuz ꝑgamēo
os vaſis foꝛtiter claudūt ⁊ faciūt bulire ad ignē tꝑa
tū in duplici vaſe ſaltē ꝑ hoꝛ. x. deide deponūt ab
igne ⁊ ſucc⁹ q in vaſe reperit̄ reſeruat̄ ⁊ cuz fuerit

Doſis.

opus admiſtret̄. Sꝫ hmōi aq̄ carnis facil̄r coꝛrūpi
tur. q̄re op⁹ ē q̄ alternis dieb⁹ fiat. ¶ Uini cū aq̄ car
nis ſit amboꝛuz ℥. j. vini cōmixti cuz aqua ro. ſiue
aqua carnis. ℥. ij. aque carnis ſiue vino. ℥. j.

Quarta i/tentio.

ℭ Quarta itentio eſt extractio ſpirituuz ad exte/
rioꝛa q̄ taliter adimplet̄ cuz fricatiōe extremitatuz
ſcꝫ bꝛachioꝝ tibiaꝝ ex ligaturis eaꝝ bꝛachioꝝ iu/
xta aſſelas ⁊ coxaꝝ iuxta iguina ſintqꝫ ligature do
loꝛoſe q̄ cuz ſteterint ꝑ. x. ꝑtē hoꝛe relaxent̄ ⁊ inde
extrema fricent̄. ⁊ poſtea iteꝝ religent̄. ¶ Aperiatur
os cum ligno. Et pꝛimatur lingua ſi vomere poſſet.
Ettrabantur capilli ⁊ aures.

Cura quā nō adeſt ꝑoxiſmus

ℭ Cura q̄ debet̄ tꝑe in quo nō eſt ꝑoxiſmus neqꝫ
vehemēs tremoꝛ coꝛdis q̄ dicit pōt p̄ſeruatiua a ſin
copi ⁊ a tremoꝛe tres hꝫ itentiōes. Una ē materieri

Pꝛīa intē tio.

digō. Scda eſt eiuſdez materie digeſte euacuatio.
Tertia vero male cōplexionis derelicte remotio.
ℭ Pꝛīa itentio adimplet̄ ſic. ℞. ſyru. de acetoſita
te citri mellis ro. colati aā. ℥. ß. oximel. acetoſi ſim/
plicꝫ. ℥. j. aquaꝝ capil. ve. melliſſe ⁊ endiuie aā. ℥.
j. miſce iſte eſt ꝓ vna vice iſtuz ſyru. cal. ſumat poſt
finem cene per octo hoꝛas ⁊ cōtinuet per octo dies
aut tanto tēpoꝛe quoad medicus p̄ſens videat ma/
teriam eſſe digeſtam per vrinam.

Scda in/tentio.

ℭ Scda itentio q̄ fuit māe euātio adimplet̄ ſic. ℞.
floꝝ boꝛaginis bugloſſe violarū ⁊ melliſſe aā. ʒ. ij.
ſebeſtē nūero octo aniſoꝛuz. ʒ. ij. agarici. ℈. iiij. ſa/
lis gēme. ℈. j. reubarbari. ʒ. j. ß. ſpice. ℈. j. agaric⁹
incidat̄ ſubtiliter ⁊ nō piſtet̄ ⁊ cuz ſale gēma infun/
dat̄ in oximelle ſimplici quātuz ſufficit ꝓ ſui ibibi/
tiōe ꝑ hoꝛ. x. Reubarbaꝝ cū ſpica ifundat̄ ꝑ ho. x.
in ſufficiēti q̄ti. aq̄ endiuie. q. s. ꝓ ſui ibibitiōe de
reliqs fiat decoctio i fine cui⁹ ponant̄ floꝛes. ð hac
decoctiōe accipiat̄. q. s. ad diſſoluēduz diacatoli/
conis. ʒ. vj. ꝯfectiōis de dactilis ſiue diafiniconis.
ʒ. ij. ℈. ij. ⁊ addant̄ expꝛeſſiones agarici ⁊ reubar. ⁊
fiat pot⁹ iſtuz potū ſolutiuū cal. ſumat i die imedia
te ſeq. poſt ꝯpletā ſump. ſyru. ꝑ hoꝛ. octo poſt finē
cene imediate p̄ce. ſuꝑ quē cuz ſumpſerit pōt ꝑ ho/
rā doꝛmire q̄ trāſacta nō doꝛmiat āpli⁹ ⁊ eū ab ho
ra ſump. medicine trāſiuerint hoꝛe. v. tunc accipiat
ciatū aq̄ oꝛdei facte ſcðꝫ cañ. cū. ℥. j. zucari duaꝝ
coctaꝝ ⁊ poſtea ad hoꝛā prādeat. Et non ſe grauet
multo cibo neqꝫ potu. ¶ Ubi patiēs icliaret̄ ad vo/
mitū exhibeant̄ cibaria icīſiua vt piſces ſali. cepe cū
aceto ⁊ ide ad hoꝛā dent̄. ℥. viij. aq̄ decoct. rafani
⁊ ſeis atriplicis ⁊ ide ad mediā ho. ꝓuocet̄. vomi/
tus quoniā cōfert cum mā ſic groſſa ⁊ viſcoſa.

Tertia in/tentio.

ℭ Remotio male complex. derelicte que fuit in/
tentio. iij. adimpletur cum infraſcriptis medicami/

Pꝛimum ſyrupum.

nibus: ¶ Pꝛimum eſt exhibitio. ℥. j. ß. ſyru. de po/
mis ſilueſt. cū. ℥. ß. ſyr. de coꝛticib⁹ citri abſqꝫ mix
tiōe aliquaꝝ aquaꝝ ſed non det̄ niſi poſt euātionē.

Scðm electuariuz.

¶ Scðm ē electuariū q̄ð ſic ſit. ℞. ſucoꝛuz pomoꝝ
dulciuz ⁊ bugloſſe clarificatoꝝ ꝑ reſidētiā aā. ʒ. v.
doronici coꝛticū citri folioꝝ boꝛagis ben albi ⁊ ru/
bei aā. ʒ. ij. roſaꝝ coꝛalloꝝ rubeo. aā. ℥. ß. limature
eboꝛis. ʒ. iij. ß. baſiliconis folij cinamomi galāge ze
doarie ſpicenardi ligni aloes ſirici minutim iciſi cro
ci aā. ʒ. j. mirtiloꝝ coꝛiādroꝝ aā. ℥. ß. melliſſe. ʒ. ij.
oim mirabolanoꝝ. ℈. iiij. berilloꝝ ſmaraldoꝝ ia/
cintoꝝ ſardomi zafiroꝝ granate aā. ʒ. j. margari/
taruz albaꝝ. ʒ. ij. ß. ambꝛe. ℈. ß. muſci gra. x. piſtē/
tur piſtāda ſubtiliſſime ⁊ cribent̄ ⁊ cū zucaro albiſ
ſimo diſſoluto cuz ſuccis ſupꝛaſcriptis fiat electua/
riuz de hoc electuario ſummat qñ ſurgit a lecto. ʒ.

Tertiū epithima.

iij. nā i ꝯfoꝛtatiōe coꝛdis ⁊ ſtōi hꝫ mirabilē. ¶ Pꝛo/
prietatē. ¶ Tertiū ē epithima q̄ ſic ſit. ℞. aquaꝝ ro
ſa. ℥. iiij. nenufaris violaꝝ aā. ℥. ij. aq̄ bugloſſe ⁊
melliſſe aā. ℥. ß. vini albi. ℥. j. ſeminis acetoſe coꝛal
loꝛuz rubeoꝝ ſandaloꝝ citrinoꝝ ⁊ alboꝝ oſſis de
coꝛde cerui ſirici cōbuſti aā. ʒ. j. coꝛticuz citri. ʒ. ij.
croci. ℈. ß. piſtent̄ piſtanda ⁊ ſimul miſceant̄ ⁊ fiat
epithima q̄ ante prādiuz ⁊ cenā ꝑ hoꝛas duas coꝛ/
di ſeu reglōi coꝛdis vz ad mamillā ſiniſtrā tepiduz

Quartum vnguētuz

applicet̄ reiterādo ter aut quater. ¶ Quartū appli/
cet̄ ſtō ſiue vngat̄ ſtōs cū hoc vnguēto q̄ ſic ſit. ℞.
oleoꝝ maſticis ſpice ⁊ citonioꝝ aā. ʒ. ß. coꝛalloꝛuz
rubeoꝝ coꝛiādroꝝ pꝛeꝑatoꝝ aā. ℈. ij. floꝝ lambꝛu
ſce. ℥. ß. ligni aloes galange garioſiloꝝ macis aā.
℈. ij. ameos. ʒ. ß. cere albe paꝝ ⁊ fiat vnguētū quo
manu calida vngat̄ ante prādium ⁊ cenā ſtomach⁹
ꝑ hoꝛā vnuā ⁊ icipiat hmōi facere vnctionē poſtq̄
medicinā ſumpſerit. Amen. ℭ Bauerius.

ℭ In cura leſionis memoꝛie ab humiditate cui cō
iungitur aliquid frigiditatis.

ℭ Conſilium 86.

De aere.

AEr habitatiōis ſit optime illumiat⁹ ad ca/
liditatez declinās ⁊ ſic: q ſi nō fuerit talis
naturaliter. fiat arte cuz igne i camera fa/
cto cū lignis ſiccis aut ſuffumigādo locuz
habitatiōis cū laudano puro ſtoꝛace ſicca ture aut
granis iunipi ſuꝑaſꝑgendo aliq̄ð iſtoꝝ ſupꝛa pꝛu/
nas accēſas. Sit iſuꝑ a vētis quiet⁹ ⁊ p̄cipue ab au

Acñtia. Somnus.

ſtro ⁊ a boꝛea cū poſt auſtrū flauerit. Letet̄ patiens
gaudeat. Et iterdū ꝯuenit ſubiraſci bñ ſperet. i. ꝯfi/
dat. Somnus ſit. vij. hoꝛaꝝ non amplioꝛ. viij. neqꝫ
paucioꝛ quiqꝫ ſitqꝫ de nocte nō de die neqꝫ pri⁹ doꝛ
mire icipiat quaz fluxerit hoꝛe due a fine cene ⁊ ſit
ſuꝑ alteꝝ lateꝝ aut ſuꝑ ventrē ſꝫ nullo pacto ſuper
doꝛſuz ⁊ fiat capite eleuato ⁊ coꝛꝑe pānis debite te

Motus.

cto. ¶ Fugiat ociū ⁊ quietē plurimā alienet a ſe ſuꝑ
fluū exercitiū ⁊ id q̄ð imediate poſt cibuz ſit: Lau
dat̄ temꝑatuz exercitiuz pulſis ſuꝑfluitatib⁹ pꝛie ⁊
ſcðe digōnis fiatqꝫ ſtō ieiuno ante prādiū ⁊ cenā i
exercitio tādiu moꝛet̄ dōec coꝛp⁹ caleſiat ⁊ i ānelitu
appeat augmētū vl' appeat q̄ coꝛp⁹ ſudare velit aut
laxet̄ cū aliq̄ð iſtoꝝ apparuerit ab exercitio abſtinē

Fricatōes

duz ē ſiue fuerit pedeſtre ſiue equeſtre. ¶ Cōueniunt
fricatiōes icipiēdo a collo ⁊ bꝛachijs deoꝛſuz trahē
do deide a ſpatulis ⁊ pectoꝛe ad ventrē ⁊ doꝛſuz ⁊
tandē ad coxas ⁊ tibias. Laudant̄ capitis pectina
tiōes de mane ſtō ieiuno. ¶ Et lotio capitis cū lixi/

Lotio. nio ꝙ sic fit. ℞. lib. j. aluminis secũ ⁊ ponaẗ i colato
rio desuꝑ põaẗ li. j. ß. ciner radicũ tyrsoꝝ ⁊ stipitũ
caulium q̃si nõ habeaẗ loco eiꝰ ponaẗ cinis iunipi cer
ri aut quercꝰ aut sermentoꝝ vitis deide supponaẗ
aq̃ ⁊ coleẗ ter ꝑ alumẽ ⁊ cineres postea i dicto lixi
uio ferueãt acori sticados folia lauri gra. iunipi bac
ce edere nuces cipssi rosmarinꝰ saluia yue ⁊ assari añ.
Repletio. m. ß. ⁊ cũ ꝑdicto lixiuio laueẗ caput bis i ebdomada
postea debite exicceẗ. ¶ Caueat a repletiõe ciboꝝ
imo vtaẗ paucitate cibi. ⁊ ob hoc laudaẗ ꝙ surgat
a mẽsa cũ reliq̃js famis. Et alienet a se cibos facien
tes vẽtrẽ stipticũ. Et eos q̃ sunt dure digõnis cuius
mõi sũt cibaria fcã ex pasta azima legumia carnes
antiq̃ ⁊ viscera aialiũ. ¶ Dimittat pisces oẽs ⁊ her
bas fri. ⁊ hu. cõplex. sicut lactuea. ¶ Caueat ab acru
Carnes. mibꝰ cuiusmõi sunt cepe rafanꝰ ⁊c. Nõ vtaẗ fructi
bus. Carnes sibi ꝯueniẽtes sunt auiũ ꝑuaꝝ iuuenũ
i nemoribꝰ aut prat cuiusmõi sũt ꝑdices turtures fa
siani turdi alaude ⁊ cetere aues pue. De q̃drupedi
bus ꝯceduneẗ carnes caprioli ⁊ leporis iuuenis. Ex
domesticis danẗ edi ⁊ castrati ⁊ iterdũ vituli ex do
mesticis auibꝰ ꝯceduneẗ pulloꝝ carnes ⁊ pipionũ co
Oua. lũbarie volare icipiẽtiũ ⁊ iuuenũ caponũ ⁊ galliaꝝ.
Ex eis q̃ ab aialibꝰ accipiuneẗ ꝯueniũt oua sorbilia
aut tremula vł i aq̃ ꝯcocta nõ dura neq̃ frixa absti
neat a lacte butiro ⁊ caseo recẽti si q̃n eo vtiẗ sit eta
te mediꝰiter recẽtẽ ⁊ antiquũ ⁊ eiꝰ vsus sit i fine mẽ
Vinum. se. ¶ Vinũ antiquũ albũ ⁊ claꝝ sitq̃ quãtitatis pau
ce. Q̃d si ꝑmisceaẗ cũ aq̃ decoctiõis maiorãe acori
nucis musc. ⁊ ciamomi ẽ ꝯueniẽs. Laudaẗ sinapiciũ
seu sapor cũ fit cũ sinapi ⁊ vlus croci i cibarijs suis.
Species. ¶ Spẽs q̃bus sup cibaria vti dz sic fiũt. ℞. pipis ni
gri pipis lõgi zẽze. gariofiloꝝ croci añ. ʒ. ij. cube
baꝝ cardamomi nucis muscate macis añ. ʒ. j. galã
ge ciamomi acori añ. ʒ. j. ß. pulueriżenẗ ⁊ cribenẗ.
curetur omni die habere beneficiũ ventris ⁊ expel
lere superfluitates per nares ⁊ palatum.
Cura ꝑ po ¶ Cura cũ i ebꝰ medicialibꝰ tres hz itẽtiões. Una
tionem. ẽ ad diuertẽdũ mãm a capite ad ꝑtes iferiores. Alia
est ad digerendum materiã. Tertia ad euacuãdũ.
Prima in ¶ Pria itẽtio cõpleẗ cũ fricatiõibꝰ de q̃bꝰ dictũ
tentio. est i ꝓcedenti regi. Et cũ positiõe ventosaꝝ sine sca
rificatione super spatulas ⁊ nates. Et cum clisteri
bus acutis vtatur ex istis modo vno modo alio.
Scda inte ¶ Scda itẽtio. Cõficiẗ cũ syrupo q̃ sic fit. ℞. maio
tio. rane saluie balsamite origani camedreos añ. m. j. ra
Digestiũ. dicũ acori corticũ citri anisoꝝ feniculoꝝ sticados
passulaꝝ enucleataꝝ añ. ℥. ß. decoquaẗ i sufficiẽti
quãtitate aq̃ ⁊ coleẗ ⁊ colature addaẗ mellis ro. co.
quãtũ sufficit ⁊ fiat syrupꝰ ⁊ aromatizeẗ cũ nuce
muscata ⁊ cubebis. ℞. suprascripti syrupi. ℥. ij. aq̃
rũ saluie maiorane añ. ℥. j. rute. ℥. ß. misce iste ẽ ꝑ
vnavice sũat callidũ ꝑ hor. viij. post finẽ cene ime
diate ꝓcedentis ⁊ ipm sic continuet per octo dies.
Tertia in ¶ Euãẗ mã iuxta itẽtionẽ tertiã. ℞. pill. cochiaꝝ.
tentio. ʒ. j. fiãt. vij. istas pill. sumat i die imediate sequẽti
ad diẽ cõplete assumptiõis ꝑdictoꝝ syrupoꝝ ꝑ ho
ras. ix. post finẽ cene imediate ꝓcedentis sup quas
põt dormire ꝑ horã i devigilet donec trãsiant ho
re. v. ab hora sumptiõis ⁊ tunc accipiat ciatũ bro
dij macri absq̃ sale cũ. ℥. j. zucari rubei ⁊ inde ad
horam prandeat facta euacuatione insurgat.
Alia itẽtio ¶ Alia itẽtio. s. materia q̃ ab euãtiõe remãsit isensi
bilis. euãre ⁊ ipam resoluere ⁊ substãtiã cerebri re
Puluis. mollitã readunare ⁊ ipaz ꝯfortare. ¶ De rebꝰ ad hoc
faciẽtibꝰ ẽ medicamẽ. Q̃d sic fit. ℞ thuris. ℥. iij. ⁊
ʒ. vj. pipis. ʒ. x. teranẗ ⁊ cribenẗ ⁊ fiat puluis. Do
sis ẽ. ʒ. j. ß. cũ modico vini albi ꝯtinuãdo ipm de
Puluis. mane quãdo surgit aut ante ꝑ dies triginta quãdo
est expertũ. ¶ ℞. olibani piperis croci ciperi mirre
añ. ꝑtes equales teranẗ ⁊ cribenẗ. ⁊ fiat puluis do
sis est. ʒ. j. cũ modico vini si medicamẽ voluerit ef
ficatiꝰ priore sumat hoc mõ ꝑdicto. ¶. ℞. zẽze. ꝯditi Aliud.
℥. iij. olibani. ʒ. iiij. pipis. ʒ. ij. pisteneẗ ⁊ misceanẗ ⁊
fiat electuariũ dosis. ʒ. iij. quolibet die de mane
ante cibũ ꝑ horas quattuor si medicamẽ desiderat Aliud.
efficaciꝰ priore. ¶ ℞. zẽze. ꝯditi. ℥. iij. mellis anacar
di. ℥. j. ß. misce dosis. ʒ. ij. de mane ⁊ ẽ prioribꝰ effi Aliud.
caciꝰ. ℞. mellis anacardi añ. ℥. ß. olibãi ciperi aco
ri añ. ʒ. vj. pipis macropipis añ. ʒ. ij. ß. mirabola
noꝝ chebuloꝝ ⁊ idoꝝ añ. ℥. ß. mell' dispumati q̃
tũ sufficit ⁊ fiat electuariũ dosis. ʒ. ij. ⁊ ẽ alijs effi
caciꝰ ⁊ multũ ꝯfert senibus quoꝝ memoria est lesa. Aliud.
¶ ℞. ꝯfectiõis anacardie a. ℈. j. ad. ʒ. ß. nã ẽ medica
men in recuꝑatiõe memorie lese a friditate ⁊ ⁊ humi
ditate efficacissimũ vt apparet p̃o cõtinẽtis ⁊ sera
pione ⁊ Aui. pria tertij sz nõ sit eiꝰ imoderatꝰ vsus
q̃m aduret hũores ⁊ posset eẽ cã generatiõis huius
lepre ⁊ cogitationũ melãcolicaꝝ. ¶ Sz eiꝰ vsus mo
deratꝰ viuificat memoriã ⁊ itellectũ. ¶ Usus istoꝝ
medicaminũ nõ dz eẽ nisi post euãtionẽ capitis ẽt
cũ reiteratione si expedit. Et p̃o incipere a debi
liori. deinde transire ad fortius gradatim. ¶ Istorũ
vsus securior est i ꝑe frido tꝑe vero magni caloris
est eorum vsus suspectus ⁊ ideo non sumantur aut Ab extra.
raro valde ⁊ solum illa q̃ sunt alijs debiliora. ¶ Ab
extra vtatur hoc medicamine. ℞. folioꝝ ederet ⁊
distillentur ⁊ aqua que per sublimationem exit ite
rum sublimetur ⁊ sic fiat tribus aut quattuor vici
bus ⁊ hec aqua seruetur in ampula optime clausa ⁊
cum ea fricetur occipicium quoniam multum con
fert. ¶ ℞. castorei. ʒ. j. olei de lilio. ℥. j. aceti. ℥. ß.
dissoluaẗ castoreũ cum aceto ⁊ similiter omnia mi
sceantur ⁊ hoc vngaẗ occipiciũ est enim ad hoc ef
ficax. ¶ ℞. aque vite lib. j. gariofilorum nucis mu
sca. acori maiorane yue corticũ citri añ. ʒ. j. ß. pistẽ
tur ⁊ infundantur in predicta aqua que sit in vase
vitreo stricti orificij ⁊ concutiantur simul. ⁊ cum ce
ra optime claudaẗ cũ eaz operari volueris accipe
de ea parũ in ciato ⁊ calefac i duplici vase ⁊ capite
abraso cũ ipa liniaẗ. Deide supaspgaẗ puluis subti
lissime gariofiloꝝ ⁊ cubebaꝝ hoc medicamẽ ẽ prio Pomum.
ribus efficatiꝰ sed nullum istorum approximari de
bet nisi caput prius fuerit euacuatum. ¶ ℞. storacis
laudani cere añ. ℥. ß. ligni aloes nucis muscate thu
ris masculi radicũ peonie blance bisancie calami
aromatici añ. ʒ. j. musci. ℈. j. fiat pomũ ꝙ sepe odo
ret quoniam confortat memoriam ⁊ cerebrũ totũ.
¶ Q̃d si deinde aliquid ponatur super prunas ⁊ ad
faciem recipiatur fumus egregie confert.

¶ Ad defectum coytus cuius causa est spermatis
diminutio cum frigiditate.

¶ Consilium 87. Oua.

Ecipe oua sorbilia recentia super que pul Species.
uerizentur species que sic fiunt. ℞. cina
momi piperis galãge salis stiptici. i. salis
cum quo saliuntur stiptici añ. ʒ. ij. pulue
rizenẗ optime ⁊ cribenẗ ⁊ fiat vt dictũ ẽ. De istis
ouis taliter pꝛeꝑatis sorbeanẗ tria ante prãdiũ per Triticum.
horas tres. Aut dimittaẗ cena loco cuiꝰ sumat tria
aut quattuor oua cũ ꝑscriptis pulueribꝰ. ¶ Cõuenit
triticũ depillatũ decoctũ i multa aq̃ donec veniat Alia.
admodũ pultis ⁊ supaspergatur speciebus dictis.
¶ Valet ad idem vsus spagorum eruce pororum ⁊
mente laudatur comestio piscium paruorum haben
tium squamas quando in oleo decoquunẗ ⁊ statim
post ipsos comedaẗ confectio que sic fit. ℞. galãge
piperis longi cinamomi cardamomi zenze. nucis
indie croci stracorum non corruptorũ añ. ʒ. iij. pi
nearum

nearum fisticorū passularū pulparū dactilorū aā.
℥.ij.pistent̄ oīa simul optime ⁊ cōficiant̄ cum rob
vini.¶℞.castaneas mundas ad quātitatē.iiij.℥.⁊
decoquant̄ cū carnibus passarum vltime.deinde
remoueant̄ a brodio ⁊ decoquant̄ leuiter ī lacte oui
no aut vaccino ⁊ ↄdiat̄ cū sale stiptici ⁊ comedant̄.
¶Ad idē valet ferculū factū cū brodio decoctiōis
capitū colūbor̄ cui addant̄ duo vitella ouor̄ ⁊ cō
diant̄ cū sale stiptici.Horū cibor̄ vtat̄ mō vno mō
alio.℞.radicū enule decocte deīde optime pistate.
℥.ij.granor̄ pinear̄.℥.ij.ß.zēze.ʒ.j.pistent̄ simul
⁊ icorporent̄ ⁊ fiat pasta de qua accipiat̄ stō ieiuno
aā.ʒ.ij.vsqȝ ad.vj.⁊ statim supbibat̄ vini dulcis.
℥.iij.¶℞.mellis anacardi mellis apū butiri vac/
cini aā.℥.ß.decoquant̄ simul donec inspissent̄ opti
me miscendo de hoc medicamie accipiat̄ in itroitu
lecti ad q̄ztitatem ciceris excitat mirabiliter.¶℞.
seminū napi baucie cepe albe dulcis vrtice ⁊ eruce
aā.ʒ.j.triū piperū.ʒ.v.stiptici.ʒ.j.ß.lingue auis.
ʒ.vj.cerebror̄ passerū decoctor̄.℥.ß.testiculorū
gallor̄.℥.j.pinear̄.℥.j.ß.cōficiant̄ cum butiro ⁊
melle cuius dosis.ʒ.ij.ß.in itroitu lecti pmissa leui
cena.¶℞.satirionū viridiū radicū baucie pinear̄
aā.℥.iij.zēze.anisi semis eruce.ʒ.ß.caudar̄ stiptici
cinamomi semis bulbi aā.ʒ.v.musci gra.xv.confi
ciat̄ sic radices optīe ablutas ⁊ tritas subtilissime
decoquant̄ cum melle deīde adde semē bulbi ⁊ cau
dam stiptici cū optīe pistata fuerit ⁊ cū ebulierit vni
ca ebulitione remoueant̄ ab igne ⁊ adant̄ pulueres
aliarū rerū ⁊ optime pmisceant̄ dosis.ʒ.j.mane ⁊
sero cū careno.¶℞.semis cepar̄ albar̄ testiculor̄
vulpis cerebror̄ passer̄ flor̄ palme thuris masculi
aā.ʒ.ij.misce cū aq̄ calida reformēt̄ pill'.ad magni
tudiē gra.pipis dent̄ quiqȝ aut sex ⁊ nō plures ī i/
troitu lecti si n̄ hūerit flores palmar̄ loco ipor̄ pōa
tur tātūdē semis eruce siluestris si pill'.sunt gratio/
res vtat̄ istis loco electuarij.¶Sz si defect⁹ eēt pro
pter mēbri dissolutionē.℞.seis eruce.℥.ij.cimini.
℥.j.pipis.℥.ß.seis portulace.ʒ.ij.terant̄ subtiliter
⁊ ↄficiant̄ cū melle ⁊ det̄ mane ⁊ sero ad quātitatē
sicce castanee vsus istor̄ medicaminū securior tpe
frido quā cali.⁊ mior dosis tūc accipiēda ē ⁊ rari⁹.
¶De his que ab extra approximantur ⁊ faciūt ad
mēbri erectionem sunt.℞.sinapis.ʒ.ij.pistentur ⁊
buliat in.℥.ij.olei postea coletur ⁊ cum dicta cola
tura cali.vngatur virga testiculi ⁊ ptes adiacentes.
¶℞.fellis verris aut thauri ⁊ liniantur virge ⁊ mē
bra adiacentia.¶℞.piretri cinamomi aā.ʒ.j.ß.eu/
forbij.℈.j.terantur optime ⁊ cum.℥.j.olei samba
cini ⁊ modico cere fiat vnguentum cum quo vnga/
tur verretrum testiculi ⁊ locus inter testes ⁊ anum
⁊ plante pedum ⁊ fiat fricatio tādiu donec loca fri/
cata rubeant ⁊ hoc est medicamen forte.¶℞.formi
carum ⁊ ouorū earum ⁊ proprie que tendunt ad ci
trinitatem.aā.ʒ.j.olei cōmunis.℥.j.ponātur om/
nia in vase vitreo bene clauso in furno ī quo stet per
quartam partem hore postea remoueatur ⁊ addant̄
cere.ʒ.ij.⁊ pulueres infrascriptarum rerum.℞.se/
minis cepe semis eruce euforbij castorei aā.ʒ.ß.⁊
fiat vnguentū quo vngantur genitalia cum bona
fricatione.

¶Bauerius.

¶De priuatione loqutionis.

¶Consilium 88.

Otabilis ⁊ venerabilis religiosa domina
abbatissa sancti Quintini patit̄ lingue no/
cumentum quod dicitur locutionis priua
tio: secutum ē ad paralesim lingue: ad quā
debauravit apoplesia in quam incurrit nocumētū
lingue.Causa est etiam par neruorum veniens a ce/
rebro a pte posteriori.Q̄d dat motū lingue.Unde
Gal.iiij.de interioribus ca.ij.Motus lingue fit a
neruo septimi paris a cerebro oriētis q vicinus est
initio nuce.Et paulopost colligātia qdē lingue ad
cerebrū ē q: ledit̄ ligua ī motu suo pp̄ter.vij.par.
Et Aui.vj.tertij.ca.iiij.⁊ qn̄qȝ puenit mollificatio
lingue adhuc vt priuet loquela aut fiat difficilis aut
vt alteret̄ ⁊c. Cū apoplesia fuerit vt scribit̄ a mate
ria flegmatica pariter ēt palesis q̄ eius fuit verius.
¶Cura istius egritudīs difficilis ē ⁊ si ista dispo/ Difficul/
sitio eēt cronica putarē nō posse curari.sed cū nō tas.
sit pluris tēporis quā inscribat̄ spero curabit̄ adhi/
bita mediocri diligentia ⁊ cū pacientis obedientia:
¶Cura presentis dipositionis triplici medicinali Cura.
perficitur instrumentum.Dieta potione ⁊ cirugia.
¶De dieta nihil dicā cū mihi scribat̄ q dimisso
regimie sex rerū nō nāliū ad medicīale me cōferā.
¶Cura p potionē quiqȝ hz itētiones.Pria ē ma/ Cura p po
teriā eūare.Scda ipaz diuertere.Tertia est p ptē tionem.
posteriorē mām ipam resoluere.Quarta est p ptē
pacientē mām ipsam finire.Quinta est cerebrū ⁊
mēbra ab ipso ortum habentia confortare maliciā
complexionis frigide ⁊ humide remouendo.
¶Pria intētio duas cōtinet ptes.Pria ē humo Prima in
ris peccātis digestio.Secunda est ipsi⁹ euacuatio. tentio.
¶Digerat̄ materia iuxta tertiā ptem prime inten Digestiuū
tio.prime.℞.syrupi de sticados.℥.j.mellis ro.co.
ʒ.vj.aque decoctiōis acori saluie maiorane.℥.iij.
musca.⁊ aromatizet̄ cū cubebis ⁊ nuce musc.Iste
est pro vna vice.¶Aut.℞.acori.℥.ij.maiorane yso
pi aā.m.j.radicū apij feniculi aspagi brusci aā.℥.
j.polij betonice pulegij aā.m.ß.origani mētastri aā.
m.j.passular̄.℥.ij.fiat decoctio ī sufficiēti quātita
te aq̄.postea colet̄ ⁊ colatura addant̄ mellis quan/
tum sufficit ⁊ fiat syrup⁹ cū pauco aceto squilitico
⁊ aromatizet̄ cū nuce muscata ⁊ cubebis.℞.supra
scripti syrupi.℥.ij.aque saluie.℥.iij.misce.iste est
pro vna vice.Unūquodqȝ vult istorum accipiat ca
lidum p horas octo post finem cene imediate prece
dentis postquā potest per horas duas dormire ⁊ eo
taliter vtatur quousqȝ apparuerit presenti medico
digestio humoris per vrinam.Ab his syrupis non
incipere a principio cum sint satis ī digerendo effi
caces sed cum certe sum factus q precesserunt eua
cuationis mihi visum est tāquā conuenientes ma/
terie administrare.¶Alia pars prime intentiōis.
s.materiam euacuare sic adimpletur.℞.pill'.fetida Eūatiuū.
rum aut pill'.cochiarū.Descrip.Rasis i.ix.Almā.
cuius vis istarum.ʒ.j.fiant septem istas sumat ⁊c.
per horas.ix.⁊c.hora cū dimidia dormire ad ho
ras.v.℥.iiij.aque mellis calide ⁊ inde ad horā prā
deat.¶Aut.℞.acori.ʒ.iij.ysopi maiorane origani
aā.m.iiij.florum sticados passularum sine nucleis
aā.℥.ß.fiat decoctio de qua colatura accipiatur.
℥.ß.q sufficit ad dissolutionem diacatoliconis.℥.ß.
electuarij indi maioris.ʒ.iij.cum.℥.j.ß.⁊ fiat pot⁹
quem calidum capiat seruato modo qui dictus est
de pill'.si potus fuerit gratior pill'.
¶Diuertat̄ materia iuxta ītētionē scdā ⁊ hoc ad Scda intē
implet̄ varijs instrumētis.Unū ē positio ventosa tio.
rum sup nates absqȝ scarificatiōe.deide sup spatu
las ad hoc nisi fiāt scarificatiōes brachior̄ ī patula
rum coxar̄ ante cibū cū pāno calido.¶Item cliste
re q sic fit.℞.centauree eboris origani aā.m.j.car
tami ameos aā.℥.j.melliloti camomille aā.m.j.ß.
caricar̄ piguiū numero.x.fiat decoctio de q̄ cola/
tura accipiat̄ lib.j.ß.cui addant̄ yerapig.yeralogo
dion aā.ʒ.vj.olei de lilio.℥.iij.salis geme.ʒ.j.ß.⁊
fiat clistere q calidū supponat̄.¶Fieri ēt possunt di
uersiōes p oppositum neruis septimi paris vz cum

sternutatorio ꝙ fit trahendo aut insuflando in na-
sum quātitatē vnius grani ordei pulueris subtilis-
simi eleboris albi. ¶ Aut faciēdo hoc caputpurgiū.
℞. succi anacardine acori an̄ .ʒ.iij. euforbij gra.vj.
gūmi canditi.ʒ.j.ß. misce de hoc medicamīe parū
calo trahat̄ ꝑ nasū vlso capite ad posteriora ⁊ eo ple
no aqua mellis. ¶ Aut. ℞. seminis nigelle.ʒ.ß.eufor
bij gra.x.mellis quātū sufficit ⁊ fiat suppositoria
longitudinis triū digitorū ꝑ transuersum ⁊ gros
siciei pēne galline de quibus pēna in naso vt attin-
gat partem superiorem quanto magis potest ⁊ ho-
rum ponatur modo in vna pte nasi modo in altera.

Tertia intentio.

¶ Tertia intētio adimplet̄ medicis positis ī pupi
cerebri ⁊ ide resoluentibus materias cōtentas ī ve-
nis ⁊ lacertis veniētibus ad linguā de qbus est fo-
mentatio q̄ sic fit. ℞. acori florꝫ sticados arabici. an̄.
ʒ.j.ß. maiorane yue betonice an̄.m.j. saluie rute an̄.
m.ß. decoquant̄ oīa in sufficienti q̄titate vini albi
in quo cal. ponat̄ spōgia noua ⁊ expressa ponat̄ pti
posteriori colli. ita tamē ꝙ amplectat̄ ptē posterio
rem colli vbi est os dictū lauda ⁊ cum spōgia infri
gidat̄ renouet̄ in dicta decoctione ⁊ sic successiue
fiat quater aut quinquies deide exsiccet̄ locus vbi
fuerit spōgia cum pāno calido ⁊ iungat̄ cū oleo de
costo ⁊ oleo de euforbio aut supponat̄ vnguētū ꝙ
sic fit. ℞. olei de costo ꝙ sic fit castorei .℈.j. stora-
cis sicce.ʒ.ß. laudāi.℈.ij. euforbij gra.vj. cere quā
tum sufficit ⁊ fiat vnguentū. ¶ Uel. ℞. laudani.ʒ.
j. castorei.℈.j. euforbij.℈.ß. acori.ʒ.ß. terbentine
quātum sufficit ⁊ fiat cerotū sup alutā extensum ⁊
applicet̄ collo ⁊ pti posteriori capitis post fomenta
tionem. ⁊ ex rebus ex quibus fit fomētatio fieri pōt
embrocatio. ¶ Et ad idem conuenit lenitio illarum
ptium cum confectione anacardina. ¶ Et similiter
valet cauteriza. in parte posteriori colli ī loco dicto
lafuntanella sed fieri nō dꝫ nisi cum cetera nō suffi
cerint. ¶ Hāc intētionē mediocriter aggredi nō dꝫ
nisi post purgationē ēt cū reiteratōe ⁊ diuersiōibus
conuenientibus nā in hoc medicamīe si debite admi
nistret̄ spes ē magna salutis. ¶ Imo etiā ad hāc in
tentionē aliȷ ponunt medicamīa rubificātia ⁊ faciē
tia vesicationē sicut administrare sinapis cū melle
anacardino. ¶ Ualet insuper multū inunctio illa-
rum partium cum oleo de tebentina ⁊ de lateribus
partibus equalib⁹ ⁊ quarta parte olei de euforbio.

Quarta intentio.

¶ Resoluit̄ materia ī lingua cōtēta iuxta quartā
intentionem. ℞. castorei.ʒ.j. gummi arabici.℈.ß.
terbētine parū ⁊ fiāt pill. ⁊ retineant̄ sub ligua aut.
℞. cimini saluie origani peonie diptami piretri sa-
lis cōis zēzeb. pipis nigri sinapis an̄.ʒ.ß. castorei.
ʒ.j.ß. mellis quātū sufficit ⁊ fiat electuariū cū quo
lingua liniat̄ ⁊ de eo teneat̄ sub lingua ad quātita
tem fabe ⁊ sicut dissoluitur transglutiat̄. ¶ Aut. ℞.
ysopi piretri corticum ra. caparum an̄ .℥.j. acori
origani an̄.℥.ß. pistentur modo grosso ⁊ decoquan
tur in lib.j. aque vsqꝫ ad consumpti. medietatis. po
stea. col. ⁊ colature addant̄ eximellis sqlitici.℥.iiij.
⁊ cum hoc sepe gargarizetur. ¶ Item. ℞. thuris.ʒ.
ij. nucis musc. cubebarū stafisagrie an̄.ʒ.j. misce de
hac mistico sumat medium coclearium stō ieiuno ⁊
misceat̄ ꝑ.x. ptē hore. ¶ Ad hāc talē cōplexionē vꝫ
lenitio lingue facta cum confectione anacardina
non descripta a Rasi istorum medicaminum vta-
tur modo vno modo alio sed non prius quā caput
fuerit diligētissime purgatū ⁊ facta diuersiōe a qb⁹
cum est vsus istorum medicaminū non desistatur.

Quinta intentio.

¶ Quinta intentio completur cum electuario ꝙ
sic fit. ℞. maiorane poliȷ cētauree eleboris sticados
piperis piretri cordumeni nucis musca. cubeba-
rū an̄.ʒ.ß. radicū acori peonie gariofilate an̄.ʒ.j.
pinearū mundatarū fisticorū mundatorū passu-
larū enucleararū an̄ ʒ.vj. mellis dispumati quā-
tū sufficit electuariū dosis.ʒ.ij.ß. ante prādiū ⁊ ce
nā ꝑ horas.ij. post qd̄ supbibat̄.℥.ß. idromellis.
¶ Cōuenit ad hāc intentionē vt det.ʒ.j. tiriace aut
mitridati cū aqua decoctionis yue antiorum folio
rū rute ⁊ saluie.℥.ij. hec puto sufficere ⁊ eo maxi-
me quia hec notabilis domina est in manibus do-
ctissimorum phisicorum qui vt percipio omni cum
diligentia eam currauerunt.

An balneū cōueniat.

¶ Cū interroget̄ si balneū aliqd̄ cōueniret. dico ꝙ
sic. Nā balneū sulphureū ⁊ aluminosū exsiccādo
humiditates capitis ⁊ resoluēdo eas ⁊ caput sua sti-
pticitate cōfortando cōuenit. ¶ De his a me sepe ex
pertū est balneū sci Philippi ⁊ balneū Petrioli
territorij senarꝫ ad que itur ad finē Aprilis ⁊ princi-
piū Maij aut ad finem Augusti ⁊ principiū Septē-
bris. Spero cōcedente deo absqꝫ balneo curabit̄ h
venerabilis domina. Si tn̄ ire oportet ⁊ mihi scri-
bat dabo ordinem eundi balneo. Laus deo.

¶ De forti ytericia.

¶ Consilium. 89.

Casus. Ictericia.

Spectabilis dn̄a Elisabeth de Flubinis
āno.xliiij. patit̄ ytericiā fortē.i. multe in
tensionis. Qd̄ cōprehendit̄ multa inten-
sione citrinitatis: ⁊ est longi tpis. ¶ Cui⁹

Causa.

cā est opillatio vie ꝑ quā colera pellit̄ ex chisti fel-
lis ad duodenū. Et qꝛ nō est habēs exitū debitum
verisimile est qd̄ epar non debite purget̄. q̄re colera
remanēs propter cām dictā aut debilitatē virtutis
expulsiue epatis aut debilitatē virtutis atrahētis
chistis in epate colera multiplicat̄. Que diffusa ꝑ
vias vrine vrinas tingit ad citrinū. Et multiplica-
ta ꝑ vniuersū corp⁹ cū sanguine nō solū oculos sꝫ
vniuersū corp⁹ reddit citrinū. ¶ Et eadē ē cā pruri
tus ⁊ ē ꝑ vniuersū corp⁹. ¶ Et eadē ē cā sitis ꝓꝓ co
lerā veniētē ad stōm exsiccātē hūidatē roridā. ¶ Et
ē cā ꝑinde deiectiōis apetit⁹ ⁊ amaritudīs ei⁹. ¶ Et
istātie vigiliarꝫ ꝓꝓ fumos colericos q ad caput ele-

Difficultas.

uant̄. ¶ Et cū his ē ꝯiūcta duricies circa regionē (epatꝭ.
¶ Ista dispō ē admodū difficilis ⁊ verē
da cū ꝓꝓ ei⁹ lōgitudinē siue ꝓꝓ ei⁹ itēsionē ⁊ p̄cipue
ꝓꝓ duriciē circa epar appentē. Un̄ Ypo.vj. apho.
apho:xliij. ytericis.v. sup durꝫ fuerit malū. ⁊ gal.
in ꝯmē. dixit. Duricies.n. sua cali. seu durꝫ ī epate

Intētiōes

significat apā. Et siliis snīa suīt̄.iiij. regimis acuto.
¶ In cura ycte. p̄dcē due sūt (Et ab Aui. allat̄.
p̄ncipales itētio. Una ad cām ycte. faciētē. Alia ad
ipꝫ accidēs.s. citrinitatē. Et vtraqꝫ duplici ꝑficit̄

Cura per dietam.

instrumento scꝫ dieta ⁊ potione.

Aer.

¶ Dieta ꝯsistit in debita administratōne sex rerū
non naturalium a quibus incipiendum primo ab
aere. ¶ Uitare dꝫ aerē calidū aut vētosū p̄cipue flā
te austro aut borea. Eligat̄ aer ī actiuis tēꝑat⁹ aut

Accidētia

declinās ad aliq̄lē cali. frigid⁹ vero ꝓhibēs mate
riei resolutionē noceret. ¶ Dimittat irā furorē tristi

Somnus.

ciā. gaudeat letet̄ ⁊ bene speret de salute. ¶ Caue-
at a vigilijs superfluis. acuūt enim colerā ⁊ fugiat

Motus.

superfluum somnum sit itaqꝫ septem aut octo ho-
rarum nō amplior nouē nec minor sex. ¶ Caueat a
motu forti ⁊ a balneo aque calide. nam ista accuūt

Uinum.

colerā. Balneū vero aq̄ frigide aut stiptice ꝓhibꝫ
eius resolutionē. ¶ Uinū sit albū subtile paucitē rū
ꝙ si fuerit potens ꝑmisceat̄ cū aqua decoct. ¶ Et si
putetur ꝙ epar nō sit apostematū: qd̄ verisimile vr.
qꝛ nō ē febris per ea que mihi significant̄: q̄ veri-
militer esset si epar esset apostematū lꝫ circa regio-

Panis.

nē epatis apparcat duricies q̄dā: q̄ an sit ex vētosi-
tate an nō: nōdum mihi est significatum. ¶ Si igit̄

nō sit

nō sit apostema. ⁊ sit sine febre sit panis bñ fermētatus nō ex farina pura. imo sit ad furfuris. ⁊ sit salitꝰ aliqualiter. ¶ Et carnes cōueniētes sunt potius silvestres tā aniū q̄z bipedum elissate. ⁊ cōdite cū aceto vini. Et carnes vaccine cū aceto ꝯdite sua specialitate cōueniūt vt dixit Rab. xxij pti. suoꝝ affoꝛ. Et idē Auic. cū dixit. 15. tertij. Da acetoluz de carne vaccina. ⁊ acetosum de piscibus. ¶ Et laudantur pisces ꝑui cōditi cū aniso aut petrosillo. ¶ Ex oleribus cōueniūt endiuia domestica. ⁊ siluestris scariola. ⁊ tarasacon feniculꝰ irrigi sparagi. ⁊ mercurialis: ⁊ origanū viride. ¶ Cauere dz a repletione nimia qꝛ repletio ꝑpter īdigestionē opillat q̄. ⁊ dimittat ēt inanitionē supfluā qm̄ indigētia facit humores magis colericos. Et breuiter cibus taliter mēsurat̄: vt bñ digerat̄. ⁊ virtutez nō grauet. Et quotidie curet habere vētris bñficium bis aut semel natura aut arte cum clistere. aut suppositorio.

¶ Cura ꝑ potionē. Quattuoꝛ hz itētiōes. Pria ad digerēdū cām ycte. Scda ad euacuādū. Tertia ad diuertendū. Quarta ad corrigendū a cali.

¶ Prima intētio cōplet̄ cū īfrascripto syrupo. ℞. radicū feniculi apij cicoree buglosse añ. ℥. ij. capillorū vene. politri dyātos endiuie scariole scolopēdrie ciriaci ypericon añ. M. j. radicū acori ciperi semis sparagi. ⁊ brusci añ ℥. v. decoquant̄ ī sufficiēti quātitate aque. ⁊ colet̄. ⁊ colature addant̄ succus lupuloꝝ d̄ baurach. ℥. vj. ⁊ syrupizet̄ cū zuccaro tabarzet. ⁊ acetoset̄ cū aceto vini. ℞. hmōi syrupi. ℥. ij. aquaꝝ cuscute endiuie. ⁊ scolopēdrie añ. ℥. j. misce iste est ꝑ vna vice. Istū syrupū cal. sumat ꝑ horas. vij. a fine cene. ⁊ cōtinuet donec medico pñti appet digestio ꝑ vrinā. ¶ Qd̄ si co. fuerit grossa. ⁊ sit sine febre fiat iste syrupꝰ. ℞. folioꝝ rafani prassij añ. M. j. radicū sparagi. ℥. iij. ciceꝝ nigrū aut ru. pugillū j. decoquant̄ in sufficiēti q̄ititate aque postea colet̄ ⁊ de colatura syrupizet̄ cū melle. ⁊ acetoset̄ cū aceto vini. ℞. huius syrupi. ℥. ij. aquaꝝ camepitheos: ⁊ cuscute. ⁊ endiuie añ. ℥. j. misce iste est syrupus ꝑ vna vice sumat: vt ante dictum est de alio.

¶ Euacuet̄ materia iuxta intentionem scdam. ⁊ qꝛ patiens vt scribit̄ caret mēstruis lz sit ī etate in qua solēt deficere nō minus placeret: vt fieret flobothomia saphene pedis dextri ex qua euacuarentur. ℥. iij. sanguinis inde ad duos aut tres dies fieret flobothomia saphene pedis sinistri q̄ si ex istis venis nō haberetur sanguis fiat flobothomia basilice dextri brachij ex qua extrahant̄. ℥. v. san. ⁊ fiat foramē latuz facta flobothomia. euacuet̄ colera cū hoc potu. Recipe lactis caprini lib. iij. carthami quantuz manu capi potest. ⁊ teratur ⁊ digitis in lacte dissoluatur. ⁊ dimittatur sic vna hora. ⁊ dimittat̄ lac: vt coaguletur in nocte. Lac deinde coagulatum coletur a sua casseitate accipiatur serum predicti lactis ad quantitatem. vj. ℥. ⁊ ponatur in eo. ℥. v. zuccari. ⁊ salis indi. ℈. j. ⁊ calidum stomacho ieiuno bibatur. ⁊ si vis hunc potum facere magis solutiuum dissolue in eo diagredij gra. ij. aut. iij: ¶ Aut. ℞. cassie pinguis nouiter extracte. ʒ. v. reubar. optimi. ʒ. ij. ⁊ spice. ℈. j. agarici. ʒ. j. salis geme. ℈. v. agaricꝰ cū sale geme infundat̄ per octo horas in exit. sin. q̄z sufficit ꝑ sui imbi. reu. infun. in aqua en. cū spica ꝑ octo horas cū modico vini albi cassia dissoluat̄ cū aq̄ cuscute endiuie lupu. cico. ⁊ capi. ve. pribꝰ equa. ⁊ addant̄ expressiones re. ⁊ aga. ⁊ fiat potus qui calidus exhibeat̄ ad hanc intentionem ꝑficiēdā. ¶ Cōuenit vomitus factus cū decoctione raphani. ⁊ ꝑpie qñ medicina nō facit impressionē. Unde Auic. 13. tertij. Et scias qñ incipit cū solutione ventris. ⁊ nonfacit impressionem sufficientem tunc tibi inest vti vomitiuis fortibꝰ ⁊c. Et idē dixit Sera. ⁊ Aui. Uomitus est iuuatiuus in oī icte. quāuis plus in citrina per dispōnē col. ad euāndū per superioꝛa. conuenit ēt ad predictā intētionē perficiendā ꝑuocatio vrine. Unde Gal. in lib. de icte. Dixit vtraq̄z cētaurea vrinam mouet qd̄ huic egritudini est valde bona ⁊ attrahit viscus. ¶ Cōfert ad idē exhibitio pulueris lūbricoꝝ. Unde dixit Gal. d̄ triaca ad celar. vermes luti. i. lūbrice terre triti ⁊ dati in potu dño *Lumbrici* icte. purgāt coꝛpus ipsius eadē hora. i. col. euāndo per vrinā. ¶ Auic: dixit ex eis que laudant̄ vehemēter est vt sumat̄ in potu de lumbricis terrestribꝰ exsiccatis: quoniā ipsa mundificant statī. ¶ Modus *Modus.* vsus eoꝝ est sumātur lumbrici ⁊ lauentur in aq̄ postea in vino inde exsiccent̄ cū petia linea ⁊ ponantur in vase rudi bene clauso ⁊ ponant̄ in furno post panis extractionē ⁊ tādiu ibi stent vt possint puluerizari: sed caue ne nimis stent: quoniā incinerabūtur de isto puluere sumat̄. ʒ. j. ß. cum tanto vino albo subtili paucifero q̄ possit bibi. pōt idez puluis dari cum aqua endiuie aut sero caprino sed si daret̄ cuz succo celidonie esset maioris efficatie.

¶ Tertia intētio que est māni diuertere ad longinquas ptes perficit̄ cū fricatiōibus trahēdo ad ptes inferiores ⁊ cū ligaturis ad ptes supiores coxarū ⁊ cum ventosationibus ⁊ similibus. *Tertia itētio. Dr̄sio.*

¶ Succurrat̄ accidētibus iuxta intētionē quartā. *Quarta intentio.* Aliqñ contingit qd̄ epar est calim. ⁊ stomachus fri. *Ad acūtia* ⁊ si cum rebus ad intestina administratis volumus epar infridare nocebimus stō. vñ opoꝛtet q̄ ab extra infrigidemus epar si nō fuerit qd̄ prohibeat. Ex apostemate ab intra vero admistrabimus medicias siue electua. cōposita ex rebus calidis q̄bus natura subuenit stomacho ⁊ ex frigidis quas natura transmittit ad epar infrig. ¶ Ad sitim recurratur ad cap. *Ad sitim.* de siti po. prima quarti cap. de cura accidētiū egritudinum acutarum. Et ita succurratur alijs accidētibus recurrēdo ad propria cap.

¶ Cura vero que respicit accidēs ipm q̄ est icteritia perficit̄ dieta ⁊ po. ¶ Dieta cōsistit ꝑ cōueniētē admi. ci. ⁊ po: de q̄bus dcm̄ est supra ⁊ ꝑ deambulationē cōueniētē. Et fricatiōe cū oleo in quo aliquid infrascrip. bulierit. Uñ Gal. in lib. de icteri. Dixit bonū est mane post surrectionē a sōno tētare fricare moderate cuz oleo puro in quo coquit̄ saluia vel amaracū vel artemisia vel aliud simile. expurgant enim ꝑdicta coloratiōes ⁊ sudores mouent deinde ad ambulationē opoꝛtet exire modicum vero moto bibere de farmatijs vtilibus.

¶ In cura vero ꝑ potionē ipsiꝰ icte. Nō opz expectare vsq̄zquo tota cā icte. sit ablata. sz dz hec cura *Cura ꝑ potionem.* fieri postq̄z fcā ē bōa mioꝛatio: tūc icte. ⁊ opillationū apꝛtio ⁊ cura potissime īplet̄ cū eis cū q̄bꝰ fit apꝛtio opilationū ⁊ resolō mãe ⁊ ꝑuocatio vrie ⁊ sudoris. imo ēt cū medicis resoluētibꝰ residuū mãe. Uñ Aui. ex eis q̄ ꝯiūgūt mūdificatōez icte. cū educiōe mãei cū solōne vētris ē vt sumat̄ aq̄ folioꝝ rafani ℥. j. cassie. ʒ. ix. seis atriplic̄. ʒ. j. aloes danic. j. croci danic. j. ⁊ hec ē rectiꝰ ei q̄ ē cū apate calō ī epate aut ī meatibꝰ fell' aq̄ folioꝝ rafani vt dixit Auic. 2. *Auic.* cañ. ⁊ Sera. curat icte. ⁊ semē atriplic̄. dixit Sera. abstergit ⁊ curat icte. d̄ rebꝰ ꝑ vrinā icte. remouēti bꝰ est potꝰ q sic fit. ℞. succi folioꝝ rafani ⁊ succi coꝛticū meri añ. ℥. ij. bibat̄ calim stō ieiuno. Nā vt dicit Auic. Educit mãz icte. ꝑ vrinā. ¶ Et ꝯuenit ad hāc itētionē admistratio balnei fortis apꝛiōis poꝛorū sicut balneū qd̄ fit ex aq̄ decocti. floꝝ cāomille mellilo. aneti cap. ve. ⁊ absintij. Suc. artemisie ī balneo bibitū colorē fedū abijcit ⁊ bonū restituit ⁊ multū facit lenire faciē ⁊ coꝛpus totū cuz succo linarie.

¶ Expertũ est si in aceto decoquanṫ cortices fabaꝝ
⁊ cuz eis misceaṫ palea ordei. ⁊ suffumigeṫ facies ⁊
corpus totum multũ vz. ¶ Croceitas oculoꝝ remo
veṫ cuz sternutatione facta cuz eleboro albo. ⁊ cum
caputpurgio facto cum succo cucumeris absinthij:
aut cuz succo artanite. ¶ Sed talia nõ fiant vt dixit
Rasis. 7. cõtinẽ. nisi fuerit corpus optime purgatũ
ita vt nõ remãserit nisi sola citrinitas. ¶ Sed caput
purgiũ ex succo sicle est optimũ. ⁊ cõuenit. ¶ Valet
olfacio aceti fortissimi ad remouẽdũ ab oculis ycte.

¶ Regimen catarri quando aquam sumit.
¶ Consilium. 90.

Caputpurgium.
Caputpurgiũ. ℞. aque maiorane. ℥. vj. ra
dicis acori. ʒ. j. ß. pistetur radix mõ gros/
so. ⁊ buliat in aqua maiorane vsqꝫ ad con
sump. medietatis. ⁊ inde coleṫ. ⁊ colature
Aliud.
addaṫ zuccari cãdidi. ʒ. j. ⁊ fiat caputpurgiũ. ¶ Itẽ
℞. radicũ blite maiorane añ. ʒ. j. nigelle. ℈. j. pistẽ/
tur pistanda mõ grosso. ⁊ incidanṫ incidenda. ⁊ bu/
liãt in. ℥. viij. aque vsqꝫ ad cõsump. medietatis po
stea coleṫ. ⁊ colature addaṫ zuccari triũ coctarum
Ad catarrũ sistẽdũ.
ʒ. j. ⁊ fiat caputgurgiũ. ¶ Ad sistẽdũ catarrũ. ℞. dia
codion in forma solida. ⁊ teneaṫ i ore. Ad idẽ gumi
arabicũ in ore retẽtũ. Itẽ. ℞. diadragantũ frigidũ
℥. j. gumi arabici. ʒ. j. icorporenṫ simul. ⁊ fiãt pill.
ad magnitudinẽ cerasi paꝝ cõpresse. ⁊ teneaṫ vna il
Pillule.
laꝝ in ore. ¶ Ad idẽ valẽt pill. alcheiber descriptio/
ne Alexãdri. ¶ Ad idẽ faciũt pill. descripte a mesue
in. c. de catarro. quaꝝ descriptio est. ℞. amili dra/
gãti amigdolaꝝ dulciũ fabaꝝ excorticataꝝ papaue
ris albi. ⁊ corticũ eiꝰ gumi boliarmeni añ. cõfice cũ
mucilagine psilij. ⁊ citonioꝝ. ⁊ fiãt pill. sicut lupini
Ad cõfor. cerebri.
⁊ teneanṫ in ore. ¶ Ad ꝯfortãdũ cerebrũ valet medi
camẽ descriptũ a Mesue in. c. de catarro auctorita
te Sabor regis medoꝝ cuiꝰ pꝛicipiũ. Recepte ẽ. ℞.
saukel sandaloꝝ alboꝝ ⁊ rubeoꝝ ⁊c. ⁊ sepe odoretur
sistit catarrum. ⁊ cerebrum confortat.
Ad vlcus pulmõis.
¶ Quãtũ ad vlcus pulmonis. Cũ vṙ pectꝰ repletũ
plus solito admĩstrenṫ q̃ mũdificẽt. ⁊ extergãt. ¶ Ex
rebꝰ cibalibꝰ hoc faciẽtibꝰ sunt cib q̃ sint pauce quã
titatis facilis digõnis. ⁊ pluris nutrimẽti paꝝ exsic
Carnes.
catiui. Nõ tñ priuati lenitiõe vt siccitati resistãt: si/
cut epata gallinaꝝ testiculi galloꝝ q̃ nõdũ calcarũt
⁊ ale pulloꝝ. ⁊ carnes minutaꝝ auiũ. ⁊ carnes iuue
num ꝑdicũ. ⁊ elissate i iuribꝰ ciceꝝ: aut simul deco/
quanṫ cũ ciceribꝰ: aut ordeo fracto. ⁊ cõdiaṫ eoꝝ
Grana.
brodiũ cũ zuccaro. ¶ Et ex granis ꝯueniũt ptisana
ordeũ faba cicera rubea colatura furfuris. ⁊ ius cau
Fructus.
liũ decoctoꝝ in brodio gallinaꝝ ⁊c. ¶ Ex fructibꝰ q̃
i scda mẽsa ꝯcedunṫ sunt passule enucleate amigda
le dulces carice grana pini mũda. ⁊ ifusa i aq̃ feruẽ
ti postea exiccata. ⁊ ide cũ zuccaro ꝯfecta fistici vbi
febris nõ fuerit. ⁊ cũ nõ febricitauerit potꝰ sit vinũ
Cibi medicinales.
albũ dulce. si febriẽs fuerit sit aq̃ ordei. ¶ Ex rebꝰ sit
cibalibꝰ: ⁊ medicialibꝰ sunt mel ⁊ aq̃ eiꝰ aq̃ ordei aq̃
zuccari aq̃ ciceꝝ. ⁊ ysopi. silr ireos isopꝰ prassiũ cũ
Cõposita.
altera istaꝝ decoq̃ṫ i aq̃ mellis. ¶ Et ex ꝯpositõe ad
hãc itẽtionẽ sunt syrupꝰ ysopi. ¶ Et medicamẽ gal.
qḋ recipit yreos hasiore ysopi añ. ꝯficianṫ cũ melle
Syrupus
dosis a. ʒ. j. vsqꝫ ad. ij. ¶ Et cõuenit iste syrupꝰ. ℞.
passulaꝝ sebestẽ iuiubaꝝ caricaꝝ añ. ʒ. j. vngule ca
ballie capil. vene. violaꝝ añ. M. j. ysopi yreos añ.
℥. ß. betõice seis feniculi añ. ʒ. vj. radicis enule. ℥.
ß. pulmõis vulpꝫ. ℥. ß. buliãt i sufficiẽti q̃ztitate aq̃
⁊ postea coleṫ. ⁊ colature addaṫ mellis q̃ztum suffi
cit aut zuccaꝝ. ⁊ fiat iulep lõguz. põt ẽt fieri syru.
In ꝓcessu
¶ Cũ vero pectꝰ minꝰ fuerit repletũ. ⁊ anhelitꝰ fuerit
facilior ⁊ minꝰ tussit tũc isurgit itẽtio ad cõsolilidã/
Cibi.
duz vlcꝰ. ¶ Et ex cibis istã itentionẽ implẽtibꝰ sunt
farina tritici rizum iri lagane miliũ pãnicuz spelta
Carnes.
lentes biscocte. ¶ Ex carnibus laudanṫ aues ꝑue vi
uentes i nemoribꝰ ale pulloꝝ epata gallinaꝝ testi/
culi galloꝝ nõduz coeuntiũ ꝑdices ⁊ meliores sunt
Lac.
siluestriũ carnes quã domesticaꝝ ad hãc itentionẽ
vt sunt carnes lepoꝝ iuuenũ caprioli ⁊c. ¶ De lacte
nihil dico q̃m dicit qḋ eiꝰ vsus sibi nocet. pariter
Fructus.
de cãcris fluuialibus q̃ ⁊ si ab oĩbus laudenṫ diffi/
cile est hic eos habere. ¶ Ex fructibꝰ ꝯcedunṫ xillo/
Potus.
carate ⁊ grana mirti ⁊ passule cuz granis suis bene
masticate. ¶ Et potus sit vinũ albũ decliue ad stipti
citatẽ ꝑmixtũ cuz aq̃ pluuiali. ⁊ carnes melius pa
Medicis simplices.
ranṫ asse ⁊ cõdite cũ mirto ⁊ aceto ⁊ modico cina/
momi. ¶ Ex medicinis simplicibus laudanṫ bolus
armenus terra sigillata sanguis draconis ⁊ pulmo
Cõposite.
vulpis q̃ administrari debent cũ aqua pluuiali aut
succo mirti vel syrupo rosato. ¶ Ex cõpositis ẽ me/
dicamẽ Gal. in. lib. decẽ tractatuũ qḋ. ℞. cinamo
mi thuris succi liquiricie añ. ʒ. j. mirre aureos. iiij.
dragan. ʒ. vj. amomi. ʒ. ij. croci. ʒ. j. mellis quantũ
suffici ad faciẽdũ electuariũ. Vñ Gal. ibidẽ ista me
dicia veraciter ẽ nobilis in paciẽtibus vlcus in pul
mone ⁊ in oĩbꝰ passionibꝰ diuturnis i pulmõe. q̃m
substantia cinamomi ẽ subtilis ⁊ desiccatiua ⁊ amo
muz ipm sequiṫ sucus liquiricie ⁊ dragãti sunt cõ
glutinatiua. mirra thus mirra ⁊ crocus sunt matu
ratiua ⁊ dissolutiua ⁊ desiccatiua. ¶ Ad idem valet
zucaꝝ rosatũ vetꝰ ꝑmixtuz cũ boloarmeno. Et ex
rebꝰ vtrãqꝫ itentionẽ cõplẽtibus si mundificatiõis
Modꝰ curare.
⁊ cõsolidationis est loch de pulmone vulpis ⁊ lac.
¶ Et oportet modo vni istarum intentioni vacare
modo alteri. Et interdum icipiemus ab abstergen
tibus ⁊ mundificantibus postea deueniemus ad cõ
solidantia: deinde redibimus ad abstergentia pro/
pter nouã repletionẽ i pectore factã. ¶ Interdũ ha
bemꝰ cõfortare pulmonẽ ne materiã ab alio mẽbro
recipiat. Et in hoc conuenit syrupus de mirto. Et
loch eius ⁊ pulmo vulpis.
Cõtra sputũ sãguis.
¶ Interdũ difficultaṫ sputũ ⁊ tũc ꝯuenit decoctio
sebesten cum granis coti ⁊ semine malue. ¶ Si vero
acciderit sputũ sanguis succurraṫ cũ filonio ꝑsico
Cõtra vigilias.
⁊ cũ lapide ematithe permixto cum zucaro rosato
veteri. ¶ Si adderit instantia vigiliarum exibeatur
syrupus de papauere aut loch eius aut cum emul/
Cõtra tussim.
sione seminis papaueris.
¶ Si tussis infestaret cum retentione in ore pill. bi/
Cõtra extenuatione vnctio spine.
chichiarũ descriptaruz a Mesue ad tussim calidã.
¶ Contra corporis extenuationem. ℞. medulle re/
centis vitule butiri loti pinguedinis recentis galli/
ne añ. ℥. j. olei violati. ℥. j. ß. olei amigdolarũ dul/
Restaurantium.
cium recẽtis. ʒ. vj. lactis mulieris. ℥. j. misce ⁊ vn
gatur spina dorsi ⁊ pectus.
¶ ℞. palpaꝝ pectoris aut alaꝝ caponis carnosi iu/
uenis aut carniuz testudinis terrestris cum fuerint
debite cocte lib. j. amigdolaꝝ dulciũ excorticataꝝ
℥. j. ß. auellanaꝝ mundataꝝ. ℥. j. fisticoꝝ. ℥. ß. q̃t/
tuor seminũ cõiuz frigidoꝝ. ʒ. j. ß. pineaꝝ infusaꝝ
in aq̃ feruẽti. ℥. j. passulaꝝ dulciũ enucleatarũ. ʒ.
vj. liquiricie rase. ℥. ß. ficus albi ⁊ pingues nume/
ro. iiij. margaritaruz. ʒ. j. ß. gemaruz electuarij de
gẽmis sine speciebus. ʒ. ij. cinamomi. ʒ. j. ß. galan/
ge. ℈. ij. lignialoes. ʒ. j. croci. ℈. ij. pulmonis vul/
pis. ʒ. ij. mente sicce. ʒ. ij. dragãti gumi arabici añ.
℈. ij. specierum sandaloruz sine camphora. ʒ. j. spe
cierum diarodon abbatis. ʒ. j. ß. corallorum rubeo
rum. ℈. ij. boliarmeni. ʒ. j. ß. seminis maluarum. ʒ.
j. mucilaginis citoniorum. ʒ. ij. seminis papaueris
albi. ʒ. j. ß. pulparum sebesten. ℥. vnã penidiarum
℥. ij. diadraganti frigidi. ℥. mediã zuccari trium
coctarum quantum sufficit. Conficiatur sic. car/
nes coincidanṫ

nes coincidant subtilissime ⁊ postea diligẽter pistẽtur in mortario marmoreo cũ pistello ligneo deinde pistẽtur optĩe seĩa ⁊ extrahant mucilagines ⁊ puluerizãda subtilissime puluerizẽtur ⁊ pulueres ⁊ semia inde misceant ⁊ postea reliqua addant ⁊ cũ aq̃ violaꝝ ⁊ buglosse ꝑtibus equalibꝰ fiat cõfectio in morsellis: quoꝝ quilibet sit triũ dragmaꝝ. ¶ Alia medietas recepte sic cõficiantur accipiatur decoctio seu brodium caponis seu testudinis ⁊ ei addat zuccarũ cũ penidijs ⁊ decoquantur donec veniat ad spissitudinem sirupi cum quo reliqua conficiantur ⁊ fiat electuarium. potest administrari ante cibum ⁊ quãdo voluerit comedere. Bauerius.

¶ De Lepra.

¶ Consilium. 91.

Restius venerabilis sacerdotis dispõ est lepra. Cuiꝰ spẽs ponunt a multis doctoribꝰ ⁊ solẽnibꝰ esse q̃tuor vz alopicia tyria leonina ⁊ elefangia. ¶ Et haꝝ patit alopiciã. Cuius cã est sanguis adustio. Cuiꝰ signa sunt casus pilloꝝ supercilioꝝ obfuscatio in oculis tẽdẽs ad aliqualẽ rubedinẽ. Difficultas in anhelitu pustule per corpus ꝑcipue ꝑ brachia ⁊ tibias ⁊ ita de alijs que ondunt hanc esse eã spẽm q̃ dicta est. ¶ Hec dispositio est difficilis cure. nã lepre ꝯfirmate cura ĩpossibilis est. Que vero in ꝑncipio curatur sed nõ nisi lõgo tempore ⁊ magna cum difficultate.

¶ Cũ videã hãc dispõnẽ nõ eẽ ꝯfirmatã: sed ipaz esse in ꝑncipio vl'i. aut in ꝑncipio augmenti vniuersalis. ⁊ ob hoc hanc dispõnẽ puto esse curabilẽ si patiens se ꝑbuerit obedientẽ. ¶ Et propter hoc multa signa lepre a doctoribꝰ assignant q̃ appent ĩ ꝓcessu egritudis ⁊ qñ est cõfirmata cũ hec vt dcm̃ est sit in ꝑncipio vl'i vel in principio augumẽti si talia signa oia nõ apparent nõ est admirandum.

¶ Cura istius dispõnis tribꝰ medicinalibꝰ instrĩs ꝑficit dieta. s. ⁊ potiõe ⁊ cyrugia. ¶ Dieta ꝯsistit in debita administratiõe sex reꝝ nõ nãlium. ⁊ iõ hec intentio diuidã in sex capitula ẽm numerũ sex rerum nõ naturaliũ incipiendo ab aere.

¶ Nocet aer calidus ⁊ siccus ⁊ aer vehementer calidus ⁊ aer turbidus ⁊ ventosus pcipue flante austro. ¶ Conuenit aer clarus tendens ad frigiditatez ⁊ humiditatem. immo totum regimen ad frigidum ⁊ humidum debet declinare. et causa est quia causa leprã faciẽs est hũor adustus q ad melancoliã ẽ cõuersus ⁊ cũ retineat caliditatẽ ꝑ adustionẽ acquisitaz ⁊ siccitatẽ iõ regimẽ ad frigidũ ⁊ hu. est declinãduz ⁊ lz aer ponat vna de sex rebꝰ ꝑ ipm tñ intelligimus reliqua elementa. ¶ Locus habitatiõis eligat expositus vento oriẽtali ⁊ sit camera habitatiõis ꝓpe cursus aquaꝝ dulciũ ⁊ tꝑe calido sternant in camera folia vitiũ recentia ⁊ salicũ nenufaris lactuce ⁊ violaꝝ ⁊ aspergant aqua dulci frigida. ¶ Muniat vestibꝰ nõ valde calidis. q̃re dimittant vestes suffulte pellibꝰ vulpis ⁊ aliaꝝ pelliũ calidarũ sz hieme sint vestes ex pãno suffulte pellibꝰ tenuis ꝓhibẽtibus frigꝰ sed nõ multũ calefaciẽtibꝰ. Et estate sit vsus vestiuz subtiliũ pãnoruz aut sindonis. Nõ se multũ igni ꝓpinquet neqꝫ se multũ calefaciat. Neqꝫ sit eiꝰ longa statio ad solez. ¶ Terra vbi habitat sit tendens ad frigiditatẽ ⁊ humiditatez. Qd' si nõ fuerit talis naturalr' fiat camera habitatiõis artificialiter aspergendo eaz aqua dulci vel cũ aqua decoctionis nenufaris violarum. ¶ Aqua qua vtit sit clara nõ habens aliquẽ malum odorẽ neqꝫ saporem sitqꝫ fontis boni aut cisterne.

¶ Fugiat iram tristitiam melancoliã furorẽ solicitudinem. Nam ista instrumẽta ⁊ organa corporis impetuose mouent. Unde. 3. tegni. Exterminãt hec ⁊ mutãt corpora ab ea que ẽm naturam consistẽtia. ¶ Conueniunt oia que suauiter aĩam mouent cũ quadam delectatione. ¶ Sicut ex ꝑte visus intuitus coloris viridis: aut celestis. ĩtuitus picturaꝝ. ¶ Et ex ꝑte auditus soni dulces: ⁊ melodia. ex ꝑte gustus sapores ab acuitate remoti de q̃bus infra dicet. ¶ Ex ꝑte olfatus cõueniunt odores suaues declinãtes ad frigiditatem. ⁊ humiditatem sicut odores violaruz nenufaris. ⁊ rosarum. ⁊ similes ab alijs fugiat. ¶ Et ex ꝑte tactus cõueniunt leues fricationes. ⁊ cetera suauiter tactum mouẽtia. ¶ Et q2 coytus ꝓpter delectationem que in eo percipit reducit ad accidentia anime. ideo de eo hic fit mẽtio. ⁊ dicitur qd' eiꝰ vsus plurimuz nocet. qm̃ superfluus coitus aut illi propinquus mouet materias ad exteriora corꝑis. ⁊ mittit vaporem calidũ. ⁊ putridum vehementez ad suꝑficiem cutis quare putrefit illic. ⁊ putrefacit illd' cui obuiat. vnde leprosoꝝ ad maiorem corruptionẽ disponit mẽbra. 7. quarti de cura scabiei. Si itaqꝫ fortes motus facti in sensibus exterioribus nõ cõueniũt a fortiori nec illi q fiũt in sensibus ĩterioribus. ¶ Debẽt esse iocundi ⁊ bene sperare de salute vestra ⁊ iocũde viuere cum socijs. ⁊ amicis. Coytus.

¶ Somnus suꝑfluus nocet. ⁊ q̃cũqꝫ imediate post cibũ fit. ⁊ nõ minus suꝑflue vigilie. Sit igit somnꝰ de nocte. ⁊ nõ de die nisi esset in die dormire cõsuetus: aut ꝓpter aliquã cãm in nocte nõ dormiuisset. Sitqꝫ somnus nõ minoris q̃ntitatis septẽ: aut octo horaꝝ nõ maioris nouẽ neqꝫ minorz sex. nã melius est paꝝ in somno excedere quã in vigilia. nã in istis corꝑibus necesse est naturalem caliditatẽ cõseruare ⁊ augumentum humectationis efficere. hec autẽ facit somnus debite administratus. ⁊ cũ hoc vigorat operationes naturales. ⁊ melior celebratur digestio. ⁊ ꝓhibetur spirituuz resolutio. Sitqꝫ somnus capite eleuato. ⁊ corꝑe debite pãnis tecto. ⁊ primo suꝑ latus dextrum. ⁊ inde suꝑ sinistrum post scdaz dormitionẽ reddeat ad dormiẽdum suꝑ latus dextrum. ¶ Somnus vero suꝑ ventrem est notabilis iuuamenti. Econtra vero somnus suꝑ dorsum nocet. Neqꝫ in dormitione fieri dz frequens reuolutio de latere in latus. nam eo mõ corrumpit digestio cibo ⁊ potu hincinde fluctuantibus. ⁊ effugiẽtibus digestionẽ bonã. Reliquũ tẽpus a tempe somni sit vigiliaꝝ. Uigilia moderata iuxta cõsuetudinẽ cõplexionez corꝑis humani corroborat. ⁊ calefacit virtutes excitat. ⁊ ĩmoderati somni nocumentũ remouet cũ spũs. ⁊ humores ad loca cõueniẽtia diffundit. Hec oia scda primi doctrina scda. De somno ⁊ vigilia.

¶ Omne exercitiũ forte qd' corpus calefacit est malum ex eo ꝙ calefacit humores ad adustionez disponit. ⁊ agitando humores quietos ponit eos in fluxu ad membra debilia. ⁊ distrahit spũs a debita applicatione ad membra. Et ita nocet omne forte exercitium ĩmediate post cibum factum. ⁊ nimium ocium nõ laudatur. quoniam multarum superfluitatuz est multiplicatiuuz. Confert nauigatio suauis per dulces aquas. ⁊ equitare equos gradarios suaui incessu. ⁊ passibus leuibus ambulare. Et leues fricationes facere in primis a genibus vsqꝫ ad cauillas stomacho ieiuno. ⁊ inde ab adiutorijs vsqꝫ ad manus: ⁊ postea a spatulis vsqꝫ ad nates loco exercitij competit stomacho ieiuno prius emissis superfluitatibꝰ prime ⁊ secunde digestiõis. ¶ Balneare se in balneo aque dulcis tepido in quo cocte fuerint borago buglossa capillꝰ veneris viole nenufar vites ⁊ salices ⁊ similes. ⁊ in dicto balneo nõ diu stet. sed tantũ ꝙ faciat debitam impressionem absqꝫ hoc qd' nimis calefaciat post exitũ a balneo exsiccet corpus. ⁊ vn- De motu ⁊ quiete.

gatur cum oleo cõmuni in quo nenufar fuerit deco
ctus: aut cũ oleo decoctionis ranarum quod sic fit.
¶ Recipe ranaꝝ fluuialiũ nume. viij. decoquant̃ in
sufficienti aque dulcis quãtitate donec caro ab of
sibus sepetur ⁊ inde coletur ⁊ colature addatur olei
cõis dulcis lib. j. ⁊ buliant vsq; ad cõsumptionem
decoctionis. ita quod solum remaneat oleum cum
quo fiat vt dictum est.

De cibo. ⁊ potu. Malis.

℄ Cauere dz ab oĩbus cibis de ꝓprietate: quoꝝ
est ad leprã disponere sicut sunt carnes vaccine len
tes ⁊ cibi ⁊ potus acuti q sanguinẽ adhurũt ⁊ in me
lancoliã cõuertunt nisi eoꝝ vsus esset gratia medi/
cine sicut appet tertia quarti ab Auicẽ: dum dixit.
Non opz vt negligat̃ incisiuũ ⁊ ꝓprie ante mũdifi
cationẽ sicut capares feniculi ⁊ porri ⁊c. Ista enim
modo desiccãt cibũ a sup̃fluitatib⁹ eoꝝ ⁊ preparãt
sup̃fluitates expulsiõi ⁊c. Et subdit ⁊ pisces saliti in
hoc casu sunt valde sani ⁊ nos ꝓmptiore super illo
cũ volumus vt faciat eos vomere ⁊ vẽtrẽ eoꝝ sol/
uere. ⁊ ita vr̃ ꝙ tales cibi nõ sint administrãdi nisi
magna cautela debẽt cibi declinare ⁊ potus ad fri/

Panis.

gidũ ⁊ humidũ vt aduersent̃ humori adusto facien
ti hãc egritudinez. ¶ Eligat̃ pãis farine optimi fru
mẽti debite coctus ⁊ fermẽtatus nõ minoris tẽpo/
ris vnius diei neq; pluris triũ aut q̃ttuor dieꝝ abs
q; sale vitare dz queeũq; cibaria fiunt ex pasta azi

Carnes:

ma vt lagane macaroni ⁊ fil'es. ¶ Carnes sint facilis
digõnis boni chimi q̃ ꝯrient̃ malitie melancolie vt
sunt frig. ⁊ hu. ⁊ oĩa vt sunt pisces pulli pui ⁊ lac.
Nã lac est medicia solẽnis in mũdificãdo cutiz vt
2. cano. aureola decoratiõis mẽbroꝝ. Cõueniũt car
nes vitelline edi ⁊ castrati. ¶ Nõ ꝯueniũt aĩaliũ ite
riora sicut cerebꝝ pulmo cor renes stõus ⁊ intestia
⁊ epar excepto epate pinguis galline non comedat
aĩaliũ cutes neq; pinguedinẽ. imo dimittat cibaria
pinguia ⁊ vnctuosa. ¶ Ex his q̃ ab aĩalib⁹ sumũtur
vitet̃ butirũ ⁊ caseus antiquus ⁊ salitus ⁊ oua frixa

Caseus.

aut dura. ¶ Cõueniũt caseus recẽs absq; sale. Oua
sorbilia aut tremula. Et carnes meli⁹ ꝑparant̃ elisse

Pisces.

q; asse aut frixe. ¶ De piscib⁹ vtat̃ q sunt squamosi
capti in bonis aqs dulcib⁹ currẽtib⁹ sicut lucij ca/
pedani trute carpiones ⁊ similes ab alijs abstineat.

Legumia: Herbe.

¶ Legumia nõ cõueniũt vti interdũ posset brodio
ciceꝝ rubeoꝝ ⁊ farre. ¶ Ex herbis dimittat omnes
que sunt cal'e ⁊ sicce. ⁊ q̃ sunt acuti saporis aut ama/
ri. Cõueniũt que sunt frigide ⁊ hu. vt lactuca spina
cia portulaca borrago que est tꝑata in cal'itate. ⁊ ita

Fructus.

de alijs similib⁹. ¶ De fructibus cõcedunt̃ pruna ce
rasa granata dulcia ⁊ fil'es. si stomacho non noceãt

Potus.

aut timeatur eorum corruptio. ¶ De potu vtat̃ vino
albo paucifero colore aqueo ꝙ si limphare op⁹ essz
limphet̃ cum aqua borragis aut capilloꝝ veneris

Uinum artis.

vel violarum. ¶ Conueniret etiam vinuz vt experiẽ
tia inuentum est in quo poneretur anguis viuus lõ
gi corporis cum lineis citrinis supra dorsum pro/
tensis qui in vino dimittatur donec vinum ꝑ ebu/
litionem rectificetur de quo postea bibat. Uel bibat
aquã sublimationis ranarum fluuialiũ que ad hoc
habet mirabilem proprietatẽ. ¶ Dimittat vina dul
cia aut grossa ⁊ turbida ⁊ vina grandia vt malua/
ticum ⁊ similia.

De inanitione ⁊ repletione.

℄ Uitare dz oẽm ciborum ⁊ potuũ repletionẽ. ni/
hil vr̃ esse caloris nostri corporis ita suffocatiuũ si/
cut multa repletio minuit ẽt digestionem ⁊ multo/
tiens corrumpit ⁊ interdũ aufert. Tanta igit̃ sit ci-
borum quantitas ꝙ stomachum non aggrauet aut

Uomituz.

ponderosum faciat ⁊ potus tantus qui in stõ nõ flu
ctuet ⁊ cibum in stomacho natare faciat. ¶ Quod si
cõtingeret aliquã fieri talez repletiõez festinãdũ est
ipsam vomitu deponere reprimendo linguam digi
to aut intromittatur penna oleo intincta gutturi et

Uomitiuum.

ipsa in cõmouendo vomitus prouocetur. naz vomi/
tus ĩ lepra multũ comendat̃ ab Aui. q̃rta primi. Si
sic vomit⁹ nõ ꝓuocaret̃ fiat cũ aq̃ decoctionis seis
rafani cũ modico mellis ⁊ aceto ⁊ nõ ꝓuocet̃ cũ vo
mitiuis fortib⁹. ¶ Si võ vomit⁹ ꝓuocari nõ posset

Solutiuum.

educant̃ mãe male ⁊ corrupte cũ leui solutiuo. Qd
sic fit. ℞. floꝝ bora. nenu. viola. añ. M. j. polipodij
ʒ. ij. epithimi foliculoꝝ sene añ. ʒ. ij. capill. vene. cu
scute añ. M. ß. sebestẽ numero. x. decoquant̃ in lib.
j. ß. aque vsq; ad cõsump. duaꝝ prium. ⁊ floꝝ. ⁊ ca
pillus veneris addant̃ in fine decoctionis. postea co
let̃ de colatura accipiat̃ q̃ztum sufficit ad dissoluen
dũ dyacatoliconis ⁊ fiat potus quẽ calidũ sumat p
horas octo post finẽ cene. inde differat ꝑ horas sex

Clistere.

anteq̃z comedat. ¶ Qd si neq; vomit⁹ neq; potus fie
ri posset q2 nollet: aut nõ posset fiat hoc clistere. ℞.
folioꝝ violaꝝ blite capilloꝝ veneris boraginis añ.
M. j. foliculoꝝ sene. ℥. ß. decoquant̃ in lib. ij. aque
vsq; ad cõsumptionẽ medietatis. ⁊ colet̃. ⁊ bene ex/
primat̃. ⁊ colature addantur cassie. ℥. j. ß. yeralogo
dion. ʒ. vj. olei violati. ℥. iiij. salis. ℈. iiij. ⁊ fiat ene
ma stõ ieiuno estate ꝺ mane. ĩ sero de hyeme. ⁊ vsus
talis clisteris est valde bon⁹ q2 clisteria a mẽbris pri
cipalib⁹ materiã euãant quarta primi ca. 14.

Beneficium.

℄ In hac egritudine mẽbra pricipalia ab hac egri
tudine nõ sunt munda: neq; a materia ipsaz faciẽte
Cum incurrit verã famẽ nõ differat comedere. q2 ñ
tollerare famem stõm putridis replet humorib⁹ ne/
q; comedat si cibum priorẽ senserit nõ esse digestuz
⁊ cũ ad comedendũ accedit cũ appetitu nõ comedat
vsq; ad sacietatez imo surgat a mensa cũ reliquijs
famis. ¶ Et curet habere oĩ die vẽtris beneficiũ bis
vel semel. ⁊ si nõ põt naturaliter habeat arte cũ cli
steri suprascripto: aut cũ suppositorio ꝺ melle facto
⁊ sale aut cum radice rafani super aspersa sale trito
⁊ oleo linita.

Cura ꝑ positionem.

℄ Regimen medicinale completur pluribus inten
tionibus obseruatis.

℄ Pria est materiei minoratio. Secũda ipsius ma
terie diuersio. Tertia est materie digestio. Quarta
vero eradicatiua euacuatio. Quinta rectificatio ma
le complexionis in membris in quibus magis vide
tur fixa. Sexta correctio accidentium in membris
in quibus mãserũt. Septima erit rememoratio me
dicinaꝝ. a ꝓprietate contra lepram valentium. Nã

Prima intentio. Primũ instrumentũ flõmia.

℄ Prima intẽtio. Uarijs cõplet̃ instrumẽtis. plectoria
virtute cõsentiẽte si in corpe apparuerit plectoria ⁊ ve
fuerit pulsus magn⁹. ⁊ plen⁹ vrina rubea grossa ⁊ ve
ne ꝑtẽse flobothomet̃ ꝺ vena nigra siue cõmuni bra
chij dextri q̃ appet in cubiti curuatura ⁊ extrahant̃
℥. v. sanguis plus aut min⁹ ꝰm ꝙ videbit̃ medico ꝑ
senti. ¶ Sed stante plectoria si videret̃ ꝙ in aliquo
vno mẽbro maior esset fiat flõmia vene illud mẽbrũ
respiciẽtis. vt si caput magis lesum si fiat flõmia de
cefalica man⁹ dextre ĩter pollicẽ. ⁊ ĩdicẽ. ¶ Si vero
laborat pect⁹ cũ plenitudine. ⁊ anhelit⁹ difficultate
fiat flõmia illi⁹ mẽbri. s. vene basilice. aut cami eius
q appet in manu inter anullarẽ digitũ. ⁊ minimuz.
¶ Si maior appeat plectoria in epate flõmet̃ basili/
ca dextra si in splene flõmet̃ basilica. aut saluatella
q̃ est eius ram⁹. Si plenitudo maior appareat in pti
bus inferiorib⁹ corpis flobothomet̃ saphena sup ca

Scdm instrumentũ. Potio.

nillã pedis ptis dextre aut sinistre. ¶ Scdm instru/
mentũ quo cõplet̃ ista prima intentio est euacuatio
minoratiua que taliter fieri potest. Recipe mirabo/
lanorum citrinorum. ⁊ indorũ enucleatoꝝ añ. ʒ. iij.
passularum enucleatarũ. ℥. ß. sebesten numero. viij.
polipodij foliculorum sene epithimi thimi ana. ʒ. ij.
florum boraginis buglosse anisi ana. ʒ. ij. cinamo/
mi. ʒ. j.

mi.ʒ.j.decoquantur omnia in libr.j. aque vsqꝫ ad
consump. medietatis. deinde colet̃ ⁊ exprimant̃ be/
ne de colatura accipiant̃.℥.iiij.ß. penidiaꝝ.ʒ.j.ß.
misce ⁊ calidū totū exhibeat̃ post finē cene ad.viij.
horas post assumptionē stet horis sex ⁊ prandeat.
¶Pill.ad hanc intētionē exequēdā sic fiūt. ℞.poli
podij agarici epithimi mirabolāoꝝ idoꝝ ⁊ citrino/
rum añ.ʒ.j. diagridij.ʒ.ß.anisi cinamomi macis.
añ.℈.ß.fiant pill. cum succo boraginis. Dosis.ʒ.j.
dent̃ vt dictum est de solutiuo suprascripto. ¶Po
test ēt minui materia cū ventosis in augmēto luminis
lune appositis: vt Aui.4.primi voluit cap.21.fiantqꝫ
vētose magne applicite natibus spatulis aliqñ pul
pis tibiaꝝ ⁊ coxaꝝ.nā supplent vicē flōmie vbi qs
eā refugiat quāquā ipsa flōmia sit melior q̄ꝫ vento
se. ¶Quarto pōt minorari materia cū sanguisuccis
que eūatio est melior quā cū vētosis: qm̄ profundi⁹
euacuāt. Et debēt sanguisuge eligi hn̄tes vētres ru
beos ⁊ dorsum viride inuēte in fontib⁹ aut fluuijs
aquarum dulcium vbi ranarum copia inuenitur ⁊
apponant̃ tibijs vel coxis aut natibus vel in spatu
lis ⁊ interdū ꝓpter multā infectionē faciei ponunt̃
sub mento locus cui applicari debēt prius dꝫ aqua
⁊ luto liniri aut sanguie madefieri.nā tūc meli⁹ ap/
plicant̃.⁊ sic applicite dimittant̃ donec repleātur
⁊ per se ipsas cadant.post eaꝝ casum dimittat̃ san
guinē fluere donec per se restringat̃. Et istud intelli
gitur si ꝑ nimiū fluxū virtus nō debilitatur. ¶Ubi
debilitaret̃ nimis ponatur hoc medicamē qđ sic fit
¶Recipe sarcocolle terre sigillate boliarmeni lapi/
dis emathitis sanguis draconis añ:℈.j.puluerizē
tur subtilissime ⁊ cū albumie oui cōficiant̃ ⁊ fiat vt
dcm̄ est. ¶Instr̃m aliud est euacuatio per emorroi/
das: quaꝝ euacuatio multū cōfert oībus egritudi
nibus melancolicis. vt apparet.7.tertij.cap.3.⁊.6.
apho.apho.12.⁊ cōmen. Si igit̃ fuerint per se fluen
tes nullo pacto restringant̃ nisi fluxus superfluat.
¶Si vero surde fuerit apiant̃ fricādo eas cū folijs
ficuum aut cū folijs paritarie vel vngant̃ cum felle
tauri aut leuiter cū flobotomo aperiant̃. ¶Ultimo
pōt minorari materia ꝓuocando sanguinē ex nari/
bus que suplet vicem flobothomie vbi ipsa fieri nō
posset prouocatur sanguis titilatione facta in naso
cum aliquibus rebus acutis ⁊ pongitiuis sicut cuꝫ
poligonia vel setis porcinis ⁊ dimittatur sanguinē
currere ſm tenorem virtutis.
¶Diuertatur materia iuxta intentionē secundaꝫ.
¶Hec intentio cōpleri pōt per auxilia cōpletiua pri
mam intentionem.s. per flobothomiam. Et ventris
solutionem. ¶Et preter hec cum rebus sudoreꝫ pro
uocantibus de quibus est hoc. Recipe aque deco/
ctionis anisi.℥.iiij.pulueris seminis anisi.ʒ.j.mi/
sce ⁊ totum calidum stomacho ieiuno detur.
¶Uel recipe seminis petrosilli aneti croci ana.℈.j.
vini albi subtilis fumosi.℥.j.ß.aque feniculi.℥.ij.
detur calidum. ¶Diuertitur etiam materia a capi/
te sputo masticando.℈.ß.masticis albi.aut radicē
polipodij cum modico salis: aut frustrum agarici
que fieri debent stomacho ieiuno.
¶Diuertitur etiam materia ad nares vngendo ip/
sas cum hoc vnguento.
¶Recipe olei communis.ʒ.ij.pulueris euforbij.℈.
ß.cere parum ⁊ fiat vnguentum molle.
¶Aliud Recipe succi blite.℥.vnaꝫ.ydromellis.℥.
duas zuccari canditi.℈.ij.misce ⁊ tepidum per na
res trahatur: sed prius impleatur os aqua.
¶Potest etiam diuerti materia cum gargarismo q
sic fit. ¶Recipe oximellis squillitici.℥.v.⁊ fiat gar
garisatio vel fiat hoc. ¶Recipe sirupi de calamēto
℥.ij.aque saluie maiorane ⁊ betonice añ.℥.j.misce
⁊ fiat gargarismus. Nam a capite diuertunt mate
riam per palatū. ¶Potest ēt diuerti cum vrina pro Prouoca
uocātibus cuiusmodi est hoc. Recipe aquarū subli tiuum.
mationis apij petrosilli feniculi paritarie miliisolis
ana.℥.j.dentur calide stomaco ieiuno ⁊ inde dif/
ferat prandiū ad horas sex. vel detur.ʒ.j. trocisco
rū de eupatorio aut anisoꝝ dissoluant̃ cū aq̄ apij.
¶Digerant̃ materie iuxta intētionē tertiam. ℞.sy Tertia in/
rupi de fumoterre.℥.j.aque radicū enule sublima/ tentio.
te.℥.iiij. misce iste est pro vna vice ⁊ est leue dige/
stiuū. ¶Aliud fortius. ℞.oximellis squilitici.℥.j.si
rupi de bisantis.ʒ.vj.aquaꝝ fumiterre boraginis
⁊ scabiose añ.℥.j.misce iste est pro vna vice. ¶Uel
fiat hoc. ℞.cuscute lupullorū florū borraginis bu/
glosse capilloꝝ veneris ana. M.ij. radicū feniculi
spagi brusci apij añ.℥.j.ß.yreos affodilloꝝ ameos
seminis agni casti serpētarie minoris radicū dauci
radicū caulium ana.℥.ij.infundant̃ oīa per duos
dies in lib.octo aque postquā oīa fuerint sufficiēter
incisa ⁊ postea decoquātur vsqꝫ ad cōsumptionem
medietatis.postea fricent̃ manibus ⁊ colent̃ ⁊ cola
ture addātur aceti squillitici.℥.iij.trociscoruꝫ de
tyro.ʒ.j.ß.radicis yreos acori aristolo. rotūde ra
dicis brionie añ.ʒ.ß.pulvis zuccari ⁊ mellis dispu
mati lib.j.ß.coquātur simul quousqꝫ veniat ad spis
situdinē iulep de quo dentur.℥.ij.cum.℥ iij.aque
fumiterre ⁊ est efficax. ¶Intentio quarta est mate Quarta in
rie eradicatiua euacuatio. ¶Est tñ hic intelligēdū tentio.
q̄ hec materia in vnica eūone nō eradicat̃ vel dua/ Primum
bus.est.n.hec egritudo pendēs a materia difficilis notañ.
eradicationis.⁊ egritudo est longa cū pēdeat a ma
teria cuius cōplexio est melācolica. Nunqꝫ exhibē
de sunt hmōi medicine eradicatiue nisi pri⁹ notabili
ter in materia appareat digestio qđ cōprehēdit̃ ex
vrina habēte yposteſiꝫ laudabilē.⁊ substātiā.⁊ ꝑ ac
cidētiū remissionē.⁊ ꝑ oīas plus que ad meli⁹ mu
tant̃.⁊ equalitatē tendūt. ¶Ulteri⁹ sciendū qđ nō Scđm no
fiat euacuatio cū medicina cū forti labore exsoluē e tañ.
⁊ ideo nō dꝫ multum in dosi eleuari.⁊ ideo nō exhi
beat̃ forte solutiuū multum. Et nō dꝫ medicina ab
solui a lenitione.⁊ humectatiōe. ¶Solutiuū bonū Solutiuū
in ꝓposito nostro prunoꝝ numero octo violaꝝ.ʒ. bonum.
ij.tamarindoꝝ.ʒ.iij.sebesten numero.vj. fiat deco
ctio de qua accipiat̃ quātum sufficit ad dissoluen/
dum diacatoliconis.ʒ.v.agarici.ʒ.ß. zizi.gra.ij.
theodoricon magnū.ʒ.iij. ⁊ calidum exhibeat̃ post
finem cene precedētis ad horas octo seruādo modū
qui seruari dꝫ in solutiuis: ⁊ istud solutiuum reite/
retur ſm quod expedit.
¶Rectificentur membra infecta iuxta quintaꝫ in Quinta in
tentionem. ¶Medicine ad hanc intentionem cōue/ tentio.
nientes sunt ille per tertiam virtutē respiciunt epar
⁊ cerebrum.⁊ sunt cor.⁊ epar infrigidantes.⁊ hume
ctantes. De quibus sunt syrupus rosatus. syrupus
de nenufare. syrupus de berberis. ⁊ de acetosita/
te citri.⁊ syrupus de succo limonū. syrupus de ma
lis siue pomis. ¶Compositum ad hoc quod dictum
est. Recipe florum salicis nenufaris rosarum.⁊ vio
larum ana.℥.ß.fumiterre borraginis.⁊ buglosse ca
pilloruꝫ veneris cuscute calendule ana. M.ß. semi
num acetose.⁊ endiuie.ana.℥.ß.polipodij foliculo/
lorum sene ana.ʒ.ij.syrupi rosati librā.j.zuccari ta
barzet.℥.octo.⁊ fiat electuariuꝫ. de quo omni ma
ne det̃ coclear vnum.⁊ omni sero coclearíuꝫ mediū
cū vadit dormitū. ¶Si vero intenderes ad malam
complexionem cordis magis q̄ꝫ epatis huic electua
rio addi possunt. que cordialia sunt tēpata vel paꝝ
calida sicut sunt macis capillus veneris flores bora
gis.⁊ buglosse deronici os đ corde ceruí iacinctus
smeraldus margarita.⁊ reliqua similia.⁊ fiat đ eis

vt supra dictũ est. ¶ Si vero cũ hoc intendit magis
rectificare cõplexionẽ epatis i hoc el'ario addi possunt
berberi trocisci de spodio semẽ acetose spodium san
dali seia endiuie acetole ⁊ scariole ⁊ alie sile epatice
medicie fride. In oib⁹ ẽt talibus medicis q̃ ⁊ si con/
(Carnes.) trariant lapsib⁹ p̄dictis a natura cõi miscendi sunt
trocisci de tiro. ¶ Cõuenit vt comedat carnes ericio
rũ terrenoꝝ q̃ lepre ꝯfert. 2. cañ. cap: de ricio. ¶ Cõ
ueniunt insuper carnes ranaꝝ decocte cũ sale ⁊ ol'o
sic ꝯuant lepre. 2. cano. cap. de rana.
¶ Probibem⁹ ẽt corruptõez mẽbroꝝ a mala q̄lita
te materie cũ medicis q̃ a q̄litate cõi ꝯuant materie
⁊ vẽtositati ei⁹ sunt talesq3 mediocriter sunt fride:
s3 intẽsius hũide. ⁊ cũ hoc virtutẽ aromaticã habẽ
tes: vt sunt viole nenufar. ⁊c. Aut medicie cal'e ⁊ sic
ce que p̄nt resoluere ⁊ abstergere mãm leprã faciẽtẽ
sicut sũt sulfur bacce lauri sinapis origanũ pip ma/
cropiper piretrũ stafisagria aloes calamẽtũ ⁊ sil'es:
Que tñ debẽt refrãgi fridis ⁊ humidis ⁊ p̄nt ex eis
(Balnea.) ꝯfici vnguẽta empl'a ⁊ linimẽta sup vlceratiões ad/
ministrãda. ¶ Cõueniũt balnea naturalia sulfurea ⁊
(Artificiale) balnea enea: ⁊ illa in q̄bus sulfur ⁊ calibs dominãt.
¶ Cõuenit multũ ẽt hoc balneũ artificiale q̄d sic fit.
℞. lapacij acuti maluaꝝ violaꝝ oiu3 cũ folijs ⁊ ra/
dicib⁹ añ. M. iij. enule cãpane vl' siluestris scordeõ
aristrologie lõge calẽdule fumiterre añ. M. j. ß. fo
lioꝝ violaꝝ. m. ij. radicũ altee recẽtis bardane ra/
dicũ añ. ℥. iiij. oia mũdent ⁊ lauent ⁊ īfundãtur in
tãta aq̃ q̄ztitate q̃ fit sufficiẽs p balneo toti⁹ psone:
Cũ res p̄dicte cocte fuerint ⁊ balneũ tpate cal3 bal
neet ⁊ abstergat. Et post exitũ a balneo lectũ igre/
diat in quo sudet ꝯueniẽter. Post sudorẽ abstergat
⁊ exsiccet. Et vngat cũ suprascripto medicamie q̄d
(Unguẽtũ) multũ valet. ℞. litargiri subtilissime triti lib. j. olei
ros. lib. j. ponat litargirũ in mortario plũbeo ⁊ pau
latim addat ol'm cũ pistello plũbeo ducẽdo. Et ite/
rũ addat ol'm incessanter cũ pistello ducẽdo i mor
tario. deide addat acetu3 ⁊ sic fiat decies addendo
ol'm dõec spumificet ⁊ crescat ad mirabilẽ q̄ztitatẽ
litargirũ: ⁊ tu cu3 eo vnge: qm̃ effectus est bonus.
(Aliud.) ¶ Aliđ bonũ ℞. succi rute succi coriãdri recẽt3 añ.
lib. ß. litargiri ceruse de plũbo añ. ʒ. iiij. olei rosati
℥. ij. cere albe. ℥. ij. dissoluant sil' oleu3 ⁊ cera ⁊ i fi/
ne cũ infrigidãtur supponant pulueres suprascri/
ptaꝝ rex diligẽter cũ spatula agitãdo vltio supad/
dant succi ⁊ leui buliãt ebulitiõe. ⁊ hoc totũ fiat su
per cineres calidos ⁊ tãdiu buliãt q̄ succi ꝯsument
semp cũ spatula cõmouẽdo. vltio addat camphore
subtilissime puluerizate ⁊ optie incorporet. naz hoc
est vnguentum nobile.
(Sexta intentio.) ¶ Corrigant accñtia iuxta sextã intẽtionẽ hoꝝ ac/
cidẽtiũ. ¶ Unũ est asperitas cutis q̃ tollit p balneũ
(Cõtra asperitatez.) ⁊ lenimẽta in p̄cedẽti intẽtiõe posita. Itẽ si vngat
corpus cũ oleo amigdolaꝝ dulciũ ⁊ lacte mulieris.
Itẽ mucilago altee cũ oleo violato ex q̄bus cũ mo/
(Ad malu3 colorem.) dica cera fiat vnguẽtũ. ¶ Scđm accidens est fedus
color faciei qui sic remouet. ¶ ℞. succoꝝ acetosita/
tis citri ⁊ limonũ succi ligritie añ. ℥. j. ß. albumina
ij. ouoꝝ cãphore subtilissime trite. ℈. ß. mucilagis
seis citonioꝝ. ℥. j. ß. terant lõga ꝯtritiõe in morta/
rio ⁊ fiat lenimẽtũ. ¶ Aliud ℞. aque fluuialis lib. j.
aceti. ℥. ij. farine fabaꝝ. ℥. iiij. olibani. ʒ. ij. alumis
iameni. ℥. ij. cãphore. ℥. j. masticis. ʒ. ij. terant si/
mul in mortario lõga ⁊ forti cõtritiõe. deinde expo
nat ad solẽ deinde facies liniat v3 ad idẽ aqua sub
(Ad casum capillorum.) limationis genestre. Itẽ aqua radicis sigilli sancte
Marie. ¶ Tertiũ est casus pilloꝝ supciloꝝ. fricen
tur p̄o supcilia cũ pulma recẽti limonũ inde vngã
tur cũ infrascripto vnguẽto. ℞. corticũ nucis. ʒ. ij.
corticũ citrãguloꝝ nitri subtilissime triti ana. ℥. ß.
saponis teneri. ʒ. ij. piguedis vrsi ℥. j. ß. icorporent
simul diligẽter i mortario quousq3 veniat ad formã
vnguẽti. ⁊ de exptis est facere decoctionẽ puaꝝ ra
naꝝ viridiũ. ⁊ ex ea decoctiõe cũ cinere fiat lixiuiũ
sed pinguedo supnatãs anteq̃3 colet p cineres abij
ciat cũ hoc lixiuio lauet caput. ⁊ supcilia a q̄b⁹ pili
ceciderũt. deinde cũ exsiccata fuerint caput ⁊ supci
(Ad raucedinem.) lia vngat cũ pinguedine collecta. Nã multiplicat
pilos. ⁊ retinet ne cadãt. ¶ Quartũ accidẽs ẽ vocis
raucedo cui succurit sumendo de sero. ⁊ pariter de
mane. ʒ. j. ß. diacris cũ. ℥. ij. aq̃ ysopi v3 ẽt exhibe
re. vt puto post cenã qñ vadit dormitũ. ℈. ij. pulue
(Ad opillationem.) ris cubebaꝝ cũ aq̃ decoctiõis ligricie calida. ⁊ sir
sumat de mane p̄missa corpis mũdificatõe. ¶ Opil
latio nariũ remouet si sepe odorat infrascriptũ odo
rabile. ℞. ligni aloes floꝝ olibani floꝝ origani gra/
noꝝ padisi añ. ʒ. j. ß. floꝝ nenufaris. ʒ. ij. puluerizẽ
tur cũ modico laudani. ⁊ aq̃ mellisse. ⁊ fiat pomum
(Ad pustulas.) valẽt ẽt caputpurgia descripta supius in intẽtione
ad diuertẽdũ. ¶ Itẽ attractio p nasum succi maio/
rane. aut mellisse v3 ad hoc. ¶ Ad aliud accidẽs q̄d
accidere solet. s. pustule in facie. Cõuenit vnguẽtu3
citrinũ cui⁹ descriptio ponit a Nicolao in suo anti
dorario. Itẽ linitio cũ litargiro spumificato đ quo
supra dcm̃ est. Cõuenit ẽt aqua infusionis gumi ara
(Chirurgia.) bici cũ albumie oui lõgo tpe i mortario ꝯquassata.
¶ Intẽtio tertia p̄cipalis siue instrumẽtũ tertiu3
fuit cũ rugia q̃ cauteri⁹ vt plurimũ p̄ficit. Nã cau
teria rectificãt cõplexionẽ mẽbroꝝ q̄bus applicant
(Cauteriũ.) ⁊ cõsumũt materias supfluas in eis existẽtes. ⁊ p̄hi
bent mẽbroꝝ corruptionẽ augumẽtari. ⁊ p̄fundari
¶ In preseruatiõe a lapra a doctorib⁹ laudat primo
cauteriũ in pte dicta bregma. Aliud magis iferius
in fine capilloꝝ. Tertiũ in locis supcilioꝝ. aliud in
loco nuce. Duo lateraliter sup duo tpa vnũ p quo
libet. ¶ In iã facta lepra ꝯferũt p̄dicta cauteria. Et
duo alia. vnũ sup regionẽ splenis. ⁊ aliud supra re/
gionem epatis. ⁊ anchis.
(Medicine.) ¶ Medicine vero appropriate valẽtes. Qđ fuit vl
timũ p̄missum sunt triaca metridatũ yera androma
ci caro vipaꝝ eius formã. ⁊ modũ. Unde. 5. cano.
summa p̄a de mõ cõfectiõis trociscoꝝ de chiro. ⁊
tertia quarti. ⁊ q̄nta almã. cap. 38. ¶ Alia medicina
est collognitida de qua scribit a Sera. ¶ Et smeral/
dus de eius puluere dat. ʒ. j. cũ aqua ad frigidita/
tẽ tẽdẽtẽ magis: aut minus f̄m dispõnem. ¶ Idẽ di
cit de carne ricij ⁊ ranaꝝ. ¶ Dicit ẽt ab Aliabate q̄
ossa bouis cõbusta. ⁊ data in potu ꝯferunt lepre cũ
aqua aliqua lapsui appropriata. ¶ Et multa alia scri
bi possent. Sed hec vidẽtur sufficere. Laus deo.

FINIS.

¶ Expliciunt cõsilia prestantissimi artiũ ⁊ medici
ne doctoris Bauerij de Bauerijs nouiter correcta
atq3 apostillata ab Eximio artium ⁊ medicine do/
ctore dño magr̃o Petro antonio Rustico Placẽ/
tino. Impressaq3 Papie per magistrum Bernardi
nũ de garaldis ãno dñi. 1521. die. 12. mẽsis Junij.

Ogitāti mihi cui p̄sens ꝯsiliū de
Ouina egritudine corrigendum
emendandūq3 committerem : venit
mihi in mentem eximiū ac precla
rum artium ⁊ medicine doctorez
regium ⁊ doctissimuz magistruz
Ferdinādū aluares natione Sa-
lamantinum eligere : quē non in
merito serenissimus ac inuictissimus catholicusq3
Ferdinandus Hyspaniaruz rex vnum ex omnibus
medicis plurimi semp̱ ⁊ fecit ⁊ facit: vt a fidedignis
certior factus sum: nouit eniz (vt aiunt) ei⁹ doctri
nam ⁊ experientiam excellentem: nouit bonitatem:
nouit grauitatem: nouit constantiam: nouit fidem:
atq3 obseruantiam: erga maiestatem suaz: ipsumq3
fatentur omnes apud quem nil veritate antiquius:
nihil in ipso fictum esse: nihil simulatum : quo vite
moruq3 instituto: cum apud suam maiestatem non
vulgarem sibi cōparauit beniuolentiam tum apud
ceteros omnes laudem īmortalem: ⁊ quia nō me fu
git ipsum maximopere oblectari nouas insolitas ⁊
monstruosas egritudines nō modoītelligere: verū
etiam legere; hac de causa presens consilium ei de-
stino: vt spero erit ei gratissimuz : Accipiet ergo re
uerendus magister ⁊ amicus optandus colendusq3
ipsum quem sola fama diligo: amantur enim etiam
incogniti ob eoruz virtutes (teste Cicerone) in quo
si quid superfluū inuenerit, demat: si quid vero di-
minutum pro arbitrio suo addat; rem enim pergra
taz faciet; irritabitq3 me vt alias meas lucubratio
nes ei destinem. Interea omnipotentem deum tri-
num ⁊ vnum: ac gloriosissimaz virginem Mariaz
eius matrē orabimus pro statu felicissimo sue celsi
tudinis: ac ei⁹ ꝓspera sanitate; ⁊ noua de Macho-
metanis victoria; in qua non deerit prosperus astro
ruz influx⁹ spero eniz deo auxiliāte de tota Africa
ip̄m triūphare. ⁊ orabimus vt deus ipse perdat in
felicesq3 faciat impedientes hanc expeditionē ad-
uersus infideles: ⁊ christiane religiōis inimicos : nā
si de fide christiana bene sentirent non solū non im-
pedirent: verum etiam de impedimento minime co
gitarēt. Itē orabim⁹ oīpotente deū vt a christianis
huiuscemodi labē extripet: salubremq3 aurā nobis
prebeat; q̄ viuit ⁊ regnat in secula seculorū . Amen.

¶ Consilium de egritudine pestifera ⁊ contagiosa
Ouina cognominata. nuper cognita quā Hyspani
Modorillam vocant. editum a Gaspare Torrella
natione Ualentino Ep̄o sancte Iuste Sanctissimi
domini nostri Iulij Secundi Prelato domestico
ac Medico feliciter incipit.

Anno elapso quōnam pacto hu-
mana corpora non solū a peste pre
seruanda essent: sed etiam curāda
docui: ⁊ consiliū satis copressum
ex auctorꝫ medicīe voluminib⁹ in
vnum cōpilaui : ⁊ qr ea q̄ de nouo
emergūt: nouo īdigent consilio:
hac de causa magister Joannes
lopis de Ybar vistaynus seu cantaber artium ⁊ me
dicine doctor non medioeris: hyspanis cōpatiens
instantissime me rogauit: vt si quomodo mihi ociuz
foret: egritudinem contaginosam ac illitteratis in-
cognitam: Hyspaniam depopulantem benigne ac
atente ab eo audire vellem : ⁊ quid mea sentirem:
non solum verbo: sed etiam in scriptis ei responde-
rem: ⁊ angustis finibus materiam longe patentem
terminarem. non enim ignorabat ꝙ quicquid mihi
ocij ab officio ecclesiastico surripiebam id totum
medicine dedicabam : meq3 ad scribendum totum
conuertebam: vt non presentibus modo: sed etiam
posteris natum esse viderer: retulit enim ꝙ āno ab
inuictissimo ac catholico Ferdināndo Hyspaniarū
rege classis magna in Flādria missa fuit: vt eius pri
mogenitam cum Archiduce eius marito in Hyspa
niam conduceret: quo tempore ob aquarum corru-
ptionem (vt aiunt) nautis ac peregrinis ꝑperacut⁹
pestiferus cōtaginosus ⁊ insolitus īpuenerit mor-
bus: ⁊ adeo fuit truculentus vt ex solis nautis vi-
staynis plures q̄3 duo milia ex dicto morbo defe-
cerint : ceteri cum maximo labore ⁊ periculo in pa-
triam reuersi villas ⁊ ciuitates infecerunt; vt publi
ca fama est. que infectio magnam hyspanie partem
vsq3 ad hec tempora maculauit: ⁊ maculare seu in
ficere non desinit, nec cessat serpendo progredi : ⁊
vicinas ciuitates; castra: ⁊ villas: ac prouincias: re-
gnaq3 inficere: dixitq3: hunc morbum incipere cuz
remissa febre: mentis alienatione ⁊ sensuum interio
rum conturbatione vt in pluribus : hac de causa
ab Hyspanis hic morbus modorilla est nominat⁹; — Modorilla. Signa.
Insuper mihi retulit: ꝙ cum hoc morbo varia aci-
cidentia superueniebant. Nam aliqui in secunda
aut tertia die cum dolore capitis: grauitate ⁊ febre
interius conturbante perseuerantibus ridebant :
paulopost plorabāt : Et sic in septimo die aut antea
extrema patiebantur: nonnulli ridebant: ⁊ non plo
rabant pilos a lecto euellendo: linteamina ⁊ coper-
toria colligendo : absq3 aliqua interrogatione re-
spondendo. ⁊ cum remissa lingue asperitate morie-
bantur. Alij iacebant resupini cum quadam tristi-
cia nolentes interrogatis respondere. Et si aliquan
do respōdebant hoc cū angustia anxietate ⁊ q̄si do-
lentes ꝯplebāt: q̄ sensu tat⁹ q̄si erāt priuati: ⁊ i oīb⁹
supradictis tādē ꝯtinua extremitatū tepiditas seu
frigiditas appebat: ⁊ si aliqn̄ dormiebāt talis somn⁹
erat īget⁹ ⁊ laboriosus: ⁊ qn̄ excitabant clamabāt.
Alijs vero in scd̄a aut tertia die febris valde intēde
bat cuz siti intensa: ac oris siccitate: cuz inquietudī
ne. Ira: rixa ⁊ furore: cū corruptis imaginationib⁹
⁊ nōnūq3 manib⁹ oculos inundabāt. Reliqs som-
nus grauis ⁊ plixus ac ꝓfundus cū grauitate capi
tis ac stoliditate p̄cedēte supueniebat. Dixitq3 ali-
quos oculis aptis ⁊ nō motis ꝑmanere ⁊ hoc eue-
niebat eis repēte finalr̄ retulit ꝙ ex oībus supradi-
ctis non euasisse nisi illi qui copiosse sudarunt aut
fluxuz sanguinis passi fuerunt.

¶ Hec sunt reuerende ac colende amice q̄ nō solum
a dicto magistro Joā. lopis de ibar vystaino verū
etiaz a multis fidedignis hyspanis ac etiā a nōnul-
lis Italis Ferrariensib⁹ ⁊ Longobardis q̄ nuper ad
hanc curiā venerūt in hoc morbo ītelligere potui.
¶ Quibus sic auditis primo manibus ad celū ere- — Imploratio.
ctis diuinum imploro auxiliuz: ⁊ deum totius ope
ris auctorem ⁊ presulem cōstituo: ad quem humilis
genibus flexis in p̄sentiaruz porrigo preces: vt por
tas intellectus meas aperiat : mihiq3 auxilio esse
velit: vt nō solum quid in hoc morbo sentiam scri-
bere incipiam: sed ad laudem ⁊ gloriā eius cum suis
peculiarijs antidotis compleam ⁊ finem imponere
possim. Aliquid nominis incoādo. ¶ Dico ꝙ non — Nō nominis Modorille.
ab re Hyspanos morbū hūc modorillā vocare nā
modorilla deriuatur a morio. morio eniz morionis
latine nil aliud importat quam amens idest sine mē
te vel a morte vocatus : sed quia similis egritudo
oues ⁊ agnos nōnunq3 solet inuadere: idcirco Hy
spani quādo similis egritudo oues pernecat; dicūt
oues enim vt aiunt a fa- madorillam passas fuisse; oues enim vt aiunt a fa-
cili causa hoc morbo vexantur: ob debilitatē quaz
meorum cerebris habent. Ista de causa visum fuit

f

mihi hunc morbum ouinam egritudinem nominare sicut dicimus egritudinem leoninam: elefanciã: ⁊ sic de ceteris: sed dimissis nominibus ad quid rei veniam sequendo Galenum scdo terapentice cap. vij. dicentem auctoritate platonis nomina esse contemnenda: essentiã vero rerum amplectendã fore.

Quid rei.

¶ Quid rei dico ꝙ est febris putrida pestilentialis: complicata cum seuissimis accidentibus: ledens precipue caput ĩ quo diuersa apostemata seu nocumenta inducit: ⁊ si in vno singulari ⁊ adequato capitulo hec egritudo reponi nõ possit in diuersis tamen capitulis ponet: quapropter antiqui non erũt reprensione digni: si de ea singulare capitulum non fecerint: nam egritudines variantur ſm regionum ⁊ temporũ varieratẽ: nã nostris temporibꝰ mõstruosa aparuit egritudo a me pudendagra: vocata de qua duos paruos tractatꝰ compilaui: hec enim de qua scribere intendo vt dixi incipit cum febre: grauitate ⁊ dolore capitis: ex his solis tribus medicꝰ suspicari debet apostema cerebri aut panniculoꝝ eius esse in fieri aut in facto esse: nam grauitas sensata in capite arguit presentiam materie: dolor enĩ capitis perseuerans agrauatiuus seu extensiuꝰ nunciat apostemato in capite cui semper asociatur febris: hic non curo replicare de febre sequẽte ad apostema aut de apostemate sequente ad febrem: quia in concilio de peste anno preterito succinte nonnulla scripsi. In hoc vero morbo aut simul accidit aut antecedit nunq̃ tamen febre caret.

Causa.

¶ Causa vt fama est aqua corrupta fuit quam necessitate coacti nauigantes in mari biberunt simul cũ cibis corruptis. Aliqui vero tenebãt a superioribus corporibus euenisse ⁊ adhuc conseruari ⁊ per contagiũ transire de prouincia in prouinciã de ciuitate in ciuitatẽ de villa in villam ⁊ de homine in hominem. Siquis vero ista prolixius videre cupit legat Galenum Paulum: Alexandrum: Alyabbatem: Auicenam ceterosq̃ ⁊ antiquos ⁊ modernos nam in presentiarum tantum mihi cure erit presens consilium crassiori quo possim modo ex supradictis doctoribus flores colligere pretermitendo inuestigare an cerebrum possit apostemari ⁊ an ex apostemate panniculorum per vicinitatem cerebrum apostemari possit sat erit tibi presupponere hanc egritudinem accidere cum febre pestifera versuta maligna ⁊ contagiosa ⁊ cum apostemate in fieri aut facto esse in parte capitis interiori aut cum oppilatione facta a quãto grosso ⁊ viscosso a qua pauci euadebant ⁊ fuerunt illi quibus a principio debita fuerunt adibita remedia.

Causa materialis.

¶ Cause materiales fuerunt vapores aut hũores delati ⁊ transmissi a toto corpore aut ab aliquibus mẽbris seu ab aliquo membro qui sui multitudie ⁊ malignitate supradicta induxerunt nocumenta scilicet grauitatem sensatam in capite propter presentiam materie dolorem ⁊ febrem ⁊ hec materia potuit cõtineri in pellicraneo aut in pia aut dura matre aut in ventriculis cerebri aut in amfractibus mammillaribus ⁊ comissuris licet vtplurimum contineatur in meatibus causans apostema. Si vero in substantia cerebri fuisset contenta deterius fuisset quia cerebrum est nobilius panniculis ⁊ non obstat ꝙ panniculi sint sensibiliores cerebro ideoq̃ ad corũ apostema maior dolor sequatur. Et supradicti vapores trãsmissi seu atracti potuerũt fuisse sãguinei colerici flegmatici aut melancolici nam omne ꝙ resoluitur a quo resoluitur necesse est vt asimiletur aut ipsi transmissi fuerunt ad caput a toto corpore vel ab aliquibus membris seu membro vt dixit ⁊ ibi infiltrari ⁊ causare apostema in toto capite aut in altera eiꝰ parte scilicet anteriori aut posteriori dextra aut sinistra ⁊ locis dictis ⁊ hoc facilime cognoscebant medici ex lesione operationum nam si apostema fuisset in parte anteriori nocumentum aparebat in virtute ymaginatiua colligenda festucas ⁊ reliqua. Si vero apostema fuisset in ventriculo medio tunc fuisset corrupta extimatiua ⁊ cogitatiua ⁊ talis omnia turbate agebat cum alienalione plurima loquendo ⁊ maxime materia existente calida.

¶ Si vero apostema fuisset in parte posteriori tunc virtus memoratiua fuisset diminuta aut ablata nec talis recordabatur de his que agebat aut petebat ⁊ presentatis rebus ab ipso quesitis non recordabat que finisse. Et si dictũ apostema fuisset adeo magnũ ꝙ comunicasset cuz cerebro tunc facies apparuisset rubea cum oculorum rubedine ⁊ cum eminentia ⁊ exitu eorum ⁊ ab oculis eius alique lacrime exiuissent cum dolore ⁊ hoc propter magnitudine mapostematis ⁊ abundantiam materie resudantem ad radices oculorum ⁊ hac de causa talis eminentia aparebat ex eorum extensione ⁊ in aliquo lippitudines apparebant ⁊ ex naribus alique gutte sanguis profluebant cum anhelitu magno: cum asperitate lingue tendente ad rubedinem ⁊ in aliquibus efficiebantur lingue nigre ⁊ cum difficultate eas mouebãt propter caruz repletionem. Aliqui temptabant surgere a lecto: propter caliditatez incitantem: ⁊ ob eorum debilitatem illico quiescebant ⁊ non solum somniabant res rubeas sed etiam imaginabantur ex quibus omnibus facilime vnusquisq̃ matre medica doctus ⁊ expertus hec omnia prouenisse a sanguine ⁊ ab apostemate sanguineo iudicare poterat.

¶ Illi vero qui intense febriebant cum capitis dolore habentes manifestas excercentias de tertio in tertium cum oculorum leuitate ac mobilitate propter ymaginationes fortes sepissime manus ad oculos conuertendo propter vapores mordaces ad oculos ascendentes litigantes cum ira ⁊ rixa ⁊ cum plurima alienatione ⁊ vigilijs immoderatis hec omnia a colera prouenisse non erat ambigendum.

¶ Si vero colera adusta in causa fuisset seuiora ⁊ intensiora supradicta accidentia aparuissent ⁊ sic concludendum est febrem apostema ⁊ reliqua accidentia vt dixit ꝓuenisse a materia colerica ꝑ absentiaz ꝓpriorũ signorũ sanguinis flegmatis ⁊ melãcolie.

¶ Dixit preterea aliquos febre continua ⁊ lenta arreptos fuisse cum grauitate ⁊ dolore capitis: qui resupine iacebant absq̃ inquietudine: parum aut nihil loquentes: ⁊ cum difficultate ad interrogata respõdentes propter sensus oppressionem: vrinam nõ solum retinentes: sed feces: vtplurimum oculos clausos habentes: ⁊ quomodo ab astantibus excitabantur ⁊ eos aperiebant illico eos claudebant: eo quia palpebras habebant remollitas: ⁊ tempore quo excitabantur etiam si aliquem viderentur intuere illũ minime dignoscebant: ꝓpter spiritus visibiles fuisse alteratos: qui aliq̃n patiebantur ossitationes: ⁊ nõnunq̃ remanebãt oribꝰ apertis cũ anhelitu raro ⁊ tardo: cũ multitudine humiditatis in ore: ⁊ hoc ꝓpter materiã cõgregatã in stomacho. ⁊ aliqbꝰ superueniebat singultus cuz albedine lingue. ⁊ ꝓpter eiꝰ remolitionem cum difficultate loqui poterant: in quibus subingales vrine apparebant cum egestionibus liquidis pulsu magno tardo ⁊ raro cũ extremitatum sudore: que omnia atestabantur flegmati ex istis supra narratis conclude aꝑa flegmaticum in anfractibus cerebri passos fuiste ⁊ non in panniculis materia enim flegmatica vt vnusquisq̃ nõ ignorat debiliter imprimit: ⁊ maxime quomodo est coniuncta cum humiditate.

¶ Dixit

¶ Dixit preterea ꝙ isti anteꝗ̃ caderent in hanc egri
tudinem profunde ⁊ prolixe preter solitum dormie/
bant: cum continuo aurium tinnitu ex quibus ma/
nifeste liquet hec omnia ꝓuenisse a materia flegma
tica per absentiam propriorum signorum sanguinis
colere: ⁊ melancolie. Si enim ab humore melanco/
lico prouenissent: omnia supradicta fuissent fortiora
⁊ intensiora. Illi vero qui faciliter excitabantur ad
propositum respondentes vtplurimum (vt retulit)
euadebãt. Reliqui vero qui non poterant excitari
non respondentes ad propositum: ⁊ cum difficulta
te moueri poterãt in somno stertentes omnes quasi
moriebantur ⁊ maxime quomodo corpora erant re/
pleta humoribus malis: mala qualitate infectis nõ
corrigibilibus a virtute: huiusmodi enim humores
in vigilia quiescebant: quos natura negligebat: eo
quia eam non infestabant: aut quia nõ audebat eos
inuadere mouebat tamen eos in somno: ⁊ tunc ma/
xime ledebãt presertim corpora macilenta: vt tenet
Galenus in cõmento illius aphorismi in quo mor/
bo somnus laborez prestat. Et vt paucis me ab hac
materia absoluaz dico ꝙ quomodo supradicta acci
dentia intendebantur ⁊ augmentabãtur ⁊ aplicitis
sternutationibus patientes non sternutabant: mor/
tem futuram pronosticanduz erat. Illi vero qui al/
leuiabantur cum accidentium remissione vtpluri/
mũ euadebant ⁊ hec sunt ĩ sũma q̃ ex eius relatione
colligere potui: que videri meo simili occurrenti ca
su sufficient ei pro cognitione morbi: particula pa/
tiente: ⁊ materia peccante. His enim visis ⁊ lectis
iterum me rogauit eo quia nouus erat in praxi ne in
curatione quoquomodo titubaret seu esitaret: vt in
tentiones curatiuas cum suis antidotis ac peculia/
ribus remedijs etiam scriberem ipse vero vt preci/
bus suis condescendaz quid in huiusmodi casibus
facerem ſm modernorum ⁊ antiquorum precepta
obseruata sucincte intentiones curatiuas per ordi
nem cum omnipotẽtis dei auxilio colligã ⁊ scribã.
¶ Cura est duplex vna preseruatiua alia curatiua.
¶ Preseruatiua consistit in euacuatione materie/
rum in capite contentarum ⁊ in confortatione ca/
pitis ne recipiat de nouo materias nec vapores de
latos nec retineat hec ⁊ alia scripsi diffusius in cõ
silio de preseruatione a pestilẽtia quare ad illud re
curre. ¶ Cura curatiua est diuersa ſm diuersitatem
humorum peccantiũ. Quare in cura huius morbi
proueniẽtis a materia calida insurgunt due gene/
rales intentiones. Una ad febrem pestilentialez de
qua pauca in presentiarum scribam nam latius vt
videre poteris in consilio de peste scripsi. Nunc so
lam curam accidentiuz inseram. In qua debes ha
bere intentiones quattuor. Prima ordinat regimẽ
in sex rebus nõ naturalibus. Secunda ordinat eua
cuationem. Tertia diuertit materiam: ⁊ eam alte/
terat: ⁊ confortat membra. Quarta succurrit acci/
dentibus: ⁊ quia hec egritudo nõ dat inducias quã
to citi⁹ poteris dictas intẽtiões cõplere oportebit.
¶ Primo igitur ordinabis dietaz in sex rebus nõ
naturalibus: ĩtentionem habendo ad febrem ⁊ ad
accidens: incipiendo ab aere. Aer igitur eligatur tẽ
peratus: alteretur tamen cum aromaticis frigidis.
Aer enim calidus facit euaporationem ⁊ ebulitionẽ
⁊ sic nocet. Frigidus vero ꝯstipat ⁊ restringit mate
riam ab intra. Attende tamen ꝙ in estate aer debet
declinare ad frigiditatem: in hyeme aliqualiter ad
calidum. Si vero hec egritudo accideret in estate
⁊ in vere calido: tunc ordinetur aer frigidus ⁊ maxi
me in principio: nam in processu debet esse tempera
tus: licet contrariũ dicant Sera. Alexan. ⁊ Mesue.
¶ Aer igitur atractus per inspirationem sit virtua/
liter infrigidatiuus: gratia prohibendi ebulitionem
in humoribus: ⁊ sit dictus aer purus a vaporibus
malis: ⁊ nõ sit grossus nec pinguis: ⁊ in camera nõ
sint multe persone: ⁊ cauendum a ventis calefacien
tibus seu infrigidantibus. Si vero in aere multum
luminoso infirmus inquietatur nimis sit tenebro/
sus: ⁊ si timeret esse in tenebris: ⁊ in eis magis ĩquie
tatur in tali casu illuminetur aliquantulum: naz ab
eo ꝙ conuenit ⁊ non conuenit est potissimum argu/
mentum in practica medicine vt in multis locis te/
net Auicena: ⁊ si in camera igne opus esset sit paru⁹
propter dissolutionem: nocent etiam radij solares.
Et super omnia in eius camera homines graui assi/
stant: ⁊ ꝙ eos veneretur nec sint in camera multe pi
cture nec colores diuersi in estate vt dixi alteretur
camera cum infrigidantibus. Quantum sit possibi/
le non surgat a lecto: ⁊ caueant sibi astantes ne per/
suadeantur ab infirmo bonuz ⁊ salutiferuz esse exer
citium ⁊ deambulatio nam cum sunt in motu solent
in furiam incidere: ⁊ multa mala facere: ⁊ ĩ tali casu
brachia ⁊ pedes cum fasijs ligentur: dicendo infir/
mis ꝙ dicte ligature sunt gratia medicine: ⁊ tunc ca
uendum erit ne eos ad iram prouocetis aut furorez
seu tristitiam: sed potius eis proferantur verba ala/
cria: ⁊ hoc submissa voce audiantꝗ̃ sonos suaues
non fortes in nocte audiant guttas aque cadentes
super peluim: seu vas eneum: nam talis sonus so/
let inducere somnũ ⁊ si dormierint spes ꝺ infirmis
non erit desperata.
¶ Circa exibitionem cibi ⁊ potus oportet considera *Cibus.*
re egrotantis virtutem: ⁊ fortitudinem ac leuitatez *Potus.*
accidentium: ⁊ si talia fuerint ꝙ arguant fortez cau
sam in tali casu vtere tenuissima dieta. Si vero pa
tiens fuerit colericus non potens tenuissimam die
tam pati in tali casu exhibe ptisanaz ordei: que fri/
gida est ⁊ humida bibatꝗ̃ aquam ordei cum zucca
ro albissimo: competit etiam vinum granatorum
deinde exhibe iuleb aliqui vero laudant in p̃rio die
syrupum acetosum simplicem vsꝗ̃ ad tertiam diez
⁊ post tres horas exhibitiõis syrupi acetosi volunt
vt exibeatur aqua ordei cum zuccaro albissimo da
tur enim hec dieta tenuissima vt natura fiat auara
⁊ non transmittat materiam ad caput ⁊ super om/
nia custodiatur virtus nam ipsa est que curat mor
bos. Medicus vero est minister.
¶ Quomodo vero accidentia remitti videris ꝓpter
remissionem morbi ⁊ non virtutis tunc ingrossetur
dieta dz ẽt ingrossari virtute deficiente exhibendo
panez lotũ cum aqua frigida ⁊ cũ zuccaro ⁊ caue a
lacte amigdalarum propter euaporationem quam
facit põt etiã exiberi farina ordei lactuca cucurbita
spinachia cucumer ad ĩfrigidandũ ⁊ humectãduz.
¶ Nota tamen ꝙ si materia fuisset sanguinea dieta *Nota.*
debet declinare ad frigidum ⁊ siccũ ⁊ maxime post
flobotomiã ĩ materia vero colerica dieta debet de
clinare ad frigidum ⁊ humidum cum quadã stipti
citate ⁊ in tali casu valent lentes excorticate miliuz
panicũ bene cocta valet etiã herba acetosa sed non
obliuiscaris ĩ fine pastus dare aliqd ꝺ diacitonitẽ. *Vinum.*
¶ Vinũ non competit nisi in declinatione aqua m
miũ frigida non competit nisi in corpore multum
ignito ⁊ exsiccato non habente apostema in mem/
bris nãlib⁹ nec ĩ pectore ⁊ maxĩe si dubitat ꝺ mara
smone. Si vero corpus non fuerit multum inflama
tum ⁊ patiens cum instantia non quesiuerit aquaz
frigidam scias ꝙ si ei aquaz frigidam exibueris poi
set ei nocere ⁊ maxime si exibueris in magna quan
titate quia panniculi non habent multum de calo/
re naturali. Item quia ipsa aqua prohibere poterit
resolutionez materie. Ego vero in hoc casu exhibe

rem vinum malorū granatorū aut syrupū acetosita
tis citri aut iuleb rof. cū aq̄ acetose vel aq̄z ordei.

Sc̄da intentio. ¶ Secunda vero intentio cōpleri debz in primis
cū flobothomia ⁊ si occurris in principio principiā
Flobotomia. te quia intentio sola respicit diuersionē idcirco fiat
ex basilica vel ex vena cōi: sed q̄ raro medicus ocur
rit in principio principiante: ideo fiat ex cefalica ⁊
hoc est maximum ⁊ precipuum adiutorium nam di
uertit ⁊ euacuat. Et hoc p̄cipiūt Serapio Alexāder
⁊ Aui. Mesue vero laudat prouocationem hemo/
roydarum hoc idez tenet Gal. co. illius apho. que
egeruntur ⁊ tertio tegni ⁊ talis flobothomia cogno
minatur preseruatiua diuertit enim ⁊ prohibet flu/
xum ad caput hoc idē dictus Gal. latius tractat in
quinto de ingenio sanitatis cap. quinto.

Ventose. ¶ Et si flobothomia non posset fieri pone ventosas
cuz scarificatione incipiendo a natibus ⁊ deinde ve
niendo ad spatulas ⁊ hoc quomodo intētio tua esset
diuertere ⁊ euacuare. Si vero tibi videtur q̄ sola
diuersio sit sufficiens pones eas sine scarificatione
vel aplica sanguisugas.

Medicine ¶ Demum si tibi videbitur oportunū exibe mānaz
aut cassiam aut tamarindos violas aut sebesten ⁊ si
milia. Sed quia sunt aliqua corpora que forti egent
medicina nam medicine benedicte eos conturbant
⁊ non soluunt in tali casu ab auctoribus medicine
conceditur scamonea vel medicina scamoneata.

¶ Si vero īfirmus nō esset asuetus medicis fortiter
exsoluētibꝰ ⁊ atrahentibꝰ tūc nō exibeat scamonea
nec medicina scamoneata ⁊ maxie pp febrē ⁊ agita
tionē in humoribꝰ ⁊ ebulitionē nā disponeres hūo
res ad motū versus caput q̄ esset absurdum quare
tuciꝰ ē exibere sequētē potū aut sibi similē. ℞. māne
calabriēsis. ℥. ij. syrupi violati. ℥. j. aquarꝫ endiuie
nenufaris ēt acetose añ. quātū sufficit. misce ⁊ fiat
vel exibe cassiam: aut electuarium lenitiuū vel. ℞.
reubarbari electi. ʒ. ij. spice grana quattuor infun/
dantur in aqua endiuie ⁊ aspergat modico vini albi
⁊ boris. x. in īfusione dimissis fortis fiat expressio
cui addatur cassie dissolute in decoctione capillorū
veneris ordei florꝫ bora. quattuor seminū communiū
seminorꝫ violarꝫ prunorū ac tamarindorū. ℥. j. Et si
materia haberet aliq̄d de adusto pone epithimuz.

¶ Si vero cum colera peccaret flegma exhibeat in/
fusio reubarbari cum cassia addendo parum aga/
rici vt sic. ℞. prunorum damascenorū numero. x.
radicum feniculi. ʒ. ij. capillorum vener. ℥. ß. ordei
mundi. ℥. j. misce ⁊ fiat decoctio in lib. ij. aque ad
consumptionem medietatis tūc ordina sic. ℞. cassie
noui extracte diaprunis non solutiui añ. ℥. ß. aga
rici trociscati. ʒ. ß. misce cum sufficienti quātitate
Vomitus supradicte decoctionis ⁊ fiat potus. ¶ Vomitus in
hoc casu nō cōpetit ne cōuertat materias ad supro
ra. nisi materia ɔtineret in stō ⁊ natura a seipsa mo
ueret vomitū tūc si tibi videt q̄ natura non sit suf
ficiēs adiuua eā ⁊ hoc cū vomitiuo leni vt cū aq̄ te
Clisteria. pida ⁊ oleo vio. ¶ Clisteria sint lenitiua: nā educēt fe
ces seu mās necio ɔiūctas ⁊ retētas: eo q̄ colera nō
delegat ad īcestīa. sz ad cerebꝝ ɔuertit vlteriꝰ q̄ cū
eis fiet equatio hūorꝫ ⁊ remouere poterūt malā cō
plexionez existentē in membris naturalibus. In cā
igitur colerica ordinetur sic. ℞. foliorum lactuca
rum. M. j. ordei. ℥. ij ß. aque quantum sufficit
misce ⁊ fiat decoctio ⁊ coletur de qua. ℞. lib. j. ß.
cassiefistule zuccari rubei añ. ℥. j. ß. olei violati. ℥.
iij. salis. ʒ. ij. misce ⁊ fiat enema vel aliter. ℞. suc
ci blitis lib. j. olei violati. ℥. iiij. salis. ʒ. ij. misce
in materia sanguinea pone plus de ordeo ⁊. ℥. ij.
olei rosati ⁊ olei violati. ℥. j. ß. ⁊ scias volo q̄ in
hac egritudine clisteria obtinent principatum.

¶ Ordinata dicta ⁊ facta aliquali municiōe seu eua *Trocisci*
cuatione ac diuersione exibe sequentem potum aut
sibi similem vel exibe vnum de trociscis ordinatis
in cōsilio de peste supradicto ad resistendū ⁊ obuiā
dum venenositati materie que nō solū habet ꝓprie
tatem corrūpendi complexionem cerebri sed etiam
cordis: vel poteris sic ordinare. ℞. tyriace de citro
ʒ. ij. limonate smaragdorꝫ. ʒ. j. misce ⁊ cū aqua ace
tose fiat potus ⁊ exhibeatur ieiuno stomacho ⁊ non
esset malum hunc potum trina vice exibere ⁊ maxi
me primis tribus diebus: ⁊ pro pauperibus sequētē
potum eodem modo propinabis. ℞. boliarmeni lo
ti cuz aceto tribus vicibus. ʒ. j. seminis citri mūda
ti ⁊ pistati. ℈. ij. aque acetose quātū suf. misce ⁊ fiat
potus ⁊ exibeatur actu calidus.

¶ Pro tertia intentione est cōplenda vti poteris *Tertia intentio.*
fricationibus ligaturis: clisteribus: seu ventosis:
⁊ quomodo intentio tua esset ad longinqua di/
uertere incipe a coxis deinde veni ad nates postea
ad spatulas. Si vero non esset tanta necessitas di/
uersionis tunc dictas vētosas imediate poteris apli
care spatulis descēdēdo ad nates ⁊ scias volo q̄ ma
xima pars curationis huius morbi consistit in diui
sionibus ⁊ euacuationibꝰ sed hic insurgit dubiū an
in hoc morbo pendēte a materia venenosa ⁊ morbi
li diuersiones cōpetant de qua nihil in presentiarū
scribam ne sim prolixus.

¶ Factis diuersionibꝰ fronti ⁊ tiporibꝰ aplicent re *In principio.*
percussiua. Sed caue a nimium frigidis ne materia
calida fiat frigida vt. ℞. olei ros. ℥. iiij. aceti. ℥. j. ß.
misce ⁊ si patiens fuerit iuuenis ⁊ robustus ⁊ ī capi/
te sentiret intēsum cauma aplicet dictū oleum ros.
cū aceto frigidū actu seu similia repercussiua. ¶ Sz
si patiēs esset debilis ⁊ rare texture seu fuerit īfans
aut senex ⁊ in capite nō fuerit intensa caliditas tunc
aplicent remisse frigida: odoret flores rosis nenufa/
ris deinde caput embrocet cuz tēperatis vt tibi vi
debit vt cuz decoctione maluarū ⁊ camomille que
omnia cōpetunt in principio anteq̄ꝫ materia figat:
valet etiā pānus lineus madidus in tribus partibꝰ
aque ⁊ vna aceti albi ⁊ collo circumuolutus.

¶ In augmento miscebis repcussiua cū resolutiuis *In augmento.*
ita vt repercussiua vincāt vt addēdo camomillam
aut eiꝰ oleū mellilotū rutaz q̄ sunt calide capitalia.
aut eiꝰ oleū mellilotū ... ¶ In statu repcussiua nō excedāt resoluētia nec eꝯ. *In statu.*
¶ In declinatione seu in sc̄da parte status poteris *In declinatione.*
aplicare catulos lactātes gallos aut columbos aut
pulmones arietis capite raso: ⁊ aliqui in ventre ca/
tuli ponunt. ℥. j. ß. seminis iusquiami puluerizati ⁊
tunc ratione dicti seminis cōpeteret in augmento
⁊ non in statu ⁊ ista deberent multotiēs aplicari nā
vna aplicatio non poterit resolutionem complere ⁊
non obliuiscaris si pulmones non possent haberi ca
lidi q̄ ponantur in decoctione camo. mellilotí ane/
ti fenugreci ⁊c.

¶ Hec debent fieri quando morbꝰ esset peracutꝰ
qui vtplurimū terminatur in septem diebus aliter
vero supradicta essent administranda quādo fuisset
acutus qui terminat in. xiiij. aut perperatus qui in
quatuor diebꝰ finit vt tenet Galenus ⁊ hypocras. *Ad dolorem capitis.*
¶ Si vero dolor capitis infirmum multum infesta/
ret in tali casu in principio posses administrare non
solū catulū verum etiam pulmonē arietis: maxime
in corpore non multum repleto nam propter simili/
tudinē cū calore naturali capitis fit quedā delicia.
¶ Si vero dolor minuitur simul cum materia tunc
embrocetur caput cū oleo cōmuni vel de sisamo vl'
amigdalarū dulciū ⁊ ponatur aliquid de papa. ad
inducendū somnum ⁊ ne papa. aliq̄d nocumentum
inferat poteris addere aliquid de camomilla.

¶ Si vero

¶ Si vero daret tibi inducias in causa sangulea exibe a principio sirupos dclinātes ad frigidū ⁊ siccū vt est sirupus de ros de ribes de granatis d succo acetose cū aquis appropriatis vt plantaginis rosis burse pastoris ⁊ similium. ¶ In cā vero colerica exibe sirupū violatū aut de papaue. vel de nenufaris vel de portulaca cū aquis lactuce violaꝝ cucurbite maluaꝝ ⁊ similiū humectātiū: valet ēt orizaccara simplex sirupus acetositatis citri de limonibus.

¶ Accidētibus vero succurraꝫ ſm quartā intētionem. ⁊ prīo insomnietati ab intra cū sirupo d papauere aut cū diacodion vel facias sic. ℞. pul. diapapaueris. ʒ. j. sirupi vio. ℥. j. misce ⁊ totū hora somni exhibeaꝫ. vel facias sic. ℞. vnū pomū papa. cū toto torrefactū liquiritie rase. ʒ. ij. zuccari ad pondus oīum misce ⁊ fiat puluis dosis. ʒ. j. ß. cuz. ℥. j: sirupi vio. Ista. n. sunt somnifera domestica. Aliq exhibēt. ℥. ij. sir. de papa. cuz. ℥. iij. aq̄ camo: Et si cū istis nō dormiret fiat ista ab extra. ⁊ prīo emplastreꝫ caput cū ranis per mediuz incisis.

¶ Uel fiant lotiones brachioꝝ ⁊ tibiaꝝ cū decoctione folio. ⁊ populi vitis salicis iusquiami papa. albi violarum cānarum: ꝟ. j. in sufficiēti quātitate aque ⁊ calida fiat in nocte.

¶ Uel alr. ℞. violaꝝ. ꝟ. j. ß. floꝝ nenufa. ⁊ camo. ⁊ aneti. folioꝝ apij iusquiami vsnee aā. ꝟ. j. corticū papa. albi. corticū radicū mandragore. aā. ℥. ij. seis lactuce seis portulace seis papa. albi aā. ℥. j. ß. amomi. ℥. j. contūdanꝫ ⁊ fiat decoctio in sufficiēti quātitate aq̄ ad cōsumptionē medietatis cū qua tibie ⁊ brachia actu cal'a lauenꝫ embrocenꝫ. Sꝫ caue ista aut sibi filia capiti aplicare. nā posses inducere somnū perpetuum ⁊ finaliter mortem. ¶ Et si cuz supradictis nō dormiret: tunc odoret sequētia. ℞. rosaꝝ violaꝝ folioꝝ salicis aā. ʒ. j. sandaloꝝ muscateloꝝ. ʒ. ß. floꝝ nenufaris. ʒ. j. ß. cor. papa. albi corticū radicū mandragore aā. ʒ. vj. cōtundanꝫ ⁊ cū sufficiēti quātitate aq̄ ros. buliāt oīa in ampula vitrea ad cōsumptionē medietatis. deinde patiēs ꝑ nares fumū recipiat ex dicta ampula per aliquā cānā ꝑforatā: valet ēt intra nares ponere olm̄ de papauere: Uel odoreꝫ aqua ros. cū modico cāphore. ¶ Si vero nō recordareꝫ mingere egerere ⁊ comedere astātes recordenꝫ ei ꝓuocādo eū cum omni ingenio ad mingēduz. s. fomentando pectē cuz aqua decoctionis apij paritarie senationū malue altee deinde cōprimēdo locū pectinis vt expellaꝫ vrina aut īponatur instrumentū pro extractiōe vrine.

¶ Egestiones educantur cum clysterijs suppositorijs ⁊ alijs ingenijs.

¶ Si vero nō recordanꝫ potū petere exhibeatur ab astantibus ⁊ maxie lingua existente arida vt decoctionē tamarindoꝝ cū iulep violato vel ros. vel de berberis vel de ribes. ¶ Si vero cibum nō petit exhibeatur vt medico videbiꝫ cetera corrigātur a discretis astantibus. ¶ Si vero ex signis indicaueris: materiā peccantē in capite per cōmunitatez aut per essentiam flegmaticam esse: ⁊ cognoueris apostemata in fieri esse cum lenta febre: tunc quāto citius possis cuz frequētibus nouē intētionib⁹ ei succurre.

¶ Pria enim respicit dietam in sex reb⁹ nō naturalibus: initiū faciēdo ab aere qui tendat ad caliditatē ⁊ siccitatē. ⁊ sit ipsa camera tēperati luminis: ⁊ nō sit obscura. nam tenebra cōuertit cal'm ad intra: vehemētia etiam luminis nocet disgregando ⁊ resoluendo. ⁊ in ea sint multi loquentes vt diuertaꝫ a somno. nā faciliter caderet in somnum profunduz. Et siccū istis non possit diuerti fiat strepitus ⁊ son⁹ acutus etiam cum timpanis ⁊ cāpanis faciendo clamare canes aut porcellos aut limetur serra in declinatione vtatur debili motu fricationes etiam cōferunt que supplent vices exercitij. Astantes ad iram ⁊ rixam infirmū ꝓuocent. ¶ Quantū ad cibū ⁊ potum dico ꝙ in prīa aut scd̄a die aqua ordei cū decoctiōe ysopi est exhibēda. ⁊ si velles mag' nutrire exhibe mellicratū in quo sint q̄ttuor partes aq̄ ⁊ vna mellis ⁊ buliant ad cōsumptionē medietatis. valet ēt aqua cicerū ⁊ aqua ordei cū barbis porroꝝ cocta. nā sua cal'itate ⁊ subtiliatiōe ꝓfert. allea ēt laudanꝫ ab aliquib⁹ vel facias decoctionē ciceꝝ ordei ⁊ barbarū porroꝝ cuz sufficienti quātitate aq̄ addendo parū zuccari. ⁊ si nolit capere exhibeaꝫ cum cānula ferrea. ⁊ hoc fiat bis aut ter in die ſm necessitatē virtutis. Caue a lacte amigdalaꝝ q2 est vaporatiuū nimis ⁊ relaxat. Et recorderis infirmū dietare tenuiter vsq3 ad tertiuz dié. Deīde poteris exhibere vnū aut duos vitellos ouorū. ⁊ si febris non esset multū intēsa posses in eis ponere parū piperis valet ēt cōcussum ꝑdicis aut turturis: eo q2 excitāt ⁊ a tota ꝓprietate vigorant intellectū. valet etiā cerebrū leporis assatuz ꝙ valde cōfortat cerebrum humanuz vt aiunt a tota ꝓprietate. postea poteris exhibere vuas passas auellanas torrefactas. nā faciūt augmentuz in cerebro. ¶ Potus sit aqua mellis vt dixi. ⁊ nullo pacto exhibeas aquā frigidam. In declinatione vinum antiquum ⁊ potēs in parua tamē quantitate competit. *Lib⁹ pot⁹.*

¶ Scd̄a intētio ac ēt tertia cōplenꝫ cū diuersione ⁊ euacuatiōe: ex istis. n. pendet cura. ¶ Quare si virtus constat ⁊ non sit ꝙ prohibeat fiat flobothomia eo q2 est morbus acutus. licet fiat a materia frigida: nam interficit vtplurimū ante septimā diē: quare ne suffocetur natura ab ipsa mā opus est cōfestim ei succurrere: Et supradicta flobothomia etiā competit licet materia peccans non sit sanguini mixta nam aliqua portio flegmatis euacuabitur cum sanguine: ⁊ per eaz diuertenꝫ vapores ad inferiora. Deinde quia facta euacuatione mēbra efficienꝫ auara ⁊ non permittēt humores fluere ad caput. Istis de causis lꝫ mā sit femīa audacter flobothomabis. nā ipsa ab oībus laudatur in principijs apostematuz. Que debet fieri ex vena cōmuni aut ex saphena qn̄ ad longinquiora diuertere velles corpore exn̄te repleto. ¶ Post flobothomiā exibe medicinam euacuantem atrahendo: si infirmus eam capere potest. ¶ Sin autem exibe clisteria acuta precedente clistere lenitiuo vt. ℞. electuarij idi maioris. ʒ. iiij. ß. agarici trociscati. ʒ. ß. mellis ros. colati. ℥. j. ß. aquaꝝ sticados feniculi ⁊ betōice aā. ꝙ sufficit misce ⁊ fiat potus vel exibe pill'. cochias aut sine q̄bus aut stomatichas aut elefangias cum agarico. Uel exibe sequens clistere subtilians ⁊ diuertens. ℞. saluie origani calamenti fluuialis aā. ꝟ. j. centauree. ʒ. vj. cartami. ʒ. ß. pulpe colloquitide. ʒ. ij. ß. aque li. iij. misce ⁊ fiat decoctio ad consumptionem medietatis ⁊ coletur de qua. ℞. lib. j. ß. mellis dispumati. ℥. ij. yerepigre. ℥. vj. vel tantumdez yeralogodion ℥. ij. olei rute olei cōmunis aā. ℥. j. ß. vel loco salis. ʒ. ij. salis cōmunis posses ponere sal gēma. ¶ Uel facias supositoria ex melle ⁊ sale gēma ⁊ si vis forticare pone species yerepig. simplicis. ⁊ si magis vis fortificare sint species yere composite vel adde colloquintidam aut agaricum aut elleborum aut fel thauri aut stercus muris: aut euforbium: aut dyagridium. Si vero materia peccans esset melancolica fiat sequens clistere. ℞. decoctionis suprascripte. lib. j. ß. epithimi polipodij aā. ʒ. j. ß. misce ⁊ iterum bulliant simul ⁊ coletur ⁊ colature addantur olei amigdolarum dulcium ⁊ de lilio ad humectandum aā. ʒ. ij. salis gemme. ʒ. ij. ⁊ fiat enema.

Scd̄a intētio. Tertia intentio.

Medicīa.

Clystere.

Suppositorium.

Clistere in mā mlica.

Uomitus ¶ Uomitus si posset ꝓuocari laudat̃ ⁊ maxie quo/
modo stomachus esset in causa valent etiã omnes
spẽs diuersionum sed caue a pricipio materia non
minorata admistrare sternutatoria ne materia agite
tur ⁊ spes causa suffocatõis ifirmi ⁊ mortis: Nihilo
minus si infirmus esset constitutus in tali termino
ꝙ de eo nõ esset spes tunc ad excitãdam virtutẽ so
4. intẽtio. pitam stenutatoria administrare posses. ❡ Quarta
intẽtio est directa ad repercussionem que põt com
pleri pricipio pricipij cum oleo rosato ⁊ aceto ⁊ si
dubitares de frigiditate olei rosati ⁊ aceti misce cũ
eis parum de oleo de camomilla aut de mastice aut
de menta predominãte tamẽ femio ⁊ aplicetur par
ti anteriori ⁊ nõ posteriori nam vapores ascendẽtes
a stomacho ad partem anteriorem perueniunt ⁊ ibi
etiam terminãtur vapores ascendentes per venas ⁊
arterias ista enim repcussiua possunt aplicari fomẽ
tando seu embrocando post principium in supradi/
ctis repercussiuis poteris addere parũ de castoreo.
5. intentio ❡ Quinta vero intentio .s. confortatio potest com
pleri cum odoriferis calidis vt cum musco nigella
maiorana. Uel miscendo cuz supradictis repercus/
siuis stiptica. Item cũ emplastris parti anteriori ca
pitis aplicitis factis ex squilla cẽtaurea cartamo pi
pere nitro ⁊ semine vrtice vel sinapis vel si non vel
les vti emplastris vtere vnctionibus apropriatis vel
fiat fricatio cum sola squilla nam multũ dissoluit.
Confortetur etiam stomachus ab extra ⁊ ab intra.
6. intentio ❡ Sexta intentio respicit digestionem humorum
flaticorum subtiles ingrossando cuz syrupo aceto/
so ⁊ grossos subtiliando cum melle rosato colato
oximelle simplici seu composito seu squillitico vel
de radicibus aut cum syrupo de sticados cũ aquis
apropriatis vt absintij maiorane betonice feniculi.
7. intentio ❡ Septima intẽtio respicit eradicationez materie
⁊ hoc post statum ⁊ digestionem que compleri põt
cum pillulis cochijs. Item cum gargarismatibus
8. intentio sternutatorijs ⁊ caputpurgijs. ❡ Octaua intẽtio re
mouet malam complexionem ⁊ remouet materiam
9. intentio relictam cum resoluentibus. ❡ Nona corrigit ac
Contra ob cidẽtia. ¶ Et primo corrigatur obliuio que si a prin
liuionem. cipio aparuerit sicut dixi in repcussiuis misce mul/
tum de aceto ⁊ parum de oleo vt precipit Auicena:
nam oleum facit dormire acetum vero euigilare fa
cit sua mordacitate ⁊ si dicta obliuio per duos aut
tres dies perseueraret non obstantibus remedijs fa
ctis in tali casu inunge partem posteriorem capitis
cum oleo camo. vel cum oleo rosato mixto cum suc
co apij. Et si non alleuiatur inungatur cum succo
rute: ⁊ oleo de costo vel de euforbio factis vt dixi
euacuationibus ⁊ dimersionibus: vltimate si opus
fuerit inungatur cum sequenti vnguento. ℞. squil/
lam vnam ⁊ sub prunis decoquatur ⁊ cum oleo yri
no seu de lilio in quo parum euforbij dissolutum sit Contra so
ad formã vnguenti deducatur. ¶ Somno profundo num ꝓfun
succurrat̃ sicut dixi scilicet cuz euacuatiõibus di/ dum.
uersionibus clisterijs acutis ac suppositorijs gar/
garismatibus caputpurgijs ⁊ cum inunctione na/
rium cum aurea alexandrina distemperata cũ vino
aut cuz succo yreos. Deinde si non alleuiatur vnge
totum caput cum sequenti vnguento. ℞. ficus sicce.
numero. xx. vuarum passaruz. ℥. j. ß. pistentur de q̃
pasta accipe. ℥. iij. pulueris semis sinapis. ʒ. vj. eu
forbij fimi columbini añ. ℈. j. aceti fortissimi. ℥. j.
misce ⁊ fiat vnguentum ⁊ est mirabile: ⁊ semper odo
ret acetum prouocando eum ad iram sicut dixi po
naturq; infirmus in camera luminosa i qua aliquo/
tiens fiant rumores ⁊ soni acuti ⁊ hec sufficiant tibi
reliqua vero cum reuolutione librorũ inuenire po/
teris ⁊ maxime si medicine theoricaz quiescere per
misseris ⁊ solum terapentice operam dederis non
enim te fugit Aristotelis dictuz primo metaphisice
dicentis medicus non curat hominem sed taliam
Petrum aut Joannem ꝙ si feceris amicos ⁊ bona
fortune cuz fama ⁊ honore acquires: hec in summa
sunt que mihi vtiliora visa fuerunt hac in egritudi
ne summus autem omnipotens omnium conditor
sui pretacta humanum genus preseruet ⁊ curet ad
eius laudem perpetuam. Amen. Uale.

F I N I S.

❡ Finit consilium de egritudine pestifera ⁊ conta
giosa hoc tempore mundum serpente ouina cogno
minata editum a magistro Gaspare torrella natio
ne Ualẽtino episcopo sancte Juste ãno. M. D. v.
die vero. 13. Madij sedente Julio secundo pontifi/
ce maximo natione Januense ad omnipotentis dei
laudem ⁊ gloriam sempiternam. Amen.

Si fossor dum scindit humum: si nauta per vndas
Sudat: ⁊ aduersis non timet ire notis:
Quisq; sui sperat: fructu gaudere laboris:
Hinc est ꝙ fortes: spes facit esse viros:
Hinc elementa etiam: prorsusq; carentia sensu.
Omnia subcerto fine creata vigent:
Perfectum nihil est: nihil est sine fine beatum.
Quicquid agit causa: deniq; finis agit.

¶ Angelus December. D. Joā. Marcho Grasso
Clariss. ac Doctiss. U. S. P. D.

CUm pridē libellꝰ scriberet. de cognitione
ac curatiōe pestis egregia subijt ēt ī mētē
humāitas tua doctrie ⁊ bonaꝝ artiū pror
sus studiosa: Cui opeꝑciū putarē eiusdē li
belli copiā vicissiꝫ emittere: Nā cū scripta mea sem
ꝑ extollere ꝯsueueris tu q īter ꝓstātes viros: ⁊ virtu
te: ⁊ fama ꝓcelis qd tādē mihi ꝓtiosius fieri ꝯtingat
q̄ꝫ abste ꝓbatissimo viro sepenumero laudari. Pre
cor igit hūc libellum tā gratissime legas atqꝫ susci/
pias q̄ꝫ ego libētissime trāsmitto: nō vtiqꝫ munꝰ exi
guū. Magnanimitati tue ꝯueniēs: q̄ multo politio/
ra regreret sꝫ ad mei laudē potiꝰ ac gloriā vehemen
ter cessurum. Uale felix.

¶ Libellus Editus ab Angelo decembre de cogni
tione: Ac curatione pestis egregia.
¶ Ad Magnificum Thomaꝫ Thebaldum Duca/
lem Camerariū. Jdeꝫ saluteꝫ plurimam dicit.

SI ꝑ hūc estū recte vales: bñ ē. Nā tibi seu
amenissime pomerioꝝ ⁊ vinetoꝝ vmbre ñ
dsinit: siue lōge porticꝰ ⁊ āpla parēt atria.
Ego iā ꝑnimio feruore lāguidꝰ. cū pridē
multa scribere ꝯsueueriꝫ: vix nūc oīno possuꝫ legere
At. n. vl' hec saltē vt pauca scriberē tēpestas ipa sub
iecit. Nēpe supinꝰ cogitabā a solaribꝰ ne magis ra/
dijs tātꝰ calor emanaret vti plurimoꝝ ē opinio. ⁊ vt
ita dicā oīuꝫ pene aīantiū. an a sirio potiꝰ stella ꝓce
deret: q̄ꝫ ꝑñti cesariāo mēse ⁊ oriri ⁊ dñari credimꝰ.
In q̄ re ꝑfecto memini multoꝝ astronomie sapiētū
varias fuisse sñias. vnā qdē ab antiq̄ssimis ꝓhis edi
tā: sed ꝑ maiores nr̄os minꝰ ꝓbatā. Solē qppe dixe
rūt calitatē in se hr̄e elemētalē: ꝑ quā hec inferiora
calefierēt. iōqꝫ igneū eē. Quippe ob eiusmōi nāꝫ ele
mēti ī eo existērē. Que qdē eo feruētior eēt atqꝫ nr̄o
igne valētior: quo reliquoꝝ magis sideꝝ luce cursu
q̄ꝫ ꝑualeat sꝫ ardorē ꝓpriū ī q̄uis celi ꝑte vergat ni
hil facere. Aīantibꝰ vero ⁊ cuiqꝫ creatoꝝ gñi: q̄ sup
terrā sunt nūc nocere nūc fauere ꝯfirmāt ꝑ eiꝰ tem
perie vel vehemētia. Proīde estiuo cursu cū ꝓpin/
qor zenith nr̄o videat nos quoqꝫ ꝯcalefacere: cū ve
ro remotior frigoris eūdē cām existimari. Asseuerāt
ēt lunaris globi friditate tēꝑari solitū. Et hec ē pria
illoꝝ opinio: q̄ q̄ꝫtū ab alioꝝ auctoritate dissentiat
tñ magis religioni nr̄e hac saltē in ꝑte ꝯuenire vr̄.
Qd cū aīa q̄ viuimꝰ. seu aīus quo sapimꝰ, vt ātiqs
plꝫ. ⁊ imortalis. ⁊ nāe ignee eē credat. nā ꝑfecto no
biscū calet. ⁊ mortua queqꝫ corꝑa ꝑ seipa frigescūt:
Solē eē calm ac nāe ignee sicuti reliq̄ sydera dixere
haud abre opinari potuerāt. Nr̄i aūt. sꝫ hoꝝ hiꝑ/
tit opinio. Solē vero ꝑ calitatē elemētariā īferiora
calefacere. veꝝ ꝑ aliā q̄litatē. q̄ꝫ nōnulli manifestā.
alij occultā ꝓbati sunt. Maīfestā ⁊. n. sicuti luce dū
tarat mediāte q̄ caloris cātiua est solē calefacere pos
se. Ac nihil absurdiꝰ videri q̄ꝫ ꝙ motus ipse solaris
q̄ꝫtūlibet repētissimꝰ seu celestiū q̄dā atqꝫ imēsa re
rū ꝯpago q̄ calitas eē nō ꝑt ⁊ q̄ꝫ ꝙ vite elemētaria
existiari possit lōge ꝓstat calor ꝫ sit ꝓductia. Porro
tātā planete celeritatē magnitudinē ve nō ad id ꝑ/
fecto speccare ꝙ ī se met vl' ī alijs ardorē gñet. sed ꝙ
ab ortu ꝓprio ad vespaꝫ rursus ab occiduo tramite
ad matutinā lucē ꝑ noctes diesqꝫ dbitis tꝑibus zo
diaci spatia dimetiat. Quāobrē d alio itidē quouis
luminoso corꝑe arbitrant lumie suo posse calitateꝫ
efficere. Ergo solē ī se neqꝫ flagrātiā vllā. imo etiā
non colorem aliquem. neqꝫ aliud quidq̄ꝫ habere qd
ad mortalitatem pertinet sicuti. neqꝫ marem. neqꝫ
femellā putamus. sꝫ estatē iō seu calorē mortalibꝰ
ingeri ꝑꝑ radioꝝ eiꝰ lōgiorē moram: q̄ dies ꝓlixa
sit. nox vero breuissima. Hos aūt radios ꝑ aerꝫ re
lucētiā estū veluti sudorē q̄ndā influere. Atqꝫ estuꝫ
frigusue. Propterea ab imis excipi ob corporaliuꝫ
rerū corruptibilitatē. Nā si aīa secreta sit a corpo/
reis. nullā oīo vel estatis vel frigoris hiemē perpeti
posse cōcedūt. Porro frigꝰ idētidē necessario crea
ri vbi solis mora nulla sit. vel ad modū exigua cor/
ruscatio ⁊ noctē e cōtrario lōgiorē ꝓduci. Reliqui
vero qui occultā potiꝰ atqꝫ imanifestā sol' qualita/
tē arbitrant. influētiā eā ipsaꝫ appellauerunt. Qua Celestis in
mediāte profitent astra q̄dā calefacere posse: non ꝙ fluentia.
cal'a sint aliq̄ infridare nō ꝙ frida. tā ⁊ si lucelcētia
videant. Ueluti ī ꝑmis lunā. Nā eādē ipaꝫ ꝑ suaꝫ
lucē seu quā a sole ꝯcipit. nihil ꝑfecto calefacere:
sꝫ friditatē magis influere sentimꝰ. Jtaqꝫ lucē non
caloris cām existere. Aliqua aūt sydera corrūpere
nōnulla nature potiꝰ indulgere eadē oꝑante infinē
tia varios q̄ in hac elemētaria regiōe effectꝰ ꝓduce
re. Et has duas sñias maior ꝓhoꝝ ꝑs approbat.
¶ Sꝫ iam ad poetaꝝ picturas accedo vt de syrio
stella subsequar. vñ ꝑmū d calore disputatio cepta
est. E quibꝰ maronē nr̄uꝫ ac in ꝑte potissimuꝫ legr Maro.
astronomie peritū. Jdē nāqꝫ cū de celi flagrātia se/
pe dixerat. Hoc sydus ꝯtinuo q̄si alteꝝ solē appo/
nit. Quare haud temere arbitror a se positū. Noui
mus siq̄dē ab eodē poetaꝝ more solē igneū qd pu/
ro ꝑꝑ aeris relucētiā vt dixīmꝰ ⁊ flamās vomētem
nūcupari. Jd q̄ ꝓcipue illo carmie d gnqꝫ zonis ac
cipit vt quaꝝ vna corusco semꝑ sole rubēs ⁊ torri/
da semꝑ ab igni. Non tñ morbū auctorē phebum Homerus
vnq̄ꝫ appellat q̄ꝫuis ⁊ ipe pharetratū Homerū se/
quēs qeūdē ob eam cām sagitas emittere cecinit. Ouidius.
Certe Ouidiꝰ grecaꝝ fabulaꝝ imitator phitoneꝫ ab
apoline traiectū refert. ⁊ apolinis vocabulū a cedē Macrob.
do satis notū ē. Macrobius antiq̄tatis magister si/
mulacrū eiꝰ describit dextra manu gr̄as gestare ꝙ
tēꝑie sua ꝓpitior oībꝰ existat. leua vero sagittas qd
raro noceat. Ergo Oratius cū rome foret pestilētie
tꝑe ꝓcat ad phebū. vt depositis faretra ⁊ arcu cū ci
thara tm̄ mittis aduēiat. Per cuiꝰ citharā seu lyrā
tēperieꝫ ipsaꝫ plane itelligimꝰ ꝑ sagittas vero iter/
mitionē. Ueꝝ ipe Uirgiliꝰ ꝓterq̄ꝫ ꝙ d calore disse/
reret. pestis ēt mētionē faciēdo nūq̄ꝫ siriuꝫ omittit
tāq̄ꝫ ipiꝰ cladis aut auctorē aut certe initiū. ¶ Quā/
obrē tm̄ poetā hoc ī loco ꝓcipue seq̄ntes qū siriū iā
tꝑs adest. pleraqꝫ d ipiꝰ sideris nā ⁊ de pestilētie si/
gnis cāis atqꝫ remedijs q̄ꝫ breuiter potero ꝑcurrā.
haud ignarꝰ rē nō magnitudini tue solū q̄ ioī hūa Ad Tho/
nitatis ⁊ scie genere delectat. sꝫ multis ēt quicūqꝫ mam.
hec ꝓcepta viderint gratissimā me factuꝝ. Uale.
¶ De syrio stella siue canicula.
SYrius stella est ī ore canis ide caniculā vul Aliq tamē
go noiant. Que cū quot ānis circiter idꝰ in ore leo/
iulias retrocedēte iā sole ac vehemēti cuꝫ nis eē dnr
calore nascat. Jdcirco Maro nr̄ nūc esti/ Maro.
ferū canē arua scīdētē. nūc torrētē exurētē ve syriū
appellat. Ex hoc aūt sydere pesteꝫ mortalibꝰ gigni
vl' nūciari credit seu ꝙ diutia radioꝝ cū calefactio
ne aerea tēꝑies facile dissoluat siue exhalarisimis il
luuies q̄ tū ꝑ estū. tū ꝑ terremotꝰ aereꝰ euaporat.
cā morbi sit efficatior. Certe aeris semꝑ īfectio pria
sentit. ⁊ hec nōnūq̄ꝫ diutiꝰ ꝑseuerat vt idē ait ⁊ to/
tū regnaret syriꝰ annū. Que stella tñ aliquot dūta/
xat diebꝰ iterdū ienit. aliq̄ñ inoxia ꝓterit. ⁊ hec ꝓ/
pterea adiacētiū ei sydeꝝ q̄litate ꝯtingunt. qppe q̄
vel supat vl' maioribꝰ vtit viribꝰ. queadmoduꝫ ipse Pli. d co/
ēt Pli. cōetas planetaꝝ qnqꝫ tēꝑie ꝓcreari dicit. q metis.
si veneri vel ioui copulentur optimi fiunt. Si cum
Marte vel Saturno misceātur. tunc aut mala gen

tibus: aut imperantibus vel mortē vel terrorē inijciunt. At de Mercurio mediocres efficiunt. Itaqꝫ cū syrius certo temp̄ tp̄e oriat nō semper nocet: sꝫ huius stelle rubor qui ex Marte ꝯcipit pestē haud dubie ꝓtendit. Ceteꝝ ipsiꝰ euitādissimi morbi quouis locoꝝ incidat ordo talis est. Primū aeris corruptio fit vti diximꝰ. ⁊ hec a poeta mōstrat vt corruptio celi tractu: mox ad ima vergit. nā terras frugesqꝫ ⁊ aquas lacte īcestat. Ut idē ait miserandaqꝫ venit arboribusqꝫ satisqꝫ lues. Corripuit q̄ lacus ⁊ steriles exurere syrius agros. Hāc aūt Homerus a canibꝰ ⁊ mulis primū excipi describit. ⁊ eos ꝓpterea repēte corripi ꝙ odorādo ꝑualeāt. Nonnulli id auibꝰ magis attribuūt: vt q̄ aereo volatu ꝓpingores. ac idcirco obnoxiores vini quoqꝫ effluentis celo morbi ꝑus excipiāt. Certe ip̄e puer memini ī domo ꝓpria ⁊ hac patria Mediolani: cum ꝑ id tp̄s pestis primū cepisset. Alitē quādā q̄ flebilr caueret animulam efflauisse. Dehinc pauones ⁊ altiliū genꝰ ac colūbos passim expirātes: cū adhuc tāti cā mali ignoraret. Exinde carissimoꝝ corpa īterisse: dū incautius agētes nō oēs effugissemꝰ. Tp̄e q̄ꝫ illo nobis alia insuꝑ signa ⁊ horrēda mōstra apparuerūt. Postremo catellā ēt re ⁊ noie blāchinā diebꝰ interiectis cecidisse. Quapropter ambe q̄dē snie iudicio meo pariter approbāde viderēt. Quippe si tabi exundātia vt initio diximus lues primuz oriat facile Homero ꝯcesserim ꝙ p̄rio id genꝰ cycures vel iumēta corripi morbo significat. sin celi potiꝰ i clemētia nascat. qs vicissim alites ꝑmū iterfici negauerit. At hoc in peste magis mirādū ē ꝙ fulmīs īstar. Senes aliqñ dūtaxat iterdū iuniores nōnūq̄ꝫ femineū genus. als mares vtplm occupet. ¶ Sꝫ iaz ad ordinē redeo. Inde igit ꝯctoꝝ aīantiū fit īteritꝰ ꝙ ēt vates ondit vt iāqꝫ cateruatim dat stragē. Jā maris immēsi ꝓlē ⁊ genꝰ oē natātū ⁊ genꝰ oē neci pecudum dedit oē feraꝝ. Ueꝝ enimiero vt cuiqꝫ hoꝝ generi multiplex nā ē varia corpoꝝ ꝯpositio. ita nō oēs sepe moriunt: sꝫ eadē vrbe pestifera vna sil domo temere versantes nec prudētes labi ꝯsueuerūt ꝙ valitudini sue bñ ꝯsulētes ⁊ celi in clemētiā ⁊ ꝯtagiū vitāt. Nā hec quoqꝫ latētes mali ꝑnities calidissime aīaduertēda est ne ꝑ incuriaz. s. alteriꝰ labe polluamur cū antea ꝓuidere possimꝰ. Qd morbi genus Uirgi. plimū abomiat vt ꝯtinuo culpā ferro ꝯpesce ꝑusqꝫ dira ꝑincautū serpāt ꝯtagia vulgꝰ. Sꝫ cum de peccore dixisse videat nos multo magis admonet ab infectis hominibus separandos.

¶ Seqt d̄ pestilētie signis i hoie atqꝫ remedijs.

Nunc q̄ certa pestilētie signa sint i homie ac curādi morbi medicias ⁊ tp̄a expediaz vti ab eximio phi. ⁊ medi. etate nostra ꝑncipe Ugone señ. oliz didici dū ferarie agebā. ⁊ hec apd̄ me ꝯtinua solicitudo fuit. Sꝫ iā quorūdaz est turba medicoꝝ latratꝰ lōge sentio rlaz gñalē vt ijdē aiūt a nobis frustra ꝑōi iactātiū. cuz varie sint hoꝝ ꝯplones. Regulā igit ip̄e gñalē tā libēter audacterqꝫ ꝓponā Ugone ꝑceptore q̄ꝫ mltis gñalr ꝓ futurā ītelligo. ¶ Signa īfecti hois p̄ria sūt febris cōtinua plꝰ ītrinsecꝰ torq̄ns quā exteriꝰ: ac magis nocte q̄ꝫ die ꝑseuerās. Ceteꝝ cū acuto calore ꝙ arteriaꝝ ꝯtactu facile ꝑcipit, tū vo ardētes ocli. atqꝫ attractꝰ ab alto. sp̄us īterdū gemitu ḡuis imaqꝫ lōgo illia singultu tēdūt ⁊ naribꝰ ater ⁊ sanguis ⁊ obsessas fauces ꝑmit asꝑa ligua. Cū dolore ēt capitis seu spīe pestifera febris accidit. Et qñqꝫ cū vomitu nōnūquā cū vrinꝭ rubētibꝰ sepe cū turbidis. ¶ Quibꝰ āt trāsierit scd̄a dies siñ curatōe pauci solēt euadere. Ergo q̄ꝫ ꝑmū huiuscemōi medicia curādū ē. nā paulopost d̄ sanguis exceptōe. i. de flōmia dicet.

Mercuriꝰ alternās.
Uir.
Uir.
Homerus de peste.
Canes et muli.
Aues.
Mediola.
Pauōes ⁊ altila colūbi.
Blāchina catella.
Cycures sūt aīalia dōestica vt canes ⁊ por.
In peste mirāduz:
Uir.
Idest in cibo ⁊ potu in motu et q̄ete atque coitu:
De ꝯtagio vitando.
Uir.
Ugo senē. illust. phs
Cōtra mōdaces igna uos.
Febris cōtinua.
Intriseca:
Nocturna.
Calida.
Oculi rubētes.
Suspira.
Tussis arida.
Sanguis effusio.
Sitis iportuna.
Dolor capitis ⁊ spie
Uomitus
Urine diuersi colo:

Compositio siue receptio medicine. Fiat boliarmeni. ℥. iij. mirre. dittami albi. zedoarie. pipinelle ana. ℥. j. tyriace aq̄ ardentis ana. ℥. j. ß. croci. ℈. j. cāphore margaritaꝝ. smeragdoꝝ añ. ʒ. iij. termētille. ℥. ij. seis citri. ℥. j. ß. Incorporent oia cū syrupo ex aciditate citri. inde fiāt trocisci doxis ē. ℥. ß. cuz vino quolibet. ⁊ aq̄ endiuie vel melisse. ⁊ vino granatoꝝ. Que dāda est illico egrotāti. Si ꝑ totū igit primū diē vel sequētē noctē curatio fiat. haud dubie liberabit absqꝫ alia medicina. Sin seruis medicíaꝝ asumpserit post horā quartā suscepta dicta curatione fiat: ⁊ recipiat clistere hmōi.

¶ Receptio est folioꝝ malue. violaꝝ. mercurialis bletarum ana. semimanipuli. Que efferueāt i aqua cōi. Cuiꝰ ꝯcoctōis accipiat lib. j. ⁊ olei vio. appōat lib. ß. salis cōis. ℥. j. ß. plpe cassie hyerepi. añ. ℥. ß.

¶ Epithima fiat ēt si oportebit in quo pānus purpureus liniatur. Receptio est sandaloꝝ alboꝝ rubeoꝝ citrinoꝝ. boli armenii. rosaꝝ rubeaꝝ. seis psilij añ. ʒ. ij. seis lactuce. ⁊ portulace añ. ʒ. j. cāphore. ʒ. ß. trita misceāt cū aq̄ bug. endi. fumite. añ. ℥. vj.

¶ At si vomeret fiat huiꝰ cōpositionis cerotū rosarum rubearum. masticis zedoarie. calami aromatici coraloꝝ rubeoꝝ. laudāi. añ. ʒ. iiij. cere noue termētie. rasine pini añ. ℥. j. ⁊ stō patiētis suppōat.

¶ Sequēti vero die cū hac medicia rursus purificetur ꝑ horam añ diē sumēda. Cuiꝰ talis est cōpositio. tamarindoꝝ māne añ. ℥. ß. reubarbari diasinicōis añ. ʒ. ij. spice gra. vj. garifoloꝝ. iij. aq̄ buglose. ℥. ij. fiat infusio reubarbari spice. ⁊ garifoloꝝ i ꝯcā aq̄ cū expssiōe vo cetera distēpēt ac colēt: ⁊ bibat.

¶ Quod si scd̄o die laborās morbo feruidꝰ esset ac turgidis venis. nam multos hmōi furere vidimus ꝙ īsanire credunt. post euonez clisteris vt supra cōtinuo flobothōet. ꝯcide trociscoꝝ det. ℥. ß. cū aq̄ rosacea in estate si i hyeme cū aq̄ melise. Fiat igitur flōia añ sūptionē trociscoꝝ oino qꝛ salubrior ē nēpe nō appēte pustula alicubi ⁊ tūc appiat vena capitis.

¶ Sed appente carbunculo siue apate in vtrouis crure: apperiat vena idemtidē clauicule illiꝰ ꝑtis in q̄ est vlcꝰ vl i duabꝰ clauiculis si sint i ambobꝰ cruribꝰ vlcera: ⁊ si fuerint i aliquo brachio fibra similiter illiꝰ brachij cōis feriat. vl ambe vene cōes lacertoꝝ si i duobꝰ lateribꝰ apperēt vl in ꝑtibꝰ pectoris. Et si ī gula appiat artaria capitis a ꝑte apatis: post sanguis vo exceptionē dent trocisci vt supra dictum ⁊ per quattuor horas nihil aliud ore recipiat.

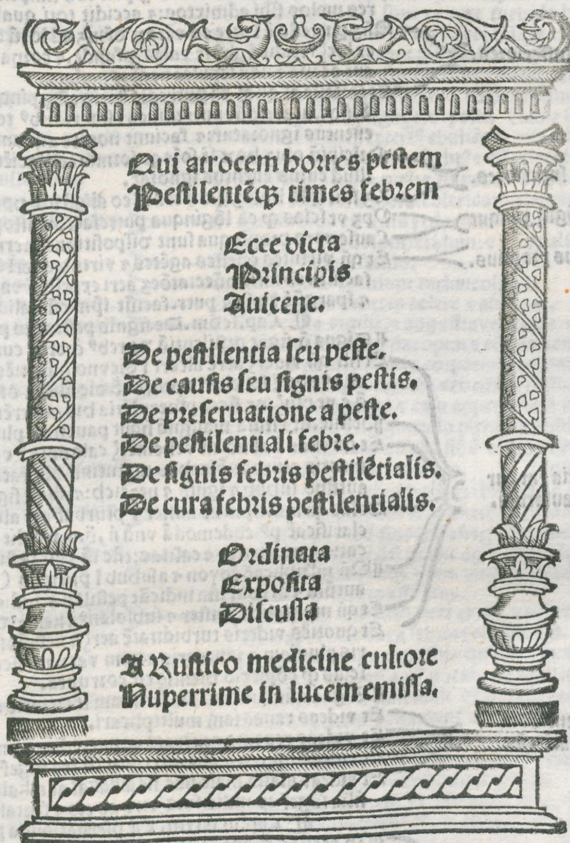
¶ Ueꝝ apati tale cataplasma seu vt aiūt. Emplm supponēdū est. Cōpositio fiat armoniaci. ℥. ß. bdelij serapini. añ. ʒ. ij. euforbij castorei ana. ℈. j. sinapi piretri añ. ʒ. j. fermēti. ʒ. ß. oia i vino dissoluant. ⁊ cerotū cataplasma fiat. Et si opꝰ fuerit epithima. ⁊ cerotū fiāt. Altera vero die purificet cū medicia añ diē sumēda. ⁊ h̄ ad egrotātes sufficiāt.

¶ Sinceris aūt ne labefactent h̄ suffumigatio ꝓficiet. Accipe de pice hyspana. rasina pini. ture masculo. añ. ℥. j. ß. mirra. ℥. vj. storace calamita ligno aloes añ. ʒ. ij. terrant i frusta. ⁊ carbōibꝰ igneis fumo supponant. quoꝝ vapor ore vultuqꝫ captandus est mane quolibet.

¶ Hoc quoqꝫ iter electuaria ad ꝑsuādū valitudinē egregiū memorat. Cōpositio ē nucū vigiti ficuū exicatoꝝ q̄ndeci rute absinthij cotile fetide scabiose añ. M. j. boliarmeni. ʒ. j. aristolo. rotō. ʒ. j. ß. aristolo. lōge. ℥. ß. termētile dittami albi pipinelle baccarū lauri añ. ℥. ij. ß. floꝝ borag. corticū capaꝝ galāge bolete carui macis mirre añ. ʒ. iij. salis cōis. ℥. j. īcorporent oia subtilissime trita cū lib. iij. mellis despūati ⁊ fiat elcūz d̄ quo sumat singulo māe pausilū ⁊ si libuerit postbibat aliq̄ꝫtulū aceti cuz aq̄ tēpati.

Laus Deo Finis.

Medicina subita.
Clistere.
Epithima.
Cerotum.
Altera medicina.
De flōmia.
De curando apate.
Arteria seu vena.
Cataplasma.
Suffumigatio.
Elcium. Ad sinceros.
Capparum sm medicos sꝫ capparis sm plim.

Qui atrocem horres pestem
Pestilentē𝔮 timés febrem

Ecce dicta
Principis
Auicene.

De pestilentia seu peste.
De causis seu signis pestis.
De preseruatione a peste.
De pestilentiali febre.
De signis febris pestilētialis.
De cura febris pestilentialis.

Ordinata
Exposita
Discussa

A Rustico medicine cultore
Nuperrime in lucem emissa.

¶ Saplentissimo Regiȷ̄ Senatus Mediolani Presidi
Rusticus Placentinus Medicine Cultor Salutem.

TIbi Claudi Paterine in quo clausa sunt atq̄ patentia omnia que Illustri Regiȷ̄ Senatus presidi sunt attinentia offeruntur dicta principis Auicene de peste pestilētiq̄ febre distincta exposita ac discussa: vt aliȷ̄ per te habeāt optima contra pestem pestilentē𝔮 corporis febrem remedia: A te pleno omnium virtutum cornu accipiant precipua aduersus pestem animi pestiferosq̄ mores medicamēta. Itaq̄ pauca hec delecta ex geminata ſm vltramō. ac citramō. expositione per me facta in hac materia eo bono quo mittuntur animo suscipias: ⁊ vt tibi libuerit claudas vel patefacias. Uale vir humanissime ⁊ Rusticum tuum apud te clausum fac tuo presidio aliȷ̄s esse patentem.

Figure De peste seu pestilẽtia.

ℭ Cap. primũ. De peste seu pestilentia.

- **Putrefactiõis aerꝫ.**
  - **Ueritas sicut aq̃.**
    - Sicut aq̃ qñqꜫ alterat̃ ad calorẽ ⁊ frig⁹. ⁊ qñqꜫ alterat̃ ĩnã sua ad ꝓfundatõez ⁊ putredinẽ: sic qñ ipsa ꝓfũdat̃ ⁊ fetet ⁊ putrefit.
    - Sic aer qñqꜫ alterat̃ ad calorẽ ⁊ ad frig⁹. ⁊ qñqꜫ alterat̃ ĩ nã sua: sicut te docuimus in libro vniuersalium.
  - **Cã mal' sicut aque.**
    - Et si cut aqua nõ putrefit vllo mõ ꝑꝑ suã simplicitatez: sꝫ ꝑꝑ vapores terrenos malos ei ꝑmixtos: ⁊ accidit toti q̃litas mala.
    - Sic aer nõ putrefit vllo mõ ꝑpter suã simplicitatẽ: sed ꝑꝑ vapores malos sibi admixtos: ⁊ accidit toti qualitas mala.
  - **Cause inferiores.**
    - Qñꝫ putredo ẽ ĩ aere cã vẽtoꝝ dꝫiuz ad locũ bonũ fumos malos ex locꝫ fetidis ĩ qb⁹ sũt vales ꝓfunde. ⁊ corpa exsiccata in prelio aut occisa ⁊ non sepulta neqꜫ tumulata.
    - Et fortasse al' qñqꜫ cã putredis aeris est ꝓpinqua loco ĩ quo vẽit. Qñqꜫ. n. accidũt putredines ĩ interiorib⁹ terre ꝑpter cãs q̃rũ euentus ignoratur: ⁊ faciunt nocere aquam ⁊ aerem.
  - **Cause superiores.**
    - Pricipiũ oĩuz boꝝ sũt forẽ ex formis celi faciẽtes esse necessarium illud cuius euentus ignorat̃.
    - Lꝫ sint q̃dã hoĩuz q dixerũt ĩ eo aliq̃d nõ ꝓportõatũ ad cãs ei⁹.
  - **Cãe lõgiq̃ ꝓinque**
    - Opꝫ vt scias q cã lõginqua putrefactõis istoꝝ sũt figure celestes.
    - Cause vero propinqua sunt dispositiones terrestres.
  - **Modus proprius.**
    - Et qñ virtutes celestes agẽtes ⁊ virtutes terrestres patiẽtes necio faciũt vehemẽtẽ hũectatõez aeri expellũt̃ vapores ⁊ fumi ad ipꝫ ⁊ spargũt̃ ĩ ipso ⁊ putrefaciũt ipm cũ caliditate debili.

ℭ Cap. scđm. De signis pestis seu pestilentie.

- **Signa Pestis.**
  - **Curẽtia ꝭm cursum causarum.**
    - ¶ Signa q̃ sigñt pestilentiã de reb⁹ q̃ erũt cursu cãꝝ sũt vbigra.
    - Et silr qñ viderꝫ aerẽ alt̃ari ĩ die vno mĩtotiẽs: ⁊ clarificat̃ aer die aliq⁹ ⁊ orit̃ sol clar⁹ ⁊ ꝯturbat̃ die alio: ⁊ orit̃ ĩ velamib⁹ nebule q̃ ẽ vt pluꝫ. vꝫ sicca pluerulẽtia his ꝯcurrẽtib⁹ iudicãda ẽ pestꝫ
    - Pestilẽ. at estiuã malignã sigñt paucitas pluuie cũ (eẽ vẽtura.
    - Et qñ estas ẽ al' nõ est vehemẽtꝫ caloris: ⁊ ẽ vehe (frigore ĩ vere. mentis ꝯturbatiõis: hñs matutina alterata: ⁊ iã preterierũt in autũno subub ⁊ ignis ⁊ nezeich: ⁊ alia ẽ signũ pestilẽ. ⁊ alioꝝ.
    - Deĩde qñ multiplicat̃ auster ⁊ ꝯturbat̃ aer aliquot dieb⁹. deinde clarificat̃ p⁹ ebdemodã vnã ñ. s̃. ⁊ accidit frig⁹ ĩ nocte: ⁊ ꝓfocatio ⁊ ꝯturbatio ⁊ calitas: tũc iã vẽit pestilẽ. ⁊ expectat̃ feb. pe
    - ¶ Qñ mĩtiplicat̃ royon ⁊ asubub ĩ ꝑncipiꝭ (sti. ⁊ variole ⁊ silia. autũni ⁊ in ebul ista indicãt pestilẽtiã indicatione cause.
    - Et qñ multiplicat̃ auster ⁊ subsolan⁹ ĩ keniz dieb⁹ aliquot.
    - Et quotiẽs videris turbiditatẽ aerꝫ ⁊ nebulositatẽ ei⁹: ⁊ extimaueris pluuiam ⁊ inueneris aerem vacuum siccum ⁊ nõ pluit: tunc scias q cõplexio hiemis est corrupta.
  - **Currentia ꝭm societatẽ cãꝝ**
    - ¶ Signa aũt que sunt ꝭm semitam societatis cause sunt ista. vꝫ.
    - Et videas ranas iam multiplicari.
    - Et videas reptilia generata ex putredine iam multiplicari.
    - Et videas mures ⁊ aĩalia q̃ hitãt ĩb t̃ra fuger̃ ad supficiẽ t̃re ⁊ exi
    - Et videas aĩalia male nãe sic alkakal al' alkalliki ⁊ (re mãifeste. silia fuger̃ ex nidis suis ⁊ ire ab eis ⁊ fortasse dimittere oua sua.

ℭ Caplm tertiũ. De ꝓseruatione a peste seu a pestilẽtia.

- **Preseruã. a peste.**
  - **Per rectifica. aerꝫ**
    - ¶ In rectificatione aeris ꝭꝫ sanos opꝫ vt aer exsiccet̃. Et fiat boni odoris. Et ꝓhibeatur eius putrefactio cũ quacũqꜫ re sit.
    - Opꝫ vt aer rectificet̃ cum acoro ambra amigdalis amaris assune assa assarũ bonch cypro cypresso croco costo dulci galia gario filis glutin albotin iunipo laudano mastice mele musco. Et qñ (siũt ex eis ꝯposita.
    - Et aspergat̃ domus ex aceto ⁊ asa.
  - **Per cibos ꝯuẽiẽ.**
    - Oportet vt cibus minoretur.
    - Oportet vt cibus ad acetosa declinet.
    - Oportet vt caro que sumitur sit decocta in acetosis.
    - Opꝫ vt sumat̃ đ albeulẽ: alkaris: ⁊ almosos factis ĩ aceto: ⁊ absqꜫ aceto cũ sumach ⁊ aq̃ agreste: ⁊ aq̃ limonis ⁊ aque granatoꝝ.
  - **Per exc̃. supflui.**
    - ¶ Oportet vt extrahant̃ a corpore humiditates superflue.
    - Et inclinetur regimen ad exsiccationem omni modo.
    - Et ex minoratione cibi.
    - Nisi exercitio. Oportet enim vt non administretur.
    - Neqꜫ balneum: neqꜫ tina al's vina.
    - Neqꜫ tolleretur sitis.
  - **Per me. ꝯ putfac.**
    - ¶ De eis q̃ ꝯfert istꝫ ⁊ ꝓhibẽt putrefactiões ab eis ẽ algeleniabiꝫ.
    - Et de illis quibus fit euasio a peste ẽ assumptio tyriace añ illam.
    - Et de illis est assumptio metridati añ eã cũ reliquo regimẽ bono.
    - Et de illis est assumptio medicaminis facti ex aloe mirra ⁊ croco omni die circiter. ʒ. j. qm̃ est iuuatiuum.

Figure De febre pestilentiali.

- [...]oris pestilẽtial'.
  - **Quo mõ eueniat.**
  - **Quo mõ cõicetur**
  - **Quib⁹ corib⁹ acci.**
  - **Ex quo aere fiat.**
  - **In quo tpe nõ fiat**
- [...]sig⁹ feb. pestilen.
  - **A mõ sui caloris.**
  - **Ab anhelitu ĩfirmi**
  - **A pulsu eius.**
  - **Ab vrina eius.**
  - **Ab egestione eius.**
  - **A sudore.**
  - **A vomitu.**
  - **A fluxu ventris.**
  - **Ab accñtib⁹ toti⁹.**
  - **Ab accñtib⁹ ꝑtiuꝫ**
  - **Ab his q̃ nascunt̃**
  - **Ab accñtib⁹ vltis.**
  - **A raro ꝯtĩgẽtib⁹**
  - **A fetore anhelit⁹.**
- [...]ra feb. pestilen.
  - **Per cib. ꝯueñiẽtes**
  - **Per ĩfri. do. coꝝ.**
  - **Per rcti. aerꝫ eoꝝ**
  - **Per euõ. fiẽdas.**
  - **Per aliq̃s medi.**
  - **Per reuoca. calo.**

℃ Cap. 4 De febre pestilentiali.

Qñ aer fit ꝑꝫ istũ mõꝫ vẽit ad cor: q̄r corũpit ꝯplõnẽ spũs q ẽ in ipõ ⁊ putrefit illõ qδ circũdat ipm ex hũiditate: ⁊ accidit calitas egi/sa a nã. ⁊ spgit̃ ĩ corpe tũc ꝑꝑ cãꝫ suã: ⁊ erit febris pestilentialis.
Et cõicat m'ltitudĩ hoiꝫ q itez hñt ĩ seipsis ꝑprietatẽ preparationis Agẽs. n. cũ solũ ꝑuẽit ⁊ patienti ñ ẽ ꝑpatõ: ñ accidit actõ ⁊ passio.
Et corpa ꝑpata ad illã sũ corpa plena hũorib⁹ nã mõda forsan ñ pa
Et corpa dbilia itez sũ ꝑparata ad eas sic illa q̃ m'ltipli (tiũt̃ ex illa.
Et corpa dilatatoꝝ poꝝoꝝ ⁊ corpora hũida m'lte hal (cãt coituꝫ.
Febres pestilẽtiales sunt ex aere turbido humido. (neatiõis.
Et febres accidentes cã aerꝫ sicci fiũt ẽt cãe vt eueniant febres colice
Feb. ĩ estate sicca pauce pluuie sũ mioꝝ euẽt⁹ sꝫ sũ maioꝝ acuitatis ⁊
Feb. ĩ aer̃ hũido sũ pl'is euẽtus sꝫ mioꝝ acuitatꝫ (velotioꝝ sepatõis
Et meliora tpa sunt illa q̃ suã seruant nãm. (⁊ longioris ĩpatij.

℃ Cap. 5. De signꝫ feb. pesti. (tas ⁊ inflatõ fortꝫ: ꝑm plꝫ ꝑdẽs.

Feb. pestilẽ. ẽ qeta exteri⁹ ebuliẽs: ⁊ ꝯturbãs interi⁹ ex q̃ ꝑcipit̃ cali/
Et ẽ cũ ea magnitudo anhelit⁹ ⁊ ei⁹ exlatatõ: ⁊ ꝯstrig̃t̃ m'ltũ: ⁊ curat̃
Et pulsus fit ꝑm plꝫ ꝑu⁹: ⁊ fit vehemẽs ꝑꝫ pl'm ĩ nocte. (⁊ frequentat̃
Et vrina eius est aquosa: colerica: melancolica.
Et egestio eius est lenis feda: al's fetida: non nãlis: ⁊ qñqꝫ est m'lica.
Et plꝫ ei⁹ ẽ spũosum fetidum: ⁊ ẽ ĩ ea aliqd de gñe ei⁹ qδ liquefit.
Et sudant sudore fetido.
Et multotiens eueniunt melancoliam.
Et adest fluxus ventris colere ⁊ aliorum.
Et fiunt cũ ea vigilie: ⁊ angustia vehemẽs: ⁊ ĩgetudo: ⁊ casus virtutis
Et ꝑuenit̃ ex ea ad sincopim ⁊ cõmixtionem rõnis.
Et est cũ ea molificatio corporis: ⁊ torpor: al's: tepor.
Et ẽ cũ ea siccitas lingue: ⁊ vehemẽtia tussis: ⁊ fortasse erit tussis sicca
Et qñꝫ fit cũ nausea ⁊ casu appetit⁹: ⁊ si ñ resistit̃ ei cuꝫ cõestiõe ci
Et dolor stõi: ⁊ magnitudo plenis: ⁊ tẽdit̃ qδ ẽ (to interficit euꝫ.
Et qñꝫ accidit eis dispõ. sic ẽ dispõ ydropisis. (ĩ hypocundrijs.
Et accidunt eis cola: ⁊ vlcera: (pitõis ⁊ velocꝫ oclĩationis.
Et qñꝫ accidũt cũ ea botbor ĩ albida ⁊ rubea: ⁊ qñꝫ ẽ velocis ap
Hec febris incipit cum accidentibus predictis cum: fortitudine sua.
Et vẽit res ei⁹ ad sincopĩ: ⁊ frig⁹ extremitatũ. ⁊ alcuzez. (caloris
Et qñꝫ ẽ δ his feb. ĩ q̃ ñ ꝑcipit ager neqꝫ tãgẽs ꝑpiqu⁹ m'ltitudinem
Et ñ alt̃at̃ pl'ius neqꝫ vrina magna altatõe: ⁊ cũ h ipa feb. ẽ inter/
Et hesitant medici in esse eius. (ficiens.
Et pl'imi quoꝝ anhelit⁹ fetet ex istꝫ ⁊ pi⁹ moriũt̃. Nã putredo ẽ iaꝫ (ꝯfirmata in corde.

℃ Cap. 6. De cura febris pestilẽtialis.

¶ Opꝫ vt isti cibentur ex cibis qui sunt ex accetosis desiccatiuis.
Et sint pauce q̃ꝫtitatis. q̄r nocet eoꝝ multitudo in q̃ꝫtum fit additio
Cibi nãqꝫ eorum sunt mali. q̄r nocent inq̃ꝫtum sunt mali.
Et qñ cadit appetit⁹ restaurent̃ ad cõmestionẽ: nã pl'imi eoꝝ q virilit̃ agunt super illud ⁊ comedunt violenter absoluuntur ⁊ viuunt.
Et necessarium est restaurare eos super cibum.
¶ Et opꝫ vt infrigidentur domus eorum. (⁊ odoriferis.
Domoꝝ ãt ĩfridatio fit vt ipse valẽt fruc. fri. ⁊ exmitatib⁹ arbo. fri.
Et linimẽtꝫ ⁊ irroratõib⁹ sũptꝫ ex fruc. fri. odoriferꝫ ⁊ ex cãfora ⁊ aq̃
Et roret̃ domus eoꝝ oĩ die aliquotiẽs: ⁊ ꝑꝑe cuꝫ aq̃ (ro. ⁊ sandal'.
Et si fuerit ĩ domo manatõꝭ aq̃ erit (ro. ⁊ δ salicibus ⁊ de nenufar
¶ Et opportet vt rectificetur aeres istorum. (melius.
Rectificatõ aerꝫ ꝑm sana. ⁊ itez febricitãtes ⁊ egros ẽ suffumigatõ cũ sandal' ⁊ cãfora: ⁊ corticib⁹ g̃na: ⁊ aceto: ⁊ malꝫ citoniis: ⁊ heba (no: ⁊ allegi: ⁊ tamarisco: ⁊ ribes.
Et oꝫ vt m'ltiplicet̃ suffumigatõ.
¶ Et oꝫ vt isti exsiccent̃. nã suma curatiõis haꝝ febriuꝫ est exsiccatõ
Et illud fit cum flobothomia ⁊ solutione ventris.
Et opportet vt incipiatur ab ea ad euacuandum.
Si. n. mã vincens fuerit sanguinea. fiat flobothomia.
Si autem aliĳ humores fuerint peccantes euacuentur.
¶ Et opportet vt isti alterentur. (forte excitat calitatem.
Et aq̃ frida pl'ima ĩbito est val δ innatiua: pauca ãt ꝯseq̃nt̃ exbibita
Et aq̃ roxa. pl'ima ĩ q̃ dissolutũ ẽ sex acetosuꝫ: ⁊ acetũ cũ aq̃ iterum.
Et lac acetosum ablato butiro: ⁊ aqua lactis acetosi.
Et robub frigidi. Etrocisci de canfora.
¶ Qδ si res ꝑlõget̃ ad h vt tẽdãt̃ ypocũdria ⁊ infrident̃ exma. ⁊ pro lõgent̃ vigilie: ⁊ accidit: ꝑmixtio mẽtis: ⁊ vides pect⁹. ⁊ qδ ẽ sup illud eleuari: ⁊ descendere: tunc necesse est administrare regimẽ ex trahens caliditatem exterius.

PRo facili accessu ad dicta prin. in mã de peste pestilentiq́z febre p̃mittenda sunt sex p̃ambula huic materie attinẽtia vz circa dריuationẽ significationẽ ⁊ descriptionẽ aliquoꝝ terſoꝝ huic ꝓposito deseruentium.

1. q̃situm. ¶ Quid importaꝶ istis nominibus: pestis pestilẽtia: epidimia: endimia mortalitas morbꝰ pestilentialis egritudines pestilentiales.

Rñ. cõis. ¶ Auctores medicie capiũt sepe istos termios vt synonimos: lz ẽt ẽm intentionẽ eoꝝ differant aliquãtulũ. Tamẽ vt eorũ itelligẽtia quãtũ ad deriuationis significationes ⁊ descriptiones habeaꝶ: de illis succincte dicẽdũ ẽ iuxta sniaz prin. p̃ma fen doc. 6. cap. 5. dicentes. De noibꝰ nõ disputemus: sed intẽtiones ⁊ differentias intelligere debemus.

2. q̃situm. ¶ Unde dicitur pestis seu pestilen. epidimia: ⁊ endimia.

Quidam. ¶ Quidã dixerũt. pestis seu pestilẽtia dr̃ a depascẽdo: q2 corpora depascit deuorat ⁊ interimit. Dr̃ ẽt lues a labe vel luctu: dr̃ ẽt iguinaria, q2 in iguinibꝰ cõmuniter apparet.

Epidimia aũt dr̃ ab epi qđ ẽ supra ⁊ dymos populus q2 desuꝑ veniẽs inficit populuz.

Endimia vere dr̃ ab en qđ ẽ infra ⁊ dymos populꝰ q2 ab inferioribus veniens inficit populum.

3. q̃situm. ¶ Quid est pestis seu pestilẽ. epidimia: ⁊ endimia.

Quidam. ¶ Quidã dixerũt. Pestis est dispõ venenosa ĩ aere cõtingens ad quam sequiꝶ morbus pestilentia. dictꝰ. vñ pestilẽtia est actꝰ seu effectus pestis.

Alij. ¶ Alij dixerũt. Pestilẽtia est mutatio aeris ĩ corruptionẽ ⁊ putredinẽ ⁊ pessimã quãtitatẽ. ꝑꝑ egressionez eius a tempamento in substãtia ⁊ qualitate vlr multũ pestifera (vt dicunt alij. Pestis vero ẽ effectus eius.

Aliqui. ¶ Aliq vero tenuerũt pestẽ ⁊ pestilentiã nõ differre: vt pz ex diffinitiõe ab illis assignate peste seu pestilentie.

Epidimia est morbꝰ multiplex subito vno ⁊ eodẽ tempore multis ingruens hominibus.

Endimia aũt differt abˢ epidimia ẽm predictos ex parte cause dicentes.

Epidimia est morbus a radice supiori ꝓcedens: vt supra dictuz est.

4. q̃situm. ¶ Quid importat mortalitas.

Quidam. ¶ Quidã dixerũt. Mortalitas ꝓprie sumpta dr̃ importare ꝑditionẽ multorũ hoiuz ac pluriũ in vna ciuitate loco vel ꝓuincia factã a mã acuta siue venenosa siue nõ venenosa: vtputa si ex peste aut disinteria aut ex quomorbo acuto aduenerit.

Alij. ¶ Alij restrinxerũt mortalitatẽ ad mortẽ ex pestilẽtia factã: vt colligiꝶ a p̃n. scđa fen p̃mi cap. de mutationẽ aeris cõtra naturã. duz diciꝶ. Mortalitas corumpit arbores ⁊ vegetabilia.

Uerũ supradicta descriptio data ẽ medicinalr̃. nominando subiectum humanum.

5. q̃situm. ¶ Quõ vocatur morbus pestilentialis.

¶ Quid sit morbus pestilentialis.

Gal. ¶ Galenus dixit ly modis a nobis vocaꝶ morbꝰ pestilentialis. 7. affo. 43.

Rñ. cõis. ¶ Rñsio cõis. Morbꝰ pestilentialis est morbꝰ qcũq́z ꝓcedens a peste seu pestilentia: vel ẽm alios.

Morbus pestilentialis est qui ingruit tꝑe pestis.

6. q̃situm. ¶ Que sint egritudines pestilentiales.

Rñ. cõis. ¶ Rñsio cõis. Egritudines pestilentiales sunt ille q̃ generalr̃ accidũt aliquo ãno hoibꝰ alicuiꝰ terre supple vel pluriũ terraꝝ ex mutatione aeris vel aquaꝝ vel ciborũ vel ex mutatione oĩum illorũ triũ simul: vt colligiꝶ a rabi. 23. suorũ affo. ꝑti. de mente Gal. suꝑ libro ventorũ ⁊ aquaꝝ ypocratis.

¶ Primum caplm De peste seu de pestilentia. Ordo ca.

¶ Prin. in hoc cap. in sex ꝑtes diuiso sic ꝓcedit.

In. 1. p̃mittit veritatẽ putrefactionis aeris sicut aq̃ (sicut aque.

In. 2. assignat cãm materialẽ putrefactionis aeris

In. 3. ponit causas putrefactionis.

aeris inferiores:

In. 4. aducit causas putrefactiõis aeris supiores.

In. 5. noiat causas putrefactionis aeris remotas ⁊ ꝓpinquas.

In. 6. adiungit modũ putrefactionis aeris ꝓpriuz. 1. psc apli

¶ Prin. in pria parte p̃mittens veritatẽ putrefactionis aeris sicut aque dicit.

SIcut qñq́z accidit aq̃ de alteratione in qualitate sua ad calorẽ ⁊ frigus. ⁊ de alteratiõe in natura sua ad ꝓfundationẽ ⁊ ad putredinẽ sicut qñ ipsa ꝓfundatur ⁊ fetet ⁊ putresit. Auic.

Sic quãdoq́z accidit aeri illđ qđ docuimꝰ te in lib. vniuersalium.

¶ Dictũ Prin. de veritate putrefactiõis aeris sicut aq̃ sic declaraꝶ. (Sicut qñq́z accidit aq̃ de alteratiõe). i. sicut aq̃ qñq́z alteraꝶ (in q̃litate sua ad calorẽ ⁊ frigꝰ) cõtra eoꝝ nãz. Et sicut qñq́z accidit aq̃ (de alteratiõe). i. sicut aq̃ qñq́z alteraꝶ) ĩ nã sua). i. in sui sba (ad ꝓfũdationẽ ⁊ putredinẽ) ꝯ nãz suã (sicut qñ ipa ꝓfũdaꝶ). i. ꝑmutaꝶ ad ꝑtes ꝓfundas ⁊ minimas (⁊ fetet ⁊ putresit) ꝯ nãz suã. (Sic qñq́z accidit aeri illđ (. i. aer qñq́z alteraꝶ ĩ q̃litate sua ad calorẽ ⁊ frigꝰ ꝯ nãz suã ⁊ qñq́z alteraꝶ ĩ sui nã. i. ĩ sui substantia ad ꝓfundationẽ: ⁊ putredinẽ sicut qñ ꝓfundaꝶ in ꝑtibꝰ suis ꝓfundis ⁊ minimis ⁊ fetet ⁊ putresit ꝯ nãz suꝑ (sicut docuimus te in libro vliũm) i. ĩ prĩo cano. loco statim citãdo. Glosa.

¶ Dictũ hoc prin. ꝯfirmaꝶ ꝑ aliud dcm̃ eiꝰ fen scđa p̃mi. doc. ij. sum. 2. ca. 9. de mutatõibꝰ aeris ꝯ nãz ĩscripto ibi. Mutatiões aeris nãz egrediẽtes sunt. Aut ꝑ ꝯuersionẽ scđz ĩ q̃litatibꝰ suis. Aut ꝑ ꝯuersionẽ in sba aeris scđz. Qđ võ ĩ eiꝰ q̃litatibꝰ existit. i. (nẽ ĩ sba aeris scđz. mutatio aeris ĩ suis q̃litatibꝰ ẽ vt ẽm caliditatẽ aut friditatẽ ꝑueniat ĩtollerabilẽ: ĩ tãtũ vt ꝑ ipam merensis ⁊ generatio corrũpaꝶ. Et hec gđẽ mutatio. Aut est ꝯuersio hõgenea: sicut rabiositas estatis cũ fortior fit. Aut cõuersio ꝯria sicut malitia frigoris in estate: q̃ ꝓpter aliqđ accidens euenit. Auctas. Prin.

Qđ vero in eius substantia existit. i. mutatio aeris in sua substantia est: vt eius substantia ad malitiam cõuertaꝶ: nõ ideo ꝙ aliqua suarũ qualitatuz valde fortior facta fuerit ẽm augumentuz vel diminutionem: ⁊ hoc est pestilentia: ⁊ est putrefactio que accidit aeri silis putrefactioni aq̃ remolutionis fetide.

¶ Si qr̃. 1. cur p̃n. dcl'at altarões aerꝫ ꝑ alta. aq̃. 1. q̃situm. Rñ. Ulc.

¶ Diciꝶ primo. Prin. declarat has alterationes in aere sibi similes in aqua nobis manifestiores. Rñ. Litr.

¶ Diciꝶ scđo Prin. declarat ambas alteratiõis in aere per cõsimiles alterationis aque: q2 aqua est nobis magis nota q̃z aer: nam antiqui aerẽ appellant vacuũ. 2º. de anima. ideo alterationes ipsius aque videntur nobis notiores alterationibus aeris.

¶ Si queriꝶ scđo. Quid intelligit Prin. per ꝓfundationem aque ⁊ aeris in ꝓposito. 2. q̃situm. Rñ. Ulc.

¶ Diciꝶ prĩo. Profundatio aque ⁊ aeris in hoc ꝓposito est detentio eorũ aut cõculcatio in tali loco ꝙ nõ libere euẽtanꝶ ⁊ purificanꝶ a sole ⁊ a vẽtis. nõ mirum. ergo ꝙ tunc fetent ⁊ putrefiant. Rñ. Litr.

¶ Diciꝶ scđo. Profundatio aque ⁊ aeris ad hoc ꝓpositum nõ est nisi passio istorũ ẽm substantiã suaz quo ad oẽs eoruz partes: tã formales q̃z mãles que passio est ipsorum putrefactio: ad quã seqꝰr fetor:

¶ Prin.

¶ Prin. in scđa parte assignans causaȝ materialē putrefactionis aeris sicut aque dicit.

¶ Et sicut aqua ñ putrefit vllo modo ꝓpter suā simplicitatē. Jmo ꝓpter illud qđ admiscet̄ ei de corꝑibus terrenis malis q̄ ꝑmiscentur ei: ⁊ accidit toti qualitas mala. Siļr aer non putrefit vllo mō ꝓpter suaȝ simplicitatē. Jmo ꝓpter illud qđ ei admiscetur de vaporibus malis q ꝑmiscēt̄ ei: ⁊ accidit toti qualitas mala.

¶ Dictū Prin. de causa materiali putrefactionis aeris sicut aque declaratur sic.

(Sicut aqua nō putrefit vllo mō). s. putredine ꝓꝓe dicta q̄ sit sibi forma (pp suaȝ simplicitatē). i. tanq̄ȝ elemētū simplex ⁊ purū. (Jmo pp illud qđ admiscet̄ ei de corꝑib⁹ terrenis malis q̄ ꝑmiscent̄ ei). i. sed aqua putrefit īproprie pp aliquas res terrestres malas q̄ sibi admiscent̄ ad minima eius. (⁊ accidit toti). i. cōposito ex aqua ⁊ hmōi vaporib⁹) q̄litas mala) idest putredo: vel (qualitas mala) idest calor putredinalis. (Similiter aer nullo modo putrefit) scilicet putredine ꝓprie dicta que sit sibi forma (pp suam simplicitatē). i. tanq̄ȝ elemētū simplex ⁊ purum (Jmo pp illud qđ admiscetur ei de vaporibus malis). Jmo. s. aer putrefit improprie pp vapores malos ei ad minima ꝑmixtos (⁊ accidit toti). s. illi aggregato ex aere ⁊ malis vaporib⁹ (qualitas mala). i. putredo seu calor putredinalis: vt patebit ex alio textu prin. nunc citando.

¶ Dictū hoc prin. ꝯfirmat̄ ꝑ aliud dictuȝ eius loco supra allegato vbi dixit de aere de quo hic intelligebat. Nos nāq̄ȝ cū aerē dicimus nolumus dicere aerē simplicē, qm̄ ipse nō est aer q nos circūdat. ⁊ si inuent⁹ fuerit purus: fortasse erit alius. postea dixit Cum aūt aerem dicimus: nolumus dicere nisi corpus in sua substantia cōmixtum: vt statim dicet̄.

¶ Si q̄rit̄ prīo. Quis est aer. q̄ aq̄: q nō putrefiūt.

¶ Dr̄ ad hoc a pri. loco circa lr̄aȝ citato. Ipse enim scȝ aer ⁊ vnūquodq̄ȝ simpliciuȝ modoruȝ nō putrescūt: sed aut in sui qualitate: aut in sui substātia in aliud simplex cōuertit̄: sicut aqua cōuertit̄ in aerē. Et hoc ē qđ dicebat prin. in p̄senti parte. Sicut aq̄ nō putrefit vllo mō ꝓpter suā simplicitatē. Simiļr aer nō putrefit vllo mō ꝓpter suam simplicitateȝ.

¶ Si q̄rit̄ scđo. Quis ē aer: q̄ est aq̄: qui putrefiūt.

¶ Dicitur a Prin. vbi supra. Aer qui putrefit ē corpus cōmixtum ex aere certificato ⁊ partib⁹ aqueis vaporosis ⁊ partib⁹ terreis in fumo ⁊ nubibus surgentib⁹ ⁊ ꝑtib⁹ igneis. ⁊ nos nō dicim⁹ illū aerē nisi q̄uo dicimus aquaȝ maris aut lacuū aquam: lȝ nō sit aqua pure simplex: sed mixta ex terra aere ⁊ igne sed superans in ea est aqua. Et hoc est qđ dixit p̄n. in p̄senti parte. Jmo aqua putrefit ꝓpter illud qđ admiscetur ei de corporibus terrenis malis ⁊c. Similiter aer putrefit ꝓpter illud qđ cōmiscetur ei de vaporibus malis.

¶ Prin. in tertia parte ponēs causas putrefactionis aeris inferiores: vnā distantē ab aere qui putrefit: ⁊ duas sibi ꝓpinquas dicit.

¶ Et q̄nq̄ȝ illud est causa ventorū differentiū ad locū bonū fumos malos ex locis fetidis ī qb⁹ sunt vales ꝓfunde ⁊ corp̄a exsiccata in p̄lio: aut ocissa nō sepulta: neq̄ȝ tumulata.

Et fortasse cā isti⁹ est ꝓpinqua loco in quo venit.

Et q̄nq̄ȝ accidunt putredines in interioribus terre ꝓpter causas quarū euentus ignorat̄: ⁊ nocere faciunt aquam ⁊ aerem.

¶ Prima cā putrefactionis aeris distans ab aere q inficitur sic declaratur. — Glosa: Prima cā

(Et q̄nq̄ȝ illud (. i. putrefactio aeris (est causa). i. ꝓpter causam (ventorum defferētiuȝ ad locū bonū) scilicet sanum prius nō infectuȝ (fumos malos) aut corruptos (ex locis fetidis in quibus sunt vales ꝓfunde). s. aeris grossi. ⁊ turbidi: vel plene aqua fetida. vel aquis stantibus ⁊ corruptis (⁊ corpora exsiccata in prelio) per ignem aut solem (aut occissa) vel aliter mortua (nō sepulta neq̄ȝ tumulata) que remanent in aere suspensa: aut humī ꝓstracta.

¶ Scđa causa putrefactionis aeris ꝓpinqua loco in quo venit sic declaratur. — Scđa cā.

(Et fortasse). i. aliq̄n (causa) putrefactionis aeris (ē ꝓpinqua loco in quo venit) illius aeris putrefactio sicut sunt male fouee plurimi fetoris. paludes corrupte. fossata castroruȝ vel bonarum vilaꝝ ad que defluunt īmondicie tam latrinarum q̄ȝ coquinaꝝ. ⁊ sicut latrine clause nō habentes aliq̄ȝ euentationē. sicut antre corrupta. ⁊ sicut cloacha vna diu clausa. postea aperta.

¶ Tertia cā putrefactōis aeris ꝓpīqua loco in quo venit sic declaratur. — Tertia cā.

(Et q̄nq̄ȝ accidūt putredines in interioribus terre) que. s. sunt causa putrefactōis aeris (pp causas quarum euentus ignoratur). s. a nobis q: nō cognoscimus aliquo sensu exteriori calorem extraneum illic latitantem. nec humidum qđ ibi putrefit (⁊ nocere faciunt aquam ⁊ aerem) Hoc est putredines horuȝ erumpentes versus superficieȝ terre aliq̄n inficiunt aquam ⁊ aerem. ⁊ nocere faciunt nō parum hoīb⁹ inficiendo humores ac eorum sp̄ūs. vt colligitur in textibus nunc citandis.

¶ Dcm̄ hoc Prin. cōfirmat̄ per dicta Gal. primo de dif. feb. cap. 4. ibi. — Auctas. Gal.

Principium aūt putredinis aeris est multitudo aliquorum corpoꝝ mortuoruȝ: ⁊ non conbustoꝝ vt in prelijs consuetum est: vel ex gurgitibus quibusdam aquaꝝ vel stagnoꝝ vaporantibus hora estatis. Fortasse aūt ⁊ s̄m continnitatem ex etiopia influxerunt quedam putrida inq̄inamēta apta habentibus corpora ledi ab ipsis futura cause febris.

Confirmat̄ etiā per dcm̄ Prin. tertia fen primi doctrina quinta cap. singulari ibi. — Auctas. Prin.

Multotiens quoq̄ȝ est principium corruptionis ab ipso aere. ꝓpter illud qđ ei aduenit ex corruptiōe vicinantium aereum. aut pp rem celestem cuius qualitas nō est hoīb us cognita.

¶ Ex tribus causis putrefactionis aeris a Princ. aductis colligenda sunt tria huic ꝓposito attinētia que in geminata huius ꝑtis expōne sunt aducta. — Utilitas.

¶ Si queritur primo: circa primam cām. Q̄uo locus infectus possit infici ꝑ ventum alterius loci infecti ibidem pulsum licet distantem. — 1. quesitū.

¶ Dr̄ de mēte Gal. Qđ aer infectus vt in littera dicitur possit ꝑ ventū defferri ad loca nō prius īfecta multum distantia: ⁊ sic inficere illa narauit Gal. Innuens q: lȝ aer p̄ns vnius ꝓuincie nō sit in se infectus. tn̄ principiuȝ corruptiōis eius est ex corruptione aeris alterius ꝓuincie: sicut contingit q̄n ex etiopia fluxerunt ad ꝑtes grecoꝝ quedā inq̄namēta putrida. i. quidā vapores putridi apti inducere. ⁊ inducentes pestilētiā: ⁊ hoꝝ defluxus ⁊ duct⁹ fuit mediātibus ventis ab illa ꝓuincia infecta spirantibus. — Rñ. Gal.

¶ Si querit̄ scđo circa scđaȝ cām. Que est cā pestis ꝓpinqua loco in quo venit. — 2. Quesitū

¶ Dicit̄ ad hoc. Loca in quibus venit pestis aliquādo inficiūtur a causa pestis: que causa est illis locis ꝓpinqua. Inficiunt̄ enim q̄nq̄ȝ loca ex aptione aliquoꝝ meatuū ꝓpiquoꝝ veniētiū ab āntris subterra — Rñ. Litr.

neis in qbus erāt ꝯclusi vapores putridi q veniētes ad aerē locoꝝ ꝓpinquoꝝ inficiunt illa.
Hoc idē possꝫ ꝯtigere ex vaporibꝰ ⁊ fumis malis ab aliquo puteo diu clauso. ⁊ postea apto erūpentibꝰ sicut patuit in aptione putei longo tpe clausi in agro placentino in monte pomerio dicto.

3. quesitū. ¶ Si querit tertio circa tertiā cām. Qūo accidūt putredines in interrioribus terre.

Rñ. Litr. ¶ Dr ad hoc. Qñqꝫ accidūt putrefactiones in interioribus terre. s. cauernis puteis criptis. ⁊ ātris qñ diu fuerūt copte. ⁊ nō euētate, qꝛ tūc aer ⁊ aqua cū vaporibus inclusi in illis terre visceribus recipiunt qualitatē illius terre venenosaꝫ. que ꝓueniens ad locum nō infectum inficit illum.

4. quesitū Rñ. ¶ Si querit quarto circa scdaꝫ cām: De qbꝰ ignorat euētus cāꝝ putredinem aeri inducentium.

So. Litr. ¶ Dr ad hoc: Euētus istaꝝ cāꝝ ignorat a medico i qꝫtū medicꝰ lꝫ forte iste cāe sint astronomo cognite. Rō est. qꝛ ꝓueniūt a cāis celestibꝰ: aut ab alijs quibusdā cāis ipsi medico ocultis: vtputa a formis specificis. Uel euētus istaꝝ cāꝝ ignorat ēt ab astrologo. Rō est qꝛ concluso aliqñ aere cū vaporibꝰ terre fiunt corruptōes multe quaꝝ cā nō plus est scita qꝫ sciat: qꝛ hoc mirtū puta napellꝰ est venenosuꝫ.

5. quesitū, Rñ. ¶ Si querit qnto circa tertiā cām. Qūo ille putredines faciunt nocere aquam ⁊ aerem.

So. Litr. ¶ Dr ab hoc. Jlle putredines faciūt nocere aquā ⁊ aerē respectu eoꝝ q illā aquā bibūt. ⁊ illū aerem inspirant. qꝛ aer ⁊ aqua. ⁊ vapores eoꝝ venenosi ꝓuenientes ab interioribus illius terre ad istos inficiuntur illos. Et sic illa. s. aer a aqua nocent eis. Sicut reperit accidisse ex apertura quorūdam puteoꝝ qui lōgo tpe steterunt reclusi. Jllis. n. apertis exiuit aer ita putridus qꝙ statiꝫ occidit illos qui erant pñtes: ⁊ citius qꝫ venenū. Hoc idem cōtingere posset ex aptione sepulcroꝝ diu clausoꝝ.

4. ps capli ¶ Prin. in quarta pte aducens cās putrefactionis aeris supiores dicit duo simul legenda.

Auic. ¶ Et principium omnium horum sunt forme ex formis celi facientes esse necessarium illud cuius aduentus ignoratur.

Licet sint quidā hoīuꝫ qui dixerint in eo aliquid nō proportionatum ad causam eius.

Glosa. ¶ Primum dictum de formis celi que sunt principium pestis sic declaratur. (Principium) i. causa prima (omnium hoꝝ). s. putrefactionis aeris in sui substantia. ⁊ morboꝝ pestilentialiū inde contingentiuꝫ (sunt forme ex formis celi). i. quedā determinate cōstellatōes (faciētes necīuꝫ esse illud) i. habens effectum (cuius euentus ignoratur). i. inducētes in passis dispositis nō voluntarie neqꝫ cōtingenter sꝫ necessario vt agens nāle: cuius aduentus nō cognoscitur a priori per cām: precipue a medico inqꝫtum medicus: lꝫ sciant forte ab astronomo cognoscente cōiunctiones q̄ sunt cāe hoꝝ oīuꝫ vtputa cōiunctio martis cū saturno. ⁊ alie de quibus alibi.

Auctas. Prin. ¶ Dictum hoc Prin. cōfirmatur per aliud dictum eius tertia fen primi doctri. 5. cap. singulari supra aductū vꝫ. Multotiēs est pricipiū corruptionis aeris ab ipso aere ꝓp rē celestem cuius qualitas nō est hoībus cognita. Qūo hoc dcm̄ possit ampliari ad stellas astrologis incognitas dcm̄ est in geminata huius partis expositione.

Glosa. ¶ Scdꝫ dcm̄ aliquoꝝ nō verā cāꝫ assignātiū sic declat. (lꝫ sint qdā hoīum phoꝝ vl' medicoꝝ (q dixerūt i eo). s. i hoꝝ aduētu (aliqd ñ ꝓportionatū) vel nō ptinens (ad cāꝫ eius) assignātes nō causaꝫ ꝑ cā de quibus alibi.

¶ Dictū hoc pōt confirmari per dicta aliorum loquentium de causis effectuū consimiliter. Auctas.
Empedocles dixit litem esse causam pestilētiaruꝫ ⁊ mortalitatum.
Alij dixerunt: fata esse omnium hoꝝ causam: Alij aliter: de quibus statim.
¶ Qūo hoc dictū possit verificari a medicis ⁊ a loquētibus de imaginibus dcm̄ est in gemiata huiꝰ loci expositione.

¶ Si querit primo. Que sunt illa oīa quorum forme celi sunt principium. 1. Quesitū Re. so. cit.
¶ Dicit ad hoc scdm huius littere expositiones.
¶ Forme celi. i. determinate cōstellationes sunt principiū oīum istoꝝ. s. cadauerū in prelijs occisorū: qꝛ ordinationes hominuꝫ ad hec prelia sunt ex aliqua constellatione.
¶ Ul' fore celi sꝫ pricipiū oīuꝫ istoꝝ. s. valiū ꝓfūdarū ⁊ corruptionū aqꝝ illꝫ: qꝛ talia dpēdēt ab astris.
¶ Uel forme celi sunt principiū oīuꝫ hoꝝ. i. corruptionū in visceribꝰ terre: qꝛ oīa ista habēt determinatas significationes in celo sm astrologos q reducunt omnes effectus inferiores i motus superiorū de quibus fuit haly albaragel.

¶ Si querit scdo. Qūo cognoscit illud. i. pestis cuius aduētus ignoratur. 2. Quesitū Re. so. vlt.
¶ Dicit primo ad hoc a quibusdā sic. Jllud cognoscit a posteriori ꝑ officiū eius: vtputa ꝑ turbulētiā ⁊ grossitiem aeris ⁊ fetorem eius ⁊ per multitudinē egrotātiū atqꝫ morientiū his morbis pestiferis. Sol. Litr.
¶ Dicit scdo ab alijs cognitio pestis seu aeris pestiferi difficilime cognosci pōt a priori qꝛ pestis vtplurimum peruenit a mutatione aeris in sua substātia que fit a qualitate occulta: sine excessu alicuius qualitatis sensibilis. Sed cognosci pōt a posteriori per experientiam: de qua alibi ad hoc propositum.

¶ Si querit tertio. Quid est illud nō ꝓportionatum ad cām pestis dictum ab alijs. 3. quesitū. Quidam.
¶ De primo a quibusdā dicētibus: qꝙ terra non posset sufficere ad multiplicationem animaliū: nisi pestis quandoqꝫ accideret.
¶ Dicit scdo ab alijs dicentibus celum qñqꝫ a proprio cursu deuiare: sic ⁊ planetas in celo: vt de sole legitur in fabula phetontis. Alij.
¶ Dicit tertio ab auctoribus imaginū sm qꝙ notatū est in geminata huiꝰ partis expositione.

5. ps cap. ¶ Prin. in quinta parte nominans causas putrefactionis aeris remotas ⁊ propinquas dicit.

Auic. ¶ Jmmo opꝫ vt scias qꝙ pria cā longinqua ad illud sunt figure celestes: ⁊ causa propinqua sunt dispositiones terrestres.

Glosa. ¶ Dictū prin. de causis remotis ⁊ ꝓpinqs putrefactionis aeris sic declarat. Nō opꝫ vt credas predictis in assignatiōe cāꝝ oīuꝫ pdictoꝝ. (Jmmo opꝫ vt scias qꝙ pria cā longinqua) seu remota siue vlis (ad illud). i. putrefactionem aeris ⁊ aduentū pestilentie (sunt figure). i. cōstellationes celestes: quāuis interdū nos eas ignoremus: (⁊ causa ꝓpinqua) i. cause particulares (sunt dispōnes terrestres) ⁊ corruptiones aeris: ⁊ aquaruꝫ ⁊ vegetabilium quibus alluntur bestie ⁊ homines.

Auctas. ¶ Dictū hoc prin. pōt confirmari per dicta Gal. ⁊ prin. supra ad hoc propositum citata. que adhuc replicentur.

1. Quesitū ¶ Si querit prio. Que sunt iste figure celestes seu influxus celestes. que sunt cā longinqua seu remota vel prima aut vniuersalis ad illud.

Rñ. Sol. astr. ¶ Dicit diuersimode a diuersis astrologis diuersa nō aduersa dicentibus.

Quidam. ¶ Quidam dixerunt. Cause istorum sunt quedam

dam constellationes siue coniunctiones: sicut sunt coniunctiones infortuniorum saturni ⁊ martis: ⁊ precipue saturni in domo humana: Precipue in geminis ⁊ Uirgine: ⁊ maxime quando non sunt impedita a fortunijs. Joue Uenere ⁊ pcipue Joue.
Aliqui. ¶ Aliqui dixerunt. coniunctio Jouis ⁊ Martis in signo calido ⁊ humido est de inducentibus pestilē/tiam eo quod Jupiter calidus ⁊ humidus subleuat mltos vapores ⁊ malos a terra ⁊ aqua. quos mars calidus ⁊ siccus inflamat ⁊ ignit quibus postea aer immutatur.
ij. ¶ Alij dixerunt pestem causari ex eclipsibus lunari/bus. coniunctione planetarum. maxime Saturni ⁊ Martis cum stellis fixis. Aut adunatione ipsorum in aliquo signorum humanorum. ⁊ proprie cū pualent in domo vite in aliqua cōiunctione maiori. vel aspectu vel reuolutione anni mondani inducentib⁹ prauas temporum constitutiones: vnde tpa in essentijs ⁊ naturis suis pmutantur.

Questitū ¶ Si queritur scdo. Que sunt dispōnes terrestres
so.citr. ad illud facientes.
¶ Dicitur primo sic. Dispositiones terrestres. i. exa/lationes ⁊ vapores terrestres ad minima diuisi cuz ipso aere ipsum superflue humectantes ⁊ putrefaciē
Aliter. tes sunt causa ad illud propinqua ⁊ particularis.
¶ Dicitur secūdo sic. Dispositiones terrestres idest dispositiones terre aque ⁊ aeris: que omnes dicun/tur terrestres vt distinguuntur contra celestes sunt cause ad id propinque idest particulares. quoniam
ps capl'i ista elementa sunt infecta mala qualitate pestifera.
Auic, ¶ Princeps in sexta parte adiungens moduz proprium putrefactionis aeris dicit.

¶ Et quando virtutes agentes celestes ⁊ virtu/tes patientes terrestres necessario faciunt hume/ctationem vehementem aeri expellun ur fumi et
Glosa. vapores ad ipsum: ⁊ sparguntur in ipso ⁊ putre/faciunt ipsum cum caliditate debili.

¶ Dictuz Prin. de mō putrefactiōis aeris pprio sic dclat. (Qū virtutes agētes celestes). i. cāe acti/ue celestes ⁊ superiores. ⁊ virtutes patientes terre/stres. i. cause passiue terrestres ⁊ inferiores necessa rio faciunt humectationē vehementē aeri. i. vehe/mēter humectāt aerē nos circundantem vel nobis primum (expellunt). i. impellunt ad eū (fumi ⁊ vapores) ⁊ exalatiōes (⁊ spargunt in ipso) ad minima eius (⁊ putrefaciūt ipsum cū caliditate debili) non sufficienti purificare hūc aerē: ⁊ ipsum emundare a fumis ⁊ a vaporibus. Modo obtusa illa caliditate debili a multo humido: tūc supple si aer pestilis: vt
Auctas. Prin. coligitur a Prin. statiz citando.
¶ Dcm̄ hoc Prin. confirmat per aliud dcm̄ eius in quo assignauit vnū modum putrefactiōis aeris sic. Hic ergo aer putrefit qñqz ⁊ cōuertit eius substan
Verificatio. tia i maliciā: sicut aqua lacunaꝝ qñqz putrefit: ⁊ cōuertit eius substantia ad eam.
¶ Dcm̄ hoc Prin. de mō putrefactionis aeris pro/prio verificatur intelligēdo de vtraqz caliditate: tā celesti: q̄z elementari. qꝛ si aliqua istaꝝ sufficeret ae/
Questitū rem deputare: nō putrefieret aer ille.
Ꝛñ.citra. ¶ Si querit prio. Qūo virtutes celestes. ⁊ dispo/sitiones terrestres putrefaciunt aerem. ⁊ alia.
dictum. ¶ Df ab expositoribus tria circa hoc dicentibus:
¶ Uirtutes celestes. ⁊ dispōnes terrestres sunt cau/sa istorum qꝛ faciūt humectationem multam in ae/re: quo fit vt putridi vapores in aere multiplicant. ⁊ ipsum putrefaciūt cū debili caliditatis gradu.
dictum: ¶ Uirtutes celestes ⁊ dispositiones terrestres aliqñ corrumpunt aquam a qua vapores corrupti et ad aerem eleuati ipsum inficiunt ⁊ corrumpunt.
¶ Uirtutes celestes ⁊ dispositiones terrestres aliqñ 3. dictum. inficiunt vegetabilia que postmodum in cibo sum/pta inficiunt corpora illis vescentia spūs ⁊ hūores inficiendo atqz corrumpendo.

¶ Si queritur secundo. A quibus proueniat putre 2. Questitū factio in aere de qua intelligitur in littera. Ꝛñ. citra.
¶ Dicitur ab expositoribus tria ad hoc dicētibus. 1. dictum.
¶ Putrefactio ista puenit in aere ex mutatione ei⁹ preternaturaz in suis qualitatibus: vt colligitur ab Auerro. 6. collz. vltimo capitulo. ⁊ maxime quan/do mutatur aer ad caliditatem ⁊ humiditatē. vt ex/presse colligitur a Galeno primo feb. cap. 3. Hoc autem potest dupliciter cōtingere.
¶ Uel ex sola mutatione ad caliditatem ⁊ humidita 2. dictum. tem sufficientes ad inducendam putrefactionez in humoribus: ⁊ precipue in humoribus cordis: vt vi/det velle Gale. primo feb. cap. 3.
¶ Uel ex predicta mutatione in calido ⁊ humido cō 3. dictum. iuncta cum permutatione aeris in substantia: qudo videtur insinuare Prin. in isto textu.
Et quando necessario faciunt virtutes ⁊c. Uult ta/men q maior sit excessus in humiditate q̄z in caliditate: vt patet in fine illius textus ibi: ⁊ putrefaciunt ipsum cum caliditate debili.
¶ Quod autem mutatio aeris ad calidum ⁊ humi/dum sit dispositio ipsius ad putrefactionem in substātia eius colli a Prin. scda fen. 1. doc. 2. c. 4. dū dicit. Et ex cplonibus aeris dignior vt ꝯuertat ad putrefactionē est calidi ⁊ hūidi aeris cōplo.
¶ Questiuncule circa hoc caplm soluēde colligētur in qōnibus huius cap. attinentibus.

¶ Secundum caplm. De signis pestis seu pesti/lentie aeris.

¶ Pri. in hoc cap. I duas ptes diuiso sic pcedit. Ordo. 2. c: In pria agit de signis pestilētie q̄ currūt cursu causarum pestilentie siue agit de his que sunt signa et cause ipsius pestilentie.
In scda agit de his q̄ sunt solūmō signa: seu agit d signis pestilētie q̄ sunt sm semitā societatis cāe.
¶ Prin. in pria parte agens de his que sunt signa 1. ps. cap. ⁊ cause pestis dicit.

Signa que significāt pestilentiā d rebus que currunt cursu causarū sunt verbigratia. Auic.

¶ Dcm̄ hoc Prin. sic declat (signa que sigant pesti Glosa. lentiā de reb⁹ que currunt cursu cāꝝ). i. que actiue cōcurrūt ad inducendam pestilentiam (sunt verbi/gratia septem dicenda.
Uel signa pestē significātia que currūt cursu cāꝝ) i. q̄ sunt vel signa ⁊ cāe (sunt verbigrā (q̄ttuor significātia pestē in q̄ttuor tpibus anni cōtingentem.
¶ In prima particula ponēs signa pestis vernalis: vel signa pestis cōmunia dicit. Auic.

¶ Quādo videris aerē alterari in die vno mul/totiens: ⁊ clarificatur aer die alio: ⁊ orit sol clarus ⁊ conturbatur die alio: ⁊ oritur in velamib⁹ nebule que ē vt puluis: tūc iudica q pestilētia accidet. Glosa.

¶ Dictuz hoc Prin. sic declat (qñ videris aerem) nos circūdantem (alterari in die vno multotiens) s. a caliitate in fridirate: ⁊ ecōtra qd puenit eā debilitatis virtutis (⁊ clarificatur die alio) a turbulen/tia ad claritatem: ⁊ econtra quod prouenit ex mul/titudine vaporum (et oritur sol clarus) quia scilicet clarificatur sol aliquo die integro (et contur/batur die alio) scilicet die sequenti (et oritur in

velaminibus nebule).i.oritur obscurus velatus ī velamine nubis(que est vt puluis):i.sicca puluerulē/ta sequēs multitudinē vapoꝝ vsqꝫ ad sero(tūc iudica ꝙ pestilētia accidet).s.cito vt patebit ex ratione circa hoc nunc adducenda.

Ratio. ¶Dictum hoc Pri.sic verificatur.qꝛ hec varietates siue sint in vna die:siue sint in diuersis dieb⁹ significat debilitatē virtutis ꝛ multitudinē vapoꝝ pmixtoꝝ aeri ad minima eius.ꝛ sic indicant infectionē ei⁹ ꝛ ꝯñter pestē venturā. Pestis aūt p hoc signum indicata veniet cito.i.in eodē tpe in quo apparent hm̄oi variatiōes:aut in tpe īmediate sequēti fm diuersitatē illoꝝ vaporū in multitudie ꝛ malitia.

Auctas. Isach. ¶Dictū hoc Pri.ꝯfirmatur p dcm̄ Isach qui d huiusmōi signis ꝛ causis pestis dixit q̄ttuor.vnū quorum satis ad hoc ꝓpositum est hoc.

Vere accidēte pluuiali ꝛ turbido cui⁹ ꝯturbatio nō dissoluitur.2.3.4.5.6.aut.7.die raro fiūt febres pessime:nō fm hūores:sꝫ plīme nascunt variole ꝛ pustule multe:ꝛ tūc plīme oriunt mortales pestilētie.

¶Quō distinctius intelligatur ꝛ verificetur hoc dictuꝫ pꝫ in duplici huius partis expositione.

Quesituz. ¶Si q̄ritur qñ veniet pestis p hoc signū indicata.

Rñ.Citr. ¶Dr a predictis pestis per dcm̄ signū indicata accidit in tpe pñti.i.in tpe illo anni in quo apparēt iste aeris mutatiōes vt puta in vere:vel accidet in tpe subsequēti.s.in estate:qꝛ p̄dicta ꝯstō sigat in aere eē copiosaꝫ vapoꝝ multitudinē.ꝛ cū ea fore calitatez putrefacientē nō resoluētē.hoc signū nō solū est verum in tpibus p̄dcis:sed est veꝝ quocūqꝫ tpe anni accidat mutatio aeris p̄dcā. Ita ꝙ si accidat i yeme pōt sigare pestilentiā in vere sequēti:aut ꝙ accidet in ipsamet yeme fm q̄titatē vaporū ꝛ violentiam ac malitiā ipsoꝝ. Jō fuit dictū ꝙ hoc signū est cōe pesti in quolibet tpe anni venture.

¶In scda ꝑticula ponēs Prin.signa pestis estiue dicit tria seorsum legenda.

Auic. ¶Pestilentiā aūt estiuā malā al's malignā significāt paucitas pluuie cum frigore in vere.

Glosa. ¶Primū dictū Prin.de signo pestis estiue sic declaratur(Pestilentiā estiuā).s.in estate venturā(magnā):qꝛ inuadētē mltitudinē hoīuꝫ al's(malignā) qꝛ paucissimi ex ea euadūt(significāt paucitas pluuie).s.in vere p̄teriti cū frigore in vere contra naturam ipsius veris.

Ratio. ¶Dictum hoc Prin.sic verificatur:quia paucitas pluuie in vere cum frigore in vere significat multitudinem vaporum in aere retentorum. Isti autem vsqꝫ ad estatez retenti eo ꝙ nō pluuit inficient aerē ꝛ tunc inducent pestem.

Quesituz. ¶Si queratur.Quomodo pestilentiā estiuaꝫ malam seu malignam significant ista duo.s.paucitas pluuie in vere ꝛ frigiditas in vere precedenti.

Rñ.citra. Dicitur sic.Estiuam pestilentiam magnam al's malignam:qꝛ est vera pestilentia ex multa aeris putredine significat paucitas pluuie in vere seu ver pauce pluuie:cū frigore ī ip̄o ve existe qꝛ ve exñte pauce pluuie tenentur materie vsqꝫ ad estatem a quib⁹ aer non potuit purificari tempore veris: eo ꝙ tunc nō pluuit.Et ideo adest frigus in vere:quia vapores illi aquei retenti redeunt ad frigiditatem eius naturalem.ꝛ sic infrigidant.Ab his autem duobus indisponitur aer ꝛ inficitur tēpore estiuo superueniēte tal'r vt pestis futura sit magna al' maligna.

Auic. ¶Et qñ estas est:al's non est vehemētis caloris ꝛ est vehemētis cōturbatiōis.hñs matutina alterata.ꝛ iam preterierūt in autūno subub ꝛ ignes ꝛ nezeich ꝛ alia:est signum pestilētie ꝛ aliorum.

Glosa. ¶Scōm dcm̄ sic declaratur.(Qñ estas est vehementis cal'tatis).i.est valde estuosa(ꝛ est vehemētis ꝯturbationis)in aere suo(hñs matutina alterata)ad frigus ex cā supradcā(vel alterata)sic ꝙ aer his horis est suffocatus ꝛ vt vulgus dicit estufatus(ꝛ iaꝫ preterierūt in autūno)sequēte hāc estatē ex alterationes ignee ante aduentū pestis sicut subub).i.radij ignis in aere accensi.ꝛ ignes.i.exalationes ignite ꝛ neisich.i.ignis per aerē descēdēs.ꝛ alia.s.ignita.s.comete.Hec oīa vicisim ꝯcurrētia sunt signū pestis.s.future ꝛ aliorum.s.morboꝝ pestilentialiū.ꝛ sunt ēt cōcausa dicte pestilentie.

Rō. ¶Dictum hoc verificatur: qꝛ illi ignes designāt hec fieri per dñiuꝫ alicuius astri siue planete maliuoli: cuius impssio ī aere īcipit appere tpe quo isti ignes sunt apti fieri.s.in autūno.Et eius impressio durat aliqñ tempore longo.

Quesituz. ¶Si queritur.Quō estas nō vehemētis caloris est vehementis conturbationis.

Quō matutina istius estatis sunt alterata.

Quo tēpore magis apparet conturbatio.

Rñ.citra. Ad primū. ¶Dicitur prīo sic.Estas non vehementis caloris ē vehemētis cōturbationis.i.vehemēter cōturbans homines.ita ꝙ ipsi absqꝫ perceptiōe cal'itatis ledētis stāt cōturbati inquieti voluētes se d figura in figurā absqꝫ alia corporali causa:sꝫ solū accidit eis illud:qꝛ aer cōturbat eos sua grossitie impuritate et putrefactione.

Ad scdm. ¶Dicitur scdo sic.estas ista hꝫ matutina sua alterata s.de cal'itate ꝓcedente ad friditatē maiorē cōsueta vel ei debita fm naturā suā ꝑꝑ cāꝫ de aere frigido veris supradictaꝫ.Vel hꝫ matutina alterata ab eo qd solebat hr̄e:qꝛ solebat habere frigidiora.ꝛ nunc habet calidiora.Cōmuniter tamen accidit ꝙ circa auroraꝫ frigus plus apparet:q̄uis sol sit nobis ꝓpinquior vt colligitur a pho.25.problematum particula problemate quinto.

Ad tertiū. ¶Dicitur tertio.Prefocatio p̄dicta ꝛ nocumēta aeris pestilentialis plus apparent in die q̄ꝫ in nocte: qꝛ homines in die sunt intēti circa alia negotia.Et nō considerant leuia nocumenta que fiunt in ipsis. Ecōtra autez homines in nocte nō potentes dormire considerant quecunqꝫ sibi accidunt: sicut accidit pho habenti apa in coxa:vt dicitur a Gal.in libro de motibus liquidis.

Auic. ¶Deinde quando multiplicatur auster:ꝛ conturbatur aer aliquot dieb⁹:deinde clarificatur post ebdomadam vnam:non supra:ꝛ accidit frigus in nocte:ꝛ prefocatio.ꝛ conturbatio.ꝛ cal'itas.tunc iā venit pestilentia.ꝛ expectantur febres pestilentie.ꝛ variole.ꝛ his similia.

Glosa. ¶Tertium dictuꝫ sic declaratur(deinde)idest post ver(quando multiplicatur auster)ventus meridionalis.ꝛ subsolanus ventus orientalis(ꝛ cōturbatur aer aliquot³ diebus in estate: propter multitudinem vaporum(deinde clarificatur post ebdomadaꝫ vnā nō supra)idest nō vltra ebdomodam vnam(ꝛ accidit frigus in nocte)scilicet ipsius estatis(ꝛ prefocatio)scilicet aeris vel anhelituum(ꝛ cōturbatio)ex malitia aeris atracti(ꝛ caliditas) circa pectoralia propter predicta: (tunc iam venit pestilentia) idest predicta significant pestem iaꝫ aduenisse:ex qua corruptione future sunt(ꝛ expectantur febres pestilētiales variole.ꝛ similia)idest morbili.ꝛ carbunculi:antraces.ꝛ fluxus ventris pestilentiales.

Ratio. ¶Dictum hoc Prin.verificatur sic.quia multiplicatio ventorum austrinorum: ꝛ subsolanorum post ver in principio estatis magis replent aerem vaporibus

bus. ⁊ in ſignũ hꝰ cõturbat aer ĩ eſtate ipa aliquot diebꝰ pp multitudinẽ vapoꝝ ab auſtro ⁊ ſubſolano inductoꝝ. Deide clarificatio aeris vna ebdomada ſigat ſubtiliationẽ illoꝝ vapoꝝ ⁊ pmixtionẽ eoꝝ ad minima cũ aere. Nõ clarificat aũt aer vltra ebdomadã. qꝛ tũc pſumeret de ɔſũptiõe illoꝝ vapoꝝ ſ3 aer iteꝝ cõturbat ſilr. ⁊ accidit frigꝰ in nocte. ſ. in eſtate. qꝛ trãſacta aliq̃ pte noctis cũ ſol eſt diſtãs a nobis. ⁊ calore ſolari in aere ipſo iã incipiẽte remitti vapores aquei qbꝰ aer ẽ plenus reducũt ſe verſus friditatẽ aq̃. ⁊ ſic aer tũc infridat ⁊ accidit ɔturbatio. ſ. aeris vel hoĩuz. ⁊ pfocatio in eis. qꝛ ipſi ſentiũt quodãmõ ſe pfocari corde nõ ſufficiẽter p illũ aerẽ euẽtato neq3 mõdificato. ⁊ calitas ſentit. ſ. iterius. licet forte exteriora fugiant.

Jſa. Dcm̃ hoc pn. ɔfirmat p dictuz Jſaac q aducens aliud ſignũ peſtis dixit.

Si hiems ⁊ ver talr fuerint. neceẽ eſt ſic ĩ eſtate aer turbidus ⁊ hũidus ⁊ nõ clarꝰ. ⁊ arboribꝰ ⁊ terre naſcẽtibꝰ dñat puluis. vñ fit cã in corpe gñans deſudationes. Corpa ẽt non ſudant nec humectant. ſicut ſolita ſunt in eſtate humectari naturalr.

Queſitum. Si querit. quomodo poſſit hoc ſignum breuius poni ⁊ verificari.

Rñ. Litr. Dr ſic. Qñ poſt ver ĩ pn. eſtatis mltiplicat auſter ⁊ ɔturbat aer ⁊c. Hoc ẽ qñ in pn. eſtatis dies erũt cali ⁊ noctes fride. ⁊ erit eſtuatio ſeu ebulitio ⁊ difficultas anhelãdi pp calitatẽ. tunc iudica adeſſe peſtẽ. Rõ eſt qꝛ aer groſſus ⁊ hũidus abſẽtia ſolis infrigidat in nocte. Quo fit vt aer intus includat in die. intuſq3 ſentiat. ⁊ cũ hoc ledat mẽbra ſpũalia ⁊ nos. Igit talis aer cõturbãs offendẽs q mẽbra ſpiritualia eſt cã motus pfocatiõis. nã cor ĩ eius atractione leditur. ⁊ ex hoc apparet homini q vix ab eo euentetur.

In tertia particula ponens ſigna peſtilentie autũnalis dicit.

Auic. Qñ multiplicantur royon ⁊ aſuhub in principijs autumni ⁊ in ebul. nam indicant peſtilentiam indicatione cauſe.

Gloſa. Dictũ hoc Prin. ſic declat. Qñ multiplicant royon alſ royoni). i. ſtele cadẽtes q̃ ſunt in motu. (et ſuhub alſ alſuhub. i. radij q ſunt velut ignis inflamãs in aere (in pncipio autũni ⁊ inebul). i. in mẽſe octobris (naz) ſi iſti ignes ſepe apparent (indicãt peſtilentiam indicatione cauſe). i. ſunt ſigna ⁊ cauſe ipſius peſtilentie.

Ratio. Dictũ hoc Prin. verificat: qꝛ hij ignes ſigñt vapores ſiccos ignitos eleuatos ad ſupremã aeris regionẽ in qua igniunt ſigñt ẽt mltos vapores ſiccos in aere nos circũdãte: qui ſunt cã ſiccitat3 aeris. iõ ſunt ſigna ⁊ cauſe peſtis. nam quia eueniunt in autumno ſignificãt complexionem autumni ſiccã que eſt complexio mala: cum autumnus debeat eſſe pluuioſus: vt ait Prin. 2. fen. 1. cap. proprio: vnde redditur aer ſubtilis aptus propter ſuam ſimplicitatez recipere impreſſiones ſuperiorum ⁊ ventorum malorum infectorum ⁊ vaporum putridorum.

Auc. Jſa. Dictum hoc Prin. poteſt confirmari per dictum Jſach tale. Antiqui ſunt concordati maxie Hippo. q ſi in quattuor temporibus anni aer corrumpitur. generãtur in illo anno peſtilentie ⁊ paſſiões mortales. Cũq3 equinoctium aduenerit autũnale ſi apparuerint in aere. ſ. ſeptẽtrionali flamẽ ⁊ lãpades multe ⁊ diuerſe: ſignum eſt peſtilẽtie future.

Queſitum. Si queritur. An hoc ſignum ſit ampliabile. et quomodo.

Rñ. Citr. Dicitur primo ſub his duabus impreſſionibꝰ metheorologicis intelligi poſſunt cetere impreſſiones ignee que fiunt in ſuprema aeris regione per inflamationem exalationum a terra huc latarum. ſicut comete capre ſaltantes ⁊ dumi ardentes. quaꝝ materia poſt aduſtionem recidens quãdoq3 corrumpit aut aerem aut aquas aut vegetabilia: quibus aĩalia ⁊ homines veſcuntur.

Poteſt etiam ſub predicto ſigno quod inditio vulgi eſt quaſi celeſte intelligi aliud ſignuz prius quod fortaſſe eſt cauſa multiplicationis iſtarum impreſſionuz ſicutꝫ eſt cõiunctio velꝫ alter aſpectus maliuolus Martis Jouis ⁊ Saturni.

Dicitur ſcdo ab alijs ſub ſigno predicto poteſt cõprehendi mutatio coloris etheris ad colorez rubeũ qui accidit propter multitudinem vaporum malorum ignito. Et a quibuſdam dicitur q fortaſſe illi ignes ſignificãt aliquam aliam cauſaz notam aſtrologis aut ignotam eis. Rñ. Citr.

In quarta particula ponẽs ſigna peſtis hiemalis dicit duo ſeorſum legenda.

Et qñ multiplicatur auſter ⁊ ſubſolanus ĩ kenim alſ in keni diebus aliquot. Auic.

Primum dictum ſic declaratur. (Quãdo multiplicatur auſter) vẽtus meridionalis (⁊ ſubſolanus) ventus orientalis calidior auſtro (in kenim alſ kenit). i. in menſe. ⁊ precipue in decembri (diebꝰ aliquot). i. per aliquot dies cuiuſlibet menſis aut plurium ex menſibus ſequẽtibus vſq3 per totã hiemez tunc hoc eſt ſignum peſtis hiemalis. Gloſa.

Dictum hoc verificatur: qꝛ illi duo venti auſter ⁊ ſubſolanus ſunt alijs ventis principalibus calidiores. ſ. quã ſint boreas ⁊ fauonius putrefactionẽ inducentes. Sunt eniz calidi ⁊ humidi. Modo caliditas ⁊ humiditas ſunt qualitates que teſte pho metheoroꝝ. 4. ſunt cauſe oĩs putredinis. Ratio.

Dictum hoc poteſt confirmari per dictum Georgij. 17. continẽtis ſic aducti. Quando mouet vẽtus orientalis ſabel. i. ſubſolanus in menſe Decembris ⁊ Januarij: ⁊ in pluribus ⁊ apparebit turbidus ⁊ q pluet. ⁊ imber ſubtilis quaſi puluis. tũc turbata eſt complexio aeris. Auctas. Georgij.

Si queritur. Quomodo auſter ⁊ ſubſolanus in kenim ſignificãt peſtem. Queſituz.

Dicitur ſic. Auſter qui eſt ventus cardinalis meridiei. ⁊ omnes alij venti meridionales. ⁊ precipue illi qui ſunt verſus partez orientis ⁊ ventus ſubſolanus qui eſt ventus cardinalis orientis. ⁊ alij oriẽtales venti. ⁊ precipue illi qui ſunt verſus partẽ meridiei. hij omnes ſunt ferientes multos vapores cũ caliditate debili. ⁊ ſic turbantes aerem ⁊ ipſum ingroſſantes ⁊ nubibus replentes ſunt peſtem indicãtes ⁊ eam cauſantes. Rñ. Citr.

Et quotiens videris turbiditatem aeris ⁊ nebuloſitatem eius ⁊ exiſtimaueris pluuiam ⁊ inueneris aerem vacuum ſiccum nec pluit. tunc ſcias q complexio hiemis eſt corrupta. Auic.

Secundum dictum Princi. ſic declaratur. (Et quotiens) ideſt ſi multotiensꝫ (videris turbiditatẽ aeris ⁊ nebuloſitatem eius) maxime eſtate ⁊ autũno precedentibus. (Et extimaueris pluuiam ⁊ inueneris aerem vacuum) a pluuia (⁊ ſiccum) nõ madidum (neq3 tunc pluuit) ſcilicet in illis menſibus (tunc ſcias) ⁊ pronoſtica (q complexio hiemis eſt corrupta) ex ratione nunc dicenda. Gloſa.

Dictum Prin. ſic verificatur: quia multitudo fumorum ⁊ vaporum aerem conturbantium nec pluuijs leuatur: nec ventis aut ſole purificatur. Immo aer manetꝫ obſcurus turbidus tpe hiemali. Et precipue ſi hiems fueri auſtrina. Ratio.

Auctas. Isaac. ¶ Dcm̄ hoc ꝓn. ⁊ ꝓcedens ꝓñt ꝯfirmari ꝑ dcm̄ Isac tale. Antiq̄ sũt ꝯcordati ꝙ si vẽti in trib⁹ mẽsib⁹ hie mis. s. Decẽb. Janua. ⁊ Februa. ꝑfiẽt. ⁊ pluis ĩ aere augumẽtet. ⁊ aerꝫ ꝯplō ĩ siccitate mutet. nullã hñs pluuiã est potissimũ signũ epidimie in hieme.

Quesituz. ¶ Si q̄rit. Quõ turbiditas aeris ⁊ nebulositas ei⁹ cum paucitate pluuie in hieme significãt ꝙ ꝯplō hiemis est corrupta.

Rñ. Citr. ¶ Dr̄ sic. Qñ multotiẽs viderꝫ turbiditatẽ aeris ⁊ te nebrositatẽ ei⁹ ꝑꝑ nubes obscuras ⁊ extimauerꝫ pluuiã adesse. ⁊ tñ ĩuenis vacuũ. i. aerẽ siccũ vł clima vel regionẽ ⁊ nõ pluit. tunc scias ꝙ ꝯplō hiemis est corrupta. Rō ẽ q̄r ꝑ hec ꝙ nõ pluit sĩgat ꝙ vapores illi sunt ĩ aere retẽti q̄ calitate debili putrefiẽt ⁊ aerẽ putrefacient. hoc autẽ nõ sĩgaret si aduenisset pluuia q̄ expectabat. q̄r tũc remãsisset aer ille purificatus illis vaporib⁹ in pluuiam conuersis.

2. ꝑs cap. ¶ Prin. in. 2. ꝑte ꝑncipali agẽs de signis q̄ sunt signa tm̄ vel agẽs de signis pestis seu pestilẽtie q̄ sũt sm̄ semitam societatis cause dicit.

Auic. ¶ **Signa q̄ sunt sm̄ semitaꝫ societatis cãe st. v. g.**

Glosa. ¶ Dcm̄ hoc sic declarat. (signa) pestis seu pestilentie (q̄ sunt sꝫ semitã societatis cãe). i. q̄ nõ st cãe. sed associant causis. vel q̄ st signa pestis associãtia cãs pestis sine hoc ꝙ ꝯcurrãt ꝑ modũ cãe ad ipaꝫ pestẽ inducẽdã (sunt verbigrã) q̄tuor seorsuꝫ declanda.

Auic. ¶ **Ut videas ranas iam multiplicari.**

Glosa. ¶ Primũ signũ sic declarat (vt videas ranas iã multiplicari). s. ĩ aere ꝑ viã putrefactiõis. q̄ñq̄ꝫ cũ pluuia cadẽtes. q̄ñq̄ꝫ sine pluuia cadẽtes sup terram.

Auctas. Guliel. ¶ Signũ hoc ꝯfirmat a Guli. pla. cõciue sic dñte. Signa q̄ sigñt pestilẽtiã st rane ꝑcipue ꝑue q̄ apparẽt tꝑe pluuie cũ calitas ẽ intensa in aere. ⁊ iste rane vt plurimum sunt caudate.

Ratio. ¶ Signũ hoc verificat sic. q̄r iste rane sĩgant vapores ⁊ fumos in aere putrefieri q̄ tadẽ putrefaciũt ipꝫ aerẽ. vel q̄r sĩgant supfluã humiditatẽ ex qua fiunt iste rane. vt colligitur in solutione problematis ad hoc propositum soluendi.

Quesituz. ¶ Si q̄rit. quales st rane d̄ qb⁹ fit mẽtio ĩ h̄ signo.

Rñ. Cit. ¶ Dr̄ ab aliq̄b⁹. iste rane hñt ĩ facie eaꝝ signa rubea Ab aliĳs dicit ꝙ hñt supra dorso colorẽ karapos. ⁊ sub ventre colores citrinos aureos. ⁊ caudam paruam subtilem.

Auic. ¶ **Et videas reptilia generata ex putredine iam multiplicari.**

Glosa. ¶ Secũdum signum sic declaratur (vt videas reptilia) sic mures ⁊ araneas (generata ex putredine iaꝫ multiplicari). s. pretermodum ⁊ vltra solitum.

Auctas. Guliel. ¶ Hoc signum confirmatur a Guliel. dicente. Signa que significant pestilentiam sunt multiplicatio vermium ⁊ aialium in terra que fiunt ⁊ generantur ex putrefactione.

Damas. Confirmatur etiam hoc signum ⁊ precedens a Damas. in suis aphoris. sic dicente. In quacunq̄ꝫ prouincia habundauerint aialia ex putrefactione generata illo anno generabunt egritudines ⁊ pestes ĩ corporibus habitatorum.

Ratio. ¶ Hoc signum verificatur. q̄r ista significãt in supficie terre vel in ipso aere abundantiam putredinis ex qua finaliter inficitur aer. Uel quia significãt magnam putrefactionem terre ⁊ aeri cõmunicatam.

Quesituz. ¶ Si queritur. Que multitudo animalium designat pestem futuram.

Rñ. Citr. ¶ Dicitur sic. Quum multitudo animalium nõ consueta vel multitudo animalium plus solito apparebit. sicut buffonum locustarum vermium ranarum ⁊ pulicum ⁊ siliuꝫ. tũc designat pestis ventura.

Cũ predicta ex putrefactione aliqua genere oriant.

Quõ gñentur pulices. ¶ Licet auctor de ꝓprietatibus rerũ teneat pulices ꝓduci nõ per putrefactionẽ sed ꝑ generationẽ. Ita ꝙ vnus pulex multos simul generet: ⁊ coloris albi: qui statim fiunt nigri.

Auic. ¶ **Et videas mures ⁊ aĩalia q̄ habitant sub terra fugere ad superficiẽ terre: ⁊ exire manifeste.**

Glosa. ¶ Tertiũ signum sic declarat. (vt videas mures ⁊ aĩalia q̄ habitant sub terra) sicut talpe (fugere ad superficiẽ terre ⁊ exire manifeste) a suis antris: ⁊ tendere patenter ad superficiem terre.

Auctas. Guliel. ¶ Hoc signũ cõfirmat a Guil. dicẽte. Et fuga aĩaliũ que habitant sub terra ad supficiem terre: vt sũt (mures ⁊ talpe.

Ratio. ¶ Hoc signũ verificat vt ꝓceden tia: ideo sufficiant predicta.

Quesituz. ¶ Si querit. Quõ aĩalia habitãtia sub terra tũc fugiãt ad superficiẽ terre.

Rñ. Citr. ¶ Dr̄ sic. Talia aĩalia ex quadã nãli idustria cognoscunt putrefactionẽ magnã esse in visceribus terre vñ fugiũt ab ea. Et sic hoc est signũ pestis a visceribus terre ꝓcedẽtis. Sicut ecõtra qñ aĩalia cõsueta stare in altissimis montiũ descendũt ad inferiora ẽ signũ pestis ab alto ⁊ a superiorib⁹ ꝓcedentis.

Auic. ¶ **Et videas aĩalia male nature sicut alakiliki ⁊ silia fugere ex nidis suis: ⁊ exire ab eis. ⁊ fortasse dimittunt oua sua.**

Glosa. ¶ Quartũ signũ sic declarat (vt videas aĩalia male natur). i. venenosa. (sicut alakiliki). i. q̄dã serpẽtes vel (sicut alakiliki). i. cuculi (⁊ silia). i. pice (fugere ex nidis suis ⁊ exire ab eis) ⁊ nõ ꝑmanere in eis sicut solebãt. (⁊ fortasse). i. aliq̄ñ (dimittũt oua sua) q̄ñ. s. hñt ea cõtra naturalẽ eorũ inclinationem.

Auctas. Guliel. ¶ Hoc signũ cõfirmat a Guil. dicẽte. ⁊ fuga volatiliũ nidos ⁊ loca sua dimittentium.

Ratio. ¶ Hoc signũ verificat vt ꝓcedẽtia: ĩõ ei⁹ verificatio (nõ replicat. Uerũ fuga istoꝝ aĩaliũ significãt pestilentiã ex visceribus terre ꝓcedentem.

Quesituz. ¶ Si q̄rit. Quõ volatilia nidos suos relinquẽtia designant pestem.

Rñ. Citr. ¶ Dr̄ cuꝫ aues ⁊ volatilia: ⁊ ꝑcipue illa q̄ in montanis nidificaret sũt solita relinquũt nidos suos: ⁊ fugiunt ad planitiẽ sigñt pestilẽtiam ex alto ꝓcedẽtẽ ⁊ ideo ex quodã naturali instinctu fugiunt illaꝫ.

¶ Questiũcule circa hoc caplm̄ soluende colligent in q̄õnibus huic caplō attinentibus.

Ordo capi. ¶ Tertiũ cap. de ꝑseruatiõe a peste seu pestilẽtia.

¶ Prin. ĩ hoc cap. in. 4. ꝑtes diuiso sic ꝓcedit. In. 1. agit de ꝑseruatione corpoꝝ ꝑ ratificationeꝫ (aeris.
In. 2. agit de preseruatione corporũ per cibos eis cõuenientes.
In. 3. agit de preseruatione corporũ per euacuationes ⁊ superfluitatum exsiccationes.
In. 4. agit de preseruatione eorum per medicinas eis dandas.

1. ꝑs capli. ¶ Prin. in prima parte agens de ꝑseruatione corporum a peste per rectificationem aeris dicit quattuor seorsum legenda.

Auic. **Oportet vt aer pestilentie rectificetur.**

Glosa. ¶ Primũ dcm̄ de rectificatiõe aeris pestilẽtie sic declarat (opꝫ vt aer pestilentie rectificet) seu corrigat pro sanis ⁊ ꝓ egris. pro sanis vt cõseruentur (vel ꝑseruentur. Pro egris vt curentur.

Ratio. ¶ Dictũ h̄ sic verificat. oꝫ vt aer rectificet: q̄r oꝫ vt aer q̄ atrahit ad cor ⁊ arterias suas ꝑ refrigerio ei⁹ sit frigid⁹ ⁊ sanus ⁊ ꝑcipue ꝓ aliq̄b⁹ sanis: ⁊ opꝫ vt sit medicinalis ꝯtra ardorẽ febris ꝓ infirmis.

¶ Si

Quesitum ¶ Si querit̃ de quo aere rectificādo itelligit prin.
Rñ. Ultr. ¶ Dr̃ sic. Dcm̄ pn. est intelligendū de rectificatione aeris pestilētie acree ꝓueniētis a putrefactiōe aeris in substātia eiꝰ. Et nō intellr̃ de rectificatione aerꝫ ꝓueniente a rabiosis ⁊ effrenantibus qualitatibus eius. s. calitate ⁊ siccitate vel frigiditate.

Unic. ¶ Rectificationis aūt aeris pestilentie pars ē s̃m sanos: qui sunt in eo: de qua nunc dicetur: ⁊ ps s̃ꝫ

Glosa. sanos. de qua postea.

¶ Scd̃m dcm̄ de rectificatiōe aeris sanorū ⁊ egrorum sic declaratur.

(Rectificatiōis aeris pestilētie). i. pestilētis (ps est s̃m sanos q̄ sunt in eo). s. aere pestilētiali ad ꝑseruādū eos a morbis pestilentialibꝰ (de q̄ nūc dicet̃). s. in pn̄ti cap. (⁊ ps eius). s. rectificatiōis aeris pestilētis (est s̃ꝫ sanos ⁊ egros). i. ad ꝑsuādū sanos ⁊ ad curādū egros (de qua postea) dicet̃. s. cap. 6.

Ratio: ¶ Dictū hoc verificat̃ vt in ꝓcessu videbit̃.

Quesituz. ¶ Si q̄rit̃. Que rectificatio aeris ē ꝯueniēs sanis

Rñ. Ult. ¶ Dr̃ sic. Rectificatio aeris de qua statiꝫ (⁊ egrꝫ. est s̃m ambos. s. sanos ⁊ egros silr̃ vtilis ⁊ ꝯueniēs sic. s. q̄ reddit aerē sanū ⁊ bonū: vꝫ. p sanis ī sua sanitate custodiēdis ⁊ ipsis ab egritudibꝰ pestilētialibus ꝑseruādis. ⁊ p infirmis q̄ iā sunt infecti vt sanent̃ vel saltē vt q̄ꝫtū fieri pōt inuentur.

Unic. ¶ In rectificatione aeris que est s̃m sanos itētio est vt exsiccet̃ aer ⁊ fiat boni odoris ⁊ ꝓhibeatur eius putredo cum quacūqꝫ re sit.

Glosa. ¶ Tertiū dcm̄ d̃ rectificatōe aerꝫ p sanis sic dcl̃at̃.

(Intētio medici) rōnalis (in rectificatiōe aeris que est s̃m sanos). i. per quā sani debēt ꝯseruari ⁊ ꝑseruari (est) ⁊ consistit in tribus.

Primū est (vt aer exsiccet̃) ⁊ depuret̃ a vaporibus sibi īmixtis q̄bꝰ reddit̃ aptus ad putrefactionem.

Scd̃m est vt aer quem sani inhabitāt (fiat bōi odoris) ad confortationem virtutis.

Tertiū est (vt ꝓhibeat̃ eius putredo) q̄ꝫtū possibile est (cū q̄cunqꝫ re sit) siue calida siue frigida.

Ratio. ¶ Dcm̄ hoc sic verificat̃ quo ad oēs istas tres res. Nisi. n. rectificet̃ aer vt dcm̄ ē ⁊ ꝯsumāt̃ hūitates eiꝰ ⁊ vaporꝫ sibi ꝯmixtorꝫ nō poterit pestes euitari. Nisi ēt aer fiat boni odoris nō ꝯfortabit̃ virtꝰ sine cuiꝰ cōfortatiōe nō poterit fieri resistētia pesti. Nisi ēt ꝓhibeat̃ putredo: ⁊ q̄ est ꝓӯciat̃ cuꝫ omni re cōueniēti: siue sint ignes: siue suffumigia. siue flores. siue herbe. siue fructus vel aromata calida. siue frigida non poterit euitari pestilētia.

Quesitum ¶ Si queritur. Q̄uō aer exsiccat̃. Q̄uō fit bōi odoris. Q̄uō ꝓhibetur eius putredo.

Rñ. Ultr. ¶ Dr̃ p̄mo sic. Aer exsiccat̃ faciēdo ī domibꝰ sanorꝫ velocit̃ ⁊ aptissime ignē clarꝫ ñ fumosū nec turbidū ¶ Dr̃. 2. Aer fit bōi odorꝫ ꝑsuf̃ (die noctuqꝫ ꝯtīatū sūigatōes arōa. fcās ex rebꝰ ī seq̄nti dcō noiandis: ¶ Dr̃. 3. aerꝫ putrdo ꝓhibebit̃ dādo medias. ī. ponē.

Unic. ¶ Et rectificat̃ cū acoro ābra amigdal̃ amaris alusne assa ⁊ assaro ⁊ bonch ⁊ cipro cipsso croco ⁊ costo dulci gariofil̃ galia ⁊ glutīo albotin ⁊ iunipo ⁊ laudano ⁊ mele mastice ⁊ musco ⁊ sandaraca sauīa sq̄nāto ⁊ storace ⁊ thure ⁊ xiloal. crudo. ⁊ q̄nꝫ fiūt ex eis ꝯposita ⁊ aspgat̃ domꝰ ex aceto ⁊ assa.

Glosa. ¶ Res cū q̄bus fit rectificatio aeris sunt. 30. sigillatim declarande ⁊ verificande. (odoris.

Acorus. Pria ē acorus. i. radix gladioli q̄ d̃siccata ē suauis

Ambra. 2. est ābra q̄ est cal̃a ⁊ sicca q̄ fortificat cerebꝝ ⁊ confortat ipꝫ ac oēs sensus ⁊ corꝫ q̄ pōa ābre d̃noiantur q̄ cōponi solēt ⁊ portari ī mane cōtra pestem.

3. Est amigdale amare. i. lignū eius ex quo fit ignis ad clarificationē aeris vl̃ amigdale amare. i. fructꝰ cuius cum suis testis ad considerandum ⁊ ad comburendum. Amigdal:

4. Est alusne. Q̄d̃ dr̃ vsnee. al̃s eniꝫ arabice est articulus sicut in galico le la les. ⁊ est tennis corticis ⁊ circōuolute sup arborē ferrentē glandes ⁊ pinuꝫ. ⁊ habet bonum odoreꝫ: vt dicit Prin. cap. ꝓp̄rio. Alusne.

5. Est assa. q̄ inuenit̃ duplex. scꝫ fetida q̄ vbiqꝫ reperit̃. ⁊ alia dulcis suis odorifera quā Ienuēsis dixit se nūq̄ꝫ vidisse. nec audiuisse aliquē q̄ eā viderit. Assa.

6. Est assarū. de quo dyas. facit mentionē cuiꝰ radices gramini sil̃es hn̄t odorē suaueꝫ. de quibus siccatis fiunt suffumigia cōtra pestem. Assarum.

7. Est bonch. q̄d̃ dr̃ buchū ⁊ bucha. ⁊ est radix delata de yemen. ⁊ quidā dn̄t q̄ est radix arboris gūmi arabici. quā Rasis. 3. Al. cōnumerat inter aromata. de quo Prin. facit scd̃o cano. ꝓp̄riū cap. Bonch.

8. Est cyprus. i. radix iunci triangulis. q̄ desiccata suauiter redolet. ꝑcipue cōtrita ⁊ pānis imposita. Cyperus.

9. Est cypressus. de quo fiunt mēse. ⁊ are multe fragrantie ⁊ interdū etiā ex illis fiunt suffumigia. Cypressus

10. Est crocus. q̄ est duplex. s. orientalis quo vtunt̃ hoies in suis cibis ac medicinis. alius ortulanus quo vtunt̃ tinctores. Crocus.

11. Est costus dulcis. q̄ est q̄daꝫ radix q̄ affert̃ nobis ex terris arabū indie aut syrie. Sꝫ melior ē arabicus. qui est albus leuis ⁊ boni odoris. Costꝰ dul.

12. 13. 14. Est galia. que dr̃ galia muschata ⁊ alipta muschata ⁊ cōfictio nere: q̄ describunt̃ in antidotario nicolai. que sunt cōfectiones ꝑciose. de quibꝰ olim fiebant suffumigia. Galia. Alipta. Nere.

15. Est gariofili. oibꝰ noti. q̄ sunt multi aromatici ⁊ cordiales vel forte gariofili flores albi ⁊ rubei multum odoriferi. Gariofili.

16. Est glutin albotin. i. terbentina. q̄ plus mondificant aerē suis caliditate ⁊ siccitate. q̄ꝫ magna eiꝰ fragrantia. Gluti alb:

17. Est iuniperus. de cuius ligno ⁊ ramulis ⁊ granis fiunt suffumigia in cameris ⁊ alӯs locis. Iuniperꝰ

18. Est laudanū siue lapdanū. q̄d̃ est aptū suffumigӯs. ⁊ est veluti materia pomorū ambre. que in manu portantur cōtra pestem. Laudanū

19. Est laurus. de cuius ramulis folӯs ⁊ bacis pn̄t fieri suffumugationis. ⁊ eius folia sita interdum pānis imponuntur. Laurus.

20. Est mastix. q̄ magis exsiccat q̄ꝫ redoleat. Mastix:

21. Est mel. q̄d̃ nō solū aerē. sꝫ ēt alia multa ex cibis ⁊ potibus ⁊ medicinis diu ꝑseruat a putrefactione ⁊ corruptione. Mel.

22. Est muschus. cuius redolentia vincit oē aromaticū. nō in suauitate. sꝫ in fortitudine. sic q̄ occultat odorē aliorū. de quo dicit Prin. q̄ cōfortat cor. ⁊ sanat tremorem cordis. ⁊ melancoliam ex solicitudine. ⁊ est tyriacha venenorum. Muschꝰ.

23. Est sandaracha. i. vernix. ⁊ est gūmi magis desicatiuum q̄ꝫ aromaticum. Sandara.

24. Est sauina. que est arbor similis cipresso. q̄ plus porrigit̃ in altuꝫ: cuius substātia est subtilis. in cuiꝰ odore est aromaticitas. de qua dicit vulgus q̄ aspsio eius inducit castitatem. Sauina.

25. Est squinantuꝫ. q̄d̃ etiam dicitur palea camelorum. que cuꝫ fuerit manibus fricata mirificū reddit odorem. si verum fuerit. Squinātū

26. Est storax. que inuenit̃ duplex calamita scꝫ rubea. est liquida sed de calamita que est gūmi odoriferuꝫ suffumigӯs aptum hmōi intendit. Storax.

27. Est thus. q̄d̃ dicitur olibanum de quo fiunt incensa ecclesӯs vt in eis diffundant hinc inde aromaticitatem. sic pōt fieri in domibus. Thus.

Xiloaloes 28.est xiloaloes crudū.i.lignū aloes.nā xilo grece sonat idem qđ lignū latine.crudū.i.nō vstulatū ad ablatione sui corticis:qꝛ crudū ē magis odoriferū vel crudū dr.i.lignū purū a quo cortex putruit ꝛ remanſit xiloaloes purum.hoc est calidum ꝛ ſiccum cordiale cerebrale ꝛ ſtomachale.

Cōpoſita. 29.est medicīe ꝯpoſite ex his aromaticis dictis.de qbus pñt fieri ſuffumigia in cameris ſanoꝝ aggregādo mlt̄a ex eis ſꝫ formas in ſeqntib⁹ dādas.

Aſperſio. 30.est aſpſio domus cū aceto ꝛ aſſa:nō qdē fetida: ſꝫ cū aromatica que nō reperit̄ vt dicit Jenueſis. Sꝫ loco aſſe cū aceto accipiunt̄ flores vl̓ folia roris marini vel maiorane vel baſiliconis vel flores accepti ex violarijs armenie.

Auctas. Raſis. ¶Dcm̄ hoc Prin.de reb⁹ p̄dcis vel aliqb⁹ eaꝝ cōfirmat̄ p dcm̄ Raſis ad Almā.q cōmiſcēdo aliq̄ ex dictis.dicit ad hoc ꝓpoſituꝫ valere ſi fum⁹ fiat de thure coſto ꝛ ſtorace xiloaloe ſandal̓ cāfora ꝛ mirto

Auic. Cōfirmat̄ ēt hoc p aliud dcm̄ p̄n.3.fen.1.doct.5. cap.ſingl̓i ibi.Suffumigatiōes aūt q̄ aeruꝫ putrefactiones ſt̄ rectificantes ſunt ſicut cipri ꝛ thuris ꝛ mirthi ꝛ roxe ꝛ ſandali.

Queſituz. ¶ Si q̄rit̄.Q̄uō ex p̄dcis rectificet̄ aer peſtis.

Rñ. Citr. ¶Dr ſic.Aer cū p̄dcis rectificat̄:qꝛ exſiccat̄ fit bonis odoris.ꝛ eius putredo prohibetur.

¶Cuꝫ aliqb⁹ eoꝝ exſiccat̄ aer ille vtputa cū illis q̄ faciunt ad exſiccationem aeris vel faciendo ignem ex illis vel ſuffumigationem.

Cū alijs fit aer ille boni odoris q̄ ex ſe vel per ſuffumigium bonū emittunt odorem.

Cū alijs ꝓhibet̄ putrefactio aeris:qb⁹ reſiſtit̄ putrefactiōi eius:aut q̄ eſt ꝓijcitur ad hoc valentib⁹ vel a ꝓprietate occulta vel opponēdo ſe qualitatib⁹ putrefactionem inducentibus.

2.ps cap. ¶ Pri.i.2.pte agēs de p̄ſuatiōe corpoꝝ ſanoꝝ a peſti.p cibos eis ꝯ̄ueniētes dat.v.cañ.ſeorſū dclañ.

Auic. ¶ Et opꝫ vt cibus eorum minoretur.

Gloſa. ¶Primus cañ.de miorat̄ōe cibi i p̄ſuādis a peſte. ſic declaratur.

(Opꝫ vt cib⁹ eo)qui a peſte ſūt p̄ſuādi(miorēt̄).i. ſit mioris q̄ꝫtitatis eo qđ eis cōuēit tpe nō peſtifero.

Ratio. Uerificat̄ hic cañ.de hᵒ ratiōe cibi hac rōne:vt per minoratōeꝫ cibi cōuenientē exſiccet̄ corpus ab humoribus vel hūiditatibus in eo ſuperfluus.

Auctas. Raſis. Cōfirmat̄ hic cañ.a Raſi.4.ad Al.dñte.Cib⁹ quoqꝫ diminuēdus ac ſubtiliandus erit.

Queſituz. ¶ Si querit̄.Cur tēpore peſtis minuēdus eſt cib⁹ in preſeruandis a peſte.

Rñ. Cit. ¶Dicit̄ ſic.Cib⁹ in p̄ſeruādis a peſte eſt illo tpe minorandus.qꝛ virtutes eoꝝ ēt ſanorum ſunt debiliores.ꝛ calor īnat⁹ tpe peſtis ē in ill̓ min⁹ vigoroſus.

Auic. ¶ Et opꝫ vt declinet ad acetoſa.

Gloſa. ¶Scđs cañ.de acetoſitate ciboꝝ in p̄ſuādis a peſte ſic declaratur.

(Opꝫ vt cib⁹)iſtoꝝ a peſte p̄ſuādoꝝ đcliet ad acetoſa.i.ad ſaporē acetoſū.qꝛ.ſ.ſit cū aceto vl̓ cū aceto

Ratio. Uerificat̄ hic cañ.a Pri.3.fen.1.doc.(ſis ꝯditū. 5.cap.ſingl̓i ſic dñte.Aceto p̄terea i cibo ꝛ potu vti in peſtiletia eſt nocumēti ipſi⁹.ſ.peſtis aſecuratio.

Auctas. Raſis. Confirmat̄ hic cañ.per Raſim.4.ad Almā.ſic dicēte.Jn oī aūt comeſtione aceto vtēdū erit.

Queſituz. ¶ Si q̄rit̄.q̄uō cibi preſeruandoꝝ a peſte debent eſſe acetoſi.

Rñ. Ult. ¶Dr ſic.Cibi iſtoꝝ debēt ad acetoſa declinare.nō ſoluꝫ coquēdo illos cū aceto.ſed ēt comedendo eos cū aceto vl̓ cū agreſta vel cū alijs ſuccis ex rebus acetoſis.vtputa cū ſucco berberis limonū vel arāgiorum vel granatorum acetoſoꝝ vel acetoſe vl̓ panis cuculi vel acetoſitate citri.

¶ Et ſit caro que adminiſtratur decocta in acetoſis. Auic.

¶Tertius canon de carne iſtorum in acetoſis decoquēda ſic declarat̄.(opꝫ vt caro q̄ adminiſtrat̄) p̄ſeruandis a peſte(ſit decocta i acetoſis)vtputa in aceto agreſta vel alijs ſuccis accetoſis vt vino granatoꝝ acetoſitate citri limonis ꝛ citranguli. Gloſa.

Uerificat̄ hic cañ.vt p iſta calor ꝛ hūiditas carniū poſſit reprimi ꝛ fieri ad putrefactionem inepti. Ratio.

Cōfirmat̄ hic canō p raſim vbi ſupra dicētē.Et oia Auc. Raſ.

¶ Si q̄rit̄.Q̄uō decoquēda(iqb⁹ acetū ponit̄ ſūt ſit caro cū acetoſis comedēda ꝓ p̄ſeruādis a peſte. Queſituz.

¶Dr ſic.Carnes cōuenientes p̄ſeruādis a peſte decoquant̄ in aq̄ nōda.cui ꝑmixta ſit duodecima ps aceti.vel agreſte veteris pure.vl̓ vua groſſa acerba vel manipulus vnus acetoſe viridis vel panis cuculi vel grane berberis.vel grana ſumach. Rñ. Ultr.

¶ Et ſumat̄ de albeulem:ꝛ alkaris:ꝛ almoſos: factis cum aceto ꝛ abſqꝫ aceto cū ſumach:ꝛ aqua agreſte:ꝛ aqua limonis:ꝛ aqua granatorum. Auic.

¶Quart⁹ canō.de ferculis p̄ſeruandoꝝ a peſte ſic declarat̄.Cōtinens tria ferculoꝝ genera p̄ſeruandis a peſte cōuenientia. Gloſa.

Primum.(Sumat̄ de albeulem)i.de brodio vt infra ordinato.

Scđꝫ.(Sumat̄ de alkaris).i.qbuſdā auiculis vt dicetur ordinatis.

Tertiū.(Sumat̄ đ almoſis).i.quodā alio ferculo i Hec āt vl̓ vltimū ferculū)ſūt fcā (fra declarādo. cū aceto)ꝛ aliqñ ſūt fcā(abſqꝫ aceto cū ſumach.ꝛ aqua agreſte.ꝛ aqua limonis)citri vel citrāguli(ꝛ aqua granatorum).ſcꝫ acetoſorum.

Uerificatus ē hic canō pro parte ſupiori.ꝛ pro reli Ratio.

Cōfirmari pōt h̄ can.a Raſi.4.(quo patebit īfra. ad al.dicente.Rob quoqꝫ fructuū valde acetoſoꝝ ꝛ ſtipticoꝝ.ſicut rob đ ſucco vue acerbe.ꝛ ſucco ribes ꝛ granatoꝝ acetoſoꝝ.ꝛ maloꝝ acetoſoꝝ.atqꝫ de ſucco ſumach ꝛ acetoſitas citri ſumenda erūt. Aucitas. Raſis.

¶ Si q̄rit̄.Q̄uō p̄ſeruandi a peſte debent ſumere de albeulē alkaris:ꝛ almoſos. Queſituz.

¶Dr ſic.Preſeruandi a peſte debēt ſumere carnes eliſſatas ꝛ poſt eaꝝ eliſſationē p̄paratas in ſultio.i: cū aceto ꝛ geladia ſine ſpēb⁹ in eſtate:vel cū paucꝫ ſpēbus i yeme vel p̄paratas in meruto vel berbeſia vel ribeſia vl̓ ſynecchia vel romoniada.i.cū ſucco granatoꝝ accetoſoꝝ vel muſoꝝ:vel cū acetoſitate citri aut ſucco citranguloꝝ vl̓ limonū ꝛ ſiliuꝫ.Sūt ergo illa ſicut aluta ſalatina gelatina ſeu geladia. Rñ. Ult.

¶ Et cōdita cum aceto ſunt iuuatiua:ꝛ ꝓprie capa ris cum aceto cōdita. Auic.

¶Quint⁹ canō de ꝯditis ꝛ caparib⁹ cū aceto ſic declarat̄.(Cōdita cū aceto ſunt iuuatiua)p̄ſeruādis a peſte(ꝛ ꝓprie capares ꝯdita cū aceto)ꝛ limones cōditi.ꝛ illa q̄ reponunt̄ de cibis electis in gelatinis de bona materia. Gloſa.

Uerificat̄ hic canō.qꝛ vti aceto in potu ꝛ cibo eſt aſecuratio nocumēti eius vt habet̄ a prin.fen tertia loco ſupra citato. Ratio.

Cōfirmari pōt hic canō ſicut cōfirmatus eſt ſecūdus.Jdeo ſufficiat ſcđa cōfirmatio. Aucitas.

¶ Si q̄ritur.Q̄uō fiant iſta cōdita.cum aceto p̄dictos iuuantia. Queſituz.

¶Dr ſic.Cōdita cū aceto iuuatiua p̄ſeruandis a peſte ſic pñt fieri.Accipiant̄ cibaria electa q̄ reponūtur in galatinis ſeu geladijs de bona mā quaꝝ coagulatū fuerit extractū ex ſubſtātia veterū caponuꝫ vel pedum porcoruꝫ per decoctionē in aqua ꝛ aceto ad perfectionem. Rñ. Ult.

¶ Prin.

3.ps capl'i ¶ Prin.in.3.pte capl'i agens de p̄seruatione cor-
porũ a peste ꝑ euãationes ⁊ sup̄fluitatũ exsiccatio-
nes adducit.6.cañ.huic ꝓposito deseruiẽtes.
Auic. ¶ Opz vt extrahant a corpe hũiditates sup̄flue
Glosa. ¶ Primus cañ.de extractõe hũiditatũ sup̄fluarũ
sic d̾clarat.(opz) i p̄seruãdis a peste(vt extrahãt
a corpore humiditates sup̄flue)flobothomia vel so
lutione:ƒz auctoritatem eis cõuenientem.
Ratio. Uerificat hic cura vt sup̄fluitates in corpe manẽ-
tes sint cã putrefactõis vtrinqz corpori adueniẽtis
Auctas. Cõfirmat hic cañ.ꝑ dcm̃ Gal.j.d̾ dif.feb.c.6.ibi.
Gal. Quecũqz vero sup̄fluitatib⁹plena erãt purgatiõib⁹
sanabamus.
Opillatiões vero porrorum aperiebamus ⁊ expur-
gabamus.
Quesituz. ¶ Si q̃rit. Quõ hũiditates sup̄flue sint a corpore
extrahende in p̄seruandis a peste.
Rñ.Citr. ¶ Dr sic. In p̄seruãdis a peste sic extrahunt hũita
tes superflue.
Si sanguis sup̄fluerit extrahat ꝑ fl'õmiã:vel ꝑ vẽ-
tosas:vel ꝑ sanguisugas. vtputa fiat quolz mense
eductio sanguis medie libre vel plus vel minus(de
mediana aut basilica:nũc vni⁹lateris: nũc alteri⁹:
nisi natura sufficienter se purgare asueuerit aliquo
sanguinis fluxu per nasuz:aut anum.
Si vero alius hũor paret:purget farmaco sibi apro
priato:vel per secessuz:vel ꝑ vomitũ:vel ꝑ vrinam
vel per sudorem.
Sit ẽt solicit⁹i expulsione nuce spute ⁊ fecuz horis
cõsuetis ⁊ cõuenientibus.
Auic. ¶ Et inclinetur eorum regimen ad exsiccationẽ
omni modo.
Glosa. ¶ Scds cañ.de regimine istoꝝ exsiccatio.sic decla
rat.(Regimẽ coꝝ)qui sunt a peste p̄seruãdi(incli
net ad exsiccationẽ oi mõ).i.ad oĩmodã sup̄fluita
tuz exsiccationem.
Ratio. Uerificat hic cañ.q̃ humiditas est mater putrefa
ctiõis:⁊ p̄paratrix ad cito ⁊ facil'r icipiere imp̄ssio-
nẽ ⁊ putrefactionẽ ab aere putrido.
Auctas. Cõfirmat hic cañ.per dcm̃ Gal. loco allegato sic.
Gal. Cã aũt gñalis morborũ pestilẽtialiũ vt ipse Hypo.
oñdit est putredo.Et nos hoc p̄sciẽtes cõfestiz inci
piente cõstitutione q̃cũqz corpora hũida videbam⁹
exsiccare mox oĩno conabamur:q̃cũqz vero siccio-
ra antiq̃z naturã in his custodiebamus.
Quesituz: ¶ Si q̃ritur. Quõ regimẽ p̄seruandoꝝ a peste dz
inclinare ad exsiccationem oĩmodo.
Rñ.Citr. ¶ Dicit sic. Regimẽ ei⁹qui ẽ a peste p̄seruãdus dz
inclinari oĩ modo ad exsiccationẽ:nõ solũ hũidita
tum sup̄fluarũ:sed ẽt debet inclinari ad rep̄ssionez
hũitatis:tam mẽbrorũ: q̃z nãliũ humiditatum.
Auic. ¶ Et ex minoratione cibi.
Glosa: ¶ Tertius cañ.de minoratione cibi sic declarat.(⁊
ex minoratione cibi).i. minorãda est quãtitas cibi
tempore pestilentie:ad exsiccationẽ faciendã : hoc ẽ
minus dandum est tpe pestis de cibo q̃z tpe sano.
Ratio. Uerificatur hic cañ.vt nõ multiplicẽt sup̄fluitates
ex multitudine ciborum : ⁊ vt melior fiat digestio
assumptorum:
Auctas. Cõfirmatur hic cañ:a cõstantino in pantegni sic di
Constanti. cente. Caueãt hões plenitudinem cibi ⁊ potus.
Quesituz. ¶ Si q̃ritur. Ad qd tpe pestis dz fieri minoratio
cibi.in preseruandis a peste.
Rñ.Citr. ¶ Dicit sic.In p̄seruãdis a peste minorãda est quã-
titas cibi tpe pestis:vt melior fiat ciboruz digestio:
vt nõ multiplicent superfluitates ex multitudine ci
borũ.Jmo vt natura occupetur in resolutione ⁊ ex
pressione superfluitatum prius multiplicataruz seu
agregatarum.

¶ Neqz exercitio.opz enim:vt nõ administret. Auic.
¶ Quart⁹cañ.de exercitio ab istis vitãdo.(nisi exer Glosa.
citio).i.corp⁹a peste p̄seruãdũ nõ ẽ exercitañ.(opz
eniz vt nõ admĩstret)exercitiũ tpe pestis corpi a pe
ste p̄seruãdo:qd̾ sit plm̃ aut multũ exsiccatiuuz.
Uerificat hic cañ.q̃ exercitiũ est cã atrahẽdi:⁊ fre Ratio:
quẽter:⁊ sepe.⁊ plus solito ad cor.de aere ꝯtinẽtis
qui cũ sit corruptus inficit humores ⁊ spũs.
Cõfirmat hic cañ.ex descriptiõe exercitij sic cõiter Auctas.
assignata.Exercitiũ est motus volũtarius ꝑ quem Exercitiũ:
anhelitus magnus.⁊ frequens est necessarius.
¶ Si querit: Cur p̄seruãdo a peste nõ sit admini- Quesituz.
strandum exercitium.
¶ Dr sic. Nõ dz admĩstrari exercitiũ corpi a peste Rñ.vltra.
p̄seruãdo qd̾ d̾iccet:quale est exercitiũ forte:qd̾ di
latat poros.⁊ ponit necessitatẽ atractionis plurimi
aeris infecti.qm̃ eius nocumẽtũ est maius iuuamẽ-
to desiccatiõis eius.Quare sumopere fugiendũ est
exercitiũ qd̾cunqz ducẽs ad lassitudinẽ. vel sudorẽ
vel ad frequentiam anhelitus.
¶ Neqz balneum:neqz tina:al's neqz vina. Auic.
¶ 5⁹cañ.d̾ balneo ab istꝫ vitãdo sic d̾cl'at. Nõ admi Glosa.
strat tpe pestis his q̃ sunt a peste p̄seruãdi.(neqz bal
neũ).s.aereũ qd̾ stupha dr:(neqz tina).i.balneuz
aqueũ(neqz vina)vt hz alia l'ra:ex rõne assignãda
¶ Uerificat hic cañ. q̃ balneum ⁊ tina magnificãt Ratio.
⁊ frequẽter faciũt pulsum. ⁊ anhelitum. ⁊ humores
cõmouẽt. ⁊ calefaciunt. ⁊ ipsos ad putredinẽ aptãt
⁊ disponũt.Uina aũt.⁊ ꝓprie vinosa in multa quã
titate sumpta inflamant.
Confirmat hic cañ.q̃ztum ad vinum a Rasi.4.al- Auctas.
man.dicente.Uinum est dimittendum. Rasis.
¶ Si querit. Que sunt vina que nõ cõueniunt pre Quesituz:
seruandis a peste.
¶ Dr sic.Mustum turbidum grossum:vinuz ruptũ Rñ.vltra.
mundum in vase quietatum:vinum coctum:vinuz
antiquum acutum vel amarꝫ:vinuz corruptioni pa
ratum:vinuz mali odoris vel saporis vel in quo nõ
delectat animus gestantis. hec nõ conueniunt pre-
seruandis a peste.
¶ Neqz tolleretur sitis. Auic.
¶ Sextus cañ.de siti nõ tollerãda ab istis sic decla Glosa.
rat(neqz toll'et sitis)tpe pestis ab his q̃ dñt a peste
preseruari ex rõne nunc dicenda.
Uerificat hic cañ. q̃ sitis humores acuit.⁊ calorẽ Ratio.
incendit sup suũ humidũ: ⁊ ad febrẽ aptat:⁊ aerem
plus atrahere compellit.
Cõfirmat hic cañ.a Rasi.4.almã.dicente. Sitis Auctas.
etiam nullo mõ est tolleranda. Rasis.
¶ Si querit.An p̄seruand⁹a peste debeat ieiunare Quesituz.
¶ Dr a Rasi vbi supra. Neqz ieiunet aliquis:neqz Rñ.Ras.
comestio tardetur.
¶ Prin.in quarta pte agens de p̄seruatiõe corpo 4.ps.cap:
rum a peste ꝑ medicinas eis dandas.numerat quat
tuor medicinas ad p̄seruationẽ a peste multũ confe
rentes seorsum declarandas dicens.
¶ Et ex illis que conferunt ⁊ ꝓhibent ab eis pu Auic.
tredinem est algeleniabin.
¶ Pria medicina de geleniabin:i.ꝯdito roxato sic Glosa.
declarat(ex illis q̃ ꝯferũt)p̄seruãdis a peste cõfor-
tando cor(⁊ ꝓhibẽt ab eis putredinẽ)aptã cõtinge
re(est algeleniabin)qd̾ dr cõiter de istis tribus vz
mele roxato zuccaro roxato:⁊ cõserua roxaꝝ.
Uerificat hec medicia. q̃ algeleniabin ꝯfortat cor Ratio.
⁊ ꝓhibet putredinẽ exsiccando. ⁊ infrigidando.
¶ Si querit.Quid intelligit ibi per geleniabin. Quesituz.
¶ Dr sic. Lz algeniabin dicat cõiter d̾ trib⁹ p̄dcis Rñ.vltra.
vz d̾ mele rox.zucca.rox. ⁊ ꝯfua roxaꝝ:tñ ĩ h̾ loco
ꝑ geleniabin ĩtelligit zuccaꝝ roxatũ:vl' ꝯfua roxaꝝ

Auic. ¶ Et de illis quibus fit euasio ab ea est admini-stratio tyriace.

Glosa. ¶ 2a medicia. De tyriaca dāda. sic dclarat (de ill') me dicis (qb' fit euasio ex ea vel ab ea). s. peste ne hoiez capiat (ē admistratio tyriace) ſm modū statī dcēm.

Auctas. Prin. Cōfirmat hec medicina a prin. 5. cañ. de tyriaca ma Et illis q vtunt ea in tpe in hora sa (gna sic dñte. nitatis nō nocēt venena: ⁊ ipediunt i eo nocumēta: ⁊ fiūt securi ab egritudinib' pessimis: vt pestilentie.

Questitū. ¶ Si qrit. Quō dz sumi tyriaca: ⁊ quāta.

Rñ. Ult. ¶ Dicit sic tyriaca sumat sicut est: vel sumat disso-luta in. ℥. ij. aq̄ scabiose vel buglosse hora scda post mediū noctis ⁊ hoc fiat bis in septimana. Et sit pon dus ei' p qualibet vice. ℈. j. vel. ʒ. j. ſm diuersita-tem multorū cōsiderandorum

Auic. ¶ Et metridati añ eā. cū reliquo regimine bono

Glosa. ¶ Tertia medicina est administratio (metridati añ eā). s. tyriacā (cū reliquo regimine bono) in cibis ⁊ potibus ⁊ in illis in quibus fit euasio a pestilentia.

Ratio. Uerificat h medicina. qr metridatū est meli' ⁊ effi-catius tyriaca magna in pseruatione a pestilentia: vt colligit a prin. statim citando.

Auctas. Prin. Cōfirmat hec medicina a prin. loco allegato sic di cente. Tyriaca est magis iuuatiua metridato in re vna ⁊ est venenū serpentuz. In reliqs vero reb' nō minuit metridatū a tyriaca diminutiōe d qua sit curandū. Imo est magis addita in plurib' iuuamē ti ⁊ cōfidentioris vtilitatis.

Questitū: ¶ Si qrit. Quō sumēduz sit metridatū: ⁊ quātū.

Rñ. Ultr. ¶ Dr sic. De metridato det quātitas auelane vel so lo sicut est vel de ipso dissoluto in. ℥. ij. aq̄ scabiose: hora. ij. post mediā noctis: ⁊ h fiat bis i ebdomoda.

Auic. ¶ Et de medicamine facto ex aloe croco ⁊ mir-ra sumat omni die circiter. ʒ. j. qm̄ est iuuatiuum.

Glosa. ¶ Quarta medicina. Ab his q volūt a peste pserua-ri (sumat de medicamie fcō) ex his tribus reb'. s. (aloe mirra ⁊ croco) ſz modū statī dicēdū (oi die circiter. ʒ. j.) vel plus vel minus ſm exigentiā (qm̄ est iuuatiuū) hoc medicamē omni die acceptuz vt colligit ab his hoc medicamē laudantibus.

Auctas. Rasis. Cōfirmat h medicina a rasi i ptinēte sic de ea dñte Hec medicia ē expta i tpe epidimiali: nō hñs silez

Uerificat hec medicina. qr aloes purgat coleram ⁊ flegma pfortādo stomachū. Mirra pseruat corp' a putrefactiōe croc' vero cōfortat cor ⁊ letificat.

Questitū. ¶ Si qritur. Quō formetur istud medicamē: ⁊ qñ

Rñ. Ultr. ¶ Dr prio sic a qbusdā. ℞. aloes cicotri (est dādū. ni. ʒ. ß. mirre croci añ. gra. xv. fiat puluis: q sumat mane hora. iiij. post mediā noctis cum. ℥. iiij. aque absinti tepide.

Uel puluis iste icorporet cū tantilo melis: ⁊ formē tur pill'. vij. cū puluere ligritie vel cinamomi.

Et dent sero añ igressuz lecti: vl' dr i medio noctis

Rñ. Ult. ¶ Dr scdo ab aliis. ℞. aloes ptes duas: mirre cro-ci: añ. ptē. j. terrant ⁊ puluerizent. ⁊ sumat. ʒ. j. ex eis. cū. ℥. j. vini odoriferi.

¶ Questiūcule circa hoc capl'm soluende colligent in qōnibus huic caplo attinentibus.

¶ Quartum capl'm de febre pestilentiali.

Ordō cap: ¶ Prin. i hoc caplo in quattuor partes diuiso sic procedit.

In. 1. pmittit modum quo aer coruptus feb. indu-cit pestilentialem.

In. 2. agit de cōicatōe feb. pesti. supra multitudinē

In. 3. agit d corpib' ad illā mag' ppara z (hoiuz.

In. 4. agit de diuersitate febrium penex diuersita-tez aeris in humi. ⁊ sic.

¶ Prin. in prima pte premittēs modū quo aer co ruptus feb. inducit pestilentialem dicit. 1. ps capl'

Auic. Quādo aer fit ſm modū predictū venit ad

Cor. qr corrumpit cōplonem spūs in ipso: ⁊ putrefit qd circūdat ipsum ex humiditate. ⁊ acci dit calitas egressa a natura. ⁊ spargit tūc in corpe pp cām suam: ⁊ erit feb. pestilentialis alias ⁊ spar-gitur in corpore: tunc per causam suam erit febr. pestilentialis.

Glosa. ¶ Dcm̄ Pri. de mō quo aer corupt' inducit feb. pestilentialem declaratur sic.

(Qñ aer) nos circūdās (fit ſm modū) predictū) in cap. j. puta quū putrefit in substātia. tūc inspiratus ab extra (venit ad cor) cū putredine ei' ⁊ inde supue niūt qnq3 icomoda quoꝝ vltimū est feb. pestilētial: Priuz (qr corrūpit cplonē spūs qui est in ipso). i. corrūpit spūm vitalē in corde cōtentū cui ɔriat p se ⁊ ppie aer ille venenosus.

Scdz (Et putrefit qd circūdat ipsuz de hūiditate) i. putrefacit hūiditatē q̄ circūdat spūz cordis qr pu trefacit sanguinē q cōtinet in vētriculis eius.

Tertiū. (Et accidit calitas egressa a nā). i. puenit calitas. s. excellēs egressa a nā pp putredinē ad quā seqtur inflamatio spūs. ⁊ humoꝝ cordis.

Quartū (Et spargit i corpe tūc pp cām suā). i. cali tas egressa a nā sua qr. s. icā est putredialis ipargit in toto corpe pp cām suā. qr ipsa est infectiua: velo citer serpēs. ⁊ ei' venenositatē multiplicans. vel pp cām suā). i. cā cordis qd trāsmittit ipsam mediate spū ⁊ sanguine p venas ⁊ arterias in totuz corpus.

Quintū (Et erit feb. pestilētialis) versuta maligna q̄ vtpl'm breui tpe occidit vt dicet Pri. in. c. seq̄nti.

¶ Dcm̄ hoc Prin. cōfirmat p dcm̄ Gal. primo de diffe. feb. 4. cap ibi. Scdm pestilētes cōstitutiones aeris inspiratio aeris fit maxime cā febris pestilētia lis. q̄z multum. n. ex inspiratione incipit eo qui i cir cuitu est in aere a putrida euaporatiōe cōfirmatio ⁊ infectio: que putrida euaporatio siue putrid' vapor simul cū aere ingrediens corpus est cā corruptionis ⁊ morbi pestilentialis. Auctas. Gal.

Cōfirmat ēt p dcm̄ Prin. loco allegato sic. Cū. n. aer putrescit putrefacit humores: ⁊ icipit putreface re humorē q a corde circūdatus est. qm̄ ad ipsuz p pingus accedit q̄z ad alium. Prin.

¶ Si querit prio. Quō aer mutatus in suis quali-tatibus imutet corpa nostra. 1. Questitū

¶ Dicitur a Guliel. placen. cōciue meo. Qñ qualita tes actiue scilicet caliditas. ⁊ frigiditas multiplican tur in aere idest intenduntur preter solitum ⁊ debi-tum mouent corpora. ⁊ humores ad putrefactionez ⁊ corruptionem. Siccitas vero ⁊ humiditas dispo nunt mām ad patiendū. Humiditas tamē preparat ad patiendū. ⁊ putrefaciēdum cū facilitate: siccitas vero cū difficultate ita q hūiditas est cā potissima putrefactōis. Et ideo egritudies pestilētiales semp vel vtpl'm fiūt ex aere hūido turbido. ⁊ ifecto ex hu miditate putrefactiua vel hūiditate disponēte aerē ad putrefactio. cū cā māifesta vl' oclta ei supuenerit. Rñ. Gal.

¶ Si querit scdo Quō aer mutatus in substantia imutet corpora nostra. 2. Questitū

¶ Dr a Guliel. sic. Aer i sui sba corrupt' ificit corpa ⁊ iducit pestilētiā pp igressum ei' in corpa aialiuz p poros corpis. sed maxie p inspirationē qr fit aer cor ruptus q est cōtiguus humiditatib' ⁊ substātie cor poꝝ q̄ putrefiūt p cōtactū a putrido. Maxie autē p aerē inficiunt. ⁊ corrūpunt spūs ⁊ hūiditates cor dis. ⁊ q̄ i circuitu ei' sunt. qr accēdit in eis calitas ptérnālis valde corrumpens principia vite. Rñ. Gal.

¶ Prin.

ps. cap. ℂ Prin. in scda parte agens de cōicatione feb.
pesti. multitudini hoīum dicit.
Auic. ℂ Et cōicatur multitudini hoīuz qui iterum ha
bent in seipsis ꝓprietatez ꝑparationis. agens eīm
solum cum peruenit: ⁊ patienti nō est preparatio:
non accidet actio ⁊ passio.
Glosa. ℂ Dictū prin. de cōicatione feb. pestilentialis sic
declaratꝛ. Febris pestilentialis (cōicatꝛ multitudini
hoīuz). i. fit cōis regnās ⁊ dn̄ans sup mltos hoīes
⁊ nō est appropata vni tātū vl' duobꝰ. Fit aūt cōis
nō oībꝰ: sz solū his (q iterꝝ hn̄t in seipsis ꝓprieta
tē ꝑparatiōis) ad recipiēdū infectionē eius. Signā
ter aūt dixit Prin. de his q hn̄t ꝓprietatē ꝑpara
tionis. qꝛ (cū agēs solū ꝑuenit) ad passuz (⁊ patiē
ti nō ē ꝑparatio). i. passuz nō hz ꝓprietatē ꝑpatio
nis vel ꝑparationē passiōis (nō accidit actio ⁊ pas
sio) eo qꝫ actus actiuoꝝ sunt in patiente disposito:
teste pho de anima scdo.
Rñ. Ult. ¶ Dictū prin. de cōicatione feb. pesti. verificatꝛ a q
busdam sic. feb. pesti. cōicatur multis. qꝛ cause pe
stis sūt cōes multis: vtputa figure celi. putrefactio
aeris: ⁊ ꝑparatio multorum ad receptionē eius.
Rñ Litr. ¶ Aliter dꝛ ab aliȷ̄s. Febris pestilētialis fm plīm cōi
catur ī paruo tpe multitudini hoīuz: qꝛ illa vtplīm
fit a causis cōibꝰ. s. celestibꝰ vl' terrestribꝰ vl' vtrisqꝫ
Auctas. Gal. ¶ Dictū Prin. de cōicatiōe febris ꝯfirmatꝛ ꝑ dictū
Gal. j. de dif. feb. ibi opz enim meminisse huiꝰ sem
per in hoc toto sermone. qꝛ nā causaꝝ siue patiētis
aptitudine agere apta nata est.
Cōfirmatꝛ ēt ꝑ aliud dcm̄ eiꝰ paulopost sic. Sz vt di
ctū ē maxia ꝑticl'a gn̄atōis egritudinū ē passuri coꝝ
Questitū ℂ Si q̄ritꝛ p̄io. Que ē illa feb. pe (porꝫ ꝑparatio.
stilentialis que cōmunicatur multis.
Rñ. Ult. ¶ Dꝛ sic. feb. pesti. q̄ cōicatꝛ multis est illa q̄ ꝓuenit
ex corruptiōe aeris gn̄ali multis habitatōibꝰ. Nō
aūt illa q̄ est ex corruptione particulari vnius ca
mere vel vnius domus: vtputa ꝓueniens ex corru
ptione lanaꝝ aut fouee coquine. q̄ lz sit contagiosa
nō tamen cōicat multitudini hōiuz ex parte cause.
cū causa nō sit cōis imo priuata.
Questitū Rñ. Litr. ℂ Si q̄ritꝛ. 2. Quo pestis cōicatꝛ cito multis: ⁊ nō
¶ Dꝛ. 1. a qbusdā. corpa īfecta inficiūt alia (oībꝰ.
corpa sibi appropinquātia sua expiratiōe corrupta
⁊ sua infectiōe ꝑ porros sui corporis egressa: citiꝰ
valde q̄z si eis nō appropinquarēt. nā expiratio eo
rū corrupta addet vehemētiꝰ in corruptionē aerꝫ ea
Rñ. Ult. ¶ Dꝛ. 2. sic. Qꝛ nō oēs hoīes sūt ad eā (circūdātis.
ꝑparati equal'r sed aliq̄ magis huic sunt ꝑparati: ⁊
aliȷ̄ minus iō nō īfficiuntꝛ simul oēs ꝑparati: sz p̄io
infficiuntꝛ ꝑparatiores: ⁊ ꝯsequenter aliȷ̄.
ps capli ℂ Prin. in. 3. parte agens de corporibꝰ ad pestilē
tiam ꝑparatis numerat corpora ad febrē pestitentia
lem magis parata dicens duo.
Auic. ℂ Et ꝑparatio corporuz ad illud in quo sumus
de passione est: vt sint plena hūoribꝰ malis. Nam
monda forsan nō patiuntur ex ea.
Glosa. ¶ Primū dictū de primis corporibꝰ ad feb. pestilē
tiam ꝑparatis declaratꝛ sic. (Preparatio corporū
ad illud in quo sumus de passione). i. ad feb. pesti
lentialem de qua nūc agitꝛ: (est vt sint plena humo
ribus malis) ꝑcipue calidis. qꝛ talia corpora facili
ter post inficiuntꝛ. (nā monda) corpora a malis hu
moribus (forsan nō patiuntꝛ ex illo). i. a feb. pesti
Ratio. Hoc dictuz verificatur sic. Corpora ma (lentiali.
lis humoribus plena sunt ad febrem pestilentialem
magis parata. Ratio est qꝛ tales hūores opponūt
virtutes. ⁊ dibilitāt eas: ⁊ tales humores sunt a re
gimīe nāe quodā mō ꝯstituti. qꝛ cito. ⁊ facil'r corrū
puntꝛ a mala pestis putredine illoꝝ infectiua.
ℂ Si queritur. Cur dixit Prin. dubitanter. forsi Rñ. Ult.
tan monda nō patiuntꝛ.
Et corpora debilia iterum sunt patientia ex eo. Auic.
Sicut illa q̄ multiplicant coitū: ⁊ corpa dilatatorū
pororū: ⁊ corpora hūida multe balneationis.
¶ Scdm dcm̄ de scdis corpibus ad feb. pestilētialē Glosa.
paratis sic declaratur.
(Et corpa debilia iterꝝ sunt patiētia ex eo). i. para
ta sunt infici febre pestilētiali: vl' d leui īfici ex eo. s.
aere īfecto. Exēplificat Pri. d tribꝰ corpibꝰ dbilibꝰ
De primis dicit (sicut illa q̄ multiplicāt coytū). i.
sunt plurimi coytꝰ ⁊ sicut illa corpa q̄ sunt alr' debi
litata. ⁊ ex multis laboribus resoluta.
Hoc dcm̄ verificatꝛ. qꝛ talia corpa sunt pauce resi
stētie ⁊ ꝑcipue respcū huiꝰ cāe q̄ ē fortis. ⁊ vehemēs
De scdis dicit (Et corpa dilatatoꝝ poroꝝ) sunt. d
ꝑparatis ad febres pestilētiales: sicut sunt illa corpa
que sepe frequētāt stuphas.
Hoc dcm̄ verificatꝛ qꝛ ꝑ aptionē poroꝝ aer putrefa
ctus libere ingreditꝛ vndiqꝫ: ⁊ sua penetrat corpora
Uel qꝛ ꝑ poros coꝝ aptos faciliꝰ. ⁊ citiꝰ. ⁊ plus pe
netrat vndiqꝫ aer ille infectus. a quo ꝓuenit febris
pestilentialis.
De tertūs dicit (Et corpa hūida) s. nāl'r talia (mul
te balneatiōis). i. accidētal'r talia sunt de preparatis
ad febres pestilentiales.
Hoc dcm̄ verificatꝛ. qꝛ talia corpa hn̄t ꝑricipiū pas
siuū valde dispositu3 ad recipiēdū putrefactionez.
Cū ergo agēs adest facile alterantꝛ ⁊ cito inficiuntꝛ.
¶ Dicta hec duo Prin. cōfirmantꝛ per dicta Gal. Auctas.
primo de dif. feb. cap. 6. qui volēs declarare corpa Gal.
monda nō pati ab aere pestifero. sed soluz īmonda
sic ꝓcedit dicit. 5. ꝑ ordinem declarata in duplici
huius partis expositione.
ℂ Si queritꝛ primo. Cur corpa coytuz multiplcā 1: questitū.
tia sunt ad pestem preparata. Rñ. Litr.
¶ Dicitur sic. Talia corpa sunt multum debilia: vt
pz per ea que dicuntꝛ de coytu non conuenienti. De
his dixit Cōstātinꝰ. 5. sue teorice ca. de coytu. Opz
sic regi in infirmitatibus vt in pestilētia. ⁊ aeris cor
ruptione coytus vitetur.
ℂ Si queritꝛ scdo. Que sunt corpa dillatatoꝝ po 2. questitū.
roꝝ feb. pestilentialibus parata.
¶ Dicitur primo ab aliquibus. Corpore dilatatorū Rñ. Litr.
nō addendo poroꝝ sunt febribus pestilētialibus pa
rata. Intelligentes per corpora dilatatoꝝ illa que
sunt multi cibi. ⁊ potus. que ex hoc sunt multuz re
pleta. ⁊ dilatata. ⁊ ꝯn̄ter febri pestilentiali prepata.
¶ Dicitꝛ. 2. ab aliȷ̄s colectiue legendo. Corpora dila Rñ. Ult.
tatorum pororum humida multe balneationis sunt
de preparatis ad febres pestilentiales: sicut illa cor
pora que sepe frequentant balnea. ⁊ stuphas. quia
per suam excessiuam humiditatez sunt paratiora ad
febres putridas. ⁊ propter pororum apertionem aer
putrefactꝰ libere īgreditꝛ vndiqꝫ sua penetrās corpa
ℂ Si queritur tertio. Cur corpora humido multe 3. questitū.
balneationis siue ad hanc febrem preparata.
¶ Dicitur sic. Corpora humida multe balneationis Rñ. Litr.
sunt ad hanc febrem parata. quia cum sint humida
naturaliter: magis humectantꝛ per multam balnea
tionem quando scilicet balneantur in aqua dulci te
pida. Addūt aliȷ̄ aut frigida ⁊ sic ad putrefactionem
magis disponuntꝛ ⁊ preparantur.
¶ Dicitur sic. Prin. dixit signanter forsan monda Questituz.
nō patiuntur. quia causa pestis posset esse tanta tā
q̄z violenta: vel corpora ipsa monda possunt adeo
tantum timere. ⁊ egros frequentare. qꝫ paterentur:
⁊ inficerentur.

4. ps cap. ¶ Prin. in. 4. pte agens de diuersitate febriū pe/nes diuersitatem aeris in humido ⁊ sicco: dicit q̄n/q̄z seorsum declaranda.

Auic. ¶ Febres pestilentiales fiunt ex aere turbido ⁊ humido.

Glosa. ¶ Primū dictū de feb. q̄ fiūt in aere turbido ⁊ hūi/do sic declarat (febres pestilentiales) ppue (fiūt ex aer turbido ⁊ hūido) cū supuenerit calor extraneꝰ: nō ipm parificans s̄z putrefaciens: ⁊ iō dispō aeris calida ⁊ humida est ceteris deterior ⁊ pestilētior vt colligitur ex dictis Gal. postea citandis.

Auctas. Gal. ¶ Dictū hoc p̄n. ꝯfirmat p dcm̄ Gal. j. cōplonū. c. viij. ibi. Judico q̄ dispō aeris nos ꝯtinētis cala ⁊ hūida deterior ē dispōibꝰ oibꝰ ꝯplonū: ⁊ h̄ dispō in horis āni nūq̄z repit: s̄z i dispōibꝰ aeris pestilē.

Auctas. Prin. Cōfirmat ēt per dcm̄ Prin. 2. fen (fortasse accidit. doc. ij. c. iiij. ibi. Et ex ꝯplonibꝰ aeris dignior vt cō uertat ad putrefactionē ē calidi ⁊ hūidi aeris ꝯplo

Quesituz. Rn̄. Citr. ¶ Si q̄rit. Q̄uo differūt feb. pestil'. ab alijs rōne ¶ Df sic. Quicū q̄z hūorū putrefit: siue san (aeris. guis: vel flegma: siue colera: vel mlia dūmō putre/do eiꝰ sequat putredinē aer̄ faciēs febrē: febris illa d̄z dici pestilentialis ex illo hūore. S̄z si putrefie/ret colera ex incendio aeris q̄z fit calidus ⁊ siccꝰ fa/ciens febrē: febris illa d̄z dici colica: ⁊ nō ppie pe stilētialis. ⁊ sic de alijs hūoribus ꝯformiter dicat.

Auic. ¶ Et febres accidentes causa aeris sicci fiunt ite rū causa vt eueniant febres colerice.

Glosa. ¶ Scd̄z dictū de febribꝰ colericis in aere sicco. sic declarat (febres accidētes cā aeris sicci (vt sūt effi mere de inflatōe spirituū) fiūt iterū cā vt eueniāt) i. sup eueniāt (febres colice). puta tertiāe ierpolate

Ratio. ¶ Dictū p̄n. sic verificat. q̄z (⁊ ꝯtinue ⁊ caulones. siccitas est lima caloris disponēs eūdē ad inflatiōnē ⁊ incendiū: ⁊ ꝯsequēter ad colere multiplicationez.

Quesituz. Rn̄. Ypo. ¶ Si q̄rit. Q̄uis aer ē sanior: an hūdꝰ: an siccꝰ. ¶ Df sic. Aer siccꝰ ē melior hūido: vt colli' ab Ypo. xvj. tertie pti. affo. sic dn̄te. Cōstitutōes vo āni oio gdē sicce pluuialibꝰ sunt saniores ⁊ minꝰ mor tiere.

Auci. ¶ Et febres in aere humido sunt pluris euentꝰ: minoris acuitatis: ⁊ longioris spatij.

Glosa. ¶ Quartū dictū. de febribꝰ in aere hūido. sic de/clarat: ⁊ verificat (febres) ꝑcipue putride (sunt plu ris euentꝰ) i. sepiꝰ accidūt (i aere hūido) q̄z in aere

Ratio. sicco. Rō est qm̄ hūiditas ē mater putrefactionis. Signū huiꝰ est q̄z in locis hūidis putrescibilia citiꝰ putrescūt. Et iste feb. (sunt (minoris acuitat̄) i. sūt minus acute ⁊ minꝰ mordaces in suis icendijs. Rō est q̄z hūiditas ebetat calores ⁊ incendia febris. Et iste feb. sunt (lōgiores spatij) ⁊ durationis. Rō est. q̄z minores resolutiones in aere hūido solent cō tingere: ⁊ hūores in illo magis multiplicantur.

Quesituz. Rn̄. Citr. ¶ Cur feb. i aere hūido sunt longioris duratiōis. ¶ Df sic. Feb. in aere hūido sūt longioris duratōis q̄z feb. ꝓportionant aeri i quo vel p quē fiūt. Cū igi tur ille i aere hūido grosso depēdeāt ab hūore hūi/do grosso. ergo sunt longioris durationis.

Auic. ¶ Febres in estate sicca: pauce pluuie sunt mino ris euentus: ⁊ maioris acuitatis: ⁊ velocioris sepa rationis.

Glosa. ¶ Tertiū dictū feb. in estate sicca. sic declarat (fe bres) putride (in estate sicca) ex natura sua: ⁊ sicca (q̄z pauce pluuie) q̄z nihil vel par̄ pluit (sūt minor̄

Ratio. euentus) i. minꝰ eueniūt. Rō ē q̄z i estate fit magna resolō ⁊ cōsumptio hūitatū: ⁊ liber excessus fumorū ⁊ vapor̄: aptis poris virtute solis. Et feb. iste tūc ꝯtigētes (sūt maior̄ acuitat̄) i. mag̃ acute ⁊ mag̃ mordaces in suo incēdio. Rō est pp siccitatē q̄ est li ma caloris: ⁊ pp multiplicationē humoris colici in estate. Et iste febres sunt (velocioris sepationis) seu termiatōis vel via mortis: vel via salutis. Rō est q̄z tūc fit vehemēs resolō māe peccātis. Itē q̄z virtus fatigata, ⁊ plm̄ resoluta siccis caloribꝰ ⁊ acumine fe bris: nō sufficit hec mala tollerare: sed aut victa sub cumbit: aut superans febrem vincit.

Auic. Ipy. ¶ Dcm̄ hoc Pri. q̄tuz ad scd̄am eius ptē cōfirma tur p dcm̄ Ipo. i. 6. tertie pticule affo. sic. In siccis tpibus febres acute fiunt.

Auctas. Gal. ¶ Dcm̄ hoc Prin. q̄tū ad vltimā eius ptē cōfirma tur p dcm̄ Gal'. in comēt. 12. prime pticu. affo. ibi. Sicq̄z morbos estas breuiat yems plōgat: Itez per dcm̄ eius in. 25. scd̄e pticu. affo. sic. Nō solū in esta te breues sunt quartane: s̄z etiā oīs morbus: q̄z hoc tempe facile resoluunt chimi: ⁊ p totū corpus spar guntur: ⁊ anichilantur.

Quesituz. Rn̄. Citr. ¶ Si querit. Cur i estate sicce febres sunt velocio/ris separationis. ¶ Df sic. Febres in aere sicco sunt breuiores. q̄z feb. ꝓportionant aeri in quo vel p quē fiunt. cū ergo fe bres in aere sicco. ⁊ subtili depēdeāt ab humore sic co ⁊ subtili. iō citius terminant.

Auic. ¶ Et meliora tpa sunt illa que seruāt naturā suā.

Glosa. ¶ Quintū dcm̄ de tpibus suā nām seruātibus sic d̄ clarat. (Meliora tpa) anni i q̄bus febres minꝰ eue niunt (sunt illa q̄ seruāt nām suā (vtputa ver tēpa/tum: estas moderate calida ⁊ sicca: autūnus siccus: i meridie calidꝰ: ⁊ i nocte fridꝰ yems frida ⁊ hūida.

Auctas. Amplatio Ypo. ¶ Dcm̄ hoc Pri. cōfirmat. ⁊ āpliat ex dcō Ypo. in comē. 3. pticule affor̄ sic. In moderatis tpibus si tpal'r tpa se reddiderint: bo ni status: ⁊ bone egritudis determinationes fiunt. In moderatis vero tpibus: marie imoderate. ⁊ d̄ ficilis determinatōis: al's ⁊ difficiles determinatio nes. q̄z d̄struūt eucrasiā corp̄is. pri. 2. fen p̄mi dn̄te.

Quesituz. Rn̄. citra. ¶ Si querit. Q̄uo tpa suā nām seruātia sunt me/liora: q̄z autūnus hūidus est melior q̄z autūnꝰ siccꝰ ¶ Df sic breuiter. Autūnus hūidus est melior sicco tū autūnus seruās nām suā est melior autūno sicco ⁊ autūno humido alijs tpibus nām suā seruātibꝰ. Sed de hoc latius in questionibus. ¶ Questiūcule circa hoc cap. soluēde colligent in q̄/stionibus huic cap. atinētibus.

Ordo cap. ¶ Cap. 5. De signis febris pestilentialis.

¶ Prin. in hoc cap. in decem partes diuiso addu/cit decem genera seu maneries signorum febris pe/stilentialis quoꝝ octo.

Prima dn̄r esse signa febrium pestilentialum cōmu niter euenientium.

Alia duo sunt signa febrium pestilentialium raro contingentium.

Ul' sunt duo notabilia febribꝰ pestilētialibꝰ attinētia

1. ps. cap. ¶ Prin. in prima parte ponens primum genus si gnorum quod est veluti descriptio febris pestilentia lis sumpta principaliter a modo caloris tangit quat tuor in hoc signorum genere declaranda dicens.

Auic. Febris pestilentialis est quieta exterius ebu/liens: ⁊ contrahens interius: ex qua percipit caliditas: ⁊ inflamatio fortis s̄m plm̄ perdens.

Glosa. Ratio. ¶ Primum genus signorum febris pestilentialis sumptum a mō sui caloris sic declarat. ⁊ verificat. Primum. (Febris pestilētialis est quieta.) ⁊ remil sa (exterius) idest in partibus corporis exterioribus sic q̄ eius calor nō multuz mordicat nec tangit nec inflamat manum tangentis. Ratio huius dicetur inferius.

¶ Scd̄m

Scdm. Hec febris est multuz(ebuliens ⁊ cōturbās
interiꝰ).s.in vētriculis cordis.⁊ circa os stomachi
Est enim ebuliens ex inflamatione sanguinis cordis
⁊ spirituū eius a putredine est ēt cōturbans ex vene
nositate inimica cordi.⁊ vlr humi.nature.
Tertiū(ex feb.pestilētiali percipit).s.itus(calidi/
tas fortis ⁊ inflamatio)tā a patiēte suo ꝓprio sensu
q̃z a suo medico inspecto anhelitu infirmi ⁊ lingua
eius arido cū siti plurima. Rō ex p̄dictis ē colecta.
Quartū hec febris ē(fm plim pdens) seu īterimēs
illos quos ocupat:maxie dū pestis est in suo statu:
lz circa p̄n.⁊ finē eiꝰ euadāt plurimi. hoc pz ad ex/
perientiā ideo nō indiget ꝓbatione.

Auctas. Rasis. ¶ Hoc genus signoꝝ ꝯfirmat a rasi ī suo diuisionū
febris pesti.ēgete calitat cū tāgit. (lib.sic dīte:
Cōfirmat ab eodē.x.Almā.c.xviij.dīte.febribꝰ q̄
ex aeris corruptiōe gñant nō vr in p̄n. inesse mlta
acuitas:neq̃z calitas cū tāgit eger.sūt tñ in ocultz
corpis ptibꝰ⁊ ipsiꝰ pfūdo magni nocumēti⁊ sūt de
ceptorie:⁊ vehemētis operationis:⁊ sunt feb. lente
⁊ tepide sed concluse.

Quesituz: ¶ Si q̃ritur circa.4. in hoc genere signoꝝ ꝯtēta.
Qūo feb. pestilentialis est quieta exterius.
Cur feb.pestilentialis cōturbat interius.
Qūo in ipsa percipitur caliditas ⁊ inflamatio fortis
Cure feb.pestilentialis vtplurimum perdat.

Rñ. Citr. ¶ Dr ad ista per ordinem sic.
¶ Dr prio sic. Lz feb.pestil.sit qeta exteriꝰ vt dcm̄ ē
in mēbris exteriorībꝰ⁊ p̄cipue in extremitatibꝰ.Tñ
in partibꝰ cordis exterius percipit calor maior q̃z ī
alijs. Intelligēdo hoc respectiue ad alias febres in
quibꝰ ēt percipit in dictis partibꝰ maior caliditas.
Sz nō tantū maior quātū in febre pestilentiali. qd
est qr vnctuositas eiꝰ totis viribꝰ suis petit cor ⁊ par
tes illas. Itē in alijs febribꝰ nō sit tāta reuocatio ca
loris īnati sicut in pestilentialibus.

Sol. Citr. ¶ Dicit scdo sic. Febris pestilentialis cōturbat inte
rius:nō tamē ꝓpter nocumentū qd infert cordi ex
putredine plusq̃z alie febres:sed ex venenositate pu/
tredini cōiuncta vel cōmixta.

Sol. Citr. ¶ Dicit tertio. Ex febre pestilē.ꝑcipitur interiꝰ ⁊ in
spūalibus caliditas ⁊ inflamatio fortis. ꝓcedens ex
multitudine malorū vaporū in spiritualibꝰ cōcluso
ruz quā etiaz coadiuuat redditus caloris ad intra.
Et nō ꝓcedit ista caliditas itensa spūaliuz a calore
febrili multo. aut a caliditate cōtinentis.nisi raro.

So. Guil. ¶ Dicit quarto. Cā quare feb.pestilē.fm plim pdat
est qr putredo veniens ab aere putrefacto.⁊ dispo/
sitio inducta a causis ocultis quē nō sciunt ita sunt
cōfirmate ⁊ coartate in radice cordis ⁊ spūaliuz q
nullo modo possūt remoueri a natura ⁊ a virtute cū
suis instrumentis ⁊ medicinis. Quis in materia fe
bris humoralis putrefacta compleat natura dige/
stionem ⁊ perficiat.

Doc. vlt. ¶ Propterea dederunt alij medicis hoc documen/
tū in ꝓnosticando vz ꝓ regula teneatur q plurimū
tacti de hac febre obeunt. Pro exceptione teneat
q pauci ex fortibꝰ bene rectis euadunt. Ideo nō dz
ꝓmitti salus alicui hac feb. detento. dato q medi
cus vocetur a prin.⁊ patiens sit valde obediens. ⁊
astantes sui sint ydoneissimi.⁊ apothecariꝰ fidelis ⁊
doctus ⁊ bene munitus. Sed in talibus est dubie
ꝓnosticandum.

2.ps capli ¶ Prin.in scda parte ponens scdm genus seu se/
cundā maneriem signorū ab anhelitu sumptorum
aducit quinq̃z signa in hoc genere tacta.

Auic. ¶ **Et est cum ea magnitudo anhelitus: ⁊ eius
exaltatio:⁊ cōstringitur multum:⁊ curtatur mul/
tum:⁊ frequentatur.**

¶ Secūdū genus signoꝝ ab anhelitu sumptoꝝ cōti
nens q̃nq̃z signa sic declarat:⁊ verificat.
Primū. (Cum febre seu in febre pestilētialis est ma — Glosa.
gnitudo anhelitus.
Rō est pp vehemētiā ebulitionis. ⁊ inflamationis — Rō. Ult.
in corde ⁊ prope cor.
Scdm. In hac febre est(exaltatio eiꝰ).i. anhelitus
exaltatꝰ q ⁊ sublimis dr. Rō est pp multā necessita
tē dilatationis ptiū supioꝝ pectoris:vt sit multus
aer intromittat ad refrigeriū cordis.
Tertiū. In hac febre (ꝯstringit multū)anhelitꝰ.i.
est multū ꝯstrictꝰ.i. fortis sistoles seu depressionis.
Rō est ad excutiēdū maximā habūdātiā suliginuz
cordis.⁊ maloꝝ vapoꝝ putredinalium.
Quartū. In hac febre(coartat multū)anhelitꝰ.i.ē
multū curtꝰ seu breuis. Rō qr virtꝰ dbilis nō p̄t diu
multū aerē trahere:⁊ p suspiria sepe sincopat.
Quītū. In hac febre(frequētat)multū anhelitꝰ.i.
fit frequēs. Rō est qr sola magnitudo anhelitꝰ eius
nō sufficit ad refrigerium.

¶ Cōfirmat hoc genus vel maneries signoꝝ a Rasi — Auctas. Rasis.
10.al.dīte. Eorūq̃z anhelitꝰ augumētat ⁊ fit spissus
Cōfirmat ēt ab eodē ī suo diuisionū libro dīte. Uerū
tñ anhelitus est cū ea fetidus ⁊ frequens.

¶ Si querit. Quis ē anhelitꝰ exaltatꝰ seu sublimis — Quesituz.
Quis ēt est anhelitus constrictus.

¶ Dr prio a Prin.10.fen tertij trac.i.cap.11. Anhe — So. Pri.
litus exaltatꝰ est pēs anhelitꝰ magni in quo necessa
riꝰ est motꝰ supioꝝ lacertoꝝ pectoris.⁊ non puenit
necessitas in ipso ad mouēdū velamē.i. dyafragma
⁊ inferiores lacertos pectoris ⁊ iste qdē anhelitus se
pius accidit in febribus pestilentialibus.

¶ Dr scdo de mēte Pri.anhelitꝰ cōstrictꝰ est:anhe — So. Pri.
litus fortis sistoles seu depressiōis:vt colligit ab eo
dē vbi supra cap.8.sic dicente.
Si necessitas expulsiōis vaporis fumosi plurima pp
multitudinē q̃ztitatis eius aut acuitatez qualitatis
ipsius est cōstrictio esuflatiua.

¶ Ad hoc ēt dr de mēte Pri.anhelitꝰ cōstrictus est — So. Pri.
ille cuiꝰ via inuenit cōstricta vt coligit ab ipso vbi
supra cap.24.sic dicēte.
Cōstrictio anhelitꝰ est vt nō īueniet aer in quo exer
citatio fit cū anhelitu meatū in pte sui motꝰ nisi stri
ctū:in quo nō penetrat nisi paulatim. ⁊ ita fit ī feb.
pestilētiali pp aeris grossiciē.⁊ fumoꝝ multitudinē

¶ Prin.in tertia pte ponēs.tertiuz genus signoꝝ — 3.ps.cap.
sumptoꝝ a pulsu dicit.

¶ **Et pulsus fit fm plim paruus; frequens: ⁊ fit — Auic.
vehemens fm plim in nocte.**

¶ Tertiū genus signoꝝ a pulsu sumptoꝝ cōtinēs — Glosa:
tria signa declarat sic.⁊ verificat.
Primū. In feb.pestilē.(pulsus ē fz plim puꝰ) Rō — Ratio:
est.qr ista feb.talr deijcit virtutē vitalē vt nō possit
opari pulsum magnū.lz nā eo multū indigeat.
Scdz. In hac feb.(pulsus fit fz plz frequēs. Rō ē
pp magnā necitatē refrigerij ⁊ euētatōis vt p freq̄n
tiā supleat illd qd dest d magnitudie pp dbilitatez
Tertiū. In hac feb.(pulsus fit vehemēs (v̄tutis.
fm plim in nocte).i. fit fortior in nocte q̃z ī die. Rō
est qr virtus nālis.⁊ vitalis fortificat in nocte.

¶ Cōfirmat h genus signoꝝ a Guli. dīte. Pulsus — Auctas. Guliel.
eiꝰ ē debilis velox ⁊ frequēs.sz augumētat ī nocte.
Ampliat hoc genꝰ signoꝝ ab eodē dicēte.⁊ sistoles
in pulsu huiꝰ febris ē maior dyastole eo mō quo di
ctū est de sistole anhelitus respectu dyastolis eius.

¶ Si q̃rit. In q̄ dr̄a pulsus sit vehemēs in nocte. — Quesituz:
¶ Dr prio sic. Pulsus istoꝝ fit fm plm vehemēs in — Rñ. Ultr.
nocte in frequētia ⁊ velocitate magꝭ q̃z in die. Rō ē
ꝓpter fortificationē caloris tā nālis q̃z febrilis ex

reditu pulsus ad interiora tempore noctis.
Rñ. Citr. ¶Dr scd̄o. Pulsus istoꝝ fit fm pl'm vehemēs i no cte. nō qd̄e in magnitudine. sz i frequētia. qꝛ magꝫ frequētat̄ in nocte q̄z i die. qꝛ calor ⁊ spūs retrahū tur ad itra fugiētes fridītatē noctis ⁊ tenebras ei⁹: q̄re addit̄ necessitas: ⁊ virt⁹ debil' nō potēs restau rare p magnitudinē restaurat p frequētiā maiorez.
4.ps cap. ¶ Prin. in. 4. pte ponēs. 4m. genus seu. 4. manerīē signoꝝ sumptoꝝ ab exeūtib⁹ a corp(febricitantiū feb. pestilentiali dicit quinqꝫ fm q̄ quinqꝫ sunt exeuntia a corpore: que seorsum declarabunt̄.
Auic. ¶ Et vrina eius est aquosa colerica melācolica.
Glosa. ¶Signa tria sūpta ab vrīa sic declarāt̄ ⁊ verificāt̄.
Rō. Ult. Primū(vrina ei⁹)febricitantis feb. pesti. (ē aquosa)prīo. s. subtilis. sine substantia: ⁊ sine sedimine. Rō ē pp nihil descindi de hūorib⁹ cū ea in pn. feb. Scd̄z postea fit(colerica). i. subtilis ⁊ ignea. Rō est pp īcenssionē hūorū calidoruz interius factam. Tertiū. Deinde fit(mł'ica)grossa seu turbulēta. Rō ē pp vehemetiā ꝯturbatiōis ⁊ ebulitiōis i hūorib⁹.
Quesituz. ¶ Si q̄rit̄. Qualis ē vrina pestilentiatorū mł'ica.
Rñ. Ultr. ¶Dr sic. vrina illoꝝ est mł'ica grossa ꝯfussa seu turbulenta pp vehemētiā cōturbatiōis ⁊ ebulitiōis in Et interduz declinat ad nigredine pp (hūorib⁹. adustionē seu putrefactionē cadaueralem.
Cōf. gal. ¶Confirmatur hoc signum a Galeno: in libro pulsuz dicente. Urina quandoqꝫ est multa. ⁊ spissa. ⁊ quandoqꝫ est subtilis. ⁊ aquosa. ⁊ addit alia signa de quibus alibi.
Auic. ¶ Egestio eius est lenis : feda nō nālis: ⁊ q̄nqꝫ ē mł'ica. ⁊ pl'm eius est spumosuz. fetidū. ⁊ est in illa aliquid de genere eius quod liquefit.
Glosa. ¶Signa septē sūpta ab egōne sic dcl'ant̄ ⁊ verificāt̄
Rō. Ult. Primū(egressio ei⁹)q feb. detinet̄ pestilentiali(est Scd̄m Egestio hui⁹ ē(feda). i. (lenis). i. lubrica. sordida seu cenulēta vel oridi fetoris.
Tertiū. Egestio istius ē(nō naturalis)qꝛ nō talis sicut cibalis bene digesta.
Quartū. Egestio isti⁹ est(q̄nqꝫ mł'ica). s. ꝑpter adustionem vel putredinem cadaueralem.
Quintū. (Plurimū hui⁹ egestionis est spumosuz) i. plurima pars fecū isti⁹ est spumosa. Rō ē ex ebulitione humorum fluentium.
Sextum(pl'm hui⁹ egestiōis ē fetidū. i. hec egestio fm pl'm ei⁹ ē fetida. Rō est ex corruptione eius.
Septimū. (In egestione isti⁹ est aliqd de gn̄e ei⁹ qd̄ liq̄fit). i. aliqd pigue vel vnctuosuz qd̄ liq̄fit i iteriorib⁹. Rō est ex forti incendio in illis partib⁹ facto.
Auctas. Gal. ¶ Cōfirmat̄ hoc genus signoꝝ ꝑ pte a Gal. sup. 3. epidimiaꝝ vt scribit̄ a Rasi i. 10. suoꝝ apho. pti. sic dñte. Febris illa dr pestilērialis cū q̄ ē assellatio de gn̄e coꝝ q̄ liquefiūt ⁊ hoc accidens febrem pestilentialē aliquo tempore nō dimittat.
Guli: Cōfirmatur ēt a Guil. sic dñte. Pl'm egestiōis sūt liuide fetide indigeste.
Quesituz. ¶ Si q̄rit̄. Quō egestio dēat dici: an feda: an fe
Rñ. Citr. ¶Dr sic. De egestione pestilenti atoruz pōt (tida. dici vtrūqꝫ vt declarādū est.
Uerū apparet ex hoc. 6. signo in quo dr fetiduz q̄ scd̄z signum debet dicere feda: ⁊ nō fetida: ne idez bis diceretur.
Auic. ¶ Et sudant sudore fetido: vel frigido.
Glosa. ¶Signum sumptum a sudore sic declaratur ⁊ verificat̄. Detenti a feb. pestilē. (sudāt sudore fetido) interdum. Rō est pp magnā humoꝝ corruptionē.
Auctas. Rasis. ¶ Cōfirmat̄ hoc signū a Rasi. 4. al. dñte. Cuz qb⁹ anhelitus ⁊ quicquid a corpore egreditur valde fetida sentiunt.

¶ Si q̄rit̄. Quō detēta a febre sudāt sudore fetido Quesituz:
¶Dicit̄ primo sic. Patiētes febrē pestilentialem sudant sudore fetido. qꝛ quicqd exit ab eis est fetidum vt a Rasi est aprobatum. Rñ. Citr.
¶Dr scd̄o. Detenti a feb pestilē. sudāt sudore fetido q̄nqꝫ pp magnaz humoꝝ corruptionē. ⁊ tunc plus suspectū est. ⁊ periculosum stare iuxta istos. Rñ. Ult.
¶ Et multotiens euomūt mł'iam colerā v̄o plus illa al's coleram vero post illam. Auic.
¶Signū sumptū a vomitu duas hñs ptes sicut declaratur ⁊ verificatur. Glosa.
Pria patiētes feb. pestilētialē (multotiēs euomunt mł'iam) zenitam ex putrefactione sanguis.
Scd̄a. Patiētes hāc feb. euomūt(colerā pl⁹ illa). i. sepi⁹ euomūt col'az ex putredīe illi⁹ sanguis genitā
Rō vtriusqꝫ est. qꝛ in hos duos hūores ꝯuertit̄ sanguis corruptus ab hac specie febris. Ratio.
¶ Si q̄rit̄. Quō pestilētiati euomūt col'az p⁹ mł'iā Quesituz.
¶Dr sic. Isti euomūt colerā post mł'iam. Nā lz ordine nāli isti prius deberēt vomere colerā q̄z mł'iam vt pz ex natura illoꝝ humoꝝ. Rñ. Citr.
Tñ q̄nqꝫ pri⁹ euomūt mł'iam: nā pretermodū stimulata sinthomatice opante: aut forte qꝛ mł'ia erit magis ꝓpinqua vijs vomitus q̄z colera.
¶ Et adest fluxus ventris colere ⁊ alioruz. Auic.
¶Signuz a fluxu ventris sumptum hñs duas ptes sic declaratur ⁊ verificatur. Glo. Ult.
Pria. Detētis a feb. pestilē. (adest fluxus vētris colere). i. in quo defluit colera in illis peccās
Scd̄a. Istis adest fluxus(Et alioꝝ). s. humoꝝ precipue adustoꝝ. ⁊ putrefactoꝝ.
Ratio est: qꝛ illi hūores qui in hoc fluxu defluunt sunt geniti partim ex sanguine corrupto. cuius ps subtilis est versa in col'am ⁊ pars grossa. Ratio:
¶ Si queritur qualis est adest fluxus ventris colere ⁊ aliorum pestilentiatis. Quesituz:
¶Dicit̄ prīo sic. Fluxus ventris in istis est flux⁹ colere ⁊ aliorum humorum natura illas sinthomatice expellente. Sol. Citr.
¶Dicit̄ scd̄o sic. Fluxus ventris in pestilētiatis cōtingens: vt pl'm est sinthomaticus. ꝓcedens ex debilitate virtutis eam deijciente. Rñ. Ultr.
¶ Prin. in. 5. parte ponēs quintū genus seu q̄ntā maneriem signoꝝ sumptoꝝ ab accñtib⁹ que appent in febre pestilētiali nocentibus toti dicit. 5. ps cap.
¶ Et fiunt cū ea vigilie: ⁊ angustia vehemens: ⁊ inquietudo. ⁊ casus virtutis: ⁊ peruenit̄ in ea ad sincopim: ⁊ cōmixtionē rōnis ⁊ molificationē corporis: ⁊ est in ea torpor; al's tepor. Auic.
¶ Quintū gen⁹ signoꝝ sumptoꝝ ab accñtib⁹ toti cōmunibus cōtinens septem signa particularia sic declaratur ⁊ verificatur. Glosa: Rō Ult.
Primū(fiunt cū ea). s. feb. pesti. (vigilie). s. pl'ime seu defectus somni bōi ⁊ nālis. Et si tales dormiūt modicū dormiūt cū fantasijs multis ⁊ malis sōnijs terrefacientibus. Rō est ꝑpter malitiam fumorum corruptoꝝ ad cerebrum eleuatorum.
Scd̄m est angustia vehemēs). Rō est ex violentia q̄z cordi p̄stat ⁊ virtuti vite ac suis spiritib⁹ aer iste venenosus: ⁊ febris pestifera inde orta.
Tertiū est inq̄etudo)qua eger se voluit de latere in latus de ventre ad dorsum de capite ad pedes: non inueniens requiem sub aliquo situ. Rō est propter vehementiā cōturbatiōis in corde ⁊ ꝑpe cor aeris venenosi ⁊ humoꝝ per ipm venenatorum.
Quartū est casus virtutis)Rō est ex mortificatiōe spirituum cordis ⁊ innati caloris a venenositate aeris inspirati.

Quintum

Quintū est sincopis (ad quā ꝑuenit̃ facil'r ex ea). s. vel dū minuit̃ vl' qñ purgat̃ vel qñ surgit vel quando trāsit de lecto in lectū. Jmo isti sepe iacēdo suaviter in lecto incurrūt sincopim. maxie dū eger declinat ad mortē victus veneno.

Sextū est (ↄmixtio rōnis) seu aliēatio mētis l quā pestilētiat⁹ ꝑuenit. Rō est q2 illa inducit̃ a fumis et vaporibus venenosis putridis latis ad cerebrum ab inferioribus.

Septimū ē (mollificatio ⁊ torpor mēbroꝝ corpis) i. debilitas virtutis aīalis q̄ ꝑuenit ex īpotētia ministrandi spūs ⁊ calorē innatū a corde ad cerebrum vbi debēt fieri aīales. ⁊ facti tales dare sensuz ⁊ motum alijs partibus corporis.

Auctas. Rasis. ¶ Cōfirmat̃ h gen⁹ signoꝝ ꝑ vna pte a Rasi ad Almā. dīnte. Post vōitū ⁊ egestionē istis accidētē īcipit eis advenire sincopis ⁊ moriuntur.

Quesitu3. ℭ Si q̄rit̃. An tepor aliud designat q̄3 dcm̄ est.

Glosa. Gerar. ¶ Dr̃ ꝑm glo. Gerardi dīntē ꝙ tepor est debilitas in qua hō stat ita vt nō loquat̃ neq3 bene sentiat. ⁊ est casus virtutis subito. de quo Prin. facit mentionē ⁊ cap. 11. fen tertij cano.

Hec aūt sequit̃ paucitatem. i. corruptionē spūs. Et est dispō infra sincopim. qñq3 antecedēs ea3. ⁊ quādoq3 sequens ipsam.

6. ps capl'. ℭ Prin. in sexta parte ponēs sextū gen⁹ seu sextā maneriem signoꝝ sumptoꝝ ab accidētibus contingentibus certis ꝑticulis corporis dicit.

Auic. ℭ Et est cū ea siccitas lingue. ⁊ vehemētia sitis: ⁊ fortasse erit tussis sicca. Et qñq3 sit cum nausea aut casu appetitus. ⁊ si nō resistit̃ ei cū comestiōe velociter īterficit eū. ⁊ dolor oris stōi. ⁊ magnitudo splenis. ⁊ tendit̃ qḋ est sub ypocūdrijs: ⁊ qñq3 accidit eis dispositio sicut ydropisis.

Glosa. Ratio. ℭ Sextū genus signoꝝ sumptoꝝ ab accñtib⁹ ↄtingētib⁹ ꝗbusdā ꝑtibus corporis cōtinēs octo signa ꝑticularia sic declat̃ ⁊ verificat̃.

Primū (cū ea). s. febre pestilētiali est siccitas ligue. Rō est ꝓpter assiduū transitū aeris putridi ⁊ fuliginū vstarum per guttur ⁊ per linguam.

Scðm cū feb. pesti. est (vehemētia sitis). Rō est ꝓꝓ ardorē ⁊ inflationē in precordijs existentem.

Tertiū est (tussis sicca que fortasse accidit eis): Rō est q2 nā nitit̃ a se repellere venenū inficiens qḋ cōplere nō pōt: q2 iam infert ventriculos cordis ⁊ pennas pulmonis cum vijs eius.

Quartū est (nausea seu casus appetitus q qñq3 fit in ista febre). Rō est ꝓpterea ꝙ os stomachi vehemēter cōpatit̃ passiōib⁹ cordis ⁊ dolorib⁹ ei⁹ (⁊ si non resistit̃ ei). s. casui appetitus a patiēte violēter ⁊ vehemēter (in comestiōe). i. cogēdo seipsuz ad comestionē (velociter interficit eū). Rō est: q2 vehementer deijcit virtutem. ⁊ iō talis indiget sepe subleuari per cibationem ei convenientem.

Quintū est (dolor oris stōi) siue orificij eius. Rō ē ꝓꝓ colligantiā ⁊ ꝓpinqtatē ipsius cum corde.

Sextū est (magnitudo splenis) seu tumor ei⁹. cōtingens ꝓpter tres cās infra dicendas.

Septi. est (tēsio ei⁹). i. ꝑtiū (sb ypocūdrijs) ⁊ vētris ⁊ laterū. Rō est ex multiplicatōe grossoꝝ vapoꝝ ⁊ grossaꝝ ventositatū ab aere turbido grosso venenato. ⁊ ex diminutiōe duaꝝ primaꝝ digestionuz ꝓꝓ vehementiā debilitatis caloris naturalis.

Octauū est (dispō sīc ydropisis). i. silis ydropisi (q̄ qñq3 accidit eis). ⁊ hoc vr̃ veluti ꝓpriū venenꝭ calidis ꝑ osītromissis. Rō est vl' q2 ex se suscitāt vētositates: vel q2 calorē innatū debilitāt: vnde pululāt in stomacho ⁊ vētre ex diminutiōe digōnis.

¶ Cōfirmat̃ hoc genus signoꝝ a Rasi ad al. dicēte. Auctas. Rasis.
His febribus laborātes tribulationē magnā ⁊ sitim vehementem patiuntur.

Cōfirmat̃ ab eodē in diuisionib⁹ dīnte. Cu3 videris nauseam frequentē cum febre tepida. tunc scias ꝙ ipsa ē pestilētialis. ⁊ ꝓprie si ipsa cōicatur. ⁊ multiplicat̃.

Cōfirmat̃ etia3 vt habet̃ scðo cap. tertij epidimiaꝝ ⁊ scribit̃. 17. cōtinen. sic.

Jn patiētibus febrē pestilētialē est destructio appetitus: ⁊ q nō cibant̃ destruunt̃ ⁊ pereūt q vero cibantur sponte vel vi vtpl'm euadunt.

ℭ Si querit̃. Qualis sit exsiccatio lingue in istis. Quesitu3.
Unde ꝓuenit istis vehementia sitis.

¶ Dicit̃ prio sic. Jstis adest exsiccatio lingue cū asperitate ⁊ nigredie vel citrinitate eius: ꝓꝓ calidos vapores ad ꝑtes oris ascendētes: qui. q2 sunt multe putrefactionis qñq3 inducūt alcola. s. vlcera praua in palato gutture ⁊ facie. Rñ. citra.

¶ Dicit̃ scðo sic. Uehementia sitis advenit istis ꝓꝓ cōitatem stomachi siue oris eius ad spūalia: q̄ multum offendunt̃ in hac febre. Rñ. citra.

ℭ Prin. in septima pte ponēs septimū genus seu septimā maneriē signoꝝ sumptoꝝ ab his que nascūtur in aliꝗbus ꝑtibus corporis dicit. 7. ps cap.

ℭ Et accidit eis cola. ⁊ vlcera. ⁊ qñq3 accidit cū ea bothor subalbida ⁊ rubea. ⁊ qñq3 ē velocis apparitionis. ⁊ velocis ocultationis. Auic.

ℭ Septimū genus signoꝝ sumptoꝝ ab ortis in corpore cōtinens duo signa sic declarat̃. Glosa. Rō. Ult.

Patiētibus febrem pestiletialē accidunt ista duo.

Primū (est cola. ⁊ vlcera) est aūt cola seu alcola vlcus existēs in cute oris. ⁊ lingue cū expāsione. ⁊ dilatatione vt ait Prin. 6. fen tertij. cap. 22.

Rō est ista oriant̃ in hac febre pestifera est ex vehementi humoꝝ putrefactione.

Scðm. (Et qñq3 accidunt cū ea) febre pestilentialī (bothor subalbida ⁊ rubea). i. parue pustule in supꝑficie corpis: qñq3 albe. qñq3 saniose. qñ3 rubee siles variolis. Rō q2 ista aliqñ cōtingāt est ex ebulitiōe sanguis putrefacti. (Et qñ3 ē velocis apparitionis ⁊ velocis ocultationis). i. interdū velociter apꝑent ⁊ interdū cito ocultant. ⁊ delitescūt. ꝑm ꝙ sanguis putridus ebuliēs. nūc foris erūpit nūc itra retrahit̃

Cōfirmat̃ hoc gen⁹ signoꝝ a Pri. tertia tertij dicēte. Alcola multiplicat̃ in febribus pestilētialibus est enim vlcus ex mala putrefactione ꝓcedens. qualis est que causat feb. pestilētiales. Auctas. Prin.

Uel vt habet̃. 6. 3ª. ca. 22. Et ↄtingūt cola. ⁊ vlcera alia in febre pestifera ex vehemēti hūoꝝ corrupiōe

ℭ Si querit primo. Quid est cola. ⁊ vnde ꝓueniat in istis febribus. 1. Quesitū

¶ Dr̃ sic. Alcola sunt vlcera ꝑua in palato. guture ⁊ facie. q̄ ꝓueniunt ꝓꝓ vapores multe caliditatis. ⁊ multe putrefactionis ad istas ꝑtes ascendentes. Rñ. citra.

ℭ Si querit̃ scðo. Cuius coloris est ista bothor. 2. Quesitū

¶ Dicit̃ sic. Qñq3 accidit ī his febribus bothor subalbida. i. cineritia vel liuida. qñq3 rubea suppleatur vel citrina vel nigra ꝑm diuersitatez materie. ⁊ putrefactionis ipsius. vel ꝑm necessitatem adustionis eius. que quandoq3 durant. ⁊ quandoq3 sunt velocis apparitionis. ⁊ occultationis ex rationibus. supra dictis. Rñ. citra.

ℭ Prin. in octaua pte ponēs octauū genus seu octauā maneriē signoꝝ ꝗbus cōplent̃ signa feb. pestilētialis cōiter cōtingentis dicit. 8. ps. cap.

ℭ Hec febris incipit cū accidentib⁹ predictis cū fortitudine sua. ⁊ venit res eius ad sincopim: ⁊ frigus extremitatū ⁊ ad spasmuz: ⁊ alcuzez. Auic.

Glosa. ¶ Octauū genus signoꝝ sumptoꝝ ab accñtibꝰ si-
Rō. Ult. gua accñtiū ꝯplentibꝰ ꝯtinēs alia tria signa sic de-
claratur ⁊ verificatur.
(Hec febris) pestilētialis incipit cū accñtibꝰ ⁊ signꝫ
p̄dictis in alijs gñibꝰ signoꝝ (cū fortitudine sua) ⁊
ꝯñter venit res.i.dispō feb. ad ista tria accñtia.
¶ Primū est (sincopis) seu casus virtutis. Rō ē ꝑꝑ
mortificatōez caloris inati a venenositate mãe ꝓue
¶ Scdm est frigꝰ extremitatū ⁊ mortifica (niētis.
tio ipsaꝝ. Rō est ꝑꝑ ipotentiā caloris nālis seu vi-
talis ad regimen extremitatum ⁊ ad difundendum
se super eas.
¶ Tertiū est (spasmus ⁊ alcuzez).i.tetanus. Rō est
ꝓpter punctionē ⁊ mordicationē neruoꝝ. vñ se cō-
trahunt vel retrahunt versus suum ortum.
1. Questitū ¶ Si q̄rit.1. Quō febris pestilētialis incipit cū ac
cidētibꝰ predictis cuꝫ fortitudine sua.
Rñ. Ult. ¶ Dr̄ prio sic. Feb.pesti. icipit cū accñtibꝰ p̄dcis cū
fortitudīe sua referēdo ly sua: vel ad ipsaꝫ feb. vel ad
dicta accñtia vel ad virtutem egri.
Rñ. Citr. ¶ Dr̄.2.sic. Febris pestilē. incipiēs cū fortitudīe sua
incipit cū dcis accñtibꝰ oibꝰ vel plibꝰ cū fortitudi
ne sua.i.que accñtia sunt fortia.
Uel dr̄ cum alijs febris ista incipit cū p̄dictis acci-
dentibus que.i.sequūtur caliditatem. ⁊ illa ēt que d̄
pulsu ⁊ vrina dicūtur.
2. Questitū ¶ Si q̄rit.2. Quō venit res ad sincopiꝫ. ad frigus
extremitatū ad spasmum ⁊ alcuzez.
Rñ. Ultr. ¶ Dr̄ prio sic. Cōseq̄nter res.i.dispō huius febris:
vel malitia accñtiū vel dispositio īfirmi ad illa tria
accidentia in littera declarata.
Rñ. Citr. ¶ Dr̄ scdo sic. Res.i.dispō feb.pestilē. post p̄dicta
signa seu accñtia venit ad sincopim. frigus extremi
tatum ⁊ ad alia signa mortalia. puta ad spasmū ⁊ al
cuzez.i.tetanū q̄ fiūt ex grossis vētositatibꝰ īclusis.
9. ps cap. ¶ Prin.in.9.pte ponēs nonū genꝰ seu nonā ma-
neriē signoꝝ febris pestilētialis raro euenientis. vel
ponēs vnū notabile ad hoc ꝓpositum dixit.
Auic. ¶ Et qñqꝫ est de his febribus pestilētialibus in
qua nō percipit eger nec tangēs ꝓpinquus mul-
titudinē caloris: ⁊ nō alterat pulsus nec aqua al
teratione magna. ⁊ cuꝫ hoc ipsa febris est interfi-
ciens velociter. ⁊ hesitant medici in esse eius.
Glosa. ¶ Nonū genus signoꝝ febris pesti. raro eueniētis
Ultra. vel notabile ad ꝓpositū haꝝ febriū sic declatur.
(Et qñqꝫ est de his febribꝰ pestilētialibꝰ) q̄dā feb.
pestilētiat (in q̄ nō ꝑcipit eger) vexatꝰ ab ea (neqꝫ tā
gens) ipm sibi (ꝓpinquus) medicꝰ vel alter (multi-
tudinē caloris) extranet illius febris (⁊ nō alterat
pulsus ⁊ aq̄).i. vrina huius patiētis (magna altera
tione) a naturalibꝰ (cū hoc tamē ipsa febris est iter-
ficiens velociter) hunc patiētē) ⁊ medici hesitāt in
esse eiꝰ).s. febris multiplicetur vt statim dicet.
Auctas. ¶ Confirmat hoc genus signoꝝ a Prin.2.fen p̄mi
Prin. dicēre. Multotiēs appet vrina bona nālis. ⁊ in co-
lore ⁊ substantia ⁊ cōtento. ⁊ tamē ille cuius est ten-
dit ad mortem.
1. questitū. ¶ Si q̄rit prio. Cur eger in feb.pestilen. non sentit
multitudinem caloris.
Rñ. Citr. ¶ Dr̄ a q̄busdā sic. Licet ī multis febribꝰ pesti. sen-
tiat calitas ⁊ inflatio intus. in aliq̄ tñ nō ꝑcipitur
multitudo caloris intus. ⁊ hoc erit qñ accidit putre
dinē hūoꝝ eē silēꝫ putredini aeris. aer.n. pestilētia
lis hꝫ malignitatē ⁊ nō hꝫ excessuꝫ magnꝫ in gra-
du caloris. Cū ergo ꝯsilis putredo ē in febriēte. tūc
feb. putrida est maligna ex venenositate mãe. nō tñ
sentiet multa calitas. ⁊ hec est feb. maligna lenta d̄
qua loq̄tur Gal.3. de crisi.

¶ Si q̄rit scdo. Quare ī feb.pestilē. pulsus pōt eē 2. Questitū
bonꝰ ⁊ vrina bōa. ⁊ infirmus tendit ad mortem.
¶ Dr̄ prio a q̄busdā sic ꝓpositū feb.pesti. p̄aiijs fe- Rñ. Citr.
bribꝰ est ꝙ ipse vehemēter inherēt cordi vt nocumē
tū eaꝝ suscipiat in corde. ⁊ nō sic in epate ⁊ in alijs
mēbris. vñ virtꝰ nālis p̄terita in nullo attētat sur-
gere ꝯ̄ morbū: sꝫ vertit se vt corpus gubernet sicut
in sanitate. ⁊ iō pulsus appet bonꝰ ⁊ vrina bōa. Et
ꝑꝑ vrina ꝑmanens in morbo diuturno sicut in sani
tate indicat mortal: q̄ꝛ sīgat ꝙ nã nullo mō attētat
surgere contra morbum.
¶ Dr̄ scdo ab alijs ꝙ nã interdū grauat tñ ꝙ non Rñ. Ultr.
ꝑcipit suā lesionē sed est velut stupida. tū q̄ꝛ ab aere
inspirato ad coꝛ nō sentit solamē sicut solita est. sed
grauamē maximū ꝑꝑ vehemētiā venenositatis. tuꝫ
q̄ꝛ celestis influētia qua foueri solebat ⁊ in ope diri
gi est sibi inimica. ⁊ sic deserta velut mortua mãet:
⁊ nō est qui cōsolet eam ex oibꝰ caris eius.
¶ Si q̄rit.3. Quō hesitant medici de esse eius. 3. questitū.
¶ Dr̄ prio sic. Medici hesitāt in esse eiꝰ quadruplr. Rñ. Ultr.
¶ Prio hesitāt a princi. eius si sit feb. aut nō. cū nō
sentiāt calorē eleuari vsqꝫ ad gradū feb. nec pulsuꝫ
velocē aut frequētē fieri nec vrinā eius tingi.
¶ Scdo hesitant quō fieri pōt talis febris ⁊ nō cōi-
cari mēbris extrīsecis. cū feb. sit calor ex̄neus accē
sus in corde. ⁊ ꝓcedens ab eo mediātibꝰ spū ⁊ san-
guine ꝑ venas ⁊ arterias in totū corpus ⁊c.
¶ Tertio hesitāt. Quō sit illud ꝙ pulsus ⁊ vrina nō
multū alterant a nālibꝰ in tam pestifera tāqꝫ acuta
egritudine q̄ duo solēt esse de potioribus ⁊ certio-
ribꝰ signis ad iudicādū de spē febris ac de exitu eiꝰ
vꝫ si talis feb. erit salubris vel mortalis.
¶ Quarto hesitāt de esse eius.s. quō tam lenta tāqꝫ
remissa febris vt vix sentiatur possit ita cito egrum
interficere ⁊ occidere.
¶ Prin in decima parte ponens decimum genus 10. ps ca.
vel decimā maneriem signorum febris pestilentia-
lis raro contingentis vel ponens scdm notabile ad
propositum harum febrium dixit.
¶ Et plurimi quorum anhelitus fetet: ⁊ ex istis: Auic.
⁊ ex primis moriuntur. nam putredo est iam con
firmata in corde.
¶ Decimum genus signorum feb.pestilen. vel fm Glosa.
ad eam notatum declatur ⁊ verificatur.
(Plurimi) febrientes febre pestilentiali (quoruꝫ ha Ratio.
nelitus fetet).i.ē multū fetidus contra eorum natu
ram: siue fuerint (ex istis) in precedenti signo nota-
tis seu fuerint (ex primis) qui habent alia signa pri-
us dicta (moriuntur) ex hac febre. Ratio est. (nam
putredo est iam confirmata) ⁊ completa (in corde)
i. in ventriculis cordis ⁊ in vijs hanelitus quā sīgt
fortis fetor hanelitus eorum.
¶ Confirmat dictū Prin. seu rō sui dicti ꝑ dictuꝫ Auctas.
Gal. prio ꝓnosticoꝝ cōmē. vlti. ad principiū eius Gal.
ibi. Qd̄ est q̄ꝛ odor vehemētis fetoris sīgt putrefa-
ctionem non maturitatem.
¶ Si q̄rit.1. Ad qd valꝫ hoc notatū seu ꝓnosticū 1. questitū.
¶ Dr̄ sic. Cū in egrotāte pestifero anhelitꝰ plꝫ fetet Rñ. Ult.
cauendū est approximare ei: q̄ꝛ isti peste infecte suis
anhelitus inficiunt astantes ⁊ sibi appropinquan-
tes vt basiliscus.
¶ Si queritur scdo. Quantū certitudīs hēat hoc 2. Questitū
notatum seu pronosticum.
¶ Dicit sic. Pronosticū hoc est certum per qd̄ tol- Rñ. Citr.
litur dubietas de morte. tam in febribus pestilen-
tialibus cōmuniter eueniētibus. q̄ꝫ in his que raro
contingunt.
¶ Questiuncule circa hoc caplm soluēde colligent
in q̄ōnibus huic caplo attinentibus.
¶ Caplm

¶ Caplm.6. De cura febris pestilentialis.

Ordó cap: ¶ Prin. in hoc caplo i sex ptes diuiso sic pcedit:
In pria ponit curam p cibos eorum ⁊ rectificationem appetitus ipsorum.
In scda ponit curā p infridationē domus eorum.
In tertia ponit curā per rectificationē aeris ipsoꝝ:
In quarta ponit curā per euonē illis necessariam.
In qnta ponit curā per medicinas eis conueniētes.
In sexta ponit curam per reuocationez caloris ad intra quando infrigidantur.

.ps capl'i ¶ Pri. in .1. pte pmittēs curā detētoꝝ feb. pestilē. p cibos illis ꝯueniētes: ⁊ p rectificationē appetitus coꝝ dat quinqꝫ canones seorsuz declarādos.

Auic. OPortet vt isti cibenť cibis qui fiunt ex acetosis desiccatiuis.

Glosa. ¶ Prim⁹ cañ. de cibis istoꝝ desiccatiu⁹ sic declaꝛ. (Opz vt isti) a feb. pestilētia. detenti (cibenť cibis) sibi conuenientibus (qui fiunt ex accetosis desiccatiuis) ex ratione statim dicenda.

Ratio: ¶ Uerificaꝛ hic cañ. qꝛ tales cibi sunt ifrīdātes ⁊ febri ꝯriātes ⁊ aeri pestifero resistētes: ⁊ phibēt putredinē ipsius serpere per humores.
Uel vt alij dñt. Rō ē vt tales cibi resistāt maligne putredini in his febricitantibus existenti.

Auctas. Ampliatō Rasis. ¶ Cōfirmaꝛ h cañ. ⁊ ampliaꝛ a Rasi ad Al. sic dñte. Et da ex fructib⁹ acetosis ⁊ rob q fit de granatis ⁊ succo vue acerbe ⁊ ex piris ⁊ matianis ⁊ acetositate citri. Qd si numerū istoꝝ hēaꝛ dādum est egris acetum cum aqua. ⁊ lac acetosum cuz farina ordei: atqꝫ lac valde acetosum ex quo nutriantur.

Quesituz. ¶ Si qriꝛ. qūo acetū ⁊ acetosa ꝯferāt pestilētiatꝫ.
Rñ. Ult. Dꝛ prio sic a pn. 2. fen. 1. cap. allato. aceto ꝑterea in cibo ⁊ potu vti ē nocumēti ipsi⁹. s. pestilē. securatō.
Rñ. Citr. ¶ Dꝛ scdo sic. Cibi acetosi in vapores ꝯuersi cū spiritibus mixti fouēt eos ⁊ phibēt putredinē eoruz: ⁊ cōuersi in hūores nō aptos facile putrefieri. postea cōuertunť in spūs maligne putredini resistētes.

Auic. ¶ Et sint pauce quantitatis.

Glosa. ¶ Scds cañ. de paucitate ciboꝝ sic declaꝛ. Cibi patiētiū febrē pesti. sint pauce q̄ztitatꝫ saltē p q̄lz vice

Ratio. ¶ Uerificaꝛ h cañ. qꝛ vtutes pestilētiatoꝝ sēt multuz dbiles nō sufficiētes magnā ciboꝝ q̄ztitatē digerē ēt qꝛ nā ē valde occupata i resistēdo malitie febris ⁊ forti cāe ei⁹. iō minorād⁹ ⁊ ptiendus est cibus.

Auctas. Rasis. ¶ Cōfirmaꝛ h cañ. p dcm̄ Rasis. 4. Almā. ibi cibus quoqꝫ diminuēd⁹ ac subtiliādus erit.
Cōsil'e hꝛ a zoar sic dñte. et sbtiliatō cibi ē h necia.
Consil'e habeť a Cōstantino in pantegni.

Quesituz: ¶ Si qriꝛ. qs sit cib⁹ ac pot⁹ pestilētiatis ꝯueniēs.
Rñ. zoar. ¶ Dꝛ prio a zoar vbi supra. ⁊ sit panis d bōa farina ⁊ bñ fermētatus in quo appositū sit tpe sue ꝯfectionis parum de aceto. ⁊ comedat illum cuz oleribus bletarum quibus apponaꝛ aliqd de aceto.

Rñ. Ultr. ¶ Dicitur scdo sic. Potus aptior pestilētiatis horꝫ comedendi est aqua ordei.
Uel aqua fontis lipida bulita cū modico aceti.
Uel vinū aquosuz dbile viride ⁊ agita bñ liphatū.
Uel serum acetosuz. vel aqua limpida pura.

Auic. ¶ Cibi nāqꝫ coꝝ sunt iterū mali. quare nocet eorum multitudo inquantum fit additio. ⁊ nocent iterum inquantum sunt mali.

Glosa. Ultra. ¶ Tertius cañ. sic declaꝛ. (Cibi nāqꝫ coꝝ). s. pestilentiatoꝝ (sunt iterū mali). i. quodāmodo mali pp cās statim dicēdas. Nō est ergo multū de istis cibis dandū pestilētiatis.

Ratio. Rō est (qꝛ nocet coꝝ multitudo) eis duplr. Prio nocet coꝝ multitudo (inquātū fit additio) in coꝝ quantitate plusqꝫ natura exigat. ⁊ plusqꝫ nā ipsoꝝ possit digerere. Scdo (⁊ nocent inq̄ztū sunt mali) qꝛ sunt nocentes pectori neruis ⁊ cerebro.

¶ Cōfirmatur hic cañ. a Prin. 2. fen primi declante qūo cibi pestilentiatoꝝ sunt mali in seipsis dicente. Mortalitas corrūpit vegetabilia ⁊ arbores. ⁊ iō aīalia que eis vescūtur corrūpuntur. Auctas. Prin.

¶ Cōfirmaꝛ etiā a Prin. 3. fen primi declante qꝫ cibi acetosi sunt mali. ibi ⁊ ex cibo acetoso fit seniuz.

¶ Si queritur. Qūo cibi istorum sunt iterum mali. vel quodāmodo mali. Quesituz:

¶ Dicitꝛ ad hoc duplr: sm qꝫ videbitur in questiuncula huius canonis. Rñ. infra.

¶ Et qñ cadit appetitus restaurenť ad comestionē. nā plimi coꝝ qui viriliter agunt sup illud ⁊ comedunt violēter absoluūtur ⁊ viuunt. Auic.

¶ Quartus cañ. de restauratione istorum violenta. sic declatur. (Quādo appetitus) epidimiatoruz cadit seu prosternitur vt contingit in pluribus quib⁹ accidit nausea ⁊ subuersio stomachi ⁊ vomitus (restaurentur ad comestionem). Ratio est (nam plimi eorum qui viriliter agunt super illud). i. aplicāt vires ad comedendū (⁊ comedunt violenter) intromittendo cibum. velit vel nolit stomachus ⁊ appetitus tandem (absoluuntur) a febre ⁊ a morte. (et viuūt) sanati. Glosa. Rō.

¶ Cōfirmaꝛ hic cañ. per dcm̄ Rasis. 10. Almā. ibi. Hac ꝑterea laborātes egritudīe seu passiōe aliquid comedere sunt cogendi. plēs. n. ex eis nihil sumere volunt. qꝛ in pluribus coꝝ cadit appetitus. Auctas. Rasis:

¶ Si qriꝛ. Qūo isti dbēt ad cōestionē restaurari. Quesituz.

¶ Dꝛ prio sic. Isti sūt ad cōestionē rstaurādi duplr. Prio ortādo eos vt cōedere satagāt si viuē volūt. Scdo dādo eis a pnci. cibos acetosos qui appetitum excitent ⁊ subtrahēdo eis dulces ⁊ vnctuosos qui appetitum sedant. Rñ. Ultr.

¶ Dꝛ scdo sic. Pro restauratiōe pestilētiatoꝝ ad sumendū cibū ipsi sunt cōfortandi ⁊ cogendi. Rñ. Citr.

¶ Et necesse est restaurare eos super cibum. Auic.

¶ Quint⁹ cañ. de restauratiōe istoꝝ supra cibuz sic declaꝛ. (Necesse est) si pestilētiati debēt euadere restaurare eos sup cibū. i. sup bonos cibos datos. Glosa.

¶ Uerificatur hic cano. quia venenositas ⁊ malitia feb. pestifere est talis ⁊ tanta qꝫ breui tempore virtutem deijcit nisi substentaretur ⁊ virili comestione restauretur. Ratio.

¶ Si qriꝛ. Qūo necesse est restaurare istos supra (cibū. Quesituz.

¶ Dꝛ sic. Pestilētes sunt restaurādi sup cibum sicut venenati. Rñ. Citr.
Regimē eniz pestilentiatoꝝ est simile regimini venenatoꝝ qui ppter easdē cās debēt frequēter cibari. parū pro vice exhibendo.

¶ Prin. in scda parte ponens curā istoꝝ per infrigidationem domus eorum dicit. 2. ps capl'i

¶ Oportet vt infrigidentur domus eorum. Auic.

¶ Opz in cura patientium feb. pestilentialem infrigidentur domus seu camara ⁊ habitationes eorum quatrupliciter. Glosa.

¶ Domoꝝ aūt infrigidatio fit: vt valenť fructib⁹ ⁊ odorib⁹ fridis: ⁊ extremitatib⁹ arboꝝ fridaruz. Auic.

¶ Primus modus infrigidatiōis domus eoruz sic declaꝛ. Domoꝝ seu habitationū istoꝝ pestilētiatorum infrigidatio fit isto modo vt valenť lecti istorū fructibus. s. aromaticis sicut citonijs ⁊ circundentur odoribus frigidis vt floribus rosarum violaruz ⁊ nenufaris ⁊ sternanť extremitatibus arborum frigidarum vt palmitibus quercuum salicum ⁊ vitium. Glosa.

Ratio. ¶ Verificat̃ hic modus: qꝛ ꝑ ista fit aer istoꝝ circū/ stans sua frigiditate refrigerans coꝛ. ⁊ sua fragran/ tia ipsum confortans.
Auctas. Rasis. ¶ Cōfirmat̃ hic mod⁹ ⁊ ampliat̃ a Rasi ad Alman. dñte. Dom⁹ ĩ qb⁹ moraturi sunt: cuz hoc q̄ sīt fride sint ēt vētose sintq̧ eoꝝ mãsiões ex folijs salic̃ ⁊ vi/ tis ⁊ maloꝝ ⁊ oiuz aliaꝝ reꝝ ĩ qb⁹ est stipticitas ⁊ frigiditas plene.
Quesituz. ¶ Si queritur. vbi debēt ista reponi.
Rñ. Vltr. ¶ Dr̃ sic. Medū valent̃ seu circūdent̃ lecti ĩfirmoꝝ dictis fructib⁹ floꝛib⁹ ⁊ ex̃mitatib⁹ arboꝝ fridis et odoꝛiferis. Sz ēt spargant̃ sup suos lectos. ⁊ ꝓpe oꝛa ĩfirmoꝝ: vt ista forti⁹ opent̃ ad id qḋ intendit̃.
Auic. ¶ Et linimentis ⁊ irroꝛatiõib⁹ sūptis ex fructib⁹ fridis ⁊ aqua ros. ⁊ sandalis ⁊ camphoꝛa.
Glosa. ¶ Scḋs modus sic declat̃. Infrigidatio domus fit cū linimētis ⁊ irroꝛatiõib⁹ facieꝝ infirmoꝝ vel pa rietuz suaꝝ cameraꝝ ex fructib⁹ fridis odoꝛiferis si cut ex aq̄ decoctiõis vl' distilatiõis hmõi fructuū fri gidoꝝ (⁊ aqua rosa. ⁊ sandalis ⁊ camphoꝛa) fm mo dum infra dicendum.
Ratio. ¶ Verificat̃ hic modus sic ꝑcedēs. iḋ ille sufficiat.
Auctas. Rasis. ¶ Cõfirmat̃ h̃ mod⁹ a rasi ad Al. dñte. Et ex sanda/ lis ⁊ cãfoꝛa subfumigentur.
Quesituz. ¶ Si q̃rit̃. quõ ꝯponãt̃ linimēta ⁊ irroꝛatiões ad hoc propositum.
Rñ. Vlt. ¶ Dr̃ p̃io sic. ℞. succi citonioꝝ lib. ß. succi pirroꝝ bñ fragrãtiū. ℥. iiij. aq̄ ros. lib. j. sandaloꝝ oiuz añ. ʒ. ij. cãphoꝛe. ʒ. ß. terant̃ cãphoꝛa ⁊ sandali ⁊ incoꝛ/ poꝛent̃ cū alijs. Et ex illo toto sepe liniãtur ⁊ irroꝛē tur facies egroꝝ. Et si ex eisdē parietes camere aut cortinas lecti linire volueris: auge omniuz istoꝛum quantitatez que sufficiat ad opus qḋ queris.
Rñ. Citr. ¶ Dr̃ scḋo sic. Põt aq̄ ros. cū supꝛascripta fructuuz aq̄ misceri addēdo illis sandalos ⁊ camphoꝛam. Põt ēt vna q̄q̧ istaꝝ aq̄ꝝ de ꝑ se misceri cū sanda lis ⁊ cãphoꝛa fm q̄ntitatē ad hoc cõuenientem.
Auic. Et roꝛet̃ domus eoꝝ oĩ die aliquotiēs ⁊ ꝓpꝛie cū aqua ros. ⁊ de salicibus ⁊ de nenufare.
Glosa. ¶ Terti⁹ modus sic declat̃. Ad ĩfridationē dom⁹ pe stilētiatoꝝ (roꝛet̃ dom⁹) seu camera (oĩ die aliquo/ tiēs) imo plꝛibus vicib⁹ (⁊ ꝓpꝛie cū aqua ros.) frida ⁊ cū alijs aquis frigidis vz (de salicibus ⁊ de nenu fare) fm modum infra dicendum.
Ratio. ¶ Verificat̃ h̃ mod⁹: qꝛ sic faciēdo camere coꝝ ĩfri/ gidant̃ ⁊ aromatizãt̃. ⁊ ista ꝯferūt sua friditate ⁊ bo no odoꝛe.
Auctas. Rasis. ¶ Cõfirmat̃ h̃ mod⁹ a rasi ad Al. dñte. Et ex aqua ⁊ aceto irroꝛent̃. Itē dñte. ⁊ ex aqua ro/ sata multotiens in die irroꝛentur.
Quesituz. ¶ Si q̃rit̃. Quõ fienda sit ista irroꝛatio.
Rñ. Vltr. ¶ Dr̃ sic. Aq̄s ad irroꝛationē ꝑdictā adde si vis ace ti de vino sextã illaꝝ aquaꝝ partez. ⁊ sic irroꝛãdo ipsas infrigidabis ⁊ aromatizabis.
Auic. ¶ Et si fuerint in domo manationes et irroꝛatio nes aque erit melius.
Glosa. ¶ Quartus mod⁹ sic declat̃ (si fuerint in domo) seu camera pestilētiati (manatiões). i. aq̄ copiose fluē/ tes (⁊ irroꝛatiões). i. aq̄ sparse vel aq̄ fluētes min⁹ copiose erit meli⁹. i. melioꝛ mod⁹ ad refrigerandum cameras egroꝛum.
Ratio. ¶ Verificatur hic modus: quia iste magis infrigi/ dat vt de se patet.
Quesituz. ¶ Si q̃rit̃. Quõ fiant manatiões ⁊ irroꝛationes.
Rñ. Vltr. ¶ Dr̃ sic modus alijs melioꝛ ad infrigerandū came/ ras egroꝝ est vt sint in eis manatiões aq̄ monde fri gide per cameras ipsoꝝ in canalibus sursuz discoꝑ tis ⁊ roꝛationes cum cataploꝛis aquaz frigidissimã vndiq̧ spargentibus.

¶ Prin. in tertia ꝑte ponēs curã feb. pestilentialis per rectificationē aeris ipsoꝛum dicit. 3. ꝑs capl.
¶ Et opoꝛtet vt rectifices ipsoꝛum aeres. Auic.
¶ Opoꝛtet vt medicus rectificet aerem pestilentia/ toꝛum cum decem rebus. Glosa.
¶ Rectificatio aeris fm sanos ⁊ iterum febꝛici/ tantes et egros est suffumigatio cuz malis et cito nijs et cum ebano et tamarisco et alsegi et ribes ⁊ mirtis et coꝛticibus granatoꝛū et sandalis et cam phoꝛa. Auic.
¶ Rectificatio aeris pestilentiatoꝝ sic declat̃. (Re ctificatio aeris) fienda tꝑe pestis fm sanos ⁊ iteruz febꝛicitantes ⁊ egros. i. pꝛo sanis ⁊ egris pestilētia/ tis est suffumigatio. i. fit suffumigando aerem isto/ rum cum istis decem rebus. Glosa.
¶ Pꝛia est malla. i. arboꝛes poma ferentes q̄ matia/ na solent appellari vel poma simpliciter. Malla.
¶ Scḋa est citonia. i. arboꝛ que fert citonia vel ipsa met citonia matura que maioꝛis aromaticitatis sūt atq̧ fragrantie. Citona.
¶ Tertia est ebanus: cuius due sunt species fm Se rap. auctoꝛitate Dias. que ibidē videant̃. de qua ēt facit mentionē. Prin. 2. cañ. Hec autē est arboꝛ bo ni odoꝛis ⁊ nigri coloꝛis. Ebanus.
¶ Quarta est tamariscus arboꝛ: que nascitur in aq̄s ex cuius stipite fiunt coclearia ⁊ sciphi pꝛo spleneti/ cis: in quibus bibentes ⁊ comedentes recipiunt ad/ iutoꝛium. His enim valde confert virtus tamarisci Confert etiam lepꝛosis vitio splenis fm Sera. Hu/ ius suffumigium siccat aerem multum. Tamaris.
¶ Quinta est alsegi que ⁊ arsa dicit̃. ⁊ est berberis: de cuius ligno fiat suffumigatio. Alsegi.
Ab alijs dicitur alsegi ponitur species fungi ab au/ ctoꝛe pandectarum.
Si vero lr̃a dicat alkekengi: tūc est species solatri.
¶ Sexta est ribes que est planta habens capillos re centes rubeos ad viriditatē tendētes ⁊ hz folia ma gna lata rotunda viridia ⁊ sapoꝛ capꝛioloꝝ eius est dulcis cum acetositate. Hec planta est frigida ⁊ sic/ ca in tertio gradu. Ribes.
¶ Septima est mirthi. s. palmites vel ligna ei⁹ gros sa ⁊ folia ⁊ fructus igni impositi qui plus cōferunt aerem siccãdo q̄z aromatizando. Mirthus.
¶ Octaua est coꝛtices granatoꝝ: qui in casu ꝑsenti plus vident̃ ꝓdesse siccãdo aerē q̄z aromatizando. Intelligēdo hoc dcm̃ taz de coꝛticibus arboꝛis q̄z de coꝛticibus pomoꝛum. Coꝛtices granatoꝝ.
¶ Nona est sandali: qui grosse cōtriti vel ꝑ paruas petias frustratim incisi pꝛunis imponuntur. Veruz de istis citrini seu muschatelini sunt plus aromati/ ci deinde rubei. Sandali.
¶ Decima est camphoꝛa sed nimis cara ad suffumi/ gia nisi pꝛo magnatib⁹ ⁊ diuitibus. De qua genuē sis dicit. Camphoꝛa est gummi arboꝛis ⁊ nescio me dicinã in qua plura sint mirabilia. Nam cuz in ter tio gradu frigida iudicetur nihil odoꝛatius est: ni/ hilq̧ amicabilius. cito ēt inflamatur ⁊ clarã flãmã per se emittit est pꝛeterea sapoꝛis acuti cum amari/ tudine. Cãphoꝛa.
¶ Et opoꝛtet vt multiplicetur suffumigatio.
¶ Verificatur hec aeris rectificatio quia multipli/ cata suffumigatione cum pꝛedictis facta vt fumi pe netrare possint ad minima ipsius aeris infecti cõue niens fit ipsius aeris rectificatio.
¶ Confirmat̃ rectificatio aeris quo ad egros a Ra si in suis diuisionibus dicente. Stude ergo tota in tentione in confoꝛtando coꝛ istoꝛum ⁊ tempera ae/ rem continentem eos ⁊ adhibe eis bene redolentia. Auctas. Rasi.

¶ Si q̃rit̃

Quesituz. ¶ Si querit͛. Per quid ⁊ ad quid fit suffumigatio
Rñ. Citr. aeris pestilentiatorum.
¶ Dr̄ p͛o sic. Rectificatio aeris istoꝝ fit p̄ncipal͛r
ꝓ aromatica frida desiccatiua sine calefactione.
Rñ. Ultr. ¶ Dr̄ scdo. Rectificatio fit cū fridis ⁊ siccis: tūc vt
exsiccēt aerē: tū vt resistāt maligne putredini i egrꝭ
incohāti ⁊ q̄ facile posset incohare in sanis seruiēti
bus egris ꝑꝑ malignos vapores ꝓueniētes ab egris
ad sanos sibi seruientes.
4. ꝑs cap. ¶ Prin. in quarta parte ponēs curā pestilentiato
rū ꝑ eūonē illis necia; dat quiq; cañ. i eūone istoꝝ:
Auic. ¶ Et opz vt isti exsiccent͛. nam summa curatiōis
harum feb. est exsiccatio.
Glosa. ¶ Prim⁹ cañ. de exsiccatiōe istoꝝ sic decl'at͛. (opz
vt isti) feb. pestilētialē patiētes (exsiccent͛). i. eūent͛
eūone q̄ dr̄ exsiccatio (nā sūma curatiōe. i. intentio
p͛ria ⁊ principalis curatiua (haꝝ febrium) pestilen-
tialiū (est exsiccatio) putredini obuians ⁊ nō sinens
ipsam diffundi per humores.
Ratio. ¶ Uerificat͛ hic cañ. qꝛ sicut hūiditas est mater pu-
tredinis. ita siccitas est eius hostis.
Quesituz. ¶ Si q͛rit͛. que ē exsiccatio q̄ ē sūma curatōis feb.
Rñ. vltra. ¶ Dr̄ p͛o sic exsiccatio q̄ ē sūma haꝝ (pestilētial'.
febriū est eūo cum flōmia ⁊ solōne ventris: vt dicit
Prin. in scdo cano. sequenti.
Rñ. Citr. ¶ Dicit͛ scdo sic. Sūma: i. fundamētū curatiōis fe-
briūz pestilētialiū est exsiccatio. i. mūdificatio cor-
poris a sup͛fluitatibus in ipso exñtibus. ratio est ne
augumētent vel foueant ipsam febrem.
Auic. ¶ Et illud fit cū flōmia: ⁊ solōne ventris.
Glosa. ¶ Scd̄s cañ. p̄oris expssiuus sic decl'at͛ (⁊ illud). i.
exsiccatio de q̄ dcm̄ fuit in p̄cedēti canone fit (cum
flobothomia ⁊ solōne ventris). i. farmatia vel cum
vtrisq; si oportuerit.
Ratio. ¶ Uerificat͛ hic cañ. qꝛ ꝑ exsiccationē his modis fa
ctā educunt͛ sup͛flui hūores in ꝓmptu q̄ sunt parati
a putredine aeris occupari. ⁊ nā vr̄ magis sollicita
circa custodiam reliquoꝝ humoꝝ ne putrefiant ⁊
corrumpantur amplius.
Quesituz: ¶ Si queritur. Cur exsiccatio est fienda per flobo
thomiam ⁊ solōnē ventris.
Rñ. Citr. ¶ Dr̄ sic. Febres pestilētiales diuersificāt͛ penes di-
uersitatē hūoꝝ a qb⁹ depēdēt. ita vt q̄dā sint sangui
nee in q̄bus ꝯuenit flōmia. q̄dā sunt colice. q̄dā fle
gmatice. q̄dā mlice: in q̄bus cōpetit farmatia.
Auic. ¶ Et opz vt incipiatur in ea ad eūandum.
Glosa. ¶ Tertius cañ. de eūone icohāda sic decl'at͛. (opz)
in cura feb. pestilētial (vt icipiat͛ i ea ad eūandū). i.
incohet͛ cura ei⁹ ab eūone nō p̄missa digōne.
Ratio. ¶ Uerificat͛ hic cañ. qꝛ grauitas morbi ⁊ ei⁹ pessimi
tas nō patit͛ dilationē. imo breui tp̄e deiicit virtu-
tē. ⁊ ita inficit cor vt non sit locus aut tēpus aptum
eūoni. nec spes in medella seu sanatiōe ipsius.
Quesituz. ¶ Si q͛rit͛. Cur in cura feb. pestilētial' nō sit inco-
handū a cibatiōe vel a lenitione vel a digōne.
Rñ. vltra. ¶ Dr̄ p͛o sic. Febriētes febre pestilētiali nō cōedāt
neq; bibāt dōec fuerint eūati nec expectēt horā ele-
ctiōis ad eūonē ex rōne circa litterā assignata.
Rñ. Citr. ¶ Dr̄ scdo sic. Nulla digōne precedēte opz incip͛e
ab eūone sup͛adcā ⁊ statiz distiguēda. Ideo dixit
Prin. Sz vt incipiat͛ in ea ad eūandū. ⁊ non dixit
ad leniēduz itaq; ad digerendum.
Auic. ¶ Si autem materia vincens fuerit sanguinea:
fiat flobothomia.
Glosa. ¶ Quartus cañ. de flōmia fiēda sic decl'at͛. Si i feb:
pestilētiali mā vincēs erit sanguiea faciēs illā febrē
fiat flōmia statim quādo incipit febris illa, quecū-
q; dies fuerit aut hora.

¶ Uerificat͛ hic cañ. de flōmia fiēda vt nā sollicitet͛ Ratio.
magis i ꝯseruatiōe residui ⁊ p̄suatiōe ei⁹ a putrefa
ctiōe ⁊ vt exoneret͛ opp͛ssiōe pletorica ⁊ vt fiat atten-
tior ⁊ occupatior in resistendo febri ⁊ cause ipsius et (sinthomatib⁹ suis.
¶ Si q͛rit͛. Qñ i cura febris pestilētialis incohanduz est a flobothomia. Quesituz:
¶ Dr̄ sic. Qñ mā vincēs. i. dñans fuerit sanguiea: ⁊ Rñ. Citr.
ēt si alij hūores eq̄proportiōabil͛r peccēt cū sangui
ne: tūc fienda est flōmia ex rōne supra assignata ⁊ ex
cōi flōmie descriptiōe que est flōmia est cōis humo
rum eūo que multitudinem euacuat.
¶ Et si fuerint alij humores: euacuentur. Auic.
¶ Quint⁹ cañ. de eūone alioꝝ hūoꝝ sic decl'at͛. Si Glosa:
in febre pestilē. alij hūores a sanguie fuerit vincētes
seu dñantes eūent͛ statiz cū medicia eis appropata
nulla digestione expectata.
¶ Uerificat͛ h̄ cañ. qꝛ g͛uitas cāus i hac feb. nō valz Ratio:
sufferrē dilatiōez i morte eo q᷑ h̄ feb. ita cito deiicit
v͛tutē i͛firmi q᷑ postea purgatōez substiere ñ poterit.
¶ Si q͛rit͛. Qñ i cura feb. pestilētial' icohādū est a (farmatia. Quesituz.
¶ Dr̄ sic de mēte p̄n. Si fuerit alij hūo- Rñ. Citr.
res a sanguie peccātes eūent͛. s. cū medicia illis cō
ueniente. Hoc tñ obseruato q᷑ medicine euacuatiue
in hac febre sumant͛ ex medicinis benedictis.
Colera eūet͛ cuz reubarbaro ⁊ tamarindis ⁊ mira-
bo. citrinis vel euacuet͛ cū reubarbaro ⁊ mānā.
Flegma eūet͛ cū agarico ꝓp͛e qꝛ maxie atrahit mās
flaticas a spūalib⁹ mēbris. ⁊ p̄n. in libello de virib⁹
cordis numerat agaricū iter medicinas cordiales.
Melācolia eūetur cuz sene polipodio ⁊ epithimo.
Mā adusta eūet͛ cū reubar. fumoterre ⁊ aq̄ casei.
Materia mixta euacuet͛ cuz medicinis p̄dictis mi
xtis s͛m exigentiam.
¶ Prin. in. 5. ꝑte ponēs curā detētoꝝ a feb. pesti:
ꝑ aliq̄s medicīas ore sūptas ad altatōez eoꝝ dicit.
¶ Et oportet: vt isti alterentur. Auic.
¶ Opz vt patiētes feb. pestilētia. alterent͛ accipiēdo Glosa.
per os aliqua facientia ad refrigeriūz eoꝝ ⁊ ad rep͛s Ultra.
sionem male putredinis in eis.
Ista autē remedia sunt. i. q̄ valēt in oī etate ⁊ in oī
sexu. p͛o illo excepto. s. de aqua plurima.
¶ Et aqua plīma subito est iuuatiua valde. pau Auic.
ca aūt ꝯñter exhibita fortasse excitat caliditatem.
¶ Primū remediū sic dcl'at͛ (aqua frida plīma) fon Glosa.
tiua mōdissima (subito). i. in puo tp̄e data (est iuua
tiua valde) in feb. pestiletiali maxie in p͛in. qñ vir-
tus infirmi adhuc est fortis.
¶ Uerificat͛ hoc remediū: qꝛ aq̄ frida sic data inue Ratio.
nit͛ sepe extiguere ꝓtinus calorē febrilē ⁊ mortifica
re venenositatem aeris corrupti cuz impressiōe quā
humoribus intulit.
(Pauca autez) aqua frigida (consequenter). idest Glosa.
frequenter: vel consequenter idest paulatim (exhibi
ta) in potu (fortasse excitat cal'itatē) in illo.
¶ Uerificat͛ hoc: qꝛ aqua illa sic data inflamat cor- Ratio.
pus sicut aqua frigida pauca super solo calido spar
sa in vapores ꝯuersa inflamat vt expientia nōt.
¶ Confirmatur hoc remedium a Rasi ad Almanso. Auctas.
dicente. In hac igitur febre directe incedenduz est Rasis.
aquam frigidam dando.
¶ Confirmatur ab eodem in libro suaꝝ diuisionum
dicente. Et da in potu aquam frigidam veri frigo-
ris valde.
¶ Si q͛ritur. Quātū de aqua sit dādū i hoc casu. Quesituz.
¶ Dr̄ sic. Dandū est de aqua pro vna vice vna libra Rñ. Ult.
quam si possit vno haustu bibat.
¶ Et aqua ros. in qua dissolutū est serū acetosuz Auic.
bonū aūt in qua dissolutus est siru. acetosus bon⁹.

Glosa. ¶ Scdm remedium sic declarat. (Aqua rosata in qua dissolutū est serū acetosuz bonū). i. ex bono lacte factū. vel vt alij libri hñt (in qua dissolutus est sirupus acetosus bonus). i. simpliciter de zuccaro factus: non de melle est etiam iuuatiuus.

Ratio. ¶ Verificat hoc remediū: qr istud serū infrigidat: et est ppriū cōtra humores adustos et aqua ros. secū permixta confortat cor.

Quesituz. ¶ Si queritur. Quō et quādo danda est ista aqua ros. cum sero seu sirupo.

Rñ. Ult. ¶ Dr sic. Rx. aque ros. ℥. iiij. sirupi acetosi vel seri ca prim. ℥. j. misceant siml et det totū vna vice frigidū: mane et vespere et quotiens sitit.

Auic. ¶ Et acetum cum aqua iterum.

Glosa. ¶ Tertiū remediū sic declarat. (Acetū cū aqua) fontiua mondissima mixtū (iterum) est istis pestilentiatis iuuatiuum.

Ratio. ¶ Verificat hoc remediū: qr hic potus infrigidat vehemēter et velociter et miro mō reprimit putredinē.

Auctas. Rasis. ¶ Cōfirmat hoc remediū a Rasi ad Almāso. dñte. Qd si nūerz istoz hēat acetū cū aq̄ est egris dādū.

Quesituz. ¶ Si queritur. Quō danda sit ista aqua.

Rñ. Ult. ¶ Dr prio sic. Dandū est acetū cū aqua fontiua mōdissima mixtum scdm formā infra dicendam.

¶ Dr scdo sic. Dādū est acetū cū aq̄ ros. siml sumpta scdm pportionē que plz gustui sitientis.

Auic. ¶ Et lac acetosum ablato butiro.

Glosa. ¶ Quartū remediū sic declarat. (lac acetosuz ablato butiro) qd vulgo dr lac ebutiratū est iuuatiuū pestilentiatis. est eīm eis cibus potus et medicina.

Ratio. ¶ Verificat hoc remediū: qr tale lac ē plm nutriēs sitim compescēs: calorem febris remittens et putredinem reprimens.

Quesituz. ¶ Si qrit. Cur illud lac acetosuz dz eē ebutiratū.

Rñ. Ult. ¶ Dr sic, lac illud acetosum dz esse ebutiratū: qr lac cū butiro esset vnctuosum et pñter inflamabile.

Auic. ¶ Et aqua lactis acetosi.

Glosa. ¶ Quintū remediū sic declarat (Aqua lactis acetosi) i. serū extractū a lacte iā ebutirato est iuuatiua pestilentiatis.

Ratio. ¶ Verificat hoc remediū: qr aqua lactis acetositate sua est putredinis repressiua et sua nitrositate aliqualiter solutiua.

Quesituz. ¶ Si qrit. Quō dz administrari aq̄ lactis acetosi.

Rñ. Ult. ¶ Dr sic. De aqua lactis acetosi debēt bibi. ℥. iiij. pro qlibet vice qñ eger sitit. naz ista aq̄ suo frigore febrem remittit: et sua acredine putredini obuiat: et sua nitrositatem ventrem laxat.

Auic. ¶ Et robub frigida.

Glo. Ult. ¶ Sextū remediū sic declarat (Robub). i. succi fructuū p se inspissati siue cōmixtiōe alterius rei (infrigidati) vt rob de ribes. rob de limōibus. rob de acetositate citri. rob de berberis: et silia vt sirupi ex eisdē fructibus facta sunt iuuatiua pestilentiatis.

Glosa. Citra. ¶ Sextū remediū alr declarat. (Robub). i. sicci fructuū p decoctionē inspissati (frigida) sicut rob d ribes. rob de granatis. rob de agresta. et similia sunt pestilentiatis iuuatiua.

Ratio. ¶ Verificatur hoc remediuz: qr ista robub frigida sunt suo odore et proprietate cordis cōfortatiua et caloris febrilis extinctiua.

Rasis: Cōfirmat hoc remediū a Rasi ad Alman. dñte. Et robub ex fructibus acetosis et stipticis. vt est robub qd fit ex granatis et ex succo vue acerbe et ex piris matianis et acetositate citri.

Quesituz: ¶ Si querit quō ista robub sunt administranda.

Rñ. Ultr. ¶ Dicit sic. Sub istis robub intelligi pñt sirupi ex eisdē fructibus facti. Isti aūt sirupi vel robub predicta possunt dari mane in aurora vel sero añ somnum sub mensura vnius coclearis vel spissi sic sunt vel in predictis aquis dissoluti.

Auic. ¶ Et trocisci de camphora.

Glosa. ¶ Septimū remediū sic declarat. (trocisci de cāphora) descripti a Prin. 5. cañ. summa pria trac. 8. capi. 8. sunt pestilentiatis iuuatiui.

Ratio. ¶ Verificatur hoc remedium inspecta virtute d his trociscis predicata.

Rasis. ¶ Confirmat hoc remediū a Rasi ad Almā. dicēte. Trocisci quoqz de camphora cuz rob de citris quotidie dentur.

Quesituz. ¶ Si qrit. Quō et qñ dandi sunt dicti trocisci.

Rñ. Ult. ¶ Dr sic. De his trociscis det mane in aurora quaqz die vnus: cuius pōdus sit. ʒ. ij. et dissoluat in. ℥. iiij. aque acetose vel aque lactuce vel aque simplicis et bibatur frigida.

6. ps cap. ¶ Prin. in. 6. parte capli ponēs curaz pestilētiatorum per reuocationez caloris naturalis ad intra qñ ipsi infrigidantur dicit.

Auic. ¶ Quod si res plongatur ad hoc vt tendant hypocūdria et infrigident extrema et plongent vigilie et permixtio mentis et vides pectus et qd est supra illud eleuari et descendere: tunc necessariū est administrare regimē trahēs calitatē exterius.

Glosa. ¶ Regimen ad tollendā extremoz infrigidationem sic declaratur. (Si res). i. feb. pestilētialis (plongetur) aggrauando et pueniat (ad hoc). i. vsqz ad hoc (vt tendant hypocūdria) egri (et infrigident extrema) eius vt brachia et tibia et pedes et pirula nasi (et plōgent vigilie) in eo (et accidat pmixtio mentis) seu alienatio (et vides pectus et qd est supra ipm). i. pannos (eleuari et descēdere). i. apparet pectus cuz partibus que ipsi subiacēt: nunc eleuari quasi cum suspirijs nunc descēdere (tunc necessariū est administrare regimē trahēs calitatē). i. calorem innatum exterius ad extremitates frigidas.

Ratio. ¶ Ratio huius remedij. s. attractionis caloris innati exterius est. vt calor ipse innatus iam debilitatus et pene victus malitia febris et venenositatis māe ipsius nō deserat regimē exterioz et aduēiat sincopis.

Questituz. ¶ Si qrit: An aliud sit fiendum in hoc casu.

Rñ. Ult. ¶ Dr sic. In hoc casu non sufficit trahere calorem innatum exterius: sed oportet dari interius aliquid temperate caliditatis quod calorem innatum et cor confortet et spiritus augeat velociter nutriens: sicut aquā caponis vitella ouorum testiculos gallorum. et vinum subrubeum. vt colligitur a Rasi in lib. diuisionum cap. de hac febre dicens. Et ciba eos pullis assatis et vitellis ouorum et da in potu vinum album odoriferum cui admixtum sit quintupluz eius aque dulcis.

¶ Questiuncule circa hoc caplm soluende colligentur in questionibus huic cap. attinentibus.

FINIS.

Q̃o. phe/mij. Circa ꝓhemiū q̃rit̃. Utrū dcā circa distinctio/
nē dſcriptionē ⁊ dṽsitatē pestis: pestilētie: epidi
mie: ⁊ endimie sint cōuenientia. ⁊ sufficientia.
¶ Q̃o. 1. sex sub se ꝯp̃ndit q̃stiūculas qbꝰ solutis ip/
sa erit soluta.

1. q̃stiūcu. ℭ An morbꝰ pestiletialis sit vniꝰ gn̄is.

Jo. Alex. ¶ Cōmētator libri epidimiaꝝ sic dixit: Ut pateat qd
dici dꝫ a dīone icipio. Morboꝝ nāqꝫ alij qdē sunt
ꝑticulares. i. ꝑticulr̃ sp̃si: Alij vero cōes.
Cōium aliq sṫ q sṫ ꝯsueti ⁊ cogniti ⁊ isti dn̄r ēdimici.
Alij vō sṫ supuēiētes ⁊ icōsueti ⁊ isti appellāt̃ epidici
Particlr̃ares morbi sṫ qñ ĩ eadē ciuitate differētibꝰ
hoibꝰ dṽntes morbi supuēiūt: exl gr̃a huic tertiana
alij q̃rtana: alij ānimeria: ⁊ hij supuēiūt. ſm dṽntez
etatem ⁊ dṽntem dietam.
Endimici āt sṫ cōes morbi: q ĩ aliq̃ ciuitate: aut ꝑꝑ
aquas ꝯsuetas oibꝰ ꝯtigūt vt nefresis. ⁊ silia.
Epidimici āt sṫ sic qñ mutat̃ aer ſm sbaꝫ siue essen/
tiā: aut ſꝫ q̄litatē: sicut dcm̄ ē ab Hypo. ibi. Si vō
yems sicca. ⁊ boreal'. ⁊ ver pluuiosuꝫ. ⁊ austrinū ⁊c.
Si āt ſm essentiā corrūpit̃: gn̄at morbos pestiferos
⁊ maxie si ꝓoccupauerit: acutū est mortiferum.
Scdꝫ āt q̄litatē ꝑmutat̃: aut ſꝫ vnū tp̄s. aut ſꝫ duo
aut ſm quattuor.
Pestiferi āt morbi supuēiūt qbusdā alicuiꝰ ꝯditio/
nis. sic tinctoribꝰ aut nautis. aut qbusdā talibus.

2. q̃stiūcu. ℭ An morbꝰ pestilētialis sit simplex.

Neoterici ¶ Morbus pestilētialis est duplex.
Unꝰ ꝑticularis ꝓueniēs ex ꝑticulari ⁊ iferiori cā vt
puta ex malo r̃gie l. 6. rebꝰ n̄ nāli. aut alicui corꝑi ꝑ
ticl'ari ꝯtigēs: q alñ ē feb. pesti. alñ ē vna d pustulis
malꝫ: l' apatibꝰ emūctorioꝝ malignꝫ Dr̃ āt h morbꝰ
ꝑticl'aris qꝛ nō cōicat̃ multis: imo nō nisi paucis: ⁊
aliqñ nō nisi vni soli.
Aliꝰ est morbus pesti. cōis q adhuc est duplex.
Unꝰ solitꝰ euēire alicui ꝑrie ciuitati castro vel ville:
cōicās mltꝫ siue plibꝰ d illa ꝯcta: sic botiū: calculus
⁊ siles dispōes: q̃ ꝓuēiūt ex ꝑticulari dispōne aeris
vēti vl' aq̃ vl' reginꝫ seu diete illiꝰ ꝑrie. ⁊ iste n̄ dr̃ pe
stilētialis. qꝛ mortiferꝰ vt plꝫ: sꝫ dr̃ pestilētial' qꝛ cōi
catur multis admodum morbi pestilentialis vtpluri
mum mortiferi.
Aliꝰ ē morbꝰ cōis vni toti regiōi vel aliqbꝰ regiōibꝰ
aduēiēs ex cā n̄ ꝑticl'ari illiꝰ regiōis vel illaꝝ regio/
nū multos iterficiēs: ⁊ nō freq̄nter aduenīēs: sꝫ aliñ
⁊ raro: ⁊ hic morbus dr̃ epidimiacus.

3. q̃stiūcu. ℭ An pestilētia: epidimia. ⁊ endimia dr̃ simode de/
scribantur.

Neotertci ¶ Pestilētia multipliciter describit̃.
Uno mō. vt coligit̃ a ꝓn. dū dicit. ⁊ h. s. mutatio
aeris ē pestilētia q̃ accidit aeri silis putrefactioni aq̃
remolitōis fetide. aer. n. igrossat̃. ⁊ remolit̃ sicut aq̃
in qua madefit linum ⁊ aspaltum.
Alio mō dſcribit̃ sic. Pestilētia ē mutatō fcā ĩ aere
ex q̃ ĩ varijs corꝑibꝰ varie fiūt egritudīes: ĩ isto d co
lera: in illo de flāte in alio de mlia. ⁊ ita de alijs.
Alio mō describitur sic vt halyabati imponit̃.
Pestilētia est morbꝰ multiplex subito vno. ⁊ eodem
tꝑe multis ingruens hoibus.
Dr̃ primo multiplex: qꝛ multi sunt morbi epidimia/
les cōmunes ꝑestiferi vt feb. pustula bubo. ⁊ mēbro
rum infectio: vt coligitur a Galeno primo de diffe:
feb. auctoritate Hypo. ⁊ in hoc genere possunt esse
variole: ⁊ morbili. ⁊ colerica passio aliquādo currit
cursu eorum vt coligitur a Prin. 16. fen tertij.
Uel dicitur multiplex. quia multiplicat̃. ⁊ extendi/
tur de vno corpore in aliud. ⁊ d vna regione in aliā
regionem.
Dr̃ scdo subito: ⁊ nō paulatiꝫ tꝑe lōgo ꝓueniēs ad
augumētū: vt facit morbus cōis endimiacus: sꝫ hic
subito auget̃ ⁊ in tempore breui.
Dicit̃ tertio: in eodē tꝑe multis eueniēs: nō vni tm̄
vl' paucis: sicut facit morbꝰ pestilētialis ꝑticularis.
Dicit̃ q̃rto ingruēs hoibꝰ: qꝛ nō brutis: qꝛ hic mor/
bus hoi cōicatꝰ nō trāsit in bruta: sicut nec pestilen
tia vniꝰ brutoꝝ trāsit in alias brutoꝝ sp̄es: nā pesti
lētia ouiū nō trāsit ad boues vel porcos vt pꝫ.
Epia ab aliqbꝰ dſcribit̃ vt pestilētia mō dſcripta vꝫ
Epidimia est morbus multiplex ⁊ subitꝰ vno eodē/
qꝫ tēpore multitudini hominum cōmunis:
Endimia differt ab epidimia ſm ꝓdictos in hoc ꝙ
endimia est morbꝰ a radice inferiori ꝓcedens: epidi
mia vero procedit a radice superiori.

ℭ An pestilētia epidimia et endimia se habeāt in/ 4. q̃stiun.
ter se tanq̄ꝫ magis cōmune ⁊ minus cōmune.
¶ Cōmētator lib. epid. voluit ꝙ epidimia in plus se Jo. Alex.
habet q̄ꝫ pestilentia.
Dixit enim ꝙ epidimiarū aliqua ē pestilētia: ⁊ aliq̃
ē nō pestilētia: ⁊ sic pꝫ ꝙ pestilētia ē sp̄es epidimie.
¶ Alij dixerunt pestilētiā ⁊ epidimiam sic differre.
Pestilētia est qñ ex mutatione aeris varie in varijs
fiunt egritudines.
Epidimia qñ ex mutatione aeris fit in pluribus ho
minibus determinatum genus morbi.
¶ Alij dixer̃t pestilētiā epidimiā ⁊ ēdimiā sic se hr̃e.
Pestilentia est dispō aeris ꝑ q̄ꝫ mltiplicant̃ egritu
dies vniꝰ gn̄is: aut ēt diuersoꝝ geneꝝ: vtplꝫ morta
Epidimia est dispō aeris ꝑ q̄ꝫ multiplicant̃ (les.
morbi diuersi in vno tꝑe ⁊ ĩ vna regione: vtputa fe
bres diuerse: apata: fluxus ventris: ⁊ similia.
Endimia est dispō aeris ꝑ quā multiplicant̃ in vna
regione egritudies vniꝰ gn̄is: vtputa botiū in agro
tridētino: vena medema in ciuitate sic nolata duri/
ties splenis ferrarie: q̃ egritudies multotiēs sequū
tur dispōnes aque ⁊ aeris ⁊ frugū illius regionis.
¶ Alij dixerūt. epidimia grece iterꝑtat̃ desuꝑ adue
niens: ⁊ est veluti genus ad pādimō ⁊ pestilentiam
Pādimō vō ſꝫ oribasiū dicūt greci (texte icnu.
qñ cōis egritudo in plibꝰ hoibꝰ currit cuiꝰ sp̄es ē pe
stilētia: sꝫ quū fuerint egritudines maxie mortifere:
Sub pādimon ergo continent̃ illa gn̄alissima reu/
mata multis regiōibꝰ cōia quoꝝ duo vidimꝰ tꝑibꝰ
nr̃is: ex qbꝰ pauci moriebant̃: nisi fortes debiles.

ℭ An epidimia ⁊ endimia sint sp̄es simplices eodē 5. q̃stiune.
modo curande.
¶ Auēzoar. 25. sui teste distiguit tres epidimie sp̄es Auenzoar
assignās vnicuiqꝫ ꝑꝓriū capl'm ⁊ remedia ꝑꝓria.
Prla ē epidia aerea: q̃ ex aeris corruptione ꝓuenit.
Scda est epidia aq̄a: q̃ ex aq̄ꝝ corruptione ꝓcedit.
Tertia ē epidia ex corruptōe cōestoꝝ cibo. tꝑe famꝫ
¶ Et ab alijs dr̃ epidimia ⁊ endimia est duplex.
Aliqua est epidimia ⁊ endimia propria seu vera.
Aliqua ē iꝑpropria dicta: talis ꝑ silitudinē ad ꝑꝓriā.
Uñ qñ tales accidūt egritudies nō ex venenosa mā
⁊ q̃si oibꝰ illū locū habitātibꝰ: merito aq̄ꝝ aut aerꝫ
vel alteriꝰ cāe: tūc dn̄r iꝑpropꝛie epidimiales vel endi
miales: ⁊ hee egritudies fiūt successiue ⁊ nō subito.

ℭ An alie egritudines currant cursu pestilentie. 6. q̃stiune.
¶ Cursus q̃rūdā egritudinū mortaliū dici ꝑt pestilē Neoterici
tia āpliato noīe pestilētie q̃ nō ꝓuēiūt ex putrefactio
ne nec sunt cōtagiose tñ ꝓuenīūt ab idispōne aerꝫ.
¶ De his ait Rasis. 4. almā. cap. de mortalitate. Rasis.
Accidit quoqꝫ vt ĩ aliqbus annis in vere squināția
multos inuadit que mala etiā ⁊ ꝑnitiosa existit. Cō
tingit ēt vt in aliqua hyeme multotiēs appoplexia
⁊ paralisis ⁊ egritudines his similes eueniant.
Prin. vero. 16. fen tertij. trac. 3. cap. 6. dixit. Et qñ Prin.
qꝫ accidūt colica ⁊ ileos ſm semitam accidētie egri
tudinū pestilentialiū aduenientiū ⁊ perueniūt de re
gione ad regionē: ⁊ de homine ad hominem.

Qōes ṗmi capli. ¶ Qōnes ṗmi capli. De peste seu pestilētia sūt
sex attinentes sex partibus illi capitulo assignatis.

Qō pria. Questio pria. Utrū dicta circa primā partē capituli de verita. putrefactionis aeris sicut aq̄
sint sufficientia.
¶ Questio ista quattuor sub se cōprehēdit questiū-
culas quibus solutis ipsa erit soluta.
1. questiū. ¶ An modi mutationū seu alterationū aeris sint
sufficienter assignati.
So. Pri. ¶ Soluit prio a prin. scd̄a fen ṗmi doc. scd̄a sūma
pria cap. 2. de affectione aeris corpora nr̄a circūdā-
tis. cū dicit aeri ꝑterea accidūt mutatiōes natura-
les: mutationes nō naturales ⁊ mutationes cursuz
egredientes naturalē ei contrarie.
In cap. 5. eiusdē partis inscripto de aere bono dr̄.
Et tu iā sciuisti ꝙ mutationū aeris: alie sunt ei nā-
les alie sunt nature eius cōtrarie alie sunt que non
sun naturales neq̃ extra naturam.
¶ Naturales aeris mutationes dixit ipse in caplo
Mutatio- nes nāles. priꝰ allegato sunt mutatiōes tpales. qm̄ in vnoquo
q̃ tpe aer ad aliā cōuertitur cōplexionem.
Et de his determinauit in. 3. 4. 5. 6. 7. 7. caplis.
¶ Nō naturales aeris mutatiōes sunt ille q̄ sequū-
Mutatio- nes nō nā- les. tur res celestes sicut ille q̄ cā stellaꝝ accidūt ⁊ sunt
ille que sequunt res terrestres: quaꝝ alique sunt ꝑꝑ
cām latitudinū terraꝝ alie ꝑꝑ altitudinē ⁊ ꝓfundi-
tatē ciuitatū: alie ꝑꝑ cām mōtiū alie ꝑꝑ cāz mariū
alie ꝑꝑ cām ventoruz: alie ꝑꝑ cām terrarum. Et de
his determinauit in. 8. cap.
¶ Mutationes vero egrediētes nām seu ꝯrie nature
Mutatio- nes ꝯ nāz. ipsiꝰ aeris sunt dixit ipse cap. 9. aut ꝑꝑ cōuersionē
in q̄litatibꝰ ipsiꝰ factā: aut ꝑꝑ cōuersionē in substā-
tia ipsiꝰ factā: in p̄nti vero caplo dixit. Sicut qn̄z ac-
cidit aqua de alteratiōe ad calorē ⁊ frigus ⁊ de alte-
ratione in nā sua siue substātia ⁊c. sic qn̄q̃ illud ac-
cidit aeri sicut docuimus te in libro vrium.
¶ De mutatōibꝰ aeris nālibꝰ ex mutatiōe tēporuz
anni dixit cap. 5.
Ex dispōnibꝰ tēpoꝝ sanior est vt tpa existāt ꝫm suā
naturā qm̄ mutationes coꝝ afferunt egritudines.
¶ De mutatiōibus aeris nō nālibꝰ ⁊ ꝯ naturā dixit
debes scire ꝙ mutatiōes aeris que nō sunt ꝫm nām
siue sint ei ꝯrie siue nō ꝯrie: qn̄q̃ eueniūt ꝫm circui-
tū: ⁊ qn̄q̃ nō seruant circuitum.
¶ Quid aūt dicat ab expositoribꝰ de mutationibus
aeris ꝯ nām ad declaratiōnē dictorū prin. scriptuz
est i duplici huius partis expositiōe.
2. questiū. ¶ Cur premisit princ. de alteratione aeris ꝯ nām
in qualitatibus ⁊ in substantia.
So. isaac ¶ Soluit ab Isaac. 5. febriū dicēte: causa pestilētia-
rū plurimum est mutatio ⁊ corruptio aeris in quat-
tuor tēporibus anni. l. oībus vel pluribus.
Prin. ¶ Prin. vō cap. 4. loci supra allati dixit, Mutatio
ꝑterea aeris i vno tpe est minꝰ afferrēs mortalitatē
q̃z eius mutatio i multis tpibꝰ. l. mutatio adducēs
mortalitatē: ⁊ non est mutatio emendans illud qd̄
prima attulit mutatio sicut diximus.
¶ Halyab. aūt assignās vn̄ ꝓueniat mutatio aeris
Halyab. in q̄litatibꝰ ⁊ in substātia dixit. Mutat aer in suis
q̄litatibꝰ ⁊ in sui substātia ꝫm mutationē tēporū an-
ni. s. cū exeūt nām suam ⁊ nō seruant eam. Ut pu-
ta si hyems calida fuerit ⁊ sicca ⁊ sine pluuia: estas
vero frigida ⁊ humida pluuinosa: ver siccū ⁊ frigi-
dum: autūnus calidus ⁊ humidus.
Proinde locis pestilētie aduenit ⁊ mortalitas ⁊ fe-
bres peracute cū accidentiū pessimitate.
Isaac. ¶ Isaac vero subdēs de mutationibꝰ aeris ⁊ corru-
ptiōe eiꝰ dixit. Mutatio aeris fit quattuor modis
aut qr dn̄at ei vna ex qualitatibꝰ simplex vel cōpo-
sita aut propter vaporez terreum siccum aut ꝓpter
fumum ⁊ puluerem aerem conturbantez aut ꝓpter
fumū maris lacus vel paludis. i. ꝑꝑ vaporē aqueuz
humidū: Aut ꝑꝑ fetorem sicut cadaueꝝ qd̄ est cete-
ris deterius.
¶ Phus in libro de ꝓprietatibus elemētoꝝ. ⁊ pla- Phs.
netaꝝ recitauit ꝙ tpe Philipi regis duo dracōes
insufflabāt in duobus collibus versus athenas: vn-
de aer corruptus inficiebat transeuntes. Socrates
aūt in alto speculo eos ꝓspiciens fecit eos lapidari:
⁊ sic via illa fuit sanata.
¶ An aer possit ꝑmutari ad siccū. ⁊ humidū. ⁊ fri- 3. questiū.
gidum. vt fiat pestilens.
¶ Soluit prio ab expositoribꝰ dn̄tibꝰ. Sicut aer qn̄ So. Litt.
q̃z alterat ad calitatē. ⁊ ad fritatē ita ēt qn̄q̃ alterat
ad siccitatē ⁊ humiditatē: Sz ṗn. nō expressit de al-
teratione aeris ad hūiditatez. ⁊ siccitatē qualitates
passiuas ꝑꝑ ocultā mutationez aeris ad illas vel ab
illis expressit aūt alterationē aq̄. ⁊ aeris i q̄litatibus
actiuꝭ. qr ille vehemētiꝰ iprimūt q̃z q̄litates passiue.
¶ Sz ab istis dicēdū eēt. Quō aer sūme humidꝰ ꝑt
mutari ad humiditatē itollerabilē: sicut ad calidita-
tē. ⁊ frigiditatē intollerabilē. Et quō aer ꝑmutatus
ad siccitatē talē sicut ad caliditatē ⁊ friditatē eēt cā
pestis: cū siccitas preseruet a putrefactione.
¶ Prin. vero scd̄a fen primi cap. 4. loci ꝑallegati So. Pri.
dixit. ⁊ ex cōplonibus aeris dignior. vt ꝯuertat ad
putrefactionē est cōplo aeris calidi. ⁊ humidi.
¶ Gal. vero prio de dif. febr. loquēs de pestilētia ꝑ- So. Gal.
uenīēti a mutatōe aeris i suis q̄litatibꝰ. preter muta-
tionē ipsiꝰ i sua substātia dixit. Cū aeris crasis imo-
derate euertit ab eo qd̄ ꝫm nām in caliditatē. ⁊ hūi-
ditatē pestilētē necesse est fieri egritudinem.
¶ Dixit ēt: ꝯtingit pestilētia qn̄ dn̄at imoderatꝰ ca-
lor ꝯtinētis. vt fuit in pestilētia athenieñsiuz in qbus
corruptio fiebat corpoꝝ habitātiū. ⁊ ꝯuersantiū in
tugurijs suffocātibꝰ. i. in antris. ⁊ criptis. ⁊ cauer-
nis. ⁊ cātinis nō euētatis in quibus habitabant ꝑꝑ
rabiosam aeris caliditatem.
¶ Zoar vero dixit. Gn̄at ēt pestis a siccitate aeris So. Zoar.
trāsgrediēte tēꝑamētū. qn̄ pluuia suo tpe denegat.
nā qn̄ aer exit a tēꝑamento. ⁊ a sua ꝯsuetudie gn̄ant
lāgores ꝑz exitū eiꝰ a tēꝑamēto: dixit tn̄ ꝙ raro ꝯti-
git ex mutatōe aeris ad siccitatē ꝑꝑ retētionē pluuie
ꝙ gn̄et mors ⁊ pestis. sz gn̄ant egritudines. s. alie.
¶ Soluit scd̄o ab expositoribꝰ dn̄tibꝰ prin. dixit de So. Litt.
mutatōe aq̄ ⁊ aeris ad frigꝰ. nō ꝙ talis mutatio sit
cā feb. sz sic dixit: vt ꝯpleret sciaz d̄ mala aeris mu-
tatione. Tn̄ frigiditas mortificatiua ꝑ accidens
posset febrem putridarum causare.
¶ Quātū quadret hec rn̄sio dcis ṗn. 2. fen ṗmi loco
allato faciētꝭ mētionē d̄ mutatōe aeꝭ ad frigꝰ itolla-
bile vt messis ⁊ gn̄o corumpat pz diligēter ꝯsanti.
¶ Que egritudines fiūt tempe pestis a corruptiōe 4. q̄stiun.
aeris in substantia.
¶ Soluit a Gal. vbi supra refferēte ꝙ Hypo. nara- So. Gal.
uit in lib. epidimiaꝝ egritudies q̄ fiūt tpe epidimie
a corruptione aeris in sb̄a ꝙ in regione abaton seu
abaron suꝑuenit incendiū siue carbo tpe estatis. qr
suꝑuenit in illa estate pluuia disruptiua. i. multa ⁊
q̄si cōtinua in tps valde calido. ⁊ ꝑmansit sic tota il-
la estate ⁊ itulit hoībꝰ quēadmodū accidit ex vstiōe
ignis vn̄ accidit eis scabies. ⁊ pruritꝰ fortis vn̄ fere
dilaniabāt corpa sua d̄suꝑ ex nimio pruritu. ⁊ nō ꝓ-
ficit eis aliqd. qr erat sanies vlcerosa reclusa sub cu-
te: ⁊ accidit plibꝰ coꝝ brachiū totū siīr ⁊ coxa. ⁊ qui-
busdā muscli. ⁊ ossa sic ēt narauit auer. alibi citādꝰ
¶ An oēs modi corruptionis aeris sint dicti soluit
in geminata huius partis expositione.
Questio

Qō scđa. Questio. 2. Utꝝ dcā circa scđaz ptē capl'i đ cā
māli putrefactōis aerꝫ sicut aq̄ sint sufficiētia.
¶ Qō ista quatuor sub se cōprehēdit questiūculas:
quibus solutis ⁊ ipsa erit soluta.
1. questiū. ℭ An aer putrefiat.
¶ Qđ sic est phs. 4. metheoroꝝ dicēs oia putrefiūt
preter ignem.
¶ Qđ nō ē phs. 25. ptícu. pble. pble. 19. dū q̄rit.
Problēa. Propter qd terra ⁊ aq̄ putrent: aer vero non.
Soluit prio de solo igne dicēs q: calidissimū fit i/
putridū esse: igne autem nihil calidius.
Soluit scđo de aere ⁊ igne simul dicēs. q: infrigi/
dari opz pri⁹ illđ qđ putrefit: supple cū putrefactio
sit quedā corruptio in vnoquoqꝫ humido ꝑprie ꝭꝫ
nām caliditatis ab aliena caliditate. Ignis aūt ca/
lidus semꝑ: aer aūt igne plenus putrefit aūt nulluz
calidum sed infrigidatum.
So. Ultr. ℭ Soluiꝭ primo ab aliq̄b⁹ partē affirmatiuātenē
tib⁹ vz q̄ aer putrefit vt aductū ē a pho methe. 4.
¶ Ad phm in ꝓblematib⁹ aductū dr̄ ipz voluisse q̄
aer supreme regionis igni cōtigu⁹ nō putrefit. q̄r est
igne plen⁹ nec hꝫ humiditatē qua putrefieri possit.
Uerū aer nobis proximus nō est igne plenus ⁊ pōt
leuiter infrigidari ⁊ multis humiditatibus repleri
quare potest putrefieri.
Hoc forte voluit phs in fine allegati ꝓblematis dū
dixit terra aūt ⁊ aqua ⁊ aer calida ⁊ frigida sunt.
Sol: Lit. ℭ Soluiꝭ scđo ab alijs cū hac distinctione putre/
factionis premissa.
Putrefactio q̄ꝫtū attinet ꝓposito dupl'r accipi pt.
Uno mō ꝓprie capiꝭ putrefactio. Et hec est passio
mixti ⁊ opponiꝭ simplici gn̄ationi mixtoꝝ nā sicut
mixta ex elemētis cōponunꝭ ita mixta per putrefa/
ctionē demiscenꝭ ⁊ in elementa separantur.
Et isto mō sumēdo putrefactionē sola mixta putre/
fiunt. s. putrefactione proprie sumpta.
Alio mō iproprie capiꝭ putrefactio: qual'r dicimus
aliqua putrefieri q: in eis remanent aliq̄ accn̄tia pu
trefactionis ꝑprie sumpte. s. remolitio fetor ⁊ sil'ia.
Et hoc mō sumēdo putrefactionē putrefiūt oia ele
mēta preter ignē. Ignis vero lꝫ nō sit vere simplex
sicut flām̄a ignis: nō tn̄ pōt putrefieri aliquo modo
pp cal'itatē fortē eius humidū exterminantem.
Hoc est qđ voluit prin. 4. metheo. dū dixit q̄ oia
putrefiunt preter ignē putrefactione proprie vel im
proprie accepra.
Illud aūt qđ ipse dixit i allegato ꝓblemate q̄ aer
nō putrefit q: est mixtus cū multo igne intelligiꝭ đ
aere exn̄te in extremitate aeris igni ꝓpinqua. Illa
em̄ nō pōt putrefieri cū ipsa potius cōburaꝭ a cali/
ditate ignis sibi immixti.
Hec ꝭm phos ⁊ alia alibi videnda.
2. questiū. ℭ An aer ⁊ aqua putrefiant.
¶ Qđ sic est prin. in. 2. tex. cap. 1. dū dicit q̄nqꝫ acci
dit aeri illđ qđ accidit aq̄ i nā sua. i. đ putrefactōe.
¶ Qđ nō est prin. in fine illi⁹ tex. dū dicit. Et sicut
aqua nō putrefit ⁊c. sic nec aer.
So. Litr. ℭ Soluiꝭ prio ab expositorib⁹ apparentē cōtrarie
tatē tollētibus in duobus dictis.
1. dictum. ¶ Primū dictū. Nullū elemētū simplex pōt putre
fieri vt dixit prin. scđa fen primi cap. 9. ibi. Ipse em̄
s: aer ⁊ vnūqđqꝫ simpliciū nō putrescūt. sed aut in
sui qualitate aut in sui substātia in aliud cōuertitur
simplex: sicut aqua cōuertitur in aerem.
2. dictum. ¶ Scđm dictū. Elemētū tm̄ putrefit dū a sua sim/
plicitate est remotū. s. dū fumis ⁊ vaporibus corru
ptis admisceꝭ: ꝭm qđ dixit prin. in prio cap. de pe/
ste: tex. scđo ibi. Et sicut aq̄ nō putrefit vllo mō ⁊c.
Sil'r aer nō putrefit vllo mō ⁊c.
Sed aqua ⁊ aer putrefiūt per illud qđ admisceꝭ eis
de vaporibus ⁊c.
ℭ Soluiꝭ scđo ab alijs dn̄tibus q̄ illi duo tex. al Sol. Lit.
legati possunt dupl'r intelligi.
¶ Uno mō sic intelligit. Aer ⁊ aqua non putrefiunt 1. itellect⁹
vllo mō pp suā simplicitatē. i. q: multū tendūt ad
nām simplicis elemēti. vn̄ lꝫ aer ⁊ aq̄ sint cōposita.
tn̄ cū hac cōpositione sunt elemētis simplicib⁹ mul
tū ꝓpinqua: ⁊ sunt sepata a nā mixtionis mixtoruz
cōpositoꝝ. Iō putrefactio aeris ⁊ aque nō ē va pu
trefactio q̄lis est putrefactio cadaueꝝ. sed ē iceptio
putridoꝝ vapoꝝ in se ad suas partes profundas.
Isto mō intelligendo cessat ꝯdictio in dictis prin:
in loco isto ⁊ in alio loco: i quo dixit q̄ aer qui nos
circūdat ⁊ aqua maris lacuū ⁊ similiū ē corp⁹ cō/
positū ex q̄ttuor elemētis q:. s. nō sunt vere simpli/
cia: sed hn̄t aliquā cōpositionē. Cū aūt dixit i pn̄ti
pte q̄ aer ⁊ aqua nō putrefiunt vllo mō pp suā sim
plicitatē intellexit q̄ sunt valde ꝓpinq̄ nature sim/
pliciū elemētoꝝ iō nō putrefiūt vera putrefactiōe.
¶ Alio mō sic intelligiꝭ. Aqua ⁊ aer nō putrefiūt vl 2. itellect⁹
lo mō pp suā simplicitatez. q:. s. sunt simplicia: vel
inquātū sunt simplicia. nam simplex non putrefit.
Putrefiunt ergo illa duo. s. aqua ⁊ aer q: sunt cō/
posita ⁊ talis compositio est dicta fen scđa primi
capi. 9. circa tex. citato.
¶ Addiꝭ ab istis. secūdus intellect⁹ non sic quadrat
pri. sicut prim⁹ lꝫ cōcordet illos text⁹ clari⁹ q̄ꝫ ꝑm⁹.
ℭ An terra aer ⁊ aqua putrefiant. 3. q̄stiūcu.
¶ Qđ sic est phs. 4. metheo. supra citatus.
¶ Qđ nō est phs. 4. metheo. dicens putrefactio est
passio mixti.
ℭ Soluiꝭ a predictis dicētib⁹ sic. Putrefactio est Sol. Lit.
passio mixti ideo illa non debeꝭ elemētis que sunt
corpora simplicia. s. inquātū sunt simplicia. Ideo
elementū qđ reperiꝭ simplex sicut ignis non putre.
fit. Etiā q: suus calor excessiuus prohibet ipsum a
putrefactione.
Alia aūt elemēta que cōtigit impuriora repiri quā
tū ad illas ptes que nobis sunt visuales vt terra aer
⁊ aqua putrefiūt. Et q: pars aeris igni coniucta est
igne plena iō pars illa non putrefit.
¶ Et sic dicendum est q̄ quāto elementa magis ten
dunt ad naturam simplicis tanto magis a putrefa/
ctione elongantur.
ℭ Cur elementa non putrescant. 4. q̄stiun.
¶ Soluiꝭ prio a quibusdaz dn̄tibus. Elementa non Sol. Ult.
putrescunt: q: putrefactio est passio mixtoꝝ. Naz li
cet elemēta possint corrūpi ⁊ vnū i aliud a ꝯtrario
trāsmutari: tamē ipsa nō sunt capacia putrefactio
nis sic nec digōnis eo q̄ esse putrefactionis cōsistit
in corruptione ꝓprie ⁊ ꝭm naturā caliditatis mixta
in vnoquoqꝫ humido ab aliena caliditate. Ita q̄
calor inatus mixti non potest obtinere ⁊ dn̄ari suꝑ
sicco ⁊ humido vt in digestione.
¶ Soluiꝭ scđo ab alijs sic dicētibus. Cum putrefa/ Sol. Lit.
ctio sit passio mixti vt colligiꝭ a pho metheo. 4. ip/
sa nō debeꝭ corporibus simplicibus. s. elemētis que
sunt corpora simplicia ⁊ inquantū sunt simplicia.
Elementum ergo qđ reperiꝭ simplex vt ignis nō pu
trefit. q: sibi nō cōpetit diffinitio putrefactionis.
Illa vero elemēta que cōtingit reperiri impuriora
possunt putrefieri quantuz ad illas partes que sunt
nobis visuales ꝭm quas illa elemēta sunt impuriora
q: illis cōpetit diffinitio putrefactōis sicut mixtis.

Questio tertia. Utrū dicta circa tertiā partez Qō. 3.
capituli de causis inferioribus putrefactiōis
aeris sint sufficientia.
¶ Questio ista quattuor in se continet questiūculas
quibus solutis questio ista erit soluta.

1. questiũ. ℭ An a vallibus. ⁊ gurgitibus ꝓfundis īficiatᷣ aer
So. Pri. ¶ Soluitᷣ a p̄n. in. 3. text. huiꝰ cap. hoc asserente.
Citra. Modus aũt assignatᷣ talis. Infectio aeris. ⁊ pestilē-
tia pōt accidere ex vaporibus gurgitũ vel stagno-
rum qñ sunt putridi maxīe tp̄e estatis. nã calor eua-
porans est cã putredinis in illis stagnis vnde tunc
caliditas. ⁊ humiditas cōplicantᷣ. que due sunt cã
putredinis. Hoc colligitur ab Halyab. concedente
Hoc posse fieri a fumo lacuũ. Hoc idez colligitur a
Prin. in cap. de causis putredinis dicente. Putre-
do accidit ⁊c. Aut ꝓpter dispōnes aereas extrinse-
cas ex aeribus malis sicut est aer pestilētie. ⁊ aer la-
cunaꝝ. ⁊ locoꝝ infusoruz in quibus madefiunt re-
vt linum. ⁊ aspaltum.
2. questiũ. ℭ An corpora hoīum putrefacta inficiant hoīes.
So. Pri. ¶ Soluitᷣ a p̄n. hoc in tex. 3. huiꝰ cap. asserente.
Citra. Modus aũt assignatᷣ talis. Qr corpora hoīum mor-
tua corporibus hoīum viuentiuz sunt silia. ideo aer
a cadaueribus humanis infectus: inspiratione atra-
ctus facilius. ⁊ citius ex illa similitudine inficit hu-
manum corpus atq̄ corrumpit. Nam fetor ab his
eleuatus admiscetᷣ aeri: ⁊ ipsum primo inficit postea
hoīes. ⁊ non mirum. qr fetor istoꝝ est ceteris peior:
vt dicit Isaac.
Ubi vero aer a cadaueribus alioꝝ aīaliuz inficeretᷣ
ipse ab hoībus pelleretur pre dissimilitudine illiꝰ ita
vt nullã: vel tardã hoīes i[n] se reciperēt corruptionē.
3. questiũ. ℭ An de preseruatione a peste sit agendum a medi-
cis: cum illa ꝓueniat a causis quaꝝ euentꝰ ignoratᷣ.
So. Hip. ¶ Soluitur de mente Hypo. dicendo. In preserua-
tione a pestilentia ꝓficere posset nō parum medicis
prescire formas. ⁊ influxus celi que sunt causa pestis
supra humanum genus: vt aerem ineptent: ⁊ simili-
ter humana corpora ad recipiendũ suã infectionez.
Hypo. ¶ Hoc colligitur ab Hypo. primo ꝓnosticorum nc
dicente. Est etiam quoddam celeste in quo oportet
medicum preuidere: cuius si tanta sit solertia: admi-
rabilis est: nimiumq̄ stupenda. Nō ne illius est vt
futurum periculuz vel oīo ꝓhibeat: vel competenti
adminiculo tollerabilius fiat.
¶ Hoc etiã colligitᷣ ab Isaac lōgioribus verbis: de
q̄bus in duplicata huius partis expositione.
4. q̄stiun. ℭ An sufficit medico ad preseruandum a peste vel
ad curationē illius cognoscere cãs pestis īferiores.
So. Ultr. ¶ Soluitur a quibusdam dicentibus. Ad curã egri-
tudinuz pestilentialiuz sufficit medico scire causas
primas inferiores a quibus procedũt vel a quibus
dependent. Nec ei curandum est de causis primis
⁊ remotissimis: que nullatenus subiacent suis operi-
bus nec aliquid imprimũt in corpora nostra sine me-
dio causarum inferiorum: deo solo excepto: qui om-
nia quecunq̄ voluit fecit in celo: ⁊ in terra: ⁊ in ma-
ri: ⁊ in omnibus abissis ⁊ nihil est qd̄ resistere possit
sue volũtati. Quapropter iugiter exorandus est deꝰ
in pestilentijs vt eas auertat. dicēte Auenzoar ī suo
teisir ꝙ accidit epidimia qñ deus mãdat ipsam eē.
5. q̄stiũcu. ℭ Quomodo medicus possit cognoscere infectionē
aeris cuius causa ignoratur.
So. Citr. ¶ Soluitur ab alijs dicentibus. Cognitio pestis seu
aeris pestiferi difficilime cognosci potest a priori. qr
vt dictum est: illa vtplurimum prouenit a mutatio-
ne aeris in substantia: que fit a qualitate oculta sine
excessu alicuius qualitatis sensibilis. Sed cognosci
pōt a posteriori per tale experimentum.
Experimē-tum aeris infecti. Accipiatᷣ frustrũ panis qui in apice alicuius turris
ponatur ita ꝙ in aperto existat aere per diem natu-
ralez: deinde mane sequēti exhibeatᷣ cani vel alteri
aīali. nã si morietᷣ ex comestione illius absq̄ dubio
indicãdus est aer esse infectus corruptus ⁊ veneno-
sus. Si vero incolumis permanebit: nullam ex hoc
sentiens lesionē oppositũ est existimandum.
Experimētũ tyriace. Cōsimili experimēto cōprobatᷣ bonitas tyriace. Dz
eniz s̄m prin. accipi gallus siluestris. i. fasianus ma-
sculus: quē venenoso morsu alicuiꝰ aīalis venenosi
mordere facias: vtputa serpētis ⁊ similiuz. Deinde
statim tyriaca illa cũ aqua dissoluta in os eius proij-
ciatᷣ: si euaserit: tunc tyriace bonitas est iudicanda.
si vero morietᷣ iudicetᷣ nullius esse valoris.

Q̄ō q̄rta. Questio. 4. Utrũ dicta circa quartã partē ca-
pituli de causis superiorib[us] putrefactionis ae-
ris sint sufficientia.
Questio ista tres in se cōprehēdit questiunculas qui-
bus solutis ista erit soluta.
1. q̄stiunc. ℭ Que sunt cause magnarum pestilentiarum.
So. theo. ¶ Soluitᷣ primo a theologis p̄dicãtibꝰ magnas pe-
stilentias a deo vt a prima cã ⁊ primo principio mit-
ti per modũ verberis ⁊ correctionis hominibꝰ: ꝓp-
ter sua scelera quibꝰ ipse offenditᷣ: sicut deus olim īmis-
sit illam in pharaonē ⁊ in seruos eius.
So. astro. ¶ Soluitur sc̄do ab astrologis magnas pestilentias
ascribētibus aspectibꝰ stellarũ sinistris ⁊ figuris ce-
li maliuolis homini vel aīalibus irrōnabilibus vel
vegetabilibꝰ vñ nutriũtᷣ: vt colligitᷣ a prin. p[ri]o cãti-
Prin. corũ trac. 2. c. 2. dicēte. Si ēt stelle que dñr infortu-
nate fuerint in exaltatione sua significabũt sup cor-
ruptionē animatorum. Si vero que fortunate dñr
fuerint ibidē significabũt salutem eorũdem.
Expositio Auer. ¶ Auer. aũt illud canticũ exponens ait. Hoc est s̄m
opi. dñoꝝ expertoꝝ in scīētijs astroruz. Et hoc qm̄
ipsi intēdũt ꝙ quidã ex planetis sunt quoꝝ affectꝰ
est vtplr̄m detrimētum ⁊ corruptio ⁊ sunt illi quos
ipsi vocãt infortunatos. Et quidã ex eis sunt quoꝝ
affectus sunt vtplr̄m ꝑfectio ⁊ adaptatio rerũ ⁊ sunt
illi quos vocant fortunatos. Opinantᷣ ēt ꝙ quilibz
ex ipsis hēat ꝓpria loca in orbem in quibus actio ip-
sorũ roboretᷣ aut debilitetur.
Loca etiã in quibꝰ actio eoꝝ fortificatᷣ graduantur
apud eos ⁊ imposuerũt ꝓpria noīa p̄dictis casibus
qui sunt exaltatio domus triplicitas ⁊ alia ab his
ferũt ēt ꝙ cuz infortunati sunt in his que dñr exal-
tationes eorũ ꝙ tunc augetᷣ ⁊ roboratᷣ eoꝝ opatio.
Et si sic est significabũt tũc super destructionē aīa-
torum corporum.
Et similr̄ cum fortunati sunt in predictis significa-
bunt super salutem eorum.
Opi. auer. ¶ Deinde Auer. subdit suã opi. dicēs. Hoc tamē to-
tũ est cōtra illud qd̄ declaratũ est in ph̄ia nãli. naz
omnes actiones astrorũ sunt laudabiles. qm̄ eē om-
niũ horũ inferiorũ est ligatum cũ motu ⁊ situ ipso-
rum in partibus diuersis sphere.
Ꝯ astro. Hec de opinione Auer. qui p hec verba mōstrat se
paruipendere artē astrologie iudicatiuã. Et adhuc
magis h̄ inuit p[ri]o cãti. tra. 3. cãt. 55. sup illo cãti-
co. ⁊ morbꝰ q̄dē cōrigit ⁊c. vbi ait. Ars q̄dē astrono-
mie debilis ē ⁊ flr̄ hz plr̄m eius qd̄ in ea existit.
Cũ Auer. in hoc ꝯcordãt multi theologi famosi.
2. questiũ. ℭ Quid intelligit prin. per formas celi. Quid itel-
ligit per illa verba: faciētes esse necessarium. A quo
ignoratᷣ illud cuius euentus est necessarius.
So. Ult. ¶ Soluitᷣ prima pars a quibusdã dicentibꝰ. Prin.
per formas celi in ꝓposito intelligit imagines celi
quibus reguntur ⁊ obediunt hec inferiora.
Ptolo. Hoc colligitᷣ a Ptolomeo in centiloquio suo sic di-
cente. imagines que sunt in hoc mondo celestibus
obediunt imaginibus. Quo circa describunt eas
imaginarij cuz planete ingrediuntur ipsas ad omne
quod operari volunt.
Comentator eius. Comētator aũt eius super hoc ait: in hoc loco vult
Ptolomeus multa imaginũ secreta patefacere. Et
vultus

vultus qui in hoc seculo dñr sunt spēs alaliū ⁊ plā
tarum. Et nunc dicit ꝙ in oībus specieꝰ istis dñan
tur vultus sibi cōsimiles in celo manentes.
Uerbi gratia scorpio celestis terrenis scorpionibus
dñaꝛ: ⁊ celestis serpens dominaꝛ serpentibꝰ terre.
So. Vltr. ¶ Soluiꝛ secūda pars a predictis dicētibus Prin.
per hec verba facientes esse necessariū: vult īnuere
ꝙ actiones formaꝝ celestiū in hec inferiora nō sunt
libere libertate cōtradictionis: neqꝫ sunt casuales:
sed sunt necessarie ⁊ cogētes venire effectū in istis
inferioribꝰ: quātū in se est. ⁊ ex parte agentis: Nisi
īpediat dispositio subiecti vel ineptitudo passi.
Sol. Vlt. ¶ Soluiꝛ tertia pars a p̄dictis dicētibus istaꝫ lr̄aꝫ
cuius aduētus ignoraꝛ intelligi posse duplr̄.
Uno mō ꝙ illud ignoreꝛ simplr̄ ab oī hoīe mortali
qꝛ illud est de archanis dei.
Alio mō ꝙ ignoreꝛ a medico ꝑm ꝙ medicus est.
Sed ab astrologis famosis ⁊ expertis nō solum sci-
ri: sed etiā presciri pōt: anteqꝫ eueniat vt patuit de
mortalitate que incepit anno dñi. 1345. ⁊ durauit
qnqꝫ annis: cuius cām astrologi ⁊ quidā medici as
signauerūt fuisse magnā cōiūctionē triū superioꝝ
planetarū. s. saturni iouis ⁊ martis: que fuit dicto
anno die. 24. martij ascēdente gradu. 19. aquarij: q
est de signis hūanis ⁊ fixis. Et qꝛ hec cōiūctio fuit
de maximis ⁊ in signo humano maximā hoībꝰ stra
gem intulit cui nō fuit similis ꝺ memoria hominū.
Nā per totā scripsit terrā habitabilem ⁊ interemit
plusqꝫ medietatem vtriusqꝫ sexus: ⁊ tacti ab ea fere
oēs moriebanꝛ. Et illa diu durauit qꝛ dicta plane
tarum cōiunctio fuit in signo fixo.
3. q̄stiune. ¶ Que sunt ille cause quaꝝ euētus ignoraꝛ a me-
dico ⁊ ab astrologo:
Sol. Lit. ¶ Soluitur ab alijs dñtibꝰ. Illa cā est supnālis vt
cōfitenꝛ qdā medici ⁊ pro certo tenēt christiani.
Gal. ¶ Gal. prio ꝓnosticoꝝ in cōmēto illius textus: est
quodā celeste sydus dixit: Inuenimꝰ p̄hos dicētes.
Multotiēs in mōdo circa regimē eius cū vsu boni
tatis que est creator bñdictus ⁊ sublimis in quo est
preuisio: verū hec verba nō hñr in libris nr̄is imp̄s-
sis sed bene repiꝛ ista. Qđ est qꝛ qbusdā eorū videꝛ
ꝙ egritudines accidūt hoībꝰ ex ira dei qui est bñdi
ctus ⁊ sublimis. Et paulo post scribiꝛ ⁊ nō inueni-
mus Ypo. dicere in libro suoꝝ aliquo ꝙ deus be-
nedictꝰ sublimis causat aliquā egritudinem: ⁊ post
subiūgit aliqua ꝑ que potiꝰ videꝛ oppositū īnuere.
Zoar. ¶ Zoar dixit. Accidit ēt epidimia qñ deus mandat
ipsam. Hinc est ꝙ dꝛ ꝙ deus pro peccatis homi-
nū iratus mandat morbos epidimicos aliqñ venire
in mondum.
Prin. ¶ Prin. in principio libri sue metha. dixit. Attende
dispōnē omniū istorū euentuū ⁊ crede qđ diciꝛ de
diuinis flagellis que descēdunt sup ciuitates flagi-
tiosoꝝ ⁊ super homines iniuriosos.
Cristicole. ¶ Cristicole aūt hoc indubitāter affirmant creden-
tes dictis sacre scripture ⁊ affectibꝰ verissimis in il
la narratis.
Numeri. 3. Dicitur enim numeri. 3. cap. vsqꝫ quo detrahet mi
hi omnis populus iste.
Et sequitur. Feriam igitur eos pestilentia atqꝫ con
suman.
Iere. 29. Item Ieremie cap. 29. prosequar eos gladio ⁊ pesti
lentia ⁊ dabo eos in vexationem.
Ezech. 5. Item Ezechielis cap. 5. Pestilentia ⁊ fames ⁊ san
guis transibunt per te: ⁊ gladium inducam sup te.
¶ Quod aūt aliquādo ita euenerit vt promisit ex-
celsus dominus patet.
Regū. 2. Scđo regum quando omnipotens deus epidimiā
misit in populum suum.
Israel qua septuaginta milia hominum periere.

Mittit aūt deus gloriosus hanc pestē ⁊ similia qñ
hoīes plīm perseuerāt in delictis: nec discedere vo
lunt ab eis. Lento enim gradu ad talē vindictā pro
cedens vt dixit valerius ⁊c. Valerius

Q Uestio. 5. Utrū dicta ēt circa quintā partez Qō. 5.
capl'i de causis remotis ⁊ ꝓpinquis putrefa-
ctionis aeris sint sufficientia.
Questio ista tres sub se comprehēdit questiūculas
quibus solutis ipsa erit soluta.
¶ An forme celi siue influxus celestes sint causa pe 1. q̄stiūcu.
stis longinqua.
¶ Qđ sic videꝛ esse prin. in qnto pñtis cap. tex. di-
cens. Immo opꝫ scias ꝙ prima causa lōginqua ad
illud sunt figure celestes.
¶ Qđ non videꝛ ex p̄ho. 1. metheo. dñte. Inferiora
superioribus gubernantur ⁊ in esse conseruantur.
¶ Soluiꝛ a quibusdā partē affirmatiuā tenētibus So. Litr.
⁊ auctoritatē ad partē hanc aductā corroboranti-
bꝰ ꝑ auctoritates p̄hoꝝ astronomorū ⁊ theologoꝝ.
¶ Phs prio metheoꝝ hoc expressit vt supra patuit. Phi.
Idē testatus est scđo de gñatione dū dixit. Oēs
forme sunt in terris. i. in corporibus supcelestibus:
quos terras appellat ex eo ꝙ imponūt formā ⁊ ter-
ram omnibus que sunt a celo producta.
¶ Ptolomeus dixit. Uultus huius seculi subiecti Astrologi
sunt celestibus imaginibus.
Idē in principio centiloquij dixit. Mondanoꝝ ad
hoc ⁊ ad illud mutatio ex virtute corporum celestiū
procedit.
Idē. 9. iudicioꝝ dixit. Oīs mōdane geniture cōdi-
tio ex planetis eoꝝ ꝙ signis: tanqꝫ ferrū ex magne-
te dependet.
Mesalach dixit. Simile est opus stellaꝝ in hoc mō
do lapidi magnetis ⁊ ferro.
¶ Albertus in libro qui speculū p̄hie dꝛ: dixit deū Theologi
gloriosum summa eius sapientia ordinasse: vt ꝑ stel
las surdas ⁊ mutas que ꝯtingūt ī īferioribꝰ opeꝛ.
Thomas in prima parte. q. 113. ar. 3. 4. ⁊ 5. dixit
expresse sic.
Necesse est superiora corpora suas habeāt influen
tias ⁊ virtutes quibꝰ in hec inferiora influant:
Scotus in scđo sniaꝝ cōcedit astra posse agere in
hec inferiora.
Laurētius seruita in scđo sniaꝝ dixit: celū hꝫ ī ista
inferiora actionē realē ⁊ naturalr̄ talē seu cālem.
¶ Ad auctoritatē p̄hi ad oppositū adductā dicitur. Ad p̄hm.
Quāuis inferiora supioribꝰ gubernenꝛ in esse ⁊ cō-
seruenꝛ: hoc est de per se: tamē ꝺ ꝑ accñs ab eis cor
rumpunꝛ: ⁊ diuersimode cōtingit ea in suis motibꝰ
sibi inuicem cōiungi ⁊ opponi.
¶ An dispositiones terrestes sunt cā ad illud. i. 2. questiū.
pestem propinqua.
¶ Soluiꝛ ab auctoribꝰ. s. Haly Zoar. ⁊ Auer. sic So. auct.
dicentibus.
¶ Haly dixit. Morbi epidimiaci: cū illis est muta- Haly.
tio aeris nos circūdantis: que prouenit: aut ex situ
regionis: aut ex qualitate tp̄is ꝑꝑ sitū regionis fiūt
ex fumo dissoluto herbaꝝ arboꝝ ⁊ fructuū: oīumqꝫ
similiū putrefacientiū: qui dū ascendūt admisceꝛ
aeri. Similr̄ quoqꝫ ex fumo lacunaꝝ vel lacuuz cri
ptarū ⁊ fossarū: aut corporū mortuoꝝ illi loco vici
nantiū: aut intra illum locuz positoꝝ: aut ex fumo
multorum in bello mortuorū: aut ex pestilentia be-
stiarū ex quibus quādo mutatur aer plures mortifi
cat homines.
¶ Zoar autē dixit. Fit ēt pestis in tp̄e penurie qñ. s. Zoar.
homines coguꝛ comedere mala semina: siue sint
mala ꝑm totā suam substātiā: siue ex corruptione ve
tustatis cū accidunt ad corruptionē vt frumentum

tineolis plenū: aut qn̄ cogunt comedere malas carnes: siue ex sba siue ex artificio de qbꝰ multa dicit. Adiūgit postea. Cōtingit ēt fieri epidimiā ⁊ febres lentas ⁊ apata mortifera qn̄ fuerint aque trangle ⁊ fetide ⁊ turbulente ex eo qd̄ sub eis est de sorditie ⁊ hypostasibus.

Auer. ¶ Auer. vero. 4. col. dixit. Aer fit pestilentialis corruptione sue sube ⁊ hoc accidit sepe ꝓꝑ multā pluuiā tpe estiuo sicut dixit Ypo. s. scd̄o epidi. ꝙ accidit in ciuitate abaron qꝛ tota estate fuit fortis pluuia: ⁊ ꝓpterea accidit habitātibꝰ malus pruritus ⁊ pustule malitiose ita ꝙ aliquibus cadebant brachia ⁊ pedes.

Dixit ēt. Corrūpit substātia aeris ex vaporibus corruptis resolutis a cadaueribus ⁊ stagnis in quibus linum maceratur.

Et silr̄ fiūt egritudines pestilētiales a corruptione aq̄ ⁊ ciboꝝ sicut accidit tēpore famis. i. caristie.

3. qstiūcu. ¶ An cibi ēt sint cā ad illud. i. ad pestem.

So. Zoar. ¶ Soluit a Zoar dīte. Ego vidi hoies in carceribꝰ detentos comedētes herbas que crescūt in tectis ⁊ muris ⁊ comedētes ēt qd̄dā genus scabroꝝ ex penuria victualiū: ex qbꝰ peribāt oi die quasi decez.

Post hec vidi tpe penurie hoies comedētes causenam: quibꝰ adueniebant dolores stomaci.

Et vidi alios qui comedebant herbā caulā als ferulam ⁊ radicem lussi.

Et vidi hoies in morachō qui in tēpore penurie comedebāt ossa arida aialiū que erant ꝑ loca deserta ⁊ in foueis ⁊ extrahebāt medulas ab eis ⁊ comedebant ⁊ illud erat causa necis repentine.

Et huius sile aliqn̄ ꝓuenit ꝓꝑ gueras sicut accidit siculis qui comederūt locustas.

Sunt aūt multa varia ac diuersa genera ciboꝝ maloꝝ ſm quoꝝ diuersitatē fit diuersitas egritudinū ⁊ apatū ⁊ ex eis ſm dispōnē cibi sumpti ⁊ eius qui dispositus est recipere.

Sed nō pōt inferri numerus egritudinū cōsequentium ex ipsis.

Qō. 6. Questio. 6. Utrū dicta circa sextaz partē capituli de proprio modo putrefactionis aeris sint sufficientia.

Questio ista tres sub se comprehēdit questiūculas quibus solutis ipsa erit soluta.

1. questiū. ¶ An pestis attribuat magis aeri: q̄z aque ⁊ terre.

Sol. Lit. ¶ Soluitur a scriptoribus dicētibꝰ. Pestilētia magis attribuit aeri q̄z aque ⁊ terre ꝓꝑ 3. causas.

Una est qꝛ aer facilius recipit impressiones a superioribꝰ q̄z aqua ⁊ terra ⁊ silr̄ a causis inferioribus.

Alia est qꝛ vapores ⁊ fumi a terra ⁊ ab aqua surgentes statim permiscentur aeri.

Alia est qꝛ terra ⁊ aqua ſm plm̄ inducūt alterationes in corpora hoiuz mediāte aere: quāuis qnq̄z ex aqua bibita: ⁊ ex cibis terre nascentibꝰ inferat alteratio pestifera hominibus.

Hinc est ꝙ auctores dn̄t aerē esse pestilentialē: non aūt terrā vel aquā qꝛ pestilētia ab his inducta sine aere raro contingeret.

Propterea pestilētia que est ab aere est deterior ea que ab aqua ⁊ fortior est ad interimendum: ⁊ citius intermit.

Isaac. ¶ Isaac aūt dꝛ aere pestifero cibis ⁊ potibus comparato dixit aer etiā est nocibilior cibis ⁊ potibus. qꝛ velociter perforat cor ⁊ pulmonem cum flatu attracto sine alia corruptione. Proinde oēs infirmi ⁊ sani plm̄ infirmant ex corruptione aeris.

2. questiū. ¶ An pestis proueniat ab aqua: ⁊ a nascentibus a terra ⁊ quomodo.

So. Litr. ¶ Soluitur a colectoribus dicētibus. Aqua ⁊ terre nascentia possunt esse causa pestis duplr̄:

Uno mō ꝑ vapores corruptos malos ab eis ad aerē eleuatos ꝗ admiscent ⁊ corrūpūt ipm̄. ꝗ aer corruptus inficit hoies: vt dcm̄ est supra ⁊ declaratum.

Alio mō inq̄ztū corrupta ingrediunt corpa hoium in cibo vel potu vel balneo seu in lauacro: ⁊ corrumpūt hoies quos attingūt. Aut lz nō sint corrupta: tn̄ sunt infecta mala q̄litate qua gn̄ant in corpe humores corruptos vel aptos vt a quacūq̄z cā putrescēte eis supueniēte corrūpant. ⁊ trāsmutent i malā putredinē ⁊ venenosaz dispōnē. Et qn̄ tales scilz aq̄ ⁊ cibi comedunt an̄ aduētuz pestilētie noiantur inter cās efficiētes. Sz cū repiunt ⁊ recipiunt post q̄z iam aduenit pestilētia sunt cā cōseruās ⁊ augens pestilentiam.

¶ Jō dixit Pri. mortalitas. s. aerea corrūpit arbores ⁊ vegetabilia. ideoq̄z corrumpunt ex ea ex animalibus que comedunt illa. ⁊ ex eis peruenit corruptio ad homines que vescunt illis. Prin.

¶ An māe male venēose ex malis cibis genite semper ⁊ cito inficiant corpora nostra. 3. questiū.

¶ Soluit a p̄dcis dn̄tibꝰ. Aliqn̄ māe male venenose ex cibarijs in corpibꝰ nr̄is gn̄ant ⁊ paulatine augent que in venis stātes preseruant in eis. ⁊ ꝑ tēpora ante longa non ledentes. So. Litr.

Cā nō lesiōis est: qꝛ manēt ꝑmixte cū alijs hūoribꝰ bonis: ꝗ ꝓhibēt mām illā nō nocere. maxie cū ille māe nūdū sint sup ꝑ virtutez adaucte. quapropter qꝛ virtꝰ nō ꝑcipit eas neq̄z lesionē ab eis nō mouet cōtra ipsas: neq̄z expellit eas sed retinentur. Eis autez sic stantibus si accidat ꝙ euacuetur d̄ bonis humoribus quibus ille materie male erant permixte vel sponte vel arte: tunc materia illa venenosa non prohibita nocere. aut potens nocere sua multitudine irritat naturam ad expellendum eam: que irritata cōmouetur contra eam: ⁊ expellet eam. Aliquando ad extra. Aliqn̄ ad aliquod membrum: quare apostematur per ipsam illud mēbrū. ⁊ ledit: tūc fortius q̄z qn̄ erat in venis ꝑmixta bonis humoribus.

Nā qn̄ talis materia est colocata in apare nō ꝑmixta bonis hūoribꝰ ⁊ nō ꝓhibita expirat ad cor ⁊ ledit ipsum lesione magna: vt patet in antrace ⁊ bubone malo venenoso.

¶ Epilogus Capituli Primi.

¶ Pro epilogo huius primi capli de peste seu pestilētia colligēda sunt aliqua ab expositoribꝰ ⁊ scriptoribꝰ tradita. Querit quid de illo collegerūt scriptores vel expositores.

Utramō. dixerunt quattuor ad hoc propositūz colecta.

¶ Corruptio accidit aeri: aut in qualitate tm̄: aut in suba tm̄: aut in qualitate ⁊ substantia simul. Corruptio aeris.

Corruptio q̄ accidit aeri in qualitate tm̄ vt plm̄ ē cā diuersaꝝ egritudinū: vt tenasmonis disinterie sq̄nātie apoplexie frenesis morbiloꝝ ⁊ variolaꝝ ⁊ aliarū passionū vt collr̄ ab Ypo. in tertia suoꝝ aphoꝛticu. qui ponit cōsti utiones seu cōbinationes aeris esse cās diuersarum egritudinum.

Corruptio q̄ accidit aeri in substantia eius: qnq̄z ⁊ principaliter prouenit a causa superiori. qꝛ hec inferiora regūtur a superioribꝰ: an̄q̄z vēit a cā iferiori.

Corruptio aduenietis aeri cōcurrētibus simul istis duabus causis maxime est causa pestis ⁊ febris pestilentialis.

¶ Causa corruptionis ⁊ putredinis in corporibꝰ humidis est humiditas abundans. Cā corruptionis.

Sed corpora calida ⁊ sicca: nisi preseruent sunt facilius disposita ad recipiēdā pestilentiā: qꝛ vie in eis sunt latiores: ⁊ magis aperte.

¶ Caliditas

Operatio qualitatũ. ¶ Caliditas: ⁊ frigiditas qualitates actiue: qꝛ multi-
plicant̃. i. intēdunt̃ in aere p̄ter ſolitũ. ⁊ debitũ mo
uēt corpa: ⁊ hũores ad corruptionē. ⁊ putrefactõez
Siccitas vero ⁊ hũiditas q̃litates paſſiue diſponũt
mã ad patiēdũ. Hũiditas tñ p̄pat ad patiēdũ ⁊ pu
trefiēdũ cũ facilitate. Siccitas vero cum difficul
tate: ita ꝙ hũiditas eſt cã putrefactionis potiſſima:
Euentus feb. peſtil. ¶ Et iõ egritudines peſtilētiales ſemꝑ: ⁊ vtplĩ fiũt
aere hũido turbido. ⁊ infecto ex hũiditate putrefa-
ctiua vel hũiditate diſponēte ad putrefaciēdũ aerez
cũ cã oculta vel manifeſta ei ſuperuenerit.
Aer vero ĩ ſui ĩba corruptꝰ ĩficit corpa. ⁊ ĩducit pe-
ſtilētiã ꝓꝑ ĩgreſſuz eiꝰ ĩ corpa aĩaliũ ꝑ poros corpis
ſed maxĩa ꝑ inſpirationē. qr̃ fit aer corruptꝰ cõtiguꝰ
hũitatibꝰ ⁊ ĩbe corpoꝝ q̃ ꝑ cõtactũ a putrido fiunt.
Maxime tñ inficiunt̃ eo ⁊ corrũpunt̃ ſpũs. ⁊ humi
ditates cordis ⁊ q̃ ĩ circuitu eiꝰ ſunt qr̃ accēdit̃ ĩ eis
caliditas preter nãm valde corrũpens p̃cipia vite.

¶ Qõnes ſcdi cap. De ſignis peſtis ſunt due atti-
nentes duabus partibus illi caplõ aſſignatis.

Qõ prima Q Ueſtio p̃ia. Utrũ dcã circa primã p̃tē cap. d
ſignis peſti. q̃ currũt curſu cãꝝ eiꝰ ſint ſufficiē.
Qõ iſta. 7. ſub ſe cõp̃ēdit q̃ſtiũculas cõrñtes ſeptē
textibꝰ in illa p̃te ꝯtētis q̃bus ſolutis ipa erit ſoluta
1. q̃ſtiũcu. ¶ An primũ ſignũ ſit aliter ab alijs poſitum.
An illud ſignum ſit ampliabile.
An de ſigno fecerit pħs mentionem.
So. Geo. ¶ Soluit̃ p̃ia ps a Georgio. 17. cõtinen. ſic dñte.
Qñ aer eſt modice pluuie: multe frigiditatis: ⁊ mo-
uet̃ vētus meridionalis ꝑ aliquot dies. ⁊ poſtea ꝑ.
15. dies aer eſt clarꝰ: ⁊ in nocte eſt vehemētis frigidi
tatis: ⁊ in die vehemētis calĩtis. ⁊ in aere appent ne
bule. ⁊ calĩtas g̃nabunt̃ putrefactiones. ⁊ variole.
Et iteꝝ dixit. Qñ aer ſepe mutat̃ de calĩtate ab fri
giditatē. ⁊ ſol aſcēdit clarus die qua flat ſeptētrion
cũ frigiditate ⁊ alio die mouet̃ meridionalis vētus
cũ calĩtate ſoli eſt turbatus: ſignũ eſt future peſtilē.
So. Litr. ¶ Soluitur ſcda pars dicendo ſic. Cum tempora an
ni temporaliter ſe nõ rediderint nõ ſeruantia natu-
rã ſuã. oĩa vel plura ex eis inditia ſunt future peſtis
So. pħi. ¶ Soluitur tertia pars a philoſopho prima ꝓblema
tum particula ꝓblemate. 21. de eius declaratiõe di
ctum eſt in duplicata huius partis expoſitione.
2. q̃ſtiũcu. ¶ An eſtiua peſtilētia ſit alijs maior ſeu malignior
So. Litr. ¶ Soluitur dicendo. Peſtis eſtiua indicata per ſi-
gna p̄dcã p̄t dici alijs maior ſeu malignior ꝓꝑ tria
Primo qꝛ eſt de vera. ⁊ multa putrefactione.
Scdo qꝛ eſt in tempore in quo eſt maior neceſſitas
atractionis pluris aeris.
Tertio qꝛ ē ꝯturbatiua ⁊ alioꝝ ſynthõatũ ĩductĩa.
3. q̃ſtiunc. ¶ An ſignum peſtis eſtiue ſit aliter poſitum.
Georgiꝰ. ¶ Soluit̃ a Georgio. 17. ꝯtinē. ſic dñte. Qñ ĩ eſtate
pluuit gutatiz: ⁊ aer erit turbatꝰ ⁊ appebũt arbores
quaſi coꝑte puluere. ⁊ tp̄s nõ erit debite calĩtatis.
⁊ in medietate autũni appebũt ignes in aere añ oc-
caſum ſolis. tũc ſignũ eſt epidimie magne.
4. q̃ſtiun. So. Litr. ¶ An aer vere clarificet̃ ꝑ vnam ebdemodam.
¶ Soluit̃ ſic. Aer nõ clarificat̃ veř ꝑ aduētũ pluuie
qꝛ tũc nõ pluuit nec clarificat̃ ꝑ flatuz bonoꝝ vēto
rũ. i. ſeptētrĩõaliũ. qꝛ ñ flãt. ſz aer tũc clarificat̃ ali
q̃lr. qꝛ vapores ĩ aere detēti ſbtiliati. ⁊ aeri vehemē
ter ꝯfundati. ⁊ cũ illo ꝑmixti reddũt illũ clariorez
ñ tñ ſplēdidiorē. i. ñ ſplēdide claritatis. qꝛ illa clari
tas nõ eſt vera ſerenitas.
¶ Quibꝰ accidat frigꝰ in nocte. ⁊ calĩtas ĩ die. ⁊ quo
tp̄e magis accidit p̄focatio ⁊ calĩtas dcm̃ eſt in du
plici huius partis expoſitione.
5. q̃ſtiunc. ¶ An multiplicatio royon. ⁊ abſub ĩ p̃cipio au-
tũni. ⁊ in ebul ſint cauſe peſtis.
¶ An peſtis eueniet in autũno vel in alio tp̄e.
¶ An de tali ſigno fecerit mētionem.
¶ Soluit̃ p̃ia ps dĩo. Ignes p̄dci appentes nõ ſi- So. Litr.
gnificãt peſtilētiã verã: ſz ſigat malitiã autũni ſigni
ficãtes ſuꝑfluã ipſiꝰ ſiccitatē: autũnus autē ſiccus
prauus eſt: prauas faciens egritudines.
Ueꝝ qꝛ vapores iſti ſicci ⁊ calidi q fiũt ignes ſupiꝰ
⁊ hic inferiꝰ reddũt aerē ſiccũ exiſtētes eiuſdē ſpẽi.
iõ dr̃ hos ignes currēs curſu cãꝝ. Nõ qꝛ illi q ſu-
periꝰ circa extremũ ignis exiſtũt hoc ꝓpe cãnt. ſed
illa q ſunt in hoc ſpacio vna cũ illĩ q eiuſdē ſunt ſpẽi
hoc faciũt. Jõ dixit Pri. hos ignes indicare peſtē
indicatione cauſe. Alias circa hoc longius.
¶ Soluit̃ 2 ps ab alijs dñtibꝰ. Jſta q̃ p̄dicta ſunt d So. alioꝝ
cauſis ꝑ ſe peſtilētie. imo de ꝑ ſe ſunt cã illiꝰ ꝓhibi
tiua cũ ſit ibi ſiccitas aeris ꝯſumptiua hũiditatum
corruptaꝝ. Sz dñr eſſe cã de ꝑ accñs. inq̃ztũ red-
dit̃ aer diſpoſitꝰ ad recipiēdũ. ⁊ iõ nõ ſemꝑ nec ne
ceſſario ad p̄dcã ſeq̃t̃ peſtilētia: ſz ſolũ ĩ duobꝰ caſi-
Unus eſt qñ poſt talē ſiccitatē inſurgent in (bus.
aere multitudo vapoꝝ maloꝝ corruptorum.
Aliꝰ ē qñ agēs celeſte ē aptũ agē. nã tc̃ accidet peſti.
¶ Soluit̃. 2. ps dĩo. Peſtis cõit̃ accepta veniet in So. Litr.
autũno ⁊ ꝓcedet lēte ĩ hieme ⁊ vere. ⁊ inualeſcet no-
tabilr̃ in eſtate. ſed ĩ autũno ſeq̃nti p̄termõz leniet.
¶ Soluit̃. 3. ps a pħo p̃ia ꝓblematũ partic. ꝓble. So. pħi.
21. de quo in duplicata huiꝰ p̃tis expoſitiõe.
¶ An dr̃ia ſit iter multiplicationē auſtri ⁊ ſubſola 6. q̃ſtiun.
ni quo ad tp̄s peſtis. Pria ps.
An multiplicatio illoꝝ ventoꝝ poſſit ſignificare ꝙ Scda ps.
ꝯplõ alioꝝ tempoꝝ ēt erit corrupta.
¶ Soluit̃ p̃ia ps ab aliq̃bꝰ dĩo. Si ſolꝰ auſter fla- So. Litr.
uerit cũ ipſe ſit calĩtatis remiſſe expectat̃ corruptio
aeris ĩ vere: qꝛ ꝓꝑ debilitatē ſue calĩtatis nõ p̄ot ci
to putrefactionē ĩducere. Si aũt ſubſolanꝰ flauerit
qui eſt pluris calĩtatis q̃z auſter erit corruptio ⁊ pe
ſtilētia in ipſamet hieme: qꝛ ipſe eſt potens totius fa
cere corruptionem.
Si vero ſimul cum auſtro flauerit ſubſolanus. peſtꝫ
ꝓprie erit in hieme: qꝛ ſubſolanus addit illi hũidi-
tati ſuꝑflue ab auſtro ĩducte calĩtatē: ꝓꝑ quã citius
putrefiet illa hũiditas. ita vt nõ expectetur calor ve
ris vel eſtatis.
¶ Soluit̃. 2. ps a pħo p̃ia ꝓblematũ particu. ꝓ- So. a pħo
blemate 22. de quo in duplã huiꝰ p̃tis expõnē.
¶ Quid ſignificat paucitas pluuie expectare. 7. q̃ſtiũcu.
¶ Soluit̃ ſic dĩo. Prouerbio vlĩgari dr̃: ꝙ dũ ſepe So. vulgi
ē ſignũ pluēdi ⁊ ñ pluit tp̄s eſt totũ peſtilētioſum.
¶ Soluitur dicēdo. Quamuis Pri. dixerit ſolum So. Litr.
de ꝯplõne hiemis q̃ erit corrupta ex multiplicatiõe
iſtoꝝ vētoꝝ. Tñ corruptio illa p̄ot extēdi ad alia tē
pora ſubſequētia p̄cipue exñte maxĩa illoꝝ vaporũ
multitudie. Imo qñ p̄dicti vēti ſunt flãtes. ita vt nõ
ſequat̃ pluuia ꝓꝑ eãdē cãm ſequet̃ ēt corruptio ⁊ pe
ſtilētia in alijs tp̃ibꝰ. maxĩe ſi flauerint in vere.

Q Ueſtio ſecunda. Utrum dicta circa ſecundaz Qõ. ſcda.
partem capituli de ſignis peſtilentie que eſt ſꝫ
ſemitam ſocietatis ſint ſufficientia.
¶ Queſtio iſta quattuor ſub ſe comprehendit que-
ſtiunculas correſpondentes quattuor textibus illi
parti aſſignatis. quibus ſolutis ipſa erit ſoluta.
¶ An rane de q̃bꝰ ĩ p̃io ſigno ſint ab alijs diſticte. 1. q̃ſtiunc.
Quid ſenſerit pħs de apparitione ranarum.
¶ Soluit̃ p̃ia ps dñdo. Jſte rane differũt ab alijs So. Litr.
in colore: figura tp̄e apparitõis ⁊ multitudine.
De coloribꝰ eaꝝ. ⁊ figura. ſ. cauda dcm̃ ē circa tex.
De apparitiõe aut iſtaꝝ dr̃. Jſtas nõ raro ꝯtingit
videre poſt pluuiã imediate. ⁊ maxĩe in eſtate eſtuo
ſa vlĩ cũ vehemēs eſtus imediate p̄cedit pluuiã.

⁊ videnꝫ predicte rane saltãtes ꝑ loca que erãt ante pluuiam arida. ⁊ puluerulenta.
De multitudine earꝫ dr̃. Ante quãdã pestẽ tãtã apparuisse harꝫ ranarꝫ multitudinẽ: vt cogirent terrã in multis locis: ⁊ erant pue cum quadam cauda.
¶ Soluiꝫ scđa ps a pħo prima ꝓblematuꝫ ꝑticula ꝓblemate. 2. in quo queritur.
Propter qđ fit annus mortiferꝰ qñ fit motꝰ ranarꝫ paruarꝫ stynoniarꝫ al's crinoydarꝫ. i. a locis suis ad alia loca nõ cõuenientia eis ꝓ habitatione.
Soluit dicẽs ꝙ est. qꝛ vnũqđqꝫ supabũdat ĩ ꝓpria regione mãe. Et qđẽ aĩalia nã sunt humida. qr̃ pluuiosum. ⁊ humidũ annũ cõtingit fieri. tales aũt anni mortiferi sunt. qꝛ corpora ĩ eis supfluitatẽ humiditatuꝫ sunt hñtia qđ morborꝫ est cã. talia. n. aĩalia cũ gñanꝫ ex hũiditatibus putrefactiuis: quũ multiplicanꝫ: significãt maximã fore humiditatum corruptarum abundantiam.
2.q̃stiũcu. ¶ An multiplicatio reptilium ex putrefactione fit solum signum pestis. ⁊ nõ causa eius.
So. Litt. ¶ Soluiꝫ a qbusdã dđo. Multiplicatio predictorũ sunt solum signũ. ⁊ nõ cã pestis. Imo qñqꝫ sunt potius cã diminutionis. ⁊ ꝓhibitõis pestis. eo ꝙ depascunt. ⁊ cõsumunt humores corruptos: ⁊ corruptibiles pestilentiã inducẽtes. Et hoc est verũ nisi illa aĩalia fuerint malitiosa. ⁊ venenosa. Nã si talia fuerint: possent eẽ causa pestilentie saltẽ augumẽtatiua.
3.q̃stiũcu. ¶ An possit accipi ꝯñle signũ pestꝫ ex volatu auiũ
Sol. Lit. ¶ Soluiꝫ dđo. Qñ aues cõsuete volare ad terrã volant alte ⁊ petũt altissima mõtiũ: tunc designaꝫ pestis ꝓcedere a viscéribꝰ terre. Sicut. eẽ qñ aues que cõsuete sunt vollare alte: vollãt ꝓpe rerrã: tũc designaꝫ pestẽ a supioribus. ⁊ celestibꝰ corꝑibꝰ ꝓcedere
4. q̃stiun. ¶ An aĩalia bone nature hoc faciant.
Sol. Ult. ¶ Soluiꝫ dicendo. Nõ solũ aues male nature hoc faciũt: sꝫ ẽt aues alie bone nãe. sicut cirri. ⁊ passeres Utrꝫ aues bone nãe đ suis auis sint magis curie.

¶ Epilógus Capituli Secundi.

¶ Pro epilogo huius capi. 2. de signis aut causis q̃ sunt ab expositoribꝰ ⁊ scriptoribus tradita dđꝫ ẽ. Quid breuiꝫ đ illis colligũt scriptores vł exꝓpsito.

Signa. Pestis future. Alıramon. dixerũt. 5. ad hoc ꝓpositũ colecta. ¶ L3 p̃n. posuerit signa pestis p̃ñtis. ⁊ future. Tñ ĩter cetera signa pestilẽtiã significat mortalitas in ꝑeuntibus siue sint canes siue pisces siue aĩalia in cauernis habitãtia: siue sup terrã gradientia.
Qđ si mortalitas eueniat aĩalibꝰ cũ hoĩe hĩtãtibꝰ vt galinis canibꝰ gatis: ⁊ siłibꝰ đ ꝓpĩquo vẽtura ẽ hu
Corruptionis aerꝫ ab ĩferiorib'. ¶ Signa corruptõis aeris ꝑꝑ cãꝫ ĩferio (mãe nãe. rẽ ꝑticułarẽ sunt ꝙ talis corruptio ẽ ꝑticularis alicui vni regiõi ciuitati vł loco: ⁊ młtiplicãꝫ in illo locovolatilia q̃ ex putredĩe gñanꝫ sicut musce. Et aer illic ẽ turbidꝰ hũidꝰ: ⁊ ĩ hitatoribꝰ illiꝰ loci multiplicanꝫ angustia anxietas. ⁊ difficultas anhelitus.
A terra. ¶ Signa pestilẽtie facte a terra sunt ꝙ aĩalia sub terra acubãtia egrediũꝫ đ cauernis suis ⁊ fugiũt ⁊ moriũꝫ ex eis ꝑlima: ⁊ q̃ euadũt petũt loca alta. Et młtiplicãꝫ cũ h vꝛmes subterranei: ⁊ fruges: ⁊ arbores male fructificãt vñ grana oriunꝫ mala: ⁊ fructꝰ oriũtur male sapati: nõ odoriferi. Et cito corrũpũꝫ: oĩa q̃ ꝓcedũt a cã putrefaciẽte in viscéribꝰ terre oculta
Ab aqua. ¶ Signa pestilẽtie facte ab aq̃ sũt ꝙ aĩalia aq̃tica q̃ de putrefactõe nascunꝫ. ⁊ multiplicanꝫ. ⁊ alia aĩalia aq̃tica male se hñt: ⁊ videnꝫ ex aq̃s exire: p̃sertim rane cãcri. ⁊ ad aquã nõ redeũt. Et volucres aquatice male habent. ⁊ ab aquis fugiunt. ⁊ multe ex eis moriuntur. ⁊ pisces post eorum capturam sunt ma
A cibꝫ malis. li odoris. ⁊ illico moriuntur. ⁊ corrumpuntur.
¶ Signa pestis ꝓueniẽtis a cibis malis corruptis: sicut tꝑe marie penurie accidit quũ comedũꝫ sunt p̃uatio signorꝫ corruptõis vł alteratiõis aeris aque ⁊ terre. ⁊ ꝙ in oĩbus appent egritudĩes malarꝫ materierꝫ: ⁊ tũc multiplicanꝫ prune ⁊ antraces ⁊ pustule male nascẽtes ex hũoribꝰ mał venenosis generatis ex illis cibis.

¶ Qõnes tertij cap. De preseruatiõe a peste seu pestilentia sunt quattuor corrñdentes q̃ttuor partibꝰ illi cap. assignatis. Qõ. 3. ca.

Qõ pria. Questio pria. Utrꝫ dcã circa p̃mã ꝑtẽ capłi de rectificatiõe aeris sint sufficientia.
¶ Qõ ista quattuor sub se cõprehẽdit q̃stiũculas qbus solutis ipsa erit soluta.
1. q̃stiũcu. ¶ An aer debeat rectificari.
So. Litt. ¶ Soluiꝫ sic dicẽdo. Aer tꝑe pestis. iõ dꝫ rectificari: qꝛ ab ipso aere maximũ recipimꝰ nocumẽtũ. est enĩꝫ cibis ⁊ potibꝰ nocibilior cũ velociter perforet ad cor ⁊ pulmonẽ cũ flatu attractus absqꝫ aliq̃ remoratiõe: vt dicit Isach. 5. febrium.
Etiã qꝛ ex corruptiõe aeris multi infirmanꝫ ⁊ moriunꝫ. Aer enim mutatus pł'es mortificat hoĩes: vt dicit Haly. 5. theorice.
2. q̃stiũcu. ¶ An eodẽ mõ rectificãdus sit aer sanorꝫ ⁊ egrorꝫ:
So. Ult. ¶ Soluiꝫ dđo sic. Rectificatio aerꝫ ꝭꝫ sanos fit p̃ncipał'r ꝑ aromatica q̃ calefaciũt ⁊ desiccãt aerem: ⁊ ip̃m a vaporibus putridis depurant.
Rectificatio vero aeris ꝭm egros fit principał'r per aromaticaqꝫ frida desiccatiua sine calefactiõe vt suo loco patuit. (sanis.
3. q̃stiũcu. ¶ An ꝑ dcãs medicias rectificeꝫ aer sanorꝫ seu ꝓ
Sol. Ult. Soluiꝫ prio a qbusdã dicẽtibꝰ. Per medicias p̃dictas põt rectificari corruptio aeris ꝭꝫ sanos tm̃: qꝛ pł'ime istarũ rerũ sꝫ cał'e aromatice q̃ aerẽ siccant ⁊ ip̃m faciunt suauiter odoriferum.
So. Litt. ¶ Soluiꝫ scđo ab alijs dñtibꝰ. Per predcã rectificãꝫ aer sanorũ siue pro sanis. qꝛ pł'ima eorũ sꝫ cał'a ⁊ sicca vt meliꝰ aerẽ exsiccent ⁊ remoueãt ab eo vapores ip̃uꝫ corrũpẽtes. Pł'ima ẽt istorũ sꝫ aromatica que aerem calefaciunt ⁊ exsiccant. ⁊ ipsum a vaporibus putridis depurant.
4. q̃stiun. ¶ Quomodo exsiccetur aer pestilens.
Quomodo fit boni odoris.
Quomodo prohibetur eius putredo.
Sol. Ult. ¶ Soluitur dicendo tria per ordinem.
1. dictum. ¶ Aer cuꝫ domibꝰ sanorũ velociter ⁊ aptissime rectifica per ignẽ claruꝫ nõ fumosuꝫ nec turbidũ đ lignis siccis ad id aptioribꝰ vt de q̃rcu vite ⁊ iuniꝑo die noctuqꝫ in cameris eorũ cõtinuatuꝫ. ⁊ aꝑiẽdo sepe fenestras versus septẽtrionẽ qñ flat boreas nisi in parte illa vel versus illam cõtingeret pestis.
2. dictum. ¶ Aer autẽ fit boni odoris ꝑ suffumigatões aromaticas alipte muscate vł galie musc. vel ꝯfectõis nere vł grnorꝫ iuniꝑi vł ligni aloes vł thuris ĩponẽdo aliqđ istorꝫ ĩ igne ĩ medio camere. Fit ẽt hoc tenendo ĩ cameris arõatica hñ ⁊ suauiꝫ redolẽtia: sic ambrã grisiã ciuetã muschuꝫ lig. aloes vł gariofilos.
3. dictum. ¶ Aeris võ putredo ꝓhibeꝫ cũ medicis ĩ q̃rta capłi Prohibeꝫ ẽt nec cõiceꝫ loco ñ ĩfecto (ꝑte noĩatꝫ. obꝭuãdo sex vł pł'es rłas ad h ꝑpm alibi aducẽdas.

Qõ scđa. Questio. 2. Utrꝫ dcã cc scđaꝫ ꝑtẽ capłi đ cibis ad p̃ꝭuatiõeꝫ a peste sint sufficiẽtia.
Qõ ista. 5. ꝯtiet q̃stiũ. qbꝰ solu. qõ ista erit soluta.
1. questiũ. ¶ An cibꝰ tꝑe pestilẽ. ĩ p̃ꝭuãdis ab ea est miorãdꝰ.
Sol. Lit. ¶ Soluiꝫ dđo. Cũ cibꝰ faciat ad cõꝭuationẽ virtutꝫ Cibꝰ in p̃ꝭuãdis a peste est minorãdꝰ. i. minꝰ dãduꝫ est de cibo tꝑe pestis q̃ꝫ tꝑe sanitatis: qꝛ tꝑe pestis corpus est aptuꝫ ad multiplicationem superfluitatum ex pł'i cibo q̃ꝫ ad suam fortificationem.
¶ An cibus

2.q̃stiũcu. ❡ An cib⁹ p̃ſuãdoꝝ a peste dꝫ ad acetoſa decliar.
Sol. Ult. ¶ Soluiť dd̃o. Cib⁹ p̃ſeruãdoꝝ a peste dꝫ ad acetoſa declinare. q̄ꝛ acetũ ſuis q̃litatib⁹. ſ. friditate et ſiccitate valde rep̃mit putrefactionẽ ꝛ hũores ab ea preſuat ꝛ opilatões iteriores tollit q̃ ſunt de cauſis potiorib⁹ putrefactiõis. Et Ultra hoc excitat appetitũ qui vt plꝫ tali tp̃e eſt deiectus.

3.q̃stiũcu. ❡ An caro p̃ſuãdoꝝ a peste ſit dcoq̃nda ĩ acetoſis
So. Litr. ¶ Soluiť dd̃o. Caro dãda ĩ cibis his q a peste ſẽ p̃ſeruãdi dꝫ decoq in acetoſis ſupra noĩatis vt recipiãt virtutẽ aceti. de quo P̃ri. 3. fen. 1. doc. 5. cap. ſingulari dicit.
Aceto preterea vti in cibo ꝛ potu: in peſtilẽtia eſt nocumenti ipſius aſecuratio.

4.q̃stiun. ❡ An albeulẽ alkaris ꝛ almoſos ꝯueniãt p̃ſuãdis
So. Ultr. ¶ Soluiť dd̃o. Albeulẽ alkris ꝛ almoſos (a peste. ꝯueniunt iſtis ſi ſic componantur.
Albeulez. Albeulẽ ſic ꝯponiť. ℞. ſucci acetoſe lib. j. aceti fortis. ℥. j. tere in eis duo vitella ouoꝝ recẽtiũ duroꝝ q̃bus ĩpone pullũ eliſſatũ actu frigidũ mẽbratim in quarteria diuiſuꝫ. Uel accipe p̃dicẽ iuuenẽ vel parturtuꝝ vel ſex alaudas ꝛ cũ illo brodio dicto albeulem comedanť carnes in eo ꝯdite.
Alkaris. Alkaris ſic cõponiť. Capianť auicule ſicut alaude ꝛ cirri ꝛ pinchones ꝛ coquantur in aceto cum pauco vino albo ꝛ modico melle.
Almoſos. Almoſos ſic ꝯponiť. Capianť due turtures vl' vn⁹ pull⁹ vel vna p̃dix vel ſex alaude ꝛ deplumenť ꝛ euiſcerenť ꝛ repleanť vẽtres eoꝝ acedula p̃lima ꝛ eliſenť in aq̃ fontis cũ ſexta ſui p̃te aceti fortis vl' cum ℥. j. granoꝝ ſumach derelicto aceto: ꝛ cũ aq̃ agreſte ꝛ cũ aq̃ limonũ ꝛ cũ aqua granati multum aceto ſi da brodiũ ſorbere ꝛ carnes illas comedere.

5.q̃stiun. ❡ an aliq fructus ſint cõpetẽtes p̃ſuãdis a peste.
So. Ultr. ¶ Soluiť dd̃o: Preſeruãdis a peste ꝯueniũt ex fructib⁹ in hieme ĩ p̃n. mẽſe carice pingues pauce. In eſtate vero ꝯueniũt añ cibũ pruna matura ꝛ pauca ceraſa acetoſa. In fine autẽ menſe ꝯperiũt mala ꝛ pira ꝛ citõia cocta. poſſunt ẽt ꝯcedi paſſule ꝛ iuiube.

Q̃ō tertia. Questio. 3. Utrũ dcã circa tertiã p̃tẽ capi. d euãnoĩb⁹ ꝛ exſiccatõib⁹ ſup̃fluitatũ ſint ſufficiẽtia
¶ Q̃ō iſta. 5. ſub ſe ꝯp̃ndit q̃ſtiũ. q̃b⁹ ſolutꝫ iſta erit (ſoluta.
q̃stiũcu. ❡ An neceſſaria ſit extractio ſup̃fluaꝝ humiditatũ a corpore preſeruãdo a peste.
So. Gal. ¶ Soluiť a Gale. 6. de regimĩe ſani. dñte. In quo fuerit corpus mõdũ d vtraq̄ꝫ ſp̃ẽ corruptiõis. ſ. ſanguis ꝛ alioꝝ humoꝝ de corruptõe q̃ꝫti ꝛ q̃lis non poterit contra eum epidimia.
P̃ri. vero dixit. mõda corp̃a forſan ñ patiũť ab ea.

q̃stiũcu. ❡ An regimẽ reꝝ non nãlium ad exſiccatiõem inclinatum ſufficiat.
Sol. Ult. ¶ Soluiť dd̃o ſic. Totũ regimẽ p̃ſeruãdoꝝ a peste. tam ſex rerũ nõ nãlium: q̃ꝫ medicinale dꝫ ẽẽ oĩmõ exſiccatiuum ex ratione ſupradicta.

q̃stiunc. ❡ An fames tp̃e peſtis ſit tolleranda.
Sol. Ult. ¶ Soluiť dd̃o ſic. Uera fames nõ eſt diu tolľanda: ne virtus debiliteť: ne vene aere corrupto repleanť ne humores nimia decoctione colerizentur: ꝛ ne calor innatus pabulo carens igniatur.

q̃stiun: ❡ An exercitiũ ꝯperat p̃ſeruãdis a peste tp̃e peſtis:
Sol. Ult. ¶ Soluitur dicendo tria de exercitio pro cõcordia contrariorum apparentium.
dictum. ¶ Exercitiũ moderatũ ante peſtilentiã obſeruatum reddit corpora ineptiora ad recipiendum infectionẽ aeris putridi quãdo peſtilẽtia aduenerit. Ratio eſt q̄ꝛ tale exercitiũ pri⁹ mũdauit corp̃a a ſup̃fluitatib⁹ Hoc voluit Gal. 1. de diffe. feb. cap. 6. q nominãs cõditiões q̃ ineptant corpus ad recipiẽduꝫ putrefactionẽ numerat bonã aſpirationẽ p̃ oẽs poros non opillatos neq̄ꝫ conſtrictos: ſed exercitiũ ꝛ fricationes precipue hoc operantur.
Itẽ exp̃ſſe iter has nũerat exercitia moderata ꝛ ſobriam dietam.
Itẽ dicit. Et q moderatis laborib⁹ ꝛ vita vtebatur decora omnino impaſſibilis perſeuerabat ſm omnes has diſpoſitiones peſtilentiales.

¶ Exercitiũ moderatũ tp̃e peſtis factũ extra aerem peſtilẽtie p̃ſeruat corpus ab infectiõe putredinali: vtputa ſi in villa fuerit aer peſtife. ꝛ in campis fuerit aer ſerenus mũdus ꝛ tp̃atus: tunc vtile eſt ĩ campis exercitari: cũ hac p̃uiſione q̄ ille q eſt exercitatus anteq̄ꝫ redeat ad aerẽ ville ſit quietatus rã ĩ cõmotiõe ꝛ calefactiõe ſuoꝝ hũoꝝ: q̄ꝫ in anhelitu. 2. dictum:
Hoc voluit Raſis in cõtinente referens q̄ quodã tp̃e ſup̃uenit epidimia in q̃dã regione. ꝛ oẽs mortui ſunt p̃ter venatores qui vtebãtur exercitio.

¶ Exercitiũ qd̃ magnũ ꝛ frequentẽ inducit anhelituꝫ quo ſepe attrahiť ad cor multus aer putredine infectus in aere peſtilentiali factũ non eſt cõueniẽs ex ratione circa cano. aducta. 3. dictum.
Hoc voluit p̃n. in p̃nti parte dãnans exercitium.

❡ An vinum competat preſeruandis a peste. 5. q̃stiune.
Quale vinum eis competit.
An bibendum ſit multum vel parum.
¶ Soluiť p̃ria p̃s dd̃o ſic. vina paucifera ꝛ ĩ q̃ꝫtitate pauca ꝛ ad acetoſuꝫ tẽdẽtia p̃nt ꝯcedi p̃ſuãdis a peste. Niſi iſtis obſtet frigiditas ſtomachi. So. Ultr.
¶ Soluiť dicẽdo ſic. Põt cõcedi vinũ ſubtile albũ debile ſip̃hatũ aut rubeuꝫ clarũ põticũ aromaticũ Uinuꝫ ẽt ſubtile potens cõcedi põt hñtibus digeſtiuã debilẽ ꝛ maxime in hieme.
Põt etiã ꝯcedi cũ medicis ꝛ ꝯfectionib⁹ ſumendis:
¶ Soluiť. 2. p̃s dicẽdo ſic. Hoĩes nr̃e regionis ñ credunt euadere peſtilẽtiã niſi multo potu vini. Credibile tñ eſt q̄ tp̃e peſtilentie moderat⁹ potus vini ſit iſtis conueniens: ꝛ precipue conſuetis ſicut ſunt homines noſtre regionis.
Cõſuetudo eniꝫ multũ facit ad tolľanduꝫ potũ vini non ſolum in quãtitate cõuenienti: imo etiam ĩ quãtitate ſuperflua.
Quidam enim fuerunt qui cum ſuperfluo vini potu trãſiuerunt ſicut patuit de Dioniſio tyrãno d quo ſcribitur a p̃ho. 26. p̃blema. particula. 1.
¶ Soluiť. 3. ab aliis ſic dd̃o. Aliq vio dd tñ ñ credũt ſe poſſe p̃ſuari a morbꝫ peſtilẽ. niſi p̃ copioſuꝫ potũ vini potẽtꝫ ꝛ ita p̃ſuãť ab his ꝛ a dolorib⁹ arteticis p̃ copioſuꝫ mictũ vrie turbide groſſe. Sũt tñ ĩ ſenſu ſicˇ alia bruta: ſicˇ ſcripſit p̃hs d dioniſio ſyracuſano 28. particula problematum. Rñ. Ult.
Uerum ꝛ ſi aliqui ſic tranſeunt: tamen in ſenſu ſunt ſicut animalia bruta.

Q̃ō. 4. Questio. 4. Utrꝫ dicta circa q̃rtã p̃tẽ capli de medicis a peste preſeruãtib⁹ ſint ſufficientia.
¶ Queſtio iſta quattuor ſub ſe comprehendit q̃ſtiũculas quibus ſolutis iſta erit ſoluta.
1. q̃stiũcu. ❡ An algeleniabin ſit cõueniẽs p̃ſeruãdis a peste.
So. Ultr. ¶ Soluiť dd̃o ſic. Algeleniab ĩ ẽ ꝯueniẽs p̃ſuãdis a peste ſumptũ ĩfra diẽ tp̃e caľo q̃ꝫtitate vni⁹ coclearꝫ Rõ eſt q̄ꝛ ꝯfortat cor. ꝛ ſtõm ꝛ oĩa viſcera: ꝛ confert mollificatiõi coꝝ: vt dixit Meſue cap. de eo.
2. q̃stiũcu. ❡ An tyriaca ſit conueniens preſeruandis a peste.
So. Pri. ¶ Soluiť a p̃n. in tract. de viribus cordis ſic dñte. Tyriaca ſecurũ efficit vtentẽ ea ab occurſu febriuꝫ peſtilentialium. ꝛ a prauis humoꝝ morbis.
So. auer. Auer. ãt. 6. col. c. vl. dixit d tyriaca magna iſti tp̃i epidiali mľtũ reſiſtit: ſumẽdo ab vno kirat qd̃ ẽ põd⁹. 4. granoꝝ vſq̄ꝫ ad. ʒ. j. ꝛ p⁹ ñ dꝫ cõedẽ niſi celebrata ĩ oĩb⁹ mẽbris digõne: ꝛ h̃ ẽ ſpatio. ix. horaꝝ.

.q̄stiune. ℭ An metridatū sit dandū ante eam. s. tyriacam vel ante eam: s. pestem.
So. Litr. ¶ Soluit dicēdo sic. Metridatū ⁊ tyriaca sunt dā
da añ eā. s. pestē hoc est añq̄ȝ pestis occupet istos di
ctas medicinas sumētes. q: q̄ñ morbus pestilētialis
esset intense caliditatis: aut i hoīe colico inflabili aut
esset estas estuosa: aut in regione calidissima: tūc di
missio eius esset melior: q̄ȝ eiꝰ exhibitio: ⁊ precipue si
reperirent medicine frigide eis cōuenientes.
4. q̄stiūc. ℭ An medicamē ex aloe croco ⁊ mirra sit ɔueniēs
preseruandus a peste.
So. Ruffi ¶ Soluit dicendo sic. Medicamē istud est optimuȝ
ad p̄seruādū a peste vt voluit Ruffus q dixit. Nū
q̄ȝ vidi aliquē bibētē hāc medicinā q nō liberaret a
So. Auer. peste ⁊ p̄seruaret ab epidimia. Auer. vero dixit. Nō
est inuentus adhuc aliqs q hac medicina sit vsus q
a pestilentia nō assecuret.

ℭ Epilogus Capituli Tertij.

ℭ Pro Epilogo huiꝰ tertij cap. de p̄seruatiōe a pe
ste colligēda sunt aliqua q̄ ab expositoribꝰ ⁊ scripto
ribꝰ sunt tradita. Querit qd breuiter de hoc dicat
ab expositoribus seu scriptoribus.
Ultramō. Ultramō. aspiciētes ad quattuor ptes huic ca.
p eos assignatas dixerunt.
¶ Preseruatio a peste i sūma est. 4. res. Pria est euō
⁊ desicatio supfluitatū. Scda est rectificatio aeris
eoꝝ. Tertia est ɔueniēs admistratio ciboꝝ ⁊ potuū
Quarta est cōueniens admistratio medicinaꝝ.
Pria res. ℭ Pria res cōplet p illas sex regulas i pria parte
cap. consueti positas.
Pria ē expedit ⁊ humiditates supflue extrahant a
corpe illius cuius querimus preseruationeȝ a peste.
Scda. Regimē p̄seruādi a peste iclinet ad oimodā
exsiccationē hūitatū supfluētiū. ⁊ repletionē hūita
tū tā membroꝝ q̄ȝ humiditatum nālium.
Tertia. Tpe pestis minorāda est q̄ȝtitas cibi. Non
tamen diu est substinenda fames vera.
Quarta. Corpꝰ p̄ſuādi a peste nō siccet multo exer
citio. Imo exercitiū in pestilētia nō est admistrādū.
Quīta. Nō admistret bal. aereū qd stupha dr. nec
balneū aqueū qd tina noiat in tpe. ⁊ loco pestilētie:
Sexta. In tpe pestilentie nō est tolleranda sitis.
Scda res ℭ Scda res ɔplet cū. 8. rlis circa aerē obſuādis.
Pria. Si pesti. venerit a supioribꝰ icolēdꝰ ē aer ife
rioꝝ cāeraꝝ ⁊ iferioꝝ locoꝝ q: h loca tardiꝰ ⁊ minꝰ
tāgūt a pesti. Et si ab iferioribꝰ ɔtigerit eɔuerso fiat
Scda. In p̄ſuatiōe a pesti. corrupti aers vitāda est
necessitas atractiōis pximi aeris. Hoc aūt fit qete ⁊
euentatione aeris qui est aspirandus.
Tertia. Tpe pesti. nˢ dȝ exire domū se exponēs ae
ri añ ortū solis. ⁊ post occasuȝ eiꝰ q: sol his horis ñ
putrificat aerē sicut in horis qbꝰ ē sup nr̄m emispiū
Quarta. Exponēs se aeri tpe pestis nō itret domos
nec cāeras ifectas i qbꝰ aliq de peste egrotāt: aut nu
per obierūt neq̄ȝ frequenter funeralia vel pressuras
hoīuȝ vl' cimitia vbi mlta sepeliūt morietiū corpa
Quīta. Exponēs se aeri tpe pestis vitet icedere per
vicos strictos i qbꝰ aer. nec a sole. nec a vētis purifi
cat. Uitet oia loca fetida. ⁊ odores fetidos preter il
los q a pprietate pesti. resistūt vt est odor vrine hyr
ci: ⁊ odor castorei: vt ab Auer. 6. col. colligit.
Sexta. Exponēs se pestifero aeri sit p̄munitꝰ interiꝰ
aliquo tyriacali de his q̄ dicent in quarta re vel ci
bo electo. nā tale intus existēs phibet aerē exneuȝ
libere igredi. ⁊ resistit venenositati aerꝭ ⁊ nocu. eiꝰ.
7ª. Exponēs se pestifero aeri sit munitꝰ foris ɔ aerē
putridū aliquo arōatico: sic pomo ābre i māu gesta
to: cꝰ odor spūs viuificet ⁊ r̄sistat corruptōi aerꝭ aut
pāno lieo vl' serico pfuso aceto vl' aq̄ ro. vl' ābabꝰ sil'

Octaua exponēs se aeri pestifero p̄us abluat os ace
to forti de vino i eiꝰ lib. j. decoctū fuerit absinthiū
siccū pōdere. ℥. ß. ⁊ de illo gargarizet satꝭ pfunde
coclear vnū. Et si inde dētes acetēt aut lingua vel
guttur offendat durena ɔtinuatiōe misceat ei pon
dus ipsiꝰ vel duplū eius aque dulcis calide.
ℭ Tertia res cōplet cū decē dcis circa regimē ci Tertia res
bi obseruādis.
¶ Primū dcm̄. Panis istoꝝ dȝ ɔfici ex tritico ite De pane.
gro. de sana messe colecto dpurato ab oi grano ex
traneo ⁊ a puluere ⁊ a bestijs denudato q sit subal
bidus. aliqd furfuris hñs ⁊ modicū sal: pcipue i lo
cis in qbus sal iponi solet fortiter pistatus bñ fermē
tatus pfecte coctꝰ tener non calidus ⁊ excorticatꝰ.
Itaq̄ȝ vitet panis muscidus biscoctus niger terre
stris durus ⁊ azimus: q: cachimꝰ ē vt vix digerit.
¶ Scdȝ dcm̄. Licet Ras: 4. Almā. iubeat tpe pestꝭ De vino ⁊
abstiere a vino. isti tñ credut didicisse mltis expēriis potu:
in se ⁊ alijs q i his fridis regiōibꝰ. bassis vinū gali
canū subrubeū aut albū viride liphatū moderate sū
ptū: tūc nō paꝝ pdest: q: cor cōfortat digestiuā ad
iuuat meatꝰ apit opillatiōes aufert audatiam p̄bet
pusillanimitatem ⁊ timorē minuit.
Tūc ēt valet ptisana ordeacea ⁊ aqua bulita cū mo
dico aceti. Ad rasim dñt ipm phibuisse sola via for
tia: vt illa q̄ sunt i hispania ⁊ in terra ipsius.
¶ Tertiū dcm̄. Aliq sūt q in p̄ſuatiōe a peste tpe pe De carni.
stilētie phibēt carnes gnalr exceptis carnibꝰ volu
crū mōtanaꝝ iuxta illud Auer. 6. coll't vlt. Oēs car
nes sūt nociue exceptis volucribꝰ mōtanis: sic sunt
pdices ⁊ siles istis veluti turtures fasiani alaude bec
quatie pinchones cerri puluerij.
Uerꝝ nō est malū vti tūc edis ⁊ vitul' assatis ⁊ cāpe
stribꝰ cuniculis teneris ⁊ iuuenibꝰ ⁊ pedibꝰ porcoꝝ.
Muto vero q: hūidior his ē magis suspectꝰ. Sȝ si
tener ⁊ iuuenis fuerit cū aceto elixsus vl' assatꝰ ⁊ cali
dus cōestus cū aceto vini vl' agresta veteri credunt
q nō nocēt i cāu pñti maxie his q ipso cōsueuerūt
vti ipsum diligentes ac multum appetentes.
¶ Quartū dcm̄. Quidā phibēt gnalr pisces tēpo De piscibꝰ
re pestis pp facilitatē sue corruptiōis ex supflua eo
rū hūiditate iux illd Auer. vberis. Et neciuȝ est vt
oēs pisces tūc tpis sint nociui penitꝰ ob hoc: q: sā
guis ex istis rebꝰ gnatus est cite corruptiōis.
Addit ab istis. Uerꝝ q: xpiana religio obſuat mltꝭ
diebꝰ nō cōedere carnes. ⁊ aliq religiosi vt cartusie
ses nūq̄ȝ comedūt carnes. ⁊ ples hñt oua i aboīatio
ne putāt nō eē malū vti: tūc qbusdā piscibꝰ electis
correcta p̄us supflua ipoꝝ hūiditate vel p assatiōeȝ
vel p ipositionē aceti ⁊ saluie ⁊ canele modice in ip
sorū elixsatiōe vt soletis: rougetis: gournādis: viu
rijs: merlengis: macrelis: lutijs: pkis: vēdosijs: can
cris: trutis: ⁊ rocetis.
¶ Quintū dcm̄. Tpe pestis oua sunt suspecta pp fa De ouis.
cilitatē sue corruptiōis: q: tñ gñant bonū sanguinē
⁊ cito digerunt: ⁊ mltū nutriūt sumi iterdū possūt
cū preseruātibꝰ a corruptiōe dūmō sint recētia tre
mula confracta in aqua aceto permixta. deinde im
posita aceto aut agreste.
¶ Sextū dcm̄. Lac aialiuȝ integruȝ ⁊ flos ipsius q De lacte.
vulgariter craima dicit ⁊ pinguedo. s. butirum non
cōueniūt in preseruatione a pestilentia: q: de facili
putrescunt aut inflamantur.
Sed lac acetosuȝ ⁊ seruȝ lactis ⁊ caseitas eiꝰ nō dū
inueterata quandoq̄ȝ competunt.
¶ Septimuȝ dcm̄. Potagia apta sunt aq̄ pulloruȝ De potagijs
galinaꝝ caponū vituli bouis pissoꝝ vehemēter aci
de facte cū pmixtiōe aceti vel agreste veteris vl' suc
ci acetose vel succi arangie vel acetositatis citri vl'
succi berberis limonum vel granatorum.

Item

Itē porrete blitarꝫ boragis ⁊ acetose vel panis cuculi aceto pfusi vel agresta antiq̄: obſuādo ꝙ herbe ⁊ fructꝰ quoꝫ ſuccis vtemur ſint ex locis ſanis cōueniēter colectis electis ⁊ directis ablutis.
Itē amigdolatū ⁊ ordeatū pmixto aceto vel agresta veteri qn̄ ɔterunt. Et colatitie de volatilibꝰ prenominatis. facta acetoſa ſm modos ſupradictos. Et lentes decocte cū aq̄ ⁊ aceto iuxta illud Auer. vberis. Et vtant cibis fridis ⁊ ſiccis a putrefactiōe remotis ſicut aceto ⁊ lentibus.
De salsis. ¶ Octauū dcm̄. Sale ꝓpitie ſeu ɔdimēta tpe peſtis apta cū qbꝰ carnes ⁊ piſces edunt ſunt acetū vini agreſta vetus ſuccꝰ acetoſe vel panis cuculi vl' arēgiarꝫ vel ſuccus berberis vel granati accidi.
Et in hūidꝰ ſtōm frigidū dbilitatū adiūgat alicui pdcōꝫ fridoꝫ parꝫ cināomi vel zinzib. vel gariofi. Tamen vitare dꝫ copioſus vſus oīum ſpecierū a uti ſaporis. ⁊ talium ſalſarum.
De fructibus. ¶ Nonū dcm̄. Tpe peſtis vitādi ſunt fructꝰ hūidi. qm̄ gn̄ant hūores aquoſos put fieri aptos. ⁊ pcipue vitādi ſūt illi q ſunt colecti i aere corrupto: ſic̄ fragra cerala pruna mora perſica ficꝰ recētes ⁊ vue recentes melones citruli cucurbite cucumeres poma pira cruda recenter collecta.
Sꝫ fructꝰ ⁊ grana recōditi in teſtis ⁊ gna pini amigdale dulces pue nuces ⁊ magne: mala gnata acria tūc cōcedi pn̄t. ⁊ poma acetoſa d cāpeduto ⁊ pira acetoſa āni pteriti dcocta i prunis aut parꝫ vſtulata.
De alleis cepis ⁊ porris. ¶ Decimū dictū. Licet allea laudent a multis tpe peſtis: qui illa appellant tyriacā ruſticoꝫ. Et d illis ſit pũerbiū his verſibus promptum.
Allea qui mane ieiuno ſumpſerit ore.
Hunc ignotarum non ledet potus aquarum.
Nec diuerſorum mutatio facta locorum.
Ipſa tn̄ plus nocēt q̄ꝫ proſint: qꝛ multiplicāt humores colericos ⁊ pparāt corpora ad febres putridas. Hoc idē faciūt cepe ⁊ porri. iux illd Raſi i ɔtinēte. Eius porroꝫ alleoꝫ ⁊ alioꝫ acutoꝫ acqrit corpori corruptionem ⁊ cōuertunt in coleram.
Fungi etiam ⁊ tubera ſeu trufule ⁊ raphani ⁊ cepe: tunc ſunt inutiles.
4. res. ¶ Quarta res cōplet cū ill'. 4. medicis a pn. in lra Ad q̄ꝫ. 4. iſti notant. 4. ⁊ poſtea noiant (noiatis. al's q̄tuor medicias ad pſuādū a peſte pl'ꝫ laudatas
1. notatū. ¶ Primū notatū. Medicamē ex aloe croco ⁊ mirra eſt miti valorꝫ ac magne vtilitatis: qꝛ aloes purgat col'am ⁊ fl'a ɔfortādo ſtōm ⁊ mirra pſuat hūores corporis a putrefact. ⁊ crocus ɔfortat cor ⁊ letificat.
2. notatū. ¶ Scdm notatū. Hoc medicamē nō eſt exhibēdum pueris neqꝫ pgnātibꝰ neqꝫ laxis nimiū ſm ventrē: neqꝫ vexatis ab emorroydibꝰ fluētibꝰ: qꝛ laxatiuūꝫ eſt ⁊ ſua amaritudine poſſet fetum occidere.
3. notatū. ¶ Tertiū notatū. Ne medicamē pdictū ex cal'is cōſtās quotidie datū ſupcalefaciat aut nimiū laxet ſecuriꝰ ē vt ſolū det bis i ſeptiana vl' ad ſepius ter:
4. notatū. ¶ Quartū notatū. Predictū farmacū ſub tali doſi eſt exhibēdū ꝙ ſemel aut bis plꝰ ſolito faciat ſumētē aſſellare: qꝛ ſi moueat colicos hūores vt mouere ſolet ⁊ nō educat pducet corpus ad eſtuatiōeꝫ ⁊ forte aſſe ad febrē. ⁊ iō n̄ oībꝰ ſub eadē doſi dꝫ exhiberi. Sed promptis laxari minus de ea dꝫ dari. Et vix laxabilibus ex ea detur plus.
Prima medicina. ¶ Pria medicia ab iſtꝫ aducta eſt terra ſigillata laudata ab Auer. 6. coll'. dn̄te. Terra ſigillata i aere peſtilētiali magnū pbet iuuamētum.
2. medicia ¶ Secunda medicina eſt bolusarme. a Raſi a Pri. ab Auerroy laudatus.
Hec medicina ab iſtis ſic ordinatur. ℞. boliarme. ℥. j. roſarꝫ rubearꝫ ſiccarꝫ. ʒ. ij. radicis herbe tunici cinamomi electi an̄. ʒ. j. zuccari roſati. ℥. iij. terantur ſubtiliter: ⁊ fiat puluis. d quo accipiat quolibꝫ mane coclear vnū ſup teſtam panis madefactā i vino ſubrubeo aut albo bene limphato.
Huic pulueri p diuitibꝰ faciūt ſupaddere puluerꝫ margaritarꝫ ſplendidarꝫ. ʒ. j. parū vini ſupbibēdo.
¶ Tertia medicina ab iſtis aducta cōtra peſtilētiaꝫ eſt quolibet mane ſumere duodecim folia acetoſe ſana ⁊ integra q̄ aceto intigant ⁊ ieiuno ſtō cōcedāt. 3. medicia
¶ Quarta medicia ꝯ peſtē eſt accipe vnā ficū ſiccaꝫ cū folijs rute ⁊ nuce groſſa. qbꝰ Prin. addit modicū ſalis. 6. fen. 4. ca. 1. dicēs. Et ſilr ficus cū folijs rute ⁊ nucibus ⁊ ſale trito. 4. medicia
Pōdera vero ſūt qm̄ ſumunt rute ſicce ptes. xx. et nucꝫ ptes. ij. ſal' ptes. vj. ⁊ ficuū ſiccarꝫ ptes. v.

Citramō. dixerūt. Pro pſeruatiōe a peſte q̄ttuor intētiōes ſunt habēde iuxta q̄ttuor ptes in hoc cap. aſſignatas. Pria eſt aerē rectificare ⁊ ipm a putrefactiōe prohibere. Scda eſt cibos cōuenientes adminiſtrare. Tertia eſt humiditates ſupfluas a corpore extrahere. Quarta eſt medicias peſtis pſeruatiuas adhibere.
¶ Pria intētio ad aerē rectificādū ⁊ ipm a putrefactiōe prohibendū cōplet cū. 6. rebꝰ nūc dicēdis. 1. intentio
¶ Pria eligenda eſt domus cuius feneſtre ⁊ foramina ſint clauſa q̄ꝫ melius fieri poterit. relictis ſolummodo neceſſarijs pro luce que ſint clauſa vitro vel papiro vel tella cerata. Pria res.
¶ Scda camere domus ſint ſpacioſe nitide ab oī fetore ⁊ oī imūditia puate. nō tn̄ humide neqꝫ reumatice in qbus ſternant flores herbe fructꝰ ⁊ rami boni odoris vt ſumitates populi ſalicis mirti ⁊ ſimilibus. Et parietes domus irrorentur cum aqua roſata aceto permixta. 2. res.
¶ Tertia non ſurgat de lecto nec egrediatur domū ante ortum ſolis nec poſt occaſum eius. ⁊ faciat fieri in camera ignem cum lignis ſiccis non fumantibus. vtputa de vitibus iunipero cypreſſo lauro roremarino ⁊ ſimilibus. ⁊ ſpecialr de lignis aromaticis ſi poſſunt haberi. vt de lignis pini vel de lignis amigdaleis vel auellaneis. 3. res.
¶ Quarta. Suffumiget ſepe camera cū rebꝰ odoriferis ſup prunas dcōꝫ lignoꝫ poſitas. cū qbꝰ aromatizet ⁊ rectificetur aer ipſius camere: ponēdo ſuper carbōes tres vel quattuor ex his trociſcis. ℞. ligni aloes ābre griſie muſci fini ana. ʒ. j. thuris maſticis coſti dulcis gariofiloꝛuꝫ interioris cinamomi amigdalarum amararum ſquinanti ana. ℥. ß. foliorum lauri origani calamenti yſopi pulegij vtriuſqꝫ ſauine ſanſuci ſticados ana. ʒ. ij. nucis cypreſſi ſauine radicuꝫ acori radicū yreos galie muſchate aſſari ana. ℥. j. croci. ʒ. ij. laudani puri. ℥. ß. terbentine melis ana. quartam mediam. Fiant trociſci. quorū quilibet ponderet. ʒ. ij. qui ſeruent vſui. cuꝫ quibus aer in die ter aromatizetur. 4. res.
¶ Quinta. Tota die. ⁊ nocte quantum poteſt portet pillam de ſtupis. ⁊ ſpongiaꝫ infuſam in aceto. ⁊ aq̄ roſata. ⁊ canfora q̄ꝫ odoret. 5. res.
Vel loco eiꝰ odoret ampula i qua ſit aqua roſata cū pauco aceto in qua ponat de ſandalis roſis violis canfora croco xiloaloes. gar. ⁊ yreos.
¶ Sexta. Temporibus calidis ſepe lauent manus. ⁊ facies cū aceto. ⁊ aqua roſata mixtis. vel cū decoctione roſarꝫ violarꝫ. ⁊ florum mirthi. 6. res.
Vere aūt. ⁊ autūno i oībus predictis fiat mixtio calidoꝫ cuꝫ frigidis equalit. ſm ꝙ videbit expedire.
¶ Scda itentio ad cibos cōueniēter adminiſtrādos completur cum infraſcriptis. 2. intentio
¶ Cibi quibus vtendum eſt ante inceptionem peſtis ⁊ poſt ſunt iſti.

Panis. ¶ Panis factꝰ de frumēto bono solido nō corrupto
neqꝫ colecto anno pestilentie in loco in quo est alias
fuit pestis. Hic sit bn̄ fermētatus bn̄ coctus modicū
salis hn̄s nō calidus. tamē sit recens vnius diel vł
duoꝝ mondatus a duris corticibus eius.
Potus. ¶ Ex potibus cōuenit vinuz subtile album ⁊ debile
lymphatuz aromaticum.
Aut potus sit vinū stipticū: aut rubeū claꝝ pōticū
aromaticuz: aut vinū stipticū lymphatuz cuz aqua
veri frigoris prius decocta ⁊ postea refrigerata: aut
vinū granatoꝝ: aut vinū berberoꝝ: aut acetū lym-
phatū: aut aqua frigida cuz pauco zuccaro.
Carnes. Auium. ¶ Carnes sumant̄ maxie ex auibꝰ ꝓprie fasianis ꝑ-
dicibꝰ starnis coturnicibꝰ qualeis turdis caponibꝰ
gallinis ⁊ gallinaꝝ pullis alaudis: ⁊ oī aue ꝑua de-
gente in arboribus ⁊ pratis siue cāpis que sint nu-
trite in aere sano: ⁊ ex granis sanis iuxta posse.
Quadru-pedum. ¶ Ex quadrupedibꝰ sunt carnes hedi castrati iuue-
nis seu annualis agni. ⁊ interdū carnes vitule lactā-
tis. ⁊ interdū porci semisalite ⁊ asse. ⁊ carnes capo-
loruz lepoꝝ cuniculoꝝ ritꝭ. ⁊ interduz apri ⁊ pedes
quadrupedū domesticorum sunt meliores alijs eo-
rum carnibus.
Oua. ¶ Oua cōueniunt trementia seu semidura cocta in
aceto cuz testa sua vel in agresta.
Caseus. ¶ Caseꝰ medius ī fine mēse: ⁊ pōt ꝯcedi lac acetosuz.
Pisces. ¶ Pisces ꝯcedunt̄ boni: pauci tamē marini vel ꝺ flu-
mine petroso currenti.
Carnes. ¶ Carnes predicte vtplurimuz sint asse raro elisse.
Sapora-menta. ¶ Cuz carnibꝰ pn̄t comedi in yeme aliqui sapores:
vt sapor de sumach cum sandalis ⁊ speciebus aro-
maticis paucis.
Uel fiat salsamētuz cū aceto vini vel agresta vł ali-
quo alio ex succis agrestibꝰ vel acetosis ⁊ spālr ace-
Uel ꝓꝑ dispōnē stomachoꝝ ipsoꝝ aut (to vini.
mēbroꝝ spūaliū vel neruoꝝ vtant̄ succo granatoꝝ
dulciū cū spēbus. Uel illa acetosa rectificet̄ cū zuc-
caro ⁊ cinamomo. Uel remittat̄ acuitas aceti cum
vino decoctionis masticis vel liquiritie.
Fructus. ¶ Ex fructibꝰ ꝯueniūt capares cū aceto. ⁊ ex fructi-
bus in fine mēse cōpetunt mala pira ⁊ citonia cocta
Et pn̄t cōcedi passule ⁊ iuiube. ⁊ in pnci. mense cari-
ce pingues pauce in yeme. In estate vero an̄ cibum
pruna matura ⁊ pauca cerasa acetosa.
Herbe. ¶ Herbe ꝯueniētes ī yeme sunt maiorana saluia me-
lissa rosmarinꝰ mēta ⁊ betonica īter oēs optima.
Herbe ꝯueniētes in estate sunt lactuca endiuia sca-
riola portulaca: ⁊ maxie acetosa.
Herbe ꝯueniētes oī tpe sūt vincetoxicū borago bu-
glosa endiuia siluestris ⁊ cicorea.
Inanitio. Repletio. ¶ Circa cibū. ⁊ potū. Uitet̄ nauseatiua sacietas atqꝫ
ebrietas. Uitet̄ ēt ieiuniū. ⁊ oīs toll'antia famꝫ ac si-
tis. Toll'antia. n. famꝫ stōꝫ putridꝫ replet hūoribꝰ.
Toll'antia sitis īfl'at. Toll'antia vtriusqꝫ vtutē dȷ̄icit
Coitus vi-tandus. ¶ Coitus ꝑ posse vitet̄: Et ꝯsueti coire nō assuescāt
ei tempore pestis.
¶ Procuret̄ expurgatio suꝑfluitatū ꝯpleta si poł'e ē
mãe ⁊ sero. Et si sic spōte ñ fuerit iuuet̄ bn̄ficio artꝫ.
3. intentio ¶ Tertia intētio ad hūiditates suꝑfluas a corpore
extrahēdas cōplet̄ cū q̄ttuor rł'is ter. nūc aducēdis
1. de flōia ¶ Pria. Oꝫ vt hūiditates suꝑflue exhant̄ a corpe vł
cū flōmijs vel cū sol'one vētris. ⁊ an̄qꝫ iste euōnes
fiant. bonū est vt ꝑus fiat exitꝰ a malo aere: eūdo ad
bonū si hoc fieri pōt: qꝛ p̄mūꝫ ꝯsiliū in peste est cito
fugere ⁊ longe.
Flobothomia aūt nō est fiēda nisi mā vincēs fuerit
sanguinea cognoscēda per ꝓpria signa.
Flōmia aūt que ꝑseruādis a peste ꝯuenit dꝫ eē par-
ua in q̄ꝫtitate ⁊ nō dꝫ fieri sepe: nisi magna necessi-
tate vrgente ne virtus debilitetur. vt virtus fortis
possit melius resistere nocumēto pestilētie. Et curā-
dū est vt fiat flōmia ex vena ꝑ quā sanguis nociuꝰ
melius euacuari pōt. nā si fieret flōmia ex vena nō
ꝯueniēti euacuat̄ sanguis bonus ⁊ remanet malus:
⁊ sic virtꝰ debilitat̄ ⁊ malꝰ hūor remāet in corpe. De sol'one
¶ Quod dictum est de flobothomia in sanis intelli-
gatur de sol'one ventris in eis.
¶ Scd̄a. Inclinēt regimē ꝑseruandi a peste ad exsic- 2. de exsic-cation
cationē omni modo. s. diete in omnibus rebus non
naturalibꝰ. vł ex oī modo. i. ex oī instr̄o medicinali
Et ex minoratione cibi. ita ꝙ nullus presumat se ad
summū replere cibis vel potibus: sed appetitu ad-
huc vigente desistat a comestiōe ⁊ potu. Tn̄ nō dꝫ
ieiunare nec famē nec sitiz toll'are. Nā toll'are famē
stōm putridis replet humoribꝰ. Et toll'are sitiz ꝑdu-
cit ad infl'ationē ⁊ vtrūqꝫ sil' toll'are deicit virtutē. 3. ꝺ exerci.
¶ Tertia. Nō oportꝫ vt administret̄ exercitiū qꝺ ꝺsiccet
q̄le est exercitiū forte qꝺ dilatat poros ⁊ pōit neces-
sitatē atractiōis aeris plim̄ infecti: qm̄ nocumētuz
huiꝰ exercitij est maius iuuamēto desiccatiōis eiꝰ.
Exercitiū vero moderatū de mane factū emissis su-
ꝑfluitatibꝰ post aliqualē morā ad ignē ⁊ in aere re-
ctificato nō est ꝓhibēduz quod tamē fiendum est
potius in domo q̄ꝫ ex̄ domum.
Silr̄ cōcedi pōt leuis motꝰ post cibuz atqꝫ mittis.
Silr̄ ꝯcedi pōt leuis fricatio de mãe fcā cū pãno le-
ui ad abstergēdū corpꝰ a sorditiebus cutaneis.
¶ Quarta. Nō opꝫ vt administret̄ neqꝫ balneū aereū 4. de bal.
siccum: neqꝫ tina. i. balneuz aqueum humidum: qꝛ
putredinē dilatat ⁊ augmentat ⁊ sepe non putrida
putredini apparet.
Sꝫ lotiones extremitatū sunt vtiles facte in aq̄ te-
pida decoctiōis folioꝝ saliciū ⁊ vinee albe ad refri-
geriū ⁊ diuersionē vapoꝝ ⁊ fumoꝝ a superioribus
ad somnuz suauius prouocandum. 4. intentio.
¶ Quarta intētio ad medicinas pestis ꝓhibitiuas
ꝯplet̄ p̄mittēdo q̄ttuor notata circa medicialia ⁊ ad-
iungēdo q̄ttuor medicias simp. ⁊ q̄ttuor cōpositas. 1. notatū.
¶ Tiriaca metridatum ⁊ pilł'. de aloe ⁊ alia opiata
dari nō debēt nisi corpe priꝰ mundificato: qꝛ ista la-
xant ⁊ laxādo vias apiunt que si nō claudant̄ ⁊ spe-
cialiter vie suꝑiores cuz pillulis de boloar. aer pe-
stilentialis citius attingit cor. 2. notatū.
¶ Usus coꝝ q̄ttuor q̄ laudata sunt ī lr̄a sit talis.
Uno die dꝫ sumi ieiuno stō mellis rosa. colati. ʒ. ß.
vel. ʒ. ij. sicut videtur expedire.
Alio dꝫ sumi tyriace. ʒ. ß. vel metridati. ʒ. j. cuz aq̄
buglo. vł acetose q̄ꝫtū suffic̄ ad dissoluēdū vt possit
Alio die sumatur de pillulis de aloe. ʒ. j. (potari:
Que sic aliquādo ordinant̄. Recipe aloes succotri-
ni quater abluti. ℥. ß. croci ortulani. ʒ. ij. mirre. ʒ. j.
misce. In estate dentur cum succo caulium. In hie-
me cum bono vino odorifero. 3. notatū.
¶ Omni die post assumptionē predictaꝝ reꝝ sumat̄
circa. ʒ. ß. istaꝝ pilł'. ℞. boliar. ℥. ß. cāfore. ℈. j. ace-
ti albi electi aque ros. an̄. q. s. fiant pilł'. de quibus
sumatur omni die.
Possunt ēt ordinari alie pilł'. que singulo die sicut
priores sunt sumēde. ℞. boliar. ℥. j. roxaꝝ rubearū
electaꝝ spodij fini ⁊ boni an̄. ʒ. ij. ambre. ʒ. j. karabe
translucētis. ʒ. j. cāfore. ʒ. ß. fiant pilł'. cū aceto ⁊ aq̄
roxata ana quantū sufficit. Que pillule si trāsgluti-
ri nō pn̄t: sumant̄ cū vino stiptico vel cū nebula. 4. notatū.
¶ Pilł'. de boloar. ad hoc ꝓpositū sunt optime ꝓꝑ-
tria que operant̄ in proposito.
Prio. n. exsiccāt qꝛ bolus armenꝰ fridus ē ⁊ siccꝰ:
Scd̄o vias cordis claudunt. Propter qꝺ putredo
nec malus aer nō tam cito nec faciliter attingit cor
nec partes pectoris.
Tertio qꝛ ex his causis est ꝓhibitiue putredinis.

Medicine

Medicine simplices. ¶ Medicine simplices sunt ista.
Tormẽtilla ¶ Prima medicina simplex est tormẽtilla quũ sumitur ex radice eius omni die. ʒ. j.
Betonica ¶ Scḋa est betonica cuius puluis dꝫ sumi in hyeme cũ vino subtili limphato. resistit em̃ venenositati ꝛ eam extra corpus pellit.
Cicorea. ¶ Tertia est cicorea q̃ sil'r opat quũ in estate sumit.
Sem̃ citri ¶ Quarta est semen citri mondatũ cũ sumit ex eo omni die de seminibꝰ eius a tribus vsqꝫ ad sex.
Medicine cõposite. ¶ De compositis conferrentibus in pseruatione a peste sunt ista quattuor.
Electuariũ Prima est electuarium de mirabolanis.
Pillule. Scḋa est pillule impales in quibꝰ pro solutiuo ingrediunt aloes ꝛ reubarbarũ ꝛ maxime qñ eis additur agaricus in subduplo reubarbari.
Electuariũ Tertia est electuariũ de gẽmis d'scriptiõe Mesue. Uerũ opꝫ vt in dispõnibꝰ calidis minuant aromata calida que ipm ingrediuntur.
Balsamũ Quarta est lenitio partiũ cordis cũ oleo balsami seu optimo balsamo. nam defendit ne cor patiatur ab aere corrupto.

Qõ. 4:c. ¶ Qõnes q̃rti capl'i. De febre pestilẽtiali sunt quattuor corrñdẽtes q̃ttuor ptibꝰ illi capl'o assignatis.
Qõ pria. Questio. i. Utrꝫ dcã circa pmã ptẽ capl'i d mõ quo aer corruptꝰ iduc̃ feb. pest. sint sufficiẽtia.
¶ Qõ ista tres sub se cõprebẽdit questiũculas: quibus solutis ista erit soluta.
1. questiũ. ¶ An feb. pesti. sit effimera humoralis vel ethica.
Sol. Litr. ¶ Soluit ꝛ declaratur in tribus conclusionibus.
Pclusio. ¶ Pria pcl'o feb. pestilẽtial' alñ ẽ effimera. pcl'o ista vr posse colligi ex lr̃a pri. q̃ ẽ tal'. Qñ aer fit ꝑꝫ hũc modũ venit ad cor ꝛ corrũpit pplõnẽ spũs q ẽ i ipo. Aut ergo if'lat ipꝫ absqꝫ putrefactõe: ꝛ tc̃ ẽ effiª absqꝫ putredie: aut putrefacit ipꝫ ꝛ tũc ẽ effiª putrida. Necessariũ ẽ ãt ꝑꝫ istos effimerã posse eẽ putridã si spũs põt putrefieri: ꝛ certũ ẽ ipꝫ posse putrefieri cũ sit mixtũ lꝫ putredo eius nõ sit manifesta pp tenuitatem substantie sicut putredo humoris.
Alij tñ priꝰ dixerũt hãc feb. nõ eẽ effimerã: sꝫ eẽ putridã d'terminati modi. Aer em̃ putridꝰ miscet spiritibꝰ ꝛ illos prio icipit corrũpe ꝛ corrũpẽdo illos putrefac̃ hũores cordꝫ ꝛ sic ẽ putrida hũoral' ꝛ ñ effiª.
Pclusio. ¶ Scḋa pcl'o. febrꝫ pestilẽtial' ꝑꝫ pl'm ẽ putrida. hec pcl'o vr posse colligi ex lr̃a pñ. sic dñte. Et putre fit qḋ circũdat ipꝫ de hũitate. Mõ hũitas putriẽs in corde facit feb. putridã i cuiꝰ aduẽtu cestat effiª si q̃ Hoc idẽ vr posse colligi a Gal. prio d (pmũ fuit. dif. feb. c. 5. dũ dicit. Quia vero pestilẽtiosaꝝ meminimus febrium omniũ a putredine fientium.
Modo ly oiuꝫ more medicoꝝ distribuit vt i ptibꝰ. Hoc idẽ vr posse pbari rõne tali qꝛ actio ppria aeris putridi cũ attigit cor est putrefacere. ergo resultat ex hoc feb. putrida.
Pclusio. ¶ Tertia cõclusio. febris pestilẽtialis nõ est febris ethica. hec pclusio videt colligi ex his que dñr in littera de mõ aduentus feb. pestilẽtialis.
Nec obstat huic cõclusioni qꝛ Rasis curat feb. pestilẽtialẽ cura ethice qꝛ ipse curãt hanc febrẽ cura ethice quantũ ad infrigidationẽ: non autẽ quantuꝫ ad alia: vt patet in cura eius.
q̃stiũcu. ¶ An febris pestilẽtialis putrida differat ab alijs febribus putridis nõ pestilentialibus.
Sol. Litr. ¶ Soluit dicẽdo sic. febrꝫ pestilẽtialis putrida differt ab alijs febribꝰ putridꝫ ñ pestilẽtialibꝰ i duobꝰ.
Prio qꝛ febres pestilẽtiales ꝑm pl'm hñt determinatã cãꝫ. s. aerẽ pestilẽtialẽ qui est malignus maligna putredine ꝛ ppria venenositate. Non sic hñt alie febres putride nõ pestilentiales vt patet.
Scḋo qꝛ in febribꝰ pestilẽtialibꝰ ꝑꝫ pl'ꝫ putredo est in corde aut in partibus cordi pximis. In alijs autem febribus putridis putredo ꝑm plm est in locis a corde distant. bus.
¶ An febris pestilẽ. putrida sit causon vel sinocha. 3. q̃stiũcu.
¶ Soluit dḋo sic. febres pestilẽ. ꝑm pl'm sunt sinoche cũ magna q̃ꝫtitas sanguis reperiat in corde aut ppter cor. Et qnqꝫ sunt causonides colera in illis ptibus dñante. Raro sunt fl'atice. fl'ate vero in illis ptibus dñante. Rarius ml'ice ml'ia rarissime i illis ptibꝰ dñante. Aliqñ ꝛ frequenter sunt mixte: putrescente frequenter in illis massa humorale. Sol. Litr.

Questio scḋa. Utrũ dcã circa scḋam ptẽ cap. De cõicatiõe feb. pestilẽ. sint sufficientia. Qõ scḋa.
¶ Qõ ista tres sub se cõprẽdit q̃stiũculas. quibus solutis questio illa erit soluta.
¶ An phs d cõicatõe pestꝫ aliqd senserit dcõ pñ cõ (forme. 1. questiũ.
¶ Soluit h a pho. 1. pble. pticul. pb e. 9. dũ q̃rit. So. Phi
Propter qd qñꝫ pestilẽ. sola egritudinũ maxie apropinquãtes eis q curãt replet. i. ificit. ꝛ qñqꝫ iterficit Proble.
Soluit dicẽs qꝛ sola egtudinũ cõis ẽ oibꝰ. s. dispositꝫ q̃pp h oibꝰ affert pesti. qꝫqꝫ pue se hñtes existũt Solutio
Quo ãt ificiat apropiq̃ntes: dic̃ h eẽ pp sui adustionẽ egtudis q̃ fit ab eis q patiũt. i. pp adustionẽ euaporationẽ. ꝛ pessimã egritudinẽ a patiẽtibꝰ ꝛ corrũpẽtẽ aerẽ ad quẽ q venit q est i circuitu patiẽtiũ. Cito ergo corrũpunt apropiquãtes aeri illi pessimo ꝛ vaporibꝰ corruptis pleno qui ad cor intus ispirat.
¶ An feb. pesti. possit eẽ i vno solo hoie. (fuiẽtia. 2. q̃stiũcu.
¶ Sr h q̃. a duobꝰ a qbꝰ coligũt. 3. dcã ad h ppᵐ d So. Litr.
¶ Primũ dcm̃. feb. pestilẽ. ꝑꝫ pl'ꝫ cõicat i puo tpe multitudini hoiuꝫ. Rõ huiꝰ dicti ẽ. qꝛ cãe cões debẽt hr̃e effectꝰ cãe. sed forme celestes. qꝛ ꝛ cãe iferiores puta aer pestilẽs sunt cões vt pꝫ ergo dcm̃ veꝝ Hoc dcm̃ voluit pñ. cũ dix ꝛ cõicat mltitudi hoiuꝫ Hoc idẽ voluit phs i. 9. prie pti. pble. supra d'clato 1. dictum.
¶ Scḋꝫ dcm̃. Pole ẽ i vno solo hoie accidẽ feb. pestilẽ. silẽꝫ i putredie. ꝛ prauitate: lꝫ ñ sit vere pestilẽ. s. cãta ab aere pestilẽ. Rõ hꝰ dci ẽ. qꝛ pole ẽ i aliquo hoie hũores putfieri cc ptes cordꝫ ꝛ fieri venenosos pter h qꝛ pueiãt ab aer. ꝛ tũc illa erit feb. pesti. sil'is assũptũ pꝫ. cũ pcigat ab itriseco gñari col'aꝫ prassinã ꝫiariã. ꝛ mãꝫ furiosaꝫ. ꝛ has putrescẽ ꝛ feb. facẽ 2. dictum:
¶ 3ᵐ dcm̃. pol'e ẽ i vno solo hoie accidẽ feb. ṽe pesti. Hoc dcm̃ sic pbat. Posito qꝛ i vna domo sit vnũ cadauer fetidissimũ. ꝛ vnꝰ solꝰ hõ icludat. ꝛ febriat ex ispiratõe illoꝝ vapoꝝ putridoꝝ tũc mãifestũ ẽ qꝛ illa feb. erit ṽe pestilẽ. qꝛ iste ñ al'r febriret q̃ꝫ si essent ibi mille cadauera. ꝛ illa vnam infecissent regionẽ. 3. dictum.
Isto mõ vificari potat. d. gẽtil' ꝫ dyñũ qḋ erat tale Pol'e ẽ vnũ hoieꝫ i senis febriẽtẽ hr̃e feb. pesti. ꝛ tñ nullus alius ab isto erat senis qui sil'i febre febriret. Hoc dcm̃ ꝛ põt psuaderi. qꝛ associari ml'tis in hac febr. nõ facit illã plꝰ eẽ pestilẽtialẽ q̃ꝫ sit. si tm̃ sit in vno hoie. sicut vno solo hoie exñte albissimo. ille nõ plꝰ est albus q̃ꝫ si cũ eo essent decẽ mille hoies albi.
¶ Cur existẽtibus duabꝰ ciuitatibꝰ satis ppiquis vna patitura peste. altera vero nõ. 3. q̃stiũcu.
¶ Soluit hec aliter a medicis; aliter ab astronõis. So. Litr.
¶ Soluit a medicis ad hoc multas cãs assignãtibꝰ. So. medi.
¶ Una est qm̃ ciuitates ꝛ domus exposite vẽtis meridionalibus citius ledunt. cũ tales venti sint calidi. ꝛ humidi. Mõ iste due qualitates sunt cã putredinis vt multotiens dcm̃ est. Aliqẽt dñt ciuitates magnoꝝ edificioꝝ. ꝛ pluriũ longius se destendunt.
¶ Alia est ex pte aeris. Nã ciuitates vbi aer est subtilior facilꝰ ledunt ois. n. substantia subtilis citius recipit impressioneꝫ texte ad hoc Gal'. ꝛ Principe.
¶ Alia cã est qñ altera ciuitas esset imonda a fetoribus vtputa ceno fimo. ꝛ hmõi vel ex aptione cauer-

naꝝ diutius cōclusaꝝ. Aut q2 aliqs īfectus illuc accedēs alios inficiet. Aut q2 illis in penuria fiūt ⁊ coactus fiūt comedere tritica languida ⁊ pessimas herbas: sicut recitat Zoar in pestilētia morachiana.

So. astro. ¶ Soluiꝫ ab astrologis dicētib⁹ hoc ꝓuenire ex influētia superiorū que magis hāc ciuitatem respicit q̄ȝ illam.

4. q̄stiun: ℭ Propter quid tpe pestis que multitudini hoīuȝ cōicaꝫ. vnus moritur ⁊ non alter.

So. pħoꝝ medicorū. ℭ Soluitur hec q̄ȝ aliter a pħis: aliter a medicis: ⁊ aliter ab astronomis.

¶ Soluiꝫ prio a pħis ⁊ medicis sic. Tpe pestis non oēs inficiunꝫ neq̄ȝ oēs moriunꝫ: q2 nō oēs sunt dispositi ab hac pati. Cū cōit ad oēm effectū reqraꝫ dispō patientis: opȝ vt corpus humanū sit dispositū ad talem impressionem recipiendam.

Hoc colligiꝫ a pħo. 2. ď aīa dīte vniuscuiusq̄ȝ act⁹ in propria materia aptus natus est fieri. Et ideo prima particula ꝓblematū dr̄ hanc febrē non oīb⁹ pestilentiā inferre. Nā qui bonos hn̄t humores resistunt eoꝝ temperie ⁊ vigore corruptioni aeris.

Unde Alexander in ꝓblematib⁹ q̄ñ querit: pp quid hi moriunꝫ hy vero non. Causam assignat ex parte preparationis complexionis.

Gal. vero prio de diff. feb. dixit q̄ nulla cāꝝ sine agentis aptitudine agere apta nata est. Idem inuestigās que corpora sunt pesti parata inquit. Quecūq̄ȝ vero. s. corpora sine superfluitatibus sunt pura.

Hoc quidē nequaq̄ȝ. s. patienꝫ: ꝑ hoc inuēs passum debere esse dispositū ad actionem suscipiendam.

Hoc idem asserit Haly dicens. Nō infirmanꝫ omnes hoīes apud s̄baȝ aeris. nā corp⁹ cui⁹ chim⁹ non est ꝑparat⁹ euitat aerē ⁊ resoluit eū anq̄ȝ alteretur.

Consilr̄ colligiꝫ ab Isaac dn̄te. Corruptio aeris nō accidit nisi ī corporib⁹ ad eam recipiēdā ꝑparatis.

Hoc idē cōfirmaꝫ a principe in libello de viribus cordis dicente q̄ dispositio patiētis est duplū causaram totius effectus.

Hoc ideȝ ꝯfirmaꝫ expimento ⁊ rōne. Nā dato opposito vȝ q̄ nō reqrereꝫ dispō patiētis: tūc oēs vt inqt Gal. 1. de dif. feb. qui morarenꝫ in sole estiuo febrirent q̄d est f̄lȝ: ⁊ contra experintiam.

Hoc tn̄ sequiꝫ. Nā cū cā effectiua sit eadem tunc omnes febricitarent cum ex parte patientis nulla requiratur diuersitas.

So. astro. ¶ Soluiꝫ scd̄o ab astronomis sic dn̄tib⁹. Cā q̄r hic moriꝫ: ⁊ nō ille est ex celesti influentia q̄ magis hūc respicit q̄ȝ illuȝ vt verbi gr̄a. Saturnus oīb⁹ obest preterq̄ȝ hominib⁹ sue complexionis.

Ab his non videꝫ discrepare pħs: qui in quibusdā ꝓblematib⁹ sibi ascriptis ait. Quicūq̄ȝ sortiti sunt q̄ sint breues velocius redarguunꝫ ⁊ consumentur pestilentia concitati.

Sol. cōis: ¶ Soluitur tertio dicendo. Ratio quare hic moriꝫ ⁊ non ille pōt prouenire ex parte vtriusq̄ȝ. s. passi ⁊ celestis influentie.

5. q̄stiunc. ℭ Ad quid laborant medici in cura detentorū ab hac feb. pestilentiali.

Si causa quare hic moriꝫ ⁊ non ille est ex influētia celesti cū celestia necessario influant ergo ille super queȝ talis dirigeꝫ influxus necessario peribit.

So. astro. ¶ Soluitur dicendo sic. Instātia nūc educta nō cogit. Nā si medicus nō possit motū ac influentiā corporū supcelestiū ꝓhibere (si quidem necessario influant) possunt tn̄ ipsorū impressiōes aduertere reddendo materiā indispositaȝ. Unde Ptolomeus in centiloquio dixit. Astrologus optimus multū malum prohibere poterit q̄d s̄m stellas est venturum. Premunientes taliter suscepturū vt cū illud euenerit modicum aut nihil efficiat.

Ad hoc ꝓpositum Isach. 5. febrium dixit. Cū medicus viderit hec ventura poterit mondificare materiā corporū corruptioni ꝑparatorū. Si enim ꝑuiderit motū stellaruȝ dēre facere nimium calorē ac nimiā siccitateȝ ⁊ vstionem: tūc ad purgandā coleram debet festinare eoruȝ quib⁹ cōplexio colerica ī est naturalr̄ nec recipiant caloreȝ illius ꝓpter similitudinem. dando ei frigida ⁊ huic calori venturo repugnantia.

ℭ Si cōtra dcā sic instareꝫ. Medicus nō pōt ꝑcipere motū ⁊ influxuȝ stellaruȝ. ergo nō poterit illi morbo venturo resistere ⁊ corpus ad ipsum recipiendum indisponere. Sed solum astronomus. Instātia.

¶ Ad hāc dicaꝫ sic. Lȝ medicus ꝑ supiores cās venturū morbum nō cognoscat: sed solum astrologus. Tamen ipse ꝑ inferiora ⁊ aliqua signa poterat hoc cognoscere: puta per dispositioneȝ aeris nos ꝯtinētis: ⁊ per alia signa supradicta q2 tūnc poterit corpora illa rectificare ⁊ ipsa ad pestem suscipiendam indisposita reddere. Respōsio:

¶ Ad hāc pōt aliter ⁊ securi⁹ dici sic. Medic⁹ dȝ eē astronomus vt h̄ ⁊ multa alia cognoscat ad q̄ astrologia multū confert. Alia r̄nsio

Huic cōsonat illud q̄d diuin⁹ Ypo. scribit ī lib. de aere ⁊ aqua dicens.

Qui vero ea que de re altissima tractauimus rata tenent ⁊ credūt nouerint a astronomiā nō minoreȝ esse medicine ꝑtē. Et ī libro ꝓnosticoꝝ s̄m lunā sibi ascripto dixit. Cuiusmōi ē medic⁹ q̄ astrologiā ignorat: nullus debet se in eius manibus ponere.

Hoc idē assumit albumasar prio ītroductorij dicēs Medici īdigent necessario sciētia astroꝝ vt ꝑ eam sciant magisterij sui radices certissime.

Et ptolomeus in centiloquio dixit. Si qs purgationē sumpserit luna ente cū ioue opatōis ei⁹ minuetur Cōciliator vero addidit. Opȝ vt medicus (affect⁹. opeꝫ sub debitꝭ figuris: ⁊ dū lune felicibus ē ꝯtēpa (ta planetis.

5. q̄stiun. ℭ Cur in pestilentia moriuntur homines ⁊ nō animalia.

So. Ultr. ¶ Soluiꝫ prio vt hētur ī lib: de retardanda senectu (te dicēdo sic. Nō q̄siti ē q2 pestilētia brutoꝝ nō trāsit ad rōnabilia nec pestꝭ hoīuȝ trāsit ad irrōna (bilia.

So. Litt. ¶ Soluiꝫ. 2 sic dicēdo. Cā illi⁹ effect⁹ ē ꝓprietas singularꝭ tūc aeri īherēs ꝑ q̄ȝ sic gn̄aꝫ putredo in hoīb⁹ q̄ nō in bobus. Et alijs tpib⁹ poterit eē oppositū q̄ ex ꝓprietate aeris singularꝭ magis gn̄atur pestis in bobus q̄ȝ in hominibus.

Hec autē diuersitas pōt cōtingere a formis celi ⁊ ymaginibus ita hoīes q̄ non boues: vel ecōtra ita boues q̄ nō homines respicientibus.

Q̄ō. 3. Questio. 3. Utrū dicta circa tertiā ꝑtē cap. de corpibus ad pestē ꝑparatis sint sufficiētia.

Q̄ō ista. 6. sub se cōphendit q̄stiūculas: qb⁹ solutis ipsa erit soluta.

1. questiū. ℭ An corpora mōda ꝑparenꝫ aliquādo ad pestem seu febrem pestilentialem.

So. Ultr. ¶ Soluitur a quibusdam sic. violentia pestilentie aliquādo tante est vehemētie ⁊ fortitudinis q̄ sibi ꝑparat breui tpe corpa mōda nō ꝑpatata susceptioni eius. Et tūc nō est aliud remediū ꝑseruatiōis ab ea q̄ȝ cito fugere: ⁊ ab aere infecto se elongare.

So. Litt. ¶ Soluiꝫ. 2. ab alijs dn̄tib⁹ sic. Aliqñ agens pestē introducens est ita forte q̄ ēt corpora q̄ sunt indisposita longa actione inficit. Ideo q̄ȝ quicūq̄ȝ praue habentes pestilentia inficit.

Qui vero boues habuerint hūores eoꝝ temperie ⁊ vigore resistant aeri ⁊ corruptioni. vincit enim chimus bonus ⁊ nō ꝑparat⁹ aerē ⁊ nō patiꝫ ab eo.

2. q̄stiūcu. ℭ Q̄ūo corpora monda ad pestē ꝑparentur.

¶ Soluiꝫ

Sol. Ult. ¶ Soluit a primis sic dn̄tibꝰ. Corpora humana bo-
ne ꝯplonis bone habitudinis boni regiminis euchi
mia ⁊ sana: lꝫ ex pte sui sint inepta infici a pestilētia
tn̄ frequēter aptant ad receptionē infectiōis pestilē
tie ex vehemētia terrorū ⁊ timoꝝ alterantiū sangui
nē ⁊ alios hūores. Iō illi q timēt: aut fortiter terrē
tur vidētes funera ante se deferri: vel sepe audiētes
noua de morte vicinoꝝ aut amicoꝝ suoꝝ statiꝫ de
bent fugere: ⁊ se ab aere infecto elōgare. qꝛ timor ve
hemens sepe facit casum.

3.q̄stiunc. ¶ An non vtentes coitu sint indispositi ad pestem.
So.Ultr. Cur incarcerati ⁊ moniales minus vexentur a peste
non carcerati vero magis leduntur.

¶ Soluit prima pars dicendo sic. Experiētia ꝯper
tuꝫ est ꝙ adolescentule circa annos nubendi sunt
multū preparate ad infectionē pestilētie. ⁊ eoꝝ infe-
ctio est minus remediabilis q̄ꝫ aliarum.
Huius causa forsan est ex ardore ad venerea: vel qꝛ
putrefit in ipsis semen qđ non excutit: vel sanguis
menstruus qui nō eijcit: vel qm̄ abundāt in humidi
tatibꝰ: ⁊ qꝛ vtplm̄ vtunt abunde fructibꝰ crudis.

So. Litr. ¶ Soluitur secunda pars dicendo sic. Incarcerati
⁊ moniales minus vexant peste. qm̄ habitant in ob
tuso aere atqꝫ coperto: neqꝫ morant in aere disco-
perto eos inficere potente.
Uerūtamen si aliquis predictarū inficeret facilime
omnes alij inficerentur.
Habent cū isti adinuicem symbolum in humoribꝰ
propter idem regimen ⁊ cōitatē in hanelitu. Et qm̄
illi in vno particulari habitant aere.

So.astro. ¶ Soluit hec pars ab astronomis forte dicentibꝰ.
Hoc cōtingere posse ratione alicuius particularis
influentie.

4.q̄stiun. ¶ An corpora dilatatoruꝫ poroꝝ sint ad pestem
magis parata.

So. Litr. ¶ Soluitur hec que. a diuersis diuersa non aduer
sa dicentibus.
¶ Quidam soluerūt hanc in duobꝰ dictis breuibꝰ.

dictum. Primū dictū. Corpora strictoꝝ poroꝝ magis le
dunt a peste. qm̄ plures cāe ad putredinem ꝑmanē
tes habent in istis q̄ꝫ in corporibꝰ latorū poroꝝ.
In corporibus enim strictorū pororū calidū eoruꝫ
non sufficienter euentatus non sufficienter expellit
fumos capinosos.

dictum. Scđm dictū. Corpora in poris dilatata plus nu-
triūt subitū nocumentū qꝛ subito multū attrahunt
aereꝫ. Corpora vero in poris stricta plus incurrūt
nocumentū paulatiꝫ factū qꝛ nō sufficienter mordi
ficant a malis supfluitatibꝰ paulatim mltiplicatis.

q̄stiūcu. ¶ An corpora multe balneatōis in stuphis sint ad
pestē parata.

Sol.Ult. ¶ Soluit dicendo sic: frequēter visum est plurimos
sanos ad stuphas euntes ꝓtinus fuisse infectos bre
ui. s. tpe post suā a stuphis regressum. Ideo frequē
tare stuphas tempore pestis est pessimum.
¶ Prio qꝛ in illis est aer reclusus: ⁊ iō si illic fuerit
aliqs infectus aut incipiens infici inficiet alios.
¶ Scđo qꝛ stuphe faciūt ebulire ⁊ fortiter cōmouēt
sanguineꝫ ⁊ hūores. vnde facilius ab aere putrido
cōtaminantur.
¶ Tertio qꝛ stuphe reddūt hanelitū magnū ⁊ freq̄n
tē. vn̄ ex hoc plus atrahit ab aere putrido.
¶ Quarto qꝛ stuphe poros in tota corporis incōfe
rentia fortiter aperiūt. vn̄ per eos libere subintrat
aer multus ⁊ putridus.

q̄stiun. ¶ An sub corporibꝰ debilibus cōprehendant alia
a predictis pesti parata.
Cur podagrici debiles nō sunt ad pestem multum
parati dicendo. (ctis ad pestē parata.

Sol.Ult. ¶ Soluit pria pars. Alia sunt corpora debilia a ꝑdi

Mulieres pregnātes sunt ad hanc infectioneꝫ reci
piendā vehementer ꝑparate: tū qꝛ onere fetus debi
les: tū qꝛ cacochime ex retētione menstruoꝝ ⁊ alia
rū supfluitatū: tū qꝛ cogunt frequenter hanelare: ⁊
multū aeris corrupti attrahere pro se ⁊ ꝓ suo fetu.
Infantes etiā preparati sunt ad pestilentiā ex debi
litate ⁊ teneritate suoꝝ membroꝝ: ⁊ ex crebro eorū
anhelitu: ⁊ ex vehementia sue humiditatis.

¶ Soluit scđa pars dicendo. Patiētes podagrā ra Sol. Litr.
ro īfirmant peste qm̄ eorū supfluitates ⁊ mali hu-
mores descēdūt ad mēbra dolorosa que sunt extre
ma. Nec in corpore remanent stricturam facientes:
vnde isti sic a superfluitatibus mondi non sunt apti
a peste infici.

Questio. 4. Utrū dicta circa quartā partē cap. Q̄ō q̄rta.
de diuersitate feb. penes diuersitatē aeris sint
sufficientia.
¶ Questio ista. 8. sub se comprehendit q̄stiunculas:
qbꝰ solutis qō ista erit soluta.

¶ An aer grossus tpe pestis sit deterior aere sbtili. 1.q̄stiūcu.
¶ Soluit sic dicēdo aer grossus tardius incipit im- So. Litr.
pressionē q̄ est a supioribꝰ: tam ineptaꝫ diutius reti
net. Ideo cōpertū est ꝙ in locis depssis alicuiꝰ pa-
trie īfecte tardiꝰ apparuit corruptio: ⁊ silr̄ in locis
in quibꝰ aer erat grossus ⁊ quasi lacunalis. verū qꝛ
diutiꝰ retinet impssionē ⁊ qꝛ deterior efficit iō plu-
res in tali aere moriunt q̄ꝫ in aere alto subtili.

¶ Quō graduande sunt mutationes aeris in suis 2. questiū.
qualitatibus quātū ad pestē facilius inducendam.

¶ Soluit sic dicēdo. Deterior euersio aeris ꝭm qua So. Litr.
litates aeris absqꝫ substātia est illa q̄ est ad calidū
⁊ humiduꝫ. ⁊ ꝑcipue si aer ille fuerit ineuentatꝰ. vn̄
zoar dixit ꝙ Ypo. manifestū fecit ꝙ aer magis no
ciuus est aer calidus ⁊ humidus. qꝛ putredo cōi-
catur ⁊ dilatatur cū his qualitatibꝰ. ⁊ maxime qn̄
nō sequunt venti exsiccatiui. ad qđ denotādū Ypo.
subdit. erit aūt aer trāquillus nō se mouens aliquo
modo: ⁊ erunt venti nō flantes. verūtamen calidi-
tas aeris debet esse remissa: nō potens cōsumere hu
miditatem in aere existentem.
Post hanc deterior est euersio aeris q̄ est ad humi
ditatē tantū cuꝫ temperamento qualitatū actiuaꝝ.
Euersio aūt minus mala oīum est illa que est ad sic
citatem vnde prin. ait. Febres accidentes cā aeris si
ci fiunt causa vt eueniāt febres colice (dicūt isti su-
ple nō pestentialis). f. nisi raro vt dixit zoar.

¶ An febres in estate sicca sint minoris euentus q̄ꝫ 3.q̄stiunc.
in vere qđ videtur esse calidum ⁊ humidum.

¶ Soluit dicendo sic. Nō est existimandum ꝙ ver So. Ult.
sit calidum ⁊ humidum: sed est temperatum vt coli
git a Gal. prio cōplonum cap. 8. sic dicente. Qđ si
calidum vinceret in vere magis q̄ꝫ frigiduꝫ ⁊ humi
dum plusq̄ꝫ siccum iam esset generatiuū putredinis
⁊ pestilentie. ⁊ esset omnium horarum egrius.

¶ An feb. pestilētiales in aere humido grosso sint 4. q̄stiun.
longe sicut alie.

¶ Soluit sic dicendo. Febres pestilentiales in aere Sol. Lit.
humido grosso rōne illius deberent esse longe. cuꝫ
ꝭm plm̄ fiant ab humore grosso. Tamē vtplurimū
sunt breues ad interitum: tum ratione venenositatꝫ
tum qꝛ ꝭm plm̄ in eis putrent humiditates cordis.
Signū aūt ꝙ merito aeris hūidi grossi dēbēt eē lō
ge est hoc. qꝛ illa que sunt salubres ꝭm plm̄ sunt lō
ge. ⁊ etiā qꝛ apostemata pestifera que fiunt ab hūo-
re ꝓportionali sunt dura longe terminationis.

¶ An tpa oia nām suā seruantia sint meliora. cuꝫ 5.q̄stiūcu.
autūnus ꝯtra nām suā humidus sit melior autūno
ꝭm materiam suam sicco. qꝛ ipsa per humiditatem
corrigit siccitatem estatis ꝑcedentis vt colligitur a

prin. scd̃a fen. primi doc. scd̃a sum. 1. ca. 6. in fine.
So. Litr. ℂ Soluit hec a diuersis quasi in idem tendẽtibꝰ.
Quidam. ¶ Quidã dixerũt sic. Autũnus in se cõsideratꝰ ẽ melior qñ suã seruat nãz: ⁊ magis cõuenit corporibꝰ. Uerũ cõsiderata dispõne que prouenit ex estate precedẽte autũnus melior est si fuerit humidus.
Aliȷ̃. ¶ Aliȷ̃ dixerũt sic. Autũnꝰ humidus ẽ melior sicco: attamẽ autũnus seruans naturã suã est melior autũno sicco: ⁊ melior autũno humido reliquis tẽporibus naturam suam seruantibus.
Uerũtamẽ si estas precedens non seruasset suã naturã. Immo fuisset distẽperata notabilr ad calidũ ⁊ siccum: tunc autũnus humidus esset melior q̃ siccus: ⁊ q̃ medius seruans naturam suam. ⁊ hoc voluit prin. scd̃a fen primi loco supra citato.
6. q̃stiũcu. ℂ Quid faciat mutatio vnius tp̃is anni vel oĩum nãm suam nõ seruãtiũ quantũ ad pestẽ iducẽdã.
6. Solu. ¶ Soluit a prin. scd̃a fen primi doc. 2. sũma prima
Prin. cap. 4. sic dicente.
Mutatio ꝑterea tẽporis in vno tp̃e est minus afferẽs mortalitatẽ q̃ eius mutatio in multis tẽporibꝰ s. mutatio aducẽs mortalitatẽ. (fiũt hõgenea.
Addunt aliq: hoc est verũ mutatio in aliȷ̃s tẽporibꝰ
7. q̃stiun. ℂ Quis annus est deterior q̃ ad pestem ex parte mutationis aeris.
7. Solu. ¶ Soluit ab eodẽ vbi supra dicente: vel ab aliȷ̃s de
Prin. mente sua sic dicentibus.
Deterior annus est ille qui totiꝰ ſm candẽ cõplõnẽ incedit. nã mutatio aducẽs mortalitatẽ nõ est mutatio emẽdãs illud qd̃ prima attulit mutatio: vnde si yems fuerit calida ⁊ hũida ⁊ successerit ver fridũ ⁊ siccũ emendat caliditas ⁊ humiditas yemis ꝑ frigiditatẽ ⁊ siccitatẽ veris. Jd̃ bñ dicebat prin. Demũ ꝑterea in quo oĩa eius tp̃a ſm vnã eueniũt q̃litatẽ annꝰ ille est malus. queadmodũ si totꝰ annus fuerit humidus ⁊ siccꝰ aut calidus aut frigidus. Annꝰ enĩ qui est sic. est multaꝝ egritudinũ sue qualitati proportionalius quaꝝ tempora postea erunt prolixa: vnũ nãq; tẽpus multũ cõmouet egritudinem sibi ꝓportionalẽ quãto magis totus annus.
Subiũxit prin. Debẽs aũt scire q effectꝰ mutationũ tẽporũ non. Qd̃ ꝑꝑ cãm tẽporis vnde est tẽpꝰ: sed cum ea mutata magnam efficit oꝑationẽ i mutationibus dispositionum.
8. q̃stiũcu. ℂ Quis annus est deterior: an annus sequẽs fertilitatẽ: an annus sequens sterilitatem.
8. Solu. ℂ Soluit a quibusdã dicẽtibus hec vba de mẽte
Prin. prin. 3. fen primi doc. 2. cap. 7.
Nullus est deterior annus nec sic aducens mortẽ sicut annus fertilitatis sequẽs ãnos sterilitatis: verũ a prin. nõ habent hec verba formaliter sed ista. Scias aũt q nihil est deterius saturitate in tp̃e fertilitatis quã fames sequit in tp̃e sterilitatis ⁊ econuerso: sed tamẽ conuersio est deterior.
Uidimus enĩ multos quibꝰ in tp̃e sterilitatis cibus defecit: postea cum in tempore fertilitatis habũdauit repletos fuisse ⁊ mortuos.
Sed vehemẽs repletio in qualibet dispõne sit ꝑnecabilis: siue ex comestiõe sit siue ex potu. Quot nãq; hoĩes supflue se ipleuerũt ⁊ suffocati iterierunt.
¶ Ad hoc ꝓpositũ multa sunt dicta a Zoar de quibus aliquid supra alia ab eo videantur ad habũdantiorem huius materie doctrinam.

ℂ Epilogus capituli quarti.

ℂ Pro epilogo huius capl'i q̃rti de febre pestilẽ. Queritur quid de ea coligẽda sunt alia ab expositoribus ⁊ summistis tradita.

Citramõ, in hac materia colegerunt. 5. huic ꝓposito attinentia.

ℂ Primũ febris pestilẽtialis est calor extraneus accensus in corde ꝓcedens ab eo in totum corpꝰ nocens naturalibus operationibus. Descriptiõ euentus.
Unde si fuerit ex infectione aeris: tũc põt attẽdi calor i corde dupl'r. Uno mõ mediãte anhelitu: ⁊ tũc vtplurimũ accendit color ille extraneus in humoribus cordis: vt innuit Prin. qñ dixit. Qñ fit aer ſm modũ dictũ putredis aer ipse mediante respiratiõe ad cor corrũpit cõplõnem spũs in ipso ⁊ putrefacit qd̃ circũdat cor de hũitatibus ⁊ accidit caliditas egressa a naturali.
Alio mõ ꝑ positionẽ vaporũ corruptoꝝ i corde: qd̃ ẽ qr aer igrediẽs ꝑ poros corporis si inuenit hũorẽ habilitatũ ad recipiẽdũ putrefactionẽ putrefacit ipm: a quo putrefacto surgit vapor putridus ad cor ⁊ ponit in ipso caliditatẽ putredinalem que postea spargitur in corpus: ⁊ nocet operationibus eius.
ℂ Scd̃m. In pestilentia generant febres diuerse ſm diuersitatem humorum. Diuersitas feb. pestil.
In aliquibꝰ eniz generant feb. sanguinee: in aliqbꝰ colerice: vel fl'atice vel ml'ice nã quicũq; hũor corruptus corruptione pestilẽ. facit febrem pestilentialẽ que ab illo humore debet habere denominationẽ.
Tñ ſm pl'm feb. pestilẽ. fiunt ex humoribus ꝑmixtĩ eo q aer circũdans cõiter obuiat oĩbꝰ vel pluribus humoribꝰ. ⁊ qr talibꝰ tp̃ibus virtus sic debilitatur q nõ põt bene digerere humores nec bene gubernare ideo plures putrefiunt humores.
Si tamẽ feb. pestilẽ. in aliquo vno humores fiunt: ille vtplurimum est sanguis qr in pluribꝰ humor ꝑdñans i eis est sanguis. Ad qd̃ aduertens Rasis dixit feb. pestilẽ. vtplurimum est conclusã.
Post sanguinem humor peccans vel abundans est colera. qr in sanguis reperit in corde plus ⁊ colera (circa ipm.
Febris aũt ꝓueniens a putrefactione aque vel terre vel nascentiũ a terra vt malorũ ciborum vtplurimum est flegmatica. qr vtplurimũ priꝰ obuiat humori in stõ exñti qd̃ vtpl'm est flegma.
ℂ 3m Ad h vt corpa nr̃a patiant a pestilẽtia q̃ttuor requirunt vz fortitudo agẽtis: passuri corporis dispõ: debita agẽtis ad passũ appropriatio. ⁊ mora siue tempus sufficiens ad agendum. Cause pestis.
Aer ifectus modis supradictis est in pestilẽtia agẽs forte ꝓpter horibilẽ ⁊ venenosã q̃litatẽ quã in ifectione aquisiuit hũanis corpibꝰ oĩno cõtrariam.
Ipsemet aer ifectꝰ ẽ agẽs corpibꝰ hũanis dbite ⁊ ex ꝓpinquo approximatũ. necessario enim eis appropinquat intus ⁊ extra cõtãgens.
Tp̃s ad agẽdũ erit ei sufficiẽs vt agat i illa corpa q̃ in ifecto aere remanebũt: nõ solũ vt i corpꝰ dispositũ introducat effectũ: verũ etiã vt illa q̃ sunt idispo sita disponat ⁊ tandẽ in ipsa agat.
Corpa aũt reddunt disposita ad recipiendũ: pestil. qñ habebunt cõditiones nunc dicendas.
ℂ 4m Corpa redũt ad rcipiẽdã pestẽ apta ex duobꝰ gñaliter. Aut rõne plenitudis supflue i q̃ato aut i q̃li Corpora parata.
Aut rõne debilitatis. siue sicut debilia ex cõplõne radicali siue etatiua vt pueri ⁊ decrepiti: siue ex supflua abstinẽtia vel supflua cũone vt i coitu: siue ꝑ egritudinẽ vl' aliqd̃ aliđ synthoma ꝓsternẽs vtutẽ.
De paratĩ ad pestẽ rõne plenitudis dixit ꝑn. ꝑparatio corpoꝝ ad illđ. s. ad recipiẽdã ifectionẽ ẽ vt sint plena hũoribꝰ mal'. Mõda. n. fortasse nõ patiũt ex illa
De paratis ad pestẽ rõne debilitatis dixit prin. Et corpa debilia iteruz sunt ꝑparata ad eas. Et corpa debilia sunt illa q̃ multiplicant coitũ vel q̃ūolibet aliter paucificata in spiritibus ⁊ humoribus.
Et corpora hũida parata sunt vt patiant ex illa. qr hñt ꝑn. passiuũ valde dispositũ ad recipiẽdũ putrefactionẽ. cũ ergo adest agẽs facile alterãt ⁊ ificiũt.

Et nõ

Et nõ solũ corpora nãl'r humida sunt ad pestẽ para
ta:sz etiã corpora accñtal'r humida.ideo de illis di
xit prin.ꝛ corpora multe balneatiõis sunt parata vt
patiant̃ ex illa:intelligens de his q balneant̃ in aq̃s
seu balneis humectãtib⁹. Balnea ãt exsiccatiua for
talle nõ nocent nisi inquãtũ dilatant poros:sed iu/
uamẽtũ eoꝝ cũ exsiccatiõe est mai⁹ nocumẽto eoꝝ.
Et corpora dilatatorũ porroꝝ sunt magis patiẽtia
ex illo vt circa litteram dictum est.

Idicatio pestis. ¶ Pestilẽtia ex spãli dispõne siue cõstellatione ali
qñ ita respicit vnã etatẽ q̄ nõ alias. Uñ aliqñ com
pertũ est pueros solũ infici:aliqñ adolescentes siue
iuuenes:aliqñ senes:licet de senib⁹ min⁹ configat.
Zoar eñi deponit. Pestilẽtia aliqñ respicit vnaz ali
quã determinatam cõplexionem hominũ: vt puta
ita sanguineos q̄ non colericos vel alios.

Tempus pestis. ¶ Pestilẽtia vt pl'z aduenit ĩ fine estatis ꝛ autũno.
Suplent alij ꝛ cũ frigiditas incipit diminui in fine
qꝛ eo tp̃e aer multũ subtiliat̃ ꝛ de facili recipit im/
pressiones. Corpora ẽt eo tp̃e sunt magis dilatata
in porris:sicut etiã virtutibus magis deiecta pro/
pter resolutionem factam in estate vnde minus resi
stunt ꝛ a causis debilibus magis recipiunt.

Q5.5.ca. ¶ Q̃ões quinti capl'i:de signis feb. pestilentialis
sunt decẽ corrñdentes decem partibus in illo capi
tulo assignatis.

Q5 pria. Q Uestio.1. Utrũ dicta circa primã ptez capl'i
de d̃scriptõe feb.pestilẽtialis sint sufficiẽtia.
¶ Questio ista q̃ttuor sub se cõprehendit q̃stiũculas
quibus solutis ipsa erit soluta.

1.questiũ. ¶ An febris pestilẽtialis sit quieta exterius vl'r.
Sol. Ult. ¶ Soluit̃ prio sic dicẽdo. Febris pestilẽtialis est de
febrib⁹ cõclusis:cui⁹ caliditas plus peccat malitia
ꝛ venenositate q̃z intensione.
Nisi pestis potius depẽderet ab influẽtia adustiua
q̃z a putrefactiua: sicut interdũ fit in antracibus ꝛ
carbũculis horis magni caumatis.

So. Litr. ¶ Soluit̃ scd̃o sic dicẽdo. Febris pestilẽtialis est q̄e
ta exteri⁹ ẽm pl'm vel vt ĩ plurib⁹ eo q̄ cal'itas feb.
pestilẽtialis proportionat̃ cal'itati aeris pestilẽtis.
Nõ talis aer vt pl'z nõ est excedẽtis cal'itatis alte/
rãdo corp⁹ ad sui qualitatẽ cal'itas eñi ei⁹ est remis
sa:ꝛ a multo hũido obtusa. Cũ quo tñ stat q̄ a cali
da feb.pestilen.sit intensa exteri⁹: vtputa in corpo
rib⁹ col'icis ꝛ raris in quibus corruptio foret in hu
more col'ico:ꝛ precipue tp̃e magni estus.

1.qstiunc. ¶ An feb.pestilentialis sit cõturbans interius.
So. auer. ¶ Soluit̃ ab Auer.4.col.dñte. Nõ apparet in illis
febrib⁹ fortitudo:neq̃z sentit̃ in illis magna lesio ma
nifeste eo q̄ mala cõpl'o dñat̃ in eis cõiter in oĩbus
virtutib⁹ corporis. Illud aũt q̄d facit lesionez ma/
nifestã sensibil'r ẽ mala cõpl'o p̃ticularis vl' diuersa.

2.qstiunc. ¶ An in febre pestilentiali sentiat̃ caliditas ꝛ infl'a
tio fortis:cum ipsa dicta sit esse quieta exterius.
So. Ultr. ¶ Soluitur primo sic dicendo. In febre pestilentiali
sentitur caliditas ꝛ pro idest inflamatio fortis: sed
hoc non est propter calorem gradualiter intensum
necessario sed est ꝑpter multos vapores malignos
putridos constrictos ꝛ contentos circa cor ꝛ pul/
monem.ꝛ ita caliditas in hac febre pestilentiali po/
test eẽ quieta idest gradualiter remissa ꝛ fortis quã
titatiue ꝛ propter malignitatem.
So. Ultr: ¶ Soluitur secũdo sic dicendo. In aliqua febre pe
stilentiali sentitur caliditas acuta exterius vt puta
in causone pestilentiali. Tamen caliditas causans
pestilentialis non est ita intensa exterius propter
tractum caloris interius ad succurrendum multo
nocumento cordis ꝛ maiori quam in causone non
pestilentiali. Et econtra maior calor debet sentiri
interius in causone pestilẽtiali:omni p̃itate supposi
ta.ꝛ hoc pp̃ maiorẽ fugã caloris interi⁹.pp̃ maius
nocumẽtũ illatũ cordi ĩ causone pestil.q̃z ĩ causone
(nõ pestilẽtiali.

¶ An feb.pestilẽ. vt pl'm p̃dat. 4.q̃stiun.
¶ Soluit̃.1: a phis dñtib⁹ q̄ feb.pestilẽ.ẽ mortalis. Phi.
Soluit̃.2.a Gal.dñte. Deteri⁹ q̄d ẽ ĩ ea est q̄ p⁹ ap Gal.
paritionẽ signoꝝ digõnis ꝛ crisis feb.pestilẽ.in ipa
iterficit crisi.oĩs eñz crisis plus attinet sanitati q̃z
morti.nisi feb.sit pestilen.vt ipse dixit in cõmento
13.scd̃e particule affo.

Q Uestio.2. Utrũ dicta circa scd̃az ptẽ cap. de Q̃õ.2.
signis feb.pestilẽ. ab anchelitu sumptis sint
(sufficiẽtia:
¶ Questio ista duas sub se ꝯprehẽdit
questiũculas:quib⁹ solutis ipsa erit soluta.

¶ An in anhelitu febricitantium feb. pestilẽ.repe/ 1.q̃stiũcu.
riant̃ illa quinq̃z circa litteram declarata.
¶ Soluit̃ sic dicẽdo. In hanelitu feb.pestil'. repiũt̃ Sol. Lit.
(illa quiq̃z.
Primũ anhelit⁹ est magnus ẽm oẽz ei⁹
dimẽsionẽ.s.long⁹ lat⁹ ꝛ ꝑfundus seu alt⁹:q ẽ talis
donec virt⁹ decidat pp̃ cl'itatẽ ꝛ ifl'ationẽ in spũali/
bus magnã.lz in ꝓcessu multũ ꝯstringat̃: ꝛ multũ
(curtet̃.
Scd̃m anhelitus est exaltat⁹ .i.alt⁹ q̃ ex/
altatio est magnitudo ẽm vnã dimẽsionẽ.s.ꝑfundi
tatẽ ꝑpter magnã cl'itatẽ ꝛ inflationẽ in corde exi/
stentẽ. Hãc aũt exp̃ssit prin.qꝛ ẽ maxie sensui sub/
iecta nam in anhelitu huius febris multa mẽbra pe
ctoralia ꝛ eis adiacentia mouentur ꝛ eleuant̃.
Tertiũ anhelitus in hac febre cõstringit̃ multũ.i.
sistoles fit maior diastole nõ solũ absolute sicut in
alijs feb.putridis.sz ẽ maior cõpatiue ad alias feb.
putridas:ad q̄d denotandũ dixit prin.anhelit⁹ cõ/
stringit̃ multũ q̃si dicat plusq̃z ĩ alijs putridis qꝛ ĩ
hac feb.est maior necessitas expellendi vapores pu/
tridos multas cõclusos q̃z euẽtandi calorem.
Quartũ anhelitus ĩ hac febre multũ curat̃.i.abre/
uiat̃.nõ enim fit longus ꝑpter defectum virtutis
sed curatur ẽm longitudinez:sicut ipm cõstringi ẽ
ẽm oẽm dimẽsionez cõstringi vt dicunt isti.
Quintũ anhelitus ĩ hac febre frequentat̃.i.fit mul
tũ frequens vt satisfiat necessitati:nõ solum p̃ ma/
gnitudinẽ:sed etiam p̃ velocitatẽ ꝛ frequentiam.

¶ An in anhelitu febricitantium feb. pestilen. sit 2.q̃stiũcu.
aliud signum a p̃dictis.
¶ Soluit̃ de mẽte pri.dicẽdo anhelit⁹ istoꝝ aliqñ ẽ So. Pri.
ferid⁹ pp̃:putrefactionez positã in corde ꝛ ĩ spũalib⁹
multã ꝛ mali moris:a q̃ emanant cũ hanelitu vapo
res multi putridi reddentes aerez in circuitu putri
dum ꝛ fetiduz ꝑpter ipsoruz cõmixtionẽ secũ. quẽ
p̃cipiunt inspirantes eum ꝛ hoc est signũ mortis: vt
dixit prin.in fine p̃sentis capl'i.

Q Uestio.3. Utrũ dicta circa tertiã ptez capl'i Q̃õ tertia
de signis feb. pestilen. sumptis a pulsu sint
sufficientia.
¶ Questio ista duas sub se cõprehendit q̃stiũculas
quibus solutis ipsa erit soluta.

¶ An pulsus istoruz sit magn⁹ seu vehemens ĩ ma 1.q̃stiũcu.
(gnitudine.
¶ Soluit̃ prio forte sic dicendo. Pul So. Ulr.
sus istoruz põt esse magnus ẽm oẽm dimẽsionez si/
cut de anhelitu coruz est supra dictuz q̄ est magn⁹
donec virtus decidat. ꝑpter vehementiã ebulitio/
nis ꝛ infl'ationis in corde ꝛ ꝑpe cor.
Sed forte hoc nõ dixit. Prin. datis istud intelli/
gere per illud q̄d dictum magnitudine hanelitus.
Uel forte nõ dixit de magnitudine plus.qꝛ cito de
bilitat̃ virtus que nõ põt pulsum facere magnum.
¶ Soluit̃.2.sic dicendo. Puls'us istoꝝ sit vehemẽs So. Litr.
in nocte magnitudine sed nõ nisi in magnitudine
respectu pulsus diei. Q̃d fit qꝛ virt⁹ fortificata p̃ re

tractionē caloris ⁊ spūs in nocte aliqualiter magni
ficat pulsum.
2. questiū. ¶ An in pulsu istoꝝ sint alia signa a predictis.
So. Ultr. ¶ Soluit̄ sic dicēdo. Pulsus ī istis febribꝰ ē multū
debilis ineq̄lis ī ordinatꝰ q2 hee feb. sua venenosita
te vires corporis deijciūt ⁊ magnā faciūt in massa
hūorali cōturbationē ⁊ tādez fit pulsus vel formi-
cās vel vermiculosus instante morte: ⁊ hanelitꝰ sit
frigidus ⁊ debilis valde.

Qō. 4. Questio. 4. Utrū dicta circa q̄rtā ptē capl'i de
signis feb. pes. ab exeūtibꝰ sūptꝫ sint sufficiētia
¶ Qō ista. 7. cōtinet questiunculas quibus solutis
ipsa erit soluta.
1. q̄stiunc. ¶ An vrina febricitātiū feb. pestilē. sint sanguinea
⁊ flegmatica.
So. Litr. ¶ Soluit̄ sic dicēdo. Urina ī hac feb. est aquosa. i.
nō hñs debitā subaz colerica ⁊ melica: supleat̄ san
guinea nō simul sꝫ in diuersis hoībꝰ fꝫ diuersitatē
humorū peccātiū aut dñantiū ī patiēte hāc febrē.
¶ Addit̄ ab aliȷ̄s. Prin. in dictis vbis fecit mētionē
de vria fl'atica cū dixit aquosa. ⁊ exp̄ssit de cl'ica ⁊
ml'ica: sꝫ ñ d' sāguīea q2 reliq̄t hoc de ea notū ex eo
q̄d iā ē dcm̄ hāc febrē fꝫ pl'm hr̄e fūdam̄tū a sāge.
¶ A Guliel. aūt tactū est hoc dñte q̄ vria alñ appet
ruffa rubea spissa: ⁊ est vrina in hac febre liuida ma
xime in ipsius sup̄ficie pp lesionem spiritualium.
2. q̄stiunc. ¶ An in vrina istorum sint alia signa.
So. Gal. ¶ Soluit̄ a Gal. ī lib. pulsuū dñte. Urina q̄ñq3 est
ml'ta ⁊ spissa: ⁊ q̄ñq3 ē subtilis ⁊ aquosa: Et si ī ea ē
nebula nefrasis ⁊ ypostasis: sunt nigri coloris vel li
uidi: aut sunt diuulse permixte: sicut farina spissa in
ea: ⁊ hoc est malignius.
Dicunt aliqui per istam vrinā permixtam intellexit
Gal. vrinam similem vrine subiugalium.
3. q̄stiūcu. ¶ An ī egōnibꝰ dētēoꝝ a peste repiant̄ signa a p̄n.
So. Litr. ¶ Soluit̄ sic dicēdo. Egō istoꝝ ē leuis. i. (dicta.
liq̄da. Et est talis q̄ñq3 p indigestionē: q̄ñq3 per li-
quefactionē: q̄ñq3 per humorum cōmixtionem.
Egestio istoꝝ est feda. i. aspectu icōsueta. vel est fe-
tida pp malitiā putredis. fetor em̄ sig̃t putredinem
vt dicit̄ a Gal. primo p̄nosticoꝝ cōmen. vlti. ⁊ a
prin. scd̄a fen quarti cap. de indicȷ̄s sanici.
Egō istoꝝ est nō nālis. s. in colore ⁊ in substantia.
Egō istoꝝ q̄ñz ē ml'ica. i. fecalis grossa: quā fortas-
se antecessit subtilis: ⁊ q̄ñq3 icipit grossa nullo alio
Egō istoꝝ fꝫ pl'z eiꝰ ē spumosa: pp (fluxu p̄cedēte.
ebulitionē: vapores em̄ grossi gn̄ati a cal'itate reclu
si in sup̄ficie alicuiꝰ humiditatis viscose eleuant eā
in cupum ⁊ faciunt ampulas ⁊ multitudo ampula-
rum paruarū proximarum est spuma.
Egō istoꝝ est fetida p̄pter calorem putredinalem.
Egō istoꝝ hꝫ ī se aliq̄d de gn̄e eiꝰ q̄d liq̄fit. nā aliq̄d
pīguedis ab intra calefacte app̄et ī sup̄ficie egōnꝫ.
4. q̄stiūc. ¶ An egestio istorū sit aliter q̄3 dictum est.
An egestio istorum sit melācolica.
An egestio istorum sit fecalis grossa vel subtilis.
So. Litr. ¶ Soluit̄ prima ps dicēdo. Egestio istoꝝ ē leuis. i.
eq̄lis in malitia: que eq̄litas sig̃t dñiuz caloris p̄ter
nām. Uñ hec eq̄litas vituperat̄ a Gal. scd̄o p̄nosti
coꝝ cōmē. 22. ⁊ a pri. scd̄a fen primi cap. de egōne.
So. Litr. ¶ Soluit̄ scd̄a ps dd̄o. egō istoꝝ p̄t eē ml'ica dupr:
Uel est melica per fluxū alicuius humoris ml'ici g
hūor ml'icꝰ forte preerat ante pestilentiam.
Uel est ml'ica. q2 pp malitiam febris humores sunt
cōuersi ad naturā humoris melancolici.
So. Litr. ¶ Soluit̄ tertia pars dicēdo. Egestio istoꝝ ē ml'ica
i. fecalis grossa quā fortasse antecessit subtilis viru
lēta. nam possibile est p euacuationem partiū subti-
liū illud q̄d remanet magis ingrossari ⁊ fieri fecem

melancolicam grossam. Et fortasse incipit grossa:
nullo alio fluxu p̄cedente: facta talis solum per reso
lutionem partiū subtiliuz factā a caliditate febrili.
¶ An detenti a feb. pestilē. sudant sudore frigido. 5. q̄stiūc.
¶ Soluit̄ sic dicēdo. Detenti a feb. pestilē. aliq̄ñ su So. Litr.
dant sudore frigido. i. sincopali: qui accidit eis: q̄ñ
iam resoluitur virtus eorum.
¶ Cur detenti a feb. pestilē. plus euomunt colerā 6. q̄stiūcu.
¶ Soluit̄ dicēdo sic. Isti plꝰ vomūt co (q̄3 ml'iaz. So. Ultr.
lerā. q2 hūor colericꝰ mordatior plus excitat stoma
chum vt euomat eū. Item q2 ipsa est leuior facilꝰ
educitur sursum per vomitum q̄3 ml'ia. (col'icā.
¶ Cur euomūt col'az. s. ml'icaz post colerā. i. ml'iā 7. q̄stiun.
¶ Soluit̄ dicēdo sic. Isti euomunt p2io ml'iaz col'i So. Litr.
cā: postea ml'iaz q̄ appellat̄ colerica nigra. q2 ml'ia
colerica magis stimulat virtutē expulsiuaz q̄3 ml'ia
nālis: aut q̄3 ml'ia p adustionē ml'ie nālis gēite. Itē
q2 iste ml'ie sunt grossiores: nō ita facil'r sūt educibi
¶ An. In detentis a feb. pestilen. sit fluxus (les. 8. q̄stiūcu.
omnium humorum.
¶ Soluitur sic dicēdo. In detentis ab ista feb. pōt So. Litr.
esse fluxus ventris oīum humorum. q2 feb. pestilē.
sūt diuerse: ⁊ pn̄t fieri a diuersis hūoribꝰ: ita vt feb.
ista in duo sit colerica: in altero fl'atica: in altero
ml'ica. Pl'm tamē est sanguinea. cū pl'm de sangui-
ne reperiat̄ in corde.
Et aliq̄ñ in vno fiunt diuerse cōicata putredine ma
ligna pluribus humoribus.

Questio. 5. Utrū dicta circa q̄ntā ptē cap. de Qō. 5.
signis sumptis ab accidentibꝰ in feb. pestilen.
apparentibus sint sufficientia.
¶ Qō ista. 2. sub se ꝯprehēdit q̄stiūculas: qbꝰ solutꝫ
¶ Quid sit molificatio ⁊ torpor. (ip̄a erit soluta. 1. questiū.
¶ Soluit̄ sic dicendo. Molificatio ⁊ torpor. s. mē- So. Ultr.
broꝝ corp̄is est debilitas virtutis aialis: talis ⁊ tā
ta q̄ eger nō loquit̄: neq3 bene sentit: nec se pascere
scit: nec se erectū substinet. ⁊ vulgo dicit̄ q̄ mēbra
talium sunt vt manutergia madida molia.
¶ An detētis a feb. pestilē. adueniat sincopis ⁊ ca- 2. q̄stiūcu.
¶ Soluit̄ sic dicendo. Detētis a feb. (sus virtutꝫ. So. Litr.
pestil'. accidunt ista duo pp spūum corruptionez ⁊
eorum resolutionem.

Questio. 6. Utrū dcā circa. 6. ptē. c. de signis Qō. 6.
feb. pesti. sūptꝫ a qbusdā accñtibꝰ ptiū corpis
Qō ista duas sub se cōp̄hendit q̄ (sint sufficiētia.
stiunculas quibus solutis ip̄a erit soluta.
¶ An nausea ⁊ casus appetitꝰ sint vehemēs ī istis. 1. q̄stiūcu.
¶ Soluit̄ dicēdo sic. Nausea ⁊ casus appetitꝰ sit ve So. Litr.
hemēs ī istis. q2 isti debilitant̄ ī istis feb. plusq̄3 in
aliȷ̄s: pp corruptionē hūoꝝ ī ore stōi: ⁊ pp cōitatē ⁊
cōpassionē oris stōi ad cor ⁊ ad spūalia: ⁊ pp īfectio
nē malā cōicatā ori stōi ī attractiōe aeris corrupti.
¶ An detenti ab hac feb. sint solū cazetici: vel tym 2. q̄stiūcu.
¶ Soluit̄ dd̄o sic. Iste hñt dispōnē sil'ez (panitici. So. Litr.
cacesie. q̄ forte est ꝯclusio vapoꝝ grossoꝝ sub cute.
Uel forte in istis est inflatio vētris: ⁊ fiūt sicut tym
Hec oīa accidūt vaporibꝰ grossis ⁊ vē- (panitici.
tositatibꝰ sub syphac reclusis.

Questio. 7. Utrū dicta circa septimā ptē capl'i Qō. 7.
de signis feb. pestil'. sumptis a qbusdā nātis
in partibus corporis sint sufficientia.
¶ Qō ista duas sub se cōp̄hēdit q̄stiū. qbꝰ solutꝫ ip̄a
¶ An sb h̄ gn̄e signoꝝ ꝯtineāt̄ alia sigª (erit solta 1. q̄stiūcu.
¶ Soluit̄ dicēdo sic. sub hoc genere signoꝝ intelli- So. Ultr.
gunt̄ q̄dā macule cutis nigre. aut virides. aut vio-
lacee vel sub rubee. sil'es illis que cōtingunt cuti ex
morsibus pulicū q̄ vulgariter solent dici plane.
¶ An iste

2. q̃stiunc. ¶ An iste macule sic appentes sint signa mortis vł
So. Ultr. ¶ Soluit̃ d̃o sic. Iste macule sunt d̃ ri(...) salutis.
gnis malis ⁊ mortalib⁹: p̃cipue ille q̃ sunt nigre vł
violacee vł virides. Rõ est q̃m iste atestant̃ sup̃ ma
gna h̃uoꝝ corruptiõe nõ emẽdabili.

Qõ. 8. Questio. 8. Utrꝫ d̃cã circa octauã p̃tẽ capli de signis feb. pesti. cõiter ꝯtingẽtib⁹ sint sufficiẽ.
¶ Qõ ista. 2. h̃ se ꝯp̃ndit q̃sti. qb⁹ soltꝫ ip̃a erit solta
1. questiũ. ¶ An detenti a feb. pestilẽtiali incurrãt spasmum
de replõne aut de inanitione.
So. Citr. ¶ Soluit̃ d̃o sic. Detẽti a febre pesti. ĩcurrũt spas
mũ de replõne ex grossis vẽtositatib⁹ ĩclusis. quã
uis fortasse possint ĩcurrere spasmũ de inanitiõe: sꝫ
raro: ⁊ solũ q̃n calitas huius feb. esset tanta q̃ ĩ bre
ui spatio in quo hec febris durat perduceret ad ex
siccationem neruorum ⁊ musculorum.
2. q̃stiũcu. ¶ An detenti a feb. pesti. ĩcurrãt oẽm spasmi spẽz:
So. Ultr. ¶ Soluit̃ d̃o sic. Detẽti a feb. pesti. deueniũt q̃nqꝫ
ad ipasmũ ⁊ alcuzez. i. tetanũ nõ ꝓportionatũ ad
mãm ꝓpter p̃uctionẽ ⁊ mordicationẽ neruoꝝ vñ se
ꝯ̃hunt vel retrahunt̃ versus suum ortum.
Uel incurrũt spasmũ de inanitiõe pp̃ desiccationẽ
neruoꝝ factam a calore febrili.
Uel incurrũt spasmũ de replõne ex p̃mutatiõe mãe
ad mẽbra neruosa replẽtis ea: quare ꝯ̃hunt.

Qõ. 9. Questio. 9. Utꝫ dicta circa nonã p̃tẽ capli. de signis feb. pesti. raro ꝯtingẽtib⁹ sint sufficiẽtia
¶ Qõ ista. 3. h̃ se ꝯp̃ndit q̃sti. qb⁹ soltꝫ ip̃a erit solta
1. q̃stiũcu. ¶ Quot sunt diuersitates contingentes in feb. pe
stilentiali ex parte caloris.
So. Citr. ¶ Soluit̃ sic. Febris pesti. triplex est ex p̃te caloris.
Quãdoqꝫ enim est pauce calitatis exterius: ⁊ mul
te caliditatis interius: hãc tetigit Prin. in p̃ria p̃te
capli dũ dixit. hec feb. est quieta exterius ebuliens
⁊ conturbans interius.
Quãdoqꝫ est fortis caliditatis intus ⁊ extra. hãc te
tigit Prin. in octaua p̃te cap. dũ dixit. Et hec feb.
incipit cum accidentibus predictis cum fortitudine
sua vt expositum est.
Quãdoqꝫ est tepide calitatis vtplĩm in exteriorib⁹
q̃uis q̃nqꝫ etiã in interiorib⁹. hãc tetigit Prin. in
nona p̃te cap. dũ dixit. Et q̃nqꝫ est de his febribus
in qua non percipit eger nec tãgens propinqu⁹ mul
titudinem caloris.
¶ Alia q̃ vident̃ huic p̃te attinentia sunt colecta in
geminata huius p̃tis expositione.
2. q̃stiũcu. ¶ Q̃ño febris pestilen. velociter interficit pulsu et
vrina non alteratis in ea.
So. Ultr. ¶ Soluit̃ p̃io a q̃busdã sic. Aer pestilẽtialis gñans
hãc feb. põt esse sub tepido calore vehemẽter vene
nosus: ⁊ cor illius q̃ recipit ip̃m eẽ valde disposituꝫ
ad recipiẽdũ infectionẽ ei⁹: quo dato aer ille sua ve
nenositate ĩterimit corpusqꝫ mãifestet̃ calor febrił.
in exteriorib⁹ aut ĩ plsib⁹ aut ĩ tinctura vrinarum.
Addit̃ ab istis q̃ aer ille sua venenositate recept⁹ in
corde põt aliquẽ occidere nulla febre ĩducta. ⁊ h̃ q̃t
tuor exemplis declaratur ab eis de quibus patebit
in duplicata huius partis expositione.
So. Citr. Gbadei. ¶ Soluit̃ sc̃do ab alijs d̃ntib⁹. Cã q̃siti est q̃r feb. pe
stilẽtialis ĩterficit pp̃ nocumẽtũ q̃d facit virtuti vi
tali. Nõ digestio fit p̃ virtutẽ naturalẽ: sꝫ possibile
est virtutẽ naturalẽ facere operationẽ suam virtute
vitali ad destructionẽ tendente: vt colligit̃ a Prin:
primo cano. cap. de virtute vitali.
3. q̃stiun. ¶ Cur hesitãt medici de eẽ ei⁹ febris vel effectus.
So. Citr. ¶ Soluitur sic a q̃busdã. Medici hesitãt in eẽ hui⁹
quattuor hesitationibus.
Pria medici hesitãt ĩ eẽ ei⁹. s. egri: an hẽat fe. an ñ.
Sc̃da medici hesitãt ĩ eẽ ei⁹. s. feb. vꝫ. q̃ feb. est ista.
Tertia medici hesitãt in esse eius. s. effectus. vꝫ. q̃r
est q̃ pulsus ⁊ vrina nõ alterant̃ magna alteratione
cum tanta egritudinis malitia.
Quarta medici hesitãt in esse ei⁹. s. cãe mortis isti⁹
festine quam ipsi minime preuiderunt.

Questio. 10. Utrũ dicta circa decimã p̃tẽ ca. de signis feb. pestilẽ. raro cõtingentibus sint sufficientia. Qõ. 10.
¶ Questio ista duas sub se cõprehẽdit q̃stiũcu. qb⁹
solutis ipsa erit soluta.
¶ An sc̃dm notatum seu ꝓnosticum sit vniuersa 1. questiũ.
liter verum.
¶ Soluit̃ dicendo sic. Pestilentes quoꝝ anhelitus Sol. Citr.
sunt multũ fetentes. s̃m plurimuꝫ moriunt̃. siue fue
rint ex habentib⁹ feb. pestilẽ. siue fortitudineꝫ inci
pientẽ: siue fuerint ex primis qui hñt eã cũ fortitudi
ne incipientẽ. Rõ est q̃r putredo significata p̃ fortẽ
suorũ anhelituũ fetorẽ est cõpleta ⁊ cõfirmata ĩ cor
de ⁊ partibus spũalibus seu pectoralibus.
¶ An hoc notatũ seu ꝓnosticũ sit semp̃ verum. 2. q̃stiũcu.
¶ Soluit̃ dicẽdo sic. Hoc notatũ habet veritateꝫ si Sol. Cit.
fetor anhelit⁹ ꝓueniat ex putredine hũiditatũ cor
dis. nõ autẽ ex alia causa: vtputa ex dente putrido:
aut ex hũiditatib⁹ in pulmone putrentib⁹: ⁊ ab alijs
silib⁹ causis. Qd̃ tñ nõ erit facile distinguere.

¶ Epilogus capli quinti.

¶ Pro epilogo huius cap. 5. de signis feb. pestił.
coligenda sunt aliqua ad hoc propositum.
¶ Queritur q̃ sunt illa que ab expositoribus aut
summistis sunt ad h̃ ꝓpositũ collecta.
Aitramõ. dixerunt breuiter.
Cũ apparebũt ĩter hoĩes ⁊ aĩalia tales egritu Signum
dines ⁊ multiplicabunt̃ certificari poterit ex pau feb. pestił.
cis signis q̃ illa feb. ẽ pestilẽtiał.
¶ In feb. pestił. nõ subito ĩterficiẽtib⁹ cõitant̃ bu Cõitantia
bones vtplurimũ: ⁊ alia ap̃ata que accidũt in diuer feb. pestił.
sis partibus corporis. s̃m q̃ humores trãsmittunt̃
ad diuersas corporis partes. vnde cor specialiter
in his febribus patitur.
Uerum si in cerebro sint humores superflui q̃ tran
smittuntur retro aures faciunt illic ap̃ata.
Et si in epate sint humores superflui qui transmit
tuntur ad inguina fiunt ibi ap̃ata.
Et si in corde sint humores superflui qui transmit
tuntur ad subassellas fiunt ibi ap̃ata. (remota.
Et silr; accidit si transmittant̃ ad alia mẽbra satis
Tunc illis sic dispersis causantur erisipile carbũcu
li bubones ⁊ alia.
Diuersa apostematuꝫ genera: que apostemata quã
to a corde ⁊ emũctorio sunt remotiora tanto min⁹
periculum sunt portendentia.
¶ Deterius q̃d est in feb. pestilentiali est q̃ post ap Maluꝫ in
paritionem signorum digestionis ⁊ crisis ipsa feb. feb. pestił.
multotiens in ipsa crisi subito interficit cuius op
positum accidit in alijs non pestilentialibus vt col
ligit̃ a Gal. in cõmen. 13. 2e. dicente. Omnis crisis
plus attinet sanitati q̃ꝫ morti nisi egritudo fuerit pe
stilentialis ⁊c. Causa huius assignatur a Gul. con
cine meo q̃r putredo veniẽs ab aere putrefacto ⁊ di
sposito inducta a causis occultis que non sciuntur
ita est confirmata ⁊ coartata in radice cordis ⁊ spi
ritualium q̃ nullo modo possunt a natura ⁊ virtu
te cum suis ĩstrumentis ⁊ medicinis remoueri quã
uis in materia humorali putrefacta compleat ⁊ p̃fi
ciat digestionẽ.
Infert̃ ab isto. pp̃ h̃ neceẽ medico sapiẽti vt ꝯtiuet
a p̃ncipio ĩster violẽter cũ ꝯfortatõe cordꝫ ⁊ spũaliũ

cũ rebus ꝯfortãtib⁹ coꝛ: ⁊ cũ euonibus vtib⁹ ⁊ pti-
cularib⁹ ⁊ cũ nutrimento virtutis cõfortatiuo.
Cur multi moriunt. ¶ Cause cadentes ⁊ multiplicantes mortem tem-
pore epidimie sunt sex.
Prima desperatio infirmoꝛum: quia desperant de
salute eorũ dicentes ꝙ hoc erat vindicta ⁊ ira dei.
Secunda confidentia quam multi habuerunt d̃ ab
solutione eis cõcessa a pena ⁊ culpa. ꝓpter ꝙ mul-
ti eligebant potius mori q̃ꝫ viuere.
Tertia carentia seruitoꝛum: q2 tales carebant serui
toꝛib⁹ ⁊ seruitijs: q2 vnus volebat alteri vicinari ꝓ-
pter contagionem moꝛbi.
Quarta imaginatio quã habebant isti de toxicis ⁊
pulueribus dicẽtes ꝙ postquã erant toxicati ãpli⁹
cibari non poterant.
Quinta oꝛdinatio mala regiminis: quia multi plus
solito comedebant: alij comedebant cibũ hoꝛa non
conuenienti in quibus natura magis grauabatur.
Alij vtebantur coitu superfluo ⁊ lassatiuo qui coit⁹
superfluus erat eis venenum.
Sexta medicinarum assumptio. Multi enim credẽ
tes bene facere volentes se preseruare a peste accepe
runt medicinas laxatiuas quibus poꝛi dilatabant
⁊ vie eoꝝ aperiebanꝫ ⁊ humiditates in coꝛpe moue
bant: quare ab epidimia infecti moꝛiebantur.

Q̃ŏ. ca. 6. ¶ Questiones sexti cap. De cura feb. pestilen. sunt
sex corñdentes sex partibus in cap. assignatis.

Q̃ꝫ prima Q Uestio pⁱa: Utrũ dcã circa primã ptẽ capi. d̃
cura patientiũ febꝛẽ pestilentialẽ per cibos. et
de rectificatiõe appetitus eoꝝ sint sufficiẽtia.
Q̃ŏ ista. 5. sb se ꝯpndit q̃stiũ. qb⁹ solutꝫ ipa erit solta
1. q̃stiũcu. ¶ An cibi pestilẽtiatoꝝ debeãt esse acetosi.
Sol. Ult. ¶ Soluit a qbusdã dicẽdo sic. Plures ex medicis
timẽt daꝛ pestilẽtiatꝫ cibos acetosos pp duas cãs.
Una est q2 tales febꝛicitãtes tussiũt. ⁊ cibi acetosi
faciũt eos magis tussire. Altera est q2 isti sepi⁹ pa-
tiunt magnam difficultatẽ in anhelitu: que per ace
tosa solet agrauari.
Instãtia. Instat ꝯ istos ab alijs sic dñtib⁹. Propter p̃dcãs
cãs in pestilẽtiatis nõ d̃bẽt penitus dimitti acetosa
cũ tussis ⁊ difficultas anhelitus sint accñã malitie
febꝛis ⁊ materie eius quã nã cum tussi nittit excute
re. Et sit necciũm plus intẽdere moꝛbo ⁊ mãe ei⁹ ve
luti plus suspectis q̃ꝫ accñtibus ab eis oꝛiẽtib⁹.
Additio. Addit ab istis: nisi difficltas ⁊ oppssio i anhelitu fue
rit tãta ꝙ timeat moꝛs ⁊ suffocatio. In quo cãu ac
cidẽs supat cãꝫ. ⁊ tũc p prius oꝫ ei attẽdere q̃ꝫ alijs
2. questiũ. ¶ Cur cibi pestilentiatoꝝ debẽt eẽ pauce q̃ꝫtitatꝫ.
Sol. Ult. ¶ Soluit dd̃o sic. Cibi pestilẽtiatoꝝ d̃bẽt eẽ pauce
q̃ꝫtitatis pp illa duo q̃ inuit Prin. i tex. seq̃nti ibi.
Cibi nãqꝫ eoꝝ sunt iteꝝ mali ⁊c.
Si ergo de istis cibis multũ darent pestilẽtiatis du
pliciter nocerẽt eis. pⁱo sua multitudie. in q̃ꝫtũ. s.
sit additio in eoꝝ q̃ꝫtitatẽ plusq̃ꝫ natura exigat ⁊ di
gerere possit. scd̃o q2 iterum sunt mali ⁊ nocẽtes pe
ctoꝛi ⁊ neruis ⁊ cerebꝛo.
3. q̃stiunc. ¶ Q̃ũo cibi pestilẽtiatoꝝ st mali vl' quodãmõ mali
So. Litr. ¶ Soluit. 1. sic dicẽdo. Cibi eoꝝ. i. cibi q tũc repiũ
tur st mali. i. st infecti ẽt a coꝛruptõe aeris: q2 nocet
eoꝝ multitudo. i. nocet eoꝝ multa quãtitas inquã-
tũ sit additio s. in materia mala. ⁊ ideo detur paruꝫ
de eis. Et nocent inq̃ꝫtuꝫ sunt mali. i. male q̃litatꝫ:
q2 coꝛrupti ab aere. ideo dentur acetosi.
So. Litr. ¶ Soluit scd̃o sic dd̃o. Prin. p hec verba ꝓbat ꝙ
istis debẽt dari cibaria acetosa ⁊ in pauca q̃ꝫtitate:
q2 si nõ darent ista: tunc darentur illa quibus vte-
bantur tẽpoꝛe sanitatis. vꝫ. in multa quantitate. et
non acetosa sed pinguia ⁊ sm cõmunem hominum
ꝯsuetudinẽ ꝯdita: sed mãifestũ est ꝙ dare cibaria in
multa q̃ꝫtitate est malũ. q2 q̃ꝫtitas illoꝝ addit i mã
⁊ dare illa in qualitate cõsueta est malũ. q2 talia ci-
baria sunt mala in qualitate. q2 p suã qualitatẽ non
rectificãt malitiã. ergo opꝫ ꝙ cibaria istoꝝ sint pau
ce q̃ꝫtitatis: ⁊ ꝙ sint acetosa.
¶ Q̃ũo in pestilentiatis cadit apetitus. 4. q̃stiun.
¶ Soluit pⁱo dd̃o sic. Cã casus apetit⁹ in pestilẽtia Sol. Lit.
tis est q2 spũs coꝛdis istoꝝ sunt ĩfecti. ⁊ cõtinue infi
ciunt ab aere. ⁊ iõ egent quasi cõtinua restauratiõe
vel renouatione. ⁊ coꝛdis confoꝛtatione.
Hoc ãt fit p cibaria ꝯ̃ria istis. s. frida acetosa. vapo
res. n. laudabiles a cibo eleuati q cito trãseũt rectifi
cãt spũs miscẽdo se cũ eis: ⁊ mãliter augent eos.
¶ Soluit scd̃o dd̃o sic. Ut in pl'ib⁹ febꝛes pestilẽtie So. Ult.
tollũt apetitũ: ⁊ inducũt nauseã. ⁊ subuersionẽ stõi
⁊ ẽt vomitũ. ⁊ hoc pp ꝯpassionẽ oꝛis stõi ad coꝛ.
¶ Quid sit restaurare pestilentiatos supꝛa cibum. 5. q̃stiũcu.
¶ Soluit pⁱo dd̃o sic. Restaurare eos sup cibũ est So. Ult.
frequẽter eos cibare: ⁊ illis dare paꝝ ꝓ vice: vt vir
tus debilis possit cibum in multis vicibus datum
digerere qd̃ facere nõ possit in vna vice.
Siue ergo i eis sit ꝓstratio ṽtutis apetitiue siue nõ
Laudatur cibatio. dando sepe paꝝ ꝓ vice.
¶ Soluit scd̃o dd̃o sic. Necesse est restaurare pesti- Sol. citr.
lẽtiatos sup cibũ vt. s. qd̃ deficit de cibo supleatur
per electuaria coꝛdialia.

Q Uestio scd̃a. Utruꝫ dcã circa scd̃am ptẽ cap. Q̃ŏ scd̃a.
De infrigidatione domus pestilentiatoꝛuꝫ sint
sufficentia.
¶ Q̃ŏ ista. 4. sub se cõpꝛẽdit q̃stiũculas quibus solu
tis ipsa erit soluta.
¶ Q̃ũo infrigidantur camere patientium febꝛem 1. q̃stiũcu.
pestilentialem.
¶ Dr̃ a Zoar. Sint poꝛte. ⁊ fenestre eius aperte a se- R. Zoar.
ptemtrione nisi ab ea pte fuerit epidimia.
Dr̃ ab eodẽ. Domus paleatice. i. hñtes solaria sunt
melioꝛes in hoc casu q̃ꝫ terranee.
¶ Q̃ũo infrigidãde sunt camere febꝛicitantiũ feb. 2. questiũ.
pestilentiali: cũ vulgus pꝛaticat oppositũ in hac re
gione. nisi tẽpus fuerit vehemẽter calidũ die noctu
q̃ꝫ faciens bonum ignẽ in camera infirmi.
¶ Soluit dd̃o sic. Pꝛo astãtibus melius est cõtinue Sol. Ult.
tenere bonum ignem in camera.
Et hoc frequẽter faciũt astantes vt se preseruẽt plus
q̃ꝫ ꝓ salute suoꝛum infirmoꝝ.
¶ Q̃ũo infrigidãde sunt camere pestilẽtiatoꝝ cuꝫ 3. q̃stiunc.
tales infecti abũdãt in fumis ⁊ vapoꝛibus pessimis:
quos intra recluderet frigiditas domus: ⁊ pꝛohibe-
ret ipsos resolui.
¶ Soluit dd̃o sic. Si camera egri iam sit multũ in So. Ultr.
fecta expedit vt semel i ea fiat ignis bon⁹ clar⁹ ad
purificationẽ aeris putridi. postea ĩfrideŧ subito ca
mera ⁊ ꝓhibeat nouus igressus aeris putridi.
¶ Q̃ũo ĩfridãde st camere pestilẽtiatoꝝ ad purifi- 4. q̃stiun.
cationẽ eaꝝ cũ ignꝫ seren⁹ m'lto meli⁹ purificat aerẽ
q iaꝫ ĩfect⁹ est vapoꝛib⁹ putridis q̃ꝫ qd̃cũqꝫ alid̃. ni
hil. n. purificãti⁹ igne sereno pp mariaꝫ ⁊ festinãtis
simã ei⁹ actiuitatẽ tã calefaciẽdo q̃ꝫ d̃siccãdo. frig⁹
do ñ d̃purat aerẽ a vapoꝛib⁹ putridꝫ: sꝫ eos ĩspissat.
¶ Soluit dd̃o sic. Fieri põt vt domus aut camere So. Ultr.
detentoꝝ hac febꝛe nõ sint ĩfecte dũ subintrãt eas:
vel q2 fuerint p̃custodite ne coꝛrũperent ab aere ĩfe
cto. vel q2 statim qñ incipit febꝛis ĩfirmi trãsferunt
ad aerẽ sanũ. nã pestis interdũ viget in vno loco vil
le aut ciuitatis ⁊ nõ in alio. ⁊ qñqꝫ in villa ⁊ non in
suburbijs. ⁊ tũc nõ est opus vt loc⁹ p ignẽꝫ purifi-
cet. sed illico foꝛtiter infrigidandus est. vt aer ipsi⁹
sit medicina egris. ⁊ ineptetur ad recipiendam infe-
ctionem ab anhelitibus eius.
Questio

Q̄o.3. Questio.3. Utrū dcā circa tertiā ptē cap. d re-
ctificatiōe aeris pestilentiatoꝝ sint sufficiētia.
¶ Questio ista duas sub se ꝯprehendit questiūculas
quibus solutis ipsa erit soluta.
1. q̄stiūcu. ¶ Cur p̄n. pl'a noīauit cal'a ī rectificatiōe aerꝫ sano
Sol: Lit. ¶ Soluit͛ d'o sic. Pri. noīauit pl'es res ca (rum.
lidas ad iplēdas illas tres ītētōes ad rectificatiōez
aeris sanoꝝ seu ꝓ sanis: q2 aer sanoꝝ meli9 rectifi-
cat͛ ꝑ calida q̄ȝ ꝑ frida. fortasse q2 odor coꝝ ad inte-
ri9 stat i aere. Et si narrant͛ aliq̄ frigida hoc est vt
designet͛ frida non esse a calidis expolianda.
2. q̄stiūcu. ¶ Prin. An in rectificatōe aeris pestilētiatoꝝ sint
ꝯmiscenda calida frigidis in tex. noīatis.
Rñ. Litr. ¶ Soluit͛ d'o sic. In suffumigatiōib9 fiēdis cū fri
gidis in l'ra noīatis ꝯmiscenda sunt aliq̄ cal'a vt iu-
uent ad penetratione & expāsionē illoꝝ frigidoꝝ:
Et aliquādo calida ꝯmiscent͛ fridis ꝓꝑ varietatem
dispōnum in patientibus ꝯsiderandarum.

Q̄o. 4. Questio. 4. Utrū dcā circa q̄rtā ptē capl'i de
exsiccatiōe in pestilētiatis necīa sint sufficiē.
¶ Questio ista. 5. sub se cōprehendit q̄stiun. quibus
sulutis ipsa erit soluta.
1. questiū. ¶ Quid intelligit Prin. per exsiccationē ī pestilen
tiatis: qū dixit illā esse summā curatiōis eorum.
Sol. Litr. ¶ Soluit͛ d'o sic. Per exsiccationē in p̄nti pte itel-
lexit p̄n. eūonē minoratiuā siue sit mioratio mãeꝝ
que nō sunt dicēde cā ꝯiūcta vl' añs: sꝫ sunt mãe cō
plicate siue ꝯiūcte cū febre: sic̄ accepit ī cap. d cura
putridaꝝ ī gñali ibi. Cū admistraueris can. p̄dcōs
&c. ſm semitā mioratiōis & exsiccatiōis: siue ille ma
terie sint cā ꝯiūcta vel añs febris sicut accepit ī cap.
de cura variolaꝝ dū dixit. Flotomet͛ q̄ȝtitate que
exsiccet. i. minoret de mã. & ista minoratio d'r absci
siua cause. s. ꝯcialis. & sic Prin. p̄cepit facere ī cura
febris pestilē. hāc exsiccationē. i. eūonē mioratiuaȝ
que accipiat de cā ꝯiuncta facieti febrē & d accñti.
2. questiū. ¶ Cur exsiccatio necīa in febre pesti. sit fienda cum
flōmia & solutione ventris
Sol. Litr. ¶ Soluit͛ d'o sic. In cura febriū pestilē. fiēda ē q̄nꝫ
flōmia. aliq̄n sol'o vētris ꝓꝑ d'rsitatē illaꝝ in hūori
b9 putriētib9: & in locis putredis, vā ī aliquo ē cole
rica in aliquo fl'atica in alio ml'ica & in aliquo san-
guiea & aliq̄n putrefiūt hūiditates circa cor: & ista
est vera feb. pesti. & aliq̄n putrescūt hūores circa ali
quas venas. ideo aliquādo fienda est flōmia. & ali-
quādo dāda est farmatia ſm ꝙ conuenit.
3. q̄stiūcu. ¶ Cur in cura feb. pesti. incipiendū est ab eūone.
So. Litr: ¶ Soluit͛ d'o sic. Quia mã h9 febris ē putrida ma
ligna putredie: vñ pl9 timemus de corruptōe ei9 q̄ȝ
speram9 de ei9 digōne. & hoc ꝓꝑ grossitiē aeris pre
sentꝫ corrupti & aptitudis mãe, iō icipim9 ab eūone.
Additur ab istis. Si in morbis furiosis ante dige-
stionē fienda est euacuatio. multomagis mã faciens
febrem pestilētialē eūanda est añ digōnē cū ipa pos
sit dici fictiosior oī materia furiosa.
Cur in feb. pesti. nō incipimus ab alteratione.
4. q̄stiūc. ¶ Cur in febre pestilētiali nō fit eūo eradicatiua:
si mã illius est ita praua sicut materia furiosa.
So. Litr. ¶ Soluit͛ p2io sic dicēdo. In febre pestilē. nō est ma
gna distempantia in gradu caloris sicut in causone
& sīb'ibus: sed in istis adest p̄ntia materie male q̄ po-
tius indicat eūonem q̄ȝ alterationem.
Sol. Lit. ¶ Soluit͛ d'o sic. In febre pestilentiali nō est īcipiē
dum ab eūone eradicatiua: sic̄ in materia furiosa
ꝓpter casum virtutis: q2 hec feb. pestilentialis inci
pit a malignitate spirituum.
Uerum vbi cū febre pesti. esset magna alteratio vel
infl'atio vt cū esset feb. ethica. & multi acuti caloris:
tunc esset infrigidandum audacter.

¶ An in cura feb. pesti. sit error facere flōmiam. 5. q̄stiunc.
¶ Soluit͛ d'o sic. Facere flōmiaȝ in feb. pestilentia So. Litr.
li in qua nō cōpetit flōmia est magnus error. & ma-
ior q̄ȝ suum simile in alijs.
¶ An aūt sit fienda flōmia vel nō in cura feb. pestilē.
¶ An fienda sit eūo cū farmacijs vel nō. ample dcm̄
est in duplici huius ptis expōne. precipue ſm vltra.
qui ꝓ sol'one vniuscuiusq3 dubitatōis premisse adu
cunt q̄nq3 opiniones abinuicem differentes.

Questio q̄nta. Utrū dcā circa q̄ntā ptē cap. De Q̄o.5.
medicis alteratis pestilētiatoꝝ sint sufficiētia.
¶ Q̄o iª. 5. sb se ꝯp̄ndit q̄stiū. qb9 solꝫ ipa erit sol'ta
¶ Quid dari possꝫ ī feb. pestilētialib9 loco aq̄ fride 1. questiū.
¶ Soluit͛ d'o sic. Loco aq̄ frigide posset dari tātū So. Ultr:
aq̄ lactuce: vel portulace: vel endiuie q̄ citi9 penetrat
vt si eger appetat: nō notet͛ medicus ꝙ hūc occide-
rit ex exhibitione aq̄ frigide: q̄ in multis locis ē dif
famata: tā a vulgarib9 q̄ȝ a literatis.
Licet in hoc casu ipsa sit laudata a Rasis in locis
circa litteram citatis.
¶ Cur p̄n. in cura feb. pestilē. nō fecit mentionē d 2. q̄stiūcu.
medicinis eūatiuis: sicut fecit mentionē de alterati
uis: ꝑ os assumendis: vt de trociscis & alijs.
¶ Soluit͛ d'o sic ꝙ farmaca mãs eūantia dcā sunt So. Litr.
supra: & eadē sunt q̄ euacuant mãs febrium pestilen
tialium. & non pestilentialium.
¶ Addit͛ ab alijs. In cura febriuꝫ pestilētialiū debe
m9 q̄ȝtū possum9 vti medicis solutis b̄ndictis eūan-
tibus humorem quē opꝫ euacuare: & debem9 dimit-
tere illas q̄ inimicant͛ cordi. & mēbris nobilibus.
¶ Q̄ūo frigida & stiptica cōueniūt ī cura feb. pesti. 3. q̄stiun.
¶ Soluit͛ d'o sic. Lꝫ frigida. & sicca. & acetosa ma- So. Litr.
xime cōueniāt ī febre pestilētiali: vt pestilētialis est
& vt feb. putrida maligna putredie. q2 ꝓhibēt putre
dinē. & opponūt͛ suis causis: cū fiat ex cal'o & hūido
Tñ dꝫ attēdi d'rsitas in his ſꝫ d'rsitatēꝫ in multitu
dine caloris. & paucitate. Si enim feb. pestilentialis
fuerit sanguinea vel colerica: tūc cōueniunt magis
frigida: sicut trocisci d cāfora. rob de ribes. d agre
sta de granatis. d acetositate citri. limōis aqua ace
tosa. & similis. Magis tamē sicca in febre sanguinea
q̄ȝ in colerica. & in his ꝓprie cōpetit potus aque fri
gide. Si aūt febris pestilētialis fuerit flegmatica vl'
ml'ica tūc supradictis medicis fridis opꝫ admiscere
calidas: sicut spēs dyamusci: & dyamuscū ipsuꝫ: & si
cut sirup9 de buglosa maxime in feb. ml'ica. & mel ro
satū & oximel simplex. & aque melis in fl'atica. Hoc
ꝯfirmāt isti auctre Haly ī tegni dūtis. Et post Gal'.
& Dyas. inuente sunt herbe vltimi iuuamēti. & valo
ris velocis. sicut valor cāfore ī egritudib9 pestilētia
libus calidis: & muschus in pestilētialibus frigidis.
¶ An in cura feb. pestilentialis competat tyriaca. 4. q̄stiun:
¶ Soluit͛ d'o sic. Ubi feb. pestilentialis apparens So. Litr.
lenta. & caloris multū remisse. & venenose putredis
tūc concedi potest aliqd de tyriacha. Et hoc appro-
bant ex Galeno queꝫ credunt hoc voluisse in libro
de comoditatibus tyriace.
¶ Quid aūt de hoc d'ōm sit. & ſm vltra. & Citra. vi
debit͛ in duplicata huius partis expōne.
¶ Que est medicina cōis iuuamēti ad preseruandū 5. q̄stiun.
aut curandum.
¶ Soluit͛ sic d'o. ℞. aque ros. lib. mediā vini subti So. Litr:
lis odorifer. ℥. ij. boliar. ʒ. ij. misce hec pōt admini
strari sola in q̄ȝtitate duaꝝ vl' triū vnciaꝝ & pōt cū
siru. ꝯmisceri ī maiori aut miori q̄ȝtitate ſm ꝙ v'r.
Et potest aliquid de hac pluribus vicib9 in die ꝯmi
sceri & dari. Uel dixit cōpositor huius. detur d eo
in mane cum sirupo suo: aut detur in nocte & meri-
die: & diebus quibus videtur.

Et si timet̃ stipticitas sucurrat̃ in lenitiõe ⁊ minorã do dationẽ ⁊ addẽdo multũ siru. citri vel arantiorũ ⁊ agreste ⁊ vini granatorum.

Q̃õ.6. Q Uestio. 6. Utrũ dcã circa sextã ptẽ cap. de re uocatiõe calorꝫ pestilẽ. ad exteriora sint suffi^a.
Q̃õ ista. 2. sub se ↄ̃pndit q̃sti. qbꝰ solũꝫ ipa erit solta.
1. q̃stiũcu. ¶ Q̃uõ i feb. pesti. cõtingũt ea q̃ in lr̃a dicta sũt.
So. Litr. ¶ Soluit̃ dñõ sic. Quia febris pesti. ẽ praua. iõ calor q̃nq̃ꝫ ocultat̃ interiꝰ: vñ tũc ĩfrigidant̃ extrema Et in tali feb. pp retentionẽ vaporꝝ tendũt ypocundria: Et q̃ꝛ illi euaporãt ad caput. iõ pp eorꝝ malitiã non fit somnus: sꝫ ꝓlongant̃ vigilie: ⁊ fit alienatio: Et pp incẽdiũ multũ eleuat̃ pectus. Et pp multitudine vaporꝝ exp̃mẽdorꝝ fit ml'ta eiꝰ ↄ̃strictio seu descensio.
2. questiũ. ¶ Quid oporteat facere ĩ hoc casu.
Sol. Lit. ¶ Soluit̃ dicẽdo sic. Opꝫ in hoc casu trahere caliditatẽ innatã extra. cũ fricatiõibus ⁊ euaporatõibꝰ extremorꝝ. Et opꝫ augmentare cal'm naturale cũ cordialibus cõuenientibus. Et vt addiderũt aliȷ̃ potius sumptis interius q̃ꝫ aplicatis exterius.

¶ Epilogus capl'i sexti:

¶ Pro epilogo huius sexti cap. de cura feb. pestilentialis: querit̃ q̃uõ ista sit curanda.

Ultramõ. U Ltramõ. dñt. Cura feb. pestilentie. est. 7. res.
Pria est flõmia si peccauerit sanguis vl' farmatia si alter hũorꝝ peccauerit. ⁊ vtraq̃ꝫ a p̃nci. ẽ fiẽda.
Scd̃a ẽ infridatio camere ⁊ rectificatio aeris ipsiꝰ.
Tertia est administratio medicinarũ ĩfridatiuarum ⁊ male putredinis repressiuarum.
Quarta est atractio caloris nãlis ad exteriora q̃ñ iã incipiũt extrema infrigidari ⁊ virtus deficere.
Quinta est suscitatio appetitus infirmi ⁊ ĩducere eũ ad sepe comedendum.
Sexta ẽ nutrire egrũ cibis acetosis pauce q̃ꝫtitatꝫ.
Septia ẽ correctio accñtiũ. Et breuiter iste ĩtẽtiões sunt sex partes illi capl'o assignate s̃m ordinem partium capituli cõem ⁊ solitum.

Pria res. ¶ Pria res de flõmia an fiẽda sit an ne: qualis ⁊ quanta ponit̃ ab eis narrãdo. v. dr̃sas opi: cc̃ flõiã. Sil'r aducunt̃ ab eis. v. opi. dr̃se de farmatia dãda vel non fienda ⁊ quanta ⁊ qualis.
Addit̃ ab istis. Si ĩ hac febre cõpetãt flõmia ⁊ farmatia q̃ flõmia est p̃ferẽda iuxta illud Auẽzoar. 26. theisir cap. 1. Et via huiꝰ curatiõis est illud qd̃ ĩfrigidat ⁊ exsiccat ⁊ apit ⁊ mõdificat: ⁊ qd̃ cũat d̃ malis hũoribꝰ. Sꝫ añ hec oĩa cõis eũo que est flõmia.
2. res. ¶ Scd̃a res ad infrigidationẽ camere ⁊ rectificationẽ aeris eius completur per ea que in scd̃a parte capituli de his loquente sunt aducta.
3. res. ¶ Tertia res ad administrationẽ medicinarꝝ infrigidatiuarꝝ ⁊ male putredinis rep̃ssiuarꝝ cõplet̃ dando diuersas medicinas: quarũꝫ aliqu̾e que facilius haberi vel confici possunt hic aducent̃: aliȷ̃s ad duplicem expositionem reseruatis.
¶ Ad cõfortãdũ mẽbra p̃ncipalia: p̃sertĩꝫ cor ⁊ ad reprimẽdã malitiã febris ↄ̃uenit dare egro de sex horis in sex horas procul a cibo. ʒ. ij. ℞. diarodon ab.
Elarium. tria anda. añ. q̃rtã mediã cõserue rosa. ℥. j. carniũ pomorum arangie vel granorum berberis. ʒ. x. misceantur ⁊ fiat conditum in piside qd̃ deauretur in superficie. ⁊ de eo dentur. ʒ. ij.
¶ Ad refrigeriũ cordis ⁊ rep̃ssiõeꝫ putredis ⁊ cõseruationeꝫ bonorꝝ humorꝝ pestilẽtiatis cõfert iste sirupus. ℞. siruporꝝ de ribes ⁊ de limonibꝰ. añ. ℥. ij. aq̃
Sirupus. acetose lib. ij. fiat siru. de quo dentur quolibet mane. ℥. v. in ieiunio.
¶ Epitia cordi aplicãdum mãe in ieiunio: qd̃ facies stare hora vna ⁊ tãto tp̃e ante serotinã comestionẽ.

℞. oium sandalorꝝ añ. ʒ. j. ß. cãphore. ʒ. ß. terrant̃ ⁊ puluis eorꝝ incorporet̃ cũ aquarꝝ rox. ⁊ endi. añ. lib ß. ⁊ in eis intingat̃ pãnus lineus vel sericus quatruplicatus q̃ remisse frigidus sup̃ regionẽ cordis apponat̃ vꝫ. in medio pectoris declinando modicum versus sinistrum. Epi. cordi.
¶ Epithima cõsil'r adhibeat̃ frõti ⁊ tymporibus: nisi q̃ loco aque endiuie accipiat̃ aqua nenufaris: maxime si eger fuerit insomnis vel sit cõtẽtus aqua roxata pura: sicut fuit Rasis. Epi. cerb.
¶ Et si vtriq̃ꝫ epithimati adderet̃. ℥. j. aceti fortis citius ⁊ magis infrigidaretur.
¶ Quarta res ad atrahẽdũ calorẽ nãlẽ ad exteriora q̃ñ extrema infrigidant̃. ⁊ virtꝰ icipit deficere cõplet̃ cũ his q̃ tãgunt̃ a p̃n. in lr̃a. Uerꝝ ab istis additur. In hoc casu nõ sufficit trahere calorẽ exterius sed opꝫ dare aliqd̃ nutriẽs p interiꝰ tempate calitatis: qd̃ calorẽ innatũ. ⁊ cor cõfortet: ⁊ spũs eius velociter augeat: sicut aquã caponis vitella ouorꝝ testiculos gallorꝝ. ⁊ vinũ subrubeũ. Et ꝓ hoc citatur Rasis in libro diuisionũ cap. de hac febre dicentis: Et ciba eos pullis assatis. ⁊ vitellis ouoruꝫ. ⁊ da in potu vinum album odoriferum cui sit admixtuꝫ q̃ntuplum eius aque dulcis. 4. res.
¶ Quinta res ad suscitationẽ apetitꝰ infirmi ↄ̃plet̃ p ea que dcã sunt a prin in pte illa. Et prius posita erant a Rasi. 10. almã. sic dicente. 5. res.
Hac preterea laborantes egritudine aliqd comedere sunt cogẽdi. pl'es. n. ex eis nil sumere volũt. Et regẽdi sunt ex oĩbus que in cap. de ethica dixímꝰ: excepto q̃ bal. nõ sunt ingressuri: nec aquã calidam nec lac recens in potu sunt sumpturi.
De h̃ dcõ mirãt̃ vltra. dñtes: cũ regim̃ ethice dẽat eẽ ml'tũ hũectatiuũ. ⁊ regim̃ feb. pesti. desiccatiuũ.
Ad qd̃ dñt. Cura ethicorꝝ. ⁊ pestilẽtiatorꝝ cõueniũt in hoc q̃ cibi debẽt esse euchimi. ⁊ facilis digõnis ⁊ velocis penetrationis.
¶ Sexta res ad nutriẽdos egros cibis acetosis. ⁊ pauce q̃ꝫtitatis cõplet̃ p ea q̃ circa illã ptẽ sunt declarata. ⁊ aducta. ⁊ per ista hic addita. 6. res.
¶ Panis eorꝝ sit de bona farina bñ fermẽtatꝰ. ĩ quo tp̃e sue cõfectiõis appositũ sit parꝝ de aceto. ⁊ comedat illũ cũ oleribꝰ bletarꝝ. qbꝰ apponat̃ aliqd d̃ aceto Panis.
¶ Potꝰ aptior pestilẽtiatis horis comedẽdi est aqua ordei vel aqua fõtis lipida bulita cũ modico aceti: vel vinũ aquosuꝫ albuꝫ debile viride vt agresta bñ lymphatũ. vel serum acetosum vel aqua pura. Potus.
¶ Si istis det̃ amigdalatũ vel ordeatũ fiãt acetosa cũ agresta pl'imaq̃ꝫ aque pmisceat̃ prius q̃ꝫ cũ ipsa distẽperes ea ⁊ añq̃ꝫ colles ea, q̃ꝛ si hãc ĩponas post colaturã tornabit statĩꝫ tã amigdolatũ q̃ꝫ ordeatũ. Ferculuꝫ.
¶ His ferculis nec aliȷ̃s cibis pmisceat̃ pl'm zuccari neq̃ꝫ aliud dulce vel vnctuosum sicut butirꝝ vel olꝫ aliqd̃ vel de pinguedimbus carnium vel piscium. Uitanda.
¶ Auenzoar. 26. teisir cap. primo precipit pestilentiatos abstinere a carnibus. ⁊ piscibus dicens. A carnibus vniuersis se abstineant ⁊ cap. quarto de epidimia aquatica dixit. Et abstineant ab omnibus generibus carnium. ⁊ vniuersaliter dico ab omnibus que nutriunt fortiter. ⁊ maxime si in ipsis fuerit caliditas ⁊ humiditas ⁊ de piscibus ait. Puto q̃ comestio piscis addit ad lesionem malarum aquaruꝫ. Carnes pisces vetiti.
¶ Medici autem liberaliores Auenzoar super viũ carnium concedunt his egris aquas pullorum factas acetosas cum vua acerba. ⁊ acedula multa vel cum forti aceto. Concedunt etiã extremitates vt alas ⁊ pedes hmõi pullorum.
¶ Sil'r sup̃ vsuꝫ pisciũ cõcedunt vendosias assas cũ agresta ⁊ excorticatas. cõcedunt etiã perkas. ⁊ pedes cancrorꝝ cum aceto forti coctos. ⁊ comestos.

¶ In

¶ In declinatõe aũt feb .pesti.q̃ est ad salutẽ nõ sũt egris ipsis negãde pdices iuuenes ⁊ alaude iuuenes ⁊ carnes edoꝝ ⁊ capriolorꝝ alitate pus cũ acetosis. Neqꝫ istis negãdi lr rougeti vl' pue solete vl' puuli

℃ Septia res ad correctionẽ accidentiuꝫ (lutij. completur attendendo ad accidentia.

¶ Pestilẽtiatis accidit parafrenesis pcedẽs ex fuli gib⁹ ⁊ vaporib⁹ putridis ad cẽbꝝ latꝫ q̃ sic medicaꝶ: Aliq pretonso capite admĩstrãt suaues ẽbrocas ⁊ tẽ peratas ex decoctõe capitis mutonis cũ pedib⁹ ei⁹. Uel ex decoctiõe floꝝ camomille furfuris ⁊ mellilo ti q̃ resoluũt fumos ⁊ vapores absqꝫ q̄ attrahat ab inferioribus nouos vapores.

Alij supponũt capiti gallũ p dorsuz scissum exctis viscerib⁹ ⁊ reliquũt ipꝫ ibi duab⁹ horꝫ p⁹ea dponũt Alij adhibẽt pulmonẽ mutonis recẽter extractuz. ⁊ adhuc cal'm. ⁊ ibi relinquũt duabus horis.

¶ Qñ pestilẽtiatis accidit spasmus: tũc fugiẽduz est ab eis: q2 mors iminet. Et si qd agẽdũ est vt cõtẽten tur egri ⁊ assistentes: tũc mitiora sunt adhibenda q̃ scribunꝶ.2.fen.3.cap.7.

¶ Aliqñ pestilentiatis aduenit fluxus ventris. veruz q2 ille nõ est cõiter excessiu⁹: neqꝫ in freq̃ntia: neqꝫ in q̃ztitate materie expulse. imo illud qd emittiꝶ est medicũ ⁊ fetidũ pingue ⁊ corruptũ nõ est multũ la borãdũ in retentiõe ei⁹: q2 ex retentiõe ei⁹ sentiꝶ pl⁹ nocumẽti q̃z auxilij: nisi supfluat vel in frequẽtia as selationum vel in multitudine materie que exit.

Utramõ. dixerũt ad nouã tex. seriez respicien tes. In cura feb.pestilẽ. hñde sunt sex intentio nes iuxta.6.ptes illi cap.assignatas.

Prima est infrigidatio domus eorum.

Secunda est rectificatio aeris ipsorum.

Tertia est conueniens administratio ciborum.

Quarta est eũatio seu exsiccatio in istis fienda.

Quĩta est admĩstratio mediciaꝝ ill' cõueniẽtiũ.

Sexta est reuocatio calorꝫ ad interiora qñ ĩfridãtur extrema ⁊ virtus debilitatur.

℃ Alij vo dixerũt. regimẽ qd dbeꝶ egris ĩ pestil. est dupx. Aut.n. dbeꝶ febrib⁹ tm̃: aut feb. ⁊ apatib⁹ sil'. Qualrcunqꝫ vtrisqꝫ subito subueniaꝶ: q2 isti citius alijs moriuntur.

¶ Regimen quo subueniꝶ febrib⁹ ẽ dare ĩfrascripta: Prio deꝶ iste siru. mane ⁊ sero cũ aq̃ frida pus bu lita. ℞.succi boragis buglo. acetose prunoꝝ aceto soꝝ fcã residẽtia aq̃ nenufaris aq̃ ros. aque endiuie añ. q̃rtã vnã succi melisse. ℥.j. sandaloꝝ alboꝝ ⁊ ru beoꝝ añ. ʒ.j. coriãdri pparati. ʒ.ij. rosarum rubea ruz. ℥.ß. panis zuccari quartas tres fiat sirupus cũ diligentia clarificatus.

In fluxu ventris pestilentiatoꝝ vꝫ siru. de ribes lo co cui⁹ accipim⁹ succũ acetose cũ potiõe q̃ datur. ⁊ cum isto sirupo dꝫ administrari vnum coclear de rob seu succis infra dicendis.

Itẽ denꝶ trocisci d cãfora. ʃ. descrip. Auic. q̃lꝫ ho ra diei quoꝝ vn⁹ dissoluaꝶ ĩ aq̃ bug. vl' aceto. vl' ne nufa. ⁊ deꝶ bis ĩ die. s. mãe ⁊ sero ĩ itroitu lecti.

Itẽ bibãt de mane iulep alexãdrinuz multa aq̃ mi xtũ qñ sitiũt. Si vero nõ habuerint iulep accipiant potũ aq̃ frigide prius bulite ⁊ postea infrigidate.

Electuariũ valens ad intentiões predictoꝝ. ℞. con serue rosaꝝ cõserue nenufaris cõserue buglo. cõser ue boraginis añ. ʒ.iij. corticum citri cũ zucca. cõdi ti. ℥.ß. coriandri seminis acetose sandaloꝝ alborũ ⁊ rubeoꝝ. añ. ʒ.j. rasure eboris karabe boliar. spo dij fini electi añ. ʒ.j. canfore. ℈.j. foliorum seu pe tiarum auri nume. vij. panis zuccari quantum suf ficit fiat conditum in modum zuccari rosa. ⁊ cũ aq̃ rosata electa aromatizetur.

In pposito vꝫ rob.i.succ⁹ fructuũ stipticoꝝ p de coctionẽ inspissat⁹. ℞.succi d sumac: vel succi agre ste vel succi granatoꝝ. ⁊ silium vel rob de limõib⁹ Que dñt dari post sumptionẽ trociscoꝝ de cãphora pdictorum. Rob.

¶ Regimen quo subueniꝶ apatibus est tale.

In pricipio adueniente apate: cito. ⁊ subito: quacun qꝫ fuerit hora siue de die siue de nocte fiat flõmia d vena magis ppinqua loco apato. q2 mã est veneno sa: que nõ est diu tenenda.

Ut si apa venit in emũctorijs cerebri: fiat flõmia de cephalica eiusdez ptis. Si est in emũctorijs cordis fiat flõmia de mediana. Si est in emũctorio epatis: fiat flõmia de cauiculis pedũ: seu de saphena. ⁊ po stea de basilica eiusdem partis.

Et sic fiat in cura apatũ alijs ptibus contingentiũ. Et si apa venit ad augu^m ñ est expectãda digõ mãe Sed fiat scarificatio supra apa in duabus vel trib⁹ ptibus cõtiguis. s. vbi apparet maior eminentia.

Postea supponaꝶ scarificationi culus galli viui de pillati: vt atrahat fumos: ⁊ mãz venenosaz ad locũ Hoc facto apa matureꝶ: et cureꝶ: vt dcm̃ est ĩ cap. de effimera causata ab apate.

℃ Alij distincti⁹ pcedentes dixerũt. Regimen cu ratiuũ morboꝝ pestilentialiũ. s. febriũ ⁊ apatũ q̃ fꝫ pl'ꝫ ɔiũgũꝶ ẽ triptitũ. quodã.n. dbeꝶ cãe ãnti. quo dã cãe ɔiũcte. s. facienti febrez ⁊ apa quodã est cõe

¶ Primũ regimen circa cãm añcedentez (vtriqꝫ. hꝫ quattuor intentiões. Prima euacuat. Scda al terat discrasiaz febrilem. Tertia digerit materiam. Quarta eradicat cam. (in expõne

Qual'r ãt itentiões sint ɔplẽde dicũt patere ex dcis Unũ tñ addũt circa p̃mã itẽtionẽ eũonis q̄ illa fiat freq̃nter. ⁊ cũ medicis electis bñdcis: ⁊ maxie cũ pil lulis ĩ tex. dcis ex ĩuentiõe Ruffi. ⁊ flõia fiat tal'r vt mã pecãs minuaꝶ ⁊ elõgeꝶ a m̃brꝫ p̃ncipalib⁹ ⁊ maxie

¶ Scdꝫ regim̃ qd dbeꝶ apati pficiꝶ h mõ (a cord Si apa fuerit de gñe carbũculoꝝ qd dꝶ althoyn sic Prio scarificeꝶ locus apatus: aut san (pcedaꝶ. guisuga apliceꝶ. vt mã ex eodem loco eradicetur.

Scdo cauterizeꝶ cũ cauterio actuali aut potẽtiali. sꝫ melius est actuale.

Tertio pcureꝶ casus eschare: ⁊ cureꝶ cura vlceruz.

Si vero nõ fuerit vlcerosum sicut ea q̃ fiũt in locis emũctorijs sil'r scarificeꝶ: ⁊ ventosa aut sanguisuga apliceꝶ. Et postea mateꝶ cũ ẽpl'o maturãte ⁊ athẽte Et post maturationez aperiaꝶ. ⁊ cureꝶ cura vlcerũ. Si vero nõ obedit maturatiõi: cauterizeꝶ: ⁊ pcureꝶ casus eschare. ⁊ deinceps cureꝶ cura vlceꝝ.

¶ Tertiũ regim̃ qd dbeꝶ vtriqꝫ cãe sil' hꝫ.2. itẽtões Pria est regim̃ sex reꝝ nõ nãliũ. qd dꝫ dclinare ad frigidũ. ⁊ siccũ. In quo p̃cipue ratificeꝶ aer. ⁊ eger cogaꝶ cõedere viriliter ptiẽdo cibũ. Et sil'r ptiẽd⁹ ẽ sõn⁹ vt maior nõ sit vltra.3.horas. sit tñ tot⁹.6. aut Scda est curatio accñtium. s. vigiliaꝝ (7.horaꝝ. subeth sincopis destructiõis apetit⁹ ⁊ silium: que cõ plenda est s̃m exigentiam ipsorum.

℃ Practicãtes Moderni p̃mittẽtes itẽtiones. ⁊ il las ordinate sꝫ pcessuz egritudis exequẽtes dicũt. In cura febris pestilentialis sunt due intẽtiões p̃n cipalees habende:

Prima est circa debitã sex rerum nõ nãlium admi nistrationem. Scda ast circa cõuenientẽ medicina rum in hac cura cõfortantium exhibitionem.

℃ Prima intentio cõpleꝶ percurrẽdo sex res nõ nã les ad curam eligendas. 1.intentio

¶ Aer taliũ dꝫ esse declinãs ad frigiduz: ⁊ ad siccũ potius q̃z humidum vt resistaꝶ putrefactioni aeris ⁊ eius malignitati. Quare vt talis fiat ex arte roretur camera: aut locus habitationis infirmi ex aceto. ⁊ Aer.

aqua ros. ⁊ cũ sandalis ⁊ cãphora: vbi autẽ adesset instãtia vigiliaꝝ aut timeret̃ de ꝓstractiõe virtutꝫ que sepe ꝯtingit vitãda ẽ cãphora faciẽs vigilias ⁊ deijciẽs appetitũ. Sternat̃ ẽt camera folijs salicum ⁊ vitis ⁊ alijs folijs fridis ⁊ odoriferis: ⁊ qꝛ timor est de infectiõe aeris. iõ trãsportet̃ ĩfirm⁹ ꝺ vna camera ad aliam odoriferam. ⁊ prima camera seu aer eius rectificetur sicut dictum est.

Cibus. ¶ Cibi talium debẽt esse facilis digõnis: nõ tñ facile corruptibiles ꝓ ꝺbilitatẽ ṽtutis q̃ accidit ꝓpter venenositatẽ materie.

Panis. Pãis istoꝝ sit ꝺ bõa farsa: ⁊ bñ fermẽtat⁹ cũ paucoaceti: (co aceti:

Potus. Potus sit aq̃ ordei actu frida cũ succis acetosis: q debẽt esse multe quãtitatis ne ex paucitate coꝝ inflamẽtur ⁊ sitim augeant.

Aqua. Uel sit acetũ cũ aq̃ frida mixtũ vel sit aq̃ frida: non tñ in multa quãtitate qñ datur rõne pot⁹ ꝑmixti cũ cibo: sicut qñ datur ratione medicine.

Uinum. Aut vinũ granatoꝝ cũ aq̃ veri frigorꝫ: vt dixit Guliel. placẽ. Aut vinũ albũ odoriferꝝ cui sit admixtũ qntuplũ aq̃ fride dulcis. vt voluit Ras. Aut vinũ albũ acerbũ ꝑmixtũ ꝫ exigẽtiã febris ⁊ dispõez stõi vt dix̄ Frãci. vbi aũt nõ repit̃ vinũ albũ dari posset vinũ rubeũ põticũ odoriferꝝ vt dix̄ Nicol⁹.

Motus. Quies. ¶ Eger pestilẽs qescat ⁊ nõ moueat̃ ne necitas atrahẽdi aerẽ malũ pestilẽtialẽ augeat malã ei⁹ dispõez

Sõnus. Uigilia. ¶ Eger vitet vigilias ⁊ ꝓ posse dormiat ĩ loco odorificato: nisi ꝓfũditas sõni accñs ꝯdicat dormitiõi vt dix̄ Nicol⁹ lꝫ Fran. dixerit ꝙ patiẽs paꝝ dormiat ⁊ magꝭ vigilet vt calitas ĩterior t̃hat̃ ad ex̃tiora.

Inanitio. Replõ. ¶ Eger dꝫ vitare replõnẽ: qꝛ vt dix̄ pñ. cibi multi sũt mali: qꝛ ex eis fit additõ mãe morbi. Dꝫ ẽt vitar̃ famẽ vt dix̄ Gul. pla. Sint ergo cibi pauce q̃ztitatis ꝓ vice: sꝫ ĩe pl̃ib⁹ vicib⁹ cibet̃ ĩ die nãli vt fiat r̃gño ipũꝫ q̃ ẽ necia ꝓ festinã coꝝ corruptiõez. Et patiẽd⁹ cogẽd⁹ est vt inuitãdus ad sumẽdũ cibũ: qꝛ multi eoꝝ q virilr̃ comedũt ⁊ violẽter isto ꝙ nõ appetãt absoluũtur ⁊ viuũt singulo tamẽ die ꝓcuret hẽre bñficiũ ventris ⁊ tenere ventrem leuem.

Accña aĩ. ¶ Eger caueat a malis ⁊ suspitiosis aĩ passiõib⁹. ⁊ teneat̃ ab astãtib⁹ ⁊ amicis ĩ spe bõa cũ gaudio ⁊ letitia ⁊ anũciatiõe reꝝ delectabiliũ ⁊ pñtia dilectorum. ⁊ precipue eoꝝ q a peste sunt liberati.

Scda itentio gñalis ¶ Scda intẽtio gñalis ⁊ medicinalis hꝫ. 6. spãles intẽtiões. pria est alteratio caloris febrilis. Scda ẽ ꝯfectio mẽbroꝝ ꝑncipaliũ marie cordis ⁊ spũs ⁊ depuratio eoꝝ. Tertia eũo. s. minoratiua eradicatiua materie peccãtis. Quarta est ei⁹ digõ. Quĩta dr̃sio vapoꝝ a corde ⁊ poroꝝ aptio. Sexta accñtiũ correctio.

Pria itentio spãlis. ¶ Pria itẽtio ad altationẽ caloris febrilꝭ cõplet̃ dãdo zucca. ro. ⁊ ꝯfectionẽ triasãdaloꝝ ⁊ silia

Scda itentio. ¶ Scda intẽtio ad ꝯfortatiõez mẽbroꝝ ꝑnci. ꝯplet̃ dãdo ĩ potu trociscos ꝺ cãfora cũ acetositate citri: vt dixit Rasis ⁊ cõfirmauit prin.

Ubi aũt nõ haberet̃ acetositas citri capiant̃ loco eius succi frigidi: vtputa granatorum acetosorum: aut dentur cum aqua rosata vt vult Auic.

Hee due intẽtiões debẽt exsequi a ꝑnci, vsq ad finẽ: lꝫ in alijs febribus nõ cõpetãt stiptica in ꝑnci.

Ab extra cõpetit epithima cordiale qꝺ sic ordinat̃.

Epitia cordiale. ¶ Rx. aq̃ ros. ℥. vj. buglo. ℥. iij. sandaloꝝ oĩuꝫ ãboꝝ coraloꝝ ossis de corde cerui. añ. ℈. j. croci. ℈. ß. cãfore gra. v. nõ exñte in egrotãte vigilia. misce ⁊ fiãt epithimi cum panno de scarlata vel sindone vel lineo quod cordi applicetur.

Tertia itẽtio. ¶ Tertia itẽtio ad eũonẽ mãei cõplet̃ dãdo medicinas illi⁹ mãe eradicãtia: nisi obsistat debilitas virtutis q̃ vtplm accidit ĩ feb. pestilẽtiali ex venenositate sue mãe. Itaq virtute forti ꝯsentiẽte fiat eũo eradicatiua sic̃ in mã furiosa. vbi aũt virt⁹ sit debilis sufficiet eũo minoratiua nõ qdẽ ꝑualꝫ sufficiẽs q̃ bonã ꝑtẽ mãe peccãtis eradicet: vt innuit pñ. cũ dixit opꝫ vt icipiat̃ ĩ ea ad eũandũ: ⁊ nõ dixit ad digerẽñ. neq lenĩedũ. Iõ ꝯueniẽs est eũo a ꝑncipio nõ expectata digestione.

¶ Iõ si mã fuerit sanguinea vel sanguini mixta fiat flõa: ⁊ prio de basilica dextra deĩde ꝺ sinistra iuxta doctrinã pñ. 11. sen tertij cap. ꝺ curatõe egritudinũ cordis in gñali. Nã flõmia fcã prio ex basilica dextra eũat replõnẽ circa cor exñtẽ ⁊ flõmia scda fcã ex basilica sinistra eũat vapores circa cor existẽtes. Flomia.

¶ Huic flõmie ꝑmittẽda lenitio ꝑ clistere vel farmatiã fiẽda vt innuit pri. q stãte necessitate flõmia ⁊ farmatie. s. lenitiue dixit farmaciã esse ꝑmittẽdã ⁊ qꝛ intẽtiõe hita ad leniẽdũ clystere sunt magꝭ dilecta: vt dix̄ Prin. 1. sen. 4. cap. de cura putridaꝝ in generali. iõ clistere lenitiuũ flõmie est ꝑmittendum. Clistere.

¶ Si vo mã peccãs fuerit alia a sanguĩe aut sanguĩe sepata: tũc fieri dꝫ eũo cũ medicis ꝓpitijs illã mãꝫ respiciẽtib⁹. Medicine.

Debẽt aũt medicĩe iste eẽ bñdicte: vt allatur de mente Auenzoar.

¶ Si ergo mã ẽ colica fiat eũo cũ reubar. ⁊ mãna.

¶ Si mã fuerit flatica fiat eũo cũ agarico: precipue qꝛ attrahit mãm a mẽbris spũalib⁹: ⁊ ẽ medicia cordialis vt dicit Prin. in lib. de viribus cordis.

¶ Si mã fuerit mlĩca eũet̃ cũ sene polipodio epitiõ aut mirabo. idis.

¶ Si mã fuerit adusta eũet̃ cuꝫ reubar. fumiterre ⁊ aqua casei.

¶ Si mã fuerit mixta eũet̃ cũ dr̃sis medicis ꝑmiscẽdo eas adinuicẽ ꝫm dr̃sitatẽ mãerum mixtarum.

¶ Quarta intẽtio ad digõnẽ mãe que remãsit post eũonẽ induratiuã ꝯplet̃ dãdo dr̃sa digiua ꝫ dr̃sitatẽ mãe: talr̃ tñ ꝙ digestiuũ recipiat acetũ. ⁊ silr̃ alie medicĩe putrefactioni resistentes. Quarta intentio.

¶ Siru. digestiu⁹ ẽ sir. de acetositate citri. ⁊ sir. acetosus a multis laudatus valens in oĩ mã digerenda. Sirupus.

¶ Digesta mã q̃ r̃mãsit illa ẽ tota vel maior ei⁹ pars eũanda ꝫm ꝙ virtus ꝑmittit ⁊ necessitas exigit. Eũatiuũ.

¶ Quĩta itẽtio ad dr̃sionẽ mãe ad ex̃tiora q̃ vr̃ esse ꝯñens imo necie qñ egrotãs ad h̃ ducit ꝙ ypocũdria ei⁹ tẽdũt ⁊ ex̃ma ĩfridãt ⁊ vigilie ꝓlõgãt: ⁊ fit ꝑmixtio mẽtis ⁊ vr̃ pect⁹ ⁊ qꝺ ẽ supra ipꝫ eleuari: tũc necesse ẽ admistrare regimẽ t̃hẽs calid. ad ex̃tiora. cũ fricatõib⁹ ⁊ calefactiõib⁹ ⁊ his silib⁹. vt vapores q retinent̃ in mẽbris spũalib⁹ ⁊ in alijs mẽbris interiorib⁹ ꝑdicta accñtia causantes dr̃tant̃ ab eis. Quĩta itẽtio.

¶ 6a intẽ. ad correctionẽ accñtiũ q̃ vtplꝫ ĩ feb. pest. ꝯtigũt ꝯplet̃ admistrãdo m̃dicias ꝯñentes ꝓ remotõe illoꝝ. Sexta intentio.

¶ In fe. pest. ꝯiũgũt̃ v̾mes ꝓ fugã eoꝝ a memoria venenosa. ⁊ ꝓ coꝝ gñonẽ a mã putfcã ⁊ corrupta. Si igit̃ v̾mes ibi fuerit nocẽtes fiat elistere ex decoctione sebesten. Cõtra vermes.

Cõuenit ẽt sorbir̃ aliqd aceti tꝑe sõni vt dic̃ pñ. i. e. ꝺ signꝭ v̾miũ. Et det̃ ꝺcoctõ ꝺ cornu cerui adusto q̃ ẽ mltũ vsuat̃

¶ In feb. pesti. qñq Imo sepe ꝯiũgit̃ ꝓstratio apetit⁹ ꝓ malas mãs. ⁊ corruptas ĩ stõ exñtes: vt dic̃ pñ. dãdo ꝺcoctõez vini absinti datiloꝝ ⁊ mellilori: qꝺ medicamẽ p̃t exiberi ꝑ iteri⁹ ⁊ exteri⁹ ⁊ valẽs. sꝫ istꝺ ñ ẽ ĩ vsu: apꝺ nr̃os ẽ ĩ vsu admistratõ oliuaꝝ ꝯditaꝝ: q̃ bñ masticẽt. qꝛ sũt difficil' digõnis vel admistratio vni⁹ vl' duaꝝ ancludaꝝ pisciũ salitoꝝ remouẽdo sal ab eis, ꝑ ablutionẽ eaꝝ ĩ vino vel aceto. Ad ꝓstrationẽ apetitus.

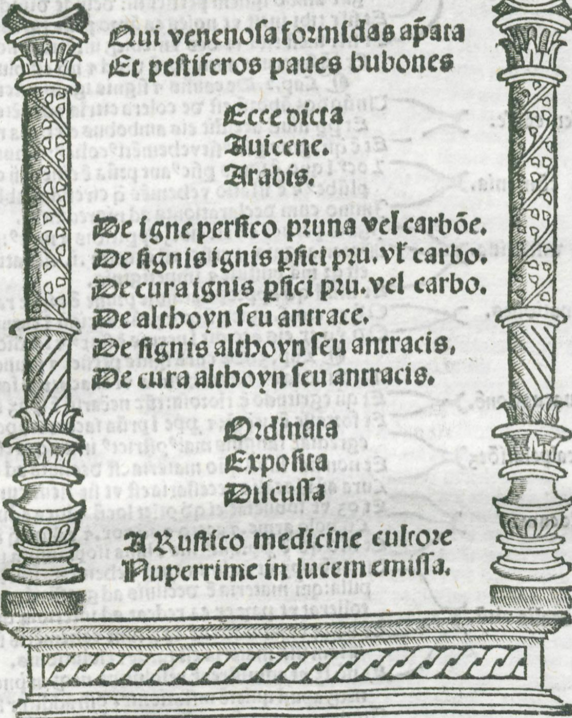
¶ In feb. pesti. ꝯtigit sincopis ꝓ destuctõez ⁊ corruptionẽ spũum a mã venenosa. Ad sincopim.

Hec curetur sicut curatur febris sincopalis.

¶ Hec pauca oĩb⁹ cõia: vtpote q̃ ab oĩbus facilr̃ capi pñt: sufficiãt ꝓ hoc tractatulo oĩbus cõi. ea aũt q̃ phis astronomis. ⁊ medicis sũt attinẽtia. videbũt ab eis in geminata huius ꝑtis expõne. ad instar vltramõ. ⁊ citramõ. vel ad bonã coꝝ emulationẽ scã.

¶ Laus Deo. Finis.

Qui venenosa formidas apara
Et pestiferos paues bubones

Ecce dicta
Auicene.
Arabis.

De igne persico pruna vel carbõe.
De signis ignis psici pru. vł carbo.
De cura ignis psici pru. vel carbo.
De althoyn seu antrace.
De signis althoyn seu antracis,
De cura althoyn seu antracis.

Ordinata
Exposita
Discussa

A Rustico medicine cultore
Nuperrime in lucem emissa.

¶ Augustino Panigarole Regio senatori Rusticus Placentinus Medicine Cultor Salutem.

Tibi equissimo Almi Ticinensis Gymnasij moderatori offeruntur dicta Principis Auicene de apostematibus venenosis bubonibusq; pestilentiosis sic ordinata exposita & discussa: vt medici vel chirurgi illa videtes & cito ac faciliter capientes plane intelligant an vana fuerit comendatio tua in negotio chirurgo a te mihi his diebus cõmisso. Hec pauca bono vt soles animo suscipias: alia recepturus si intellexero hec pauca tibi nõ displicuisse: cui res studiosorum solent esse placentes. Uale vir Humanissime & me Rusticum tuum in agro per te mihi cõmisso laborantem tuo foueas panico: quo me nobilem facies vel diuitem.

¶ Cap. 1. De igne persico ꝛ pruna: seu carbone.

¶ Hec duo noia ignis psicus ꝛ pruna multipliciter accipiunt.

Igni psici ꝛ prune — Significationes.

Qñqȝ al' fortasse sũt absoluta sup oẽs pustulã corrosiuã vesicãtẽ
adurẽtẽ faciẽtẽ accidẽ escharã q̃lẽ fac̃ accidere cõbustio ꝛ cau
teriũ. Qñqȝ eñ ignis psic⁹ ꝛ prũa vesicat: ꝛ currit ex eis aliqd
sicut currit a cauterizato cum combustione.
Et qñqȝ absoluit nomẽ ignis psici de illis sup qd̃ ẽ illic pustula
d̃ gñe formice comestiua adurẽs vesicãs: i q̃ ẽ aliqd ãbulãs ꝛ ẽ
hũitas mãei col'ice pauce nigredis ꝛ pauce putrefactõis: ꝛ ẽ cũ
pustul' plimȝ alťatȝ. q̃ñ sic illic hũor ꝛ fetor pl'ime ebuli. ꝛ ele
Et qñz absouit nomẽ prune sr̃ illd̃ qd̃ denigrat locũ ꝛ (uatõis.
fac̃ mẽbꝝ hñs colorẽ carbo. absqȝ hũitate ꝛ ẽ pl'ime nigredis
sbmersa ꝛ eminẽtia ei⁹ ẽ pue q̃ztita. ꝛ fortasse ñ erit illic pustula
ofo:imo icip̃ i p̃mȝ prũa. ꝛ totũ illd̃ icipit cũ pruritu sic̃ scabies
Et tibi qdẽ inest vt noies vnũqd̃qȝ amboꝝ cũ intẽtione que agre
gat ambo ignem persicum: deinde diuidas.
Et sil'r tibi inest vt noies ea ãbro prũa pp illã eãdẽ itẽtionẽ dein
Et sil'r inest tibi vt des vnicuiqȝ intẽtioni nomẽ. (de diuidas.
Et iã fecerunt antiq totũ istud ꝛ nõ est plurima dr̃ia in eo.

¶ Cap. 2. De causis ꝛ signis ignis psici ꝛ prũe seu carbõis.

Ignis psici ꝛ pru. — Mãe seu cause:

Vnũqd̃qȝ ãborũ est de colera citria adurẽte: pmixta melãcolic.
Et pp illud accidit eis ambobus eschara nigra.
Et ẽ q̃ñ ignis psic⁹ fit vehemẽti⁹ col'ic⁹: ꝛ pruna vehemẽti⁹ ml'ica.

Signa cõmunia.

Loc⁹ i quo ẽ ignis psic⁹ aut prũa ẽ cineritij colorꝫ niger: ꝛ qñqȝ ẽ
plũbe⁹ ꝛ ẽ isl'atio vehemẽs q̃ circũdat absqȝ rubedie vificata.
Immo cum declarationis ad nigredinem. (pfundior.

Signa distictiua.

Ignis persic⁹ ẽ velociorꝫ appitiõis ꝛ mot⁹: pruna vo ẽ tardior ꝛ
Materia ignis persici est acutior .i. eleuatior. Mã vero prune
est qr mã pustule ꝛ impetiginis. (dor prũe.
Et illud qd̃ appropriat̃ noie prune ẽ nigre radieꝫ ignee ꝛ ẽ ei splẽ

Terminationes.

Qd̃ ex eis. s. igne psico ꝛ prũa accidit i carne ẽ velociorꝫ rsolõnꝫ
Qd̃ vo ex eis accidit i neruis ẽ flux⁹ ꝛ tardioris resolutionis.

¶ Cap. 3. De cura ignis persici ꝛ prune: seu carbonis.

Cura ignis persici ꝛ prune. — Per euacuationẽ.

Necessaria est flobothomia vt euacuetur sanguis colericus.
Et qñ egritudo ẽ tiorosa: tũc nec̃ariũ ẽ ipaz approplq̃re sincopi.

Per scalpelatiõez

Et fortasse ẽ nec̃iũ: ꝛ pp̃e i prũa facere scapellationẽ pfundã vt
egrediat̃ sanguis mal⁹ ꝯstrict⁹ in ea qui est in natura veneni.
Et non fiat illud qũo materia est declinis ad coleram.

Circa locum.

Cura aũt localis necessaria est vt sit sicut cura erisipile.
Et oz vt subueiat̃ ei qd̃ ꝯtiet locũ ꝛ loca adustionis.
Cũ bolo arme. ꝛ acero ꝛ aq̃ rox. ꝛ reliqs q̃ isridãt ꝛ repcutiũt.
Et illd̃ qd̃ ẽ ppiqui⁹ illo ẽ lana isopi infusa in vino.

Per localia vitã.

Uerꝫ nõ opꝫ vt sit linimentũ vehemẽtis infridatiõis sicut in erisi
pilla: qm̃ materia ẽ declinis ad grossitiẽ. ꝛ qm̃ ipsa ẽ tal'r qr nõ
tollerat vt parꝫ ex ea redeat ad interiora qm̃ mã est venenosa.
Et nõ lꝫ vt admĩstrent̃ ea q̃ sunt vehemẽtis stipticitatis itervꝫ.
Nam illa materia est tarde resolutionis.
Et nõ lꝫ vt admistrent̃ resolutiua neqȝ in pncipio rei cũ apperet
neqȝ apud quietẽ insl'ationis. qm̃ additur in q̃litate materiei.

In nõ vlcerato in principio.

Immo opꝫ vt administrent medicine exsiccatiue in qb⁹ est infri
gidatio ꝛ resolutio quedam cum expulsione.
Sicut empl'm qd̃ fit de arnaglosa ꝛ gallis ꝛ lẽtib⁹ ꝛ pane pl'imi
furfuris. nam hmõi panis subtilior ꝛ in sua suba. i. natura.
Et iterum galle cum aceto vini.
Et alumen cum aceto vini.
Et emplastra istis similia que scripta sunt in antidotario.

In nõ vlcerato in pncipio ꝛ post.

Et qñqȝ cadit i medicis h⁹ apatꝫ nux recẽs ꝛ folia ei⁹ cũ sauich ꝛ
vua passa ꝛ fic⁹ cũ vio ꝛ ol'o papauerꝫ nigri ꝛ meli⁹ ẽ vt ex oib⁹
Et d̃ medicis bõis i hac hora ꝛ post ipaz ẽ vt su (bis fiat ẽpl'z.
mant̃ granata acetosa ꝛ scẽdant̃ ꝛ decoquant̃ i aceto dõec le
niant̃. deiñ terant̃ ꝛ ponãt̃ sup pãnũ ꝛ admistrent̃. ipz. n. ẽ cõ
ueniẽs i oĩ hora ꝛ eradicat hãc egritudinẽ in principio ꝛ statu.
Et d̃ medicis ꝯueniẽtib⁹ i pl'ib⁹ horꝫ sũt opiũ ꝛ acatia ꝛ dragagã
tũ ꝛ sil'r cortices g̃natoꝝ d̃ vnoquoqȝ quoꝝ sumat̃ pod⁹. ʒ. ij.
floris eris iusqami albi añ. ʒ. ß. ꝛ hmõi medicie nõ ponant̃ nisi
sup illud qd̃ nõ est vlceratũ.

In vlcerato.

In eo autẽ qd̃ est vlceratũ ẽ necessariũ illud qd̃ fortior exsiccet.
Sicut medicamẽ arasiõ ꝛ farasiõ ꝛ trocisci ranudres: ꝛ medi
camẽ de kesin cũ vino dulci cũ rob ꝛ cũ reliqs q̃ dc̃ã sunt in
cura erisipile vlcerate ꝛ formice miliaris.
Et oz vt iplastrent̃ d̃sup empl'a i die bis: ꝛ in nocte semel ꝛ bis:
Et ñ admistrẽt̃ exiccatia q̃ztũ ẽ pol'e qr ipa addũt i malitiã egtu.

Ad vlcera remanẽ.

Cũ ergo qescit isl'atio ꝛ remanẽt vlcera curent̃ cuꝫ eis q̃ sũt. vꝫ.
Sicut empl'm de merdafengi: ꝛ emplastrũ dyabuticiaron.
Et cũ reliqs medicis vlceꝝ corodentiũ in antidotario dictis.
Et nux antiqua vnctuosa est cõueniẽs igni persico in hac hora.

Figure De altboyn seu antrace.

ℭ Cap. 4. De altboin seu antrace.

- **Altboyn.**
  - **Nominationes.**
    - ¶ Antiqssimi noiauerũt illud qđ trāslatū ē i arab. noīe altboyn quadruplr.
    - Prio dcm̄ ē altboyn oē apa exñs i mēbris glādinose carnis.
    - Deinde dcm̄ est post hoc d eo qđ est cū hoc apa calꝫ.
    - Deinde dcm̄ est de eo qđ est apa calidum perdens.
    - Deide dcm̄ e apa pnitiosũ pp ꝯuersionē mãe ad sbaꝫ venẽosã:
      Et videtur q̄ primi noiant hoc postremū carmata.
      Et inueniunẽ noia greca rerum que assimilanẽ altboyn.
      Sicut tursis ꝛ karmata ꝛ carmakile ꝛ furios.
      Uerū apud nos non est magna distinctio inter coꝝ noiationẽ.
  - **Mēbra subiecta.**
    - ¶ Altboyn accidit in mēbris glādinose carnis que est duplex.
    - Quedā est caro glandinosa que est mēbris sensibilib⁹: sicut caro glandosa q̄ est in mãmilla: ꝛ illa que est in origine lingue.
    - Quedā est caro glādosa q̄ est in mēbris q̄ sensuꝫ nō hñt: sicut caro glādosa q̄ est in maxilla in subasellis ꝛ in inguinibus.
    - Cūq3 exitura seu apa tendēs ad exiturā fit in carnib⁹ laxis ꝛ sub assellis: ꝛ post ariculas ꝛ i iguinib⁹ ꝛ ē ex gñe corrupto qđ i suo particulari loco dicemus vocaẽ taum vel tauni al' altboyn

ℭ Cap. 5. De signis altboyn seu antracis.

- **Altboyn.**
  - **Effectus.**
    - ¶ Altboyn corrumpit membrum.
    - Et alterat colorem eius quod sequitur ipsum:
    - Et qñq3 resudat sanguinem ꝛ virus ꝛ similia illis.
    - Et aducit q̄litatẽ malã ad cor ex via arteriaꝝ. qr̃ accidūt ista.
  - **Signa.**
    - Uomitus.
    - Pulsus cordis.
    - Et sincopis.
    - Et qñ eius accidentia fuerit vehementia interficit.
  - **Species bone.**
    - ¶ Saluius altboyn mortalium est illud qđ est rubeum.
    - Deinde illud quod est citrinum.
  - **Species male.**
    - Deterius coꝝ est illud qđ accidit fꝫ plm̄ i subasellis. ꝛ in igu͡ib⁹ ꝛ p⁹ aures pp vicinitatẽ ei⁹ ad mēbra q̄ sr̃ vehemẽti⁹ pncipalia.
    - Et ex eo qđ est ad ad nigredinē decliue nōl euadit aliquis.
  - **Multiplicatio.**
    - ¶ Altboyn multiplicantur in pestilentijs.
    - Et multiplicantur in aere pestilentiali.

ℭ Cap. 6. De cura altboyn seu antracis.

- **Cura altboyn.**
  - **Per euacuationē.**
    - ℭ Necessaria est eño cū flõmia: ꝛ cum eo qđ toll'at bora.
    - Aut necessariū est aliqđ ex eis que putrefactū educūt humoꝛꝫ.
  - **Per rectifi. aeris.**
    - ¶ Et opꝫ vt roreẽ mansio infirmi cū aceto plimo: ꝛ folijs salicis ꝛ violis ꝛ roxis ꝛ nenufare ꝛ similibus.
    - Et ad vltimū regaẽ regimine hñtium aerem pestilentialem.
  - **Per ꝯforta. cordis.**
    - ¶ Deide opꝫ vt reuertaris ad cor cū defensiõe ꝛ ꝯfortatõe ipsi⁹.
    - Cum eis in quibus est odoramentum conueniens.
      Sicut est olfatus roxarum camphore ꝛ sandali.
    - Et cum eis in quibus est infrigidatio: sicut acetositas citri ꝛ minue ꝛ rob pomoꝝ ꝛ citonioꝝ: ꝛ sicut granata valde acetosa.
    - Et cum cibis: sicut sunt lētes cū aceto: ꝛ sicut cibus cū aceto valde acetosus factus ex carnibus altheugi ꝛ edorum.
    - Et opꝫ vt ponãẽ sup cor epithiata ifridãtia ꝯfortãtia: ex eis q̄ cognoscūẽ d medicis hñtiū pulsuꝫ cordis calꝫ ꝛ hñtiū pestilen.
  - **In principio.**
    - Altboyn ꝛ qđ currit cursu eius de eis q̄ noiata sr̃ cureẽ i pncipio cū eis q̄ cōstringūt ꝛ infrigidãt vt cuꝫ spōgia infusa i aqua ꝛ aceto aut oleo roxato aut oleo d pomis ꝛ arbore masticis aut oleo de mirto. Ista fiunt in principio.
    - Et quando illis est febris tardabis cum infrigidatione ne reducas cum ea materiam retro.
  - **In statu vel circa.**
    - In statu vero cureẽ cum scalpelatione si est possibile.
    - Et fiat vt curetur quod in ipso est.
    - Et si indiget ventosis sugentibus cū subtilitate fiat.
    - Et nō dimittatur vt fiat brunū: qm̄ addiẽ venenositas ipsius.
  - **Qn̄ trāsit i exiturā.**
    - Et in illo qđ hꝫ fbam exiture opꝫ vt administreẽ apud statū ei⁹ Aut circa statū eius medicamen cum apertione.
    - Et aptio ei⁹ fit cū eis q̄ sunt sic̄ embroca cuꝫ aq̄ cãomille ꝛ aneti ꝛ reliquoꝝ aperientiū subtiliū q̄ dicem⁹ in caplo vulnerum.
  - **Per localia.**
    - Dixerūt carmata ꝛ sephiros ꝯfert empl'ꝫ de capil. vene. ꝛ atriplicis ꝛ volubili ꝛ radice euisci cū pauca gūma pini ꝛ mele cū vino.
    - Aut gluten cum gūma pini ꝛ ceratum.
    - Aut sordes alueorum apum ꝛ lupini infusi in aceto.
    - Aut radix cucumeris asinini cum glutino albotin.
    - Aut nitrum cum ficubus: aut cum fermento.

¶ Cap.3. De igne persico. ꝛ pruna seu carbone.

Ordo cap. ¶ Prin. in hoc cap. in. 2. ptes diuiso sic ꝓcedit. In pria quasdã significationes seu acceptiones illorum terminoꝝ premittit.
In scda q̃sdã eorũdẽ terminoꝝ noiatiões adiũgit.

Pria ps. ¶ Prin. in pria parte ꝑmittens quasdam illorum nominum acceptiones dicit.

Auic. Hec duo noia ignis persicus ꝛ pruna multipliciter accipiuntur.

Glosa: ¶ Hec nomina tripliciter accipiuntur: vt in tribus textibus sequentibus apparebit.

Auic. ¶ Q̃nq3 als fortasse sunt absoluta sup oẽz pustulã corosiuã vesicãtez adurentẽ facientẽ accidere escharã qualẽ facit accidere ꝯbustio ꝛ cauteriũ. Q̃nq3 enim ignis ꝑsic⁹ ꝛ pruna vesicat ꝛ currit ex eo aliqd. sicut currit a cauterizato cũ cõbustione.

Glosa. ¶ Primus tex. de acceptiõe istorũ noiuz ignis ꝑsicus ꝛ pruna sic declarat̃. (Hec duo noia). s. ignis ꝑsicus ꝛ pruna (q̃nq3 als fortasse sunt absoluta). i. fortasse pñt absolui ꝛ dici (sup oẽz pustulã) corosiuã vesicantẽ adurentẽ facientẽ cadere escharã: q̃lez facit accidere ꝯbustio). s. cũ igne (aut cauteriũ). s. cũ medicina caustica. (Q̃nq3 eniz ignis ꝑsic⁹ ꝛ pruna vesicat: ꝛ currit ex ea aliqd sicut currit a cauterizato). s. mẽbro (cũ cõbustiõe) hoc ẽ dicere. Ignis ꝑsicus ꝛ pruna q̃nq3 dr̃ de pustula vesicãte ex qua egredit̃ hũiditas sicut egredit̃ ex cauterizatõe: ꝛ cõ

Expositio ¶ Ex dcõ pñ. i h tex. colligit̃ ꝙ ca ꝯbustiõe ignis. ꝑiẽdo large hec noia. ois pustula vesicãs ꝛ aduriẽs ꝛ faciẽs accidere escharã pt dici ignz ꝑsic⁹ ꝛ pruna

Quesituz. ¶ Si q̃rit̃. q̃ztũ ampla sit hoꝝ noiuz acceptio nũc

Rñ. Citr. ¶ Dr̃ cõiter. Scdm istã largã acceptionẽ (dicta. ignis ꝑsici ꝛ prune sub his egritudinib⁹ ꝛ eaꝝ causis posset reponi ois pustula cũ quadã crusta: nam apparet in multis ꝙ aliq̃ñ in eis oriunt̃ pustule innumerabiles nigre quasi cum viru.

Auic. ¶ Et q̃nq3 absoluit̃ nomẽ ignis ꝑsici d illis. sup qd ẽ illic pustula d gñe formice cõestiua. adurẽs vesicãs i q̃ ẽ aliqd ambulãs. ꝛ hũiditas pauce materiei ẽ pauce nigredinis pauce putrefactiõis. ꝛ est cum pustulis plurimis alteratis. quasi sit illic humor ꝛ fetor plurime ebulitionis ꝛ eleuationis.

Glosa. ¶ Scds tex. de acceptione hui⁹ nois ignis ꝑsic⁹ sic declarat̃. (Et q̃nq3 absoluit̃). i. põt dici (nomen ignis ꝑsici de illis). s. pustulis supple exñtib⁹ in mẽbro (sup qd est illis pustula de gñe formice comestiua adurẽs vesicans in qua est aliqd ambulãs) hoc ẽ nomen ignis ꝑsici põt dici de formica ambulatiua corosiua q̃ adurit ꝛ dessiccat: de qua suo loco satis dictũ est (ꝛ hũiditas colerice materiei). i. hũoꝛ colleric⁹ in tali pustula (ẽ pauce nigredinis ꝛ pauce putrefactiõis). i. est alicui⁹ nigredinis ꝛ alicui⁹ putrefactiõis. i. adustionis: s3 est pauce. qꝛ mã illius siue hũoꝛ coleric⁹ nõ est ibi sic adustus sicut in pruna: vt statĩ dicet̃. Et ista formica q̃ põt appellari ignis ꝑsic⁹ (est cũ pustulis plurimis alterat3. i. inflatis (q̃si sit illic hũoꝛ) calid⁹ (ꝛ fetoꝛ plĩme ebulitiõis ꝛ ele

Expositio ¶ Ex dcõ pñ. i h tex. colligit̃ ꝙ ignis ꝑsic⁹ (uatõis: aliq̃ñ pt dici d formica corodẽte adurẽte ꝛ vesicãte

Quesituz. ¶ Si q̃rit̃. Q̃ño in formica q̃ põt dici ignis ꝑsic3 sit ebulitio ꝛ eleuatio ꝛ multe pustule alterate.

Rñ. Citr. ¶ Dicit̃ cõiter. In formica ꝓpter humorẽ calidũ qui ẽ ibi: fit magna ebulitio ꝛ eleuatio vel eleuationes in hũoribus: ꝛ ꝓpter ebulitionẽ fiũt ibi multe eleuationes: ꝛ multe pustule inflamate: ꝛ ideo ista formica est cum plurimis pustulis alteratis.

Auic. ¶ Et q̃nq3 absoluit̃ nomen prune sup illud qd denigrat locũ ꝛ facit mẽbrũ hñs colorẽ carbonis absq3 hũiditate. ꝛ est plurime nigredinis submersa ꝛ eminentia ei⁹ est pue q̃titatis. ꝛ fortasse nõ erit illic pustula oĩno. Imo incipit. in primis pruna. ꝛ totum illud incipit cum pruritu ꝛ scabie.

Glosa. ¶ Tertius tex. de acceptione huius nominis pruna sic declaratur. (Et quãdoq3 absoluit̃). i. põt dici nomen prune (super illud). i. super illã pustulam (q̃ denigrat locum: ꝛ facit mẽbrum habens colorem carbonis) quia illa pustula est de materia colerica multuz adusta: vel est de materia mlĩca multũ adusta (absq3 humiditate). i. absq3 aliqua alia violentia: ꝛ hoc est ꝓpter multam adustionez humoris in tali pustula (ꝛ talis pustula est plurime nigredinis) qꝛ fit ab humore colerico ꝛ mlĩco multum adusto (submersa) rõne grossitiei humores quã habet ex adustione (ꝛ eminentia eius est parue q̃ntitatis) qꝛ materia illius rõne sue grossitiei subiungit̃ in membro (ꝛ fortasse nõ erit illic pustula). i. aliquis tumoꝛ pustulosus: sed solum fit ibi quedã crusta nõ habẽs tumorez admoduz cruste que fit in carbone. (Imo incipit in primis pruna). i. crusta. s. aliquid admodum cruste quã facit carbo ignis (ꝛ totum illud). s. pustula predicta (incipit cum pruritu sicut scabies) i. ista pustula incipit cum pruritu.

Expositio ¶ Ex dictis Prin. in hoc tex. apparet ꝙ pruna aliquãdo dr̃ ois pustula sicca pruriginosa nigra adusta ꝛ submersa faciẽs mẽbruz hẽre colorẽ carbonis.

Quesituz. ¶ Si queritur. Cur pustula que põt dici pruna sit absq3 humiditate.
Et quomodo incipit sicut scabies.

Rñ. Citr. ¶ Dr̃ p̃io sic. pustula ista ẽ absq3 hũiditate. i. absq3 aliq̃ alia virulẽtia: ꝛ h ꝓuẽit pp multã hũoris adustionẽ i tali pustula. vñ ẽ ibi hũoꝛ adustus terrestr3 exsiccatus: ꝓpter qd talis pustula est sicca sine aliqua humiditate.

Rñ. Citr. Dr̃ scdo sic. pustula ista incipit cũ pruritu sicut scabies. s. sicca q̃ est cũ pruritu. qꝛ sicut illa scabies fit ex colericis hũorib⁹ intensis: ita fit ꝛ ꝑdicta pustula. ꝛ iõ incipit cũ pruritu sicut dicta scabies sicca.

Scda ps. ¶ Prin. in scda parte agens de nominatione diuersa ignis percisi ꝛ prune dicit tres noiationes eorum in tribus textibus sequentibus seorsum declarandis.

Auic. ¶ Et tibi quidẽ inest vt noies vnũquoq3 amborum cũ intentione sua que agregat ambo ignem persicum. deinde diuidas.

Glosa. ¶ Primo tex. de vna horum apostestatũ nuncupatione sic declaratur.
¶ Et tibi quidẽ inest vt noies vnũquodq3 istoruz (s. ignis ꝑsici ꝛ prune simul) cũ itentione q̃ agregat ambo (. s.) ignẽ ꝑsicũ (qꝛ vtplĩm illa simul agregãt) deinde diuidas (. i. distiguas) ignẽ ꝑsicũ a pruna.

Expositio ¶ Vult dicere pri. ꝙ q̃ñ ista duo agregant̃ sil̃: sicut vtplĩm cõtingit. ꝙ illa duo tũc pñt noiari vno noie s. ignis ꝑsic⁹: cũ itentione q̃ aggregat ambo: deinde põt diuidi ignis ꝑsic⁹ tãq3 dominãtioꝛ a pruna.

Quesituz ¶ Si querit̃. Q̃ño ista duo pñt noiari ignis ꝑsic⁹ ꝛ postea diuidi.

Rñ. Citr. ¶ Dr̃ sic. qꝛ vtplĩm ignis ꝑsic⁹ ꝛ pruna sil̃ agregant̃. ꝛ maxĩe pruna q̃ fit raro sine igne ꝑsico. iõ põt aliquis noiare ea ignis ꝑsic⁹ vbi vincat ignis ꝑsic⁹: ꝛ postea põt distinguere ignẽ ꝑsicũ a pruna. dicẽdo ꝙ hoc est ignis persicus. ꝛ hoc est pruna dato ꝙ totum appelletur ignis persicus a dominantiori.

¶ Et simr

Auic. ¶ Et similiter tibi inest vt nomies ea ambo pru/
na: ꝑpter illã eandẽ intentionẽ. Deinde diuidas.
Glosa. ¶ Secũdus tex. de altera hoꝝ apatũ noiatõe sic de
claraṫ. (Silr tibi inest vt noies ea ambo). s. ignẽ ꝑ
sicũ ⁊ prunã hoc noie (pruna) qꝛ illa simul agregant
(ꝑꝑ illã eãdẽ intẽtionẽ) q̃ agregat ea ambo simul:
(deinde diuidas). i. distiguas prunã ab ignẽ ꝑsico
Expositio ¶ Uult dicere p̃n. Qñ ista duo agregant sicut sepe
accidit. ꝙ tũc illa duo pñt noiari vno noie. s. pruna
Deide p̃t diuidi pruna tãq̃ dñantioꝛ ab igne ꝑsico
Quesituz. ¶ Si queriṫ. Qño ista duo possint nominari pru/
na. Et postea diuidi.
Rñ. Litr. ¶ Diciṫ. Qꝛ vtplurimũ ignis ꝑsicus ⁊ pruna simul
cõiũgunt: põt aliqs illa ambo noiare pruna. vꝫ vbi
vincat pruna. Et postea põt distinguere prunaꝫ ab
igne ꝑsico. dicẽdo hoc ẽ pruna: hoc est ignis ꝑsic⁹;
dato ꝙ totũ appelleṫ pruna a dominantioꝛi.
Auic. ¶ Et silr tibi inest: vt des vnicuiq̃ intentioni no
men. Et iam fecerunt antiqui totum illud. Et nõ
est plurima differentia in eo.
Glosa. ¶ Tertius tex. de alia istoꝝ apostematũ appellatio/
ne sic declaratur.
(Et similiter tibi inest) si vis (vt des vnicuiq̃ intẽ/
tioni). s. ꝑdicte seu illis duob⁹ apatib⁹ (nomẽ) ap/
priatum ipsorum distinctiuum.
(Et iam fecerũt antiqui totũ illud) qđ dictũ ẽ (Et
nõ est plurima differẽtia in eo) vꝫ ĩ istis noiatõib⁹.
Expositio ¶ Uult dicere p̃n. Qui vult põt vnũquodq̃ istoꝛuꝫ
apostematũ ꝑprio noie appellare quo vnũ ab alio
in ꝑpria nuncupatione possit distingui.
Quesituz. ¶ Si q̃riṫ. Cur p̃n. nõ fecit illud qđ antiq fecerũt.
Rñ. Litr. ¶ Diciṫ sic. Prin. nõ fecit istud. qꝛ ĩ noiatiõe istoꝝ
ꝑpria nõ est plurima dr̃a qꝛ de istis noib⁹ nõ est cu
randũ dũmodo intentiones rerũ habeanṫ.
¶ Questiũcule circa hoc caplm soluende coligenṫ
inquestionibus huic caplo attinentibus.

¶ Caplm. 3. De causis ⁊ signis ignis persici ⁊ pru
ne seu carbonis.
Ordo cap. ¶ Prin. in hoc. ca. in. 4. ꝑtes diuiso sic ꝑcedit.
In prima parte p̃mittit materias seu causas ignis
persici ⁊ prune seu carbonis.
In scđa parte ponit signa his duob⁹ apatib⁹ cõia:
In tertia ꝑte narat signa illoꝝ apatũ distinctiua.
In q̃rta ꝑte subiũgit varias illoꝝ apatũ termina/tiones.
Pria ꝑs capli. ¶ Prin. in prima parte p̃mittens cau/
sas seu materias hoꝛum apostematum dicit duo.
Auic. Unũquodq̃ amboꝛũ ẽ ð colera citrina adu
rente permixta melancolie. Et ꝑpter illud
accidit eis ambobus eschara nigra.
Glosa. ¶ Primũ dcm̃ de mã hoꝝ apatũ sic declaraṫ (vnũ
quodq̃ amboꝝ). s. ignis ꝑsici ⁊ prune (ẽ de colera
citrina adurẽte ꝑmixta melancolie. (Et iõ bene di/
ctũ est ĩ p̃cedẽti. c. s. ĩ pria eoꝝ acceptiõe ꝙ ignis ꝑ
sicus ⁊ pruna sunt pustule vesicãtes ⁊ adurẽtes. (⁊
ꝑꝑ illud accidit eis ambob⁹). s. igni ꝑsico ⁊ prune
(eschara nigra). Et iõ bñ dictũ fuit supra ĩ pria eo/
rũ acceptõe. Qñq̃. n. vesicat ignis ꝑsic⁹ aut pruna.
Expositio ¶ Et h dcõ p̃n. vṙ posse coligi ꝙ ꝑpe capiẽdo ignẽ
ꝑsicũ ⁊ prunã sũt pustule vesicãtes: ⁊ adurẽtes faciẽ
tes accidere escharã: sicut adustio ⁊ cauteriũ. Cũ h
tñ pñt significari illa alia. qꝛ q̃si oĩuꝫ ẽ eadẽ mã ⁊ ea
Quesituz. ¶ Si q̃riṫ. Qño dr̃nt (deꝫ cura: vt diceṫ postea.
ignis ꝑsicus ⁊ pruna: si eoꝛũ est eadẽ materia.
Rñ. Litr. ¶ Diciṫ a Pri. vt statꝫ videbiṫ in dicto sequente.
Auic. ¶ Et est quasi ignis persicus sit vehementi⁹ co/
lericus: ⁊ pruna vehementius melancolica.

¶ Scđm dcm̃ de dr̃a istoꝝ duoꝝ apatũ sic declaṫ. Glosa.
Dr̃a inter ambo apata est ꝑm magis ⁊ min⁹ (Et est)
ista (quasi ignis ꝑsicus ẽ vehemẽti⁹ colericus). i. est
ex mã magis colerica q̃ꝫ melãcolica (Et prũa est ve
hemẽti⁹ mlica). i. est ex mã mlica magis q̃ꝫ colica.
¶ Ex hoc dcõ Prin. vṙ posse coligi ꝙ ignis ꝑsicus Expõ.
sit vehemẽtius colicus eo ꝙ mã ipsi⁹ est mlie minus
ꝑmixta. ⁊ min⁹ adusta. Et prũa est vehemẽti⁹ mlica
qꝛ mã ei⁹ est colera mlie magis ꝑmixta ⁊ magis adu
sta nã ꝑ adustionẽ. Huõꝛ tẽdit in naturã melãcolie
¶ Si queriṫ. Qño iste pustule differãt a formicis Quesituz.
¶ Dr̃ sic. Dr̃a inter hec est. qꝛ in dictis pustulis. s. Rñ. Litr.
igne ꝑsico. ⁊ pruna mã est magis adusta q̃ꝫ in illis.
Licet nomẽ ignis ꝑsici possit absolui qñq̃ sup for/
micã comestiuã adurentẽ. ⁊ tũc qñ formica trãsiuit
in formicã coꝛosiuã malã: eadẽ est quasi mã ipsi⁹ for
mice. ⁊ ignis ꝑsici: ⁊ eadem cura iõ nomẽ ignis ꝑsi/
ci põt super illam absolui.
¶ Prin. in scđa ꝑte ponẽs signa his duobus apa 2. ꝑs cap.
tibus cõia dicit duo.
¶ Locus in quo est ignis persicus aut pruna est Auic.
cineritij coloris niger: ⁊ qñq̃ est plunbeus.
¶ Primũ dcm̃ de coloꝛe loci istoꝝ apatũ sic declaṫ Glosa.
(Locus in quo) sunt ista apata (ignis ꝑsic⁹ aut pru
na est cineritij coloris ⁊ niger) qñ. s. mã illoꝝ apatũ
est magis adusta: ⁊ locus istoꝝ (qñq̃ est plũbeus)
qñ. s. mã nõ est tantum adusta.
¶ Ex hoc dcõ Prin. vṙ posse coligi ꝙ ignis ꝑsicus Expõ.
⁊ pruna in vno eoꝝ significato diciṫ pustule vesi/
cantes. ⁊ adurentes vnde ꝑueniũt diuersi colores:
ex varia mãe illoꝝ apatum adustione.
¶ Si queriṫ. Qño ergo ignis ꝑsicus dr̃t a pruna. Quesituz.
¶ Diciṫ a Prin. vt videbiṫ in ꝑte sequẽti in qua po Rñ. Litr.
net signa eoꝝ distinctiua.
¶ Et est inflamatio vehemens qua circũdatur Auic.
absq̃ rubedine verificata. Imo cũ declinatione
ad nigredinem.
¶ Scđm dcm̃ de alio signo his apatibus cõi sic de Glosa.
claraṫ. In igne ꝑsico. ⁊ pruna (est inflamatio vehe/
mens qua circundaṫ). s. locus apatis (absq̃ rube/
dine verificata). i. rubedie nõ vera (Imo) illa rube
do est (cũ declinatione ad nigredinẽ). i. rubedo illa
declinat ad nigredinem: ꝑꝑ adustionem que est ibi.
¶ Ex hoc dicto ⁊ precedenti videtur posse colligi ꝙ Expõ.
ea que nunc sunt dicta suat proprium significatum
ignis persici ⁊ prune. qꝛ ignis persicus ⁊ pruna vidẽ
tur ꝑprie significare hec q̃ ĩ duob⁹ dcis sunt tacta.
¶ Si queraṫ. Cur nomẽ ignis persici. ⁊ prune pos Quesituz.
sunt super alia absolui.
¶ Dicitur cõiter sic. Alia significata his noibus at/ Rñ. Litr.
tributa nõ sunt sic ꝑpria ipsoꝝ significata sicut illa
nunc dicta. Uerum nomen ignis persici. ⁊ prune po
test ad illa extendi. qꝛ oĩum predictoꝝ quasi est eadẽ
mã. ⁊ eadem cura: cũ quasi eodẽ mõ curantur.
¶ Prin. in tertia parte narrans signa istoꝝ apatũ 3. ꝑs cap.
distinctiua dicit tria.
¶ Ignis ꝑsic⁹ est velocioꝛis apparitiõis ⁊ mot⁹. Auic.
Pruna vero est tardioꝛ ⁊ ꝑfundioꝛ.
¶ Primum dictum de vna differentia inter igneꝫ Glosa.
persicum. ⁊ prunam sic declaratur.
Ignis ꝑsic⁹ est velocioꝛis appitiõis ⁊ mot⁹) q̃ꝫ pru
na qꝛ ignis ꝑsicus est ex mã colerica magis subtili:
⁊ minus adusta. (Et pruna est tardioꝛ. ⁊ ꝑfundioꝛ)
q̃ꝫ ignis ꝑsicus. qꝛ mã prune ẽ magis grossa. qꝛ ma
gis mlica. ⁊ magis adusta. ideo tardioꝛ est in motu
⁊ ꝑfundioꝛ. s. in membro.
¶ Materia ignis persici est acutioꝛ:
Materia vero prune ẽ quasi mã pustule. ⁊ ĩpetigis. Prin.

Glosa. ¶ Scd̃m dictũ de alia dr̃a īter ignē ꝑſicū ⁊ prunā ſic declarat͛ (Mã).i. hũor (ignis ꝑſici ē acutior).i: eleuatior (Mã) vero ſeu humor prune (ē quaſi mã puſtule ⁊ impetiginis).i. aſperitatis.

Expoſitio ¶ Ex hoc dicto vr̃ poſſe colligi dr̃a inter ignē ꝑſicū ⁊ prunā. q2 mã ī igne ꝑſico eſt magis acuta ⁊ mag3 eleuata. ⁊ iõ eſt ibi puſtula magis tumēs. Mã vero prune ē quaſi mã puſtule: ⁊ impetiginis.i. eſt puſtula nõ acuta nec eleuata: vnde in pruna nõ eſt tumor quaſi ſenſibilis: ſed eſt ibi tumor quaſi admodũ cuiuſdã aſperitatis. q2 vna pars quodãmodo ſupereminet altrei: ſicut fit in re aſpera.

Auic. ¶ Et illud qd̃ approprиat͛ nomine prune ē nigre radicis ignee ⁊ eſt ei ſplendor prune.

Glosa. ¶ Tertiũ dictuz de alia dr̃a in pruna ſic declarat͛: (Illud qd̃ approprиat͛ noīe prune).i. qd̃ ꝓprie dr̃ pruna (eſt nigre radicis ignee).i. h3 radicē nigram igneã inflatã inflatõe ignis (⁊ ē ei ⁊ ſplēdor prune) i. carbonis ignis: ideo illud apoſtema ab aliquibus dicitur carbo.

Expoſito ¶ Ex hoc dicto p̃n. vr̃ eē colligēdũ ꝙ illa puſtula dicit͛ pruna q̃ ē radicis nigre ignee ſeu inflate. Illa vero puſtula ꝓprie dr̃ ignis ꝑſicus q̃ h3 radicē inflatã tendētē ad quãdã rubedinē eo ꝙ ignis ꝑſicꝰ ē vehemētiꝰ colicus: ⁊ pruna ē magis mlĩca: ⁊ iõ maior nigredo eſt in pruna q̃3 in igne perſico.

Queſituz. ¶ Si q̃rit͛. Que dr̃a eſt ex ꝑte mãe: īter ignē ꝑſicū

Rñ. Citr. ¶ Dicit͛ cõiter ſic. Mã in pruna ē mag3 (⁊ prunã. aduſta q̃3 mã ī igne ꝑſico. ⁊ iõ dr̃ ꝙ pruna eſt mag3 ex hũore mlĩco. q2 eſt ex hũore magis aduſto. hũor aũt aduſtus tendit ad mãm mlĩe: ⁊ iõ puſtula prune tendit ad maiorē nigredinē q̃3 puſtula ignis perſici.

4. ps. c. ¶ Prin. in. 4. parte ſubiungens varias iſtorũ apoſtematum terminationes dicit duo.

Auic. ¶ Qd̃ ex eis accidit in carne eſt velocioris reſolutionis. Qd̃ vero ex eis accidit in neruis ē fixius ⁊ tardioris reſolutionis.

Glosa. ¶ Hec duo dicta de varia iſtorũ apoſtematum terminatione ſic declarant͛.

Primũ (Ignis ꝑſicis ⁊ pruna q̃ accidit ī carne ē velocioris reſolutiõis) q2 ī carne ē clĩtas ⁊ hu. ⁊ amplitudo porꝝ. ⁊ iõ hũor ī carne collectꝰ citiꝰ reſoluit͛ ꝑ clĩtatē q̃ adiuuat: ⁊ ꝑꝑ vias.i. poros magis Scd̃z. (Inis ꝑſicꝰ ⁊ pruna q accidit ī neruis ē fixiꝰ ⁊ tardioris reſolõnis) q2 ī neruis ē friditas ⁊ ſiccitas ⁊ ſpiſſitudo porꝝ. iõ ī neruis ꝑꝑ friditatē ⁊ ſpiſſitudinē eoꝝ hũor plus figit͛ ⁊ tardiꝰ reſoluitur.

Queſituz. ¶ Si q̃ritur. Quomodo cõparant͛ ignis perſicus ⁊ pruna in eorum reſolutione.

Rñ. Citr. ¶ Dr̃ cõiter. Cõpatio iſtoꝝ apatũ d̃ q̃ nũc dcm̃ ē: ē cõpatio ipoꝝ ad ſi ipa ꝑ reſpectũ ad mēbra carnoſa vel neruoſa ī qbꝰ accidũt q2. ſ. velociꝰ reſoluunt͛ in carne ⁊ tardiꝰ in neruis.

¶ Queſtiũcule circa hoc caplm̃ ſoluende colligētur in qõnibus huic caplõ attinentibus.

¶ Caplm̃. 3. De cura ignis perſici prune ſeu carbonis.

Ordo cap. ¶ Prin. in hoc caplõ in. viij. partes diuiſio ſic ꝓcedit.

In. 1. parte premittit euacuationem toti cõmunem fiendam per flobothmiam.

J. 2. parte agit de euacuatione ꝑticulari per ſcalpellationem fienda.

In tertia parte agit de localibus in circuitu horum apoſtematum aplicandis.

In quarta ꝑte agit de localibꝰ iſtoꝝ apatũ vitãdis

In q̃nta agit de localibꝰ cõueniētibus in his apatibus ante vlcerationem in principio.

In ſexta agit de localibus ꝯueniētibus in his ante vlcerationem in principio. ⁊ poſt.

In. 7. agit de localibus ꝯuenientibꝰ his apoſtematibus vlceratis.

In. 8. agit d̃ remedijs ꝯtra vlcera remanētia fiēdis.

¶ Prin. in pria ꝑte ꝑmittēs euõnez cõem ꝑ flobothomiam fiendam dicit duo. 1. ps capi.

Neceſſaria eſt flobothomia vt euacuet͛ ſanguis colericus. Auic.

¶ Primũ dcm̃ de euõne ꝑ flõmiã in principio fiendam ſic declaratur. Glosa.

In curatiõe hoꝝ apatũ (necĩa eſt flõmia) ad hãc intētionē in medicinalibꝰ primaz (vt euacuet͛ ſanguis colicus) q eſt mã ſeu cã hoꝝ apatum.

¶ Hoc dcm̃ eſt hituz a Gal. in lib. de feb. ad glau. cap. 11. antique trãſlatiõis ſic dicēte. Et an̄ hec oia mox ſm̃ principia ſanguinem oportet aufferre ſufficientem ſi nihil ꝓhibet. Cõfirma. Gale.

¶ Si querit͛. ex qua ꝑte fienda ſit flõmia. Queſituz.

¶ Dr̃ a Raſi lib. diuiſionũ. c. 133. ſic. Et op3 q̃dē vt extrahat͛ ſanguis cũ flõmia ex loco oppoſito. Raſis.

¶ Et quãdo egritudo eſt timoroſa: tũc neceſſaria eſt ipſam appropinquare ſincopi. Auic.

¶ Scd̃m dcm̃ de q̃titate ſanguinis ꝑ flõmiam extrahendi declaratur ſic. Glosa.

(Et qñ egritudo eſt timoroſa) ſicut qñ eſt ex mã venenoſa aduſta vehemēter calida (tũc neccĩum eſt ipſam) flõmiam (apropinquare ſincopi) q2 in talibus apatibꝰ acutiſſimis cõpetit flõmia vſq3 ad ſincopim vt colligit͛ a Gal. ī ꝯmē. 23. prie ꝑti. aſſoꝝ q̃ egerũt.

¶ Hoc dcm̃ eſt hitũ a Gal. 14. terap. ca. 8. ſic dic̄te. Carbũculꝰ oĩbꝰ nihil eſt adeo iuuatiuũ vt flõmia. ſi recorderis eoꝝ q̃ dixi in flegmonibꝰ. qm̃ ſi ſanguis vſq3 ad deffectionē trahat͛ vtiliſſimũ erit. Hoc dictũ ſub alijs verbis ſic reperit͛ allegatuz a flõmia eſt incipiendũ. ⁊ q̃ dicit ad hypotomiã eſt magis iuuatiua ꝑter q̃3 niſi alioꝝ aliqd adſit qd̃ flõia ꝓhibeat. Cõfirma. Gale.

¶ Raſis vero vbi ſupra dixit. Op3 vt extrahat͛ ſanguis. ⁊c. eductiõe plurima donec accidat ſincopis. Raſis.

¶ Si queritur. An in tali apate cõpetat flobothomia vſq3 ad ſincopim. Queſituz.

¶ Dr̃ a Galeno in cõmento. 23. prime ꝑticule affo. Intendit aũt hic deffectionem purgationis q̃titatem: ſicut in acutiſſimo apate. ⁊ in febricitantibus ꝑacute: ⁊ in maximo dolore. Gale.

¶ Prin. ī ſcd̃a ꝑte agēs de ꝑticulari euõne ꝑ ſcalpellationem fienda dicit duo. 2. ps cap.

¶ Et fortaſſe eſt neceſſariũ: ⁊ ꝓprie in pruna: facere ſcalpellationē: vt egrediat͛ ſanguis malus cõſtructus in ea: qui eſt in natura veneni. Auic.

¶ Primũ dcm̃ de ꝑticulari euõne a loco ꝑ ſcalpellationem fienda ſic declarat͛. Glosa.

(Et fortaſſe).i. aliqñ (neceſſe eſt ⁊ ꝓprie (ſeu ꝑcipue (ī pruna facere ſcalpellationē ꝓfundã) ⁊ hoc eſt qñ ſanguis ē venenoſus ⁊ aduſtꝰ (vt ꝑ illã egrediat͛ ſanguis malꝰ cõſtrictꝰ in ea) exiſtēs (q eſt in natura veneni) vt p3 ab eius effectu.

¶ Hoc dcm̃ hitũ ē a Gal. 14. tera. c. 18. ſic dicēte. Qd̃ ſi eũ ſcalpelles bonũ erit: corꝑe tñ priꝰ purgato Cõfirma. Gale.

¶ Si querit͛. Cur dixit Prin. ⁊ ꝓprie in pruna. Queſituz.

¶ Dr̃ ſic. Pri. ſignãter dixit (⁊ ꝓpe ī prũa) q2 ſcalpellatio plꝰ ꝯpetit in pruna ex rõne ī ſeq̃nti dcõ aſſignãda ꝑ diuerſitate circa ſcalpellationē obſuãdũ. Rñ. Citr.

¶ Et nõ fiat illd̃: qñ materia ē decliuis ad colerã. Auic.

¶ Scd̃m

Glosa. ¶ Scōm dcm̄ qñ nō est fiēda scalpellatio sic dcl'at. ¶ (In cura hoꝝ apatū nō fiat illud) hoc est scalpellatio (qñ mā est decliuis ad colerā) supple magis. ⁊ hoc est in igne ꝑsico: qꝛ ignis ꝑsicus est vehemēti⁹ colericus vt dcm̄ fuit in pꝛia parte precedentis cap. de materia hoꝛum apatum.

Quesituz. ¶ Si q̄ritur. Cur in cura pꝛune fiēda est scalpellatio. ⁊ non sic in cura ignis persici.

Rñ. Citr. ¶ Dicit sic. In pꝛuna sanguis est magis grossus ⁊ magis venenosus eo qꝫ sanguis ī ea est magis adustus ⁊ magis admixt⁹ hūoꝛi mēl'ico adusto q est humoꝛ ꝑnitiosus: ergo in ea ꝯpetit scalpellatio vt egrediat sanguis in ea cōstrictus q est in natura veneni. In igne aūt ꝑsico materia est pl⁹ colica ⁊ min⁹ venenosa ⁊ ēt est subtilioꝛ. ⁊ iō scalpellatio facit māž pl⁹ ebulire ⁊ fluere. ⁊ pp̄ hoc non ita cōpetit scalpellatio in igne persico sicut in pꝛuna. Et hoc est qꝫ scdō dixit Prin. (Et nō fiat illud. i. scalpellatio quādo materia est ad coleram decliuis.)

3. ps capi. ¶ Prin. in tertia parte agēs de localibus ī circuitu hoꝝ apatū aplicādis dat. 2. cañ. ⁊ duo remedia.

Auic. ¶ Cura autez localis necessaria est vt sit sicut cura erisipille.

Glosa. ¶ Pꝛimus cañ. de cura hoꝛum apatum cōmuni cū cura erisipile sic declaratur.

(Cura localis). i. admistratio localiū ꝓ cura hoꝛuz apatū (nec̄ia est vt sit cura erisipile) hoc est: cura hoꝛū apatū est sicut cura erisipille: qꝛ illa que ꝯuemūt in cura erisipile cōueniunt in cura istoꝝ.

Expō. Nā sicut in cura erisipile in pñ. est nec̄ia infridatio ⁊ reꝑcussio. sic ēt in cura hoꝝ apatū ista sunt nec̄ia. ⁊ sicut in cura erisipile in statu ⁊ in fine est nec̄ia resolutio ⁊ infridatio cū exsiccatōe sic ⁊ ꝑdcā ꝯpetūt in curatiōe istoꝝ apatū ī ꝑdcis tꝑib⁹. Et iō cura localis ī istis ē quodāmō nec̄ia sicut in erisipila.

Quesituz. ¶ Si queritur: an aliqua sit dr̄ia in cura erisipile. ⁊ istoꝛum apostematum.

Prin. ¶ Dr̄ a pñ. vt videbit in trib⁹ dictis pactis seq̄ntis.

Auic. ¶ Et opꝫ vt subueniat ei quod ꝯtinet locū ⁊ loca adustiōis cū boloarmeno ⁊ aceto ⁊ aqua rosata ⁊ reliquis que īnfrigidāt ⁊ reꝑcutiūt: ⁊ illud qꝫ est ꝓpinquius illo est lana ysopi infusa in vino.

Glosa. ¶ Scōs cañ. de aplicādis cc apa ⁊ loca adustiōis sic (Opꝫ vt subuenias ei qd̄ ꝯtinet locū). s. (dcl'at. vlceratū. i. opꝫ vt subuenias ꝑtib⁹ circūstātibus ne vlcerent ⁊ plus ābulēt vlcera (⁊ loca adustiōis). i. locis etiā circūstantib⁹ inflamatis.

Unde opꝫ duob⁹ subuenire. opꝫ. n. pꝛīo subuenire ne illa vlceraratio suꝑābulet. ⁊ oꝫ ēt remouere caliditatem ⁊ adustionem in locis circūstantib⁹. Pro quibus dat Prin. duo remedia.

remediū Pꝛimū (⁊ illud fit cū boloar. aceto ⁊ aq̄ rosˀ: ⁊ reliquis q̄ infrigidāt ⁊ reꝑcutiūt) ⁊ ꝯñter ꝓhibēt vlcerationē vlterius ꝓcedere ad alias partes.

remediū Scōm (⁊ illud qd̄ est ꝓpingus illo). s. remedio nūc dicto (est lana ysopi infusa in vino) cōfoꝛtādo ꝑtez sanam ne recipiat vlcerationem.

Hec autē debent poni in circuitu vlceris: sꝫ suꝑ vlcus ipsum debent poni medicine vlceri ꝓpꝛie. vt patebit in penultima parte capl'i.

Quesituz. ¶ Si querit: an hec pars aliter exponatur.

Rñ. post. ¶ Dr̄ a posterioꝛib⁹ vt videbit ī q̄stiūculis h⁹ ꝑtis.

4. ps cap. ¶ Prin. in quarta ꝑte agens de vitandis localib⁹ in istis apostematibus dicit tria.

Auic. ¶ Uex nō opꝫ vt sit linimētū vehemētis infrigidationis sicut in erisipila; qm̄ materia est decliuis ad grossitiē. et qm̄ ista et taliter qꝫ non tollerat vt parum ex ea reddeat ad interioꝛa: quoniam materia est venenosa.

Glosa. ¶ Pꝛimū dcm̄ de vehemēti infridatiōe vitāda in his magis q̄ꝫ in erisipila sic decl'at. (vex) in cura istoꝝ apatū (opꝫ vt linimētū nō sit vehemētis ifrigidatiōis sic̄ in erisipila) Et ad hoc duas aducit ratiōes. Una est (qm̄ mā) hoꝝ apatū (est ad grossitiē decliuis). i. est grossa. ⁊ iō si poneret nimiū ⁊ fortiter reꝑcussiuū. mā apatis nimis cōculcaret in mēbꝛo: ⁊ fieret postea difficilioꝛis resolutionis.

Altera est (qm̄ mā hoꝝ apatū est tal'r) venenosa vel maligna (qꝫ nō toll'at qꝫ paꝝ ex ea redeat ad iterioꝛa: qm̄ materia hoꝝ apatuz est venenosa). ⁊ ideo in cura hoꝝ apostematum in pꝛincipio nō debēt poni foꝛtia ⁊ pura reꝑcussiua: sicut fit in erisipila.

Cōfirmatio Gale. ¶ Hoc dcm̄ Pꝛi. hitū est a Gale. 14. terapē. 8. duz dicit. Mēbꝛo vero refrigeratiua cōueniūt pp̄ eius necessitatē. Timendū tamen est ꝓpter pessimitatez materie. nā si hoc fecerim⁹ iterioꝛa mēbꝛa nocem⁹.

Sera. ¶ Hoc ēt dcm̄ potuit colligi a Sera. 5. sui bꝛeuiariȷ̄ Opꝫ vt admistret curatio cōposita: qm̄ (sic dicēte. infiatio q̄ accidit mēbꝛo indiget medicis infridātibus extinguētibus. ⁊ pp̄ grossitudinē hūoꝛis ⁊ malitiā sue dispōis sꝫ qd̄ est nō oꝫ qꝫ fiat illō vt nō infrigidet mā ⁊ noceat mēbꝛis q̄ sit ī iterioꝛib⁹ coꝛpis.

Quesituz: ¶ Si querit an in euitādis foꝛtiter reꝑcussiuis sit dr̄ia in cura ignis persici ⁊ pꝛune.

Rñ. Citr. ¶ Dr̄ sic. Licet in cura hoꝝ apatū nō debeāt administrari medicine vehemētis infridatiōis sicut ī erisipilla: tñ inter istas medicinas adhuc est cōꝑatio: qꝛ in cura ignis ꝑsici possunt admistrari plus ifrigidantia q̄ꝫ in pꝛuna: qꝛ mā in pꝛuna est grossioꝛ ⁊ venenosioꝛ. In igne aūt ꝑsico materia ē subtilioꝛ ⁊ minus venenosa: vt dcm̄ est supꝛa. ⁊ ignis persic⁹ magis potest substinere reꝑcussiua q̄ꝫ pꝛuna: ⁊ minus etiam q̄ꝫ erisipila.

Auic. ¶ Et non licet vt administrentur ea que sunt vehementis stipticitatis. iterum nam illa materia est tarde resolutionis.

Glosa. ¶ Scōm dictum de vitandis vehementer stipticis in cura istoꝛum sic decl'atur.

In cura hoꝝ apatum (non lꝫ vt administrentur ea que sunt vehementis stipticitatis iterum) supple sic sicut fit in erisipila: quia in cura erisipile in pꝛincipio administrātur vehementer stiptica. In cura aūt hoꝝ apatum non debēt admistrari ea que sunt vehemētis stipticitatis. Rō est (nam mā istoꝝ apatū est tarde resol'onis) supple ꝓpter grossitiē ipsi⁹: mō vehemēs stipticitas impedit resol'onem.

Itaqꝫ cū mā istoꝝ apatū sit tarde resol'onis medicine earū nō debent esse vehemēter stiptice.

Confirmatio Sera. ¶ Hoc dictuz Prin. declarat dcm̄ Serapionis loco allegato quod erat tale.

Et non opꝫ etiam vt dimittas eam currere.

Quesituz. ¶ Si q̄rit: an ī euitādis vehemēter stipticꝫ sit dr̄ia.

Rñ. Citr. ¶ Dicitur sic. hoc dictū de medicinis vehemēter stipticis in cura hoꝛum apostematum vitandis est cōsimil'r intelligendū sicut dictum de medicinis vehementer frigidis in cura hoꝛum apostematum vitandis dr̄ia est: qꝛ ī cura ignis ꝑsici pñt admistrari pl⁹ stiptica q̄ꝫ in cura pꝛune: qꝛ materia ī igne ꝑsico est subtilioꝛ ⁊ citioꝛis resolutionis q̄ꝫ materia in pꝛuna vt dictum est supꝛa.

Auic. ¶ Et non licet vt administrentur resolutiua: neqꝫ in pꝛincipio rei quum apparent: neqꝫ apud quietem inflamationis: quoniam additur in qualitate materiei.

Glosa. ¶ Tertiū dcīm de medicis resolutiuis in p̄n. ⁊ statu vitādis sic declaratur.
In cura hoꝝ apatū(nō opʒ vt admīstrent̄ resoluti ua).s.pura ⁊ fortia(neqʒ in p̄n.).s.quū hec apata incipiūt appere(neqʒ apud getē infl'atiōis).i.neqʒ apd finē ⁊ declinatōeʒ hoꝝ apatū:in qua icipit ge/ lecere infl'atio.⁊ eā est.(qm̄ addit̄ in qualitate mēi). i.in caliditate ⁊ inflamatione materiei.

Quesituz. ℭ Si q̄rit̄.qd vult dicē p̄n.in hoc tertio eiꝰ dicto.

Rn̄sio cit. ¶ Dicit̄ sic.Pri.q̄si vult dicere ꝙ resolutiua fortia ⁊ pura nō debēt admīstrari nec in p̄ncipio nec ī fine hoꝝ apatū de quo minus vr̄:q: mā in ista egritudi ne est valde acuta ⁊ infl'ata cū ipsa sit adusta.⁊ ideo ꝑꝑ eius acuitatē ⁊ infl'ationē nō solū nō debēt ad/ ministrari resolutiua pura in p̄n.sed nec etiaʒ ī fine imo ēt in fine resolutiua debent cum infrigidatiuis admisceri ꝓpter acuitatem materie.

5.ps cap. ℭ Prin.in.5.pte agēs de localibꝰ ꝯueniētibꝰ his apatibꝰ an̄ vlcerationē maxīe in p̄n.prio ponit cañ. circa medicinas cōueniētes.scdo nominat quattu oꝛ empl'a in hoc casu conueniētia.

Auic. ℭ Immo oʒ vt admīstrent̄ medicīe exsiccatiue: in q̄bus est infrīdatio ⁊ resol'o q̄dā cū expulsiōe.

Glosa. ¶ Canon de medicis ꝯueniētibꝰ in p̄n.hoꝝ apatuʒ an̄ vlcerationē eoꝝ sic decl'at̄(imo opʒ vt)in p̄nci. hoꝝ apatū(admīstrent̄ medicīe exsiccatiue ī q̄bꝰ est infridatio ⁊ resol'o q̄dā cū expulsiōe).i.repcussiōe.

Expositio ¶ Vult dicere Pri.ꝙ medicia in hoc casu dʒ esse aliquātulū desiccatiua rōne hūiditatis ⁊ virulētie que est in istis pustulis:q: iste pustule vtpl'm sunt de sicantes ⁊ adurētes ex q̄bꝰ egredit̄ hūiditas ⁊ q̄dā virulentia.⁊ in hoc casu medicīe debēt esse aliqual'r infrigidatiue ⁊ resolutiue.i.repcussiue ꝑꝑ cal'itateʒ ⁊ inflamationē materie.Sʒ nō debēt esse vehemen ter resolutiue ⁊ repcussiue ꝑꝑ cām predictam.

Cōfirma/ tio galeni. ¶ Hoc dēm est habitū a Gal.14.terapē.8.sic dicē te.Medicina ergo sit parū repugnatiua ⁊ aliquātu lum dissolutiua.i.resolutiua.

Serapio. ¶ Hoc ēt habitū ē a Sera.5.sui breuiariȷ̄ sic dn̄te. Imo opʒ vt ingenies in medicis.de quaꝝ ꝓprieta te est vt resoluant̄ cū expulsiōe pauca sicut ⁊c.

Quesituz. ℭ Si queritur:Quātū desiccatiue ⁊ resolutiue seu repercussiue debēt eē tales medicine ad propositū conuenientes.

Rn̄sio cit. ¶ Dicit̄ prio sic.Iste medicīe nō dbēt eē nimis de/ siccatiue propter grossitiem materie ne materia plꝰ ingrossetur ⁊ induretur.
Hoc aūt est verū maxīe cū talia apata nūdum sunt vlcerata:q: qn̄ sunt vlcerata indigent medicis foꝛ/ titer desiccantibus:vt dicetur posterius.
Iste aūt medicine debēt esse aliqual'r resolutiue ra tione materieꝝ istoꝝ apatum que est difficilis reso lutionis ꝑꝑ grossitiē eius.Sed nō debēt esse vehe/ mēter resolutiue ꝓpter cām assignatam.

Supple. ¶ Dicit̄ scdo sic a p̄dictis.Supplendū eē vltra illd̄ qd̄ p̄n.hic exp̄mit ꝙ ille medicīe debēt esse aliqual'r stiptice:⁊ ꝓprie in prin.ꝑꝑ fluxū materie:sʒ ipe de/ bent esse paꝝ stiptice ꝓpter cām iam dictam.

Auic. ℭ Sicut emplastrum quod fit de arnoglosa ⁊ gal lis ⁊ lentibus ⁊ pane plurimi furfuris.nam hmōi panis subtilioꝛ est in substātia sua.

Glosa. ¶ Primuʒ empl'm cōueniens in hoc casu est empla strum ex his quattuoꝛ rebus.s.arnaglosa:gallis:lē tibus:⁊ pane plurimi furfuris s̄m modū qui statim dicet̄:(nā hmōi panis cum plurimo furfure est sub tilioꝛ in sua substātia).i.in sua nā.nam natura.i.cō plexio ⁊ virtus huius panis est subtilioꝛ q̄ʒ panis qui est minus furfureus ⁊ hn̄s plus de farina.

Confirma tio Gal. ¶ De empl'o ad hoc ꝓpositum dixit Gal.14.tera/ pen.8.Medicina ergo sit parū repugnatiua ⁊ aliq̄ᵭ tulum dissolutiua.i.resolutiua sicut arnaglosa ⁊ lē/ tes cocte ⁊ micha panis simulacei mixta.

Sera. ¶ De tali empl'o dixit Sera.5.sui breuiariȷ̄: Sicut empl'm qd̄ fit de arnaglosa ⁊ lentibus decoctis:qn̄ miscetur cuʒ eo aliquid ex pane furni.Et opʒ vt sit panis non mundus multi furfuris quod est:q: sub/ stantia munda vere est grossioꝛ.

Quesituz. ℭ Si queritur.Qual'r conficitur hoc empl'm.

Rn̄. Ult. ¶ Dicit̄ prio ab Ultra.℞.lentiū elissaꝝ donec mo/ lescant mice panis plurimi furfuris ana quartā me diam terant̄ optime sil' cū.ʒ.ij.arnaglose aut succi eius:⁊ fiat empl'm vel cataplasma qd̄ supponat̄ car būculo tepidū ⁊ remoueat̄ quolibet die.
¶ Quod si gallas addere volueris adde.ʒ.ß.pulue/ ris earum predictis medicinis.

Rn̄. Litt. ¶ Dicit̄ scdo a Litra.Mollificent̄ prius vna die len tes in aqua:postea coquant̄ in illa aqua.deinde ex/ primant̄ ab illa aqua ⁊ bn̄ pistent̄.postea ī decoctio ne illarū lentiū coquat̄ arnaglosa:⁊ quū ipsa est bn̄ cocta exprimat̄ ab aqua ⁊ terat̄ bn̄:⁊ postea sil' agre gent̄ lentes cocte ⁊ trite ⁊ medula panis furfurei:⁊ cōficiant̄ sil' ⁊ aggregent̄ cum illa.
Et si vis potes ponere ol'm rosatū in decoctiōe pre/ dicta ad modū pultis.Et quū ista sunt sic confecta ad modū pultis.ponat̄ ibi de puluere gallaꝝ:⁊ po/ stea coquātur simul vsqʒ ad corrūptionē donec le/ niatur sup petiam.Istud.n.empl'm est optimū ī p̄n. ignis p̄sici ⁊ prune ⁊ spāl'r dū nō sunt vlcerata.

Auic. ℭ Et iterum galle cum aceto vini.

Glosa. ¶ Scdm empl'm in hoc casu fit ex gallis cum aceto vini isto mō.Accipiant̄ galle ⁊ terant̄ cū aceto do/ nec veniant ad formam empl'i vel cataplasmatis.

Auic. ℭ Et alumen cum aceto vini.

Glosa. ¶ Tertiū empl'm ad hoc ꝓpositū fit ex alumīe cum aceto vini isto mō.Accipiat̄ alumē iameni qd̄ dicit̄ de pluma ⁊ terat̄ ⁊ cū aceto vini misceatur.

Auic. ℭ Et emplastra istis similia que in antidotario sunt scripta.

Glosa. ¶ Alia empl'a ad hoc ꝓpositū sunt scripta in antido tario.i.in.5.cano.qui dr̄ antidotariū summa pria tracta.ii.de vnguētis ⁊ emplastris.

6.ps cap. ℭ Prin.in.6.parte agens de localibꝰ cōueniēti/ bus in p̄ncipio ⁊ statu noīat tria empl'a huic propo sito conuenientia dicens.

Auic. ℭ Et de medicinis bonis in hac hora et post ip sam:est vt sumātur granata acetosa ⁊ scindant̄ et decoquātur in aceto donec leniant̄ deinde teran tur ⁊ ponant̄ sup pānuʒ et administrent̄.ip̄m eſʒ est conueniēs in omni hora:et eradicat hanc egri tudinem in principio et statu.

Glosa. Ultra ¶ Primū empl'm ad hoc ꝓpositū valēs in p̄ncipio ⁊ statu:⁊ eradicās hec apata cōficitur hoc mō.Ca/ piātur duo granata acetosa fissa ⁊ cocta in aceto vi ni cū suis corticibus pellibus ⁊ granis.deīde terā tur optime donec leniant̄ ⁊ remoliant̄.deinde terā tur ⁊ extendant̄ sup pannū lineū veluti cataplasma ⁊ supponat̄.Ipsum enim est conueniēs in oī hora ⁊ eradicat hanc egritudinē in principio ⁊ statu.

Auic. ℭ Et q̄nqʒ cadit in medicinis huius apatis nux recens et folia eius cū sauich et vua passa et ficꝰ cū vino et oleo papaueris nigri et melius est vt ex omnibus his fiat emplastrum.

Glosa Ultra ¶ Scdm emplastrū valēs ad ꝓpositū sic cōficit̄.℞. nucū recentium ⁊ folioꝝ nucis an̄.ʒ.ß.oꝛdei fracti cocti cuʒ multa aqua quod dicit̄ sauich.ʒ.j.ficus pingues

pinguis nuc.6. vuaꝝ passaꝝ mūdataꝝ. ℳ.j. terā/tur optie. ⁊ sup ipsa effundat vini ⁊ olei de papaue re nigro añ. ptes equales. donec pueniāt ad formam empl'i qd prune apponatur.

Auic. ℂ Et de medicis cōuenietib⁹ in plibus horis est opiū ⁊ acatia ⁊ dragagātum. ⁊ simil'r cortices granatorum de vno quoqꝫ quoꝝ sumat. pondus.ʒ.j. floris eris ⁊ iusquiami albi ana.ʒ.ß.

Glosa. Ultra. ¶ Tertiū empl'm valēs i pl'ib⁹ horis sic cōponit. ℞: opij acatie dragagāti. corticū granatoꝝ añ.ʒ.ij. floris eris. seis iusqami albi añ.ʒ.j. terāt optie ⁊ icorporēt cū aceto vini ⁊ fiat empl'm qd supponatur.

Auic. ℂ Et hmōi quidem medicine nō ponāt nisi sup illd quod non est vlceratum.

Ratio. ¶ Rō est qꝛ illud qd est vlceratū indiget forti⁹ dsiccantib⁹: vñ ista nō sufficiēt nisi in pruna ⁊ igne psico: cū ista nūdum sunt vlcerata.

7. ps cap. ℂ Prin. in.7. pte agens de localibus cōuenietib⁹ his apostematibus vlceratis dat tres canōes. ⁊ nominat multas medicinas dicens.

Auic. ℂ In eo aūt qd est vlceratū est necium illud qd fortiter exsiccat sicut medicamē andaron ⁊ farasion ⁊ trocisci ranudros. ⁊ medicamen de keysin cū vino dulci ⁊ cū rob ⁊ cū reliqs que dcā sunt in cura erisipile vlcerate ⁊ formice miliaris.

Glosa. ¶ Prim⁹ cañ. obfuādus i admistratiōe localiū sup apa vlceratū sic decl'at. in eo. s. apate. s. igne psico vl' pruna qd vlceratū est neciuz est illud medicamē qd fortiter exsiccet sicut medicamē andarō. i. androni. ⁊ farasion ⁊ trocisci ranudros ⁊ medicamen de keysin. i. de kerua cū vino dulci. s. distēpato ⁊ cum rob. i. cū sappa. Rō est: qꝛ oia ista sunt fortit desiccatiua. ⁊ iō ꝯpetūt in his apatib⁹. quū sīt vlcerata.

Cōfirma. Gale. ¶ Dcm Pri. de medicamie andaron ꝯfirmat aucte Gal.14. terapē.8. dixit. In vulnere vero (ml'toꝝ fortis ponat medicia sicut trocisci andromi.

Rasis. Rasis in libro diuisionū dixit. Et ponant sup locū medicine fortis stipticitatis cum aliquātulo acuitatis sicut trocisci andaron.

Serap. Sera. 5. breuiarij dixit. Opꝫ vt ponat super vlcus ipm aliquid ex medicinis fortibus sicut medicamen pertinens ad andaron.

Auic. ℂ Et opꝫ vt emplastretur desuper empl'a in die bis. ⁊ in nocte semel.

Glosa. ¶ Scōs cañ. de renouatiōe empl'oꝝ sic decl'at. Et opꝫ vt empl'ent desup locū vlceratū: empl'a in die bis. i. remoueant bis in die: ⁊ in nocte semel vl' bis. Rō est pp malitiā ⁊ venenositatem ipsius mãe que apposita inficit ⁊ indiget euacuatione.

Auic. ℂ Et nō administrent exsiccantia q̄ztū est possibile: qm̄ ipsa addūt in malitiam egritudinis.

Glosa. ¶ Terti⁹ cañ. de exsiccatiuis seu stipticis vitādis sic decl'at. In hoc apate vlcerato nō admistres exsiccatiua). i. stiptica (q̄ztū est possibile) (qm̄ ipsa) administrata in apate vlcerato (addūt i malitiā egritudis) qꝛ in ista egritudie medicie nō debēt eē fortis stipticitatis rōne materie grosse que difficilis ē ad resol'onem: vt supra dictum est.

Questitum ℂ Si querit. Qūo expō data stat cū dcō Ras ca. de pruna ⁊ igne psico qd est tale: ⁊ ponant sup locuz vlceris medicine fortis stipticitatis.

Rñ. Litr. ¶ Dicitur cōmuniter sic. Rasis intellexit p rem fortis stipticitatis rem fortis exsiccationis: qꝛ medicine ignis persici ⁊ prune vlcerate debēt eē fortis siccitatis. iō Ras sibi p stipticitatē intellexit siccitatē. Et Prin. quando ꝓhibuit exsiccantia per exsiccantia intellexit vehementer stiptica.

ℂ Prin. in.8. parte agēs de remedijs ꝯtra vlcera remanentia fiendis dicit duo. 8. ps cap.

ℂ Cū ergo quiescit infl'atio ⁊ remanēt vlcera curent cū eis que sunt sicut emplastrū de merdasengi ⁊ emplastrū diabutiriaton. ⁊ cū reliqs medicis vlcerū corrodētiū in antidotario dictis. Auic.

¶ Primū dcm̄ de cura vlceꝝ remanētiū sic decl'at. (Cū ergo quiescit). i. sedat (infl'atio ⁊ remanēt vlcera). s. sine magna cal'itate. (curent cū eis que sūt sicut emplm de merdasengi). i. de litargirio vl' plūbo vsto (⁊ empl'm diabuticiaron ⁊ cū reliquis medicinis vlceruz corrodentiū). s. exsiccatiuis mixtis cū sabba (in antidotario dictis.) Glosa.

ℂ Et nux antiqua vnctuosa est conueniens igni persico in hac hora. Auic.

¶ Scōm dcm̄ de medicamine igni persico conuenienti in hac hora est hoc. Glosa.

Et nux antiq̄ vnctuosa est ꝯueniēs igni psico in hac hora). s. cū est ibi vlceratio sine cal'itate notabili.

¶ Hoc medicamē laudat a Serap. in suo breuiario cap. ꝓprio de nuce sic dn̄te. Olei nucū antiq̄rū virtus pria est cal'a. ⁊ scda est q̄ resoluit. ⁊ tertia est que cōfert vlcerib⁹ corrosiuis ⁊ erisipile ⁊ fistule lachrimali. ⁊ quidā vtunt eo in vlcerib⁹ neruoꝝ. Confirm: Serap.

¶ Questiuncule circa hoc capl'm soluende colligentur in qōnibus huic cap. attinentibus.

ℂ Cap. quartū. De althoyn seu antrace.

ℂ Prin. in hoc cap. i duas ptes diuiso sic pcedit. In.1. pte nūerat.4. acceptiōes seu sig̃natōes alth. In.2. pte noiat m̄bra seu carnes i qb⁹ fit althoyn. Ordo ca.

ℂ Prin. in pria parte numerās quattuor acceptiones seu significationes althoyn dicit. 1. ps cap.

Antiq̄ssimi noiauerunt illud qd trāslatū est in arabico noie althoyn quadrupliciter. Auic.

Primo dictum est althoyn omne apostema exñs in mēbris glandinosi carnis.

Deide dcm̄ est de eo qd est cū hoc apa calidum.

Deinde dictū est de eo qd est apa calidū pdens.

Deinde dictum est apa pernitiosuz ꝓpter cōuersionem materiei eius ad substātiā venenosam.

¶ Pars ista.1. d q̄druplici acceptiōe h⁹ nois althoꝛ sic decl'at. (Antiq̄ssimi) ātiquoꝝ medicoꝝ (noiauerūt illd qd trāslatū ē i ara.) ydiomate noie alth.) Prio dcm̄ est althoyn sig̃nare oē apa (q̄drupl'r. exñs i mēbris glādinose carnis de qbus in sequenti parte dicet: aut alibi. i. in alijs mēbris. Glosa.

Scdo dcm̄ ē althoyn sig̃nat apa qd cū hoc. s. exñs in carne glādosa ē apa cal'm. ⁊ sic h sig̃natū ē min⁹ Tertio dcm̄ ē althoyn sig̃nare apa (cōe q̄z pmū. cal'z pdēs. s. iterficiēs. ⁊ sic h sig̃natū ē min⁹ cōe q̄z Quarto dcm̄ ē altho. sig̃nat apa pnitiosū (scdz. (s. mortifeꝝ) pp ꝯuersiōez mãei ei⁹ ad sbaz venēosā hois interēptiuā. ⁊ sic h sig̃natū ē min⁹ cōe q̄z 3m.

ℂ Si queritur. Qūo iste quattuor acceptiones althoyn se hēant adinuicem. Questitum

¶ Dr cōit sic. Scdz sig̃natū althoyn ꝯhit pmū significatū: qꝛ althoyn i prio sig̃nato est oē apa exñs in mēbris glādinosis in scdo sig̃nato est oē apa existēs in illis locis: sꝫ cal'm exñs. Sil'r tertiū sig̃natū ꝯhit scdz: qꝛ althoyn i tertio sig̃nato est oē apa cal'z pdēs. Sil'r q̄rtū sig̃natū ꝯhit tertiuz: qꝛ althoyn in q̄rto sig̃nato est oē apa calidū pdēs nō absolute: sicut tertiū: sꝫ perdēs pp ꝯuersionē sue mãi ad subaz venenosi a forma specifica homini cōtrariam. Rñ. Litr.

Auic. ❡ Et videt̃ q̄ primi noīabāt hoc primū carmata. Et īueniūt̃ noīa greca q̄ assilant̃ althoyn. sicut tursios ⁊ carmata ⁊ carmakile ⁊ furios. Ver apō nos nō ē magna distictio int̃ eoꝝ noīa (tionē.

Glosa. ¶ Particula ista de dñis hoꝝ apatū apud grecos noīb⁹ sic dcl'at̃. (Videt̃ q̄ pmi) seu antiqssimi antiquoꝝ (noīabāt hoc postremū) significatū althoyn (carmata ⁊ īterptat̃ carmīatio: q2 carmiat totū corp⁹: cū illud fit mortale (⁊ inueniunt̃ noīa greca) apud optīe itelligētes līas grecas (q̄ assimilant̃ althoyn) in sua significatiōe (sic turfios carmata carmakile ⁊ furios) talia ipoꝛtātes (veꝝ apō nos q̄ d̄ nominibus nō curamus (nō est magna distinctio) supple fienda (inter noiationem eoꝝ.)

Quesituz. ❡ Si q̄rat̃. Cur d̄ noīb⁹ n̄ fit hūda rō seu distictio

Gal. ¶ Dr̃ p̄io a Gal. 1. de inge. 6. Diuersitas noīuz nō impedit nos in cognoscēda reꝝ essentia.

Auic. ¶ Dr̃ scdo a Prin. fen. 1. pmi cañ. doctr. 6. cap. 5. De noibus nō curamus: q2 de noīb⁹ nō disputam⁹ sed intētiōes ⁊ dr̃ias intelligere debemus.

Alij. ¶ Dicit̃ tertio de mēte istoꝝ sic cōiter. De noīb⁹ nō est curādū dūmodo intētionē eoꝝ habeamus.

2. ps cap. ❡ Prin. in scda p̄te nominās mēbra in quibus fit althoyn duo dicit.

Auic. ❡ Althoyn accidit ī mēbris glādinose carnis q̄ ē duplex. Quedā ē que ē ī mēbris sensibilib⁹. sicut caro glādosa que ē in māmilla ⁊ origīe līgue. q̄dā est q̄ est ī mēbris que sensuz nō hñt. sicut caro glādosa que est in maxilla ⁊ in subassellis ⁊ inguinibus ⁊ eis similibus.

Glosa. ¶ Primū dictū de mēbris in qb⁹ fit althoyn sic declarat̃ (althoyn) sic in arabico dictū (accidit ī mēbris glādinose carnis) seu ī mēbris glādosis (.s. vt p'īm. (caro aūt glādosa est duplex) q̄ztū huic pposito attinet (q̄dā est in mēbris sensibilib⁹: sicut caro glādosa q̄ est in māmilla) ⁊ caro testiculi (⁊ caro radicis lingue (q̄dā est in mēbris sensuz nō hñtib⁹) vl' nō tātū sensibilib⁹ sic p̄dcā (vt caro glādosa ī maxila ⁊ subassellis ⁊ inguinibus (⁊ ei similibus) sicut caro glandosa que est in collo post aures.

Quesituz. ❡ Si querit̃. Quotuplex est caro glandosa.

Rñ. cōis. ¶ Dicit̃ cōiter sic. Caro glādosa est duplex. Quedā est q̄ est magis nobil' ⁊ magis sensibil': vt est caro māmille glādosa. caro testiculoꝝ ⁊ caro radicis lingue. Alia ē caro glādosa q̄ nō est ita nobilis nec ita sensibilis: sicut est caro emūctorioꝝ mēbroꝝ pncipaliū. Iste carnes nō sunt ita nobiles: q2 sunt deputate vt in eis euacuent̃ supfluitates membroꝝ pncipaliū: qualr̃ nō sūt carnes p̄io dcē. neq3 iste carnes sūt ita sensibiles sicut p̄us dcē: q2 ibi nō sunt tot nerui ⁊ arterie sicut in carnib⁹ p̄io dictis: ¶ Ex p̄dcis appet q̄ caro māmilla: ⁊ caro radicis lingue sūt nobiliores ⁊ sensibiliores q̄z caro q̄ est ī inguinib⁹ subassellis: ⁊ in collo post aures.

Auic. ❡ Cūq3 exitura seu apa tendens ad exiturā fit in carnibus laxis ⁊ subassellis ⁊ post auriculas ⁊ in inguinibus. ⁊ est de gñe corrupto qd̄ in suo particulari loco dicemus vocat̃ taum vel althoyn.

Glosa. ¶ Scdz dcm̄ d̄ mēbris ī qb⁹ fit althoyn ⁊ sua noiatōe sic dcl'at̃. (Cū exitura) seu apa tēdēs ad exiturā (fit ī carnib⁹ laxis) ī corpe. ⁊ ī subassell' emūctorijs cordis (⁊ p⁹ aures) emūctorijs cerebri. ⁊ in inguinibus emunctorijs epatis. ⁊ est d̄ gñe seu humore corrupto qd̄ in suo particulari loco dicemus. s. 3. fen 4. cano. vocatur taum vel tauni.

Quesituz. ❡ An aliter appelletur tale apa a prin.

Rñ. Pri. ¶ Declat̃ cōiter sic. 3. fen. 4. trac. 1. ca. 14. tale apa vocat̃ thoyn vel althoyn ⁊ vulgariter dr̃ bochiū Itē. 3. fen. 4. trac. 1. cap. 19. de apati (epidimialibus accidentib⁹ in glandulis dicit̃ attigatū vel antigariū: ⁊ exponit̃ agens pestē.

¶ Questiūcule circa hoc cap. soluēde coligent̃ in q̄stionibus huic cap. attinentibus.

❡ Capl'm. 5. De signis althoyn seu antracis.

Ordo cap. ❡ Prin. in hoc cap. in. 5. ptes diuiso sic pcedit. In p̄ia pmittit effect⁹ malos ab althoyn puenientes In. 2. ponit signa sup althoyn attestantia. In. 3. noīat spēs althoyn bonas seu minus malas. In. 4. noīat spēs althoyn malas seu mortales. In. 5. agit de tpe ⁊ aere althoyn multiplicatiuo.

1. ps cap. ❡ Prin. in p̄ia parte pmitiens quattuoꝛ effectus malos ab althoyn pcedentes dicit.

Auic. Althoyn corūpit membruz: ⁊ alterat colorem eius qd̄ sequitur ipsum. Et q̄nq3 resudat sanguinem ⁊ virus ⁊ silia illis. Et aducit qualitatem malaz ad coꝛ ex via arteriarum: quare accidunt ista.

Glosa. ¶ Pars ista de. 4. nocumētis ab althoyn puenienti b⁹ sic decl'at̃. Pm̄ (althoyn corūpit mēbꝛ quo) ī ē: pp puersionē sue m̄ae ad ī baz venenosā: vt dcm̄ ē Scdm. (Et alterat) althoyn (colorē ei⁹). s. mēbri (qd̄ seqt̃ ipz). s. m̄az venenosaz. vel qd̄ seqt̃ ipz. s. althoyn. q2 althoyn q̄nq3 alterat colorē mēbri sibi pping. Tertiū (⁊ q̄nq3 althoyn (resudat sanguinē ⁊ vir⁹ ⁊ silia illis q̄ñ. s. virtus stimulata a venenositate materie cogitur illam expellere. Quartū (⁊ althoyn aducit malā q̄litatē). s. venenosaz (ad coꝛ ex via arteriaruz) q̄ oriunt̃ a corde (q̄re accidūt ista). s. signa q̄ statim dicent̃.

Quesituz. Rñ. aliq̄. ❡ Si q̄rit̃ an cū althoyn sit aliud nocumētum. ¶ Dicit̃ ad hoc fz aliquos Althoyn seu antracē fz p'īm seqt̃ feb. putrida ɔtinua: q̄ aliq̄ñ ē acuta ɔturbatiua. Quid aūt p febrē ⁊ althoyn seu antracē sit pnosticandū loco suo dicetur.

2. ps cap. ❡ Pri. ī. 2. pte aducēs. 4. sig^a sup althoyn attestātia: dicit.

Auic. ❡ Vomitus pulsus cordis ⁊ sincopis. Et q̄ñ ei⁹ accidentia fiunt vehementia interficit.

Glosa. ¶ Pars ista de q̄rtoꝛ signis althoyn sic declarat̃. Primū. (In althoyn accidit vomit⁹) ex ɔpassionē 2m ⁊ 3m (In althoyn accidit pulsus cordis ⁊ sincopis) pp q̄litatē venenosaz q̄ venit (q̄z hz stōs ad coꝛ Qartū (⁊ q̄ñ ei⁹ accñtia). s. (ad coꝛ ex via arteriaꝝ vomit⁹ ⁊ pulsus cordis ⁊ sincopis (fiūt vehemētia) tūc althoyn (īterficit) q2 significat̃ impotētia cordis ad resistendum. q̄r subcumbet.

Cōfirma. Rasis. ¶ De hoc. 4. signo dixit Rasis. Et quuz supfluunt iste intentiones est mortiferuz vtplurimū cito.

Quesituz. Rasis. ❡ Si querit̃. Que sunt signa isti⁹ fm Rasim. ¶ Dr̃ a rasi sic. Signa sūt bochoꝛ ⁊ apa: cū qb⁹ egredit̃ inflatio vehemēs. ledēs valde: ptrāsiēs mēsurā in hoc: ⁊ fit qd̄ ē in circuitu nigrū vel viride.

3. ps cap. ❡ Prin. in tertia parte. nominans duas species althoyn bonas vel minus malas dicit.

Auic. ❡ Salui⁹ althoyn mortaliū ē illud qd̄ ē rubeuz. Deinde illud quod est citrinum.

Glosa. ¶ Pars ista d̄ duob⁹ spēb⁹ althoyn min⁹ malis sic decl'at̃ (salui⁹ althoyn mortaliū) q2 oēs spēs althoyn seu antracis fm p'īm īducūt moꝛtē (ē illd̄ qd̄ ē rubeū) ⁊ h̄ ē illd̄ qd̄ fit a m̄a sāguīea adusta venenosa (deīde citrinū vl' viride fz q̄ appellat ipz rasis ⁊ illd̄ fit ex colera adusta.

Quesituz. ❡ Si q̄rit̃. Qūo iste spēs althoyn graduētur in malitia.

Rasis. ¶ Dr̃ p̄io a Rasi q̄ vnusquisq3 istorum est malus.

Prin. ¶ Dr̃. 2. a p̄n. alth. min⁹ mōtale ē ru. q2 ē ex hūoꝛe min⁹ malo: deīde citrinū vl' viride. q2 ē ex peiori hūore.

❡ Prin.

4. ps cap. ¶ Prin. in. 4. pte noīans duas spēs althoyn malas dicit duo.

Auic. ¶ Et ex eo q̄ ad nigdīez ē ōcliue ñ euadit aliqs.

Glosa. ¶ Pria spēs mala althoyn sic declaꝛ. (Et ex eo). s. althoyn (q̄ȯ ad nigredinē ē decliue ñ euadit aliqs) vel rarissimi: qꝛ ē ex mā mlīca adusta venenosa alijs humoribus predictis peiori.

Quesituz. ¶ Si q̄ritur. An ex althoyn ad nigredinem declinante euadat aliquis.

Rñ. Litr. ¶ Dr̄ cōiter sic. Istȯ dcm̄ Pri. nō dz itelligi nisi in qbusdā regiōib⁹ maxie calis ⁊ siccis: in qbus mā pp vehemētē adustionē tm̄ gradū venenositatis acqrit q̄ oēs interficit in regionib⁹ aūt illis oppositis: ⁊ i oībus regiōibus Italie non est sic. imo mlti euadūt ab antrace nigro.

Auic. ¶ Deteri⁹ eoꝝ est illud q̄ȯ accidit fm plm i sub assellis ⁊ in iguinib⁹ ⁊ post aures pp vicinitatē ei⁹ ad mēbra que sunt vehemētius principalia.

Glosa. ¶ Scd̄a spēs mala althoyn sic declaꝛ (Deteri⁹ althoyn) iter alia (est illȯ q̄ȯ fit i locis emunctorijs) seu euacuatorijs (fm plm) i subasiellis ⁊ inguib⁹ et post aures) ⁊ hoc (pp ppinq̄tatē ei⁹) q̄z hn̄t ista mēbra emunctoria (ad mēbra que sunt vehementi⁹ pncipalia) quoꝝ mēbra predicta sunt emūctoria.

Quesitum ¶ Et queritur. Cur althoyn in mēbris emūctorijs dicitur esse deterius.

Rñ. Litr. ¶ Dr̄ cōiter sic. Qñ althoyn euenit a mā venenosa i emūctorijs sigat impotētiā nāe nō valētis expellere mām venenosaz ad ex: vel neqꝫ ad mēbra min⁹ pncipalia lōgiq̄. qr̄ talꝰ mā remanēs i ppinq̄tate pncipaliū pōt venenositatē suā illis pncipalib⁹ cōicare.

5. ps cap. ¶ Prin. in q̄nta parte agēs de tpe ⁊ aere althoyn multiplicatio dicit duo.

Auic. ¶ Et althoyn multiplicatur in pestilentijs.

Glosa. ¶ Primū dcm̄ de multiplicatiōe althoyn i pestilētijs sic declaꝛ. (Althoyn mltiplicaꝛ i pestilētijs. i. tpe pestilētiaꝝ. ⁊ h̄ ñ ē mirꝫ: cū iste morb⁹ sit pestilē

Quesitum ¶ Si q̄riꝛ. Quo althoyn mltiplicaꝛ i pestiltiaꝛ.

Rñ. Litr. ¶ Dr̄ cōiter sic. Althoyn mltiplicaꝛ in pestilētijs: eo q̄ est ex mā putrida venenosa que ꝯriaꝛ cordi a tota substātia: qꝛ vnūqdqꝫ sile generat sibi suū sile.

Auic. ¶ Et multiplicatur in regione pestilentiali.

Glosa. ¶ Scd̄m dcm̄ de regione althoyn multiplicātia sic declaꝛ. (Althoyn multiplicatur in regione pestilētiali). i. in regione mali aeris ⁊ morbosi: qualitercūqꝫ aer ille sit malus ⁊ morbosus.

Quesitum ¶ Si queriꝛ. Qualis est aer in regiōe pestilētiali.

Rñ. Litr. ¶ Dr̄ cōiter. Aer in regiōe pestilētiali est aer malus ⁊ morbosus: siue aer ille sit malus rōne ventoꝝ: vlꝰ aquarū vel pluuiaruz vel plantarum malarum vel habitatione aīalium venenosoꝝ. nā in talib⁹ regionibus aer est pportionalis aeri pestilentiali.

¶ Questiuncule circa hoc capitulum soluende colligentur in q̄ōnibus huic cap. attinētibus.

¶ Caplm. 6. De cura althoyn seu antracis.

Diuisio cap. ¶ Prin. in hoc cap. in. 7. ptes diuiso sic pcedit.
In pria pte pmittit curā p euōnes totū respiciētes
In scd̄a ponit curam per rectificationem aeris.
In tertia ponit curā per cōfortationē cordis.
In quarta ponit curā althoyn in principio.
In quinta ponit curā althoyn in statu.
In sexta ponit curam eius qñ transit in exituram.
In septima ponit curam eius per localia.

1. ps capli ¶ Pri. i pria pte pmittēs curā althoyn p euōnes totū respiciētes in pricipio fiendas dicit scd̄o.

Auic. Necia est euō cū flōmia cū eo q̄ȯ tollat hora.

Glosa. ¶ Primū dictū. de euōne p flōiaz fienda sit declaraꝛ. (In pri. althoyn necessaria ē euō) rectificās totū corp⁹ (cū flōia) q̄ est cōis hūoꝝ euō (cū eo q̄ȯ tollat hora) vt puta qñ virt⁹ est fortis. qꝛ flōia nō cōpetit qñ superuenit ⁊ sincopis ⁊ pulsus cordis: eo q̄ tūc est timor de casu virtutis.

¶ Cōtra hoc dictū prin. nō pcedit dictū hoc rasis ⁊ nō opꝫ vt fiat flōia cū hac egritudine: vt videbitur in q̄stiunculis huius partis. Rasis.

¶ Si q̄ritur. Cur in althoyn ꝯuenit flobothomia. Quesituz.

¶ Dr̄ sic. Flōia cōpetit in hac egritudine ex tribus Rñ. Litr.
Pria est rōne plectorie. qñ corp⁹ ē plectoricū totū: eo q̄ p flobothomiā minuitur plectoria corporis que est causa maioris apostematis. (causis.
Scd̄a ē rōne materie. eo q̄ althoyn qñqꝫ fit ex sanguine adusto pmixto cum colera vel mlia adusta. modo in tali materia cōpetit flobothomia.
Tertia ē rōne acuitatis hui⁹ egritudinis q̄ acutissima est ⁊ maxima ⁊ in tali cōpetit flōia vsqꝫ ad deffectionē virtutis: vt coligiꝛ a Gale. in cōmē. 23. prie pti. affo. sic dñte. Luz enim flobothomam⁹ vsqꝫ ad deffectionē in p acutis egritudib⁹: sicut in accutissimo apate refrigeraꝛ statim corp⁹ ⁊ febris extīgaꝛ Gal.

¶ Aut necessariū est aliquid ex eis que putrefactum educunt humorem. Auic.

¶ Scd̄m dictuz. de euaone humoris putrefacti in patiente althoyn sic declaratur (aut necessariū est) in pn. althoyn (dare aliqd ex eis q̄ putrefactionez educunt humorez) eū ille indigeat euōne. eo q̄ nō potuit per flobothomiā educi. Glosa.

¶ Hoc dictū cōfirmauit Auer. 7. col. 31. duz dixit. Nō sufficit medicina vnū tm̄ purgans hūorez: sed medicina oēs purgans hūores. qm̄ corpora taliū recipiunt putrefactionē in oīb⁹ hūorib⁹: ⁊ talia farmaca in hac egritudine multū vtilia existūt sicut pillule cochie i quib⁹ intrat stichados ⁊ mastix ⁊ scamamonea pparata ⁊ coloquintida etiam pparata. Auer.

¶ Si q̄riꝛ. Cur in cura althoyn cōpetat farmatia. Quesituz:

¶ Dr̄ de mente Auer. sic. In cura althoyn necia est farmatia q̄ putrefactū educat hūorez. qm̄ corpora patientiū althoyn recipiunt putrefactionē in oīb⁹ humoribus. ideo farmaca hūores putrefactos educentia in hac egritudine multum vtilia existunt. Rñ. Auer.

¶ Prin. in scd̄a pte ponēs curā althoyn per rectificationem aeris dicit duo. 2. ps capli

¶ Et opꝫ vt roreꝛ mansio ifirmi cū aceto plimo ⁊ folijs salicis ⁊ violis ⁊ rosis ⁊ nenufare ⁊ silib⁹. Auic.

¶ Primū dcm̄ de rectificatiōe aeris domus p rorationē eius sic declaratur. Glosa.
In cura patiētꝫ althoyn (opꝫ vt roreꝛ) ⁊ madideꝛ (mansio) seu camera (ifirmi cū aceto plimo) p cameram aspso (⁊ cū folijs salicꝫ ⁊ cū violꝫ ⁊ rosis ⁊ nenufare ⁊ silib⁹) et mirto ⁊ folijs vitꝫ ⁊ ramis ⁊ folijs arboꝝ frigidarum odoriferarum.

¶ Si q̄riꝛ. quō infrideꝛ dom⁹ patientiū althoyn. Quesituz.

¶ Dr̄ cōiꝛ sic. accipiāꝛ lintiamia ⁊ balneēꝛ cū aceto ⁊ aq̄ ro. ⁊ ponanꝛ sup ptica i camera circa lectum. Rñ. Litr.
Uel vt dixerūt posteriores. In circuitu camere ⁊ lecti apponāꝛ cortine vel pāni ifusi in aceto ⁊ aq̄ ro. mixtis cū puluere sandalorum.

¶ Et ad vltimū regaꝛ regīe hn̄tiū aerē pestilētia. Auic.

¶ Scd̄m dcm̄ de regīe patiētiū althoyn sic declaꝛ. (⁊ ad vltimū). i. i sum. patiētes althoyn (reganꝛ regimine hn̄tiū aerē pestilē. i. feb. pesti. seu morbos pestilē. qꝛ sicut i feb. pesti. opꝫ vt dom⁹ eoꝝ ifrigideꝛ: Ita opꝫ in patiētib⁹ althoyn vt ifrigideꝛ seu roreꝛ Glosa.

¶ Si q̄ritur. Cur patiētes althoyn (dom⁹ eoꝝ. sint regendi regimine hn̄tiuz aerem pestilētialem. Quesituz.

¶ Dr̄ cōiter sic. Quare althoyn ⁊ hmōi apata iducūt feb. pesti. vt coligiꝛ ab Auer. 7. col. iō patiētes althoyn debent regi regīe habētiū aerē pestilētialē: Rñ. Litr.

3. ps cap. ¶ Prin. in tertia parte agens ꝺ cura althoyn per ea que cōfortant cor dicit.

Auic. ¶ Deinde opz vt reuertaris ad cor cum defensione ⁊ confortatione ipsius.

Glosa. ¶ Hoc dictum de defensiōe ⁊ cōfortatiōe cordis sic declaratur. (Deinde). i. post flobothomiā ⁊ euōnē (opz vt reuertaris ad cor cū defensiōe ⁊ ꝯfortatiōe ipsi⁹) qꝛ sine his curatio althoyn nō est possibilis.

Cōfirmatio. Rasis. ¶ Hoc ē qꝺ dixit Raſ sub his vbis: Et subleua plz intētiōis tue ad ꝯfortādū virtutē ⁊ ad īfridādū cor. Loci vo ipsi⁹ curatio ñ est possibil nisi post illud.

Quesitū. ¶ Si queritur. Cur opz reuerti ad cor cum defensione ⁊ confortatione ipsius.

Rñ. Citr. ¶ Dr̄ cōit sic. Oz reuerti ad cor cū defensiōe vt nō ledat ab euaporatiōe venenosa. Oz ēt ꝯuerti ad cor cū ꝯfortatiōe ei⁹ vt ipz ꝯfortatū repellat a se lesiuū.

¶ Defensio aūt cordis ⁊ ꝯfortatio fit p quattuor in fra tangenda. s. per odoramēta: per infrigidātia: per cibos: ⁊ per epithimata.

¶ De cōfortatiōe cordis fienda per odoramēta dic.

Auic. ¶ Cū eis in qbus est odoramētū cōueniēs: sicut est olfatus roxaꝝ cāfore ⁊ sandali.

Glosa. ¶ Particula ista de ꝯfortatiōe fiēda p odoramenta sic declaꝛ. In cura althoyn opz vt defendaꝛ ⁊ ꝯforteꝛ cor (cū eis in qb⁹ est odoramētū istis ꝯueniēs) est (sicut olfatus roxaꝝ cāfore ⁊ sandali) que infrigidant ⁊ confortant ipsum cor.

Cōfirma. ¶ Raſ āt dix: ⁊ ꝯfert ad illꝺ odoramētū redolētiuz

Quesitū. ¶ Si q̄riꝛ. Quale dz eē illꝺ odorabile. (fridoꝝ.

Rñ. Citr. ¶ Dr̄ cōiꝛ sic. Odoramētū dz eē cū fridis odoriferꝫ Cum frigidis vt alterent malā cōplexionē calaꝫ: ⁊ spiritum vniāt: ⁊ ab exalatione defendāt: ⁊ vapores ingrossent ⁊ putredini resistant.

Cū odoriferꝫ vt cor ꝯfortēt: ⁊ spūs eius mltiplicēt.

¶ De ꝺfensiōe ⁊ ꝯfortatiōe cordis p īfridātia dicit.

Auic. ¶ Et cū eis ī qbus est infridatio: sicut acetositas citri ⁊ miue ⁊ rob pomorum ⁊ citoniorum: ⁊ sicut granata valde acetosa.

Glosa. ¶ Particula ista ꝺ īfridatiōe sic declaꝛ (In cura althoyn opz vt defendaꝛ ⁊ ꝯforteꝛ cor cū eis in qbus est infridatio). s. cōueniēs (sicut acetositas citri ⁊ miue). s. sirupus de succo pomoꝝ acetosoꝝ (⁊ rob pomorum ⁊ citonioꝝ). i. succus eoꝝ vsqꝫ ad spissitudinē decoctus. ⁊ sicut granata valde acetosa non muza minus dulcia.

Confirm: Rasis: ¶ Hoc est qꝺ dixit Rasis sub his verbis. Et dētur infirmo omnia que confortent cor cum infrigidatione ex eis que diximus in caplo calefactiōis cordis. Et ꝯferūt ad illꝺ granata acetosa ⁊ acetositas citri.

Quesitū. ¶ Si queritur. Quō itelligitur littera que loco de ly miue habet mumie.

Rñ. Citr. ¶ Dr̄ cōiter sic. Lrā q̄ dicit mumie pōt saluari eo ꝙ mumia ꝯpetit: qꝛ p̄ſuat a putrefactōe: vñ dz dari ī pua q̄ntitate: ⁊ cū acetositate citri ne calefaciat.

¶ De ꝺfensiōe ⁊ ꝯfortatōe cordis fiēda p cibos dic̄.

Auic. ¶ Et cum cibis: sicut sunt lentes cuz aceto: ⁊ sicut cibus cum aceto valde acetosus factus ex carnibus atheugi ⁊ edorum.

Glosa. ¶ Particula ista de defensiōe cordis per cibos conuenientes sic ꝺclaraꝛ. (In cura althoyn opz vt defendatur ⁊ confortetur cor cum cibis). s. conuenientibus. (Sicut sunt lentes cū aceto) cocte cū pauco aceto vel comeste cum aceto. (⁊ sicut cibus cum aceto valde acetosus) sicut sunt spinachia cū aceto vel agresta. s. lissata prius in aqua (⁊ cibus ex carnibus athengi). i. vituli lactentis (⁊ edorū) silr lactētiū: suple ⁊ alaiꝝ silium carniū ccarū ⁊ frigidaꝝ ⁊ humidaruz: que tamē sint boni chimi facilis digestionis: sed nō facilis corruptionis.

Cōfirma. Rasis. ¶ Hoc est qꝺ dixit Rasis sub his verbis. Et cōfert ei qꝺ fuerit ex cibis cū lentibus excorticatis ⁊ aceto ⁊ cibis cōgelatis. Imo cum gelatinis.

Quesitū. ¶ Si q̄ritur. Quales debēt esse cibi ad ꝓpositum istud cōuenientes.

Rñ. Citr. ¶ Dr̄ cōiter sic. Cibi in hoc in cāu debent esse frigidi vt malam caliditatez extingant.

Debent ēt esse exsiccatiui. qꝛ tales ꝓhibent malam esumationē surgere a mā ⁊ dirigi p mēbra vsqꝫ ad cor.

Debent ēt esse ingrossatiui: qꝛ igrossando sanguinē ꝓhibent ipm a receptiōe īfectiōis ⁊ venenositatis.

¶ De defensione ⁊ cōfortatione cordis fienda per ephitimata cordialia dicit.

Auic. ¶ Et opz vt ponanꝛ sup cor epithimata īfrigidātia cōfortantia ex eis q̄ cognoscunꝛ de medicinis hn̄tium pulsuz cordis calidū. ⁊ hn̄tiuz pestilētiā.

Glosa. ¶ Particla ista de ꝯfortatiōe cordis p ephitimata sic declaꝛ. In cura althoyn oz ad ꝺfensionē cordis ⁊ ꝯfortationē ꝯueniētē (ponāꝛ sup cor ephitiata īfridātia fortātia) ꝯposita (ex eis q̄ cognoscūꝛ) valere ad h̄ ꝓpositū (de medicis hn̄tiū pulsuz cordis calidū ⁊ hn̄tiū pestilētiā). qꝛ pn̄s morb⁹ idiget cōsilib⁹ medicinis quibus indigent morbi nunc dicti.

Quesitū. ¶ Si q̄riꝛ. Cur ephitimata sup cor applicanda in althoyn debent esse frigida.

Rñ. cōis. ¶ Diciꝛ cōmuniter sic causa ꝙ ephitimata ī hoc casu debēt esse frigida: est illa que assignata est supra de odoramentis ⁊ cibis.

Licet quidaz addant his infrigidantibus aliquid de croco gariofilis musco vel similibus: ꝓpter cāz in q̄stionibus assignandam.

4. ps cap. ¶ Prin. in quarta parte agens. De cura althoyn in principio dicit duo.

Auic. ¶ Althoyn ⁊ qꝺ currit cursu ei⁹ de eis q̄ noiata sunt cureꝛ ī pricipio cū eis q̄ ꝯstrigunt. ⁊ infrigidant: vt cū spōgia infusa in aqua. ⁊ aceto: aut oleo rorato: aut oleo de pomis. ⁊ arbore masticis: aut oleo de mirto. Ista fiant in pricipio.

Glosa. ¶ Primū dcm̄ de īfridātib⁹ ⁊ ꝯstrigētib⁹. althoyn in prin. aplicādis sic declaraꝛ (althoyn. ⁊ qꝺ curit cursu eius de eis q̄ noiata sunt) in vltia pte. 7. ca. (Cureꝛ in pri. cū eis que cōstringūt ⁊ infrigidāt) ex rōne infra assignāda (vt cū spongia īfusa in aceto) ad infrigidandū ⁊ cōstringendū (aut oleo roxato aut oleo de pomis ⁊ arbore masticis) ad confortationē (aut oleo de mirto) ad cōfortationē ⁊ ꝯstrictionē.

Quesitū. ¶ Si q̄riꝛ. Qñ ista debent administrari.

Rñ. Citr. ¶ Diciꝛ p'lo a Prin. in lrā. Ista fiant in principio.

Rñ. alioꝝ. ¶ Diciꝛ scꝺo ab expositorib⁹. Ista nō sūt aplicāda nisi p̄missis euacuationib⁹ cōueniētib⁹. ⁊ p̄missa cōfortatione cordis ⁊ mēbrorū principalium.

Nā his p̄missis fit assecuratio ꝙ materia repcusa ad mēbra interiora nō ledet ea: p̄cipue cum malitia huius materie nō sit excessiua.

Auic. ¶ Et quādo illic est febris tardabis cū infrigidatione ne reducas cū ea materiam retro.

Glosa. ¶ Scꝺm dictū modificans dictū p̄cedens de infrigidantibus aplicandis declaratur sic. (Et qñ illic) s. i prin. althoyn (est febris) qñ. s. mā ē multū maligna cuius signū est febris (tardabis cuz infrigidatione. i. nō īfrigidabis (ne reducas cū ea) s. infrigidatione (mām (althoyn malignam (retro) scz ad iteriora vnde expelliꝛ.

Cōfirma. Rasis. ¶ Hoc ē qꝺ dixit Rasis ī li. diuisionū sub his vbꝫ Nō liniaꝛ cum ephitimatibus frigidis.

¶ Si q̄riꝛ.

Quesituz. ¶ Si q̃ritur. An infrigidan:tia sint etiã ꝓhibenda circa locũ althoyn sicut supra locuz eius.

Rñ.citra. ¶ Dicit̃ cõiter sic. frigida repcussiua ṗcipue nõ cõ/ueniũt sup locũ: sed nec cõueniunt in circuitu eius in pricipio ⁊ ante totalẽ materie venenose expulsio/nem: ne ꝓhibeãt de fluxũ magis a principalibꝰ ⁊ no bilibus ad locũ althoyn seu antracis: ⁊ nõ remane/at in eis. qm̃ potius est iuuãdus defluxus eius ad locum apostematis cum attrahentibus moderate.

Quita ps capli. ¶ Prin. in. v. parte agens de cura althoyn in sta/tu dicit quattuor.

Auic. ¶ In statu vero curetur cum scapellatione: si est possibile.

Glosa. ¶ Primũ dictuz de scalpellatione in statu althoyn fienda sic declaratur. (In statu althoyn curet̃ cum scalpellatiõe) seu scarificatõe loci apati vt sanguis ille venenosus trahat̃ exterius (si est possibile) qr. s. nõ sit aliqd impediens illã scalpellationem fieri: si/cut virtus debilis: etas: cõplo: ⁊ talia.

Quesituz. ¶ Si queritur. an scalpellatio sit fienda in augmẽ to althoyn.

Rñ.citra: ¶ Dicit̃ cõiter sic. Nõ solũ fienda est scapellatio in statu althoyn sz ⁊ qñ althoyn ẽ i augmẽto vel cir/ca ṗncipiũ: factꝫ tñ priꝰ euãtõibꝰ vlibꝰ. qr quãto ci/tius trahitur extra sanguis venenosus: tanto est me lius ⁊ tanto plus securatur eger a morte ⁊ a malis accidentibus.

Auic. ¶ Et fiat vt currat qd in ipso est.

Glosa. ¶ Scdm dictũ de extractiõe sanguinis p scalpella tionẽ sic declarat̃. Et fiat vt) post scalpellationem (currat qd in ipso ẽ). s. in mẽbro apato. vz sanguis plurimus. cuz ipse sit venenosus.

Quesituz. ¶ Si q̃rit̃. Quõ fiẽdũ ẽ vt currat sanguis plurimꝰ

Rñ.citra: ¶ Dicit̃ cõiter. hoc fit fricãdo locũ cũ petia īfusa in aq̃ calida: sup ponẽdo vẽtosaz cũ pauco igne: ꝓhibẽ dẽs totũ locũ scalpellatũ: vt dicit pn. in tex. seq̃nte.

Auic. ¶ Et si indiget ventosis suggentibus cum subti/litate fiat.

¶ Tertium dictũ. de ventosis sanguinẽ suggẽtibus quãdoqꝫ aplicandis sic declarat̃. (si post scarifica tionẽ factam indiget eger ventosis suggentibus. i. vt sugant sanguinem qui egredit̃ malus per scarifi cationẽ (cum subtilitate). i. leuitate (fiat) vt ille ma lus sanguis illic nõ remaneat.

Quesituz: ¶ Si queritur. Quõ ventose sugunt illum sangui/nem. post scarificationem.

Rñ.citra. ¶ Dicit̃ cõiter sic. hoc fiet reiterando apositionem ventose: si hoc videatur esse necessarium.

Auic. ¶ Et non dimittatur: vt fiat brunuz. qm̃ additur venenositas ipsius.

Glosa. ¶ Quartũ dictum de scalpellatione fienda anteq̃z mẽbruz fiat brunum sic declarat̃. Et nõ dimittat̃) s. diu anteq̃z fiat scalpellatio (qꝫ brunum fiat) illud apa: ⁊ denigrescat locus eius (qm̃) si sic dimittitur (additur venenositas eius) quottidie.

Quesituz. ¶ Si queritur. An aliter possit exponi illa littera. Et non dimittatur.

Rñ.citra. ¶ Dicit̃ a philosophis. Non dimittat̃. s. reiteratio scalpellationis: si pria nõ fuerit sufficiens: qd scitur p intenssionẽ accidentiũ vel saltez per pseuerantiaz eorũ in intenssione sua a qua nõ remittunt̃: tũc eni nõ debet dimiti reiteratio scalpellatiõis tãdiu vt vlcus eius fiat brunus. Imo debet fieri ne denigre tur ꝓpter malitiam materie q̃ remansit post primã scalpellationem. Et ideo si nõ sufficit scda scarpel/lano fiat tertia ⁊ quarta: ⁊ sz ꝙ malitia rei exigerit

Cõfirma. Rasis. ¶ De his quattuor dixit Rasis in diuisionibꝰ. Lo/cum scalpella. s. ꝓfunde vt pueniat ad radicẽ eius: ⁊ ablue sanguinem eius cũ aqua calida: ne cõgele/tur sanguis in loco scalpellationis: ⁊ nõ currat siue fluat exterius. Imo vt bene fluat dixit ipe: sugatur suctione leui. scz cum ventosis apositis cum pauco igne: vel ore alicuius vilis persone vel pluriuz. verũ si ore sugatur sugens erit regendus regimine coruz qui sugunt venena.

¶ Prin. i sexta parte agens de cura althoyn quã do transit in exituram: dicit duo ad hoc proposi/tum facienda. Sexta ps

¶ Et in illo qd hz substantiaz exiture: opz vt ad ministret̃ apud statum eius aut circa statum eius medicamen cum apertione. Auic.

¶ Primum dictũ. de aplicando medicamine ma/turatiuo sic declaratur. (In illo althoyn qd habet substantiã exiture) i. qd tendit in viã exiture ⁊ ma turatiõis materie (oportet vt administret̃ apud sta tum). i. ante (aut circa statum eius medicamẽ cum apertione). i. cum medicinis maturantibus ⁊ ape/rientibus ipsum. (vel cum apertione). i. ad aper/tionez postea fiendam. Glosa.

¶ Si queritur. Que sunt medicine maturatiue. Quesituz.

¶ Dicit̃: scdm qd videbitur locis ꝓprijs in quibus agetur de medicinis maturatiuis. Rñ.citra:

¶ Et apertio eius fit cum eis que sunt sicut em/broca cum aqua camomile ⁊ aneti: ⁊ reliquaruz aperientium subtilium: que dicemus in capitulo vulnerum. Auic.

¶ Scdm dictũ: de administrando medicamine ape ritiuo sic declaratur: (⁊ apertio eius) apostematis (fit cũ eis q̃ sũt sicut embroca fcã cũ aq̃ camomile: ⁊ aneti ⁊ reliquarũ medicinaꝝ aperientiũ subtiliũ) in substantia vt possint penetrare: (que dicemus in caplo vulnerũ). i. apatuz. faciet eniz prin. vnuz ca/pitulũ de exituris erumpẽtibus partes exteriores. Glosa.

¶ Si queritur. Cur dixit Prin. vulnerum vel vlce rum: ⁊ non dixit apostematum. Quesituz:

¶ Dicitur a predictis Prin. signanter dixit vulne/rum vel vulcerum: qr quando apostemata fiunt exi ture ipsa sunt quasi vlcera cum interius sint rupta vel vlcerata. Rñ.citra:

¶ Prin. in septima parte agens de cura althoyn ⁊ talium per localia dat quinqꝫ remedia ad hoc ꝓ/positum valentia dicens. Septia ps

¶ Dixerunt: carmata ⁊ sephiros confert empla/struz de capillo veneris ⁊ attriplice ⁊ volubili ⁊ ra dice euisci cum pauca gumma pini ⁊ mele cum vino. Auic.

Aut radix cucumeris asinini cũ glutino albotin.

Aut gluten cum gũma pini ⁊ ceratum.

Aut nitrum cum ficubus aut cum fermento.

Aut sordes alueorũ apũ: ⁊ lupini in aceto infusi.

¶ Hec emplastra sic declarantur. Istorum quedam sunt maturatiua. quedam attractiua ⁊ maturatiua: ⁊ quedam sunt erumpentia. Glosa.

Et omnia ista competunt maxime quãdo illud apo stema tendit in viã exiture qr illud asimilatur tunc quasi carbũculo.

¶ Si queritur. An ista possint aplicari in althoyn maligno. Quesituz.

¶ Dicitur a predictis. Si apostema sit malignum: ista emplastra nõ debent poni: nisi post curam pre/dictam. s. post scarificationem: ⁊ post causticationẽ: qr aliter non sufficerent. Rñ.citra.

¶ Questiũcule. circa hoc capitulum soluende coli/gentur in questionibus huic capitulo atinentibus.

Q̃ões ca. primi. ¶ Q̃ões capl'i primi. De igne persico ⁊ pruna seu carbone sunt due corñdentes duabus partibus illi capitulo assignatis.

Q̃ō. pria. Questio pria. Utrũ dcã circa primã ptẽ ca. de varijs hoꝝ nominũ acceptõibꝰ sint sufficẽtia. Questio ista tres cõprehendit sub se q̃stiũculas: q̃bus solutis ipsa erit soluta.

1. q̃stiũcu. ¶ Que sunt significata his duobus noĩbus ignis ꝑsicus ⁊ pruna cõiter assignata.

Sol. Litr. ¶ Soluiṫ a quibusdaꝫ sic. Ignis ꝑsicus ⁊ pruna sub generali eoꝝ acceptione cõicant in duobꝰ significatis: quãuis magis ꝓprie in vno q̃ꝫ in alio.

Primũ aũt ⁊ minus ꝓpriũ significatuꝫ ambobus cõe est hoc primo positũ. Fortasse: al's q̃nqꜭ ista duo nomina sunt absoluta sup omneꝫ pustulã corrosiuã vesicantẽ facienteꝫ accidere escharam: qualeꝫ facit accidere combustio ⁊ cauterium.

¶ Scdm significatũ ⁊ magis ꝓpriuꝫ est illud qđ ad mediũ cap. erat positũ ⁊ a me reportatũ ad prin. cap. ad declarationẽ vel cõplemẽtũ p̃mi significati. vꝫ. Q̃nqꜭ ignis ꝑsicꝰ ⁊ pruna dñr d̃ pustula hñte vesicã: ex qua currit aliqđ. s. virulentũ. q᷑ oĩs talis pustula est vlcerosa ex qua emanat aliq̃ hũiditas virulẽta: sicut emanat ex cauterio cũ igne. Hec tamẽ hũiditas ex igne ꝑsico ĩ speciali significato sumpto semꝑ emanat. Sꝫ a pruna in speciali significato nõ semꝑ emanat. nã ex ea in pri. nõ emanat: nisi inquãtũ est ex vesica quando aperitur. Et ideo coligendũ est ꝙ ignis ꝑsicus ⁊ pruna in speciali ipsoꝝ significato differunt vt colligiṫ a prin. in littera sequenti.

2. q̃stiũcu. ¶ Quid sit ꝓprium ignis persici significatum.

Sol. Litr. ¶ Soluitur a p̃dictis de mente p̃n. sic. Nomẽ ignis persici absoluiṫ sup illud. i. diciṫ de illo apostemate paruo: siue de illa pustula que est de genere formice: comestiua: aducens vesicans in qua est aliqđ ambulans: ⁊ humiditas colerice materie est pauce nigredinis ⁊ adustionis. Et illa pustula cum plurimis pustulis. scꝫ in circuitu alteratis. q᷑ inflatis: ⁊ quasi sit illic humoꝛ ⁊ fetoꝛ. i. humoꝛ fetidus. Et nõ voluit p̃n. ꝙ ibi sit verus humoꝛ: sed est quedã humiditas virulenta: que est fetida ꝓpter ipsius putrefactionem nam materia p̃cipue colerica quando putrefit fetet: vt vrine colericoꝛũ demonstrant. Et illa humiditas est plurime ebulitionis. al's eleuationis. s. impulsionis ad extra: ꝓpter subtilitatẽ ⁊ caliditateꝫ sue materie. s. respectu prune. Et q᷑ ebulitio in illo hũore est plurima. iõ plures sunt ampule ⁊ pustule. Et ꝑꝑ hoc dixit prin. ꝙ erat de genere formice ꝓpter similitudinem in ampulis ⁊ pustulis plurimis. Et ꝓprie assimilatur formice male. Et dicũt quidam ꝙ in igne persico apparet innumerabilis multitudo pustularuꝫ paruaruꝫ nigrarũ ex quibus exit virus.

3. q̃stiũcu. ¶ Quod est ꝓprium pruna significatum.

Sol. Litr. ¶ Soluiṫ a p̃dictis de mẽte Prin. sic. Nomẽ prune in speciali significato absoluiṫ sup illud. i. diciṫ de illo apate paruo qđ denigrat locũ: ⁊ facit mẽbrũ hẽre colorẽ carbonis. s. extincti. q᷑ reddit mẽbrum multe nigredinis: ⁊ ꝓpterea vocaṫ carbo. ⁊ facit ipꝫ absqꜭ hũitate virulenta. q᷑ est apa siccũ a quo nihil emanat nisi q̃n aperiṫ vesica. Et ẽ submersuꝫ ꝯpatõe ignis ꝑsici. q᷑ occupat plꝰ de carne. q᷑ minꝰ impellit ⁊ iõ pustula eius ẽ parua sicut formica. Et vt dñt aliq̃ est ad magnitudinẽ lupini. Et ita paꝝ impellit. qđ p̃n. dixit. ⁊ fortasse nõ erit illic pustula oĩo. q᷑ aliq̃n pruna ẽ ita ĩ carne submersa ꝙ ĩ cute nõ appet aliqs tumoꝛ pustulosus. Imo ĩcipit ĩ p̃mis pruna. s. ad magnitudinẽ carbõis accensi cũ rubedie vñ pruna dr̃. ⁊ totũ istđ. s. q̃libꝫ pruna. tã hñs pustulã. q̃ꝫ ñ hñs eã ĩcipit cũ pruritu sicut scabies que scabies est a mã colerica vsta sicca. ⁊ ĩcipit cũ pruritu: q pruritꝰ est q᷑ mã est submersa nõ bene trãspirabil' p cutẽ. Cũ aũt ꝑꝑ pruritum patiens se scalpit: fiũt pustule in loco. que postea erupte fiunt ibi cortices ⁊ eleuanṫ.

Q̃ō scda. Questio scda. Utꝝ dcã circa scdaꝫ ptẽ cap. De diuersis noĩbus istoꝝ apatũ sint sufficentia. Q̃ō ista. 3. cõprehẽdit sub se questiũculas: quibꝰ solutis ipsa erit soluta.

1. q̃stiũcu. ¶ Quid sensit Prin. De noĩatione hoꝝ apatum.

So. Pri. ¶ Soluiṫ de mẽte Pri. sic dicẽtis. Tibi medico ĩest vt noĩes vnumq̃dqꜭ eoꝝ ex intentione que agregat ambo. Deinde diuidas cõsimiliter q᷑ alius est magis coľicus: ⁊ alius magis mľicus.

Tibi medico etiam inest vt des vnicuiqꜭ intentioni nomen ꝓprium vt voces magis colericũ ignem ꝑsicum: ⁊ magis mľicum noĩes prunam.

Noĩa ergo sic̃ vis. dũmõ te ĩtelligas aut ĩtelligaris.

2. q̃stiũcu. ¶ An sit vna egritudo que istis noĩbus noĩaṫ. An sint plures egritudines.

Sol. Litr. ¶ Soluitur a predictis sic. Una est egritudo que nominatur ignis persicus seu ignis sacer ⁊ pruna ⁊ carbo apud Gal. 4. terap. 10. vel. 8. ⁊ apud Rasim. 13. cõtinentis. ⁊ apud Paulum. ⁊ apud Auer. 7. coll. ⁊ apud Haly. super tegni.

Et ista egritudo aliq̃n absolute vocaṫ corrosiua. aliquando herpes vel herpeta mordax. ⁊ a Gilberto vocaṫ erisipila. sed nõ recte.

Mľti ãt sunt alij auctores q hãc egritudinẽ noĩant carbũculũ. ⁊ iõ medicꝰ dꝫ attente cõsiderare cũ inuenit curam carbũculi. de quo hẽat illam curam intelligere. q᷑ carbũculus etiaꝫ dr̃ de apate paruo facto de sanguie grosso. vt colligitur ab auctoribus in materia de apate sanguineo loquẽtibus. Hoc ãt fiat vt nõ accidat erroꝛ in cura.

3. q̃stiũcu. ¶ An ignis ꝑsicus ⁊ ignis sacer sint idem.

An ignis ꝑsicus differat a corrosione ⁊ a formica.

An idem sint pruna ⁊ carbo.

Sol. Litr. ¶ Soluiṫ p̃mũ a p̃dcis dicẽdo sic. Apđ Haly. ignis ꝑsicꝰ ⁊ ignis sacer sunt idẽ. Addiṫ ẽt a p̃dcis. Ignis sacer ꝓut est neutri gñis q̃nqꜭ vocaṫ ab auctoribꝰ vlcus. q̃nqꜭ apa. q̃nqꜭ pustula: vt colľr a Gal. catagenis q̃nto ⁊ põiṫ a Rabi. 15. pti. suoꝝ apho. sic.

Quidã vlcera carbões vocãt. ⁊ carbonẽ vlcꝰ: loco cuius accidit tanquã vstio ignis. ⁊ subdit ⁊ est apostema vndiqꜭ circulatum malignum.

Sol. Litr. ¶ Soluiṫ scdm a predictis sic. Ignis persicus siue carbo reperitur dupliciter sumptus.

Uno mõ cõiter ⁊ large pro oĩ apate ꝑuo siue pustula de mã vsta grossa mľtũ acuta ⁊ corrosiua siue vesicet siue nõ. ad quã seqṫ eschara ĩ loco sicut accidit ab igne. ⁊ sic capiendo erisipila mala ⁊ formica mala possunt dici ignis persicus.

Et isto mõ capiẽdo Rasis. 13. cõtinẽtis determinauit simul de igne sacro corrosione ⁊ formica.

Alio mõ repiṫ stricte ⁊ ꝓp̃e acceptꝰ. ⁊ sic acceptus dr̃ de pustula inducẽte in loco escharam. siue precedat vesicatio. siue non.

Escharã aũt q̃nqꜭ p̃cedit vesica vna q̃ cũ apiṫ statim ibi efficiṫ eschara. Escharã q̃nqꜭ p̃cedit vna pustula cũ pluribꝰ alijs pustulis in circuitu eiꝰ paruis similibꝰ panico q̃bus apertis fiũt vlcera cum eschara. q̃nqꜭ vero antecedit quidã pruritus in loco. ⁊ post pruritum sequitur pustula vel pustule quibus aptis sequitur vlcus cum eschara.

Sol. Litr. ¶ Soluitur tertium a predictis hoc breue dicẽtibꝰ. Pruna ⁊ carbo differunṫ in quibusdam.

Forte potest dici ꝙ differunt sicut carbo ignitus ⁊ carbo extinctus.

Epilogus capl'i p̄mi. PRo epilogo huius cap. Querit̄ q̄d sit ignis p̄sicus. ⁊ pruna seu carbo.

So. sūmi. ¶ Soluit̄ a sumistis sic. Ignis sacer siue p̄sic⁹ ⁊ pruna siue carbo. ē pustula siue apā p̄uum ī p̄ricipio sue appītiōis cū istis ɔditiōib⁹ q̄ ponunt̄. 13. ɔtinen. vz q̄ pustula illa sit corosiua siue comestiua: sit adurēs sit vesicās: sit ambulās: sit emittēs aliq̄z hūiditatez virulētā fetidā: sit pauce putrefactiōis p̄p intēsam sue māe siccitatē. sit hn̄s pustulas in circuitu: sit declinās ad nigredinē: sitq̄z faciens escharam.

Qões ca. scdi. ❡ Qōnes. 2. cap. De causis ⁊ sign̄ ign̄ p̄sici ⁊ prune seu carbōis sūt. 4. corn̄dētes. 4. p̄tib⁹ illi. c. assig̃t̄

Qō. pria. QUestio pria. Utrū dcā circa primā p̄tē cap. de mā seu causis ignis persici. ⁊ prune seu carbonis sint sufficientia.

¶ Qō ista duas cōprehēdit sub se q̄stiūculas: q̄bus solutis ipsa erit soluta. (signatiōnē māe eoꝝ.

1. q̄stiūcu. ❡ Quid ō istis apatib⁹ senserūt arabes q̄ztū ad as

Sol. Citr. ¶ Soluit̄ a p̄dictis cū vno dicto: ⁊ vno correlario.

Dictum. ¶ Dcm̄ Pri. dicēs q̄ vnūq̄dq̄z amboꝝ ē de colera citrīa adurente admixta mlīe: nō voluit ex hoc suo dcō q̄ ī aliquo illoꝝ apatū sit mlīa colē p̄mixta. q̄r in vnoquoq̄z istoꝝ mā ē colīca pura adusta. s̄z q̄r in adustiōe ipa mā aq̄siuit dispōnē. ⁊ nām q̄ñ silēz nāe mlīe: iō dixit q̄ mā eius erat p̄mixta mlīe.

Tn̄ veꝝ est q̄ ī igne p̄sico mā nō p̄cessit ad tātā adustionē q̄ztū p̄cessit ī pruna. ⁊ p̄ tāto dixit Pri. q̄ ignis p̄sic⁹ sit vehemēti⁹ colīc⁹. q̄r nō tm̄ aq̄siuit de dispōib⁹ q̄ s̄t ō nā mlīe. ⁊ pruna est vehemēti⁹ mlīca q̄r pl⁹ aq̄siuit de nā mlīe: vtrūq̄z tn̄ est colericū.

Correlarium. ¶ Propterea errauerūt dicētes q̄ prūa fiat ex mlīa vsta: aut ex colā tm̄ adusta q̄ p̄ exclusionez subtilis ipsi⁹ grossuz remanēs sit fcm̄ mlīa innālis. nā ex tali mā vt alibi dr̄ fit cācer: n̄ pruna: In igne. n. p̄sico ⁊ pruna subtile māe ī adustiōe māe nō excludit̄: sed remanet in gn̄e colē nālis. ⁊ nō trāsit in mlīaz. ⁊ iō dixit Pri. q̄ pustule iste quū fuerīt maligne q̄n̄z accidūt cā pestilētie corrūpētes. ⁊ adurentes hūores.

2. q̄stiūcu. ❡ Quid ō carbōe: ⁊ eoꝝ cāis senserūt ḡci ⁊ seq̄ces

Sol. Gal. ¶ Soluit̄ pria p̄s s̄m Gal. in lib. de apatib⁹ ⁊ ponit̄ a Rab. ī. 23. p̄ti. suoꝝ affoꝝ. vbi sic d̄scribit̄ carbo. Carbo est apā calīm cui⁹ gn̄o est ex sanguine cui accidit ebulitio adeo q̄ cutē cōburit.

Itē p̄io de feb. ad glauconē dixit. Carbo est ex sanguine īclinato ad colerā nigrā valde calido: Hec a sūmistis refferūt̄ que nō ab oīb⁹ hn̄tur: vt p̄z inspiciēti translationes impressas.

So. Citr. ¶ Soluit̄ scda p̄s s̄m seq̄ces dicētes. Cā ans̄ haruz pustulaꝝ est sanguis sup̄flue calid⁹ subtilis. ⁊ colīc⁹ q̄ putresit ⁊ ī putrefactiōe subtile ei⁹ q̄ō ē multū trāsit ī colerā q̄ postea adurit̄. ⁊ ī adustiōe ī grossat̄ mōdcō. ⁊ ī grossata expellit̄ ad aliq̄ō mēbꝝ. ⁊ ī eo gn̄at pustulas supradictas facta cā cōiuncta eaꝝ.

Sol. Ali. ¶ Quidā ēt dn̄t q̄ p̄dicte pustule (q̄zuis raro) p̄nt fieri a cā p̄mitiua. Et isti dn̄t q̄ iste pustule mlīplicāt̄ in regiōe calida: ⁊ vēto meridionali: ⁊ silr̄ mlīplicātur in estate. ⁊ autūno.

Qō scda. QUestio. 2. Utrū dcā circa. 2. p̄tē. c. de signis cōib⁹ ignis p̄sici. ⁊ prune seu carbōis sint sufficiētia.

¶ Qō ista duas sub se cōp̄hēdit q̄stiunculas: quib⁹ solutis ipsa erit soluta.

1. q̄stiūcu. ❡ Qui sunt colores ī igne p̄sico. ⁊ pruna appētes.

So. Pri. ¶ Soluit̄ p̄io de mēte Pri. in hac p̄te dicētis. Locus hoꝝ apatū est cineritij coloris: aut niger: ⁊ q̄n̄q̄z plūbei. s. s̄m q̄ plus. vel min⁹ p̄cessit adustio in mā. ⁊ est in loco. s. apatis infl'atio vehemens.

So. Pri. ¶ Soluit̄ scdo de mente Prin. ī cap. ix. de pruna ⁊ igne persico sic dicendo vz.

Iste pustule sic male q̄n̄q̄z asimilant̄ flegmoni. s. in colore. q̄r sunt cum rubore tendenti ad nigredinē in principio. ⁊ p̄p̄e etate illa. i. in fine principij. ⁊ fortasse in prin. augumenti vt exponunt alij.

So. alioꝝ ¶ Uel vt alij dn̄t. ⁊ p̄prie in etate illa in qua colera magna multiplicat̄ ⁊ dominat̄: ⁊ pōt magis aduri ⁊ malignari. Et talis est etas iuuētutis: in qua etate he pustule magis similant̄ flegmoni. Et magis īducunt vehementes febres ⁊ malas.

2. q̄stiūcu. ❡ Qūo he pustule circūdāt̄ absq̄z rubedīe v̄ificata

So. Pri. ¶ Soluit̄ de mēte Prin. sic. he pustule circūdantur rubedine nō verificata sed declināte ad rubedinez obscuram ita q̄ locus in circuitu est rubeus obscurus: siue magis cum rubedine mixtus.

¶ Additur ab istis. forte hoc intellexit Prin. cum dixit. q̄ asimilatur flegmoni in colore.

Qō tertia QUestio. 3. Utruz dcā circa tertiā p̄tē ca. de signis hoꝝū apatū distinctiuis sint sufficiētia.

¶ Questio ista tres sub se cōp̄rehēdit q̄stiūculas: q̄bus solutis ipsa erit soluta.

1. q̄stiūcu. ❡ Qō hoꝝū apatū ē velocioris appītiōis ⁊ mot⁹.

So. Pri. ¶ Soluit̄ de mente Prin. sic. Ignis p̄sicus est velocioris apparitionis ⁊ velocioris mot⁹ versus sup̄ficiē. vnde ī ea tumor magis appet q̄r eius materia est subtilior. Pruna v̄o ē tardioris appītiōis ⁊ motus versus exteri⁹. ⁊ iō min⁹ appet: ⁊ ē minoris tumoris aut nulli⁹: p̄p grossitiē māe ei⁹ ⁊ p̄fūdationē.

2. q̄stiūcu. ❡ Qualis est materia istarum apostematum ignis persici ⁊ prune. seu carbonis.

So. Pri. ¶ Soluit̄ de mente Prin. sic. Materia ignis p̄sici est acutior. i. eleuatior.

Sed materia prune est sicut materia pustule ⁊ impetiginis. i. sicut materia pustule impetiginose aspere nō plane: quāuis enim in asp̄itate prune vna p̄s eleuet̄ supra aliā: nulla tn̄ p̄s eius tantuz eleuat̄ supra aliā vt p̄ueniat ad eleuationē ⁊ eminentiā ignis p̄sici. Pruna etiā est asperior ad tactum: ⁊ p̄fundior ⁊ in colore nigrior: est etiam siccior: ⁊ minus habens de humiditate que ab ipō emanat.

3. q̄stiūcu. ❡ Qualis est radix prune. ⁊ ignis persici.

So. Pri. ¶ Soluit̄ de mēte Prin. sic. Pruna ē nigre radicis ignite. i. hz radicē nigrā īfl'atā: ⁊ est ei splēdor prune. i. carbonis extīcti. ⁊ h̄ ē q̄r mā ei⁹ ē magis vsta. S̄z ignis p̄sic⁹ hz radicē īfl'atā tendētē ad aliqualē rubedinē īnat̄ enim carboni nō extincto. q̄r nō fuit in materia eius tanta adustio.

Qō q̄rta. QUestio. 4. Utrū dicta circa quartā p̄tē cap. de terminatiōe hoꝝū apatū sint sufficientia.

Qō ista. 2. sb se ɔp̄hēdit q̄stiū. q̄b⁹ solut̄ ipā erit sol'.

1. q̄stiun. ❡ Qō hoꝝ apatū citi⁹ termiat̄ ex p̄te mēbroꝝ apatū

So. Pri. ¶ Soluit̄ ō mēte Pri. sic. Qō ex eis accidit (roꝝ. in carne. i. ī mēbro carnoso ē velocioris resolutōis ⁊ q̄ō accidit in neruo. i. in mēbro neruoso ē tardioris resol'onis. Rō vtriusq̄z ē q̄r mēbrū carnosuz est calidi⁹ rari⁹ ⁊ porosius. Mēbrum aūt neruosuz est minus calidū: ⁊ est solidius: ⁊ spissius.

2. q̄stiūcu. ❡ Qō hoꝝū apatū citi⁹ termiat̄: an ignis p̄sic⁹: an

Sol. Citr. ¶ Soluit̄ a sūmist̄ sic. Ignis p̄sic⁹ ē citioꝝ (pruna. resol'onis q̄z pruna eo q̄ mā ī igne p̄sico ē s̄btilior ⁊ min⁹ īfixa q̄z mā prune. Pruna v̄o ī motu ē tardior q̄r minus p̄ambulans: sed est tardioris resol'onis. Cōp̄atiōne ignis p̄sici ⁊ prune ī resol'one p̄ cōp̄atiōnē ad mēbra apata tetigit p̄n. ī. 2. dcō. 4. p̄t̄ h⁹. c. Cōparationē vero ipsoꝝ ad se ipa in velociori ⁊ tardiori resol'one eoꝝ tetigit prin. ī. 1. dcō. 3. p̄tis hui⁹ cap. ibi. Ignis p̄sicus est velocioris appītiōis ⁊ motus. Pruna vero est tardior ⁊ p̄fundior.

Epilogus capl'i scdi. PRo epilogo hᵘ capl'i. Querit an alia sint harū apatum signa.s.ignis persici ꝛ prune seu carbonis dicta ab aliis.

Soluit hic epilogus cū qt/tuor auctoritatibᵘ ad hoc ꝓpositum aducendis.

7.alm.10. Pria est Ras.7.Almā.10.dictis. Aliqn membris feruor ꝛ pruritus intollerabilis accidūt:ꝛ succedēte tpe ampule aq̄ subtili plene gñantur in eis.

14.tera.9. Scda est Gal.14.terapē.9.dictis. Carbūculᵘ pro carbone siue igne psico icipit q̄zmultū ab ampula. Et qñq3 nō incipit ab ea s3 sine ea sed tñ(patiētes) scalpūt demū oso particulā:ꝛ deinde surgit ampula aliq:qua scisa vlcus cacocade.i.male morigeratu3 cicatricosu3.i.escharosu3 gñat. Et multotiens nō vna ampula gñat scalpentibᵘ:s3 multe pue quē admodū milia conspissantes pticulā:qbus abscisis sil'r vlcus generat escharosum.i.cicatricosum.

Li.d apa. Tertia est Gal.in lib.d apatibᵘ vt scribit a Rasi in.23.suo3 apho.pticula sic aducta. Seqt hāc pustulā feb.acuta q̄ supra patiētē celeriter dñatur.

Cōpendij. Quarta est auctas auctoris cōpendij talis. Seqt ea magna febris maior ea que accidit in flegmone ꝛ vera herisipilla.

Qō.3.ca. Qōes.3.ca.de cura ign3 psici ꝛ prune seu carbonis sūt.viij.corñdentes octo ptibᵘ illi capl'o assigt3.

Qō prima QUestio.1.Utrū dcā circa pmā.ptē ca.de euone cōi i cura ho3 apatū pmittēda sint sufficiē.

Qō ista.6.sub se ꝯphēdit q̄stiū.qbᵘ solut3 ipa erit soluta.

1.q̄stiū cu. Quis sanguis est ille qui p flobothomiam est euacuandus.

So.Pri. Soluit prio a pri.sic dñte. Necia est flomia vt euacuet sanguis colericᵘ.i.sāguis ꝯuersus i colam:q3 eūando istu3 euacuat cā añs ho3 apatum.

So.Ser. Soluit scdo a Sera.5.sui breuiarij sic dñte. Intentio curatiōis est euacuatio illiᵘ sanguis grossi multi a quo gñat.s.post ꝯuersiōe3 eiᵘ in coleram: que postea ingrossatur in adustione.

2.q̄stiūcu. Qñ necia est flomia in attractiōe ho3 apatum.

Soluit hec questiūcula dupl'r a duobus.

Sol.Litr. Quidā dñt Pri.ex suo mō loq̄ndi ōdit itelliger qñ flomia in hoc casu est necia:v3 qñ colera est sanguini pmixta sic q cū eo sil' possit educi in flomia.ꝛ al'r non:q3 si fieret flōia qñ colera eēt a sanguie sepata sic q nō educeret cū sanguie i flomia.tūc illa flomia eēt vehemēter nociua eūando sāguinē absq3 colera.ꝛ sic eūando sanguinē q est frenū col'e phibēs ipsa3 ab ebulitiōe ꝛ furiositate eēt cā q illa amplius flueret ꝛ fureret ꝛ ebuliret ꝛ magis adureret ꝛ malignaretur.

Sō.alio3 Alij dñt q Prin.in suo mō loq̄ndi voluit oñdere pp q̄3lcā3 flomia in hoc apate sit necia: q3 pp cām antē qui est sanguis in colerā ꝯuersus. Et nō d3 fieri pp ipsa3 colerā que est cā ꝯiuncta: aut iā sepata a sanguine:ꝛ de primo ꝯuersura in cām cōiuncta3 nā rōne eius non cōpetit flomia. Imo noceret vt dictum est. Est ergo necessaria flomia vt euacuet sanguis colericus.i.ille qui est dispositus ꝯuerti ad colerā:qm eo euacuato non amplius gñat illa col'a.

3.q̄stiūcu. An flomia cōpetat in herisipilla ꝛ formica.

Sol.Litr. Soluitur a qbusdā hoc necātibᵘ. Prin.nō docēs fieri flomiā in herisipilla ꝛ formica:sed bene i igne persico ꝛ pruna duo innuit.

Unū est q herisipilla ꝛ formica fiūt ex colera pura non sanguini mixta.

Aliud est q mā faciēs herisipillā ꝛ formica3 est alia ꝛ diuersa a mā faciente ignem persicum ꝛ prunam. Nam mā faciēs herisipillā ꝛ formicā est colera naturalis vel facta innaturalis. Sed mā faciens igne3 psicum ꝛ prunā non est colera naturalis stans naturalis:nec facta innaturalis. Sed est colera facta ex subtili pte sanguinis: forma sanguinis nō remanente ꝛ aq̄sita forma colore. Et huic ē q ignis psicus ꝛ pruna nō sunt apata sanguinea: sed colerica ꝛ inter apata colerica de eis determinat.

4.q̄stiun. Quāta d3 esse flōia i igne psico ꝛ pruna ꝯueniēs

Sol.prin. Soluit prio de mēte Prin. sic dicēdo flōia in hac egritudine fiēda qñq3 necesse ē vt sit copiosa sic q faciat appropinquare sincopi. Et hoc esset ꝓprie qñ esset aducēs suspitionē ꝛ timorē ꝓpter accidētia sceua q̄ sequerent:ꝛ pcipue de itenso dolore ꝛ itensa iflāmatiōe. nā in talibᵘ accidētibᵘ vt voluit Gal. in cōmē.23.prie pticule affo.l3 facere flōia3 ducēte3 ad sincopim vt extinguat cal'itas infl'ans:ꝛ sedetur vehementia doloris.

Sol.Litr. Soluit scdo ab aliis sic dicentibᵘ. In tali egritudine colera stās sub rōne cāe añcedētis nūq̄3 repit a sanguine sepata: Et ꝯcesso q illa reperiret a sanguine separata adhuc ꝓpter extinctionē ifl'atiōis ꝛ sedationē vehemētie doloris ꝯpeteret flōa copiosa

5.q̄stiun. An in cura ignis persici ꝛ prune sit fienda euacuatio per farmatiam.

Sol.auer. Soluit ab auer.7.coll'.c.3.de cura carbūculi sic dicēte. Carbūculus vero eo q ꝓ maiori pte fit i aere pestilētiali ebulit sanguis ꝛ putresit ꝛ ꝓpterea inducit de necessitate febres pestilentiales. Medicatio vero illa3 fieri d3 cū ambabᵘ spēbus eūatōis sc3 flōia ꝛ farmacia. Et i hac qde3 febre nō sufficit medicina vnū tm̄ purgās hūore3:s3 medicina oēs purgās hūores vt pille cochie i qbᵘ itrant sticados ꝛ mastix ꝛ scamonea pparata:ꝛ colognttida ēt pparata.eo q corpa taliū recipiūt putredinē in oībus humoribus.ꝛ talia i hmōi egritudine multū necessaria existāt. Et dabis ēt ei aliquātulū de tyriaca.

6.q̄stiun. Cur Prin.nō fecit mentionem de euacuatione per farmatiam fiendā.

Sol.Litr. Soluit a pdictis. In cura pdicto3 apatū nō solu3 d3 fieri eūatio p flōia3:sed ēt d3 fieri eūatio p sol'onē ventris cu3 purgatiuis colere ꝛ ml'ie. q3 talis purgatio i his ē optia cū mā isto3 apatū sit colerica aut sanguis colericᵘ adustᵘ cū ml'ia pmixtᵘ. Prin.aūt nō fecit mētionē d sol'one vētris.q3 forte sufficit eūatio p flōia3:ꝛ spāl'r seu pcipue quādo illa flobothomia fit vsq3 ad sincopim.

Qō.2. QUestio.2.Utru3 dicta circa scda3 pte3 cap. De particulari euacuatione p scalpellatione3 fienda in igne psico ꝛ pruna sint sufficientia.

Questio ista duas sub se cōprehendit q̄stiūculas: quibus solutis ipsa erit soluta.

1.q̄stiun. Quādo necessaria est scalpellatio: ꝛ quādo nō in igne persico ꝛ pruna.

Sol.Litr. Soluit cōiter sic dicēdo. Scalpellatio est necessaria.quādo materia est maligna aut multu3 grossa. Est eni3 necessaria scalpellatio in materia maligna quādo est in loco i quo nō bene transpirat. vnde tenetur de maiori eius indignatione.

Est etiā necessaria scalpellatio i materia grossa. maxime quādo est in loco in quo manēs reddit inepta resolutioni. S3 tūc materia nō bene trāspirat:ꝛ est inepta resolutioni qñ est clausa in ꝓfundo.

Fit eni3 scalpellatio vt materia maligna itranspirata transpiret ꝛ vt materia grossa inepta resolutioni scdm partem euacuetur: vt residum eius possit resolui facilius.

Scalpellatio autē nō est necessaria quādo materia nō est mulutm maligna:neq3 cōstructa intranspirata: aut non multa:neq3 multum grossa resolutioni inepta.

2.q̄stiūcu. Cur in pruna est fienda scalpellatio:ꝛ nō in igne persico.

Soluit

So. prin. ¶ Soluit̃ de mente ꝓrin. sic dicendo. fortasse est necessariũ. ꝛ ꝓprie in pruna facere scalpellationẽ ꝓfundã vt egrediat̃ sanguis malus cõstrict⁹ q est in materia veneni. Rõ ẽ q: in pruna ſm pᵬm materia est magis maligna ꝛ magis grossa: ꝛ q: ipã est magꝫ ꝓfunda vñ est minus apta trã spirari ꝛ resolui. Jõ in pruna ſm pᵬm scalpellatio est necessaria. Et q̃to materie est malignioꝛ ꝛ grossioꝛ ꝛ magis in ꝓfundo posita: tanto scalpellatio est magis necessaria ꝛ tanto debet esse ꝓfundioꝛ.
Jn igne aũt ꝑsico est oppositum eorũ q̃ sunt in pruna. q: mã eius est minus indigna: ꝛ minus grossa: ꝛ magis ĩ ſupficie posita. vñ est magis apta trãspirari ꝛ resolui. iõ scalpellatio in eo vtplurimũ nõ ẽ necessaria. Et ꝓpterea dixit ꝓri. qñ mã est magis declinis ad coloꝛam. i. hꝫ magis de natura coloꝛe. q: scꝫ est subtilioꝛ ꝛ magis posita in ſupficie: sicut ꝓprie est in igne ꝑsico hñtꝛ pustulas plurimas siẽs panico nõ fiat scalpellatio. qñ ĩ tali igne ꝑsico non eget̃ ea cũ mã eius sit satis per se trãspirabilis: ꝛ satis obediẽs resolõni: rõne sue subtilitatꝫ: ꝛ rõne sui situs. Nõ ergo fiat scalpellatio in igne ꝑsico: vt nõ ĩducat̃ ſup infirmũ doloꝛ scalpellationis.

Qõ tertia. QUestio. 3. vtruꝫ dicta circa tertiã partẽ cap. De localibus in circuitu hoꝛum apostematũ aplicandis sint sufficentia.
Questio ista. 2. sub se cõpꝛehendit q̃stiunculas: quibus solutis ipsa erit soluta.
1. q̃stiũcu. ¶ An cura ignis persici ꝛ prune per localia sit similis cure erisipile.
Sol. Citr. ¶ Soluit̃ cõiter sic dicendo. Cũ ꝓrin. dixit opꝫ vt cura localis istoꝛũ sit sicut cura erisipile: retullit se ad erisipilam nõ vlceratã: ꝛ voluit q̄ talis sit cura harũ pustularũ: si aliqñ reperiant̃ sine vlcere: qualis est cura erisipile nõ vlcerate.
Et retullit dictum suuꝫ vt cura istarũ sit distincta ſm diuersa tꝑa earuꝫ: sicut cura erisipile est distincta ſm diuersa eius tempoꝛa.
Et nõ intellexit vt cura earũ fiat cum eisdẽ medicinis vt cõsimilibus in gradu ſm aliq̃d temp⁹ earũ: cuꝫ quibus ꝛ eis similibus fit cura erisipile.
2. q̃stiũcu. ¶ An. 2. cañ. de aplicandis circa apostema ꝛ loca apostematis aliter exponat̃.
Sol. Citr. ¶ Soluit̃ a posterioꝛib⁹ sic dicendo. (opꝫ vt subuenias ei). s. de mẽbꝛo sano (q̃d ꝯtinet locũ). s. vlceratũ (ꝛ loca adustiõis). s. ꝑtes apostematꝫ vlceratas vt coꝛosio nõ perambulet ad partẽ mẽbꝛi sanã. Et aducit ꝓrin. ꝓ hoc duo remedia.
ꝓrimũ. (hoc fit cũ boloar. acetoꝛ aqua ro. ꝛ aliĩs q̃ ĩfrīdãt ꝛ reꝑcutiũt) seu infrīdãdo reꝑcutiũt vt ad ꝑtẽ sanã nõ ꝑueniat caliditas ꝛ accuitas ex coloꝛe. Scõm. (Et illud q̃d est ꝓpinquius illo). i. de cõuenietib⁹ ad hoc ꝓpositum (est lana ysopi) succida (in vino). s. austero: illi⁹ ꝑtis ꝯstrictiuoꝛ ꝯfoꝛtatiuo

Qõ q̃rta. QUestio. 4. vtruꝫ dicta circa quartã ꝑtẽ capl̃i. De remediĩs in cura hoꝛum apostematum vitandis sint sufficientia.
Questio ista. 2. cõpꝛehendit sub se q̃stiunculas: quibus solutis ipsa erit soluta.
1. q̃stiũcu. ¶ An in cura ignis persici ꝛ prune in prin. anteq̃ꝫ sint vlcerata sint vitande medicine infrigidatiue stiptice ꝛ resolutiue.
Sol. prin. ¶ Soluit̃ de mente ꝓrin. sic. cum tribus dictis.
1. dictum. ¶ ꝓrimũ dictũ. Nõ opꝫ vt ĩ prin. apponat̃ linimẽtũ vel aliud medicamẽ locale vehementis infrigidationis sicut in erisipila qñ mã haꝝ pustularũ ẽ ad grossitudinẽ decliuis: ꝛ sue grossitie nõ obediret recursui: sed magis cõculcaretur ꝛ incuniaretur.
Et dato q̄ aliq̃d ex ea recureret: illũ nõ dẽret fieri. qñ mã eaꝝ ẽ tal̃ q̄ ñ toll̃aret̃ vt redeat. s. ad ĩterioꝛa Etiã ex hoc. qñ mã eaꝝ satis attinet venenositati.
¶ Et ꝑꝑ dcãs cãs dixit scõo ꝓri. Et nõ lꝫ vt pricipio admistrẽt̃ ea q̃ sunt vehemẽtis stipticitatis. q: ea q̃ sũt vehemẽter stiptica poꝛos opillãt: mãꝫ ĩ grossant. ꝛ ei⁹ resolutionẽ cõsequẽter ꝓhibent. 2. dictum.
¶ Et subdit ꝓri. 3. Et nõ lꝫ vt admistrent̃ resolutiua. s. pura vel foꝛtia. neq̃ꝫ ĩ pricipio rei quũ apparent neq̃ꝫ apud ꝙtẽ inflatiõis. s. ĩ statu vel in fine augumẽti. Jmo ſꝫ quosdã neq̃ꝫ in declinatõe. qñ addit̃ ꝑ ea ĩ q̃litate mãei. s. inflatiua adustiua. Jmo ẽt addent̃ q̃titate mãe. qñ mãꝫ ãplioꝛẽ. trahẽt ad locũ 3. dictum.
¶ Sic ergo apparet q̄ ĩ hac egritudĩe nõ deberet administrari medicĩe vehemẽtis ĩfridatõis nec vehemẽtis stipticitatꝫ nec pure resolutĩe. nec foꝛtiũ resolutĩe Cõclusio.
¶ Uerũ tñ ꝯsiderãtib⁹ duas prias cãs appebit manifeste q̄ infridãtia. ꝛ stiptica: siue ꝑ pulsuꝫ siue per trãsmissum mãe ibi sunt magis vitãda ĩ pruna q̃ꝫ in igne ꝑsico: ꝑ q̃to mã prune est grossioꝛ ꝓfundioꝛ. ꝛ (malignioꝛ Cõꝑatio.
¶ Quid de his vitãdis dixerũt alie. 2. q̃stiũcu.
¶ Soluit̃ prio ab Auer. 7. coli. 31. dñte. Hic nõ sunt res reꝑcussiue supponẽde ne mã reuertat̃ ad pricipalia mẽbꝛa. Nec apiriue. ne putrefactionẽ ĩducãt. i. Nec res calide q̃ pñt aperire. s. ꝛ resoluere ne sua caliditate mãm atrahẽtes augerent apã. ꝛ ad putrefactionẽ apararẽt. Sꝫ exsiccare opꝫ hec Auer. So. Auer.
¶ Soluit̃ scõo ab auc̃te ꝯpẽdĩj auc̃te Gal. 14. terap. 9. sic dicente. Sol. Aui.
Si refrigerauerim⁹ sicut opꝫ. s. ad reꝑcutiẽdũ mãꝫ grossities sanguĩs. i. mãe collecte augebit̃. ꝛ dissolutio indurabitur.
Si vero repugnantia cõfoꝛtauerim⁹. s. cũ stipticis: ei admixtis. doloꝛ inde augebit̃ cõstricta magis mã ꝛ apã ꝓinde nõ ceder.
Jtaq̃ꝫ in principio super locum superponamus medicinam parum repugnantem. i. reꝑcutienteꝫ ꝛ mediocriter dissoluentem.

QUestio. 5. Utrum dicta circa quintam parteꝫ capl̃i. De localibus cõuenientibus his apostematibus ante vlcerationem. maxime in principio. sint sufficientia. Qõ quĩta.
Questio ista duas sub se cõpꝛehendit questiũculas quibus solutis ipsa erit soluta.
¶ Qualis debẽt esse medicine in pricipio hoꝝ apãtum ante vlcerationem eoꝝ. 1. q̃stiũ cu.
¶ Soluit̃ primo de mente ꝓrin. sic dicẽdo. (Opꝫ vt tu administres medicinas exsiccatiuas in quibus ẽ infrigidatio ꝛ resolutio quedaꝫ) idest aliqualis. s. parua (cum expulsione. Sol. ꝓri.
Uex hoc signũ ꝑticulare (quedã) dr̃ simode legit̃. ſm q̄ ad diuersa reffertur.
Quidã refferũt ly quedam. i. aliqualis. ꝛ parua. solum ad resolutioneꝫ quasi voluerit ꝓrin. dicere q̄ resolutio fiat cuꝫ caliditate temperata. nõ intensa.
Aliĩ refferunt ly quedam ad resolutionem. ꝛ infrigidationem. q: tam infrigidatio q̃ꝫ resolutio respectu exsiccationis debet esse remissa.
Aliĩ refferũt illud signũ quedã ẽt ad exsiccationem. quasi velit ꝓrin. q̄ exsiccãtia debent esse remissa.
Hec vltima expositio hꝫ veritatẽ maxĩe in pricipio Nã medicina dꝫ esse exsiccatiua. sed nõ multaꝫ. q: dꝫ solum desiccare q̃ꝫdam humiditatem que in principio ꝓfluit a vesicis generatis. ꝛ hꝫ aliq̃d diminuere. ꝛ cõsumere de materia eoꝝ.
¶ Soluit̃ scõo a sũmistis sic dicẽdo. Medicina hoꝝum apãtum hoc tempoꝛe nõ debet esse multum exsiccatiua. ne meteriã induret. Neq̃ꝫ dꝫ esse multuꝫ stiptica. ne poꝛos opilet. Sol. Citr.

Neqꝫ dꝫ eẽ multũ ĩfrigidatiua: ne mãm repcutiat.
Sed dꝫ eẽ tm̃ frida: vt malã ꝯplõnẽ clidã remittat
Neqꝫ debet esse multum resolutiua ne inflãmet ꝛ
materiam attrahat.
Sed tm̃ resolutiua vt de materia aliqd diminuat.
Medicina aũt horuꝫ apatuꝫ debet esse exsiccatiua
seu cõsumptiua cum quadã stipticitate: vt per eam
mẽbrũ cõfortet: vt nõ recipiat vlteri⁹ de materia.
Et debet esse exsicatiua ꝛ infrigidatiua simul: vt ꝓ-
hibeat ambulationem corrosionis ꝛ vlceris.
So. alioꝝ ¶ Addit. 3. de istis hoc. Quãuis oẽs dicte qualita-
tes medicine debeãt esse remisse in principio: tamẽ
infrigidatio dꝫ esse maior exsiccatione ꝛ resolutio-
ne: ꝛ exsiccatio debet esse maior resolutione.
2. qstiũcu. ℂ Que sunt medicine ad hoc ꝓpositũ ꝯueniẽtes.
Sol. prin. ¶ Soluit p̃io de mẽte Prin. sic. Sicut emplm̃ qd̃
fit de arnoglosa ꝛ gallis ꝛ lentibus: ꝛ pane plurimi
furfuris. nã hmõi panis subtilior est ĩ sui substãtia.
Hoc emplm̃ factuꝫ vt dictuꝫ ẽ circa lrãꝫ ẽ optimũ
ꝓpter virtutes quas hꝫ. Nã ĩ ipso est infrigidatio
ꝛ exsiccatio ꝛ stipticitas ꝑ gallã arnoglosaꝫ ꝛ lẽtes.
Item in eo est resolutio per panẽ plurimi furfuris.
est enim panis furfureus subtilior ꝛ calidior pane si
mulato seu de farina a furfure monda.
Itẽ in eo est cõuenientia a ꝓprietate ꝑ arnoglosaꝫ.
qm̃ ip̃a spẽalitate sua cõfert vlcerib⁹ fraudulentis.
Sol. Ras. ¶ Soluit. 2. a Rasi. 7. al. cap. 10. de carbũculo de-
scribẽte alias medicinas locales huic superponen-
dis: de quibus in epilogo huius capl̃i dicit.
So. alioꝝ ¶ Soluit. 3. a neotericis sic dñtib⁹. De cõuenienti
bus in prin. principij ẽ emplm̃ factũ de corigiola: lẽ
ticula aq̃ solatro sempuiua ꝛ paritaria.

Qõ. 6. Questio. 6. vtrũ dicta circa sextã ꝑteꝫ cap. De
localib⁹ cõuenientib⁹ in his apatibus an eorũ
vlcerationẽ in principio ꝛ post sint cõuenientia.
Questio ista quatuor sub se cõprehendit qstiũcu-
las: quibus solutis ipsa erit soluta. (parte.
1. qstiũcu. ℂ Qñ administrãdũ ẽ p̃mũ emplm̃ d̃ noĩatis in hac
Sol. Citr. ¶ Soluit a predictis sic. In fine principij ꝛ in prin.
augmẽti cõuenit emplm̃ factũ ex folijs nucis cũ sa-
uich ordei: ꝛ passulis: ꝛ caricis eq̃lib⁹ portiõib⁹ tri-
ris. ꝛ cõfectis cum vino ꝛ oleo ꝓpter veris nigri.
2. qstiũcu. ℂ Qñ administrãdũ est scd̃ꝫ de p̃noĩatis emplm̃.
Sol. Citr. ¶ Soluit a p̃dictis sic. In principio ꝛ ꝓcessu istoꝝ
apatum cõpetet scd̃m emplm̃ vꝫ scindant granata
accetosa: ꝛ decoquant cũ aceto donec leniant. De-
inde terrant ꝛ administrent extensa sup ꝑanum.
Hoc emplm̃ est cõueniens in omni hora: ꝛ eradicat
hãc egritudinẽ ĩ p̃ncipio ꝛ statu: suple ꝛ ĩ augmẽto.
Addit ab istis. Tamẽ istud nõ debet poni super lo
cum vlceratum. qm̃ mordicat ipsum.
3. qstiũcu. ℂ Qñ dꝫ administrari tertiũ emplm̃: supra dictuꝫ.
Sol. Citr. ¶ Soluit a p̃dictꝫ sic. In igne ꝑsico ꝛ pruna ẽ aliqñ
dolor: ꝛ ita vehemẽs vt faciat necessariũ administra
re narcotica: ꝛ tunc de ꝯuenientib⁹ ad hoc ẽ emplm̃
p̃dictum qd̃ sic fit scd̃m alios.
℞ acatie vitrioli opij corticũ granatoꝝ ãn. ℥. ij. flo
ris eis. ℥. j. seis insquiami albi. ℈. j. ß. terrantur ꝛ
conficiantur cum vino.
4. qstiũ. ℂ Quid faciendũ: si cũ his apatib⁹ adesset febris.
Sol. gal. ¶ Soluit d̃ mẽte Gal. dicẽdo. Cũ febris ĩ erisipila
i. igne ꝑsico vel pruna ẽ maligna. ℞. folia duplicis
sempuiue: ꝛ cõtũdant totalr̃ ꝛ coquant ĩ aceto ad
ꝯsumptionẽ aceti: ꝛ sup emplastrent. qm̃ hoc ignẽ
cõpescit: ꝛ qd̃ vestrũ est ĩ momẽto separat itaqꝫ nõ
indiget postea nisi cura apostematis.

Qõ. 7. Questio. 7. vtrũ dcã circa septimã ꝑtẽ. ca. De
medicinis aplicãdis his apatib⁹ qñ sũt vlce-
rata sint sufficientia.
Qõ ista. 2. sb̃ se ꝯp̃ndit qstiũ. qb⁹ solt̃ꝫ ip̃a erit solt̃a
ℂ Quid d̃d̃m d̃ administratõe exsiccatiuoꝝ sup hec 1. qstiũcu.
apata: cũ aliqñ laudent: ꝛ aliqñ ꝓhibeant.
¶ Soluit a qbusdã sic dñtib⁹. Qñ Pri. dixit nõ ad Sol. ali.
mistres exsiccãtia q̃ꝫtũ potes: intellexit q̃ nõ admi
strent vltime exsiccãtia refferẽdo ad intẽsionẽ. qm̃
ipsa addunt ad malitiã egritudinis.
¶ Uel vt alij dixerũt. Qñ Pri. dixit nõ administres So. alioꝝ
exsiccãtia q̃ꝫtũ potes: intellexit q̃ nõ administrent
exsiccantia in vltimo.
Qñ aũt dixit q̃ necessariũ est medicamẽ qd̃ fortiter
exsiccet: ĩtellexit illud respectu illi⁹ qd̃ ponit in illis
nõ vlceratis: vnde ĩ pruna ꝛ igne ꝑsico vlceratis de-
bẽt administrari fortiter exsiccãtia lꝫ nõ q̃ꝫtũ potes. i.
sed nõ exsiccãtia in vltĩo. q̃r lꝫ talia ꝯueniãt ex ꝑte
mãe q̃ est grossa. q̃r in mã grossa: nõ debẽt administra
ri exsiccãtiã nimis fortia. q̃r illa statĩꝫ resoluũt sub-
tile ꝛ relinquũt grossuꝫ. ꝛ iõ mã ei⁹ reddit magis ino
bediens resolutioni.
ℂ An qstiũcula p̃dicta possit alr̃ solui. 2. qstiũcu.
¶ Soluit ab alijs sic dñtibus. Qñ Pri. dixit. Nõ So. alioꝝ
administres exsiccãtia q̃ꝫtũ potes: intellexit q̃ nõ ad
mistrent fortiter exsiccãtia: refferẽdo illud ad exten
sionẽ. i. nõ administrent ꝯtinue. ꝛ in toto ꝓcessu cure
q̃r q̃ꝫtũ tibi possibile est nõ debes administrare fortia
exsiccãtia. Sꝫ cũ medic⁹ cogit vti eis. s. qñ vlcerãt
ꝛ ejciunt mltũ virus: tũc debẽt administrari sicut pri
mo dcm̃ est. q̃r lꝫ noceãt ex ꝑte mãei q̃r grossa: tñ cõ
ueniũt ex ꝑte vlceris. ꝛ hũiditatis ei⁹: vñ fortiter ex
siccãtia debẽt tardari q̃ꝫtuꝫ possibile est. Sed si est
necessariũ ea administrare. administrent qñ ista vlceran
tur: ꝛ ex eis multa erit humiditas.
¶ Soluit ẽt ab alijs sic dñtibus. Nõ administres ex- So. alioꝝ
siccãtia q̃ꝫtũ potes. i. nõ ꝯtinue. ꝛ in toto ꝓcessu cu
re: sed solũ in tꝑe cõueniẽti qd̃ erit q̃ꝫdiu vlc⁹ fuerit
multũ humidũ: tũc. n. ꝯueniũt fortiter exsiccantia.
Cũ aũt vlcus fuerit siccũ nõ administres exsiccantia.
Et si fuerit paucarum humiditatuꝫ: administres ex
siccantia remissiora.

Qõ. 8. Questio. 8. Utrũ dicta circa. 8. ꝑtẽ cap. De me
dicinis cõueniẽtib⁹ vlcerib⁹ post ista apata re-
manentibus sint sufficiẽtia.
Qõ ista. 2: sb̃ se ꝯp̃ndit qstiũ. qb⁹ solt̃ꝫ ip̃a erit solt̃a.
ℂ Quõ debẽt curari vlcera q̃ remanserũt. 1. qstiũcu.
¶ Soluit de mẽte Pri. sic. Cũ qescit inflatio. i. apa Sol. prin.
ꝛ remanẽt vlcera: curent cũ emplis ĩ lrã dictis. Et
curent cura vlceꝝ corrosiuoꝝ de quoꝝ antidotis di
ctũ est in antidotario seu. 5. canonis q̃ dr̃ antidota
rium. Et nux antiqua vnctuosa. i. oleaginosa est cõ
ueniens igni persico ĩ hac hora. s. qñ remãsit solũ vl
c⁹ nux. n. ip̃a. ꝛ olꝫ ei⁹ ꝯfert abstergẽdo. ꝛ exsiccãdo
ℂ An nux antiqua vnctuosa cõferrat etiam prune. 2. qstiũcu.
¶ Soluitur a predictis sic. Non dixit Prin. q̃ nux Sol. Citr.
vnctuosa ꝯferat prune. q̃r ipsa nõ est sufficiẽtis opa
tionis in cura prune. q̃r pruna ꝓ eius cura indiget
fortioribus q̃ꝫ ignis persicus.

Pro epilogo hui⁹ cap. Querit quõ ꝑficiat cura Epilogus
ignis persici. ꝛ prune seu carbonis. cap. 3.

¶ Ultramõtani dixerũt. Cura carbũculi ẽ octo res Ultramõ.
ℂ Pria res ẽ regim̃ sbtile ĩfrĩdatiuũ ꝛ hũectatiuũ Pria res:
Iux illd̃ Ras ĩ lib. diuisionũ. c. d̃ igne ꝑsi. Et ꝯueniat Regimẽ.
a d ĩfirmũ cũ eis q̃ subtiliãt sanguinẽ absqꝫ acuita- Rasis.
te. Imo hũectẽt ip̃m ꝛ addãt ĩ aquositatẽ ei⁹: sic aq̃
ordei. ꝛ aq̃ melonis indi. ꝛ cucurbite assate ꝛ mucila
go psilij: ꝛ nõ dent ĩ hac egritudĩe ea q̃ ĩgrossant san
guinẽ: sanguis nãqꝫ ĩ ea ẽ grossus ĩ seipso hec Ras.
¶ Notant

¶ Notāt isti ꝙ in carbūculis qui multiplicant̄ ī putredine aeris pestilētiali credūt esse melius vt cibi declinent̄ ad acetositatē ⁊ friditatē cū remissa siccitate. sitq; dieta carbūculi sic̄ dicta febris pestilētię.

¶ Aduertāt isti: An carbūculus apd rasiz sit idez ꝙ ignis psicus. Et appet ꝙ nō: q2 de carbunculo sub noīe carbūculi tractat. 7. Almā. 10.

Hic aūt nō est idē ꝙ ignis psicus de quo tractat in lib. suo diuisionū ca. 130. sic īscripto de balchiatiue sicis formica miliari: ⁊ igne psico: vt ptz cōsiderāti vtrūq; caplm ⁊ ea q̄ in illis ponuntur ab eo.

Scda res flomia. Rasis. Gale.

¶ Scda res est flōmia iuxta illud Rasis ibi: ⁊ opz qdē vt extrahat̄ sanguis cū flōmia ex loco opposito eductiōe plīma donec accidat sincopis. hoc idē colectū est a Gal. 14. de ingenio. 8. ⁊ in lib. de apatibus ad glauconē. quoꝝ verba cōiter allegata sunt aducta circa scdam partē huius capli.

¶ Notant isti ꝙ si carbo fuerit pestilētialis vel iam denigratus fiat flōmia de ꝓria vena: ⁊ nō de opposita sicut dixit Rasis ne intus retrahatur sanguis venenosus.

Tertia res farmatia

¶ Tertia res ē farmatia purgās oēs hūores iuxta illud Auer. 7. coll'. cap. 31. in fine capli vbi agit de carbūculo. Carbūculus vero eo ꝙ pro maiori pte fit in aere pestilētiali ebulit sanguis ⁊ putrefit. ⁊ ppea inducit de necessitate feb. pestilētiales ⁊c. sicut allegatum est supra in. 5. questiuncula prime questiōis huius capituli.

¶ Aduertāt āt isti citātes Auer. quō hec auctoritas sit ad hoc ꝓpositū. s. de euōne fiēda p farmatiaz in cura ignis psici ⁊ prune seu carbūculi. cuz illud qd citat̄ potius faciat ad curam feb. que accidit pestilētialis: q̄z ad curā ipsius apatis. s. carbūculi.

Quar. res Scarificatio.

¶ Quarta res est scarificatio loci carbonis: vt extrahat̄ sanguis grossus ⁊ recens iuxta sniaz Gale. 14. de ingenio. 8. citatā in scda pte hui⁹ cap. ad cōfirmationē eius qd dixit Prin. in scda pte hui⁹ ca. de hac scalpellatione fienda in loco prune.

Quīta res Admistratio localiū

¶ Quinta res est admistratio medicinaꝝ localiuz supra carbonē a ꝑncipio ⁊ añ vlcerationē. s. puisquā incipiat separari escharaz seu caro vsta ⁊ crustosa a carne sana.

¶ Qd aūt iste medicine nō debēt esse vehemēter frigide neq; multū stiptice neq; multū calide resolutiue declaratū est a pn. in qrta pte h⁹ cap. ⁊ ɔfirmatū est aucto. Gal. ⁊ Sera. ibidē reductis.

¶ Medicine aūt ad hoc ꝓpositū ɔuemētes debēt eē frigide ⁊ sicce parū resolutiue cū quadā debili repssione sui feruoris ⁊ ebulitiōis: sicut sunt medicie nominate in qnta pte hui⁹ cap. a pn. ⁊ ɔfirmate aucte Gal. Rasis ⁊ Sera. vt visuz est in illa pte.

¶ Medicine aūt valētes ⁊ in pn. ⁊ post principium sunt ille qttuor aducte a pn. in sexta pte h⁹ cap. que fuerūt vificate in q̄stiūculis qttuor huius ptis.

¶ Addūt isti ꝙ Rasis. 7. Almā. cap. 10. de carbūculo inscripto describit alias medicinales locales huic superponendas: quas isti in medium adducunt fm ꝙ ibidem ponuntur.

¶ Aduertant isti ꝙ carbūculus de quo in. 7. non est ignispsicus de quo in lib. diuisionū cap. 130. vt supra dictum est: ⁊ tactum in scda questiuncula scde q̄onis huius capituli.

Sexta res Medicine vlcerati.

¶ Sexta res est medicina fortis exsiccatiōis apponēda carboni cū iam est vlceratus: sicut trocisci qui dnr andronij ⁊ andron ⁊ alandron de quibus fecit mentionē Gal. 14. de inge. 8. ⁊ Rasis in lib. diuisionum ⁊ Sera. ⁊ Prin. in. 7. pte hui⁹ cap.

Trocisci andaron describunt̄ a Pri. 5. cañ. summa pria trac. 8. cap. 49. Cōsilr describunt̄ a Serap. 7. breuiarij cap. 18. nisi ꝙ ipse iubet ꝙ ɔficiāt̄ cū rob.

¶ Addunt isti ꝙ super escharam carbonis vlcerate possunt adhiberi dsicātia fortia: mius mordicatiua trociscis andaron: vt collr a Rasi in lib. diuisionū qui postq̄z laudauit trociscos andaron subdit. — Rasis.

Aut hoc medicamē qm̄ est primū ad hanc egritudinem. Recipe gallas imaturas que terant̄ cū aceto.

Aut liniant̄ ex alumine cū aceto ⁊ lumatur alumen ⁊ quātum est decima eius floris eris: ⁊ liniatur cuz aceto cū vlcus est malū ⁊ mouet̄ ⁊ ambulat paulatim. Si aūt incipit ambulare: tūc opz vt ꝓijciatur super ipm medicamē acutū: deinde cauterizet̄.

¶ Putant ēt isti vnguētū egyptiacū ⁊ vnguentum aplorum multū ad hoc ꝓficere. Sera. vero. 5. breuiarij postq̄z iussit trociscos andaron adhiberi carboni iam ꝑulcerato dissolutos in aliquo potuū dulcis saporis vt in vno cocto vel hydromelle subdit. — Sera.

Et cōfert etiam sief memithe cum aceto. ⁊ arnoglossa sola aut solatrum.

¶ Credunt Ultra. hec q̄ dicta sunt magis cōuenire carboni nūduz vlcerato.

Credunt etiā ꝙ galle imature aceto permixte: ⁊ alumen de pluma aceto ꝑmixtuz cōferre potius carboni vlcerato: sicut dixit Rasis ad ꝓhibendū putredinez serpere q̄z nō vlcerato. cui Prin. adhibet hec q2 nimis constringunt coartant ⁊ repellunt malam materiam ad interiora.

¶ Septima res est defensiuū posituz sup partes sanas in circuitu carbūculi quo ꝓhibeant̄ ab isectōe carbūculi ⁊ a corrosiōe medicie acute: vt dixit pn. in tertia pte hui⁹ cap. sub his verbis. Et opz vt subuenias ei quod cōtinet locum ⁊ loca adustiōis cum boloarme. aceto ⁊ aqua ⁊ reliquis que infrigidant ⁊ repercutiunt. — Septiares Defensiuū

Exemplificāt isti ⁊ albumē oui sanguis dracōis puluerizatus ⁊ dissolutus in aq̄ ros. ⁊ aceto vini.

¶ Octaua res est curatio vlceris ī circuitu eschare dū adhuc adheret: ⁊ postq̄z cecidit. prio cū mūdificatiuis. scdo cū regñatiuis bone carnis ī loco eschare. Tertio cū cicatrizatiuis que cutē regñant ⁊ cicatricē aplanāt ⁊ decorāt vt collr a Prin. in vltia pte pñtis cap. ibi. Cū ergo qescit inflatio ⁊ remanēt vlcera: curent̄ cū eis que sunt sicut emplm de merda — Octa. res Medicatio vlceꝝ.

¶ Mōdificatiuū in hoc casu valde ꝓpi (cengi ⁊c. tiuū sic fit. Recipe succoꝝ apij ⁊ absenti añ. ℥. iiij. mellis ros. ℥. vj. farine ordei subtilissime quartā mediam misceātur optime super ignē lentuz donec ꝑueniant ad formam vnguenti. — Mundificatio.

¶ Puluis vtilis ad regenerationez carnis. Recipe mirrhe thuris sarcocole sanguis draconis. ana. ʒ. ij. radicis yreos. ʒ. vnaz terantur subtilissime ⁊ fiat puluis. — Puluis.

¶ Unguentum ad regenerationem cutis multuz vtile est vnguentum album Rasis. — Unguētū

¶ Ad hec omnia plurimum vtile est vnguentum mesue dictuz de cerusa: quod describitur ab eo in suo antidotario distinctiōe. 11. — Aliud.

Et vnguentum de mele ⁊ sarcocolla quod ponitur a Rasi septimo Almansoris. est bonum ⁊ vtile mūdificatiuum. — Aliud.

Et vnguentum de cerusa ibi etiam allegatum auctoritate eius est regeneratiuum carnis ⁊ cicatrizatiuum vtile in hoc casu. — Aliud.

Et licet ibi ipsa nominet cerota: sunt tñ vnguenta. De hoc non sit vis: quia cerotum sepe dicit̄ de emplastro ⁊ vnguento.

CItramon. dixerunt. Cura ignis persici ⁊ prune seu carbonis cōpletur cuz tribus intētiōibus. Cura ignis persici ⁊ prune seu carbonis est tres res vz dieta vel vt alij dixerunt. — Citra.

Pⁱa est debita sex rex nō naturalium administra
tio que dicitur vite ordinatio.
Scd̄a est materie ātis adequatō siue euacuatio.
Tertia est materie ꝯiuncte alteratio ⁊ gubernatio.
1.intentio. ¶ Pⁱa intētio circa dietā ⁊ regimē ꝯplet cū frigi
Regimen. Dieta sit valde subtil' vt sāguis eiꝰ (dis ⁊ hūidis.
subtilieē: q̄re necesse est vt abstineat a carnibꝰ ⁊ a vi
no. Et vtatur lactucis ⁊ alijs similibus.
¶ Uel vt alij dixerūt. Cura istoꝝ apatū ꝑ dietaz est
sil'is cure herisipile ⁊ formice. Tn̄ cura istoꝝ apatū
dz declinare ad friditatē ⁊ hūiditatē itensiores: cū
abstientia ab aere cal'o ⁊ sicco: ira sollicitudīe motu
balneis calefaciētibꝰ ⁊ exsiccātibꝰ ⁊ vigilijs: ⁊ cū cu
stodia ab oibꝰ acutis amaris salsis ⁊ multū dulcibꝰ
⁊ ab oibꝰ cibis multū calefaciētibꝰ aut multū exsic
cātibꝰ. Et propter hanc cām quidā ꝓhibent aceto
sa stiptica. ⁊ ꝯcedunt eis tempate dulcia ⁊ insipida:
⁊ oia infrigidantia ⁊ humectantia que sint talia: nō
solum potentia sed etiam actu.
2.intentio. ¶ Scd̄a itētio. s. eūo māe ātis ꝯplet cū eūatiuis
Eūatio. Et sic cura istoꝝ ꝑ potionez incipit ab eūone ꝑ flo
bothomiā vt colligit a Gal. Rasi Sera. ⁊ a Pⁱ.
in pⁱa pte capituli satis abunde citatis ⁊ decl'atz.
Flomia. ¶ Fiat ergo flōmia in ṗn. de pte opposita ne mā ais
transeat ad cōiunctā. ⁊ hoc vbi sciueris q hec mā
fuerit venenosa: qꝛ ipsa sepe est venenosa.
Si vero medicꝰ occurrat nō ī ṗnci. sz ī fine augmē
ti vel in statu: tunc fiat flōmia ex eadē pte: qꝛ tūc in
tentio est eūare mām coniunctā ⁊ nō ātē: qꝛ ipa to
ta vel quasi tota transiuit in coniunctam.
Solutio. ¶ Post flōmiā fiat eūo per sol'onē vētris cū purga
tiuis colere ⁊ mlie: q̄ eūo est optia in hac egritudīe:
cū mā istiꝰ sit colera aut sanguis col'icꝰ adustꝰ cum
mlia ꝑmixtꝰ: vel vt alij dixerūt eūandꝰ est hūoꝛ co
lericus ⁊ ꝓꝑe vstus: premissa tn̄ eius digōne.
Digestiuū ¶ Syrupꝰ ꝯueniēs ꝓ digōne. ℞. siru. d endiuia sir.
acetosi simplicis an̄. ℥. j. q distēꝑet cū aq̄ endiuia ⁊
Potio. ¶ Potio subtiliatiue sanguis. ℞. aquā or (dei.
dei aquā melonis aquam cucurbite assate in furno
mucilaginis psilij ⁊ fiat potio.
Solutiuū. ¶ Solutiuū ꝯueniens. ℞. electuarij succi rosaꝝ sene
ꝑparate an̄. ʒ. j. misce ⁊ distēperet cū aq̄ endiuie ⁊
fiat medicia. imo electuariū succi rosarum de per se
tales educit humores.
3.intentio. ad māz cō iunctam. ¶ Tertia intētio hn̄da ad cām ꝯiunctā ⁊ extractio
nē eiꝰ dz fieri: cū scalpelatiōe: vt coll'r a ṗn. in. 2. ꝑ
te huiꝰ capl'i: ⁊ ab alijs auctoribꝰ ad eiꝰ ꝯfirmatiōez
citatis. Dixit eīz Pⁱ. Et fortasse. i. qn̄qꝫ necesse ē
facere scalpelatiōnē ꝓfundā ⁊ ꝓꝑe in pruna: ⁊ egre
diat sanguis malus ꝯstrictꝰ in ea q est in nā veneni
⁊ nō fiat istd̄ qn̄ mā est decliuis ad colerā. ⁊ h̄ est in
igne ꝑsico: qꝛ ignis ꝑsicus est vehemētius colericꝰ.
LocaꝪia. ¶ Cura aūt istoꝝ apatū per medicinas locales hn̄do
intētionē ad locū istoꝝ nō vlceratoꝝ est sicut cura
herisipile: vt dixit Pⁱ. sub his verbis. Cura autez
localis supple a. istoꝝ nō vlceratoꝝ nec̄c vt sit cura
herisipile: supple nō vlcerate sicut declaratum fuit
circa litteram huius partis.
Circa locū ¶ Qualia aūt sunt aplicāda circa locū q est in cir
cuitu illiꝰ vesice vel vlceris ab illis libere: ⁊ maxime
ex ea pte per quā mā profluit: dicūt aliqui ista de
bēt ess̄: frida mixta aliqbꝰ leuibꝰ resolutiuis: vt dn̄t
colligi a Gal. 5. catagenis. ⁊ ponit a Rabi. 15. ꝑti
cula suorum apho.
Sup locū ¶ Sup locū aūt apati ꝯiūctū supponat empl'm qd̄
colligat cōprimat ⁊ expellat quicquid ab apostema
te dissoluerit atqꝫ fluxerit.
Et a ṗn. dcm̄ est. Opz vt subueniat ei qd̄ ꝯtiet locū
⁊ loca adustiōis cū boloar. aceto ⁊ aq̄ rosa. ⁊ reliqs
q̄ infrigidāt ⁊ repcutiunt. ⁊ illd̄ qd̄ est ꝓpinquiꝰ illo
est lana ysopi. s. hūida infusa in vino. s. austero.
¶ Qualia aūt n̄ sint aplicāda sup locū apatū dcm̄ ē
¶ Qualia vō sīt sup loco aplicāda (in. 3 pte hꝰ ca.
dixit Pⁱ. Oz vt admistres medicias exsiccatiuas
in qbꝰ est infridatio ⁊ resol'o q̄dā. i. aliq̄lis ⁊ ꝑua.
Ad vlcerata. ¶ Intētio aūt q̄ est ad ista apata qn̄ sunt vlcerata:
cōplet cū varijs fz varia hoꝝ apatū tempora.
In princi. ¶ In prin. principij dn̄t cōuenire empl'm factū d co
rigiola lēticula aq̄ solatro sempuiuo ⁊ paritaria.
¶ In prin. valet empl'z Gal. 14. terapē. qd̄ dixit va
lere prune ⁊ igni ꝑsico herisipile ⁊ formice āhulati
ue ⁊ miliari cū sunt vlcerate. hoc aūt fit ex arnoglo
Empl'z gal sa ⁊ reliqs circa tex. decl'atis. ℞. arnoglose lentium
panis furfurei an̄. ptes eq̄les. Pⁱ. aūt addit gallaz
⁊ ex oibꝰ fiat empl'z cū oleo roi. qd̄ ponat sup locū.
Aliud. ℞. farine lētiū fabaꝝ ordei puluerꝫ rosaꝝ an̄. ℥. iij.
arnoglosa. M. j. mirthi gallaꝝ ana. ℥. ß. ⁊ cū oleo
Aliud. ros. fiat empl'z. ℞. farine lentiū ⁊ ꝑmittat stare ī aq̄
per vnā diē ⁊ postea coquat in illa eadē aq̄: ⁊ coq̄n
tur in ea arnoglosa rose puluis gallaꝝ vsqꝫ ad spis
situdinē: ⁊ cū ol'o ros. fiat empl'm super locum.
In augu. ¶ Post princi. aūt cū aduenit augmētuz siue ī fine
ṗncipij ⁊ ṗncipio augmēti dn̄t cōuenire empl'z scm̄
ex folijs nucū cū sauie ordei ⁊ passul' ⁊ caricis eq̄li
bus portōibꝰ tritis ⁊ ꝯfectis cū vio ⁊ ol'o ꝓꝑ nigri.
In statu. ¶ In statu aūt dicūt hoc medicamē eē ꝯueniēs. ℞.
ꝑsid ie. ʒ. x. gallaꝝ mirre ceri an̄. ʒ. iiij. vitrioli viri
dis ⁊ citrini an̄. ʒ. iij. terant ⁊ ꝯficiant cū vio cocto
Cōuenit ēt empl'm d calce factū. (aut sappa.
In prici. ⁊ statu. ¶ In pricipio āt ⁊ statu valēt illa tria q̄ posita sunt a
Prin. in. 6. pte huiꝰ cap. d quoꝝ (prio dr̄ q nō dz
poni sup locū vlceratū qm̄ mordicaret ipsum.
Tale aūt nō c ōpeteret in declinatione.
In dclia. ¶ In declinatione autem ⁊ in statu dn̄t q matrica
ria superposita est conueniens.
Et qdaz dn̄t q cōpetit oī tpe lz plus post principiū
qꝛ ꝯpetit spēalitate q̄z hz ad hanc curam.
Ad morte. ¶ Si autem fuerit ibi mortificatio conuenit hoc mō
dificatiuum fm Guidonem. Recipe succi apij me
lis farine ordei omnium ana quātum sufficit ad in
corporandum. ⁊ fiat vnguentum.
ad car. co. ¶ Si accidat q caro corumpat in loco. qꝛ putrefiat
℞. trociscoꝝ calidiconis. ⁊ supponant.
Scarifi. ¶ Et si fuerit necessarium scarificares. fiat scarifica
tio. Et lauetur cum aqua maris vel cum lissiuio. ne
sanguis iste cōgelatꝰ maneat in loco. deinde ponas
trociscos dictos cum vino dissolutos.
Ad escarā ¶ Ad remouēdū escharā vz hoc empl'z. ℞. farine or
dei. melis ana ptes equales: capiat aq̄ q̄ sufficit ad
inspissandū. ⁊ buliat paꝝ. ⁊ fiat empl'm.
Aliud. Recipe picis passullaꝝ melis ana. Misceant. ⁊ sup
ponant. Hoc oēm escharam auffert. ⁊ ad sanitatez
perducit consumēdo humiditatē corruptā. ⁊ remo
uendo escharam vi materie factam.
Post mondificatiōez ¶ Facta mondificatione ac cessata inflāmatione ad
vlcera remanentia conuenit dyabuticiarion. ⁊ alia
emplastra cum reliquis medicinis vlceruz coroden
tium in antidotario dictis.
Ad hoc propositum valet vnguentum de litargirio
Et vnguentum de calce.
Unguētuz mirabile. Unguētū mirabile Guliel. d varigna. ℞. calcis ab
lute cū aq̄ dulci septē vicibꝰ collate ēt ⁊ extite. 7. vi
cibꝰ. ℥. iij. olei rox. ℥. vj. folioꝝ sicle. ℥. ij. cere. ℥.
iij. terrant terrēda. ⁊ fiat vnguentū vel vnctio.

Q̄ones capituli. 4. Q̄o pⁱa. ¶ Q̄ōnes cap. 4. de althoyn seu antrace sunt due
corn̄dentes duabus ptibus illi cap: assignatis.
Q Uestio. 1. Utrū dcā circa. 2. ptē. c. d acceptio
nibꝰ seu acceptiōibꝰ hꝰnois althoyn sint suffi.
Q̄ō iª. 2. sb̄ se ꝯprēdit q̄stiū. qbꝰ sol'tz ipa erit soluta
¶ De quo

1.qstiũcu. ¶ De quo apate agit in hoc caplo.
So. Citr. ¶ Dr cõiter sic. In hoc cap. determinat de quodaz
apate calido qd e ex mã venenosa: qd noie greco vo
cat carmata & tursios. & noie arabico vocat altoyn
& noie latino vocat antrax.
Dr .n. grece carmata: qd iterptat carminatio. qr ip
sum carminat totũ corp⁹: cuz illud apa sit mortale.
Dr noie arabico althoyn qd a qbusdaz interptatur
atrahẽs se intus. qr illd apa est ex mã venenosa que
statim petit cor. & trahit se ad interiora.
A qbusdã aũt ethimologizat althoyn a quodã frã/
cigenaz vulgari. Nã galli cuz voluũt dicere de ali/
quo q est mortu⁹ dicũt altiu: & iõ qr illd apa e mor
tale & interficiẽs. iõ a qbus sic interpretat alehoyn.
Dr aũt noie latino antrax ab antro. qr in antro suã
basim ponit.
2.qstiũcu. ¶ Quõ ɔueniũt vl drant ignis psic⁹ pruña & ãtrax.
So. alioz ¶ Dr prio a sũmistis. Gal. 14. terap. i codẽ. cap. po
nit curã ignis psici prũe. & ãtracis. & inuit q ignis
psicus. & pruna cũ antrace ɔueniũt. Cõueniẽtia est
q oẽs fiũt ab eadẽ mã lz drsificata i grossitie & sub
tilitate. & maiori vel minori adustione: & maiori vel
minori malitia: & sic in accidentibus. & in colera.
So. alioz ¶ Dr scdo ab alijs sic. Lz moderni vocent althoyn
carbũculũ. & antracẽ: tñ inter carbũculũ. & antracẽ
fm aliquos est dria. eo q antrax est a mã magis ve/
Differũt ergo solũ fm magis & minus. (nenosa
So. alia. ¶ Alij alr dixerũt. q nõ dñt: sz dr carbũcul⁹ qr car
boni assimilatur vt in pluribus. & dr antrax. qr an/
teriora querit. quia cor.

Qõ scda. Questio scda. Utrũ dcã circa scdam ptẽ cap.
De mẽbris in qbus fit althoyn. & de alia eius
noiatione sint sufficientia.
Qõ ista. 3. sub se cõprehẽdit qstiũculas: qb⁹ solutis
ipsa erit soluta.
1.qstiũcu. ¶ Quotuplex est caro. Et quotuplicia sunt mẽbra
carnis glandinose.
So. Citr. ¶ Soluit prio sic ddo. caro e qncuplex.
Quedã e caro simplex in qua sẽ mixti solũ vili ner/
uosi q nõ discernũt ad sensũ. & hec caro est illa d q
logt Pri. i. c. d mẽbris: q e ad implẽdũ loca vacua.
Alia e caro musculosa. vt e lacert⁹ ipse siue muscul⁹
Alia est caro q dr pura. & est illa q est ps lacerti fz
q dr q lacert⁹ ɔponit ex carne neruo. & ligamento
Alia e caro q dr caro ɔfusa. sic caro viscez & stõi.
Alia e caro q dr glãdosa. Et d ista e fmo i hac pte.
Sol. Citr. ¶ Soluitur scdo a Prin. sic dicẽte. Althoyn in ara
bico est omne apa existens in membris glandinose
carnis aut alibi. Et sensibilia quidez sunt sicut caro
glandosa que est in maxilla. & origine lingue. Et il
la que sensum non habent sunt sicut caro glandosa
que est in mamilla. & in sub assellis. & in inguinibus:
& eis similibus.
2.qstiũcu. ¶ Quomodo dictuz Prin. de carne mamille q est
sensibilis stat cum dicto eiusdez tertio cano. fen. 12.
capitulo de anothomia mamille quod est tale. Ma/
milla est corpus compositum ex neruis. & arterijs.
& venis inter que existit vacuitas qz caro glandosa
implet: cui nõ est sensus.
Quomodo est verum q caro que est in subassellis.
& inguinibus. & eis similibus sensum nõ habet. cuz
ad sensum patet in istis carnibus magnum dolorez
qñqz accidere. qd nõ esset nisi sentirent.
Sol: prie. ¶ Soluitur primũ dicendo q caro mamille est qua
si tota glandosa. qr substãtia carnis mamille est mo
lis & alba cum sit lactis gñatiua.
Uerum ps carnis mamille est duplex. Quedam est
fundata sup lacertos costaz. & ista est sensibilissima
& de illa loquitur in hoc loco Prin.

Alia est ps eius q recepit spongiositatẽ ei⁹: sicut il/
la q magis pẽdet. & ista est magis silis citrini glãdo
se qz illa pdcã. Imo est ita glãdosa q cirurgi mul/
totiẽs decipiunt in curãdo aliqd vlc⁹ qd fit in illa
carne: qr credunt aliqñ q ibi sit caro mala. & tñ erit
bona. Et ponũt ibi medicinã corrosiuã: cũ tñ ibi cõ
petat medicina carnis gñatiua. & ista caro est illa q
nõ e qsi sensibil. & d illa itelligit pn. i. ca. d anotho.
¶ Soluit scdz ddo q Prin. nõ intelligit (eius. So. scde.
q caro q est in subassellis & in inguinib⁹ nõ hẽat sen
suz absolute: sz itelligit q nõ sũt ita nobiles nec ita
sensibiles sicut caro mãmille & radicis lingue.
¶ In qb⁹ mẽbris accidit althoyn: & quõ alr noiat: 3.qstiũcu.
¶ Soluit .1. ddo althoyn in prio ei⁹ significato e So. prie.
omne apa existẽs in mẽbris glandinose carnis: aut
alibi idest in alio loco corporis.
Sz hoc nõ vr pbabile: qr sic large accipiẽdo & ex/
ponẽdo vñr q althoyn eẽt nomen gñale ad oẽ apa.
ita q idẽ eẽt dicere althoyn & apostema.
¶ Nisi aliqs vellet sic expõere q p carnes glãdino/
sas itelligeret carnes emũctorias: & in hoc qd dicit
alibi vlizat ad oẽs carnes glãdosas: qr bñ sunt alie
carnes glãdose preter istas q nõ sunt emũctorie: sic
caro mãmille & testiculoz & radicis lingue. Si aũt
repit lra q loco de alibi he alibia: tũc exponat lra
hoc mõ. Antiqssimi antiquoz noiauerũt althoyn:
oẽ apa existens in mẽbris glãdinose carnis. Aut su/
ple noiauerũt althoyn alibia. i. apa existens in locs
emunctorijs. Ita q per alibia intelligat apostema
existens in locis emunctorijs.
Quãtũ aũt valeãt hec dcã: qztũ valet th⁹ mortuis
¶ Soluit fm ddo hoc apa. 13. ɔtinẽtis vocat altho Sol. scdi.
yn & expõit pestilẽtiale eo q maxie i tpib⁹ eueiat pe
Repit ẽt ab Aui. vocata sephiros: sz (stilẽtialib⁹.
in pprio & pñti cap. vocat ipm althoyn.

Pro epilogo h⁹ ca. qrit: Uñ dr antrax. Quo Epilogus
tupliciter noietur: Et quomodo describatur. capli qrti
¶ Citra. dixerũt pro solone pmi. Antrax dcm est ab Citra.
antro eo q itra ɔcauitatẽ hz abscũsaz. nã hz radi/ So. primi
cẽ latã in ɔcauo mbri: vel antrax dr sic: qr pp spãli
tatẽ sue venenositatz ɔcauitatẽ iterioz penetrat seu
petit & maxie cor. & iõ merito dr antrax. i. antrum
petens. s. cor positũ in corpore sicut in antro.
¶ Pro solone scdi dñt. Antrax a qbusdã dr morb⁹ So. scdi.
sancti Blasij vel sancti Xpophori: qr sancti isti opi
tulantur patientibus ipsum.
A quibusdã noiat morbus cimbaloz: qr cũ cimba/
lis pulsatur coram egris. Dicitur autem vulgariter
apud aliquos mala bula.
¶ Pro solone tertij dñt. Antrax est apa puum bo/ Sol. tertij
thorale in modũ pue pustule in pncipio fraudulẽtũ
venẽosuz corrũpẽs pticulã cui accidit ipsaz vlcerã
do: & colorẽ eius corrũpendo in pcessu: in tumorez
eleuans ptem circũstantẽ aliqñ qzmaximã.

¶ Qõnes capli qnti d signis althoyn seu antracis Qõ ca. 5.
sunt. v. corñdentes qnqz ptib⁹ illi caplo assignatis.
Questio pria. Utrũ dicta circa primã partẽ ca. Qõ. pria.
De malis effectibus ab althoyn seu ab antrace
prouenietib⁹ sunt sufficientia.
Qõ ista duas sub se ɔphendit questiunculas: qbus
solutis ipsa erit soluta.
¶ Quõ althoyn seu antrax qñqz resudat sanguinẽ 1.qstiũcu.
¶ Soluit cõiter sic dicẽdo. Tũc resudat sanguis ab Sol. Citr.
althoyn seu ab antrace qñ pori loci & orificia vena/
rũ puaz ibi existẽtiuz ex nimia calĩtate intm rarificã
tur & dilatant vt possit pinde sanguis resudare.
¶ Quõ althoyn seu antrax qñz resudat virus. 2.qstiũcu.
¶ Soluit a pdcis ddo. Tũc ab althoyn seu ab ãtra Sol. Citr.

ce resudat vir⁹ qñ mã eius exñs corrosiua aliquã fa
cit vlceratione ex qua resudet virus.

Qõ scda. Q Uestio.2.Utrũ dcã cc scdaz pte ca. d q̃ttuoꝛ
signis sup althoyn attestãtib⁹ sint sufficiẽtia.
Qõ ista duas sub se cõpꝛehẽdit q̃stiũculas gb⁹ so-
lutis ipsa erit soluta.
1.q̃stiũcu. ¶ Quo intellr dcm̃ Rasis q cũ hac apate egredit
inflamatio als inflatio vehemẽs valde pertransiens
mensuram in hoc.
Sol.Litr. ¶ Soluit a predictis istũ tex.sic verificantibus.
Cũ hoc apate egredit inflatio vehemẽs ledẽs val-
de ptrãsiens mensurã in hoc.i.in inflatione.ita qd
facit pulsum debilem ꝛ diuersum.
Cũ hoc apate egredit iflatio vehemẽs ledens valde
ptrãsiens mẽsurã in hoc.i.in inflatione ꝛ tumoꝛe:
qꝛ i circuitu ei⁹ fit maximus tumoꝛ ꝛ pustula i se est
pua.Qd vez est in pcessu:qꝛ cum pustula sit valde
pua:tñ in pcessu fit in circuitu ei⁹ tũoꝛ maxim⁹ val-
de ledẽs ꝛ ptransiẽs mensurã in magnitudie eius.
Huius aũt tumoris cã est q pustula illa sua vene-
nositate debilitat ea q̃ in circuitu ei⁹ sunt.Et debi-
litãdo dispõit ea ad recipiẽdũ velociter.Et ad hoc
adiuuat feruoꝛ q fm plm reperit in locũ pustule at-
trahẽs ad locũ mãs ex corpe.Et qñqz adiuuat ad h
doloꝛ causat⁹ in loco q est cã dflux⁹ mãez ad locũ.
Addũt aliq q natura magnũ conatũ efficit i expul-
sione materie ad locũ:timẽs ne portio materie infe-
cte remaneat intus in corpoꝛe.
2.q̃stiũcu. ¶ Quo intellr dcm̃ Rasis de signis althoyn seu
antracis:vz q illud qd est in circuitu pustule fit ni-
grum aut viride.
Sol.Litr. ¶ Soluit a sũmistis dđo dictũ hoc rasis pt duplr
Uno mõ illud qd est in circuitu pustule (intelligi.
fit nigrũ aut viride:supple aut citrinũ.Nã si pustu-
la fuerit nigra denigrat illud qd est in circuitu ei⁹.
Et si pustula fuerit viridis:fit viride illud qd ẽ i cir-
cuitu ei⁹.Et silr dicendum est de alijs coloꝛibus.
Alio mõ intellr dcm̃ Rasis:vz si pustula fuerit ni-
gra:cito denigrat qd est i circutu ei⁹:ꝛ si fuerit ci-
trina:tarde.i.min⁹ cito denigrabit qd est in circui-
tu ei⁹.ꝛ adhuc tardi⁹.i.min⁹ velocit si fuerit rubea

Qõ tertia Q Uestio.3.Utrũ dcã cc tertiã pte ca.de spẽb⁹
althoyn seu antracis bõis siue minus malis
sint sufficientia. (sa erit soluta.
Qõ ista.2.sub se cõphẽdit q̃stiũculas.gb⁹ solutis ip-
1.q̃stiũcu. ¶ Cur althoyn ad rubeum est minus malum.
Sol.Cur. ¶ Soluit a pdcis aducẽtib⁹ tres distictoꝛes spẽz an
¶ Scdm pꝛios distictoꝛes.saluius althoyn (tracz.
ẽ rubeũ:qꝛ fit ex mã q̃ ẽ i putrefieri:ꝛ ñ i putrefacto
¶ Scdz scdos distictoꝛes.saluius althoyn ẽ ru (eẽ
beum qꝛ fit ex sanguine qui est benignioꝛ seu mino-
ris malitie alijs humoꝛibus.
¶ Scdz tertios distict.salui⁹ althoyn ẽ rubeũ qꝛ fit
ex sãguie q i adustiõe acqsiuit pmũ ꝛ remissioꝛẽ gdũ.
2.q̃stiũcu. ¶ Cur althoyn citrinum est post rubeum.
Sol.Litr. ¶ Soluit a pdcis simplr fz.iij.disti.spẽz althoyn.
¶ Scdm primos distinctoꝛes.post althoyn ru beuz
in malitia est citrinũ.qꝛ fit ex mã iaz putrefactã nec
nõ cũ habẽte oẽs gradus putrefactionis.
¶ Scdm scdos distictoꝛes post althoyn rubeũ i ma-
litia est citrinũ:qꝛ fit ex colera q̃ deterioꝛ exñs quã
sanguis acqsiuit deterioꝛem venenositatem.
¶ Scdz tertios distic.post althoyn rubeũ i malitia
est citrinũ:qꝛ sãguz acqsiuit fm gdũ vstiõis malitie
¶ Addit ab istis q fz distiguẽtz hãc spẽz i citrinã ꝛ
viridẽ ponit viridis i malitia post citrinã fz q co-
lera zinaria in se deterioꝛ est q̃z flegma salsuz.Dein-
de post citrinũ vel viridẽ est nigrum.

Q Uestio.4.Utrũ dcã circa q̃rtã pte capli.de Qõ.q̃rta.
duab⁹ spẽb⁹ althoyn malis sint sufficiẽtia.
Qõ ista.2.sb se cõphẽdit q̃sti.gb⁹ solutz ipa erit solta.
¶ Cur ab althoyn seu ãtrace nigro ñ euadit aliqs. 1.q̃stiũcu.
¶ Soluit a pdcis triplr fz tres spẽz althoyn disti. Sol.Litr.
¶ Scdm pmos distictoꝛes ab althoyn ad nigredinẽ
decliui nõ euadit aliqd:qꝛ fit ex mã putrefacta vel
adepta oẽm gradum putrefactionis.
¶ Scdz scdos distictoꝛes cã est:qꝛ fit ex mlia q̃ dte-
rioꝛ est oĩb⁹ alijs hũoꝛib⁹ vel ex suis q̃litatib⁹ qbus
est magz cõtra rei vite vl ex suo mõ sbe fz quẽ ẽ alijs
grossioꝛ.mõ mã q̃ adurit q̃zto fuerit grossioꝛ tãto
deterioꝛ efficit.q̃uis ab hoc excipiãt sanguis ꝛ fle-
gma respcũ colere qd ptingit in eis qꝛ sunt hũoꝛes
magis benigni ꝛ apud naturã magis dilecti.
¶ Scdz tertios distinctoꝛes cã est:qꝛ sanguis acqsi-
uit tertium ꝛ vltimũ gradũ vstionis ꝛ malitie.
¶ Quo dfsificet althoyn i malitia ex dfsitate mẽ 2.q̃stiũcu.
¶ Soluit a pdcis.Predcã apata dfsificã- (broz. Sol.Litr.
tur abinuicẽ i maioꝛi vel minoꝛi malitia fm diuersi-
tatem membꝛoz quibus aduenniunt.
Nã antrax eueniẽs in locis remotis a mẽbꝛis pnci-
palibus:ꝛ in locis i qbus sunt vene ꝛ arterie minoꝛes
ꝛ paucioꝛes tanto est magis saluum.
Antranx aũt veniẽs i locis ppinquoꝛib⁹ mẽbꝛis pnci-
palib⁹ꝛ i locis magnaz ꝛ multaz venaz ꝛ arteriaz
est deterius:qꝛ tunc magis põt venenosa fuligo p-
uenire ab eo ad mẽbꝛa pꝛincipalia.
Et pp hãc cãz althoyn eueniẽs i emũctorijs fz plm
iterficit patiẽtẽ:ꝛ marie eueniẽs i emũctorio cordz.
Tñ alia apata nõ mala nõ venẽosa q̃ accidũt i emũ-
ctorijs sũt min⁹ mala alijs silib⁹ eueniẽtib⁹ i alijs lo-
cis corpis.nã h⁹l apata i emũctorijs veniẽtia signãt
potẽtiã nãe pncipaliũ.ꝛ alioz mẽbꝛoz.qm̃ mã expel-
lit ad mẽbꝛa deputata a nã ad receptionẽ supfluita-
tũ.Neqz i hmõi apatib⁹ dubitat q aliq̃ mala qua-
litas vl fuligo venenosa redũdet ad mẽbꝛa pncipalia

Q Uestio.5.Utrũ dcã circa q̃ntã pte capi.d tpe Qõ.q̃nta.
ꝛ aere althoyn multiplicatiuo sint sufficiẽtia.
Qõ ista.2.sb se cõphẽdit q̃stiũcu.gb⁹ solutz ipa erit
¶ In gb⁹ aeribus multiplicat althoyn. (soluta. 1.q̃stiũcu.
¶ Soluit.1.a pdcis dicẽtib⁹ de mẽte Rasis.antrax So. Litr.
multiplicat in regionibus calidis.ꝛ siccis.
¶ Soluit scdo a Rasi i dsonib⁹ sic dñte. Si antrax So. Ras.
fuerit i aere pestilentiali tũc erit malũ.Addũt isti.ꝛ
magis pimẽs.Et pauci ex eo euadũt q fuerit rube⁹ꝛ
paucioꝛes ex citrino vel viridi.ꝛ ex nigro nulli.
¶ In gb⁹ tpibus multiplicat althoyn seu antrax. 2.q̃stiũcu.
¶ Soluit pꝛio a Rasi i dsonib⁹ dñte.Antrax plm ac- So. Ras.
cidit i autũno.ꝛ i fine estatis.itelligẽdo d pꝛincipio
autũni vsqz ad medium eius. (lis tẽpibus.
¶ Addit scdo a pdcis rõ.pp vstionẽ q̃ marie fit in il- Additio aliorum.
Uel hoc ẽ.qꝛ i dcis tpib⁹ vtutes corpoz st debilio-
res pp resolõnẽ mltã q̃ i eis fit.vñ nõ dbite rlant:ꝛ
gubernãt hũoꝛes.qr marie i illis tpib⁹ putrefiũt vt
declat mltiplicatio egritudinũ putridaz q̃ fit leis.

P Ro epilogo h⁹.c.q̃rit.In gb⁹ locis.Et cũ gb⁹ Epilogus capli q̃nti
accñtib⁹.Et qualr eueniat althoyn seu antrax.
Et que sunt eius signa demõstratiua.ꝛ pnostica.
¶ Soluit a sũmistis dñtib⁹. Qñ althoyn euenit in Sũmiste.
emũctorijs:accidit vtplm subito:ꝛ cũ doloꝛe itẽso:
ꝛ cũ oripilatiõe corpis ꝛ feb.Et fm plm nõ mutat
coloꝛẽ loci i pncipio.Sz althyn eueniẽs i alijs locis
nõ emũctorijs apparet subito cũ q̃dã duritie:sz abs-
qz doloꝛe notabili:ꝛ aliqñ absqz doloꝛe oĩo:sed in
mẽbꝛo i quo accidit fz plz repit põderositas quaz
pcipit patiens ac si esset ibi plũbũ applicatum.
¶ Addit ab istis q altoyn in pncipio appet pue q̃ti- Alij.
tatis:ita

tatis: ita q aliqñ ad qãtitatẽ pue lẽticule: hñs ĩ medio sui pũcta fusci aut nigri coloris: Et illud pũctũ est in sumitate apãtis: ⁊ loc⁹ ille ĩ quo est talis pũct⁹ exprimit̃ versus interi⁹ ac si fuisset filo aliquo supligato tractus ad interius: sed partes in circuitu puncti existentes remanent subleuate.

Posterio res. ¶ Ab aliis posteriorib⁹ loco signoꝝ assignant̃ spẽs althoyn ⁊ malitie eorum sic.

Carbũcul⁹ ꝑ ãtrace seu althoyn accept⁹ ẽ triplex vz

Rubeus q꞉ fit ex mã sanguinea adusta: qui est min⁹ malus aliis q꞉ hũor ille ex quo fit int̃ alias est magis benignus vel minus malignus.

Citrinus ⁊ fuscus q fit ex mã colerica adusta. ⁊ iste est medius inter rubeũ predictũ ⁊ nigrũ dicendum q꞉ materia ex qua fit mediocriter se habet inter materias extremorum.

Niger q fit a mã mł'ica adusta. ⁊ iste oib⁹ aliis ẽ peior q꞉ mã ex qua fit est peior: q꞉ est materia resol'oni inepta ⁊ venenosa.

A nigro si fiat in locis emũctoriis vel in aliis locis cordi ꝓpinquis nulli euadunt vel pauci.

A rubeo aũt multi euadũt: ⁊ precipue si eueniat in locis nõ emũctoriis vel ĩ locis a corde distãtibus.

Predicti. ¶ A ꝑdcis dr̃. Si althoyn fuerit cũ vomitu: ⁊ cũ sõno ꝓfundo. ⁊ cũ submersione pulsus. ⁊ cũ illo fiant estuatio ⁊ sudor fort'. ⁊ alteratio coloris arguit mortẽ. ⁊ ꝑcipue si illa signa appuerint ꝑ'ima: qm̃ signũ est mãm resudare ad cor ꝑ venas pulsatiles.

Si vero nullum predictorum signorum fuerit in althoyn arguendum est bonum.

Qões ca. sexti. ¶ Qõnes capl'i sexti. De cura althoyn seu antrac' sunt septẽ corñdẽtes. vij. ꝑtib⁹ illi capl'o assignatis.

Qõ. pria. QUestio pria. Utrũ dcã circa primã ꝑtẽ capl'. De eũonib⁹ totũ respiciẽtib⁹ sint sufficiẽtia.

Qõ ista. 12. sub se cõprehẽdit questiũculas: quibus solutis ipsa erit soluta.

1. qstiũcu. ¶ An ĩ cura althoyn seu antracis ꝯpetat eũo ĩ ꝑnc:

¶ Uidet̃ q nõ: q꞉ mã illius apãtis est venenosa ⁊ in exteriorib⁹ corpis posita q̃ nõ dz trahi ad interiora ĩmo ꝓhibendũ est ne mã illa petat ĩteriora ⁊ vadat versus cor. Sz si eũo ꝑ fl'omiã vel farmatiã facit eã redire ad ĩteriora: ergo illa nõ est ꝯueniẽs. Assũptũ est ꝑn. in. c. de cura morsus canis rabidi. vbi dicit. Et nõ opz vt ꝓperes in dieb⁹ primis ad eũantia: sz occupa te in trahẽdo ad exteriora. nã eũo quãdoq3 adiuuat ad hoc vt venenũ penetret ad ꝓfundum. ⁊ ꝓhibet attractionẽ eius ad exteriora: ⁊ qm̃ ipsa trahit hũores ad ĩteriora: tunc trahit cũ eis venenum.

¶ Soluitur ab aliq̃b⁹ dicẽdo sic: In ꝑ'ncipio istorũ apãtum fienda est eũo cũ fl'omia ⁊ farmatia sicut dixit ꝑ'rin. lz non sit fienda in prin. in cura eius qui a cane rabido est morsus. Nam q̃n aliq̃s est a cane rabido morsus: non statĩ dz euacuari: q꞉ cum de ratione veneni sit petere interiora ⁊ precipue cor: tunc si statim fiat eũo: cũ illa trahat ad ĩteriora: illa erit cã penetrationis veneni. hoc aũt est malũ. ⁊ in tali tꝑe nõ dz fieri eũo. Sz prius dz extrahi ex loco cũ fortiter attrahẽtib⁹ per duos vel tres dies ⁊ postea dz fieri eũo: q꞉ illa tũc non trahit venenũ ad ĩteriora. ĩmo potius euacuat qd penetrauit.

Sed quãdo venenũ vl' mã venenosa expellit̃ a b ĩteriorib⁹ ad exteriora vt ꝯtingit in his apãtibus: tũc statim dz eũari: q꞉ illa materia fuit prius in interioribus. ⁊ ideo hoc est signũ corruptiõis hũoꝝ in interioribus mẽbris: cũ illa expulsio nõ procedat nisi ex corruptõe humoꝝ in mẽbris interiorib⁹: vñ iuuamẽtũ qd habet̃ ex eũone hũoꝝ corruptoꝝ exñtium in mẽbris ĩteriorib⁹ est mai⁹ q̃z sit nocumẽtũ ex attractiõe mãe exterioris ad ĩteriora. ⁊ iõ nõ est sil'e. de veneno qd accidit ex morsu canis rabiosi: ⁊ de veneno expulso ab interiorib⁹ ad exteriora in principio.

¶ An in eũone istorum venenoꝝ ⁊ humoꝝ venenosorum sit aliquid simile. 2. q̃stiũcu.

¶ Soluit̃ a ꝑdcis dicẽtib⁹ sic. In ꝑdictis venenis vl' hũorib⁹ venenosis ẽ hec sil'itudo. q꞉ sicut ĩ morsu a cane rabido post tres dies eũam⁹ ꝑꝑ illud qd penetratũ ẽ: sicut iubet ibi ꝑ'ri. post tex. supra citatum. Solo ꝑdictorum.

Sic facim⁹ hoc statĩ ĩ ꝑ'ncipio hoꝝ apãtũ venenosoꝝ timẽdo de remanẽtia hũoꝝ corruptoꝝ ĩ mẽbris interiorib⁹. Imo si accidit ibi negligẽtia in eũone: tũc eũo in ea hora ẽ magis necessaria vt dicit ꝑ'ri. ĩ his verbis. Cũ ergo trahis qd tibi possibile ẽ post duos dies aut tres: tũc occupa te in eũando. Qd si forsan iã penetratũ ẽ: ⁊ nõ fuerit facta atractio ⁊ accidit negligẽtia: tũc eũo in ea hora est magis nec͡cia.

¶ Cõcludit̃ itaq3 ab istis. q sicut facim⁹ euonẽ qñ venenũ penetrauit ad ĩteriora. ⁊ ita ⁊ hic statĩ ĩ principio facim⁹ illã q꞉ est corruptio in mẽbris interiorib⁹ quã significat nobis mã corrupta expulsa: iõ eũonẽ facim⁹ vt nõ stet illa mã corrupta in interiorib⁹: vel dato ẽt q expelleret̃ a nã ad exteriora: fieret illd malũ si nõ eũaremus. q꞉ augent̃ apã primum.

¶ An in cura althoyn seu antracis ꝯpetat fl'omia. 3. q̃stiũcu.

¶ Qd nõ est tex. iste Rasis. Et nõ opz vt fiat fl'omia cum hac egritudine.

¶ Quod sic est tex. ꝑ'rin. talis eũatio cũ flobothomia est necessaria. ⁊ cum eo quod tollerat hora.

¶ Pro ꝯcordia istoꝝ oẽs ꝯueniũt ĩ his duob⁹ dcis. Sol. cõis

¶ Primũ dcm̃. In cura althoyn rõne cãe cõiuncte nõ ꝯpetit fl'omia: qm̃ tal' mã ist valde venenosa. ⁊ iõ ipa exñs expulsa ad exteriora ⁊ ex̃ vẽas nõ dz reduci ad ĩteriora ⁊ ad ĩtra vẽas. qd faceret flõia: q꞉ inaniẽdo venas mã illa ꝯseq̃ret̃ inanitionem carũ. 1. dictum.

¶ Scdm̃ dcm̃. In cura althoyn rõne cãe añtis ꝯpetit flobothomia fm̃ q statim dicetur. 2. dictum.

Tenẽtes mãm antracis esse mãm gñatã ex grossiori parte sanguis qñ putrefit dicũt flõmiam cõpetere.

Tenẽtes q mã antracis ẽ sanguis grossus adust⁹ dicũt fl'omiã ꝯpetere: qm̃ eũato sanguie grosso q fm̃ eos stat loco cãe añtis nõ ampli⁹ auget̃ mã ꝯiũcta.

Tenẽtes aũt q materia antracis sit vl' ẽẽ possit sanguis cũ adurit̃ vel flegma salsũ vel colera vel melancolia post adustionem eoꝝ dicunt flõmiã cõpetere in antrace sanguineo. In aliis autẽ non.

¶ Oẽs ꝑdicti dñt fl'omiã magis ꝯpetere ĩ antrace rubeo q̃z ĩ citrino: ⁊ ĩ citrino magis q̃z in nigro. Cõꝑatio.

Et qñ cõpetit fl'omia: tũc maxime cõpetit. qñ corp⁹ fuerit plectoricũ. vel ẽt qñ fuerit cõsuetũ fl'omie q̃z postea dimiserit. vel ẽt qñ fuerit solitus habere aliq̃z sanguinis eũonem que postea fuerit restricta. Tꝑs fl'oe.

¶ Ad tex. Rasis si ꝑ hec dcã nõ fuerit concordatus dr̃ q intelligit̃ hoc mõ ⁊ nõ opz vt fiat fl'omia cũ hac egritudine. qñ. s. adsunt illa accñtia que tũc nominauerat. s. vomit⁹ sincopis ⁊ pulsus cordis. Ad rasim.

¶ Qñ dz fieri fl'omia in althoyn seu antrace. 4. q̃stiũn.

¶ Soluit̃ a ꝑdictis de mẽte ꝑ'rin. dicẽdo. fiat fl'omia in ꝑ'ncipio principiãte si sit possibile hoc innuit ꝑ'ri. cũ dixit cũ eo qd tollerat hora. Tollerat aũt fl'omiã ĩ ꝑ'ncipio cũ virt⁹ adhuc est fortis ĩ quo tꝑe ẽt mã stans sub forma cãe añtis nõ est adhuc multũ malignata. cũ ipa sit dispsa ⁊ mixta bono sanguini qui refrenat ei⁹ malitiã. nec adhuc ipsa est in totũ a regimine nature derelicta. Nã malitia venenositatis in ea acq̃rit̃ successiue grad⁹ post graduz. Neq3 ẽt adhuc in ꝑ'ncipio timet̃ retractio mãe ꝯiũcte ĩ venas. cũ eo tꝑe ꝑuũ sit illd qd ẽ ex ea collectũ ext̃ venas. q꞉ poti⁹ illd paꝝ sine effumatiõe ei⁹ diuertit̃ ꝑ fl'omiã a corde ⁊ ab aliis ꝑ'ncipalib⁹ mẽbris ⁊ ꝯduert̃ So. citra.

versus alia mēbra. Quare dici pōt ꝙ flōmia pōtius
trahat eā de interiorib⁹ ad exteriora q̄z extra.
¶ Quando autem in cura althoyn competit flōmia:
tunc ista debet fieri copiosa: qm̄ hoc apostema est
acutissimū vt ptz. Mō in tali apate cōpetit flōmia
copiosa vt innuit Gal. in cōmē. 23. prime particule
apho. circa tex. citato.
5. q̄stiūcu. ℂ Ex qua pte dz fieri flōmia ī althoyn seu ātrace.
Sol. Litr. ¶ Soluit a p̄dictis. In cura althoyn dz fieri flōmia
ex latere opposito per vnā diametrū. Ad eligendū
aūt diametrū que in sursum aut deorsuz: siue qd̄ sz
dextrū ⁊ sinistrum: aut ante ⁊ retro: opz cōsiderare
locū materie ne ipsa habeat transire per mēbrū p̄n/
cipale neqz prope ipsum.
Uerūtn̄ plectoria in patiente qn̄qz est ita magna ꝙ
eget duab⁹ flōmijs. ⁊ tūc p̄ria dz fieri ex loco oppo
sito p̄ duas diametros. ⁊ scd̄a per vnā si virtus eas
ambas tollerauerit ⁊ eger consenserit.
Quod si virtus nō tollerauerit ambas: aut eger eis
non cōsenserit tunc fienda est vna copiosa ex vena
magna partis opposite: qm̄ ipsa eūat ex toto corpe.
6. q̄stiūcu. ℂ Quomodo fiende sunt due vel plures flōmie.
Sol. Litr. ¶ Soluit a p̄dictis sic dicentib⁹. Quidā sunt q post
flōmiam ex parte opposita factaz p̄cipiunt fieri aliā
ex eodem latere dicentes: quomā sicut p̄ria flōmia
cōfert ad euacuādū mām āncedentē per corp⁹ disp
sam. ita hec scd̄a flōmia ꝯuenit ad eūandū materiā
locatam. ⁊ oēm aliam materiā repertam in circui/
tu ⁊ propinquitate materie locate.
Quod si erratum fuerit nō facta in principio flobo/
thomia ex latere opposito: adhuc p̄cipiunt fieri in
p̄cessu flōmiam ex eadē pte. Imo ēt post apparitio
nē maloꝝ accn̄tiū: si īuēta fuerit virt⁹ tollerās ipaz.
Medici tn̄ cōiter loco isti⁹ flōmie scd̄e vtūt appōne
sauguisu. sup loco: vl' scarificatōe vl' faciūt vtrūqz.
7. q̄stiūcu. ℂ Quid melius: an vna copiosa flōmia: an multe p̄
ue. Et q̄uo ille sunt fiende.
Sol. Litr. ¶ Soluit a p̄dictis sic dicētib⁹. Flōmia meli⁹ partit
ad plures vices in eadē die vl' duob⁹: ⁊ meli⁹ tollera
tur q̄z vna simul copiosa:
Et laudabilior ē flōia stricta q̄z ampla: saltiz ea q̄ fit
ad cām āncedētē: vt ꝯseruent spūs ⁊ nō sic exalēt.
In quoꝝ exalatiōe mai⁹ existit nocumētū: q̄z sit iu/
uamentū eūonis materie peccantis in antrace ⁊ bu
bonibus siue apatibus pestilentialibus.
¶ Cōcludit a p̄dictis hec mā sic dicētib⁹: Uidi ⁊ ab
alijs audiui flōmiaz pluris numeri: ⁊ strictā p̄fuisse
vnicam vero copiosam ⁊ amplam nocuisse.
ℂ An flōmia cōpetat in p̄cessu altoyn seu antracis
8. q̄stiūcu. ¶ Soluit a predictis sic. In p̄cessu althoyn ⁊ mate
Sol. Litr. ria eius iam p̄ magna pte colecta ⁊ multum mali/
gnata. nō competit flobothomia: ⁊ maxime virtute
iam debilitata: ⁊ p̄cipue appentibus iam signis ma
lis scilicet de vomitu: pulsu cordis ⁊ sincopi: ⁊ simi/
libus ex eis que eueniunt virtute iam subcumbente
hoc dn̄t esse de mente Rasis in verbis supradictis
innuētis ꝙ qn̄ supuenit cū antrace vomit⁹ pulsus
cordis ⁊ sincopis nō fiat flōmia cum hac egritudīe
s. quādo est cū dictis accidentibus.
Immo illis accn̄tib⁹ malis appentib⁹. dicūt qdā ꝙ
neqz alia eūatio per pharmaca solutiua fieri dz.
Sz añ appitionē dictoꝝ signoꝝ ī hac egritudīe fiē
da est eūo cū flōmia ⁊ pharmacia prout opz.
Et fortasse hec intellexit Prin. cū dixit. Fiat flobo
thomia cū eo qd̄ tollerat hora: q2. s. ante aduentuz
hoꝝ accn̄tium in quorum hora non tollat flōmia.
ℂ An ī cura althoyn seu ātracis ꝯpetat farmacia:
9. q̄stiūcu. ¶ Qd̄ sic appet per p̄n. sic dicētez: aut necessariū est
aliqd ex eis que putrefactum educūt humorem.
¶ Qd̄ nō vr̄ ex hac rōne: qm̄ pharmacie ē attrahere

mām venenosaz de exteriorib⁹ ad īteriora. ⁊ p̄pter
hoc dicūt ꝙ auctores p̄hibuerūt flōmiam fieri in
morsu canis rabidi ⁊ morsibus ⁊ puncturis alioꝝ
animalium venenosorum.
¶ Soluit dicēdo sic. In his apatib⁹ dz fieri eūo cū Sol. Litr.
farmacia vt educat hūoꝛ stās sub forma cāe añtꝫ ne
trāseat in ꝯiunctā ⁊ magnā cito inferat lesionez.
Neqz est sil'e de veneno ab extrinseco adueniente: ⁊
illo eueniēte ab ītrinseco. Nā in corpe venenato ab
intrinseco sunt multe māe male corrupte q̄ nisi edu
cant perimēt patiētē. Et q̄zuis ille aliqd̄ inferāt no
cumētū de aliq̄ attractiōe alicui⁹ portiōis māe iam
expulse ⁊ locate q̄ traderet ad exteriora: tn̄ istud pec
catū est paruū respectu dicti iuuamēti: qm̄ ipz ē ma
In venenato aūt ab extrīseco nō sunt ille (ximū.
māe: sed in eo est solū venenū exteri⁹ qd̄ nō dz cūz
farmacia trahi interi⁹: nā tūc nocumētū eēt magnū
iuuamentū aūt esset nullum aut valde paruum.
ℂ Quale dz esse farmacū ꝯueniēs ī cura althoyn. 10. q̄stiun.
¶ Soluit sic. In cura althoyn dz eligi farmacū qd̄ Sol. Litr.
sit sāguis mōdificatiuū: ⁊ cū h̄ hēat aspectū ad oēs
hūores q̄zuis p̄cipali⁹ ad flegma salsuz ⁊ ad colerā
ī antrace citrio: ⁊ p̄cipali⁹ ad mlīaz ī antrace nigro
¶ Addit ab alijs. In cura althoyn nō dz dari far/
macū forte atrahēs ab exteriorib⁹ ad īteriora violen
ter. Sz dz dari farmacū solutiuū debilis atractōis
mixtum cū lenitiuis: Et nō inuēto farmaco debilis
atractionis lenitiuo aut cū lenitiuis mixto: tūc de/
tur farmacum forte factum debile. (solo vētris.
ℂ An in cura althoyn seu antracꝫ ꝯueniāt flōia ⁊ 11. q̄stiun.
¶ Soluit a p̄dcis sic. Illa nota (aut) pōt teneri copu Sol. Litr.
latiue: ⁊ pōt teneri disiūctiue.
Copulatiue tenet. q2 qn̄ virt⁹ ⁊ etas ⁊ ꝯplo p̄mitte/
rent debet fieri vtrumqz.
Disiūctiue tenet. q2 qn̄ etas vel ꝯplo nō p̄mittit dz
fieri saltē solo vētris: Nisi sit ibi casus virtutis. q2
q̄ztū ad h̄ idē ē iuditiū d̄ flōmia ⁊ farmacia dittēda
ℂ Si ī cura althoyn fiēda ē eūo vtraqz: a q̄ ē inci/ 12. q̄stiun.
¶ Soluit a p̄dictis sic. Cū ī cura althoyn (piēdū. Sol. Litr.
fuerit necessaria sil' eūo p̄ flōmiā: ⁊ farmaciā icipiē/
dū est a flōmia. Premittendo tn̄ ei clistere si venter
nō fuerit lubricus.
Imo clisteria post flōmiā ⁊ farmatiā sunt valde vti
lia: q2 fiēdum est vt oī die venter bn̄ assellet semel vel
bis si est possibile.
Mane ergo fiat clistere p̄p supfluitates cene. Sero
vero fiat suppositoriū p̄p supfluitates prandij.

Questio: 2. Utrū dcā circa. 2. ptem cap. de cu/ Qō. scd̄a.
ra althoyn seu antracis p̄ rectificationez aeris
sint sufficientia.
Qō 1a. 2. sb̄ se ꝯp̄hēdit q̄stiūclas qb⁹ solutꝫ ipa erit 1. q̄stiūcu.
ℂ An aer patiētiū althoyn dēat eē frid⁹. (soluta. Sol. sūm.
¶ Soluit a sūmistis sic dicētib⁹. Quidā discordāt
ab hoc dcō Pri. dicētes ꝙ aer camer̄ dz eē tēpate
Dz. n. eē calid⁹: vt mām trāspirare faciat. (calid⁹.
Dz aūt esse tēpate calid⁹: vt nō inflamet neqz p̄hi/
beat refrigerationē interius. Et p̄pterea sic dicen/
tes iubent accendi ignem ⁊ fieri suffumigationē ex
aromatibus p̄hibentibus a putrefactione.
Alij aūt dixerūt ⁊ meli⁹. ꝙ aer camere dz esse frigi
dus sicut dixit Pri. vt frigid⁹ respiret. Sed aer qui
circūstat corp⁹ patientis dz esse calid⁹: ⁊ nō tempate
solū: sz cū aliquali excessu vt mām ad exteriora tra/
hat. ⁊ tractū trāspirare ⁊ resolui faciat. Et id̄o corp⁹
dz defendi ne tangat a frigiditate aeris camere.
Hoc aūt fiet cū appōne pānoꝝ ⁊ aliaꝝ reꝝ calida
rum seu calefactarum ⁊ bona coptura: ⁊ spāl'r custo
diri dz a frigore membꝝ. in quo est antrax. Et ideo
iubēt ꝙ qn̄ locus antracis dz p̄p aliquā cām disco
periri

periri: afferraꝛ ꝓpter ipsum tegula cum prunis. vel tegula calefacta ad calefaciẽdum aerem qui est in circuitu eius: ⁊ non tangaꝛ a frigido: Et quãto antrax malignior fuerit: tãto dicta custodia plꝰ est faciẽda. Ad hunc intellectum ſm istos dixit ꝑrin. Cũ illic fuerit febris que est signuꝫ malignitatis materie tardabis cum infrigidatione. i. prohibebis aerem frigidum. s. attingere ad corpus ⁊ maxie ad locum antracis: ne reducas cum infrigidatione materiam retro. s. ad interiora.
Uel vt dicunt predicti. Tardabis cum infrigidatione. i. differres aerem camere infrigidatũ ne prohibeas resolutionem ⁊ facias materiam redire ad interiora. hic tex. aliter introductus est circa lr̃am:

2. q̃stiũcu. ℭ Cur patientes althoyn regendi sunt regimĩe habentium aerem pestilentialem.

So. citra. ¶ Solutur sic dicendo. Sicut in febribus pestilentialibus oportet confortare virtutem patientiũ eas ⁊ defendere cor eoruꝫ. Similr̃ oportet facere in patientibus althoyn vt in dictis huius partis patuit ⁊ adhuc patebit.

Q̃õ tertia Q Uestio tertia. Utrum dicta circa tertiam partem cap. de cõfortatiõe cordis sint sufficiẽtia. Q̃õ ista. 4. sub se cõprehẽdit questiunculas quibus solutis ipsa erit soluta.

1. q̃stiũcu. ℭ Qualia dñt eẽ odoramñta huic ꝓposito ↄueñetia

So. Litr. ¶ Soluiꝛ dicẽdo sic. Odoramẽtũ ad hoc ꝓpositũ cõueniẽs fit cõponẽdo ex his q̃ tacta sunt a ꝑri. in lr̃a cõponendo pomum cũ glutino dragaganti.
Sunt aũt aliqui q addunt modicũ croci. ⁊ musci vl' ambre pp cãm superius dictam.

2. q̃stiũcu. ℭ Q̃ũo verificaꝛ illa littera que habet mirrhe loco de ly miue.

So. Litr. ¶ Solutur cõmuniter dicẽdo sic. Littera que dicit mirre etiam potest saluari: qꝛ mirra etiam preseruat a putrefactiõe: ⁊ ideo ipsa ẽt dꝫ dari cũ supradcis.

3. q̃stiũcu. ℭ Quales debẽt esse cibi patientiũ althoyn.

So. Ras. ¶ Soluiꝛ pꝛio vt dicẽdo cũ Rasi dicẽte post cibos laudatos. ⁊ omne q̃d ingrossat sanguinẽ ⁊ cõfortat cor: ⁊ extinguit superfluitatem ipsius.

Expositio ¶ Exponiꝛ ab istis sic dicẽdo. Q̃uãuis rõne siccitatis materie competerent cibi subtiliatiui nõ ingrossatiui: tamẽ ratione venenositatis eius intentio ista s. ingrossationis omnes alias preualet.

4. q̃stiun. ℭ Qualia debent esse epithimata patientibus althoyn conuenientia.

Sol. Litr. ¶ Soluiꝛ sic dicẽdo. Epithimata sup cor istoꝝ aplicanda debent esse infrigidãtia ↄfortantia fcã ex his que conueniunt habentibus pulsum cordis calidum ⁊ habentibus pestilentiam.
Sunt tamen aliqui qui pp cãm dictam addunt de croco gariofilis musco ⁊ silibus. dicente Mesue ꝙ medicine cordis frigide nõ sunt expoliãde ab aliquibus cordialibus calidis: quare conuenienter eis admiscetur crocus.

Q̃õ q̃rta. Q Uestio quarta. Utrũ dicta circa quartã partẽ capl'i. De cura althoyn seu antracis in principio eius sint sufficientia.
Questio ista. 7. sub se cõprehendit questiunculas: quibus solutis ipsa erit soluta.

1. q̃stiunc. ℭ An in ꝑncipio althoyn cõpetũt repercussiua.

¶ Q̃d sic apparet a ꝑrin. dicente althoyn curet in prin. cum eis que cõstringũt ⁊ infrigidant.

¶ Q̃d nõ apparet a Rasi dicẽte. Nõ liniat cuꝫ epithimatibus frigidis.

Sol. cõis. ¶ Soluiꝛ cõmuniter sic dicẽdo. Sine dubio in ꝑn. althoyn nõ debẽt poni repcussiua sup locũ vbi est althoyn. qꝛ cũ materia eius sit venenosa nõ dꝫ repercuti ꝓpter timorẽ reuersiõis eius ad interiora. ⁊ precipue qñ materia illa de se respirat ⁊ penetrat ad cor. Jõ super locũ nõ debent poni talia que prohibent illam materiã venire ad exteriora: ⁊ ↄstringũt eã in inferioribꝰ sicut sunt frigida repercussiua. Et hoc est ꝙ intellexit Rasis in tex. nunc citato. ꝑri. aũt curãs althoyn in principio cũ eis q̃ infrigidant ⁊ repcutiũt: intellexit illa nõ debere poni sup locũ: sed debere põi in circuitu eius: ne materia illa pambulet ⁊ occupet loca sana ⁊ corrũpat ptes circũstãtes: sup locũ vero debet poni maturatiuum ⁊ aperitiuum vt loco suo dicetur.

ℭ An in cura althoyn in principio cõpetant repercussiua circa locum ipsius. 2. q̃stiũcu.

¶ Soluiꝛ cõiter dicẽdo sic. Si antrax incipit malignus repcussiua nullo mõ sunt sup locũ ponẽda: ne mãm malignatam repellant interius. Sol. Litr.
Et ꝑcipue nõ cõpetunt repcussiua qñ antrax fuerit in emũctorio aut in mẽbris cordi ꝓpinquis.

¶ Addiꝛ ab istis. Repcussiua nõ solũ nõ ↄueniũt super loco: sed nec ẽt cõueniũt in circuitu eius in ꝑncipio ⁊ ante totalẽ materie venenose expulsioneꝫ ne ꝓhibeant defluxũ magis a ꝑncipalibꝰ ⁊ nobilibꝰ ad locũ antracis ⁊ nõ remaneant in eis: qm̃ potius est iuuãdꝰ d̃fluxꝰ eiꝰ ad locũ cũ atrahẽtibꝰ moderate.
Cuꝫ materia althoyn fuerit totalr̃ expulsa ⁊ in loco apãtis colecta: cuiꝰ signũ est aleuiatio: ⁊ accñtiũ remissio ⁊ bona infirmi tollerãtia: tunc pñt applicari ea que repcutiunt vt ꝓhibeant mãm malignã retrocedere. ⁊ ipsius euaporationẽ ad ꝑncipalia transire.
Additur ab istis: hec potuit fuisse intentio dicẽtiuꝫ repercussiua competere.

ℭ Q̃ũo in pricipio althoyn aplicãda sunt illi q̃ cõstringunt ⁊ infrigidant. 3. q̃stiunc.

¶ Soluiꝛ dicẽdo sic. Q̃uãuis in cura althoyn ĩ ꝑncipio cõpetunt ea q̃ cõstringũt ⁊ infrigidãt. sed q̃d supra dcm̃ est. Tamẽ ista cũ cautella sunt aplicanda: vt in appositiõe eaꝝ nõ cadat error ⁊ nocumentũ magnũ. Et iõ Rasis docẽs ponere mẽtẽ huic infrigidatiõi dixit. Cũ videris ꝙ accidat ex epithimate. s. repercussio ẽt aqua frida pulsus cordis addit. supple vel aliud accidẽs malũ: qꝛ hoc sit factuꝫ per errorem vel dato ꝙ solũ posita in circuitu abice ipsum. s. repcussiuũ: qm̃ euẽtus mali accñtis est signũ erroris: ⁊ ꝙ antrax fuit in ꝑncipio malignus aut postea malignatus. ⁊ ad remouẽdũ dictũ nocumẽtuꝫ dixit Rasis. Incipe embrocare locum cum aqua calida. supple ⁊ aliĳs attrahentibus.

ℭ Quid faciẽdũ: qñ cum althoyn adest febris. 4. q̃stiun.

¶ Soluiꝛ pꝛio a ꝑn. sic dicẽte. Cũ illis est feb. q̃ est signũ malignatiõis materie tardabis cũ infrigidatione. i. non infridabis ne reducas mãm retro. s. ad interiora vnde expelliꝛ. Rõ ⁊ ampliatio istius textꝰ circa litteram satis patuit. So. Litr.

ℭ An melius sit in cura althoyn in princi. aplicare repercussiua: an illa relinquere. 5. q̃stiun.

¶ Soluiꝛ cõiter sic dicẽdo hec tria dicta. So. Litr.
Primũ: Q̃uãuis de intẽtione auctoꝝ ⁊ de licentia multoꝝ sit cõcessum approximare repcussiua in ꝑncipio in antrace saluo: ⁊ maxie in eo q̃d est rubeum. Et cũ pauca materia: ⁊ in loco a mẽbris ꝑncipalibꝰ longinquo cuꝫ ꝑmissione euacuationuꝫ ⁊ ↄfortatione mẽbrorum ꝑncipaliũ ⁊ obseruatione debiti regiminis. Tamẽ illa approxiare raro est possibile. pꝛio qꝛ oẽs ꝑdicte cõditiones simul in patiente antrace raro reperiuntur. scd̃o qꝛ tempus principĳ antracis est valde breue: in quo euacuationes ⁊ alia supradicta valde raro pñt ad plenũ premitti. Primum dictum.
Scd̃m. Ubi aũt oĩa ꝑmitti pñt: adhuc tutius est nõ repcutere: sed ꝓhibere ⁊ a repcussiõe desistere: qm̃ Scd̃m dictum.

materia venenosa q̄ ē pauca ī q̄ātitate existēs ī locis
extremis aliq̄n inffert an̄tia praua ⁊ aliq̄n mortē.
3.dictum. Tertiū. Freq̄uēs expiētia demōstrat ꝙ cū oībus
auxilijs ītus ⁊ extra approximatꝫ antrax ꝑimit pa-
tiētē: Quāto magꝫ perimet si reꝑcussiōe pacta mā
venenosa trāsiret ad īteriora: quū ipa talis sit vt nō
oporteat tollerare ꝙ parꝫ de ea reuertat̃ ad īteriora
vt supra patuit de mā ignis persici. Quare igit̃ nō
dn̄t oīno ꝓhiberi reꝑcussiua cū iā ꝓhibuerit Aui.
aerem frigiduꝫ ꝑuenire ad locum.
6.q̄stiūcu. ❡ An in cura Althoyn in prin. cōpetāt resolutiua.
Sol. Litr. ¶ Soluit̃ sic dicēdo. Sicut reꝑcussiua pura in ꝑnci
pio Althoyn sunt ꝓhibēda: silr̄ ī ꝑncipio ei⁹ ꝓhibē
da sunt resolutiua pura: vt colligit̃ ab Auer. 7. col.
Nō sunt res reꝑcussiue suꝑponē (zi. sic dicente.
de: nec aꝑitiue. scꝫ cū resolōne ⁊ attractōe: ne mā ni
miā ad locū trahāt ⁊ putrefactionē īducāt. Ex hoc
pꝫ error eorꝫ q solū studēt ī ꝑn. trahere māꝫ ad locū
Cōueniunt aūt ī prin. antrasis cūatiōe (antracis.
ꝑmissa ⁊ nō ꝑmissa resolutiua mixta cū aliq̄b⁹ frigi
dis: vincentib⁹ tn̄ resolutiuis in tali ꝑmixtione.
Frigida itaqꝫ cū resolutiuis sic ꝑmixta reꝑcutient
nō pn̄t: ⁊ tn̄ malā distrasiaꝫ cōtemꝑant ⁊ remittūt.
Resolutiua vero sic ꝑmixta nō debēt suꝑfluā tra-
here māꝫ: neqꝫ malā distrasiā clidā augere: ⁊ tn̄ pos
sunt de mā locata aliq̄d resoluendo cōsumere.
7.q̄stiū. ❡ Que sunt illa q̄ circa locuꝫ antracis sunt aplicā
da. Et ex qua parte.
Sol. Litr. ¶ Soluit̃ dicēdo sic. De cōuenientiorib⁹ in circuitu
Althoyn aplicādis ē bolus armen⁹ cū oleo ro. ⁊ ace
to: vel cuꝫ aqua ⁊ aceto: qr ista deffendūt mēbra cir
cōstantia a corruptiōe: ⁊ ꝓhibent trāsituꝫ vaporuꝫ
venenosorum ad mēbra principalia.
Dꝫ āt ꝑdictū defensiuū apponi circa antracē si fue
rit in membro nō emonctorio: nec in loco ꝓpinquo
simplici membro.
Si aūt antrax fuerit in mēbro emōtorio principalis
vel in loco ꝓpinquo mēbro ꝑncipali: tūc nō fiat ap
positio ꝑdictorꝫ circūcirca: sꝫ solū ex ꝑte q̄ hꝫ ꝓpin
quitatē cū principali: ⁊ q̄ est iter ꝑncipale ⁊ emonto
rium eius. Nā nō debet tūc tolli vel ꝓhiberi effu
matio nisi a mēbro principali.
Si aūt antrax nō incepit malign⁹: sꝫ saluus vtputa
rube⁹ in quo pōt sperari salus ꝓpter remissaꝫ eius
malitiā: tūc pn̄t ꝯuenire reꝑcussiua suꝑ locū a prici
pio: ⁊ maxime in principio principiante.
Uerū oppositum huius est laudatū in solutione. 5.
questiuncule ꝑcedentis.

Q̄ō. 5. Q Uestio. 5. Utrū dcā circa. 5. ꝑtē. c. de cura al
thoyn seu antracis ī tꝑe stat⁹ ei⁹ sint sufficiētia
Q̄ō ista. 4. sb se ꝯpndit q̄stiū. qb⁹ solut' ipa erit sol'.
❡ Q̄n in cura althoyn dꝫ fieri scalpellatio.
1.q̄stiūcu. ¶ Soluit̃ dicendo sic. Quidā dixerūt ⁊ bene ꝙ ꝑn.
Sol: Litr. in ista ꝑte ꝑ statum intellexit totuꝫ tp̄s qd̄ est a ꝑ-
missione eūationū ⁊ diuersionū vsqꝫ ad declinatio
nē exclusiue. Ita ꝙ volūt ꝙ ꝑmissis vlib⁹ de diuer
sione ⁊ eūatione māe: debeat fieri scalpellatio: siue
in principio: siue in augumento: siue in statu.
Imo dn̄t ꝙ quāto citi⁹ extrahit̃ sanguis malus de
loco per scalpellationē: ꝑmissis dictis vniuersalib⁹
tanto est melius: qr magis asecurat̃ locus: ne super-
ueniat ei corruptio ⁊ mors.
Et fortasse ꝓpter hoc subdit prin. Et nō dimittat̃
scꝫ diu ⁊ antequā fiat scalpellatio ꝙ brunuꝫ fiat: ⁊
locus denigrescat. qm̄ si sic dimittit̃: addit̃ veneno
sitas eius quottidie. Imo forsitan tūc addita est in
tantuꝫ ꝙ ⁊ si scalpellatio fiat: nō ꝓderit.
2.q̄stiūcu. ❡ Quid faciēdum quādo patientes refugiunt scal
pellationem: ⁊ ꝑcipue ꝓfundam.

¶ Soluit̃ a ꝑdcis. Qr multi scalpellationē refugiūt Sol. Litr.
⁊ maxie ꝓfundā: opꝫ ī eis vt fiat appositio sanguisu
garꝫ vni⁹ vł plriū: ⁊ cū reiteratōe sꝫ ꝙ videbit̃ opor
tere: ⁊ post casuꝫ earꝫ ꝑmittat̃ vt d' sanguis effluat plꝫ
❡ Quid fiēdū p⁹ scalpellatōeꝫ suꝑ locū scalpellatū 3.q̄stiūcu.
¶ Soluit̃ dicēdo sic. Post scalpellationē. ⁊ sangui- Sol. Litr.
nis eductionē ꝑ eā suꝑponet̃ loco scalpellationis d'
optia tyriaca. ⁊ bn̄ fermētata mixta cū puluere gen
tiane. qm̄ oēm venenositatē ad se trahit. ⁊ educit. ⁊
vuln⁹ ꝯsolidari nō ꝑmittit. Nā vuln⁹ tādiu dꝫ tene
ri aꝑtū donec feb. ⁊ oīa alia accn̄tia fuerit oīo dlata.
Hec aūt tyriace appō dꝫ fieri si ante scalpellationē
locus nō fuerit denigrat⁹: aut ēt si fuerit. ⁊ post scal
pellationē fuerit ī eo nigredo remissa vel ablata. Si
vero nigredo ꝑexistens nō fuerit amota ꝑ scalpella
tionē: aut fuerit aucta: aut de nouo aduenerit: tūc ē
signū magne malitie nō aufferēde ꝑ tyriacaꝫ.
❡ Quid fiendū qn̄ predicta nō cūtullerint. 4.q̄iūcu.
¶ Soluit̃ a ꝑdictis sic. Tūc cauterizādus est loc⁹ vt Sol. Litr.
colligit̃ a Rasi sic dicente.
Si ꝑ scalpellatōeꝫ n̄ curat̃ sꝫ ꝑābulat ⁊ currit nigre
do ei⁹ cauterizet̃ aut cū igne aut cū m̄dicia caustica

Q Uestio. 6. Utrū dcā circa. 6. ꝑtē cap. De cura Q̄ō. 6.
althoyn qn̄ trāsit ī exiturā sint sufficientia.
Q̄ō ista duas sub se cōprehēdit q̄stiunculas: quib⁹
solutis ipsa erit soluta.
❡ An maturatiua cōpetant in cura althoyn. 1.q̄stiūcu.
¶ Soluit̃ sm̄ aliquos sic dicentes. Oīa maturatiua Sol. Litr.
debēt ꝓhiberi in oīb⁹ aꝑatibus malis toto tꝑe quo
nō videt̃ manifeste trāsire in viā exiture. qm̄ matu-
ratiua putrefactionē inducūt: ⁊ inductā augēt ⁊ po
ros opillādo extrinsecos ꝓhibēt exalationē malorū
vaporꝫ. ⁊ sic cāꝫ dāt vt cōuertant̃ ad interiora: ⁊ le-
dent lesione magna. Errāt ergo stolidi qui statim in
principio insistunt cum maturatiuis.
❡ Quid fiendum: qn̄ antrax nō rumpitur ꝑ ea que 2.q̄stiūcu.
ad hoc laudantur.
¶ Soluit̃ sic dd'o. Si ꝑ ꝑdicta antrax maturat⁹ non Sol. Litr.
eruꝑerit tūc ferro aperiēdus erit: Et in ei⁹ aꝑtione
tardari nō dꝫ neqꝫ ꝑfectio saniei expectari dꝫ.

Q Uestio. 7. Utrū dcā circa. 7. ꝑtē cap. De cura Q̄ō. 7.
althoyn. ⁊ silium per localia sint sufficientia.
Q̄ō ista. 5. sub se cōprehēdit questiunculas. quibus
solutis ipsa erit soluta.
❡ Q̄uō componit̃ empl'm conueniēs in pricipio al 1.q̄stiūcu.
thoyn. ⁊ talium aꝑatum.
¶ Soluit̃ a sūmistis sic primū empl'm cōponētibus Sol. Litr.
℞. capillorꝫ veneris atriplicis. ⁊ volubilis. s. maio
ris: radicū altee ana ꝑtes cōuenietes. ⁊ cōponantur
cū pauco gūmi pini ⁊ fiat empl'm qd̄ ꝓprie compe
tit ī pricipio. ⁊ ēt cū fieret trāsit⁹ ei⁹ in viā exiture.
❡ Q̄uō componit̃ empl'm conueniēs in augmento 2.q̄stiūcu.
althoyn ⁊ similium.
¶ Soluit̃ a ꝑdictis sic ordinātibus. ℞. de radice cu Sol. Litr.
cumeris asinini: ⁊ cū glutino albotiꝫ fiat empl'm qd̄
ꝓprie cōpetit in augumento.
❡ Q̄uō ꝯponit̃ empl'ꝫ ꝯueniēs ī statu: ⁊ decliatōe 3.q̄stiūcu.
¶ Soluit̃ a ꝑdictis sic ordinātibus. ℞. glutin albo Sol. Litr.
tin. ⁊ gūmi pini: ⁊ muꝫ. ⁊ lupillorꝫ ana ⁊ fiat empl'ꝫ
qd̄ cōpetent in statu. ⁊ declinatione.
❡ Q̄uō cōficit̃ empl'm valens in declinatione al- 4. q̄stiū.
thoyn. ⁊ similium.
¶ Soluit̃ a ꝑdcis. ℞. fic⁹ ⁊ nitrꝫ aut nitrū fermētatū Sol. Litr.
⁊ fiat empl'ꝫ qd̄ ꝯpetit ī declinatiōe. ⁊ cū q̄reret̃ ei⁹
❡ Q̄uō cōficit̃. 5. empl'm in lr̄a ꝑositā. (eruptio. 5.q̄stiūcu.
¶ Soluit̃ forte sic dd'o. ℞. sordes alueorꝫ apū. ⁊ lu- Sol. Litr.
pinorꝫ in aceto infussorꝫ terrant̃ lupini. ⁊ cuꝫ sorde
alueorꝫ apū fiat empl'm: qd̄ est attractiuum.
Pro

Epilogus capli .6. PRo epilogo huius cap. ꝗritur. Quo ꝓficiatur circa althoyn seu antracis.
Ultramō. ¶Ultramō. dixerūt. Cura antrac; seu althoyn ē no
1. res recti ficatō aerꝫ ℂ Pria res quā ipi. 6. numerāt ē aerē egri(uē res. rectificare cū his q̄ dcā sunt in cura febris pestilentialis vt dixit Prin. ⁊ alij corporis. Et cameraꝫ eiꝰ infridare vt ab auctoribꝰ est laudatū: ⁊ ꝑcipue a rasi in libro diuisionū cap. de antrace: sic dicente:
Et cōgregetur in circuitu eius vix plurima.
2. res regimen. ℂ Scda res quā ipsaꝫ. 7. numerāt est regimē in cibis ⁊ potibꝰ sil'e illi qđ sancitū est ⁊ ordinatū in cura febris pestilentialis: iuxta illud prin.
Et ad vltimū regant regimine habētiū aerē pestilētialeꝫ qđ sit infridatiuū ⁊ exsiccatiuū: sit ⁊ ingrossatiuū vt colligit a Rasi in li. diuisionū ca. de antrace dn̄te. Et confert ei id qđ sumit ex cibis cū lentibus excorticatis ⁊ aceto ⁊ cibis ꝯgelatis. Et oē qđ ĩgrossat sanguinē ⁊ ꝯfortat cor ⁊ stringit sup̄fluitate Notāt isti circa lentes dicēdo. forte (caliditatis. Rasis ⁊ p̄n. laudauerūt lētes aceto ꝑmixtas qꝛ vix putrescunt: ⁊ coruptioni humorum resistunt.
3. res ꝯfortatō cordꝫ ℂ Tertia res quā ipsi. 8. faciūt ē cōfortatio cordis ꝑ syrupos frigidos ⁊ acetosos. puta de ribes: de limōibꝰ: de acetositate citri: ⁊ đ acetosa ⁊ oxizachara simplici. Et cū electuarijs infrigidantibꝰ: vt tria sandalis: dyarodon: ⁊ dyadragrāto frido. Et cū epithimatibꝰ ⁊ odoramētis fridis vt aq̄ ro. camphora ⁊ sandalis. Et cū tyriaca ⁊ medicins tyriacalibꝰ vt cū rasura cornu vnicornis: vl' smeralgdi: vl' lapidis serpētꝫ vt cor sufficiat repellē a se venenū antracis.
4. res flōa farmaca. ℂ Quarta res quā ipi faciūt primā ē flōmia de eadē ꝑte statim a p̄n. Et farmatia si opꝰ fuerit. maxie si antrax febrē ꝓuenerit pestilētialē. Juxta illud Gal. ĩ lib. de ap̄atibꝰ ad glauconē. c. de antrace sic dn̄te.
Et an̄ oia mox ꝫ p̄ncipia aufferre sanguinē sufficiē Sꝫ si ipse sequat febrē pestilētie (tē si nihil ꝓhibet. ꝑ mōꝫ synthomatꝫ vel iā augeat vel cōpletꝰ sit: nō cōpetit flōmia. Et hoc ē forte qđ voluit Rasis ĩ li. diuisionū ĩ. c. đ antrace qn̄ dixit ⁊ nō oꝫ vt flōmia
5. res. Scarificatio. ℂ Quita res quū ipsi faciūt (fiat ĩ hac egritudīe. 2. est scarificatio. ꝑ quā extrahat sāguis venenosus Et suctio huiꝰ sanguis cū vētosis vt diuertat venenositas eiꝰ ab interioribꝰ ꝑcipue a corde. vel suctio ipsis ab aere alicuiꝰ vilis ꝑsone. Juxta illud Rasis ĩ lib. diuisionū sic dn̄te. Locū aūt eiꝰ scalpella: ⁊ ablue sanguinē eiꝰ cū aq̄ cl'ida salsa suple: ⁊ sugat leui suctiōe vt egrediet breuiter ⁊ paulatim. Et nō liniatur epitimate frigido. qꝛ frigidum actu nocet vulneribus. Et aq̄ calida nisi sal habuerit ē putrefactiua.
6. res defensio. ℂ Sexta res quā isti faciūt. 4. est defensiuū aliqđ in circuitu antricis ponendū: qđ tueat ꝑtes q̄ sane sunt tā a coruptione materie morbi: q̄ꝫ a lesione medicine acute. Quod fit factuꝫ exboloar. disoluto in aqua rosata ⁊ aceto.
7. res cataplasmatio ℂ Septia res quā isti faciūt. 3. ē cataplasmatio loci farie orobi: vel farie ordei: vel farine fabaꝝ mixte cū oximelle post scarificationē ad ꝓhibitionē putrefactiōis. Juxta illud Gal. ĩ lib. de ap̄atibꝰ ad glauconē sic dn̄te ca. de antrace. Cataplasmare aūt orobоꝝ farinā ꝑ oximel. Antrax eni ꝑsto est ad putrefactionē cadaueralē ⁊ ē velut mediꝰiter carbūculū ⁊
8. res medicine. ℂ Octaua res quā ista faciūt. 4. ē. ad (estiomenū. hibitio medicinaꝝ acutarū ⁊ causticaꝝ si cepit antrax dilatari: aut ābulare: vel ad nigredinē tēdere vt trocischoꝝ andarđ: vl' arsenici: vl' cauterij actualis cū ferro vel auro qđ totū ꝯsumat carnē coruptā vt allegatum est de mente Gal.
¶Sꝫ tutiꝰ ē ⁊ magis efficax ⁊ breuiꝰ opans ⁊ absq̄ȝ fallo ⁊ cauteriū actuale ex ferro igneo: qđ stati ꝯsūit corruptionē idefficiēter ⁊ ꝓꝑe ĩ corpibꝰ durꝫ fortibꝰ.

¶Cauteria vero potētialia q̄nq̄ȝ vincunt a mā morbi: ⁊ tunc recitant eā: ⁊ simul cum ea rodunt: ⁊ vlcerant: aut putrefaciunt.
¶Uex qꝛ hic morbꝰ de se est mortalis: ⁊ pauci saluātur: ⁊ ab hac euadūt qcqd eis fiat: honorabilius est ꝓ chirurgo q̄ supsedeat a tā violēto: ⁊ austero ope nisi regrat cū magna instātia. ⁊ ĩportunitate vel ab infirmo vel ab amicis eiꝰ ipsi astātibꝰ: ⁊ tūc medicꝰ ꝑdicat eis ꝑicula mortis nā illiꝰ morbi: ⁊ postea operetur cum auxilio dei.
Nona res Curatio vceris. ℂ Nona res est curatio vlceris post ablationē maligne mãe ⁊ carnis corrupte. Prio ꝓcedēdo cū mōdificatiuis. Scdo ꝓcedēdo cū medicis carnē ꝑnantibꝰ. Tertio ꝓcedēdo cū cicatrizatiuis dictis in cura carbūculi post casum eschare.

Citramō. CItramon. vero dixerūt. Cura antracis tripli-ci ꝑficit istrumēto. vꝫ dieta potōc. ⁊ chirugia
Cura ātracis ꝑ dietā. ℂ Cura antracis ꝑ dietā ĩ. 6. rebꝰ nō nālibꝰ sit tal'.
Aer. ¶Aer camere. ⁊ aer ĩfirmi sit tal' q̄lis dictꝰ ē cc lr̄aꝫ.
Cibi. ¶Cibi sint illi q ĩ lr̄a sunt tacti. Qui si nō hēant ta-
Carnes. les ƒm nām rectificent ꝑ artē: sicut sunt carnes pullaꝝ paruaꝝ. ⁊ auiculaꝝ ꝑuaꝝ bonaꝝ: q̄ sint ꝑparate in sultio: ⁊ gelladina romanie. Et mirtico ⁊ sĩl'ibꝰ ⁊ cū acetositate citri. ⁊ limonis: arāti oꝝ berberorū agreste. ⁊ oībꝰ succis fructuū vl' herbaꝝ vel ramoꝝ frigidorum stipticorum.
Qui ergo ꝓhibēt carnē vitellos ouoꝝ pisces. ⁊ similes cibos ꝓhibēt eos cuꝫ exhibent sicut sunt: sed nō qn̄ū rectificant. ⁊ cōdiunt modis predictis.
Cibꝰ āt ad m'ltas vices ē ꝑtiēdꝰ. ⁊ eiꝰ q̄ꝫtitas ꝯtiua ē
Potus. ¶Potꝰ eoꝝ sit acetū vel agresta cū aq̄ (minuēda. frigida: aut iulep roxatū vl' rob đ ribes vl' đ agresta vl' đ limōibꝰ aut đ acetositate citri: ⁊ sĩl'es potꝰ istis.
Uinum. Uerūtn̄ cū dubitat đ casu virtutis exhibeat ĩ potu vinū paucifeꝝ: vinū pōticū cū aq̄ frida lĩphatū.
Motus. ¶Opꝫ vt egrotās moueat: vt ꝯtinue mā ꝓfluat ad
Uigilia. ¶Uigilet ⁊ nō dormiat nisi paꝝ vt mā n̄ (extiora. reuocet ad interiora. Et q̄ꝫto mā antracis est malignior: tāto plus eger ē a sōno ꝓhibēdꝰ ⁊ a ꝓfundatiōe ĩ eo. Jn althoyn aūt q ē ex saluioribꝰ pōt ꝯcedi sōnꝰ moderatꝰ. Est ergo eger a sōno ꝓhibēdꝰ q̄ꝫdiu morbꝰ fuerit in p̄ncipio. ⁊ augumēto. Jn statu vero pōt moderate ꝯcedi. Et adhuc plus in declinatiōe Et magis v̄tute resoluta existēte. ⁊ vigilare ĩpotēte.
Inanitio. ¶Procuret oi die expl'sio sup̄fluitatū ꝑᵉ ⁊. 2. digō.
Accn̄tia. ¶Gaudiū. ⁊ letitia ĩtroducat egrotāti. ⁊ spes bōa a m̄dicis ab astātibꝰ ⁊ amicis đ cita ⁊ felici eiꝰ libe-
Cura ātracis per potionem. ℂ Cura antracis ꝑ potionē est multiplex (ratiōe. Aut. n. digerit ad cāꝫ an̄tē. Aut ad ꝯiūctā. Aut ad malam discrasiam alterandam. Aut ad accedentia que contingunt corrigenda.
¶Cura q̄ respicit cām an̄tem. aut eam diuertit. aut eam digerit. aut eam euacuat.
Diuersio. ¶Jn dr̄sione cauēdū est ne tractꝰ māe fiat sup p̄ncipale. siue ꝑ ipsum hēat trāsire tm̄ siue remanere:
Necq̄ȝ fiat sup mēbꝝ nobile faciēs opationē ꝓ toto His obseruatis fiat dr̄sio ꝑ oēm moduꝫ possibilē ex his q̄ multotiēs dcā sunt. nō q̄ mā diuertat ad oppositū. sꝫ diuertat ne ipa aut eiꝰ fuligo venenosa petat cor. ⁊ m̄bra p̄ncipalia. ⁊ nobilia m̄bra ĩtrĩseca Hoc aūt fiet maxie. ⁊ cōuenierter trahēdo mām ad locuꝫ in quo fuerit antrax. ꝑcipue nisi antrax fuerit ꝓpingus cordi vel principalibꝰ vel aliquo ex emunctorijs eoꝝ. Jn his casibus diuersio nō dꝫ fieri ad ipsa loca. ne materia vniatur in eis. ⁊ inde grauius petat principalia.
¶Ob hāc cām errant q in principio sup locis cordi ꝓpinquis. ⁊ emunctorijs apponunt ventosas ⁊ alia atrahētia. q̄ꝫuis ĩ ꝓcessu illa atractio sit licita. ⁊ cō

cessa. Sed in locis ꝓpinquis principalibꝰ ⁊ in emõctorijs eorũ cõuenit diuertere mãm a toto corpore ⁊ principalibus mẽbris ⁊ etiã ipsis locis emonctorijs vicinis exempla sunt.

Si fuerit antrax in capite vel emõctorio cerebri cõuenit diuertẽdo materiã trahere ad collum vel spatulas ⁊ brachia.

Si vero fuerit antrax in partibꝰ pectoris ⁊ emõctorio cordis: conuenit materiam trahere ad brachia ⁊ ad manus.

Si modo antrax fuerit in mirach vel in emõctorio epatis: ꝯuenit trahere mãz ad coxas tibias ⁊ pedes.

Euacuatõ cãe añtis.

¶ De eũatione mãe añtis dixit Auer. 7. col. 3i. carbũculus ⁊ antrax. eo ꝙ ꝓ maiori ꝑte fiunt in aere pestilentiali in quo ebulit sanguis ⁊ putrefit: iõ de necessitate iducit febres pestilentiales. Et dꝫ medicari cura febris pestilẽtialis cũ duobꝰ spẽbus euacuatiõis flobotomia. scꝫ ⁊ farmacia.

Flõmia.

¶ Flobotomia qñ expedit dꝫ fieri q̃z citiꝰ sit possibile: itaq̄ fiat ĩ pricipio principiãte si fuerit possibile.

Debet aũt fieri flobotomia ex latere opposito ꝑ vnã dyametrũ obseruando ⁊ que in q̃stiunculis huius partis dicta sunt.

Aliqñ tamẽ tanta est flobotomia ꝙ duabus egetur flobotomijs. Et tũc p̄ria dꝫ fieri ex loco opposito ꝑ duos diametros. ⁊ scd̃a ꝑ vnã si virtꝰ tollerauerit ⁊ patiens cõsenserit. Q̃d si nõ. tũc fiat vna copiosa ex vena magna partis opposite. qm̃ ipsa euacuat ex toto corpore.

Sꝫ meliꝰ est flõmiã illã partire ad plures ĩ eadẽ die vel diebus factas. q꞉ ille melius colligent q̃z vna simul copiosa.

¶ De euacuatione per farmaciã dixit Auer. 7. col. 3i. Nõ sufficit medicina vnũ tantũ purgans humorẽ: sed medicina oẽs purgãs hũores. qm̃ corpora talium recipiũt putrefactionẽ in oibꝰ hũoribꝰ ⁊ talia farmaca in hac egritudine multũ vtilia existant.

Solutiñ.

Aliqui sic ordinarũt solutiñ ad hoc ꝓpositũ. ℞. violarum. ʒ. j. prunorũ numero. x. tamarindoꝝ. ʒ. 5. vel. ʒ. vj. fiat decoctio ĩ q̃ ponat̃ medulle cassie fistule. ʒ. j. Istud enim ẽ optimũ solutiuũ ĩ hoc morbo. Alij autem posteriores ordinauerunt.

Mondificatiuum.

Mondificatiuũ bonũ cõueniens post flobotomiaz sic: ℞. tamarindoꝝ. ʒ. 5. prunoꝝ sebestẽ ordei mondi añ. ʒ. iij. rosaꝝ violaꝝ florũ boraginis buglose ⁊ fumitere epithimi foliculoꝝ sene ⁊ seminis enduiue añ. ʒ. j. decoquãtur in aqua ſm debituz modũ decoctiõis vniuscuiusq̄ ⁊ post d̃coctionẽ collent̃ ⁊ in collatura dissoluat̃ medule cassie. ʒ. j. 5. ⁊ exhibeat̃. Põt aũt hoc mondificatiuũ acui cũ agarico addito in substantia: vel infusione vel in decoctione: ſꝫ ꝙ videbitur medico cõuenire.

Euacuatõ cãe ꝯiũcte

¶ De eũatione cause cõiuncte antracis dicitur sic. Si antrax incepit malignus nullo mõ debent poni repercussiua sup̱ loco: ne mãm eius malignam repellant interius: ⁊ p̃cipue nõ ꝯueniunt repercussiua sup̱ loco existentibꝰ ibi cõditionibꝰ ad hoc ꝓpositũ supra declaratis. Si aũt antrax inceperit saluus vt puta rubeus: in quo ꝓpter remissam eius malitiã põt sperari salus tunc possunt cõuenire repercussiua sup̱ loco posita: ⁊ maxie in pricipio principiãte. Circa aũt locũ ap̄atis cõpetũt ea q̃ ꝯstrigũt ⁊ ifrigidãt vt itellexit p̃n. sicut ẽ spõgia ifusa ĩ aceto aut oleo ro. aut de pomis aut masticio mirtino ⁊ filibꝰ

Cura principij.

¶ De empl̄is itaq̄ bonis apponẽdis ĩ p̃n. antracꝫ ẽ furfur triticeũ decoctũ in aceto ⁊ oleo rosato.

Aut empl̄m factũ de farina ordei cũ succo betonice solui. Aut addito ẽt eis succo cõsolide minoris. Et quecũq̄ curant antracẽ cũ ꝓprietate: cõueniũt in principio. Imo ⁊ in omni eius tempore.

Curr augumenti.

¶ Cũ ãtrax ꝑueit ad augumẽtũ appdat̃ medicia q̃ sit resolutia moderate. ⁊ sine admixtiõe alicuiꝰ rei fridc. De cõuenietibꝰ in hoc tp̄e est empl̄m factũ de folijs apij vel betonice vel vtriusq̄. Et empl̄z factũ de succo roris marini apij. ⁊ scabiose. ⁊ faria orobi. Et empl̄m de oppoponaco cõtrito cũ passulis enucleatis

Cura statꝰ

¶ Cũ vero antrax ꝑuenerit ad statũ: tunc assa ⁊ ruta. ⁊ nitrũ cõtritũ cũ mele misceant̃: ⁊ sit q̃tũ ipsa ⁊ supponant̃. Dixit. n. Dyasc. ꝙ hoc empl̄m oibus ap̄atibus suspectis cõfert singulare p̃sidiũ. q꞉ velociter cõsumit mãm. ⁊ finit eius venenositatez.

Et cõuenit empl̄m de tyriaca in oleo cocta. Vel empl̄m de sinapi. ⁊ ficubus.

Cura declinationis.

¶ Cũ aũt antrax deuenit ad declinationẽ d̃nt cõuenire cor buffonis: q̃d asꝑgat̃ mirra. ⁊ sic exiccet̃ in ambra: ⁊ siccũ circũdat̃ vt antraci. ⁊ statim interficit eũ. Et de cõuenietibus est empl̄m de squila cõtrita vel de aleis cõtritis. ⁊ ꝯmixtis cũ nucibꝰ rancidis.

Cura ãtracꝫ suppurandi.

¶ Qñ antrax ſm p̃dictã viã curatiõis nõ resoluit̃ aut nõ rũpat̃: sed tẽdat in viã suppurationis q̃zuis Hec raro cõtingat ꝑꝑ malignitatez sue mãe. Et iõ si cõtingat antracẽ nõ multũ malũ tẽdere ad suppurationẽ: tũc opꝫ vt p̃beat̃ auxiliũ in maturatiõe eiꝰ cũ has que maturant. ⁊ ad ipsum rũpẽdũ p̃parant.

Empl̄m ad hoc cõueniẽs est empl̄m Isaac factũ de fermẽto oleo. ⁊ sale trito. qm̃ maturat. ⁊ aperit.

Empl̄z q̃d cito maturat antracẽ ℞. vitelũ oui ꝯfert ipũz cũ sale trito. ⁊ extẽde ipũz sup̱. 12. petiolas rotũdas magnas ſm q̃ztitatẽ antracis quaꝝ vna post aliã successiue supponat̃ ei. ⁊ dittat̃ ibi ꝑ horã mo(rari.

Ad feb.

¶ Ad malã discrasiã q̃ est feb. vt pl̄m acuta de gñe pestilẽtialis dirigẽdo intẽtionẽ ꝓcedẽdũ est sicut in cura febris pestilentialis.

Ista aũt intẽtio maxie vertit̃ ad alterãdũ. ⁊ defendendũ. ⁊ cõfortãdũ cor cũ infrigidatiõe. ⁊ ꝯpletur cũ his q̃ dicta sunt in tertia ꝑte huius capl̄i.

Sũt q̃dã q asserũt succũ scabiose bibitũ cõferre cũ mirabili ꝓprietate. Et in antrace cũ febre acuta exhibẽte cũ tyriaca. ⁊ metridato: ⁊ d̃nt. ⁊ asserũt se vidisse effectum mirabilem.

¶ De aproximãdis ab extra eligant̃ illa q̃ dc̃a sunt ĩ ꝑte. 3. huiꝰ cap. q̃tũ ad odoramẽta. ⁊ epithimata.

Cura accĩtium.

¶ Sumendo intentionẽ ad accidẽtia que sunt corrigenda illa est duplex. Vna est ꝓhibere ea anteq̃z fiant. Et ista completur per regimen supradictũ vꝫ dieta ⁊ potione predictis.

Alia est vt postq̃z facta sunt. ⁊ inducta corrigantur ⁊ emendentur.

Hec ãt ꝯplet̃ ꝑ ea q̃ ꝯpetũt accñtibꝰ q̃ huic ꝯiũgũt.

Cura tũoris.

¶ Unum autez accñs antracis est tumor in circuitu eius adueniẽs in pricipio cui cõueniunt in pricipio ea que caliditatẽ in loco sedent dolorẽ mittigẽt. ⁊ ꝙ nõ ampliꝰ augeat̃ ꝓuideãt: maxie cũ iã aliq̃d de collecta ĩ loco materia possunt diminuere. ⁊ absq̄ attractione resoluere.

In p̃ncip.

De laudatis ĩ p̃ncipio ad hoc ẽ empl̄z fcm̃ de medulla panis simule fermẽti infusa in succo lenticule aq̄ plantaginis. ⁊ aceto.

Qñq̄ tñ loco aceti ponit̃ vinũ põticũ: p̃cipue qñ ĩ loco nõ fuerit iflatio vehemẽs ⁊ locꝰ fuerit vlceratꝰ

In augu.

In augumẽto addit̃ p̃dcis flos camomile ⁊ melilotũ

In statu.

In statu addit̃ eis orobꝰ ⁊ loco aceti põit̃ vinũ austero

In declia.

In d̃clinatõe ãmotis succis p̃dcis ⁊ vino au(stero vl̄ aceto addit̃ vinũ ñ põticũ. Et sic ꝓcedẽdo mã tũoris resoluit̃ ⁊ ꝯsumit̃. ⁊ ad iteriora ñ repellit̃

Cura ꝑ chirurgiam.

¶ Cura althoyn seu ãtracis ꝑ istiꝫ chirugie sic dꝫ ipleri. Dixit Ras. ĩ dionibꝰ. Locũ scalpella. s. ꝓfũde: vt ꝑueniat̃ ad radicẽ eiꝰ. ⁊ ablue sanguinẽ eiꝰ cũ aqua calida ne cõgelet̃ sanguis in loco scalpellationis: ⁊ nõ currat siue nõ efluat exterius.

Et breuiter

Et breuiter fiat sicut ipse dixit ⁊ p̃n. in. 2. bꝰ ca. pte.
Dixit ẽt Ras. Si ꝑ scalpellationẽ antrax nõ curat:
sz ꝑambulat: ⁊ eiꝰ nigredo augeẽ: tũc cauterizet aut
cũ igne aut medicīa caustica. Uex medici mõz nõ
ꝓnãt ꝓcessuz nũc deĩn circa localia. Imo statiz cau
terizãt. Quãuis qdã dñt hoc eẽ fiẽdũ ad euitãdũ ifa
miã vulgi q̃ credit q̃ hic morbꝰ dẽat ꝑimi cauterio
⁊ nõ alr possit curari: ne si ꝑꝑ aliq̃z cãz ĩfirmꝰ ꝯuer
tereẽ ad mortez dicatur medico q̃ interfecerit egro
tantem: qꝛ non interfecit morbum.
Cauteriũ. ¶ De medicis vtilibꝰ ad cauterizãdũ ĩ antrace ⁊ sili
bꝰ ẽ vt sumas calcẽ viuã ⁊ saponẽ galicũ ⁊ piꝑ ꝯtri
tũ ⁊ cõeste ea cũ saluia ⁊ suppõe ĩ noĩe creatorꝭ cauẽ
do ne illd tãgat ptẽ sanã. ist d. n. cito mortificat an/
Aliud. De vtilibꝰ ad mortificãdũ antracẽ ẽ vt su/ (tracẽ.
per eum ponatur hoc medicamen.
℞. cãtaridaꝝ vstaꝝ vl' ꝯtritaꝝ olĩ ⁊ saponis galici
Capitellũ añ. ptes eq̃les: dissoluãẽ cũ capitello qd sic fit. ℞. ci
neris q̃rcus siue ceri quo vtunẽ tictores ptes q̃ttuor
calcis viue partes. vj. ⁊ super coletur aqua.
¶ Cũ aũt supponaẽ causticũ supligeẽ ligatura ñ per
mittẽte illd separi a loco ãtracis. ⁊ qñ diu suptene
tur. maxie qñ mã tota vl' q̃si tota fuerit expulsa: tũc ĩ
circuitu põaẽ ꝓhibitiuũ mẽx potẽtiũ fluẽ ad locũ.
Ad casum escbare. ¶ Post ꝑfectã ꝯstipatõez ĩtẽdẽdũ ẽ ad cãuz escha
re cũ suꝑ appõne butiri soliꝰ aut mixti cũ olo vl' as/
Aut supponaẽ emplm ꝯfectũ d malua vl' (sungia.
maluauisco farina frumẽti ⁊ fenugreci vel seminis
lini vel multo butiro.
Ad vlcus. ¶ Cũq3 locꝰ antracis fuerit vlceratꝰ ꝑꝑ corrosiõez
incisionẽ scalpellationẽ vl' cauterizationez: remota
eschara nullo mõ d p̃dcis mollificãtibꝰ vel alijs si/
milibꝰ vel d maturatiuis est apponẽdũ: ne putrefa/
ctionẽ faciãt aut factã augumẽtãt: sz tale vlcꝰ tunc
est regendũ regimine vlceris fraudulenti mali.
Ad gñatione carnis. Cũq3 mõdificatũ fuerit: ⁊ tp̃s fuerit vt ĩ eo gñeẽ ca
ro: tũc dicũt qdã impleaẽ vlcus folijs basiliconis.
qm nõ est eis par in generatiões carnis.
Posteriores. ¶ Alij posteriores breuiꝰ ⁊ ꝓpius ad rez accñtes sic
Cura carbũculi quẽ ꝑ althoyn arapiũt (dixerũt.
habet quattuor intentiones.
Pria est vitare ordinate. Scda ẽ cor ꝯfortare. Ter
tia ẽ mãz añtẽ euãre. Quar. ẽ mãz ꝯiũctã gubnare.
Pria intẽtio. ¶ Pria itẽtio ꝯpleẽ cũ bõa sex rex ñ nãliũ admini
¶ Prio cõedat res fridas ĩ alijs capl'is (stratiõe.
Cibi. dcãs sic sunt lactuce ⁊ vinũ g̃natoꝝ vtaẽ ptisana or
deacea. ⁊ si aderit febris ⁊ eger fuerit debil' vtaẽ bro
dio galinaꝝ alterato cũ cucurbita vl' agresta. ⁊ sic d
Si vero virtus fuerit fortis dentur lentes (alijs.
excorticate cum aceto:
Potus. Uinum eius sit vinum granatorum aut aqua ordei
cum zuccaro rosato.
Somnus. Dormiat parum ne ratione somni materia antracis
mala reuocetur interius.
Aer. Aer eius sit alteratus cum aceto vel aqua rosata vl'
cum istis simul mixtis.
Tyriaca. Et altereẽ ẽt cũ folijs vitis salicꝭ violaꝝ rosa. nenu
faris aq̃tici. ⁊ vtaẽ d tyriaca mane aliquotiẽs qꝛ La
frãcꝰ dic̃ mirabilia d vsu eiꝰ. cuiꝰ dos sit: ʒ. ij. vl'. iij.
Stet letus sine tristitia ira ⁊ alijs virtutẽ (q. s.
prosternentibus.
Et breuiter ĩ oĩbꝰ alijs rebꝰ nõ nãlibꝰ bñ se hẽat ⁊ ho
neste viuat. Et breuiter regaẽ vt regi dñt pestiferi.
¶ Isti ꝯsueuerũt altari cibaria istoꝝ hoc tpe ꝑ hũc
modũ. ℞. boliarmeni ⁊ ponaẽ in petia albissima vel
in sindone mundo ⁊ buliat cũ carnibꝰ suis vl' cũ fer/
culo donec ferculũ sit decoctũ. Postea capiaẽ pe/
tia ⁊ exprimaẽ suꝑ brodiũ vel ferculũ. postea proĩj/
Scda intẽtio. ciatur petia ⁊ qd est intus facta hac expressione.
¶ Scda intentio cõpletur cum cõfortãtibus cor.

Chytanꝰ notauit hoc odoriferꝝ valere. ℞. ros. sanda Odorifer
loꝝ añ. ʒ. j. cãphore paꝝ ⁊ misceaẽ cũ aq̃ ros. in am
pula ⁊ fiat odoriferum.
Epithimũ ad h ꝓpositũ valẽs. ℞. coraloꝝ alboꝝ ⁊ Epithi.
rub. rosa. rub. sandaloꝝ alboꝝ ⁊ rub. spodij añ. ʒ. ß.
cãphore gra. ij. ⁊ misceanẽ cũ aq̃ rosa. melisse ⁊ bu/
glosse ⁊ super cor ponat.
Electuariũ cordiale. ℞. diabuglosati diaboragiati Elarium.
zuccari ros. añ. ℥. j. misce ⁊ fiat emplm cordiale.
Itẽ valet puluis cordialis descriptiõibꝰ cõibus. Puluis
Itẽ valẽt aq̃ buglose melisse boragis ⁊ acetose q̃ de/ cordialis.
bent ꝑmisceri cũ vino ⁊ ipm lymphare vel debẽt ꝑ Aq̃ cor.
misceri cuz aliqua alia aqua in lebete.
¶ Tertia itẽtio cõpleẽ cũ flõmia ⁊ sol'one vẽtris. Tertia intentio.
¶ Flobothomia autẽ fiat in p̃ncipio principiãte de
parte opposita vt percipiant auctores: qꝛ materia ñ Flomia.
est adhuc ad locum ap̃atis flura.
In augmẽto autẽ ⁊ alijs tpibus fiat flobothomia d
eadez parte. qꝛ tunc est intentio euacuare materiaz
⁊ extrahere a loco in quo est.
¶ Post flõmiã detur iste siru. ℞. sir. endiuie vl' sir. Digestiuũ
acetosi simplicis vel sirupi de citro qui est melior.
℥. ij. distempetur cũ aqua mellisse buglo. boragis
vel endiuie vt tibi videtur.
¶ Post sirupuz deẽ hoc solutiuuz. ℞. rosaꝝ tama/ Solutiuũ
rindoꝝ mirabolanoꝝ citrinoꝝ ⁊ indoꝝ añ. ℥. ß. bu
liant sil'. ⁊ in illa bulitura distemperetur electuariũ
succi rosaꝝ ʒ. j. ß. vel. ij.
¶ Deinde laudat tyriacã cuz aqua scabiose vel cuz Tyriaca.
decoctiõe eius que detur añ p̃ndiuz ꝑ. vj. horas.
¶ Quarta intẽtio cõpleẽ cũ defensiuis ⁊ emplis. Quarta intentio.
¶ Defensiuũ Gul. de saliceto. ℞. petiam perforataz
in medio ꝭm quãtitatem carbunculi ⁊ balneetur in Defẽsiuũ.
aqua rosata ⁊ aceto ⁊ ponaẽ in loco: ⁊ sepe hec pe/
tia balneetur.
¶ ℞. olei rosati de mirto de nenufare d mastice añ. Aliud.
℥. ß. ⁊ addatur parũ cere ⁊ aceti ⁊ fiat vnguentum.
hoc defendit partem sanam.
¶ Hoc facto si mã antracis dederit inducias ⁊ non
fuerit multũ maligna. Obꝯuata pria intẽtiõe ⁊ ter/ Scarificatio.
tia debes scarificare locũ ⁊ ipm lauare cũ lixiuio vl'
aqua calida ne sanguis super locũ cõgeleẽ.
¶ Hoc facto ponaẽ emplm suꝑ locũ a Pri. positũ: Maturatiuum.
℞. ficuũ fermenti butiri partes equales sal' triti pa
rum misceantur adinuicem ⁊ fiat emplm. hoc enim
aperit ipsum.
¶ Aliud teodorici. ℞. vnũ vitellũ oui vel duo cũ sa Aliud.
le trito ad modũ empli ⁊ supponatur.
¶ Aliud Guliel. placen. ℞. armoniaci. ℥. j. terbenti Aliud.
ne. ℥. iiij. dissoluantur ista ad ignem ⁊ incorporenẽ Guliel.
cum melle rosato ⁊ farina fenugreci ⁊ semis lini.
¶ Si autez materia antracis fuerit valde maligna: Mortificatiuum.
non dans inducias: tũc tu debes antracẽ mortifica
re cum arsenico vel cum aqua forti.
¶ Aliqui faciunt isto modo. ℞. calcis viue lib. ß. ar/
senici sublimati. ℈. j. saponis nigri quantum suffi/
cit vt debite misceatur.
¶ Aliqui capiunt candellam ⁊ faciunt ipsam cadere Aliud.
ignitam gutatim super locum.
¶ Postea intẽdaẽ ad remotionẽ doloris ex caustico
fcõ cũ tali ẽplo. ℞. farine ordei lini fenugreci ⁊ mal
uauisci buliant in aq̃ ⁊ ponanẽ super locum.
¶ Si tu vis videre an carbũculus sit mortificatꝰ re/
spicias ipm: qm in circũferentijs eius causabiẽ cir/
culus qui est sepatio a parte sana. ⁊ tũc debes appo
nere putrefactiua vt pum assungiam ⁊ remoueatur
ista caro putrida.
Et si videris vesicationẽ circa locũ: qꝛ ꝓpe carnez
sanã fieri dicas carbũculũ nõ fere mortificatũ: imo
adhuc augetur qd indicant vesice.

¶ Facta mortificatione cum predictis: si mēbrum ali
quod non te impediat in appositione istarum rerum
tunc consolida locum.
Sed primo abstergas cum mundificatiuo de apio:
scʒ cum succo apij: q2 mirabilem facit mondificatio
nem: deinde incarnes ⁊ cōsolides.
¶ Ultimo dicāt isti. Si carbūculus fuerit in mamil
la debes facere hoc empl'm ⁊ ponere ipsuʒ retro spa
tulas vt cor cōfortet. Et semper circa locū apponat
defensiuum iam dictum vt tibi videtur.
¶ ℞. sandaloꝝ rubeoꝝ. ʒ. ij. rosaꝝ rubeaꝝ. ʒ. iij. cā-
phore. ʒ. j. farine ordei lib. ß. pulverizent optie ⁊ in-
corporent cū aqua rosa. ⁊ aspergat empl'm cū ace-
to vini ⁊ ponat vt dcm̄ est in parte posteriori.

Ultramō.
Pria res.
Flōmia.

Cura bochij epidimialis fm Ultra. est. viij. res
¶ Pria res est flōmia eiusdē lateris sine mora vt in
Si fuerit post aures fiat de vena capitis (exēplo.
Si fuerit in subassellis fiat de vena cordis. Si sit ī
inguinibus fiat de saphena.
Et extrahat sanguis in bōa q̄ntitate: p̄cipue si sup-
abūdet sanguis ⁊ bochiū puenerit febrē. Et si nō sit
etas ad flomiā idonea: vtputa si eger sit puer infra
xiiij. ānos loco flōmie sup bochiū sanguisugā adhi
be vel vētosaʒ cū scarificatiōe sup bochiū vel sup
partē lateris illius distātē a bochio ⁊ ppinquā ve
ne de qua dēre flōmare si esset maior. Et si sit īfans
vni9 anni vel duoꝝ annoꝝ ligetur extremitas pro-
pinqua bochio satis dolorose pro diuersione ⁊ at-
tractione humoris venenosi ad partē ppinquam.

Scd̄a res
Euātio.

¶ Scd̄a res est euōo peccātiū hūoꝝ cū farmatia iu
xta modos tactos in cura febris pestilētial': iuxta p̄
ceptū Pri. i. c. de althoyn i. 1. pte ca. supra dcl'ata.

Tertia res
Infridatō

¶ Tertia res ē exhibitio medicinaꝝ fridaꝝ ⁊ aro-
maticaꝝ cor cōfortātiū ⁊ tyriachaliū: vt tyriace ma
gne vel metridati vl' rasure lapidis serpētini vel cor
nu vnicerui9 vel smargldi vel boliarmeni sicut per
tactū est in cura h9 febris ad repellēdū venenū a cor
de iuxta dcā Pri. in. 2. ⁊. 3. pte ca. d cura althoyn.

Quar. res
Attractio.

¶ Quarta res ē attractio mãe peccātis vel ad locū
bochij vel ad locū aliū sibi colligatū q tñ distet ma
gis a mbris p̄ncipalib9 q̄ʒ bochiū: ⁊ pl9 appropinq̄t
ad extmitatē toti9 corpis: hec atractio dr̄ simode fit
¶ Quidā p vētosas cū scarificatiōe vl' su- (a dr̄sis.
p bochiū vel sub ipso modicū ne fortiter cturbēt ve
nenū bochij: vnde copiosi9 effumat ad cor.
¶ Alij bochio sanguisu. aplicāt: aut limatias viuas.
¶ Alij cauteriū actuale adhibent: alij potentiale.
¶ Alij medicinas fortis atractiōis vt galbanuʒ aut
serapinū aut sordiciē apū aut acre fermētū aut ster-
cus columbi vel empl'm aliquid ex his.
¶ Alij adhibent sup manum aut pedē in directo bo-
chij medicinas resiccatiuas: vt lac titimali vel lac
ficuū vel cantarides cum fermento mixtas vel ra-
dicem herbe que dicitur pes coruinus.

Quita res
Matura-
tio.

¶ Quita res ē maturatio bochij p aliqd istoꝝ ma
¶ Primū ℞. farinaꝝ lini fenugre. añ. (turatiuoꝝ.
℥. j. folioꝝ malue ⁊ radicū bismalue mōdataꝝ ⁊ co
ctaꝝ sil' añ. ℥. ß. cepas lilij. ij. cuʒ maluis decoctas
terant insil' cū. ℥. iij. assūgie por. mas. ⁊ fiat catap.
¶ Scd̄m ℞. fic9 pigues nu. xij. vuaꝝ passaꝝ mōda
taꝝ. M. j. fermēti acris. ℥. ß. ceparū cōium. ʒ. vj.
olei de lilio quartā mediam misceant vt dcm̄.
¶ Tertium ℞. empl'i diaglon quartā vnā: ⁊ extēda
tur super alutam ⁊ superponatur.
¶ Quartū ℞. medule panis albi q̄rtā mediā vitella
ouoꝝ cruda q̄ttuor succi scabiose. ℥. ij. icorpent sil'
addēdo. ℥. j. carniū ficuū pinguiū ⁊ supponant.

Sexta res
Apertio.

¶ Sexta res est aptio bochij postq̄ʒ molescere ici-
pit ante cōpletā eius maturatiōeʒ: vel cū nouacula
vel cū lāceola vel cū ruptorio medicinali tali.

Sicut est illud qd̄ fit d calce viua cū sapone galico
bñ icorpata ⁊ q̄to recētior ⁊ igni ppigor tāto me-
Aut cātarides remotis capitib9 eaꝝ ⁊ allis (lior.
incorporate cum fermento forti.

Septi. res
Mōdifica-
tio.

¶ Septia res post aptionē ⁊ eductionē partes ma
terie est tria res. Pria ē mōdificatio vlceris. Scd̄a
regñatio carnis. Tertia cicatrizatio seu regñatio
cutis: sicut p9us dcm̄ est in cura carbonis.
¶ Sed in circuitu vlceris fiat adhibitio maturatiuo
rum donec materia eius sit tota maturata.
¶ Et si mala caro vel vir9 corruptū in vlcere fuerit.
adhibe modicū aluis dcocti vl' de vnguēto apl'oꝝ:
Aut vtere vnguēto egiptiaco pro mōdificatione ma
xima transacta febre.

Citramō.

Citramō. vero dixerūt. Curā apatū emūctorio
ruʒ seu bubonū: eoꝝ q̄ sunt venenosa silis est cure
antracis ⁊ aliaꝝ pustularum venenosaꝝ.
¶ Notāt isti q in dr̄tēdo ⁊ euāndo mãʒ āntē dʒ ha
beri custodia ne mã venenosa iā locata aut ppiqua
ei ⁊ parata cito locari trahat sup mēbrū p̄ncipale. ⁊
iō inferunt q in oib9 eis nō dʒ fieri flomia aut alid
diuertēs ex pte bubonis vel supra ptē buboni oppo
sitam ⁊ descendēdo vbi exēpla dicunt.
Si bubo venenosus fuerit in subassella dextra non
dʒ fieri flomia de brachio sinistro neqʒ aliqd diuer
siuum supra ipm apponi: quoniam esset causa red-
ditus materie venenose supra cor.
Si fuerit talis bubo post aurem dextram non debʒ
fieri tractus ad sinistrum ne fieret redditus materie
male supra cerebrum.
Si talis bubo fuerit ī inguine dextro nō dʒ fieri di
uersio siue flomia ex vena basilica sinistra ne fieret
redditus materie male super epar.
¶ Sʒ dʒ ois conat9 fieri vt mã trahat ad ipʒ emun
ctoriū apatū ⁊ ad exma illi emūctorio suposita. v. g.
Si bubo fuerit in assella dextra fiat tract9 ad ipm ⁊
ad brachiū ⁊ ad manū q̄ sequunt illā. ⁊ sic dʒ fieri
flōmia ex vena mediana eiusdē brachij.
Silr si fuerit in inguine fiat flōmia ex saphena eius-
dē pedis: lʒ sint aliq qui ccedant q in apate inguis
possit fieri ēt flobothomia ex saphena pedis opposi
to: qm̄ huiusmodi flobothomia non trahit mate-
riam super epar.
¶ Premissa euōne ⁊ diuersiōe cū appositōe vētosa
rū ⁊ scalpelloꝝ ac sanguisugaꝝ aplicatione fiat vt
ex loco currat sanguis plurimus.
¶ Post hec superponant empl'a attractiua materiei
ad locum apatum. Et non sit cura si fiat in ipso lo-
co tumor plurimus.
¶ Empl'ʒ p vtile ad atrahēdū ⁊ resoluēdū. ⁊ ad do-
lorē mitigādū fit ex radicib9 narcisci decoctis ī ol'o
liliaceo: postea ctritis ⁊ cum melle mixtis.

Posteri-
ris.

¶ Alij Cit. pprius accñtes dñt. Cura bubonis pe-
stiferi hʒ q̄ttuor intētiōes. Pria ē vitā ordiare. Se
cūda est mãʒ peccātē euare. Tertia ē cor cfortare.
Quarta est mãʒ exñtē in loco remouere ⁊ extrahē.

Pria in-
tio.

¶ Prima intentio perficiatur sicut dictum est in
cura carbunculi.

Scd̄a in-
tio.

¶ Secunda intentio etiam cōplete perficitur sicut
dictum est in cura carbunculi.
Saluo q ventose in hoc apponūtur super locum: ⁊
scarificatur. deinde reponuntur ⁊ extrahit sanguis
cum ventosis. ⁊ hoc fiat in principio.

Tertia in-
tentio.

¶ Tertia intentio perficitur sicut dictum est in cu
ra carbunculi cum his duobus.
Primo habere boluārmenum pistatum ⁊ cribella
tum: ⁊ inuoluere paruʒ eius in sindone vel petia mō
da ⁊ facere ipsum bulire in lebete. deinde exprime-
re petiam ⁊ proijcere totuʒ quod est in petia: q2 hoc
mirabiliter prohibet putrefactionem.

Scd̄o

De cura bochij epidimialis.

Scđo dare pillas de boloarmeno ꝓpter eādē cāz que sic cōficiuntur. Accipiatur bolus armenus ⁊ lauetur cum vino maluatico in scutella vitrea. Denū post lotionē extendat scutella cum creta: ⁊ cū fuerit ꝓpe exsiccationē fiant pille q̄ vsui reseruentur.
Addūt isti ꝙ hn̄tes stōz frigidū sepe d̄ eis recipiāt.
Quarta intentio. ¶ Quarta intētio cōplet per appositionē empl'i attractiui: q2 in hoc casu attrahim⁹ ex q̄ztū possum⁹.
¶ Empl'm attractiuum. ℞. farine seminis lini camomile an̄. ℥. ij. ficuum siccarum numero. x. fimi colūbini. M. j. assungie parum incorporentur omnia cū oleo de aneto ⁊ de camōilla vel d̄ lilio ⁊ fiat ēpl'm.
¶ Cum autem materia fuerit tracta ad locum maturetur cuz emplastris maturatiuis de quibus ample habetur in cap. proprio.
¶ Hoc facto aperiat locus ⁊ extrahat sanies ⁊ pes eius ſm possibilitatem ⁊ necessitatem.
¶ Et si cōtingat locū cancrenarij sicut sepe accidit: q2 multotiens mā est ita maligna ꝙ ipsa corrumpit mēbruz: recurrat ad capl'm de cancrena. ⁊ curetur sicut ibi dicitur.

Cura fluxus ventris pestilētialis si fuerit effrenis est octo res.
Pria res. Rectificatio aeris. ¶ Pria res quā ipsi faciūt q̄rtā est rectificatio aeris camere infirmi ⁊ infrigidatio sicut dcm̄ est in cura febris pestilentialis.
Facta tamen hac ꝓuisione ꝙ frigus nō tāgat egrū in exteriorib⁹ corpis: lz eger aerē frigidū aspiret.
Scđa res Odoramēorum. ¶ Scđa intentio quā ipsi faciūt q̄ntā est adhibitio frequens frigidorum redolentium ad nares infirmi: verbi gratia istius pomi.
¶ ℞. rosaz rubeaz. ʒ. ij. oīum sandaloz an̄. ʒ. j. cāphore. ℈. j. contūdātur grosso mō ⁊ ligent ī pāno lineo vel in sindone ad modum pomi.
Uel odoret patiēs sepe aquā rosatā cū tātilo aceti.
Tertia res Regimen ¶ Tertia res quā ipsi faciūt p̄mā: est regimē ciborū ⁊ potuū infrigidātiuz cū restrictiōe ⁊ ꝯfortatōe. vt aqua pulli in qua decoquuntur granoruz sumac ⁊ granoz berberis an̄. ℥. ß.
Et lac acetosum fortiter bulitum: vel in quo fuerit ferrū ardens extinctum: aut in quo extincti fuerint lapides candentes.
Uel amigdalatū distemperatū cū aqua ferrata: vl' inspissatuz cum farina rizi vel cū amido:
Uel collaticiū pulli aut perdicis distempatū cū aq̄ ferrata: ⁊ quinta parte eius aque distillate caudarū rosarum ad infrigidandum.
Uel cancri fluuij: maxime pedes eoz cum aceto comesti vel cōtriti in forma colaticij vel citonia cocta vel pira aut corna.
Potus ī hoc casu sit aqua ferrata vel sola sicut est vel dealbata cū paucis amigdalis in ea cōtritis vel rubificata cum pauco vino rubeo stiptico: vel sit ei admixtus sirupinus mirtin⁹ aut sirup⁹. d̄ citonijs.
Quar. res Alteratiuoz ¶ Quarta res quā ipsi faciunt tertiā est rob sirupi electuaria frigidi ⁊ cōfortatiui: sicut rob de ribes: rob de citonijs: rob de berberis. sirupus mirtinus sirupus de citonijs. siru. de ribes. diacitoniten factum cum zuccaro ⁊ sine speciebus.

Uel electuariuz cui⁹ descriptio est talis. ℞. boliar. terre sigillate seis plantaginis arilloz extinctorum de vuis passis an̄. ʒ. j. margaritaz splendidaz corali rubei an̄. ℈. j. limature auri finissimi ossis d̄ corde cerui an̄. gra. xv. ambre grisie grana. x. terantur subtilissime ⁊ cum lib. ß. zuccari albi dissoluti in aq̄ caudaz rosarū fiat electuariū. per losangias deauratas vndiq3 auro finissimo. de quo māe ⁊ sero q̄q3 die detur. ʒ. j. pro dosi.
¶ Quinta res quā isti faciūt scđaz est medicina tyriachalis que cōfortet cor aduersus venenum ⁊ ventrem constringat. qualis est ista. Quin. res Medicinarum.
¶ ℞. tyriace magne. ℈. j. boliarme. ℈. ij. dissoluantur in. ℥. iij. aque distillate caudarum rosaz: ⁊ det in potu pro vna dosi.
¶ Alia ℞. metridati terre sigillate ana. ʒ. ß. dissoluatur vt prius ⁊ detur sicut prius:
¶ Sexta res est confortatio retentiue stomachi ꝑ apposita de foris. Sexta res Cōfortatiuorum.
Ut per inunctiones ex oleis stipticis sicut mirtino de citonijs.
Uel ex masticino cuz oleo rosato facto de rosis nūdum apertis: ⁊ oleo oliue dicto onfacino.
Uel cū isto ceroto. ℞. oleorum mirtini ⁊ citoniorū an̄. ℥. j. olei masticis. ʒ. ij. cere albe. ℥. ij. incorporentur simul ad ignem. quibus addatur boliarmeni terre sigillate sandali rubei rosarum rubearum siccarum puluerizatarum an̄. ʒ. j. fiat cerotum quod extendatur super aluptam ad formam scuti: ⁊ cooperiatur tella tenuissima.
Uel cū isto saculo. ℞. gallarum psidie balaustie sanguis draconis boliarmeni anthere ana. ʒ. j. cāphore. ℈. j. rosarum rubearum siccarum. ʒ. j. ß. terātur grosso modo. Et suantur inter duas tellas subtiles vel duas sindones cum pauco bombace ⁊ fiat saculus bastatus cum lignis ad formam scuti.
¶ Septima res est epithimatio regiōis cordis cū aromaticis frigidis ad confortandum cor ⁊ ad tollendum febrem ſm hanc formam. Septi. res Stomaticalium.
¶ Recipe sandalorum citrinorum ⁊ rubeorum ana ʒ. j. rosarum rubearum siccarum. ʒ. ij. cāphore. ℈. j. ambre grisie grana. vj. terantur modo grosso ⁊ inuoluantur in seta cruda vel pauco bombace ⁊ suantur omnes inter duas sindones vl' duos pānos subtiles ⁊ fiat epithima bastatum quadratum quod intingatur in aqua rosata.
¶ Octaua res est prouocatio somni: q2 somnus retinet fortes euacuationes preter sudorem. Octa. res. Sōniferorum.
Prouocetur ergo somnus dādo in sero in potu lac papaueris cum aqua ferrata.
Uel sero inungendo frontem ⁊ timpora cum populeone. vel cum oleo de papauere. vel cum oleo nenufarino. vel oleo violato.
Uel epithimando frontem ⁊ timpora cum aq̄a nenufaris vel rosacea vel de portulaca cum modico aceti intincto in eo panno lineo. Laus deo Amē.

F I N I S